NEW YORK TIMES ÇOKSATANLAR

KALK ve ÖNCE SEN ÖLDÜR

İSRAİL SUİKASTLARININ GİZLİ TARİHİ

Çevirmen: İlhami Erdem

Ronen Bergman

Bilgi

Tam zamanında karşıma çıkan YANA'ya...

SERTİFİKA NO 15033
ISBN 978 - 975 - 22 - 0961 - 9
2021 . 06 . Y . 0105 . 7515

Birinci Basım
Şubat 2021

BİLGİ YAYINEVİ
Meşrutiyet Cd., No: 46/A, Yenişehir 06420 / ANKARA
Tlf.: (0-312) 434 49 98/ 434 49 99/ 431 81 22 • Faks: (0-312) 431 77 58

BİLGİ DAĞITIM
Gülbahar Mh., Gülbağ Cd., No: 33, A-B Blok,
Mecidiyeköy 34387/ İSTANBUL
Tlf.: (0-212) 217 63 40 - 44 • (0-212) 522 52 01
Faks: (0-212) 217 63 45 • (0-212) 527 41 19

www.bilgiyayinevi.com.tr • info@bilgiyayinevi.com.tr

RONEN BERGMAN

Kalk ve Önce Sen Öldür

İSRAİL SUİKASTLARININ GİZLİ TARİHİ

Çeviren: İlhami Erdem

BİLGİ YAYINEVİ

kapak: argun tozun
editör: merve gülşah akgün
düzeltmen: bekir tekkaya

Orijinal Adı:
Rise and Kill First
The Secret History Of Israel's Targeted Assassinations

1. Basım, İngiltere, 2018, John Murray (Publishers)
Copyright © Ronen Bergman, 2018
Türkiye'de yayın hakları Bilgi Yayınevi'ne aittir.

baskı: pelin ofset
(0-312) 395 25 80-81
sertifika no: 49432

Eğer biri seni öldürmeye geliyorsa,
erken kalk ve önce sen öldür.

BABİL TALMUDU SANHEDRİN RİSALESİ
72. CÜZ, 1. AYET

İÇİNDEKİLER

Kaynaklar Üzerine Bir Not *9*

Giriş *13*

1 KAN VE ATEŞ İÇİNDE 21

2 GİZLİ BİR DÜNYA DOĞUYOR 40

3 TANRI'YLA BULUŞMA AYARLAMA BÜROSU 58

4 TEK DARBEDE TÜM YÜKSEK KOMUTA 72

5 "SANKİ GÖKYÜZÜ BAŞIMIZA YIKILIYORDU" 81

6 BİR DİZİ FELAKET 107

7 "SİLAHLI MÜCADELE FİLİSTİN'İN KURTULUŞUNUN TEK YOLUDUR" 126

8 MEİR DAGAN VE USTALIĞI 143

9 FKÖ DÜNYAYA AÇILIYOR 159

10 "ÖLDÜRDÜĞÜM HİÇ KİMSEYLE SORUNUM YOK" 177

11 "BİR HEDEFİN YANLIŞ TEŞHİS EDİLMESİ BAŞARISIZLIK DEĞİLDİR. HATADIR." 198

12 KİBİR 210

13 DİŞ MACUNUYLA GELEN ÖLÜM 233

14 VAHŞİ BİR İT SÜRÜSÜ 251

15 "EBU NİDAL, EBU MİDAL" 275

16 KARA BAYRAK 289

17 ŞİN BET DARBESİ 304

18 SONRA BİR KIVILCIM ÇAKTI 324

19 İNTİFADA 352

20 NEBUKADNEZAR 372

21 YEŞİL FIRTINA YÜKSELİYOR 391

22 DRON ÇAĞI 410

23 MUĞNİYE'NİN İNTİKAMI 426

24 "SADECE TEK BİR ANAHTAR; KAPAT, AÇ O KADAR" 437
25 "BİZE AYYAŞ'IN KELLESİNİ GETİR" 452
26 "YILAN GİBİ SİNSİ, KÜÇÜK BİR ÇOCUK GİBİ SAF" 474
27 DİBE VURUŞ 497
28 TOPYEKÛN SAVAŞ 514
29 "BOMBALI YELEKTEN ÇOK İNTİHAR BOMBACISI" 529
30 "HEDEF ORTADAN KALDIRILDI AMA OPERASYON BAŞARISIZ" 547
31 8200. BİRİM'DE İSYAN 560
32 DAĞLALESİ TOPLAMA 572
33 RADİKAL CEPHE 597
34 MAURİCE'İ ÖLDÜRMEK 619
35 ETKİLEYİCİ TAKTİKSEL BAŞARI, FECİ STRATEJİK HATA 641

Teşekkürler *665*
Notlar *669*
Bibliyografya *821*
Dizin *839*

KAYNAKLAR ÜZERİNE BİR NOT

İsrail istihbarat topluluğu sırlarını kıskançlıkla saklar. Topluluğun neredeyse asla şeffaf olmama niteliği, birtakım yasa ve protokoller, sıkı bir askeri sansür, gazetecilerin ve kaynaklarının yıldırılması, sorgulanması ve yargılanmasının yanı sıra casusluk teşkilatlarının personeli arasındaki doğal dayanışma ve sadakat sayesinde korunur.

Perde arkasından bütün anlık bakışlar, bugüne kadar en iyi ihtimalle kısmi olagelmiştir.

O halde, dünyadaki en gizli teşkilatlardan biri hakkında bir kitap nasıl yazılabilir, sorusunun akla gelmesi makuldür.

İsrail savunma kuruluşunu, bu proje için yapılacak araştırmalarla ilgili işbirliğine ikna etme çabalarından hiçbir sonuç çıkmadı. İstihbarat topluluğunun tarihsel belgelerini Devlet Arşivlerine aktararak kanuna uyması ve elli yıllık veya daha eski materyallerin yayımlanmasına izin vermesi yönündeki talepler tam bir sessizlikle karşılandı. Yasaya uymaya zorlayacak bir karar vermesi talebiyle Yüksek Mahkeme'ye yazılan bir dilekçe yıllar boyu sürüncemede kaldı ve yasanın kendisinde değişiklik yapılmasından başka bir sonuç doğurmadı: Gizlilikle ilgili hükümler elli yıldan yetmiş yıla, yani devletin geçmişinden daha uzun bir süreye çıkarıldı.

Savunma kuruluşu da eli kolu bağlı şekilde oturmadı tabii. Daha 2010 yılında, bu kitap için sözleşme dahi imzalanmamışken araştırmamı engellemek üzere Mossad'ın operasyon dairesi olan Kaserya'da özel bir toplantı düzenlendi. Eski Mossad çalışanlarının tümüne röportaj vermemeleri yönünde uyaran mektuplar yazıldı, en çok problem yaratacağı düşünülen bazı eski çalışanlarla bire bir görüşmeler yapıldı. 2011 yılının sonlarında IDF Genelkurmay Başkanı Korgeneral Gabi Aşkenazi, çok gizli sırları elde etmek ve "beni [Aşkenazi'yi] kişisel olarak kötülemek için çok gizli materyalleri kullanmak" suretiyle "ağır casusluk" suçu işlediğimi iddia etti ve Şin Bet'in yazara karşı agresif adımlar atmasını istedi. O zamandan bu yana çeşitli kurumlar tarafından kitabın ya da en azından büyük bir kısmının yayımının durdurulması adına çok sayıda adım atıldı.

İsrail basını, askeri sansür gereği İsrail istihbaratına atfedilen gizli eylemlerden, özellikle de hedefli suikastlardan ne zaman bahsetse "yabancı yayınlara göre" sözcüklerini eklemek zorundadır. Bunun amacı, yayının varlığının İsrail açısından resmi anlamda bir kabul oluşturmadığının belirtilmesidir. O halde bu kitabın, bu anlamda içeriği İsrail tarafından hiçbir şekilde teyit edilmemiş bir "yabancı yayın" olarak kabul edilmesi gerekir.

Bu kitabın dayalı olduğu –siyasi liderler ve istihbarat teşkilatlarının şeflerinden elemanların bizzat kendilerine kadar değişik kişilerle yapılan– binlerce röportajın hiçbiri İsrail savunma kuruluşu tarafından onaylanmamıştır. Kaynakların büyük kısmı kendi isimleriyle takdim edilmiştir. Diğerleri ise anlaşılır bir şekilde ifşa olmaktan korktukları için kimlikleri gizli tutulmak suretiyle kendilerine veya kendileriyle ilgili elde edebildiğim her detaya, isimlerinin baş harfleri veya takma isimleri kullanılarak atıfta bulunulmuştur.

Aynı zamanda bana bu kaynaklar tarafından verilen, tamamı ilk kez burada referans olarak gösterilen binlerce belgeden de faydalandım. Kaynaklarım bu belgeleri çıkarmak için hiçbir zaman çalıştıkları yerlerden izin almadılar ve bunları bana ulaştırmalarına kesinlikle izinleri yoktu. Bundan dolayı bu kitap, İsrail istihbaratının resmi bir tarihi olmaktan olabildiğince uzaktır.

Peki, bu kaynaklar neden benimle konuşup bana bu belgeleri temin ettiler? Her birinin kendince sebepleri vardı, bazen de perde arkasındaki hikâye, röportajın kendi içeriğinden yalnızca biraz daha az ilginçti. Şurası açık ki bazı siyasetçiler ve istihbarat çalışanları –manipülasyon ve aldatmaca konusunda oldukça marifetli iki meslek dalı– olayların kendi tercihlerine hitap eden versiyonları için veya tarihi kendilerine göre şekillendirmek için beni aracı olarak kullanmaya çalışıyorlardı. Elden geldiği kadar çok sayıda yazılı ve sözlü kaynakla çapraz kontroller yaparak bu girişimleri boşa düşürmeye çalıştım.

Fakat bana öyle geliyor ki, çoğunlukla bilhassa İsraillilere özgü bir çelişkiyle yakından ilgisi bulunan bir neden daha vardı: Bir yandan ülkede istihbarat ve ulusal güvenliğe ilişkin neredeyse her şey "çok gizli" olarak sınıflandırılıyor. Diğer yandan herkes onların ne yaptıklarıyla ilgili konuşmak istiyor. Başka ülkelerdeki insanların kabul etmekten utanç duyabileceği eylemler İsrailliler için, tersine,

gurur kaynağıdır çünkü bu eylemler, savaş halindeki devletin bizzat kendi varoluşu değilse eğer, ulusal güvenliğin emrettiği, tehdit altındaki İsraillilerin yaşamlarının korunması için gerekli olan şeylerdir.

Mossad bir süre sonra kaynaklarımdan bazılarına (çoğu durumda benimle konuşmalarının ardından) erişim engeli getirmeyi başardı. Çok sayıda kaynak da onlarla tanışmamdan itibaren geçen sürede çoğunlukla doğal nedenlerden ötürü hayatını kaybetti. Dolayısıyla bu adamların ve kadınların –önemli tarihi olaylara şahitlik etmiş, içinde yer almış adam ve kadınların– bu kitap için ilk ağızdan yaptıkları açıklamalar, aslına bakılırsa savunma kuruluşunun gizli arşivlerinin bulunduğu mahzenlerin dışında varolan yegâne açıklamalardır.

Bazen de bu açıklamalar, herhangi bir yerde varolan kesinlikle yegâne açıklamalardır.

GİRİŞ

İsrail'in Mossad'ının şefi, efsanevi casus ve suikastçı Meir Dagan, bastonuna dayanarak odaya girdi.

Bastonu, 1970'lerde genç bir özel operasyon subayı olarak Gazze Şeridi'nde savaştığı Filistinli teröristler tarafından yerleştirilen bir mayın tarafından yaralanmasından bu yana kullanıyordu. Mitlerin ve sembollerin gücüyle ilgili bir iki şey bilen Dagan, bastonun içine gizlenmiş, bir düğmeye basarak çıkarabildiği bir bıçak olduğu yönündeki söylentileri inkâr etmemek konusunda dikkatli davranıyordu.

Dagan kısa boylu bir adamdı, o kadar koyu tenliydi ki insanlar Polonya kökenli olduğunu öğrendiklerinde şaşırırdı, aynı zamanda kendine özgü koca bir göbeği vardı. Bu görüşmemizde açık yakalı basit bir gömlek, açık siyah bir pantolon ve siyah ayakkabılar giyiyordu, anlaşılan dış görünüşüne özel bir önem göstermemişti. Onda dolaysız, zarif bir özgüven ve sessiz, bazen de tehditkâr bir karizmayı açığa çıkaran bir şeyler vardı.

8 Ocak 2011 günü öğleden sonra Dagan'ın girdiği konferans salonu Tel Aviv'in kuzeyindeki Mossad Akademisi'ndeydi. Casusluk teşkilatının şefi, İsrail'in en sıkı şekilde korunan ve en gizli kuruluşlarından birinin kalbinde, ilk defa olmak kaydıyla gazetecilerle görüşüyordu.

Dagan basını sevmezdi. Sonrasında bana, "Basının gözü doymaz bir canavar olduğu kanaatine vardım" diyecekti, "bu yüzden onunla ilişki yürütmenin bir faydası yok." Yine de görüşmeden üç gün önce ben ve bazı muhabirler gizli bir davet almıştık. Şaşırmıştım. Tam on yıldır Mossad'a, özellikle de Dagan'a bazı ağır eleştiriler yöneltiyordum, eleştirilerim Dagan'ı kızdırıyordu.

Mossad, olaya bir casusluk romanı havası vermek için elinden gelen her şeyi yaptı. Bize Mossad karargâhından çok uzak olmayan sinema kompleksi Cinema City'nin otoparkına gelmemiz, defter ve yazma araç gereçleri dışında her şeyi arabalarımızda bırakmamız söylendi. Bize eşlik edenler, "Dikkatli bir şekilde aranacaksınız, herhangi bir tatsızlıktan kaçınmak istiyoruz" dedi. Oradan koyu renkli

camları olan bir otobüse bindirilerek Mossad karargâhının bulunduğu yerleşkeye götürüldük. Birkaç elektrikli kapıyı ve girenlere o çevre içinde neyin serbest, neyin yasak olduğuna ilişkin uyarılarda bulunan elektronik tabelaları geçtik. Sonrasında sırada, video ya da ses kaydeden ekipman getirmediğimizden emin olmak için metal detektörlerle yapılan kapsamlı bir tarama vardı. Konferans salonuna girdik, bizden birkaç dakika sonra da Dagan geldi; elleri titreyerek etrafta dolaşıyordu. Bana yaklaşınca bir süre elimi kavradı ve bir tebessüm eşliğinde, "Sen gerçekten de bir çeşit haydutsun" dedi.

Sonra oturdu. Yanında Başbakan Netanyahu'nun sözcüsü ve askeri sansür şefi olan kadın bir tuğgeneral vardı. (Mossad, başbakanlık bürosuna bağlı bir birimdir, ulusal kanun çerçevesindedir ve herhangi bir faaliyeti hakkında bilgi vermesi sansüre tabidir.) Her iki yetkili de Dagan'ın toplantıyı sadece görev süresinin kapsadığı kişilere resmi olarak veda etmek için düzenlediğine, kayda değer bir şey söylemeyeceğine inanıyordu.

Yanılıyorlardı. Yaşanan şaşkınlık, Dagan konuşmaya devam etikçe gözleri fal taşı gibi açılan başbakanın temsilcisinin suratından belliydi.

Dagan konuşmasına, "Bir sırt yarasına sahip olmanın avantajları vardır" diyerek başladı. "Omurgasız olmadığınızı teyit eden bir doktor raporu alırsınız." Bunun sadece bir espri olmadığını çabucak anladık çünkü Dagan, İsrail başbakanına yönelik hiddetli bir saldırı başlatıyordu. Dagan, Benjamin Netanyahu'nun sorumsuz bir şekilde davrandığını ve kendi egoist nedenlerinden ötürü ülkeyi felakete sürüklediğini iddia ediyordu. "Birilerinin seçilmiş olması onun akıllı olduğu anlamına gelmez" ifadeleri, aşağılayıcı sözlerinden biriydi.

Bu, Mossad direktörü olarak Dagan'ın görev süresinin son günüydü. Netanyahu ona kapıyı gösteriyordu ve ömrü boyunca İsrail'in en iyi casusu konumunu koruma hayali kuran Dagan eli kolu bağlı bir şekilde buna seyirci kalmayacaktı. İki adam arasındaki şiddetli güven krizi iki konu etrafında alevlenmişti ve bu her iki konu da Meir Dagan'ın tercih ettiği silahla bağlantılıydı: Suikastlar.

Ariel Şaron sekiz yıl önce, Dagan'ı Mossad'daki makamına atayarak her iki adamın da İsrail'in varlığına yönelik bir tehlike olarak gördükleri İran nükleer projesini engellemekle ilgili çabaların başına getirmişti. Dagan bu görevi yerine getirmek için birtakım

yöntemlerle hareket etti. Dagan, en zor ama aynı zamanda en etkili yöntemin İran'ın nükleer çalışmalar ve füze konularında en önemli bilim insanlarını saptamak, onların yerlerini tespit etmek ve onları katletmek olduğuna inanıyordu. Mossad bu nitelikteki hedeflerin on beşinin yerini tespit ederek, çoğunlukla işe gittikleri esnada, bir motosikletli tarafından araçlarının altına iliştirilen kısa süreli fünyeler takılmış bombalarla altısını ortadan kaldırdı. Bunun yanı sıra, füze projesinin başında bulunan bir İran İslami Devrim Muhafızları Ordusu generali, yedi adamıyla birlikte karargâhında havaya uçuruldu.

Mossad tarafından bir kısmı Birleşik Devletler'le işbirliği halinde gerçekleştirilen bu ve diğer pek çok operasyonun tümü başarılıydı ancak Netanyahu ve Savunma Bakanı Ehud Barak, bu operasyonların faydalarının azalmakta olduğunu hissetmeye başladılar. Gizli tedbirlerin artık İran nükleer projesini etkin bir şekilde geciktiremeyeceği, bu tür silahlar elde etme yolunda kaydettikleri ilerlemeyi sadece İran'ın nükleer tesislerine yönelik geniş çaplı bir hava bombardımanının başarılı bir şekilde durdurabileceği kanaatine vardılar.

Dagan ise bu düşünceye şiddetle karşı çıkıyordu. Aslında bu düşünce Dagan'ın inandığı her şeyle çelişiyordu: Açık savaş ancak ve ancak "kılıç boğazımıza dayandığında" ya da başka hiçbir seçeneğin bulunmadığı durumlarda son çare olarak yürütülmeliydi. Geriye kalan her şey gizli vasıtalarla halledilebilirdi ve halledilmeliydi.

"Suikastların" diyordu, "pratik etkisi olduğu gibi maneviyat üzerinde de bir etkisi vardır. Napolyon'un, Roosevelt gibi bir başkanın ya da Churchill gibi bir başbakanın yerini doldurabilecek çok kişi olduğunu düşünmüyorum. Kişisel özelliğin kesinlikle bir rolü vardır. Doğru, herkesin yerine başkası getirilebilir ancak ateşli kişileri getirmekle bazı ruhsuz kişileri getirmek arasında fark vardır."

Dahası, Dagan'ın düşüncesine göre suikastlara başvurulması topyekûn bir savaşa girişmekten "çok daha ahlakidir." Birkaç önemli kişiyi etkisiz hale getirmek ikinci seçeneği [topyekûn savaşı – ç.n.] gereksiz hale getirerek her iki taraftan da sayısız askerin ve sivilin hayatını kurtarır. İran'a karşı yapılacak geniş kapsamlı bir saldırı tüm Ortadoğu'da geniş kapsamlı bir çatışmayı beraberinde getirecek fakat bu durumda dahi İran tesislerine yeteri kadar zarar vermeyecektir.

Son olarak, Dagan'ın bakış açısına göre İsrail'in İran'la bir savaş başlatması durumunda bu, kendisinin tüm kariyerini töhmet altında bırakacaktır. Tarih kitapları onun, Şaron'un kendisine verdiği görevi yani açık bir saldırıya başvurmadan, gizli vasıtalar kullanmak suretiyle İran'ın nükleer silah edinmesini önleme görevini yerine getirmediğini yazacaktır.

Dagan'ın muhalefeti ile üst düzey askeri ve istihbarat şeflerinden gelen benzer baskılar İran'a yönelik saldırının tekrar tekrar ertelenmesine yol açtı. Hatta Dagan, CIA Direktörü Leon Panetta'yı da İsrail'in planı konusunda bilgilendirdi (başbakan, Dagan'ın bunu izin almadan yaptığını iddia etmektedir) ve kısa süre içinde Başkan Obama da Netanyahu'yu saldırmaması konusunda uyardı.

İki adam arasındaki gerilim Dagan'ın görev süresinin yedinci ayında, 2010 yılında daha da tırmandı. Dagan, Filistinli terör grubu Hamas'ın üst düzey bir yetkilisini ortadan kaldırmak için yirmi yedi kişilik bir Mossad saldırı ekibini Dubai'ye gönderdi. Elemanlar işi yaptılar: Suikastçılar Hamaslının bulunduğu otel odasında ona felç edici bir ilaç enjekte ettiler ve ceset bulunmadan önce ülkeden kaçtılar. Fakat ülkeden ayrıldıktan kısa bir süre sonra, yaptıkları bir dizi büyük hatadan dolayı –Dubai'deki sayısız kapalı devre kamera sistemini hesaba katmayı unutmak; elemanların hedefi takip etmek için Dubai'ye daha önceki gelişlerinde kullandıkları sahte pasaportların aynısını kullanmak ve yerel polisin keşfetmekte zorlanmadığı bir telefon düzeneği– tüm dünya kısa süre içinde yüzlerini ve tüm hareketlerini içeren video görüntülerini izliyordu. Bunun bir Mossad operasyonu olduğunun ortaya çıkması, bir kez daha ajanları için Batılı dost ülkelerin sahte pasaportlarını kullanırken yakalanan İsrail Devleti adına büyük bir utanç olduğu gibi teşkilata da operasyonel anlamda ciddi bir zarar verdi. Netanyahu, "Ama bunun kolay ve basit bir iş olduğunu, işlerin kötüye gitme riskinin sıfıra yakın olduğunu söylemiştin" diyerek Dagan'a köpürdü ve bekleyen suikast planlarını ve diğer operasyonları ikinci bir emre kadar askıya almasını emretti.

Dagan ve Netanyahu arasındaki çatışma, Netanyahu'nun (kendi anlatımına göre) Dagan'ın görev süresini uzatmamaya karar vermesine veya (Dagan'ın kendi sözleriyle) "sadece ondan bıktım ve emekli olmaya karar verdim" [şeklinde ifade ettiği durum ortaya çıkıncaya – ç.n.] kadar iyiden iyiye şiddetlenmişti.

Dagan, Mossad Akademisi'ndeki o görüşmede ve bu kitap için daha sonra yapılan birtakım röportajlarda kendi liderliği altındaki Mossad'ın suikastlar ve diğer nokta atışı tedbirler vasıtasıyla –örneğin İranlıların nükleer projeleri için kendilerinin üretemedikleri çok önemli parçaları ithal edememesini sağlamak için Birleşik Devletler'le birlikte çalışarak– İranlıların nükleer silah geliştirmesini engelleyebileceğine ilişkin güçlü bir özgüven sergiledi. "Eğer İran'ın bazı parçaları edinmesini önleyebilirsek bu, projeye ciddi bir zarar verecektir. Bir otomobilde ortalama 25.000 parça vardır. Bunların yüz tanesinin eksik olduğunu düşünün. Arabayı hareket ettirmek çok zor olurdu."

Dagan, gözde hareket tarzına geri dönüyor ve "Öte yandan" diye gülümseyerek ekliyordu, "bazen de en etkili yol şoförü öldürmektir, işte o kadar."

Demokrasilerin güvenliklerini korumak için kullandıkları tüm vasıtalar içinde, "şoförü öldürmek"ten yani suikasttan daha rahatsız edici ve tartışmalı olanı yoktur.

Kimileri hüsnütabir yoluyla bunu "tasfiye" olarak adlandırır. Amerikan istihbarat topluluğu yasal nedenlerden ötürü "hedefli öldürme" olarak adlandırır. Bu terimler pratikte birbirleriyle eşanlamlıdır: Hedefin öldürmeye niyetlendiği kişilerin canlarını kurtarmak, yapmak üzere olduğu tehlikeli bir eylemi önlemek ve bazen de tarihin seyrini değiştirmek için bir lideri ortadan kaldırmak gibi belirli bir amaca ulaşabilmek için belirli bir kişiyi öldürmek.

Bir devlet tarafından suikastların kullanılması iki çok zor ikileme işaret eder. Birincisi, acaba bu etkili midir? Bir ya da birkaç bireyin ortadan kaldırılması dünyayı daha güvenli bir yer haline getirir mi? İkincisi, bu ahlaki ve yasal açıdan haklı mıdır? Bir ülke için kendi vatandaşlarını korumak adına gerek etik, gerekse hukuk kurallarınca tanımlanmış en ağır suça –taammüden insan canına kıymaya– başvurmak hem etik açıdan hem de hukuken meşru mudur?

Bu kitap ağırlıklı olarak Mossad ve İsrail devletinin diğer kolları tarafından hem savaş hem barış zamanlarında, ilk bölümlerde görüleceği üzere devlet öncesi dönemdeki, devlet kurulduktan sonra onun askeri ve istihbarat servisleri haline gelecek olan yeraltı milisleri tarafından gerçekleştirilen suikastları ve hedefli öldürmeleri ele almaktadır.

İsrail, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana Batı dünyasındaki diğer devletlerden daha fazla insana suikast düzenlemiştir. İsrailli liderler sayısız kez ulusal güvenliklerini korumak için en iyi yolun ne olacağını ölçüp tartmışlar, tüm seçenekler içinden defalarca seçilen yöntemin suikast olduğu gizli operasyonlar üzerinde karar kılmışlardır. Bunun devletin yüz yüze olduğu zor problemleri çözeceğine, bazen de tarihin seyrini değiştireceğine inanmışlardır. Hatta İsrail liderleri birçok durumda, belirlenen bir hedefi öldürmek için kendilerini ateş hattının önünde bulmaları muhtemel olan masum sivillerin yaşamlarını tehlikeye atmanın ahlaki ve yasal olduğuna bile karar vermişlerdir. Onlar bu nitelikteki insanlara zarar vermenin gerekli bir kötülük olduğuna inanmaktadırlar.

Rakamların kendi dili vardır. İsrail'in ilk kez intihar bombalamalarına karşı suikast gerçekleştirmeleri amacıyla silahlandırılmış dronları kullanmaya başladığı 2000 yılının Eylül ayında başlayan İkinci Filistin İntifadası'na kadar, devlet yaklaşık 500 hedefli öldürme operasyonu düzenlemişti. Bu operasyonlarda hem sivil hem de muharip 1000 kişi öldürüldü. İkinci İntifada sırasında İsrail 1000 operasyon daha gerçekleştirdi, bunlardan 168'i başarıyla sonuçlandı. O zamandan bu yana, bu kitabın yazılışına kadar İsrail, neredeyse tamamı 2008, 2012 ve 2014 yıllarında Gazze Şeridi'nde Hamas'a karşı yürütülen savaş rauntları ya da Mossad tarafından tüm Ortadoğu'da Filistinli, Suriyeli ve İranlı hedeflere yönelik düzenlenen operasyonlar kapsamında 800 hedefli öldürme operasyonu gerçekleştirdi. Buna karşın Amerika Birleşik Devletleri, bir tahmine göre George W. Bush'un başkanlık döneminde 48, Başkan Barack Obama dönemindeyse bu nitelikte 353 saldırı düzenledi.

İsrail'in askeri bir araç olarak suikasta bel bağlaması tesadüf eseri olmaktan ziyade Siyonist hareketin devrimci ve aktivist köklerinden, Holokost'un yarattığı travmadan, ülkenin ve halkın daimi bir yok oluş tehlikesiyle karşı karşıya olduğuna, bu gerçekleştiğinde ise Holokost'ta olduğu gibi kimsenin yardımlarına gelmeyeceğine yönelik İsrailli liderler ve vatandaşlar arasında varolan düşünceden kaynaklanmaktadır.

İsrail'in ufacık boyutundan, Arap devletlerinin İsrail'in kuruluşu öncesinde dahi onu yıkma girişimlerinden, buna yönelik tehditlerinin devam ediyor oluşundan ve Arap terörizminin sürekli

gözdağı vermesinden dolayı ülke son derece etkili bir ordu ve muhtemelen dünyadaki en iyi istihbarat topluluğunu oluşturmuştur. Dolayısıyla aynı zamanda tarihteki en sağlam ve modern suikast makinesini geliştirmişlerdir.

İlerleyen sayfalarda, gerilla savaşıyla teknolojik bir güç merkezinin askeri kudreti arasındaki bir karma evliliğin meyvesi olan o makinenin sırları, elemanları, liderleri, yöntemleri, tartışmaları, başarıları ve başarısızlıklarının yanı sıra ahlaki bedelleri ayrıntılı olarak anlatılacaktır. İsrail'de, biri sıradan vatandaşlar için, diğeri ise istihbarat topluluğu ve savunma kuruluşu için geçerli olan iki ayrı hukuk sisteminin nasıl baş gösterdiği örneklerle açıklanacaktır. Söz konusu ikinci sistem, iktidarın bir baş hareketi ve göz kırpmasıyla, parlamentonun ve kamuoyunun hiçbir denetlemesi olmaksızın, çok sayıda masumun hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan son derece tartışmalı suikast eylemlerine izin vermiştir.

Öte yandan, NSA ve CIA'in eski şefi General Michael Hayden'dan alıntıyla "mükemmelden farksız" istihbarata dayalı olan suikast silahı, İsrail'in teröre karşı savaşını tüm Batılı devletlerin yürüttükleri savaştan daha etkili hale getiren şeydir. İsrail'i sayısız kez çok vahim krizlerden kurtaran şey hedefli öldürme olmuştur.

Mossad ve İsrail'in diğer istihbarat kolları, ulusal güvenliğe yönelik doğrudan bir tehdit olarak belirlenen bireyleri ortadan kaldırmış, onların öldürülmesi ise daha büyük bir mesaj göndermiştir: *Eğer İsrail'in düşmanıysanız, nerede olursanız olun sizi bulup yok ederiz.* Bu mesaj gerçekten de dünyanın dört bir yanında yankılanmıştır. Zaman zaman yapılan acemilikler Mossad'ın saldırganlık ve acımasızlık üzerine kurulu şöhretini daha da artırmıştır; caydırıcılığın amacı, belli düşman eylemlerini önceden boşa düşürme amacı kadar önemli olduğunda bu kötü bir şey değildir.

Suikastların tümü küçük, kapalı gruplar tarafından gerçekleştirilmemiştir. Suikastlar karmaşık hale geldikçe içinde daha fazla insan yer almıştır; bazen bu kişilerin sayısı, büyük çoğunluğu yirmi beş yaş altı olmak kaydıyla yüze kadar çıkmıştır. Bu genç insanlar, operasyonu anlatıp nihai onayı almak üzere bir suikasta yeşil ışık yakma yetkisine sahip tek kişi olan başbakanla görüşmek için zaman zaman komutanlarına eşlik etmişlerdir. Birilerinin ölmesini destekleyen katılımcıların çoğunun otuz yaşın altında olduğu bu

tür toplantılar muhtemelen sadece İsrail'e özgüdür. Bu toplantılara katılan düşük rütbeli subayların bir kısmı yıllar içerisinde ilerleyerek ulusal liderler haline gelmiş, hatta bizzat başbakan olmuşlardır. Bu kişiler üzerinde ölüm operasyonlarına katıldıkları zamanlardan ne gibi izler kalmıştır?

Birleşik Devletler, İsrail'de geliştirilmiş olan istihbarat toplama ve suikast tekniklerini model almış, 11/9 ve Başkan Bush'un El Kaide'ye karşı hedefli öldürme seferberliği başlatma kararının ardından bu yöntemlerin bir kısmını kendi istihbarat ve teröre karşı savaş sisteminin içine dahil etmiştir. Şu anda Amerikalılara ve müttefiklerine hizmet eden komuta ve kontrol sistemleri, harekât merkezleri, bilgi toplama yöntemleri, pilotsuz uçak ya da dron teknolojisi büyük ölçüde İsrail'de geliştirilmiştir.

Bugünlerde İsrail'in on yıllardır kullandığı türden yargısız infazlar Amerika tarafından düşmanlarına karşı her gün kullanılırken, sadece İsrail'in geliştirdiği çarpıcı operasyonel yeteneklere hayran olmak değil, aynı zamanda böyle bir gücün kullanımı için ödenen ve ödenmekte olan ahlaki bedeli de irdelemek yerinde olacaktır.

RONEN BERGMAN
Tel Aviv

1

KAN VE ATEŞ İÇİNDE

29 Eylül 1944. David Shomron Kudüs'teki Rum Kilisesi'ne çok da uzak olmayan St. George Caddesi'nin karanlığında gizleniyordu. Bir kilise binası, Filistin'i yöneten İngiliz yetkililer tarafından polis lojmanı olarak kullanılıyordu, Shomron o polislerden birinin, Tom Wilkin adında bir adamın dışarı çıkmasını bekliyordu.

Wilkin, Filistin'deki İngiliz yönetimine bağlı Cinayet Masası'ndaki (CID) Yahudi biriminin şefiydi ve işinde çok iyiydi; özellikle de işinin yeraltındaki dik kafalı Yahudilerin içine sızıp onları bölmekle ilgili olan kısmında. Agresif ama aynı zamanda olağanüstü sabırlı ve kurnaz olan Wilkin akıcı bir şekilde İbranice konuşabiliyordu, Filistin'de on üç yıl görev yapmasının ardından geniş bir muhbir ağına sahip olmuştu. Onların sağladığı istihbarat sayesinde yeraltı savaşçıları tutuklanmış, silah zulaları ele geçirilmiş ve İngilizleri Filistin'den ayrılmaya zorlamayı hedefleyen planlanmış eylemleri boşa çıkarılmıştı.

İşte Shomron onu bu yüzden öldürecekti.

Shomron ve o geceki partneri ("Şans" anlamına gelen Mazal kod adlı) Yaakov Banai, 1940'lı yılların başında İngilizlerle savaşan yeraltı Siyonist örgütlerinin en radikali olan Lehi adına çalışıyordu. Lehi örgütünün adı İbranicede "İsrail'in özgürlüğü için savaşanlar" kelimelerinin baş harflerinden oluşmuş olsa da İngilizler onu, kurucusu olan romantik ultra-milliyetçi Avraham Stern'den dolayı küçümseyici bir şekilde Stern Çetesi olarak anıyor ve terörist bir örgüt olarak kabul ediyordu. Stern ve takipçilerinden oluşan küçük çetesi, hedefi belli, cinayet ve bombalamaya dayalı bir kaos ortamı; Lehi'nin operasyon şefi (ve daha sonra İsrail Başbakanı) İzak Şamir'in ifadesiyle bir "kişisel terör" kampanyası yaratmışlardı.

Wilkin hedefte olduğunun farkındaydı. Lehi ilk acemi eyleminde yaklaşık üç yıl önce onu ve patronu Geoffrey Morton'u öldürmeye çalışmıştı. 20 Ocak 1942'de suikastçılar Tel Aviv'deki Yael

Sokağı'nda bulunan 8 numaralı binanın çatısına ve içine bombalar yerleştirmişlerdi. Sonuçta Wilkin ve Morton yerine onlardan daha önce binaya gelen ve bombayı harekete geçiren, ikisi Yahudi biri İngiliz üç polis memurunu öldürdüler. Sonrasında Morton, Stern'i vurarak öldürmesinden dolayı öç almak için hayatına kastedilen bir saldırıda yaralanmasının ardından Filistin'e kaçtı.

Bu detayların hiçbiri, kimin kimi öldürdüğü, bunun öncesi, sonrası ya da hangi sırayla gerçekleştirildiği Shomron'un umurunda değildi. İngilizler Siyonistlerin meşru olarak kendilerine ait olduğunu düşündüğü toprakları işgal etmişti; asıl mesele buydu ve Şamir, Wilkin hakkında infaz kararı çıkarmıştı.

Shomron ve yoldaşları için Wilkin bir kişiden ziyade bir hedefti, ünlü ve oldukça değerli bir hedef. Shomron, "İngilizleri ve ailelerini düşünemeyecek kadar meşgul ve açtık" diyecekti on yıllar sonra.

Wilkin'in Rum Kilisesi'nin müştemilatında kaldığını belirledikten sonra suikastçılar görevlerine başladı. Shomron ve Banai'nin ceplerinde tabancalar ve el bombaları vardı. İngilizlere benzemek için şık takım elbiseler giymiş, şapkalar takmış diğer Lehi elemanları da yakınlardaydı.

Wilkin kilisenin içindeki subay lojmanından çıktı ve yeraltı şüphelilerinin tutularak sorgulandığı Rus yerleşkesindeki Cinayet Masası'na doğru ilerledi. Her zaman olduğu gibi temkinliydi, yürürken caddeyi kolaçan ediyordu, bir eli hep cebindeydi. St. George ve Mea Shearim Caddelerinin köşesinden geçerken yakınlardaki bir dükkânın önünde oturan bir genç ayağa kalktı ve şapkasını düşürdü. Bu bir işaretti, iki suikastçı daha önceden üzerinde çalıştıkları fotoğraftan Wilkin'i teşhis ederek ona doğru yürümeye başladı. Shomron ve Banai terli avuçlarıyla tabancalarını kavrayarak Wilkin'in geçmesine izin verdi.

Sonra dönüp silahlarını çektiler.

"Öncesinde, Mazal [Banai], 'İlkönce ben ateş edeyim' demişti" diye hatırlıyordu Shomron. "Ama onu gördüğümüz zaman sanırım kendimi tutamadım. İlkönce ben ateş ettim."

Banai ve Shomron toplamda on dört el ateş etmişlerdi. Kurşunlardan on biri Wilkin'e isabet etti. "Arkasını dönüp silahını çekmeyi başardı" diyordu Shomron, "ama sonra yüzüstü yere kapak-

landı. Alnından bir şelaleyi andırırcasına kan fışkırıyordu. Hiç de iyi bir görüntü değildi."

Shomron ve Banai hızla karanlığa doğru fırladı ve bir başka Lehi elemanının kendilerini beklediği bir taksiyle kaçtı.

"Beni yaralayan tek şey, Wilkin'in tüm dokümanlarının içinde olduğu evrak çantasını almayı unutmamız oldu" diyordu Shomron. "Onun dışında hiçbir şey, en ufak bir suçluluk duygusu bile hissetmedim. Londra'ya ne kadar çok tabut giderse, özgürlük gününün o kadar yaklaşacağına inanıyorduk."

İsrail halkının İsrail topraklarına dönmesinin tek yolunun güç kullanmak olduğu fikri Stern ve onun Lehi içindeki yoldaşlarıyla birlikte doğmamıştı.

O stratejinin kökleri, Filistin'in hâlâ Türk Osmanlı İmparatorluğu'nun bir parçası olduğu zamanlarda, 1907'nin 29 Eylülünde, Wilkin'in başından şelaleyi andırırcasına kan fışkırmasından tam otuz yedi yıl önce, Yafa'da portakal koruluğuna bakan tek odalı, boğucu bir apartman dairesinde bir araya gelen sekiz adama kadar dayandırılabilir. Apartman dairesi, aynı yılın daha erken dönemlerinde Osmanlı Filistini'ne göç etmiş olan genç bir Rus, İzak Ben-Zvi tarafından kiralanmıştı. Ben-Zvi her ne kadar geçmişte hareketi parçalamakla tehdit eden bir hizbin içinde bulunsa da, o gece dairesinde bulunan diğer göçmenler gibi –hepsi Rus İmparatorluğu'ndan gelmişlerdi ve mum ışığıyla aydınlatılan odada yerlere serili hasırlarda oturuyorlardı– adanmış bir Siyonistti.

Politik bir ideoloji olarak Siyonizm, 1896'da Viyanalı Yahudi gazeteci Theodor Herzl *Der Judenstaat*'ı *(Yahudi Devleti)* yayımladığı zaman ortaya çıktı. Adaletsiz biçimde vatan hainliğiyle suçlanan Yahudi ordu subayı Alfred Dreyfus'un Paris'teki yargılamasını takip ederken derinden etkilenmişti.

Herzl'in kitabında yer verdiği iddiaya göre anti-Semitizm Avrupa kültürünün içine o kadar derinden işlemişti ki Yahudi halkı gerçek anlamda özgürlüğe ve güvenliğe sadece kendi ulus-devletlerinde ulaşabilirdi. Kendilerine rahat bir yaşantı kurmayı başarmış olan Batı Avrupa'nın Yahudi elit kesimi çoğunlukla Herzl'i reddediyordu. Ne var ki onun fikirleri, tekrarlanan katliamlara ve ardı arkası kesilmez baskılara maruz kalan ve bazılarının bu tür uygulamala-

ra, solcu başkaldırıları destekleyerek yanıt verdiği Batı Avrupa'nın Yahudi yoksulları ve işçi sınıfı içinde yankı uyandırıyordu.

Herzl Filistin'i, Yahudilerin ana vatanlarını gelecekteki bir Yahudi devleti için ideal yer olarak görüyordu; ancak Yahudi ulusunun huzur içinde yaşayabilmesi için o bölgedeki yerleşimlerin incelikle ve dikkatle, usturuplu diplomatik kanallar ve uluslararası yaptırımla ele alınması gerektiğini savunuyordu. Herzl'in görüşü *politik* Siyonizm olarak bilinegelmiştir.

Diğer taraftan Ben-Zvi ve yedi yoldaşı –diğer Rus Yahudilerinin çoğu gibi– *pratik* Siyonistlerdi. Dünyanın geri kalanının kendilerine bir vatan bahşetmesini beklemektense kendilerine bir vatan yaratmaya –Filistin'e gitmeye, toprağı işlemeye ve çölü çiçeklendirmeye[1]– inanıyorlardı. Meşru olarak kendilerine ait olduğunu düşündükleri şeyi alacaklar, aldıkları şeyi de koruyacaklardı.

Bu durum kısa süre içinde pratik Siyonistleri halihazırda Filistin'de yaşayan Yahudilerin çoğuyla anlaşmazlığa düşürdü. Arap topraklarında küçük bir azınlık olarak bu Yahudiler –çoğu Osmanlı rejimi altında işportacı, din adamı ve memurdu– düşük profilli bir yaşantıyı tercih ediyorlardı. Hizmet, uzlaşma ve rüşvet sayesinde bu yerleşik Filistinli Yahudiler kendileri için kısmi bir barış ve bir ölçüye kadar da olsa güvenlik satın almayı başarabilmişlerdi.

Ancak Ben-Zvi ve yeni gelen diğerleri Yahudi dostlarının katlandıkları koşulları görünce dehşete kapılmışlardı. Birçoğu korkunç bir yoksulluk içinde yaşıyordu ve kendilerini savunacak hiçbir araçları yoktu, tamamıyla Arap çoğunluğun ve yozlaşmış Osmanlı İmparatorluğu'nun rüşvetçi yetkililerinin insafına kalmışlardı. Arap çeteleri Yahudi yerleşimlerine saldırıyor, buraları yağmalıyor, çoğunlukla da ellerine bir şey geçmiyordu. Daha da kötüsü, Ben-Zvi ve diğerlerinin şahit olduğu gibi, o aynı yerleşim bölgeleri kendi güvenliklerini, zaman zaman bizzat saldıran çetelerle işbirliği yapan Arap muhafızlara emanet etmişlerdi.

Ben-Zvi ve arkadaşları bu durumu sürdürülemez ve katlanılamaz bulmuşlardı. Bunların bir kısmı, suikast da dahil olmak üzere terörist taktikler uygulayan agresif bir çar karşıtı gerilla hareketi Halkın İradesi'nden (Narodnaya Volya) etkilenen Rus devrimci sol hareketlerinin eski üyeleriydi.

1) Yazar burada Eski Ahit'e (Tevrat) gönderme yapmaktadır. "Çölü çiçeklendirmek" ifadesi Eski Ahit'in İşaya bölümünde (35:1) geçmektedir. (ç.n.)

Sonuç olarak bu sosyalist devrimcilerin, sosyal demokratların ve liberallerin bir kısmı, sadece asgari düzeyde anayasal reformlar getiren Rusya'daki kısır 1905 devriminin yarattığı hayal kırıklığıyla yeniden bir Yahudi devleti inşa etmek amacıyla Osmanlı Filistini'ne göç etmişlerdi.

Hepsi korkunç derecede yoksuldu, meslek öğreterek, tarlalarda veya portakal bahçelerinde beden gücüyle, sıklıkla da aç karnına çalışarak kazandıkları paralarla güçbela geçiniyorlardı. Ama onlar onurlu Siyonistlerdi. Eğer bir devlet kuracaklarsa, öncelikle kendilerini savunmaları gerekiyordu. Bu yüzden Yafa'nın sokaklarını birerli ikişerli geçerek Ben-Zvi'nin evindeki gizli toplantıya gidiyorlardı. O gece o sekiz adam modern çağın ilk İbrani savaş gücünü oluşturdular. O tarihten itibaren tüm dünyadaki güçsüz ve mazlum Yahudi imajıyla ilgili her şeyin farklılaşacağını deklare ettiler. Filistin'deki Yahudileri ancak Yahudiler koruyabilirdi.

Birinci yüzyılda Roma İmparatorluğu'na karşı Büyük Yahudi İsyanı'nın liderlerinden birinin ismine gönderme yaparak yeni kurdukları orduya Bar-Giora adını verdiler. Bayraklarında o kadim isyana bağlılıklarını gösteriyorlar ve geleceği öngörüyorlardı. "Yehuda kan ve ateş içine düştü" yazıyordu. "Kan ve ateş içinde yeniden ayağa kalkacak."

Gerçekten de Yehuda ayağa kalkacaktı. Günün birinde Ben-Zvi Yahudi devletinin ikinci cumhurbaşkanı olacaktı. Ama ondan önce daha fazla ateş, daha fazla kan gerekecekti.

Bar-Giora başlarda popüler bir hareket değildi. Ama her yıl daha fazla Yahudi, Rusya ve Doğu Avrupa'dan Filistin'e geliyordu –1905 ve 1914 yılları arasında 35.000 Yahudi gelmişti– ve gelenler pratik Siyonizmin o aynı kararlı felsefesini de kendileriyle birlikte getiriyorlardı.

Daha fazla sayıda aynı fikirdeki Yahudinin Yishuv'a akın etmesiyle birlikte –Filistin'deki Yahudi topluluğu Yishuv olarak adlandırılırdı– 1909'da Bar-Giora daha büyük çapta ve daha agresif olacak şekilde Hashomer (İbranicede "Muhafız") adıyla yeniden yapılandı. Hashomer 1912 yılına gelindiğinde on dört yerleşimi koruyordu. Ama aynı zamanda gizliden gizliye de olsa hücum kapasitesini de artırıyor, pratik Siyonistlerin Filistin'in kontrolünü ele geçirmek

için kaçınılmaz olarak gördüğü nihai savaşa hazırlanıyordu. Dolayısıyla Hashomer kendini gelecekteki Yahudi ordusu ve istihbarat servisinin çekirdeği olarak görüyordu.

Atlarına binen Hashomer üyeleri, Yahudilere zarar vermiş olan Arapları cezalandırmak için Arap yerleşim bölgelerine akınlar düzenliyor, bazen onları dövüyor, bazen de infaz ediyorlardı. Bu olaylardan birinde Hashomer üyelerinden oluşan özel bir gizli ekip, Türklere yardım etmiş ve Yahudi tutuklulara işkence uygulamış olan Bedevi bir polisi, Aref al-Arsan'ı ortadan kaldırmaya karar vermişti. Bedevi polis 1916 Haziranında vurularak infaz edildi.

Hashomer diğer Yahudiler üzerindeki otoritesini sağlamak için güç kullanmaktan da geri durmuyordu. Birinci Dünya Savaşı sırasında Hashomer, Osmanlı Filistini'ndeki İngilizlere çalışan bir casusluk ağı olan NILI'ye de kaba kuvvetle karşı koymuştu. Hashomer, Türklerin casusları ortaya çıkarmasından ve tüm Yahudi topluluğundan intikam almasından korkuyordu. NILI'nin faaliyetlerini durdurmasını ya da İngilizlerden aldıkları altın zulalarını kendilerine teslim etmelerini sağlayamamaları üzerine, NILI üyelerinden biri olan Yosef Lishansky'nin hayatına kastetmişler ama onu sadece yaralamayı başarabilmişlerdi.

1920'de Hashomer bir kez daha evrim geçirerek bu kez de (İbranicede "Savunma" anlamına gelen) Haganah ismini aldı. Yaklaşık üç yıldır ülkeyi yönetmekte olan İngiliz yetkililer, tam anlamıyla yasal olmamasına rağmen Yishuv'un paramiliter savunma ordusu olarak Haganah'a müsamaha gösterdiler. Bu gizli örgüte, aynı yıl kurulan Yahudilerin İsrail'deki sosyalist emek birliği Histadrut ve birkaç yıl sonra kurulan, Yishuv'un otonom yönetim mercii Yahudi Ajansı –bunların her ikisi de David Ben-Gurion'un başkanlığındaydı– komuta ediyordu.

Ben-Gurion, David Yosef Grün adıyla 1886'da Polonya'nın Płońsk kasabasında dünyaya geldi. Genç yaşlarından itibaren Siyonist bir aktivist olarak babasının izinden yürüdü. 1906'da Filistin'e göç etti ve karizması ve kararlılığı sayesinde genç yaşına rağmen kısa sürede Yishuv'un önderlerinden biri haline geldi. Daha sonra ismini, Romalılara karşı bir başka isyana atıfla Ben-Gurion olarak değiştirdi.

Haganah ilk yıllarında Hashomer'in ruhundan ve agresif tutumundan etkilenmişti. 1921 yılının 1 Mayısında bir Arap çetesi Yafa'daki bir göçmen pansiyonunda on dört Yahudiyi katletmişti. Tevfik Bey isminde bir polis memurunun çetenin pansiyondan içeri girmesine yardım ettiğinin öğrenilmesi üzerine Haganah onu ortadan kaldırmak için bir suikast timi gönderdi, polis memuru 17 Ocak 1923'te Tel Aviv'de sokak ortasında vurularak infaz edildi. Suikasta katılanlardan birine göre polis memuru "bir onur meselesi olarak" arkadan değil önden vuruldu ve amaç "Araplara, yaptıklarının unutulmadığını ve er ya da geç sıranın onlara da geleceğini göstermek"ti.

Başlangıçta Haganah'ı yöneten Hashomer üyeleri dost Yahudilere karşı bile şiddet eylemleri gerçekleştirmek konusunda isteksizdiler. Jacob de Haan, 1920'li yılların başlarında Kudüs'te yaşayan Hollanda doğumlu aşırı Ortodoks bir Haredi Yahudisiydi. Bir Yahudi devletini Mesih'in kurabileceği, Yahudilerin atalarından kalan anayurtlarına ne zaman döneceğini sadece Tanrı'nın bileceği ve bu süreci hızlandırmaya çalışan insanların günah işleyecekleri şeklindeki Haredi inancının bir propagandacısıydı. Bir başka deyişle, Haan sadık bir anti Siyonistti ve şaşırtıcı bir şekilde uluslararası kamuoyunu etkilemek konusunda becerikliydi. İşte bu durum da Haan'ı, o zamanlar Haganah'ın öne çıkan lideri İzak Ben-Zvi için tehlikeli hale getiriyordu. Bu yüzden Ben-Zvi onun öldürülmesi emrini verdi.

De Haan 30 Haziran 1924'te –İngiliz Hükümetinin vermiş olduğu Filistin'de bir Yahudi devleti kurma sözünü yeniden gündeme getirmek amacıyla Londra'ya gideceği günden tam bir gün önce– Kudüs'teki Yafa Caddesi'nde bulunan bir sinagogdan çıktığı anda, iki suikastçı tarafından kendisine üç el ateş edildi.

Ancak Ben-Gurion bu tür eylemlere mesafeli yaklaşıyordu. Siyonist amaçlarının İngilizler tarafından kısmen de olsa kabul edilmesinin yolunu açmak için emri altındaki yarı yeraltı milis gücünü meşruiyet sınırlarına ve daha ılımlı normlara zorlaması gerektiğini fark etmişti. De Haan cinayetinin ardından Hashomer'in cesur ve ölümcül süvarilerinin yerini örgütlü, hiyerarşik bir askeri güç aldı. Ben-Gurion Haganah'a hedefli öldürme eylemlerinden vazgeçmesi emrini verdi. Haganah komutanı Yisrael Galili sonraları ifadesinde

"Kişisel teröre gelince, Ben-Gurion sürekli ve istikrarlı bir şekilde buna karşı bir çizgideydi" diyordu ve Ben-Gurion'un, Araplara bireysel olarak saldırı düzenlenmesine yönelik önerileri reddettiği bir dizi örnek sıralıyordu. Bunların içinde Filistinli lider Hacı Emin el-Hüseyni ve Arap Yüksek Komitesi'nin diğer üyeleriyle birlikte örneğin Manda yönetiminde üst düzey görevli olan ve Yahudi yerleşim projelerine karşı çıkan İngiliz personel de vardı.

Ben-Gurion'a itaat etmeye herkes istekli değildi tabii. Avraham Tehomi, De Haan'ı vuran adam, Ben-Gurion'un İngilizlere ve Araplara karşı takındığı ılımlı tavrı küçümsedi, lider konumundaki diğerleriyle birlikte Haganah'tan ayrıldı ve 1931 yılında Irgun Zvai Leumi'yi yani "Ulusal Askeri Örgüt"ü kurdu; örgütün İbranicedeki baş harfleri Etzel kelimesini oluşturuyordu ve İngilizcede genellikle IZL ya da Irgun olarak bilindi. 1940'larda bu sağcı radikal örgüt, 1977'de İsrail Başbakanı olacak Menachem Begin tarafından yönetiliyordu. Irgun içinde de kişisel ve ideolojik çatışmalar vardı. Begin tarafından yapılan, İngilizlerin Nazilere karşı yürüttüğü savaşta onlarla işbirliği yapma anlaşmasına muhalefet edenler ayrılarak Lehi'yi kurdu. Bu adamlara göre İngilizlerle işbirliği yapmak tiksindiriciydi.

Karşıt görüşlü bu her iki grup, farklı derecede de olsa Arap ve İngiliz düşmanların yanı sıra, kendi amaçları için tehlike olarak gördükleri Yahudilere karşı da hedefli öldürme eylemlerini savunuyordu. Ben-Gurion ise hedefli öldürme eylemlerinin bir silah olarak kullanılmaması konusunda ısrarcıydı, hatta emirlerine uymayanlara karşı sert tedbirler alıyordu.

Ama sonra İkinci Dünya Savaşı sona erdi ve her şey, dik kafalı Ben Gurion'un görüşleri bile değişti.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Filistin'deki yaklaşık 38 bin Yahudi Avrupa'daki İngiliz ordusuna yardım ve hizmet etmek için gönüllü oldu. İngilizler isteksizce, ancak Yishuv'un sivil liderliğinin baskısından sonra sözde Yahudi Tugayı'nı kurdu.

İngilizler Yahudi Tugayı'yla ne yapacaklarından tam olarak emin olmasalar da tugayı öncelikle eğitim için Mısır'a gönderdiler. İşte tugay üyeleri ilk kez orada, 1944 yılının ortalarında Nazilerin Yahudilere yönelik imha kampanyasından haberdar oldular.

Nihayetinde İtalya'da ve Avusturya'da savaşmak üzere Avrupa'ya gönderildiklerinde, Holokost'un dehşetine bizzat tanık oldular ve Ben-Gruion'la birlikte Yishuv'un diğer liderlerine ilk detaylı raporları gönderen kişiler arasında yer aldılar.

Bunlardan biri, ilerleyen zamanlarda İsrail askeri istihbaratının kurucularından biri olacak Mordechai Gichon'du. 1922'de Berlin'de doğan Gichon'un babası Rus, annesi ise ünlü bir Alman-Yahudi ailesinin kızı, Almanya Liberal (Reform) Yahudilerinin liderlerinden biri olan Rabbi Leo Baeck'in yeğeniydi. Gichon ailesi, Mordechai'nin okuduğu Alman okulunda Nazi selamı vermesi ve parti marşını söylemesi gerektiğinden 1933'te Filistin'e göç etmişti.

Gichon harabeye dönmüş Avrupa'ya asker olarak geri döndü; halkı neredeyse tamamen yok edilmişti, toplulukları enkaz altında kalmış, içten içe yanıyordu. "Yahudi halkı aşağılandı, ayaklar altına alındı ve katledildi" dedi. "Şimdi karşılık verme, intikam alma zamanıydı. Gönüllü olarak askere yazıldığımda intikam beni öyle bir duruma getirmişti ki rüyalarımda bir polis memurunun oğlu olan Detlef adındaki Almanyalı en iyi arkadaşımı tutukluyordum. Kaybolan Yahudi onurunu bu yolla yeniden tesis edecektim."

Gichon gibi bir adamı sürükleyen, Nazilere karşı duyduğu nefret kadar işte bu onur kırıklığı, bir halkın aşağılanması duygusuydu. İlk olarak Avusturya-İtalya sınırındaki Yahudi mültecilerle görüştü. Tugay elemanları onları besliyor, soğuğa karşı korunmaları için üzerlerindeki üniformaları çıkararak onlara veriyor, maruz kaldıkları canavarlığın detaylarını onlardan öğrenmeye çalışıyorlardı. Gichon 1945 yılının Haziran ayında bir kadın mültecinin yanına yaklaştığı bir olayı hatırlıyor.

"Bulunduğu gruptan ayrılarak benimle Almanca konuştu" diyordu. "Bana 'Siz tugay askerleri Bar Kohba'nın evlatlarısınız' dedi." Bar Kohba M.S. 132-135 yılları arasında Romalılara karşı gerçekleştirilen İkinci Yahudi İsyanı'nın büyük kahramanıydı. "'Değerinizi ve bizim için yaptıklarınızı her daim hatırlayacağım' dedi."

Bar Kohba analojisi Gichon'un gurunu okşamıştı ama kadının övgülerine ve minnettarlığına yönelik olarak sadece acıma ve utanç hissetmişti. Tugaydaki Yahudiler Bar Kohba'nın evlatlarıysa bu Yahudiler kimdi? İsrail topraklarından gelen başı dik, sert ve güçlü askerler, Holokost'tan kurtulanları bir yandan yardıma muhtaç kur-

banlar ama diğer yandan da bizzat kendilerinin katledilmesine göz yuman Avrupa Yahudiliğinin bir parçası olarak görüyorlardı. Onlar karşı koymak yerine teslim olmuş, silahı eline alıp ateş etmeyi bilmeyen, korkak ve zayıf Diaspora –geleneksel Yahudi ve Siyonist jargonuyla Sürgün– Yahudilerinin ete kemiğe bürünmüş örnekleriydi. Yishuv Yahudilerinin reddettikleri –ki en uç versiyonunda *Muselmann* Yahudi olarak yani Nazi kamplarında zayıflayan, ölümün kıyısında zombi gibi gezen mahkûm olarak ifadesini bulan– işte bu imajdı. Gichon altmış yıldan fazla bir süre sonra, "Nasıl oldu da bir kampta sadece birkaç Alman muhafızın gözetiminde bulunan on binlerce Yahudi isyan etmedi, öylece kurbanlık koyunlar gibi ölüme gitti aklım bir türlü almıyor, ne o gün, ne de bugün" diyordu. "[Almanları] neden lime lime doğramadılar? İsrail topraklarında böyle bir şeyin olmayacağını her zaman söylemişimdir. Eğer o topluluklar adlarının hakkını veren liderlere sahip olsaydı işler tamamen farklı bir yönde seyredecekti."

Savaşı takip eden yıllarda Yishuv Yahudileri dünyaya ve bundan da önemlisi kendilerine Yahudilerin bundan sonra asla böyle bir katliama uğramayacaklarını ve Yahudi kanının o kadar da ucuz olmadığını kanıtlayacaktı. Altı milyonun intikamı alınacaktı.

Tugaya yetmişinci doğum gününden hemen önce gönüllü olarak yazılan büyük itibar sahibi İsrailli romancı Hanoch Bartov, "Dökülen kana karşı kan dökünceye, ölülerimize karşı öldürünceye dek bize rahat olmadığını düşünüyorduk" diyecekti.

Ne var ki böylesi bir intikam –vahşete karşı vahşet– savaş kurallarının ihlali anlamına gelecek ve Siyonist ülkü için tam bir felaket olacaktı. Her zaman pratik davranan Ben-Gurion sık sık, "Şimdi bir intikamın ulusal anlamda hiçbir değeri yoktur. Katledilen milyonların hayatını geri getirmez" şeklinde resmi açıklamalarda bulunuyordu.

Haganah'ın liderleri yine de hem vahşete maruz kalan askerleri memnun etmek için, hem bir ölçüde de olsa tarihsel adaleti sağlayıp gelecekte Yahudilere karşı girişilebilecek katliamlar konusunda gözdağı vermek için bir çeşit cezalandırmaya ihtiyaç olduğunu gizliden gizliye anlamışlardı. Bu sebeple, Nazilere ve suç ortaklarına karşı türlü misilleme müeyyideleri uyguladılar. Savaştan hemen sonra tugay dahilinde Haganah'ın üst komutası tarafından yetkilendirilen

ve onlar tarafından kontrol edilen, İngiliz komutanlarının haberdar olmadığı gizli bir birim kuruldu. Bu birim İbranicede "Misilleme" anlamına gelen Gmul olarak adlandırıldı. Birimin görevi o zamanlar gizli bir bildiride belirtildiği gibi "intikam ama haydut intikamı olmayan bir intikam"dı. "Katliamda bizzat yer alan SS[2] elemanlarına karşı bir intikam."

Mordechai Gichon, "Biz büyük balığın peşindeydik" diyor ve altmış yıldan fazla bir süre muhafaza ettiği Gmul komutanları arasındaki sessizliği bozuyordu. "Üniformalarını kana bulayıp evlerine geri dönmeyi başarabilmiş kıdemli Nazilerin peşindeydik."

Gmul ajanları rutin tugay görevlerini bile gizlilik içinde yapıyorlardı. Nazileri avlarken Gichon'un iki sahte kimliği vardı, biri onu Alman vatandaşı olarak, diğeriyse bir İngiliz binbaşı olarak gösteriyordu. Gichon, Alman kimliğiyle yaptığı seyahatler sırasında, Tarvisio'da, Villach'da ve Klagenfurt'ta Nazilerin kaçarken ateşe verdiği ama sadece küçük bir bölümü yanmış olan Gestapo arşivlerini kurtardı. İngiliz binbaşı olarak yaptığı görevler sırasında da halen kendilerinden intikam alınacağı korkusunu yaşayan Yugoslavyalı komünistlerden daha fazla isim derledi. Amerikan istihbaratındaki az sayıda Yahudi de kurtulan Nazilerden elde ettikleri bilgileri paylaşarak yardım etmeye istekliydiler ki onlar bu bilgileri Filistinli Yahudilerin Amerikan ordusundan daha etkin şekilde kullanacaklarını düşünüyorlardı.

Baskı da işe yarıyordu. Haziran 1945'te Gmul ajanları Tarvisio'da yaşayan Polonya doğumlu bir Alman çift keşfetti. Kadın çalınan Yahudi mallarının Avusturya ve İtalya'dan Almanya'ya sevk edilmesinde yer almış, eşi ise yerel Gestapo bürosunun çalışmasına yardım etmişti. Filistinli Yahudi askerler onlara katı bir seçme hakkı sundu: İşbirliği yapmak ya da ölmek.

Çifti sorgulayan, İsrail'in kuruluşundan sonra ise İsrail ordusunun askeri polis komutanı olan Yisrael Karmi, "Goy[3] çözüldü ve işbirliği yapmak istediğini söyledi" diyecekti. "Ona bildiği bütün kıdemli yetkililerin isimlerini, kimlerin Gestapo ve SS'lerle çalıştığını, doğum tarihlerini, eğitim durumlarını ve konumlarını içeren bir liste hazırlama görevi verdim."

2) SS: Almanca Schutzstaffel. Başlarda Hitler'i korumak amacıyla kurulan fakat sonraları Nazilerin gerçekleştirdiği katliamlarda rol alan askeri birlik. (ç.n.)
3) Goy: Tevratta yaklaşık 550 kez geçen ve Yahudi olmayanları nitelemek için kullanılan bir söz; kâfir. (ç.n.)

Sonuç düzinelerce ismin yer aldığı muazzam bir istihbarat patlaması oldu. Gmul elemanları kayıp her bir Nazinin izini sürdü –bunların bazılarını sahte isimlerle tedavi gördükleri yerel bir hastanede yaralı halde buldular– ve daha fazla bilgi elde etmek için o adamlara işbirliği konusunda baskı yaptılar. Her bir Almana eğer işbirliği yaparlarsa zarar görmeyecekleri konusunda söz verdiler, böylece çoğu işbirliği yaptı. Sonrasında artık kullanım süreleri bitince onları vurup cesetlerini çöpe attılar. Almanların yaşamasına izin vererek İngiliz komutasını Gmul'un gizli misyonu konusunda uyandırmanın hiçbir anlamı yoktu.

Bir kez belli bir isim saptandı mı ikinci aşama başlıyordu: Hedefin yerini tespit etmek ve nihai infaz görevi için bilgileri bir araya getirmek. Bu iş için sık sık Almanya'da doğmuş olan Gichon görevlendiriliyordu. "Kimse benden şüphelenmiyordu" diyordu. "Ses tellerim Berlin menşeliydi. Birilerinin selamını iletmek için köşedeki bir bakkala ya da bara gidiyor, hatta bir kapıyı çalıyordum. Çoğu zaman insanlar [kendi isimlerine] karşılık veriyor ya da belirsiz bir sessizliğe gömülüyorlardı ki bu da en az ismi doğrulamak kadar iyi bir şeydi." İsim tespit edildikten sonra Gichon Almanların hareketlerini takip ediyor, yaşadıkları evin veya kaçırılmaları için seçilen bölgenin detaylı bir krokisini hazırlıyordu.

İnfazcılar en fazla beş kişilik ekipler halinde çalışıyorlardı. Hedeflerine gidecekleri zaman genellikle İngiliz askeri polis üniformaları giyiyorlar ve hedeflerine çoğunlukla falanca isimli bir kişiyi sorgulamak üzere almaya geldiklerini söylüyorlardı. Almanlar çoğu zaman itiraz etmeden geliyorlardı. Birim askerlerinden biri olan Shalom Giladi'nin Haganah arşivlerindeki ifadesinde söz ettiği gibi, Naziler kimi zaman anında öldürülürken kimi zaman da öldürülmeden önce uzak bir yere götürülüyordu. "Zamanla elimize düşmüş bulunan SS elemanlarının icabına bakmanın sessiz, hızlı ve etkili yöntemlerini geliştirdik" diyordu Giladi.

> "Bir pikap kamyonete binen kişi, herkesin bildiği gibi, tutacaklardan birine asılarak kendini yukarı çeker, bu sırada ayağı arka marşpiyeldedir, tentenin altına doğru uzanır ve bir anlamda oraya kıvrılır. Kamyonette pusuda bekleyen kişi vücudun bu doğal eğilişinden avantaj sağlar.
> Karanlıkta Almanın başı görünür görünmez, pusuda bekleyen kişi onu yere doğru eğer ve kollarını boğazının etrafına gelecek

şekilde çenesinin altından bağlar yani bir anlamda ters kelepçe yapardı. Daha sonra boğazını bırakmadan bütün sesleri absorbe eden bir hasırın üstüne çekerek ters şekilde düşmesini sağlardı. Başı sıkıca kavranmış olan Alman geriye doğru düşme neticesinde boğulur ve anında boynu kırılırdı.

Bir gün kadın bir SS subayı yakınımızdaki bir tutuklu kampından kaçmıştı. İngilizler subayın kaçtığının farkına varınca bütün askeri polis karakollarına kadının tutukluluğu sırasında önden ve yan profilden çekilmiş fotoğraflarını gönderdiler. Mülteci kampını arayıp taradık ve onu teşhis ettik. Ona Almanca hitap ettiğimizde aptal numarası yaptı, sadece Macarca bildiğini söyledi. Sorun değildi. Macar bir çocuk yanına gidip ona şöyle söyledi: 'Yasadışı göçmenleri taşıyan bir gemi Macaristan'dan Filistin'e doğru yelken açmak üzere. Eşyalarını sessizce topla ve bizimle gel.' Oltaya gelmekten başka şansı yoktu, bizimle kamyonete bindi. Bu operasyon esnasında Karmi aracı kullanırken ben de arkada Zaro'yla [Daha sonra IDF[4] generali olacak Meir Zorea'yla] oturuyordum. Karmi'nin bize verdiği emir şuydu: 'Biraz uzaklaşıp uygun bir ıssız alana ulaşınca kornaya basacağım. Bu, kadından kurtulmak için işaret olacak.'

Aynen öyle oldu. Kadının Almanca son çığlığı *'Was ist los?'* (Neler oluyor?) idi. Öldüğünden emin olmak için Karmi ona ateş etti, vücuduna ve çevresine, kadın sanki acımasızca tecavüze uğramış gibi bir görüntü verdik.

Çoğunlukla Nazileri dağlarda bir dizi küçük istihkam bölgesine getiriyorduk. Oralarda tahkim edilmiş metruk mağaralar vardı. İnfazlarıyla yüz yüze gelenlerin çoğu, bizim Yahudi olduğumuzu duyunca Nazilere has küstahlıklarını kaybediyorlardı. 'Karıma ve çocuklarıma acıyın.' Onlara Nazilerin imha kamplarında Yahudi kurbanlarından bu tür çığlıkları kaç kez duyduklarını soruyorduk."

Operasyon mayıstan temmuza kadar sadece üç ay sürdü ve bu süre zarfında Gmul farklı yerlerde yüz ila iki yüz insan öldürdü. Gmul operasyonlarını araştıran birçok tarihçi, hedefleri belirlemek için kullanılan yöntemlerin yetersiz olduğunu ve çok sayıda masumun öldürüldüğünü iddia etmektedir. Bu eleştirileri yapanlar, birçok operasyonda Gmul ekiplerinin, kişisel kan davalarının peşine düşen bilgi kaynakları tarafından istismar edildiğini, kimi olaylarda

4) IDF: İsrail Savunma Kuvvetleri (Israel Defense Forces). (ç.n.)

da operasyonu yürütenlerin gerçekten yanlış insanı belirlediğini öne sürmektedirler.

Alman ailelerden kaybolma vakalarıyla ilgili şikâyetler duyan İngilizlerin neler olup bittiğinin farkına varmasıyla birlikte Gmul kapatıldı. İngilizler soruşturmayı derinleştirmemeye ancak Yahudi Tugayı'nı Belçika ve Hollanda'ya, Almanlardan uzağa göndermeye karar verdiler, ayrıca Haganah komutası da intikam operasyonlarının durdurulmasına yönelik kesin bir emir yayımladı. İngilizlere göre olmasa da Haganah'a göre tugayın yeni öncelikleri Holokost'tan kurtulanlara göz kulak olmak, olası bir İngiliz muhalefeti karşısında mültecilerin Filistin'e göçünün organizasyonuna yardımcı olmak ve Yishuv için silah temin etmekti.

Ne var ki Haganah'ın liderleri Gmul'a Almanları Avrupa'da öldürmeye son verme emri vermiş olsalar da intikamdan vazgeçmiş değillerdi. Avrupa'da durdurulan intikam eylemlerinin bizzat Filistin'de sürdürülmesine karar verdiler.

Alman Tempelgesellschaft'ın (Templer Tarikatı'nın) üyeleri, milliyetçilikleri ve Nazilere yönelik sempatileri yüzünden İngilizler tarafından savaşın başında Filistin'den sürülmüşlerdi. Bunların birçoğu Almanların savaş çabalarına katılmışlar, Yahudilere uygulanan zulüm ve imha harekâtında aktif rol almışlardı. Savaş sona erince bir kısmı Tel Aviv'in göbeğinde bulunan Sarona'daki ve diğer bölgelerdeki evlerine geri döndüler.

Templer'ın Filistin'deki lideri olan Gotthilf Wagner adlı bir adam, savaş sırasında Wehrmacht ve Gestapo'ya yardım etmiş zengin bir sanayiciydi. Holokost'tan kurtulan Şalom Friedmann adında Macar rahip kılığına bürünmüş bir adam, "Auschwitz ve Buchenwald'da iki kez bulunmakla övünen" Wagner'le 1944'te tanıştığını söyledi. "Wagner Auschwitz'deyken, kalabalık bir Yahudi grubunu, hem de en genç olanları getirmişler ve üzerlerine kolayca alev alabilen bir sıvı dökmüşlerdi. Onlara dünyada bir cehennemin olduğunu bilip bilmediklerini sordum, Yahudileri ateşe vermelerinin ardından da bu cehennemin, Filistin'de kendileriyle aynı tarikata mensup olanları bekleyen kader olduğunu söyledim." Wagner savaştan sonra da Templer üyelerinin Filistin'e dönmelerine izin verilmesi girişimlerini organize etmişti.

Rusyalı Yahudi önderlerinin oğlu Rafi Eitan o zamanlar on yedi yaşındaydı. Eitan, "Geçmişte Nazi Partisi üyesi olan, Wehrmacht ve SS'e kaydolmuş mutlu Almanlar buraya geliyordu ve dışarıda Yahudilere ait bütün mülkler mahvolmuş olmasına rağmen kendi mülklerine dönmek istiyorlardı" diyordu.

Eitan, Haganah üst komutasından doğrudan gelen bir emirle Wagner'i ortadan kaldırmak üzere gönderilen on yedi kişilik "özel bölük"ün bir üyesiydi. Haganah personel şefi İzak Sadeh bunun sıradan bir askeri operasyon olmadığının farkındaydı ve tetiği çekmek üzere seçilen iki adamı yanına çağırdı. Onları cesaretlendirmek amacıyla, geçmişte yapılan bir katliamın öcünü almak için Rusya'da tabancasıyla öldürdüğü bir adamdan bahsetti.

İtinalı bir istihbarat toplama sürecinin ardından 22 Mart 1946'da vurucu tim Tel Aviv'de Wagner için pusuya yattı. Onu 123 Levinsky Caddesi'ndeki kumlu alana giden yola doğru zorladılar ve orada öldürdüler. Haganah'ın yeraltı radyo istasyonu Kol Yisrael (İsrail'in Sesi) ertesi gün şu haberi veriyordu: "Filistin'deki Alman topluluğunun lideri olan tanınmış Nazi Gotthilf Wagner, dün Yahudi gizli örgütü tarafından infaz edildi. Şu bilinsin ki İsrail topraklarına bir Nazi bile adım atmayacak."

Kısa süre sonra Haganah, tarikatın topluluk kurduğu Galilee ve Haifa'da ikişer Templer mensubunu daha katletti.

"Bu derhal etkisini gösterdi" diyordu Eitan. "Templer mensupları her şeyi geride bırakarak ülkeden kayboldu, bir daha da gözükmediler." Templer mensuplarının Tel Aviv'deki mahallesi Sarona, İsrail askeri kuvvetlerinin ve istihbarat servisinin karargâhı haline gelecekti. Ve Eitan, on yedi yaşında bir suikastçı, Mossad'ın hedefli öldürme biriminin kuruluşuna yardım edecekti.

Templer mensuplarını öldürmek sadece Avrupa'daki Nazilere karşı uygulanan intikam eylemlerinin devamı değildi, aynı zamanda politikadaki bir değişime de işaret ediyordu. Filistin'in yeni Yahudilerinin Holokost'tan çıkardıkları dersler; Yahudi halkının daima imha tehdidi altında olacağı, Yahudileri korumak için başkalarına güvenilemeyeceği ve izlenecek tek yolun Yahudi bir devlete sahip olmak olduğuydu. Daimi imha tehlikesi algısıyla yaşayan bir halk güvenliğini sağlamak için ne kadar uçta olursa olsun tüm tedbirleri alacaktır ve uluslararası yasalarla ve normlarla marjinal bir tarzda ilişki kuracaktır, tabii eğer kuracaksa.

O andan itibaren Ben-Gurion ve Haganah, bir devlet hedefine ulaşıp onu muhafaza edebilmek adına, her zaman kullanılmış olan propaganda ve politik tedbirlerin çok ötesinde ek yöntemler olarak hedefli öldürme eylemlerini, gerilla savaşını ve terörist saldırıları benimseyecekti. Sadece birkaç yıl önce yalnızca Lehi ve Irgun'un serseri aşırıcıları tarafından kullanılmış olan yöntemler şimdi ana akım tarafından geçerli bir silah olarak görülüyordu.

Başlarda Haganah birimleri, Yahudi sivilleri öldürmüş olan Arapları katletmeye başladı. Sonra milisin üst komutası "özel bir bölüğe", "kişisel terör operasyonları"na başlamaları emrini verdi ki bu terim o zamanlar Yahudi gizli örgütüne rahat vermeyen ve Yahudilerin İsrail topraklarına göç etmesine karşı eylemlerde bulunan İngiliz Cinayet Masası'na (CID) bağlı subaylara yönelik hedefli öldürme eylemlerini ifade ediyordu. Onlara "Yahudilerin silah elde etmelerine karşı eylemlerde bulunan İngiliz istihbarat merkezlerinin havaya uçurulması" ve "İngiliz askeri mahkemelerinin Haganah üyelerine ölüm cezası verdiği durumlarda misilleme eylemleri yapılması" emirleri verilmişti.

Ben-Gurion, Filistin'de yakın zamanda bir Yahudi devletinin kurulacağını, yeni devletin Filistin'de kısa süre içinde Araplarla savaşmak ve komşu Arap ülkelerinin orduları tarafından girişilecek işgalleri püskürtmek zorunda kalacağını öngörüyordu. Bu yüzden Haganah komutası bir yandan da gizlice bu topyekûn savaşa hazırlanmaya başladı ve hazırlıkların bir parçası olarak, Filistin'deki Arap nüfusunun önderlerinin katledilmesini öngören Zarzir (ya da Sığırcık) kod adıyla bir emir yayımladı.

Haganah yavaş yavaş hedefli öldürme eylemlerini artırırken, radikal yeraltı elemanları İngilizleri Filistin'den çıkarmaya yönelik kendi öldürme kampanyalarını en üst düzeye çıkarmışlardı.

O an itibariyle Lehi'nin komutasında yer alan İzak Şamir, CID personellerini öldürmek ve aynı şeyi Kudüs polis şefi Michael Joseph McConnell'e ve yüksek komiser Sir Harold MacMichael'a da yapmak için defalarca girişimde bulunmak gibi sadece yerel bazda İngiliz mandasının önemli kişilerini ortadan kaldırmaya değil, aynı zamanda politik hedefi açısından tehdit oluşturan diğer ülkelerdeki

İngilizleri de yok etmeye karar vermişti. Örneğin resmiyette daha çok Lord Moyne olarak bilinen Walter Edward Guinness, yine İngilizlerin yönetimindeki Kahire'de İngiliz devletinin genel valisiydi. Filistin'deki Yahudiler Moyne'u, Holokost'tan kurtulanlar için uygulanan göçmen kotasını belirgin biçimde azaltmak suretiyle Yishuv'un gücünü kısıtlamak için hararetle pozisyonunu kullanan adi bir antisemitist olarak görüyorlardı.

Şamir, Moyne'un öldürülmesi emrini verdi. Eliyahu Hakim ve Eliyahu Bet-Zuri adında iki elemanı Kahire'ye gönderdi, elemanlar Moyne'un evinin kapısının önünde beklemeye başladılar. Moyne, içinde sekreterinin de bulunduğu aracını park ettiğinde Hakim ve Bet-Zuri araca doğru hızla koştu. Aralarından biri pencereden içeriye bir silah doğrulttu, Moyne'un başına nişan aldı ve üç el ateş etti. Moyne boğazını kavradı. "Tanrım, bize ateş ettiler!" diye çığlık attı ve oturduğu koltukta yığılıp kaldı. Bu yine de amatörce bir operasyon oldu. Şamir genç katillerine kaçmak için bir araba ayarlamalarını öğütlemişti ama onlar bunun yerine yavaş giden bir bisikletle kaçtılar. Mısır polisi onları hemen tutukladı, Hakim ve Bet-Zuri yargılandı, suçlu bulundu ve altı ay sonra da idam edildi.

Suikast İngiliz yetkililer üzerinde kararlı bir etki yarattı, ne var ki bu etki Şamir'in tasavvur ettiği şekilde değildi. İsrail'in ilerleyen yıllarda tekrar tekrar öğreneceği gibi, birilerinin başından vurularak öldürülmesinin ardından tarihin nasıl bir seyir izleyeceğini tahmin etmek çok zordur.

Holokost'un yani Avrupa'da bir halkın kökünün kazınması girişiminin dinmek bilmeyen laneti sonrası Batı'da Siyonist ülküye yönelik yükselen bir sempati vardı. Bazı kaynaklara göre 1944 yılının Kasım ayına kadar Britanya Başbakanı Winston Churchill, kabinesine Filistin'de bir Yahudi devletinin kurulmasını desteklemesi için baskı yapıyordu. Bu inisiyatifi desteklemeleri için aralarında Lord Moyne'un da bulunduğu pek çok etkili figürü bir araya getirmişti. Bu durumda eğer Lehi araya girmiş olmasaydı, Yalta zirvesinde Churchill'in, bir Yahudi devletinin geleceğiyle ilgili olarak Franklin Roosevelt ve Joseph Stalin'le net ve olumlu bir politika üzerinde uzlaşacağını iddia etmek hiç de abartı sayılmaz. Ancak bunun yerine Churchill, Kahire cinayetinden sonra saldırganları "yeni bir gangster grubu" olarak yaftaladı ve konuyla ilgili duruşunu yeniden değerlendireceğini açıkladı.

Suikastlar devam ediyordu. 22 Temmuz 1946'da, Menachem Begin'in Irgun'u, İngiliz manda yöneticilerinin, askerlerinin ve istihbarat subaylarının kaldığı Kudüs'teki King David Oteli'nin güney kanadına 350 kg patlayıcı yerleştirdi. Irgun tarafından yapılan bir uyarı çağrısı sahte bomba ihbarı diye dikkate alınmadı; bina muazzam bir patlamayla yerle bir olmadan önce boşaltılmadı. Doksan bir kişi hayatını kaybetti, kırk beş kişi yaralandı.

Bu, nefret edilen bir İngiliz yetkiliye yönelik hedefli bir suikast ya da bir polis karakoluna düzenlenen gerilla saldırısı değildi. Daha ziyade bu, çok sayıda sivili içinde barındıran bir hedefe yönelik açık bir terör eylemiydi. İşin en korkunç yanı ise ölenler ve yaralananlar arasında çok sayıda Yahudinin de bulunmasıydı.

King David Oteli bombalaması Yishuv'da şiddetli bir tartışmanın fitilini ateşledi. Ben-Gurion anında Irgun'u kınadı ve onu "Yahudi halkının düşmanı" olarak nitelendirdi.

Ancak aşırıcılar geri adım atmadı.

King David saldırısından üç ay sonra, 31 Ekimde, yine Ben-Gurion'un onayı ve bilgisi dışında kendi kendine hareket eden bir Lehi hücresi Roma'daki İngiliz büyükelçiliğini bombaladı. Elçilik binası ciddi şekilde hasar gördü fakat saldırının gece gerçekleştirilmesinden dolayı sadece bir güvenlik görevlisi ve iki İtalyan yaya yaralandı.

Bu olayın hemen ardından, Lehi Londra'daki her bir üst düzey İngiliz kabine üyesine bombalı mektup yolladı. Bir açıdan bu çaba harikulade bir başarısızlıktı –tek bir mektup bile patlamadı– ama diğer açıdan Lehi eriştiği düzeyi, bulunduğu noktayı kanıtlamıştı. Britanya'nın güvenlik servisi MI5 belgeleri o zamanlarda Siyonist terörizminin İngiliz ulusal güvenliği açısından en ciddi, hatta Sovyetler Birliği'nden bile daha ciddi bir tehlike olarak değerlendirildiğini gösteriyordu. Bir MI5 notuna göre Britanya'daki Irgun hücreleri "köpeği kendi kulübesinde vurmak üzere" oluşturulmuştu. İngiliz istihbarat kaynakları, aralarında Dışişleri Sekreteri Ernest Bevin'in hatta Başbakan Clement Attlee'nin de bulunduğu "seçilmiş çok önemli kişilere" yönelik bir saldırı dalgası konusunda uyarıyordu. 1947'nin sonunda İngiliz yüksek komiserliğine gelen bir rapor son iki yılın zayiatının bilançosunu ortaya koyuyordu: 176 İngiliz manda personeli ve sivil öldürülmüştü.

Kudüs sokaklarından birinde Tom Wilkin'i öldürmesinden on yıllar sonra, "Sadece bu eylemler, bu infazlar İngilizlerin [Filistin'den – ç.n.] ayrılmasını sağladı" diyecekti David Shomron. "Eğer [Avraham] Stern savaşı başlatmamış olsaydı, İsrail devleti diye bir şey kurulmayacaktı."

Birileri bu açıklamalara itiraz edebilir. Küçülen İngiliz İmparatorluğu, ekonomik nedenlerden ve yerli nüfustan artarak yükselen bağımsızlık taleplerinden dolayı, aralarında terör yöntemlerinin uygulanmadığı ülkelerin de bulunduğu birçok kolonisinin kontrolünü kaybetmişti. Örneğin Hindistan hemen hemen aynı dönemlerde bağımsızlığını elde etti. Yine de Shomron ve benzerleri, kendi kahramanlıklarının ve aşırı metotlarının İngilizlerin [Filistin'i – ç.n.] terk etmesine neden olduğuna sıkıca inanıyorlardı.

Ve işte o kanlı yeraltı savaşını yürüten bu adamlar –gerillalar, suikastçılar, teröristler– yeni İsrail devletinin, silahlı kuvvetlerinin ve istihbarat topluluğunun inşasında merkezi bir rol oynayacaklardı.

2

GİZLİ BİR DÜNYA DOĞUYOR

29 Kasım 1947'de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Filistin'in bölünüp bağımsız bir Yahudi devletinin ortaya çıkması yönünde oy kullandı. Bölünme altı ay sonrasına kadar yürürlüğe girmeyecekti ama Arap saldırıları hemen ertesi gün başladı. Ülkenin güneyindeki Filistin kuvvetlerinin komutanı Hassan Salameh ve ona bağlı savaşçılar Petah Tikva kasabası yakınlarında iki İsrail otobüsünü pusuya düşürdü, sekiz yolcuyu öldürdü, çok sayıda insanı yaraladı. Filistinli Araplar ve Yahudiler arasında iç savaş başlamıştı. Salameh otobüs saldırılarının ertesi günü, Arap liman şehri Yafa'nın orta yerindeki meydanda ayaktaydı. Yurttaşlarına, "Filistin kan gölü haline gelecek" sözü veriyordu. O sözünü tuttu: Sonraki iki haftada 48 Yahudi öldürüldü, 155 Yahudi yaralandı.

Beş yüz kişilik gerilla kuvvetini yöneten, Tel Aviv'e bile doğrudan saldırı düzenleyen Salameh, Arap dünyasında bir kahraman haline geldi, basında kahramanlaştırıldı. Mısır dergisi *Al-Musawar,* 12 Ocak 1948 tarihli sayısında *GÜNEY CEPHESİ KOMUTANI KAHRAMAN HASSAN SALAMEH* şeklindeki büyük puntolu manşetle birlikte Salameh'in askerlerine talimat verdiği sırada çekilmiş devasa bir fotoğrafını yayımladı.

Ben-Gurion bu tür saldırılar için hazırlanmıştı. Onun düşüncesine göre Araplar düşman, 1948 yılının Mayıs ayında bölünme resmen yürürlüğe girene kadar ülkeyi yönetecek olan İngilizler ise onların suç ortağıydı. Yahudiler yalnızca kendilerine ve iptidai savunmalarına güvenebilirlerdi. Haganah birliklerinin çoğu yetersiz eğitilmiş ve donatılmıştı, İngilizlerin el koymasından kaçınmak için silahlarını zulalara gizlemişlerdi. İngiliz ordusunda görev yapmış erkek ve kadınlar, bunlara ilaveten Holokost'tan kurtulmuş yeni göçmenler (bunların bir kısmı Kızıl Ordu'nun eski askerleriydi) vardı fakat Arap devletlerinin birleşik kuvvetleri sayıca onlardan çok daha üstündü. Ben-Gurion, Yahudilerin Arap saldırıları altında çökeceğine ilişkin CIA ve diğer istihbarat servislerinin öngörüleri-

nin farkındaydı. Kendi halkının bir bölümü bile başarıya inanmıyordu. Fakat Ben-Gurion en azından görünüşte de olsa Haganah'ın kazanma becerisine güven sergiliyordu.

Bu durumda sayısal farkı kapatmak için Haganah'ın planı, maksimum düzeyde etki yaratacak şekilde hedef gözetecek seçici güç kullanımıydı. Bu anlayışın bir parçası olarak iç savaşın birinci ayında Filistinli Arapların lideri konumundaki yirmi üç ismin hedef alınacağı Sığırcık Operasyonu'nu başlattı.

Haganah'ın başkomutanı Yaakov Dori'ye göre görev üç bölümden oluşuyordu: "Arap siyasi parti liderlerinin yok edilmesi ya da ele geçirilmesi; politik merkezlerin vurulması; Arapların ekonomi ve üretim merkezlerinin vurulması."

Hassan Salameh hedef listesinin en başındaydı. Salameh, Kudüs baş müftüsü ve Filistinli Arapların ruhani lideri Hacı Emin el Hüseyni önderliğinde gerçekleşen ve Arap gerillaların üç yıl boyunca hem İngiliz hem Yahudi hedeflere saldırdığı 1936'daki Arap ayaklanmasının başarılı olması için yardım etmişti.

İngiliz mandasının en çok arananlar listesine girmeleri üzerine hem Hüseyni hem de Salameh Filistin'e kaçmıştı. 1942'de Atlas Operasyonu'nu gerçekleştirmek üzere SS'lerle ve Nazilerin askeri istihbarat servisi Abwehr'le güçlerini birleştirdiler. Bu, Alman ve Arap komandoların paraşütle Filistin'e ineceği, olabildiğince fazla sayıda Yahudinin öldürülmesi için Tel Aviv'deki su kaynaklarının zehirleneceği, bu yolla da ülkedeki Arapların İngiliz işgalcilere yönelik kutsal bir savaş yürütmeye tahrik edileceği muazzam bir plandı. Nazilerin Enigma şifrelerini kıran İngilizlerin, 6 Ekim 1944'te Eriha yakınlarında bir çöl vadisine inmesinin ardından Salameh'i yanındaki dört kişiyle birlikte ele geçirmesiyle operasyon zavallı biçimde başarısızlıkla noktalandı.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından İngilizler El-Hüseyni ile Salameh'i serbest bıraktı. Yishuv'un Avrupa'daki gizli faaliyetlerinin çoğunu yöneten Yahudi Ajansı'nın Siyasi Departmanı, 1945-1948 yılları arasında birçok kez El-Hüseyni'nin yerini tespit etmeye ve onu öldürmeye çalıştı. Bunun sebebi kısmen müftünün Hitler'le kurduğu ittifakın intikamını almaktı ama aynı zamanda savunma amacı da güdülüyordu: El-Hüseyni ülke dışında olabilirdi ama Yahudi liderlere suikast amacı taşıyan kuzey Filistin'deki Yahudi yer-

leşimlerine yönelik saldırıların örgütlenmesinde etkin biçimde yer alıyordu. İstihbarat ve eğitimli operasyonel personel eksikliğinden dolayı bu girişimlerin tümü başarısızlıkla sonuçlandı.

Haganah'ın insan kaynaklı ve elektronik istihbaratı entegre ettiği ilk operasyonu olan Salameh'in izini sürme operasyonu başlarda iyi gitmişti. Haganah'ın istihbarat kolu, Isser Harel komutasındaki SHAI, Yafa'yla ülkenin geri kalanının bağlantısını sağlayan merkezi telefon ana hattına erişti. Harel'in yakınlardaki Mikveh İsrail tarım okuluna ait alanlarında inşa edilmiş bir alet edevat dükkânı vardı, içini de budama makasları ve çim biçme makineleriyle doldurmuştu. Fakat aynı zamanda yeraltına kazılmış bir çukurun içinde gizli, Yafa'nın telefon sistemine ait bakır tellere iliştirilmiş bir de dinleme cihazı vardı. Harel daha sonra anılarında, *"Kulaklığı takıp ilk telefon konuşmasını dinleyen Arapça konuşan SHAI elemanının suratını hiç unutmayacağım"* yazacaktı. *"Şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı, heyecanlı el hareketleriyle gergin bir şekilde orada bekleyen diğerlerini susturmaya çalışıyordu. Hatlar politik liderler ve silahlı askeri birlik şefleriyle meslektaşları arasında geçen telefon konuşmalarıyla dolup taşıyordu."* Telefon konuşması yapanlardan biri de Salameh'ti. SHAI, kesintiye uğrayan konuşmaların birinde Salameh'in Yafa'ya yolculuk yapacağını öğrendi. Haganah ajanları arabasının geçeceği yolu bir ağaçla tıkamak suretiyle ona tuzak kurmayı planladı.

Fakat tuzak başarısız oldu ve bu son başarısızlık da değildi. 1948 Haziranında bir muharebe esnasında, öldürdüğü kişinin Salameh olduğunu bilmeyen bir katil tarafından öldürülmesine kadar Salameh birçok suikast girişiminden sağ kurtuldu. Sığırcık Operasyonu çerçevesinde gerçekleştirilen neredeyse diğer tüm hedefli öldürme girişimleri de, hatalı istihbaratlar veya beceriksiz ve deneyimsiz tetikçilerin kötü performansları yüzünden başarısızlığa uğradı.

Başarıyla sonuçlanan tüm operasyonlar, her ikisi de Haganah'ın tek iyi eğitimli ve tam donanımlı sınıfı olan Palmach'a bağlı iki elit birlik tarafından gerçekleştiriliyordu. Bu birimlerden biri "deniz birliği" Palyam, diğeri de üyeleri Arap kılığına

girerek operasyon yürüten gizli komando birliği "Arap Müfrezesi"ydi.

Deniz birliği Palyam'a, İngilizler ayrılır ayrılmaz Filistin'in en önemli deniz geçidi olan Hayfa limanının kontrolünü ele geçirme emri verildi. Birliğin görevi, İngilizlerin yola çıkarken geride bıraktıkları silah ve ekipmanları elden geldiğince fazla miktarda çalmak ve Arapların da aynı işi yapmalarını engellemekti.

Palyam elemanlarından biri olan Avraham Dar, "Hayfa ve kuzeydeki Arap silah tedarikçilerine odaklanmıştık. Onları araştırıp öldürüyorduk" şeklinde hatırlıyordu o zamanları.

Anadili İngilizce olan Dar ve diğer iki Palyam elemanı, büyük miktarda nakit para karşılığında Filistinlilere çalıntı ekipman satmak isteyen İngiliz askerleri kılığına girmişlerdi. Bir dağ köyünün eteklerindeki terk edilmiş bir un değirmeninin yakınlarında değiş tokuş için randevu ayarlandı. Filistinliler geldiğinde, İngiliz üniforması giyen üç Yahudi buluşma yerindeydi. Yakınlarda bir yerlerde gizlenmiş olan diğer dört Yahudi önce işaret bekledi, sonra da Arapların üstüne çullanarak onları metal borularla katletti. "Silah seslerinin komşuları uyandırmasından korktuk, bu yüzden de sessiz bir operasyona karar verdik" diyecekti Dar.

Arap Müfrezesi, Haganah'ın düşman hatlarının derinliklerinde operasyon yapabilecek, bilgi toplayabilecek, sabotaj ve hedefli öldürme eylemleri gerçekleştirebilecek bir eğitimli savaşçı çekirdeğine ihtiyacı olduğunu saptaması üzerine kurulmuştu. Birçoğu Arap topraklarından göç etmiş elemanlarının eğitimi, komando taktiklerini, patlayıcıları, aynı zamanda da İslam ve Arap geleneklerinin derinlemesine incelenmesini içeriyordu. Bunlar Mistaravim olarak adlandırılırlardı, kimi Arap ülkelerine bu isimle gitmişlerdi ve Yahudi dinini yaşamalarına rağmen geriye kalan tüm konularda –giyimde, dilde, sosyal geleneklerde– Araplara benzerlerdi.

İki birimin işbirliği, Filistin sokakları üzerinde hatırı sayılır bir etkiye sahip olmasından ötürü, Filistin'in İslami örgütlerinden birinin lideri, aynı zamanda da Sığırcık Operasyonu'nun asıl hedeflerinden biri olan Şeyh Nimr-al Khatib'e yönelik bir suikastı doğurdu. Mistaravimler, İngilizler ya da Araplar tarafından durdurulmaksızın etrafta gezebiliyordu. Şubat 1948'de bir araba dolusu mühimmatla birlikte bir Şam seyahatinden dönerken Al-Khatib'i pusuya

düşürdüler. Khatib ağır şekilde yaralandı, Filistin'den ayrıldı ve kendisini her türlü aktif siyasi görevden soyutladı.

Bundan birkaç gün sonra Avraham Dar, liman işçisi muhbirlerinden birinden, bir kafede oturan bir grup Arabın, Hayfa'nın Yahudi nüfusunun kalabalık olduğu bir bölgesinde bomba yüklü bir aracı patlatacaklarına ilişkin planları hakkında konuştuklarını öğrendi. Arapların bu amaç için edindikleri İngiliz ambulansı, Nazareth Caddesi'ndeki bir garajda hazır bekletiliyordu. Mistaravimler kendi bomba yüklü kamyonlarını hazırladılar, bununla Arap bölgesine geçtiler, kendilerine patlamış bir boruyu tamir eden işçi süsü verdiler ve bomba yüklü kamyonu garaj duvarının yanına park ettiler. Garajdaki bir adam Arapça, "Burada ne yapıyorsunuz? Buraya park etmek yasak! Kamyonu çekin oradan!" diye bağırdı.

Mistaravimler de Arapça, "Derhal, sadece bir şeyler içiyoruz, bir de çişimiz geldi" dedi ve birkaç da lakayıt küfürlü söz söyledi. Kendilerini bekleyen bir araca doğru yürüdüler, dakikalar sonra bombaları patladı; patlayan bu bomba aynı zamanda ambulanstaki bombayı da patlattı ve ambulans üzerinde çalışan beş Filistinliyi öldürdü.

14 Mayıs 1948'de Ben-Gurion yeni İsrail devletinin kuruluşunu ilan etti ve ilk başbakan, aynı zamanda da ilk savunma bakanı oldu. Bir sonraki adımda ne beklemesi gerektiğini biliyordu.

Ben-Gurion yıllar önce Arap ülkelerinde derin bir kaynak ağının oluşturulması emrini vermişti. Şimdi, İsrail'in kuruluşundan üç gün önce, Yahudi Ajansı'nın istihbarat bölümü olan Siyasi Departman'ın direktörü Reuven Shiloah, Ben-Gurion'u, "Arap ülkeleri sonunda 15 Mayısta eşzamanlı bir saldırı başlatmaya karar verdi... Ağır silahlar ile Yahudi hava kuvvetlerinin olmayışına güveniyorlar" şeklinde bilgilendirmişti. Shiloah, saldırı planına ilişkin birçok detay da vermişti.

Bilgi doğruydu. Yeni devlet ilan edildikten sonra gece yarısı yedi ordu saldırıya geçti. Sayıları Yahudi kuvvetleriyle kıyaslanmayacak kadar fazlaydı ve onlara göre çok daha iyi bir şekilde donatılmışlardı, yerleşimleri işgal etmek ve zayiat vermek suretiyle kısa sürede önemli kazanımlar elde ettiler. Arap Ligi Genel Sekreteri

Abdul Rahman Azzam Paşa, "Bu, tıpkı Moğolların ve Haçlıların yaptıkları katliamlar gibi hatırlanacak olan büyük bir yıkım ve katliam savaşı olacak" şeklinde beyanda bulunuyordu.

Fakat Yahudiler –artık resmen "İsrailliler"– kısa sürede yeniden toparlandılar, hatta saldırıya geçtiler. Bir ay sonra, Birleşmiş Milletler özel temsilcisi Kont Folke Bernadotte'nin arabuluculuğunda taraflar bir araya getirildi. Her iki taraf da yorgundu, her iki tarafın da dinlenmeye ve ikmal yapmaya ihtiyacı vardı. Savaş devam ederken durum tersine dönmüş, mükemmel istihbarat ve muharebe yönetimiyle birlikte Avrupa'dan yeni gelmiş olan Holokost'tan sağ kurtulanların da yardımıyla İsrailliler Arapları püskürtmüş, sonuç olarak Birleşmiş Milletler'in bölünme planında Yahudi devletine tahsis edilenden çok daha fazla toprağı işgal etmişlerdi.

İsrail kendisinden daha üstün orduları püskürtmüş olsa da Ben-Gurion henüz gelişme halinde olan İsrail Savunma Kuvvetleri'nin kısa vadeli başarısından tatmin olmamıştı. Araplar ilk muharebelerde yenilmiş olabilirlerdi ancak hem Filistin'de yaşayan hem de İsrail'i çevreleyen Arap devletlerinde yaşayan Araplar yeni devletin meşruiyetini kabul etmeyi reddediyorlardı. İsrail'i yıkıp mültecileri tekrar evlerine döndürmeye ant içiyorlardı.

Ben-Gurion İsrail Savunma Kuvvetleri'nin İsrail'in uzun, karmaşık sınırlarını sırf insan gücüyle korumayı umamayacağının farkındaydı. Haganah'ın SHAI istihbarat operasyonlarından artakalanlarla meşru bir devlete uygun, düzgün bir casusluk sistemi inşa etmeye başlamak zorunda kaldı.

Ben-Gurion 7 Haziranda Shiloah öncülüğündeki kurmaylarını önceden Templer topluluğunun kullandığı yer olan Tel Aviv'deki ofisinde topladı. Shiloah, Ben-Gurion'a, "Bu savaş için acilen ihtiyaç duyduğumuz askeri ve siyasi araçlardan biri istihbarattır" şeklinde bir kısa not yazmıştı. "Bunun [barış zamanındaki] politikamızı da kapsayan kalıcı bir araç olması gerekir."

Ben-Gurion'un ikna edilmesine gerek yoktu. Her şeyin ötesinde devletin ve onun savunmasının şaşırtıcı biçimde tüm zorluklara rağmen kurulması büyük oranda doğru istihbaratın etkin kullanılmasının sonucuydu.

O gün Ben-Gurion üç teşkilatın kurulması emrini verdi. Bunlardan ilki, daha sonra İbranice kısaltmasıyla AMAN şeklin-

de anılacak İsrail Savunma Kuvvetleri Genelkurmaylığı İstihbarat Dairesi'ydi. İkincisi (Genel Güvenlik Hizmeti'nin kısaltması olan) Şin Bet'ti; bu daire iç güvenlikten sorumluydu ve Amerikan FBI ve İngiliz MI5'in bir karışımı şeklinde oluşturulmuştu. (Bu örgüt daha sonra adını İsrail Güvenlik Ajansı olarak değiştirdi fakat çoğu İsrailli hâlâ onu İbranice kısaltması olan Shabak veya daha ziyade bu kitapta geçtiği biçimiyle Şin Bet olarak anmaktadır.) Ve üçüncü olarak, artık Yahudi Ajansı yerine yeni Dışişleri Bakanlığı'na bağlı Siyasi Daire dış istihbarat ve istihbarat toplama işlerinden sorumlu olacaktı. Her bir daire için Savunma Bakanlığı'nın yakınında bulunan Saron civarındaki terk edilmiş Templer evleri tahsis edildi, Ben-Gurion'un ofisi ise görünüşte organize edilen güvenlik hizmetleri kuvvetlerinin merkezine yerleştirildi.

Ancak o ilk aylarda ve yıllarda hiçbir şey derli toplu değildi. Haganah birimlerinden artakalanlar kâh çeşitli güvenlik ya da casusluk şebekelerine kâh başka görevlere sürükleniyordu. Buna ilaveten ardı arkası kesilmeyen semt kavgaları, esasen nelerin devrimci olduğu konusunda çarpışan egolar, kısacası yeraltı casusluğundaki çoğu şeyde kaos hâkimdi. İsrail istihbaratının kurucu babalarından biri olan Isser Harel, "Zor yıllardı o yıllar" diyecekti. "Bir ülke kurup onu savunmamız gerekiyordu. [Ama] görevlerin yapısı ve işbölümü hiçbir sistematik değerlendirme olmaksızın, işin içindeki tüm insanlarla tartışılmaksızın, neredeyse acemice ve entrikalarla kararlaştırılıyordu."

Normal koşullarda yöneticiler net sınırlar ve prosedürler ortaya koyar, sahadaki ajanlar da birkaç yıllık süreç içerisinde sabırlı bir şekilde bilgi kaynakları oluştururlardı. Ama İsrail'in böyle bir lüksü yoktu. Genç ülke tam anlamıyla var olma savaşı verirken, istihbarat faaliyetleri an geçirmeksizin ve kuşatma altında inşa edilmeliydi.

Ben-Gurion'un casuslarının karşılaştıkları ilk zorluk içeriden kaynaklanan bir zorluktu: Ben-Gurion'un otoritesine bariz şekilde karşı çıkan Yahudiler vardı ve bunların arasında sağcı yeraltı hareketlerinin kalıntıları da bulunuyordu. Bu karşı çıkışın uç bir örneği Haziran 1948'deki Altalena olayıydı. Avrupa'dan göçmen ve silah taşıyan Altalena isimli bir gemi Irgun tarafından [İsrail'e – ç.n.] gelmek üzere yola çıkarılmıştı. Ancak örgüt, tüm silahları

yeni devletin ordusuna teslim etmeyi reddediyor, bir kısmının hâlâ sağlam olan kendi birimlerine verilmesi konusunda ısrar ediyordu. Irgun içindeki ajanları sayesinde planlardan haberdar olan Ben-Gurion gemiye zorla el konulmasını emretti. Sonrasında meydana gelen çatışma sırasında gemi battı, on altı Irgun savaşçısı ve üç IDF askeri hayatını kaybetti. Hemen ardından güvenlik güçleri tüm ülke çapında iki yüz Irgun üyesini ele geçirdi ve etkili biçimde örgütün varlığına son verdi.

İzak Şamir ve onun komutasındaki Lehi elemanları da daha ılımlı olan Ben-Gurion'un otoritesine uymayı reddediyordu. BM özel temsilcisi Bernadotte, o yaz ateşkes süreci boyunca savaşa son verecek deneysel bir barış planı üzerinde çalışmıştı. Ancak Bernadotte'yi İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazilerle işbirliği yapmakla; Necef ve Kudüs'ün büyük kısmının Araplara verilmesi, Hayfa Limanı'nın ve Lod Havalimanı'nın uluslararası kontrole açılması, bununla birlikte Yahudi devletinin 300.000 Arap mülteciyi tekrar almaya zorlanması gibi ülkeyi yıkıma sürükleyecek şekilde İsrail'in sınırlarının yeniden çizilmesi tasarısı hazırlamakla suçlayan Lehi ve Şamir için plan kabul edilemezdi.

Lehi şehirlerin sokaklarında dağıtılan bildiriler şeklinde çok sayıda uyarı ilanı yapmıştı: AJAN BERNADOTTE'YE TAVSİYEMİZDİR: ÜLKEMİZDEN DEFOL. Yeraltı radyosu, "Kontun akıbeti de lord gibi olacak" (suikasta kurban giden Lord Moyne kastediliyor) türünden çok daha açık sözlü ifadeler kullanıyordu. Bernadotte uyarıları göz ardı etmiş, hatta BM temsilcilerine, "Birleşmiş Milletler bayrağı bizi korur" diyerek silah taşımamaları emrini vermişti.

Bernadotte'nin planının kabul edileceğine ikna olan Şamir, özel temsilcinin öldürülmesini emretti. 17 Eylülde, yani yeni devletin kuruluşunun ilan edilmesinden dört ay, Bernadotte'nin planını Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ne sunmasından bir gün sonra, DeSoto marka üç beyaz sedan araçtan oluşan konvoyuyla birlikte BM karargâhından Kudüs'ün Yahudi bölgesinin yakınlarındaki Rehavia'ya doğru giderken bir cip Bernadotte ve konvoyunun yolunu kesti. Siperli şapkalar giyen üç genç araçtan dışarı fırladı. Gençlerden ikisi BM araçlarının lastiklerine ateş etti, üçüncü genç yani Yehoshua Cohen ise Bernadotte'nin bulunduğu aracın kapısını açtı ve Schmeisser MP40 marka hafif makineli tüfeğiyle ateş etti.

İlk seri atış, Bernadotte'nin yanında oturan André Serot isimli bir Fransız albaya isabet etti ama daha isabetli olan bir sonraki atışta kont göğsünden vuruldu. Adamların ikisi de hayatını kaybetti. Saldırı saniyeler içinde sona ermişti; kurbanlarla aynı araçta bulunan İsrailli irtibat subayı Yüzbaşı Moshe Hillman saldırıyı "elli el ateş açacak kadar sürede, fırtına ve şimşek gibi" şeklinde betimlemişti. Saldırıyı gerçekleştirenler hiçbir zaman ele geçirilemedi.

İnfaz Yahudi liderlerini çileden çıkarmış ve son derece mahcup etmişti. Güvenlik Konseyi saldırıyı, "Kudüs'teki kriminal bir terörist grup tarafından yapıldığı anlaşılan korkakça bir eylem" ifadeleriyle kınadı, ertesi gün *New York Times*, "Bu kadar kısa süre içinde hiçbir Arap ordusu [Yahudi devletine] bu kadar devasa boyutta zarar verememişti" değerlendirmesini yaptı.

Ben-Gurion, Lehi'nin yaptığı haydutça operasyonu kendi otoritesine karşı bir darbeye hatta iç savaşa yol açacak denli ciddi bir meydan okuma olarak gördü. Hem Irgun'u hem de Lehi'yi yasadışı ilan ederek tepkisini anında gösterdi. Şin Bet şefi Isser Harel'e Lehi üyelerini yakalamasını emretti. Arananlar listesinin başında İzak Şamir bulunuyordu. O ele geçirilmedi ama diğer birçok kişi yakalanarak yoğun güvenlik önlemleri altında hapsedildi. Böylece Lehi'nin bir örgüt olarak varlığı sona eriyordu.

Ben-Gurion, yeraltı elemanlarına karşı yürüttüğü gayretli eylemlerden dolayı Harel'e minnettardı, onu ülkedeki bir numaralı istihbarat sorumlusu yaptı.

Kısa, sert ve hırslı bir adam olan Isser Harel, Rus Bolşevik devrimci hareketinden ve bu hareketin sabotaj, gerilla savaşı ve suikast yöntemlerini kullanmasından etkilenmişti ancak komünizmden nefret ediyordu. Onun yönlendirmesiyle Şin Bet, Ben-Gurion'un siyasi muhaliflerini; solcu sosyalist ve komünist partileri, eski Irgun ve Lehi üyeleri tarafından kurulan Herut partisini sürekli gözetim altında tuttu ve onlara yönelik siyasi casusluk faaliyetleri yürüttü.

Bu sırada Ben-Gurion ve Dışişleri Bakanı Moshe Sharett'in Araplara karşı nasıl bir politika uygulanacağı noktasında araları açıktı. Sharett, bölgesel barışa ulaşmak, böylece de ülkeyi güvende tutmak için en iyi yolun diplomasi olduğuna inanan İsrail'in ilk liderleri arasında en önde geleniydi. Bağımsızlık öncesi bile Ürdün Kralı Abdullah'a ve işgalci Arap koalisyonunun oluşumunda rol

alan, aynı zamanda devletleşme öncesi Yishuv'a ağır kayıplar verdiren Filistinli milislerden sorumlu Lübnan Başbakanı Riyad el-Sulh'a gizli görüşme önerilerinde bulunmuştu. Nefret dolu Yahudi karşıtı diline ve İsrail karşıtı eylemlerine rağmen El-Sulh, bir barış antlaşması müzakeresi çerçevesinde 1948'in sonlarında Paris'te Sharett'in yardımcılarından Eliyahu Sasson ile gizli bir görüşme gerçekleştirdi. Sasson, gizli bağlantılar konusunda hevesli olan Sharett kabineye rapor sunması için götürdüğünde, "Eğer savaşı sonlandırmak için Araplarla bağlantı kurmak istiyorsak" diyordu, "iktidarda olan insanlarla bağlantı halinde olmalıyız. Bize savaş ilan edenlerle... ve sorun yaratmaya devam edenlerle."

Bu gizli diplomatik görüşmeler açık biçimde etkisizdi ve Ben-Gurion 12 Aralık 1948'de askeri istihbarat ajanlarına el-Sulh'un öldürülmesi emrini verdi.

Yurtdışındaki gizli eylemlerden sorumlu Dışişleri Bakanlığı Siyasi Dairesi'nde önde gelen isimlerden olan Asher (Arthur) Ben-Natan, "Sharett bu fikre şiddetle karşı çıktı" şeklinde hatırlıyordu o zamanları. "Ve dairemizin emrin yerine getirilmesi için askeri istihbarata yardım etmesi istendiğinde, Beyrut'ta temasta olduğumuz kişiler kanalıyla emri fiilen ortadan kaldırarak geri aldı."

Bu olayla birlikte Harel'le Sharett arasında geçen bir dizi başka çatışmalar Ben-Gurion'u çileden çıkarıyordu. O, diplomasiyi güçlü ve sağlam bir askeri istihbaratın zayıf bir alternatifi oluyor görüyor, kişi olarak Sharett'i başbakanın kontrolünü tehdit eden bir rakip olarak değerlendiriyordu. Aralık 1949'da Ben-Gurion Siyasi Daire'yi Dışişleri Bakanlığı'nın kontrolünden çıkardı ve doğrudan kendi yönetimine bağladı. Sonrasında da daireye yeni bir isim verdi: İstihbarat ve Özel Operasyonlar Enstitüsü. Ancak bu daha ziyade "Enstitü" – Mossad olarak biliniyordu.

Mossad'ın kurulmasıyla birlikte İsrail istihbarat servisleri, hemen hemen bugüne kadar aynı şekliyle gelen üç ayaklı bir topluluk halinde birleşti: IDF'ye bilgi sağlayan askeri istihbarat kolu AMAN; iç istihbarat, terörle mücadeleden ve karşı casusluktan sorumlu olan Şin Bet, ülke sınırlarının ötesinde gizli eylemlerle ilgilenen Mossad.

Daha da önemlisi, İsrail devletinin geleceğinin diplomasiden ziyade güçlü bir ordu ve istihbarat topluluğuna bağlı olduğuna ina-

nanlar için bu bir zaferdi. Bu zafer gayrimenkulde de kendini somut biçimde dışavuruyordu: Siyasi Daire'nin işgal ettiği bir zamanların Templer evleri Mossad'a devredildi. Bu aynı zamanda Isser Harel için de kişisel bir zafer oldu. Halihazırda zaten Şin Bet'in başında bulunan Harel, aynı zamanda Mossad şefi olarak da atandı ki bu durum onu erken İsrail tarihinin en güçlü –ve en gizemli– figürlerinden biri haline getirecekti.

O noktadan itibaren İsrail'in dış politikası ve güvenlik politikası; askeri yüksek komutanın, istihbarat karargâhlarının, Savunma Bakanlığı'nın bulunduğu ve Ben-Gurion'un zamanının çoğunu geçirdiği Tel Aviv ile Dışişleri Bakanlığı'nın bir dizi prefabrik kulübede konumlandığı Kudüs arasındaki mızrak dövüşü sonucu belirlenecekti. Üstünlük daima Tel Aviv'deydi.

Ben-Gurion bütün teşkilatları doğrudan kendi idaresi altında toplamıştı. Mossad ve Şin Bet, başbakanlıktan kaynaklanan imkânlarla onun emri altındaydı, askeri istihbarat da onun yetki alanına girdi çünkü o aynı zamanda savunma bakanıydı. Bu müthiş bir gizli ve siyasi güç yoğunlaşmasıydı. Ancak başlangıçta bu durum İsrail kamuoyundan resmi olarak gizlendi. Bırakalım ortaya çıkarılmasını, Ben-Gurion bu gitgide yayılan resmi kuruluş ağının varlığının birileri tarafından bilinmesini bile yasakladı. Hatta Şin Bet ve Mossad'ın adının kamuoyunda anılması bile 1960'lara kadar yasaktı. Ben-Gurion, bu kuruluşların varlığı bilinmediği için bunların yürütecekleri operasyonlara yasal bir temel oluşturulmasını da engelledi. Bu kuruluşların hedeflerine, rollerine, görevlerine, güçlerine, bütçelerine ya da kendi aralarındaki ilişkilere dair hiçbir kanun düzenlenmedi.

Bir başka deyişle İsrail istihbaratı daha baştan ülkenin demokratik kurumlarının yanı başında ama onlardan ayrı bir gölge imparatorluk haline gelmişti. İstihbarat topluluğunun faaliyetlerinin çoğu –büyük bir kısmı (Şin Bet ve Mossad) başbakanın doğrudan emri altındaydı– İsrail parlamentosu, Knesset[5] veya herhangi bir bağımsız dış kuruluşun denetimi olmaksızın gerçekleştiriliyordu.

Bu gölge imparatorluğunda "devlet güvenliği", gözle görülen dünyada ceza davalarına yol açacak ve uzun yıllar hapis cezasına çarptırılabilecek çok sayıda eylem ve operasyonu aklamak için kul-

5) Knesset: İsrail parlamentosunun yasama organı. (ç.n.)

lanılıyordu: Yurttaşların etnik ya da politik aidiyetlerinden ötürü sürekli gözetim altında tutulması, yargı kararı olmaksızın uzun süreli gözaltıları içeren sorgulama yöntemleri ve işkence; mahkemelerde yalancı şahitlik, gerçeklerin müdafilerden ve hâkimlerden gizlenmesi.

En dikkat çekici örnekse hedefli öldürme eylemleriydi. İsrail yasalarında idam cezası yoktur ama Ben-Gurion kendisine yasaların üzerinde idam emri verme yetkisi tanıyarak bunu delmiştir.

Bu gölge imparatorluğunu ayakta tutmanın gerekçesiyse, topyekûn gizlilik dışında herhangi bir şeyin, İsrail'in varlığını tamamen ortadan kaldırabilecek durumlara yol açabileceğiydi. İsrail İngiliz mandasından, düzeni korumak ve isyanları bastırabilmek için olağanüstü hal tedbirlerini de içeren bir hukuk sistemi devralmıştı. Bu tedbirler arasında yazılı ve görsel basının istihbarat faaliyetleri ve askeri faaliyetlerle ilgili her haberi bir askeri denetçiye sunması da vardı ki bu denetçiler haberlerin çoğunu veto ediyordu. Olağanüstü hal tedbiri bu kitabın yazıldığı zaman itibariyle hâlâ yürürlükten kaldırılmadı. Ama Ben-Gurion, aç basına bir sus payı olarak yazılı basındaki ve radyodaki haberleri denetlemekle görevli insanlardan oluşan bir Editörler Komitesi kuracak kadar da kurnazdı. Arada bir Ben-Gurion'un kendisi ya da onu temsilen başka birileri gizli ve ilgi çekici haberleri paylaşmak için komitenin karşısına çıkar, aynı zamanda da bu haberlerin asla, hiçbir koşulda neden kamuoyuyla paylaşılmaması gerektiğini açıklardı. Editörler ise alacakaranlık imparatorluğuna ve onun sırlarına nail oldukları için heyecanlanırlardı. Minnettarlık içinde o denli bir oto-sansür uygularlardı ki bazen bunun düzeyi kendilerine dayatılan gerçek sansürün bile ötesine geçerdi.

Temmuz 1952'de, Franko-Alman sanatçı Charles Duvall'a ait bir resim sergisi Kahire'deki Ulusal Müze'de açıldı. İki dudağının arasından sürekli bir sigara sarkan uzun boylu ve genç bir adam olan Duvall, "Nil topraklarına âşık oldum" diyerek iki yıl önce Paris'ten Mısır'a taşınmıştı. Kahire basını Duvall ve eserleri hakkında –eleştirmenler Picasso'dan etkilendiğini söylüyorlardı– bir dizi pohpohlayıcı haberler yayınladı ve Duvall kısa sürede yüksek sosyetenin demirbaşlarından biri oldu. Öyle ki Mısır kültür

bakanı bile Duvall'ın sergisinin açılışına katıldı hatta Duvall'ın müzeye bıraktığı ve gelecek yirmi üç yıl boyunca orada asılı kalacak olan iki tablosunu satın aldı.

Duvall, beş ay sonra sergisinin kapanmasının ardından, annesinin hastalandığını ve acilen ona bakmak için Paris'e gitmek zorunda olduğunu söyledi. Fransa'ya döndükten sonra Mısır'daki eski arkadaşlarına birkaç mektup gönderdi, sonra bir daha kendisinden haber alınamadı.

Duvall'ın gerçek adı Shlomo Cohen-Abarbanel'di ve bir İsrail casusuydu. Almanya'nın Hamburg kentinde, bir baş hahamın dört oğlundan en küçüğü olarak dünyaya geldi. 1933 kışında Naziler iktidara yükselip ırkçı yasalar dayatınca aile önce Fransa'ya, ardından Filistin'e göç etti. On dört yıl sonra, 1947'de, yeni yürümeye başladığı çocukluk yıllarından itibaren sanatsal yetenekleri belirgin biçimde fark edilmiş olan Cohen-Abarbanel, yirmi yedi yaşında resim okumak üzere Paris'e döndü. Kısa bir süre sonra Haganah istihbarat personelleri ondaki yeteneklerden haberdar oldu ve İngiliz göçmenlik yasalarını ihlal ederek Filistin'e giriş yapan Avrupalı ve Kuzey Afrikalı Yahudilere sahte pasaportlar ve belgeler hazırlaması için onu örgüte kazandırdı. Bu, uzun bir casusluk kariyerinin başlangıcıydı. Kendisini bohem bir sanatçı olarak tanıtan Cohen-Abarbanel, Mısır'daki casusluk şebekesini yönetti ve [örgüte – ç.n.] Arap dünyasından yeni ajanlar kazandırdı. Ortadoğu'ya sığınmış olan Nazi savaş suçlularıyla ilgili bilgiler topladı, roketler üzerine çalışan Alman bilim insanlarının hizmetlerini Arap ordularına ilk satma girişimleri konusunda şeflerini bilgilendirdi. 1952'de İsrail'e döndüğünde genç istihbarat ajansı Mossad'daki şeflerini, Nazileri bulmak ve öldürmek için daha fazla kaynağa yatırım yapmaya zorladı.

Isser Harel, Mossad'ın idaresini ele aldıktan kısa bir süre sonra Cohen-Abarbanel'den ajans için resmi bir amblem tasarlamasını istedi. Sanatçı kendini odasına kapattı ve odadan eliyle çizdiği bir tasarımla çıktı. Tasarımın tam ortasında M.S. 70 yılında Romalıların yıktığı Kudüs'teki bir tapınakta bulunan kutsal bir kandil, Yedi Kollu Şamdan vardı. Mühür aynı zamanda bir de efsaneye dayanıyordu; Yahudi geleneğine göre Kral Süleyman'ın bizzat kendisi tarafından yazıldığına inanılan Özdeyişler kitabının [Tevrat'ın Özde-

yişler kısmının – ç.n.] 24'üncü bölümünün 6'ncı ayeti: "Hileyle savaşacaksın." Bu ayet, daha sonraları Özdeyişler'den başka bir ayetle değiştirildi (11'inci bölümün 14'üncü ayeti): "Hile olmazsa ulus düşer, danışmanların çokluğunda selamet vardır." Cohen Abarbanel'in ambleme yüklediği anlam daha açık olamazdı: Mossad, gizli savaş hileleri kullanarak yeni Yahudi ulusunun yüce kalkanı olacak, Yahudilerin onurlarının bir daha kırılmamasını, Yehuda'nın bir daha düşmemesini garantiye alacaktı.

Mossad'ın Harel tarafından yazılan tüzüğü de aynı oranda geniş ve ihtiraslıydı. Resmi kayıtlara göre örgütün amacı "ülke sınırları dışında (stratejik, politik ve operasyonel) bilgilerin gizlice toplanması; İsrail sınırları dışında özel operasyonlar gerçekleştirilmesi; düşman devletlerin gayri nizami silahlar geliştirmesinin ve edinmesinin önlenmesi; İsrail dışındaki İsrailli ve Yahudi hedeflere yönelik terör saldırılarının önlenmesi; İsrail'le diplomatik ilişkileri olmayan ülkelerle istihbarat bağlarının ve siyasi bağların geliştirilmesi ve sürdürülmesi; bulundukları ülkelerde ülkeden ayrılmalarına izin verilmeyen Yahudilerin İsrail'e getirilmesi ve halen o ülkelerde bulunan Yahudilerin korunmaları için çalışmalar yapılması" idi. Yani Mossad sadece İsrail'i ve İsrail vatandaşlarını korumakla görevli değildi, aynı zamanda dünya Yahudiliğinin de koruyuculuğunu üstleniyordu.

İsrail'in genç istihbarat servisleri, İsrail'i çevreleyen, yıkma tehdidinde bulunan bir çember halindeki yirmi bir düşman Arap devletinin dayattığı meydan okumalara bir yanıt vermek zorundaydı. Savunma kuruluşlarının en üst kademelerinde, bu meydan okumaları göğüslemenin en iyi yolunun, düşman hatlarının çok ötesinde nokta atışı özel operasyonlar gerçekleştirmek olduğuna inananlar vardı.

Bu amaçla AMAN 13. İstihbarat Servisi adında bir birim oluşturdu (Yahudi geleneğinde 13 sayısının şans getirdiğine inanılır). O an itibariyle önde gelen yetkililerden biri olan Avraham Dar, yerel Siyonist aktivistlerden oluşan bir casusluk ağı kurmak için 1951'de Mısır'a gitmişti. Casusluk ağına katılanlar türlü bahanelerle önce Avrupa'ya, oradan da casusluk ve sabotaj konusunda eğitim almak üzere İsrail'e geçiyorlardı. Casusluk ağının hedefini ana hatlarıy-

la özetleyen Dar şu açıklamayı yapıyordu: "Mısır'ı İsrail'e karşı bu denli düşmanlığa iten şey Kral Faruk'un ülkeyi yönetme biçimidir. Eğer bu engeli ortadan kaldırabilirsek sorunlar çözülecektir. Bir başka deyişle..." –Dar tam burada bir İspanyol atasözüne başvuruyordu– "Köpek yoksa kuduz da yok."[6]

"Köpekten" kurtulmaya gerek kalmadı; Kral Faruk kısa süre sonra bir darbeyle devrildi. Ancak AMAN'ın Kral Faruk'un gidişiyle işlerin düzeleceği varsayımının tamamen asılsız olduğu da ortaya çıktı. Ne var ki bu hazır kurulmuş Mısır ağının bölge tarihinin seyrini değiştirmek için kullanılması düşüncesi, İsrail liderlerinin vazgeçemeyeceği kadar cezbediciydi. AMAN "İsrail'in rolü yokmuş gibi göstererek halkta güvensizlik yaratmak, gösterileri kışkırtmak, tutuklamaları ve misilleme eylemlerini teşvik etmek suretiyle Batı'nın [Mısır] rejimine yönelik güvenini zayıflatmak amacıyla" bu yerel ajanları, kısa süre önce Faruk'u devirmiş olan Hür Subaylar Hareketi'ne karşı kullanmaya karar verdi. Ancak bütün operasyonlar felaketle sonuçlandı.

AMAN elemanları, yoğun bir eğitim almış olmalarına rağmen amatör ve dağınıktı, bu yüzden bütün sabotaj operasyonları başarısızlıkla sonuçlanıyordu. Neticede on iki eleman Mısır yetkilileri tarafından ortaya çıkarıldı. Bir kısmı kısa süreli yargılamalardan sonra idam edildi, biri dehşet verici işkencelere maruz kaldıktan sonra intihar etti. Şanslı olanlarsa uzun süreli hapis ve ağır işlerde çalışma cezalarına çarptırıldılar.

Ardı ardına yaşanan karmaşalar, AMAN'ın o başarısız eylemler konusunda siyasi kuruluştan onay alıp almadığına dair İsrail'de yıllar boyu sürecek önemli bir siyasi tartışmanın fitilini ateşliyordu.

İsrail'in çıkardığı başlıca ders, yerel Yahudilerin düşman "hedef" ülkelerde asla operasyonlara dahil edilmemesi gerektiğiydi. Bu Yahudilerin ele geçirilmesi neredeyse kesin bir ölümle sonuçlanıyor, [düşman ülkelerdeki – ç.n.] Yahudi topluluğunda topyekûn bir dalgalanmaya yol açıyordu. Zaten meydanda olan ve gizlenmek için bir hikâye uydurmaları gerekmeyen insanları kullanma düşüncesinin cazibesine rağmen İsrail bu işe bir daha neredeyse hiç kalkışmadı.

6) Bu İspanyol atasözünün orijinali *"Muerto el perro se acabó la rabia"* şeklindedir ve "Köpek gitti, kuduz bitti" şeklinde Türkçeye çevrilebilir. (ç.n.)

Bununla birlikte İsrail'in cesurca davranıp düşman hatlarının gerisinde gerçekleştireceği özel operasyonlarla tarihi değiştireceğine ilişkin temel inanç varlığını sürdürüyordu, daha doğrusu bu inanç İsrail güvenlik doktrininde temel ilke olarak kabul ediliyordu. Dahası bu felsefe –düşman hatlarının gerisinde yapılacak özel operasyonların en azından ülkenin ulusal savunmasının öncelikli yöntemlerinden biri olması gerekliliği– İsrail'in siyasi ve istihbarat yapılanmasında bugüne kadar her yönüyle başat rol oynayacaktı.

Her ne kadar dünya genelinde kurulmuş birçok devlet bilgi toplayan istihbarat ekiplerini, o bilgileri gizli görevler yerine getirmek için kullanan operasyon birimlerinden ayırmış olsa da, İsrail özel kuvvetleri ta en başından istihbarat teşkilatının ayrılmaz bir parçası haline gelmişti. Mesela Amerika'da Delta Force ve SEAL Team Six adındaki özel operasyon birimleri, CIA'e veya askeri istihbarata değil Joint Special Operations Command'e [Müşterek Özel Harekât Komutanlığı –ç.n.] bağlıdır. Ancak İsrail'de, özel operasyon birimleri istihbarat teşkilatları Mossad ve AMAN'ın doğrudan kontrolü altındaydı.

Hedef devamlı olarak toplanmış bilgileri operasyona dönüştürmekti. O zamanlar diğer devletler de barış zamanlarında istihbarat topluyor olsa da, bu işi sadece muhtemel bir savaş patladığında hazırlıklı olmak ya da nadiren özel kuvvet saldırılarını yetkilendirmek için yapıyorlardı. Öte yandan İsrail, topyekûn savaştan bütünüyle kaçınmak umuduyla istihbaratını sürekli düşman hatlarının gerisinde özel kuvvet saldırılarını geliştirmek için kullanıyordu.

Amblem tasarımı, tüzük ve askeri felsefe işin bir yönüydü. Ancak özellikle iş saldırgan eylemlere geldiğinde, Harel'in kısa süre içinde farkına varacağı gibi, uygulama başka bir şeydi.

Mossad'ın ilk büyük operasyonu kötü bir şekilde sonlandı. Kasım 1954'te, İsrail donanmasından Alexander Yisraeli isimli zampara ve borca batmış bir albay sahte pasaportla ülkeden kaçarak çok gizli belgeleri Roma'daki Mısır büyükelçiliğine satmaya yeltendi. O büyükelçilikte çalışan bir Mossad ajanı Tel Aviv'deki sorumlusuna haberi uçurdu, o da acilen Yisraeli'yi kaçırıp ihanet suçundan yargılamak üzere İsrail'e getirmek için bir plan yaptı.

Harel için bu, hem ülke güvenliği hem de kendi kariyeri açısından kritik bir sınavdı. O biçimlenme yıllarında tüm teşkilatların şefleri güç ve prestij için mücadele ediyordu, yapılacak belirgin bir hata profesyonellik anlamında ölümcül olurdu. Harel, Yisraeli'nin Avrupa'da ele geçirilmesi için Mossad ve Şin Bet elemanlarının en iyilerinden bir ekip oluşturdu. Ekibin başına da kardeşinin torununu, henüz onlu yaşlardayken iki Alman Templer üyesini katletmiş olan Rafi Eitan'ı getirdi.

Eitan şunları söylüyor: "Yisraeli'yi bulup olabildiğince çabuk bir şekilde öldürmeyi önerenler vardı. Ama Harel bu öneriyi anında reddetti. 'Yahudileri öldürmeyiz' dedi ve bunun bir adam kaçırma eylemi olduğunu dile getirdi." Harel'in kendisi ise "Şimdiye kadar hiçbir zaman kendi insanımızı öldürme emri vermedim. Onun İsrail'e getirilmesini ve ihanet suçundan hapse atılmasını istiyordum" diyordu.

Bu önemli bir noktadır. Yahudilikte karşılıklı sorumluluk geleneği, tüm Yahudiler arasında da sanki tek bir büyük aileye mensuplarmış gibi derin bir bağ vardır. Bu değerler iki bin yıllık sürgün boyunca Yahudi halkının bir ulus olarak ayakta kalmasında kendini göstermektedir, bir Yahudinin başka bir Yahudiye zarar vermesi kabul edilemez bir davranış olarak değerlendirilir. Etkin bir şekilde yargılama yapma imkânının olmadığı Filistin yeraltı günlerinde, Yahudi hainleri ortadan kaldırmak bir nebzeye kadar meşru görülüyordu ama devlet kurulduktan sonra durum değişti. Ülke güvenliği açısından çok büyük tehlike olsalar bile "Yahudileri öldürmeyiz" prensibi İsrail istihbarat topluluğunun demir kanunlarından biri haline geldi.

Plan başlarda mükemmel ilerledi. Kadın bir Mossad ajanının Yisraeli'yi Paris kavşağında durdurmasının ardından Eitan ve üç diğer eleman adamı ele geçirdi. Tutsak güvenli bir eve götürüldü, burada bir Mossad doktoru ona sakinleştirici iğne yaptı, genellikle silah taşımak için kullanılan bir kasanın içine yerleştirildi, sonrasında da İsrail Hava Kuvvetlerine ait bir kargo uçağına bindirilerek uzun ve çok molalı bir yolculuğa çıkarıldı. Her bir molada Yisraeli'ye yeniden iğne yapıldı, ancak uçak Atina'ya iner inmez ağır bir nöbet geçirerek hayatını kaybetti. Sonunda Harel'in emri üzerine Eitan'ın adamlarından biri cesedi uçağın arka kısmından denize attı.

Harel'in adamları, İsrail basınına, ardında hamile bir kadın bırakan Yisraeli'nin para çaldığı ve Güney Amerika'da bir yerlere yerleştiği şeklindeki yalan haberleri servis etti. Kendi operasyonlarından birinin, bir Yahudinin ölümüyle sonuçlanmasından dolayı son derece mahcup olan Harel, olaya ilişkin tüm kayıtların Mossad kasalarından birinde sıkı şekilde gizlenmesini emretti. Ancak rakipleri gerektiğinde ona karşı kullanmak üzere bazı dokümanların birer kopyasını saklıyordu.

Harel aynı zamanda özellikle sabotaj ve hedefli öldürme eylemleri gerçekleştirmek üzere dizayn edilecek özel bir birimin acilen oluşturulması gerektiğine kanaat getirmişti. "Sert, sadık, gerektiğinde tetiği çekmekte tereddüt etmeyecek eğitimli savaşçılar" aramaya başladı. Bunları, aranabileceği akla gelen en son yerde buldu: Bir zamanlar kendilerine karşı amansız bir mücadele yürüttüğü Irgun ve Lehi'nin eski elemanları arasından.

Ben-Gurion sağcı yeraltı örgütlerinin herhangi bir eski üyesinin devlet dairelerine alınmasını yasaklamıştı, bunların çoğu işsizdi, boştaydı ve eyleme susamışlardı. Şin Bet bunların bir kısmının tehlikeli ve rejime karşı yeraltı hareketleri başlatma eğiliminde olduklarına inanıyordu.

Harel bir taşla iki kuş vurmayı hedefliyordu: Kendi özel kuvvetlerini oluşturmak ve kendi emri altında, devlet sınırları dışındaki yeraltı savaşçılarını harekete geçirmek.

David Shomron, İzak Şamir ve onların Irgun ve Lehi'deki yeterince sert ve cesur olduklarına inandıkları yoldaşları, Harel'in kuzey Tel Aviv'deki evine davet edildi ve onlara yemin ettirildi. İbranicede "Körfez" ya da "Koy" anlamına gelen, Mossad'ın ilk vurucu timi Mifratz işte bu şekilde kuruldu.

8

TANRI'YLA BULUŞMA AYARLAMA BÜROSU

İsrail'in bağımsızlık savaşı 1949'daki ateşkes antlaşmalarıyla resmi olarak sona erdi. Ancak resmi olmayan savaş hiçbir zaman bitmedi. 1950'li yılların başlarında Filistin'in Arapların elinde kalan bölümünden –yani Mısır tarafından yönetilen güneydeki Gazze Şeridi'nden ve Ürdün'ün ilhak ettiği doğudaki Batı Şeria'dan– ülkeye sürekli olarak Arap sızmaları yaşanıyordu. IDF, 1952 yılında yaklaşık 16 bin (12 bini Ürdün'den, geriye kalanı Mısır'dan) sızma olayının yaşandığını tahmin ediyordu. Ülkeye sızanların bir kısmı Bağımsızlık Savaşı sırasında gönüllü ya da gönülsüz olarak ülkeden kaçmış olan, köylerine dönüp mallarından ne kurtarabilirlerse kurtarmaya çalışan mültecilerdi. Ama geriye kalanların çoğu, amaçları Yahudileri öldürüp terör yaymak olan militanlardı. Kendilerini fedailer yani "kendini feda edenler" olarak adlandırıyorlardı.

Mısırlılar ateşkes imzalamış olmalarına rağmen, fedailerin kendileri lehine vekâlet savaşı yürütebileceklerini çabucak fark ettiler. Düzgün bir eğitim ve yönlendirmeyle bu Filistinli militanlar bir taraftan İsrail'i kasıp kavururken diğer taraftan Mısır'a makul bir inkâr kılıfı sağlayabilirdi.

Mısır askeri istihbaratından Mustafa Hafez isimli genç bir yüzbaşıya fedaileri örgütleme sorumluluğu verildi. Hafez (Ürdün'ün başkenti Amman'daki Mısır askeri ataşesi Salah Mustafa'yla birlikte) 1953'ün ortalarından itibaren İsrail'in güneyine sevk edilmek üzere gerilla birlikleri toplamaya ve onları eğitmeye başladı. Toplamda altı yüz fedaiden oluşan bu birlikler yıllar boyunca Gazze'den sınırı geçerek önlerine ne çıktıysa yakıp yıktılar. Su borularını patlattılar, tarlaları ateşe verdiler, tren raylarını bombaladılar, yollara mayın döşediler; çiftçileri tarlalarında, yeshiva[7] öğrencilerini derste öldürdüler; 1951-1953 yılları arasında toplamda yaklaşık bin sivili katlettiler. O kadar panik ve korku yaydılar ki İsrailliler güneydeki yollarda gece vakti araba kullanmaktan kaçınıyorlardı.

7) Yeshiva: Musevi din okulu. (ç.n.)

Vekâlet savaşı yürüten birlikler büyük bir başarı olarak görülüyordu. İsrailliler Mısır ya da Ürdün'ü doğrudan sorumlu tutamıyorlardı. Onların buna cevabı kendi vekâlet savaşçılarını devşirmek, Arapları itirafçı yapmak, onlardan fedailerin hedeflerine ilişkin istihbarat toplamak, sonra da onları infaz etmek şeklinde oluyordu. Bu görevler çoğunlukla 504. Birim adıyla bilinen IDF istihbarat ekibine veriliyordu.

504. Birim elemanlarının bir kısmı Filistin'in Arap bölgelerinde yetişmişlerdi, bu yüzden yerel dil ve geleneklere son derece aşinalardı. Birim Rehavia Vardi'nin komutası altındaydı. Polonya doğumlu Vardi, İsrail'in kuruluşu öncesinde kıdemli Haganah istihbarat subayı olarak görev yapmıştı, kıvrak zekâsı ve dobra açıklamalarıyla bilinirdi. "Her Arap" diyordu, "şu üç P'den biri ile devşirilebilir; övgü, para ve kadın."[8] İster bu üç P ile olsun, ister başka araçlarla olsun Vardi ve adamları, 1948 ila 1956 yıllarında eşsiz bilgiler veren dört yüz–beş yüz civarında ajan devşirdi. Devşirilen bu kişiler 504. Birim'e bir dizi kıdemli fedai elebaşı hakkında bilgiler verdi. Bu fedailerin birçoğu teşhis edildi, yerleri belirlendi, hedef alındı ve bu vakaların on–on beşinde Arap ajanlar hedefin yakınına bomba yerleştirmeye ikna edildi.

İşte o zaman 188. Birim adını zikretmeye başladılar. İşte o zaman Natan Rotberg'in hizmetine ihtiyaç duydular.

"Her şey çok çok gizliydi" diyordu Rotberg. "Birimlerin isimlerini zikretmemiz; insanlara nereye gittiğimizi, nereye hizmet ettiğimizi –ve tabii ki– ne yaptığımızı söylememiz yasaktı."

İnce boyunlu, fırça bıyıklı, babacan bir kibbutz[9] adamı olan Rotberg; AMAN, Şin Bet ve Mossad üçlüsünün oluşum aşamasında yer alan sadece birkaç yüz kişilik küçük grubun bir parçasıydı. 1951 yılında Rotberg, Shayetet 13 (13. Filotilla) isimli bir deniz komando biriminde görevlendirildiği zaman İsrail istihbaratı Tel Aviv'in kuzeyinde "özel yıkımları" ve sofistike bomba imalatını öğretmek üze-

8) Vardi'nin burada sözünü ettiği "Üç P", İngilizcede baş harfleri P ile başlayan *praise, payment, pussy* kelimeleridir ve burada "övgü, para, kadın" olarak çevrilmiştir. (ç.n.)

9) Kibbutz: İbranicede "topluluk" anlamına gelen, ortak üretim yapılan yerler; bu yerlerde çalışan insanlara verilen isim. (ç.n.)

re gizli bir tesis kurmuştu. 13. Filotilla'nın patlayıcı subayı Rotberg, bu tesisi çalıştırmak üzere oraya atanmıştı.

Rotberg, içinde TNT, pentaeritrol tetranitrat [PETN – ç.n.] ve başka kimyasalları karıştırıp ölümcül maddeler elde ettiği devasa bir tank kurdurdu. Ancak her ne kadar karışımlarını insanları öldürmek amacıyla hazırlasa da kalbinde nefret olmadan davrandığını iddia ediyordu. "Affetmeyi bilmeniz gerekir" diyordu. "Düşmanı affetmeyi bilmeniz gerekir. Ama Bin-Ladin gibi insanları affetme yetkimiz yok. Onu ancak Tanrı yapabilir. Bizim işimiz onları [Bin-Ladin gibilerle Tanrı'yı – ç.n.] buluşturmaktır. Laboratuvarımda böyle buluşmalar ayarlamak için bir çöpçatanlık bürosu açtım. Bu şekilde otuzdan fazla buluşma düzenledim."

Rehavia Vardi ve adamları hedefi belirleyince bomba için Rotberg'e giderlerdi. "Başlarda çift tabanlı sepetlerle çalışıyorduk" diyordu Rotberg. "Sepetin taban kısmını su geçirmez kâğıtla kaplıyor, sonra da içine tanktan alınan karışımı döküyordum. Daha sonra tabanın üzerini kaplıyor, sepeti meyve sebzeyle dolduruyorduk. [Tetik] mekanizması içinse, içinde asitle doldurduğumuz küçük tüpler bulunan kalemler kullanıyorduk; asit fitille buluşuncaya dek kaplamayı aşındırır, fitili ateşler, böylece patlama gerçekleşirdi. Asitle ilgili sorun, hava koşullarının [kaplamayı] aşındırma zamanını etkilemesi, bunun da patlama zamanını düzensiz hale getirmesiydi. Gazze Şeridi'ndeki bir bomba, genellikle havanın daha soğuk olduğu Batı Şeria'daki bir bombadan daha farklı bir zamanda patlardı. Bu yüzden çok daha dakik olan saatli düzeneğe geçtik."

Fakat Rotberg'in bombaları fedailer sorununu çözmeye yetmedi. Birçok kaynağa göre bu patlayıcılar 1951'in ortalarından 1953'ün ortalarına kadar sadece yedi hedefi öldürmüştü ki bu süreç içinde altı da sivil öldürüldü.

Saldırılar tüm hızıyla sürüyor, İsrailli siviller terörize ediliyor, İsrail Savunma Kuvvetleri küçük düşürülüyordu. Ajan devşirmekte becerikli olan Vardi ve adamları fedaileri yetiştirenlerin kimlikleriyle ilgili sadece sınırlı bilgiler toplayabilmişlerdi, kaldı ki birim özel hedefleri ortaya çıkarmayı başarsa dahi IDF onları bulup yok edemiyordu. Daha sonra 504. Birim komutanı olacak olan eski eleman Yigal Simon, "Bizi kısıtlayan şeyler vardı" diyordu. "Her zaman istihbarat sahibi olamıyor, ajanlarımızı her yere gönderemiyorduk,

IDF'tekiler de bizi yeterince takdir etmiyordu. Üst komuta için bu icraatları IDF'nin –Yahudilerin bizzat kendisinin– yapabileceğini göstermek önemliydi."

Düzenli IDF birlikleri misilleme eylemleri gerçekleştirmek için birçok kez Gazze Şeridi'ne, Sina'ya ve Ürdün'e sızmaya çalışmışlardı ancak her seferinde başarısız oldular. Bunun üzerine Başbakan Ben-Gurion IDF'nin eksikliğini duyduğu her türden kapasiteyi geliştirmeye karar verdi. 11 Haziran 1953'teki gizli bir toplantıda İsrail kabinesi, Ben-Gurion'un "savunma bakanına, yani bizzat kendisine, ... İsrail-Ürdün ateşkes hattının ötesinden gelen kişilerce işlenen cinayetlere ve yapılan saldırılara karşı misilleme eylemlerine onay verme yetkisi tanınması" önerisini kabul etti.

Ben-Gurion kısa süre sonra harekete geçmek için kendisine tanınan yetkiyi kullandı. 25 Mayısta Kudüs yakınlarındaki bir yerleşim olan Even Sapir'de iki muhafız öldürülmüştü, bunun için Ben-Gurion, muhafızların katledilmesinde parmağı olan Mustafa Samweli isimli Filistinli bir terörist başının ortadan kaldırılması için özel görevli bir birlik kurulmasını emretti.

Sonrasında Ben-Gurion'un ihtiyacı olan tek şey [bu birliğin – ç.n.] başına doğru adamı getirmekti.

Ariel Scheinerman –daha çok bilinen adıyla Ariel Şaron– 1953 yazında henüz yirmi beş yaşında bir öğrenci olmasına rağmen yeteri kadar savaş deneyimi edinmişti. Henüz onlu yaşlarda bir gençlik hareketinin önderi olarak liderliğini kabul ettirmiş, ağır bir şekilde yaralandığı Bağımsızlık Savaşı'nda cesaretini kanıtlamıştı. Aynı zamanda Arik ismiyle de bilinen Şaron karizmatik, otoriter, fiziksel kondisyonunun zirvesinde bir savaşçıydı, IDF Genelkurmayı, Samweli'yi ortadan kaldırması için görevlendirdiğinde tereddüt göstermedi. Şaron'un oğlu Gilad, babasının biyografisinde, "Babam anında tamam dedi" yazıyordu. "Savaşta kendisiyle birlikte görev yapan arkadaşlarından yedi-sekiz adamla ve doğru teçhizatla bu işin üstesinden geleceğinden kuşkusu yoktu."

Temmuzun 12'sini 13'üne bağlayan gece Şaron ve yedek askerlerden oluşan bir tim Samweli'nin Batı Şeria'daki köyüne girerek evini havaya uçurmayı başardı. Ancak istihbarat kusurluydu, Samweli o an evde değildi. Şaron ve ekibi silahlı çatışmaya girdi, çatışmadan kıl payı kurtulabildi.

Üst komuta, düşman topraklarının derinliklerine sızma, hedefi vurmakta sergilenen yetenek ve kayıp vermeden üsse geri dönüş bakımından operasyonu bir başarı olarak değerlendiriyordu. Ancak Şaron, bunun tersine, bitkin ve tamamen memnuniyetsiz şekilde döndü. Bu tür operasyonların, o gece yanına rastgele aldığı ahbap grubundan tamamen farklı olan profesyonellerce yapılması gerektiği sonucuna varmıştı. Amirlerine özel bir komando birimine ihtiyaç olduğunu bildirdi. Böylece 10 Ağustosta 101. Birim vücut bulmuş oldu.

Şaron'un bizzat kendisinin yazdığı "101 Operasyon Usulleri"ne göre, "Bu birim, özel eğitim ve üst düzey performans gerektiren, sınır boyunca gerçekleştirilecek standart dışı operasyonlar için kurulmuştur."

Şaron'a, orduya dönmüş olan yedek askerlerden veya düzenli askerlerden kendi adamlarını seçmek konusunda tam yetki verilmişti. Bu askerleri bir yıllık ağır bir eğitim programına tabi tutmak istiyordu. Şaron'un savaşçıları patlayıcıları kullanmayı, uzun mesafeleri katetmeyi, dağlık araziler üzerinde geri çekilirken isabetli ve kusursuz biçimde ateş etmeyi, hem becerilerini geliştiren hem de gurur ve güven aşılayan egzersizleri öğrendi.

Genç lider adamlarının IDF bünyesindeki düzenli askerlerden ayrı durmasını sağladı, onları o zamanlar kullanılan modası geçmiş sürgü mekanizmalı Çekoslavak tüfeklerinden farklı bir özel silahla donattı. Bu silahın yerine adamlara Carl Gustav marka hafif otomatik silahlar verildi, Şaron'un adamları aynı zamanda bugün bile gizliliğini koruyan İsrail yapımı yeni Uzi silahlarını deneyen ilk kişilerdi.

Şaron ayrıca kıyafet ve yönetimle ilgili kuralları da esnetti; 101. Birim elemanları, Kudüs'teki gizli üslerinde çoğunlukla tamamen sivil kıyafetlerle çalışıyorlardı. Şaron'a göre askeri düzen dış görünüşe fazla önem veriyordu, önemli olan adamlarının kendilerinin özel, daha iyi, en iyi olduklarına inanmalarıydı. Ve komutanlarına güvenmeleriydi: Şaron'un operasyonel brifingleri net ve tamamen anlaşılırdı, taburun en ön saflarında, çoğunlukla da en savunmasız pozisyonlarda çarpışır, IDF komutanlarının ünlü "Beni takip edin!" sloganını ete kemiğe büründürürdü.

Şaron, operasyonlara katılmak konusunda sınırsız ve dizginlenemez bir motivasyonla doluydu ama hedefli öldürme eylemleri

gerçekleştirmek için AMAN'dan eksiksiz istihbarat gelmesini beklerse hiçbir zaman hiçbir şey yapamayacağını da biliyordu.

Bu yüzden Şaron ve Genelkurmay Başkanı Moshe Dayan taktik değiştirip daha asli hedefler için nokta atışı yönteminden vazgeçtiler. Filistinli teröristlerin liderlerini öldürmektense, teröristlerin Yahudilere zarar vermek üzere harekete geçtikleri Arap köylerine, bununla birlikte askeri kamplara ve polis karakollarına saldırıp [Arapları – ç.n.] terörize ederek İsraillilerin katledilmesinin intikamını alacaklardı.

Dayan, 1955'teki bir konferansta, "İşçilerin meyve bahçelerinde ya da ailelerinin yatakta katledilmesinin önüne belki geçemeyebiliriz" demişti, "ama kanımız için yüksek bir bedel biçebiliriz."

Eyleme geçmek için yanıp tutuşan Şaron, Arap askeri ve sivil hedeflerine yönelik bir dizi cezalandırma baskını yapma planı hazırladı, sonra üstlerinin bu planlara olur vermesi için lobi faaliyeti yürüttü. Ancak bu baskınların kaçı cezalandırıcı, kaçı tersine provokatifti sorusunun ucu açıktır. Şaron, Dayan'ın şu özdeyişine hayrandı: "Barış zamanında savaşı başlatan taraf biz olmayız." Şaron'un istihbarat subayı olarak görev yapan Uzi Eilam, bunun katı bir kural olmadığını ifade ediyor. "Arik'in emrinde bulunan bizlerin sınır ötesindeki düşmanı provoke edip savaşı körüklediğimiz çok örnek vardı. IDF'nin misilleme eylemlerinin geçmişinin bütünü çerçevesinde 'önce kim başlattı' sorusunun gerçekçi bir analizi yapıldığında, sütten çıkmış ak kaşık olmadığımız görülür."

Şaron'un uyguladığı taktiklerin, daha ortaya çıkmaya başladığı o zamanlarda bile olumsuz sonuçları görülüyordu. Fedailer 1953 güzünde, Tel Aviv'in hemen güneydoğusunda yer alan Yehud'da genç bir kadını iki çocuğuyla birlikte katletmiş, bu vahşi katliam İsrail kamuoyunda şok etkisi yaratmıştı. Hükümet intikam almaya ant içti. Genel kanı, Arap militanların İsrail'e saldırmak için Batı Şeria'daki sınıra yakın köyleri üs olarak kullandıkları yönündeydi. Şaron o köylerden biri olan Qibya'yı –ki Yehud katliamı için üs olarak kullanılmış olabilirdi de, olmayabilirdi de– hedef olarak belirledi.

Şaron 15 Ekimde şafaktan önce 101. Birim ve diğer birliklerden seçilen 130 kişilik bir ekibe öncülük etti, ekip Qibya'ya 1.500 pound[10] patlayıcı taşıdı. Birkaç saat içerisinde köy yerle bir edil-

10) Pound: İngiliz tartı sisteminde resmi olarak 453,59237 grama denk gelen ölçü birimi. (ç.n.)

di. Şaron'un teğmenlerinden biri daha sonraki zamanlarda, "Qibya operasyonunda kırk üç evi havaya uçurduk. IDF İngiliz ordusundan kalma, önünüzü güçlükle görebileceğiniz zayıf el fenerleri kullanıyordu. Bizse megafon ve pırıl pırıl parlayan fenerlerle gitmiştik, şöyle bağırıyorduk: 'Eğer burada birileri varsa dışarı çıksın çünkü birazdan havaya uçuracağız.' Bunun üzerine bazıları dışarı çıktı. Patlayıcıları harekete geçirdik ve evi havaya uçurduk. Operasyon dönüşünde on bir [Arabın] öldürüldüğünü rapor ettik. Yalan söylemiyorduk; sadece [gerçek sayıyı – ç.n.] bilmiyorduk."

Ölenlerin toplam sayısı bunun altı katıydı. Çoğunluğu kadın ve çocuk en az altmış dokuz kişi hayatını yitirmişti. İsrail ve dünyanın dört bir tarafındaki Yahudi topluluklarının büyük bir kısmı da dahil olmak üzere tüm dünya dehşete kapılmıştı. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi baskını kınadı, İsrail'in 1949 yılında imzalanan ateşkes antlaşmasını ihlal ettiği gerekçesiyle bu ülkeye yapılan yardımları askıya aldığını açıklayan ABD de aynı şeyi yaptı.

İsrail'in konuya ilişkin yaptığı resmi açıklama, katliamdan haydut Yahudi sivillerin sorumlu oldukları yönündeydi. Ben-Gurion yaptığı resmi açıklamada baskın gecesi "tüm IDF birimlerinin üslerinde olduklarını" belirtti. İsrail'in BM Büyükelçisi Abba Eban, Güvenlik Konseyi'ndeki oturumlardan birinde Ben-Gurion'un yalanını tekrarladı.

Kişi olarak Ben-Gurion, Şaron'u tümüyle destekliyordu çünkü 101. Birim –tüm dünyanın öfkesini üzerine çekmiş olmasına rağmen– sonu gelmez savunma operasyonlarından yorgun düşmüş İsrail ordusuna moral kazandırmıştı. Birim, kararlılık, cesaret, fiziksel maharet, manevi dayanıklılık gibi her bir IDF biriminin ihtiyaç duyduğu idealleri temsil ediyordu. Şaron'un daha sonra da söyleyeceği gibi, 101. Birim "kısa süre içinde üstesinden gelemeyeceği görev olmadığını kanıtlamıştı" ve bu görevler İsrail sınırının güvenliğinin sağlanmasına yardımcı oluyordu. Bu iddia tartışmaya açık olsa da –bu komando baskınlarının ülkeye sızan kişilerce yapılan saldırıları azaltmakta ne denli başarılı olduğu konusunda ciddi sorular vardı ve bu baskınların bazılarında birincil hedeflere dahi ulaşılamamıştı– İsrail askerleri bunun doğru olduğuna inanıyorlardı.

Artık bu kadarı yeterdi. 1954 yılının başlarında Dayan, 101. Birim'in kuruluşunun üzerinden henüz beş ay geçmişken onu Para-

şütçü Tugayı'yla birleştirdi, Şaron'u da taburlardan birine komutan olarak atadı. Dayan, 101. Birim'in –eğitim, disiplin, adanmışlık ve yetenek bakımından– bir örnek teşkil ettiğine ve Şaron'un bu örneği önce paraşütçü askerler, sonra da tüm ordu genelinde tekrarlayacağına inanıyordu.

Şaron'un paraşütçü askerler içerisindeki faaliyetleri daha ölçülüydü çünkü artık bağımsız bir birliğin komutanı değildi, bunun bir sebebi de yüksek komuta kademesinde meydana gelen değişikliklerdi. Ben-Gurion istifa etmiş, ondan boşalan başbakanlık makamına, misilleme eylemlerine onay vermekten genellikle kaçınan güvercin kanattan [şiddet yanlısı şahin kanattan olmayan – ç.n.] Moshe Sharett getirilmişti.

Ancak Sharett'in onaylamadığı şeyleri Şaron'un adamları üstlendi. 101'in en ünlü savaşçısı Meir Har-Zion'un kız kardeşi, Ürdün sınırında illegal bir gezi esnasında Bedeviler tarafından hunharca katledilmişti. Şaron'un manevi olarak cesaretlendirmesi ve lojistik yardımıyla Har-Zion ve iki arkadaşı olay yerine gitti, intikam için dört Bedevi çobanı katletti. Sharett sorumluların askeri mahkemeye çıkarılmasını talep etmiş olsa da Ben-Gurion'un desteğini arkasına alan Dayan ve Şaron buna engel oldu.

11 Ocak 1955 günü Sharett günlüğüne şunları yazıyordu: "Böylesine halis bir manevi hassasiyete sahip, insanlığa yönelik böylesine engin bir sevgi besleyen, iyiliği ve asaleti bu denli dürüstçe arzulayan; ama aynı zamanda bağrından, genç, savunmasız Bedevilerin bedenini bıçakla bile isteye, soğukkanlılıkla delik deşik edebilecek genç delikanlılar çıkaran bu ulusun doğasını ve kaderini merak ediyorum. Acaba bu ulusta, Kutsal Kitap'ın sayfalarında gezinip duran iki ruhtan hangisi rakibini alt edecek?"

Bunlar olurken Mustafa Hafez halen hayattaydı. Mısırlı istihbarat subayı ve Ürdün'deki meslektaşı Salah Mustafa [İsrail'e sızan – ç.n.] Filistinlilerden oluşan timleri yönetmeye, bu timler de İsrail'i kasıp kavurmaya devam ediyordu.

17 Mart 1954 günü on iki kişiden oluşan bir Arap terörist çetesi, Eilat'tan Tel Aviv'e giden sivil bir otobüsü, Necef Çölü'nün göbeğindeki dolambaçlı yolun bir parçası olan Akrep Geçidi'nde pusuya düşürdü. Araplar yakın mesafeden ateş ederek on iki yol-

cuyu öldürdü. Haim Furstenberg isimli dokuz yaşındaki bir çocuk koltuklardan birinin altına saklanmıştı, saldırganlar otobüsü terk ettikten sonra ayağa kalktı ve "Gittiler mi?" diye sordu. Teröristler çocuğu duydu, otobüse geri dönüp onu başından vurdular. Çocuk ölmedi ama otuz iki yıl sonra hayatını kaybettiği güne kadar felçli olarak yaşadı. Araplar ölenlerin cesetlerini parçaladı, onların üzerine tükürdü. Daha sonra saldırganların Filistinlilerle birlikte Bedeviler olduğu ve Salah Mustafa tarafından desteklendiği ortaya çıktı.

Sharett misilleme yapma konusunda yoğun baskı altındaydı ancak bir intikam operasyonuna onay vermeyecekti. Günlüğüne, "Bu katliama mukabelede bulunmak sadece katliamın dehşet verici etkisini bulanıklaştıracak, bizi karşı taraftaki toplu katliam yapan katillerle aynı kefeye koyacaktır" cümlelerini yazmıştı.

Buna karşılık AMAN'ın 504. Birimi, ajanlaştırdıkları üç Bedeviyi [sınıra – ç.n.] gönderdi. Bedeviler ağır silahlarla ve Natan Rotberg'in hazırladığı iki patlayıcı maddeyle Ürdün'e girdi. Teröristlerden birinin Ürdün'ün güneyinde bir köyde yaşadığını tespit ettiler, evini havaya uçurmamaya karar verdiler, terörist tek başına kalıncaya kadar beklediler ve onu vurarak öldürdüler. Bir 504 kıdemli askeri olan Yigal Simon daha sonra, "Ajanlarımız teröristin yağmaladığı şeyler arasında otobüs şoförünün kimliğini de bulup bize getirdi" şeklinde bilgi verecekti.

Bu nokta atışı operasyon 504 tarafından başarılı kabul edildi ama bu da genel tabloda çok fazla bir değişiklik yaratmadı. Sınırlı düzeyde başarılı olan hedefli öldürme eylemleri, sınır dışından gelen saldırıları durdurmak bir yana, belirgin biçimde azaltamamıştı bile. Cezalandırma baskınlarıysa küresel ölçekte bir öfke yaratmış ancak kıyımı yavaşlatmamıştı.

Hafez 1950'li yılların ortalarında kazanıyordu. Yetiştirdiği teröristler İsrail topraklarında –istihbarat toplama, altyapı tesislerine yönelik sabotaj eylemleri, mülkiyet hırsızlığı ve İsraillilerin öldürülmesi gibi– gitgide daha fazla ölümcül eylemler gerçekleştiriyordu. Yüksek çözünürlüklü istihbarat, deneyim, teknik bilgi, yeterince büyük eğitimli ve donanımlı kuvvet olmaması gibi altyapı eksiklikleri yaşayan İsrail, bu eylemlere ancak gittikçe belirsizleşen misilleme eylemleriyle ve Gazze Şeridi'ni yoğun biçimde bombalayarak yanıt verebiliyordu.

504. Birim'in güneydeki kaynaklarından elde ettiği istihbarat raporlarında sık sık Hafez ismi geçiyordu. Ama o, sis perdesi arkasına gizlenmiş müphem bir figürdü. Birimin güney üssünün komutanlığını yapan Yaakov Nimrodi, "Asla onun bir fotoğrafını ele geçiremedik" diyecekti. "Ama onun otuzlu yaşlarda, bir hayli yakışıklı ve çok karizmatik olduğunu biliyorduk. Elimizdeki mahkûmlar ve ajanlarımız ondan hayranlıkla ve korkuyla karışık saygıyla bahsediyordu."

Hafez ile kendisi de genç, karizmatik bir subay olan Nimrodi, Arap-İsrail çatışmasının iki ucunda bulunuyordu. "Hafez, Mısır istihbaratının en iyi beyinlerinden biri olarak değerlendiriliyordu" diyordu Nimrodi. "Onun elinden kurtulmayı başaran çok az kişi de bizim ajanlarımızdı. Ajanların büyük bir çoğunluğu ele geçirilip öldürüldü ya da Hafez'den gördükleri muameleyle çift taraflı ajan haline gelip bize sırtlarını döndü. Beyinlerin çarpıştığı bu savaştan yalnızca en iyiler galip çıktı ve hayatta kaldı."

Sharett, varlığını sürdüren güvenlik zafiyeti karşısında ve yoğun kamuoyu baskısı altında, önce Ben-Gurion'u savunma bakanı olarak kabul etmeye, sonrasında da 1955 yılının Kasım ayında başbakanlığı tekrar ona devretmeye zorlandı. Sharett sonrasında dışişleri bakanlığı makamına döndü ancak ilerleyen zamanlarda Ben-Gurion'un baskılarından ötürü istifa etmeye zorlandı.

Ben-Gurion'un dönüşü AMAN'ı fedailere karşı daha yoğun saldırılar planlamak konusunda cesaretlendirdi. Değerlendirilen şeylerden biri de Hafez'i ortadan kaldırmaktı. "Yılanın başı oydu" diyordu Nimrodi. "Bu başı ezmemiz gerekiyordu."

"Ancak bu, üç etkenden dolayı zordu" diyordu o zamanlar AMAN'da binbaşı olarak görev yapan ve Hafez'le ilgili istihbarat toplamakla görevli olan Avraham Dar. "Birincisi onunla ve sık sık gidip geldiği yerlerle ilgili yeterince istihbarat toplamak, ikincisi onu yakalayıp öldürmek, üçüncüsü de diplomatik sorun. O, egemen bir devletin ordusunda kıdemli bir subaydı. Onu öldürmek Mısır'la ilişkilerde kırmızı çizgiyi aşmak olarak görülebilir, bu ise ilişkilerin bozulmasına yol açabilirdi."

Birleşmiş Milletler'in İsrail'le Mısır arasında arabuluculuk girişimleri başarısız oldu, Hafez'in baskınları ise 1955'ten 1956 yazına kadar devam etti.

Hafez tarafından eğitilen Filistinli bir gerilla timi, 29 Nisan 1956'da İsrail'in güney sınırındaki bir kibbutz olan Nahal Oz'daki tarlalarda çalışan çiftçilere ateş açtı. IDF bünyesinde kibbutzların güvenliğinden sorumlu olan Roi Rotberg isimli genç bir üsteğmen gerillaları püskürtmek için atını onların üzerine sürdü. Filistinliler onu öldürdüler, gözlerini oydular, Rotberg'in yabancı toprakları işgal ettiği gibi bir izlenim yaratmak için cansız bedenini tarladan çıkarıp sınırı belirleyen sipere kadar sürüklediler.

Moshe Dayan'a Rotberg'in ölümü özellikle zor geldi. Rotberg'le daha bir gün öncesinde, güneydeki yerleşimleri gezdiği esnada karşılaşmıştı. Ertesi gün, yani 30 Nisanda Dayan, Rotberg'in açık mezarının başında, o günlerden bugünlere kadar İsrail militarizminin tohum halinde vücut buluşu olarak görülen şu anma konuşmasını yaptı:

> "Roi dün, sabahın erken saatlerinde katledildi. İlkbahar sabahının sessizliği onun gözlerini kör etti, karıkların köşesinde pusuda bekleyenleri görmedi.
> Gelin bugün suçu katillere yüklemeyelim. Onların bize karşı besledikleri sonsuz nefreti hangimiz inkâr edebiliriz ki? Sekiz yıldır Gazze'deki mülteci kamplarında kalıyorlar, bizse gözlerinin önünde, bir zamanlar onların ve atalarının yaşadıkları toprakları ve köyleri kendi mülkiyetimize geçiriyoruz...
> Bizler yerleşim kuşağıyız, çelik miğferlerimiz ve top namlularımız olmaksızın bir ağaç bile dikemeyecek, bir ev bile yapamayacağız. Siperler kazmazsak çocuklarımız yaşayamayacak, dikenli tel örgülerimiz ve makineli tüfeklerimiz olmazsa, yollar açamayacak, su çıkaramayacağız. Vatanları olmadığı için yok edilmiş milyonlarca Yahudi, tarihimizin tozlu sayfalarından bizlere bakıyor ve yerleşmemizi, halkımız için bir ülke kurmamızı emrediyor.
> ...Çevremizde yaşayan yüz binlerce Arabın içine işleyen, yaşamlarını dolduran nefreti görmezlikten gelmemeli, kanımızı dökebilecek kadar güçlenecekleri anı beklememeliyiz. Gevşemesin diye ellerimiz,[11] bakışlarımızı başka yöne çevirmeyeceğiz. Bizim kuşağın kaderi bu."

11) Dayan, konuşmasının bu bölümünde Kutsal Kitap'ın şu bölümüne atıf yapmaktadır: "O gün Yeruşalim'e denecek ki, 'Korkma, ey Siyon, gevşemesin ellerin.'" (Sefanya, 3:16). (ç.n.)

Daha basit bir anlatımla Dayan'ın kastettiği şuydu: İsrail Devleti'ndeki Yahudiler kadim vatanlarına dönen yerleşimciler olarak gelmiş olabilirdi ancak Arapların gözünde onlar işgalci konumundaydı. Bu yüzden Araplar –kendi bakış açılarına göre haklı olarak– Yahudilerden nefret ediyordu. Yahudilerin kalıcı olarak var olabilmesi de her şeyden ziyade onları öldürmek isteyen Araplara karşı kendilerini savunabilmelerine bağlıydı. Geriye kalan her şey - gelişme, ekonomi, toplum ve kültür– ikinci planda yer alıyordu, bunların tamamı güvenlik ve bekanın gerektirdiklerine amadeydi. Dayan'a göre bu İsrail'in kaderiydi ve bu kaderi binlerce yıllık Yahudi tarihi çizmişti.

Dayan'ın konuşma yaptığı esnada, Roi'nin kuzeni olan bomba yapımcısı Natan Rotberg de mezar başında bekliyordu. Natan cenaze töreninden sonra Roi'nin babası Shmaryahu'ya oğlunun intikamını alacağına dair söz verdi.

Dayan da Roi'nin ve Hafez'e bağlı timler tarafından katledilmiş veya terörize edilmiş diğer İsraillilerin intikamını almakta kararlıydı. Dayan bu kez Ben-Gurion'u bir Filistin köyüne misilleme baskını yapmaya ikna etmekle kalmadı; aynı zamanda onu, Mısırlıları –katilleri İsrail üzerine salan albay Hafez ve Salah'ı– öldürmek üzere istihbarat topluluğuna talimat vermek için kendisine izin vermeye de ikna etti. Bu açıkça gerginliğin daha da tırmandırılması anlamına geliyordu.

Eunuch (Saris) kod adı verilen operasyonun emrini Avraham Dar kaleme aldı. Tespit edilebildiği kadarıyla bu, İsrail Devleti'nin tarihinde yazıya dökülmüş ve uygulamaya geçirilmiş ilk hedefli öldürme operasyonu emri olmuştur.

"Mısır'ın Gazze Şeridi ve Ürdün'deki fedai eylemlerini örgütlediği göz önünde bulundurularak" diye yazıyordu Dar, "Gazze Şeridi'ndeki Mustafa Hafez ve Ürdün'deki askeri ataşeye karşı harekete geçilmesine karar verilmiştir. Hedef; adı geçen bu iki kişinin bubi tuzaklı bombalarla ortadan kaldırılmasıdır." Dar, Hafez'in durumuyla ilgili olarak şu noktayı anımsıyor: "Bombanın ona güvendiği biri tarafından verilmesi gerektiğini açıkça görebiliyorduk."

Aradıkları kişiyi Gazze Şeridi'nde yaşayan, hem Hafez'e hem de 504. Birim'e çalışan genç Bedevi Muhammed al-Talalqa'nın şahsında buldular. 504'ün Al-Talalqa'nın çifte ajanlık yaptığının farkın-

da olduğundan, Al-Talalqa'nın da Hafez'in de haberi yoktu, bu yüzden AMAN birimi bundan faydalanmaya karar verdi; Al-Talalqa'ya, çok önemli olduğu için derhal Hafez'e ulaştırılması gereken bir şey görüntüsü verilen bir paket içinde bir şey vereceklerdi.

Peki, bu nasıl bir şey olabilirdi? İsraillilerin Mors alfabesinde kullandıkları tüm şifrelerin yer aldığı bir kitap; 504, Talalqa'ya bu kitabı Gazze'deki bir başka İsrail ajanına götürme emri verecekti.

Bir kez daha Natan Rotberg'in hizmetine başvuruldu. Hem de Rotberg bu kez kuzeninin de intikamını alacaktı.

Elli yıldan fazla bir zaman sonra Rotberg, "Zadok [504. Birim'in güney üssünde subay olan Zadok Ofir] beni çağırdı ve planı anlattı" diyecekti. "Planın kime karşı olduğunu anladığımda çok memnun olmuştum. Onlara, eğer Hafez'e kalın bir kitap ulaştırabilirseniz gerisini ben hallederim, dedim.

Kitabın iç kısımlarını oydum ve benim malzemeden üç yüz gram döktüm. Yeterli olur muydu? Kesinlikle. Bir adet kapsül yirmi gram ağırlığındadır; elinizde patlarsa bütün parmaklarınızı kaybedersiniz. Dolayısıyla bir insanın yüzünde patlayan üç yüz gramlık kapsül kesinlikle onu öldürür.

Aparat metal bir mil, bir bilye ve güçlü bir yaydan ibaretti. Kitap kurdelelerle sıkıca sarılı bir paketin içinde kapalı haldeyken kol baskı altındadır, bu yüzden hareket etmez. Kurdeleleri çözüp kitabın paketini gevşettiğiniz anda, kol serbest kalır ve bilyeyi ileri doğru ittirir, kapsülü patlatır, böylece bomba harekete geçmiş olur ve – *güm!*"

Plan ve bubi tuzağı mükemmel şekilde işledi. 11 Temmuz 1956'da Al-Talalqa sınırı geçti, doğruca Gazze'deki Mısır askeri istihbarat karargâhına gitti ve paketi heyecanla Hafez'e verdi. Daha sonraları yapılan gizli bir tahkikatta olayın tanıklarından biri, "Albay Hafez kitabı paketten çıkarırken içinden bir parça kâğıt yere düştü. Hafez kâğıdı almak için yere eğildi, işte tam o sırada patlama gerçekleşti" diyecekti. Hafez ağır şekilde yaralanmıştı. O an orada bulunanlardan bazıları, yere yığılmış olan Hafez'in, "Yendiniz beni, sizi köpekler!" şeklinde bağırdığı yönünde ifade verdi.

Natan Rotberg ertesi gece amcasını yani Roi'nin babasını ziyaret etti. Merasim üniformasını giymeye özel önem göstermişti. Rotberg o geceyle ilgili olarak şunları anlattı: "Ona 'Shmaryahu,

Mustafa Hafez'le olan hesabını gördüm' dedim. Bu haber kendisini daha iyi hissettirdi mi? Bundan emin değilim ama beni daha iyi hissettirdi. Mutluydum. Shmaryahu suskundu. Gözünde bir damla yaş belirdi ve bilgilendirdiğim için teşekkür etti."

Mısırlılarsa güvenlik zafiyetlerini kamuoyu önünde kabullenemeyecek kadar utanç içindeydi. Hafez'in ölümünün ertesi günü, Mısır gazetesi *Al-Ahram*'da bir haber çıktı: *"Gazze Şeridi'nde görevli Alb. Mustafa Hafez, aracının bir mayına çarpması sonucu hayatını kaybetti... O, Filistin'deki savaşın kahramanlarından biriydi ve Filistin'in özgürlüğü için mücadele etti. Tarih onun kahramanca eylemlerini kayıt altına aldı. Onun adı bile İsrail'de korku ve panik yaymak için yeterliydi."*

Hafez'in öldürüldüğü gün, Amman'daki Mısır Askeri Ataşesi Salah Mustafa, Alman ordusunun tank savaşı kahramanı ve yıldırım harbi konseptinin yaratıcılarından biri olan Heinz Guderian'ın *Achtung Panzer!*[12] isimli kitabını posta yoluyla aldı. Askeri tarih ve strateji tutkunu olan Avraham Dar bu kitabı seçmişti çünkü Salah'ın bunu uygun bir hediye olarak düşüneceğinden emindi. İki Mistaravim Ürdün kontrolündeki Doğu Kudüs'e girmiş, posta damgası şüphe uyandırmasın diye kitabı oradan göndermişlerdi. Gazze'deki mevkidaşının saldırıya uğradığından henüz habersiz olan Salah kitabı açtı, kitap infilak etti ve onu ağır şekilde yaraladı. Salah daha sonra hastanede hayatını kaybetti.

Genelkurmay Başkanı Dayan bu iki isabetli saldırının önemini kavramıştı, Hafez ve Salah'ın öldürülmelerini kutlamak için evinin arka bahçesinde müsrif bir parti düzenledi. Avraham Dar bir de davetli listesi hazırlamıştı.

12) Guderian'ın söz konusu kitabı *Bir Askerin Anıları* ismiyle Türkçe olarak da yayımlanmıştır. (ç.n.)

4

TEK DARBEDE TÜM YÜKSEK KOMUTA

Hafez ve Salah'ın hedefli bir şekilde öldürülmeleri Mısır askeri istihbaratını şoke etmiş, İsrail'e yönelik terörist saldırılarda belli bir azalma yaşanmıştı. Bu, İsrail'in bakış açısına göre bir başarıydı.

Ama bir süre sonra, bu kez farklı bir nedenden dolayı bölgenin üzerinde kara bulutlar dolaşmaya başladı.

26 Temmuz 1956'da, sömürgecilik karşıtı bir çizgi izleyen Mısır Devlet Başkanı Cemal Abdül Nasır, Akdeniz ve Kızıldeniz arasındaki hayati derecede önemli deniz taşımacılığı bağlantısı olan Süveyş Kanalı'nı millileştirdi. Su yolunu işleten oldukça kârlı şirketin en büyük hissedarları kendi vatandaşları olan İngiliz ve Fransız hükümetleri öfkeliydi. İsrail ise kendi cephesinden, kanal üzerinde yolcu taşıma hakkını yeniden elde etmek istiyordu ama aynı zamanda bunu, Mısır'a açık bir mesaj iletmek için fırsat olarak da görüyordu. Şöyle ki; Nasır en sonunda Gazze Şeridi'ndeki militanları İsrail'e saldırmaları için göndermenin bedelini ağır şekilde ödeyecek, ülkeyi [İsrail'i – ç.n.] yıkmak için beslediği açık ihtirası mahvedici bir güçle karşılaşacaktı.

Çıkarların bu noktada ortaklaşması üç ülke [Britanya, Fransa, İsrail – ç.n.] arasında gizli bir ittifaka yol açmıştı, İsrail Savunma Bakanlığı'nın genç ve enerjik genel direktörü Şimon Peres ise ihtiraslı bir savaş planı hazırlamak noktasında öncü bir rol oynuyordu. İsrail Sina Yarımadası'nı işgal edecek, böylece Fransızlara ve İngilizlere de –Süveyş'i tehdit eden bir kriz gerekçesiyle– aynı şekilde işgal etmek için bir bahane yaratmış olacaktı. Fransa, Mısır Hava Kuvvetleri tarafından gerçekleştirilecek saldırılara karşı İsrail'e bir hava koruma şemsiyesi sağlama sözü vermişti.

Harekât gününden kısa süre önce, İsrail AMAN'ı, aralarında Mısırlı kudretli kurmay başkan Feldmareşal Abd al-Hakim Amer ve çok sayıda üst düzey yöneticinin de bulunduğu bir delegasyonun uçakla Şam'a gitmek üzere Mısır'dan ayrıldığını öğrenmişti. Fırsat İsraillilerin ayağına gelmişti. İsrail isabetli bir atışla Mısır askeri liderliğinin neredeyse tamamını yok edebilirdi.

Hava kuvvetleri, havada başka bir uçağın yolunu kesme operasyonu üzerine, ki o zamanın teknolojik imkânlarına göre zor bir operasyondu bu, yoğun bir eğitim uygulamaya başladı. Ben-Gurion ve Dayan, İsrail'in bu işteki parmağını gizlemek için yapabileceği ne varsa yapmasına ve uçağın teknik bir hatadan dolayı düştüğü izlenimi vermek için çaba harcamasına karar vermişti.

Operasyona Horoz Operasyonu kod adı verildi.

Mısırlıların Şam'dan Kahire'ye yapacakları kısa yolculuğu iki İlyuşin İl-14 uçağıyla gerçekleştirmeleri bekleniyordu. AMAN, hava konvoyunu belirleyip izini sürme görevini sinyal istihbarat birimine (SIGINT) vermişti. Birim (şimdilerde 8200. Birim olarak biliniyor) 1948-49 savaşında bir dizi başarıya imza atmış, sonrasında AMAN birçok kaynağını birimin gelişmesi için harcamıştı; nihayetinde SIGINT, IDF bünyesindeki en büyük –bazılarının söylediğine göre en önemli– birim haline gelmişti.

SIGINT'e yapılan yatırım semeresini gösterdi. Delegasyonun Kahire'den Şam için yola çıkmasından birkaç gün önce, SIGINT teknisyenleri, Mısırlıların Kahire'ye dönüş için yapacakları kısa uçuş esnasında kullanmaları beklenen radyo dalgalarını ayrıştırmayı başarmıştı. Hepsi de yirmi beş yaşın altındaki yirmi İsrailli telsiz operatörü, Tel Aviv'in kuzeyinde bulunan Ramat HaŞaron'daki kumanda merkezinde yirmi dört saatlik vardiyalar halinde gergin bir şekilde Mısırlıların Şam'daki uçak pistinden ayrılmalarını bekliyorlardı. Birim yüksek komutanın yoğun baskısı altındaydı çünkü Sina Yarımadası'ndaki toprak işgalinin 29 Ekimde yapılması planlanmıştı ve Mısırlıların üst düzey askeri personellerini bütünüyle kaybetmesinin yaratacağı moral bozucu kaos, onları bariz bir şekilde dezavantajlı bir konuma getirecekti. Zaman tükeniyordu.

Günler yavaş geçiyor, telsiz operatörleri sabırlıca kulaklıklarına gelecek bir ses bekliyorlardı. 28 Ekimde yani harekâttan bir gün önce şafak sökmüş ancak Mısırlılar hâlâ Suriye'den ayrılmamıştı. Nihayet aynı gün öğleden sonra bekledikleri sinyal alındı: İlyuşin İl-14'ün iki pilotu kalkış için hazırlanıyordu.

Dramatik görev için hava kuvvetlerinin 119. filosunun komutanı ve o zamanlar hava kuvvetleri bünyesindeki en iyi pilot olan Matias "Chatto" Birger seçilmişti. Akşam saat sekiz gibi SIGINT, hava kuvvetlerine, iki Mısır İlyuşin'inden sadece birinin havalandığı bil-

gisini geçmişti. Buna karşın SIGINT tüm Mısırlı yetkililerin uçakta olduğuna inanıyordu. Horoz Operasyonu gerçekleştirilecekti.

Chatto, seyrüsefercisi Elyashiv "Shivi" Brosh'la birlikte Meteor Mk. 13 jetine atladığı gibi havalandı. Tam anlamıyla karanlık bir geceydi, o kadar ki neredeyse ufuk çizgisi bile karanlıkta kayboluyordu.

Chatto on bin fit yüksekliğe çıktı ve düz uçuşa geçti. Radar yaklaşmakta olan bir uçak tespit etti. "Bağlan, bağlan, bağlan" dedi Shivi, interkom[13] üzerinden. "Saat iki yönünde, irtifamız üç mil ileride, saat üç yönüne hareket ediyor. Dört! Tam sağ yap! Yavaş! Çok hızlı yaklaşıyorsun!"

Chatto, kapkaranlık gökyüzüne rağmen İlyuşin'in egzoz borularından çıkan küçük turuncu alevleri görüyordu. Yerdeki kontrol merkezine "göz teması" şeklinde rapor verdi.

Kontrol merkezinde bulunan hava kuvvetleri komutanı Dan Tolkowsky, "Uçağın tam olarak teşhis edildiği raporunu istiyorum" dedi. "Hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde teşhis edildi raporu. Anlaşıldı mı?"

Chatto, uçağın yolcu bölümündeki pencerelerden ışığı görebilinceye kadar hafifçe sola döndü. Kokpit pencereleri diğer uçaklarınkinden daha büyüktü. *İşte bu tam teşhis,* diye düşündü Chatto. *Bunun gibi pencereler sadece İlyuşinlerde var.* Ayrıca koltuklar arasında dolaşan askeri üniformalı insanları da fark etmişti.

"Teşhis doğrulandı!" dedi.

Tolkowsky, "Yalnızca hiç şüphe duymuyorsan atış serbest" cevabını verdi.

"Anlaşıldı."

Uçağın burnuna takılmış dört adet yirmi milimetrelik toplardan bombalar ateşlendi. Beklenmedik bir parlaklık Chatto'nun gözlerini kamaştırdı: Yerdeki mürettebattan birileri yardımcı olabilmek için topların içine izli mermiler de yerleştirmiş fakat neredeyse zifiri karanlıkta aniden yükselen parlak ışık Chatto'nun gözlerini almıştı.

Chatto görme yetisine yeniden kavuştu. Gökyüzündeki ateşi gördü. Yerdeki kontrol merkezine, "Onu vurdum!" dedi. "Sol motor alevler içinde ve kısa devre yapmış gibi gözüküyor, zira her şey karanlık."

13) İnterkom: Bir uçak, tank, gemi veya kuruluş dahilindeki personelin birbiriyle konuşmasını sağlayan telefon cihazı. (ç.n.)

Chatto bir kez daha tetiğe bastı. İlyuşin patladı, adeta gecenin içinde bir alev topuna dönüştü, enkazın yanan parçaları dört bir yana savruldu.

Chatto uçağını geri döndürürken Talkowsky, "Uçağın parçalandığını gördün mü?" diye sordu.

Chatto, "Doğrudur, parçalandı" şeklinde cevap verdi.

Chatto benzini tükenmek üzere olan uçağını piste indirdi ve pistteki Genelkurmay Başkanı Moshe Dayan ve General Talkowsky tarafından tebrik edildi. Talkowsky, Chatto'ya, görünüşe bakılırsa Amer'in son dakikada ikinci uçağı beklemeye karar verdiği haberini iletti.

"Eğer zaman varsa" dedi Chatto, "benzin doldurup tekrar havalanalım."

Dayan, "Bunu değerlendirdik ama şu sonuca vardık ki bunu yaparsak kendimizi çok belli etmiş oluruz ve istihbarat kaynaklarımız da deşifre olur" şeklinde yanıt verdi. "Amer'in gitmesine izin vermeyi kararlaştırdık. Öyle olsa bile, Mısır genelkurmayını yok ettiğin anda savaşın yarısını kazandın. Haydi şimdi ikinci yarı için bir şeyler içelim."

Hiç kuşku yok ki Horoz Operasyonu muazzam bir istihbarat ve hava savaşı zaferiydi. Gerçekten de operasyona katılanlar daha sonra onu "Mısır genelkurmayının çöküşü" olarak tanımlayacak, Kahire'deki yüksek komuta arasında ortaya çıkan kaosun, [operasyonun – ç.n.] ertesi günü patlak veren savaşta İsrail'in elde ettiği zafere önemli oranda katkı sağladığını iddia edecekti.

Yaratılan etki bu adamların iddia ettiği kadar büyük olsa da olmasa da, IDF Mısır ordusunu kolayca bozguna uğratmaya devam edecekti. Bu saldırı dünyaya yönelik bir uyarıydı: Yahudi devleti artık ciddi bir savaş gücüydü. Geçici bir zafer sarhoşluğuna kapılan Ben-Gurion, 9. Tugay'ın subaylarına ve askerlerine "Üçüncü İsrail Krallığı"ndan söz eden bir açık mektup bile gönderdi.

İsrail, Sina Yarımadası'yla birlikte Gazze Şeridi'ni de ele geçirmişti. IDF'nin Gazze Şeridi'ni işgal etmesinin ardından Rehavia Vardi, 504. Birim'den bazı adamlarını, birkaç ay önce Mustafa Hafez'in öldürüldüğü Gazze şehrindeki istihbarat binasını araştırmaya gönderdi. Yeraltındaki odalardan birinde, Mısırlıların

çaresizce kaçtıkları esnada yok etmeyi ihmal ettikleri kayıp bir gizli hazine buldular: Sina İşgali'nden önceki beş yıl boyunca Hafez ve adamlarının İsrail'e karşı görevlendirdiği tüm Filistinli teröristlerin yer aldığı zarar görmemiş bir kartotek.

Mısırlılar adeta bir ölüm listesi bırakmışlardı. Vardi, Genelkurmay Başkanı Dayan'la görüşerek kartotekte ismi bulunan Filistinlileri öldürmeye başlamak için izin istedi. Buna mukabil Dayan, Ben-Gurion'un onayını aldı. Sonrasında Vardi, Natan Rotberg'e –ve patlayıcı tankına– kolları sıvama emri verdi.

Hasır sepetlere, çakmaklara, meyvelere, sebzelere hatta mobilya parçalarına Rotberg'in özel formülünden döküldü. 504. Birim'in Arap ajanları bombaları ya uygun yerlere sakladılar ya da Gazze'de bulunan otuz kadar Filistinli fedaiye hediye olarak gönderdiler. 1957 Kasımıyla 1958 Martı arasında Vardi'nin adamları kartotek üzerinde çalıştılar ve İsraillileri yıllardır terörize eden adamları yok ettiler. Hedefli öldürme görevleri taktiksel açıdan büyük oranda başarıydı ama stratejik açıdan pek öyle değerlendirilemezdi. "Bu adamları yok etmenin önemi sınırlıydı" diyordu Rotberg, "çünkü hemen yerlerini diğerleri alıyordu."

Britanya, Fransa ve İsrail tarafından gerçekleştirilen gizli komplo, kısa sürede ses getiren uluslararası bir diplomatik felakete dönüşmüştü. Amerika Birleşik Devletleri, İsrail'i Sina'dan ve Gazze'den çekilmeye zorladı. Diğer yandan Fransa'yla Britanya pes etti ve sonunda kanalın kontrolünü kaybetti, bunun üzerine bu iki süper gücün liderleri istifaya zorlandı.

Mısır rejimi artık müdahaleci Batı sömürgeciliğine karşı koyan, aynı zamanda da Avrupa'nın iki büyük gücünü ve yeminli düşmanları olan Yahudileri [Süveyş Kanalı'ndan – ç.n.] feragat etmeye zorlayan bir görüntü çiziyordu. Nasır'a kahraman gözüyle bakılıyordu; o da tüm pratik nedenlerden ötürü Arap dünyasının lideri haline gelmişti.

Ancak Nasır, İsrail gemilerinin kanalı kullanmalarına izin vermeyi kabul etti ve Gazze'deki fedai operasyonlarını finanse etmeyi bıraktı. Bu operasyonlardan dolayı İsrail'le yaşanacak genel bir askeri sürtüşme potansiyelinin, yine bu operasyonlardan elde edeceği avantajlardan daha büyük olacağını kavramıştı.

Nihayetinde, 1957'de, sınırdan İsrail'e doğru akan terör duracak gibi gözüküyordu.

Sina İşgali, Arap devletleri nezdinde İsrail'i yıkmanın çok zor olduğu gerçeğini açığa çıkarmış; İsrail'e 1967'deki Altı Gün Savaşı'na değin büyük ölçekli bir savaştan uzak olduğu on iki yıllık bir özgürlük kazandırmıştı. IDF bu süreyi güçlü, büyük, iyi eğitilmiş, teknolojiyi esas alan bir askeri güce dönüşmek, modern silahlarla donanmak, AMAN'ı büyük yeteneklere sahip bir istihbarat ordusu haline getirmek için kullandı.

İzleyen yıllar Mossad için de iyi yıllardı. Isser Harel Mossad'ı acemi, bazen de tökezleyen bir yapıdan çıkarıp bin kişinin çalıştığı, uluslararası planda sertliği, kararlılığı ve girişimciliğiyle tanınan bir teşkilat haline getirmişti.

1956'da Nikita Kruşçev'in Yirminci Komünist Parti Kongresi'nde yaptığı gizli konuşmada selefi Joseph Stalin tarafından işlenen suçları dürüstçe anlatmasının ardından İsrail bir istihbarat gücü olarak ortaya çıkmaya başlamıştı. Batı dünyasındaki her casusluk birimi, Kruşçev'in zihnindekilere ilişkin ipuçları üzerine çalışmak amacıyla metni ele geçirmeye can atıyor ancak hiçbiri Sovyetler Birliği'nin demirden gizlilik perdesini delemiyordu. Bunu başaran İsrail istihbaratı oldu; Isser Harel, konuşma metninin bir kopyasının CIA'e ulaştırılmasını emretti.

Teşkilatın etkilenmiş ve minnettar direktörü Allen Dulles konuşma metnini Başkan Dwight Eisenhower'a verdi, o da daha sonra metnin *New York Times*'a sızdırılmasını emretti. Yayın dünya çapında fırtınalar kopardı; Sovyetler Birliği büyük bir utanç içindeydi.

Amerikan ve İsrail istihbaratları arasında gizli bir ittifak doğmuştu. Amerika tarafında bu işe CIA'in karşı istihbarat personel şefi, bir İsrail destekçisi, aynı zamanda tıpkı Harel gibi her yatağın altında bir Sovyet ajanı gören[14] James Jesus Angleton öncülük ediyordu. CIA bu kanalla Ortadoğu istihbaratının büyük bir kısmını elde ediyordu ki bu işleyiş günümüze kadar sürmektedir.

İsrail'in 1956'daki Sina İşgali her ne kadar politik bir felaket olsa da ülkenin istihbarat operasyonları içinde olma oranını daha fazla artırdı. O kısa savaşın hemen ardından Harel; Ortadoğu, Asya ve Afrika'nın dört bir tarafındaki ülkelerde, ki bunların arasında

14) Zaman zaman "reds-under-the-bed" şeklinde de karşılaşılan bu retorik, Soğuk Savaş yıllarında ABD'deki aşırı komünist paranoyasını dillendirmek için kullanılmıştır. (ç.n.)

resmi olarak Arapları destekleyen çok sayıda ülke de vardı, gizli ilişkiler ağı örmeye başladı. Bu hareket tarzı Mossad içerisinde "çeper doktrini" olarak biliniyordu ve İsrail'i çevreleyen düşman Arap çemberinin hemen dışında yer alan ülkeler veya örgütlerle ya da bu ülkelerde bulunan, İsrail'in hasımlarıyla çatışma halindeki azınlıklarla gizli bağlantılar kurulmasını gerektiriyordu.

Mossad'ın çeper stratejisinin olağanüstü başarısı –Trident [üç dişli mızrak – ç.n.] kod adı verilen– İsrail, İran şahlığı ve Türkiye arasındaki üç taraflı bir istihbarat ittifakıydı. Bu üç ülkenin istihbarat başkanları zaman zaman bir araya gelerek birbirleriyle geniş çaplı istihbarat materyalleri paylaşıyorlardı. İttifak aynı zamanda Sovyetler'e ve Araplara karşı ortak operasyonlar gerçekleştiriyordu. Ben-Gurion, Başkan Eisenhower'ı Trident'in birinci sınıf bir oluşum olduğu konusunda ikna etmiş, CIA de onun faaliyetleri için fon sağlamıştı.

Ancak Mossad için en büyük başarı 1960'ta, İsrail gizli ajanlarının, Hitler'in Nihai Çözümü'nün[15] baş mimarlarından ve uygulayıcılarından biri olan Adolf Eichmann'ı, Ricardo Clement ismiyle on yıldır yaşadığı Buenos Aires'e giderken takip etmeleriyle geldi.

Fritz Bauer adındaki bir Yahudi savcı, Nazi savaş suçlularını Almanya'da adalet önüne çıkarmaktan ümidini kesmiş, bu yüzden de Eichmann hakkında topladığı bilgileri Mossad'a sızdırmıştı. Bir Mossad görevlisi kendisini görmeye geldiği zaman, Bauer onu masanın üzerine serilmiş olan gizli belgelerle baş başa bıraktı. İsrailli mesajı almıştı; gerekli detayları kopyaladı.

Ben-Gurion Harel'i büyük bir ekibin başı olarak Buenos Aires'e gitmek konusunda yetkilendirdi. Önceliğin Eichmann'ın –kendisine İbranicede yaşayan bir insanı ele geçiren şeytan ruh anlamına gelen Dybbuk kod adı verilmişti– hesabının görülmesi olmasına karar verildi. Ancak Eichmann ne kadar büyük suçlar işlemiş olursa olsun, operasyonun hedefi bir birey üzerinden intikam almaktan çok daha muazzamdı. Eichmann'ı öldürmek en kolay seçenek olsa da, Ben-Gurion ona fiziksel olarak zarar verilmemesini, bunun yerine kaçırılarak mahkeme önüne çıkarılmak üzere İsrail'e getirilmesini emretti. Amaç, baş faillerden birinin eylemlerini teşhir etmek

15) Nihai Çözüm: Holokost veya Yahudi Soykırımı yerine kullanılan terim. (ç.n.)

suretiyle uluslararası düzeyde yankı uyandıran bir bilinirliği sağlamak ve Holokost'un asla solmayacak hatıralarını canlandırmaktı.

Onlarca Mossad ajanı ve işbirlikçisi operasyonda yer aldı, bunların bazıları beş ülkenin birden pasaportunu taşıyor, gerektiğinde değiştiriyordu. Arjantin'in başkentinin dört bir tarafındaki güvenli yerlere dağılmışlardı.

Ekip 11 Mayısta, Klement adıyla bilinen adamın her akşam saat 19.40'ta otobüsten inip kısa bir yürüyüşle evine gittiği durağın yakınına konuşlandı. O akşam otobüs geldi ama Eichmann görünmedi. Ekiptekilere en fazla akşam 20.00'ye kadar beklemeleri, eğer o saate kadar Eichmann gözükmezse şüphe uyandırmamak için orayı terk etmeleri emredilmişti.

Ekiptekiler saat sekizde ayrılmak üzere toparlanmaya başlamışlardı ancak alan komutanı Rafi Eitan biraz daha beklemeye karar verdi. Beş dakika sonra Eitan da o gece için pes etmek üzereyken bir başka otobüs durdu. Klement otobüsten indi ve bir eli cebinde yürümeye başladı.

İlk saldıran Zvi Malchin oldu. Malchin, Klement'in bir şeylerden şüphelendiğinden ve silah çekmek üzere olduğundan korktuğu için, planlandığı gibi onu arkadan yakalayıp arabaya sürüklemek yerine arkadan bir çukura itti ve üzerine atladı, o sırada Eitan ve diğer elemanlar da hemen arkalarındaydı. Klement çığlığı bastı ama etrafta onu duyabilecek kimse yoktu. Saniyeler içinde etkisiz hale getirildi ve bir arabanın arka koltuğuna tıkıldı. Arka koltukta oturan Mossad ajanı Zvi Aharoni Almanca konuştu, eğer sorun çıkarırsa hemen oracıkta vurulacağını söyledi.

Eitan yine de yakalanan kişinin Eichmann olduğunu şüpheye yer bırakmayacak şekilde gösteren izler aramaya koyuldu. Kolunun altında, SS dövmesinin olduğu yerde bulunan yara izi hemen tespit edildi. Ancak Klement'in geçirdiği apandisit ameliyatından kalan ve ona ait SS dosyasında özenle belgelenmiş olan yarayı bulmak biraz daha uğraştırdı. Eitan, Klement'in kemerini çözüp elini pantolonunun içine soktu, tüm bunlar olurken araba gürültüyle ilerliyor, yolcular bir o yana bir bu yana savruluyordu. En sonunda Eitan yarayı buldu ve İbranicede "Bu o! Bu o!" anlamına gelen "*Zeh hoo! Zeh hoo!*" kelimelerini haykırdı.

Karanlıkta Eitan ve Malchin'in gözleri parlıyordu. Ellerini sallıyorlar ve ormanlarda Nazilere karşı mücadele etmiş Yahudilerin anısına yazılmış olan Partizan Marşı'nın birkaç bölümünü mırıldanıyorlardı. Marş, "Yürüyüşümüzle haykırıyoruz: İşte buradayız" mısrasıyla sona eriyordu.

Eichmann'a sakinleştirici verildi ve bir El Al[16] uçağıyla İsrail'e kaçırıldı. Kudüs'te yapılan yargılaması eşi benzeri görülmemiş bir uluslararası ilgi uyandırdı, tanıkların dinlenmesi aşaması Holokost'un vahşetini dünyaya bir kez daha hatırlattı. Eichmann ölüme mahkûm edildi ve asılarak infaz edildi. Cesedi yakıldıktan sonra külleri denize savruldu.

Tüm bunlar olurken, Eichmann'ın yerinin tespit edilip kaçırılmasıyla ilgili basında çıkan az sayıda haber bile Mossad'a amansız ve kabiliyetli bir casusluk teşkilatı şöhreti kazandırmaya yetmişti. Harel 1962'nin ortalarına kadar İsrail istihbaratının ve savunma kuruluşlarının güçlü adamı olarak görülüyordu.

Ben-Gurion ümit ettiği her şeyi elde etmişti.

Ancak tüm bu şaşaaya rağmen, Harel'in teşkilatı hemen yanı başında gelişen yıkıcı tehdidi tamamen ıskalamıştı.

16) El Al Havayolları, İsrail devletinin resmi havayolu şirketidir. (ç.n.)

5

"SANKİ GÖKYÜZÜ BAŞIMIZA YIKILIYORDU"

21 Temmuz 1962'nin sabahında İsrailliler en kötü kâbuslarına uyandılar. Mısır gazeteleri, ikisi yeni Al-Zafer (Muzaffer), diğer ikisi de Al-Qaher (Fatih) model olmak üzere dört yeni karadan karaya füzenin başarılı biçimde test edildiğini duyurdu. İki gün sonra füzeler –her birinden onar tanesi Mısır bayrağıyla donatılmış şekilde– Kahire'den başlayarak Nil Nehri boyunca sergilendi. Kahire'de yaşayan birçok insanla birlikte yaklaşık üç yüz yabancı diplomat da seyirciler arasındaydı. Başkan Nasır, Nil yakınlarındaki bir hükümet binasının önüne kurulan özel bir standdan gösteriyi bizzat izliyordu. Mısır ordusunun artık "Beyrut'un güneyindeki" herhangi bir noktayı vurma kabiliyetine eriştiğini gururla deklare etti. İsrail'in tüm topraklarının güneyde Mısır, kuzeyde ise başkenti Beyrut olan Lübnan arasında uzandığı düşünüldüğünde, Nasır'ın neyi ima ettiği açıktı.

Ertesi gün, "Kahire'den Fırtınanın Sesi" isimli Mısır merkezli bir radyoda İbranice yapılan bir yayın çok daha açıktı. Haber sunucusu övünerek, "Bu füzelerle Araplara özgürlük kapısının açılması, emperyalist ve Siyonist komplonun bir parçası olarak çalınan vatanlarının geri alınması hedeflenmektedir" diyordu.

İsrail kamuoyundaki derin huzursuzluk ancak birkaç hafta sonra söz konusu füzelerin geliştirilmesinde Alman bilim insanlarından oluşan bir ekibin bütünleyici bir rol oynadığının ortaya çıkmasıyla zirveye ulaştı. İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinin üzerinden şunun şurasında sadece on yedi yıl geçmişti ve Holokost'un, Wehrmacht üniforması giymiş Alman bilim insanlarının imgeleriyle dolu travmaları, yeni ve farklı bir varoluş tehdidine kapı aralıyordu: İsrail'in yeni büyük düşmanı ve İsraillilerin Ortadoğu'nun Hitler'i olarak niteledikleri Nasır'ın elinde kitle imha silahları vardı. İsrail basınında "Geçmişin Alman Nazileri şimdi de İsraillileri soykırıma uğratma projeleri konusunda Nasır'a yardım ediyor" şeklinde haberler çıkıyordu.

Ve Mossad, İsrail'e yönelik dış tehditleri gözlemlemeyi ve İsrail'i bu tehditlerden korumayı içeren geniş kapsamlı tüzüğüne rağmen gafil avlanmıştı. İsrail devletinin istihbarat servisleri –siyasi ve askeri liderlerinden bahsetmiyoruz bile– Mısır'ın füze projesini, deneme atışlarından sadece birkaç gün önce öğrenmiş olmaları karşısında donup kalmıştı. Bu durum küçük ülkenin savunmasızlığına ilişkin çarpıcı bir hatırlatma, Harel'in Mossad'ı içinse utanç verici bir hataydı.

Daha da kötüsü, İsrail'i yerle bir edebilecek Mısır füzelerinin geliştirilmesine yardım eden Alman bilim insanları gizli saklı uzmanlar değildi. Bunlardan bazıları Nazi rejiminin en kıdemli mühendisleriydi; bu adamlar savaş esnasında Baltık Denizi'nde bulunan, Üçüncü Reich'ın en modern silahlarının geliştirildiği bir yarımada olan Peenemünde'deki araştırma üssünde çalışıyorlardı. İngiltere'yi terörize eden uçan bomba V-1'in[17]; Almanların Antwerp ve Londra'nın büyük kısmını yerle bir etmek için kullandığı ve günümüzün uzun menzilli karadan karaya füzelerinin ilk örneğini teşkil eden V-2 balistik füzelerinin geliştirilmesine yardım etmişlerdi.

Savunma Bakanlığı Genel Direktörü Asher Ben-Natan, "Kendimi çaresiz hissediyordum" diyordu. "Sanki gökyüzü başımıza yıkılıyordu. Ben-Gurion tekrar tekrar kendisini sabaha kadar uyutmayan kâbustan bahsediyordu; Avrupa'da soykırımdan kurtulan Yahudileri ikinci bir Holokost'a uğrasınlar diye ilk başbakan sıfatıyla bizzat kendisi buraya, İsrail devletine getirmişti."

Mossad, 1982'de soruna ilişkin kendi içinde yürüttüğü çok gizli bir soruşturmada durumu şöyle özetliyordu: "İsrail istihbarat topluluğu içerisindeki en travmatik ve en önemli, aşırı uç eylemlere davetiye çıkaracak zincirleme tepkilere yol açan olaylardan biriydi."

Tepkiler gerçekten de aşırı uçta olacaktı.

Harel, Mossad'ın içinde baştan sona bir acil durum ilan etti. Teşkilatın her koridoruna yayılan kriz atmosferi, o aylardaki iç telgraflaşmalara da yansımıştı. Tel Aviv'deki karargâhtan Avrupa'daki Mossad istasyonlarına 1962 Ağustosunda, "Ne olursa olsun [istihbarat] materyali elde etmeyle ilgileniyoruz" me-

17) V-1 Uçan Bomba: İnsanlı veya insansız hava aracı veya büyük bir patlayıcı savaş başlığı taşıyan, çağdaş seyir füzelerinin öncüsü olan uçak. (ç.n.)

sajı gönderilmişti. "Eğer bu konuyla ilgili bilgi sahibi olan bir Alman ortaya çıkar da bizimle işbirliğine yanaşmazsa, onu zorla almaya ve konuşturmaya hazırız. Bunu lütfen dikkate alın çünkü ne pahasına olursa olsun bilgi edinmek zorundayız."

Mossad ajanları acilen Avrupa'nın birçok başkentinde bulunan Mısır diplomatik elçiliklerine ve konsolosluklarına gizlice girerek oralarda bulunan belgeleri fotoğrafladı. Bunun yanı sıra bir de, çoğunlukla Nasır'ın istihbarat servisleri için bir kılıf olarak görev yapan EgyptAir şirketinin Zürih'teki ofisinden İsviçreli bir çalışanı devşirmeyi de başardılar. İsviçreli eleman Mossad ajanlarının haftada iki kez gece vakti mektup çuvallarını alarak güvenli bir yere götürmelerine izin veriyordu. Mektuplar açılır, içeriklerinin fotokopisi çekilir, kurcalandıklarına dair hiçbir iz bırakmayan uzmanlar tarafından tekrar kapatılır, en sonunda da havayolu şirketinin ofisine geri getirilirdi. Mossad nispeten kısa bir süre içinde Mısır'ın füze projesi ve bu projenin başındakilerle ilgili bir ön bilgi edinmişti.

Proje, uluslararası düzeyde bilinen iki bilim insanı tarafından başlatılmıştı; Dr. Eugen Sänger ve Wolfgang Pilz. Bu iki bilim insanı savaş esnasında Peenemünde Askeri Araştırma Merkezi'nde önemli roller üstlenmişti. 1954'te Stuttgart'taki Jet İtme Gücü Fiziği Araştırma Enstitüsü'ne katıldılar. Bu prestijli kuruluşa Sänger öncülük ediyordu. Pilz'le birlikte Dr. Paul Goercke ve Dr. Heinz Krug adlı iki eski Wehrmacht uzmanıysa bölüm sorumlularıydı. Ancak savaş sonrası Almanya'sında yeterince çalıştırılmadıkları ve kendilerinden yeterince faydalanılmadığı hissine kapılan bu grup, 1959'da Mısır rejimine yaklaştı ve bir grup bilim insanını da yanlarına alıp onlara öncülük ederek uzun menzilli karadan karaya roketler geliştirmeyi önerdi. Nasır öneriyi seve seve kabul etti ve programı koordine etmesi için en yakın askeri danışmanını, hava kuvvetleri eski istihbarat direktörü ve Mısır ordusunun Araştırma Geliştirme Bölüm Şefi General 'Isam al-Din Mahmoud Khalil'i görevlendirdi. Khalil, bir ziyaret vesilesiyle Mısır'a ilk kez 1960 Nisanında gelen Alman bilim insanları için, Mısır ordusunun geri kalan kısmından ayrı, bölümlere ayrılmış bir sistem oluşturdu.

1961'in sonlarında, Sänger, Pilz ve Goercke Mısır'a yerleşti; yaklaşık otuz beş civarında hayli deneyimli bilim insanını ve teknisyeni de kendilerine katılmaya ikna etmişlerdi. Mısır'daki tesislerde

test alanları, laboratuvarlar ve olağanüstü koşulların ve dolgun maaşlarının keyfini çıkaran Alman bilim insanları için dizayn edilmiş lüks yaşam alanları bulunuyordu. Ancak Krug Almanya'da kaldı ve Intra Commercial adı altında bir şirket kurdu; esasında bu şirket grubun Avrupa'daki paravanından başka bir şey değildi.

Mossad'ın durumu ana hatlarıyla kavramasıyla birlikte daha kötü haberler de gelmeye başlamıştı. 16 Ağustos 1962'de, Isser Harel kaygılı bir suratla Ben-Gurion'u görmeye geldi, yanında iki gün önce Zürih'te Mısır istihbaratına ait posta çuvallarından alınarak fotokopisi çekilmiş bir de belge getirmişti.

İsrailliler şoktaydı. Belge 1962'de Pilz tarafından Mısır'daki proje yöneticilerine yazılmış bir emirdi; dokuz yüz adet füze üretimi için Avrupa'dan alınması gereken materyallerin listesini içeriyordu. Muazzam bir sayıydı bu. Mossad bünyesindeki bir iç yazışmaya göre, belgenin ele geçirilmesiyle teşkilat içerisinde "paniğe yakın" bir atmosfer meydana gelmişti. İşin daha da kötüsü, belge, İsrailli uzmanların Mısırlıların gerçek amaçlarının füzelere bir de radyoaktif ve kimyasal başlıklar takmak olduğu yönündeki kaygılarını tırmandırmıştı.

Ben-Gurion en üst düzeyde acil toplantı çağrıları yaptı.

Harel'in iyi kötü bir planı vardı.

Mossad tarafından o zamana kadar elde edilen bilgiler, füze projesindeki yumuşak karnı ortaya çıkarmıştı: Güdüm sistemleri, hudut dahilinde işlevsel olamayacak kadar yavaş üretiliyordu, yani füzeler bir seri üretim sürecinden geçemiyordu. Durum bu olduğu müddetçe de Mısırlıların Alman bilim insanlarına ihtiyaçları olacaktı. Onlar olmadan proje çökerdi. O halde Harel'in planı, Almanları kaçırmak veya yok etmekti.

Harel, planını hayata geçirmek için ağustosun sonlarına doğru Avrupa'ya gitti. Hava gittikçe soğuyor, bölgenin uzun yıllar boyunca yaşadığı en soğuk kışın müjdesini veriyordu. Harel, Pilz'in yerini tespit etmek için harcanan tüm çabaların sonuçsuz kalmasıyla Krug'a karşı harekete geçmeye karar verdi.

10 Eylül Pazartesi günü öğleden sonra saat 17.30'da, kendini Saleh Qaher olarak tanıtan bir adam Krug'un Münih'teki evini telefonla aradı. General Mahmoud Khalil'in baş emir eri Albay Said Nadim adına konuştuğunu, Nadim'in Krug'la "önemli bir konu-

da derhal" görüşmesi gerektiğini söyledi. En candan ses tonuyla, Krug'un çok yakından tanıdığı Nadim'in selamlarını ilettiğini ve Krug'u Münih'teki Ambassador Hotel'de beklediğini ekledi. Saleh, konunun Krug'a düzenli şekilde kâr sağlayacak bir anlaşmayla ilgili olduğunu söylemişti. Meselenin özel niteliğinden dolayı Intra bürosunda görüşülmesi olanaksızdı.

Krug bunda bir olağandışılık görmeyerek daveti kabul etti. Saleh eski bir Mossad elemanı olan Oded'den başkası değildi. Oded, Irak'ta doğmuş, oradaki Siyonist yeraltı çalışmalarına aktif biçimde katılmış, yakalanmasına ramak kala 1949'da ülkeden kaçmıştı. Bağdat'ta Müslümanlarla birlikte devlet okullarında okumuştu, bu yüzden kolayca bir Arap olarak benimsenebilirdi. Yıllar boyu operasyonel düzeyde Mossad'a hizmet etmişti.

Ambassador Hotel'in lobisinde Oded, Krug'la buluştu. "Biz, yani Albay Nadim ve ben, önemli bir iş için sana ihtiyaç duyuyoruz" dedi.

Ertesi gün Oded, Krug'u alıp Nadim'le şehir dışındaki villasında görüştürmek üzere Intra ofislerine gitti. "Taksiyle gitmiştim, Krug beni gördüğüne sevindi ve şirket çalışanlarıyla tanıştırdı. Aslında başka biri olduğumdan bir an bile şüphe duymadı. Aramızda iyi bir elektrik vardı. Mercedes'le ona verdiğim adrese doğru ilerlerken onu pohpohladım, bizim yani Mısır istihbaratının, hizmetlerini ve katkılarını ne kadar takdir ettiğimizi anlattım. Krug çoğunlukla yeni aldığı Mercedes'ten söz ediyordu."

İkili, Krug'un, Nadim'in kendisini beklediğini düşündüğü eve vardı. Araçtan indiler. Bir kadın ön kapıyı açtı, Krug içeri girdi. Oded, Krug'un arkasındaydı, kapı kapandı ve planlandığı gibi Oded dışarıda kaldı.

Odada üç diğer eleman bekliyordu. Birkaç yumrukla Krug'u sersemlettiler, ağzını bantladılar ve bağladılar. Krug kendine geldiğinde, ekibin görevlendirdiği Fransız Yahudisi bir doktor tarafından muayene edildi. Doktor, Krug'un hafif bir şok geçirdiğini düşünerek ona yatıştırıcı ilaçlar verilmemesini tavsiye etti. Almanca konuşan bir Mossad elemanı Krug'a, "Artık tutsaksın. Ya her dediğimizi yaparsın ya da işini bitiririz" dedi. Krug söylenenleri yapacağına söz verdi, Wolkswagen marka bir karavanın içine yapılmış gizli bir bölmeye konuldu ve baştan sona işin içinde olan Isser Harel de dahil

olmak üzere tüm ekip, o araçla ve eşlik eden diğer iki araçla Fransa sınırına doğru yola koyuldu. Yol üzerinde ormanlık bir yerde durdular; Harel, Krug'a birazdan Fransa sınırını geçeceklerini, eğer ses çıkarırsa araç sürücüsünün gizli bölme içerisine ölümcül miktarda gaz pompalayacak bir mekanizmayı harekete geçireceğini söyledi.

Marsilya'ya ulaştıklarında bir hayli sakinleştirilmiş olan Krug, Kuzey Afrikalı Yahudi göçmenleri İsrail'e götüren bir El Al uçağına bindirildi. Mossad idarecileri Fransız yetkililere onun hasta bir göçmen olduğunu söylemişlerdi.

Mossad aynı zamanda geniş çaplı bir de dezenformasyon operasyonu da başlattı; Krug'a benzeyen ve onun adına düzenlenmiş seyahat belgeleri taşıyan bir adam Güney Amerika'yı dolaşıyor, Krug'un paraları alıp Mısır'dan ve işbirlikçilerinden kaçtığını gösteren belgeler bırakıyordu. Eşzamanlı olarak Mossad da Krug'un General Khalil ve adamlarıyla münakaşa ettiği ve görünüşe bakılırsa onlar tarafından kaçırılıp öldürüldüğü şeklinde medyaya yanlış bilgiler sızdırıyordu.

Krug İsrail'deki gizli bir Mossad üssünde tutsaktı ve acımasız bir sorgulamaya tabi tutuluyordu. İlk başlarda sessiz kaldı ancak kısa süre içinde işbirliği yapmaya başladı ve bir Mossad raporuna göre ayları kapsayan bir süreç içinde "çok meyve verdi." "Adamın iyi bir hafızası vardı, füze projesinin tüm örgütsel-yönetsel detaylarına hâkimdi." Çantasındaki belgeler de yararlıydı. Raporda, "Bu veriler bir istihbarat ansiklopedisi oluşturmak için yeterliydi" sonucuna varılıyordu.

Krug, Münih'e dönüp orada Mossad ajanı olarak çalışmaya bile gönüllü olmuştu. Ancak en sonunda sorgucular Krug'un bildiği ne varsa anlatmış olduğuna kanaat getirdikleri anda Mossad ona ne yapacağını düşünmeye başladı. Onun önerdiği şekilde onunla Münih'te işbirliği yapmak çok tehlikeli olurdu; Krug yeni sahibine ihanet edebilir, polise giderek İsraillilerin Alman topraklarında bir Alman vatandaşını nasıl kaçırdıklarını anlatabilirdi. Harel en kolay yolu tercih etti. Adamlarından biri olan S.G.'ye Krug'u kuzey Tel Aviv'de ıssız bir yere götürerek öldürmesini emretti. Hava kuvvetlerine ait bir uçak Krug'un cesedini öldürüldüğü yerden aldı ve denizin derinliklerine attı.

Krug'a yönelik operasyonun başarısı Ben-Gurion'u daha fazla hedeflenmiş öldürme operasyonlarına yeşil ışık yakma konusunda teşvik etmişti. İsrail askerlerini farklı kimliklerle düşman ülkelerin derinliklerine nüfuz ettiren gizli bir operasyonel birlik olan Askeri İstihbarat'ın (AMAN) 188. Birimi'nin kullanılmasını onayladı. Birimin komuta merkezi, Ben-Gurion'un bürosuna çok da uzak olmayan Tel Aviv'deki Sarona yerleşkesindeydi, bu yerleşkenin Tel Aviv sahilinde Natan Rotberg'in özel patlayıcı laboratuvarıyla birleşen bir de idman sahası bulunuyordu.

Isser Harel 188. Birim'e içerlemişti. 1950'lerin ortalarından beri onun Mossad'a bağlanması, en azından kendisinin başa getirilmesi için Ben-Gurion'u ikna etmeye çalışmış ancak ordunun hararetle karşı çıkması üzerine Ben-Gurion bu isteğini geri çevirmişti.

AMAN şefi Tümgeneral Meir Amit, Alman bilim insanlarının İsrail için korkunç bir tehdit olduğuna Harel kadar inanmıyordu. Ancak Mossad'daki örgüt içi rekabet yüzünden 188. Birim'in Alman bilim insanlarına karşı eylemler yapmasına izin verilmesini talep etti, bunu kendi ifadesiyle şöyle gerekçelendiriyordu: "Onları göz ardı etmemeliyiz. Yılanın başını daha küçükken ezmeliyiz." Böylece 188. Birim'le Mossad arasında kimin daha fazla Alman öldüreceğine dair yoğun bir rekabet başlamış oldu.

O sıralarda 188'in Mısır'da gizli görevde olan eski bir elemanı bulunuyordu. Wolfgang Lotz kusursuz bir köstebekti; Yahudi olmayan bir baba ve Yahudi bir annenin oğlu olan Lotz sünnetsizdi ve tipik bir Alman görünümündeydi. Uydurduğu hikâyeye göre Rommel'in Alman Afrika Kolordusu'nda eski bir subaydı, sonra at yetiştiricisi oldu ve bir hara kurmak üzere Mısır'a döndü.

Doğuştan oyunculuk yeteneğine sahip olan Lotz, Kahire'de genişleyen Alman sosyal çevresinin vazgeçilmez bir parçası olmuştu. 188'in, füze projesi ve projede görev yapan personelle ilgili birçok detayı öğrenmesini sağladı. Ancak deşifre olmaktan korktuğu için kendisinin bizzat katılımını gerektiren eylemlerle personeli ortadan kaldırma işini üstlenemiyordu. 188. Birim'in şefi Yosef Yariv, Alman bilim insanlarının defterini dürmenin en iyi yolunun bombalı mektup ve paketlerin kullanılması olduğu sonucuna varmıştı.

Yariv, Natan Rotberg'e bombaları hazırlama talimatı verdi. *O sıral*arda Rotberg de tesadüfen bir tür yeni patlayıcı üzerinde, ince

ve esnek plastik patlayıcılar üzerinde çalışıyordu. Bunlar askeri olmayan amaçlar için geliştirilen patlayıcı madde levhalarıydı ve harekete geçtiğinde iki çelik parçasını eritmek suretiyle patlamanın şiddetini artırıyordu. "Bir mektubun posta sisteminden geçtiği tüm o dolambaçlı yollar boyunca bomba görünümü vermeyen ama doğru zamanda patlayan güvenli bir sistem geliştirmemiz gerekiyordu" diyordu Rotberg. "Böylece zarfın mekanizması öyle bir şekilde çalışıyordu ki bomba zarf açıldığında patlamıyordu, öyle olsaydı her şey mahvolurdu, yalnızca zarfın içindeki şey çıkarıldığında patlıyordu." Bombanın yapılmasıyla ilgili Ar-Ge çalışması, Lotz'un, Kahire'deki yeraltı örgütü Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi'nin (FLN) faaliyetleriyle ilgili bilgiler vermesi karşılığında Fransız istihbaratıyla işbirliği halinde yapılmıştı. 188. Birim ayrıca Fransızlara, Kahire'deki FLN üyelerini öldürmek için kullanılacak olan patlayıcıları Kahire'ye gizlice sokmak konusunda da yardım etmişti.

Yeni bombalı mektupların gönderileceği ilk hedef Alois Brunner'di; kendisi Adolf Eichmann'ın yardımcılığını yapmış, Fransa'daki bir toplama kampında komutanlık görevi üstlenmiş ve 130.000 Yahudiyi ölüme göndermiş firari bir Nazi savaş suçlusuydu. 188. Birim Brunner'in yerini, sekiz yıldır takma isimle yaşamakta olduğu Şam'da tespit etti. Arap ülkeleri epeyce bir Nazi savaş suçlusuna sığınma hakkı tanımış, bunun karşılığında da onlardan hizmet görmüştü. Brunner, Suriye gizli servisinin sorgulama ve işkence birimlerinin eğitilmesine yardım etmişti.

Brunner, birimin en iyi ajanlarından biri, aynı zamanda da Suriye savunma kuruluşunun üst kademelerindekilerle aktif ilişkileri olan Eli Cohen'in yardımı sayesinde bulundu. Ben-Gurion'un Brunner'in ortadan kaldırılmasına onay vermesinin ardından, Yariv, Rotberg'in plastik patlayıcı mekanizmalarını Naziler üzerinde denemeye karar verdi. "Ona küçük bir hediye gönderdik" diyordu Rotberg.

Brunner'e, Şam'da 13 Eylül 1962'de büyük bir zarf geldi. Zarfı açtı ve bomba patladı. Yüzünde meydana gelen ciddi yaralanmalara ve sol gözünü kaybetmesine rağmen hayatta kaldı.

Bombayı hedefe ulaştırmaktan cesaret alan 188. Birim, Alman bilim insanlarına karşı aynı yöntemi kullanmak konusunda hâlâ istekliydi. Mossad buna karşı çıktı. "Kontrol etmediğim her eyleme

karşı çıkarım. Zarfı postacı açabilir ya da bir çocuk açabilir. Böyle işleri kim yapar?" diyordu Rafi Eitan.

Mısır'daki Almanlara ulaşmak çok karmaşık bir mesele halini aldı çünkü Almanlar kendilerine gönderilen postaları doğrudan almıyorlardı. Mısır istihbaratı, projeyle ve projede görev alan personelle ilgili tüm postaları EgyptAir bürolarında toplamıştı, postalar buradan Kahire'ye gönderiliyordu. Bu yüzden havayolu şirketinin bürosuna gece gizlice girilip zarfların posta çuvallarına konulmasına karar verildi.

188. Birim'e yardım etmekte olan Mossad elemanları, Mossad atölyelerinde geliştirilmiş sofistike bir maymuncukla kilitleri açmak için yeni bir yöntem kullanarak 16 Kasımda EgyptAir'in Frankfurt'taki bürolarına girmeyi başardılar.

Kilit açma uzmanı, kadın bir birim elemanının arkasında yarı saklanmış haldeydi, kadınla birlikte bir çift sevgili gibi kapıya yaslanıyorlardı. Ekip büroya girdi ancak mektup çuvalını bulamadı. Ertesi gün bir kez daha denediler. Kapıyla uğraştıkları sırada bina görevlisi kör kütük sarhoş bir halde ortaya çıktı. Bu kez ekipte kadın yoktu, bu yüzden adamlardan ikisi homoseksüel taklidi yaptı ve sarhoş görevlinin şüphesini çekmeden oradan ayrılmayı başardılar. Ertesi gece bir kez daha denediler, bu kez işler yolunda gitti. Mısır'a gönderilecek mektup torbası masalardan birinin üzerindeydi. Ekip bubi tuzaklı zarfları torbaların içine koydu.

Pilz, başlıca hedef olarak seçilmişti. Onun hakkında toplanan istihbarat, sekreteri Hannelore Wende'yle evlenebilmek için eşinden boşanmak üzere olduğunu gösteriyordu. Eşi Berlin'de yaşıyordu fakat Hamburg'dan bir avukat tutmuştu. Pilz'i hedef alan bombalı mektup da sanki bu avukattan geliyormuş gibi tasarlandı; zarfın arkasında avukatın logosu ve adresi bulunuyordu. Operasyon üzerine yazılan nihai rapora göre, "Projenin planlayıcıları bu nitelikteki bir mektubun Wende tarafından açılmayacağını, Wende'nin bunu bizzat Pilz'e teslim edeceğini düşünmüşlerdi."

Ama planlayıcılar yanılmıştı. 27 Kasımda mektubu alan Wende, muhtemelen mektubun Pilz'in hayatını olduğu kadar kendi hayatını da ilgilendirdiğini düşünmüştü. Mektubu açar açmaz elinde patladı; bombalı mektup birkaç parmağını kopardı, bir gözünü kör etti, diğerini yaraladı ve birkaç dişini damağından kopardı. Mısırlı

yetkililer hemen ne olduğunun farkına vardılar ve bubi tuzaklı diğer mektupları X-ray cihazından geçirdiler, sonrasında da etkisiz hale getirilip incelenmek üzere Kahire'de bulunan Sovyet istihbaratından uzmanlara teslim ettiler. Kahire patlamaları bilim insanlarını ve ailelerini korkutmuş olsa da hiçbirinin rahat ve dolgun maaşlı işlerini bırakmasına yol açmadı. Hatta Mısır istihbaratı, Adolf Hermann Vallentin isimli eski SS elemanı olan bir Alman güvenlik sorumlusunu hizmetlerinden yararlanmak üzere istihdam etti. Vallentin projenin çok sayıda tedarikçisiyle birlikte Intra bürolarını ziyaret ederek güvenlik tedbirleri hakkında tavsiyelerde bulundu, kapılarının kilitlerini değiştirdi, posta teslimatlarını emniyete aldı. Aynı zamanda belli çalışanların geçmişini de araştırmaya başladı.

Harel'in ölüm listesindeki bir sonraki hedef Dr. Hans Kleinwächter ve füzeler için bir güdüm sistemi geliştirmek üzere kiralanmış olan Lorch kasabasındaki laboratuvarıydı. Harel –Şin Bet'in operasyonel birimi olan, aynı zamanda Mossad tarafından da kullanılan– Kuşlar'ı (Tziporim), Kleinwächter'a karşı yapılacak Kirpi Operasyonu'nun planlanmasına başlaması emriyle Avrupa'ya gönderdi. Harel'in emri açıktı: "Kleinwächter kaçırılıp İsrail'e getirilecektir, eğer bu yapılamazsa onu öldürün."

Harel'in bizzat kendisi de, pek memnun olmasa da karargâhını Mulhouse isimli Fransız kentinde kurmuştu.

Kuşlar'ın komutanı Rafi Eitan şunları hatırlıyor: "Kışın ortası, korkunç bir kar var, iliklerimize işleyen bir soğuk, dışarıdaki hava sıfırın altında yirmi bilmem kaç derece. Isser öfkeli, Rhine'ın ötesinde pansiyonda oturuyor. Bana birkaç resim gösteriyor ve 'İşte hedef bu; gidin ve onu öldürün' diyor."

Kuşlar bünyesindeki elemanlar, geçen aylarda yapmakla görevlendirildikleri Alman bilim insanlarıyla bağlantılı sayısız operasyondan ve 188. Birim'e verdikleri destekten dolayı yorgun düşmüştü. En sonunda Eitan, Harel'e şartların hedefli öldürme için olgunlaşmadığını söyledi. "Biraz beklememiz ve insanları sadece sokakta vurmak yerine kendi tuzağımızı kurmamız gerekiyordu. Ona 'Bana bir ay süre ver' dedim. 'Görevi yerine getireceğim, hiç kimse benim orada olduğumu dahi bilmeyecek.'"

Ancak Harel dinlemeyecekti. 21 Ocakta Kuşlar'ı görevden azletti ve Kleinwächter'ın işini bitirmek için onların yerine Mos-

sad'ın İzak Şamir tarafından komuta edilen hedefli öldürme birimi Mifratz'ı görevlendirdi. Harel'in bilmediği şey ise Vallentin'in, Mossad'ın bir sonraki hedefinin Kleinwächter olduğunu anlamış olmasıydı. Vallentin, Kleinwächter'ı bir dizi konuda bilgilendirdi, sürekli bir eskortla gezmesini garantiye aldı ve ona bir de Mısır askeri tabancası verdi.

20 Şubatta bir Mossad gözcüsü Kleinwächter'ın Lorch'tan Basel'e doğru tek başına yola çıktığını gördü. Kleinwächter'ı geri döndüğünde vurmaya karar verdiler. Harel'le birlikte operasyonu bizzat alanda yöneten Şamir, ateş etme görevini Irgun'un eğitimli eski suikastçılarından Akiva Cohen'e verdi. Harel Almanca konuşan Zvi Aharoni'yi de Cohen'le birlikte gönderdi. Hedefin akşamüzeri dönmesini beklediler. Ama Kleinwächter ortalarda gözükmüyordu, bu yüzden operasyonun iptal edilmesine karar verildi. Sonrasında her şey kötü gitti. Kleinwächter sonunda gözüktü, iptal emri bir anda tersine döndü ama eylemin icra edilmesi baştan sona aceleci ve amatörceydi. Mifratz elemanlarının aracı Kleinwächter'ınkini durdurdu ama iki aracın dar yoldaki duruş biçimi, operasyon sonrası Mossad elemanının bölgeden uzaklaşmasını engelleyecekti.

Aharoni araçtan indi ve yol tarifi alacakmış gibi Kleinwächter'a doğru geldi. Düşünceleri, ona aracın camını açtırmaktı. O da öyle yapmaya başladı. Aharoni'nin arkasından yaklaşan Cohen silahını çekti, açık pencereden içeriye doğru nişan almaya çalıştı ve ateş etti. Ama kurşun cama isabet etti ve onu tuzla buz etti, sonra da Kleinwächter'ın atkısına geldi ancak vücuduna isabet etmedi. Bilinmeyen nedenlerden ötürü tabanca bir daha ateş almadı. Buna ilişkin teorilerden biri tabanca zembereğinin bozuk olması, diğeri kurşının kör kurşun olması, bir diğeri de şarjörün gevşeyerek yerinden oynamasıdır. Aharoni planın başarısızlıkla sonuçlandığını gördü ve herkese kaçmaları için bağırdı. Araçlarını kullanamadılar ve kaçmaları için bekleyen araçlara ulaşma çabasıyla farklı yönlere doğru koşmaya başladılar. Kleinwächter silahını çekti ve kaçmakta olan İsraillilerin ardından ateş etmeye başladı. Hiç kimseyi vuramadı ama operasyon bütünüyle utanç verici bir başarısızlıkla sonuçlandı.

Harel sonrasında bilim insanlarını ve ailelerini yıldırmayı hedefleyen bir dizi eylem başlattı; bu eylemler arasında yaşamlarını

tehdit eden, kendileri hakkında geniş çaplı bilgiler içeren imzasız mektuplarla birlikte benzer tehditlerin savrulduğu fiili gece yarısı ziyaretleri de bulunuyordu.

Joseph Ben-Gal isimli bir Mossad elemanının, Profesör Goercke'nin kızı Heidi'yi tehdit etmesinin ardından İsviçre polisi tarafından tutuklanmasıyla bu operasyonlar da berbat şekilde başarısızlığa uğradı. Ben-Gal Almanya'ya iade edildi, suçlu bulundu ve kısa süreli hapis cezasına çarptırıldı. Yargılamayı takip eden Mossad ajanları, füze projesinin güvenlik sorumlusu irkıyım Herman Vallentin'in halinden memnun bir gülümsemeyle, tabancasını gizleme tenezzülünde bile bulunmadan gelip duruşmalara katılması gibi tatsız bir deneyim yaşadılar.

1963 yılının ilkbaharına kadar Mossad, Mısır'ın İsrail'i yerle bir edecek füze projesiyle ilgili ilerlemesini durdurmak bir yana, yavaşlatamadı bile. Bunun üzerine Harel politik hilelere başvurdu. Basına bir kısmı doğru, bir kısmı çarpıtılmış, bir kısmıysa düpedüz yalan olan (Almanlar güya Mısır'ın atom bombası ve ölümcül lazerler üretmesine yardım ediyordu), Naziler'in Araplara İsraillileri öldürmeleri için silahlar ürettiği haberlerini sızdırdı. Harel, Alman bilim insanlarının Nihai Çözüm'ü tamamlamaya kararlı Naziler olduklarına, Alman yetkililerin onların faaliyetlerinden haberdar oldukları ama engellemek için hiçbir şey yapmadıklarına tamamen ikna olmuştu. Gerçek şuydu ki Üçüncü Reich döneminde iyi bir yaşama alışmış olan insanlar, Reich'ın çöküşüyle birlikte işsiz kalmıştı ve Mısırlılardan kolay yoldan para koparma derdindeydi. Ama Harel tüm örgütü hatta tüm ülkeyi kendi saplantısının peşine takmış sürüklüyordu.

Harel, iddialarını kanıtlamak için, Yahudi mahkûmlar üzerinde yapılan dehşet verici deneylere katılmış Buchenwald Kasabı Dr. Hans Eisele'le ilgili Mısır'da toplanmış bilgilere ilişkin bir sunum yaptı. Eisele'in savaş suçlusu olduğu belirlenmiş, ancak Eisele yargılamalardan kaçarak Mısır'da rahat bir göçmenliğe sığınmış ve burada Alman bilim insanlarının doktoru olmuştu. Harel ayrıca Kahire'de bulunan diğer bazı Nazilerin isimlerini de dile getirdi, halbuki bunların hiçbiri füze yapımıyla görevli bilim insanları grubuna dahil değildi.

Harel'in amacı, İsrail'in karmaşık ilişkiler yaşadığı Almanya'yı kamuoyu nezdinde kötülemekti, Almanya meselesi İsrail için çok tartışmalı bir konuydu. Ben-Gurion ve baş danışmanı Şimon Perez gibi görece ılımlı kişilere göre; gün gelir de ABD İsrail'in istediği tüm askeri ve ekonomik yardımları yapmakta isteksiz davranırsa, Batı Almanya hükümetinden gelecek yardımları geri çeviremezlerdi, bu yardımlar telafi ve tazminat anlaşmaları ya da maliyetinin çok altında askeri ekipman satışı biçiminde gelebilirdi. Diğer taraftan, Golda Meir ve Harel'in kendisi gibi muhafazakârlar, Federal Almanya Cumhuriyeti'nin "yeni" ya da "farklı" bir Almanya olduğu görüşünü reddediyorlardı. Onlara göre tarih, [Almanya üzerinde – ç.n.] kalıcı bir leke bırakmıştı.

Harel aynı zamanda Editörler Komitesi'ni, yazılı ve elektronik basının zirvesindeki yayımcılardan oluşan, hükümetin isteğiyle yayınlarında kendi kendilerine sansür uygulayan o benzersiz İsrail kuruluşunu toplantıya çağırdı. Editörler Komitesi'nin kendisine üç gazeteci vermesini istedi, bu gazetecileri sonrasında Mossad içinde görevlendirdi. Gazeteciler, Mısır projesi için ekipman satın alan paravan şirketler hakkında istihbarat toplamak üzere, masrafları Mossad tarafından karşılanmak suretiyle Avrupa'ya gönderildi. Harel gazetecilere operasyonel nedenlerle ihtiyaç duyduğunu iddia ediyordu ama gerçekte gazetecilerin işin içinde olmasını istiyordu ve topladıkları materyalleri, zaten sahip olduğu bilgileri aklamak için kullanma niyetindeydi; böylece bu bilgiler, Harel'in amaçlarıyla uyum içinde olan bir atmosfer yaratacak gazete haberlerinin üretilmesi amacıyla dış basına ve İsrail basınına yayılabilirdi.

Harel'in söylemleri basında çılgınlığa, İsrail genelindeyse gittikçe artan bir panik hissine yol açıyordu. Ben-Gurion beyhude bir şekilde Harel'i sakinleştirmeye çalışıyordu. Zamanın Şin Bet şefi Amos Manor, "Bana göre tamamıyla aklı başında değildi" diyordu. "Saplantıdan çok daha şiddetli bir şeydi. Onunla bu konuda makul bir görüşme yapamazdınız."

Bu durum, saplantıların çoğunda olduğu gibi, Harel'in kendisinin mahvolmasıyla sonuçlandı. Harel'in propaganda kampanyası, kendi teşvikiyle gazetelerde çıkan, Hitler'in yardakçılarının yeniden yükselişe geçtiğini konu edinen çılgın gazete haberleri Ben-Gurion'a büyük zarar veriyordu. Başbakan, Mısır'da çalışmalarını

devam ettiren Alman bilim insanlarının yarattığı tehdidi ortadan kaldırmak için gerekenleri yeterince yapmadığı –İsrail vatandaşları bu tehdidi, varlıklarına yönelik açık ve güncel bir tehlike olarak görüyorlardı–, ülkesini o zamanlar dolaylı biçimde de olsa Nihai Çözüm'ün sorumlusu olarak görülen Batı Almanya'yla uzlaşmaya götürdüğü gerekçeleriyle saldırıya uğruyordu.

Ben Gurion, 25 Mart 1963'te Harel'i bürosuna çağırdı, yerel ve uluslararası basına göre kendi onayı olmaksızın gerçekleştirdiği bir dizi eylem konusunda açıklama istedi. Görüşme, İsrail hükümetinin Almanya'ya yönelik politikasıyla ilgili amansız bir tartışmaya dönüştü. Başbakan, Harel'e hükümetin politikalarına yön vermesi değil, onları uygulaması gerektiğini hatırlattı. Ben-Gurion'un azarlamasına gücenen Harel, "Yaşlı Adam"ın, kendisi olmadan yönetemeyeceğinden ve kalması için yalvaracağından emin bir halde istifasını sunmayı önerdi.

Ben-Gurion aynı fikirde değildi. Harel'in istifasını anında kabul etti. Isser Harel'in parlak kariyeri başarısız bir blöf ve mutlak bir yenilgiyle sona erdi. Onun yerine derhal AMAN şefi Meir Amit getirildi.

Ne var ki Ben-Gurion için de artık çok geçti. Harel'in bilim insanlarına karşı yürüttüğü kampanya, Ben-Gurion'a yönelik eleştirilerini hiçbir zaman yumuşatmamış olan muhalefet lideri Begin'in elini güçlendirmişti. Ben-Gurion'un kendi partisi Mapai içinde bile işler artık kaynama noktasına gelmişti. Ben-Gurion'la Harel'in bir numaralı destekçisi Golda Meir arasında sürekli bir ağız dalaşı yaşanıyordu.

Harel'in istifasının ardından iki ay bile geçmemişti ki kendi partisinin bile desteğini kaybettiğine ikna olan Ben-Gurion istifa etti. Yerine Levi Eşkol getirildi.

Mısır ise bu sırada İsrail'e ölümcül zarar verebilecek füzelerin güdüm sistemini oturtmaya çalışıyordu.

IDF'nin genç ve parlak komutanlarından biri olan Meir Amit –1956'daki Sina İşgali'nin planlayıcılarından biriydi, aynı zamanda Askeri İstihbarat Başkanlığı'nın birçok yeni kuşağa aktarılmasından sorumluydu– dağınık bir Mossad devralmıştı.

Teşkilat bir hayli moralsizdi. Mısır'ın dört füzeyi test ettiğini açıklamasının üzerinden geçen dokuz ay içerisinde İsrailliler

programla ilgili çok az şey öğrenebilmişlerdi; bu yüzden Mossad ve AMAN'ın, projeyi ortadan kaldırmak bir yana yavaşlatmaya yönelik tüm çabaları dahi başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Gerek Harel'in başını yakan basın kampanyası yoluyla gerekse Dışişleri Bakanı Golda Meir'in Knesset'teki ateşli konuşmalarıyla Almanya üzerinde yapılan baskı hiçbir farklılık yaratmamıştı. O yaz daha sonra Eşkol tarafından Şansölye Konrad Adenauer'a sert bir dille yazılan ve bilim insanlarının derhal Mısır'dan geri çekilmesini talep eden mektup da Almanları kışkırtmakta başarılı olamadı. İsrailli diplomatlar, Kudüs'teki Dışişleri Bakanlığı'na da bildirdikleri gibi, "Adenauer ve yönetiminin, Küba füze krizi süreci sonrasındaki Soğuk Savaşı yönetmek" gibi "daha önemli sorunlarla meşgul olduklarını" düşünüyorlardı.

Amit, teşkilatı yeniden inşa etmeye girişti ve AMAN'dan tanıdığı en iyi personellerle takviye ederek teşkilatı güçlendirdi. İşbaşına gelir gelmez tali planda gördüğü bütün konuların bir kenara bırakılmasını, Nazi suçlularının avlanması için ayrılan kaynaklarda büyük oranda kesintiye gidilmesini emretti; bunun "bir öncelik sorunu" olduğunu söylüyordu. "Her şeyden önce, İsrail devletinin bugünkü düşmanlarıyla ilgili bilgiler elde etmeliyiz."

Amit hem kendi taktiklerini yeniden belirlemesi gerektiğinin, hem de Mossad'ın Mısır füzelerine yönelik yaklaşımını tekrar gözden geçirmesi gerektiğinin farkındaydı. Böylece ilk olarak hedefli öldürme operasyonlarından uzaklaşılması, bunun yerine sahip olunan kaynakların büyük bölümünün, füze projesinde tam olarak neler olup bittiğinin anlaşılmasına yönelik çabalar için kullanılmasını emretti.

Ancak gizlice teşkilat içerisindeki üst düzey yöneticilerin çoğunu devre dışı bırakarak bilim insanlarına yönelik kendi hedefli öldürme listesini hazırladı. Operasyon görevlileri Mısır içinden bombalı paketler göndermenin yollarını arıyorlardı, böylece paketin gönderilmesiyle açılması arasında geçen süre bir hayli kısalacaktı. Bu yöntemi nispeten kolay bir hedef olan doktor Hans Eisele üzerinde denediler. 25 Eylül tarihinde, Kahire yakınlarında bulunan ve hali vakti yerinde insanların yaşadığı Maadi'deki postaneye, Eisele'in kullandığı takma isim olan Dr. Carl Debouche adına gelen bombalı mektup patladı ve bir posta çalışanının gözlerini kör etti.

Bu operasyonun başarısızlığı Amit'i, hedefli öldürmelerin son derece tedbirli bir şekilde kullanılması gerektiği konusunda ikna etti; son çare olarak kullanılmalıydı ama o durumda bile en azından utanç verici hataların önüne geçecek titiz bir planlama yapılmalıydı. Yine de Amit, Mossad'a meselenin güzellikle çözülmesi için harcanan çabaların işe yaramaması durumunda bilim insanlarını vurmak, havaya uçurmak veya zehirlemek için planlar hazırlamasını emretti.

Amit, Almanya ve İsviçre'de bulunan, füze projesiyle bağlantılı tüm bürolara gizlice girilmesi işinin hızlandırılması ve elden geldiğince çok sayıda belgenin fotoğraflanması emrini verdi. Bu operasyonlar aşırı derecede karmaşıktı. Yasaların sıkı biçimde uygulandığı kalabalık Avrupa şehirlerinin göbeğindeki bu yerlerde, hem Mısır istihbaratı hem de Herman Vallentin'in adamları kuş uçurtmuyordu.

Mossad elemanları Mısır elçiliklerine, Köln'de bulunan Mısır satın alma ofisine ve Münih'teki Intra bürosuna gizlice girdiler. Ağustos 1964'le Aralık 1966 arasındaki sürede Frankfurt'taki EgyptAir bürosuna en az elli altı kez girmişlerdi.

Gizlice girilen yerlerden elde edilen bilgiler (sadece 1964'ün sonlarında yaklaşık otuz bin belge fotoğraflanmıştı) önemliydi ancak yeterli değildi. Mossad'ın, füze projesinin içinde olan birilerini devşirmesi gerekiyordu. Bu kritik görev, Kesişme (İbranicede Tsomet) olarak adlandırılan bir birime verilmişti; bu birim gelecekte Mossad istihbaratının büyük kısmını sağlamakla sorumlu en önemli birimi olacaktı.

Hollywood filmlerinin ya da ucuz romanların aksine, bilgilerin çoğu karanlıkta sağa sola koşuşturan Mossad ajanları tarafından doğrudan toplanmaz. Aksine, bu bilgiler yabancı uyruklu kişilerin kendi ülkelerinden derlenir. Bu kaynakları devşirmek ve harekete geçirmekle görevli istihbarat subayları "toplama subayları" –İbranicedeki kısaltmasıyla *katsa*– olarak adlandırılır. Bu subaylar, bir kişinin inandığı her şeye ve herkese ihanet etmeye nasıl ikna edileceğini bilirler: Arkadaşları ve ailesi, örgütü, ulusu...

Ancak ne yazık ki bu subayların hiçbirisi, psikolojideki maharetlerini Mısır'ın programına yakın olan hiç kimse üzerinde gösteremedi. Arap ülkelerinden ajanlar devşirmek uzun vadede stratejik bir öncelik haline geldi ama kısa vadede zaman daraldıkça Kesişme bakışlarını farklı yöne çevirmek zorunda kalacaktı.

Amit, 1964'ün Nisan ayında Rafi Eitan'ı, Kesişme'nin faaliyetlerini kıta üzerinde yürütmek üzere o zamanlar İsrail istihbaratının kalbi niteliğindeki Paris'e gönderdi. Bu noktaya gelene kadar Kesişme'nin bilim insanlarından birini kendisine çekmek için harcadığı tüm çabalar, çoğunlukla Vallentin tarafından alınan sıkı güvenlik önlemlerinden dolayı boşa gitmişti. Vallentin günden güne büyüyen bir sorun haline geliyordu.

Vallentin'in hakkından gelme zorunluluğu çok daha büyük bir balık ağının örülmesini beraberinde getirecekti. Kesişme'nin Bonn'daki koordinatörü Avraham Ahituv'un bir fikri vardı; düşüncesini 1964 Mayısında Eitan'a sundu. Nasır rejimine silah ve istihbarat satmış, aynı zamanda Alman bilim insanlarına da yakın olan şüpheli bir kişi tespit etmişti. "Ama küçük bir sorun var" dedi Ahituv. "Adamın ismi Otto Skorzeny, üst düzey bir Wehrmacht subayı, Hitler'in özel operasyon komutanı ve gözdelerinden biriydi."

"Ve sen de bu Otto'yu devşirmek istiyorsun ha?" dedi Eitan alaycı bir tavırla. "Mükemmel."

"Bir küçük sorun daha var" diye ekledi Ahituv. "Adanmış bir Nazi ve SS üyesiydi."

Ahituv, Eitan'a 1960 yılında Harel'in, Nazi savaş suçlularını haklayan birim olan Amal'a Skorzeny ile ilgili elden geldiğince fazla bilgi toplamasını emrettiğini söyledi; amaç onu yargı önüne çıkarmak ya da öldürmekti. Dosyasındaki bilgilere göre Skorzeny yirmi üç yaşındayken Avusturya Nazi Partisi'nin ateşli bir üyesiydi, 1935'te Avusturya'da gizli bir SS birimine yazılmıştı, Anschluss (Hitler'in Avusturya'yı ilhakı) ve Kristal Gece'de[18] yer almıştı. Waffen-SS saflarında hızla yükselmiş, özel operasyon birimlerinin şefi konumuna gelmişti.

Sturmbannführer [Binbaşı – ç.n.] Skorzeny İran'a paraşütle inmiş, yerel kabileleri Müttefik ordularının hizmetinde olan petrol boru hatlarının havaya uçurulması konusunda eğitmiş, Üç Büyükleri –Churchill, Stalin ve Roosevelt– öldürmek için planlar yapmıştı. Aynı zamanda 1944 yılbaşını yoğun güvenlik çemberi içinde geçirmek zorunda kalan General Dwight D. Eisenhower'ı

18) Kristal Gece: Nasyonal Sosyalist Parti tarafından düzenlenen ve Yahudilere ait ev, işyeri ve sinagoglara yönelik kanlı ve ölümcül saldırıların gerçekleştiği, 1938'in 9 Kasımını 10 Kasıma bağlayan gece. (ç.n.)

kaçırıp öldürme planı da yapmıştı. Hakkında en çok bilinen şey ise Skorzeny'nin bizzat Hitler tarafından Gran Sasso baskınını yönetmek üzere seçilmesiydi. Bu baskında Führer'in dostu ve müttefiki, eski faşist diktatör Benito Mussolini, İtalyan hükümeti tarafından esir tutulduğu Alpler'deki villadan başarılı bir şekilde kurtarılmıştı.

Müttefik istihbaratı Skorzeny'yi "Avrupa'daki en tehlikeli adam" olarak nitelendiriyordu. Ancak savaş suçlarından hüküm giymedi. Mahkemelerden birinde aklandı fakat diğer suçlardan dolayı tekrar tutuklanması üzerine SS'teki arkadaşlarının yardımıyla kaçtı. Franco'nun İspanya'sına sığındı ve burada, dünya genelindeki faşist rejimlerle kârlı ticari bağlantılar kurdu, aynı zamanda Mısır'daki Alman bilim insanlarıyla da iletişim halinde kaldı.

Skorzeny'nin Mısır'daki bilim insanlarıyla tanışıklığı ve savaş sırasında Hermann Vallentin'den üstün bir subay olduğu gerçeği, Eitan'a göre, Nazi geçmişine rağmen onun devşirilmeye çalışılmasını haklı çıkarıyordu. Eitan Holokost'tan kurtulmuş biri değildi, bu yüzden de âdet edindiği üzere meseleyi duygusallıktan uzak bir şekilde ele alıyordu. Eğer İsrail'e yardım edecekse, bağışlamaya değer diye düşünüyordu. Meslektaşlarına, "Skorzeny'ye, başka hiç kimsenin veremeyeceği bir şey karşılığında öneri götürebiliriz" diyordu. "Korkusuz bir yaşam."

Mossad birtakım vasıtalar aracılığıyla Skorzeny'nin eşi Kontes Ilse von Finckenstein'la bağlantı kurdu. Kadın Mossad için anahtar görevi görecekti. Mossad'ın kontesle ilgili dosyasında, "Aristokrasi üyesi. Almanya'nın [savaş öncesi] Maliye Bakanı Hjalmar Schacht'ın kuzeni... 45 yaşında, oldukça alımlı, enerji dolu bir kadın" yazıyordu.

Bu misyon için görevlendirilen Almanya doğumlu Mossad elemanı Raphael (Raphi) Medan, "Kadının her işte parmağı var" diyordu. "Soyluluk unvanları satıyor, Vatikan istihbaratıyla bağlantıları var, aynı zamanda silah da satıyor." Kadının ve eşinin kendi ilişkileriyle ilgili de liberal düşünceleri vardı. "Çocukları yoktu" diyordu Medan, "ve açık bir evlilik yaşıyorlardı. Ilse her zaman çekici kaldı. Gençliğini korumak için her iki yılda bir İsviçre'de hormonal tedavi görüyordu."

Konuyla ilgili Mossad raporuna göre, Medan "Avrupa'ya özgü yakışıklılığından dolayı, kadınları etkileyebilme becerisiyle ün ka-

zanmıştı." 1964 Temmuzunun sonlarında İrlanda'nın Dublin kentinde bir toplantı ayarlandı. Medan kendisini o an için izinde olan bir İsrail Savunma Bakanlığı çalışanı olarak tanıttı, güya uluslararası turizm sektöründe iş fırsatı kolluyordu. Kontesin de dahil olduğu Bahamaları geliştirme projesinde yer alabileceğini söyledi. Kontes Medan'dan hoşlanmıştı, birbirlerine ısındılar. İşle ilgili konuşmalar bitince kontes Medan'ı kendi çiftliğindeki partiye davet etti. Bu, kır ziyaretlerini ve Avrupa'nın dört bir yanındaki gece kulüplerine gitmeyi de kapsayan bir dizi buluşmanın başlangıcıydı.

Mossad içinde uzun yıllar dolaşan, raporlarda dolaylı yoldan ifade edilen ancak alenen belirtilmeyen bir söylentiye göre, Medan –Alman çiftin açık evliliğinden faydalanarak– kontesi baştan çıkarıp sonunda yatağa atmış ve ülkesi için kendini "feda etmişti." (Medan bu durumla ilgili olarak, "Beyefendilerin, hakkında konuşmadığı şeyler vardır" yorumunu yapmış ve kontesle birlikteliklerini tebessüm ederek, "İyi hatta tatmin edici" şeklinde tanımlamıştı.)

Medan 7 Eylül gecesi Madrid'de kontese İsrail Savunma Bakanlığı'ndan bir arkadaşının, eşi Skorzeny'le "çok önemli bir konu hakkında" görüşmek istediğini söyledi. Arkadaşı Avrupa'daydı ve cevap bekliyordu.

Von Finckenstein'ı işbirliğine ikna etmek zor değildi. Yalnızca dört yıl önce İsrail Adolf Eichmann'ı bulmuş, ele geçirmiş, yargılamış ve infaz etmişti. Yahudi dünyasında, aralarında Skorzeny benzeri Nazileri bulup kovuşturma seferberliğinde yer alan Nazi avcısı Simon Wiesenthal'in de bulunduğu güçlü isimler vardı. Bu yüzden Medan, kontese –dolayısıyla da kocasına– şu "korkusuz bir yaşam"ı sunabilirdi.

Sabahleyin henüz alkolün sersemliğini üzerlerinden atamadıkları ve kulüpte sigara içtikleri sırada Von Finckenstein, Medan'a mutlu bir şekilde kocasının –mümkünse o gece– arkadaşıyla görüşmeye hazır olduğunu söyledi.

Medan, Ahituv'u Madrid'e çağırdı. O akşam otel lobisinde bir görüşme ayarladı. Bütün ihtişamıyla ilkönce kontes geldi. On beş dakika sonra da albay gözüktü. Medan onları Ahituv'la tanıştırdı. Sonrasında Von Finckenstein'ı "iş görüşmesi" için bir kenara çekti. Skorzeny ve Ahituv baş başa kalmışlardı.

Mossad'ın nihai iç raporu yavan bir profesyonel dille yazılmış olsa da görüşmenin gerilimini göz ardı edemiyordu: "Avraham Ahituv'un bu operasyona ilişkin isteksizliğini abartmak güçtür. Avraham dini açıdan itaatkâr bir ailenin oğlu, dini Yahudi okullarında eğitim görmüş bir Almanya yerlisidir. Avraham için bir Nazi canavarıyla iletişim kurmak, mesleğinin talep ettiği şeylerin ötesine geçen şoke edici bir duygusal deneyim olmuştur."

Ahituv, bizzat kendisinin 14 Eylül 1964'te sunduğu detaylı raporda, o hafta Skorzeny'le aralarında geçen konuşmaları şöyle anlatıyordu:

> "Skorzeny bir devdi. Dev gibi bir adam. Gözle görülür şekilde fiziksel olarak oldukça güçlüydü. Sol yanağında, resimlerinden iyi bildiğimiz, kulağına kadar uzanan yara izi vardı. O kulağı kısmen sağırdı, bu yüzden sağ tarafına oturmamı istedi. Güzel giyinmişti.
>
> İki an benim için şoke ediciydi. Skorzeny bir numarayı bulup bana vermek için telefon rehberini karıştırıyordu. Birden cebinden tek camlı gözlüğünü çıkardı ve sağ göz çukuruna iyice yaklaştırdı. O anlarda vücut ölçüleri, yarası ve agresif bakışlarıyla tam bir Nazi görüntüsü veriyordu.
>
> Şoke olduğum ikinci olay görüşmemizden sonra, bürosunun yakınlarındaki bir restoranda akşam yemeği yerken meydana geldi. Ansızın biri yanımıza geldi, yüksek bir sesle topuklarını birbirine vurdu ve Almanca 'Generalim' diyerek onu selamladı. Skorzeny bu adamın restoranın sahibi olduğunu, buna ilaveten bir zamanlar o civardaki en üst konumlarda bulunan Nazilerden biri olduğunu söyledi...
>
> Onun gerçek düşünceleriyle ilgili hiç illüzyona kapılmadım. Karısı bile onu aklamaya çalışmıyordu. Sadece kocasının Holokost'ta bir rolünün olmadığını vurguladı... İlk görüşmedeki konuşmalar çoğunlukla İkinci Dünya Savaşı ve Holokost, Doğu-Batı ilişkileri ve Ortadoğu'daki durum gibi siyasi konular üzerinde yoğunlaştı."

Ahituv konuyu Skorzeny'nin Kristal Gece'ye katılmasına getirmişti. Saldırılara katılan kişilere ait uzun bir liste çıkardı ve Skorzeny'ye gösterdi. Yad Vashem'de muhafaza edilen bu belge Skorzeny'ye tanıdık gelmişti çünkü iddianame, onun kaçıp kurtulduğu savaş suçları yargılaması sırasında hazırlanmış ve tartışılmıştı.

Skorzeny isminin yanında bulunan çarpı işaretini göstererek, "Bu, benim bu işte yer almadığımın kanıtı" dedi ancak Nazi avcısı Wiesenthal söz konusu işareti tam tersi şekilde yorumluyordu. Skorzeny, Wiesenthal'in kendisini kovalamasından ve birden fazla kez kendisini "yaşamından endişe ettiği" bir durumda bulduğundan şikâyet ediyordu. Ahituv meseleyi çok da uzatmamaya ve tartışmaya girmemeye karar verdi.

Bir aşamada Skorzeny savaşla ilgili konuşmaktan sıkıldı. "Beni durdurdu ve işimin ne olduğunu sordu. Saklambaç oynamanın bir faydası olmadığı aşikârdı. Ona İsrail [istihbarat] servisinden olduğumu söyledim. [Skorzeny] kendisine ulaşmamızın onu şaşırtmadığını dile getirdi. Farklı dönemlerde farklı ülkelerle bağlantıları olmuştu ve halen bir kısmıyla da mükemmel ilişkiler içindeydi. Bizimle de bir görüş alışverişi yapmaya kesinlikle hazırdı."

"Bir görüş alışverişi" ifadesi, İsrail'le tam anlamıyla geniş kapsamlı bir işbirliğine girmenin Skorzeny tarafından kibarca dile getirilmesinden başka bir şey değildi. Skorzeny edeceği yardım için bir de bedel belirledi. Kendi adına düzenlenmiş geçerli bir Avusturya pasaportu, hayat boyu kovuşturmalardan muaf tutulacağına dair Başbakan Eşkol tarafından imzalanmış bir belge, kendi isminin Wiesenthal'in aranan Naziler listesinden derhal çıkarılmasını ve biraz da para istiyordu.

Skorzeny'nin şartları Mossad içerisinde keskin bir tartışmanın fitilini ateşledi. Ahituv ve Eitan bu şartları "operasyonel bir zorunluluk ve operasyonun başarısı için bir gereklilik" olarak değerlendiriyordu. Diğer üst düzey yöneticilerse bu şartları "bir Nazi suçlusunun kendisini temize çıkarma girişimi" şeklinde değerlendiriyor, Skorzeny'nin geçmişinin tekrar incelenmesini talep ediyorlardı. Bu yeni soruşturma Skorzeny'nin Kristal Gece'deki rolüne ilişkin "Viyana'daki sinagogları yakan bir kalabalığın lideri" ve "yakın zamanlara kadar neo-Nazi örgütlerinin aktif destekçisi" olduğu şeklinde daha detaylı bilgiler ortaya çıkardı.

Her zaman pratik ve duygusallıktan uzak biri olan Meir Amit, Eitan ve Ahituv'un haklı olduğunu düşünüyordu ancak başbakanın manevi desteğine ihtiyacı vardı. Levi Eşkol, Amit'i dinledi, (Amit, Eitan ve Ahituv'dan farklı olarak) Holokost'tan kurtulmuş yüksek rütbeli Mossad üyelerinin bazılarının görüşlerine başvurdu, sert

itirazlarına kulak verdi. Ancak en nihayetinde Skorzeny'ye para, pasaport ve yargılamadan muafiyet verilmesini onayladı.

Başbakan, Wiesenthal'le ilgili talebe de onay verdi ancak bu ne kendisinin ne de Mossad'ın alabileceği bir karardı. Wiesenthal inatçı ve dik kafalı bir adamdı, İsrail devletiyle hatta kendi yürüttüğü operasyonların bir bölümünü finanse eden Mossad'la yakın ilişkileri olmasına karşın İsrail vatandaşı değildi, Viyana merkezli olarak ve İsrail yargısının dışında çalışıyordu.

Raphi Medan Ekim 1964'te operasyonun detaylarını vermeden, Skorzeny'nin ele geçirilip yargılanması gereken Nazi suçlularının bulunduğu kara listeden neden çıkarılması gerektiğini tartışmak için Wiesenthal'le bir araya geldi.

Medan bu görüşmeyi şu şekilde anımsıyordu: "Bana hayret veren şey, Wiesenthal'in 'Bay Medan, hiç fark etmez. Bu bir Nazi savaş suçlusudur, onu listemizden asla çıkarmayacağız' demesi oldu. Söylediğim onca şeyi, harcadığım onca çabayı basit bir şekilde kategorik olarak reddediyordu."

Skorzeny kendisine Wiesenthal'in listesinden çıkarılmayacağı söylendiğinde hayal kırıklığına uğradı ama anlaşmayı bir şekilde kabul etti. Böylece o inanılmaz şey gerçekleşti: Führer'in gözdesi, sinagogların yakılmasında ve SS operasyonlarında alenen yer almış olan, bu yüzden de tüm dünyada Nazi savaş suçlusu olarak aranan biri, o zamanlar İsrail istihbaratı tarafından gerçekleştirilen en önemli operasyonda baş ajan haline geldi.

Skorzeny'nin ilk adımı Mısır'daki bilim insanları arasında bulunan arkadaşlarına "yeni bir Almanya inşa etmek için" –bir başka deyişle Dördüncü Reich'ı kurmak için– eski SS ve Wehrmacht elemanlarından oluşan bir ağ kurmakta olduğu haberini yollamak oldu. Arkadaşlarına, gerekli zeminin oluşturulması için örgütünün gizli bilgiler toplaması gerektiğini söyleyecekti. Bu yüzden Nasır için çalışan, Wehrmacht yemini etmiş Alman bilim insanlarının, yeni Alman askeri kuvvetlerinin oluşumunda kullanılmak üzere füze projesinin detaylarıyla ilgili Skorzeny'nin hayali örgütü için bilgi sağlamaları gerekiyordu.

Skorzeny ve Ahituv, Mısır füze projesiyle ilgili her şeyi bilen zorlu güvenlik sorumlusu Hermann Vallentin'den bilgi edinebilmek için de bir plan tezgâhladılar. Bir Mossad elemanıyla uğraştığının

farkında olan, aynı zamanda Ahituv'un hiçbir zaman kandırmadığı çok yönlü ve deneyimli Skorzeny'yi devşirmekten farklı olarak, ikili, Vallentin'e yönelik dalaverelere başvurmaya karar verdi.

Skorzeny kendi payına düşen rolü mükemmel şekilde oynadı. "Şanlı savaş"taki astlarını bir araya getireceği özel bir buluşmaya ev sahipliği yapma numarasıyla Hermann Vallentin'i Madrid'e çağırdı. Vallentin'i masraflarını Mossad'ın karşıladığı lüks bir otele yerleştirdi ve ona Reich'ı canlandıracağına ilişkin sahte planını sundu. Sonra onu Madrid'e sadece bunun için çağırmadığını, İngiliz MI6 gizli servisinde subay olan "yakın bir arkadaşıyla" görüştürmek istediğini bellirtti. İngilizlerin Mısır'da olan bitenlerle ilgilendiklerini söyledi ve Vallentin'den arkadaşına yardım etmesini rica etti.

Vallentin kuşkuluydu. "İsraillilerin işin içinde olmadığına emin misin?" diye sordu.

Skorzeny, "Seninle konuşulurken hazırola geç ve özür dile!" diyerek çıkıştı. "Senin üstün olan bir subaya ne cesaretle böyle bir şey söylersin!"

Vallentin usulünce özür diledi ama ikna olmamıştı. Aslında ikna olmamakta da sonuna kadar haklıydı. Skorzeny'nin "arkadaşı" İngiliz değil, Harry Barak adında Avustralya doğumlu bir Mossad resmi istihbarat görevlisiydi.

Vallentin, Barak'la görüşmeyi, işbirliğine gitmemek kaydıyla kabul etti ancak ikili arasında yapılan görüşmeden herhangi bir sonuç çıkmadı.

İşini bilen Skorzeny derhal bir çözüm ortaya koydu. Vallentin'le yaptığı bir sonraki görüşmede ona, MI6'ten bir arkadaşının, Skorzeny'nin savaşın sonlarına doğru Vallentin'i terfi ettirdiğini bildirmek için genelkurmaya bir telgraf gönderdiğini ancak telgrafın genelkurmaya ya da Vallentin'e ulaşmadığını hatırlattığını söyledi.

Vallentin'in gözleri birden parladı. Geçmişte kalan bu terfi şimdi sadece sembolik olsa da onun için açıkça çok şey ifade ediyordu. Ayağa kalktı, Heil Hitler selamı verdi ve Skorzeny'ye bol bol teşekkür etti.

Skorzeny, Vallentin'e terfi ettiğini doğrulayan yazılı bir belge vermeye hazır olduğunu söyledi. Vallentin ise İngiliz istihbaratından yeni arkadaşına verdiği bilgiler için minnettardı, ona istediği kadar yardım etmeyi kabul etti.

Skorzeny zamanla füze projesi dahilindeki diğer eski Wehrmacht subaylarını da Madrid'e davet etti. Bu kişiler Skorzeny'nin evinde düzenlenen, Waffen-SS özel kuvvetler emektarları olarak toplandıkları müsrif partilere katıldılar. Skorzeny'nin misafirleri, İsrail hükümetinin yemeklerini ve içkilerini ödediğinin, konuşmalarını dinlediğinin asla farkında olmadan gece yarılarına kadar yiyip içip eğlendiler.

Skorzeny, Vallentin ve Madrid'e gelen bilim insanlarından elde edilen bilgiler, Mossad'ın Mısır füze projesiyle ilgili yaşadığı istihbarat problemini büyük ölçüde çözdü. Bu bilgiler projenin içinde tam olarak kimlerin yer aldığını ve her bir parçanın halihazırda ne durumda olduğunu ortaya koyuyordu.

Meir Amit'in Mossad'ı bu operasyondan elde edilen yeni bilgi zenginliği sayesinde, aynı anda bir dizi yöntem kullanarak Mısır'ın füze projesini içten çökertmeyi başardı. Bu yöntemlerden biri Alman bilim insanlarının çoğuna tehdit mektupları göndermekti. Bunlar çok net bir dille yazılmış, Vallentin'in sağladığı üst düzey bilgilere dayalı mektuplardı ve alıcılarıyla ilgili detaylı bilgiler içeriyordu.

"Unutma ki sen, Alman devletinin geçmişte işlediği suçlardan dolayı sorumlu tutulmasan bile bugün yaptıklarının sorumluluğunu inkâr edemeyeceksin. İyisi mi senin ve genç ailenin geleceğinin hatırına bu mektupta yazılanları ciddi şekilde değerlendir." Mektupları imzalayan meçhul örgütün adı "Gideonlar"dı.

Bu arada Mossad, kaynaklarından, özellikle de Vallentin'den edindiği yeni istihbarat sayesinde Mısır'ın, Freiburg'daki Hellige uçak ve roket fabrikasında işten atılmak üzere olan bir grup çalışanı devşirmeye yönelik gizli bir planını açığa çıkarmayı başardı. Amit, işçilerin Mısır'a uçuşunu engellemeyi amaçlayan bir hamle yapmak için momentten faydalanmaya karar verdi.

O zamanlar savunma bakanı yardımcılığı görevini yürüten Şimon Peres ve Raphi Medan; 9 Aralık sabahı, Skorzeny, Vallentin ve Madrid'e gelen bilim insanlarından edinilen materyallerden yola çıkılarak Mossad direktörünün ofisinde hazırlanmış olan İngilizce belgelerin bulunduğu kilitli bir kasa ile birlikte, Batı Almanya'nın kıdemli siyasetçilerinden, eski savunma bakanı Franz Josef Strauss'la acelece planlanmış bir görüşme yapmak üzere yola çıktılar. Peres ve

Strauss Batı Almanya'yla İsrail arasındaki tazmin anlaşmasının mimarlarıydı. Strauss iki İsrailliyi karşılamak için koltuğundan kalktı, Peres de onu sıcak bir şekilde kucakladı.

"Altı saat boyunca oturduk" diyordu Peres. "Tanrım, o adam içtikçe içiyordu. Dünyanın dört bir tarafından şaraplar ve biralar. Ben de içiyordum ama o kadar mı içilir? Altı saat boyunca aralıksız içtik."

Peres'in Strauss'a sunduğu bilgiler, daha önce Almanlara sunulan herhangi bir şeyden çok daha detaylı, sağlaması yapılmış, özgün ve hayati derecede önemli bilgilerdi. Peres, bu materyallerin uluslararası basına sızdırılmasının ne anlama geleceğini anlamış olması gereken Strauss'a, "Sen burada boş boş otururken muhtemelen Alman bilim insanları en azılı düşmanlarımıza bu şekilde yardım ediyor" diyordu.

Strauss belgelere baktı ve müdahale etmeye karar verdi. Alman roket endüstrisinde etkili bir kişi olan Ludwig Bölkow'u arayarak ondan yardım istedi. Bölkow, Hellige'deki bilim insanlarına ve mühendislere Mısırlılara yardım etmeyeceklerine söz vermeleri koşuluyla ona ait tesislerde iyi şartlar altında iş imkânı sunmak üzere temsilcilerini gönderdi.

Plan işe yaradı. Yeni gruptaki çoğu insan Mısır'a hiç gitmedi, oysa Mısır'daki füze programı, yürümemekte direnen güdüm sisteminden dolayı –ki bu, projeyi ölümcül biçimde baltalayan bir gelişmeydi– onların yardımına şiddetle ihtiyaç duyuyordu.

Son düdük Bölkow'un bir temsilcisinin halihazırda Mısır'da çalışmakta olan bilim insanlarını ikna etmek üzere Mısır'a gelmesiyle çalındı. Bilim insanları birer birer programdan ayrılıyordu, 1965 Temmuzuna kadar Pilz bile ayrılmış, Bölkow'un uçak parçaları departmanlarından birinin başına geçmek üzere Almanya'ya dönmüştü.

Alman bilim insanlarıyla ilgili yaşanan bu olaylarda Mossad düşmandan gelen ve varlıklarına yönelik olarak algılanan bir tehlikeyi önlemek için ilk kez bütün güçlerini seferber etmiş, İsrail ilk kez diplomatik ilişki içinde bulunduğu ülkelerdeki sivillerin hedef alınmasına olur vermişti. Yeni ortaya çıkan bulgulara bakılırsa, konuyla ilgili 1982 yılında çok gizli bir iç rapor yazılmıştı. Bu raporda, Krug'ın gizemli bir şekilde ortadan kaybolması, Hannelore

Wende'nin bir bombayla sakatlanması ya da başka bombalı mektuplar gönderilmesi ve yıldırma taktiklerine başvurulması gibi olaylar yaşanmadan; –Alman hükümetinin bilim insanlarına yönelik cömert para tekliflerinde bulunması gibi– "yumuşak" yöntemlerle meselenin çözümünün mümkün olup olmadığı analiz ediliyordu.

Raporda bunun mümkün olmadığı sonucuna varılıyordu: Mossad, Alman bilim insanlarının, kendilerine yöneltilen şiddet içerikli tehditler olmaksızın parayı kabul edip projeden çekilmek istemeyeceklerine inanıyordu.

6

BİR DİZİ FELAKET

Alman bilim insanlarıyla ilgili yaşananlar sonrası Mossad'da işler iyi gidiyordu. Meir Amit ordudan daha fazla sayıda profesyoneli Mossad'a aldı, yeni teknolojiler sundu ve yurtdışındaki istihbarat servisleriyle bağlantıları güçlendirdi. Aynı zamanda çok sayıda örgütsel reformu da hayata geçirmeye devam ediyordu.

Amit, Mossad bünyesinde sabotajla, hedefli öldürmelerle ve Arap ülkelerindeki casusluk faaliyetleriyle ilgili bütün birimleri tek bir çatı altında toplayan bir operasyon dairesi oluşturmak istiyordu. Amit bunu gerçekleştirmek için Harel'in yıllar boyu yapmaya çalıştığı ancak bizzat kendisinin karşı çıktığı şeyi yaptı: 188. Birim'i AMAN bünyesinden koparıp Şamir'in Mifratz'ıyla birleştirdi. Yosef Yariv daire başkanı, Şamir de onun yardımcısı olarak atandı.

Mossad şefi daireye Akdeniz kıyılarındaki bir Roma şehrine atıfla Kaserya ismini verdi; bu adlandırma İsrail istihbarat topluluğunun, ülkenin antik tarihinden alınma isimleri kod adı olarak kullanma tutkusuna bir başka örnekti. Kaserya'nın İsrail dışındaki faaliyet ağına ise Senato kod adı verilmişti.

Amit bir de kendi özel istihbarat dairesi olsun istiyordu. O âna kadar aynı birim, Kuşlar, hem Şin Bet'e hem de Mossad'a hizmet ediyordu. Amit şimdi sadece İsrail dışında ve sadece Mossad için hizmet verecek bağımsız bir birim istediğine karar vermişti. Kuşlar birimindeki personelin bir kısmını, Colossus [Dev – ç.n.] adını verdiği yeni istihbarat birimine atadı.

Amit yönetimindeki teşkilat, bu bürokratik değişimlerin yanı sıra Arap devletleri ve onların istihbarat servisleri hakkında daha önce örneğine rastlanmamış miktarda bilginin toplandığı operasyonlar gerçekleştirdi. Bu operasyonlar içinde en önde gelenlerden biri Elmas Operasyonu'ydu. Kesişme birimi, bu operasyon kapsamında Munir Redfa adında Iraklı bir pilotu devşirmiş, pilot o zamanlar Sovyet blokunun elindeki en gelişmiş ve en son model saldırı silahı olan MiG-21 avcı uçağıyla birlikte İsrail saflarına geçmişti. İsrail Hava Kuvvetleri artık gelecekteki bir hava savaşında en güçlü

rakibine kafa tutmak için hazırlıklarını yapabilirdi. Pentagon uçağın sırlarını öğrenmek için yanıp tutuşuyordu, Amit Amerikalılara MiG'in ozalit kopyasını vermekle kalmadı, aynı zamanda eğitimli bir pilotla birlikte tam donanımlı şekilde uçağın kendisini de verdi.

Amit bir taraftan da "çeper doktrini" doğrultusunda İsrail'in Fas ile ilişkilerini geliştirmek için harıl harıl çalışıyordu. Fas bir Arap ülkesi olsa da, İsrail'in baş düşmanlarıyla yakın ilişkiler içinde olsa da, ılımlıydı ve İsrail'le bir toprak ihtilafı yoktu. Üstüne üstlük Fas'ın lideri de nispeten Batı destekçisi olan II. Hasan'dı.

Fas, İsrail'den değerli istihbarat ve teknoloji alanlarında yardımlar gördü, bunun karşılığında da Hasan, Fas Yahudilerinin İsrail'e göç etmesine izin verdi, Mossad ise başkent Rabat'ta, Arap ülkelerine yönelik casusluk faaliyetleri yürütebileceği kalıcı bir istasyon kurma hakkını elde etti.

İşbirliğinin zirvesi, 1965 Eylülünde kralın Zvi Malchin ve Rafi Eitan yönetimindeki bir Mossad ekibinin Kazablanka'da gerçekleştirilecek bir Arap zirvesi sırasında Arap devletleri liderlerinin toplantı odalarını ve özel odalarını dinlemesine izin vermesiyle yaşandı. Zirvenin amacı, İsrail'le gelecekte yaşanacak savaşlarda müşterek bir Arap komutası kurulmasını ele almaktı. Ancak Kral Hasan'ın diğer Arap hükümdarlarından bazılarıyla ilişkileri sallantıdaydı, bunlardan bazılarının kendisini tahttan indirmeye yönelik eylemlerinden korkuyordu, Mossad'ın onları dinlemesine işte bu yüzden müsaade etmişti.

Bu durum İsrail'e en büyük düşmanlarının askeri ve istihbarat sırlarıyla, bu düşman ülkelerin liderlerinin düşünce yapılarıyla ilgili eşi benzeri görülmemiş bir bakış açısı kazandırıyordu. Söz konusu zirvede Arap ordularının komutanları kuvvetlerinin İsrail'e karşı yeni bir savaş için hazırlıklı olmadığını belirtiyordu; işte bu bilgi, İsrail ordusunun iki yıl sonra, 1967 Haziranında, Başbakan Eşkol'a savaşa girmek konusunda baskı yaparken sahip olduğu engin özgüvenin temelini teşkil ediyordu. Bir Mossad raporunda, "Bu sansasyonel materyal, İsrail istihbaratının kuruluşundan bu yana imza attığı en önemli başarılardan biriydi" ifadelerine yer verilecekti.

Bu başarılı operasyonlar IDF'ye bir sonraki savaşa hazırlanmak için ihtiyaç duyduğu kritik istihbaratı sağlamıştı. Ama sonra, baş döndürücü bir hızla art arda gelen iki felaket Amit'i ve örgütünü sarstı.

Eli Cohen, 188. Birim'in ve sonrasında Kaserya'nın üst düzey casusuydu, Şam'daki yönetici çevrelerin içine sızmıştı ve Mossad'ın, Nazi Alois Brunner'in yerini tespit ederek bombalı paket göndermesini mümkün kılan bilgiyi o sağlamıştı.

Aslında Cohen pasif bir ajandı; bilgi toplayıp iletmekten ziyade ancak ve ancak Suriye'nin İsrail'e yönelik sürpriz bir saldırı planı yapması durumunda, İsrail'i uyarması gerektiğinde aktif duruma geçecekti.

Ancak yöneticilerinin baskısı, fark etmeden tuzağa düşürülmüş olması ve [Şam'da bulunmasına gerekçe olarak uydurduğu – ç.n.] göstermelik öyküye aşırı güvenmesinin bir sonucu olarak, apartman dairesinde gizlediği bir telgraf aleti kanalıyla Mossad'daki yöneticilerine günlük olarak mesajlar göndermeye başladı. Bildirdiği şeyler arasında gizli askeri tesisler, Suriye'nin (Usame bin Ladin'in babası Mohammed bin Ladin'in başında olduğu, Suudi sözleşmeli bir firmanın yardımıyla) bölgenin su kaynaklarının kontrolünü ele geçirme planları, yine Suriye'nin Sovyetler Birliği'yle ilişkileri, aynı zamanda Şam'da gizlenen Naziler, parlamentoyla ilgili dedikodular ve hükümet içerisindeki güç savaşıyla ilgili rivayetler bulunuyordu. Cohen'in bu tür bilgileri bu sıklıkta iletmesi kendisi, daha da önemlisi yöneticileri açısından ciddi ve amatörce bir hataydı.

Diğer Mossad görevlerinin yanı sıra 1960 yılının başlarında eğitim programı sorumluluğunu üstlenen Moti Kfir, "Eli Cohen hayatı boyunca ateşli olan insanlardan biriydi" diyordu. "Ateşli olduğunuzda kimsenin sizi görmediğini düşünürsünüz. Ama yanılıyordu. Çok öne çıkıyordu. Eğitim sırasında ona, 'Asla ortamdaki en dikkat çeken kişi olma' demiştim. Ama o tersini yaptı."

Brunner'e gönderilen bombalı mektup, Cohen'in üst düzey Suriyelilerle görüşen diğer Nazilere gösterdiği yoğun ilgi, bunların yanı sıra "Partiler düzenleyen, yüksek sosyeteyle içli dışlı olan" ve "misafirlerine her türlü eğlenceyi sunan işsiz bir göçmenin sıra dışı durumu" Suriye istihbarat servislerini teyakkuza geçirdi ve Kamal Amin Thabet'in[19] Buenos Aires'te sürgünde geçen uzun yılların ardından vatanına dönen zengin bir Suriyeli tüccar olduğu şeklinde uydurduğu hikâyeden muhataplarının şüphelenmesine yol açtı.

Aynı süreç içerisinde Cohen için trajik bir tesadüf eseri, kullandığı verici cihazı, kiraladığı ve üst düzey Suriyeli yetkililere

19) Kamal Amin Thabet: Cohen'in Suriye'de kullandığı takma isim. (ç.n.)

partiler düzenlediği evinin karşı sokağındaki Suriye Genelkurmay Karargâhı'nın sinyalleriyle parazit yaptı. Kafası karışan Suriyeliler Sovyet askeri istihbaratı GRU'dan bunu araştırmasını istedi. Ruslar özel devriye araçları gönderdi, bu araçlar Cohen mesaj gönderdiği sırada onun vericisinden gelen sinyallere kilitlenmeyi başardı.

Cohen tutuklandı, vahşice işkenceden geçirildi, bir solukta yargılandı ve ölüme mahkûm edildi. 18 Mayısta Şam'ın merkezi meydanında asılarak idam edildi. Ölüm fermanını taşıyan beyaz bir örtü örtülen cansız bedeni darağacında sallanır halde bırakıldı; İsrail devletine bir mesajdı bu.

Cohen'i devşiren, yetiştiren ve harekete geçiren kişi olan Gedaliah Khalaf daha sonra şunları söyleyecekti: "Suriye televizyonundan ona, Eli'me bakıyor, uğradığı şeytani zulmü yüzünde görüyordum. Ne yapacağımı bilmiyordum. Çığlık atmak, bir şeyler yapmak, elime bir tabanca alıp Mezzeh hapishanesini basmak, onu kurtarıncaya kadar başımı vura vura duvarı yıkmak istiyordum. Onu öldürdüler sonunda, bizse öylece durup izlemekten başka bir şey yapamadık."

Yeni yeni özgüven kazanan Mossad küçük düşürülmüş, etkisiz kalmıştı. İşin kötüsü, Mossad da teşhir edilmişti. Suriyeliler Cohen'e o kadar ağır işkenceler yapmıştı ki –tırnaklarını sökmüş, testislerine elektrik vermişlerdi– Cohen çözülmüştü. Gizli iletişim kodlarını itiraf etmiş, gönderdiği –Suriyelilerin ele geçirdiği ama okumayı başaramadığı– iki yüz mesajı deşifre etmiş, İsrail istihbaratının ajan devşirme, eğitme ve göstermelik hikâyeler oluşturma yöntemleriyle ilgili ne biliyorsa anlatmıştı.

Cohen'in yakalanmasından kısa süre sonra Kaserya ikinci bir felaketle karşılaştı. Kaserya'nın Kahire yüksek sosyetesindeki casusu, Mısır'daki Alman bilim insanlarının öldürülmesi girişimi için istihbarat toplanmasında en önemli aktör olan Wolfgang Lotz da 10 Şubat 1965'te deşifre oldu. Onun çöküşü de yine aşırı faaliyetten, göstermelik hikâyesine yönelik aşırı özgüveninden, kendisinin ve yöneticilerinin yaptığı amatörce birtakım hatalardan kaynaklandı.

Lotz'u Eli Cohen'le aynı kaderi paylaşmaktan kurtaran tek şey, Alman casusluk servisi BND'nin işe müdahale etmesi oldu. BND, İsrail'in talebini kabul etti ve Mısırlılara Lotz'un aynı zamanda kendileri için de çalıştığını söyledi. Lotz ve eşi Waltraud darağacından

kurtuldu ve müebbet hapse mahkûm edildi. (1967'deki Altı Gün Savaşı'nın ardından gerçekleşen bir tutuklu mübadelesiyle serbest bırakıldılar.) Yine de bu, Mossad için bir başka sert darbeydi. Yosef Yariv daha fazla kayıp yaşanmasından korktuğu için eğitimleri ve gizlilik için oluşturdukları hikâyeler yılları bulan emeğe mal olmuş casuslarına eve dönme emri verdi. Kaserya, neredeyse daha işin başında harabeye dönmüştü.

Başbakan Eşkol iki ajanın çöküşünü ulusal bir facia olarak değerlendiriyordu. Ancak Eşkol, Mossad'ın içinde bulunduğu kötü duruma rağmen Kaserya tarafından Uruguay'da gerçekleştirilecek özel bir hedefli öldürme operasyonunu onaylamaya karar verdi. İki ay evvel, öncelik listesinde aslında çok da üst sıralarda yer almayan Nazilerin yakalanması meselesini tartışmak üzere çeşitli istihbarat servislerinden temsilcilerin katılımıyla bir konferans düzenlenmişti. Konuyla ilgilenen Amal biriminin şef yardımcısı Raphi Medan, infaz edilmesi muhtemel hedefler için Otto Skorzeny isminin yeni çıkarıldığı listenin sunumunu yapıyordu. Havacı olarak SS ve Gestapo'ya gönüllüce yardım etmiş Letonyalı Nazi savaş suçlusu Herbert Cukurs ismine gelip gerçekleştirdiği korkunç eylemleri anlatmaya başlayınca salondan pat diye şiddetli bir ses yükseldi. AMAN'ın başkanı, Askeri İstihbarat Direktörü Tümgeneral Aharon Yariv düşüp bayılmıştı, kendine gelmesi biraz zaman aldı. Cukurs'un, Yariv'in bazı akrabalarını ve dostlarını diri diri gömdüğü ortaya çıkmıştı.

Yariv'e çok yakın olan ve olaydan derin biçimde etkilenen Amit, konferanstan sonra Başbakan Eşkol'le görüşmeye giderek Cukurs'un ortadan kaldırılması için izin aldı.

Cukurs Yahudileri spor olsun diye öldürmüştü. Canlarını seviyorlarsa kaçmalarını söyledikten sonra kentin sokaklarında Yahudilere ateş ederek onları öldürmüştü. Yahudileri bir sinagoga kilitleyerek ateşe vermiş, onların çığlıklarını viski yudumlayarak dinlemişti. Holokost'tan sağ kurtulanlar ona Riga Kasabı diyorlardı; Nürnberg savaş suçları yargılamaları sırasında, yaklaşık on beş bin Yahudinin öldürülmesinde doğrudan, yirmi bininin öldürülmesindeyse dolaylı olarak yer aldığı için adı sık sık gündeme gelmişti. Ancak savaştan sonra kurtulmayı başarmış, Brezilya'ya sığınmış, burada turizmle ilgili bir iş kurmuş ve Eichmann'ın başına gelenlerin kendi başına da geleceği korkusuyla çevresini güvenlik elemanlarıyla kuşatmıştı.

İspanyolca ve Almanca konuşan bir Kaserya elemanı olan Yaakov Meidad, kendine Güney Amerika'daki turizm endüstrisinde fırsat arayan Avusturyalı bir işadamı süsü verdi ve Cukurs'u Uruguay'a giderek Montevideo dışındaki lüks bir konakta bir grup girişimciyle görüşmeye ikna etmeyi başardı. Konakta üç suikastçı pusuda bekleyecekti. Plana göre Meidad önce, Cukurs sonra girecekti. Suikastçılardan biri Cukurs'u içeri çekecek ve arkasından kapıyı kapatacaktı. Sonra, Mossad ekibi atış hattının dışına çıktığı anda da onu vuracaktı.

Ancak işler planlandığı gibi tıkır tıkır yürümedi. Cukurs tetikteydi, bir tuzaktan korkuyordu. İçeri girer girmez ne olduğunu anladı ve kaçmaya yeltendi. Yariv adamın boğazına yapışmaya çalışıyor, bir başka İsrailli içeri sürüklüyordu. "Cukurs'un ölümden korkması ve yirmi yıl boyunca bu anın korkusuyla yaşamış olması ona insanüstü bir güç kazandırmıştı" diyordu Mediad. "Adamı yere devirmeyi başardı. Kapının tokmağına sıkıca yapıştı, eğer ben ve diğer iki kişi kapıyı kapalı tutuyor olmasaydık kaçmayı başaracaktı."

Cukurs, Yariv'in parmaklarından birini öyle şiddetli bir şekilde ısırdı ki parmak ucu koptu ve ağzında kaldı. Yariv acı içinde çığlık atarak elini Cukurs'un boğazından çekmek zorunda kaldı. Cukurs neredeyse serbest kalacaktı ki son anda, arkadaşlarına zarar verme tehlikesinden dolayı ateş edememiş olan suikastçılardan biri, Mossad direktörünün kuzeni Ze'ev Amit, eline bir çekiç aldı ve Cukurs'un başına indirmeye başladı, ta ki onu öldürene kadar. Sonra üçüncü suikastçı, eskiden Irgun'a çalışan bir suikast şefi olan Eliezer Sodit-Şaron adamın öldüğünden iyice emin olmak için iki el ateş etti.

Operasyonu gerçekleştirenler cesedi bir valizin içine koyarak köşkte bıraktılar, üzerine de bir kâğıt parçasına şu sözleri yazdıkları bir "hüküm" eklediler: "Hükümlü, 30.000 Yahudinin korkunç bir canilikle katledilmesindeki kişisel sorumluluğundan dolayı infaz edilmiştir. [İmza] Asla Unutmayacak Olanlar."

Operasyon Mossad içerisinde resmiyette bir başarı olarak kabul edildi ancak gerçek şuydu ki amatörce davranışlar rahatlıkla bir felakete yol açabilirdi. Yariv şöyle ya da böyle parmağının yarısını kaybetmişti. Cinayetin travması Cukurs'un başını çekiçle ezen Ze'ev Amit'in yakasını hiç bırakmadı, hayatı boyunca korkunç kâbuslardan mustarip oldu.

Bir sonraki felaket neredeyse Başbakan Eşkol ve Direktör Amit'i işlerinden edecekti. 30 Eylül 1965'te yani Mossad'ın Arap zirvesinin hayati derecede önemli ses kayıtlarını elde etmesinden bir gün sonra, Fas istihbarat servisi komutanlarından biri olan Ahmed Dlimi Mossad'la bağlantı kurdu ve Faslıların, bu değerli bilgilerin karşılığının bir an önce ödenmesini istediklerini belirtti. İstihbarat dünyasında karşılıksız hediye diye bir şey yoktur.

Amit, Eşkol'e şunları bildiriyordu: "Bir taraftan bize bu ses kayıtlarını verdiler ama bir taraftan da 'Ver!' diyorlar. Basit bir şey istiyorlar. Ben Barka diye krala muhalif olan bir adam var... Kral, adamın yok edilmesini emretmiş. Onlar da bize geldiler ve 'Siz mükemmel katillersiniz... Şu işi halledin!' dediler."

Muhalif lider Mehdi Ben Barka 1960'ların başlarında Fas'tan sürgün edilmiş, sonrasında gıyabında ölüme mahkûm edilmişti. Fas istihbaratı yerini tespit etmeye çalıştıysa da Ben Barka sürekli yer değiştirerek ve takma isimler kullanarak yerini gizlemeyi başarmıştı. Fas gizli servisi şefleri Mossad'dan onu bulmak, tuzağa düşürmek ve öldürmek konusunda yardım istiyordu.

"Bir ikilemle karşı karşıyaydık" diye hatırlıyordu Amit. "Ya kabul edip işin içine sürüklenecektik ya da reddedip en üst düzeydeki ulusal başarılarımızı tehlikeye atacaktık."

Amit yıllar sonra kendisiyle ilgili olarak "kurşun yağmuru altında ilerleyip" cinayete doğrudan destek vermek yerine "[Faslılara yapılacak yardımı] da bizim [İsraillilerin – ç.n.] olağan faaliyetlerimizin içine dahil etmeyi" tercih etmiş bir görüntü yaratmaya çalışıyordu. Ama Mossad'ın iç yazışmalarına ve kayıtlarına yakından bakıldığında örgütün boylu boyunca işin içinde olduğu görülüyordu.

Kaserya ve Dev, Ben Barka'nın dergilerini gönderttiği Cenova'daki büfenin yerini tespit etmekte Faslılara yardımcı oldu, böylece Faslılar Ben Barka'yı gözetim altında tutabilecekti. Sonra Faslılara bir plan önerdiler; plana göre, kendisine sürgündeki Faslının yaşamından etkilenmiş ve bunula ilgili bir film çekmeyi düşünen bir belgeselci süsü veren bir adam yem olarak kullanılacak, böylece Barka'nın Paris'e gelmesi sağlanacaktı. Mossad Faslılara Paris'te güvenli mekânlar, araçlar, sahte pasaportlar, Barka'yı öldürmek için kullanılacak iki farklı çeşit zehirle birlikte kürekler ve "izleri ortadan kaldırmak için birtakım şeyler" temin etti.

Ben Barka 29 Ekim 1965'te Paris'e geldiğinde rüşvetçi polis memurlarının da yardımıyla Faslılar tarafından kaçırıldı. Mossad'ın güvenli bir mekânına götürüldü, Faslılar burada onu vahşice sorgulamaya başladı. Defalarca pis suyla dolu bir küvete batırılmasının ardından çok geçmeden oksijen alamamaktan hayatını kaybetti.

Mossad elemanları cinayete karışmamış, cinayet sırasında orada bulunmamıştı ama cesetle ilgilenme işini üstlendiler, Kaserya ve Dev'den ortak bir ekip cesedi yakınlardaki Saint-Germain ormanlarına götürdüler. Derin bir çukur kazıp cesedi içine gömdüler, sonra da üzerine cesedi çürütüp yok etmek üzere üretilen ve özellikle suyla temas edince aktif hale gelen kimyasal bir toz serptiler. Neredeyse hemen ardından yoğun bir yağmur başladı ve muhtemelen kısa süre içinde Ben Barka'nın vücudundan geriye çok bir şey kalmadı. İşin içinde olan bazı İsraillilere göre kalan şey tekrar çıkarılarak yeri değiştirildi; bugün kısa bir süre önce inşa edilmiş olan ultramodern Louis Vuitton Vakfı'na giden yolun altında, hatta belki de tam binanın altında yatıyor.

Amit, Eşkol'e "Sana söylemeden bir adım bile atmayacağım" diyerek söz vermişti ama sonrasında gerçeğin sadece bir kısmını, onu da olaydan sonra anlattı. 25 Kasım 1965'te Amit, Eşkol'e "Her şey yolunda" demişti.

Ama aslında her şey yolunda değildi. Ben Barka'nın Paris'te ortadan kaybolması ve Fas istihbarat şefleriyle Fransız paralı askerlerinin olaya karışması Fransız medyasında bomba etkisi yarattı, uzun süre manşetlerden inmedi. Cumhurbaşkanı Charles de Gaulle kendi istihbarat servislerini lağvetti, olaya karışanlar hakkında soruşturma başlattı. De Gaulle, Kral Hasan'ın, casusluk teşkilatlarının şeflerini yargılanmak üzere teslim etmeyi reddetmesinin ardından öfkeli bir şekilde Fas'la diplomatik ilişkileri kesti.

Operasyonun etkileri on yıllar boyu sürdü, Fas ile olayın soruşturmasının bugün bile devam ettiği Fransa arasındaki ilişkilerin üzerine karanlık bir gölge düşürdü. Araştırmalar Mossad personeline yönelik şüpheleri de artırdı, olaya karışan tüm kişiler alelacele Paris'ten ayrıldı. Yıllar boyu yargılanma riskiyle yüz yüze yaşadılar.

Isser Harel o zamanlar Eşkol'ün istihbarat danışmanı olarak görev yapıyordu. Harel, Mossad direktörlüğünden alınma biçiminin yarattığı üzüntü ve haksızlığa uğramışlık duygusuyla ve tabii

başarılı Amit'e duyduğu kıskançlıkla, Ben Barka olayıyla ilgili işe yarar tüm belgeleri ele geçirdi ve Amit'e savaş açtı.

Başbakana sunduğu detaylı raporda şunları belirtiyordu: "Mossad ve onun vasıtasıyla devlet, politik bir cinayetle bağlantılı birçok eylemin içinde yer almıştır. İsrail'in bu işte hiçbir çıkarı olmadığı gibi bana göre, ahlaki, kamusal ve uluslararası bir perspektiften bakıldığında İsrail'in bu işe asla karışmaması gerekirdi."

Harel, Eşkol'ün Amit'i görevden almasını, gerçekleri anlatmak üzere De Gaulle'e bir temsilci göndermesini talep etti. Eşkol bunu reddedince Harel, başbakanı da bizzat cinayetin içinde olmakla suçladı, onun da derhal istifa etmesini talep etti. Eşkol'ü, "Olayın yankıları kamuoyunun gündemine gelecek ve tüm parti [İşçi Partisi] üzerine utanç verici bir leke düşecek" diyerek tehdit etti.

Bu işe yaramayınca olayın kısa bir özetini sansasyonalci bir haftalık sarı dergiye[20] sızdırdı. Sansürden dolayı yayının yasaklanmasının ardından üst düzey parti üyelerini olayın detayıyla ilgili bilgilendirdi ve onları Eşkol'ün liderliğine karşı isyana teşvik etti. Bu üyeler daha sonra Golda Meir'i Eşkol'e karşı darbe yapmaya ikna etmeye çalıştılar. Meir, Amit'in gitmesi gerektiğini kabul ediyordu ama iş başbakanın yerini almaya gelince orada duruyordu. Komploculara, "Eşkol'ü devirip onun yerine geçmeliyim ha?" diye soruyordu, o ünlü duygulandırma yeteneğini kullanarak. "Kendimi kaldırıp denize atarım daha iyi."

Harel'in zehir zemberek saldırılarının dinmemesi üzerine Eşkol ve Amit de ona karşı mücadele etmeye, şantaja şantajla karşılık vermeye karar verdi. Yakın arkadaşlarından birine şöyle diyordu Amit: "Harel kendi arzusuyla bu işten vazgeçmeyecek... Geçmişinde Mossad'ın 'ahlak bekçisi' olduğu iddiasını yıkmak için yeterli malzemenin olduğu ona hatırlatılmazsa tabii."

Aslında gerçekten de yeterli malzeme vardı. Amit, Alexander Yisraeli dosyasını arşivlerden çıkarttırdı. Yisraeli 1954'te gizli belgeleri Mısır'a satan, daha sonra yargılanması amacıyla kaçırılan ancak aşırı dozda sakinleştirici verilmesinden dolayı hayatını kaybeden bir deniz subayıydı. Harel cansız bedeninin denize atılmasını, ailesine de Güney Afrika'ya yerleştiğinin söylenmesini emretmişti.

20) Sarı gazetecilik ya da sarı yayıncılık, Amerika'da kullanılan bir tabirdir. Araştırmaya dayanmayan sansasyonel haberleri çarpıcı bir başlıkla veren, böylece okuyucunun konuya ilgisini istismar eden bir yayıncılık anlayışıdır. (ç.n.)

Amit, Yisraeli'nin dosyasını Harel'i adam yerine koymayan, kendisiyle arası iyi olan ve olayı bilen eski bir Mossad elemanına verdi. O kişi Harel'i toplantıya çağırdı. Adam Harel'e, "Sence bu olay kamuoyuna yansırsa neler olur?" diye sordu. "Sence de böylesine ciddi bir meselenin detaylıca incelenmesi ve konuyla ilgili dikkatli bir soruşturma yapılması gerekmez mi? Elbette olayın bilinmemesi için çaba harcayacağız ama bunu bilenler sadece bizler değiliz ki; bugünlerde gazetecilerin dikkatine çok acayip şeyler sunuluyor."

Harel durumu anlamıştı. Kısa süre sonra istifa etti.

Amit, olaydan çıkardığı en önemli dersi şöyle ifade ediyordu: "Doğrudan bir çıkarımızın olmadığı, başkalarına ait duygusal işlere, hele hele infazlara asla karışmamalıyız. Birilerini ancak ve ancak İsrail'in çıkarlarını tehdit ettiği zaman öldürmeliyiz, infazı da yalnızca bir mavi-beyaz gerçekleştirmeli." Amit İsrail bayrağının renklerine gönderme yapıyor ve infazı "yalnızca İsraillilerin" gerçekleştirmesi gerektiğini kastediyordu.

Tüm bu felaketler teşkilatı, özellikle de Kaserya'yı, onun liderini yaralamış ve şaşırtmıştı. Amit, neyin kötü gittiğini analiz etme çabasıyla bir dizi soruşturma heyeti oluşturdu.

Bu soruşturmaları yürüten baskın figür Michael "Mike" Harari'ydi. Amit, Harari'yi Kaserya'nın şef yardımcılığına atadı. Harari önce Yosef Yariv'in sonra da Zvi Aharoni'nin yönetimi altında beş yıl bu görevi sürdürmüş olsa da pratikte birimin canlı ruhuydu, aslında birimi o yönetiyordu. 1970'te, on yıl boyunca kalacağı Kaserya şefliği görevine getirildi. Birim, Harari'nin yönettiği on beş yıl boyunca tarihinin en önemli ve çalkantılı dönemini yaşadı. Sezar lakabı verilen Harari, Mossad'ın özel operasyonlar dünyasına en derin etkiyi bırakan kişi haline geldi.

Harari 1927 yılında Tel Aviv'de dünyaya gelmişti. "İki olay hayatımı şekillendirdi" diyordu. 1936'da henüz bir çocukken Filistinli Arapların Yahudilere ve İngilizlere karşı başlattığı, daha sonra Filistin Ayaklanması olarak anılacak şiddetli isyana şahit oldu. "Başkaldıran kalabalığı ve ateşe verilmiş bir İngiliz cipini gördüm, cipin içinde yanmış bedeniyle hâlâ direksiyonu tutan bir de astsubay vardı." Harari'nin söylediğine göre Araplarla Yahudilerin çatıştığını görünce tereddüt etmedi, aksine, yakınlardaki bir dükkâna girdi ve en

iyi silah gibi görünen şeyi –ağır bir kazma sapını– alarak Araplara karşı verilen mücadeleye katılmaya gitti.

Harari ikinci belirleyici deneyimi 1942'de, sokakta oynamak için aşağı indiğinde İngiliz polisine bağlı Cinayet Masası subaylarının, radikal Yahudi yeraltı örgütü Lehi'nin komutanı Avraham Stern'i vurarak öldürmesinden birkaç dakika sonrasına tanık olduğunda yaşadı. "Cesedi aşağı götürürken onları gördüm. Sonra üst kata çıktım. Bir çocuktum ve kimse beni durdurmamıştı. Daireye girdim ve [Stern'in – ç.n.] saklanmış olduğu odayı gördüm... Böyle şevler sizi etkiliyor."

1943'te Yahudi Yishuv'un Filistin'deki gizli ordusu Palmach'a katılabilmek için yalan söylemişti. "Bir yeraltı örgütüydü. Gizliydi, bu da benim ilgimi çekiyordu." Demiryolu hatları ve köprülere yönelik sabotajlar, İngiliz polis karakollarına saldırılar ve istihbarat toplama gibi çok sayıda eylemde yer aldı. Cinayet Masası tarafından birçok kez tutuklandı.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Haganah yönetimi Harari'nin birkaç dil bildiğini öğrenince, hayatta kalan Yahudi göçmenlerin İsrail'e taşınmalarına yardımcı olması için onu Avrupa'ya gönderdi. Bu illegal göçmenlerin Avrupa'nın yıkıntıları arasından botlara taşınmasında, sonrasında da İngilizlerin burnunun dibinden Filistin'e kaçırılmasında kullanılacak gemi ve karmaşık lojistik malzemelerinin gizlice edinilmesinde görev aldı. "Bu, yurtdışındaki gizli faaliyetler için kendi kriterlerimi ve metotlarımı, daha sonra Mossad'da kullandığım araçları yarattığım dönemdi."

Devletin kuruluşundan sonra Isser Harel, Harari'yi önce Şin Bet'te, ardından da Kaserya'nın operasyonlarını soruşturma görevine getirilmeden önce hızla yükseldiği Mossad'da görevlendirdi. Karşılaştığı şey bir personel karmaşası, (188'in, Mifratz'ın ve Şin Bet'in operasyonel birimi olan Kuşlar'ın eski elemanları ve diğerleri) belirsiz bir mücadele doktrini ve müphem hedeflerle çok kötü durumda olan bir birim oldu.

Kaserya'nın hatalar zinciri, Harari'nin, birimin hedefleriyle, görevleriyle baştan aşağı yeniden yapılandırılması, personelinin de yeninden belirlenmesi gerektiği sonucuna ulaşmasına yol açtı. Aylarca süren bir çalışmanın ardından kendi doktrinini Mossad'ın liderlerine sundu: "Benim dünya görüşüme göre, hayatta kalmak

isteyen bir ülkenin gizli, bölümlere ayrılmış, ülke sınırlarının ötesinde başka hiçbir teşkilatın yapamayacağı işleri yapabilecek elit bir gövdeye sahip kendi Kaserya'sı olması gerekir. Bu, ülkenin düşmanlarına karşı liderliğimizin harekete geçirebileceği eşsiz bir araçtır."

Harari, Kaserya'nın öncelikli amaçlarını hedefli öldürmeler, sabotajlar, düşman "hedef" ülkelerde istihbarat toplama ve kaçırılan kişileri sınırdan geçirme gibi özel operasyonlar olarak belirledi.

Harari'nin soruşturduğu Mifratz alan görevlilerinin çoğu İngiliz karşıtı radikal yeraltı gruplarının eski üyeleriydi, bu kişiler Isser Harel tarafından görevlendirilmiş, İzak Şamir tarafından yönetilmişti. Harari bu kişileri oldukça sert bulmuştu; savaşta ve gizli operasyonlarda çok deneyimliydiler, zamanı geldiğinde tetiği çekmeye hazırdılar. Diğer taraftan onları aynı zamanda çok zayıf bulmuştu: "Olay yerini terk etme aşamasında her zaman hata yapıyorlardı. Bir operasyonu planlarken hedefe ve olay yerinden uzaklaşmanın nasıl olacağına aynı derecede ağırlık verilmesini, operasyondan sağ salim çıkmanın bir yolu yoksa yapılmamasını emrettim."

Harari, kimlerin ölüm listesinde olacağını kararlaştırmak için etraflı çalışmalar yürütecek bir "hedefler komitesi" kurulmasını, aynı zamanda katliamların sıcak temasla bıçak veya başka "soğuk" silahlarla yapılmamasını emretti.

İki operasyonel daire olan Kaserya ve Dev'in alan personeli eleman olarak adlandırılmaktan hoşlanmıyordu, bu adlandırma onlara göre zayıf ve sıradandı, kahramanlık çağrışımından uzaktı. (En kötüsü de, İsrail lehine kendi ülkelerine ihanet etmek üzere devşirilmiş yabancı uyruklular için kullanılan, neredeyse alaycı bir terim olan "ajan" nitelemesiydi.) Onlar kendilerini daha ziyade genç ülkelerini savunup korumaya adamış savaşçılar *(lohamim)* olarak görüyorlardı.

Her iki dairenin personeli de savaşçı olabilirdi ama aralarında temel bir fark vardı. Bir "üs ülkede" –yani İsrail'le tam anlamıyla diplomatik ilişkileri olan Fransa ya da İtalya gibi bir ülkede– tutuklanan bir Dev casusu, hapse atılma riskiyle yüz yüze gelebilirdi. Bir Kaserya savaşçısı ise Suriye ya da Mısır gibi bir "hedef ülkede" muhtemelen korkunç bir işkenceye ve sorgulamaya tabi tutulur, sonra da infaz edilirdi. Bir Kaserya elemanının deşifre olup ele geçirilmesi İsrail'de ulusal bir felaket olarak algılanırdı. Harari işte bu yüzden demir disiplin ve sıfır hatada ısrar ediyordu.

Aslına bakılırsa Harari'nin Kaserya'yı yeniden yapılandırdığı zamanlardan bu yana çok az belirgin hata meydana geldi. Eli Cohen, dairenin tüm tarihi boyunca yakalanıp infaz edilen tek elemandır.

Uzun yıllar boyunca birimde üst düzey yetkili olan "Ethan", "Bu olağanüstü rekora büyük oranda Harari'nin yenilikleri ve her şeyin ötesinde su geçirmez kılıf hikâyeleri sayesinde ulaşıldı" diyor.

Yeni eleman alımı süreci de başarılarında temel bir etkendi. "Bir Kaserya elemanının en önemli silahı derin bir gizlilik altında çalışabilme yeteneğidir" diyordu Ethan. "Bu silahı insanın kendi içinde yaratması gerekir. Yaratmazlarsa da onlara biz de öğretebiliriz."

Mossad'a İsrail'in nüfus veri tabanına erişme yetkisi verilmişti, bu sayede Kaserya'nın eleman seçme uzmanları belli tipteki insanları araştırıp ortaya çıkarıyordu. Harari için İsrail Savunma Kuvvetleri'nde muharip rollerde görev yapmakta olanlar ya da geçmişte bu görevlerde bulunmuş olanlar eleman aramak için doğalında bakılacak ilk kişilerdi. Ama bu sadece gözlemleme sürecinin başlangıcıydı. Harari, Eli Cohen'in çöküp Mossad'ın Arap ülkelerindeki Yahudileri casus olarak kullandığının ortaya çıkmasının ardından, asıl olarak Batı ülkelerinden gelen ve Yahudi değilmiş gibi davranan kişilere bel bağlamaya karar verdi.

Bu iş için mükemmel adaylar, vatandaşları Arap dünyasında iyi karşılanan bir ülkeden turist ya da işadamı olarak [Arap ülkelerine – ç.n.] geçebilecek Avrupai görünümlü kişilerdi. Anne babalarının mesleklerinden dolayı deniz aşırı ülkelerde hatırı sayılır zaman geçirmiş olan, İsrailli bilim insanlarının ya da İsrail diplomatik heyet üyelerinin çocukları makul bir eleman havuzu oluşturuyorlardı. Ancak Kaserya'nın devşirdiği kişilerin çoğu, yetişkinlik dönemine kadar anayurtlarında yaşamış olan göçmenlerdi (Kaserya nadir durumlarda halen İsrail dışında yaşayan bir Yahudiyi devşirir) çünkü onlar açık bir avantaj sunuyorlardı: İsrailli olmayan biri rolünü oynamaları için eğitilmelerine gerek yoktu.

Öte yandan eski eğitim şefi Kfir, bu şekilde devşirilen kişilerle bir uyum sorunu yaşandığını dile getiriyordu. Elbette tüm adaylar Şin Bet tarafından kapsamlı bir güvenlik kontrolünden geçirilir. Ama bir göçmen tam anlamıyla İsrail toplumunun süzgecinden geçmemişse –IDF içinde görev almamışsa, uzun erimli dostluk ilişkileri kurmamışsa, ülkede akrabaları yoksa– İsrail'e ve Mossad'a

yönelik sadakatlerinden emin olmak çok daha zordur. Hatta bunların başka ülkelere çalışan casuslar olmaları bile muhtemeldir. Bu sebepten, Kaserya'nın devşirdiği kişilere yapılan ilk yalan makinesi testlerinden sonra gelen geçmiş taramaları, ki şu anda da en sıkı şekilde yapılır, çok daha katı hale getirildi, hatta bazı durumlarda araştırmacılar bir adayın geçmişini dikkatle değerlendirmek için yurtdışına bile çıkıyordu. Her bir adaya devşirilme sürecinde yoğun bir emek harcanıyordu.

Muhtemel adaylar bir kez belirlendi mi, kendilerini "devlet memuru" olarak tanıtıp konunun ne olduğunu çok genel hatlarıyla anlatacakları bir kafede görüşme teklif eden kişiler tarafından aranıyorlardı. Kimileri de başbakanlık bürosundan ya da Savunma Bakanlığı'ndan, hemen hemen şöyle bir dille yazılmış kısmen şifreli bir mektup alıyordu: "Size çeşitli ve eşsiz faaliyetler içeren, heyecan verici güçlüklerle karşı karşıya bırakacak ve kişisel memnuniyete ulaşıp kapasitenizi tam anlamıyla kullanabilmekle birlikte bu güçlüklerle mücadele etme fırsatı sunacak bir operasyonda yer alma fırsatı sunuyoruz." Mossad, bu dolaysız yaklaşımın yanı sıra, İsrail gazetelerine "zorlu bir iş" için adaylar arayan bir "devlet kuruluşunu" işaret eden uzun vadeli muğlak ilanlar da vermektedir.

Mossad söz konusu potansiyel eleman havuzlarında sadece psikolojik olarak işe uygun olanlar kalana dek çeşitli testler kanalıyla bir ayıklama yapmaya başlıyordu. Mossad'da tüm operasyonel işler için yapılan gözlemleme süreci geçmişte de günümüzde de Mossad'ın eleman alma görevlileri ve psikologlar tarafından yapılmaktadır. Harari psikologların kendilerinin de korkunç "mahkûm deneyimi"ni içeren yorucu bir eğitimden geçmeleri konusunda ısrarcıydı, bu sayede elemanlarda hangi niteliklerin aranacağını fark edecekler ve adayları gözlemleyebileceklerdi.

Arzu edilen tüm özellikleri taşıyan eleman adaylarını bulmak o zaman da şimdi de çok büyük bir güçlüktür. Mossad bünyesindekiler gururla kabul edilme oranının yüzde 0.1 olduğunu belirtiyorlar. Motif Kfir bu gerçeği şöyle ortaya koymaktadır: "İstenen savaşçının bir Siyonist olması gerekir. Kendisini İsrail ve onun amaçlarıyla özdeşleştirmesi gerekir. Her şeyin ötesinde de karşıt karakterlerin bir dengesini barındırması gerekir. Agresif olmadan inisiyatif alması gerekir. Cesur ama korkusuz değil. Dışadönük ama ağzı sıkı. Devasa riskleri

almak konusunda istekli olması gerekir ama görevi ve teşkilatı tehlikeye atmadan, bunu bir ölüm arzusuna dönüştürmeden. Yalanlardan ve aldatmacalardan oluşan bir hayat sürmesi ancak güvenilir raporlar sunması, komutanlarından hiçbir şey saklamaması gerekir. Kişisel bağlantılar kurmadan kişisel bir cazibe yaratması gerekir."

Ve ardından her zaman motivasyonla ilgili şu soru gelir: Bir adam veya bir kadın dünyanın en tehlikeli işlerinden birini neden istesin ki? "İki grup savaşçı vardır" diyordu Kfir. "Birincisi olumlu istikametten gelir, bir şeyler *için* gelen insanlardır. İkinci grupsa olumsuz istikametten gelir, bir şeylerden *uzaklaşmak* için gelen insanlardır. Olumlu istikametten gelenlerin hayatlarını kazanmak gibi bir derdi de, kendilerini anlamayan karıları da yoktur. Onlar Siyonizme hizmet etmek için gelen, maceracı ruhlarını tatmin etme arayışındaki insanlardır; dünyayı oyun oynamak gibi görmek isterler çünkü oyunu severler. Olumsuz istikametten gelenler bir şeylerden kaçan, evlerini sevmeyen, sivil bir kariyerde başarılı olamamış kişilerdir. Onlar kendileri için daha iyi bir hayat yaratmaya çalışan insanlardır."

Mossad iki tür savaşçıyı da, olumluyu da olumsuzu da alıyor. Eski hayatlarını terk etme sebepleri; düşman bir ülkede bütünüyle yalıtılmış bir durumda, tamamen başka bir kimlik altında faaliyet yürütebilme becerisinden daha az önemli görülüyor. "Hem bir askersiniz hem bir generalsiniz" diyor Kfir. "Bu ağır bir duygusal ve entelektüel yük."

Harari o yükü ortadan kaldırmak, en azından hafifletmek için bir yol bulma umuduyla bilhassa ihtiraslı bir diğer devşirme programı başlattı. "Duyduğuma göre KGB eskiden on üç-on dört yaşında, sınırlayıcı bir yükümlülüğü olmayan yetimleri belirler, kanatları altına alır, gizli faaliyet yürüten elemanlar olmaları için en iyi koşullarda eğitirmiş. Bunun iyi bir fikir olduğunu düşündüm." Harari, Kaserya psikologlarına on dört yaşında kimsesiz bir çocuk buldurdu, Kaserya çocuğu kanatları altına aldı, çocuk o zamanlar kendisine kimin göz kulak olduğunu bilmiyordu. Bir psikolog ve iki eğitmen gözlerini çocuğun üzerinden ayırmıyorlardı, çocuğa mükemmel bir eğitim, bunun yanı sıra sanat ve kültür alanında destekleme kursları verildi, spor ve dinlenmek için de zaman yaratıldı. Harari, "Ona büyüyünce ulusuna hizmet etmesini istediğimizi söylüyorduk" diyor.

Tüm bu hazırlık ve eğitim süreci başarıyla sonuçlandı. Çocuk önce bir asker, sonrasındaysa kültür düzeyi yüksek, bir yabancı olarak gizli faaliyetler yürütebilme yeteneğine sahip yetenekli bir genç subay oldu. Ama bütün olarak bakıldığında proje başarılı olamamıştı. "Şunu öğrendim ki bu yöntem Rusya gibi totaliter bir ülkede işe yarayabilir ama İsrail'de işe yaramaz. İsrailli Yahudide o sebat yoktur, çocuk az zaman sonra kız arkadaş, sivil bir kariyer ve iyi bir maaş istemeye başladı. Çocuğun arzuları muhtemelen istihbarat dünyasının ona sunduğu şeylerden farklı yönlere evrilmişti. Kendi yolundan gitmesine izin vermek dışında başka seçeneğimiz yoktu."

Diğer devşirme yöntemleri daha başarılı oluyordu. Mossad, pratik operasyonel nedenlerden ötürü aslında cinsiyet eşitliğinin öncülerinden biri olmuştu. "Bir operasyon sırasında ekipte bir kadının olması büyük bir avantajdır" diyor Ethan. "Kadın ve erkek üyelerden oluşan bir ekip... her zaman daha iyi bir kılıf hikâye yaratır ve şüpheleri azaltır."

Adaylar, başlangıçtaki gözlemleme sürecini başarıyla geçmeleri halinde, "eleman eğitimleri"ne başlarlar. Kaserya adaylarının büyük çoğunluğu eğitimleri sırasında Mossad karargâhlarına asla gitmez, eğitim gören diğer kişilerle bağlantı kurmazlar. Onlara mümkün olduğunca az bilgi verilir, böylece yakalanıp işkenceye maruz kalırlarsa anlatabilecekleri çok az şey olur. Eğitimleri sırasında merkez üsleri, Tel Aviv'de bulunan çok sayıdaki apartman dairesinden biridir, böyle olduğu için her gün karargâha iş için gelen düzenli Mossad çalışanlarıyla karşılaşmazlar.

Adaylar casusluğun birçok alanıyla ilgili eğitimden geçmektedir. Bunlar arasında Mors alfabesi kanalıyla şifreli mesajlar gönderme (teknolojik gelişmeler artık bu tür bir iletişimi demode hale getirmiştir), izleme, izini kaybettirme, silahlar ve göğüs göğüse çarpışma gibi şeyler bulunmaktadır. Aynı zamanda Arap ülkelerinin coğrafyası, siyaseti ve tarihiyle ilgili eğitimlerden de geçerler.

Edinilen beceriler neredeyse tamamen İsrail topraklarında gerçekleştirilen, genellikle de sıradan olan ve bir adayın becerisini kanıtlamasına yönelik olarak verilen birtakım pratik görevlerle bilenir; örneğin boş bir banka lobisinde bir telefona gizlice dinleme cihazı yerleştirmek, zararsız belgeleri kurtarmak, evlere veya işyerlerine gizlice girmek vb.

Özenle hazırlanmış bir kılıf hikâye, sahte bir isim bulmanın çok ötesinde bir şeydir. Adaydan; doğup büyüdüğü yer, ailesinin kim olduğu, hangi sosyal, kültürel ve ekonomik koşullarda yetiştiği, hobileri gibi tamamen yeni, kurmaca bir biyografiyi içselleştirmesi beklenir. Dost bir üs ülke tarafından düzenlenmiş –ya da Mossad tarafından sahtesi hazırlanmış– bir pasaport, savaşçıya İsraillileri kabul etmeyen ülkelere dahi serbestçe seyahat etme olanağı sağlayacaktır. Aynı zamanda sahte meslek de doğal olarak iş arkadaşları, bürolar ve düzenli saatlerin olmadığı, sık sık seyahat etmeyi ve tek başına çalışmayı gerektiren bir meslek olacaktır. Örneğin bir gazete muhabiri veya fotoğrafçısı ya da film senaryosu için araştırma yapan bir senarist iyi gider çünkü bunlardan hiçbiri fazla açıklama gerektirmez.

Zamanla oturan kılıf hikâye yeni elemanları kendi benliğinden uzaklaştırır, onlara yeni bir ülkede şüphe çekmeyecek bir yaşantı sunar. Bir sonraki aşamada elemanlar, bireysel durumlara özgü ikinci düzey kılıflar yaratır. Bir savaşçı, meraklı bir polis kendisine musallat olduğunda belli bir zamanda belli bir yerde –örneğin bir devlet bakanlığı çevresinde kaç kişinin gelip gittiğini gözlemlemek için oyalanırken– hangi gerekçeyle bulunduğunu makul bir şekilde açıklayabilmelidir. Açıklamanın inanılır olabilmesi için hızlıca, sakince ve en az detayı paylaşacak şekilde yapılması gerekir; çok fazla bilgi vermek, hiç açıklama yapmamak kadar kolay şüphe uyandırabilir.

Eğiticiler tutuklama ve vahşice sorgulama simülasyonları yaparak baskıyı artıracaklardır. Kurtz kod adlı bir Kaserya savaşçısı, bunun eğitim sürecindeki en sert aşama olduğunu dile getirmişti. Şöyle söylüyordu: "Bizi ikili gruplar halinde yabancı diplomatları gizlice takip etmek üzere Kudüs'e gönderdiler. Basit bir görev gibi gözüküyordu; sadece onları takip edip rapor verecek, onlarla iletişim kurmayacaktık. Bize yabancı pasaportları verilmişti, verilen talimat hiçbir koşulda hiç kimseye kim olduğumuzu açık etmeme yönündeydi. Birden apansız bir şekilde üç polis aracı yanımızda durdu, sivil giyimli birkaç haydut bize doğru fırladı, diz çöktürdü, kelepçe taktı ve bizi arabaya attı.

Bizi Kudüs'teki Rus yerleşkesinde bulunan Şin Bet'e ait sorgulama merkezine götürdüler. Orada korkunç üç buçuk gün geçirdik;

uyku yok, kelepçeli, gözlerimiz bağlı. Bu zamanın bir kısmını bütün vücudumuzu gerecek bir pozisyonda kollarımız arkada olacak şekilde sandalyeye kelepçelenerek geçirdik; zaman zaman da bizi ayak uçlarımızda durmaya zorlayacak şekilde tavana zincirliyorlardı. Sorgulamalar sırasında polisler ve Şin Bet ajanları bize vuruyor ve üzerimize tükürüyorlardı. Amaç kimin çözülüp kimin kılıf hikâyesini sürdürebileceğini ortaya çıkarmaktı." Kurtz çözülmedi. Eğer çözülseydi muhtemelen programdan çıkarılacaktı.

Eğitimin tamamlanmasının ardından başarılı adaylar elemanlığa terfi eder ve hedef ülkelerde görevler almaya başlar.

Harari, Kaserya'ya demir disiplin getirmiş ve mutlak itaat istemişti. Onun çizdiği yolu takip etmeyenler anında kendisini kapı dışında buluyordu. Birimin Tel Aviv Kaplan Sokağı'ndaki 2 numarada, on birinci katta bulunan büroları sessizce ve örnek bir intizamla çalışıyordu. "Mike, Kaserya'ya konuşması, inceliği, tavırları, davranışı ile Avrupai bir atmosfer getirdi" diyordu Ethan. "Bürosu her daim temiz ve derli toplu, harikaydı; davranışları ve giyimiyle kendisi de öyleydi. Her zaman bakımlı, sinekkaydı tıraşlıydı, nereye gitse French Macassar marka favori parfümünün güzel kokusu da onu takip ederdi. Bu önemliydi çünkü Mike, tüm birimi görünüşte oradan gelmiş gibi davrandığımız ülkelerdeki gibi bir atmosferde çalışmaya alıştırıyordu."

Harari, Amit'e "İyi istihbarat ve güçlü bir Kaserya'nın bir maliyeti var" diyordu. Personel eğitimi, daha fazla sayıda operasyonel kadro ve şebeke oluşturulması için harcanmak üzere giderek artan bütçeler talep ediyordu. Harari'nin adamları sayısız alanlarda ve ülkelerde yüzlerce ticari şirket kurmuşlardı, bu şirketler Harari sonrasında da uzun yıllar boyunca Mossad'a hizmet edecekti. Bu şirketlerin birçoğunun acilen kullanılması gerekmiyordu ama Harari, örneğin, Kaserya'nın bir Ortadoğu ülkesinde bir deniz taşımacılığı şirketini kontrol etmesinin bir gün işe yarayacağını görebilecek kadar öngörülüydü. Gerçekten de gün geldi, birim bir Mossad ekibini Yemen karasularında saklayacak sivil bir nakliye gemisine ihtiyaç duydu. Mossad birimi bir gemiye paketlenmiş et yükledi, bir taraftan etleri bir yerden bir yere naklederken bir taraftan da casusluk görevlerini icra ediyorlardı.

Harari'nin yaptığı değişiklikler 1967'de gözle görülür sonuçlar vermeye başlamıştı; hedef ülkelerdeki Kaserya elemanları İsrail'e

günlük olarak, çoğunlukla da İsrail'in o dönemlerdeki baş düşmanları olan Suriye, Mısır, Ürdün ve Irak'la ilgili değerli bilgiler iletiyorlardı.

Mossad, AMAN ve hükümet haklı olarak birçok kaynağını Arap devletleriyle girişilecek bir sonraki askeri çatışma için hazırlıklara tahsis etmişti, söz konusu çatışma gerçekten de aynı yılın haziran ayında patlak verecekti.

Ne var ki İsrail istihbaratı bir sonraki büyük meydan okumayı görmekte başarısız oldu: Milyonlarca Filistinli anavatanlarına dönmek için mücadele etmeye hazırdı. Filistin'in İsraillilere ve diğer Yahudilere yönelik terörizm dalgası kısa sürede Ortadoğu'ya ve Avrupa'ya yayılacaktı.

"Bu yeni tehdide karşı hazırlıklı değildik" diyordu Harari.

7

"SİLAHLI MÜCADELE FİLİSTİN'İN KURTULUŞUNUN TEK YOLUDUR"

İsrail devletinin kurulduğu ve İsrail'in 1948-49 savaşı sırasında işgal ettiği topraklardan 600.000 ila 750.000 Filistinli ya kaçmış ya da sürülmüştü. Araplar yeni doğmuş devleti yıkmaya ant içiyor, İsrail liderliği ise kırılgan, zayıf devletlerinin ayakta kalma şansının ancak sınırlarında olabildiğince az sayıda Arap kalmasından geçtiğine inanıyordu. Bu durum her ne kadar ahlaki olarak sorgulanabilir olsa da, hem sınır dışı etmelerin hem de mültecilerin dönüşüne bir daha asla izin verilmemesine uydurulan kılıfın gerekçesiydi.

Mülteciler Gazze'ye (1948-49 savaşının sonucu olarak manda yönetimi altındaki Filistin'in güneybatı sahilleri boyunca kurulan 141 milkarelik[21] bir şerittir. 1967'ye kadar Mısır tarafından kontrol edilen Gazze Şeridi o tarihten günümüze kadar İsrail'in kontrolündedir); Batı Şeria'ya (Ürdün'ün 1948 savaşı sonrası manda yönetimi altındaki Filistin'de kontrol ettiği 2.270 milkarelik[22] bölgeye verdiği isimdir, İsrail 1967'de bu bölgeyi ele geçirmiştir) ve komşu Arap ülkelerindeki viraneye dönmüş başka kamplara yerleştirildiler. Bu Arap ülkelerinde hüküm süren rejimler, Siyonistleri eninde sonunda haritadan silip Filistinlileri vatanlarına döndüreceklerine dair yüksek perdeden açıklamalar yapıyordu. Ama bunlar daha çok göstermelikti. Gerçekte ise bu rejimler, sıklıkla hiçbir hakka sahip olmayan, kendi hayatlarını tam olarak kontrol edemeyen, yüksek öğretim ya da saygın bir iş gibi olasılıklardan mahrum zavallı mültecilere kendi çetin koşullarını dayatıyordu. Yaşam koşulları, halk sağlığı hizmetleri, hatta gıda güvenliği bile son derece yetersizdi. 1948-49 savaşı sırasında Gazze Şeridi'ne serpiştirilen mülteciler bölge nüfusunu üç kattan daha fazla artırdı. 1945'te yaklaşık 70.000

21) 1 milkare 2,59 kilometrekareye eşittir. Buna göre Gazze Şeridi yaklaşık 365 kilometrekarelik bir alanı kapsar. (ç.n.)

22) Yaklaşık 5.880 kilometrekare. (ç.n.)

kişinin yaşadığı bölgenin nüfusu 1950'de yaklaşık 245.000'e yükseldi. Bu sayı 1967'ye kadar 356.000'e, 2015'e kadarsa 1.710.000'e yükseldi. Mülteciler ülkelerinden sürülen ve hiçbir halkın istemediği devletsiz insanlar haline gelmişlerdi. Ancak onlar ve Batı Şeria'yla Gazze'deki köy ve şehirlerin Filistinli daimi sakinleri, hâlâ kendilerini *bir halk* olarak görüyorlardı. Pis kamplarda gururlarının ve İsrail nefretinin motive ettiği genç militanlar milliyetçi hareketler bünyesinde örgütlendiler.

Bu genç militanlardan biri de 1935 yılında Tel Aviv'in güneydoğusundaki Ramla şehrinde doğmuş olan Halil el-Vezir adında bir delikanlıydı. O ve ailesi, Ramla'da yaşayan çok sayıda başka insanla birlikte 1948 savaşı sırasında, bir mülteci kampında yaşayacakları Gazze'ye sürüldüler.

El-Vezir on altı yaşına geldiğinde militan gruplardan birinin lideriydi. Ailesinin Ramla'ya sürülmesinin intikamını almak için yanıp tutuşan El-Vezir, "[1948'deki] Filistin Savaşı'nda yer almış olan mücahitleri, savaşta edindikleri kişisel deneyimlerden faydalanmak için arayıp buldu."

48 Savaşı'nda çarpışmış kişiler El-Vezir'i, o da buna mukabil diğer genç Filistinlileri eğitti. El-Vezir daha on sekiz yaşında olmasına rağmen, Siyonist düşmana karşı savaşmak için tutkulu bir motivasyona sahip iki yüz gence komuta ediyordu. El-Vezir'in adamları 1954'ün sonu ve 1955'in başlarında İsrail içerisinde birtakım sabotaj ve cinayet eylemlerine başladılar. Genç militanları [vekâlet savaşı yürüten – ç.n.] ucuz vekiller olarak kullanan Mısırlılar Kahire'den Gazze'ye takviye olarak Filistinli öğrencileri gönderdiler. Bu öğrencilerden biri de Kahire Üniversitesi'nde elektrik mühendisliği bölümünde genç bir öğrenci olan Muhammed Yaser Abdurrahman Abdurrauf Arafat el-Kudva el-Hüseyni yani Yaser Arafat'tı.

Arafat'ın doğum yeri tartışmalıdır. Resmi Filistin kaynaklarına göre, 1929'da tam da Filistinli bir liderden bekleneceği gibi Kudüs'te dünyaya geldi. Ancak Arafat'ın Gazze'de hatta Kahire'de doğmuş olduğu da ileri sürülmektedir. Nerede doğmuş olursa olsun, her ikisi de o zamanlar suikast düzenlenecek baş hedefler arasında yer alan başmüftü Hacı Emin el-Hüseyni ve 1948'de Filistin kuvvetlerinin komutanı olan Abdülkadir el-Hüseyni'yle bağlantıları olan önemli bir aileye mensuptu.

Ebu Ammar kod adını alan Arafat ve Ebu Cihad adını alan El-Vezir, önce arkadaş sonra sırdaş oldular. Gazze Şeridi'ndeki Filistin hücrelerini güçlendirmek için birlikte çalıştılar.

Bu gelişmelere rağmen İsrail istihbaratı mülteci kamplarına yönelik saldırganlığı tırmandırmakla çok da ilgilenmiyordu. O zamanlar AMAN subayı olarak görev yapan Aharon Levran, "Genel olarak bakıldığında Filistin diyasporasının bizi çok da ilgilendirmediği söylenebilirdi" diyordu. "O zamanlar dikkate alınacak bir kuvvet haline gelmemişlerdi." Militanlar uzun vadeli stratejik bir konu olmaktan ziyade ancak Yahudileri taciz ve terörize etmek amacıyla sınırı geçtikleri ölçüde bir mesele haline gelecek acil bir taktiksel problem olarak değerlendiriliyordu. Ve o problem de 1956'daki Sina İşgali'yle güya çözülmüştü: İsrail'in misillemelerinden korkan, Filistinlilerin içinde bulunduğu kötü durumdan ziyade sınırdaki barışı korumakla ilgilenen Mısır o baskınları finanse etmeyi bırakmıştı.

Ancak militanlar meseleye aynı bakış açısıyla yaklaşmıyordu. Mısırlıların sınırdan daha fazla sızmaları yasaklayarak ters köşe yapıp arkadan vurduğu Ebu Cihad ve Arafat, Filistinlilerin yalnızca bağımsız eylemlere girişerek içinde bulundukları kötü durumdan sıyrılabileceklerine kanaat getirdi. Böylece Filistinlilerin Mısır topraklarından İsrail'e gerçekleştirdiği terörist sızmalara son veren Sina İşgali, aynı zamanda istemeden bağımsız bir gerilla hareketinin doğmasına da yol açıyordu.

Yıllar boyu ülke ülke dolaşan Arafat ve Ebu Cihad 1959'un sonlarında Kuveyt'e yerleşti. İkili, Arap dünyasını kendi liderliği altında birleştirmeye çalışan Nasır'ın gözünde eylemlerinin sadece engel olarak görüleceğinin farkına varmışlardı. Büyük Arap devletlerinden birinde kaldıkları sürece kendi otoriteleri altında tüm Filistinlileri kapsayan etkili bir örgütü asla yaratamayacaklarını biliyorlardı.

Ebu Cihad kendisinden altı yaş büyük olan ve daha o zamanlar Filistin diasporası içerisinde geniş bir ilişki ağı kurmuş bulunan Arafat'ın üstünlüğünü kabul etmişti. Arafat kendisini lider olarak görüyordu ama kısa süre içerisinde Ebu Cihad'ın, kendisinin mahrum olduğu operasyonel becerilere sahip olduğunu fark etti. Arafat, Ebu Cihad ve üç yoldaşları, iki yıl boyunca örgütleri için birtakım prensipler ve operasyonel kadrolar geliştirmek için çalıştılar. Arap devletlerinin karşı çıkışlarını engellemek için bu işi gizlilik içinde

yaptılar. Nihayetinde 10 Ekim 1959'da Filistin Kurtuluş Hareketi resmen kurulmuş oldu.

Ancak kısa süre içinde, örgüte verdikleri ismin Arapça kısaltması olan Hataf kelimesinin "çabuk ölüm" gibi çevrilebilecek belirsiz bir kelime olduğunu fark ettiler. Bu yüzden, sembollerle ilgili özel bir hassasiyeti olan Ebu Cihad, Hataf kelimesi içindeki harflerin "şanlı zafer" anlamına gelen Fatah [El Fetih – ç.n.] kelimesini oluşturacak şekilde yerlerinin değiştirilmesini önerdi.

O zamanlar bildiri şeklinde yayılan temel ilkeler daha sonra geliştirilecek ve Filistin Ulusal Sözleşmesi'nde ifadesini bulacaktı. Sözleşmenin 9. maddesinde, "Silahlı mücadele Filistin'in kurtuluşunun tek yoludur" denmekte, 6. madde özünde 1917'den sonra Filistin'e gelen bütün Yahudilerin sürülmesi çağrısı yapmaktadır. 20. maddeye göre, "Yahudilerin Filistin'le olduğunu iddia ettikleri tarihsel ve dinsel bağlar, tarihi gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Aynı şekilde Yahudilerin kendilerine ait kimlikleriyle tek bir ulus oluşturdukları da bu gerçeklerle bağdaşmamaktadır; onlar ait oldukları [İsrail dışında bulundukları – ç.n.] devletlerin vatandaşlarıdır." 22. maddeye göre, "Siyonizm ... doğası gereği ırkçı ve fanatik; amaçları bakımından saldırgan, yayılmacı ve sömürgeci; kullanılan yöntemler bakımındansa faşisttir." Sözleşmede Siyonizme yöneltilen eleştirilerin çoğu, onun uluslararası emperyalizmin bir enstrümanı olduğu yönündedir.

Nasır'la meşgul olan ve Mısır'ın en kayda değer ve korkunç tehdidi oluşturduğuna kanaat getiren İsrail istihbaratı El Fetih'in kuruluşunu tamamen ıskalamıştı. İki İsrailli casus, örgütle ilgili ilk alan raporlarını örgütün kuruluşundan dört yıldan fazla bir zaman sonra, 1964 yılının başlarında oluşturmuşlardı. Filistinli işadamları kisvesi altında çalışan (Mossad içinde Ladiyyah olarak bilinen) Uri Yisrael ve İzak Sagiv ("Yisrael"), El Fetih'in desteği ve telkiniyle hareket eden öğrenci hücrelerinin Avrupa'da hızla ivme kazandığı ve hafife alınmaması gerektiği konusunda uyarıda bulunuyordu. Mossad bütünüyle Alman bilim insanlarıyla ilgili meseleye kilitlendiği sıralarda, 6 Nisan 1964 tarihinde Ladiyyah Mossad'daki yöneticilerini, "Şu sonuca varıyorum ki karşı karşıya olduğumuz ve bilim insanları, öğrenciler ve eğitimli [Filistinlilerden] gelen tehlike, Arap devletlerinin kitle imha silahlarıyla silahlanmasından daha az önemli değildir" diyerek uyarıyordu.

Mossad'ın resmi görevlileri ilk başlarda durumu çok da umursamıyor; Arafat, Ebu Cihad ve arkadaşlarını "sözde güçlü, eylemde zayıf öğrenciler ve entelektüeller" diyerek ciddiye almıyordu. Ancak Ladiyyah ve Yisrael ısrarla Filistinli tanıdıklarının artan dozda "Siyonist varlığına karşı silahlı mücadele"den söz ettikleri konusunda uyarıyordu.

1964'ün Mayıs ayında yazdıkları bir rapora göre, El Fetih "daha önce var olanlardan bütünüyle farklıydı." "Bu iki adam" –Arafat ve Ebu Cihad– "Filistinlileri bize karşı eyleme geçmeleri konusunda ikna etme yeteneğine sahip."

El Fetih ilk eylemini, Celile Denizi'nden İsrail'in kurak güney bölgelerine su taşıyan boru ve kanal sistemi İsrail Ulusal Su Taşıma Sistemi'ne yönelik bombalama girişiminde bulunmak suretiyle 1 Ocak 1965 tarihinde gerçekleştirdi. Bu, –Ortadoğu'nun çölünde yaşam kaynağı olan suyun kesilmesi tehdidi– tüm bölge sakinlerinin yarasına tuz basacak oldukça sembolik bir eylemdi. Kanal sisteminin inşası tartışmalı bir konuydu, o zamanlar Arap kamuoyunu hatırı sayılır derecede tahrik ediyordu. Her ne kadar Suriye Başbakanı Salah Bitar 1963 Eylülünde Arap devletlerinin [İsrail'in] çöle su getirmek şeklindeki "rüyasını yaşama geçirmesini engellemek için amansız bir seferberlik" başlattığını ilan etmiş olsa da bunlar boş sözlerdi. Sadece o zamanlar küçük bir yapı olan ve kıt kaynaklara sahip El Fetih inisiyatif alıp eyleme geçmişti.

Ebu Cihad'ın planladığı operasyon tam anlamıyla amatörceydi ve kesin olarak başarısızlıkla sonuçlandı. El Fetih'in ilk askeri eylemini gerçekleştirmesi beklenen grup, eylem gününden tam bir hafta önce Gazze'de tutuklandı. Bir diğer grup da aynı şekilde eylem gününden birkaç gün önce Lübnan'da tutuklandı. Nihayetinde Ürdün'den gelen üçüncü bir grup Ulusal Su Taşıma Sistemi'nin bulunduğu bölgeye patlayıcı yerleştirmeyi başardı ancak bombalar patlamadı ve bir güvenlik devriyesi tarafından tespit edildi. [Bombayı yerleştiren – ç.n.] birimin üyeleri yakalandı. Bariz başarısızlığa rağmen operasyonun haberi Arap dünyasında yankı uyandırdı. Sonunda İsraillilere kafa tutmaya hazır bir güç ortaya çıkmıştı. AMAN kendi cephesinden bu eylemi dikkate aldı ancak çok da bir şey yapmadı.

Öte yandan Ladiyyah'ın yıllar süren çifte yaşamı sırasında kurduğu bağlantılar meyve vermeye başlamıştı. Arafat ve Ebu Cihad Avrupa'nın dört bir tarafındaki, özellikle de Doğu ve Batı Almanya'daki Filistinli öğrencilerle yakın ilişkiler kurmuştu. Ladiyyah'ın Batı Almanya Filistinli Öğrenciler Birliği'nin başkanlığını yürüten Hani al-Hassan isminde bir arkadaşı vardı, Hassan'ın kardeşi Khaled ise El-Fetih'in beş kurucu üyesinden biriydi. Hani ekonomik sıkıntılar yaşıyordu, imdadına Ladiyyah yetişti. Ladiyyah, Hani'nin Frankfurt'taki Beethovenstrasse'de bulunan, aynı zamanda öğrenci örgütü için karargâh konumundaki 42 numaralı dairesinin kirasını ödemeyi teklif etti. El Fetih liderleri de periyodik olarak orada toplanıyordu.

1965'in Ocak ayında Mossad'ın gözetleme birimi Dev, apartman dairesine mikrofonlar yerleştirdi. İsrail elemanları gelecek sekiz ay boyunca salonun kolonları arasından Filistinlilerin strateji toplantılarına kulak kabartacak, Ebu Cihad'ın gizlice ses kaydı yapılan bir toplantı sırasında söylediği gibi "İsrail'i haritadan silme" yeminlerini dinleyecekti.

Yıllar önce Ebu Cihad'ın ailesini Ramla'dan süren IDF kuvvetlerine komuta etmiş olan Rafi Eitan, o zamanlar Mossad'ın Avrupa'daki operasyonlarından sorumluydu. Komployu dinler dinlemez bu hareketin bir potansiyeli olduğunu ve bilhassa karizmatik ve tehlikeli bir lidere sahip olduğunu derhal anlamıştı. "Arafat'ın gerçek yaradılışı Frankfurt'taki toplantıların yapıldığı o zamanlarda bile belliydi" diyordu Eitan. "Öğrenciler Arafat ve Ebu Cihad'a on beş tane öğrenci örgütü bulunduğunu, bunların hepsinin tek bir yönetim altında faaliyet yürütmelerini sağlamanın önemli olduğunu söylediler. Arafat bunun gerekli olmadığını, bu örgütlerinin her birinin kendilerine ait milislerinin ve bütçelerinin olmasının aslında iyi bir şey olduğunu ifade etti. Bu şekilde 'bütün Yahudileri denize dökene kadar' Siyonizme karşı mücadelenin devamının garanti altına alınacağını söyledi."

El Fetih 1965'in ilk yarısı boyunca yollara mayın döşemek, boru hatlarına yönelik sabotajlar yapmak ve küçük silahlarla İsrailllilere ateş etmek gibi sayısı gittikçe artan gerilla saldırıları düzenledi. Bunların çoğu başarısızlıkla sonuçlandı ama yankıları Paris'te bulunan Rafi Eitan'a kadar geliyordu. Eitan Mayıs 1965'te Mossad

direktörü Amit'ten bir Kaserya birimine Beethovenstrasse'deki apartman dairesine girip orada bulunan herkesi katletme emri vermesini talep etti. "Bunu kolayca yapabiliriz" diye yazıyordu Amit. "Hedefe kolayca ulaşabiliyoruz, bu bir daha yakalayamayabileceğimiz bir fırsat."

Ne var ki Kaserya elemanları Cohen ve Lotz'un ele geçirilmesinin etkisinden kurtulamamış olan Amit, Eitan'ın talebini kabul etmedi. Hâlâ grubun gerçek yeteneklerden yoksun bir genç haydutlar çetesinden başka bir şey olmadığını düşünüyordu.

Eitan on yıllar sonra "Ne yazık ki beni dinlemediler" diyecekti. "Kendimizi çok fazla çaba harcamaktan, ıstıraptan ve acıdan koruyabilirdik."

İlerleyen aylarda saldırıların sayısı da sıklığı da artmış, 1965 yılında yapılan saldırılar toplamda otuz dokuzu bulmuştu. Arafat ve Ebu Cihad'ın bitmeyecek bir sorun haline geldiği belli olmuştu. O zamanlar AMAN'ın istihbarat toplama bölümü şef yardımcısı Aharon Levran, "İlk başlarda terör saldırıları gülünçtü" diyordu. "Ama zaman ilerledikçe daha ciddi bir hal almaya başladı. Bu durumlarla yüz yüze gelen istihbarat topluluğu buna karşı iki şekilde tepki verdi" diye devam ediyordu. "Öncelikle meseleyi ele almak üzere özel bir birim kurdular. İkinci olarak da yılanın başına odaklandılar."

Filistinlilerden gelen teröre nasıl karşı konulacağını araştıracak gizli bir komite olan "özel daire" 1965'in Ağustosunda kuruldu, komitenin üç üyesi vardı: Levran, Kaserya şef yardımcısı Mike Harari ve AMAN'a bağlı 504. Birim komutanı Shmuel Goren.

Üç kişilik komite Arafat ve Ebu Cihad'ın ortadan kaldırılmasına yönelik emirler verdi. Birimin yaşadığı son felaketlerden dolayı Kaserya'yı kullanmak suretiyle hedefli bir öldürme için izin almalarının pek mümkün olmayacağını bilen komite, bunun yerine bombalı mektup yöntemine geri dönmeyi teklif etti. Bu bombalar, Ladiyyah ve Yisrael'in topladığı bilgiler kullanılarak Lübnan ve Suriye'deki bazı El Fetih yetkililerine gönderilecekti.

Mossad direktörü Amit planını onaya sunmak üzere 8 Ekimde Başbakan ve Savunma Bakanı Levi Eşkol'le bir araya geldi. Amit, "Üç hedefimiz var" dedi. "Adamımız [Ladiyyah] başkentlerden [Beyrut ve Şam'dan] döndü, [bu hedefleri – ç.n.] infaz etmek istiyoruz."

Amit hedeflerin kimler olduğunu belirttikten sonra Ladiyyah'ın "gerekli tüm bilgileri getirdiğini ve önerinin, onların her birine birer 'hediye' göndermek olduğunu" dile getirdi. Mektuplar hedeflerin tanıdığı kişilerden geliyor gibi gözükecekti. Elden geldiğince gerçekmiş gibi gözükebilmeleri için doğrudan Lübnan içinden postaya verilecekti.

"İşi bu kez bir kadın yapacak. Beyrut'a gidecek ve mektupları oradaki bir posta kutusuna atacak. [Kadın] İngiliz pasaportuna sahip bir Güney Afrikalı, bu işi yapmaya hazır." Amit'in bahsettiği kişi Yahudi bir baba ve Yahudi olmayan bir annenin kızı olan Sylvia Rafael'di; kadın Yahudi halkına yönelik güçlü bir sadakat geliştirmiş, İsrail'e göç etmiş ve Mossad tarafından devşirilmişti. Moti Kfir tarafından eğitilmiş, Kaserya tarihindeki en ünlü kadın eleman haline gelmişti.

Amit, Eşkol'e tam bir bombalı mektup dalgası olacağını söyledi. Mossad bu üç hedefe odaklanırken AMAN da eşzamanlı olarak Ürdün'deki El Fetih elemanlarına on iki ila on beş ölümcül zarf gönderecekti.

Eşkol kuşkuluydu. Amit'e Mısır'daki Alman bilim insanlarına gönderilen bombaların onları öldürmediğini, sadece yaralanmalara neden olduğunu hatırlatarak, "Tamamen işe yarayan bir girişimde bulunduk mu şimdiye kadar? Mısır'da işe yaramadı" dedi.

Amit, "Bu kez çok daha fazla [patlayıcı] madde koyuyoruz. Şimdi yirmi gram koyuyoruz" diyerek Eşkol'e güvence verdi.

Ancak bubi tuzaklı zarflar bu kez de işe yaramadı. Mektupları alan birkaç kişi hafif şekilde yaralandı, mektupların çoğu hiçbir zarar veremeden tespit edilip etkisiz hale getirildi.

O sıralarda Arafat ve Ebu Cihad, El Fetih üzerindeki hamiliğini genişletmeyi kabul etmiş ve El Fetih'e bağlı askeri birimlerin eğitimi için Suriye'deki eğitim tesislerinin kullanılmasına izin vermiş olan Şam'da bulunuyordu. Özellikle Eli Cohen'in yakalanması ve oradaki elemanların panik içinde geri çekilmesinin ardından İsrail'in Şam'da herhangi bir eylem gerçekleştirme olasılığı çok sınırlıydı. Bunun yanı sıra El Fetih, İsrail'e karşı eylemlerini Suriye'den daha kolay koordine edebilir, o zamanlar Ürdün yönetiminde bulunan Batı Şeria'ya sık sık girebilirdi. El Fetih Batı Şeria'da İsrail içlerine yönelik terör saldırıları yapabileceği üsler kurmuştu. Bu saldırıların

çoğu özel konutları, enstitüleri; su boruları, demir yolları ve toprak yollar gibi altyapı tesislerini içine alan sivil hedeflere yönelik sabotaj girişimleriydi.

El Fetih 1966 yılında İsrail'e kırk saldırı düzenledi. Saldırıların sıklığı 1965 yılındakiyle aynı kalsa da saldırılardaki cesaret ve nitelikte çarpıcı bir değişim söz konusuydu. El Fetih 1966'nın ortalarından başlayarak İsrail'e ait askeri hedefleri vurmaya başladı. 11 Kasım 1966'da yapılan böylesi bir eylemde araçlarının bir kara mayınının üzerinden geçmesi sonucu üç İsrail askeri öldürüldü. Misilleme, iki gün sonra İsrail kuvvetlerinin Ürdün topraklarındaki Hebron'un [El Halil – ç.n.] güneyinde bir Filistin köyü olan Samua'ya baskın yapmasıyla geldi. Baskının ana hedefi, Arap devletlerine gözdağı verecek ve onları El Fetih'e karşı harekete geçmeye teşvik edecek bir sinyal gönderme umuduyla köydeki evleri yerle bir etmekti. Ancak Ürdün ordusu müdahale etti. Sonuç on altı Ürdün askerinin, bir de İsrail askerinin ölümü ve sınırda keskin biçimde artan bir gerginlik oldu.

Yine de Filistin sorununu halının altına süpürme eğilimi o denli güçlüydü ki İsrail kurumu [istihbarat topluluğu – ç.n.] El Fetih'in ismini bile zikretmemek için elinden geleni yapıyordu. 1964'le 1967 arasında AMAN'ın araştırma daire başkanı olan Shlomo Gazit, "El Fetih'e paye vermek, şu ya da bu terör saldırısı onların işi demek istemiyorduk" diyordu. "Diğer taraftan bir şekilde onlardan söz etmek zorundaydık, o yüzden onları işaret edecek nötr bir terim kullanmaya karar verdik." Karar verdikleri terim, İbranicede *düşman terörist faaliyet* sözcüklerinin kısaltmasından oluşan *paha* kelimesiydi. İsrailli yetkililer on yıllar boyunca kamuoyuna terör eylemlerinin arkasında kimlerin olduğunu anlatırken bu terimi kullandı.

1967'nin başlarında durum hızla kötüye gidiyordu. El Fetih mayıs ayının başlangıcına kadar Ürdün, Suriye, Lübnan ve Mısır sınırından İsrail'e yüzden fazla saldırı düzenlemişti. Dokuz sivil ve dört asker olmak üzere on üç İsrailli öldürüldü. Karşılıklı olarak düzenlenen küçük çaplı saldırılar –Filistinliler sınırı geçerek baskınlar yapıyor, İsraillilerse buna karşı misilleme eylemleri gerçekleştiriyordu– İsrail'in komşu Arap devletleriyle zaten kırılgan olan ilişkilerini iyiden iyiye bozuyordu.

İsrail 11 Mayıs tarihinde Suriye'yi, eğer El Fetih'e engel olmazsa büyük ölçekli bir askeri harekâta girişeceği konusunda son kez

uyardığını deklare ediyordu. Bu uyarı Mısır, Suriye ve Ürdün tarafından oluşturulan ortak bir askeri komutanlığı ve tüm taraflarda devasa ölçüde bir kuvvet yoğunlaşmasını beraberinde getirdi. Pek çok Arap, sonunda İsrail devletinin tasfiye edilme zamanının geldiğine inanıyordu.

İsrail'de birçok insan yeni bir Holokost'un an meselesi olmasından korkuyordu. Kasvet dolu bir hava oluşmuştu. Bazıları on binlerce kişinin öleceğini düşünüyordu. Tel Aviv'in göbeğindeki Gan Meir gibi şehir parklarında alelacele toplu mezar alanları hazırlandı.

Başbakan Eşkol 28 Mayısta İsrail radyosunda işlerin daha kötüye gitmesinden başka bir işe yaramayan bir konuşma yaptı. Konuşma metni son anda değiştirildiği için önemli bölümleri atlayarak konuşmasını bitirdi. İsrail kamuoyu bu durumdan başbakanın bir çözümünün olmadığı sonucunu çıkardı, bu da zaten var olan korkuları daha da artırdı.

Ancak İsrail ordusu ve istihbarat topluluğunun liderleri kendi yeteneklerinden emindi, ilk saldırıyı kendilerinin yapmasına izin vermesi konusunda Eşkol'e baskı yaptılar. Mossad şefi Amit, Savunma Sekreteri Robert McNamara'yla görüşeceği Washington'a uçtu. Amit, McNamara'nın yanıtından İsrail'in önleyici bir saldırı düzenlemesi konusunda daha sonra "parlayan yeşil ışık" diye tanımlayacağı şeyi elde ettiğini anlamıştı.

Altı Gün Savaşı, İsrail Hava Kuvvetleri'nin bütün halinde düşmana ait onlarca iniş pistini bombalayıp ateş altına almasıyla 5 Haziran 1967'de saat 07.45'te patlak verdi. İsrail Hava Kuvvetleri, savaşa hazırlanılan uzun yıllar içerisinde Mossad ve AMAN tarafından elde edilen ayrıntılı ve kesin istihbarat sayesinde saatler içinde Mısır, Suriye ve Ürdün'ün sahip olduğu neredeyse bütün savaş uçaklarını imha etmeyi başardı. 10 Haziranda savaş sona erdiğinde İsrail kendi büyüklüğünü yüzde üç yüz oranında artıran toprakları işgal altında bulunduruyordu. Ele geçirdiği yerler arasında Sina Yarımadası, Golan Tepeleri, Batı Şeria ve Gazze Şeridi de vardı.

İsrail artık o topraklarda yaşayan bir milyondan fazla Filistinlinin denetimini de ele geçirmişti; bu insanların çoğu, yirmi yıl önce topraklarını ellerinden almış olan aynı gücün işgaline uğramış 1948 mültecileriydi. Bir haftadan kısa bir süre içerisinde Ortadoğu'nun çehresi tamamen değişmişti.

Savaş, İsrail istihbarat topluluğunun ve ordusunun, Arap devletlerindeki rakipleri üzerinde sağladığı su götürmez üstünlüğün keyfini çıkardığını kanıtlamıştı. Ancak bazı İsrailliler bu muazzam zaferin sadece keyif çıkarmak için bir sebep olmadığını, aynı zamanda kalıcı ateşkes için de bir fırsat olduğunu fark etmişti. AMAN araştırma şefi Gazit, hükümet ve ordu liderlerine dağıtılmak üzere, "Yenilmiş bir düşmanla alay eden, onun ve liderlerinin itibarını lekeleyen kibirliler görüntüsü vermemeliyiz" şeklinde bir uyarı içeren özel ve çok gizli bir not hazırladı. Not Arap devletleriyle acilen müzakereye başlanması ve ele geçirilen toprakların bir mübadele anlaşmasında kullanılması çağrısında bulunuyordu; geniş kapsamlı kesin ve nihai bir barış anlaşması karşılığında İsrail geri çekilecek, "bağımsız bir Filistin devleti" kurulacaktı. Şin Bet bünyesinde de bunun, Yahudilerle Araplar arasındaki anlaşmazlığı sona erdirecek tarihi bir fırsat olduğuna inanan çok sayıda kişi vardı. İsrail'in bir numaralı casusu Meir Amit bile barış potansiyelini fark etmişti. Ancak önerisine kulak asılmadı.

İsrail kamuoyunun, parlamenterlerin ve kabinedeki bakanların yaşadığı değişim –yıkımın eşiğindeki bir ülkenin vatandaşları ve liderleri olmaktan görünüşte yenilmez bir imparatorluğun vatandaşları ve liderleri haline gelmişlerdi– zaferin ve düşman topraklarının işgal edilmesinin bile beraberinde ölümcül tehlikeler getirebileceği gerçeğini görmekten herkesi alıkoymuştu.

Amit, ulusal psikolojideki derin ve tehlikeli yeni eğilimi kavrayan az sayıda insandan biriydi. Savaştan iki hafta sonra günlüğüne, "Şu anda olan şey bir hayal kırıklığı, acı verici bir hayal kırıklığı" yazıyordu. "Zaferin bu şekilde heba edilmesi beni kaygılandırıyor, endişelendiriyor ve korkutuyor... İşlerin nasıl yürütüldüğünü gördükçe ellerim gevşiyor[23] ve berbat bir duyguya kapılıyorum."

Amit İsrail'in zaferini barış için bir fırsat olarak değerlendirirken Yaser Arafat ve Ebu Cihad Arap devletlerinin büyük yenilgisini kendi lehlerine kullanabilecekleri bir felaket ola-

23) Ellerin gevşemesi, Tevrat'ta korku duyulan durumlar için kullanılan bir deyimdir. İnsanlığın sonunun geldiğini rivayet eden Tevrat'ın Hezekiel bölümünde, bu sonun insanda yarattığı etkiyi anlatmak için "Eller gevşeyecek, dizler titreyecek" ifadeleri kullanılmaktadır (7:17). (ç.n.)

rak görüyordu. Arap devletleri liderlerinin yüz kızartıcı başarısızlıklarının kamuoyunu genç, cesur ve yozlaşmamış olarak algılanan yeni liderler aramaya sevk edeceğini fark etmişlerdi. Ebu Cihad aynı zamanda artık İsrail'e karşı gerilla savaşı başlatmanın daha kolay olacağını da anlamıştı.

Savaşın sona ermesinden sadece on gün sonra, 20 Haziranda Arafat ve Ebu Cihad, El Fetih'in mücadelesine devam edeceğini, sadece şimdilik bu mücadelenin İsrail'in yeni işgal ettiği topraklarda sürdürüleceğini Beyrut'tan deklare etti. Ebu Cihad sözünü yerine getirdi, Gazze ve Batı Şeria'da yıkıcı bir terör dalgası başlattı; 1967 Eylülünde on üç, Ekiminde on, Kasımında on sekiz ve Aralığında yirmi saldırı gerçekleştirildi. Çoğunlukla fabrikalar, evler, sinema salonları vb. sivil mekânlar hedef alındı. Bu saldırılar sonucunda İsrail istihbaratından hiç kimse El Fetih'le müzakere yapmayı savunma cesareti gösteremedi.

Her ne kadar savaşı Ebu Cihad yürütüyor olsa da El Fetih liderinin Yaser Arafat olduğu İsrailliler nazarında netti. Örgütün diplomatik ve ideolojik hattını belirleyen, farklı Filistinli grupların tümünü kendi otoritesi altında aşama aşama bir araya getirmeyi başaran Arafat'tı. Başlangıçta El Fetih'i tehlikeli bir tehdit olarak gören Arap devletleri liderleriyle ilişkileri de düzeltmeye başlamıştı. Arap devletleri 1964 yılında Filistin Kurtuluş Örgütü'nü [FKÖ – ç.n.] kurmuş, başına da kendi kuklaları olan Ahmed Şukayri'yi getirmişti. Ancak örgütün Altı Gün Savaşı'ndaki sönük performansından ve Arafat'ın artan şöhretinden dolayı El Fetih FKÖ'nün kontrolünü yavaş yavaş ele geçirdi, en sonunda da Arafat örgütün başkanı seçildi. Ebu Cihad ise örgütün askeri faaliyetlerinin koordinatörlüğünü üstlendi, pratikte örgütün komuta kademesinde ikinci sıradaydı.

Filistin haritasına benzeyecek şekilde sarılmış kefiye başlık giymeyi alışkanlık haline getiren Arafat, Filistin mücadelesinin sembolü haline gelmişti.

Şin Bet'in Kudüs ve Batı Şeria'daki komutanı olan Yehuda Arbel günlüğüne, "İsrail, terör örgütünün kalbine yani karargâhlarına saldırmalıdır" şeklinde yazıyordu. "Ebu Ammar'ın" –yani Arafat'ın– "ortadan kaldırılması Filistin sorununa çözüm bulmanın önkoşuludur." Arbel üç kişilik komiteye bu hedefe ulaşılabilmesi için adım atmaları konusunda baskı yapıyordu. Kendi cephesinden

de bir aranıyor afişi tasarlayarak dağıtılmasını sağladı, afişte şunlar belirtiliyordu: "Kısa boylu, 155-160 cm; koyu tenli. Fiziki yapısı: etine dolgun, başının ortası kel. Şakaklarındaki saçlar beyazlamış. Düzgün tıraş edilmiş bıyığı var. Tavırları; kıpır kıpır. Gözleri; sürekli sağı solu kolaçan eder."

İsrail kuvvetleri Altı Gün Savaşı sırasında ve hemen sonrasında birkaç kez Arafat'ı öldürmeye yeltendi. Bir Şin Bet muhbiri İsrail'in zaferini takip eden günlerde Yafa Kapısı'na çok uzak olmayan Kudüs'teki Eski Şehir'de Arafat'ın saklandığı yeri tespit etti. Arafat'ı ölü ya da diri ele geçirmek üzere askeri bir birlik gönderildi ancak Arafat, birliğin gelişinden sadece birkaç dakika önce kaçmayı başardı. İki gün sonra, bir 504 ajanından alınan ipucuyla harekete geçen askerler, Kudüs'ün hemen doğusundaki bir köy olan Beit Hanina'daki bir apartman dairesine baskın gerçekleştirdi ancak birkaç lokma alınmış salata ve tahinle dolu bir pideden başka bir şey bulamadılar. Bir gün sonrasında ise Arafat, kadın gibi giyinerek taraftarlarından birine ait bir arabayla Ürdün Nehri üzerindeki köprülerden birinden geçmeyi başardı.

Bu sırada FKÖ'nün İsrail'e karşı düzenlediği terör saldırıları daha sık ve daha ölümcül hale gelmeye başlamıştı. Savaşın sona ermesiyle 1968'in Mart ayı arasında geçen sürede 65 asker ve 50 sivil öldürüldü, 249 asker ve 295 sivil de yaralandı. Ürdün Vadisi'nin güneyinde bulunan Karameh'teki El Fetih karargâhından düzenlenen saldırılar, IDF ve Ürdün ordusu arasında sık sık çatışmalara yol açıyordu, iki ülke arasındaki uzun sınırda gerginlik had safhadaydı ki bu durum İsrail tarafında normal bir yaşantıyı imkânsız hale getiriyordu. IDF bünyesindeki yüksek rütbeli subaylar, büyük çapta bir askeri operasyonu onaylaması için Eşkol'e baskı yapıyordu ancak onun tereddütleri vardı.

Mossad çaresizlik içindeydi. Kaserya Şefi Zvi Aharoni o günleri, "Terör saldırılarının yarattığı küçük düşürülme, bir âcizlik duygusu meydana getiriyordu" şeklinde hatırlıyordu. "Elemanlara, 'Farklı açılardan düşünün. Arafat'ı öldürmek için bir fikir bulun' diyordum."

1968'in Ocak ayında buldukları fikir, büyük bir arabanın Avrupa'dan Beyrut'a getirilmesini, burada araca patlayıcı yüklenmesini, sonrasında da aracın işadamı görüntüsü altındaki bir Kaserya

elemanı tarafından Şam'a götürülmesini gerektiriyordu. Araç Arafat'ın yaşadığı yerin dışına park edilecek ve doğru zamanda uzaktan kumandayla patlatılacaktı. Amit planı onaylaması için Eşkol'e gitti ancak kesin bir reddedişle karşılaştı; Eşkol'ün reddetme gerekçesi böyle bir saldırının İsrailli siyasi liderleri öldürmeye yönelik misilleme eylemlerine davetiye çıkaracak olması ve bu tür eylemleri haklı göstermesiydi. Eşkol, Arafat'ı terörist ama aynı zamanda da siyasi liderlik statüsüne erişmiş biri olarak görüyordu, işte bu belki de FKÖ liderinin tüm başarılarının en iyi kanıtıydı.

Ancak Filistin terörü dinmek bilmiyordu. 18 Martta bir okul servisi kara mayınının üzerinden geçti. Çocuklara eşlik eden iki yetişkin öldü, on çocuk yaralandı. O âna kadar tereddütlü olan Eşkol baskılara boyun eğdi. Karameh'in içindeki ve çevresindeki Filistin kuvvetlerine karşı yapılacak operasyonun birincil amacının Arafat'ın öldürülmesi olduğunu kabul etti.

21 Mart 1968'de IDF'nin elit komando kuvvetinin bir birimi olan Sayeret Matkal, helikopterle yola çıkarak Karameh'teki El Fetih üssünün yakınında bulunan çöldeki iniş noktasına ulaştı. Komandolara verilen emir basit ve netti: "Gün ışığında saldırın, kontrolü ele geçirin, teröristleri tecrit edin ve öldürün." Bir gece önceki kabine toplantısında Genelkurmay Başkanı Korgeneral Haim Bar-Lev, "temiz bir operasyon" sözü vermişti, bununla İsraillilerin hiç ya da neredeyse hiç kayıp vermeyeceğini kastediyordu.

Ancak işler çok kötü gitti, çatışma planlanandan çok daha uzun sürdü. Ürdün Nehri yılın o aylarında kabarık, nehir kıyısı boyunca uzanan otlar kalındır; arazinin aşılması güçtür. İşte bu durum komandoları desteklemesi planlanan mekanize kuvvetleri engelledi. Üstüne üstlük koordinasyon eksikliğinden dolayı hava kuvvetleri saldırı öncesi uçaklardan sivil halkı bölgeyi terk etmeleri için uyaran el ilanları attılar. Operasyonun ani baskın niteliği ortadan kalktı, böylece El Fetih saldırıya karşı hazırlanmak için yeterli zamanı elde etmiş oldu. Saldırıya karşı sağlam bir direniş sergilediler.

Arafat –yine kadın kıyafetleri giyerek– bir motosiklete bindi ve yıldırım hızıyla kaçtı.

Verilen zayiat bakımından IDF kazanmış gözükse de –altmış bir Ürdünlü ve yüzden fazla Filistinliye karşılık otuz üç İsrailli ölmüştü– Filistinliler ilk kez göğüs göğüse bir çarpışmada Ortado-

ğu'nun en güçlü ordusuna karşı direnmeyi başarmışlardı. İşte bu gerçek galiplerin kimler olduğunu gösteriyordu.

İsrail'in acemice operasyonunun halkla ilişki kurmak için bir potansiyel taşıdığını hemen kavrayan Arafat, olayı düşman saldırısıyla yüz yüze bulunan Filistinlilerin yiğitlik destanına dönüştürdü. O denli ileri gitti ki kuvvetlerinin İsrail Savunma Bakanı Moshe Dayan'ı yaraladığıyla (böyle bir şey olmamıştı) övünüyordu. Binlerce Filistinli FKÖ'ye katılmaya teşvik edildi. Karameh [operasyonu – ç.n.] sonrası, ilerleyen yıllarda İsrail resmi olarak kabul etmemeye devam etse de bir Filistin ulusunun varlığından artık kimse şüphe duymuyordu. Ve aynı şekilde hiç kimse Yaser Arafat'ın bu ulusun meydan okunamaz lideri olduğuna karşı çıkmıyordu.

Karameh operasyonunun başarısızlığı İsrail'in Ürdün'e yaptığı baskınlar konusunda daha ölçülü bir politika uygulamasına yol açmış, bunun sonucu olarak da IDF içerisinde büyük bir hayal kırıklığı tehlikesi baş göstermişti. O dönemde yapılan genelkurmay toplantılarının transkripsiyonları, yüksek rütbelilerin FKÖ ve Filistin gençliğinin muazzam bir hayranlık duyduğu Arafat konusunda ne denli tasalandığını ortaya koymaktadır.

[İsrail – ç.n.] askeri ve istihbarat topluluğu Arafat'ın yerini tespit edip onu ortadan kaldırmanın yollarını aramaya devam etti ancak başarılı olamadı. En sonunda çaresizlik içinde son derece tuhaf bir planı bile uygulamaya razı oldular. 1968'in Mayıs ayında Binyamin Shalit isimli İsveç doğumlu karizmatik bir deniz kuvvetleri psikoloğu bir şekilde üç kişilik komiteden haberdar oldu ve 1962 yapımı *The Manchurian Candidate*[24] filminden esinlenerek bir öneri sundu; filmde Çinli bir istihbarat hipnotizmacısı Amerikalı bir savaş mahkûmunun beynini yıkıyor, onu ABD başkan adaylarından birini öldürmeye yolluyordu.

Shalit, Arafat'ı hedef almak suretiyle aynı şeyi yapabileceğini iddia ediyordu. AMAN şefi Tümgeneral Aharon Yariv'in katıldığı bir toplantıda komiteye, eğer kendisine uygun karakterde Filistinli bir mahkûm verilirse –İsrail zindanlarında binlerce Filistinli mahkûm vardı– beynini yıkayarak hipnotize edeceğini ve onu programlanmış bir katile dönüştürebileceğini söyledi. Mahkûm daha sonra Ürdün'e gönderilecek, orada El Fetih'e katılacak ve fırsatını bulduğu ilk anda Arafat'ın işini bitirecekti.

24) Film Türkiye'de *Casuslara Karşı* adıyla 1967'de gösterime girmiştir. (ç.n.)

Komite inanılmaz bir şekilde planı onayladı. Şin Bet [mahkûmlar arasından – ç.n.] çok sayıda uygun aday buldu, Shalit onlarla uzun uzadıya görüşmeler yaptı ve sonunda en uygun olduğunu düşündüğü adamı seçti. Seçilen kişi Beytüllahim doğumlu, yirmi sekiz yaşında, iri yapılı ve esmer, çok uyanık olmayan, kolayca etkilenen ve görünüşe bakılırsa Yaser Arafat'ın liderliğine çok da sadık olmayan biriydi. Tutuklandığı sırada El Halil yakınlarında küçük bir köyde yaşıyordu. Alt düzeydeki bir El Fetih elemanıydı ve resmi olarak kendisine Fatkhi kod adı verilmişti.

Gerekli altyapıyı hazırlama görevi AMAN'a bağlı 504. Birim'e verilmişti ama birimin elemanları plana şiddetle karşı çıkıyordu. O zamanlar birimin Kudüs'teki üssünün komutanı olan Rafi Sutton'un söylediği gibi, "Aptalca, çılgınca bir fikirdi. Yapılan her şey bana bilimkurguyu anımsatıyordu. Hayalperestlik ve rüyalar."

Ancak Sutton'un itirazı reddedildi. Yaklaşık on oda barındıran küçük bir yapı Shalit'in ekibinin emrine tahsis edildi. Shalit burada üç ayını Fatkhi üzerinde çalışarak geçirdi, çeşitli hipnoz teknikleri uyguladı. Kolayca etkilenen adamın kafasına kazınan mesaj şuydu: "El Fetih iyi. FKÖ iyi. Arafat kötü. Ortadan kaldırılması gerekiyor." İki ay sonra Fatkhi mesajı almış gibi gözüküyordu. Fatkhi, eğitiminin ikinci aşamasında özel hazırlanmış bir odaya yerleştiriliyor, kendisine bir tabanca veriliyordu. Odanın farklı köşelerinden ortaya çıkan hareketli Arafat fotoğraflarına hiç düşünmeden anında ateş edip Arafat'ı tam alnından vurması, öldürmek için ateş etmesi söyleniyordu.

AMAN şefi Yariv ve üç kişilik hedefli öldürme komitesinin bir üyesi, aynı zamanda kıdemli bir AMAN subayı olan Aharon Levran birçok kez Shalit'in yaptıklarını izlemeye gidiyordu. Levran bana [bu kitabın yazarına – ç.n.] şunları anlattı: "Fatkhi odanın ortasında ayakta duruyor, Shalit onunla konuşuyordu, sanki normal bir sohbet gerçekleştiriyorlardı. Shalit aniden elini masaya vuruyor, Fatkhi masanın etrafında koşmaya başlıyordu. Shalit'in yaptığı her türden el kol hareketine otomatik olarak tepki veriyordu. Sonra Shalit onu bir odaya alıyor ve bize Fatkhi'nin, mobilyalardan birinden ansızın ortaya çıkan Arafat fotoğrafını her gördüğünde nasıl silahını çekip ateş etme pozisyonuna geçtiğini gösteriyordu. Etkileyiciydi."

Shalit aralık ayının ortalarında artık operasyonun yapılabileceğini belirtti. Fatkhi'nin Ürdün Nehri'nden yüzerek Ürdün Krallığı'na geçmesinin planlandığı 19 Aralık gecesi, operasyonun başlangıç zamanı olarak belirlendi. Güçlü bir fırtına çıkmıştı, yağmur hiç dinmeden yağıyordu. Genellikle sakin ve dar olan Ürdün Nehri taşarak bendini aşmıştı. AMAN operasyonu ertelemek istedi ancak Shalit, Fatkhi'nin "en uygun hipnotize" durumda olduğu ve bu fırsattan yararlanılması gerektiği konusunda ısrarcıydı.

Fatkhi'yi yanında bulunan çok sayıda kişi Kudüs'ten uğurladı. Shalit onu nehir kenarına bıraktı ve birkaç hipnotik söz söyledi. Fatkhi hiddetli nehre doğru yürüdü, içinde malzemeleri bulunan bir sırt çantası taşıyordu. Nehre doğru hamle yapar yapmaz akımdan dolayı dengesini yitirdi. İri bir kaya parçasına tutundu, ne ileri gidebiliyor ne de geri dönebiliyordu. İri yapılı ve kaslı bir 504. Birim şoförü olan Ovad Natan büyük bir risk alarak suya atladı; bir halat kullanarak Fatkhi'yi kendisine bağladı ve onu kendi bulunduğu tarafa çekti. Sonra Fatkhi'yle birlikte nehri geçti ve onu Ürdün topraklarına bıraktı.

Rafi Sutton, Ürdün Nehri'nin İsrail kıyılarında Fatkhi'nin sırılsıklam olmuş halde titreyerek kendisini operasyona hazırlayan kişilere veda etmek için el sallayışını izliyordu. "Parmaklarını tabanca şekline getirip hayali bir hedefi alnının tam ortasından vuruyormuş gibi yaptı. Shalit'in hastasından memnun olduğunu fark ediyordum. Saat gece 1'i biraz geçiyordu."

504. Birim yaklaşık beş saat sonra Ürdün'deki ajanlarından birinden bir haber aldı: Filistinli genç bir adam, Beytüllahimli bir El Fetih elemanı Karameh polis karakoluna teslim olmuştu. Polise İsrail istihbaratının, Arafat'ı öldürmesi için beynini yıkamaya çalıştığını ve kendisine bir silah verdiğini anlattı. Üç gün sonra El Fetih içindeki bir kaynak, Fatkhi'nin örgüte teslim edildiğini, orada Yaser Arafat'ı destekleyen ateşli bir konuşma yaptığını bildirdi.

8

MEIR DAGAN VE USTALIĞI

İsrail işgalinin ardından Gazze ve Batı Şeria'daki Filistinliler –hem mülteciler hem de hayatları boyunca oralarda yaşamış olanlar– kendilerini düşman yani FKÖ'nün yıkmaya yemin ettiği Yahudi devleti tarafından yönetilir halde buldular. Milliyetçi politikaların ne içinde olan ne de onlarla ilgilenen Filistinliler, birbiriyle çatışan iki akımın girdabına yakalanmıştı; İsrail işgal ettiği toprakların kontrolünü sağlamakta, FKÖ ise İsraillileri bu topraklardan atmakta kararlıydı.

Filistinlilerin tümü acımasız ve diktatöryal Arap rejimleri altında yaşamışlardı ancak bir Filistinli, Arap devletleriyle İsrail arasındaki sınırda süren askeri çatışmadan neredeyse tamamen yalıtılmış olmayı seçebilirdi. İsrail FKÖ'nün terör faaliyetleri karşısında otoritesini saldırgan bir şekilde kabul ettirmeye çalışırken, artık kalabalık varoşlar haline gelmiş kamplar ve Filistin'in büyük şehirleri –Gazze, Nablus, Ramallah, Cenin ve El Halil– asli savaş alanlarıydı.

IDF ve onun bünyesindeki askerlerin misyonunda köklü değişikliklere gidildi; bu değişiklikler özellikle zorunlu askerlik hizmetini yapan on sekiz ila yirmi bir yaşlarındaki –1949'dan beri bu yaş aralığındakiler zorunlu askerlik hizmeti yapıyordu– askerleri kapsıyordu. Önceleri muharip birlikler ülkeyi dış düşmandan korumak için sınırda devriye gezerken artık Filistin şehirlerini ve kasabalarını kontrol etmekle görevlendirilmişlerdi. Savaş aynı zamanda istihbarat topluluğu içinde de köklü değişikliklere yol açmıştı. İsrail sınırları dışında istihbarat toplamakla görevlendirilen Mossad yeni işgal edilen yerlerle ilgili sorumluluğundan feragat etti. O görev, daha önceleri casusluk ve siyasi yıkıcılığa karşı koymakla görevlendirilmiş yaklaşık yedi yüz kişilik küçük bir teşkilat olan Şin Bet'e düştü.

1968'den 1970'e doğru FKÖ'nün İsrailli askerlere ve sivillere yönelik saldırıları daha sık, etkili ve ölümcül bir hal alırken Şin Bet de hızla genişliyordu. Teşkilat bütçeler, tesisler, personel ödenekleri

alıyor, AMAN'dan, özellikle de ona bağlı, daha önceleri Arap kaynaklar devşirmekle görevli 504. Birim'den Arapça konuşan çok sayıda kişiyi bünyesine katıyordu. Filistin terörüne karşı koymak kısa süre içinde örgütün başlıca hedefi haline gelmişti.

En çetin operasyon alanı, dünyadaki en yoğun nüfuslu bölgelerden biri olan Gazze Şeridi'ydi. Altı Gün Savaşı'nın ardından İsrailliler Sina'ya ulaşmak için Şerit'ten geçiyor, pazarlarda kelepir şeyler arıyor, Filistinli tarım ve yapı işçilerini karşı kıyıya taşıyorlardı. İsrailliler 1970 yılında Şerit'te ve Sina'nın kuzeyinde Yahudi yerleşimleri kurmaya başladılar. İsraillilere yönelik saldırılar gün geçtikçe daha da artıyordu. Bu saldırıların zirvesi Gazze Şeridi'ne beş yüz terör saldırısının düzenlendiği 1970 yılı oldu. Bu saldırılarda on sekiz İsrailli sivil öldürüldü, yüzlercesi yaralandı. O yıldan itibaren IDF sadece ana ulaşım arterlerini kontrol edebiliyordu; geriye kalan her yer FKÖ'nün egemenliği altındaydı.

Şin Bet, Şerit'teki terörü durdurabilmek için İsraillilere yönelik saldırılara karıştıklarından şüphelendikleri Gazzelileri içeren bir liste hazırladı. Büyük miktarda bilgi toplandı, liste uzadıkça uzuyordu. Bir istihbarat toplama örgütü olan Şin Bet'in kendi kendine işleyemeyeceği kısa süre içinde anlaşılmıştı. Aranan kişileri tutuklamak veya ortadan kaldırmak için ordunun insan gücüne –ve ateş gücüne– ihtiyacı vardı. Örgüt aradığını 1969 yılında IDF Güney Komutanlığı başkanlığına atanmış olan Tümgeneral Ariel "Arik" Şaron'da buldu. Şaron, teröristleri yakalayıp tutuklamak veya öldürmek konusunda Şin Bet'e yardımcı olması için Gazze Şeridi'ne gün geçtikçe daha fazla askeri birlik taşımaya başladı. Bu faaliyetler için gereken istihbarat ise çoğunlukla Filistinli muhbirlerden sağlanıyor ya da acımasız sorgulamalara maruz bırakılan tutuklulardan zorla elde ediliyordu.

Herkes Şaron'un saldırgan yaklaşımını doğru bulmuyordu. Gazze Şeridi'nin askeri valisi, aynı zamanda sivillerle ilgili konulardan sorumlu Tuğgeneral İzak Pundak, Filistin terörünü durdurmanın yolunun bölge sakinlerinin yaşam kalitesini geliştirmekten, bu bölgelerde minimum düzeyde askeri varlık bulundurarak sivillerle veya yaşadıkları kentlerle ilgili durumlarda kendi kendilerini yönetmelerine izin vermekten geçtiğini savunuyordu. "Savaş tehdidi ve sadece öldürmek için öldürmek bizi intifadadan" ya da halk ayaklanmasından "başka

bir yere götürmez" diyordu Pundak. [Savunma Bakanı] Dayan ve Şaron, Şerit'te ne yapılması gerektiği konusunda aynı fikirde değildi. Dayan oradaki nüfusla ilişkiler ve iletişim kanalları kurmak isterken Şaron teröristleri avlıyor, onlara sadece silahının görüş alanından bakıyor, bölgedeki nüfus onu hiç mi hiç ilgilendirmiyordu.

Pundak, Şaron'un taktikleri karşısında dehşete kapılmış, şiddetle şikâyetlenmeye başlamıştı. "Şaron'un tüm subayların önünde 'Kim bir terörist öldürürse bir şişe şampanya kazanır, kim birini tevkif ederse o da bir şişe soda kazanır' dediğini duydum. Ben de dedim ki 'Ulu Tanrım, bu nasıl bir politika böyle? Bu şekilde kimler konuşur? Bunlara biraz yardım etmezsek, biraz refah sunmazsak sonunda hepsi terör yoluna gidecekler.'"

Şaron Filistinlilerle bir arada kalmak için hiçbir umut olmadığı konusunda ısrarcıydı. Ona göre terörist saldırılara güçle yanıt verilmesi gerekiyordu, karşı tarafta barışın konuşulabileceği kimse yoktu. Eğer Arafat ve FKÖ'nün diğer liderlerinin amacı İsrail'i yıkmaksa geriye tartışılacak ne kalıyordu ki?

Şaron'un Güney Komutanlığı'ndaki düzenli ordu birliklerinin Mısır'la olan uzun sınırda devriye gezmek veya Süveyş Kanalı boyunca patlak veren üç yıllık Yıpratma Savaşı'nın muharebelerinde çarpışmak gibi başka işleri de vardı; Şaron bu yüzden tek görevi terörizmle mücadele etmek olan bir birime ihtiyaç duyuyordu. En az bu kadar önemli bir başka şey de Şaron'un doğrudan kendisine rapor verecek, aynı düşünce yapısı ve prensiplerle faaliyet yürütecek kişilerden oluşan kapalı devre bir birlik yaratmak istemesiydi.

Yeni birimi kimin yöneteceğine karar verme vakti geldiğinde 1969'un ortalarında Sina'nın kuzeyindeki bir olayı hatırlayan Şaron'un aklına hemen Meir Dagan geldi. El Fetih bir mayın tarlasının tam ortasına IDF üssünü hedef alacak şekilde zaman ayarlı fünyeler bağlanmış Katyuşa füzeleri yerleştirmişti. Füzelere yaklaşarak onları etkisiz hale getirmeye ne bir asker ne de bir subay cesaret edebilmişti. Ama o zamanlar genç bir keşif subayı olan Dagan bir adım öne çıkmıştı. Gösterişsiz şekilde Katyuşalara doğru yürüyerek onları etkisiz hale getirmişti. Dagan, Şaron'a genç bir subay olduğu dönemleri hatırlatmıştı.

Dagan 1945 yılında dünyaya geldi. Ailesi, onun doğumundan altı yıl önce bir Rus subayının Almanların bölgeyi işgal etmek üzere olduğu ve Yahudiler için işlerin kötüye gideceği uyarısı yapmasının ardından Polonya kasabası Łuków'dan kaçtı. Sibirya'nın çetin düzlüklerine sığındılar. Savaş bitince sayısı on binleri bulan diğer mültecilerle birlikte, evlerinden ve kaçmayı başaramamış Yahudilerden geriye hiçbir şey kalmadığından bihaber şekilde Polonya'ya dönmek üzere yola çıktılar. Meir Ukrayna'da bir yerlerde, yük treninin duraklarından birinde dünyaya geldi. Tıkış tıkış ve soğuk bir yük vagonunda hayatta kalma şansı azdı ama ailesinin kendini adamış bir şekilde bakımını yapması, bununla birlikte gözle görülür şekilde doğuştan gelen fiziksel direnci onu kurtarmıştı.

"Ailem o dönemle ilgili hiç konuşmadı" diyordu Dagan. "Sanki birileri takvimden 1939'la 1945 arasındaki o yılları silmişti. Doğru, hayatta kalmışlardı, bizi de kurtarmışlardı ama savaş ruhlarını incitmişti. Hiçbir zaman gerçek anlamda iyileşemediler." Babası, yerle bir edilmiş vatanlarına dönüşlerini anlatmak için sadece bir kez hazır hissetmişti kendini. Meir Dagan Yahudilerin katledilip toplu mezarlara gömüldüğü ölüm vadisini bulmuştu, onlar anısına bir anıt dikmek istiyordu. Köyden Yahudi olmayan birine kendisine yardım etmesi için para verdi. Adam ona Yahudilerin Gestapo tarafından bir araya toplandığı zamanlardan birinde, Almanların kendisinden fotoğraf çekmesini istediklerini anlattı. Almanlar bölgeden ayrılırken filmi almayı unutmuşlar, adam da onu Meir'in babasına vermişti. Meir'in babası filmleri tab ettirdiğinde fotoğraflardan birinin babasının yani Meir'in büyükbabasının vurulup toplu mezara atılmadan hemen önce çekilmiş fotoğrafı olduğunu fark etti.

Büyükbaba Dov Ehrlich uzun sakalı ve bukleleriyle, gözlerindeki dehşetle, sırıtarak süngülü tüfeklerini sağa sola sallayan Alman askerlerinin önünde diz çökmüş halde gözüküyordu. "Katillerin aşırı derecede faşist ve fanatik olduğunu düşünmek doğaldı" diyordu Dagan. "Ama gerçek bundan farklıydı: Bu katliamı gerçekleştiren tabur, cephe gerisindeki bir Wehrmacht birliğiydi. Muharip birimler cephedeydi. Bu adamlar avukatlar, tüccarlar gibi sıradan, normal insanlardı. Herhangi birini alıp bir katile dönüştürebiliyordunuz." Dagan'ın çıkardığı ikinci ders çok daha önemliydi: "Gerçeği kabul edelim: Holokost'a maruz kalan Yahudilerin çoğu savaşma-

dan öldü. Savaşmaksızın diz çöktüğümüz o duruma bir daha asla düşmemeliyiz."

Polonya'da geçen beş yılın ardından, ki bu süreçte Meir on yıllar sonra Mossad direktörü olarak Polonyalı mevkidaşlarıyla yapılan toplantılarda havayı yumuşatmak için kullandığı dili de öğrenmişti, aile İtalya'ya geçti, oradan göçmenleri İsrail'e taşıyan, büyükbaş hayvan gemisinden bozma bir gemiye bindiler. O gemide Dagan'la birlikte olan bir arkadaşı daha o zamanlarda, o acınası ve aşırı kalabalığın olduğu koşullarda bile Dagan'ın "asker olarak doğmuş gibi davrandığını" söylüyor. [İsrail'e – ç.n.] yolculuk esnasında gemi fırtınadan dolayı neredeyse batıyor, Meir bir kez daha ölümle yüz yüze geliyor, üzerine giydiği can yeleği ve elinde sıkıca tuttuğu portakalla güvertede bekliyordu. Dagan'ın hatırladığı şey işte oydu: Elinde tuttuğu meyve. "Portakalı ilk kez orada, gemi yolculuğu sırasında tattım" diyordu, "babamın bana İsrail topraklarından geldiğini söylediği meyveyi verirken yaşadığım muazzam gururu hatırlıyorum."

Denizde geçen bir ayın ardından Hayfa'ya ulaştılar. Yahudi Ajansı yetkilileri yolcuları önce külüstür çadırlarda yatacakları geçici konaklama yerlerine, oradan da Lod yakınlarında bulunan boşaltılmış bir İngiliz ordu kampındaki geçici barakalara yerleştirdi. Her bir odada altı aile yaşıyor, aileleri birbirinden sadece bir perde ayırıyordu. Her bir barakada yalnız bir duş yeri vardı. Zor yaşam koşullarının ötesinde göçmenler bir de orada daha eskiden beri bulunanların aşağılayıcı tavırlarıyla uğraşmak zorunda kalıyorlardı. Sabralar –İsrail'de doğmuş olanlar böyle adlandırılıyordu– Yahudi mültecilere karşı küçümseyici bir davranış içindeydiler. Sabralar Avrupa Yahudilerini Nazilere karşı savaşmak yerine mezbahaneye giden koyunlar gibi sessizce gaz odalarına doluşmakla suçluyordu.

Dagan on yedi yaşında okuldan ayrıldı ve düşman hatlarının ötesinde gizli görevler yapan (aynı zamanda İsrail'in daha sonraki askeri ve sivil liderlerinin çoğunun içinden çıktığı) elit kuvvet Sayeret Matkal'a yazıldı. 1963'ün Ağustos ayında Sayeret Matkal için gönüllü olan otuz IDF elemanından sadece on dördü yetmiş beş haftalık zorlu eğitim programını tamamlamıştı. Eğitime Dagan'la birlikte başlayanlardan biri de, sonraları IDF'de birtakım üst düzey makamlarda bulunacak, Dagan öncesi Mossad şeflerinden biri ola-

rak hizmet verecek olan Danny Yatom'du. Yatom, Dagan'la ilk karşılaştığında telaşlandığını hatırlıyordu. "Birden komando bıçağını çeker ve her ağaç gövdesine, her telefon direğine fırlatırdı" diyordu. "Kendi kendime gerçek katillerin olduğu birime düştüğümü, belki de böyle bir yerde hayatta kalma şansımın olmadığını düşünüyordum." Yatom elemeleri geçti ama Dagan geçemedi. "Geriye bakıp düşününce" diyordu Dagan, "bu benim için sadece bir şanstı, sanırım gerçekten de oraya uygun değildim. Sabra değildim. Kibbutz değildim. Vadiden değildim" –Sayeret'e yüksek oranda eleman veren, çok sayıda kibbutzun bulunduğu, Hayfa'nın doğusundaki Jezreel Vadisi– "kendi kendilerine 'Aramıza karışmaya çalışan bu garip yabancı da kim böyle?' diye düşünüyorlardı."

Dagan Paraşütçü Birliği'nde görevlendirildi, Keşif Tugayı'nda hizmet etti. Piyade subaylığı eğitiminden geçti ve 1966 yılında teğmen olarak terhis oldu. Altı Gün Savaşı'nda ihtiyatlık hizmeti için tekrar çağrıldı, bir paraşütçü bölüğünün komutanı olarak hizmet verdi. Önce Sina'da sonra da Golan Tepelerinde savaştı.

"Birden kendimizi aralıksız bir savaş dizisinin ortasında bulmuştuk" diyordu. "İsrail'in varoluşunun garantide olmadığı duygusu bana nereden gelmişti? Üzerine bastığım topraklardan; tüm bu savaşlardan gelmişti." Altı Gün Savaşı'ndan sonra düzenli orduya yeniden yazıldı ve operasyon subayı olarak Sina'ya gönderildi; Şaron onunla ve cesaretiyle işte orada, Katyuşaları etkisiz hale getirirken tanışmıştı.

Dagan 1969'da Şaron'un yeni özel operasyon birliğinin komutanı oldu. Bu, en üst düzey 150 askerden oluşan küçük bir birlikti; son derece gizliydi, IDF'nin iç dokümanlarında adı sadece No 5176 olarak geçiyordu. Gayri resmi olarak Sayeret Rimon –El Bombası Komandoları– adıyla biliniyordu çünkü amblemi el bombası, bıçak ve paraşüt kanatlarından oluşuyordu. Dagan, Gazze şehrinin hemen güneyinde bulunan, bir zamanlar Mısır Devlet Başkanı Nasır tarafından kullanılmış metruk bir kır evine el koyarak orayı üs haline getirdi.

Dagan'ın askerlerinden biri onun "korku mekanizmasında ciddi bir işlev bozukluğu olduğunu" söylüyordu. Hakkında söylenenlere bakılırsa olağanüstü gözü pek, odaklanmış ve agresifti. Öyle olunca onun komutasındaki yeni kuvvet de bir askeri birliğe özgü

olmaktan çok uzak niteliklere sahipti. Birlik serbestti, vahşiydi ve sadece tek bir şeyle ilgileniyordu: Olabildiğince fazla operasyon yapmak. Dagan her sabah üst tarafı çıplak biçimde yatak odasından çıkar ve Doberman köpeği Paco'yla birlikte bahçeye doğru yürürdü. Silahını çeker, adamlarının yere dağınık halde attığı soda şişelerine rastgele ateş ederdi. Emir erlerinden oluşan bir ekip kahvaltısını hazırlar, botlarını parlatırdı. Dagan, adamlarını diğer birliklerdeki askerlerin en iyilerinden bizzat kendisi seçerdi; kendisi nereye yönlendirirse oraya gitmeye istekli adamlar arardı.

Dagan henüz yirmili yaşlarının ortalarında olmasına rağmen kendi savaş doktrinini geliştirmeye başlamıştı; bu savaş doktrini IDF ve İsrail casusluk teşkilatlarının bugün bile izlediği doktrinlerden biriyle çarpıcı bir benzerlik taşımaktadır. Bu doktrinin temel prensibi İsrail'in büyük çaplı savaşlardan kaçınması gerektiğiydi çünkü "Altı Gün Savaşı'nın muazzam ve hızlı zaferi bir daha asla yaşanmayacaktır." Bununla birlikte Dagan İsrail'in "bıçak kemiğe dayanmadığı sürece" topyekûn bir askeri çatışmaya girmemesi gerektiğini iddia ediyordu. O, bunun yerine, Arapların bir dizi sınırlı nokta atışı saldırılarla yenilebileceğine inanıyordu. Bundan dolayı da düşman liderlerinin ve önemli saha elemanlarının kıyasıya peşine düşülmesi, ele geçirilmesi ve yok edilmesi gerekiyordu.

Dagan yaklaşık altı aylık bir asker bulma, eğitme ve birliğini inşa etme sürecinin ardından 1969 yılının sonlarına doğru artık sahaya inme vaktinin geldiğine karar verdi. Şin Bet ona Gazze Şeridi'nde aranan kişileri içeren bir dosya verdi. Yeni birliğin ilk elemanlarından biri olan Avigdor Eldan, "Ama liste gittikçe uzuyordu" diyordu. Şin Bet kimleri aradığını biliyor olabilirdi ama teşkilat ateş gücünden yoksun olmasından dolayı onları ele geçiremiyordu. Dosyada dört yüzden fazla isim vardı.

Şin Bet listeyi iki kategoriye ayırdı. "Kara" hedefler çoğunlukla sorgulanmak için arandığını bilmeyen ikincil elemanlardan oluşuyordu. Dagan'ın adamları bu hedefleri kendi ifadesiyle "kimlik taraması" uygulamalarıyla süpürmeye çalışıyordu. Yakalanan bir "kara" FKÖ elemanı Şin Bet tarafından sorgulanır, işbirliğini reddederse işkenceye tabi tutulurdu. Yakalanan kişi daha sonra bir taksiye bindirilir, yanına Dagan'ın tabancalı iki adamı oturarak onu sıkıştırır,

saklanılan yerleri, FKÖ'ye yardım eden aileleri, militanların kullandıkları güzergâhları ve daha başka pek çok şeyi göstermesi istenirdi. Bir ciple onları takip eden El Bombası Komandoları ise ifşa edilen bilgiler doğrultusunda hemen harekete geçer, muhbirin işaret ettiği herkesi tutuklardı.

Diğer yandan "kırmızı" hedefler arandıklarını bilen kişilerdi; bu onların çok daha temkinli, zaten firari ve genellikle de yoğun şekilde silahlı olmaları anlamına geliyordu. Kırmızıları ortadan kaldırmak çoğunlukla hızlıca silah çekip öldürmeye izin verecek derecede yaklaşmayı gerektiriyordu. Bu yüzden Dagan, Araplar gibi giyinmiş ve inandırıcı olmaları için işbirlikçi Filistinlilerin eşlik ettiği en iyi adamlarını Gazze'ye yakın yerlerin derinliklerine gönderdi.

Şin Bet'le birlikte hareket eden bu gruba Zikit (Bukalemun) kod adı verildi. Başlangıç için sekiz elit muharip asker seçildi. Bukalemun projesi o kadar gizliydi ki Eldan bile başlarda, "Bizi ne için eğittiklerini bilmiyorduk" diyordu. "Tek bildiğimiz canımızı çıkarıyor olmalarıydı, bir de unutmayın ki oraya gittiğimizde zaten zindeydik."

Bukalemunlar Şin Bet tarafından düzenlenmiş sahte yerel belgeler taşıyorlardı. Silahlarını çekene kadar kim oldukları ortaya çıkmaksızın yoğun nüfuslu bölgelerin merkezine kadar sokulabiliyorlardı.

"Bu terör hücrelerinin temel zayıf noktasından istifade ettik" diyordu Dagan. "Marksist geçmişlerinden dolayı 'bilmen gerekeni bil' ayrımını çok üst düzeyde uyguluyorlardı. Her bir adam sadece kendi hücresindeki kişileri biliyor, diğer hücrelerdekini bilmiyordu. Eğer yerel halktan silahlı biri gibi gözüküyorsanız ve hedefin dilini konuşabiliyorsanız, hedefin bunun bir hile olduğunu her şey için çok geç olmadan önce anlaması mümkün değildir."

"Örneğin" diyordu birimin eski elemanlarından biri olan Moshe Rubin, "terörist örgütlerin silahlarını gemiler vasıtasıyla Lübnan'dan edindiklerini öğrenmiştik. Beyrut'tan bir ana gemiye[25] biniyorlar, denizin derinliklerine açılıyorlar, Gazze kıyısına yakın bir yerde küçük balıkçı teknelerine geçerek kıyıya ulaşıyorlardı. Kendi kendimize, 'Neden biz de Lübnan'dan kalkan gemilerden birindeymiş gibi oraya varmayalım ki?' dedik."

25) Ana gemi: Başka şeylerle birlikte küçük gemileri de taşıyan büyük gemiler. (ç.n.)

Böylece 1970 yılının Kasım ayında altı Bukalemun elemanı, İsrail donanmasının Gazze kıyısına yakın bir yere kadar getirdiği bir balıkçı teknesine bindi.

Ekibin içinde Dagan yönetimindeki üç Yahudi IDF askeri vardı. Onlara iki de Filistinli işbirlikçi eşlik ediyordu, içlerinden biri iki ay önce Ürdün Kralı Hüseyin'in FKÖ militanlarına yönelik uyguladığı katliamdan kaçmıştı, kendisini kurtaran İsraillilere minnettardı. Denizaltı kod adlı diğeri ise kafatasına kama saplayarak bir akrabasını öldürmüş, işbirliği yapma karşılığında Şin Bet tarafından serbest bırakılmıştı. Ekibin bir başka üyesi de İsrailli Bedevi bir IDF subayıydı. Görevi, diğerlerinden önce giderek aranan kişilerle bağlantı kuracak, böylece de diğerlerinin olan biteni bilmesini sağlayacak Filistinlilerin taşıdıkları mikrofonlardan gelen bilgileri takip etmekti. Bedevinin bir görevi daha vardı: Eğer iki Filistinli ihanet etmeye yeltenirse Dagan'a haber verecekti.

Bukalemun ekibi sahile ulaştı, birkaç gün boyunca terk edilmiş bir meyve bahçesinin deposunda gizlendi, işbirlikçiler sık sık temkinli bir şekilde etraftaki mülteci kamplarına gidiyordu. Lübnan'dan gelen Filistin Halk Kurtuluş Cephesi üyeleri olduklarını iddia ediyorlardı.

Başlangıçta kimse gelmedi. Birim elemanlarından biri, "Bizden korkuyorlardı; İsrailli olduğumuzu düşündükleri için değil, FKÖ elemanları olduğumuza ikna oldukları için korkuyorlardı" diye hatırlıyor o günleri. "Yerel halk teröristleri her zaman sevmezdi. Teröristler sık sık onları gasp eder, onlardan hep daha fazla yiyecek ister, kadınlara tecavüz ederdi. Narenciye bahçelerinde sık sık bizim değil aranan teröristlerin öldürdüğü Arapların cesetlerini bulurduk, teröristler İsrail işbirlikçilerini infaz etme bahanesiyle kendi kişisel davalarını görürlerdi."

İnsanların güvenini kazanmak için yapılan düzmece bir operasyonda, grup güya bir IDF devriyesi tarafından "keşfedilmiş", devriye ekibi onlara ateş açarak peşlerine düşmüştü. Dagan ve adamları Beit Lahia mülteci kampının güneyindeki bir kum tepesi bölgesine kaçmıştı.

Olay yerel halkın ilgisini çekmişti. "Denizaltı", Bukalemunlarla kıdemli bir Halk Cephesi üyesiyle bağlantısı olduğu bilinen bir kadın arasında görüşme ayarlamayı başardı. Bukalemunlar bir tavuğu

keserek kanını, boğazlarına sardıkları sargı bezlerine sürdüler, bu görüntü onların neden güya konuşamadığını açıklıyordu, sözü işbirlikçiye bıraktılar. İşbirlikçi, "Buraya size yardım etmeye geldik" dedi kadına. "Üst düzey komutanlarınızı kum tepelerine getir."

Bir gün sonra teröristler ortaya çıktı. "Üç kişi gelmişti; iki erkek bir de kadın, silahlıydılar, üst düzey komutanlardandı" diye hatırlıyor Dagan. Karşılıklı selamlaştıktan sonra Dagan parolayı fısıldadı. Üç asker, taşıdıkları 9 milimetrelik Baretta marka tabancalarıyla yakın mesafeden ateş ederek iki adamı öldürdü. İkisine de on beş yirmi el ateş edilmişti.

"Kadın vurulmadı" diyordu Dagan memnuniyet içinde.

Eldan şunları hatırlıyor: "Sonra Meir, üzerinde bulunduğumuz yüksek kum tepesinden hızla kayarak aralarından birinin çıkarıp bize ateş etmeyi başardığı Star marka tabancayı aldı, 'ölü kontrolü' yaptı ve her birinin kafasına iki kurşun daha sıktı." Dagan Star marka tabancayı kendisi aldı, kılıfını Eldan'a verdi.

Sonrasında kadını kendileriyle beraber götürüp sorgulanmak üzere Şin Bet'e teslim ettiler.

Bob Aroyo adlı bir reklam müdürü, 1971 Ocağının ılık bir cumartesi sabahı, ailesini Sina Yarımadası'nın Akdeniz kıyılarında bulunan Bardawil Lagünü'ne nazır tepelere yürüyüşe götürmüştü. Malta'da doğan, İngiltere'de büyüyen Aroyo, eşi Preeti, Mark ve Abigail isimli iki çocuğuyla birlikte 1969 yılında İsrail'e taşınmış, Tel Aviv'in doğusundaki küçük bir kenar mahalleye yerleşmişti. O zamanlar çocuklar henüz küçüktü –Mark yedi yaşında, Abigail beş yaşındaydı– Aroyo kısa, sakin bir gezi planladı; güneşli bir günde temiz hava almak için güneye gidecekler, sonra da akşam yemeği için erkenden eve döneceklerdi. Her iki çocuk da dünyalar güzeliydi, yüzleri İsrailliler için tanıdıktı çünkü babaları, hazırladığı bazı afişlerde çocuklarını kullanmıştı.

Aroyo ailesi, öğleden sonra saat 15.00'te gezilerini bitirmiş, eve dönmek üzere Ford Cortina marka arabalarına binmişlerdi. Kuzeye, El Ariş'e doğru hareket ederek Gazze Şeridi'ne girdiler, burada ana otoban boyunca Filistin köylerini ve mülteci kamplarını geçtiler. O zamanlarda Sina'ya giden İsrailliler sıklıkla Şerit'ten geçerlerdi çünkü burası en kısa ve kolay güzergâhtı ve o zamana kadar oldukça güvenliydi.

Gazze'nin hemen kuzeyinde, 7Up fabrikasına yakın bir yerde derme çatma bir barikatla yolları kesildi. Onlu yaşlarda bir genç arabaya doğru koşarak arka koltuklara bir el bombası bıraktı. Patlama, bir alev topuna dönen aracın içine yayılmıştı. Aroyo yaralandı, sürünerek dışarı çıktı ve yakınlarda dikilen iki gençten yardım dilendi. Ama onlar sadece gülüp alay ettiler. Abigail arabada öldü. Mark hastanede öldü. Preeti'nin aldığı yaralar onu hayatı boyunca çok ağır derecede engelli haline getirdi. Aroyo'nun çocukları iki gün sonra on binlerce İsraillinin katıldığı bir cenaze töreniyle Zeytin Dağı'ndaki Kudüs antik mezarlığında aynı mezara defnedildi. IDF'nin askeri din işleri başkanı Tümgeneral Rabbi Shlomo Goren bir anma konuşması yaptı. Tüm İsrail yastaydı.

Şin Bet iki hafta sonra failleri yakaladı. Arabaya bombayı bırakan on beş yaşındaki Muhammed Süleyman al-Zaki isimli çocuk, Gazze'nin Şucaiye semtine yakın bir yerdendi; iki suç ortağı ise on altı ve on yedi yaşlarındaydı. Kıdemli bir El Fetih elemanı tarafından operasyon için görevlendirilen üç genç de Filistin Lisesinde öğrenciydi. Aroyo ailesine yönelik saldırı ilk eylemleri de değildi.

Mark ve Abigail Aroyo'nun öldürülmesi, Altı Gün Savaşı'ndan sonra gelişen terör seline karşı verilecek cevap açısından bir dönüm noktasını işaret ediyordu. Meir Dagan, "İşlerin bu şekilde devam edemeyeceğine karar vermiştik" diyordu. "Arik [Şaron], o çocukların öldürülmesinden sonra Gazze Şeridi'ndeki terörle bizzat ilgilenmeye başladı." Şaron her ne kadar Dagan'a tam anlamıyla güvenmeye devam etse de artık ondan gelen raporlardan tatmin olmuyordu. O noktadan itibaren Şaron, "sık sık kır evimize [El Bombası Komandolarının üssüne – ç.n.] geliyor, görev ve devriyelerimizle ilgili planlamalarımıza en ince detaylarına kadar müdahil oluyordu."

Aroyoların öldürülmesi İsrail savunma kuruluşlarındaki, işgal edilen yerlerdeki nüfusun nasıl idare edileceğiyle ilgili tartışmalara da etkin biçimde son verdi. Şaron'un yaklaşımı galip geldi. Gazze Şeridi'ne yoğun bir şekilde kuvvet yığıldı, Şaron'un emri altında hareket eden bu güçler kalabalık mülteci kamplarına ulaşılabilmesi için geniş yollar açmak amacıyla evleri yıktı. Şaron, 1972'nin Ocak ayında bir gece Refah'ın güneyindeki 2.500 akrelik[26] bir alandan Bedevilerin çıkarılması emrini verdi. İşgal edilen bölgelerdeki hükümet

26) 2.500 akrelik bir alan yaklaşık 10,1 km²'ye tekabül etmektedir. (ç.n.)

faaliyetlerinden sorumlu olan General Shlomo Gazit şok olmuştu. Ertesi sabah harekâtı duyunca sinirden küplere bindi, istifa tehdidinde bulundu. Kendisi daha sonra, "Bu eylemi etnik temizlik ve savaş suçu olarak tanımlamanın dışında başka yol yoktur" diyecekti.

Şaron'a, teröristler İsrail'e saldırmadan onları bulup öldürmesi için özel kuvvetler ve gizli birimleri kullanmak konusunda tam yetki verilmişti.

Bu arada Dagan ve adamları da aranan bu Filistinlileri bulmak ve yok etmek için sürekli yeni yöntemler geliştiriyorlardı. Taktiklerden birisi onları genelevlerde tuzağa düşürmekti. Bir diğeri, teröristlerin narenciye bahçelerinde buluşmayı planladıklarını öğrendikleri zaman oralardaki ağaçlarda saklanmaktı; bu tür durumlarda tam bir sessizlik ortamı yaratmak için ağaçların arasına gerdikleri olta misinalarını çekerek iletişim kurarlardı. Teröristler ortaya çıkar çıkmaz vurularak öldürülürdü.

Filistin Kurtuluş Ordusu'na bubi tuzaklı el bombaları satmak için sık sık Filistinli bir işbirlikçiden de yararlanırlardı. Normalde [pimi çekildikten – ç.n.] üç saniye sonra patlayan bombaların fünyeleri yarım saniyeye ayarlanır, böylece bombayı kullanan kişinin kendi kendini patlatması sağlanırdı. Bir keresinde İngilizlerin İkinci Dünya Savaşı sırasındaki bir hile operasyonu olan Kıyma Operasyonu'ndan esinlenen Dagan ölü numarası yapmış ve ikisi Filistinli işbirlikçi, diğerleri de Arap kılığına girmiş olan arkadaşları tarafından teröristlerin sığınaklarından birine taşınmıştı. İçeri girer girmez herkesi öldürmüşlerdi.

Aroyoların öldürülmesinden bir ay sonra yani 29 Ocak 1971'de Dagan'ın komutasındaki iki cip, Cibaliye mülteci kampıyla Gazze şehri arasında uzanan yoldan aşağı doğru iniyordu. Yol üzerinde içi yolcularla dolu, ters istikamete doğru giden bir taksiyle karşılaştılar. Dagan yolcular arasında iki "kırmızı" olduğunu tespit etmişti: Fawzi al-Ruheidi ve Ebu Nimr olarak bilinen Muhammed al-Aswad. Dagan ciplere geri dönüp taksinin peşine düşmelerini emretti. Cip yetişti ve yolu kesti, Dagan'ın askerleri inip taksinin etrafını sardılar. Dagan silahını çekip araca doğru yaklaştı. Ebu Nimr, elinde pimi çekilmiş bir el bombasıyla birlikte araçtan aşağı indi. "Eğer daha fazla yaklaşırsan" diye bağırdı, "hepimiz ölürüz!" Dagan bir iki saniye durakladı. Sonra "El Bombası!" diye bağırdı ve Ebu

Nimr'e doğru hamle yaptı; el bombasını tutan elini sıkıca kavradı, kaskıyla Ebu Nimr'in kafasına vuruyordu. Aşırı kan kaybeden Ebu Nimr bilincini yitirmişti, Dagan sakince ve dikkatlice el bombasını aldı, yerden bombanın pimini bularak yeniden taktı. Bu kahramanlık davranışı Dagan'a genelkurmaydan bir madalya kazandırdı. Bu davranış aynı zamanda Şaron'un Dagan'la ilgili kara mizah ürünü o tanımlamayı yapmasına da vesile olmuştu: "Onun en büyük ustalığı Arapların başını gövdesinden ayırmaktır."

Ancak buna rağmen Dagan'ın seçtiği yöntemlerin etkili olup olmadığıyla ilgili tartışmalar devam ediyordu. Aslında El Bombası Komandolarının öncülük ettiği, Şaron'un teşvik edip desteklediği Şin Bet ve IDF özel kuvvetleri 1968'le 1972 yılları arasında Gazze Şeridi'ndeki terörizmi büyük oranda yok etmişlerdi. Filistinli örgütlerin Dagan'ın taktiklerine verecek bir cevapları yoktu. Bu örgütler, Şin Bet'in sırlarını nasıl öğrendiğini veya Arap kılığına giren İsrailli askerlerin nasıl deşifre olmadan birden ortaya çıkıp savaşçılarını yakalayarak öldürdüklerini bir türlü çözemiyorlardı. Şin Bet'in dört yüz kişilik arananlar listesi (ki sürekli yeni isimler ekleniyordu), 1972 yılında on kişiye düşmüştü. Gazze Şeridi'nde önceki yıllarda yüzleri bulan terör saldırılarının sayısı o yıl sadece otuz yediye düşmüştü. Dört yıl boyunca bu sayı her geçen yıl giderek azalacaktı.

Ama bu yöntemler için ödenecek bir bedel de vardı.

İzak Pundak, birlik tarafından hazırlanmış bir raporu okuduğunu hatırlıyordu, raporda şu ifadeler vardı: "Bir timimiz Eş Şati'de [Gazze'deki bir mülteci kampı] aranan bir teröristi kovalıyordu. Aranan kişi evlerden birine kaçtı. Tim de onun peşinden eve girip onu silahsızlandırarak evin içinde öldürdü." Pundak, bir istihbarat yetkilisinin dikkatini, böyle bir raporun Birleşmiş Milletler'e ya da Kızıl Haç'a ulaşması durumunda uluslararası bir skandal yaratacağına çektiğini söylüyor. Pundak'a göre yetkili, "Ne olmuş yani?" demişti. "Raporu yok edin gitsin."

Pundak bu olayı Güney Komutanlığı şefi Şaron'a anlattı, Şaron bu olayın ayrıntılıca soruşturulmasını reddedince Pundak ona, "Sen bir yalancı, sahtekâr ve hilekârsın" dediğini hatırlıyor. Şaron sinirden köpürdü ve Pundak'a vuracakmış gibi elini kaldırdı ama Pundak korkmuyordu. Ona, "Eğer bunu yaparsan burada, kendi büronda kemiklerini kırarım" dedi. Şaron yerine oturdu. Pundak

sonrasında selam vaziyeti aldığını ve "Şimdi senin aynı zamanda bir korkak olduğunu da anladım" diyerek odayı terk ettiğini belirtiyor.

Çok sayıda gazeteci Dagan'ın isimsiz adamlarından, insanlar ellerini havaya kaldırarak teslim olduktan sonra onları öldürdüklerine ilişkin açıklamalar elde etmiştir. Anlatılan şeylerden birine göre bu adamlardan biri, kendisiyle birlikte diğer askerlerin, bir IDF subayını öldürmekten dolayı aranan bir Filistinliyi tutukladığını anlatıyordu. İddiaya göre onlarla birlikte olan bir Şin Bet ajanı, yakalanan kişinin asla yargılanamayacağını çünkü mahkemede gizli servisin, adamın yakalanmasını sağlayan bilgiyi veren işbirlikçinin ismini vermeye zorlanacağını söylemişti. Askerler tutsağın "kaçmasına" izin vermiş ve koşarken onu vurmuştu.

Birliğin bir başka eski elemanı şunları anlatıyordu: "Tutsağın yakalandığı evden yakınlardaki karanlık bir sokağa doğru kaçmasına izin verirdik, askerler yakalanan kişinin kaçacağı güzergâha, kolaylıkla alabileceği şekilde bir tabanca ya da el bombası bırakmış olurdu. Tutsak tabanca ya da el bombasını aldığı anda ateş ederek onu öldürürlerdi. Bazen yakalanan kişiye 'Kaçmak için iki dakikan var' derlerdi, sonra da kaçmasını bahane ederek onu öldürürlerdi."

Bir diğer eski El Bombası Komandosu, Dagan'ın söz konusu kırmızı hedefler olduğu zaman "şüphelilere öldürülmeden önce teslim olmaları için bir şans verilir" şeklindeki IDF kuralını tek taraflı olarak feshettiğini anlatıyordu. Dagan'ın komuta anlayışına göre, kırmızı bir hedef görülür görülmez katledilmeliydi. Dagan'ın kendisi de bunu doğruluyor ama bunun hakkaniyetli bir şey olduğunu söylüyor: "Bizim bir ölüm timi veya katiller çetesi olduğumuza ilişkin tüm iddialar saçma. Biz savaş koşullarında hareket ediyorduk; biz de, aranan kişiler de sivil kıyafetliydik ve aynı silahları taşıyorduk. Benim bakış açıma göre silahlı bir adam için tutuklama prosedürleri olmaz, olamaz. O dönemlerde aranan tüm insanlar silahlıydı. Eğer bir kişi silah taşıyorsa –ister arkasını dönsün, ister koşsun, isterse kaçsın ama hâlâ elinde bir silah varsa– onu öldürürsünüz. Amacımız onları öldürmek değildi ama intihar etmek de değildi. Şurası açık ki eğer ilk ateş eden biz olmasaydık onlar bize ateş edecekti."

Pundak, 29 Kasım 1972'de aranan kişinin ölümüyle sonuçlanan bir tutuklama operasyonu sonrası Dagan'ın yardımcısı Shmuel

Paz'ın askeri mahkemeye çıkarılmasını talep etmişti. Duruşmada Paz'ın tüfek taşıyan adama belli bir mesafeden ateş ettiği, adamın yere düştüğü belirtilmişti. Paz adama doğru yaklaşmış, adamın öldüğünden emin olmak için sürekli ateş etmişti. Paz, "Tam olarak ne yapmamı bekliyordunuz ki?" diye soruyordu. Dagan ise "Adamın yere düşmesi bir eyleme kalkışmayacağı ya da sadece yaralı olup bize ateş edemeyeceği anlamına gelmez. Böyle bir durumda başka türlü davranmak mümkün değildir" diyordu.

Paz, şüphenin kendi lehine yorumlanmasından ötürü aklandı. Diğer tüm şikâyetler, söylentiler, ifadeler –çok sayıda ölü beden de cabasıydı– bir dolabın içine süpürüldü ve herhangi bir dış soruşturmanın önüne geçilebilmesi için dolap sıkıca kilitlendi.

Hiç şüphe yok ki Dagan'ın birliği insanlıktan uzaktı, kendi kuralları dahilinde işliyordu. Bunun İsrail'deki ceza yasasına paralel, yargısız infaza dayalı bir hukuk sisteminin başlangıcı olduğu rahatlıkla iddia edilebilir. Dagan'ın birliği ilk kez İsrail'in kontrol ettiği bölgelerde uluslararası hukukun gerektirdiği şekilde insanları tutuklayıp haklarında dava açmak yerine onları yok ediyordu. Dagan, "Devletin vatandaşlarını koruması için zaman zaman demokrasiye aykırı eylemler gerçekleştirmesi gerekir" diyordu.

Tüm bunlar İsrailli sivil otoriteler tarafından kabul edildi, hatta görünüşe bakılırsa tüm bunlara göz yumdular. Devletin liderlerinin bilhassa istediği şey işgal edilmiş bölgelerde sükûnetti. Bu sükûnet İsrail hükümetlerine ucuz Filistinli işgücünden yararlanma, o bölgelerden ucuz ithal ürünler elde etme, aynı zamanda o bölgeleri ihracat ürünleri için bir pazar haline getirme olanağı sağlıyordu ki bu, hiçbir ticari ilişkisinin olmadığı düşman devletlerle kuşatılmış bir ülke için önemli bir meseleydi.

Bu aynı zamanda işgal edilmiş bölgelerde Yahudi yerleşimlerinin kurulmasının da yolunu açıyordu. Sağ görüşlü İsrailliler, İsrail'in stratejik avantajlar sağlayabilmesi için 1967'de işgal ettiği alanları elinde tutması gerektiğine inanıyordu. Bunun yanı sıra birçok dindar Yahudi de Tevrat'ta geçen Yahuda ve Samarya'nın fethinin ilahi bir müdahale olduğuna, Yahudi ulusunu tarihsel anavatanıyla yeniden buluşturduğuna ve Mesih'in gelişini hızlandırdığına inanıyordu. Her iki grup da olabildiğince fazla yerleşim kurmanın gelecekte bir Filistin devletinin kuruluşunu engelleyeceğini umuyordu.

Terör saldırılarının yaşanmadığı bir durumda siyasi kademedekiler, Şin Bet ve IDF tarafından tesis edilen sükûneti, sanki tarih durma noktasına gelmiş gibi, sanki Filistin sorunuyla bir daha uğraşmaya gerek yokmuş gibi topyekûn bir zafer ve intikam olarak yorumluyordu.

9

FKÖ DÜNYAYA AÇILIYOR

El Al Havayollarına ait 426 sefer sayılı uçak 1968 yılının 23 Temmuz günü Greenwich saatiyle 22.31'de Roma'daki Leonardo da Vinci–Fiumicino Havaalanı'ndan havalandı. On ikisi İsrailli olmak üzere otuz sekiz yolcunun ve on kişilik İsrailli müretteba tın bulunduğu Boeing 707'nin Tel Aviv'e saat 01.18'de inmesi planlanıyordu.

Kalkıştan yaklaşık yirmi dakika sonra uçakta bulunan üç Filistinli teröristten biri paldır küldür kokpite girdi. Pilotlar başlangıçta adamın sarhoş olduğunu düşünerek onu uzaklaştırması için bir hostes çağırdılar ama adam silah çekti. Yardımcı pilot Maoz Porat silahı düşürmesi umuduyla adamın eline vurdu. Adam silahı düşürmedi. Terörist elindeki silahla Porat'ın kafasına vurarak onu yaraladı, sonra ona ateş etti ama ıskaladı. Bir el bombası çıkardı, bunun üzerine uçağın kaptanı hızlıca tepki gösterdi ve ona uçağı nereye isterse indireceğini söyledi. Saat 23.07'de Roma'daki kontrol kulesi, o anda 33.000 fit yükseklikte bulunan uçaktan bir mesaj aldı; mesajda uçağın güzergâhını değiştirdiği ve Cezayirli yetkililerin onayıyla, gece yarısından kırk beş dakika sonra iniş yapacağı [başkent – ç.n.] Cezayir'e doğru ilerlediği söyleniyordu. Bu arada hava korsanları, dinlemekte olan herkese uçağın çağrı işaretini Filistin'in Kurtuluşu 707 olarak değiştirdiklerini bildiriyordu.

Uçağın inişinin ardından İsrailli kadınlar ve çocuklarla birlikte İsrailli olmayan herkes serbest bırakıldı. Geriye kalan yedi mürettebat ve beş yolcu, havaalanının yakınlarındaki Cezayir güvenlik polisine ait bir tesiste rehin alındı. Burada üç hafta tutulan rehineler, karşılık olarak İsrail zindanlarında tutuklu yirmi dört kişinin serbest bırakılmasının ardından salıverildi.

426 sefer sayılı uçağın kaçırılması, yeni bir fraksiyon olan Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nin gerçekleştirdiği son derece kahramanca bir saldırıydı. FHKC bir önceki aralık ayında Şam'da Liddalı Corc Habaş ve Safedli Wadie Haddad tarafından kurulmuştu; bu

isimlerin her ikisi de pediatrist, Marksist ve Ortodoks Hıristiyandı. FHKC ani bir darbeyle kısa vadede taktiksel ve stratejik bir zafer kazanmış, sivil bir İsrail uçağını kaçıracak kadar dehşet verici bir kapasiteye sahip olduğunu göstermiş ve Filistin davasını tüm dünyaya duyurmuştu. Aynı zamanda Kudüs'ü, tanımayı reddettiği bir örgütle müzakereye zorlamıştı ki bu onur kırıcı bir tavizdi. Daha da kötüsü, İsrail, bir daha asla yapmayacağını deklare ettiği mahkûm takasını nihayetinde yapmaya zorlanmıştı.

Ancak 426 sefer sayılı uçak sadece bir başlangıçtı. Her ne kadar IDF ve Şin Bet'in aralıksız çabaları İsrail'in içinde ve sınırları boyunca yapılacak militan saldırıları gün geçtikçe daha zor hale getirse de, Arafat ve takipçileri –ki bitip tükenmez hizipleri ve alt fraksiyonları o anki ihtiyaçlara göre bazen tanıyor, bazen tanımıyordu– tüm dünyanın Gazze Şeridi'nden ya da Batı Şeria'dan daha geniş bir alan sunduğunu fark etmişlerdi.

Terör her yerde patlak verebilirdi. Batı Avrupa ise baştan sona terörü engellemek için hazırlıklı değildi: Sınırlar delik deşikti, havalimanlarındaki veya limanlardaki bariyerler kolayca geçilebiliyordu, polis kuvvetleri zayıf ve etkisizdi. Sol öğrenci hareketleri Marksist eğilimli Filistinlilere yönelik sempati besliyor, Avrupa'nın kendi radikal örgütleri de –mesela Almanya'daki Baader Meinhof Çetesi [Kızıl Ordu Fraksiyonu – ç.n.] veya İtalya'daki Kızıl Tugaylar– lojistik ve eylemsel destek sağlıyordu.

Tüm bunlar İsrail istihbarat topluluğunun karşısına dağ gibi zorluklar çıkarıyordu. Filistin sorunu İsrail'in Altı Gün Savaşı sırasında işgal ettiği bölgelere hapsolduğu sürece işler nispeten kolaydı. Ama şimdi tüm dünya, Yahudilerin –bilhassa İsraillilerin– hedefte olduğu bir cephe haline gelmişti.

Los Angeles'tan Tel Aviv'e doğru 840 sefer sayılı TWA[27] uçağı havalandığında, 426 sefer sayılı uçakla ilgili yenilginin üzerinden bir yıldan biraz fazla zaman geçmişti. Uçakta sadece altısı İsrailli olan 120 yolcu ve 7 mürettebat bulunuyordu. Uçak önce New York'ta durdu, daha sonra yakıt ikmali yapmak üzere Roma'ya indi. Son mola yeri olan Atina'ya doğru tekrar havalandıktan yarım saat sonra, Roma'dan uçağa binmiş olan Filistinliler harekete geçti.

27) TWA: Trans World Airlines isimli bir Amerikan havayolu şirketi. (ç.n.)

Aralarından biri silahını hostese doğrulttu ve onu kokpitin kapısını açmaya zorladı. Harry Oakley isimli yardımcı pilot, adamın arkasında elinde el bombası olan bir kadın gördüğünde şaşırmıştı.

Uçuş sırasında uçaktaki hosteslerden Margareta Johnson, kadını, "Modaya uygun giyinmişti, bütün kıyafetleri beyaz renkteydi" şeklinde hatırlıyor. "Beyaz bir fötr şapka, beyaz tünik ve beyaz pantolon." Erkek hosteslerden birinin tarif ettiği biçimiyle "gösterişsiz olmayan kadın", kaptana uçağı Hayfa semalarına doğru yönlendirmesini, Hayfa'nın doğum yeri olduğunu ancak Siyonistlerin, Hayfa'ya dönmek için kendisine izin vermediğini söyledi.

Leyla Halid gerçekten de 1944 yılında Hayfa'da dünyaya gelmişti. Bu liman şehri için yapılan acı savaşı Yahudilerin kazanmasının ardından ailesi, savaşın yarattığı toz duman dinince tekrar dönmek niyetiyle Lübnan'a kaçmıştı. Ama yeni kurulan İsrail devleti mültecilerin dönmesine izin vermemiş, Halid Güney Lübnan'daki Sur kentinde bulunan aşırı kalabalık bir mülteci kampında büyümüştü. Halid güçlü bir siyasi farkındalık geliştirmiş, daha on beş yaşındayken ileride FHKC'nin kurucularından biri olacak Corc Habaş'ın önderliğindeki Pan-Arapçı seküler bir sosyalist hareketin Ürdün koluna üye olmuştu.

840 sefer sayılı TWA uçağı Halid'in sivil havacılık kapsamındaki ilk saldırısı değildi. 18 Şubat 1969'da, Boeing 707 marka bir El Al uçağına Zürih Havalimanı'ndan kalktıktan hemen sonra yapılacak saldırının planlanmasına da yardımcı olmuştu. Dört Halk Cephesi üyesi el bombaları atarak ve AK-47 marka silahlarını ateşleyerek asfalt pist üzerinden uçağa saldırmış, kokpiti kurşun yağmuruna tutmuş ve yardımcı pilotu ölümcül şekilde yaralamıştı. Halid aynı zamanda doğrudan ya da perde arkasından çok sayıda başka saldırılara da katılmıştı. Ama asıl şöhretine 840 sefer sayılı TWA uçağının kaçırılmasıyla kavuştu.

İsrail Hava Kuvvetleri'ne bağlı savaş uçaklarının eşlik ettiği ancak yolculara zarar verme korkusundan dolayı müdahale edemediği uçak, İsrail üzerindeki göstermelik uçuştan sonra Şam'a güvenli bir şekilde iniş yaptı; burada üç ay boyunca rehin alınan iki İsrailli dışındaki tüm yolcular ve mürettebat serbest bırakıldı, rehin alınanlar ise üç ayın sonunda Suriyeli askerlerin serbest bırakılması karşılığında salıverildi. Hava korsanları boş haldeki uçağın burun kısmını

patlattılar ve Suriye istihbaratı tarafından gizlice güvenli bir yere götürüldüler.

Bu arada Halid de dönemin bir sembolü, en çok bilinen kadın eylemcisi haline geldi. Yüzlerce makalede biyografisine yer veriliyor, adı özgürlük savaşçılarının marşlarında övgü dolu biçimde yer alıyordu. Fotoğrafları afişlerde boy gösteriyordu; bunlardan en simgesel olanı, elinde bir AK-47 tuttuğu, siyah saçlarının kefiyesinin altından gözüktüğü ve parmağında dikkat çeken bir yüzüğün bulunduğu fotoğraftı. Parmağındaki yüzük için, "Bunu bir kurşun ve bir el bombasının piminden yaptım" diyordu.

6 Eylül 1970'te Halid ve arkadaşları Avrupa dışındaki bir El Al uçağını kaçırmaya yeltendiler ancak başaramadılar. Uçağın kaptanı, eski bir İsrail Hava Kuvvetleri savaş uçağı pilotu olan Uri Bar-Lev uçağı ani dalış pozisyonuna getirerek negtif g-kuvveti yarattı, böylece hava korsanlarının yere düşmesini sağladı. Gizli bir Şin Bet elemanı Halid'in arkadaşını vurarak öldürdü, bir diğer eleman kokpitten çıkarak Halid'i etkisiz hale getirdi. Halid, uçak indiği zaman Londra'da polise teslim edildi.

Ama dört kişilik bir başka Halk Cephesi üyesi ekip daha başarılı olmuştu. O gün Pan Am, Swissair ve TWA (üç gün sonra da BOAC) havayolu şirketlerine ait uçakları kaçırıp Ürdün'e indirdiler ve Halid'le birlikte çok sayıda yoldaşının serbest bırakılmasını talep ettiler.

Elli beş Yahudi ve bir erkek mürettebat üyesi dışında bütün yolcular serbest bırakıldı, alıkonulanlar Amman'daki bir Filistinli mahallesine götürüldü. Hava korsanları boş uçakları havaya uçuruyor, kameralar bu görüntüleri tüm dünyadaki televizyonlara yansıtıyordu. Basın bu günü "havacılık tarihinin en kara günü" olarak adlandırıyordu.

O gün aynı zamanda uluslararası basında krallığının kontrolünü kaybetmiş ahmak bir hükümdar olarak tasvir edilen Ürdün Kralı Hüseyin için de kara bir gündü. Filistinliler Ürdün nüfusunun çoğunluğunu oluşturuyordu. Kral Hüseyin ise haklı olarak, ülke kendilerine aitmiş gibi davranan Arafat ve adamlarının iştahının kabarmasından ve krallığını elinden almasından korkuyordu. Kaçırılan uçakların neden olduğu küresel mahcubiyet ve bir Filistinli hücresinin hayatına kastetmesinin ardından Kral Hüseyin'in girişti-

ği misilleme hareketi seri ve acımasız oldu. Eylül ayının ortalarında Ürdün ordusuna, polisine ve istihbarat servislerine Arafat'ın adamlarına yönelik vahşi bir saldırı başlatarak onları ayrım gözetmeksizin katletme emri verdi. Bir ay boyunca süren ve Filistinlilerin "Kara Eylül" olarak adlandırdıkları bir dizi operasyonda binlerce Filistinli öldürüldü, FKÖ Lübnan'a çekilmeye zorlandı ve örgüt, büyük oranda yok edilen liderliğini yeniden inşa etmeye burada başladı.

El Fetih ve hizipleri kısa süre içinde tekrar toparlandı ve acımasız bir uluslararası terör dalgasının fitilini ateşledi. Bassam Ebu Şerif, FHKC'nin amacının "Ürdün'den çıkarılmış olmalarının kendilerini hiçbir şekilde zayıflatmadığını göstermek" olduğunu belirtiyordu.

Ürdün Başbakanı Wasfi al-Tal, 28 Kasım 1971'de, yani Filistinlilere yönelik katliam emri vermesinden hemen bir yıl sonra Kahire'de vurularak öldürüldü. İki hafta sonra bir grup silahlı adam Ürdün'ün Büyük Britanya büyükelçisi Zaid al-Rifai'yi öldürme girişiminde bulundu. Bundan iki ay sonra ise Filistinliler, İsrail'le işbirliği yaptıkları iddia edilen beş Ürdün vatandaşını Almanya'da infaz etti, ardından da bir Hollandalı gaz şirketini ve Alman elektronik firmasını İsrail'le ticaret yapmakla suçlayarak bürolarını bombaladı.

Tüm bu saldırılar o zamana kadar bilinmeyen bir örgüt olan, Arapça Ailool al-Aswad –Kara Eylül– isimli bir örgüt tarafından gerçekleştiriliyordu; örgüt, Ürdün'deki katliamın anısına kendine bu ismi vermişti. İsim belki yeni olabilirdi ama bu yeni bir örgüt değildi. Mossad kısa süre içinde Kara Eylül'ün El Fetih'in bitmek tükenmek bilmeyen fraksiyonlarından biri olduğunu keşfetti. Örgüt (takma adı Ebu İyad olan) Salah Khalaf tarafından yönetiliyordu. Khalaf, FKÖ'nün istihbarat kolu olan Rassed'in eski komutanıydı, [FKÖ'de – ç.n.] yeniden alevlenen iç sürtüşme ortamında terörist kimliğini ortaya koymaya çalışıyordu. Khalaf, daha geniş bir hedef yelpazesine karşı eyleme geçebilmek adına Filistin halkının düşmanlarını yeniden tanımlamıştı. Buna göre düşmanlar arasında ilk sırada "ABD emperyalizmi, sonrasında onunla bağları olan Arap rejimleri ve en sonunda da İsrail" vardı.

8 Mayıs 1972 tarihinde, üçü Kara Eylül'den, biri FHKC'den olmak üzere dört terörist, Brüksel'den Tel Aviv'e doksan dört yolcu ve yedi mürettebat taşıyan, Sabena Havayolları'na ait bir yolcu uçağını

kaçırdı. Yolcuların yarısından fazlası İsrailli veya Yahudiydi. Hava korsanları, uçak Lod (şimdiki Ben-Gurion) Havalimanı'na indiğinde İsrail zindanlarında tutulan 315 yoldaşlarının serbest bırakılmasını talep etti.

Buna verilecek cevap konusunda Savunma Bakanı Moshe Dayan'a iki farklı plan sunuldu. Meir Dagan ve Bukalemun birimi üyeleri, saçlarını kazıyıp Arap mahkûm kılığına girmeyi, yeni serbest bırakılan diğer mahkûmlarla haşır neşir olarak onlarla birlikte uçağa binmeyi öneriyordu. Sonrasında rehineler serbest bırakılır bırakılmaz gizledikleri silahları çıkaracaklar, teröristleri temizleyeceklerdi; Dagan yüksek komutaya ayrıca "gerekirse serbest bırakılan mahkûmları da" öldürmeyi öneriyordu.

Dayan, Sayeret Matkal komando birliğinin komutanı Ehud Barak'ın ortaya koyduğu planı tercih etti. Barak ve ekibi havalimanı yer mürettebatı kılığında beyaz önlükler giyerek, gizledikleri Baretta 22 tabancalarıyla kaçırılan uçağa yaklaştı. Sonra uçağı kurşun yağmuruna tuttular, teröristlerin tümünü ya öldürdüler ya yaraladılar. Açılan ateş sonucu kadın bir yolcu öldü, iki kişi de yaralandı. Benjamin Netanyahu isimli genç bir asker de karşı tarafın açtığı ateşte bir kurşunun isabet etmesinden dolayı hafif şekilde yaralanmıştı.

Sabena operasyonu İsrail'de bir mite dönüştü. Ama operasyonun başarısına karşın Filistinliler de temel stratejik amaçlarına ulaşmışlardı. "Tam bir gün boyunca" diyordu Kara Eylül komutanı, "dünyanın dört bir tarafındaki devrimciler işgal altındaki Filistin'de bulunan havalimanında ne olacağını görmek için nefeslerini tutmuşlardı. Tüm dünya izliyordu."

O devrimcilerin çoğu kısa zaman içinde Filistin davasını desteklemek için harekete geçti. Yeni terör eylemleri dalgası insanları akın akın yeraltı örgütlerine başvurmaya yöneltti. Bir Kara Eylül üyesine göre neredeyse tüm bu başvurularda, "En azından sesimizi dünyaya duyurmak için bir yol buldunuz" ifadesinin farklı varyasyonları zikrediliyordu.

Kazanılan bu yeni kişiler yıkıcı bir etkiyle kullanılıyordu. FHKC tarafından Kuzey Kore ve Lübnan'da eğitilmiş solculardan oluşan yeraltı örgütü Japon Kızıl Ordusu'nun üç üyesi, 30 Mayıs 1972'de Roma'dan Lod Havalimanı'na giden Air France'a ait bir uçağa bin-

di. Halk Cephesi içinde Japonların Maoist ideolojilerinin Cephe'nin Marksizmiyle uyuşup uyuşmadığına ilişkin bir şüphe vardı ancak Filistinliler onların bu dava uğruna ölmeye hazır olmalarından –daha doğrusu yanıp tutuşmalarından– etkilenmişlerdi.

Japonlar havalimanında hiç dikkat çekmedi. Şin Bet'in etrafı kolaçan etmeleri için El Al bankolarının çevresine gönderdiği kişiler kızgın Ortadoğuluları kolluyordu, Asyalı turistleri değil.

Üç erkek Japon AK-47'lerini ve el bombalarını valizlerinden çıkarıp kalabalık terminalde ayrım gözetmeksizin ateş etmeye başladı. Bir görgü tanığı o anları, "Üç numaralı taşıma bandının yanında kan deryasında üst üste yığılmış yirmi beş kişi gördüm" şeklinde hatırlıyordu. "Bir [adam] bandın yanında elinde hafif makineli tüfekle duruyor ve salonda menziline giren her yere ateş ediyordu. Bir diğeri insanların büyük gruplar halinde toplandığını gördüğü her yere el bombası atıyordu."

Tel Aviv sokakları saatler boyunca ambulans sesleriyle çınladı. On yedisi Kutsal Topraklara hac için gelen Porto Rikolu Hıristiyan hacılar olmak üzere yirmi altı kişi öldü, yetmiş sekiz kişi yaralandı.

FHKC sözcüsü (aynı zamanda Leyla Halid'in kocası) Bassam Zayed, Beyrut'ta yaptığı bir basın toplantısında Cephe'nin hiçbir masumun ölmemesinden dolayı memnun olduğunu belirterek hacılara yönelik katliamı savundu; çünkü onlar da suçluydu, "Filistinliler için parmaklarını bile kıpırdatmamışlardı." Katliamı engellemekte başarısız olmanın yarattığı derin vicdan azabı İsrail savunma kuruluşunun içine işlemişti.

İsrail, ortasında bulunduğu bu yeni terör dalgasına uygun bir yanıt vermek için mücadele ediyordu. Başbakan Levi Eşkol, hiçbir kesin istihbaratın olmadığı ilk dömemlerde nispeten kolay bir hedefe yönelik cezalandırıcı bir operasyon emri vermişti: Arap sivil havacılığı. Bu emir, bu havayollarını kontrol eden Arap rejimlerinin tüm bu olan bitenden sorumlu olduğu ve FKÖ'yü desteklediği iddiasına dayanıyordu.

1968 yılının Aralık ayında bir özel tim Beyrut'taki uluslararası havalimanına baskın düzenleyerek Ortadoğu Havayolları, Lübnan Uluslararası Havayolları ve Trans Ortadoğu Havayollarına ait on dört boş uçağı havaya uçurdu. Operasyon, İsraillilerin hiç kayıp

vermeden uçakları kullanılamaz hale getirmesi açısından başarılıydı ancak gelecekte İsrail sivil havacılığına yönelik saldırıları engellemek adına gerçek anlamda hiçbir etki yaratmadı. Üstüne üstlük sivil hedeflere yönelik İsrail baskınına gelen uluslararası tepkiler de sert oldu. BM Güvenlik Konseyi'nden çıkan kınama kararının yanı sıra Fransa Başbakanı De Gaulle, ülkesinin İsrail'e uyguladığı silah ambargosunu sıkılaştırdı, elli adet savaş uçağı satışını iptal etti.

Başarısızlıkların devamı gelecekti. Kesişme tarafından elde edilen istihbarat bilgisi, Beyrut'taki bir ofisin FKÖ'nün şehirdeki karargâhı olduğunu gösteriyordu. 2 Şubat 1970'te Kaserya elemanları, zaman ayarlı dört RPG füzesini ofisin pencerelerini hedef alarak ateşledi. Ofiste daha çok idari işlerin yürütüldüğü ortaya çıktı. Bir Kaserya elemanı, "Birkaç sekreter yaralandı, bazı belgeler de yandı" diyordu, verilen zararın hepsi buydu. Bu saldırı, Levi Eşkol'ün 1969 Şubatında ölmesinden sonra başbakanlık görevine getirilen, İsrail'in şahin kanada mensup, gözü pek yeni başbakanı Golda Meir tarafından onaylanan ilk karşı terör operasyonlarından biriydi.

FHKC kurucularını öldürme girişimleri de başarısızlıkla sonuçlanıyordu. İki Kaserya elemanı, Wadie Haddad'ın hem çalışma ofisi hem de konut olarak kullandığı Beyrut'taki Muhi al-Din Sokağı 8 numarada bulunan dairenin adresini elde etmeyi başarmıştı. Kaserya şefi Zvi Aharoni, "Haddad Beyrut'ta malikane beyi gibi davranıyordu. Onu bulmak zor bir iş değildi; korkmuyor ve hiçbir tedbir almıyordu" diyordu. 10 Temmuzda, İsrail deniz komandoları (707. Birlik) bir füze gemisine binerek Beyrut Kumarhanesi'nin yakınlarındaki sahilden lastik botlarla karaya çıktı ve Haddad'ın dairesinin karşısındaki daireyi kiralamış olan Kaserya suikastçılarına roketatarlar ulaştırdı. Suikastçılardan biri sabah saat 9.00'da roketatarla Haddad'ın oturduğunu gördüğü odanın penceresine nişan aldı, otuz saniyeye ayarlanmış zamanlayıcının düğmesine bastı ve olay yerinden hızla uzaklaştı.

"Ama ne yapabilirsiniz ki" diyordu Mike Harari. "Haddad tam o sırada karısının ve çocuklarının bulunduğu odaya geçti ve kurtuldu. Golda tek bir masumun bile kılına zarar gelmemesini emretmişti, öyle olmasaydı tüm mekânı 'kazıyacaktık.'"

Bu sırada Lübnan'da bulunan bir İsrail ajanı, Corc Habaş'ın Beyrut'un güneydoğusundaki dağlık bir bölge olan Bsaba'daki kır

evinin yerini tespit etmişti. Hatta birkaç adamıyla birlikte verandada otururken Habaş'ın fotoğrafını bile çekmişti. 15 Temmuzda İsrail Hava Kuvvetleri'ne ait bir saldırı uçağı evi bombalamak için gönderildi ancak saldırıda Habaş'ın evi yerine komşu evlerden biri yerle bir edildi. Habaş yara almadan kurtulmuştu.

Hemen sonrasında Aharoni, kısmen teörist liderleri ortadan kaldıramamasıyla ilgili yöneltilen eleştirilerden dolayı istifa etti. Yerine Mike Harari getirildi.

Harari doğrudan en üst düzey hedefe, Yaser Arafat'a yöneldi. Beyaz Çöl Operasyonu, Harari'nin 1 Eylül 1970 tarihinde Libya'da Albay Muammer Kaddafi onuruna yapılacak bir kutlama sırasında FKÖ liderini katletme planıydı. Başkent Trablus'taki eski şehrin duvarının bitişiğine bir VIP platformu inşa edilmişti. Kaserya'da birçok farklı düşünce ortaya konmuştu: Duvarın diğer tarafına zamanlayıcıya bağlı bir havan topu yerleştirerek Arafat ve diğer liderlerin oturduğu platformu topa tutmak ya da platformun altına patlayıcılar yerleştirip Arafat'ın orada olduğu doğrulandığı anda bombaları patlatmak bu fikirlerden bazılarıydı. "Nihayetinde bunun sorunlu bir operasyon olduğu çünkü Arafat'la birlikte orada bulunan 120 ruhun da göğe yükseleceği kanaatine vardık. Bu yüzden keskin nişancı kullanmaya karar verdik." Harari ve ekibi kutlamanın yapılacağı yerde keşif yapmak, güvenli evler kiralamak ve kaçış güzergâhlarını planlamak için birkaç kez Libya'ya gidip geldi.

Zvi Zamir planı nihai onay için Başbakan Golda Meir'e götürdüğü zaman her şey hazırdı. Ancak Meir operasyonu İsrail'in yaptığının belli olmasından, şiddetli bir uluslararası eleştiriyi beraberinde getirmesinden ve İsrailli liderlere yönelik suikast girişimlerinden korktu. Operasyon rafa kaldırıldı.

Hayal kırıklığı içindeki Harari, bombalı mektup düzeneklerini yeniden harekete geçirme emriyle iki elemanı Avrupa'ya yolladı. Moti Kfir'in söylediğine göre bu bombalar "iki bariz avantaja sahipti." "Zararsız gözüktükleri için hedef ülkelere gönderilmesi kolaydı, aynı zamanda bunlar –hemen dikkat çeken ateşli silahların aksine– [saldırgana – ç.n.] kaçmak için uzun bir zaman tanıyordu." İsrailliler bu bombalarla birkaç militanı sakatlamayı başardılar ancak çok geçmeden FKÖ elemanları kendilerine gelen postalar konusunda daha dikkatli olmayı öğrenmişlerdi.

El Fetih ve türevleri yılmıyordu. Mossad'ın en önemli hedefleri Arafat, Ebu Cihad, Habaş ve Haddad sağ sağlim hayattaydı ve sürekli gözdağı veriyorlardı.

İsrail liderlerinin kapalı toplantılarında, terörist saldırıları engellemekte başarısız oldukları ve gelecekteki saldırıları önleyemedikleri gerekçesiyle oklar istihbarat topluluğuna çevrilmişti. "Kudüs'te bir otobüs havaya uçurulduğunda bana bakıyorlardı" diyordu Harari. "Beyrut'ta ya da Kahire'de neden dört otobüsü havaya uçurmuyordum? Sonuçta onların burada, İsrail'de yaptıkları şeyleri biz de Kahire'de, Şam'da, Amman'da ya da kim nerede istiyorsa orada onlara yapabilirdik. Bunu eşzamanlı olarak yapabilirdim. Ama böyle bir operasyonu yapmaya, onların seviyesine inmeye hazırlıklı değildim. O kadar da çaresiz değildik. Teröristlerin İsrail'in yaptığını bildikleri ancak hiçbir iz bırakmayacağımız özel saldırılar bulmaya çalışıyorduk."

Harari'nin bunu yapabilmesi için iki belirgin engelin üstesinden gelmesi gerekiyordu. Birincisi, bütün terörist örgütlerin karargâhları Arap devletlerinin başkentlerinde bulunuyor, bu durum onlara Kaserya'nın operasyon yapmasının çok zor olduğu yerlerde koruma kalkanı sağlıyordu. İkincisi, Kaserya'nın o zamanki elemanları görev için çok da hazır değildi. *James Bond* ve benzeri filmler, casusları homojen tipler olarak tasvir eder; aynı kişi bir köstebek, bir suikastçı, mekânlara gizlice girme ustası, hem istihbarat toplayan hem de karar vericiler için analizini yapan bir keşif uzmanıdır. Gerçeklik özellikle Mossad'da farklıdır. Kaserya elemanları derin bir gizlilik içinde uzun vadeli görevleri yerine getirmek üzere eğitilmişlerdi. Olabildiğince az dikkat çekmeleri, yerel aktörlerle olabildiğince az sürtüşme yaşamaları ve olabildiğince fazla istihbarat toplamaları bekleniyordu ki İsrail'in gelecekte patlak verecek muhtemel bir savaştan öncesinde haberi olabilsin. "Benim adamlarım komando değildi" diyordu Harari. "Ben Kahire'de arkeolog olarak zaman geçirebilecek ve Nasır'ı kazılarını gezmek için davet edecek birilerini veya Şam'daki askeri hastanede hemşire olarak görev yapabilecek bir kadını arıyordum. Bu insanlar bir muhafızı öldürecek, silah çekecek ya da bıçak fırlatacak şekilde eğitilmemişlerdi. Terörle mücadele etmek için farklı insanlara ve farklı türden silahlara ihtiyacım vardı."

FKÖ'nün küresel çaplı eylemlere geçiş yapması İsrailliler için de siyasi açıdan bir güçlük yaratmıştı. O yıllarda Avrupa ülkeleri ne kendileri terörle mücadele ediyor ne de kendi sınırları dahilinde İsrail'in bunu yapmasına izin veriyorlardı. Avrupalılar Ortadoğu'daki çatışmayı kendilerinden uzak ve önemsiz olarak değerlendiriyor, harekete geçmek için istekli olmuyorlardı. Mossad Avrupa'daki Yahudi hedeflere yönelik planlanan terör eylemlerine ilişkin yüzlerce ipucu bulmuştu ama bunlarla başa çıkabilmek için Avrupa'daki dost istihbarat servislerinin yardımına ihtiyaç duyuyordu. Golda Meir, Knesset'in Dışişleri ve Savunma Komitesi'nin gizli bir toplantısında, "Onları bir kere, iki kere, üç kere, beş kere uyarıyoruz, hiçbir şey yapmıyorlar" demişti.

Mossad'da hüsran baş gösteriyordu. Mossad karargâhında yapılan bir toplantı sırasında, Kaserya istihbarat subayı Avraham "Romi" Porat, "Teröristler her gün Yahudileri nasıl öldüreceklerini planlarken neden burada sessizce oturuyoruz, bir türlü anlamıyorum" diyordu. Porat, İncil'in Hâkimler bölümünden alıntı yaparak, "Nerede olduklarını biliyoruz. Bürolarının Almanya, Fransa, İtalya ve Kıbrıs'ta olduğunu cümle âlem biliyor. Saklanmaya bile çalışmıyorlar. Kaçırdıkları her bir uçak için bürolarından birini havaya uçuralım, 'ülke kırk yıl barış içinde yaşasın'"[28] diye devam ediyordu.

Harari'nin çözümü Kaserya dahilinde, öncelikli olarak düşmanla ilgili istihbarat toplamaktan ziyade "gizli faaliyet yürüterek teşhis, takip, izleme, insan hedeflerin infaz edilmesi ve sabotaj operasyonları düzenlemekle görevli özel bir tim oluşturmaktı." Bu birime Kidon (Süngü) kod adı verilecek, birim esasen Batı Avrupa'yla birlikte başka bölgelerdeki demokratik ülkelerde faaliyet gösterecekti.

Aslında Süngü'nün ilk çekirdeği 1969'un ortalarında Danny isimli bir elemanın komutası altında şekillenmeye başlamış ama Harari yıllar boyu birimi sahaya sürememiş, faaliyetlerini eğitim ve bir savaş doktrini üzerine çalışmakla sınırlı tutmak zorunda kalmıştı. Batı ülkeleri konusunda temkinli davranan Meir yine de onların egemenliğine saygı gösteriyordu. Meir, izinleri olmaksızın kendi topraklarında İsrail'in hedefli öldürme eylemleri gerçekleştirmesi durumunda dost ülkelerin İsrail'le asla işbirliği yapmayacağını an-

28) İncil, Hâkimler, 3:11. (ç.n.)

lamıştı. Meir'in kendi sözleriyle, Avrupa'daki istihbarat servisleri, "topraklarında neye izin verilip neye izin verilmeyeceğine kendileri karar verebilir... 'Onu burada yapmayacaksınız; buranın efendisi bizleriz' diyen dost ülkeler var. Bunlar hiç kolay şeyler değil. Sonuçta bizim ülkemiz değil."

Meir'in eninde sonunda fikrini değiştireceğinden emin olan Harari, Süngü'ye gizlice eğitimlerine devam etmelerini emretti. "Son noktada" diyordu Harari, Zamir'e, "onları Avrupa'da öldürmekten başka alternatifimiz kalmayacak." Zamir de eğitimlerin devam etmesi konusunda hemfikirdi. "Başbakanın politikasına saygı duyuyorduk, bu yüzden sadece bilgi toplamaya, personeli ve gelecekte ihtiyaç duyacağımız silahları hazır hale getirmeye gayret gösteriyorduk."

Bu eğitim ve hazırlık süreci meşakkatliydi. Adayların ani hareketlerde, otomobil ya da motosiklet kullanmada, takip etmede veya kendisini takip eden birinden kurtulmada, mekânlara gizlice girmede ve göğüs göğüse kavgada ustalaşması gerekiyordu. Aynı zamanda çeşitli muharebe koşulları altında sakin bir şekilde faaliyet yürütme becerisi edinmeliydiler. Tabancayla nişan almak konusunda eğitiliyorlardı, bu eğitim sırasında sezgisel atış olarak bilinen bir yönteme vurgu yapılıyordu. Kısmen Dachau'nun[29] kurtarılmasına yardım etmiş olan Dave Beckerman adlı eski Amerikan askeri tarafından geliştirilen yöntem, hızlı bir şekilde ateş etme pozisyonuna geçmeye ya da hareket halindeyken maksimum isabetle ateş etmeye dayanır.

Adayların bir beceri konusunda daha eğitilmeleri gerekiyordu: Makyaj. Süngü'nün birçok görevi kısa vadeli olduğu için kimlik değiştirmek amacıyla çok çeşitli kılık değiştirme yöntemleri kullanılıyordu. Halihazırda Mossad elemanlarını makyaj sanatında eğitmekte olan Yarin Shahaf'a göre bu çetrefilli bir görev: "Bıyığın bir kavga sırasında bile düşmeyeceğinden, peruğun çatıların üstünden kaçarken bile başınızdan uçmayacağından emin olmanız gerekir. Makyajın inandırıcı olabilmesi için savaşçı, nasıl makyaj yapması gerektiğini, aynı zamanda kaçmak zorunda kaldığında yaptığı makyajı hızlıca nasıl temizlemesi gerektiğini bilmelidir."

29) Dachau Toplama Kampı, Nazi Almanyası'nda açılan ilk toplama kampıdır. (ç.n.)

Aday nihayetinde son bir teste daha tabi tutulurdu. Teşkilat onu kılık değiştirmiş halde, takma ismiyle evine, kendi mahallesine ve kendi sosyal çevresine gönderirdi. Aday kendisini en iyi tanıyan kişiler arasında teşhis edilmeden dolaşabiliyorsa, yabancı düşman ülkelerde faaliyet yürütebileceği kabul ediliyordu.

Sekiz Kara Eylül üyesi, 1972 Temmuzunun başlarında El Fetih'in güvenlik ve bilgi ekibinin şefi Muhammed Youssef al-Najjar komutasında Libya çölündeki bir eğitim kampına gelmişti. Gelenlerin sekizi de El Fetih eylemcisiydi ve çeşitli sebeplerden ötürü seçilmişlerdi. Bazıları savaş konusunda bir hayli deneyimliydi. Bazıları ise genelde Avrupa, özelde ise Almanya'ya aşinaydı. Aralarından biri, Daburiyya'nın Gelilee köy konseyinin ilk başkanı olan 1945 doğumlu Muhammed Massalha'ydı. Hem Almancayı hem de İngilizceyi akıcı biçimde konuşan ve diğerlerinden yaşça daha büyük olan Massalha, bir savaşçı olmaktan ziyade grubun ideoloğu ve sözcüsü olarak görev yapıyordu. İssa kod adı verilen Massalha'nın sesi ve kişiliği kısa zaman içinde dünya çapında bir şöhrete kavuşacaktı.

Sekiz adam Libya kampında Kara Eylül'ün kurucusu Salah Khalaf (Ebu İyad) ve onun güvenilir ve yetenekli sağ kolu, uzun süredir El Fetih elemanı olan Mohammed Oudeh (Ebu Daoud) tarafından karşılandı. Oudeh adamları çok önemli bir operasyonda yer almak üzere oldukları konusunda bilgilendirdi ama operasyonun ne olduğunu tam olarak açık etmedi. Grup sonraki birkaç hafta boyunca tabancaları, hafif makineli tüfekleri, el bombalarını kapsayan ateşli silah eğitiminden geçti, aynı zamanda göğüs göğüse kavga ve fitness eğitimi aldı. Kılık değiştirmeye özel bir vurgu yapılıyordu. Her birine birer kod adı ve sahte Libya pasaportu verildi. Yüzlerini gizlemeleri ve kendilerini izleyenlerin grubun daha fazla sayıda elemanı olduğu izlenimine kapılmalarını sağlamak için sık sık kıyafet değiştirmeleri emredildi.

İsrail istihbaratı Libya'daki bu hazırlıkları tamamen ıska geçti. 7 Temmuz günü Lucifer kod adlı Filistinli bir ajan Mossad'ı "Kara Eylül Avrupa'da bir saldırı planlıyor" şeklinde uyardı, 5 Ağustosta ise "Kara Eylül uluslararası düzeyde bir eyleme hazırlanıyor" şeklinde bir rapor geçti. Ama kendisinde detaylar yoktu. Ayrıca Mos-

sad'ın araştırma departmanına o kadar fazla sayıda terör uyarısı ve ipucu yağıyordu ki kaçınılmaz olarak birkaç tanesi gözden kaçıyordu. Lucifer'inki de araya kaynayanlardan biriydi.

Sekiz Kara Eylül üyesi 3 ve 4 Temmuz tarihlerinde farklı uçaklarla Batı Almanya'ya geçti. Tüm dünya çapında yüz milyonlarca insan tarafından izlenen 1972 Olimpiyat Oyunlarının düzenlendiği Münih'te buluşmak üzere randevulaştılar. FKÖ, devletsiz Filistinliler adına olimpiyatlara katılma başvurusu yapmış ancak başvuruları Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından reddedilmişti. "Belli ki apolitikmiş gibi davranan bu saygın komite bizi yok sayıyordu" diyordu Khalaf. "Kara Eylül liderliği işlere bizzat el atmaya karar verdi."

Sonunda Oudeh, eylemin hemen öncesinde Münih tren istasyonuna yakın bir restoranda planı açıkladı. Sekiz adam vasiyetlerini kaleme alarak İspanya ve İsveç'ten gizlice sokulup tren istasyonuna saklanan silahları almak için Oudeh'in peşine takıldı. Oudeh adamların pasaportlarını toplayarak onları Olimpiyat Köyünün A25 numaralı kapısına gönderdi. Adamlar çitlerden kolayca atlayarak oyunlara katılan İsrail heyetinin konakladığı Connollystrasse 31'e doğru ilerlediler. O sırada köyde otuz iki polis bulunuyordu; ikisinde tabanca vardı ama geriye kalanlar silahsızdı çünkü Alman ev sahipleri olabildiğince huzurlu ve barışçıl bir atmosfer yaratmak istemişlerdi. Hiçbiri olan bitenin farkında değildi.

Kara Eylül, 5 Eylül günü sabaha karşı dörtte İsrail ekibinin kaldığı yere hücum etti. Atletlerden biri kaçmayı başardı. Güreş hocası Moshe Weinberg ve halterci Yossef Romano saldırganlara direnmeye çalıştı ancak vurularak öldürüldüler. Cesetleri, takımın rehin alınan diğer dokuz üyesinin gözleri önünde dokuz saat boyunca yerde yatar halde bırakıldı. Romano'nun cesedi üzerinde daha sonra ciddi sakatlanma izleri bulundu.

Massalha (İssa), Bavyera eyalet polisi ve yönetimiyle dünya çapında yüz milyonlarca seyircinin gözleri önünde pazarlıklar yürüttü. Golda Meir o sabah Kudüs'te, "Katiller rehinelerin serbest bırakılması karşılığında İsrail hapishanelerinde tutuklu bulunan iki yüz teröristin serbest bırakılmasını talep ediyor" diyerek hüzünlü bir şekilde Knesset'i bilgilendiriyordu.

Meir başbakanlığı dönemindeki her konuda yaptığı gibi, sadece net bir şartla savunma ve istihbarat kuruluşlarının kararlarına güveniyordu: Hiçbir koşulda teröristlerle müzakere edilmeyecekti.

Almanlar Batı Almanya televizyon kanallarının alternatif bir programı olmamasını gerekçe göstererek oyunları durdurmayı kesin bir dille reddetti. *Los Angeles Times*'tan Jim Murray, "İnanılmaz bir şekilde oyunları devam ettiriyorlar" diye yazıyordu. "Bu neredeyse Dachau'da dans etmek gibi bir şey."

Bir Sayeret Matkal ekibi acilen bir kurtarma operasyonu planlamaya girişti. Bu tür konularda çok daha az deneyimli olan Almanlar, İsrail'i hayretler içinde bırakarak İsraillilerin ülkeye girişine izin vermedi. İki üst düzey yetkilinin, Mossad şefi Zvi Zamir ve Şin Bet sorgulama daire şefi Victor Cohen'in yalnızca belli bir mesafeden pazarlıkları gözlemlemesine izin verildi.

Suriye kökenli, akıcı bir şekilde Arapça konuşabilen ve teröristleri sorgulamak konusunda muazzam bir deneyime sahip olan Cohen, Sabena jetini kaçıran Kara Eylül üyesi hava korsanlarıyla pazarlık yapan kişiydi. Cohen, "Sabena olayında doğru düzgün çalışmama izin vermişlerdi" diye hatırlıyor. "Hava korsanlarıyla yaptığım konuşmalardan çok şey öğrenebilmiştim: Lehçelerini, nereli olduklarını; sözcük seçimlerinden ruh durumlarının ne olduğunu, hissettiğim enerjiden onların ne düzeyde tetikte olduklarını. Yorulduklarını sezinlediğim an Sayeret Matkal'a içeri girme zamanının geldiğini söylemiştim."

Ancak Münih'te Cohen ve Zamir'in teröristlerle nasıl başa çıkılacağına ilişkin Almanlara yol gösterme önerileri sürekli olarak reddedildi. Aksine Almanlar hayatta kalan takım mensuplarının kendilerine doğrultulan silah eşliğinde yakınlarda park halinde bulunan iki Bell UH-1 helikopterine doğru götürülüşlerini seyretmekle yetindiler. Olayın bütünü Zamir'in zihninde derin bir etki yaratmıştı: "Helikopterlere götürülen atletlerin bakışlarını ölünceye kadar unutmayacağım. Bir tür çimenlik olan patikanın her iki tarafında sayısız ülkeden binlerce insan vardı. Ölümcül bir sessizlik. [Alman İçişleri Bakanı Hans-Dietrich] Genscher ve [Franz Josef] Strauss, yanımdaki Victor, hep birlikte elleri bağlanmış atletlerin teröristlerin nezaretinde uygun adım helikoptere doğru gidişleri-

ni izliyorduk. Bu, özellikle Alman topraklarında, Münih'te bulunan bir Yahudi için dehşet verici bir görüntüydü."

Helikopterler rehineleri alarak yakınlardaki bir askeri havaalanına götürdü. Bir uçağın Filistinli mahkûmların serbest bırakılması işi sonuçlanır sonuçlanmaz rehineleri buradan Almanya'nın dışına götürmesi bekleniyordu. Teröristler ve rehineler, içinde Zamir, Cohen ve Alman yetkililerin bulunduğu helikopterler tarafından takip ediliyordu.

Almanya askeri havaalanında bir kurtarma operasyonu planlamıştı ama sahaya sürdüğü kuvvetler eğitimsizdi ve organize değildi. Teröristlerle ilgili yeterli istihbarattan, keskin nişancı ekipmanından ve böyle bir operasyon için gereken destekten yoksundu. Koordinasyonsuz bir şekilde ateş açtılar; grubu etkisiz hale getirecek kadar teröristi ne vurabildiler ne de öldürebildiler.

"Teröristler bizim bulunduğumuz binaya ateş açtılar" diyordu Zamir. "Victor ve ben karanlıkta el yordamıyla merdivenlerden aşağı indik, aralıksız devam eden ateş altında operasyonun komutanlarını arıyorduk. Teröristlerin helikopter pilotlarını vurmuş olduklarını gördük, pilotlar yüzüstü düşmüşlerdi. [Operasyonun Alman] komutanlarını bulunca teröristlerle konuşmak için çatıya çıkmak istediğimizi belirttik. Teröristleri, eğer ateş etmeye devam ederlerse oradan sağ çıkamayacakları konusunda uyaracaktık. Yetkililer reddediyor, bizse ısrar ediyorduk. Almanca yerine Arapça konuşmamız koşuluyla isteğimizi kabul ettiler."

Cohen megafonu aldı ve teröristleri teslim olmaya ikna etmeye çalıştı. "Ama artık iş işten geçmişti, aldığım cevap neredeyse her ikimizi de öldürecek bir kurşun yağmuru oldu."

Zamir, Almanlara neden teröristlere saldıran bir kuvvetin olmadığını sordu. Kendisine polisin havalimanına gelen yolda meraklı kalabalığın yarattığı trafiğe takılan zırhlı araçları beklediği cevabı verildi.

Zamir teröristlerin İsraillilerin tutulduğu helikoptere el bombası atışlarını izledi; bombalar patladıktan sonra rehinelerin alevler içinde havaya uçurulmasını gördü. İçin için yanan helikoptere doğru koştuğunda sadece birbirine kelepçelenmiş, kimisi yanmış kimisi ise hâlâ yanmakta olan dokuz İsraillinin cesedini buldu.

Zamir'e göre Almanların rehinelerin durumuyla ilgili tutumları şöyleydi: "Canlarını kurtarmak için en ufak bir çaba bile sarf

etmediler, insanları kurtarmak için en ufak bir risk bile almadılar; ne bizim insanlarımızı ne de kendi insanlarını." Alman pilotlardan birinin imdat çığlıkları atmasına şahit olduğunu söylüyordu. "[Alman polislere] 'Tanrı aşkına, helikopterde kan kaybeden insanlar var. Yaralı bir mürettebat üyesi iki yüz metredir sürünüyor. Onu oradan uzaklaştırın!' dedim. Adam yaralı halde emekliyor, hiç kimse onu kurtarmak için harekete geçmiyordu."

Cohen şunları söylüyordu: "Daha sonra öğrendik ki kurtarma operasyonunda yer alması beklenen polislerden bazıları operasyon başlamadan önce İsrailliler uğruna hayatlarını tehlikeye atmaya hazır olmadıklarına karar vermişlerdi."

Sabaha karşı üçten hemen sonra, yani ilk terörist saldırının başlangıcından hemen hemen yirmi üç saat sonra, Zamir kendisini başarısından dolayı kutlayan Meir'i aradı. Meir bir Alman kaynağı tarafından bütün İsraillilerin kurtarıldığı şeklinde yanlış bilgilendirilmişti. Golda'ya, "Bunu sana üzülerek söylüyorum Golda ama atletler kurtarılmadı. Hepsini gördüm. Bir teki bile kurtulamadı" dedi.

Neredeyse hemen ardından tarihsel paralellikler yan yana geldi. Yahudiler bir kez daha dünyanın geri kalanı sanki hiçbir şey olmamış gibi işine gücüne devam ederken Alman topraklarında katledilmişti. Daha da kötüsü, İsrail devleti Alman yetkililer tarafından âciz görülmüş ve teröristlerin vatandaşlarını katletmesini edilgen biçimde seyretmeye zorlanmıştı. Olaydan sonra günler boyu hayat fiilen durma noktasına gelmişti. Tüm ülke çapında gerçekleştirilen Rosh Hashanah kutlamaları iptal edildi, halk arasında bir hüzün dalgası yayıldı.

Filistinliler, davalarının dünya kamuoyu gündeminin merkezine oturmasından ötürü operasyonu bir başarı olarak görüyorlardı. FKÖ'nün yayın organlarından biri şöyle yazıyordu: "Beyaz Saray'daki bir bomba, Vatikan'daki bir kara mayını, Mao Zedung'un ölümü, Paris'teki bir deprem, bunların hiçbirisi Münih'teki Kara Eylül eyleminin dünyadaki tüm insanlar nezdinde uyandırdığı yankıdan daha büyük bir yankı uyandıramazdı... Sanki 'Filistin' ismi dünyanın her yerinden görülecek şekilde bir dağın zirvesine yazılmıştı."

Kısa vadede Meir hükümetinin yapabileceği çok şey yoktu. Formalite icabı yaptıkları açıklamada "İsrail Hükümeti on bir İsra-

illi'nin Arap teröristler tarafından katledilmesinden dolayı öfkeli ve şiddetli bir üzüntü içindedir" dendi. Meir bununla birlikte "Suriye ve Lübnan'da bulunan, teröristlere ait bir düzine üs, kamp ve karargâha" hava saldırısı yapılması emrini verdi. "Amaç sivillere değil teröristlere zarar vermekti."

Ama bu sadece başlangıçtı.

Zamir 6 Eylül akşamı Münih'ten döndü. İsrail'in terörizme yönelik gelecekteki politikasında çarpıcı bir etki bırakacak iki brifingde, duygusal bir şekilde saldırıyı ve Almanların buna cevabını anlattı; Almanların yardım veya önerileri reddetmesini, yaşanan kaosu, profesyonellikten uzak olunmasını ve Alman kuvvetlerin sergilediği duyarsızlığı dile getirdi.

"Almanların yarattığı rezaletin bir ölçüsü yok" dedi. Şok içindeki kabineye Almanların tüm istediğinin oyunların devam edebilmesi için olayın bir kenara itilmesinden ibaret olduğunu söyledi.

Zamir'in anlattıkları yayıldıkça, Yahudi kanı döken terör örgütlerine –aynı zamanda berbat bir şekilde başarısız olan ve sorumluluk almayı reddeden Almanlara– yönelik öfke iyiden iyiye artıyordu. Knesset'in gizli bir oturumunda katılımcılardan biri, "Kendimizi savunmakla yetinmemeli, saldırıya geçmeliyiz. Teröristleri saklandıkları yerden çıkarıp öldürmeliyiz. Onları avcılıktan çıkarıp av durumuna getirmeliyiz" diye köpürüyordu. Menachem Begin ise Libya'yı bombalamayı öneriyordu.

Emri altındaki istihbarat örgütlerinin Münih katliamından haberdar olup katliamı engellemek konusunda başarısız olmasından dolayı yoğun biçimde eleştirilen ve yeniden seçilme şansını tehlikede gören Meir yeni yeni kendine geliyordu. Meir ve kabinesi, madem Avrupalılar kendi topraklarındaki teröristlere bile engel olmaya çalışmıyorlar, Mossad'a bunu yapması için yeşil ışık yakılabileceği kanaatine vardı. Kabine 11 Eylül tarihinde başbakanı, yerel yetkililere haber vermeksizin dost ülkelerdeki hedeflere [yönelik operasyon yapmak konusunda – ç.n.] da onay vermesi için yetkilendirdi. 12 Eylülde "Misilleme olsun, olmasın" diyordu Meir, Knesset'e, "nerede bir komplo hazırlanıyorsa, nerede Yahudileri, İsraillileri –herhangi bir yerdeki Yahudileri– katletmek için insanları hazırlıyorlarsa, işte orada onları vurmaya kararlıyız."

Harari haklı çıkmıştı: Meir fikrini değiştirmişti. Süngü acilen devreye sokulacaktı.

10

"ÖLDÜRDÜĞÜM HİÇ KİMSEYLE SORUNUM YOK"

"Güzel Sarah binadan ayrıldı, evine doğru gidiyor."

Bu, 1972'nin Ocak ayında bir gece Süngü'nün Roma'daki ekibinin telsiz ağından geçilen bir mesajdı. Mike Harari komuta merkezinden, "Tamam, harekete geçin. Saldırıya hazır olun" emrini verdi.

"Güzel Sarah" bir kadın değildi; uzun boylu, zayıf, gözlüklü, darmadağın saçları ve çok etkileyici bir yüzü olan bir adama verilmiş kod adıydı. Adamın gerçek adı Wael Zwaiter'di, Roma'daki Libya elçiliğinde yarı zamanlı olarak tercümanlık yapan bir Filistinliydi. Zwaiter *Binbir Gece Masalları*'nın Arapçadan İtalyancaya çevirisini tamamlamak üzereydi, akşamı Avustralyalı sanatçı arkadaşı Jannet Venn Brown'ın evinde, kitaptaki renkli tasvirlerle ilgili yorumlarını nasıl daha iyi hale getirebileceğini tartışarak geçirmişti. Ev sahibi kapıda Zwaiter'e kendisi için pişirdiği bir somun ekmek vermişti. Zwaiter ekmeği el yazmalarını sakladığı zarfın içine koymuştu.

Evden ayrıldıktan sonra Piazza Annibaliano 4 numarada bulunan dairesine doğru yola koyuldu. İki otobüse bindi, ikincisinden indikten sonra bir kafeye girdi, elinde sürekli çevirisinin son bölümleri bulunan beyaz zarfı tutuyordu.

Tüm bu süre boyunca Süngü'ye mensup bir gözetleme ekibi Zwaiter'i izliyordu. Mossad, Zwaiter'in sadece bir çevirmen olmadığına, bunun sadece bir kılıf olduğuna, onun aslında Kara Eylül'ün Roma'daki operasyonlarına komuta ettiğine inanıyordu. Karşı terör faaliyetleri açısından İtalya özellikle zayıf bir ülkeydi, bu yüzden Roma o zamanlar Filistinlilerin terörist faaliyetlerinin Avrupa'daki merkezi haline gelmişti. Mossad, Zwaiter'in elemanların ve silahların ülkeye sokulmasından ve hedeflerin seçilmesinden sorumlu olduğu kanaatindeydi.

Mossad aynı zamanda Zwaiter'in eylül ayında Roma'dan kalkan bir El Al uçağına bomba konulması girişiminin de beyni olduğundan şüpheleniyordu. İtalyan yetkililerin de şüpheleri vardı:

Ağustos ayında polis, Kara Eylül'ün İsrail'le ticaret yapan petrol şirketlerine yaptığı saldırılarla bağlantısı olduğu gerekçesiyle Zwaiter'i kısa süre gözaltında tutmuştu.

Zwaiter kafeden çıktı ve eve doğru yürüdü. Gözetleme ekibi iki elemana hedefin yaklaşmakta olduğunu doğrulayan bir mesaj geçti. Zwaiter apartmanın loş avlusundan içeri girdi ve asansör düğmesine bastı. Merdiven boşluğunun gölgesine saklanmış iki katili gördüğü zaman artık çok geçti. Katiller namlusuna susturucu takılmış Baretta marka tabancalarını çıkararak Zwaiter'e on bir el ateş etti. Zwaiter kurşunların etkisiyle geriye, bir dizi saksı bitkisine doğru savruldu ve yere düştü, *Arap Geceleri*'ni sımsıkı tutuyordu. Hemen oracıkta hayatını kaybetti.

On yedi Süngü elemanının tamamı saatler içinde İtalya'yı terk ederek İsrail'e doğru yola çıktı. Hiçbiri yakalanmadı. Operasyon tam planlandığı gibi yürümüştü.

Zwaiter, hayatını kaybedecek militanların ve FKÖ personelinin bulunduğu uzun listedeki sadece ilk isimdi.

Golda Meir'in dost Avrupa ülkelerine yönelik tutumundaki değişim hızlı ve sert oldu. Kiev'de doğan ve Milwaukee'de büyüyen Meir, dünyayı dolambaçsız, bazen de katı kavramlarla tanımlardı: Şeyler ya siyahtı ya beyazdı, ya iyiydi ya kötüydü. Meir'e göre Filistinli teröristlerin faaliyetleriyle İkinci Dünya Savaşı'nın acımasızlığı arasında dolaysız bir bağlantı vardı: *New York Times* editörü Sr. Arthur Sulzberger'e, "İlkönce Yahudilere zarar verenler sonra diğer halklara zarar veriyor; bu Hitler'de de böyleydi, şimdi Arap teröristlerde de böyle" demişti.

Kaygısız bir şekilde askeri işlerden ve istihbarattan çok anlamadığını söylerdi –Savunma Bakanı Moshe Dayan, bakan Yisrael Galili ve Mossad şefi Zvi Zamir'e güveniyordu– ama Münih katliamından sonra İsrail'in vatandaşlarını korumak için diğer ülkelere güvenemeyeceğini net bir şekilde anlamıştı. İsrail diğer ülkelerin bağımsızlığına saygı göstermekten ziyade artık nerede ve ne zaman gerekli olduğu kanaatine varırsa insanları öldürecekti.

Bu politika değişikliği Kaserya'nın operasyonları üzerinde de belirgin bir etki yarattı. Meir, Münih öncesi, öldürme eylemlerini İsrail'in resmen düşmanı olan Suriye ve Lübnan gibi "hedef" ülke-

lerle sınırlamıştı. Ancak Kaserya elemanları için bu ülkelerde birini öldürmek zordu çünkü çevre riskliydi. Bir silah ya da keskin nişancı tüfeği kullanmak gibi hedefle yakın temas gerektiren yöntemler istisnasız bir şekilde çabucak yerel yetkililerin dikkatini çekiyordu, hatta katiller arkalarında iz bırakmadan olay yerinden kaçmış olsa bile, sansasyonel bir cinayetin tetiklediği sıkı bir sınır kontrolünün katiller henüz ülkeyi terk edemeden devreye sokulması muhtemeldi. Hedef bir ülkede ele geçirilen İsrailli bir katil acımasız bir işkenceye tabi tutulduktan sonra muhtemelen ölürdü. Uzak mesafeden işlenen cinayetler daha güvenli olabilirdi ama onlar da daha az etkiliydi, [başarısı – ç.n.] birçok değişkene bağlıydı ve böyle bir saldırıda masum kişilerin öldürülmesi ya da sakatlanması ihtimali yüksekti.

Üs ülke denilen –dostça ilişkilerin olduğu ve tüm Batı Avrupa'yı kapsayan– ülkeler faaliyet yürütmek için çok daha elverişliydi. Ele geçirilen katiller en fazla hapis cezası çekerlerdi. Üstelik Mossad'ın yabancı istihbarat organlarıyla bağlantı kurmakla görevli dairesi Evren (Tevel), Avrupa'daki birçok istihbarat sevisiyle yakın ilişki ağı kurmuştu. Bu istihbarat servisleri Mossad jargonunda "yumuşak minderler" olarak bilinirdi çünkü bunlar sorun yaşandığı zamanlarda işlerin düzeltilmesine yardım etmek için yerel bağlantılar sağlarlardı. En önemlisi de Avrupa'da bir adam öldürmek ve paçayı kurtarmak çok daha kolaydı.

Ve öldürülecek çok da adam vardı. İlk ölüm listesi on bir isimden oluşuyordu: Münih katliamına katılmış olan teröristler. Kısa zamanda ortaya çıktı ki bu isimlerin hepsi ya Arap devletlerinde ya da Doğu Avrupa'da saklanıyordu, onlara ulaşmak zor olacaktı. Bununla birlikte o sıralarda daha önemsiz ama Avrupa'da ikamet eden diğer teröristlerle ilgili çok sayıda bilgi birikmeye başlamıştı. Münih'ten sonra Mossad'ın Kara Eylül'le bağlantılı olduğundan şüphelendiği herkes –aslında genel olarak FKÖ üyesi olduğundan şüphelenilen herkes– meşru birer hedef kabul ediliyordu. Bu da hedef listesinin uzayıp gitmesine yol açıyordu.

Bir Kaserya elemanı, "Bir yaygara ortamı yaratmak istiyorduk" diyordu. "Yakın mesafeden işlenmiş, korkudan tir tir titretecek dahice bir cinayet, İsrail bizimle hiçbir ilgisi yok dese bile tetiği çeken parmağın bir İsrailliye ait olduğu gün gibi açık olacak bir eylem."

O parmak Süngü'nün parmağı olacaktı. 1972 Eylülünün ortalarında, Zvi Zamir Süngü'nün eğitim merkezinde boy gösterdi. Oradaki elemanlara, "İsrail boş boş oturmayacak" dedi. "Bu işi yapanları yakalayacağız. Sizler de Büro'nun eli kolu olacaksınız."

"O sözler" diyordu Kurtz kod adlı bir Kaserya elemanı, "bizim gururumuzu okşamıştı." Münih olayının üzerinden geçen bir yıl içerisinde on dört Filistinli militan öldürülecekti.

Vurucu timlerin lideri ve yapılan bazı operasyonlara komuta eden kişi, Polonya'nın güneyinde yer alan Demblin köyündeki geleneksel bir Yahudi ailesinde dünyaya gelen, Holokost'tan kurtulan Nehemia Meiri'ydi. Gestapo, köyündeki Yahudileri bir araya toplayıp yakınlardaki bir ormana götürdüğü zaman on iki yaşındaydı. Yahudilere bir çukur kazıp etrafına dizilmeleri emredilmişti. Becerikli ve güçlü bir çocuk olan Nehemia, ateş açılması emri verilmeden önce saliselik bir farkla çukura atlamıştı. Almanlar bunu fark etmemiş, Nehemia katliam sona erinceye kadar ailesinin ve yakınlarının cansız bedenleri arasında sessizce yatmıştı. Almanlar gidince kana bulanmış şekilde sürünerek toplu mezardan dışarı çıkmıştı.

Meiri, savaşın sonraki aşamalarında yakalanıp bir iniş pistinde ağır iş cezasına çarptırılmasının ardından Messerschmitt marka uçağıyla pistte kaza yapan kıdemli Luftwaffe subayının hayatını kurtarmıştı. Yanan uçağa tırmanarak bilinci kapalı pilotu kurtarmış böylece kendisini yıllar boyu korumaya almıştı. Savaşın ardından ünlü yasadışı göçmen gemisi *Exodus*'la Filistin'e göç etti. 1948 Bağımsızlık Savaşı'nda savaştı, hapis yattı ve Ürdünlü bir askerin savaş tutsaklarını silahla taramaya başlamasından bir kez daha mucizevi şekilde kurtuldu.

Sonrasında Şin Bet'e katıldı ve Ben-Gurion'un muhafız alayında hizmet etti. Meslektaşları ve üstleri onun soğukkanlı biri olduğunu ve Yahudilere zarar verenleri öldürmek konusunda hiçbir ahlaki kaygı taşımadığını belirtiyorlardı.

Ekip arkadaşlarından biri, "Nehemia her sabah öfkesini kuşanarak kalkardı" şeklinde hatırlıyordu.

Meiri, Mossad ve Şin Bet'in ortak operasyonel ekibi olan Kuşlar üyesiydi. İsrail'in gizli belgelerini satmaya çalışan üçkâğıtçı

Alexander Yisraeli'nin kaçırılmasında görev almış, Nasır'ın füzelerini geliştiren Nazi bilim insanlarına yönelik cinayet ve yıldırılma kampanyasına katılmıştı. Sonrasında Kaserya'ya transfer oldu ve Süngü'yü oluşturan ekipte görevlendirildi. İsrail'in en tanınmış gazetecilerinden biri olan, aynı zamanda İzak Rabin'in büro şefi olarak görev yapan Eitan Haber, bir keresinde Meiri'yi Süngü'ye yerleştirmesinden dolayı Zamir'e çıkıştığını söylüyordu. Haber, bu ahlaki değil diyordu, "Holokost dehşetinin bir ölüm makinesi yaratmak için istismarıdır bu."

Ama Süngü bünyesinde olması Meiri için bir sorun değildi, birimde görev yaparken de yaptığı şeylerle ilgili bir vicdan azabı duymuyordu. Yıllar geçtikçe onun gizli yaşantısını öğrenenler, öldürdüğü kişilerin imgelerinin hiç aklına takılıp takılmadığını ya da hiç kâbus görüp görmediğini soruyorlardı. Meiri, "Geceleri ailemle ilgili rüyalar görüyorum" diye yanıt verirdi. "Rüyamda Polonya'daki Demblin köyünün yakınlarındaki katliam vadisini görüyorum; ölüm kamplarındaki *Muselmänner*'leri [ölümle cebelleşenleri] görüyorum. İşte bunlar beni rahatsız ediyor. Öldürdüğüm kişilerle ilgili bir sorunum yok. Onların her biri göğüslerine bir kurşun, kafalarına iki kurşunu hak ettiler."

Meiri, Roma'da Zwaiter'i vurarak öldüren adamlardan biriydi. İki hafta sonra da bir sonraki hedef belirlenmişti: Kara Eylül'ün iki numarası olduğu iddia edilen Mahmoud Hamshari.

Mossad onu, Avrupa'dan İsrail'e giden uçaklara, uluslararası hava postası yolunu kullanmak suretiyle barometrik olarak tetiklenen bombalar yerleştirme komploları yapmakla suçluyordu. 1970 yılının Şubat ayında Frankfurt'tan Viyana'ya giden bir uçakta kalkıştan hemen sonra böyle bir bomba infilak etmiş ama pilot acil iniş yapmayı başarmıştı. Zürih'ten Hong Kong'a giden ve Tel Aviv'de mola veren 330 sefer sayılı Swissair uçağının pilotu da uçağın kargo bölümündeki bir bombanın infilak etmesi sonucu iniş yapmaya çalışmış ama bir ormana düşmüştü. Kırk yedi yolcunun tamamı ve mürettebat ekibi ölmüştü. Mossad aynı zamanda Hamshari'nin, Ben-Gurion'a Danimarka ziyareti sırasında düzenlenen suikast girişimiyle bağlantısı olduğuna ve Paris'teki dairesinin Kara Eylül için silah deposu olarak işlev gördüğüne inanıyordu.

Hamshari'yi Paris'te takip eden Süngü elemanları, onun zamanının büyük bölümünü evde eşi ve kız bebeğiyle geçirdiğini, geri

kalan zamanlarını ise çoğunlukla kamuya açık kalabalık mekânlarda farklı farklı insanlarla görüşerek geçirdiğini ortaya çıkarmışlardı.

[Hedefin – ç.n.] çok sayıda masum insanla çevrelenmiş olması, Meir'in özellikle hassas olduğu bir konuda problem teşkil ediyordu. Meir, Harari'yi kendi evine davet ederek ona bir fincan kahve yaptı. "Mike" dedi, "bir Fransız vatandaşının bile saçının tek teline zarar gelmeyeceğinden emin ol. Tek bir teline bile. Anlıyor musun?"

Meir, Avrupa'da adam öldürmek konusunda yeni edindiği istekliliğine rağmen belli protokollerin yerine getirilmesi gerektiğinin hâlâ farkındaydı. Ayrıca insanları ölüme mahkûm etmenin sorumluluğunu tek başına üzerine almaktan da rahatsızlık duyuyordu. Zamir ondan ne zaman kırmızı sayfayı imzalamasını istese –ölüm emirlerinin yazıldığı kâğıtların rengi kırmızı olduğu için onlara kırmızı sayfa deniyordu– Meir müzakere etmek için kabinesinden bir grup bakanı seçerdi. Bu bakanların içinde Din İşleri Bakanı Zerach Warhaftig de olurdu; Warhaftig her bir görevi dini bir onay damgasıyla kutsardı.

Bu durumda Hamshari'yi öldürme işi evinde yalnızken yapılmalıydı. Meiri ve Romi operasyon planını yaptılar. Plan operasyona bir birimin daha katılmasını gerektiriyordu; bu, Mossad bünyesinde genellikle bağımsız şekilde faaliyet gösteren Kaserya'nın alışılmış protokollerinden bir kopuş anlamına geliyordu.

3 Aralık tarihinde Gökkuşağı'ndan bir ekip (İbranicesi Keshet olan Gökkuşağı, gizlice sızma görevlerinden sorumlu olan Dev'in yeni ismiydi) Hamshari'nin dairesine gizlice girdi ve özellikle çalışma alanına odaklanan onlarca fotoğraf çekti. Bu fotoğraflar daha sonra İsrail'e uçuruldu ve Mossad'ın teknik bölümünde Yaakov Rehavi tarafından çalışıldı. Rehavi fotoğraflardan telefonun mermer bir altlık üzerine konulduğunu fark etti. Elemanlarıyla birlikte altlığın hemen hemen aynısını yapıp içine patlayıcı yerleştirdiler.

7 Aralıkta kendisini İtalyan bir gazeteci olarak tanıtan Nehemia Meiri, Hamshari'yi aradı, ertesi gün için evinin yakınlarındaki kafede kendisiyle bir görüşme ayarladı. Görüşme yapılırken Gökkuşağı ekibi eve tekrar girdi ve telefon altlığını değiştirdi. Hamshari eve döndükten kısa bir süre sonra telefonu çaldı. "Bay Dr. Hamshari'yle mi görüşüyorum?" diye sordu bir ses. Evet cevabı gelince fünyenin uzaktan kumandasının düğmesine basıldı ve mermer altlık

havaya uçtu. Operasyonda yer alan Kurtz'a göre Hamshari, mermer parçacıklarından dolayı "neredeyse ikiye bölünmüştü." Hamshari birkaç hafta sonra Paris'teki bir hastanede hayatını kaybetti.

Hedefli öldürme eylemlerini koordine eden Mossad ve AMAN personelleri her bir operasyonu etik açıdan değerlendirmek için hatırı sayılır ölçüde zaman harcıyorlar, her birinin üzerine düşünüyorlardı. En azından katilin kendi gözünde bu tür eylemlerin ahlaki sayılması önemliydi. Harari ve elemanları kırk yıl sonra bile amaç ve araçlar konusundaki derin inançlarını tanımlıyorlardı. Harari bana, "Kaserya'da doğuştan katil yoktu. Onlar da senin benim gibi normal insanlardı" dedi. "Eğer Kaserya'ya gelmemiş olsalardı, onları yeraltı dünyasında sözleşmeli katiller olarak çalışırken bulmayacaktınız. Kaserya'daki savaşçılarımın devlet adına bir misyonları vardı. Birilerinin Yahudileri öldürmüş oldukları için ölmeleri gerektiğini biliyorlardı ve o birileri yaşamaya devam ederse daha fazla Yahudi öldürecekti. Bu yüzden bu işi inançları gereği yapıyorlardı. Bir tanesi bile bu işin yapılıp yapılmaması gerektiği noktasında şüpheye düşmüyordu; en ufak bir tereddüt dahi yoktu."

Mossad şefi Zamir aynı zamanda Meir'in desteğini de arkalarında görmenin savaşçıları için önemli olduğunu biliyordu. Başbakanın aklının nasıl çalıştığını da biliyordu, bu yüzden onunla görüşeceği zaman yanında her zaman bir iki Süngü elemanını da getirirdi. Aralarından biri Meir'e; komutanları olan Meir'in "kucak dolusu ahlaki değer ve iyi muhakeme yeteneğine sahip" biri olduğunu bilmenin ne kadar da önemli bir şey olduğunu anlatırdı. Bu yüzden, geçmişte kimi zaman kafalarında soru işaretleri taşımış olsalar bile suikastçılar "yaptıkları her şeyde kendilerini son derece rahat hissediyor" diye devam ederdi.

Meir'in yüzü mutluluktan parlardı. Kaserya savaşçılarıyla yapılan bir başka görüşmeden sonra, "Onlarla karşı karşıya oturuyorum" diyordu, "cesaretlerine, soğukkanlılıklarına, icra yeteneklerine, bilgili oluşlarına büyük bir hayranlık duyuyorum. Düşmanın tam yanı başında bulunuyorlar... Böyle bir gruba sahip olmamıza ne denli şükredeceğimi bilemiyorum."

Böylesine karşılıklı bir hayranlığa ve eylemlerinin ahlaken doğru olduğuna yönelik ortak inanca rağmen, aslında Münih son-

rası gerçekleştirilen hedefli öldürmelerin ardında yatan sebeplerle ve uygun hedeflerin seçilip seçilmediğiyle ilgili bir dizi soru işareti de yok değildi.

"O dönemde öldürdüğümüz Arapların bir kısmını neden öldürdüğümüzü bilmiyorduk, Araplar da bugüne kadar neden öldüklerini öğrenemediler" diyordu bir Kaserya yetkilisi. "Zwaiter'in atletlerin öldürülmesiyle bir ilgisi yoktu, ha belki en fazla atletleri taşıyan uçak Münih'e giderken Roma üzerinden geçmişti, o kadar."

Çok sonraları yıllar boyu Zwaiter'in dosyasını inceleyen üst düzey bir Mossad elemanı kabul etmişti ki "bu korkunç bir hataydı." Üstelik Filistinliler de uzun süre Zwaiter'in şiddetten nefret eden barışsever bir entelektüel olduğunu iddia etmişlerdi. (Kabul edelim ki Süngü'nün o dönemdeki neredeyse bütün hedefleri için benzer iddialar dile getirilmektedir.)

Ama bazıları için bu sorun değildi. Mossad'ın vuracağı hedefleri tespit etmekle görevli bir AMAN yetkilisi, "Diyelim ki o [Zwaiter] sadece Roma'daki bir FKÖ üyesi ki bu konuda bir fikir ayrılığı yok" diyordu. "Örgütü bir bütün olarak değerlendiriyorduk, politikayla uğraşanlarla terörle uğraşanlar arasında bir ayrımı asla kabul etmiyorduk. El Fetih Yahudileri öldüren terörist bir örgüttü. Böylesine bir örgüte üye olan herkesin meşru bir hedef olduğunu bilmesi gerekiyordu."

Aslına bakılırsa, Zwaiter katliamının bir hata mı yoksa İsrail istihbaratında geçmişte de bugün de çok sayıda taraftar bulan bir yaklaşımın parçası mı olduğunu geriye dönük olarak belirlemek zordur: Bir terör örgütünün her üyesi, bulunduğu konum terörist eylemlerle doğrudan bağlantılı olmasa bile meşru bir hedeftir.

Bu yaklaşımın barındırdığı sorun, Mossad'a illa teşkilatın öldürülmesi gerektiğini düşündüğü insanları değil, öldürebildiği insanları öldürmek konusunda serbesti sağlamasıydı. Mossad hedefli öldürme seferberliğini bir başarı olarak değerlendiriyordu ama 1973 yılının başında görüldü ki bu seferberlik FKÖ'nün üst kademelerine zarar vermemişti. O hedefler Beyrut'ta barınıyordu. İsrail'in işte burayı vurması gerekiyordu. Ve bu çok daha zor bir görevdi.

Ortadoğu'daki İsrail ajanlarıyla iletişim sağlamakla görevli AMAN üssüne 9 Ekim 1972'de şifreli bir mesaj geldi.

Denize bakan bir tepe üzerine kurulan ve kum tepeleriyle çevrili üs, İsrail'in en güzel manzaralarından birinin sınırları içindedir. İşte orada çok gizli materyalleri almak, deşifre etmek, kodlamak ve iletmek üzere yüzlerce asker görevlendirilmişti.

O gece gelen mesajda, "Manken acil görüşme talep ediyor" yazıyordu.

Manken, AMAN ve Mossad'ın o zamanlara kadar Lübnan'da görevlendirdiği en değerli ajanlardan biri olan Clovis Francis'in kod adıydı. Francis zengin ve birbirine düşkün Hıristiyan bir aileden gelen Lübnanlı, bakımlı bir adamdı. Posta güvercinlerine bel bağladığı 1940'lardan beri şifreli mesajlar gönderiyordu. Yıllar boyu arabasının kapısına yerleştirilen bir fotoğraf makinesiyle ülkenin her bir köşesini belgeleyen yaklaşık 100.000 fotoğraf çekip Mossad'a sunmuştu. Üst düzey istihbarat yetkililerini bilgilendirmek için denizaltıyla veya donanma gemisiyle yolculuk yaparak belli aralıklarla İsrail'i ziyaret ederdi. Casusluk yapmasının nedenini, "Lübnan'la İsrail arasında bir ittifaka inanıyordum, dahası Filistinlilerin Lübnan'daki faaliyetlerini ülkem için büyük bir tehdit olarak görüyordum" diye açıklıyordu.

Görüşme talebi içeren mesajından üç gün sonra, gecenin karanlığında lastik bir bot Lübnan'ın güneyinde bulunan Sur'a yakın bir sahile indirildi. Manken bota tırmandı ve Hayfa'ya giden bir füze gemisine aktarıldı. 504. Birim'in üst düzey yetkilileri söylemesi gereken şeyleri dinlemek için oradaydı. Beyrut'ta bulunan dört üst düzey FKÖ liderinin ev adreslerini getirmişti: Bunlar, FKÖ'nün istihbarat aygıtının başı, Münih operasyonunun planlanmasında ve onaylanması süreçlerinde yer almış olan Muhammed Youssef Najjar; El Fetih'in İsrail, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ndeki gizli operasyonlarından sorumlu Kamal Adwan; FKÖ sözcüsü Kamal Nasser ve komuta kademesinde Arafat'tan sonra ikinci sırada yer alan Ebu Cihad'ın ev adresleriydi. Bu liderlerden ilk üçü Verdun Caddesi üzerinde bulunan bir çift karşılıklı yüksek binada yaşıyordu.

Bilgi, Kaserya'nın istihbarat yetkilisi Romi'ye iletildi, o da bunun üzerine Tel Aviv'deki Kaplan Sokağı 2 numarada bulunan Kaserya karargâhında bir dizi toplantı düzenledi. FKÖ liderlerinin ikamet yerleriyle ilgili bilgilere ek olarak Lübnan'daki FKÖ hedefleriyle ilgili de silah atölyeleri, komuta merkezleri, bürolar gibi

üst düzey istihbarat bilgileri yığılmıştı. Harari "burada bir [hedefli öldürme] operasyonu yapılması gerektiğine" inandığını söylemişti ama yine de ilerlemesi için çok sayıda bilgi eksikliği vardı. "Benim kuralım şuydu" diyordu Harari, "eğer istihbarat yoksa operasyon da olmazdı. Nokta."

Kaserya, bu bilgi eksikliğini gidermek için Beyrut'a bir kadın eleman göndermeye karar verdi.

Yael (sadece ilk ismi kamuoyuna açıklanabiliyor) 1936 yılında Kanada'da doğmuş ve İsrail'le hiçbir bağlantısı olmayan Yahudi bir ailenin çocuğu olarak New Jersey'de büyümüştü. Zamanla genç ülkeye yönelik duygusal bir bağ geliştirdi ve "gerçek Siyonizm Amerika'daki yaşamın sunduğu rahatlıktan feragat edip İsrail'e aliyahı (göç etmeyi) gerektirir" kanaatine vardı. Altı Gün Savaşı'ndan önceki o zamanlarda, "İsrail bende mazlum olması bakımından bir sempati yaratmıştı. Çocukluğumdan bu yana korumasız, ayrımcılığa uğramış kimseler beni hep çekmiştir" diyordu. Göç edip ilkönce bilgisayar programcısı olarak iş bulduktan sonra Mossad'ın personel dairesi tarafından devşirilmiş, uzun ve meşakkatli Kaserya eğitim programına alınmıştı. Zamanla üstün karizmasını ve çekici dış görünüşünü güçlü bir silah olarak kullanan sıra dışı şekilde yetenekli ve soğukkanlı bir eleman olarak tanındı. Harari Yael'i Beyrut'a gönderdiğinde ona, "Sende bu dişilik, bu zarafet ve güzellik varken kim senden şüphelenecek?" demişti.

Mossad'daki kod adı Nielsen olan Yael ve eğiticileri bir kılıf hikâye ürettiler. Buna göre Yael, on dokuzuncu yüzyılın muhafazakâr kısıtlamalarına kafa tutan, ezber bozan bir politik ve sosyal aktivist haline gelmiş aristokrat bir İngiliz kadını olan Lady Hester Stanhope'un hayatıyla ilgili bir televizyon dizisi yazmak üzere Lübnan'a gelmişti. Stanhope birçok yeri gezmiş, hayatının son yıllarını Lübnan ve Suriye'de geçirmişti.

Yael 14 Ocak 1973'te Lübnan'a geldi. Le Bristol Hotel'e kayıt yaptırdı ve birkaç gün sonra üç hedefin yaşadığı iki binanın tam karşısında bulunan lüks binadan bir daire kiraladı. Beyrut'ta kısa sürede Lady Stanhope'la ilgili çekeceği dizinin araştırmaları konusunda kendisine yardım etmeyi kabul eden yerli ve yabancı arkadaşlar edindi. Kılıf hikâyesi etrafta serbestçe dolaşmasına müsaitti, ülkedeki neredeyse her yere seyahat edebilmesi için makul bir bahane sağlıyordu.

Muhtemel iniş bölgelerinin ve hedef alınacak binaların etrafında dolaşmaya başladı. İçinde dışarıdan basarak çalıştırdığı bir kamera bulunan bir çanta taşıyordu. "Her detay önemliydi" diye yazacaktı daha sonra bir gazeteye. "Üç apartman dairesindeki gündüz ve gece rutinleri, ışıkların ne zaman yakılıp söndürüldüğü, hangi saatlerde pencerelerden kimlerin görülebildiği, arabalarıyla ilgili detaylar, onları ziyaret etmek için kimlerin geldiği, mekânın korunup korunmadığı."

Yael'in geniş kapsamlı keşif çalışmalarını elinde bulunduran Mossad artık kimleri nerelerde vuracağını biliyordu ama hâlâ büyük handikaplar vardı. Üst düzey FKÖ liderlerinin evleri Beyrut'taki yoğun nüfuslu bloklardaydı, bu yüzden patlayıcılar kullanılamazdı; masum sivillerin öldürülme ihtimali göze alınamayacak kadar yüksekti. Bunların yakın temasla vurulmaları gerekiyordu. Ama problem şuydu ki Lübnan, ele geçirilen bir katilin kesinlikle işkence ve ölümle yüz yüze geleceği, İsrail'e düşman bir hedef ülkeydi. Bu, halihazırda Beyrut'a yerleştirilmiş bulunan Kaserya savaşçılarının muharebe için değil, daha ziyade uzun erimli, çok gizli bir şekilde takip görevi için eğitildiği anlamına geliyordu. İz bırakmadan cinayet işleyebilen Süngü savaşçıları ise bir hedef ülkeye geçip orada işlerini halledecek kadar uzun süre kalabilecekleri ikna edici kılıf hikâyelerden yoksundular. Böyle hikâyeleri olsaydı bile, üç adam ve dört tesisten oluşan yedi kadar FKÖ hedefini vurduktan hemen sonra ülkeyi terk etmeleri neredeyse imkânsızdı.

Romi ve Harari kaçınılmaz bir sonuca vardılar: Kaserya böyle bir görevi kendi başına yerine getiremezdi. Başarılı bir baskın eylemi için gereken güçler ve kaynaklar sadece IDF'de vardı. Bu yeni bir aşamaydı; o noktaya gelene kadar Mossad ve IDF, sahadaki bir operasyon için hiçbir zaman işbirliğine gitmemişti. Bu durum aynı zamanda özel bir risk de barındırıyordu. İsrail Mossad'ın saldırıları konusundaki sorumluluğunu her zaman reddediyordu ama büyük bir askeri güç insanları öldürmeye başladığı an, askerler üniformalı olmasa dahi İsrail'in bu işin içinde olmadığını iddia etmesi imkânsız hale gelirdi.

IDF'nin başlangıçtaki planı kaba ve zaman alacak düzeyde karmaşıktı, buna göre yüz adamlık bir birlik çok katlı binalara hücum edecek ve binadakileri sokağa çıkaracaktı. Hedefleri belirlemek için bir tür polis çemberi oluşturulacak, sonra belirlenen hedefler öldürülecekti.

IDF'nin genelkurmay başkanı Korgeneral David Elazar'ın planla ilgili ciddi kaygıları vardı. Elazar, IDF'nin Genel Personel Keşif Birimi Sayeret Matkal Komutanı Ehud Barak'tan yeni fikirler istedi.

Sayeret Matkal 1950'lerin sonlarında düşman topraklarına gizlice sızma yeteneğine sahip elit bir kuvvet yaratma hedefiyle kurulmuştu; kuruluş tüzüğündeki ifadelerle [elemanları – ç.n.] "muharebe operasyonları, sabotajlar ve [istihbarat] toplama" gibi konularda eğitim görecekti. Birim 1970'lere kadar özellikle ileri düzeyde komplike dinleme ve gözetleme araçları yerleştirmek için düşman hatlarının derinliklerine sızma konusunda uzmanlaşmıştı. O zamanlarda da şimdi de IDF bünyesindeki en iyi birim olarak görülmektedir; yeni elemanların en iyilerini alır, bu elemanlar daha sonra yirmi aylık bir eğitim sürecinden geçer ki kimileri bunun dünyadaki en zor eğitim olduğunu söylemektedir.

Sayeret bünyesinde yetişmiş ilk subay olan Ehud Barak 1971 yılında birimin komutanı oldu. Kibbutz olarak doğmuş, kısa boylu ama atletik ve azimli olan Barak, birimin gerektirdiği tüm özel yetenekleri bünyesinde barındırıyordu. O aynı zamanda üstlerini nasıl idare edeceğini bilen yetenekli bir politikacıydı, sınırsız bir şekilde hırslıydı ama aynı zamanda sakinliğini de korurdu. Barak, komutayı ele aldığı andan itibaren Sayeret Matkal'ın düşman hatlarının gerisinde istihbarat toplamanın ötesinde, IDF operasyonlarının çok daha önemli bir parçası olmasını istiyordu.

İşte bu yüzden Elazar, Beyrut saldırısının planlanmasında Barak'ın yardımını talep etmişti. "Barak'ın yüzünü bir memnuniyet kaplamıştı, tıpkı sıra dışı bir yemek pişirmeye başlayan bir aşçıbaşının yüzündeki ifade gibi" diyordu subaylarından biri. Barak ham istihbaratı, Beyrut haritası üzerinde saldırı noktalarını ve bir önceki o yüz kişi planını inceledi. "Şef, bu iyi değil" dedi Barak, Elazar'a. "Beyrut'a giren ve orada uzun bir zaman geçirmek zorunda kalabilecek bu büyüklükteki bir kuvvet [olarak biz – ç.n.] 'polis çemberi' oluşturana kadar kendimizi silahlı çatışmanın içinde buluruz. Hem bizden hem karşı taraftan ölümcül kayıplar olabilir. Siviller de dahil."

Elazar, Barak'a "Sen olsan nasıl yapardın?" diye sordu.

Barak şöyle cevap verdi: "Üç hedefin de evde olduğundan emin olduk mu, çok küçük bir kuvvetle, en fazla on beş adamla şehre

gireriz, evlere ulaşırız, içeri gireriz, adamları vururuz ve dışarı taşırız. Bunların hepsini birkaç dakikada yaparız. Doğru planlama ve araçlarla ve uygun eğitimle, takviye kuvvetler intikal etmeden önce olay yerine girer çıkarız. Onlar neler olduğunu anlayana kadar biz gitmiş oluruz. En önemli şey: Baskın niteliğini muhafaza etmek."

Elazar gülümsedi ve Barak'a planını hazırlaması için yeşil ışık yaktı.

Gençlik Baharı Operasyonu'nun –Beyrut baskınının– planı birkaç gün sonra ana hatlarıyla belirlendi. Deniz komando birliği Flotilla 13 sahilde baskın yapılacak yere inecek, orada Kaserya elemanları kiraladıkları araçlarla onları bekliyor olacaktı.

Daha sonra Mossad ekibi, askerleri El Fetih liderlerini apartman dairelerinde gafil avlayacakları Verdun Caddesi'ne götürecek, askerler orada onları öldürecekler, daha sonra da sessizce sahile dönerek İsrail'e kaçacaklardı. Diğer komando birlikleri de eşzamanlı olarak Lübnan'daki dört farklı hedefi vuracaktı.

Bu operasyondan sonra başka bir operasyon yapmanın çok zor olacağı açıktı, bu yüzden İsrailliler elden geldiğince fazla sayıda hedefi vurmak istiyordu. Barak, Elazar'ın Sayeret'in üst düzey FKÖ yöneticilerini vurabileceğinden emin olmadığını, "[başarısızlık] riskini ekstra hedeflerden ayrı tutmak" istediğini sezdiğini söylemişti.

Bu, farklı birimlerin koordinasyonunu ve entegrasyonunu içeren karmaşık bir işti, bu yüzden Elazar eğitim aşamalarının bazılarını bizzat kendisi yönetti. Elazar, gecenin bir yarısı Beyrut şehir merkezine doğru hareket eden bir grup adamın şüphe uyandırabileceğine ilişkin kaygıyı artırmıştı. Adamlardan bazılarının kadın kıyafeti giymelerini önermişti. "Bu yolla aynı zamanda daha fazla silah saklayabilirsiniz" diyordu tebessümle.

Sayeret üyelerinin bazıları, komutanlarının istihbarat toplamanın ötesine geçecek şekilde bir operasyonda yer almasından hoşlanmamışlardı. Baskından önce bir iç tartışma patlak verdi. Her ikisi de sol Hashomer Hatzair hareketinin kibbutz üyeleri olan Barak'ın iki subayı Amitai Nahmani ve Amit Ben Horin, birimin bir ölüm timi olarak kurulmadığını ve katil olmaya niyetlerinin olmadığını belirtti. Barak onları ikna etmeye çalışsa da onlar daha üst düzey yetkililerle görüşmeyi talep ettiler. Barak, Genelkurmay

Başkanı Elazar'la bir görüşme ayarladı. Elazar onlara terörle mücadelenin önemini, El Fetih'in İsrail'de ve başka ülkelerde Yahudi kanı dökmüş olduğu gerçeğini anlattı. Buna "güç ve incelikle" yanıt vermenin onların görevi olduğunu dile getirdi. İki adam da açıklamalara ikna oldu ve ekibi yönetmek üzere görevlendirildiler.

Barak tartışmayı "birimin gücünün kanıtı" olarak gördüğünü söylüyordu. "[Birim elemanları – ç.n.] sadece üstün profesyonel askerler değildi, aynı zamanda düşünceleri olan, sorular soran, sadece verilen emri uygulamakla yetinmeyip onun arkasındaki mantığı da bilmek isteyen adamlardı."

Sayeret ve Flotilla 13 deniz komandoları iniş için alıştırma yaparken, Yael ve Manken istihbarat toplamaya devam ediyordu. Yael iniş için uygun bir bölge seçmişti. Burası Sands Otel'in özel plajıydı, buranın seçilmesinin sebebi plaja sadece otel konuklarının girebilmesi ve otelin otoparkına yakın olmasıydı. Uzun eteği ve güneş gözlüğüyle, taşıdığı el çantasıyla ufak tefek bir kadın olan Yael daha sonra yakınlardaki sokakları gezdi. Baskın noktasına giden güzergâhın tamamını –sahili, katedecekleri caddeleri, takviye birliklerin aranamaması için muhtemelen havaya uçurmak zorunda kalacakları telefon bağlantı kutularını, Verdun Caddesi üzerindeki binaları, girişteki kapı görevlisini– fotoğrafladı.

Yael aynı zamanda apartman dairelerine yalnızca altı yüz adım uzaklıktaki en yakın polis karakoluyla, polis devriyeleriyle ve çağrıldıkları takdirde olay yerine ne kadar sürede intikal edecekleriyle ilgili detayları da toparladı.

Genelkurmay başkanına operasyon kuvvetlerinin harekete geçmeye hazır olduğu bilgisi verilmeden önce piyade şefi, paraşüt birliği subayı ve bir bütün olarak operasyonun komutanı olan Tuğgeneral Emmanuel Shaked, adamlarını hedeflere götürüp geri getirecek olan Kaserya personeliyle görüşmek konusunda ısrarcı oldu. Zamir, Harari ve Romi, Sayeret eğitim tesisinde Elazar, Shaked ve Barak'la görüşmek üzere Kaserya ekibiyle bir araya geldi.

Shaked toplantıyı "felaketten başka bir şey değil" şeklinde tanımlıyordu. Kaserya elemanlarının kendilerini tanıtmasını, geçmişteki muharebe deneyimlerinden bahsetmelerini istedi. "Elinize en son ne zaman bir silah alıp kullandınız?" diye sordu. Korktuğu başına gelmişti; çoğu eline hiç silah almamıştı. Sadece bir kısmı IDF

bünyesinde görev yapmıştı. Aralarından askeri eğitim almış olanlar da bu eğitimi sadece minimum düzeyde almıştı ve herhangi bir muharebe deneyimine sahip değildi.

Shaked sinirden deliye döndü, Zamir'e dönerek, "Serçelerini odanın dışına çıkar" dedi. Shaked, Harari'ye "Operasyonun muharebe askerleri olmayan bu adamlarla devam etmesine izin vermeye hazır değilim" dedi.

Harari öfke içinde, "Eğer onlar muharebe askerleri olsaydı IDF'ye hiç ihtiyacımız kalmazdı" şeklinde cevap verdi. Elazar araya girerek Zamir'in "onlar faaliyet yürütmek üzere eğitildikleri, IDF askerlerinin işini en iyi şekilde yapmalarını sağlayacak arenada en yüksek niteliklere sahip savaşçılardır" şeklindeki taahhütünü kabul etti.

6 Nisanda altı Kaserya elemanı Avrupa'daki farklı havalimanlarından Beyrut'a uçtu; sahte Alman, Belçika ve İngiliz pasaportları taşıyorlardı. Sands Otel'e ayrı ayrı giriş yaptılar, Amerikan yapımı büyük araçlar kiralayıp otelin otoparkına park ettiler. 9 Nisan günü öğleden sonra IDF askerleri otobüslerle Hayfa'daki İsrail donanma üssüne götürüldü. Shaked son brifingde onlara, "Hedefinize ateş edip hemen oradan ayrılmayın. Sadece bir daha ayağa kalkamayacağından emin olduğunuzda apartmanı terk edin" dedi.

Sekiz İsrail füze gemisi öğleden sonra saat 4'te durgun Akdeniz'de kuzeye doğru yelken açtı. Beyrut'a on iki mil kala motorları durdurup demir attılar. Kaserya elemanlarından biri saat 5'te randevulaştıkları Yael'le Phoenician Hotel'de buluştu. Yael üç hedefin de evde olduklarını doğruladı. Ayrıldılar ve eleman beklemekte olan kuvvetlere şu mesajı geçti: "Kuşlar kafeslerinde."

Küpeştelerden her biri askerlerle dolu on dokuz lastik bot denize indirildi: Yirmi biri Sayeret Matkal'dan, otuz dördü deniz komandosu, yirmi asker de Paraşütçü Keşif Birliği'ndendi. Bu elit muharebe birlikleri üç bin ilave personel tarafından destekleniyordu. Bu, en büyüğü değilse bile yirminci yüzyılın en büyük hedefli öldürme operasyonlarından biriydi. Harari, Zamir, Romi, Elazar ve Savunma Bakanı Dayan, IDF komutasına ev sahipliği yapan eski Tel Aviv Templer mahallesi Kirya-Sarona'daki bir yeraltı sığınağında operasyonu izliyordu. Aynı zamanda Bor'da –bu kelime "Çukur" kelimesinin İbranicesidir ve sığınak gayri resmi olarak Çukur

diye bilinirdi– AMAN şefi Eli Zeira bulunuyordu. Zeira, tüm İsrail donanması seferber edilmiş olmasına rağmen Gençlik Baharı'nın "[operasyona katılanlara – ç.n.] yardım seçeneği bulunmayan bir operasyon" olduğunu biliyordu.

Lastik botlar Beyrut ışıklarına doğru süzülüyordu. Sahile ulaştıkları zaman Flotilla 13 elemanları baskın ekibini ıslanıp büründükleri kılık bozulmasın diye kuru bir alana taşıdı; ekipte bulunan ve başkalarıymış gibi davranan yoğun makyajlı kadınlara ayrı bir özen gösteriyorlardı. Mossad elemanlarıysa otelin otoparkında araçlarıyla birlikte bekliyorlardı.

Ekipteki bir kadın gibi giyinmiş olan Barak, üç arabadan birinin ön koltuğundaydı. "Gidelim!" emri verdi ama hiçbir şey olmadı. Mossad sürücüsü terliyor, tüm vücudu titriyordu. Barak adamın hasta ya da yaralanmış olduğunu düşündü. Ama adam aslında korkuyordu. "Şimdiye kadar ateş edilen hiçbir yerde bulunmadım" diyerek kendi durumunu kabul etti. "Son bir keşif yaptım. Makineli tüfekleri olan iki jandarma binaların yakınında devriye geziyor." Barak ve uzun süredir Sayeret savaşçısı olan Muki Betser, ateş edilmeyeceği yalanını söyleyerek şoförü sakinleştirdiler.

Jandarmaları, operasyonu iptal etmesinden korktuğu için komutanın yürütüldüğü füze gemisinde kalmış olan Shaked'e bildirmemeye karar veren Barak tekrar, "Gidelim!" dedi.

Üç araba Beyrut'un hali vakti yerinde insanların yaşadığı mahallesi Ramlet al-Bayda'ya girdi. Hedefe iki bina kala ekip araçtan indi ve yürümeye başladı; bir adam bir de kadın kıyafetli adam eş olmuşlardı. Saat gece 23.00 olmuştu ama caddede hâlâ birkaç kişi vardı. İki silahlı polis sıkılmış halde orada sigara içiyordu. Önlerinden yürüyerek geçen çifti önemsemediler.

Muki Betser kolunu Barak'a dolamıştı, ikili sanki romantik bir yürüyüşe çıkmıştı. Betser, Barak'a "Bu bana Roma'yı hatırlatıyor" diye fısıldadı.

Al-Najjar binalardan birinde uyumaktaydı. Diğer ikisi, Adwan ve Nasser ise öbür binada ayrı dairelerde uyuyorlardı. İki binanın girişinde çift ayrıldı ve kuvvet bölündü – her bir hedef için üç ayrı ekibin yanı sıra Barak'ın komutası altında sokağı gözetlemekle görevli, içinde bir doktorun da bulunduğu bir başka ekip daha vardı.

Apartmanın girişinde olduklarını düşündükleri FKÖ muhafızları arabalarında uyuyakalmıştı. Hiçbir engelle karşılaşmayan as-

kerler merdivenleri tırmanmaya başladı, yukarı doğru çıkarlarken bir taraftan da yanlış daireye girmemek için katları sayıyorlardı. Her bir ekip kendi hedefine ulaşınca askerler pozisyonlarını alarak kapıların yanına küçük patlayıcılar yerleştirdi, ardından her bir komutan telsiz mikrofonlarına üç defa vurdu. Barak her bir ekibin mikrofonlarından tık sesi gelince, "İnfaz edin" anlamına gelecek şekilde [kendi mikrofonuna – ç.n.] beş defa vurdu. Aynı zamanda Shaked'e de Lübnan'ın farklı yerlerindeki saldırıların başlayabileceğini belirten sinyaller gönderdi. Baskın unsurunun muhafaza edilebilmesi için o saldırılar başlamadan önce apartman dairelerine girilmesi gerekiyordu.

Küçük patlayıcılar patlatılarak üç kapı da açıldı. Merdivenden gelen ayak seslerine uyanarak kapı deliğinden bakan bir kadın, patlayıcılar aynı zamanda kendi kapısını da patlattığı için öldürüldü. Al-Najjar yatak odasından çıktı, neler olduğunu anlamıştı, kendisini bir başka odaya kapatmaya çalıştı. Betser kapıyı otomatik silahla kurşun yağmuruna tutarak Al-Najjar ve karısını katletti. İkinci hedef Kamal Nasser ise yatağın altına saklanıp silahını ateşledi ve İsraillilerden birini bacağından vurdu. Baskıncılar yatağı ters çevirip Nasser'i gördü; iki kez uzun süreli kurşun yağmuruna tutarak onu öldürdüler.

Kamal Adwan kapıdan dışarıya elinde dolu bir AK-47'yle çıktı ama görünüşe bakılırsa, karşısında hem erkeğe hem kadına benzeyen birini görünce şaşırmıştı ve bir saniyeliğine tereddüt etti. İşte bu onun hayatına mal oldu çünkü İsrailliler giysilerinin altına sakladıkları Uzi marka yarı otomatik silahlarla ateş açtılar.

O sıralarda hedefleri koruması gerekirken Renault Dauphine marka arabasında uyuyakalan bir FKÖ muhafızı silahını çekerek arabadan dışarı çıktı. Barak ve en iyi subaylarından biri olan Amiram Levin, susturucu takılmış silahlarıyla muhafızı öldürdüler. Kurşunlardan biri arabaya isabet ederek kornanın takılı kalmasına sebep olmuştu. Bu yüzden komşular uyanıp polisi aradılar. "Her zaman yeni sürprizlerin yaşanabileceğine ilişkin bir örnek daha" diyor Betser. "Beklenmeyen şey en çok beklenen şeydir."

Polis kısa süre içinde İsraillilerin belgeler için halen evleri yağmalamakta olduğu Verdun Caddesi'ne doğru hızla ilerliyordu. Baskın ekipleri sonunda aşağı katlara doğru kaçmaya başlamışlardı. Bu

sırada neredeyse bir adamlarını, Benjamin Netanyahu'nun kardeşi Yonatan Netanyahu'yu arkalarında bırakıyorlardı. İşte şimdi Beyrut polisiyle çatışmaları gerekiyordu. Sarışın peruğu hâlâ başında olan Levin sokağın ortasında durarak Uzi silahıyla sağa sola kurşun yağdırıyordu. Barak da yol üzerinde polislere ateş ediyordu. Betser Land Rover marka bir polis aracını kurşun yağmuruna tutarak Levin'i koruyordu. İçinde dört Lübnan askerinin bulunduğu bir cip, yaylım ateşin ortasına acı bir siren sesiyle çıkageldi. İsrailliler araca ateş etti, Betser bir el bombası attı ve araçta bulunan üç kişiyi öldürdü. Sürücü ise hafif şekilde yaralanmıştı. Yael yaralanan sürücünün hastaneye götürülmeden önce kaldırıma oturarak saatlerce hüngür hüngür ağladığını penceresinden izlemişti.

Suikastçılar polisi yaklaştırmadılar, askerler kiraladıkları araçlara doluşarak hızla tekrar sahile doğru hareket ettiler. Kaçarken arkalarındaki yola ucu sivri, küçük çelik tripodlar serperek kendilerini takip eden polis araçlarının lastiklerini patlattılar. Barak telsizi kullanarak deniz komandolarının kendilerini almalarını istedi. Yaşanan kaosa rağmen sakinliğini koruyor ve kendisini yaşadığı andan soyutlamayı başarıyordu. "Hayranlıkla sokaklara baktığımı hatırlıyorum" diyordu. "Hayatımda hiç böylesine muhteşem sokaklarda bulunmamış, böylesine güzel apartman daireleri görmemiştim. Bizim İsrail'de aşina olmadığımız bir yapı standardı vardı." Peruk Barak'ı terletmişti, pencereyi açtı ve serin bir esintinin suratını okşadığını hissetti. Rahatlamıştı. Bir adam arabaya yavaşlaması için bağırarak kaldırım kenarına doğru koşuyordu. "Öldür onu, Muki" dedi Betser'a.

Betser, "Benzin istasyonu çalışanı o, polis değil" diyerek ateş etmedi.

Bir başka Beyrut mahallesindeki bir binayı vurmakta olan ikinci baskın kuvveti paraşütçü keşif askerleri ise bu kadar şanslı değildi. Hedef aldıkları FHKC binasının girişindeki muhafızları öldürmüşlerdi ama ikinci bir muhafaza noktasının varlığından haberdar değillerdi. Bir Filistinli ateş açarak üç İsrail askerini kötü biçimde yaraladı. Bunlardan ikisi beklemekte olan bir arabayla tahliye edildi. Üçüncüsü yani Yigal Pressler tam on dört kurşunla vurulmuştu. Bir deniz komandosu onu yerden kaldırarak arabaya doğru koştu ancak bir Filistinli, Pressler'ın Filistinli olduğunu düşünmüş olacak

ki onu kurtarmaya çalıştı, komandoyla boğuşmaya başladı. Üçü de bütün halinde yere kapaklandı. Pressler'ın kollarından biri tutmuyordu ama tabancasının horozunu dişleriyle çekmeyi başardı. Filistinli kaçtı. Komando da onu kovalamaya başlayınca Pressler yalnız bırakıldığını düşündü. El bombasıyla kendini patlatmayı düşünüyordu ki komando döndü ve onu tekrar yerden kaldırdı. Gökyüzü silah ateşiyle, patlamalarla ve çığlıklarla çınlıyordu. Civardaki binaların ışıkları yanmıştı.

Timin komutanı Amnon Lipkin-Shahak alelacele çekilmek yerine adamlarına kalmalarını ve binalara bomba yerleştirme görevini yerine getirmelerini emretti. Bu sakinliği ona genelkurmay başkanından bir takdirname kazandıracaktı.

"Benim için en zor an fiili çarpışma ânı değil, arabalara döndüğümüz zamandı" diyordu Lipkin-Shahak. "Yaralı adamların bulunduğu arabanın yerinde olmadığını görünce şaşırmıştım." O ve kötü bir şekilde yaralanmış olan Pressler da dahil adamları, iki arabayla Beyrut'un göbeğinde sıkışıp kalmışlardı. Kaserya elemanının kullandığı ve ciddi şekilde yaralanmış iki adamı taşıyan üçüncü araç ortadan kaybolmuştu. Telsizler çalışmıyordu. Alelacele yapılan aramalardan hiçbir sonuç alınmıyordu.

"Durum kaygı vericiydi" diyordu Lipkin-Shahak. Yaralı adamlarının nerede olduğunu öğrenmeden geri çekilmek istemiyordu ama başka seçeneği de yoktu. İki arabaya doluşup sahile doğru ilerlemeyi emretti. Yola koyulur koyulmaz güçlü bir patlama sesi duydular, hedef aldıkları binanın çöktüğünü görüyorlardı. Daha sonra yaklaşık otuz beş FHKC militanının enkaz altına gömüldüklerini öğreneceklerdi.

Sahile vardıklarında Kaserya elemanını arabasının içinde otururken buldular; iki arkadaşları arka koltuktaydı ve biri kan kaybından ölmüştü. Şoför ter içinde kalmıştı, titreyen parmaklarıyla sigara içiyordu. "Ona neler olduğunu sordum" dedi Lipkin-Shahak, "neden bizi beklemediğini, neden yaralıları tedavi etmesi için birim doktorunu beklemediğini sordum. Biraz kafası karışmıştı ama eğer onu doğru anladıysam, baskının başlangıcında silah seslerini duymuş ve bizim oradan sağ çıkamayacağımızı düşünmüştü, bu yüzden oradan ayrılıp sahile gitmeye karar vermişti."

Lipkin-Shahak'ın adamları çileden çıkmıştı. Aralarından biri, "Hiçbir çatışma deneyimi olmayan insanların bu işte yer almasına izin vermek bir hataydı" diyordu. "Kaserya'dan olan adam başımızın dertte olduğunu gördü ve dumura uğradı. Kaçtı."

Bütün ekip lastik botlara binerek füze gemisine geri döndü. Yaralılardan biri cerrahi müdahale sırasında gemide öldü. Paraşütçülerden ikisi kendilerini tutamadı ve iki arkadaşlarının ölümünden sorumlu olduğu gerekçesiyle Kaserya elemanına bağırmaya başladı. Kaserya elemanı da onlara bağırıyordu. Askerlerden biri ona tokat attı, o da yumrukla karşılık verdi. Diğerleri araya girerek güvertede patlak veren kavgayı sonlandırdı.

Baskına katılanların tümü şafak vakti İsrail'e dönmüşlerdi. Barak eve döndüğünde karısı Nava hâlâ uyuyordu. Çantasını yere koyup karısının yanına uzandı; yorgundu, botlarını çıkarmamıştı. Nava uyandığında kocasını yüzünde makyajı, dudaklarında parlak kırmızı ruj izleriyle yanı başında çabucak uykuya dalmış halde bulunca şaşırmıştı.

Ertesi gün, Madam Curie Caddesi'ndeki postaneye gelen sıska kadın, bir önceki gecenin enkazıyla kuşatılmış Beyrut'ta hiç kimsenin dikkatini çekmemişti. Yael, irtibatta olduğu istihbarat subayına apartman dairesinin penceresinden gördüğü şeylerin kendi üzerinde yarattığı travmanın izlerini taşıyan bir mektup yazmıştı.

> Sevgili Emile,
> Dün geceden dolayı hâlâ titriyorum. Gecenin bir yarısı aniden çok sayıda çok şiddetli patlama sesleriyle uyandım... Paniğe kapılmıştım – İsrailliler saldırıyor! ... Korkunçtu... Bu sabah tüm olup bitenler kötü bir rüya gibi geliyordu. Ama değildi. O korkunç İsrailliler gerçekten buradaydı... O ülke ve Yahudilerden neden bu kadar nefret edildiğini ilk kez anlayabiliyorum... Burası gerçekten nazik ve iyi kalpli insanların bulunduğu güzel, huzurlu bir yaşam alanı.

Yael, "Emile"e sakinleşmek için tatil maksatlı gelip kendisini görmek istediğini söylemiş, "Seni (umduğumdan daha fazla) özledim" demişti. Görünmez mürekkeple de şunu eklemişti: "Dün gece harika bir gösteriydi. Şapka çıkarıyorum!"

Yael, baskın sonrası uygulamaya konan sıkı güvenlik önlemlerinden dolayı [baskından – ç.n.] sorumlu tutulabileceğine yönelik

artmakta olan korkusuna rağmen, şüphe uyandırmaktan kaçınmak için Beyrut'ta bir hafta daha kaldı. "Uçak kalkışa geçip tekerlekleri pistten ayrıldığında koltuğumda rahatlamıştım. Gizli karakterimi neredeyse vücudumun her bir organında ve gittikçe zayıflamakta olan, beni parça parça tüketen ruhumda taşımanın gerginliğini hissediyordum. Heathrow'a indiğimde kollarım gevşemişti, koltuğumdan kalkmakta zorlandım. Uçaktan ayrılmadan önce birkaç saniyeye daha ihtiyacım vardı."

İsrail'e dönersek, Gençlik Baharı göz kamaştırıcı bir başarı olarak görülüyordu. Operasyonun tüm amaçlarına ulaşılmıştı. Neredeyse hepsi FKÖ üyesi olan yaklaşık elli kişinin yanı sıra üç üst düzey FKÖ yetkilisi öldürülmüştü. Kara Eylül'ün üst düzey komutanı Salah Khalaf (Ebu İyad), sık sık zaman geçirdiği hedefteki apartman dairelerinden birinden baskından kısa süre önce ayrıldığı için şans eseri kurtulmuştu. Dört bina ve silah üretmek için kullanılan atölyeler yerle bir edilmişti. Adwan'ın dairesinde bulunan çok sayıdaki belgenin ele geçirilmesi Filistinliler tarafından bir felaket olarak değerlendiriliyordu. Bu belgeler Şin Bet'e işgal edilmiş topraklardaki FKÖ hücreleriyle ilgili detayları sunuyor ve bir dizi tutuklamanın önünü açıyordu; bu da o bölgelerdeki El Fetih ağını mahvediyordu.

Bu başarıdan dolayı, her ikisi de Harari'nin elit Kaserya biriminin üyesi olan iki Mossad sürücüsünün amatörce davranışları ve aldıkları yaralardan dolayı ölen iki adama tıbbi tedavi uygulanmasına engel olmaları, bunun çok daha büyük felaketlere yol açabilme olasılığı İsrail'de hiç dikkat çekmedi.

Lübnan ise operasyondan dolayı şoktaydı. Lübnan hükümeti "İsrail saldırganlığı" karşısındaki âcizliğinden dolayı istifa etti. Araplar ayaktaydı. Mısır'ın önde gelen günlük gazetesi *El-Ahram*, operasyonun amacını, "Arapların kalbine bölgenin kontrolünün İsrail'de olduğu duygusunu yerleştirmek" olarak yorumluyordu. Gençlik Baharı sayesinde Arap dünyasında Mossad'ın her an her yeri vurabileceği mitine yönelik bir inanç baş gösteriyordu.

11

"BİR HEDEFİN YANLIŞ TEŞHİS EDİLMESİ BAŞARISIZLIK DEĞİLDİR. HATADIR."

Gençlik Baharı Operasyonu'nun ses getiren başarısı Mossad'ın Avrupa'da gerçekleştirdiği hedefli öldürme eylemleri dizisinde bir azalma anlamına gelmiyordu.

Beyrut baskını hazırlıklarının son günlerinde, Meiri ve bir başka eleman, Beyrut Üniversitesi'nde profesör, aynı zamanda FHKC bünyesinde alt kademe bir aktivist olan Basil al-Kubaisi'yi Paris'te öldürmeden önce bir fahişeyle işini bitirmesini bekliyorlardı. ("Bir mahkûma son isteğinin sorulması gibi bu adamın da ölmeden önce biraz seks yapmayı hak ettiğine karar vermiştim" diyordu Meiri.)

Gençlik Baharı kuvvetlerinin İsrail'e dönmesinden sadece saatler sonra Harari, Meiri ve beş diğer eleman Atina'ya geçerek burada, oteldeki yatağına yerleştirdikleri bir bombayla Zaid Muchassi'yi öldürdüler. Muchassi kısa süre önce El Fetih'in Kıbrıs temsilcisi olarak atanmıştı. Muchassi 24 Ocakta Nicosia Oteli'nde yatağına yerleştirilen bir bombayla yine Mossad tarafından katledilen Hussein Abd al-Chir'in yerini almıştı.

10 Haziranda Wadie Haddad'ın El Al Havayolları bürosuna saldırı düzenlemek üzere iki adamını Roma'ya gönderdiği bilgisi gelmişti. Bilgi, Haddad'ın örgütüne sızmış olan bir Kesişme ajanından geliyordu. AMAN'ın yıllık raporunda "Haddad'ın örgütüne mükemmel ve ayrıcalıklı bir şekilde erişim sağlayan olağanüstü bir kaynak" olarak tanımlanan, aynı zamanda para karşılığında casusluk yapmayı kabul eden bu yeni ve gelecek vaat eden elemana İbranicede "Hüzün" anlamına gelen Itzavon kod adı verilmişti. Süngü elemanı "Carlos" tarafından komuta edilen bir ekip, Alman plakalı bir Mercedesle Roma'yı turlayan iki adamı takip etmeye başladı.

Haziranın 16'sını 17'sine bağlayan gece, Süngü ekibi arabanın altına bir bomba yerleştirdi. Sabahleyin Filistinli adamlardan biri arabaya binip hareket etmeye başladığında, Harari'nin kullandığı, Carlos'un elinde ayakkabı kutusu büyüklüğünde bir uzaktan ku-

mandayla yolcu koltuğunda oturduğu bir Mossad arabası tarafından takip ediliyordu. Bombanın patlatılabilmesi için iki araç arasındaki asgari mesafenin korunması gerekiyordu. Araçtaki Filistinli adam birkaç dakika sonra başka bir adreste kalan arkadaşını almak üzere durdu, sonrasında arkadaşını alarak yoluna devam etti. Carlos tam düğmeye basacaktı ki araba, ünlü heykeltıraş Gian Lorenzo Bernini'nin önemli eseri Triton Çeşmesi'nin bulunduğu alan olan Piazza Barberini'ye girdi.

Harari İkinci Dünya Savaşı sonrası mültecilerin İsrail'e dönmelerine yardım ettiği zamanlardan Roma'yı iyi biliyordu, sanatı da takdirle karşılayan biriydi. "Hayır! Dur! Heykel... Bu Bernini! Patlatma!" diye bağırdı şaşkın Carlos'a, daha sonra eserin kendisi için ne kadar önemli olduğunu anlattı.

İki Filistinliyi taşıyan araba birkaç saniye sonra çeşmeden uzaklaşınca düğmeye basıldı. Arabanın ön tarafının infilak etmesi sonucu iki adam çok kötü şekilde yaralandı. Biri daha sonra hastanede hayatını kaybetti. Polis arabada silahlar buldu, arabadaki iki kişinin de terörist olduğunu, araçta bomba taşıdıklarını ama bombaları yanlış bir şekilde kullandıklarını varsayarak patlamayı bir "iş kazası" şeklinde yorumladı.

"Hüzün" aynı zamanda FHKC'nin Avrupa'daki operasyonlarının başı olan Mohammed Boudia'nın faaliyetlerini de bildiriyordu. Boudia Cezayirli bir devrimci, biseksüel bohem bir zampara, bir maceracı ve hem Haddad'a hem de Kara Eylül'e çalışan bir terörist başının renkli bir kombinasyonuydu. Paris'te işlettiği Théâtre de l'Ouest adlı küçük bir tiyatro, İsraillilere ve Yahudilere yönelik saldırılarını planlamak için bir kılıf olarak kullanılıyordu.

Şin Bet, Hüzün'ün raporları sayesinde planlarının bir kısmını boşa düşürmeyi başardı. Bunlardan biri de 1971 yılının Fısıh Bayramı'nın[30] Seder[31] gecesinde Tel Aviv'in en büyük yedi otelinde eşzamanlı olarak güçlü TNT bombalarının patlatılmasıydı.

Hüzün, 1973 yılının Haziran ayında Boudia'nın bir başka büyük saldırı planlamakta olduğunu bildirdi. Süngü ve Gökkuşağı elemanlarından oluşan otuz kişilik bir ekip, Boudia'yı Paris'i boylu

30) Fısıh Bayramı: İsraillilerin Pesah veya Hamursuz Bayramı olarak da bilinen, yedi veya sekiz gün boyunca baharın gelişini kutladıkları bayram. (ç.n.)

31) Seder: Fısıh Bayramı'nın özel yemeğinin yapıldığı akşam. (ç.n.)

boyunca katederek takip etmeye koyuldular. En sonunda arabasını Latin Quarter'da bulunan Rue des Fossés Saint-Bernard'a park ettiğinde fırsat doğmuştu. Aracına dönüp tekrar çalıştırdığında, araç koltuğunun altına yerleştirilmiş olan basınç duyarlı bomba infilak ederek Boudia'nın ölümüne yol açtı.

Süngü'nün art arda kazandığı zaferler tüm örgüt içinde bir coşkuya yol açmıştı. "Mossad'ın yapamayacağı hiçbir şey yokmuş gibi gözüküyordu" diyordu eski bir Kaserya elemanı, "ulaşamadığımız hiç kimse de yok gibiydi."

Bununla birlikte Kara Eylül'le aslında hesaplaşılmamıştı. Hedefli öldürme eylemlerindeki artışı tetikleyen saldırıdan yani Münih'teki korkunç katliamdan dokuz ay sonra, üst düzey Kara Eylül üyelerinin izine hâlâ ulaşılamıyordu. Mossad çok sayıda insan öldürmüş ama en çok aradığı on bir adamı öldürememişti. Bunlardan üçü operasyona katılıp sağ kurtulanlardı; hapse atılmışlar ancak Kara Eylül'ün bir Lufthansa uçağını kaçırıp Almanları onları serbest bırakmaya zorlamasının ardından salıverilmişlerdi. Mossad geriye kalan sekiz kişinin saldırının fikri alt yapısı, komutası ya da hayata geçirilmesiyle bağlantılı olduğunu tespit etmişti.

O listenin tepesinde Kara Eylül'ün operasyon yetkilisi Ali Hassan Salameh vardı.

Ali Salameh'in babası Hassan Salameh, 1947'de İsrail'in kuruluşuna yönelik BM kararının ardından patlak veren savaşta Filistin kuvvetlerinin iki komutanından biriydi. Haganah defalarca onu öldürmeye çalışıp başarısız olmuş; Salameh sonunda bir çarpışma sırasında öldürülmüştü.

Oğlu omuzlarında ağır bir yük taşıyordu. Ali Salameh hayatı boyunca sadece iki kez verdiği röportajlardan birinde, "Kendim olmak istiyordum [ama]... Hassan Salameh'in oğlu olduğum ve Hassan Salameh'in oğlunun nasıl yaşaması gerektiği bana anlatılmamış bile olsa buna uygun şekilde yaşamak zorunda olduğum gerçeğinin sürekli bilincindeydim" diyordu. "Politize edilmiş biçimde yetiştirildim. Bir kısırdöngü içine girdiği dönemlerde Filistin davasını yaşıyordum. Filistinliler lidersiz bir halktı. Halk dağılmıştı, ben de o dağınıklığın bir parçasıydım. Annem benim bir başka Hassan olmamı arzu ediyordu."

Ancak 1960'ların ortalarında, Yaser Arafat'la birlikte ailesinden gelen baskı artık yetmişti. Ali pes etti ve El Fetih'in yeni eleman alım bürosuna giderek kendisini takdim etti. "El Fetih'e çok bağlanmıştım" diye hatırlıyordu. "Aradığım şeyi bulmuştum."

"Çok kısa sürede Arafat'ın gözdesi oldu" diyordu Harari.

1968 yılında Arafat tarafından istihbarat ve patlayıcı kullanımı konusunda eğitilmek üzere Mısır'a gönderildi. Ebu İyad'ın yardımcılarından biri oldu; İyad kendisini İsrail'le işbirliği yapan Arapları tespit edip ortadan kaldırmakla görevlendirdi.

Salameh genç, karizmatik, zengin ve yakışıklıydı, El Fetih'in gizli istihbarat kolu olan Rasd üyeliğiyle birlikte devam eden lüks bir hayatın keyfini sürüyordu. Kendisiyle ilgili bir İsrail askeri istihbarat raporuna göre, "El Fetih içinde memnuniyetsizlik yaratan" bir tarzda kadınlara ve partilere olan düşkünlüğünü terörist faaliyetleriyle birleştiriyordu.

Mossad Salameh'in bir kısmı Ürdün'e, bir kısmıysa İsrail'e karşı gerçekleştirilen uzun bir terör saldırısı listesinde yer aldığına inanıyordu, bunlara Sabena uçağının kaçırılması da dahildi. Al-Najjar'ın Beyrut'taki evinde ele geçirilen belgeler, Salameh'in sorumluluklarının Avrupalı terörist örgütlerle irtibat kurmayı ve Alman Baader Meinhof Çetesi'nin eş kurucusu olan Andreas Baader'i Lübnan'daki bir Filistin eğitim kampına davet etmeyi de içerdiğini gösteriyordu. Mossad'ın karşı terör biriminin şefi Shimshon Yitzhaki, "Filistin terörünün kendilerinin de sorunu olduğunu anlatmak için belgeleri Almanlara gösterdik" diyordu.

Bu suçlamalara ilişkin bir fikir ayrılığı yoktu ancak Mossad aynı zamanda Salameh'in Münih katliamının planlanmasında ve hayata geçirilmesinde yer aldığına, hatta terör timi Olimpik Köy'deki Connollystrasse 31'e gönderildiğinde olay yerinden çok da uzakta olmadığına kanaat getirmişti. Ancak Mohammed Oudeh (Ebu Daoud) Salameh'in bu işte hiçbir surette yer almadığını, operasyonu bizzat kendisinin planlayıp komuta ettiğini iddia ediyordu. Konuyla ilgili Kai Bird'ün yazdığı *The Good Spy* [İyi Ajan – ç.n.] ve Aaron Klein'ın yazdığı *Striking Back* [Misilleme – ç.n.] adlı kitaplarda da Salameh'in rolüyle ilgili şüpheler konu edilmektedir.

Ama Yitzhaki bugün bile kendinden emin: "Olaydan yıllar sonra, Salameh hayatta değilken, Ebu Daoud'un [saldırıyla ilgili –

ç.n.] her şeyi kendine mal etmesi gerçeği bir farklılık yaratmıyor. Ali Salameh Münih'teki saldırı gerçekleştiğinde orada değildi ama planlanmasına, personel teminine, kısacası o şok edici cinayetin işlenmesine mümkün olan en aktif şekilde dahil olmuştu."

Durum ne olursa olsun Salameh damgalanmış bir adamdı. "Salameh üç numaralı hedefti" diyordu Harari. "Uzun süre boyunca onu aradık." Ancak Mossad'ın elinde Salameh'i ararken kullandıkları yeni çekilmiş sadece bir fotoğraf vardı, bunda da başarılı olamadılar. Onunla ilgili bilgilerden yola çıkan Süngü elemanları Hamburg'a, Berlin'e, Roma'ya, Paris'e, Stockholm'e ve Avrupa'daki başka şehirlere gittiler. Görünüşe bakılırsa her seferinde Salameh'i son anda ellerinden kaçırıyorlardı.

Başarı 1973 Temmuzunun ortalarında geldi. El Fetih'e çalışan, aynı zamanda Kara Eylül'le de bağlantıları olan Kemal Benamene isimli bir Cezayirli, bir uçuş için Kopenhag'a gitmek üzere Cenova'daki evinden çıktı ve orada Salameh'i beklemeye başladı. Mossad'ın, Benamene'nin Salameh'le birlikte bir saldırı planladığına inanması için bir nedeni vardı, bu yüzden de Benamene'yi takip ediyordu. İsrailliler, eğer Benamene'yi yakın takipte tutarlarsa Salameh'e ulaşabileceklerini ve onu öldürebileceklerini öngörüyorlardı.

Benamene'nin izini süren Kaserya elemanı, onun Kopenhag havalimanından ayrılmak yerine aktarma bölümündeki yolcu alanına geçerek hızla Oslo'ya giden bir uçağa bindiğini gördü. Oradan da Lillehammer'e giden bir trene bindi. Tüm bu zaman zarfında Mossad elemanları tarafından izleniyordu. Harari ve Romi, Benamene'nin sakin Norveç kasabasında hedefleriyle buluşacağına kanaat getirmişlerdi.

İki Süngü ekibinden mecburi hizmetteki personel, başka bir görev için Avrupa'nın bir başka yerinde bulunuyordu, Harari çabucak bir özel görev ekibi oluşturdu. On iki kişilik ekibe Nehemia Meiri öncülük ediyordu; ekip eğitimli suikastçılarla birlikte diğer elemanların ve Norveççe bilen, aynı zamanda bu işe uygun olan Kaserya mensuplarının bir karışımından meydana geliyordu. Bu ekip üyelerinden biri de kendisine Patricia Roxburgh adında, Kanadalı, İsrail karşıtı bir foto muhabiri süsü vererek Arap dünyasını gezen ve bölgedeki ordularla ilgili çok değerli bilgiler toplayan Sylvia Rafael isimli elemandı.

Ekibin diğer üyeleri arasında Rafael'in eğitim subaylığını yapmış Avraham Gehmer; Mossad'ın Arap ülkelerinde gerçekleştirdiği operasyonlarda sık sık yer alarak lojistik destek, ev ve araba kiralama konularında yardımcı olan yarı Danimarkalı yarı İsrailli işadamı Dan Arbel ve Mossad'a yeni katılmış ancak İskandinav dillerini akıcı biçimde konuşan, İsveç göçmeni ve eski Şin Bet çalışanı Marianne Gladnikoff da bulunuyordu.

Daha sonra olanlar biraz tartışma konusu. Bir anlatıma göre, ki muhtemelen en doğrusu da budur, Kaserya takip ekibi Lillehammer'de Benamene'nin izini kaybetti. Öyle olunca, Meiri'nin 1950'lerde İsrail'deki KGB ajanlarını ararken geliştirilmesine katkıda bulunduğu bir teknik olan "tarama yöntemi"ni kullanmaya başladılar. Bu yöntem, arama ekibine geniş kentsel alanları tarayarak hedeflerinin pozisyonunu kısa süre içinde tespit etme imkânı sağlıyordu. Bir günlük aramanın ardından, kasaba merkezindeki bir kafede bir Arap grubuyla birlikte oturan bir adam üzerinde yoğunlaştılar. Adamın tam da yanlarında taşıdıkları Salameh fotoğrafına benzediğini düşünüyorlardı. O zamanlar Başbakan Meir'e karşı terör konusunda danışmanlık yapan eski AMAN şefi General Aharon Yariv daha sonra [fotoğraftaki Salameh'le kafede oturan kişi için – ç.n.] "birbirine benzeyen iki kardeş gibiydi" diyecekti.

Bir başka anlatıma göreyse Salameh olduğu düşünülen adam sadece tanınmayan Araplarla oturmuyordu, aslında tanınmış El Fetih aktivistleriyle toplantı yaparken teşhis edilmişti. O halde bu anlatıma göre, İsrailliler şüphelinin bilinen diğer teröristlerle işbirliği yaptığını görmüştü. Bu da adamın yüksek olasılıkla aradıkları kişi olduğuna ilişkin fotoğrafın dışında bir başka göstergeydi.

Şöyle veya böyle Mossad'ın Tel Aviv'deki Shaul Hamelech Caddesi'nde bulunan karargâhına Salemeh'in kesin olarak teşhis edildiği raporu geçildi. Ama Harari'ye, direktör Zvi Zamir'le görüşmesinin mümkün olmadığı çünkü öldürme işinin yapılacağı sırada orada olabilmek için Lillehammer'a gitmeye karar verdiği söylendi. Harari ekibine takibe devam etme emri verdi.

Kısa süre içinde Salameh olduğunu düşündükleri adamın Lillehammer'de sakin bir yaşam sürdüğünü ortaya çıkardılar. Hamileliğinin ileri dönemlerinde olan sarışın bir Norveçli kız arkadaşı

vardı. Sinemalara ve kasabadaki bir kapalı yüzme havuzuna gidiyordu. Adam, Mossad'ın kendisini arıyor olabileceğinden kaygı duyan birinin yaşayabileceği hiçbir ürkeklik ya da ihtiyat belirtisi göstermiyordu. Marianne Gladnikoff bir mayo satın alarak adamı izleyip gözlemlemek için havuza gitti. Gördüğü şey yalnızca bu adamın gerçekten en çok aranan Filistinli terörist olup olmadığını sorgulamasına yol açmıştı.

Sorgulayan sadece Gladnikoff değildi. Ama o ve diğerleri Harari'ye şüphelerinden bahsettiklerinde –ki o da bunları Oslo'ya gelmiş, Lillehammer'e doğru ilerlemekte olan Zamir'le tartışıyordu– geri çevriliyorlardı. Shaul lakaplı bir eleman, "Bunun bizim adamımız olmadığını onlara söyledik" diyordu. "Ama Mike ve Zvika [Zamir] fark etmez dedi. Dediler ki, 'Bu Salemeh olmasa bile teröristlerle bağlantıları olan bir başka Arap olduğu belli. Salameh'i vurmasak bile en kötü daha önemsiz olsa da yine bir teröristi vurmuş oluruz.'"

Harari'nin kendi düşüncesi de vardı: "Yedi eleman fotoğraftaki kişiyle caddede gördüğümüz kişinin aynı olduğuna ilişkin kesin teşhis yapıyor ama sadece küçük bir azınlık o olmadığını düşünüyor. Karar vermek zorunda kalıyorsunuz ve çoğunluğa uyuyorsunuz. 'Tetiği çekme' demek işin en kolayı ama bu sefer de sonuçta hiçbir şey yapmamış oluyorsunuz."

Hedef gözetim altında tutuluyordu. Lillehammer trenine binmeyi başaramayan Zamir 21 Temmuz Cumartesi günü yapılan telefon görüşmesinde Harari'ye infaz işinin devam ettirilmesi emrini verdi. Adam ve kız arkadaşı o gece sinemaya gitmek üzere evden çıktı ve bir otobüse bindi. Araçlı ve yaya Süngü ekibi onları gözden kaçırmadılar. Çift, saat 22.30 civarı sinema salonundan çıkıp eve gitmek üzere otobüse bindi. Otobüse bindiklerinde gri bir Volvo yakınlarda durdu, Shaul ve bir diğer eleman olan Y. otobüse bindi. İkili, susturucu takılmış Baretta marka silahlarını çekerek adama sekiz el ateş etti, sonra da yeniden arabaya doğru koşarak sıvıştı. Vurulmamış olan kadını kurbanlarının üstüne kapanır halde, adamın kanlı başını tutarak bağırır halde bırakıp gittiler.

İnfazı gerçekleştiren adamlar daha önce saptanmış bulunan, Mike ve Harari'yle birlikte diğer ekip üyelerinin bazılarının beklediği buluşma yerine gittiler. Shaul operasyonun başarılı olduğunu

bildirdi ancak kaçarlarken infaza şahit olan bir kadının Volvo'nun plaka numarasını yazdığını gördüğünü ekledi.

Harari lojistik yardımda bulunan Arbel'e arabayı bir cadde kenarına park edip anahtarını rögara atmasını söyledi. Arbel ve Gladnikoff daha sonra trenle Oslo'ya geçecek, Londra'ya, oradan da İsrail'e uçacaktı. Diğer elemanlar da kiralanmış evlerde birkaç saat bekledikten sonra aynı şekilde uçacaklardı. Bu sırada Harari ve iki suikastçı Oslo'nun güneyine doğru ilerleyecek, buradan feribotla Kopenhag'a geçeceklerdi.

Shaul ve Y. Danimarka'dan ayrılmak için farklı uçaklara bindi. Harari kendinden emin şekilde, başarının coşkusuyla Amsterdam'a giden bir uçağa bindi. Salemeh'in ortadan kaldırılması, Zamir dönemi sona erdiğinde Mossad direktörlüğü için tırmanacağı merdivenin son basamağı olacaktı. Bir felaket yaşandığını ancak ve ancak Amsterdam'da televizyonda haberleri izlerken anlayacaktı.

İsraillilerin Lillehammer'de katlettikleri adam Ali Hassan Salameh değil, yüzme havuzunda garson ve temizlik görevlisi olarak çalışan Ahmed Bouchiki adında Faslı bir işçiydi. Torill adında bir kadınla evliydi, eşi yedi aylık hamileydi. Torill olanları şöyle anlatıyordu:

> "Kocam birden yere düştü. Ne olduğunu anlamadım, sonra o iki adamı gördüm. Bizden üç-dört metre uzaktalardı. Biri arabanın sürücüsü, diğeri de yolcusuydu. Arabanın her iki yanında durarak tabancalarını ateşliyorlardı. Yere kapaklandım, beni de öldürmek istediklerine, kısa sürede öleceğime emindim. Ama sonra arabanın kapılarının hızla kapanma sesini duydum, araç uzaklaştı. Kocam bağırmıyordu... Ayağa kalktım, polisi ve ambulansı aramalarını söylemek için koşabildiğim kadar hızlı bir şekilde en yakın eve gittim. Geri döndüğümde çevrede kocama yardım etmeye çalışan insanlar vardı. Ambulans geldi ve ben de kocamla birlikte hastaneye gittim, orada kocamın öldüğünü söylediler."

Mossad şefi Zamir felaketi savuşturmaya çalışıyordu: "Bir tekimiz bile sadece doğru kararlar vermek gibi bir olanağa sahip değiliz. Bir hedefin yanlış teşhis edilmesi başarısızlık değildir. Hatadır." Zamir suçun bir bölümünü de kurbanın davranışlarına yüklüyordu:

"Davranış biçimi onu izleyen adamlarımıza şüpheli göründü. Çok yolculuk yapıyordu ki bunun amacını anlamak zordu. Uyuşturucu işiyle uğraşıyor olabilirdi."

Meiri, bir önceki gün bağ dokularından birini yırttığından Harari tarafından İsrail'e geri gönderildiği için olay anında orada değildi. Onun olaylara ilişkin anlatımına göre Bouchiki tanınan El Fetih elemanı Kemal Benamene'yle görüşme yaparken görülmüştü. Bu yüzden operasyonun başarılı olduğu konusunda hâlâ ısrarcıydı. "Bir başarısızlık olarak değerlendirilmesi beni sinirlendiriyor" diyordu. "Baş katili öldürmemle yardımcısını öldürmem arasında ne gibi bir fark olabilir ki?"

Ancak Bouchiki'nin birilerinin yardımcısı olduğuna ilişkin hiçbir somut kanıt bulunmuyor. Gerçekte onun terörizmle hiçbir bağlantısı yoktu, Lillehammer olayı ise masum bir havuz çalışanının soğukkanlı biçimde katledilmesinden başka bir şey değildi.

Süngü için sorunlar daha yeni başlıyordu. Shaul'a göre Dan Arbel suikast işinin gerçekleşmesini beklediği sırada İsrail'de yaptırdığı ev için musluk ve birkaç başka malzeme satın almıştı. Bu malzemeleri gri Volvo'nun yani bir görgü tanığı plakasını aldığı için Harari'nin Arbel'e kurtulmasını söylediği arabanın bagajına koymuştu. Arbel satın aldığı oldukça ağır malzemeleri taşımak istememiş, araçtan kurtulmak yerine onu Gladnikoff'la birlikte Oslo'daki havalimanına sürmüştü.

Polis, havalimanında kiralık arabaların iade edildiği yerde bekliyordu. Arbel klostrofobisi yüzünden sorgulama esnasında çok kısa sürede çözüldü. Shaul, "Arbel'in kapalı mekân korkusunu, yakalanmaktan ve sorgulanmaktan ne kadar kaygı duyduğunu ancak operasyondan sonra Arbel'in dosyasında okuduk" diyordu. "Kaserya açısından bu son derece amatörce bir davranıştı. Bir adam dürüstçe bir rapor yazıyor ve kimse onu okumuyor. Eğer okumuş olsalardı, Arbel operasyonel görevlerden hemen alınırdı."

Arbel polise Avraham Gehmer ve Sylvia Rafael'i nerede bulabileceklerini anlattı, saklandıkları yerlerin aranması iki elemanın daha ele geçirilmesine yol açtı. Norveçlilere göre bunun bir hedefli öldürme olduğu, işin arkasında Mossad'ın bulunduğu zaten açıktı. Tutuklanan kişilerden elde edilen belgeler (ki elemanların bunları okuduktan sonra imha etmeleri gerekiyordu) tüm Avrupa çapında-

ki güvenli evlerin, işbirlikçilerin, iletişim kanallarının ve operasyonel yöntemlerin ortaya çıkarılmasına yol açtı. Bilgiler aynı zamanda İtalyan ve Fransız güvenlik yetkililerinin kendi ülkelerinde gerçekleştirilen hedefli öldürme operasyonlarıyla ilgili yürüttükleri soruşturmalara da yardımcı oldu.

Altı tutuklu yargılandı. Bu durum tüm dünyada manşetlere konu oldu, İsrail'de ise son derece büyük bir rahatsızlık yarattı. Özellikle utanç verici olanı da Arbel'in her şeyi, Tel Aviv'deki Mossad karargâhının telefon numarasını bile ele vermesiydi. İsrail Bouchiki'nin öldürülmesindeki sorumluluğu kabul etmedi ancak devlet mahkûmlar için yasal savunma ve diğer konularda yardım sağladı. Mahkeme cinayetin arkasında Mossad'ın olduğunu ortaya çıkardı. Altı kişiden beşi suçlu bulundu ve bir ile beş buçuk yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı ancak kısa süre cezaevinde kaldıktan sonra tamamı serbest bırakıldı çünkü İsrail ve Norveç hükümetleri arasında gizli bir anlaşmaya varılmıştı. Cezaevinden salıverilmelerinin ardından, İsrail'e dönen kahramanlar olarak karşılandılar.

Bu keşmekeş muhtemelen Harari'nin Mossad şefi olma hayaline mal olsa da o ve Zamir görevlerine devam etti. Eski Kaserya elemanı Moti Kfir, "Lillehammer, hedefi takip edenlerden tetiği çekenlere, Mossad'dan İsrail devletine kadar her aşamada tam bir başarısızlıktı" diyordu. "Olan bitenlerin tam anlamıyla gerçek sorumluları mucize eseri hiçbir zarar görmeden işin içinden sıyrıldılar."

Mucize, Mossad'ın en büyük hayranı Golda Meir'di. Harari, kendisinin ve Zamir'in fiyaskodaki sorumluluklarını kabul ettiklerini iddia ederek, "İstifalarımızı anında Golda'ya sunduk. Kulak asmadı. Halledilmesi gereken önemli işler olduğunu, bize ihtiyaç duyulduğunu ve kalmamız gerektiğini söyledi" diyordu. Sonraki haftalarda Harari adamlarını cezaevinden çıkarmaya çalışırken başbakan onu kuzey Tel Aviv'deki mütevazı evine davet etti. Harari, "Mutfakta bana çay yaptı, beni neşelendirmek için bayağı uğraştı" diyordu.

Lillehammer'deki başarısızlık yine de Kaserya'nın çok daha dikkatli bir politika izlemesine yol açmıştı. Harari 4 Eylülde Kaserya ve Gökkuşağı tarafından Roma'da gerçekleştirilen geniş çaplı bir operasyonun başındaydı. Münih katliamındaki rollerinden do-

layı İsrail'in öldürmek istediği on iki kişinin yer aldığı listede adı geçen Amin al-Hindi öncülüğündeki bir Kara Eylül timinin izini sürüyordu. Söz konusu tim Libya lideri Muammer Kaddafi adına çalışıyordu. Kaddafi onlara altı adet omuzdan ateşlemeli SA-7 Strela uçaksavar füzesi vermişti; ekip bu uçaksavarları Fiumincio Havalimanı'ndan kalkışından hemen sonra bir El Al uçağını düşürmek üzere ateşlemeyi planlıyordu. Ekip, füzeleri Harari'nin deyişiyle "piste mancınıkla [bile – ç.n.] atış yapılabilecek mesafede" bulunan, Roma'nın varoş bölgelerinden biri olan Ostia'daki bir apartman dairesine taşırken Harari ve adamları da onları izliyordu. Füzeleri binanın çatısından ateşleme niyetindeydiler.

Yakınlardaki bir çocuk parkında, annelerinin etrafında oynayan çocukların bulunduğu çimenliklere oturan Harari ve Zamir, "İzin verin ben gireyim. Bir dakikada onları yere serer, füzeleri alırım" diyen Meiri'yle tartışmaya koyuldu.

Ancak Zamir, Lillehammer fiyaskosunun ardından temkinliydi. Meiri'nin bağırıp çağırarak dile getirdiği itirazları üzerine Zamir, "Nehemia, bu kez olmaz. İtalyan istihbaratını bilgilendirip önlem almalarını sağlayacağız" dedi.

"Peki, bundan ne elde edeceğiz?" diye sordu Meiri. "Araplar bir İtalyan uçağını kaçıracak veya başka şekilde tehdit edecek, onlar da bu adamların gitmesine izin verecekler."

Harari, "Eğer bir El Al uçağı yakın tehdit altında olsaydı sadece o daireyi değil tüm binayı havaya uçururduk ama füzeleri ateşleme planı yapmalarından önce çok zaman var" şeklinde yanıtladı. "Ayrıca Hamshari'yi havaya uçurduğumuzda bombanın sadece lambaya, masaya ve adamın kafasına isabet edeceğini biliyorduk, peki burada? Komşuların kimler olduğunu, başka kimlerin muhtemelen zarar göreceğini bilmediğim bir durumda altı katlı bir binada silahlı çatışma başlatmana nasıl müsaade edebilirim? Ya salonun diğer tarafında İtalya başbakanı yaşıyorsa? Ya başbakanın büyükannesi yaşıyorsa?"

Meiri ikna olmamıştı. Zamir kendisine İtalyanca konuşmayı en iyi bilen kişi olduğu için İtalyan polisine eşlik edip binayı gösterme emri verdiğinde öfkesi iyice tırmandı. "Eğer beni görürlerse yanarım ve bir daha asla başka bir operasyona katılamam" şeklinde yakınıyordu.

Harari onu sakinleştirmeye çalışıyordu. "Endişelenme, Nehemia. İsrail'de mükemmel estetik cerrahları var. Şu an sahip olduğundan bile daha iyi bir yüz kazandırırız sana. Şimdi git ve onlara evin yerini göster."

İtalyanlar Al-Hindi'nin ekibinin tamamını tutukladı ancak tam da Meiri'nin tahmin ettiği gibi tutuklananlar Kaddafi'den gelen baskılar üzerine serbest bırakıldı.

Lillehammer olayından sonra Süngü fiiliyatta lağvedilmişti. Meiri'nin operasyon için kullandığı sahte İtalyan pasaportu Norveç polisinin yürüttüğü soruşturma sırasında ortaya çıkarılmış, bu yüzden yurtdışı seyahatleri büyük ölçüde kısıtlanmıştı. Kısa süre sonra da Mossad'dan ayrıldı.

12

KİBİR

Gençlik Baharı Operasyonu sonrası savunma kuruluşu, Lillehammer karmaşasına rağmen yine de genel anlamda sevinçli bir ruh haline sahipti. Yeni bir güven duygusu oluşmuştu ve bu sadece Mossad'la sınırlı değildi, İsrail liderliğinin bütününe sirayet etmişti.

Operasyondan iki gün sonra Savunma Bakanı Moshe Dayan Masada Dağı'nın eteklerine tırmandı. Roma İmparatorluğu'na başkaldıran Yahudi fanatikler işte tam burada, esir düşmektense kendilerini ve ailelerini öldürmüş, böylece Yahudi ulusunun en büyük kahramanlık mitini yaratmışlardı. Dayan, "1948'deki sınırlardan çok daha geniş sınırları olan yeni bir İsrail kuracağız... Bugünlerde öylesine kutsanmış koşullarda yaşıyoruz ki bunların bir benzerini ulusumuzun tarihi boyunca hiç görüp görmediği tartışmalıdır" diyordu. Genelkurmay Başkanı Elazar, Zamir'e yazdığı bir mektupta, Gençlik Baharı'ndan sonra, "IDF'nin prestiji yeni bir zirveye tırmandı, şanı arttı" şeklinde övünüyordu. Ve Golda Meir, 15 Nisan 1973'te şunları yazıyordu: "Belki de bir gün bu savaşçıların kahramanlık, beceriklilik, fedakârlık ve adanmışlık hikâyelerinin İsrail'de anlatıldığı günler gelecek. Nesiller onları hayranlıkla ve gururla takip edenlere ulusumuzun kahramanlık mirasının bir başka sayfası olarak bu hikâyeleri nakledecek."

Ne var ki güven rahatlıkla aşırı bir özgüvene dönüşebilir, bunun yarattığı gizli tehlikenin boyutları da sadece Kaserya veya Lillehammer fiyaskosuyla sınırlı kalmayacaktı. Beyrut saldırısını gerçekleştiren ekibin lideri, daha sonrasında da genelkurmay başkanı, başbakan ve savunma bakanı olan Ehud Barak, baskından kırk yıl sonra bu kibrin tüm ulus için feci sonuçlar yarattığını dile getiriyordu. "Geçmişe baktığımda" diyordu, "bana öyle geliyor ki o gece Beyrut'tan döndüğümüzde İsrail'in liderleri operasyonun başarısından yanlış sonuçlar çıkardı. Bu durum temelsiz bir özgüven yarattı. Belli bir alanla sınırlı, nokta atışı bir komando baskınını, sanki IDF her şeyi yapabilirmiş gibi, sanki her şeye gücümüz yetermiş gibi topyekûn bir ordunun yeteneklerine tahvil etmek imkânsızdır.

Onlar –başbakan, savunma bakanı ve geriye kalan hepsi– bizi yani Sayeret ve Mossad'ı şöyle görüyorlardı; emri alırız ve birkaç hafta içinde gereğini yaparız. Gerçekten de gereğini iyi bir şekilde yapıyorduk. Bu durum onlara tüm ordunun böylesine bir kapasiteye sahip olduğu izlenimini vermişti. Ama hem Altı Gün Savaşı'nda hem de savaştan sonraki operasyonlarda elde ettiğimiz başarı doğru planlama ve baskın unsurunun en iyi şekilde kullanılmasından kaynaklanıyordu. Başlatan hep biz oluyorduk. Hem süreci hem de sonuçları belirliyorduk.

Ama yeni güvenlik algımız aynı zamanda rahatlığı da beraberinde getirmişti. Onların da bizi gafil avlayacağını, bize aynı oranda kötü şekilde zarar vereceklerini düşünmüyorduk."

Silahlı kuvvetlere olan sarsılmaz inanç ve savunma kuruluşunun üç dalının –IDF'nin, Şin Bet'in ve Mossad'ın– İsrail'i her türlü tehlikeye karşı koruyabileceği düşüncesi, ülke liderliğinin aynı zamanda Araplarla diplomatik bir uzlaşmaya varmak konusunda üzerlerinde bir baskı hissetmemesine de yol açıyordu. İsrail dışında bulunan kimileri ise aynı fikirde değildi.

ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Henry Kissinger 1972'de İsrail'le Mısır arasında bir barış antlaşmasını, o olmasa bile en azından bir saldırmazlık antlaşmasını hedefleyen gizli bir diplomatik girişim başlatmıştı. Kissinger İsrail'in 1967'de işgal ettiği Mısır topraklarını elinde tutmaya devam ettiği sürece Mısır'ın buraları yeniden ele geçirmek için elinden geleni yapacağının, bu yüzden de Ortadoğu'nun yeniden yangın yerine dönmesinin an meselesi olduğunun farkındaydı.

Söz konusu girişimin en önemli aşaması, 25 ve 26 Şubat 1973'te New York'un Armonk bölgesinde CIA'e ait bir güvenli evde Kissinger'la Mısır temsilcisi arasındaki heyecanlı toplantılar sırasında yaşandı. Temsilci Mısır'ın İsrail'le bir barış antlaşması imzalamaya hazır olduğunu ilan etti. Bu antlaşmaya göre İsrail Sina Yarımadası'ndaki Mısır egemenliğini tanıyacak ama oradaki İsrail kuvvetleri muhafaza edilecek, daha sonrasında ise iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerin tesis edilmesi karşılığında İsrail bölgeden tamamen çekilecekti. Aslında bu şartlar emsali görülmemiş şekilde İsrail'in lehineydi. Ancak Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat, eğer önerisi eylül ayına kadar yerine getirilmezse savaş açacağı uyarısını da yapmıştı.

Meir reddetti. "Bunu geçelim" dedi Kissinger'a.

Dayan da aynı fikirdeydi. "Barışsız bir Şarm El Şeyh'i, Şarm El Şeyh'siz bir barışa tercih ederim" diyordu.

Bu arada Suriye ve Mısır, ordularını savaşa hazırlamak için hummalı bir çalışmaya girişmişlerdi: İleri hatlara doğru kitlesel askeri harekâtlar ve geri çekilmeler; Sovyetler'in kendilerine verdiği gelişmiş karadan havaya füze sistemlerinin de kullanıldığı hava kuvvetleri alıştırmaları; komando kuvvetlerinin Sagger antitank füzelerinin kullanımı konusunda eğitilmesi; büyük bir kuvvetle Süveyş Kanalı'ndan geçmek için yapılan hazırlıklar kapsamındaki muazzam manevralar. Bunların hepsi açıkça savaş hazırlıklarıydı ama bu gerçeği kesin bir şekilde doğrulayan istihbarat olmadığı için İsrail savunma kuruluşu bunları sadece savaş oyunları olarak değerlendirip gözardı ediyordu.

Elazar, Mossad ve AMAN'ın savaşın patlak vermesinden en az kırk sekiz saat önce İsrail'i uyarabileceğine inanıyordu ki bu süre ihtiyat kuvvetleri seferber etmek için yeterli bir süreydi. Elazar ve çevresindekiler çok da endişeli değildi, onlara göre nasıl olsa Araplar İsrail'den korkuyordu ve bir savaş başlatmaya cesaret edemezlerdi. Eğer böyle bir şey yaparlarsa İsrailliler emindi ki anında "kemiklerini kırarlardı."

Yanılıyorlardı.

Mısır ve Suriye orduları 6 Ekim günü saat 14.00'te İsrail'e karşı kitlesel, birlikte planlanmış sürpriz saldırılar başlattı. O gün dindar olmayanlar da dahil olmak üzere İsraillilerin oruç tutup sinagoga gittikleri ya da evde kaldıkları Yahudi Tövbe Günü olan Yom Kippur'du, bu yüzden ileri hatlardaki [İsrailli – ç.n.] kuvvetler seyrek şekilde dağılmışlardı. Mısırlılar savaş için 2.200 tank, 2.900 zırhlı personel taşıyıcısı, 2.400 topçu silahı, bol miktarda uçaksavar ve antitank silahlarıyla birlikte yüz binlerce piyade ve komando askerleri getirmiş, bunların çoğunu Süveyş Kanalı çevresine yerleştirmişti. Suriyeliler 60.000 asker, 1.400 tank ve 800 topla İsrail'in Golan Tepelerinde elinde tuttuğu toprakları işgal etti. Onları karşılayan İsrail birlikleri birkaç yüz adamdan oluşuyordu, bunların çoğu da düzenli kuvvetlerin kutsal gün için evlerine gitmelerini sağlamak üzere orada tutulan yedeklerdi.

Arap orduları ilk birkaç gün içerisinde hem gafil avlanan hem de karşı tarafın taktiklerini yanlış okuyan İsrail'e karşı önemli başa-

rılar elde ettiler. Mısırlılar kanalın Sina tarafında heybetli bir kıyıbaşı mevzii kurdular, Suriyeliler ise Golan Tepelerinin derinliklerine ilerleyerek Ürdün Vadisi ve Celile'yi tehdit ediyordu.

Ancak İsrailliler yoğun bir çaba ve fedakârlıkla işgali durdurmayı başardılar, on beş günlük karşı saldırı sonrası durumu düşman aleyhine çevirdiler. Mısırlılar neredeyse tüm kıyıbaşı mevziinden sürüldü. İsrail birlikleri kanalı geçerek suyolunun batı tarafında düşman kuvvetlerini kuşattılar ve Kahire'ye doğru ilerlediler; Mısır başkentine sadece altmış mil uzaktaki bir noktaya ulaştılar. Suriyeliler de Golan'dan çıkarıldı, İsrail kuvvetleri Şam'a atış yapacak mesafeye gelinceye kadar ilerledi.

Ama zafer ağır bir bedel karşılığında geldi. Müzakereyle önlenebilecek, en azından yerinde bir ön istihbaratla hazırlanılabilecek Yom Kippur Savaşı'nda 2.300'den fazla İsrail askeri öldü.

İsrail toplumunda bir protesto dalgası yayıldı, bu da bir soruşturma komisyonunun kurulmasına ve birçok üst düzey yetkiliyle birlikte Genelkurmay Başkanı Elazar ve AMAN şefi Zeira'nın zorla istifa ettirilmesine neden oldu. Savaş en azından geçici bir süreliğine de olsa İsrail'in askeri ve casusluk, dolayısıyla da güvenlik alanındaki üstünlük algısını ortadan kaldırdı.

Meir ve Dayan her ne kadar meclis oturumunda açıkça suçlanmamış olsalar da, başbakan yoğun kamuoyu baskısından dolayı 11 Nisanda istifasını sundu.

Bir ay sonra, 13 Mayıs 1974 günü sabaha karşı saat 4.30'da, FKÖ'den ayrılan ve FHKC ile bağlantısı olmayan Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'nin [FDHKC – ç.n.] üç üyesi Lübnan sınırından gizlice İsrail'e girdi. Akşam karanlığı çökene kadar bir mağarada saklandılar. Bir İsrail sınır polisi devriye ekibi ayak izlerini buldu ama izleri takip etmeyi başaramadı. Üçlü, karanlık perdesi altında sınırdan yaklaşık altı mil uzaklıktaki, çoğunlukla yeni göçmenlerin yerleştirildiği Maalot'a doğru ilerlemeye başladı. Yolda işten çıkmış kadınları evlerine taşıyan bir aracı pusuya düşürdüler, bir kişiyi öldürdüler, bir kişiyi de yaraladılar. Olay yerine çağrılan IDF askerleri teröristleri tutuklamayı başaramadı.

Üçlü gece saat 3.30'da kasabanın dışındaki evlerden birine geldi. Üç kişiden ikisi Hayfa'nın yerlisiydi ve İbranice konuşabiliyordu;

evdeki insanlara teröristleri arayan polisler olduklarını söylediler. Kapı açılır açılmaz içeri daldılar, Yosef ve Fortuna Cohen'le birlikte dört yaşındaki oğulları Moshe'yi öldürdüler, kızları Bibi'yi yaraladılar. Ses çıkarmayan on altı aylık sağır dilsiz İzak'ı fark etmemişlerdi. Filistinliler evden çıktıklarında mahalli idare çalışanı Yaakov Kadosh'la karşılaştı, ona okula nasıl gidileceğini sordular. Kadosh onlara okulu tarif etti, Filistinliler onu da vurarak yaraladı.

Üç adam Netiv Meir Okulu'na geldi, ertesi gün gelecek öğrenciler için pusuya yatmayı düşünüyorlardı. Okulda yaşları on beş ile on yedi arasında değişen seksen beş öğrenci ve orada kalan on yetişkin bulacaklarını beklemiyorlardı. Çocuklar Safed'deki dini bir okuldan Maalot bölgesine bir gecelik okul gezisi için gelmişlerdi. Güvenlik güçleri olay yerine intikal edince teröristler İsrail zindanlarında tutulan yoldaşlarından yirmisi sabah saat 6'ya kadar serbest bırakılmazsa tüm rehinelerini öldüreceklerini haykırdılar.

Çoğunlukla agresif olan, başbakanlıktan henüz ayrılmamış Golda Meir teröristlerin taleplerini kabul etmeye hazırdı. Meir, Yom Kippur Savaşı, soruşturmanın sonuçları ve kendisine yönelik öfkeli protestoların yarattığı şokun ardından başbakan olarak yaptığı son şeyin çocukların hayatını tehlikeye atmak olmasını istemiyordu. Kabine Meir'in önerisini kabul etti. Ancak kendisi de görevden ayrılacak olan Savunma Bakanı Dayan karşı çıktı. Yom Kippur Savaşı'nın yansımaları Dayan'da ters etki yaratmıştı: Tel Aviv'de binlerce kişinin istifasını istemesinin ardından Dayan, siyasi kariyerini küçük düşürücü bir neticede görüyor, kararlılık ve otorite görüntüsü vermek istiyordu. "Teröristlerle başa çıkmanın tek yolu onlara istediklerini verip buradan canlı bir şekilde gitmelerine göz yummak değildir. Onları öldürmeliyiz" şeklinde başbakana ısrar ediyordu. Sabaha karşı saat 5.15'te Sayeret Matkal'a okula zorla girme emri verildi.

Sayeret bu kez görev için yetersiz olduğunu kanıtladı. İlk kurşunu atan keskin nişancı hedefini ancak hafif şekilde yaralayabildi, Amiram Levin komutasındaki bir kuvvet yanlış kattaki yanlış sınıfa girdi. Teröristler ateş ederek ve rehinelerin tutulduğu sınıfa el bombaları atarak karşılık verdi. Rehineler sofu dindarlar olduğu için erkekler duvar boyunca, kızlar orta kısımlarda olmak üzere ayrı ayrı oturuyorlardı, bu yüzden kurşunların çoğu kızlara isabet

etti. Sayeret'in teröristlere ulaşıp onları öldürmesinden önceki otuz saniye içinde on sekizi kız olmak üzere yirmi iki öğrenci, dört yetişkin ve bir asker öldürüldü. Hayatta kalan tüm rehinelerin de içinde bulunduğu altmış sekiz kişi yaralandı.

Bu Meir'in politik kariyeri için feci bir sondu. Meir'in yerine 3 Haziran 1974'te, Altı Gün Savaşı sırasında genelkurmay başkanı olan, eski ABD büyükelçisi İzak Rabin getirildi. Elli iki yaşındaki Rabin o sıralarda başbakan olarak görev yapan en genç kişi oldu, aynı zamanda bu makamdaki ilk İsrail doğumlu sabraydı. Bununla birlikte Meir'den şu yönüyle tamamen farklıydı: Meir askeri ve istihbarat danışmanlarının tavsiyeleriyle çelişmekten neredeyse bütünüyle kaçınırken Rabin tüm askeri ve karşı terör operasyonlarının en küçük detaylarına varıncaya kadar kendisini dahil ediyordu.

Ve bu şekilde çok sayıda operasyon yapılacaktı.

Maalot saldırısı, Gençlik Baharı Operasyonu'nun bir başka yansıması olarak yeni bir terör döngüsünün başlangıcı oldu.

FKÖ, üç liderinin Beyrut'ta öldürülmesinin ardından bazı örgütsel ve yapısal değişiklikler geçirmişti. Mossad operasyonun soğuk duş etkisi yarattığına inanıyordu. "Operasyon onlar arasında müthiş bir korku yarattı" diyordu Shimshon Yitzhaki.

"Onları saklanmaya ve kaçmaya zorladı" diye ekliyordu Harari. "Onları dağıtmayı başardık. Arafat'ın kaçmaktan dolayı iki gece üst üste aynı yatakta uyuyamaması boşuna değildi."

Diğer taraftan Gençlik Baharı aynı zamanda Ebu Cihad'ın elini güçlendirmişti. İsrail'in çabaları sayesinde iç rakiplerinin çoğu yoldan çekilmişti. Gençlik Baharı'nın ardından Arafat ve Ebu Cihad Kara Eylül'ün faaliyetlerini sonlandırmaya, İsrail ve işgal edilmiş toprakların dışındaki hedeflere yönelik saldırıları durdurmaya karar vermişlerdi. Önde gelen Filistinlilerin de dahil olduğu kimi gazeteciler ve tarihçiler, Arafat ve Ebu Cihad'ın bunu yapmalarının nedeninin İsraillilere ve Batı ülkelerindeki Yahudilere yönelik terör eylemlerinin Filistin davasına yardım etmekten ziyade ona zarar verdiğini fark etmeleri olduğuna inanmaktadır. Arafat ve Ebu Cihad ayrıca, Avrupa'da terör eylemleri gerçekleştirdikleri anda İsrail'in o kıtada kendi insanlarına yönelik hedefli öldürme eylemlerine meş-

ruiyet kazandırdıklarını, her bir terör eyleminin çok pahalıya mal olduğunu da şüpheye yer bırakmayacak şekilde fark etmişlerdi.

Kimileri ise [Arafat ve Ebu Cihad'ın bu kararını – ç.n.] 1974'te Arafat'ın BM Genel Kurulu'nda konuşma yapmak için davet edilmesiyle birlikte FKÖ'nün uluslararası düzeyde meşruiyet kazanmasına bağlıyor. Gerçeklik bu ikisi arasında bir yerdedir.

Durum hangisi olursa olsun Ebu Cihad FKÖ Yüksek Askeri Komuta Başkanı olarak tüm terörist saldırıların "işgal edilmiş anavatan" dahilindeki hedeflere yönlendirilmesini emretmişti. Militanlar ülkeye Avrupa'dan havalimanları kanalıyla, deniz limanları kanalıyla, Ürdün sınırlarını geçerek ya da Maalot'a saldıran üç terörist gibi Lübnan'dan baskınlar düzenleyerek giriyordu.

FDHKC tarafından planlanan Maalot saldırısı Ebu Cihad'ın stratejisini yansıtıyordu. Bu, Münih saldırısından beri Filistinlilerin gerçekleştirdiği en ölümcül saldırı olmakla birlikte sınırdan İsrail topraklarına düzenlenen saldırıların da en kötüsüydü. Ama bu saldırı sonuncusu değildi, sadece henüz gerçekleştirilmemiş saldırıların bir habercisiydi.

5 Mart 1975'te saat 23.00 civarı Ebu Cihad'ın sekiz adamı, Mısır'a ait bir ticaret gemisi süsü verilmiş bir tekneye binerek İsrail sularına doğru yelken açtı. Teröristler, ayın gözükmediği bir gecenin karanlığında lastik bir bota binerek Tel Aviv'deki bir sahile indi. Kumların üzerinden sokağa doğru yürüdüler, ardından Herbert Samuel Meydanı'nı otomatik silahlarla taradılar.

Teröristler gemilerini Mısır gemisine benzetmişlerdi çünkü İsrail ve Mısır'ı barıştırma girişimlerinden vazgeçmemiş olan [ABD – ç.n.] Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'ın bölgeye yapacağı yaklaşmakta olan ziyaretini sabote etmek istiyorlardı.

Teröristler sahilden bir blok uzaktaki dar gelirlilere hitap eden Savoy Hotel'i ele geçirdi. Adamlar lobiye dalarak resepsiyon görevlisini öldürdü, bulabildikleri tüm müşterileri bir odaya doldurdu. Olayın sona ermesinden hemen sonra olayla ilgili yazılan gizli bir askeri rapora göre bu, "teröristlerin bir timi ilk defa ülkenin kalbine sokmayı başarmaları"ydı. Teröristler, İsrail'in askeri ve istihbarat ekipmanlarına karargâhlık eden eski Templer Mahallesi Kirya yerleşkesine o kadar yaklaşmışlardı ki AK-47'den çıkan serseri bir kurşun pencereden içeri girerek IDF'nin üst kademe komutanlarının bir araya geldiği toplantı salonuna düşmüştü.

AK-47 saldırı tüfekleriyle ve bomba atarlarla silahlanmış olan sekiz terörist, Savoy'da on bir rehineyi tuttukları odanın etrafına bir dizi patlayıcı alet yerleştirdi. (Ayrıca sekiz sivil de otelin başka yerlerinde saklanıyordu.) Dört saat içinde yirmi Filistinli mahkûm serbest bırakılmazsa rehineleri öldürmekle tehdit ediyorlardı.

Bunun yanı sıra Filistinliler, operasyonun üzerinden neredeyse iki yıl geçmiş olmasına rağmen eylemlerinin Gençlik Baharı Operasyonu'nun intikamı olduğunu ilan ediyorlardı.

Pazarlıklar, rehinelerden biri olan genç ve becerikli, Arapça konuşan ve İsraillilere otelin içinde neler olduğuyla ilgili çok değerli bilgiler veren Kochava Levy üzerinden gece boyu devam etti. Levy ayrıca teröristleri, kötü şekilde yaralanmış, çatışma esnasında bir bacağını kaybetmiş ve otel lobisinde yatan bir Alman turisti binanın dışına çıkarmak konusunda ikna etti; Levy dışarıda kalabilirdi ama pazarlıkların devam etmesine yardımcı olabilmek için cesur bir şekilde tekrar içeri girdi.

Ancak İsraillilerin ne olursa olsun Filistinli mahkûmları serbest bırakmaya niyeti yoktu. Bunu yapmadıkları gibi pazarlık yapan İsrailli zaman kazandırırken bir Sayeret Matkal kuvveti de bir kurtarma planı hazırlıyordu. Sabaha karşı saat 05.16'da kırk dört komando otele hücum etti. Yedi teröristi öldürdüler, birini de daha sonra ele geçirdiler. Ama rehinelerden sadece on biri kurtarıldı. Teröristlerin saldırı altında olduklarını fark edip patlayıcıları harekete geçirmeleriyle sekiz sivil öldürüldü. Aynı zamanda aralarında birimin önceki komutanlarından biri olan ve otele baskın yapan ekibi takip eden bir kurmay subayın da bulunduğu üç asker de öldürüldü.

Bu olay, görünüşe bakılırsa sonsuz bir döngüdeki bir başka belirgin hataydı. Otel baskınına katılan, daha sonra da birimin komutanlığına yükselen bir Sayeret Matkal askeri Omer Bar-Lev, "Berbat zamanlardı" diyordu. "Birkaç haftada bir gece yarısı apar topar harekete geçiyor, helikoptere bindirilip terör saldırısı yapılan bir başka yere götürülüyorduk. Şafak sökmeden önceki birkaç saatlik süre içerisinde sorunu ortadan kaldırmamız gerektiğini biliyorduk. Bunların hepsi İsrail'de meydana gelmesine rağmen, operasyonların doğası birimin önceki kullanılış amacından farklıydı; bütün inisiyatif, bütün baskın unsuru, bütün planlama karşı tarafa aitti. Müthiş derecede korkunç."

Saldırılar hız kesmeden devam ederken İsrail'in FKÖ liderliğini ortadan kaldırmak için sergilediği çabaları iki mislini çıkarması gerektiği de gün yüzüne çıkıyordu. Ancak Süngü'nün tam kapasiteyle faaliyet yürüttüğü zamanlarda dahi Filistinli terör örgütü liderlerinin yaşadığı Lübnan gibi hedef ülkelerde operasyon düzenlemek Mossad'a zor geliyordu. Üstüne üstlük Gençlik Baharı Operasyonu'ndan sonra güvenlik tedbirleri de gözle görülür şekilde sıkılaştırılmıştı. FKÖ liderliğini ortadan kaldırmak için Mossad elemanlarını kullanmak artık imkânsız olmasa bile uygulanamaz olarak değerlendiriliyordu.

İsrail bunun yerine yönünü hava kuvvetlerine döndü. 1975 Ağustosunun ortalarında El Fetih içindeki bir Mossad köstebeği, FKÖ'nün 1 Ekimde Beyrut'un güneyindeki Al-Madina al-Riyadiyyah stadyumunda bir miting yapmayı planladığını, söz konusu mitingden bir saat önce de tüm El Fetih liderliğinin yakınlardaki bir büroda toplantı yapacağını bildirdi. Bu, Yaser Arafat, Halil el-Vezir (Ebu Cihad), Farouk Kaddoumi, Hani al-Hassan, Wadie Haddad ve çok sayıda diğer üst düzey yetkiliden bir seferde kurtulmak için ideal bir fırsat olarak değerlendiriliyordu. Başbakan İzak Rabin derhal bir plan hazırlanmasını emretti.

Genelkurmay başkanı ve hava kuvvetleri saldırıdan yana tavır belirlerken AMAN şefi General Shlomo Gazit şiddetle buna karşı çıkıyordu. "Savunma Bakanı Şimon Peres'e bu denli açıktan bir işe girişmememiz gerektiğini anlattım. Ben şahsen terörizme karşı tüm gücümle savaşmaya hazırdım ancak sadece geride bir iz bırakılmayan gizli operasyonlarla. Hedefli öldürmelerden utanmayan bazı İsrailliler vardı. Benim yaklaşımım tam tersiydi: Ben bunlardan utanıyordum. Sessizce oturuyor, bunlardan övünç duymuyordum."

Gazit'in itirazları reddedildi ve planlama başladı. O zamanlar hava kuvvetlerinde yükselen bir yıldız olan Binbaşı Aviem Sella operasyonu koordine etmek üzere görevlendirildi. Operasyonda sekiz A-4 Skyhawk savaş uçağı ve bir F-4 Phantom avcı bombardıman uçağının yer alması planlandı. Pilotların vurulması veya uçağın düşmesinden dolayı kurtarma ihtiyacı doğması ihtimaline karşı helikopterler hazırda tutulacaktı. Her şey plana göre ilerliyordu.

Sonra operasyon sabahı hava durumu raporu geldi. Tahminler Beyrut üzerinde yoğun bulutlanma olacağı yönündeydi. O zamanlar

İsrail'in sahip olduğu bombalar tüm hava şartlarına uyumlu tam güdüm mekanizmalarından mahrum olduğu için hedeflerin vurulup vurulamayacağıyla ilgili bir kesinlik söz konusu değildi. "Ama operasyon çok cazipti, bu fırsat kırk yılda bir gelirdi" diyordu Binbaşı Sella. "Ve tüm o devasa hazırlıklar; hava kuvvetlerinin büyük bir bölümü operasyonun yapılmasından yanaydı. Denemeye karar verdik. Benny'ye [Hava Kuvvetleri Komutanı Benny Peled'e] 'Haydi, bir şans verelim, uçakları havalandır, bakarsın bir mucize olur' dedim."

Pilotlar havanın açılacağı ümidiyle havalandı. Şehre ulaştıklarında gökyüzü izin vermiyor, bulutlar Beyrut semalarını kaplamaya devam ediyordu.

Ancak Sella, daha sonra kendisinin de kabullendiği gibi, "pilotların motivasyonunu hesaba katmamıştı." Pilotlara hedefi görmedikleri sürece bomba atmamaları emredilmişti ancak bu bile onlara belirgin biçimde bir takdir yetkisi tanıyordu. Hedefin niteliğini biliyorlardı, FKÖ liderlerinin ortadan kaldırılmasının İsrail için ne kadar önemli olduğunu anlamışlardı.

Pilotlar, bulut örtüsünün altına dalarak kendilerine verilen emir gereği bulunmaları gereken irtifanın daha altına indiler. Hedefin üzerinde olduklarını gördüklerinde, uçağa bağlı bir kablo tarafından harekete geçirilen donanıma sahip bombalarını aşağı bıraktılar. Ancak olması gerekenden daha aşağı bir mesafeden uçtukları için fünyeler ateşlenmedi ve bombalar patlamadan, Sella'nın deyişiyle "terk edilmiş bir yığın yumurta gibi" yere ve binaların çatılarına düştü.

Hava baskınında sadece, patlamayan bombalardan birinin ezdiği Ebu Cihad'ın şoförü öldürüldü. Ertesi gün bir Beyrut gazetesi, Filistinli bir erkek çocuğunu İsrail bombasının üzerine çiş yaparken gösteren bir karikatür yayınladı. Ebu Cihad, toplantıyla ilgili istihbaratı kimin sızdırdığının ortaya çıkarılması için soruşturma yapılmasını emretti. Üç ay sonra bir Mossad ajanı daha deşifre olarak infaz edilecekti.

El Fetih o dönemlerde İsrail içindeki terörist faaliyetlere odaklanmışken Filistin Halk Kurtuluş Cephesi de İsrail dışında, özellikle de Avrupa'da Yahudilere karşı kanlı saldırılarını sürdürüyordu. FHKC sinagogları, İsrail temsilciliklerini ve El Al

bürolarını bombalıyordu. FHKC militanları İsrail'e giden uçakları kaçırıyorlardı ki bu konudaki yeteneklerini oldukça geliştirmişlerdi.

Corc Habaş halen FHKC'nin lideriydi ama örgütün en parlak operasyonel beyni Habaş'ın yardımcısı Wadie Haddad'a aitti.

Haddad'ın örgütündeki ajanları yöneten Ilan Mizrahi [Haddad için – ç.n.] "Patlayıcıların saldırı alanına nakledilip orada saklanması konusunda müthiş bir yeteneği vardı" diyordu. Mossad'ın karşı terör şefi Shimshon Yitzaki, "Dikkatli bir planlamadan sonra bazen uzaktan, nitelikli operasyonları tercih ediyordu" diyordu. "Güney Yemen'deki bir üste adamlarına verdiği eğitim, bizim alışık olmadığımız türden bir eğitimdi."

Haddad'ın profesyonelliğine hayranlık duyan başkaları da vardı. Haddad'a Milliyetçi kod adını vermiş olan KGB, teşkilat şefi Yuri Andropov'un Sovyet lider Leonid Brejnev'e 1969'da yazdığı gibi, "gereken gizliliği korurken aynı zamanda FHKC'nin faaliyetleri vasıtasıyla kendi amaçlarının bir kısmına da ulaşmak için" ona cömertçe yardımlarda bulunuyordu. Haddad Sovyet vatan hainlerini ortadan kaldırıyor, CIA'yle bağlantılı hedeflere saldırıyor, bunun karşılığında parasal destek, eğitim, gelişmiş silahlarla birlikte KGB'den ve Stasi'den[32] istihbarat elde ediyordu.

Haddad bağımsız ve iradeliydi. Habaş örgüt içinde Arafat'ın Ortadoğu dışındaki terörist eylemlerin durdurulması talebini "sadece geçici olarak" da olsa kabul ettiğini ilan ettiğinde; Haddad, Habaş'ın istediği gibi davranabileceğini, ancak kendisinin ve adamlarının kendi yolunda ilerleyeceğini deklare etmişti.

Haddad uzun yıllar boyu dünyayı şoke edecek bir saldırı planlamıştı. Planlamaya ve istihbarat toplamaya çok fazla zaman ayırmıştı ancak çeşitli operasyonel engellerden dolayı saldırıyı erteleyip duruyordu. En önemli güçlüklerden biri, Avrupalı görünümünde elemanlar bulması gerekmesiydi. Çözüm 1975 yılının ortalarında aniden belirdi.

FKÖ'nün Avrupa'daki bir dizi militan aşırı sol örgütle mükemmel bağları vardı, hatta Sovyetler Birliği'yle yakın ilişkileri olan ve aşırı İsrail karşıtı bir çizgide yer alan bu örgütler için Lübnan ve Kuzey Yemen'de eğitim kampları dahi kurmuştu.

32) Stasi (Ministerium für Staatssicherheit): Doğu Almanya Devlet Güvenlik Bakanlığı. (ç.n.)

Haddad'ın Baader Meinhof Çetesi olarak de bilinen Batı Almanya Kızıl Ordu Fraksiyonu'yla (RAF) arası özellikle iyiydi. Bu örgütün üyeleri anarşist Marksist bir ideoloji benimsemişlerdi, Almanya'nın güvenlik polis teşkilatına ve dev şirketlerine karşı şehir gerillası taktikleri uyguluyorlardı. İsrail'i Filistin'e karşı uyguladığı zulümden dolayı emperyalizm canavarına karşı verilen savaşta bir başka cephe olarak görüyorlardı.

RAF'a bağlı Thomas Reuter ve Brigitte Schulz'dan oluşan iki kişilik bir grup sessiz sedasız Almanya'dan ayrılarak RAF'tan diğer yoldaşlarıyla buluştukları Aden yakınlarındaki bir FHKC eğitim kampına çıkageldi. Bunlar Haddad'ın ihtiyaç duyduğu Batılılardı.

FHKC'nin üç kendi adamına Kenya'nın Nairobi şehrindeki havalimanında, gelen bir El Al uçağını dışarıda beklemeleri emredilmişti. Bu sırada iki Alman, uçağın nihai iniş zamanını garantiye almak ve dışarıda bekleyen timi uyarmak için terminaldeki El Al Havayollarına ait bankoları takip ediyordu.

FHKC elemanları, uçak kendilerinin üzerinde belirir belirmez omuzdan ateşlemeli SAM 7 füzelerini ateşleyip uçağı düşürecekti.

Adamlar operasyondan önceki iki ay süresince Strelaları ateşleme alıştırmaları yapmış, ön keşif yapmış olan FHKC elemanlarının çizdiği Nairobi Havalimanı krokileri üzerinde çalışmıştı. Birlikte havalimanının dışında, hafif batı yönünde, uzun ağaçlarla ve kaktüslerle kaplı, Mombasa karayoluyla Nairobi Ulusal Parkı'nın çitleri arasındaki bir alan belirlemişlerdi. Bu noktadan havaalanı pistine doğru net bir görüş çizgisi vardı.

KGB tarafından Haddad'a tahsis edilen iki Strela, operasyondan bir hafta önce gizlice Kenya'ya getirilmişti. Ekibin sekiz üyesi dokuz gün önce sahte pasaportlarla Kenya'ya giriş yapmış, şehir merkezindeki bir otele yerleşmişti.

Saldırı için her şey hazırdı ama Mossad, Kesişme ajanı Hüzün kanalıyla plandan haberdar olmuştu.

Teşkilat içinde bir tartışma patlak verdi. Her şeyden çok Hüzün'ü korumak isteyen Kesişme şefi Shmuel Goren'e göre; eğer Mossad planlanmış saldırının detaylarını Kenyalı yetkililere açık edip boşa düşürmelerine yardım ederse, Haddad'ın grubu anlayacaktı ki Mossad, örgüt içinde, örgütün sırlarına erişebilen bir ajan tutuyordu. Bu, Hüzün'ün sonu anlamına gelebilirdi. Goren, planı,

mesela "yerel yetkililerle paylaşmadan", Yahudi çabasıyla, saldırıyı yapacak olanların Süngü tarafından hedef alınarak öldürülmeleriyle engellemeyi öneriyordu.

Öte yandan Mossad'ın uluslararası bölüm şefi, uzun süre teşkilatın Afrika'daki operasyonlarının başında bulunmuş ve Başkan Jomo Kenyatta'yla birlikte istihbarat şeflerini iyi tanıyan Nahum Admoni, "yerel yetkililerin" burnunun dibinde böylesine bir eylemi gerçekleştirme fikrine şiddetle karşı çıkıyordu.

Aynı zamanda operasyonel kaygılar da vardı: Süngü, feci Lillehammer olayının ardından yeni yeni toparlanıyordu. Eski Mossad yetkilisi Eliezer Tsafrir, "Çok sayıda insanla ellerinde füze tutarlarken baş etmenin oldukça çetrefilli bir iş olabileceğini hissediyorduk" diyordu.

1974'te Mossad direktörlüğünü Zamir'den devralan eski general İzak Hofi, Langley'de CIA'den mevkidaşını ziyaret ediyor, orada gelişmeler hakkında bilgilendiriliyordu. Rabin'e tavsiyesini içeren şifreli bir mesaj gönderdi: Kenyalı yetkililerle işbirliği yapılsın, Süngü kullanılmasın.

"Prensip değişmemişti; eğer biri bir Yahudi öldürürse, kanından kendisi sorumludur"[33] diyordu Yitzhaki. "Ama her gün birilerini de öldüremezsiniz ki. Hedefli öldürmeler kendi halkınız için büyük bir risk oluşturur ve gerçekleştirdiğiniz ülkelerle, mesela bu durumda Kenya'yla ilişkilerinizi bozar. Operasyonlarda kural, gereksiz şeyler yapmamaktır. Bir hedefiniz vardır, temiz bir operasyon yaparsınız. Geriye kalan her şeyi unutursunuz. En başta gelen amacımız El Al uçağına bir şey olmayacağından emin olmak, aynı zamanda kaynağımızın güvenliğini de olabildiğince tam korumaya almaktı."

Böylece İsrailliler terör timini öldürmeye kalkışmak yerine Kenya güvenlik güçlerinin yardımına başvurdular. On yedi İsrailli 23 Ocak 1976 Cuma gecesi geç saatlerde, İsrail Hava Kuvvetleri'ne ait 27. Üs'ten havalanarak Nairobi'ye doğru yola çıktı. Operasyona Heartburn kod adı verildi. Uçaktaki ekibin üyelerinden biri olan Tsafrir, "Müthiş bir endişe vardı" diye hatırlıyordu. "Tehlikede olan birçok hayat bize ve operasyonun başarısına bağlıydı."

33) Bu ifade Tevrat'tan alınmıştır: "Kim boru sesini işitip de uyarıyı dikkate almazsa, kılıç da gelip onu öldürürse, kanından kendisi sorumludur." (Hezeikel 33:4) (ç.n.)

İsrail ekibi iner inmez Admoni yaklaşan saldırıyı haber vermek için Kenya istihbarat servisi yetkilileriyle görüştü. Kenyalılar şoke olmuştu. Başkan Kenyatta, Somali'nin işin içinde olduğunu anlayınca iyice çileden çıktı. Kenyalılar istekli bir şekilde işbirliği yapmayı kabul ettiler; Mossad'ın burunlarının dibinde kendi başına hareket etmemesinden memnunlardı. Güvenilir bilgi temelinde hareket etmek üzere olduklarından emin olmak için Mossad'ın kaynağını öğrenmek konusunda ısrar ettiler ancak Admoni bu isteği kibarca reddetti.

Mossad ve Kenyalılardan oluşan bir ekip kısa süre içinde Almanların ve Filistinlilerin yerlerini tespit ederek onları yakın takibe aldı. Aynı zamanda füzelerin konulduğu KPR338 plaka numaralı beyaz minibüsün yerini de tespit ettiler. Ekip daha sonra saldırıyı düzenleyecekleri yere keşif amaçlı giden üç Filistinliyi takip etti.

25 Ocakta LY512 sefer sayılı El Al uçağı Johannesburg'dan Tel Aviv'e doğru havalandı. Yaklaşık 150 yolcusu bulunan Boeing 707 marka uçağın akşama doğru saat 5'te Nairobi'ye uğraması planlanmıştı. Üç Filistinli ve iki Alman hemen öncesinde beyaz minibüsleri ve bir başka kiralık araçla yola koyuldular. İlkönce Almanları terminale bıraktılar. Sonra havalimanından ayrıldılar, anayola çıkarak planlanmış saldırı alanına doğru giden toprak yola doğru sağa döndüler. Filistinliler saldırı alanına ulaşamadan Kenya gizli servis elemanları onlara hücum etti; hemen ardından terminaldeki El Al bankosunun yanındaki Almanları yakaladılar. Beş adam da direnmeden teslim oldu.

Kenyalılar o âna kadar İsraillilerle tamamen işbirliği halindeydi ancak eğer olay gün yüzüne çıkarsa Üçüncü Dünya'da ve Afrika forumlarında yoğun bir Arap baskısıyla yüz yüze gelmek zorunda kalacaklarından korktukları için kamuoyuyla hiçbir şeyin paylaşılmasını istemiyorlardı. İki çözüm önerisi getiriyorlardı: "Onları ya biz alıp çöle götürelim, sırtlanlara öğle yemeği için yem edelim ya da mahkûmların ellerinde olduklarını asla açığa vurmayacak bir anlayışla İsrailliler alsın."

İsraillilerse mahkûmlardan Haddad ve örgütüyle ilgili daha fazla bilgi edinebileceklerini umuyorlardı, bu yüzden ikinci seçeneği tercih ettiler: Teröristleri olağanüstü koşullarda tecrit altında tutulacakları ve gizli bir yargılamaya tabi tutulacakları İsrail'e kaçıra-

rak etkin biçimde "gözden kaybedeceklerdi." Bu belki de, 9/11'den[34] sonra CIA'in "örtülü iade" –şüphelilerin gizlice, belgesiz, yargılanmadan bir ülkeden başka birine transferi– olarak adlandırdığı bir faaliyetin içinde Batı'nın ilk defa yer aldığı olaydı.

AMAN'a bağlı 504. Birim'in sorgucuları ve birimin sağlık görevlileri Nairobi'ye uçtu. Beş mahkûm sedyelere bağlanarak altı saatlik İsrail uçuşu öncesi uyuşturuldu.

Bu sırada Tel Aviv'de bazıları mahkûmların İsrail'e getirilmelerinin ne kadar akıllıca olduğunu sorguluyordu. Başbakanın karşı terör ve istihbarat danışmanı General Rehavam Zeevi, İzak Rabin'e bir alternatif sunuyordu: "Bu beş erdemli ruhu[35] Kızıldeniz'e atıp problemden kurtulalım" diyordu. "Kenyalılar tüm olay hakkında sessizliğini koruyor. Onların yakalandıklarını kimse bilmiyor. Wadie Haddad'ın [Filistinli ve Alman eylemcilere – ç.n.] ele geçirilmeleri durumunda onları kurtarmak için uçak kaçıracağı sözü verdiği bilgisi var. Eğer onları İsrail'e getirirsek ve bu da duyulursa, bu durum bize karşı yeni bir terör dalgasının fitilini ateşlemekten başka bir işe yaramayacaktır. Bu işi şimdi bitirelim."

Rabin, Zeevi'ye baktı ve uzun süre sessiz kaldı. Sonra emir subaylarından birine hedefli öldürmeler gündemiyle kabineyi acilen toplantıya çağırmasını söyledi.

Toplanan bakanlar Zeevi'nin önerisini dinledikten sonra Rabin onlara, "Ne diyorsunuz?" diye sordu. Bakanların tümü beş mahkûmun İsrail'e getirilmesinin dünyanın her yerindeki İsrailli yolcuları tehlikeye atacağı düşüncesine katılıyordu. Haddad, adamlarını kurtarmak için elinden gelen her şeyi yapabilecek deneyimli bir uçak korsanıydı. Rabin de bu değerlendirmeye katılıyordu ama yine de "başsavcı da kabul etmediği sürece" uyuşturulmuş mahkûmların infazını imzalamayı reddediyordu. "Aharon'u hemen buraya çağırın" dedi.

Daha sonraları İsrail Anayasa Mahkemesi başkanlığı yapacak ve ülkenin en meşhur hukukçularından biri olacak Aharon Barak, gizli operasyona ilişkin açıklamaları ve olaya karışan kişilerin denize atılması önerisini sükûnetle dinledi. Zeevi'nin söyleyecekleri

34) 9/11: 11 Eylül 2001'de ABD'de kaçırılan uçaklarla iki farklı hedefe yapılan saldırıları ifade eden tabir. (ç.n.)

35) Burada kinaye yapılmaktadır. Erdemli ruh, Yahudi İncili'nde Tanrı'ya atfedilen bir niteliktir. (ç.n.)

bitince ona, "Bitirdin mi?" diye sordu. "Güzel" dedi sinirli bir şekilde, "çünkü bence çıldırmış olmalısınız. Bir İsrail askeri uçağında bağlı ve uyuşturulmuş haldeyken öldürmek istediğiniz bu adamlar iki Alman vatandaşı. Böyle bir şeyi katiyen tasvip edemem."

Üç Filistinli ve iki Alman İsrail'e güvenli bir şekilde indirildi ve Tel Aviv'in güneydoğusundaki Stalk kod adlı bir üste bulunan 504. Birim'e ait gizli bir sorgulama merkezine götürüldü. Mahkûmlar kuru duvarlı karanlık hücrelere konuldu, sürekli uyuşturuluyorlardı. Şin Bet sorgulama dairesi başkanı Arieh Hadar, "Kendilerine gelmeye başladıklarında onlarla hayaletçilik oynamaya karar verdik" diyordu. "Yüzümüze maske takıyor ve onlar bize doğru gelirken sanki ölmüşler de öbür dünyayı boylamışlar gibi acı acı inliyorduk."

İsrailliler FHKC'nin yapısı, yöntemleri hatta Wadie Haddad'ın nerede bulunacağıyla ilgili bilgi edinmek için can atıyorlardı.

Üç Filistinlinin sorumluluğu, Ortodoks Yahudi takkesi takan, siyasi anlamda sağcı olarak bilinen yarbay rütbesindeki bir yetkili olan kıdemli 504 sorgucusu Y.'ye verildi. Y., çetin esaret ve işkence koşullarının bir simülasyonunu hazırlayarak IDF'ye bağlı özel operasyon kuvvetlerine savaş esirliği alıştırmaları yaptıran adamdı. Nairobi beşlisinin gelmesinden kısa süre önce bir Sayeret Matkal elemanına copla vurarak omurgasında kalıcı sakatlanmaya neden olmuştu. Ondan birkaç ay sonra da Y.'nin sorgulaması altındaki Filistinlilerden biri dayanamadı ve apar topar hastaneye kaldırıldı, orada hayatını kaybetti.

Zamanın 504 komutanı Yigal Simon, "Onu Y. öldürmedi. O öldürmedi. O kendisi öldü" diyordu. "Uzun bir sorgulamaydı. Çok uzundu. Dayak yemişti ama ölümünün bununla bir ilgisi olmadığı kanıtlandı. Otopsi bunu kanıtladı."

Bir Şin Bet elemanına göre üç Arap eleman Kenya'dan getirildiğinde, Y. "onlar üzerinde çok sıkı çalıştı." Aralarından biri kötü şekilde yaralandı ve o da hastaneye kaldırıldı ama iyileşti.

Alman mahkûmlarsa tamamen farklı muamele görüyor, Şin Bet tarafından nazik bir şekilde sorgulanıyordu. AMAN şefi Gazit sorgu merkezini ziyaret etmişti. "Kadın [Schulz] olağanüstü bir izlenim bıraktı" diyordu. "Kendisini ve çevresini sıkı bir şekilde kontrol eden çok güçlü bir kadındı. Adamsa sevimsizdi." Kendine has sakin ve kurnaz tarzıyla soruşturmayı yürüten Hadar sonunda yu-

muşak konuşması ve zararsız görüntüsü sayesinde Schulz'u kendi safına çekmeyi başardı.

İki Alman suçlarını itiraf ederek kabullendi ve Haddad'la ilgili bilgiler verdi. "Bize gelecekteki terör saldırısı planlarını da içeren çok şey anlattılar" diyordu Hadar. "Tüm bu süre boyunca Mossad'lı kadın [Almanca-İbranice çevirisi yapan kadın] orada oturuyor ve bana İbranice 'Bu kadını boğazlamak istiyorum' diyordu.

Ayrılmadan önce Schulz'un elini tuttum ve 'Brigitte, diyelim ki günün birinde Almanya'ya döndün ve arkadaşların sana Harry'yi –beni bu isimle tanıyordu– öldürmeni söylediler. Ne yapardın?' diye sordum. Hiç tereddüt etmeden, 'Benim için yaptığın bunca şeyden sonra seni öldüremezdim, Harry' diye cevap verdi.

Sevinmiştim. Onda en azından bir şeylerin iyi yönde değiştiğini düşünmüştüm. Ama sonra dedi ki: 'Seni öldürmesini bir başkasından rica ederdim.'"

Kenya saldırısının boşa düşürülmesinden altı ay sonra, 27 Haziran 1976'da Rabin ve kabinesi Tel Aviv'in Kirya-Sarona bölgesinde bulunan başbakanlık bürosunda toplantı için bir araya geldi.

Öğleden sonra saat 13.45'te askeri sekreter odaya girip Rabin'e bir not ilettiği sırada bakanlar Savunma Bakanı Şimon Peres'in IDF askerlerinin maaşının artırılmasına ilişkin önerisini tartışıyorlardı. Rabin'in suratı aniden asıldı. Boğazını temizleyerek herkesin dikkatini kendine çekti. "Devam etmeden önce bildirmem gereken bir şey var" dedi. "Saat 09.50'de Lod'dan kalkış yapan bir Air France uçağıyla irtibat kesildi. Belli ki kaçırıldı. Belli ki başka bir yöne doğru uçuyor. Uçakta yaklaşık seksen üç İsrailli var."

Askeri muavin Efraim Poran, Rabin'e, istihbarat servislerinin hava korsanlığının arkasında kimlerin bulunduğunu bilmediklerini ve daha fazla bilgi edindiklerinde kendisiyle paylaşacaklarını söyledi.

Rabin'in daha sonraları yakın bir arkadaşına da anlattığı gibi, bir an gelmiş, Nairobi beşlisinin denize atılmasına olur vermediği için pişman olmuştu.

Rabin, Poran'a "Boş ver" dedi. "Ben biliyorum. Saldırının arkasında Wadie Haddad var."

İkisi FHKC'den, ikisi ise Alman aşırı solcularından olmak üzere dört hava korsanı vardı. Atina'da mola verdiği sırada Paris bağlantılı bir uçağa binmişler, uçağın havalanmasından sonra ayağa kalkmışlar, silahlarını çekmişler ve kokpiti kurşun yağmuruna tutmuşlardı. Pilota yakıt ikmali yapmak ve üç teröristi daha almak için önce Bingazi'ye uçmasını, sonra da Uganda'nın Entebbe kentine doğru yol almasını emretmişlerdi.

Wadie Haddad terörist dünyasının en iyi stratejisti olduğunu bir kez daha kanıtlamıştı. Kendisinin ve diğerlerinin yaptığı hatalardan dersler çıkarmış ve kesin istihbarata, titiz hazırlıklara ve her ikisi de hava korsanlarına İsrail'in onlara ulaşabilmesini imkânsız hale getirecek şekilde lojistik ve sığınma anlamında yardımcı olmuş en az iki despotla, Libya'nın Kaddafi'si ve Uganda'nın İdi Amin'iyle koordinasyona dayalı geniş çaplı bir operasyon üretmişti.

Eski bir boksör ve İngiliz ordusunda çavuş olan Amin, ülkeyle gizli bağlantılar kurmuş olan Mossad ve İsrail Savunma Bakanlığı'nın yardımlarıyla Uganda'nın kontrolünü ele geçirmişti. Amin, çift tabanlı çantaların içinde aldığı rüşvete karşılık olarak İsrail'i büyük çaplı askeri ve sivil anlaşmalarla ödüllendirmiş, Mossad'a Uganda'da sınırsız hareket özgürlüğü tanımıştı.

Fakat Amin'in kana susamışlığı ancak ve ancak paraya susamışlığıyla boy ölçüşebilirdi; 1972'de Kaddafi kendisine İsrail'in sunduğundan daha fazla miktarda rüşvet teklif edince, İsrail temsilcilerini ülkesinden kovmuş ve İsrail'in açıkça düşmanı olmuştu. Hava korsanlarını ve rehinelerini İsrail'e 2.200 mil uzaktaki Entebbe'de misafir etmeyi kabul etmişti.

Haddad İsrail'in kendisiyle pazarlık yapmak dışında başka alternatifinin olmadığına inanıyordu. Elemanları Entebbe'de İsrailli veya Yahudi olmayan 209 yolcuyla birlikte on iki Air France mürettebatını serbest bıraktı ancak mürettebat cesur bir dayanışma örneği göstererek seksen üç İsrailli ve sekiz İsrailli olmayan Yahudi yolcuyla birlikte kalmak konusunda ısrar etti. Hava korsanları devamında İsrailli ve Yahudi rehinelere karşılık elli üç "özgürlük savaşçısı"nın serbest bırakılmasını talep etti. Talep İsrail'le bizzat telefon bağlantısı kuran İdi Amin kanalıyla iletildi. "Özgürlük savaşçıları" listesinde, Kudüs'teki El Fetih hücrelerine Mercedes sedanıyla geniş çaplı bir silah sevkiyatı yapmak için diplomatik statüsünü kullanmış

bir din adamı olan Başpiskopos Hilarion Capucci; 1972'deki Lod Havalimanı katliamının faillerinden Kozo Okamoto ve Haddad'ın, İsraillilerin ya da Kenyalıların elinde olduklarından emin olduğu, Nairobi görevinde yer alan beş terörist de bulunuyordu.

Mossad kargaşa içindeydi. İşte şimdi Nairobi beşlisinin denizin dibine atılmamasından dolayı pişmanlık duyan çok sayıda insan vardı. Bir komuta toplantısı sırasında Tsafrir, "Beşliyi mi istiyorlar? Hay hay. Onları Uganda'ya götürelim, uçaktan terminalin çatısına atalım, böylece Haddad bizden sadece bunu alabileceğini anlamış olur."

Bu sırada IDF de bir kurtarma operasyonu planlamıştı. Plana göre operasyona çok sayıda kuvvet katılacak, bu kuvvetler Victoria Gölü'nün bulunduğu alana indirilecek, sonra da tüm havalimanını ve onun çevresindeki geniş tarım arazisini emniyete alacaktı. Rabin planı dinledi ve o dakikada kızgınlığı daha da arttı.

Rabin hiddetli şekilde, "Tüm bölgeyi emniyete almak için gereken zamanda hava korsanları tüm rehineleri katleder, İdi Amin'e de takviye kuvvet getirmek için yeterince zaman tanınmış olur" dedi.

Başbakanlık bürosu genel direktörü Amos Eiran, "Rabin, IDF'ye, kuvvetlerin indirildiği anla kurtarma operasyonunun başlangıcı arasında üç dakikadan fazla bir zamanın geçmeyeceği bir plan görmek istediğini söyledi" diyordu. Ancak bu talep, bu kadar uzak bir mesafeden, hiçbir istihbarat olmaksızın imkânsız gözüküyordu.

Uygulanabilir bir alternatiften yoksun olan Rabin hava korsanlarının taleplerini kabul etme eğilimindeydi. Bu fikirden hiç de hoşlanmamasına rağmen yüzden fazla masum canı kurtarmanın başka bir yolunu görmüyordu. Ama bu davranış, Golda Meir tarafından ortaya konulan ve Meir sonrasında da İsrail politikası olarak kabul edilen katı kuralın delinmesi anlamına geliyordu: Teröristlerle pazarlık yapılmamalıydı. Şin Bet direktörü Avraham Ahituv, eğer gerçekten başka bir seçenek yoksa en azından "elini kana bulamış" –ki bu ifadeye o günden beri benzer durumlarda sürekli başvurulmaktadır– hiçbir mahkûmun rehinelerle değiş tokuş yapılmamasını talep ediyordu. Bir başka deyişle sadece İsrailli kanı dökme işinde doğrudan yer almamış olan daha alt kademedeki FKÖ'lülerin serbest bırakılması değerlendirilebilirdi. "Yahudi öldürmüş bir kimse"

diyordu Ahituv, "ya yok edilmeli ya da ömür boyu hapse mahkûm edildikten sonra İsrail zindanlarında can vermelidir."

Tartışma dört gün boyunca devam etti. Kirya'nın kapılarının dışında, rehinelerin yakınlarının düzenlediği öfkeli protesto gösterileri Rabin'in bürosundan duyuluyordu. İsrail'in ana nükleer reaktörünün direktörünün kızı da rehineler arasındaydı. Direktör Rabin'e ulaşmış ve teröristlerle bir anlaşmaya varılması konusunda ona yoğun şekilde baskı yapmıştı.

Tüm bunlar yetmezmiş gibi Rabin'e bir de Askeri Sansür Bürosu'ndan gizli bir rapor geldi. Büro, İsrail'in günlük gazetelerinden birindeki Heartburn Operasyonu'nun tüm detaylarını içeren bir habere yayın yasağı getirdiğini belirtiyordu. Ahituv, Rabin'i [haberi yapan – ç.n.] muhabirin telefon numarasının bulunmasını emrettiği ancak sızıntının kaynağının henüz tespit edilemediği konusunda bilgilendirdi. Rabin öfkelenmişti: "Gerçekten şoktayım... [ki] bu ülkede bir askeri muhabiri alıp içeri tıkmak, bu haberi nereden aldığı konusunda sıkıştırmak mümkün değil... Bu [bilgi sızıntısı] bizim için bir felaket olacak."

Rabin, İsrail'in Nairobi beşlisiyle ilgili Kenyatta'ya verdiği topyekûn gizlilik sözünü tutmamasının Kenya'yla bir krize yol açacağının farkındaydı. Daha da önemlisi, olayın açığa çıkması, şimdi hava korsanlarına karşı dünyanın desteğini arkasında görmek isteyen İsrail'i teröristlerin kullandığı yöntemleri uygulayan korsan bir devlet gibi gösterebilirdi. Diğer taraftan, hem İsrail'in kendisi hem de Kenyalılar beşlinin nerede olduğu konusunda bilgi sahibi olduklarını inkâr etmişken İsrail teröristlerle nasıl pazarlık yürütebilirdi ki?

Kaserya sonunda rehinelere karşı mahkûmların değiş tokuşunu gerektirmeyen bir çözüm ortaya koydu. Harari beş yıl önce kendisine pilot süsü verecek bir elemana ihtiyacı olduğu kanaatine varmıştı. Peki tam olarak ne için? Acil bir durum olmaksızın yaptığı hazırlıklarla ilgili sorulan sorulara verdiği alışıldık cevapta belirttiği gibi, "İleride belki de ihtiyaç duyacağımız için" diyordu. Zamir'i maddi yatırım yapmak konusunda ikna etmiş ve David kod adlı eleman İsrail ve Avrupa'da uzun süreli eğitim görmüştü.

İşte şimdi yatırım semeresini verecekti, bunun için önemli bir andı.

David Kenya'da bir uçak kiraladı, Entebbe terminalleri ve pistinin üzerinde turlayarak havadan fotoğraflar çekti. İniş yaptığında

çeşitli konularla ilgili kontrol kulesinin yardımına ihtiyaç duyan, bir Orta Afrika ülkesinde yaşayan zengin ve şımarık bir İngiliz avcıymış gibi davrandı. Ugandalı hava kontrolörleri istekli şekilde onunla işbirliği yaptı hatta birlikte bir şeyler içtiler. Yakınlardaki terminalde cereyan eden rehine olayını anlatmak için kullandıkları terim olan "son birkaç günkü büyük karışıklık"la ilgili izlenimlerini onunla paylaştılar.

Harari on iki saat sonra David'in detaylı raporuyla birlikte çektiği yüzlerce fotoğrafı Rabin'e getirdi, başbakanın yüzü parlıyordu. "İşte ihtiyacım olan şey buydu" dedi Rabin. "Bu bir operasyon için gerekli olan istihbarat." Rabin için özellikle önemli olan şey Ugandalı askerlerin terminalin dört bir tarafında çekilmiş fotoğraflarıydı. Rabin bunu Wadie Haddad'ın adamlarının binaya bubi tuzağı kurmamış olması şeklinde yorumluyordu. "[Eğer binayı tuzaklamış olsalardı – ç.n.] İdi Amin adamlarının orada bulunmalarına izin vermezdi" diyordu. Terminali koruyan Uganda askerlerinin küçük bir kuvvet olduğu da resimlerden açıkça anlaşılabiliyordu.

Sayeret Matkal orijinal ve cüretkâr bir plan ortaya koydu: Küçük bir Sayeret birliği, gecenin karanlığında, kendisinden önce iniş yapması planlanan sivil bir kargo uçağı için yakılmış pist ışıklarını kullanarak üzerinde işaret bulunmayan bir C-130 Herkül askeri nakliye uçağıyla iniş yapacaktı. Birlik uçaktan inecek ve Ugandalı muhafızların kafasını karıştırmak için İdi Amin'in kullandığı siyah Mercedes'e benzer bir Mercedes'in arkasına takılmış araçlarla terminale doğru ilerleyecekti. Terminale yakın bir noktaya gelince de birlik araçlardan inecek ve birçok farklı giriş güzergâhından binaya hücum edecek, böylece sürpriz ve kafa karışıklığından istifade ederek teröristleri yok edecekti. Tüm bunların iki dakikadan az bir zamanda başarılması isteniyordu. Sonrasında IDF'ye bağlı daha fazla sayıda kuvvet acilen iniş yapacak ve kontrol kulesinin, Ugandalı askerlerin ve Uganda Hava Kuvvetleri jetlerinin icabına bakacaktı ki İsrail uçakları rehineleri ve askerleri alıp havalanınca onları takip edemesinler. Kenyatta da İsrail uçaklarının dönüş yolunda yakıt ikmali yapmak için Nairobi'ye inmesine izin vermeyi kabul etmişti.

Savunma Bakanı Şimon Peres planın başarılı olabileceğine inanıyor, Rabin'e baskı yapıyordu. Başbakan 3 Temmuzda baskın için yeşil ışık yaktı.

Operasyonun komutanları Rabin'e, bizzat Amin'e rastladıkları takdirde ne yapacaklarını sordu. "Eğer müdahale ederse onu öldürmelerini emredin" dedi Rabin. Dışişleri Bakanı Yigal Allon ise "Müdahale etmese de öldürün" diye ekliyordu.

İsrail görev kuvveti dört uçakla operasyon için harekete geçti. Her bir askere birer Uganda haritasıyla birlikte çıkmaza düşüp kendi kendilerine kaçmak zorunda kalmaları durumunda kullanmaları için bir miktar Amerikan doları verildi. Benjamin Netanyahu'nun kardeşi Yonatan Netanyahu'nun yardımcısı ve o dönemde Sayeret Matkal komutanı olan Yiftach Reicher, "Ama biliyorduk ki bu sözler boş sözlerdi ve bu operasyon kaçış planından yoksun bir operasyondu. Bir şeylerin kötü gitmesi durumunda orada çakılıp kalacak ve ölene kadar savaşacaktık" diyordu.

İlk Herkül planlandığı gibi iniş yaptı. Siyah Mercedes'in arkasındaki Land Roverlardan birinde bulunan Reicher olan biteni şöyle hatırlıyor: "Tam bir sessizlik ve tam bir karanlık vardı, devasa, ıssız havaalanı karanlıktan da karanlıktı. Üzerinde hiç kimsenin hareket etmediği geniş pistler. Kendi kendime sadece 'Anneciğim, bu korkunç' diye düşünüyordum."

İsrail kuvvetleri iki Ugandalı muhafızla karşı karşıya geldiğinde baskın unsuru neredeyse ortadan kalkacaktı, bu yüzden Netanyahu muhafızların tehlike arz ettiğine karar vererek susturucu takılmış tabancayla onlara ateş etti. Açılan ateş muhafızları öldürmemişti; bu yüzden Netanyahu'nun arkasında oturan adam muhafızların hâlâ tehlikeli olduklarına inanarak susturucu takılmamış bir tüfekle onlara ateş etti.

Tüfek sesi diğer Ugandalı askerlerin de o bölgeye gelmelerine neden oldu, böylece silahlı çatışma başladı. İsraillilere ait araçların da terminale ulaşmasıyla birlikte taarruz da başlamış oldu ancak Netanyahu vurulmuştu, aldığı yaralardan dolayı sonrasında öldü. Yine de teröristler, Muki Betser öncülüğündeki baskın ekibi terminale girdiğinde gafil avlanmışlardı; organize olamadan hepsi Betser tarafından katledildi. Reicher'in kuvvetleri de Ugandalı askerler tarafından tutulan bitişikteki binaya girdiler ve askerleri öldürdüler. Bir diğer birlik kontrol kulesini ele geçirdi. Bir başkası ise pistte park halinde bulunan Uganda Hava Kuvvetleri'ne ait sekiz adet MiG savaş uçağını havaya uçurdu.

Sekiz teröristin tamamı öldürülmüştü. Çapraz ateş ortasında kalan üç rehine de hayatını kaybetti. Bir önceki gece hastaneye kaldırılan İsrailli yaşlı bir kadın rehine, baskına misilleme olması için Amin'in talimatıyla katledildi.

Ama yüz insan kurtarılmış ve İsrail taviz vermemişti. Operasyon, rehine durumlarıyla nasıl başa çıkılacağına ilişkin bir model oluşturuyordu: Teröristlerle pazarlık ve anlaşma yapılmayacak, rehinelerin serbest bırakılması için olağanüstü mesafelerin katedilmesi konusunda kararlı bir isteklilik gösterilecek hatta yaşamlar tehlikeye atılacaktı.

Entebbe'ye yapılan baskın her ne kadar bariz bir taktiksel zafer olsa da, uçak kaçırma emrini veren adam –yani Golda Meir'in altı yıldan fazla bir süre önce ölüm emrini imzaladığı adam, Beyrut'taki bürosunun penceresine doğru ateşlenen RPG yağmurundan sadece hafif yaralı olarak kurtulan terörist, 1974'te Beyrut'taki bir stadyuma atılan bombadan sağ kurtulan partizan, İsrail'in ölüm listesinin en tepesinde bulunan kişi ve [İsraillilerin – ç.n.] masasında bekleyen bir dizi suikast planının hedefi– hâlâ hayattaydı ve elini kolunu sallayarak geziyordu.

Rabin Mossad'a hiçbir masraftan kaçınmamasını söyledi. Wadie Haddad ölmeliydi.

13

DİŞ MACUNUYLA GELEN ÖLÜM

İsrail'i 1948'deki kuruluşundan beri yöneten İşçi Partisi 1977'nin Mayıs ayında, ilk kez bir seçimi kaybetmişti. İşçi Partisi, Britanya karşıtı yeraltı örgütü Irgun'un eski komutanı Menachem Begin tarafından yönetilen Likud'a yenilmişti. Arap ülkelerinden gelen Yahudi göçmenlerin yaşadıkları ayrımcılık ve aşağılanma, İşçi Partisi içindeki yolsuzlukların ortaya çıkması, Yom Kippur Savaşı'nda yapılan hatalar ve karizmatik Begin'in bu etkenlerden yararlanıp bir popülizm dalgası yaratmakta sergilediği beceri gibi birçok faktörün bir araya gelmesi, İşçi Partisi için hem İsraillilere hem de yabancı gözlemcilere şok yaşatan bir bozguna neden olmuştu.

Begin birçok yabancı lider ve üst düzey yerel yetkili tarafından aşırıcı ve savaş kışkırtıcısı olarak görülüyordu. İsrail'in askeri ve istihbarat teşkilatlarının şeflerinin bir bölümü, kısa sürede kendilerinin yerine yeni hükümetin partizanlarının getirileceğine emindi.

Ama Begin'in başbakan sıfatıyla yaptığı ilk icraatlar hem ülke içinde hem de ülke dışında herkesi şaşırttı. 1978 yılında Camp David'de [ABD ve Mısır – ç.n.] Devlet Başkanları Jimmy Carter ve Enver Sedat'la yaptığı heyecanlı zirve toplantısında, Mısır'la, 1967 yılında Mısır'dan koparılan Sina Yarımadası'ndan İsrail'in topyekûn çekilmesini öngören köklü bir barış antlaşması üzerinde uzlaştı. Ordunun geri çekilmesine, yerleşimlerin boşaltılmasına ve petrol bölgeleriyle birlikte turizm tesislerinden feragat edilmesine İsrail'deki sağ görüşlüler tarafından sert bir şekilde karşı çıkıldı. Ama Begin, politik kariyerini riske atarak partisini itaat etmeye zorladı. Aynı zamanda ABD ile olan güvenlik ittifakını da güçlendirdi, İsrail Yüksek Mahkemesi'ni geniş yetkiler kullanmak konusunda cesaretlendirdi.

Bir iç tasfiye söz konusu değildi. Aksine Begin, İşçi Partisi'yle güçlü bağları olan iki adamın bile –Şin Bet şefi Avraham Ahituv'un ve Mossad başkanı İzak Hofi'nin– görevlerinde kalmalarını rica

etti. Hofi, "Bu bize çok tuhaf gelmişti" diyordu. İş askeri meselelere ve istihbarat meselelerine geldiğinde İşçi Partisi oldukça kurnaz ve pragmatikti. "Ama Begin için ordu kutsal bir şeydi" diyordu Hofi.

Bu durum pratik bir mesele olarak Begin'in askeri teşkilatlara ve istihbarat teşkilatlarına açık çek verdiği anlamına geliyordu. Parlamentodaki muhalefete öncülük ettiği dönemlerde istihbarat topluluğuna çok sınırlı bir şekilde erişmesine izin veriliyordu, bu yüzden öğreneceği çok şey vardı. Ama işin aslını öğrendikten sonra bile yönetimi taş çatlasa üstünkörüydü. Mossad şef yardımcısı Nahum Admoni, "Begin sanki bizim seksen bin fit üzerimizden uçuyor gibiydi" diyordu.

Begin Kırmızı Sayfalardaki hedefli öldürme emirlerinin tamamını sorgulamaksızın imzalıyordu. Başbakan hedefli öldürmeleri onaylamak için Mossad şefiyle yapılan toplantılarda tutanak tutacak bir yardımcıya sahip olmak gibi standart bir işleyiş prosedürü üzerinde bile ısrarcı olmuyordu. Bu Hofi'yi şaşırtmıştı. "Rabin" diyordu, "onaylanacak konuyu bir tür iç kabinenin önüne getirirdi." Ama Begin operasyonları "yüz yüze, stenograf ya da askeri yardımcısı olmaksızın" imzalardı. "Ona olayları yazıya geçirmesini tavsiye ettim, bunun önemli olduğunu belirttim."

Begin ve istihbarat şefleri arasındaki tek anlaşmazlık noktası nüanslardan biriyle ve önceliklerle ilgiliydi. Begin, Hofi'yle yaptığı ilk toplantıda Mossad'ın elini kolunu sallayarak gezen Nazi savaş suçlularına yönelik geniş çaplı bir hedefli öldürme seferberliği başlatmasını istediğini söylemişti. "Ona dedim ki" diyordu Hofi, "'Başbakan, Mossad'ın bugün İsrail'in şimdiki ve gelecekteki güvenliğini ilgilendiren başka görevleri var ve ben şahsen bugüne ve yarına dünden daha fazla öncelik veriyorum.' Anlamış fakat bundan hoşlanmamıştı... Sonunda bir hedef üzerinde, [Josef] Mengele üzerinde yoğunlaşmaya karar verdik ama Begin çok duygusal bir insandı, hayal kırıklığına uğramıştı."

Ama bununla birlikte Begin, Hofi'nin kaygısını da anlıyordu. Begin'e yakın olan ve başbakanken onun basın danışmanlığını yapan İsrail'in önde gelen gazetecilerinden Shlomo Nakdimon, "Holokost'u bir defaya mahsus tarihsel bir facia olarak gören diğer İsraillilerin aksine, Begin tüm kalbiyle inanıyordu ki Holokost'tan çıkarılacak ders, Yahudi halkının, varlığına yönelik tehlikenin yeni-

lenmesini engellemek için kendilerini kendi ülkelerinde korumak zorunda olmalarıdır" diyordu.

Begin, Yaser Arafat'la Adolf Hitler'i aynı kefeye koyuyor, Yahudi devletini yıkma çağrısında bulunan Filistin Sözleşmesi'nin *Mein Kampf II*'den [Hitler'in yazdığı *Kavgam* kitabının ikinci cildinden – ç.n.] aşağı kalır yanının olmadığına inanıyordu. Begin, 9 Temmuz 1979'da Batı Almanya ve Avusturya Şansölyeleri Willy Brandt ve Bruno Kreisky'ye Yaser Arafat'la olan bağlantıları nedeniyle saldırdığı ateşli bir Knesset konuşmasında, "Edindiğimiz tecrübelerle hareket eden biz Yahudiler ve Siyonistler, Avrupa'daki ve dünyanın dört bir tarafındaki liderlerin 1930'larda gittiği yoldan gitmeyeceğiz" diyordu.

"*Mein Kampf II*'yi ciddiye alıyoruz, o şeytanın oğlu [Arafat], Nazilerden beri emsali görülmemiş aşağılık katiller örgütünün lideri tarafından dillendirilen dehşetin hayata geçirilmesini engellemek için Tanrı'nın da yardımıyla elimizden gelen her şeyi yapacağız."

Avrupa'daki terör saldırıları 1974'ten başlayarak azaldıkça Arafat da FKÖ'nün diplomatik olarak tanınmasını sağlamaya ve kendisini İsrail'le müzakere etmeye hazır biri gibi sunmaya yönelik uluslararası arenadaki politik çabalarına özel bir vurgu yapıyordu. İsrail'in yoğun itirazlarına rağmen Avrupa da dahil olmak üzere dünyanın dört bir tarafında resmi olarak veya alenen FKÖ diplomatik temsilcilikleri açılıyordu. Bu seferberliğin doruk noktasında, 1974'ün Kasım ayında, Arafat BM Genel Kurulu önünde genel hatlarıyla ılımlı olarak kabul edilen bir konuşma gerçekleştirdi.

Dahası, Arafat'ın İsrail-Filistin çatışmasına politik bir çözüm bulunması taraftarı izlenimi yaratmak için harcadığı çabalar, FKÖ ve ABD arasındaki ilişkilerdeki buzları çözmeye başlamıştı. İsrail istihbaratı, baş müttefikiyle baş düşmanı arasındaki potansiyel bir yakınlaşmadan derin biçimde kaygı duyuyordu. O zamanlar başbakan olan Rabin için Aralık 1974'te AMAN tarafından hazırlanan bir rapor, "FKÖ'nün münhasıran bir Sovyet kalesi olarak kalmaması için Birleşik Devletler'in örgüt içinde azami etkiye sahip olmasından çıkarı vardır" şeklinde uyarıda bulunuyordu. Raporda aynı zamanda, İsrail yanlısı olarak değerlendirilen Dışişleri Bakanı Henry Kissinger'la ilgili olarak da "Geleceğe ilişkin sözlerinde FKÖ'yle ilgili kesin bir olumsuzluğa rastlamıyoruz" deniyordu.

İsrail istihbarat topluluğu FKÖ'nün diplomasisi konusunda ikna olmuyordu. AMAN'a göre bu, "İsrail'in tasfiye edilmesi stratejisinin taslağı"ndan başka bir şey değildi. Arafat bir yandan Amerikalı diplomatlara kur yapıp Birleşmiş Milletler'de kadeh kaldırırken adamları İsrail vatandaşlarına saldırmaya devam ediyordu. İsrail askeri istihbaratında uzun süre boyunca öncü figürlerden biri olan Tümgeneral Amos Gilad, "Arafat aptalca görünümünün tam tersiydi. O bir çeşit dâhiydi" diyordu. "Terör operasyonunun yürütülmesinden sorumlu iki yardımcısı vardı, Ebu Cihad ve Ebu İyad. Ama bir saldırı dışında Arafat'la doğrudan bir bağlantı bulamazsınız. Bu bir hayvanat bahçesi görevlisinin aç bir aslanın sokaklarda dolaşıp insanları yemesine izin vermesini andırıyor. Sorumlu kim? Aslan mı? Sorumlu açık biçimde hayvanat bahçesi görevlisidir. Ebu Cihad prensip bazında direktifleri alır, işin geri kalan kısmını kendisi hallederdi. Arafat rapor istemez, toplantıların planlanmasında yer almaz, operasyonlara olur vermezdi."

Arafat'ın dünya sahnesindeki artan şöhreti, Mossad'la AMAN arasında onun hâlâ suikast için uygun bir hedef olup olmadığına ilişkin keskin bir tartışmaya yol açtı. O zamanlar suikast hedeflerinden sorumlu olan AMAN'ın şefi Tuğgeneral Yigal Pressler, hararetle Arafat'ın listenin en tepesinde kalması gerektiğini savunuyordu: "O bir terörist. Ellerinde Yahudi kanı var. Adamlarına terör saldırılarına devam etmelerini emrediyor. Ondan kurtulmak için her şey yapılmalıdır."

Mossad'daki karşı terör sorumlusu Shimshon Yitzhaki karşı çıkıyordu: "Arafat, BM'deki konuşmasının ardından politik bir figüre dönüştü. Yılanın başı o ama dünya ona meşruiyet sağladı, onu öldürmek İsrail'i gereksiz bir politik karmaşanın içine çekecektir."

Nihayetinde ikinci düşünce galip geldi. Bu, Arafat'ın isminin ölüm listesinden silinmesi, onun yerine zirveye Wadie Haddad'ın isminin konulması anlamına geliyordu.

Wadie Haddad, Entebbe baskınından sonraki on beş ay boyunca çoğunlukla Bağdat ve Beyrut'ta güvenli ve son derece varlıklı bir şekilde yaşamaya devam ediyordu.

Mossad Bağdat, Şam ve Beyrut gibi Arap başkentlerinde ateşli silah kullanımına mesafeli yaklaşıyordu ancak bunun sebebi ele

geçirilme riskinin çok fazla olmasıydı. İşte bu yüzden de daha az belirgin iz bırakan, infazı doğal ya da kazara bir ölüm gibi, maktulü diyelim ki bir hastalıktan ya da trafik kazasından dolayı ölmüş gibi gösteren daha sessiz infaz metotları aranıyordu. Böyle durumlarda bir suikast şüphesi olsa bile, her şey olup bittiğinde katiller çoktan gitmiş olacaklardır ancak ateşli silahlarla gerçekleştirilen bir öldürmede katilin yakınlarda olduğu kısa süre içinde ortaya çıkacaktır.

Mossad, Haddad'ın örgütü içinde sağladığı derin istihbarat nüfuzundan faydalanmaya ve Kesişme'yi onun ortadan kaldırılmasıyla görevlendirmeye karar verdi. Zehir kullanılarak gerçekleştirilecek suikast için görev, Haddad'ın evine ve bürosuna fazlaca erişim imkânına sahip olan ajan Hüzün'e verildi.

Hüzün, 10 Ocak 1978'de Haddad'ın diş macununu, içinde öldürücü toksin bulunan bir benzeriyle değiştirdi. Bu diş macunu Tel Aviv'in güneydoğusunda bulunan, İsrail'in en sıkı korunan yerlerinden biri olan Ness Ziona'daki İsrail Biyolojik Araştırma Enstitüsü'nde yoğun çabaların ardından geliştirilmişti. 1952 yılında kurulan bu enstitü, halihazırda da İsrail'in hem savunma hem de saldırı alanındaki en gizli biyolojik savaş araçlarının geliştirildiği tesis olarak hizmet vermektedir. Haddad dişlerini her fırçaladığında toksin ağzının içindeki mukoza zarına nüfuz ediyor ve kanına karışıyordu. Vücudunda biriken toksinin miktarı kritik seviyeye ulaşınca ölümcül hale gelecekti.

Haddad kendini hasta hissetmeye başlamıştı, Irak'taki bir devlet hastanesine yatırıldı. Oradaki doktorlara, ocak ayının ortalarında bir yemek sonrası yoğun şekilde mide kasılmaları yaşadığını söylüyordu. İştahı kesildi, yirmi beş kilodan fazla kilo kaybetti.

Haddad'a ilkönce hepatit, sonra da çok ağır soğuk algınlığı teşhisi kondu. Doktorlar yoğun şekilde antibiyotik tedavisi uyguluyordu ama sağlık durumunda bir iyileşme görülmüyordu. Saçları dökülüyor, ateşi aniden yükseliyordu. Bağdat'taki doktorlar ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Haddad'ın zehirlenmiş olabileceğinden şüphelendiler. Arafat bir yardımcısına Doğu Almanya gizli servisi Stasi'ye ulaşarak onlardan yardım istemesi talimatı verdi. Stasi 1970'lerde Filistinli terör örgütlerine pasaport, istihbarat, barınma ve silah yardımında bulunmuştu. Doğu Almanya lideri Erich Honecker ve ülkede bulunan başka kişiler Arafat'ı tıpkı Fidel Castro

gibi gerçek bir devrimci olarak görüyorlardı ve ona yardım etmeye hazırlardı.

Haddad, 19 Mart 1978'de, istihbarat ve güvenlik topluluklarının üyelerine tahsis edilmiş prestijli bir hastane olan Doğu Berlin'deki Regierungskrankenhaus'a götürüldü. Yardımcıları onun için tuvalet eşyalarının yer aldığı bir çanta hazırladı; çantanın içinde bir tüp ölümcül diş macunu da vardı.

Haddad, Bağdat'tan Berlin'e hareket etmek üzere uçağa bindiğinde Mossad'a ulaşan istihbarat materyalleri memnuniyet yaratmıştı. Kesişme'nin komuta toplantısında okunan bir raporda, "Haddad Almanya'ya ulaştığında tamamen tükenmişti" ifadelerine yer veriliyordu. "Biyoloji Enstitüsü uzmanları onun artık yürüyen bir ölü olduğunu söylüyorlar."

Haddad hastaneye kırk bir yaşında, boyu beş fit altı inç[36] olan Ahmed Doukli takma adıyla yatırılmıştı. Durumu gerçekten de kötüydü: Deri altı da dahil olmak üzere birçok yerde, örneğin kalbinin etrafındaki zarda, dil kökünde, bademciklerinde, plevra zarında kanamalar meydana geliyordu, idrarında bol miktarda kan vardı. Kemik iliği baskılanması yaşıyordu, bu da kanındaki kırmızı trombosit sayısının düşmesine yol açıyordu. Haddad öncelikli hasta muamelesi görmesine karşın durumu gittikçe ağırlaşıyordu. Askeri tabipler, Doğu Almanya'nın en iyi doktorları, hastaları üzerinde akla gelebilecek tüm testleri yapmışlardı: Kan, idrar, kemik iliği, röntgenler. Ya fare zehriyle ya da talyum gibi bazı ağır metallerle zehirlenmiş olduğuna inanıyorlardı ancak hiçbir fiziksel belirti bulamıyorlardı. Doğu Almanya'daki bir ajandan İsrail'e ulaştırılan bilgilere göre Haddad'ın çığlıkları hastaneyi çınlatıyor, doktorlar ona artan dozlarda sakinleştirici ve uyuşturucu veriyorlardı.

Wadie Haddad, Doğu Berlin'deki hastaneye yatırılmasından on gün sonra, 29 Martta büyük acılar içinde hayatını kaybetti. Hemen sonrasında Stasi şefi Erich Mielke, adli tıp alanında dünyanın önde gelen otoritelerinden biri olan, Doğu Berlin Humboldt Üniversitesi'nden Profesör Otto Prokop tarafından yapılan otopsinin sonuçlarını da içeren ayrıntılı bir rapor aldı. Prokop ölümün doğrudan nedeninin "beyin kanaması ve panmiyelopati kaynaklı zatürre" olduğunu, semptomlar ve söz konusu kişi dikkate alındığında

36) Beş fit altı inç yaklaşık 167,5 cm'ye denk gelmektedir. (ç.n.)

birilerinin ona suikast düzenlemiş olabileceğine yönelik şüphenin de yabana atılamayacağını yazıyordu. Ancak adli tıp konusunda kılı kırk yaran Prokop, aslında Haddad'ı neyin öldürdüğüyle ilgili hiçbir fikrinin olmadığını kabul ediyordu.

Haddad öldüğü zaman Corc Habaş'ın yönettiği örgütten tamamen ayrı bir örgütün etkin biçimde lideriydi. Ancak Habaş yoldaşının ölümünün yasını tutuyor, olayın arkasında İsrail olduğu konusunda en ufak bir şüphe taşımıyordu.

Mossad ve İsrail savunma kuruluşu liderleri operasyonun başarısından dolayı çok mutluydu. İsrail'in en güçlü ve etkili düşmanlarından biri saf dışı bırakılmıştı. En az bu kadar önemli başka bir şeyse, Mossad'ın Lillehammer fiyaskosundan beş yıl sonra hedefli öldürmelere dönmesi, bunu da son derece sofistike bir şekilde yapmış olmasıydı. Bu suikastla birlikte, belki de ölümün doğal yollardan ya da kazara gerçekleşmiş gibi gözüktüğü suikastları tanımlamak için kullanılan "*low signature* [iz bırakmama – ç.n.]" terimi Mossad'ın söz dağarcığına ilk defa giriyordu.

Shimshon Yitzhaki, "Haddad'ın öldüğünü duyduğumda çok sevindim" diyordu. İsrail, Haddad'ı öldürdüğünü asla kabul etmediği için, "Sözlerimi olayın içinde olduğumuzun ikrarı şeklinde almayın" vurgusunu yapıyor ancak bir taraftan da şunu deklare ediyordu: "Eline Yahudi kanı bulaşmış herkes ölmeye mahkûmdur. Yeri gelmişken, Haddad olmadan örgütü ayakta kalamazdı. Örgüt Corc Habaş'ınkinden zaten ayrı faaliyet yürütüyordu, Haddad'ın yardımcıları arasında bölündü, bölünmeye devam etti ve sonunda eriyip gitti."

Haddad'ın ortadan kaldırılmasıyla birlikte Mossad bir sonraki hedefine yöneldi: Ali Hassan Salameh.

Salameh'in ölmek zorunda oluşunun nedenleri biraz tartışma konusudur. İsrail istihbaratı, İsrail olimpik takımının Münih'te katledilmesini onun planlayıp uygulamaya koyduğuna inanıyor ancak Salameh'le birlikte çalışan insanlar bu suçlamayı şiddetle reddediyordu. Durum ne olursa olsun, muhtemelen Lillehammer'de Salameh'i öldürmeye yönelik girişimin Mossad tarihindeki en utanç verici ve olumsuz fiyaskoya dönüşmesi, onun ortadan kaldırılmasına yönelik arzuyu daha da kamçılıyordu. Salameh'in bizzat kendisi de

teşkilatın Norveç operasyonunu eline yüzüne bulaştırmasıyla alay ederek yangına körükle gitmişti. Lübnan'dan *Al-Sayad*'a verdiği bir röportajda, "Bouchiki'yi öldürdüklerinde ben Avrupa'daydım" demişti. "Bouchiki bir yüzme havuzu çalışanıydı. Ne yüzü ne de kişiliği bana benziyordu." Salameh, "kendi becerilerinden dolayı değil, daha çok İsrail istihbaratının zayıflığından dolayı" kurtulduğunu söylüyordu.

Bu röportaj, AMAN'ın açık kaynak istihbaratından sorumlu olan birimi tarafından istihbarat topluluğunun başkanlarına ulaştırıldı. Harari, söz konusu birime Salameh'le ilgili toplayabildiği kadar detay toplamasını söylemişti. Röportaj bir Kaserya toplantısında okunduğu zaman Harari, "Korkmayın" diyordu. "Onun günü de gelecek."

Salameh'in kuşkusuz hem İsrailli hem de Arap hedeflere yönelik bir dizi terörist eylemle bağlantısı vardı. Verdiği iki röportajda Kara Eylül operasyonlarında yer aldığını bizzat kendisi kabul etmişti. Ama 1978'de artık Kara Eylül varlığını sürdürmüyordu, Salameh de terör eylemlerini başkalarına bırakarak El Fetih'te birtakım dahili roller üstlenmişti. Peki, geçmişte yaptığı şeylerin intikamı onu ortadan kaldırmak için yeterli bir sebep olabilir miydi?

504. Birim'in kuzey bölgesi komutanı ve Lübnan'dan düzenlenen FKÖ saldırıları konusunda yetkin uzmanlardan biri olan Yair Ravid, "Salameh'in öldürülmesi Münih hesabının kapanması açısından en başta gelen meseleydi" diyordu. "Bize göre o", 1970'lerin sonlarında "terörist saldırıların öncülerinden değildi." Ne var ki zamanın diğer Kaserya elemanları, Salameh'in, Arafat'ın muhafız birliği olan 17. Kuvvet'in komutanı sıfatıyla hâlâ bir tehdit oluşturduğu konusunda ısrarcıydı. Eski bir Kaserya elemanı, "Unutmamalıyız ki 17. Kuvvet sadece Arafat'ı korumuyor, aynı zamanda çeşitli terörist operasyonlar da gerçekleştiriyordu" diyordu.

Ancak daha derinlerde bir sebep daha vardı.

10 Temmuz 1978'de Mossad'da yapılan üst düzey bir toplantı sırasında Kaserya şefi Mike Harari, Salameh'in ortadan kaldırılmasına yönelik "önemli ilerlemeler" kaydedildiğini bildirdi. Ancak Mossad'ın diğer ülkelerdeki istihbarat teşkilatlarıyla ilişkilerinden sorumlu bölümü olan Evren (Tevel) şefi Kimche, CIA'deki mevkidaşlarının, Salameh'in kendilerine çalıştığını ima ettiklerini söyledi.

"Açıktan onu korumak istediklerini dillendirmediler ama bu da onların gündemlerinde olmalı. Kendimize 'Helga' –Mossad, CIA için bu takma adı kullanır– ile ilişkilerimizin Salameh'e yönelik tutumumuzu değiştirmemizi gerektirip gerektirmediğini sormalıyız."

Shimshon Yitzhaki keskin bir cevap verdi: "Ne olmuş yani? Diyelim ki Amerikalılarla bağlantısı var. Bu adamın eli Yahudi kanına bulaşmış. Münih [katliamına – ç.n.] karışmış. Hâlâ bize karşı faaliyet yürütüyor. Amerikan ajanı olsa bile umurumda değil."

Gerçekte ise Salameh CIA için sadece sıradan bir kaynak değildi. Langley'deki kontrolcüleri tarafından MJTRUST/2 olarak etiketlenen Salameh, CIA'in Ortadoğu'daki en önemli kontaklarından biriydi. Dahası, tamamıyla Yaser Arafat'ın bilgisi ve onayı dahilinde hareket ediyor, Amerikalılarla FKÖ arasındaki bilgi alışverişinde kanal görevi üstleniyordu.

Salameh'in izinin sürülmesinde görev alan kıdemli bir Mossad yetkilisi "Dominick", Mossad'ın 1970'lerde CIA ile Salameh arasındaki bağların derinliğini öğrendiğini söylüyordu. Mossad'la birlikte Başbakanlar Rabin ve Begin bu bağları "bir müttefik için alçakça bir ihanet, bir sırtından hançerleme"den aşağı kalır şeyler olarak görmüyordu.

Kai Bird'ün, CIA'in Ortadoğu'daki en yetkin saha elamanlarından biri olan Robert C. Ames'le ilgili güvenilir biyografi kitabı *İyi Ajan*'a göre, Salameh ve Ames ilk kez 1969'da Beyrut'taki Strand kafede görüşmüşler, daha sonrasında da bu görüşmeleri CIA'in aynı şehirdeki güvenli mekânlarında devam etmişti. Ames CIA'e, Arafat'ın Salameh'e çok değer verdiğini bildiriyordu.

FKÖ Amerika tarafından resmi anlamda terörist bir örgüt olarak değerlendiriliyordu ancak CIA, örgütü yedek kanal olarak muhafaza etmek istiyordu. Bu kanal, Kissinger'ın 1973'teki onayıyla ABD ile Arafat arasında gizli fakat resmi bir bağlantı haline gelmişti. Yıllar ilerledikçe ikili Avrupa ve Beyrut'ta birçok kez bir araya geldi. Bağlantı, Salameh'in Kara Eylül'de öncü bir rol oynamaya başlamasından sonra bile devam etti. Amerikalılar Mossad'ın Salameh'in terörist eylemlerdeki rolüyle ilgili değerlendirmelerine katılmadıkları için değil, katılmalarına rağmen [Salameh'le görüşmekte – ç.n.] ısrar ediyorlardı.

Salameh, Ames'e, İsrail'de bir oteli havaya uçurmak için ajanlar gönderen, Paris'teki tiyatro sahibi Mohammed Boudia'yı devşirdiğini bile itiraf etmişti. Ames bunu "ilginç bir bilgi" olarak değerlendirmiş hatta Filistin davasına yönelik sempatisini bile dile getirmişti: Salameh'le kendisi arasındaki mesajları ileten aracıya bir mektubunda "Dostlarımızın tüm faaliyetlerinin farkındayım" yazıyordu. "Hepsine katılmıyor olsam da, Salameh'in örgütünün bu faaliyetleri yapmaları gerektiği hissini anlayışla karşılayabiliyorum."

Ames, Salameh'i "Örgütünü 'ele geçirmemiz' söz konusu değildir. Salameh'in inandığının aksine, biz onun grubu gibi bir eylem grubu değiliz" şeklindeki iddiasına ikna etmek için elinden gelen her şeyi yapıyordu. Ayrıca kendisiyle bağlantıyı canlı tutmak için ona güvence vermeye de devam ediyordu: "Dostlarımız bilmelidir ki hem Salameh'in hem de davasının yüksek mertebelerde dostları vardır."

Ames'in Salameh'in kulağının çekilmesini uygun gördüğü tek konu, Kara Eylül'ün ABD'de de eylem yapma olasılığıydı: "Üzerinde uzlaşamadığımız yegâne konular, Salameh'in Avrupa'daki tamamı belgelenmiş faaliyetleri ve kendi topraklarımıza yönelik, tamamen farkında olduğumuz, bize büyük zarar verecek ve örgütünü mahcup duruma düşürecek olan planlarıydı."

Bir başka deyişle, Salameh Amerikalılara zarar vermemek ya da Amerikan topraklarında eylem yapmamak konusunda dikkatli olduğu sürece, Amerika'nın misilleme yapmasından korkmaksızın diğer hedeflere saldırmaya devam edebilirdi. Ames, "Eğer çok istiyorsa [bir] Avrupa bölgesine güvenli bir yolculuk ayarlayabilirim" şeklinde öneride bulunacak denli ileri gidiyordu.

Ames'le Salameh arasında aracılık yapan kişi vasıtasıyla 3 Kasım 1973'te Fas'ın Rabat kentinde CIA yardımcı direktörü Vernon Walters'la El Fetih'in üst düzey yetkilileri arasında bir toplantı planlanarak gerçekleştirildi. Ames'le Salameh arasındaki ortak anlayış resmi bir kimliğe bürünüyordu; El Fetih Amerikalılara zarar vermeyecek, gizli iletişim kanalı açık tutulacaktı.

Salameh, Arafat'la birlikte 1974'te New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na gittiğinde Ames orada değildi ancak ziyareti organize etmiş, Waldorf Astoria Hotel'de toplantılar ayarlamıştı. "Salameh'i New York civarında Arafat'a eşlik ederken görüyorduk" diyordu Dominick. Bu, "kör gözüm parmağına misali" onur kırıcı ve yaralayıcıydı.

Salameh, Arafat'ın temsilcisi sıfatıyla Amerikalıların, FKÖ'nün Filistinlilerin yegâne temsilcisi olduğunu resmi olarak tanımasını sağlamaya çalışıyordu. Bu gerçekleşmedi ama Arafat'ın bakış açısına göre iletişim kanalının varlığı bile büyük bir kazanımdı. Bunun karşılığında Salameh, Ames'e, Lübnan'daki ve FKÖ'deki gelişmelerle, FKÖ'nün rakiplerinin Amerika'ya zarar verme girişimleriyle ilgili çeşitli konularda bilgi vermek suretiyle yardımcı oluyordu.

Ames'le Salameh arasında derin bir dostluk gelişmişti. Bu dostluk, Ames'in teşkilattaki yükselen konumundan dolayı giderek ABD yönetiminin FKÖ'ye yönelik tutumunu da etkiliyordu. Salameh, Beyrut'u bir savaş bölgesi haline getiren Lübnan İç Savaşı'nın 1975'te patlak vermesinin ardından, Amerikan elçiliğini korumaları için iki adamını göndermişti. İsraillilerse bu durumu dişlerini gıcırdatarak seyrediyordu.

Ames, İsraillilere karşı keskin şekilde eleştirel bir yaklaşıma sahip olsa da Salameh'le olan bağlantı Amerikalının özel bir girişimi ya da hilekârca bir operasyonu değildi. Aslında bu, tüm CIA'in yüksek öncelikli bir projesiydi. 1976'nın sonlarında teşkilatın direktörü George H.W. Bush, Salameh'e Langley'e gelmesi için Ames kanalıyla resmi bir davetiye gönderdi. 1977'nin Ocak ayında gerçekleşen ziyaret hem iş hem de eğlenceyi bir araya getiriyordu. Salameh, Ames'e "gerçekten bir tatile ihtiyacı olduğunu" söylemişti – eski kâinat güzellerinden, Lübnanlı güzellik kraliçesi Georgina Rizk ile yeni evlenmişti ve balayını Hawaii ve Disneyland'de geçirme hayalini gerçekleştirmek istiyordu. Ames de bu konuyla ilgileneceğine söz vermişti.

CIA seyahati organize etti, kıdemli bir yetkili Kaliforniya'daki eğlence parkında bindikleri her alete binmek de dahil olmak üzere gittikleri her yerde onlara eşlik ediyordu. Rizk müthiş derecede eğleniyordu. Salemeh ise Disneyland'den nefret etmiş fakat CIA operasyon subayı Alan Wolfe'un tabancasını koyması için kendisine hediye ettiği omuzdan askılı muhteşem silah kılıfına çok sevinmişti.

Refakat eden CIA elemanı Charles Waverly ziyaretle ilgili şunları hatırlıyordu: "Onun [Salameh'in] gerçekten tüm istediği şey istiridye yemekti. İstiridyenin afrodizyak olduğuna inanıyordu. Ben otelde yan odada kalıyordum; dolayısıyla akşamları sonucu duyabiliyordum."

İsrail ve Amerikan istihbarat toplulukları arasındaki ilişkiden ve İsrail'in ABD'ye geniş kapsamlı biçimde bağımlı olmasından dolayı Mossad Amerikan topraklarında operasyon yapmaktan kaçınıyordu. Salameh orada tehdit altında olmadığını biliyordu. Bu, muhafızlar ayaklarına dolaşmaksızın çiftin gerçek anlamda bir tatil yapabileceği anlamına geliyordu.

Ama Salameh normal koşullarda Beyrut'tan çok nadiren ayrılırdı ve etrafı çok yoğun bir güvenlik duvarıyla çevriliydi. Silahlı muhafızlarla dolu araçlardan oluşan bir konvoyla gezerdi, konvoyun en arkasından da üzerinde 22 milimetrelik Doçka marka ağır makineli tüfek bulunan bir Toyota pikap gelirdi.

Ames ve CIA'deki meslektaşları etkilenmemişti. Bird, kitabında, Beyrut'ta Salameh'le birlikte olan Sam Wyman isimli bir CIA irtibat subayının bir defasında Salameh'e "Şu lanet olası silah seni nasıl koruyacak? Sadece senin nerede olduğunu dünya âleme ilan ediyor" diye sorduğundan bahsediyor. Salameh gülmüş ve "Tanrım, bu iyiydi" demişti.

Bird, Salameh'in bazıları ciddi bir tonda olmak üzere Mossad'ın kendisini ortadan kaldırmak için peşinde olduğuna yönelik onlarca CIA uyarısı aldığını belirtiyor.

"Onu uyarmıştım" diyordu Wyman. "Ona dedim ki 'Seni aptal, Beyrut'ta gittiğin yollarda seni ele geçirecekler. Bu sadece an meselesi... İyi istihbarat uygulamalarının her bir prensibini ihlal ediyorsun. İsrailliler senin kim olduğunu, neler yaptığını biliyor, bu yüzden dikkatli olman gerekiyor.'"

CIA Salameh'in güvenliğini artırmak için ona şifreli iletişim ekipmanı dahi sağlıyor, aynı zamanda onu İsraillilerden korumak için zırhlı bir araç göndermeyi bile değerlendiriyordu.

Dominick'e göre bu ilişkiyi yorumlamanın tek yolu vardı: "Farz edin ki biz, Mossad, Usame bin Ladin'le gizli bir ilişki kurduk; onu para karşılığında ajan olarak devşirdiğimiz için değil, dostça, neredeyse karşılıklı çıkarlarımız için bilgi alışverişinde bulunan müttefikler gibi kurduk bu ilişkiyi. Farz edin ki onu Tel Aviv'deki karargâhımızı ziyaret etmesi için davet ettik, ona yaltaklandık, İkiz Kule saldırılarına yönelik anlayışımızı ve sempatimizi dile getirdik, bizimkilerini havaya uçurmadığı sürece Amerikan elçiliklerini havaya uçurmasının bir sakıncası olmadığını söyledik, onu ve eşini krallar

gibi ağırladık ve Donanma Kaplanlarının[37] gelip onu öldürmesine karşı onu korumak için her şeyi yaptık. Tüm bunlar Amerika tarafından nasıl karşılanırdı?"

Mossad sonunda şu sonuca varıyordu: "Hiç kimsenin ayrıcalıklı olmadığını göstermek için, aynı zamanda Amerikalılara iki dost arasında böyle bir şeyin olamayacağını hissettirmek için bu kanalı kesmek çok önemliydi." Başbakan Begin, Mossad direktörü Hofi tarafından Salameh'le Amerikalılar arasındaki ilişki konusunda bilgilendirilmişti; Begin bu kadarcık bilgiyle dahi Mossad'ın Salameh'i katletme teklifini kabul etti.

Wadie Haddad'ın öldürülmesinden üç ay sonra, 1978'in Haziran ayında, Salameh'in izini sürmek için gerçekleştirilen Maveer (Bıçak) operasyonuna hız verildi. Kaserya, Gençlik Baharı Operasyonu'ndan beri ilk kez hedef ülkede birilerini öldürecekti: Harari'nin deyişiyle, "İşin yapılacağını garantiye almak için mavi-beyaz bir iş." Zamanın Alman futbol yıldızı Rummenigge'den esinlenilerek Rummenigge kod adı verilen, AMAN'ın 504. Birimi'ne bağlı üst düzey bir ajandan avın alışkanlıklarıyla ilgili bilgiler sağlaması istenmişti.

Rummenigge, Lübnan'ın önde gelen Şii ailelerinden birine mensup, aynı zamanda geniş bir çevresi olan Amin al-Hajj'dı. Teşkilatta ajanlığa başlamasının nedeni, Filistinlilere karşı beslediği nefret ve mallarını (kimileri bu malların bir kısmının uyuşturucu olduğunu söylüyor) bazen İsrail kanalıyla, İsrail donanmasının engeliyle karşılaşmaksızın Ortadoğu'da serbestçe dolaştırmak konusunda kendisine izin verilmesini arzu etmesiydi. Rummenigge'yle kendisini kontrol edenler arasındaki görüşmeler, genellikle Lübnan kıyılarının yakınlarında bir İsrail füze gemisinde yapılırdı.

Al-Hajj, Salameh'in günlük rutiniyle ilgili bolca detay ortaya koyabilmek için kaynak ağını kullanıyordu. Salameh'in Beyrut'taki Continental Otel'de bulunan spor salonu ve kaplıcada çok zaman geçirdiğini ve şehrin hali vakti yerinde insanlarının yaşadığı Snoubra bölgesinde Rizk'le birlikte yaşadığını tespit etti.

37) Donanma Kaplanları (Navy Seals): Amerikan Deniz Kuvvetleri'ne bağlı özel bir kuvvet. (ç.n.)

Harari memnundu. "Salameh doğuştan bir playboy, Beyrut'un havalı sosyal sınıfının önde gelen bir figürüydü" diyordu. "Bu tür çevrelerle yakınlaşmak kolaydır. Onunla dirsek temasına geçmeleri için savaşçılarımı gönderdim."

Bir Kaserya elemanı Beyrut'a gitti, sahte bir Avrupalı kimliğiyle Continental Otel'e yerleşti ve spor salonuna kayıt yaptırdı. Spor salonuna her gün gidiyor, Salameh'le sık sık karşılaşıyordu. Salameh'in lüks saatlere ve son moda kıyafetlere olan ilgisini biliyor, soyunma odasında buna göre giyiniyor ve her zaman Filistinliye olabildiğince yakın bir yerde duruyordu.

Bir gün spor salonunun diğer üyeleri, Rizk'in bir önceki gece düzenlenen bir baloda ödül almasından dolayı Salameh'i kutluyorlardı. Kaserya elemanı da kutlamaya katıldı ve Salameh'le bir sohbet geliştirdi. "Orada iki adam arasında bir tür dostluk başladı" diyordu Harari.

İkili arkadaş oldu, sık sık sohbet ediyorlardı. "Böylesine rastlaşmaların arkasındaki düşünce hedefin bir ilişki başlatmasını sağlamaktır" diyordu operasyona katılan bir kaynak. "Aksi takdirde şüpheli gözükür, hele hele de Salameh gibi izi sürülen bir kişi için."

Kaserya elemanı İsrail'e döndüğü zaman Salameh'e "iz bırakmayan" bir darbe vurulması tartışılıyordu. Harari'nin söylediğine göre "diş macununa, sabununa veya tıraş sonrası losyonuna biraz 'ilaç' katılması" da bu tartışmalara dahildi. Ancak işi yapacak kişinin deşifre olma riski oldukça yüksek gözüküyordu.

Bir başka alternatif olan Salameh'in spor salonundaki soyunma odasına patlayıcı maddeler yerleştirme fikri ise yakınlarda bulunan masum bir insanın da zarar görebileceği korkusundan dolayı reddedildi. Harari sonunda, Salameh'i spor salonunda, bürosunda veya evinde öldürme düşüncesini, buralardaki yoğun güvenlik önlemlerinden ötürü topyekûn reddetti.

Harari'nin ortaya koyduğu çözüm Mossad için yeniydi: Herkesin kullandığı bir sokağa, hareket halindeki bir hedefi vuracak bir bomba yerleştirilmesi. Salameh, üzerinde ağır makineli silah bulunan Toyota pikapla birlikte muhafızların yer aldığı üçüncü bir araç eşliğinde Beyrut'ta bir yere giderken öldürülecekti. Üç araç güzergâh üzerindeki bir noktadan geçerken, büyük bir patlayıcı, dikkat çekmeden güvenli bir mesafeye konuşlanmış olan bir Mos-

sad elemanı tarafından patlatılacaktı. Mossad tarafından teknoloji departmanının başına geçmek üzere devşirilmiş eski bir NASA bilim insanı olan Yaakov Rehavi, ajanların operasyonu gerçekleştirmek konusunda alıştırma yapmaları için özel bir araç geliştirdi. Elemanın, alıştırma sırasında, başka bir araç tarafından hızla çekilen metal tekerlekler üzerindeki bir araba gövdesinin tam belli bir noktadan geçtiği sırada bir düğmeye basması gerekiyordu. Patlama yoktu; sadece düğmenin, aracın geçişiyle tam olarak senkronize olup olmadığını gösteren elektronik bir sinyal vardı.

Alıştırmalara katılan ajanlar, Rehavi'yle birlikte iki diğer erkek elemanın doğru zamanlamayı yakalayamadığını hatırlıyor. Alıştırmalar sırasında orada bulunan bir karşı terör departmanı çalışanı kadın, "Belki benim de denememe izin verirsiniz" dedi. Rehavi patronluk taslayarak gülümsedi ve uzaktan kumandayı kadına verdi. Kadının art arda yaptığı denemelerdeki zamanlaması mükemmeldi. Sonunda içinde vitrin mankenlerinin bulunduğu arabayla gerçek patlayıcılar kullanarak denediler; kadının zamanlaması bir kez daha mükemmeldi.

"Düğmeye erkekler bastığı müddetçe ortamda bir umutsuzluk atmosferi hâkim oluyordu" diyordu Harari, "ama kadın tekrar tekrar mükemmel sonuçlar alınca kadınların bu işte erkeklerden belirgin biçimde daha iyi olduğunu fark ettim ve kararımı ona göre verdim." Beyrut'ta düğmeye Rinah kod adlı bir kadın eleman basacaktı. "Bu kolay bir karar değildi" diyordu Harari. "Tüm kılıf hikâyeleri değiştirmemiz ve sokağı gören bir noktada muhtemelen saatler boyu kalması gerekecek bir kadına uygun bir şeyler yaratmamız gerekiyordu. Kadının sadece düğmeye nasıl basacağını bilmesi yeterli değildi. Salameh evinden her gün aynı saatte çıkmıyordu. Bazen on sekiz saatlik bir süre boyunca tetikte olmak gerekiyordu; kadın da zaman zaman gözlerini kapatacak ya da çişini yapmaya gidecekti. Kolay bir iş değil bu."

Rinah'ın gerçek adı Erika Chambers'tı, 1948 yılında İngiltere'de doğdu. Babası araba yarışları düzenleyen ve zamanının büyük bölümünü parkurlarda geçiren mühendis Marcus Chambers, annesi ise büyük çoğunluğu Holokost'ta katledilmiş zengin bir Yahudi Çekoslovak aileye mensup bir şarkıcı ve aktris

olan Lona'ydı. Erika 1960'larda, en çok deli gibi araç kullanmasıyla hatırlanacağı Southampton Üniversitesi'nde öğrenim gördü. Önce Avustralya'ya oradan da İsrail'e geçti, İsrail'deki Hebrew Üniversitesi'nde hidroloji alanında uzmanlık programına kaydoldu. 1973'ün başlarında Mossad'a eleman devşiren bir kişiyle iletişime geçti. Macerayla kendi tanımladığı biçimiyle "devletin güvenliğine önemli bir katkı sunmak" işini birleştirme düşüncesi hoşuna gitmişti. Tüm gözlem testlerini geçti ve Kaserya'ya sunuldu, bunun sonrasında da meşakkatli bir eğitime tabi tutuldu. 1975'in ortalarında İsrail'den ayrıldı, sahte bir İngiliz kimliği edindi ve yurtdışında faaliyet yürütmeye başladı.

Salameh'i katletmek için Rinah'la birlikte iki adam seçilmişti.

Karmaşık plan bir kez daha, operasyonda Mossad'ın kendi kendine halledemeyeceği işleri yerine getirecek olan IDF özel operasyon birimleriyle yakın bir işbirliğini gerektiriyordu.

Rinah 1978 yılının Ekim ayında Beyrut'a geldi; kendisini Tel al-Zaatar mülteci kampındaki bir barınakta bulunan kimsesizlere yardım etmekle ilgilenen bir sivil toplum kuruluşu görevlisi gibi takdim etti. Şehirde yaklaşık iki ay kaldı ve başka bir elemanla birlikte Salameh'in hareketlerine ilişkin gizlice bilgi topladı. Yeni yılın başlarında Beka Caddesi üzerindeki yüksek bir binanın sekizinci katında Salameh'in dairesini gören bir ev kiraladı. 16 Ocak tarihinde diğer iki elemandan biri İngiliz diğeri Kanada pasaportuyla ayrı ayrı Beyrut'a geldi.

18 Ocakta Sayeret Matkal'a bağlı bir ekip, yanlarında taşıdıkları yüz kilogram plastik patlayıcı ve bir ateşleme düzeneğiyle birlikte Ürdün sınırını geçerek Ölüdeniz'in [Lut Gölü'nün – ç.n.] güneyindeki Arabah bölgesine ulaştı. Sınırın diğer tarafında bir 504 ajanı bekliyordu. Ajan patlayıcıları arabasına yerleştirerek Beyrut'a doğru yola çıktı. 19 Ocakta yeraltındaki bir kapalı otoparkta iki erkek elemanla buluştu. İki İngilizce kelimeden oluşan parolayı söyledi, karşısındakiler de cevaben daha önce belirlenmiş olan iki kelimeyi söyledi. Ajan daha sonra patlayıcıları ve ateşleme düzeneğini teslim etti, hoşça kalın dedi ve ayrıldı. Operasyondaki görevi tamamlanmıştı.

Elemanlar bombayı iki gün önce kiraladıkları bir Wolkswagen'in bagajına yükledi, ateşleme düzeneğini ayarladı ve aracı Salameh'in yaşadığı apartmanın bulunduğu sokağın hemen aşağısına park etti.

Harari, Maveer Operasyonu'nun sonucunu izlemek için bizzat Beyrut'a gitti. Kendisinin Lillehammer gibi bir başka başarısızlığa imza atmasına izin veremezdi. Bomba yüklü Wolkswagen'i kalabalık bir sokakta, uzun sayılabilecek bir süre boyunca park halinde bırakmak bir sorundu. Bir park görevlisinin şüphelenmesine yol açabilirdi. Çözüm: "Salameh'in geçmeyeceğinden emin olduğumuz bir zamanda araçları değiştirmekti. Sadece doğru park noktasında bulunduğumuzdan emin olmak bile kendi içinde bir operasyondu." Harari 21 Ocak 1979'da, sahada olabildiğince az sayıda eleman bulunmasını sağlamak için Rinah ve iki elemana veda etti, uçakla Beyrut'tan ayrıldı.

Salameh, ertesi gün öğleden sonra saat üçü biraz geçtiğinde eşiyle yediği öğle yemeğini bitirdi, ona bir hoşça kal öpücüğü verdi ve ayrıldı. Chevrolet marka aracına bindi, saat 15.23'te 17. Kuvvet bürolarına doğru yola çıktı. Korumaları Land Rover'la önden gidiyordu, Toyota ise arkasındaydı. Chevy'si[38] Wolkswagen'le aynı hizaya geldiğinde sadece altı fit [yaklaşık 1,8 km – ç.n.] ilerleyebilmişti. Rinah butona bastı. Beyrut büyük bir patlamayla sarsıldı, Chevrolet ateş topu haline geldi. Belli bir mesafeden izleyen iki erkek elemandan biri daha sonra arkadaşlarına Salameh'in alevler içindeki kıyafetiyle araçtan çıkmayı başardığını ve yere düştüğünü anlatacaktı. Eleman dişlerinin arasından, "Geber, orospu çocuğu! Geber!" diye homurdanıyordu.

Tesadüfen oradan geçmekte olan, Kara Eylül'ün Münih operasyonunun komutanı Abu Daoud (Muhammed Oudeh) hemen koşarak yardım etmeye çalıştı. Büyük bir metal parçasının Salameh'in kafatasına saplandığını gördü. Salameh acilen Amerikan Üniversitesi Hastanesine kaldırıldı ve orada ameliyat masasında hayatını kaybetti.

Patlamada sekiz kişi daha ölmüştü: Salameh'in şoförü ve iki koruması, üç Lübnan vatandaşı, bir Alman ve bir de Britanyalı. Harari, gelen geçenlerle dolu bir alanda büyük bir patlayıcı maddenin infilak ettirildiği böylesine bir operasyonun Arap olmayan bir ülkede yapılmasının asla onaylanmayacağını kabul ediyordu.

Rinah ve diğer iki eleman Beyrut'un kuzeyinde bulunan Jounieh'teki bir sahilde, gece yarısı kendilerini almaya gelecek olan

38) Chevy: Chevrolet markasının bir serisi. (ç.n.)

Flotilla 13 elemanlarını taşıyan lastik botu bekliyorlardı. Genç bir deniz komandosu Rinah'ın bota binmesine yardımcı oldu. O adam, bir gün Kaserya'nın başına geçecek olan, ilk görevlerinden birini icra eden Holiday [Yortu – ç.n.] idi. Lastik bot, denizde bekleyen bir donanma füze gemisiyle buluştu, suikast timi saatler içinde Hayfa'daydı.

Salameh'in öldürülmesi FKÖ'ye korkunç bir darbe vurmuştu. Arafat, kısa bir süre sonra bir televizyon röportajında yoğun şekilde acıma duygusu uyandırarak, "Onları uyarmıştım" diye feryat ediyordu. "Kardeşlerimi uyarmıştım: 'Dikkatli olun! Mossad tek tek bizim, her bir komutanın izini sürecek.'" Arafat, Salameh'in görkemli cenaze töreninde, 1948'deki savaşın komutanlığını yapan Filistinli dedesinin ismi verilmiş olan, öldürülen adamın oğlu Hassan'ı dizlerine oturtmuştu, elinde bir AK-47 vardı; tıpkı 25 sene önce babası için düzenlenen bir anma sırasında bizzat Ali'yi tuttuğu gibi.

Beyrut'taki CIA istasyonunun başında bulunan Frank Anderson, Hassan'a duygusal bir başsağlığı mektubu yazmıştı: "Senin yaşındayken babamı kaybetmiştim. Bugünse diğer insanlardan daha fazla saygı duyduğum bir arkadaşımı kaybettim. Babanın anısını yaşatacağıma ve arkadaşın olarak kalmaya hazır olacağıma söz veriyorum."

İsrail Ali Salameh ile hesabını görmüştü ama ABD ile FKÖ arasındaki bağları koparmayı başaramadı. Robert Ames arkadaşının ölümüne çok üzülmüş, FKÖ'nün Salameh'in yerine atadığı kişi olan Hani al-Hassan'la bağları güçlendirmek için çok çaba harcamıştı. Ames, katliamdan sonra Filistin yanlısı olarak değerlendirilen bir tutum benimsemiş, Amerikalıların, Filistinlilerin kendi devletlerini kurma hakkını gerçek anlamda ilk defa resmi olarak tanıdıkları Reagan Planı'nın formüle edilmesinde anahtar rol üstlenmişti.

14

VAHŞİ BİR İT SÜRÜSÜ

Şin Bet, Wadie Haddad'ın Mossad zehrinden dolayı acılar içinde kıvranarak Doğu Almanya'da bir hastaneye yatırılmasından bir hafta önce, kaynaklarından biri olan Hizmetçi'den bir FKÖ timinin İsrail'e baskın yapmak üzere eğitildiğini öğrenmişti. AMAN'ın Filistin terörizmiyle ilgilenen biriminden Amos Gilad, Kudüs'teki güvenli bir Şin Bet evinde Hizmetçi'yle buluştu; toplantıdan çok endişeli ayrılıyordu: "Çok kötü şeyler planladıklarını, olabildiğince kayıp verdirmek istediklerini anlamıştım."

Kıbrıs'taki FKÖ bürolarında yapılan telefon dinlemeleriyle teyit edilen bilgi çok özeldi. Şin Bet, teröristlerin isimlerini ve Lübnan'ın Damour kıyılarında bulunan üslerinin tam olarak nerede bulunduğunu biliyordu. Teröristlerin denizden bir saldırı planladıklarını, saldırının Begin'in Mısır'la başlattığı barış görüşmelerini sekteye uğratmayı amaçladığını biliyorlardı. Mısır ve İsrail arasındaki bir mütarekenin Filistinlileri zor durumda bırakacağına inandıklarından –haklı olarak– Arafat ve Ebu Cihad bunu emretmişti. Sonuçta Mısır, uzun süredir kendilerinin baş destekçisiydi. Baskın FKÖ için o kadar önemliydi ki Ebu Cihad, Lübnan'daki operasyon komutanı Azmi Zrair'le birlikte gerillalara talimatları bizzat kendisi vermişti.

Gilad, terör üssüne düzenlenecek önleyici bir saldırıyla tehdidi ortadan kaldırmak için ilk vuranın kendileri olmasını istiyordu. 5 Mart 1978'de Flotilla 13'e bağlı deniz komandoları Şanslı Adam (Bar-Mazal) Operasyonu'nu gerçekleştirdi. Amaç Damour üssündeki tüm teröristleri imha etmekti ama gerçekte öldürdükleri sadece binanın birinde bulunan kişilerdi, yakınlardaki başka bir yapının içinde bulunup da ortaya çıkmamış ya da ateş açmamış olanlar zarar görmedi. Hizmetçi bu durumu da bildirmeyi başarmıştı.

Gilad komandoların tekrar gidip işi bitirmesini istedi ama Savunma Bakanı Ezer Weizman, "Tüm bu komando baskınlarını bir kenara bırak. Yarın Washington'a gidiyorum, böyle bir şey ziyaretimi mahvetmekten başka bir işe yaramaz" dedi.

Gilad şiddetle karşı çıkıyordu: "Artık Ebu Cihad, onun bir şeylere hazırlandığını bildiğimizin farkında. Bu durum Ebu Cihad'ı, adamlarını olabildiği kadar erken harekete geçirmeye teşvik edecektir. Kanlı bir saldırı olacak."

Weizman, İsrail'in egemen bir başka devletin topraklarında yapacağı askeri bir eyleme ilişkin manşetlerin, savunma bakanı sıfatıyla Pentagon'a gerçekleştireceği ilk ziyarete koyu bir gölge düşüreceği konusunda haklı olabilirdi ancak bu kararının bedeli ağır olacaktı.

On bir El Fetih üyesi, 11 Mart 1978 günü öğleden sonra saat 14.30'da Hayfa'nın güneyinde bulunan, balık üretim havuzlarıyla çevrili, göçmen kuş sürülerinin Afrika'ya gidiş gelişlerinde mola verdikleri Kibbutz Maagan Michael'in yakınındaki kıyıya indiler. Baskın ekibi Gail Rubin isimli Amerikalı doğa fotoğrafçısına rastladığında kadın kuşların fotoğrafını çekiyordu. Filistinliler, boğulmalar yüzünden sayılarının iki kişi eksildiği denizde geçen yorucu ve tehlikeli üç günün ardından ümitlerini kaybetmek üzereydi. Denizdeki şiddetli fırtına ve kıyıdan millerce uzakta sırılsıklam olmalarından dolayı yönlerini kaybetmişler ve Kıbrıs'a indiklerini düşünmüşlerdi. Rubin İsrail'de, Hayfa'yla Tel Aviv'in arasında bir yerde olduklarını söyleyince rahatladılar. Rubin'e önce teşekkür ettiler, sonra da onu vurarak öldürdüler.

Saldırganlar daha sonra Hayfa ile Tel Aviv arasındaki yol olan Coastal Highway'e [Sahil Yolu – ç.n.] doğru yol aldılar. Silah zoruyla önce bir taksiyi, sonra da bir otobüsü kaçırarak şoförleri ve yolcuları rehin aldılar. Otobüsün şoförüne güneye, Tel Aviv'e doğru gitmesini emrettiler. Ebu Cihad onlara bir oteli ele geçirmelerini emretmişti ama ellerindeki onlarca rehineden dolayı daha cesur ve moralli hale gelen baskın ekibi, operasyonun niteliğini değiştirmeye karar verdi. Daha sonra olanlar, IDF'nin gizli raporlarında şu şekilde belirtiliyordu: "Teröristlerin doğaçlaması yeni bir saldırı yöntemini ortaya çıkarıyordu; (50 kilometrelik bir güzergâh üzerinde) hareket halindeyken saldırı. [Bu saldırı biçimi – ç.n.] sürprizdi ve güvenlik kuvvetlerine hiçbir şekilde konuşlanma şansı tanımıyordu."

Teröristler otobüsün penceresinden yol üzerindeki araçlara ateş edip bir başka otobüsü daha durdurarak oradaki yolcuları da rehin aldılar. Saldırının özgün niteliğinden dolayı, "güvenlik güçleri

durumu okumakta, güncel bir değerlendirme yapmakta ve inisiyatif almakta zorluk çekiyordu ki bu da olayın gelişim sürecini ve sonuçlarını etkiliyordu."

Polis her ne kadar Tel Aviv'in kuzeydeki dış mahallelerinde otobüsü durdurmayı başarmış olsa da, yaşanan kafa karışıklığı kaosun dillendirilmesine yol açıyordu: "Baskın faktör, hem ateş edebildikleri bütün yönlere ateş ederek kendilerini korumaya çalışan teröristler arasında, hem de güvenlik güçleri arasında merkezi bir kontrolün olmamasıydı."

Teröristlerden biri elinde tuttuğu silahı rehinelerden biri olan Avraham Şamir'in kızının başına dayıyordu. Şamir adamın yaralı olduğunu gördü, üstüne atladı, silahını kaptı ve otobüsün ön kısmında ayakta duran bir teröristi vurdu. Sonra bir başka teröriste üç el ateş etti. Kadın bir rehinenin "Arkanda!" diye uyarmasının ardından Şamir arkasını döndü ve silahını kendisine doğrultmuş olan Araplardan biriyle yüz yüze geldi. Her ikisi de aynı anda ateş ederek birbirlerini yaraladı. Çarpışmaya devam eden cesur Şamir, silahını aldığı, yüzü kanlar içindeki adamın inleyerek yerde yattığını gördü. Elinde pimi çekilmiş bir el bombası vardı. Şamir bombayı elinden bırakmasını engellemeye çalıştıysa da başaramadı, bomba yerde yuvarlanmaya başladı. Patlamayı bastırmak için teröristin bedenini kullanmaya çalıştı ama bu da işe yaramadı. El bombası patladı; Şamir'in gözleri ciddi biçimde yaralandı, teröristle birlikte beş rehine öldü. Patlama otobüsü alevler içinde bırakmıştı. Teröristlerin ve rehinelerin bir kısmı kaçmayı başarmış olsa da çoğu diri diri yandı.

On üçü çocuk olmak üzere toplamda otuz beş İsrailli öldü, yetmiş bir İsrailli yaralandı. Teröristlerin de dokuzu hayatını kaybetti. Bir terörist olay yerinde ele geçirildi, diğeri yaralıların kaldırıldığı bir hastanede bulundu. Üst düzey Şin Bet sorgucusu Arieh Hadar, "Onu orada gördüm" diyordu. "Hafifçe yaralanmıştı ama bir beslenme sondası ve IV infüzyon takılıydı. Tam da yüzümüze bakarak alay ediyordu. Doktor neler olup bittiğini anlamıştı, bize sırtını döndü ve 'Siz kendi işinizi yapacaksınız, ben de kendi işimi' dedi. Sondayı çekip çıkardık. Duyduğu acıdan dolayı biraz çığlık attı, hemen konuşmaya başladı. 'Bizi Ebu Cihad gönderdi' dedi."

İsrail'de Sahil Yolu katliamı olarak bilinen bu katliam, İsrailli lerin maruz kaldığı binlerce saldırı içinde ortak bilince kazınmış

bir avuç saldırıdan biridir. Önleyici bir saldırıya izin vermediği için büyük pişmanlık yaşayan Savunma Bakanı Weizman, apar topar ülkeye dönerek IDF'ye, Lübnan'ın güneyinde geniş ölçekli bir işgali öngören Litani Operasyonu'nu başlatma emri verdi. Katliamdan üç gün sonra İsrail'in zırhlı ve paraşütlü birlikleri, öldürebildikleri kadar FKÖ savaşçısını öldürme hedefiyle Lübnan'a girdi, savaşçıların Güney Lübnan'daki üslerini yerle bir etti, onları İsrail'in kuzey sınırına yaklaşık on beş mil mesafede bulunan Litani Nehri'nin kuzeyine doğru sürdü.

Baskında hedeflenen şeylerin sadece birkaçına ulaşılabilmişti. Yaklaşık üç yüz FKÖ elemanı öldürülmüş, üsleri enkaz haline getirilmiş ve silah depoları ele geçirilmişti. Buna ilaveten bir Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü (UNIFIL) oluşturularak bölgeye gönderilmiş, İsrail yanlısı, çoğunlukla Hıristiyan bir milis gücü olan Özgür Lübnan Ordusu kurulmuştu. Ancak zaman içerisinde tüm bu yeni kuvvetler, İsrail'e Katyuşa füzelerinin atılmasını ya da FKÖ timlerinin sınırdan geçişlerini engelleyemedi.

İsrail askerleri, sivillerin öldürülmesinin yarattığı öfkeden dolayı birkaç mahkûmun öldürülmesi ve bir hafta süren Litani Operasyonu sırasında yağmalama eylemlerine de girişti. İsrail bir kez daha yoğun biçimde uluslararası planda kınamalara maruz kalıyordu.

Weizman Lübnan'da gerçekleştirilecek geniş çaplı operasyonların olanaksız olduğunu anlamıştı. Bu sırada sahte kimlik altında bir hedef ülkeye nasıl girileceğinin belirlenmesi, bir hedefin nasıl öldürüleceği ve tespit edilmeden oradan nasıl uzaklaşılacağını içeren hazırlıklar için Mossad'a aylar gerekiyordu. Bu yüzden Weizman bunun yerine daha az karmaşık, daha hızlı ve kılıf hikâyeler gerektirmeyen, tamamen savaş ekipmanıyla donatılmış komandolar tarafından gerçekleştirilecek nokta atışı baskınları ve hedefli öldürmeleri tercih etmeye karar verdi. Bu görevlerin çoğunu yerine getirmek üzere seçilen birlik, deniz komando birliği olan Flotilla 13'tü.

Weizman'ın Lübnan'daki operasyonların başına getirdiği kişi 1978'in Nisan ayında genelkurmay başkanı olan General Rafael "Raful" Eitan'dı. Çiftçi ve marangoz olan Eitan, çarpışma sırasında korku bilmeyen sert bir paraşütçü asker, politik

anlamda ise "düşmanın bulundukları üslerde canını okumak için FKÖ'ye karşı yürütülen savaşın örgütün gerisinden yürütülmesi gerektiğine inanan" bir şahindi.

Eitan kendini hiçbir zaman siyasi dürüstlük kurallarına bağlı görmedi. Filistinlilerin Batı Şeria'da attıkları taşlara karşılık olarak Knesset'e, Arapların "bir şişe içindeki uyuşturulmuş böcekler misali etrafta dolaşacakları" zamana kadar orada yeni Yahudi yerleşimleri kurulmasını öneriyordu. Genelkurmay başkanı sıfatıyla yaptığı ilk hamlelerden biri, hüküm giymiş iki IDF suçlusunu; sorgulama sırasında Filistinli bir terör şüphelisini öldüren, Nairobi planına karışan bir başkasını ise hastanelik eden savaş tutsağı sorgucusu Y.'yi ve aynı şekilde Litani Operasyonu esnasında iki mahkûmu katledip cesetlerini bir kuyuya atan Teğmen Daniel Pinto'yu affetmek oldu.

Çok az konuşan, ayı gibi bir adam olan Eitan, genelkurmay başkanı olduktan kısa süre sonra deniz komandolarına Atlit'teki üslerinde hitap etti. "Siz Flotilla 13 mensupları, bir rahibin testisleri gibisiniz" dedi. "Kullanılmaz ama onların orada olması iyidir." Bir an durdu ve çevredeki herkesin nezaketsiz esprisine gülümsediğinden emin olmak için etrafına baktı. Sonra ciddileşti, boğazını temizledi ve asıl mesajını verdi: "Her şey değişecek."

Flotilla 13, deniz kanalıyla gizli sızma, sabotaj ve hedefli öldürme operasyonları gerçekleştirme göreviyle 1949 yılının sonlarında gizli bir komando birliği olarak kurulmuştu. Kurucular tarafından seçilen slogan bu ruha uyuyordu: "Karanlığın ortasında bir yarasa misali, sessizlikte doğrayan bir bıçak misali, gümbürtüyle yerle bir eden bir bomba misali." Birliğin simgesinde yarasa kanatları, ortada ise İsrail donanma amblemi bulunmaktadır. Birliğin on sekiz aylık eğitimi daha ağır değilse bile en az Sayeret Matkal'ınki kadar çetindir. Eğitimin sonlarına doğru adaylar yeraltına çekilerek cehennem gibi bir savaş tutsağı simülasyonundan geçirilir.

Flotilla 13, 1978'le 1980 yılları arasında Lübnan topraklarındaki ya da denizdeki FKÖ unsurlarına yönelik yirmi üç baskın gerçekleştirdi. Bu operasyonlarda yaklaşık 130 düşman öldürüldü, yüzlercesi yaralandı ve depolar dolusu silahla birlikte askeri mühimmat yerle bir edildi. Bu saldırıların bazıları İsrail içerisinde saldırı hazırlığı yapan terör ekiplerini toptan temizlemek amacı taşıyordu. Bazıları ise belli kişileri, özellikle de Ebu Cihad'ı hedef alıyordu.

Eitan'ın yönetimi altında eski muharebe kuralları da esnemeye başlamıştı. Rummenigge ve kaynak ağı, Savoy Hotel ve Sahil Yolu da dahil olmak üzere İsraillilere düzenlenen birçok saldırıdan sorumlu olan Ebu Cihad'ın kıdemli operasyonel komutanı Azmi Zrair'e yönelik hedefli öldürme eyleminin hazırlık aşamalarında, Zrair'in bir liman şehri olan Sur'daki mülteci kampının dışında faaliyet yürüttüğünü keşfetmişlerdi.

Komandolar, 5 Ağustos 1980'de lastik botlarla kıyıya bir kilometre uzaklıktaki bir noktaya gidecek, sualtından yüzerek deniz setine gelecek, oradan da keskin nişancı tüfeğiyle Zrair ve yardımcısını öldüreceklerdi. Son bir brifing veren Eitan, adamlarına keskin nişancıların kovalanarak onlara ateş edilme girişimlerini engellemek için tuzak teli ve patlayıcı maddeyle deniz setine bubi tuzağı kurmalarını emretti.

Flotilla 13 komutanı Ami Ayalon karşı çıktı. "Ona 'Şef, bubi tuzakları bırakmayalım' dedim" diye hatırlıyor Ayalon. "'Çocuklar ya da romantik bir çift çıkıp gelebilir.' Ama Raful ısrar etti. Emrinin doğruluğunu kanıtlamaya bile çalışmıyordu."

Sonrasında Eitan daha da ileri gitti. "Zrair'i öldürdükten sonra, kimsenin ateşe karşılık vermeyeceğinden emin olmak için tüm iskeleyi hafif makineli tüfeklerinizle tarayın" şeklinde emir verdi.

Ayalon devam ediyordu: "Ona 'Dinle, mantık bunun neresinde? Kimleri tarayacağız? Oradaki tüm sivilleri mi? O zaman birilerini öldürmek için bizi neden oraya gönderiyorsunuz ki? Hava kuvvetlerini gönderin. İskeleye bir tonluk bomba atın, olsun bitsin' dedim."

Sonuçta Eitan'ın emirleri sorun yaratmadı: Baskın günü IDF birlikleri Lübnan'dan ateşlenen bir füzeye, Sur mülteci kampını topa tutarak karşılık verdi. Orada yaşanan panikten dolayı hiç kimse limanda kahve içmeye gitmemişti.

Ancak Ayalon ve Eitan arasındaki tartışma, İsrail'in Lübnan'daki faaliyetlerinin yarattığı yeni ve problemli bir realitenin doğuşu anlamına geliyordu. Mossad Avrupa'daki FKÖ personelini hedef aldığında sıkı bir şekilde masum sivillere zarar vermekten kaçınma politikası izlemişti. Sivillere zarar verme ihtimali söz konusu olduğu için birkaç taneden fazla plandan vazgeçilmişti. Ama hedefler düşman ülkelerde olduğunda veya masum siviller Araplar olduğun-

da tetiğin üzerindeki parmak daha hızlı işliyordu. Dahası, Mossad operasyonlarının, uygulanan politikaların sorumluluğunu taşıyan, genellikle de operasyonların planlamasında bir yere kadar dahil olan sivil başbakan tarafından onaylanması gerekiyordu. Diğer taraftan, IDF operasyonlarının sadece bir kısmı için politik düzeyde onay gerekiyordu, o da ancak ordu içerisinde zaten şekillendirildikten sonra oluyordu. O zaman dahi onay mercii genellikle başbakan değil, savunma bakanı oluyordu. Lübnan'a yapılan baskınlar savaş kapsamındaki eylemler olarak değerlendiriliyordu ve savaşta, hele hele Arap topraklarındaki savaşta çok daha fazlasına müsaade edilir. İkincil zayiat meselesi daha önemsiz hale gelir.

Yozlaşmış ve iç savaş yorgunu Lübnan'da geçerli olan yönetim standartları, oraya kendi vatandaşlarını korumak üzere öldürmek için giren İsraillilere de sirayet etmeye başlamıştı. Eitan bu eğilime bizzat öncülük ediyor, hatta özendiriyordu. O zamanlar Flotilla 13'ün komutan yardımcısı olan David Shiek, "Raful'un mantığına göre Lübnan'da hangi Filistinliyi öldürdüğümüzün bir önemi yoktu; terörist olanlar, terörist olacak olanlar ya da terörist doğuracak olanlar" diyordu. "Bir keresinde bir baskına giderken Raful da füze gemisinde bize katılmış, bir subay ona teröristleri nasıl teşhis edeceğimizi sormuştu. Raful 'Eğer [doğum günü partisi] balonları yoksa onlar teröristtir' şeklinde cevap verdi." Bir başka eski deniz komandosu ise sonrasında IDF sözcüsünün, "Otuz terörist öldürüldü" şeklinde açıklama yaptığı bir operasyonu hatırlıyordu. Ama gerçekte baskın ekibi yanlışlıkla yolcularının çoğu kadın ve çocuklardan oluşan bir kamyonu vurmuştu.

Gittikçe daha kanlı hale gelmeye başlayan komando operasyonlarının yanı sıra, Weizman, Eitan'ı Lübnan'daki istihbarat birimlerinin, özellikle de AMAN'a bağlı 504. Birim'in faaliyetlerini geliştirmek konusunda yetkilendirmişti. Ama Lübnan'ın 1970'li yılların sonlarında içinde bulunduğu vahşet ortamında, görünüşe bakılırsa her türlü şeye izin veriliyordu. 504. Birim, birçok olayda ajanlarının, birim yetkililerinin onayı –hatta bilgisi– olmadan insan öldürmelerine izin veriyordu. Mesela 1978'in Aralık ayında, Muhammed Abdallah isimli bir ajan, adamın birinin onu İsrail'e haber iletirken gördüğünden şüphelenmişti. Birimin kuzey

bölgesine komuta eden Yair Ravid, "O adam aynı gece başı yastığa gömülü şekilde doğal sebeplerden öldü" diyordu. 1979 Haziranındaki bir başka olayda ise Qasim Harash isimli Suriyeli bir eleman İsrail ajanlarını deşifre etmekle tehdit etmişti. "Özel bir yargılama duruşmasına çağırdık. Ben hem hâkim, hem savcı, hem de sanık vekiliydim. Oybirliğiyle, temyiz hakkı olmaksızın onu ölüme mahkûm ettim" diye övünüyordu. Brezilyalı kod adlı bir 504 ajanı Harash'ı vurarak öldürdü. 504 ajanları Harash'ın cansız bedenini İsrail'e getirerek son bir aşağılama yumruğu vurdu ve onu düşman mezarlığına yüzüstü gömdü.

İsrail istihbaratı hem Arafat'la ilgili bilgi toplamak hem de FKÖ'yü istikrarsızlaştırmak için Lübnan'daki varlığını kalıcı hale getiriyordu. Begin'in etkin desteğiyle, Filistinlilerin en amansız düşmanı Lübnan Maruni Hıristiyanlarının milisleri olan Falanj'la gizli bir ittifak kurdular. Hıristiyanların kendi kaynakları vardı ve topladıkları bilgileri İsrail'le paylaşıyorlardı. Falanj'ın koruması altında Mossad, Beyrut yakınlarında kendi üssünü kuruyor, IDF subayları Lübnan dahilinde keşif harekâtları yaparak FKÖ ve Suriye kuvvetleri hakkında önemli istihbarat elde edebiliyorlardı.

Fakat bu ortaklığın ahlaki bir bedeli de vardı. Falanjistler son derece gaddardı; Moshe Dayan'ın yeğeni ve o zamanlar Sayeret Matkal'ın bir komutanı olan Uzi Dayan onlar için, "Özünde bana vahşi bir it sürüsünü anımsatan çürümüş bir katiller topluluğu" diyordu.

Öldürdükleri kişilerin kulaklarını koparırlar, tüyler ürperten bir savaş hatırası olarak bunlarla kemerlerini süslerlerdi. 1976 Ağustosunda Filistinlilerin kaldığı Tel al-Zaatar –Kekik Dağı– mülteci kampında gerçekleştirdikleri katliamla övünüyorlardı. Falanjistler neredeyse bir savaş sloganı olarak, "Okyanustaki bin Filistinli kirliliktir" diyorlardı. "Okyanustaki beş milyon Filistinli ise çözümdür."

Falanjistler gaddarlıklarını Filistinlilerle sınırlandırmıyorlardı. Baş cellatları olan, İsrail'de eğitim görmüş Robert Hatem isimli bir Maruni militanı yaklaşık üç bin kişiyi ya bizzat kendisinin öldürdüğünü ya da ölümlerini izlediğini söylüyordu. Falanjistler Beyrut'un Karantina bölgesinde eski bir büyükbaş hayvan mezbahasına el koymuşlardı, mahkûmlar buraya getiriliyordu. Hatem, "Oraya sorgulanmak için gelen neredeyse hiç kimse hayatta kalamıyordu" diyordu. "Onların kafalarına sıkıp cesetlerini kireç kuyularına atıyor-

duk – Suriyeliler, Şiiler, Filistinliler ve Lübnan ordusundaki onun bunun çocuğu subaylar. Bizi öldürmek isteyen herkesi, biz daha önce öldürüyorduk."

Hatem, Mossad görevlilerinin, aralarında önce işkence edilip sonra vurularak kireç kuyusuna atılan dört İranlı diplomatın da bulunduğu sadece birkaç mahkûmun öldürülmesini onayladıklarını söylüyordu. Ancak Falanjistlerin daha geniş çaplı azgınlıkları açıkça İsraillilerin güçlü desteğiyle hayat buluyordu.

Falanj'la ilişki kuran birimi yöneten Mossad görevlisi Reuven Merhav, "Onlarla ilişkimizin ilk başladığı dönemlerde bulantı hapı alıp devam ediyordum" diyordu. "Çünkü düşmanımın düşmanı dostumdur, onlar FKÖ'ye karşı bize gerçekten yardım ediyorlardı. Ama günler geçtikçe böyle insanlarla bağlantı halinde olmanın sadece felakete yol açabileceği kanaatine vardım." Merhav, devam eden ilişkiye tepki olarak Mossad'dan ayrıldı ancak teşkilatın Marunilerle stratejik ittifakı gitgide derinleşiyordu.

Falanj liderleri Begin'in duygusal yapısını tam olarak kavramış, onun desteğini nasıl elde edeceklerini anlamışlardı. Irgun'da Begin'in emri altında görev yapmış, o günlerden beri Begin'in yakın dostu olmuş, Begin hükümetinde de IDF subaylığı ve savunma bakan yardımcılığı yapmış Mordechai Zippori, "Begin kendisini ezilenlerin kurtarıcısı, zor durumda olanların yardımcısı olarak görüyordu" diyordu. "Aslında tarih konusunda veya Ortadoğu'daki meseleleri yönetmek konusunda marifetli değildi; Falanjistlerin, FKÖ'nün ortadan kaldırmak istediği bir Batılı Hıristiyan azınlık olduğuna inanıyordu. Tıpkı bizi, İsrail'deki Yahudileri değerlendirdiği gibi."

Zippori, yönetim içinden Mossad ve IDF'ye kafa tutan tek politikacıydı, onları ve Begin'i "Falanjistlerin patronu olmamalı, onların çatışma keşmekeşlerine bulaşmamalıyız" diyerek ikna etmeye çalışıyordu. Ama boşunaydı. "(Falanj karargâhının bulunduğu) Jounieh'teki müsrif ziyafetler zevki yüksek rütbeli ordu mensuplarının muhakeme yeteneğini tamamen çürütmüştü."

Hatem'in kireç kuyularında yok edilen tüm cesetlere rağmen, FKÖ'ye bağlı muhtelif milis güçleri güney Lübnan'daki konumlarını güçlendirmeyi başarmışlardı. Sınır boyunca İsrail'deki topluluklara top mermisi ve füzeler fırlatıyorlar, IDF ise Filistinlilerin müstahkem mevkilerini top atışlarıyla havadan bombalayarak karşılık

veriyordu. Her iki taraf da 1979 yılı boyunca belirli bir güzergâha yerleşmişler, sonsuzmuş gibi gözüken bir karşılıklı bombalama tarzı geliştirmişlerdi.

FKÖ'ye bağlı, Ebu Abbas'ın yönettiği bir gruba mensup terör timi 22 Nisan 1979'da gece yarısına yakın bir saatte, lastik botlarla Lübnan sınırına yedi mil uzaktaki İsrail şehri Nahariya sahillerine indi. Dört üyeden biri, o zamanlar on altı buçuk yaşında olan Samir Kuntar'dı. Dörtlü, bir eve girmeye çalışıp ateş edilmesinden dolayı korkarak kaçtıktan ve kendilerini tutuklamaya çalışan bir polisi öldürdükten sonra, Haran ailesinin evine girerek baba Danny ve dört yaşındaki kızı Einat'ı rehin aldı. Rehineleri, askerlerin ve polislerin konuşlandığı, art arda çatışmaların meydana geldiği sahile sürüklediler. Kuntar önce Danny'yi silahla vurdu, sonra da Einat'ın saçlarından tutarak ölünceye kadar kafasını bütün kuvvetiyle bir kayaya tekrar tekrar vurdu.

Danny'nin karısı Smadar, iki yaşındaki kızı Yael'le birlikte binadaki döşeme altı boşluğuna saklanmıştı. Smadar, bağırarak saldırganların kendilerini bulmasına yol açmaması için çocuğun ağzını kapatmıştı. Terörizmin dehşeti konusunda dünya çapında bir farkındalık yaratma hedefiyle *Washington Post*'ta yazdığı makalede, "Yael bağırsaydı teröristlerin bulunduğumuz yere bir el bombası atıp bizi öldüreceğini biliyordum" diyordu. "Bu yüzden nefes alabileceğini umut ederek ağzını elimle kapattım. Orada yatarken annemin Holokost sırasında Nazilerden nasıl saklandığını anlattığı geldi aklıma. 'Tıpkı annemin başına gelenler gibi' diye düşündüm."

Smadar, yaşadığı panikten dolayı [elini çocuğunun ağzına – ç.n.] çok sıkı bastırmıştı. Küçük kızını boğarak öldürdü.

IDF Kuzey Kuvvetleri Komutanı Tümgeneral Avigdor "Yanosh" Ben-Gal, hadiseden kısa süre sonra olay yerine ulaştı. Einat'ın paramparça olmuş başını, Yael'in cansız bedenini ve sevdiği her şeyi kaybettiğini anladıktan sonra acı içinde haykıran Smadar'ı gördü. "Canavarlığın boyutunu hayal bile edemezsiniz" diyordu Ben-Gal. Başbakan Begin, Danny ve iki çocuğu için düzenlenen cenaze töreninde İsrail'in milli şairi Hayim Nahman Bialik'ten bir mısra alıntılıyordu: *"Böyle bir intikam – küçük bir çocuğun kanının intikamı – Şeytan tarafından bile henüz icat edilmedi."*[39]

39) Begin'in alıntı yaptığı bu mısra, Bialik'in "Katliam Üzerine" adlı şiirine aittir. (ç.n.)

Nahariya'daki korkunç katliam, İsrail'le FKÖ arasındaki çatışmanın topyekûn savaşa dönüşmesindeki kilometre taşlarından biri oldu. Genelkurmay Başkanı Eitan, Ben-Gal'e basit bir emir verdi: "Hepsini öldürün." Kastettiği, FKÖ'nün tüm üyeleriyle birlikte Lübnan'daki örgütle bağlantısı olan herkesti.

Böylesine bir politika İsrail hükümeti tarafından hiçbir zaman onaylanmamıştı. Bir zamanlar şahin kanatta yer alan ancak bu kez çok daha ılımlı olan Savunma Bakanı Weizman'ın bunun ne oranda farkında olduğunu anlamanın bir yolu bulunmuyor. "Birçok güncel meseleyle ilgili anlaşmazlıklarımız vardı" cümlesi, Eitan'ın ilişkilerini tanımlama biçimiydi. "Ben Lübnan'daki teröristlere karşı misilleme eylemleri yapmaktan yanaydım. [Weizman] ... göze girmek ve kamuoyunun kızgınlığını yatıştırmak için konumunu değiştirirdi. Arapları hiç anlamazdı Ezer... Araplar, kendilerine verilen tavizleri bir zayıflık ve bezginlik alameti olarak görürler... Ne Ezer benim düşüncemi kabul ediyordu, ne de ben onunkini."

Ben-Gal, "IDF'nin özel operasyonlardaki en iyi uzmanı" diye tanımladığı, on yıl önce Gazze'deki terörü bastıran kişi olan Meir Dagan'ı, Eitan'ın lütfuyla Güney Lübnan Bölgesi (GLB) olarak bilinen yeni birliğin başına atadı. Dagan albaylığa terfi ettirildi. Ben-Gal onu Lübnan'ın güneyine bakan tepelerden birinin zirvesine götürdü. "Şu andan itibaren" dedi ona, "buranın imparatoru sensin. Ne yapmak istiyorsan yap."

Ben-Gal ve Eitan, Dagan için hedefleri belirlediler: Yıldırmak, engellemek, İsrail'in sadece savunmada kalmayacağını, aynı zamanda sert biçimde saldıracağını netçe göstermek. İlk aşamadaki gizli faaliyetlerin daha spesifik hedefiyse Güney Lübnan'daki FKÖ üsleriyle birlikte teröristlere yardım eden, İsrail'e karşı operasyona girişmeden önce onlara kapılarını açan bölge sakinlerinin evlerini vurmaktı.

Dagan, direktife uygun olarak canı ne isterse yapıyordu. Kendisinin yanı sıra belli sayıdaki istihbarat elemanı ve operasyonel personel, Marjayoun'daki GLB karargâhında doğrudan kendisine rapor veren gizli bir örgüt meydana getirmişti. "Dagan'ın gizli operasyonlarına tam özgürlük tanıdım" diyordu Ben-Gal. "Meir gizli, küçük ölçekli çarpışmalarda, gölge ve karanlık yerlerde, casusluk faaliyetlerinde ve ister küçük olsun ister büyük olsun komplo kur-

ma işinde yer almaktan hoşlanıyordu. Bu onun en iyi yaptığı şey. O çok cesur, çok yaratıcı, çok inatçı, büyük riskler almaya hazır bir adam. Neler yaptığını biliyor ama görmezden geliyordum. Bazen bir şeylere göz yummanız gerekir."

David Agmon, kuzey kuvvetleri kurmay başkanı ve Dagan'ın gizli operasyonlarında yer alan az sayıda kişiden biriydi. "Amaç İsrail'e ait bir iz bırakmadan Lübnan'daki Filistinliler ve Suriyeliler arasında kaos yaratmak, onlara daima saldırı altında oldukları hissi vermek ve onlara güvensizlik duygusu aşılamaktı" diyordu. Dagan ve adamları, İsrail'e ait bir iz bırakmamak için, Arafat'tan nefret eden ve Filistinlilerin Lübnan ve Lübnan halkına sanki o topraklar kendilerine aitmiş gibi davranmalarına öfkelenen Lübnan yerlilerini, Hıristiyanları ve Şii Müslümanları devşiriyordu. Dagan'ın GLB'si, kendi ifadesiyle o "operasyonel birlikleri" kullanarak Güney Lübnan'da bir dizi hedefli öldürme ve sabotaj operasyonları başlattı.

"Raful ve ben bir göz işaretiyle görevlere olur veriyorduk" diyordu Ben-Gal. "Ona 'Raful, yapılması gereken bir operasyonumuz var' derdim. O da 'Tamam ama yazılı bir şey olmasın' derdi. 'Benimle senin aranda, kişisel... Bilinmesini istemiyorum' derdi. Askeri bürokrasiyle hareket etmiyorduk çünkü bu eylemleri hem yapıyorduk hem yapmıyorduk. Onları [yerel kişileri] vekiller, paralı askerler olarak kullanıyorduk. Onları –Hıristiyanları, Şiileri ve Sünnileri– motive edip birbirlerine karşı oynatıyorduk."

Bu saldırılar için kullanılan birincil yöntem, petrol varillerinin içine ya da koruma alanlarına gizlenen patlayıcılardı. Faaliyet IDF tarafından resmi olarak onaylanmadığı ve ordunun geri kalanından gizlenmek durumunda olduğu için, Ben-Gal, o zamanlar yaşamakta olduğu Mahanayim Kibbutzu'nun sekretaryasından onlara ait olan Diyuk metal işletmelerini kullanmak için izin istedi. (Sekreterlerden biri, "Tabii ki ona anahtarları verdik, elimizden gelen desteği sağladık" diyordu. "Bu adam komuta kademesinin başı. O bizim için bir kraldan farksızdı.")

Patlayıcılar, Eitan'ın, komutanına amacı bilmeksizin işbirliği yapmasını emrettiği IDF'ye bağlı bomba imha birliği tarafından temin edildi. Birlik –bazıları İsrail tarafından ganimet olarak ele geçirilmiş füzeler, mayınlar, el bombaları gibi– eski, patlamamış savaş araç gereçlerini etkisiz hale getirmekte uzmanlaşmıştı. IDF bu

şekildeki patlayıcı maddeleri kullanarak, bu maddelerin düşmanın eline geçmesi durumunda İsrail'le bir bağlantının ortaya çıkarılma ihtimalini muazzam derecede azaltıyordu.

"Oraya gece vakti gelirdik" diyordu Ben-Gal. "Meir, ben, diğer adamlar ve patlayıcıları getiren Kuzey Komutanlığı başmühendisi. O küçük varilleri doldurur, sonra da fünyeleri bağlardık." O küçük variller daha sonra büyük sırt çantalarında ya da eğer çok büyüklerse motosikletlerle, bisikletlerle veya eşeklerle kuryelere gönderilirdi. Bombalar kısa süre içinde Kuzey Lübnan'daki FKÖ işbirlikçilerinin evlerinde patlamaya başlar, oradaki herkesi öldürürdü. Bombalar aynı zamanda çoğunlukla Tyre'deki, Sidon'daki FKÖ'ye ait mekânlarda ve bürolarda, o civardaki Filistin mülteci kamplarında da patlar, yoğun zarara ve kitlesel kayıplara yol açardı.

Gecenin karanlığında Lübnanlı başıbozuklara gönderilmek üzere bir kibbutzda bomba imal ederken Ben-Gal ve Dagan için gizlilik tedbirleri gerekiyordu çünkü operasyonlarını sadece FKÖ'den değil, aynı zamanda kendi hükümetlerinden, hatta IDF içindeki meslektaşlarından dahi gizli tutuyorlardı. Yabancı topraklarda gizli ve onaylanmamış bir seferberlik başlatmışlardı. Kuzey Komutanlığı, bu tür meselelere dahil olması gereken AMAN'a ve bunları onaylaması gereken Genelkurmay Operasyon Dairesi Başkanlığı'na rapor veriyordu. "Ama biz onları tamamen hasıraltı ediyorduk" diyordu Ben-Gal. Dagan'a göre AMAN "sürekli onlara karışıyordu. Gizli bir operasyonun ne olduğunu, bu faaliyetin ne kadar önemli olduğunu anlamıyorlardı."

Doğrusunu söylemek gerekirse askeri istihbarat şubesi bu onaylanmamış cinayetlerin önemi konusunda aynı fikirde değildi. O zamanlar AMAN başkanı olan Tümgeneral Yehoshua Saguy, Dagan'ın yaptığı türden operasyonların etkili olup olmadığından şüphe duyan ihtiyatlı bir adamdı. Eitan'ın yaptığı gibi Lübnan'daki durumu ak ya da kara olarak görmüyor, İsrail'in orada başa çıkamayacağı kadar büyük şeylere bulaşabileceği konusunda tekrar tekrar uyarıyordu. Saguy, "Ben-Gal benim Kuzey Komutanlığı'na girmemi ya da o bölgeyi ziyaret etmemi bile engellemeye çalışmıştı" diye hatırlıyor.

AMAN'dan Amos Gilboa, "Kuzey Komutanlığı'yla sürekli bir mücadele vardı" diyordu. "Bizi es geçiyorlar, arkamızdan iş çeviriyorlardı; Yanosh [Ben-Gal] bize hep yalan söylüyordu. Onların hiç-

bir raporuna inanmıyorduk. Olayı daha vahim hale getiren şeyse, tüm bunlar faaliyeti genelkurmaydan gizleyen genelkurmay başkanının onayıyla yapılıyordu. Bu, ülke tarihinin en çirkin dönemlerinden biriydi.

Ben-Gal'e göre Saguy "bir şeylerin düzensiz yürüdüğünü anlamıştı" ve gerçekleri ortaya çıkarmaya çalışıyordu. Saguy, normal şartlardaki görevi askerlerin güvenli olmayan hatlardaki askeri sırları ele vermelerini engellemek olan saha güvenlik birimi Akbaba'ya, Kuzey Komutanlığı'nın telefon görüşmelerinin dökümünü hazırlamasını emretti. "AMAN'ın komplosunu" ortaya çıkarmakla övünen Ben-Gal, "Ama benim komutanlığıma bağlı irtibat subayları, onları benim santrale bağlanırken yakaladı, ben de onları cezaevine tıktım" diyordu.

Ben-Gal'in Nazareth'deki bürosuyla Dagan'ın kuzey sınırında ve Lübnan'ın içinde bulunan komuta mevkileri arasında kurulmuş şifreli bir iletişim kanalı vardı. O zamanlar Kuzey Komutanlığı'nda kıdemli bir subay olan Efraim Sneh, Ben-Gal'in kendisini gizli faaliyetler konusunda ilk kez bilgilendirdiği zamanı anlatırken, "Bu, bana gösterdiği ilk şeydi" diyordu. "Oradaki belli bir ahizeyi işaret etti ve 'Bu, Yehoshua'nın [Saguy] bizi dinleyememesi, AMAN'ın başımızdan defolup gitmesi için' dedi." Sneh, Ben-Gal ve Eitan'ın "ispiyoncu ve her özgün inisiyatifi engellemeye çalışan Saguy'a yönelik tutumlarında haklı olduklarını" söylüyordu.

Saguy, kısa süre sonra Başbakan Begin'e giderek Ben-Gal'in Dagan'a, çatışmada öldürülen teröristlerin cesetlerine bubi tuzakları kurulmasını, böylece cesetleri almaya gelen yoldaşlarının da katledilmesini emrettiği konusunda şikâyette bulundu. Ben-Gal açık şekilde bundan AMAN'ın şifreli telefonunu deşifre etmeyi başardığı sonucuna varıyordu.

"O zaman başka seçeneğimiz kalmadı" diyordu. "Gizliliği koruyabilmek için tüm görüşmeleri yüz yüze yapmak zorunda kaldık." Eitan zaman zaman, genelde de haftada bir kez yaşadığı tarım köyü olan Tel Adashim'den çıkar ve Ben-Gal'le buluşup yürüttükleri gölge savaşındaki bir sonraki hamleyi planlamak için Nazareth yakınlarında bulunan Kuzey Komutanlığı karargâhına giderdi.

O durumda dahi her şey gizli tutulamıyordu. 1980 yılının başlarında IDF içerisinde Saguy'un öncülük ettiği birçok unsur, Sa-

vunma Bakan Yardımcısı Zippori'yi, Ben-Gal'in Lübnan'da haydutluk operasyonları yaptığı konusunda bilgilendirmeye başlamıştı. Zippori'ye başvuruyorlardı çünkü neler olup bittiğiyle ilgili sesini yükseltmeye cesaret edebilecek tek politikacının o olduğunu biliyorlardı. "Bana Lübnan'daki patlamalardan, hatta Yanosh'un, patlamaların arkasında FKÖ'nün bulunduğu izlenimi vermek için bizzat IDF'ye bağlı askerler tarafından tutulan yollara mayın döşediğinden söz ediyorlardı."

Zippori haziran ayında, iki ay önce Güney Lübnan'daki Batı Bölgesi'nde bulunan bir anacadde üzerinde, FKÖ personelini vurmak amacıyla bombalı bir aracın patlatılması eylemi sonucu kadın ve çocukların öldürüldüğünü duydu. "Raful operasyonu onay için üst mercilere götürmemişti çünkü bize öyle bir şey için yetki verilmemesinden korkuyorduk" diyordu Ben-Gal. Kuzey Komutanlığı, hem iç askeri yazışmalarda hem de kamuoyu nezdinde operasyonun Lübnanlı yerel milis güçlerinden biri tarafından gerçekleştirildiğini iddia etti; bu iddia makul gözükse de tamamen gerçek dışıydı.

Ben-Gal, "İki araç kaçmayı başardı. İki araç alev aldı ve infilak etti. O iki araçta büyük yıldızlar [önemli FKÖ elemanları – ç.n.] vardı diyebilir miyim? Hayır, yoktu. Ama birkaç elemanı öldürdük" diyordu.

"Bunun korkunç bir şey olduğunu düşünüyordum" diyordu Zippori. Savunma bakanı olarak görev yapan Begin'den (Weizman mayıs ayında istifa etmişti) Ben-Gal ve Dagan'ı ordudan ihraç etmesini talep etti. "Menachem, biz egemen bir devletiz. Ordu ne yapıyorsa ancak kabinenin yetkilendirmesiyle yapabilir. Eğer böyle bir şey kabinede tartışmaya açılsaydı kendi düşüncemi söylerdim. Ama kabineye gelmedi, dolayısıyla da kimse yetki vermedi."

Ben-Gal Tel Aviv'de bulunan savunma bakanının bürosuna çağrıldı, orada Begin, Zippori, Eitan ve Saguy kendisini bekliyordu. "Lübnan'da yetki dışı eylemler gerçekleştiriyorsunuz. Bu eylemlerde kadınlar ve çocuklar ölüyor" diye çıkıştı Zippori.

Ben-Gal, "Doğru değil" şeklinde cevap verdi. "Dört ya da beş terörist öldürüldü. Gece yarısı saat 2.00'de Mercedesle Lübnan'da kim gezer? Sadece teröristler."

Zippori anında karşı çıktı. "Genelkurmayın onayını almadan iş yapan Kuzey Komutanlığı başkanı ihraç edilmelidir" dedi. "Ben

savunma bakan yardımcısıyım ama hiçbir şeyden haberim yok. Genelkurmay başkanının haberi yok."

Ben-Gal, Eitan'ın kalkıp her şeyin kendi onayıyla yapıldığını anlatması gerektiğini işaret etmek üzere küçük el hareketleri yapıyordu. Ancak kendisini bu işe bulaştırmaması gerektiğini sezen Eitan, Ben-Gal'i görmezden geliyor, kolundan çıkararak evirip çevirdiği saatiyle oynuyordu.

Sonunda Begin konuştu. "General Ben-Gal" dedi, "bir subay olarak şerefiniz üzerine şu soruyu cevaplayın: Operasyon için üstlerinizden birinden onay aldınız mı?"

"Evet, başbakan. Onay aldım."

"Kuzey Komutanlığı başkanına inanıyorum. Ordudaki bir general yalan söylemez. Konu kapanmıştır. Toplantıyı bitiriyorum" dedi Begin.

Acaba Begin çevresinde olup bitenlerin farkında mıydı? Begin'i hâlâ kıymetli bir komutan ve saygıdeğer bir lider olarak gören Zippori, ordu mensuplarının Begin'in generallere yönelik romantik tutumunu istismar ederek onu tekrar tekrar kandırdığına inanıyordu. Diğerleri ise deneyimli bir politikacı olan Begin'in durumu tamamen kavradığına fakat korkunç eylemlerin inandırıcı inkârını sürdürmeyi tercih ettiğine inanıyordu. Durum ne olursa olsun, devletin üst kademesindekiler başbakandan durumu düzeltmesini istemenin bir faydası olmadığını anlamışlardı.

AMAN ve Kuzey Komutanlığı arasındaki iç çatışmanın sürmesine, AMAN'ın daha sonraları Lübnan'daki kaynaklarından Kuzey Komutanlığı'nın araba ve eşekleri kullanarak gerçekleştirdiği bombalamalarla ilgili bilgi almasına rağmen, sonunda meselenin peşini bırakmaya karar verdiler. Gilboa, "Küçük, taktiksel nitelikli gördüğümüz çok fazla operasyon vardı, bu yüzden vazgeçmeye karar verdik" diyordu. "Dedik ki 'politik açıdan zarar vermediği sürece belki de bilmememiz daha iyi.' 'Bırak genç adamlar ortaya çıkıp önümüzde oynasınlar' gibi bir şeydi yani."

Gilboa bu sözleri İncil'in 2. Samuel bölümünün 2:14 sayılı ayetinden alıntılıyordu. Esasen "Bırakın çocuklar eğlensin" şeklindeydi.[40] Ben-Gal'in hedefleri alt düzeydeki FKÖ elemanları, yaptığı

40) Söz konusu ayetin ilgili bölümü Türkçeye, "Ne olur gençler kalkıp önümüzde dövüşsünler" şeklinde çevrilmiştir. (ç.n.)

görevler ise daha çok kısa süreli taktiksel çatışmalardı. Onun gizli savaşında FKÖ liderliğinden hiç kimseye dokunulmuyordu. Operasyonların Dagan için bir tür oyun olduğunu söylüyordu. "Resim yapmayı nasıl hobi edinmişse –ki çok güzel resim yapar– aynı durum bu operasyonlar için de geçerliydi" diyordu Ben-Gal. "Operasyonlar Meir'in hobisiydi."

Ben-Gal, "Faaliyetlerin belli etmeden gerçekleştirilmesini uygun görüyordum" diye devam ediyordu. "Bazen illa birilerinin bilmesi gerekmez. Zippori gibi solucanlık yapmamanız, gerçekleri sonuna kadar sürekli kurcalamamanız gereken konular vardır. Bırakın işler yürüsün, eğer işler kötüye giderse Dagan'a nasıl arka çıkacağınızı bilin yeter. Doğru, Dagan vahşi bir adam ama çitlerden atlayıp bazen bacaklarından birini kıran genç bir at, iki adım attırmak için kırbaçla vurmanız gereken katırdan daha iyidir."

Başbakan Menachem Begin 5 Ağustos 1981'de, Ariel "Arik" Şaron'u İsrail'in savunma bakanlığına atadı. Begin eski generale derin bir hayranlık besliyordu. Şaron'un agresifliğinden ve üstlerinin otoritesini kabul etmekteki isteksizliğinden zaman zaman endişe duysa da onu "orduların şanlı komutanı", "uluslararası bir stratejist" diye adlandırıyordu. Begin iki yıl önce yarı şaka yarı ciddi, "Şaron, Knesset'e tanklarla saldırabilir" demişti.

Begin yine de Şaron'un Mısır'la yapılacak barış antlaşmasına giden yolda Sina'dan çekilme işini yönetecek doğru adam olduğuna inanıyordu. Yerleşimciler ve aşırı sağcıların yaptıkları şiddetli gösterilere rağmen Şaron görevi kan dökülmeden yerine getirmeyi başarmıştı.

Ancak Şaron bir taraftan da işgal edilmiş topraklar olduğu için Savunma Bakanlığı'nın yetki alanına girmiş bulunan Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde daha fazla yerleşim inşa etmek için konumundan kaynaklanan gücünü istismar ediyordu. Aynı zamanda savunma kuruluşuna hırçın ve girişken bir ruh hali aşılıyordu. Hem Şaron hem de 1950'li yıllarda IDF'ye bağlı Paraşütçü Birliği'nde onun emri altında subay olarak görev yapmış olan Eitan, Lübnan'daki FKÖ üslerine karşı mücadele etmeyi olağanüstü önemli görüyorlardı, bu yüzden orduya, oraya yönelik büyük bir askeri seferberlik için plan yapmaya başlanması emri verdiler.

"Şaron'un planları bize çok yavaş bir şekilde belli ediliyordu" diyordu Efraim Sneh. "İlk başta bize [Lübnan'a yönelik] sınırlı bir askeri sızma harekâtı hazırlamamızı emretmişti, çok kısa bir süre sonra da Beyrut-Şam yoluna kadar büyük çaplı bir işgal için haritalar çizmemizi emretti." Kuzey Komutanlığı Kurmay Başkanı David Agmon, daha sonraki bir aşamada Şaron'un kendisine Lübnan'ın tümünü hatta Suriye'nin de bazı bölgelerini işgal etmek için plan hazırlama emri verdiğini söylüyordu. Sneh, "Her şeyi bilmediğimizin, hükümetin de bizim bildiklerimizden daha az şey bildiğinin farkındaydık" diyordu.

Ancak Şaron bile İsrail'in Lübnan'ı kolayca işgal edip bir bölümüne yerleşemeyeceğinin farkındaydı. 1981 yılının Temmuz ayında Başkan Reagan'ın Ortadoğu özel temsilcisi Philip Habib, İsrail'le FKÖ arasındaki mücadelenin Lübnan ayağında ateşkes sağlanması için arabuluculuk yaptı. Şaron ve Eitan, FKÖ'nün diğer yerlerde, örneğin işgal edilmiş topraklarda ya da Avrupa'da İsraillilere saldırmaktan kaçınacağı taahhüdünü içermeyen anlaşmaya şiddetle karşı çıktı. Şaron'a göre Paris'teki bir sinagoga atılacak bir bomba ateşkesin ihlali olarak değerlendirilmeliydi. Dahası, Begin ve Şaron dünyanın herhangi bir yerinde Filistinliler tarafından gerçekleştirilen herhangi bir eylemden, eylemi gerçekleştiren örgüt FKÖ bileşeni olmasa bile Arafat'ı sorumlu tutuyorlardı. Ama dış dünya olayları farklı değerlendiriyordu; Habib İsraillilere Birleşik Devletler'in Lübnan'a yönelik bir toprak istilasını ancak ve ancak FKÖ tarafından gerçekleştirilecek bariz bir provokasyona cevaben yapıldığı takdirde destekleyeceğini belli etmişti.

Şaron barış içinde geçen her bir günün Arafat'a ve adamlarına Lübnan'daki konumlarını geliştirmek ve oradaki askeri mevzilenmelerini güçlendirmek adına bir lütuf olduğunu düşünüyordu ki haklıydı. Planını hayata geçirmek için işleri biraz hızlandırmaya ve Dagan'ın Kuzey Komutanlığı'ndaki gizli teşkilatını aktif hale getirmeye karar verdi. Sneh'e göre "bu faaliyetin ikinci aşaması, bir İsrail işgali için gerçekçi ve sağlam bir sebep ortaya çıkaracak şekilde Sur, Sidon ve Beyrut'ta bir kaos ortamı yaratmaktı."

Şaron aynı zamanda gizli operasyonları gözetlemesi için Eitan'ı kişisel temsilcisi olarak kuzeye yolladı. Tel Aviv Templer'larının katili, Eichmann'ı esir alan kişi ve Mısır'daki Alman bilim insanlarına

yönelik operasyonların komutanı olan Eitan, direktörlük için pas geçilince kızgınlık içinde örgütü [Mossad'ı – ç.n.] terk etmişti. 1981 yılında, Savunma Bakanlığı'nın çoğunlukla askeri teknolojiden sorumlu casusluk ordusu olan Lakam'ın başı sıfatıyla başbakanın karşı terör danışmanı olarak görev yapıyordu.

1981 Eylülünün ortalarında Beyrut'un Filistin'e yakın bölgelerinde ve diğer Lübnan şehirlerinde düzenli olarak bombalı araçlar patlatılıyordu. Bunlardan biri Beyrut'un Fakhani bölgesinde 1 Ekim tarihinde patlatıldı ve aralarında FKÖ'ye ait bir giysi fabrikasında çıkan yangının ortasında kalan çok sayıda kadının da bulunduğu seksen üç kişi öldü, üç yüz kişi yaralandı. Bir başka bombalı aracın Sidon'daki FKÖ karargâhının yakınında patlatılması sonucu yirmi üç kişi yaşamını yitirdi. Sadece 1981 yılının Aralık ayında arabalara, motosikletlere, bisikletlere ya da eşeklere yüklenen bombaların FKÖ bürolarının veya Filistinlilerin yoğun olduğu yerlerin yakınında patlatılması sonucu çok sayıda kişi hayatını kaybetti.

Kendini Lübnan'ın Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi olarak adlandıran yeni ve bilinmeyen bir örgüt bu olayların tümünü üstleniyordu. Arabaların yolda durdurulması halinde taşınmakta olan şeylerin zararsız mallar olduğu izlenimi vermek için patlayıcılar artık Ariel çamaşır deterjanlarının içine yerleştiriliyordu. İsrailliler, arabaların hedef bölgeye doğru yol alırken yakalanması ihtimalini azaltmak için bazı durumlarda kadın sürücülere görev veriyordu.

Bombalı araçlar IDF'ye bağlı Özel Operasyon Yürütmesi (Maarach Ha-Mivtsaim Ha-Meyuchadim) tarafından geliştiriliyor ve bu eylemler, [günümüzdeki – ç.n.] dronların ilk örneklerinden birinin kullanılmasını gerektiriyordu. Bu dronlar patlayıcı maddenin ateşleyici mekanizmasını harekete geçiren sinyalleri iletiyordu. Dagan'ın adamlarından biri havadan ve karadan gözetleme altında aracı hedefe doğru sürüyor, oraya park ediyor, sonra da ayrılıyordu. Gözetleyenler bekledikleri anın geldiğine kanaat getirince de butona basıyorlar, aracı havaya uçuruyorlardı.

Şaron bu operasyonların Arafat'ı İsrail'e saldırma yönünde provoke etmesini umuyordu. Bu gerçekleştiği takdirde buna Lübnan'ın işgaliyle cevap verilebilir, en azından FKÖ'nün Falanj'a karşı misilleme eylemi yapması sağlanarak İsrail'in Hıristiyanları korumak adına büyük bir kuvvetle bölgeye sıçramasının önü açılabilirdi.

Lübnan'ın Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi de Lübnan'daki Suriye tesislerine yönelik saldırılara başlamıştı, hatta IDF birliklerine karşı yapılan saldırıları bile üstleniyordu. "Kendi kuvvetlerimize karşı yapılan operasyonlarla asla bağlantımız olmadı" diyordu Dagan, "ama cephe, sanki Lübnan'daki tüm yabancılara karşı faaliyet yürütüyormuş gibi itibar kazanmak için [saldırıları – ç.n.] üstleniyordu."

Yaser Arafat bu dalavereye karşı oyuna gelmedi. Mossad'ı patlamaların ve "cephe"nin arkasında olmakla suçluyordu. Ancak bu da çok doğru değildi. Aslında Mossad, Ben-Gal ve Dagan'ın yaptıklarına şiddetle karşı çıkıyordu.

O zamanın Mossad yetkililerinden biri, "Şaron'un arka çıkmasıyla korkunç şeyler yapılıyordu" diyordu. "Ben vejetaryen değilim, İsrail'in gerçekleştirdiği katliam operasyonlarının bir kısmını destekledim hatta bizzat yer aldım. Ama burada siviller arasında kaos ve korku yaratmak adına kitlesel şekilde öldürmek için öldürme eylemlerinden bahsediyoruz. Ne zamandan beri pazar yerlerine havaya uçuracağımız bomba yüklü eşekler gönderiyoruz?"

O zamanlar Lübnan'da bulunan bir başka Mossad elemanı ise şöyle söylüyordu: "Havaya uçurulan ve bir sokağı tamamen yerle bir eden araçlardan birini belli bir mesafeden gördüm. Lübnanlılara bir bombalı aracın nasıl etkili olabileceğini öğretiyorduk. Sonrasında Hizbullah'tan gördüğümüz her şey, bu operasyonlardan sonra onların [Lübnanlıların – ç.n.] neler olduğunu görmelerinden kaynaklanıyordu."

Dagan ve Ben-Gal cephenin sivillere zarar verme niyetinde olduğunu şiddetle reddediyorlardı. "Hedefler daima askeri hedeflerdi" diyordu Ben-Gal. Dagan ise vekâlet savaşçıları kullanmanın bir alternatifi olmadığını dile getiriyordu. "Bizim adımıza görev yaparken öldürülen bir Lübnanlının mezarı başında sonsuz gözyaşı dökmeye hazırım, yeter ki hiçbir Yahudinin hayatı tehlikede olmasın." Ama aynı zamanda paralı asker kullanmanın dezavantajları olduğunu da ekliyordu. "Ona [bir Lübnanlıya – ç.n.] patlayıcılar verip bir yerlerdeki FKÖ karargâhını havaya uçurmaya gitmesini isteyebilirsiniz ama onun kendi hesapları vardır ve şimdi elinde bir yerlere yerleştireceği bir bomba da vardır. O yüzden bazen bombanın başka bir yerlerde patlatıldığı da olur."

Arafat, Şaron'un işgalini başlatması için Filistinlileri ateşkesi ihlal etmeleri yönünde kışkırtmaya çalıştığının farkındaydı. Arafat, Şaron'un bunu yapmasına izin vermemek için işgal edilen topraklardaki şiddeti durdurmaya yönelik kısmen başarılı bir girişimi de kapsayan samimi bir çaba içerisindeydi. Cephenin liderleri Filistinlilerin bu itidali karşısında başka bir aşamaya sıçrama kararı aldı.

Şaron, Arafat'ı arananlar listesine geri döndürdü. Arafat, Mossad'ın onun politik bir figür haline geldiği ve İsrail'in ona zarar vermemesi gerektiği kanaatine vardığı 1974'te listeden çıkarılmıştı. Ben-Gal ve Dagan, Ortadoğu tarihinin seyrini değiştireceğini umdukları bir operasyon planlamaya başladılar. Tel Aviv'deki popüler bir restoranın adından yola çıkılarak Olympia ismi verilen operasyon, aşağı yukarı iki ton patlayıcı madde yüklü kamyonları getirip FKÖ'nün aralık ayında bir festival yemeği planladığı doğu Beyrut'taki bir tiyatronun etrafını sarma planıydı. Muazzam bir patlama tüm FKÖ liderliğini yok edebilirdi. Ama fikirden vazgeçildi, Olympia 1 bir kenara bırakıldı, Olympia 2'ye yönelindi. Bu plan ise 1 Ocak 1982'de FKÖ'nün kuruluş yıldönümünü kutlayacağı Beyrut'taki bir stadyumda kurulacak olan VIP platformunun altına İsrailli ajanların bol miktarda patlayıcı yerleştirmesini gerektiriyordu. Toplu imha, düğmeye bir kez basılmasıyla gelecekti.

Bu plan operasyonel aşamaya ulaştığında Ben-Gal artık Kuzey Komutanlığı'nın başkanı değildi. Şaron'un da ona bir faydası yoktu. Onlarca Filistinliyi havaya uçurmayı planlayan ve Lübnan'da gizli bir savaş başlatan general, Şaron'a göre yufka yürekliydi ve çözüm üretmede eksik kalıyordu. Şaron 1981'in Aralık ayında Ben-Gal'i Kuzey Komutanlığı'ndan alarak yerine daha çok beğendiği başka birilerini atadı; bu hamle, Şaron'un Lübnan üzerine planlarının bir habercisiydi.

İşte bu aşamada Olympia 2 operasyonu hız kazanmaya başladı. Dagan tarafından devşirilmiş üç ajan, 20 Aralık 1981'de VIP platformuna ulaşmayı başararak FKÖ liderlerinin oturacağı yerin altına, tamamı uzaktan kumandalı bir ateşleme aygıtına bağlı yüklü miktarda patlayıcı yerleştirdiler. Bununla birlikte birliğin sınıra üç mil uzakta bulunan bir üssünde, bir buçuk ton patlayıcı yüklü bir kamyon ve her birinde 550 pound[41] patlayıcı yüklü olan iki

41) Yaklaşık 250 kg. (ç.n.)

Mercedes sedan olmak üzere üç de araç hazırlanmıştı. Bu araçlar Lübnan'ın Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi mensubu üç Şii tarafından Beyrut'a getirilecek ve stadyumun VIP platformunun arkasında bulunan bir duvarına yakın bir noktaya park edilecekti. Araçlar platformun altındaki bombanın patlamasından bir dakika sonra, paniğin zirveye ulaştığı, hayatta kalanların kaçmaya çalıştığı anlarda uzaktan kumandayla patlatılacaktı. Kuzey Komutanlığı'nın çok kıdemli bir yetkilisinin sözleriyle ölüm ve yıkımın "Lübnan açısından bile emsali görülmemiş düzeyde" olması bekleniyordu.

Rafi Eitan, planlanmış operasyonla ilgili bir toplantıda Efraim Sneh'e ilettiği bir notta, "Eğer bu iş yürürse, anında bizi [İsrail'i] suçlarlar" yazıyordu. Bu not korkuyla değil, umutla yazılmıştı çünkü Sneh'in daha sonra söylediği gibi "stadyumdaki patlamada ölmeyen FKÖ liderleri ne yapmaları gerektiğini anında bileceklerdir: İsrail'e saldırmak, ateşkesi ihlal etmek ve Lübnan'ın işgali konusunda umutsuz olan Şaron'a, bunu yapabilmesi için gerekli bahaneyi yaratmak."

Her şey yolunda gidiyordu ama sonradan birileri planı Saguy'a sızdırdı, o da Savunma Bakan Yardımcısı Zippori'yi olan bitenler konusunda bilgilendirdi. Saguy, Zippori'ye "Platformda Arafat'la birlikte muhtemelen yabancı diplomatlar da olacaklardır, özellikle de Lübnan'daki Sovyet büyükelçisi Alexander Soldatov" dedi.

Zippori, Şaron'dan nefret ediyor, niyetlerinden her zaman şüphe duyuyordu, bu yüzden devletin kuruluşu öncesindeki yeraltı örgütü olan Irgun'daki komutanına, Begin'e başvurdu. "Büyükelçi meselesi bile başlı başına bir vahamet" dedi. "Ama daha vahimi, çok daha vahimi, bir kez daha kabinenin onayı olmaksızın böyle işler yapıyor olmaları."

Olympia 2'nin gerçekleşmesinin planlandığı günden bir önce, 31 Aralığın erken saatlerinde Genelkurmay Başkanı Eitan, Dagan'ı çağırdı. Dagan, "Birden Şaron'un bize planı sunmak ve harekete geçmek için son onayı almak üzere başbakana gitmemizi emrettiğini duyuyorum" diye hatırlıyor. "Çok yağmurlu bir gündü. Raful bizi, gizliliği korumak için Kuzey Komutanlığı'na gelerek beni alacağı ve birlikte Begin'e gitmek üzere uçağa bineceğimiz konusunda bilgilendiriyordu."

Begin'in bürosunda başbakan onlara sorgulayıcı gözlerle bakıyordu. Begin, "Sovyet büyükelçisinin platformda bulunma ihtimalinin olduğunu söylüyorlar" dedi.

Dagan ise "Bu tek kelimeyle gerçekdışı" dedi. "Onun ya da herhangi başka bir yabancı diplomatın orada olma ihtimali çok az."

Begin, Saguy'a ne düşündüğünü sordu. Saguy bir Sovyet diplomatının katılma ihtimali olduğunu söyledi. "Eğer ona bir şey olursa" dedi, "SSCB'yle çok vahim bir krizin içine girme ihtimalimiz var."

Saguy yıllar sonra şunları söylüyordu: "AMAN'ın şefi olarak görevim sadece operasyonel-askeri durumlara değil, diplomatik durumlara da dikkat etmekti. Begin'e o şekilde komple bir stadyum dolusu insanı öldürmenin imkânsız olduğunu söyledim. Böyle bir katliamın ertesi günü neler olurdu? Tüm dünya üstümüze çullanırdı. Olayı üstlenip üstlenmememiz hiç fark etmezdi. Herkes bunun arkasında kimin olduğunu bilirdi."

Dagan, Eitan ve Şaron, bunun bir daha yakalanamayacak bir fırsat olduğunu söyleyerek Begin'i ikna etmeye çalıştılar. Ancak başbakan bir Rus tehdidini ciddiye alarak planı iptal etmelerini emretti.

"Sonunda elbette ki ben haklı çıktım ve orada Sovyet diplomat ya da başka bir yabancı diplomat yoktu" diyordu Dagan. "Ama ne yapabilirdik ki? Başbakan iptal edin dedi, biz de iptal ettik. Sonrasındaki patlayıcıları geri sökme işi de karmaşık bir işti."

Begin, diplomatlara veya sivillere zarar verme riski çok düşük olan bir başka operasyona hemen yeşil ışık yaktı. Üst düzey FKÖ liderlerinin takip edilmesi sonucu, her ayın bir cuma günü sekiz lüks Mercedes sedandan oluşan bir konvoyla Beyrut'tan ayrılıp hızla Suriye'ye doğru hareket ettikleri, oradan da liderler toplantısı yaptıkları Ürdün'e geçtikleri ortaya çıkmıştı. Bu hem iş hem eğlenceydi ve heyete sık sık Arafat da katılırdı.

1982 Şubatının başlarında bir gece, Kaserya elemanlarından oluşan bir ekip konvoyların her ay geçtiği ana kavşaklardan birine geldi. Trafik ışıklarından birinin başlığını sökerek Mossad'ın teknoloji departmanında üretilen başka bir başlıkla değiştirdiler. Bu başlığın içinde fotoğrafları Mossad karargâhına ileten bir de kamera vardı. 5 Mart Cuma günü gece saat üçte, FKÖ konvoyunun geçmesi beklenen saatten birkaç saat önce, daha büyük bir başka Kaserya ekibi kavşağa geldi. Yanlarında getirdikleri yüklü miktarda patlayıcıları yolun her iki tarafındaki çukurlara yerleştirmeye başladılar. Patlayıcılara ateşleme fitili eklenmişti, karargâhla kablosuz şekilde

bağlantılıydı. Plana göre Mossad personeli bombaları yerleştirdikten sonra olay yerini terk edip İsrail'e dönecekti. Konvoy Beyrut'tan ayrıldıktan sonra yerel ajanlar tarafından izlenecekti. Konvoy, ağaçlardan biri olarak belirlenen ve aktarılan resimlerde netçe görülebilen belli bir noktayı geçince bombalar patlatılacak ve FKÖ liderliği ortadan kaldırılacaktı.

Şafakta yerel bir polis memurunun İsraillilerin geldiği araçları ve onların yanında diz çökmüş haldeki iki adamı gördüğü âna kadar her şey iyi gidiyordu. Polis Arapça, "Orada ne yapıyorsunuz?" diye sordu. Mossad ajanlarından biri, "Bir düğündeydik, bozuk yemek ikram ettiler" dedi. "Hepimiz ishal olduk. Midelerimizi boşaltmak için durduk." Ekibin iki elemanı çoktan gizlice silahlarını çekmiş, silahların horozunu kaldırmışlardı. Ancak polis kendi yoluna gitmeye karar verdi.

Elemanlar polis kendilerine inandı mı yoksa takviye ekipler getirmek için mi gitti diye meraklanmışlardı. Karargâh hiç risk almamaya karar verdi. Başbakan ve savunma bakanı görevin iptal edilmesi ve ekibin İsrail'e geri dönmesi gerektiği konusunda uzlaştılar. "Eğer elemanların ele geçirilmesine yol açacaksa her görev feda edilmelidir" şeklindeki demir kurala bir kez daha uyulmuştu.

Begin, Dagan'ın Olympia'ya devam etmesine izin verseydi ya da Arap polis memuru yoldan geçmeseydi neler olurdu? Dagan, tarihin bütünüyle farklı bir seyir izleyeceğini iddia ediyordu. "Eğer davranmamıza izin verselerdi ve FKÖ liderliği oyun dışı kalsaydı" diyordu, "hepimiz altı ay sonraki Lübnan Savaşı'ndan ve çok sayıdaki diğer beladan kurtulabilirdik."

Bunu kesin olarak bilmek mümkün değildir. Bazıları Şaron ve Eitan'ın o durumda bile tatmin olmayacağına, onların sadece Lübnan'da değil tüm Ortadoğu'da yeni bir düzen kurmak için muazzam bir planlarının olduğuna inanıyor.

[Şaron ve Eitan – ç.n.] şimdilik sessizliklerini koruyor, savaş için kaçınılmaz gerekçeyi bekliyordu.

15

"EBU NİDAL, EBU MİDAL"

Londra'da her ilkbahar, İngiliz kökenli para basma ve güvenlik sistemleri firması olan De La Rue şirketi, şehirdeki diplomatlar ve şirket yöneticileri için siyah kravat yemeği[42] düzenler. 1982'de bu yemek 3 Haziran akşamı sosyetik Dorchester Oteli'nde düzenlendi. Dünya çapında seksen dört büyükelçi ve CEO ağırlandı, birbirleriyle ilişki kurdu ve karşılıklı dedikodu yaptı.

Yemek akşam saat ondan hemen sonra bitip misafirler çıkmaya başladıktan sonra İsrail'in St. James Kraliyet Saltanatı büyükelçisi Shlomo Argov, bir başka diplomatla sohbet etmek üzere otelin lobisinde durdu. Prens Charles ve Prenses Diana'nın iki hafta içinde doğacak çocuklarına kendi ülkelerinin vereceği hediyeler üzerine konuşuyorlardı. Sonrasında Argov, hemen çıkışta medya patronu Robert Maxwell'le el sıkışarak gazetesinin İsrail'e yönelik dostça tutumundan ötürü kendisine teşekkür etti.

Şin Bet'in VIP korumasının Birleşik Krallık'ta faaliyet yürütmesine izin verilmiyordu, bu yüzden Argov, dedektif Colin Simpson isimli bir muhafız tarafından korunuyordu. İki adam otelden çıktı ve hızlı bir şekilde otuz fit [yaklaşık 10 metre – ç.n.] uzaklıktaki Volvo sedan marka zırhlı elçilik arabasına doğru yürüdü. Simpson, Argov'a arka kapıyı açtı.

Her şey için çok geç olana değin ikisi de kaldırımdaki suikastçıyı görmemişti.

Hussein Ghassan Said, Ebu Nidal adlı terör örgütünün gizli bir hücresinin parçasıydı. O ve iki yoldaşı bir buçuk saat boyunca Dorchester Oteli'nin ön kapısını izleyerek bekliyorlardı. Said, "Operasyondan bir gün önce" diyordu, "yoldaşımız Russan bana geldi ve ertesi günün Filistin ulusu için büyük bir gün olacağını, önemli bir Siyonisti öldüreceğimizi söyledi."

42) İngilizcede "black-tie dinner" olarak geçen bu özel organizasyonlar, adını organizasyon sırasında giyilen resmi kıyafetlerden (genellikle smokin ve siyah takım elbiselerden) almaktadır. (ç.n.)

Said, Polonya yapımı WZ-63 marka ufak bir hafif makineli tüfekle Argov'a arkadan yaklaştı. "Ona yaklaştığımda arabanın içine yönelmeye başlamıştı" diyordu. "Çantamdan silahımı çıkardım ve bana öğretildiği gibi iki elimle tuttum. Diğer adam ona kapıyı açtı. Aramızda sadece birkaç metre kalacak şekilde daha da yaklaştım, sonra kafasına bir el ateş ettim."

Simpson, Argov'u aracın içine doğru itti ve şoföre hastaneye sürmesini söyledi. Büyükelçi ölümcül şekilde yaralanmıştı. Sonra Simpson, Lane parkından iki arkadaşının kendisini beklediği arabaya doğru kaçan Said'in peşine düştü. Simpson, Dorchester'la arasında çok sayıda binanın bulunduğu South Street üzerinde Said'in dönerek kendisine ateş ettiğini söylüyordu. Said ıskalamış, kurşun kraliyet ailesine mensup birinin arabasına isabet etmiş, kraliyet mensubunun kıyafetleri tuzla buz olmuş cam parçacıklarıyla dolmuştu. Neredeyse aynı anda Simpson da .38'lik [9,65'lik – ç.n.] tabancasıyla ateş etmiş, Said'i boynundan, sağ kulağının hemen altından vurarak yere düşmesine neden olmuştu. "Arabaya doğru kaçmaya başladım" diyordu Said. "Silahım tutukluk yaptı. Aniden boynumda korkunç bir darbe hissettim ve yere düştüm."

Said'in arkadaşları olaydan kırk dakika sonra yakalandı. İngiliz istihbaratının Ebu Nidal içerisinde bir çift taraflı ajanı vardı ama onun planlanmış suikast önerisiyle ilgili ihbarını ıska geçmişler, neler olduğunu çok geç fark etmişlerdi.

Argov hayatta kalsa da felç oldu ve 2003 yılındaki ölümüne neden olacak şiddetli rahatsızlıklar yaşadı. 504. Birim'in eski komutanlarından, o zamanlar Mossad'ın Londra istasyonunda görev yapan Yigal Simon'a göre; suikast girişiminin hemen ardından İsrail istihbaratı, gerçek adı Sabri el Benna olan, Arafat'ın yeminli düşmanı Ebu Nidal'in "saldırıyı Irak istihbarat servisi başkanı Barzan el Tikriti adına emrettiğini" öğrenmişti.

Barzan'ın yarı kardeşi yarı patronu Iraklı despot Saddam Hüseyin, suikastın Ortadoğu'daki üç amansız düşmanı olan Suriye, FKÖ ve İsrail arasında geniş çaplı bir askeri çatışmaya yol açacağını, hatta bu çatışmanın en büyük rakibi İran'a da sıçrayacağını umut etmişti.

Aslında Saddam ve Şaron'un şahinler kadrosunun çıkarları benzeşiyordu. 4 Haziran 1982 sabahı yapılan İsrail kabine toplantı-

sında, Başbakan Begin, "Büyükelçiye yapılan bir saldırı İsrail devletine yapılan bir saldırıyla eşdeğerdir, buna yanıt vereceğiz" şeklinde açıklama yapıyordu. Begin, FKÖ'nün bir önceki yaz Amerika'nın önayak olduğu ateşkesten bu yana bir yıldır sorun çıkarmadığını, Argov'un Arafat'ı ortadan kaldırmak isteyen muhalif bir kesim olan Filistinli bir grubun üyesi tarafından vurulduğunu anlatmaya çalışan kendi istihbarat personelini dinlemiyordu. "Onların hepsi FKÖ" iddiasındaydı. Genelkurmay Başkanı Eitan ise daha az incelikliydi: "Ebu Nidal, Ebu *Midal*. FKÖ'ye kuvvetli bir darbe indirmeliyiz."

Kabine Beyrut'a ve FKÖ üslerine yönelik geniş çaplı bir hava bombardımanını onayladı. Arafat açık bir biçimde buna karşı tepkisiz kalmayacaktı. Hemen ardından yirmi dokuz Kuzey İsrail topluluğu FKÖ'nün yoğun top atışlarına maruz kalacaktı.

Said Londra'da otuz yıl hapis cezasına çarptırıldı. Telefon görüşmelerinde ve mektuplarda Lübnan'daki İsrail savaşını kendi sıktığı kurşunun başlattığına inanmadığını söylüyordu. "İşgal yine gerçekleşecekti" diyordu. "İşgalin zamanlamasını etkilemiş olabilir ama Raful ve Şaron her halükârda Lübnan'ı işgal etmek istiyordu. Benim yaptığım şeyi bahane olarak kullandılar."

Muhtemelen haklıydı. Durum ne olursa olsun Lübnan'daki savaş başlamıştı.

Ariel Şaron 5 Haziranda İsrail kabinesine Argov'un vurulmasının öcünü almak ve FKÖ kuvvetlerinin sesini kesmek üzere hazırlanan planı sundu. Operasyona, neredeyse gönülsüz bir şekilde öz savunma operasyonuymuş izlenimi vermek için dizayn edilmiş olan Celile İçin Barış Operasyonu ismini vermişti. Şaron kabineye bunun sadece FKÖ'nün İsrail topluluklarına yönelik top atışı tehdidini ortadan kaldırmayı amaçlayan sınırlı bir saldırı olduğunu söyledi. IDF Lübnan içerisinde o zamanlar FKÖ'nün en büyük silahlarının atış menziline girmemek için kırk kilometreden fazla ilerlemeyecekti.

Plana karşı çıkan tek bakan, o zamanlar iletişim bakanı olarak görev yapan Mordechai Zippori'ydi. Zippori, Şaron'un çok daha büyük amaçları olduğundan kuşkulanıyordu. Askeri geçmişinden dolayı aynı zamanda Lübnan'daki Suriye güçlerinin hemen yanında gerçekleştirilecek bu derinlikteki bir saldırının illa ki İsrail ve Suriye

güçleri arasında bir çatışmaya yol açacağını kavramıştı. Ama Begin, Zippori'nin itirazlarına tersleyerek, "Suriyelilere saldırmayacağımızı söyledim" diye cevap veriyordu.

Ne var ki Zippori şüphelerinde bir kez daha tamamen haklıydı. Aslında bu, Şaron'un gerçek planının sadece başlangıcıydı. Genelkurmay Başkanı Eitan'la beraber çok daha muazzam bir gündemleri vardı: IDF tanklarını tüm Ortadoğu'yu yeniden şekillendirmek için kullanmaya niyetliydi. Onun düşüncesine göre İsrail kuvvetleri ve Falanj müttefikleri Lübnan'ı sınırdan Beyrut'a kadar işgal edecek, tüm FKÖ kuvvetlerini yok edecek ve oralarda konuşlanmış olan Suriye birliklerine ciddi zararlar verecekti. İsrailliler başkentin zapt edilmesiyle Falanj lideri Bashir Gemayel'i devlet başkanı yapacak, böylece de Lübnan'ı güvenilir bir müttefik haline getirecekti. Gemayel bir sonraki aşamada Filistinlileri, bir çoğunluk haline gelip Haşemit Krallığı'nın yerine bir Filistin devleti kurabilecekleri Ürdün'e sürecekti. Şaron'un hesabına göre bu, Filistinlilerin Yahuda ve Samarya'da –Batı Şeria'da– bir devlete sahip olma talebini ortadan kaldıracak, böylece bu bölgeler İsrail'in bir parçası haline gelecekti.

O fantastik planda kritik bir unsur daha vardı: Yaser Arafat'ı öldürmek. Şaron, terörist bir örgüte karşı yürütülen bir savaşta amblemlerin ve sembollerin ölü sayısı kadar önemli olduğuna inanıyordu. Bir mesaj göndermek, Filistinlilerin ruhlarını kanatmak için o ve Eitan Beyrut'a girip Arafat'ın sığınağını bulup onu öldürmeye kararlıydılar.

Bu amaçla Tuzlu Balık kod adıyla bir özel görev kuvveti oluşturuldu. Şaron özel operasyonlar konusundaki iki uzmanını –Meir Dagan ve Rafi Eitan'ı– yeni kuvvetin başına atadı. "Onu [Arafat'ı – ç.n.] öldürmenin her şeyi değiştireceğini düşünüyordum" diyordu Dagan. "Arafat Filistinli tek lider değildi ama bir anlamda Filistin ulusunun kurucu babasıydı. Onun öldürülmesi FKÖ içindeki iç çatışmaların büyük kısmını açığa çıkaracak, o andan itibaren de stratejik karar verme kapasitelerini belirgin biçimde azaltacaktı."

Hem AMAN şefi Tümgeneral Yehoshua Saguy hem de Mossad başkanı, eski bir IDF generali olan İzak Hofi, Lübnan'ın işgaline yoğun şekilde karşı çıkıyordu çünkü Şaron ve Eitan'ın "kırk kilometreyi geçmeyecek bir saldırı" sözünün arkasında, İsrail'i zarar göreceği bir duruma düşürecek bir başka gizli planın olduğunu biliyorlardı.

"Onların ikisini de tanıyordum" diyordu Hofi, "ihtiraslarından vazgeçmediklerini, her zaman istedikleri şeyi [Beyrut'a girip Arafat'ı öldürme işini] bir şekilde başarmaya çalışacaklarını da biliyordum." Hofi, Begin'i, Lübnan'a yönelik bir işgalin Begin'in partisi olan "Likud için Yom Kippur Savaşı olacağı"; tıpkı 1973'teki çatışmanın İşçi Partisi'nin hegemonyasını sona erdirmesi gibi devlet ve kendi kariyeri açısından bir felakete dönüşeceği konusunda uyarıyordu.

Ancak Begin istihbarat örgütlerinin itirazlarını reddetti ve IDF 6 Haziranda Lübnan'a hücum etti.

76.000 asker, 800 tank ve 1500 zırhlı personel taşıyıcısından oluşan ordu, denizden gelen dördüncü bir kuvvetle birlikte üç koldan kuzeye doğru ilerliyordu.

Başlangıç, Şaron'un bakış açısına göre ümit vericiydi. İsrail kuvvetleri çok üstün ateş gücünün yanı sıra AMAN ve Mossad'ın iyice yozlaşmış FKÖ'nün derinliklerine sızarak elde ettiği üst düzey istihbarat sayesinde hedeflerinin çoğuna ulaştı. [FKÖ'ye bağlı – ç.n.] milis askerler AMAN'ın tahmininden bile daha kötü performans sergiliyordu. Birçok kıdemli komutan, adamlarını ölüme terk ederek kaçıyordu.

Tam da Zippori'nin tahmin ettiği gibi Suriyeliler İsrail'in küstah provokasyonuna karşılık verdi. 1973'te Golan Tepelerinde kuvvetleri Suriyeliler tarafından neredeyse çiğnenip geçilen Eitan, ödeşme fırsatı yakalamıştı, [Suriye – ç.n.] kuvvetlerine yönelik karşı saldırı emri verdi. Suriyeliler de İsrail ateşi altında kayboluyordu.

Ancak askeri zaferlerle birlikte İsrail kabinesi kısa süre içinde anladı ki kendilerine söz verilen FKÖ'ye yönelik "kırk kilometrelik saldırı" bambaşka bir şeye dönüşüyordu. Şaron, çeşitli operasyonel nedenlerden ötürü gerekli olduğunu ileri sürerek IDF'ye ilerlemesini sürdürme emri verdi. Bakanlar onun karizmatik ve buyurucu kişiliği karşısında neredeyse hiç itiraz etmediler.

Begin'in askeri sekreteri Tuğgeneral Azriel Nevo, "Kısa sürede kırk kilometre planının eriyip gittiğini, IDF'nin Lübnan'ın daha da derinlerine doğru ilerlediğini gördüm" diyordu. "Şaron yalan söyleyerek Begin ve kabineyi kandırmıştı. Şaron'un muazzamlığı, birkaç kilometre daha ilerlemenin neden gerekli olduğunu, aksi halde ertesi günün sabahında Suriye ordusunun bazı tepelere yerleşip askerlerimiz için tehlike yaratacağını en canlı biçimde nasıl anlataca-

ğını bilmesindeydi. Kabineden büyümekte olan işgalle ilgili yetkiyi işte bu şekilde koparmıştı."

IDF, 25 Haziran tarihinde üzerinde uzlaşılan menzilin çok daha ötesine geçerek Beyrut'u kuşatma işini tamamlamış, rahatsız edici bir ablukayla birlikte şehrin batı bölgelerine yönelik bombardıman başlatmıştı.

Şaron, Maruni Hıristiyan Falanjistlerin özellikle yoğun nüfuslu bölgelerde İsrail'in ilk ölüme göndereceği askerler olarak FKÖ'ye karşı savaşta yardımcı olacağını umut etmişti. Falanj'ın da benzer düşünceleri vardı ama tam aksi yönde: Lübnan'daki hegemonyalarını tesis edebilmek için savaşı yürüten İsrail olacaktı. Nevo, "Falanj'la bağlantıyı yürüten Mossad, Lübnan'daki durumu, Hıristiyanların kapasitelerini ve niyetlerini okumak konusunda kesinlikle yanılmıştı" diyordu.

Falanj liderleri İsraillilere daha fazla toprak işgali yapmaları yönünde ısrar ediyor, hiçbir zaman ete kemiğe dönüşmeyecek askeri yardım vaadinde bulunuyordu. Falanj lideri Bashir Gemayel, 16 Haziranda Genelkurmay Başkanı Eitan'la yaptığı bir toplantıda IDF'nin Beyrut'u işgal etmesi için yalvarıyordu. "Beyrut'a girmeyeceğiniz yönündeki açıklamalarınız işe yaramaz" diyordu Gemayel. "Çünkü Filistinlilerin ve Müslümanların savaşçı ruhlarını güçlendiriyorlar ve politik sürecin önüne engel koyuyorlar." Gemayel'in aynı zamanda bizzat kendi vatanına nasıl davranılması gerektiği konusunda da önerisi vardı: "Hava bombardımanını sürdürmelisiniz çünkü top mermilerinin bir etkisi olmuyor, onlar buna zaten alışık."

Sharon, Eitan ve Falanj, Kıvılcım kod adı verilen kombine bir operasyonla Beyrut'un nasıl ele geçirileceğiyle ilgili ortaklaşa gizli bir plan yaptılar. 1 Ağustosta Şaron'un evinde yapılan, IDF ve Mossad liderlerinin katıldığı bir toplantıda Şaron, Gemayel'e FKÖ'yü ve Suriyelileri söküp atmak için elden geldiğince fazla baskı yapma yönündeki arzusunu belli ederek, "Suyu tekrar kesebilir misiniz?" diye sordu.

Gemayel, "Bizi korursanız kesebiliriz" dedi.

"Tamam" dedi Şaron. "Ama [ABD Dışişleri Bakanı George] Shultz'un [Dışişleri Bakanı İzak] Şamir'le görüşeceği pazartesi günü suyu açık bırakmamız gerekiyor."

İsrail kabinesindeki bakanlar, Şaron'un İsrail tarihinde ilk kez olmak kaydıyla bir başka egemen devletin başkentinin işgal edilmesi emrini verdiğini sonradan duydular. Aslına bakılırsa Şaron, savaşın tüm aşamalarında kabineye, Knesset'e ve ulusa, "Beyrut'a girmek gibi bir amaç yok" şeklinde birçok kez tekrarladığı söz konusunda garanti vermeyi hiçbir zaman elden bırakmamıştı. Ama IDF'ye verdiği emir son derece netti: Mülteci kamplarının ve FKÖ üslerinin bulunduğu Beyrut'un "güney kısmını halletmemiz, imha edilebilecek ne varsa imha etmemiz ... yerle bir etmemiz lazım."

Lübnan'ın topyekûn işgali ve Beyrut'un kuşatılması İsrail için bir bataklığa, –en azından güneyde– on sekiz yıl daha sürecek bir başka işgale dönüşecekti.

Tüm dünya, Begin'le iyi ilişkileri olan Başkan Ronald Reagan bile İsrail'e karşı tavır alıyordu. Reagan, Begin'le yaptığı kızgın bir telefon görüşmesinde, "Beyrut'ta Holokost'a yol açıyorsunuz" diyordu. Begin de en az Reagan kadar kızgın bir şekilde, "Lütfen Bay Başkan, bana Holokostları öğretmeyin. Ben ve halkım 'Holokost'un ne anlama geldiğini gayet iyi biliyoruz" diyerek cevap veriyordu.

Mossad ise FKÖ'nün aslında Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'daki acil gereksinim depoları olan 100.000 kişiye yetecek kadar silah stokuna sahip olduğunu gösterdiği iddia edilen belgeleri Lo281ndra merkezli *Observer* gazetesine sızdırarak görüntüyü dengelemeye çalışıyordu. Bu belgelerde aynı zamanda SSCB'nin Filistinlilerle birlikte savaşmak, Celile'yi işgal etmek, Yahudi yerleşimleri yerle bir etmek ve orada bağımsız bir devlet kurmak üzere Kübalı askerleri yollama niyetinde oldukları iddia ediliyordu. Bu masalların zerre kadar hakikat içerip içermedikleri tartışmalıydı, dünyanın düşüncesini kesinlikle İsrail lehine olacak şekilde değiştirmemişti. Ortadoğu'daki çatışma bir kez daha Davud ile Golyat hikâyesi gibi algılanıyordu; ancak [bu algıda – ç.n.] İsrail güçlü ve acımasız dev, Filistinliler ise acınacak haldeki mazlumdu.

Şaron'un, hükümeti ve İsrail kamuoyunu ne derecede kandırdığı ancak yavaş yavaş ortaya çıkıyordu. Fakat düzenli bir şekilde artış gösteren İsrail kayıpları, belirsiz ve sürekli değişen hedefler ve İsrail'e askerler tarafından getirilen Lübnan'daki yıkım ve acıya ilişkin hikâyeler, protestoları ve muhalefeti yükseltiyordu.

Şaron'un Genelkurmay Başkanı Eitan, IDF'nin Lübnan'daki hamlelerinin büyük çoğunluğunun kabine onayı olmaksızın gerçekleştirildiğini fark etmişti, bu yüzden kendisinin savaşan kuvvetlerle birlikte olduğunu söyleyerek ilgili organın toplantılarına katılmaktan bilerek kaçınıyordu. Tüm muhalefeti yok sayıp kararlıca yoluna devam eden Şaron'a eklemlenme ve ortak olma işini bir kenara bıraktı. (İsrail'in önde gelen rock müzisyenlerinden Shalom Hanoch, Şaron'la ilgili "Kırmızı Işıkta Durmaz" isimli bir şarkı yazmıştı.)

Begin'in Şaron'un karmaşık planını tam olarak ne kadar bildiği belli değil. Şaron zaman içerisinde kendisinin Begin'e yalan söylediğini, bilgileri ondan gizlediğini yazan bir gazeteciye dava açacaktı. Şaron bu davayı kaybetti.

Yaser Arafat'ı ortadan kaldırma planına gelince, kabine toplantılarının ya da Şaron'un görüşmelerinin tam bir transkripti bulunmuyor, bu yüzden Begin'in ve diğer bakanının Tuzlu Balık Operasyonuyla ilgili ne bildiklerini, tabii bir şey biliyorlarsa, tam olarak söylemek mümkün değil.

Begin detaylarla ilgili ne biliyor olursa olsun, yine de, Arafat'tan kurtulmak gerekliliğiyle ilgili düşüncelerini gizlemiyordu. Begin, Reagan'a yazdığı 2 Ağustos tarihli bir mektupta kendisini "Hitler'i sığınakta yok etmek üzere Berlin'e asker göndermiş" gibi hissettiğini belirtiyordu. Aynı hafta Knesset'te yaptığı bir konuşmada bir kez daha Arafat'ı "yüzünde kıllar olan o aşağılık adam, çocuklarımızın katili" diye nitelendiriyordu.

Meir Dagan ve Rafi Eitan tarafından kurulan Tuzlu Balık görev kuvveti, daha da genişletilmiş savaş emirlerinin bile ötesinde faaliyet yürütüyor, elemanlarının büyük çoğunluğu sempatik Yarbay Uzi Dayan'ın yönettiği Sayeret Matkal askerlerinden oluşuyordu. Ancak görev kuvvetinin misyonu, şehir gerilla savaşının gerçeklikleri açısından karmaşıktı. Birlik basit şekilde tek bir adamı öldürmek için Beyrut'a saldırmak üzere bir asker müfrezesi gönderemezdi, bu tasavvur edilemeyecek denli zarara yol açacak bir taktik olurdu. "Bu yüzden ana görev Tuzlu Balık'ın [Arafat'ın – ç.n.] yerini tespit edip onu hava kuvvetlerinin bombalama vizörüne yerleştirmekti" diyordu Dayan. "Ama onun dışındaki yerlere çok fazla zarar vermeden."

AMAN'a bağlı teknoloji biriminin kurucu babalarından biri olan Albay Yossi Langotsky, FKÖ'nün iletişim sistemlerinin tama-

mına erişmesi için haziran ayında Beyrut'a çağrıldı. Erişilen telefon görüşmeleri sayesinde –bu görüşmeler Sayeret askerleri tarafından gerçekleştirilen gizli, derin gözlemler ve Mossad ajanlarının sağladığı bilgilerle çapraz kontrole tabi tutuluyordu– Tuzlu Balık ekibi Arafat tarafından kullanılan saklanma yerleriyle ilgili bol miktarda bilgi edinmişti.

Yine de "çok karmaşık bir görevdi" diyordu Dayan. "Hangi binanın veya mağaranın doğru yer olduğunu anlamak, bunu harita üzerinde tam olarak saptamak, on rakamlı koordinatlara indirgemek, bu koordinatları hava kuvvetlerine ileterek onlara bir uçak havalandırıp bu noktayı bombalamak üzere yeterli zaman kazandırmak; tüm bunlar için farklı kaynaklardan gelen bilgileri harmanlamak zorundaydık."

Tuzlu Balık komuta merkezindeki uzun günler ve geceler, Arafat tekrar tekrar kaçıp kurtulduğu için çoğunlukla sinir bozucu şekilde geçiyordu. Langotsky ve Dayan, Arafat'ın korumalarının onun belli bir zamanda belli bir yerde olacağı yönündeki bilgilendirmelerini dinliyor ve hemen koordinatları hava kuvvetlerine veriyordu. Bir keresinde bizzat Arafat'ın kendi sesini bile duymuşlar, bir çift avcı bombardıman uçağı göndermişler ve binayı yerle bir etmişlerdi. Ancak Arafat, Dayan'a göre "en fazla otuz saniye önce" ayrılmıştı.

Filistinli lider bombaların yeni girdiği veya yeni çıktığı mekânlara düşmesinin tesadüf olmadığını anlamıştı. Adamlarına Şaron'un Beyrut'ta "yaralı kurt" gibi davrandığını ve savaşın uzayıp gitmesinin intikamını almak için kendisini öldürmek istediğini söylüyordu. Daha fazla ihtiyati tedbirler almaya başlamıştı, aynı zamanda farklı yerlerde çok sayıda toplantı düzenliyordu. Yardımcıları arasında, onlardan birinin Mossad ajanı olabileceği yönünde dezenformasyon yayıyor, sürekli geziniyordu.

Bir Tuzlu Balık subayı olan Moshe Yaalon, "Arafat rutininin dışına çıkmaya devam ediyordu" diyordu. "Davranışlarında düzenli bir kalıp yoktu. Bir sığınağa ya da eve karadan yapılacak bir baskın için hazırlığı mümkün kılacak hiçbir şey yoktu."

Gittikçe umutsuzluğa kapılan ekip sayısız fikir ortaya koyuyordu. 3 Temmuz tarihinde sol görüşlü bir İsrail dergisinin editörü olan Uri Avnery (muhabir Sarit Yishai ve fotoğrafçı Anat Saragusti

ile birlikte) şehrin göbeğinde Arafat'la röportaj yapmak için Beyrut'taki cephe hattını geçti. Görüşme İsrail'de büyük bir tartışma yaratmıştı. Arafat ülkenin en büyük düşmanı olarak görülüyordu, bu onun bir İsrailliyle ilk buluşmasıydı. Avnery, "Amacım İsrailli-lerin düşünme biçimini değiştirerek İsrail-Filistin barışına giden yolun açılmasını sağlamaktı" diyordu. Tuzlu Balık ekibinin bu inisiyatife özel bir hayranlığı yoktu (Yaalon, "Avnery ve onun rezil işi hakkında ne düşündüğümü anlatmaya bile kalkışmayacağım" demişti) ama üç İsraillinin izini sürerek onların bir grup suikastçıya doğrudan Arafat'a giden yolu göstermeleri fırsatından yararlanmaya karar verdiler.

Tuzlu Balık ekibi üyeleri arasında İsraillilerin yaşamlarının tehlikeye atılmasına, hatta görevlerini yaptıkları sırada onların da öldürülmelerine izin verilip verilmeyeceğine ilişkin bir tartışma baş göstermişti. Tuzlu Balık toplantısındaki Mossad temsilcisi Avner Azoulai bu tartışmanın sonucunu şöyle özetliyordu: "Operasyonel açıdan koşullar uygunsa, hem Arafat'ın hem de bu üç sevgili Yahudinin hayatta kalmayacağını farz etmek akla uygundur."

Ama daima tedbirli olan Arafat, Mossad'ın Avnery ve beraberindeki iki gazeteciyi izliyor olabileceğinden şüpheleniyordu. Arafat'ın güvenlik muhafızlarının sıkı ve yanıltıcı karşı tedbirler almasıyla Tuzlu Balık ekibi güney Beyrut'un ara sokaklarında izlerini kaybetti.

Günler daha fazla ilerledikçe ve kirli, kışkırtılmış iç savaş, Şaron ve Eitan'ın dünya üzerindeki bir bölgeyi tamamıyla yeniden yapılandırma yönündeki çılgınca ve aşırı hırslı planlarına uyum sağlamayı reddettikçe, iki şahin, Arafat'ı ele geçirmeleri için hava kuvvetleri ve Tuzlu Balık ekipleri üzerindeki baskılarını artırıyordu. O zamanlar hava kuvvetleri bünyesinde bir komutan olan Tümgeneral David Ivry, "Beyrut kuşatmasının ilk gününden itibaren Arafat'ın öldürülmesi meselesine büyük bir önem addediliyordu. Bunun Şaron için kişisel bir şey olduğu hissediliyordu" diyordu. "Arasıra Mossad'dan veya AMAN'dan insanlar Kanarya'ya –Tel Aviv'in oldukça aşağısındaki bir yeraltı sığınağında bulunan hava kuvvetleri komuta merkezine– gelerek bize Arafat'ın orada burada olduğunu söylerlerdi. Şaron ya da Raful da o yerleri derhal bombalamamızı emrederdi."

"Sivillere zarar verme tehlikesinden dolayı bunun can sıkıcı olduğunu düşünüyordum" diye devam ediyordu Ivry. "Genelkurmayın operasyon şubesinden yazılı bir emir almaksızın bu şekildeki bir bombalamaya onay vermeye hazır değildim. Meseleyi bilgi paylaşımı ve karar oluşturma sürecine dayalı organize bir çerçeveye yerleştirmenin daha iyi bir muhakeme yaratacağını umut ediyordum. Aslına bakılırsa emirlerin birçoğu hiçbir zaman yazılı olarak gelmiyordu. Emirler yolda bir yerlerde kaybolup gidiyordu."

Uzi Dayan'ın da benzer endişeleri vardı. "Arafat'ı iki şey koruyordu" diyordu. "Biri her zaman yüzüne gülen talihi, biri de ben. Arafat'ın meşru bir hedef olduğunu düşünüyordum ama hedefi vurmanın tüm araçları meşru kılacağını düşünmüyordum. Büyük ölçüde sivil ölümüne yol açacağını gördüğüm zamanlarda, Arafat orada olsa bile bir yerin bombalanmasına karşı çıkıyordum."

"Raful sinirden küplere binerdi" diye devam ediyordu Dayan. "Beni yanına çağırır ve 'Şöyle şöyle bir yer hakkında bilgi sahibi olduğunu biliyorum. Neden uçaklar havada değil?' derdi. Bense bunun mümkün olmadığını çünkü etrafta çok sayıda insan bulunduğunu söyleyerek cevap verirdim. Raful, 'Boş ver. Bunun sorumluluğunu ben üstlenirim' derdi. Buna izin vermeye hazır değildim. Raful bana savaş etiğini öğretemezdi."

Rafael Eitan, Dayan'a bomba atılıp atılmayacağına karar verme yetkisine sahip olmadığını hatırlatıyordu. Ama Dayan'ın söylediği gibi: "Tek yapmam gereken, hedefin istihbarat açısından uygun olduğunu bildirmekti. Bu açıdan bakarak bombalamanın çok sayıda sivil kaybına yol açacağını anladığımız her durumda hedefin istihbarat açısından uygun olmadığını bildiriyorduk."

Eitan, 4 Ağustos akşamı Hava Kuvvetleri Operasyon Dairesi Başkanı Aviem Sella'dan gelip kendisini görmesini rica etti. İkilinin yakın bir ilişkisi vardı. Eitan'ın gelecek vaat eden, hava kuvvetleri komutanı olma potansiyeline sahip Sella'ya karşı zaafı vardı.

Eitan, Sella'yı selamlayarak ertesi gün her zamanki gibi Kanarya'da çalışmayacağını, "seyahate çıkacağını" söyledi.

"Birlikte çıktığımız son seyahat gibi bir şey mi?" diye sordu Sella; işgale ve Arafat'ı katletme operasyonuna hazırlık için mayıs ayında yaptıkları Beyrut ziyaretini kastediyordu.

Eitan, "Onun gibi bir şey" diye cevap verdi. "Ama daha yüksekten. Yarın sabah Hatzor'da [hava kuvvetlerinin güneydeki bir üssünde] buluşalım. Sen uçağı kullanacaksın, ben de savaş sistemlerini yönlendirip çalıştıracağım. Beyrut'u bombalayacağız." Tuzlu Balık Operasyonu'ndan elde edilen bilgilere göre hedef, Arafat'ın ertesi gün bulunması beklenen bir binaydı.

Sella, Eitan'ın hafif uçaklar için geçerli bir pilotluk lisansına sahip olduğunu biliyordu ama buna rağmen duyduklarının gerçek olduğuna inanamıyordu. "Bu tamamen deliceydi" diyordu. "Şoktaydım. Eğer birileri bana gerçekte havacı olmayan bir genelkurmay başkanının devam eden savaşta bir kırılma yaratmak adına zevk için Beyrut'u bombalarken hava kuvvetleri operasyon dairesi başkanını yanına aldığını söylese, buna asla inanmazdım."

Ama Genelkurmay Başkanı Eitan, Arafat'ı öldürmek konusunda takıntılıydı. Eitan ve Sella ertesi gün Hatzor'da buluştu. İkili, Arafat'ın bir toplantıya katılması beklenen Doğu Beyrut'taki al-Sana'i iş hanını bombalamak üzere keşif seferi yapan dört Phantom'a dahil oldu. "Raful'un performansı pek de iyi değildi; sanırım biraz midesi bulanıyordu. Ben kendi yönlendirmemi yapıyordum. O ise bugünkülere göre oldukça ilkel olan mühimmat sistemini kontrol ediyordu. Hedef üzerinde iki bombalama turu attık, sonra vurup vurmadığımızı görmek için üzerinden bir kez daha uçtuk. Raful mutluydu, tekrar eve, İsrail'e döndük."

Arafat bir kez daha mucize eseri kurtulmuştu: Bombalar binanın bazı bölümlerine Arafat girmeden hemen önce zarar vermişti. Sella hava kuvvetlerinin operasyonlarını yönetmek üzere Hatzor'dan Tel Aviv'e döndü, Eitan ise helikopterle Beyrut'a geçti. "Akşamüzeri Arafat'ı Beyrut'un dışında kendisiyle röportaj yapılırken televizyonda gördüm" diye hatırlıyor Sella. "İsrail'in sivillerin bulunduğu bölgelerdeki hedefleri bombalamaktan kaçındığını söylüyordu – ki o sabah İsrail tam da bu işi yapmıştı."

Şaron ve İsrail açısından Tuzlu Balık Operasyonu'ndaki sorun, tüm dünyanın onu izliyor olmasıydı. İsrail, başarısız olan her bir suikast girişimiyle birlikte sadece tek bir adamı öldürmek için saplantılı bir şekilde iz sürmek suretiyle daha fazla oranda egemen bir devletin egemenliğini çiğneyen bir askeri güç görüntü-

sü veriyordu. Arafat kana susamış bir terörist olarak görülmekten ziyade artık İsrail'in savaş makinesi tarafından ezilen mülteci bir ulusun aranan lideri haline gelmişti. Şaron istediği şeyin tam tersini elde etmişti.

Ana hedef olan Arafat artık küresel bir sempatinin nesnesi haline gelmişken işgal, gitgide askeri bir felaket bataklığına saplanıyordu. Çıkmazın aşılması, zafer kazanılmış gibi gösterilmesi gerekiyordu. IDF, 1 Ağustos günü aralıksız yetmiş iki saat sürecek topçu bombardımanıyla Beyrut'taki FKÖ kuvvetleri üzerinde ağır bir baskı kurmaya başlamıştı, hedef Arafat'ın Lübnan'dan çekilmeye ikna edilmesiydi. İsrail Hava Kuvvetleri on saat içinde yüzden fazla sefer gerçekleştirmişti. Havadan, karadan ve denizden yaylım ateş sonrasında da devam etti ve 12 Ağustosta doruk noktasına ulaştı; yapılan geniş çaplı tahribattan dolayı bu gün Kara Perşembe olarak bilinecekti.

Baskı işe yaramıştı. Arafat, 13 Ağustosta Amerikalıların arabuluculuğunda kuvvetleriyle birlikte Beyrut'tan çekilmeyi kabul etti. Uzi Dayan karmaşık duygular içinde şehri terk ederek Tuzlu Balık ekibinin komutasını Yaalon'a devretti. "Hayatımın geri kalan kısmını matem tutarak geçirmedim ama o zaman da öyle düşünüyordum, şimdi de ona inanıyorum ki görevin yerine getirilmemiş olması üzücü bir şeydi" diyordu. "Ama diğer taraftan da savaş, insani açıdan çok acıklı bir olaydı. Etrafımızdaki Lübnan nüfusunu, yoksulluğu, savaşın yarattığı yıkımı görüyorduk. Aramızda, savaşan güçler arasında, büyük bir anlaşmazlık vardı. İsrail devletini korumak için birilerinin gidip Şaron'u öldürmesi gerektiğine gerçekten inanan, ciddi ciddi onu katletmek isteyen can yoldaşlar vardı. Başlangıçta savaşı destekliyordum ama aynı zamanda ortada bir kördüğüm olduğunu, savaşın hiçbir yere gitmeyeceğini de anlıyordum. Şaron ve Raful herkesi kandırıyordu. Beyrut'tan ayrıldığımda çok rahatlamıştım."

FKÖ kuvvetleri 21 Ağustosta deniz yoluyla Beyrut'tan ayrıldı. Lübnan'ın işgal edilmesi ve Beyrut'un kuşatılmasından dolayı İsrail'in ABD ile ilişkileri son derece gergindi. Başbakan Begin işleri yatıştırmak konusunda istekliydi. [Beyrut'u – ç.n.] tahliye etme anlaşması imzalandığında Amerikan arabulucu Philip Habib'e Beyrut'u terk edenlere zarar verilmeyeceğine dair söz vermişti. Begin için

sözünü tutmak önemliydi, bu yüzden Şaron'a, Arafat'a puan kazandıracak şekilde, geri çekilmeyi mahvetmek üzere bir plana asla kalkışmamasını sıkıca emretti.

Tuzlu Balık ekibi Beyrut'ta kalmıştı. Ekiptekiler, 30 Ağustosta Şin Bet ve Mossad yetkilileriyle birlikte Lübnan ulusal petrol ve enerji şirketlerinin limana bakan bitişik haldeki çatısında mevzilendiler. "Uzakta büyük bir araç konvoyu gördük" diye hatırlıyor Şin Bet elemanlarından biri. "Birden araçlardan birinden inen bir numaralı aranan adamın ünlü başının üzerindeki ünlü kefiyeyi gördük. Sanki bir arı sürüsü tarafından etrafı sarılmış gibi kalabalık bir insan topluluğunun içinde duruyordu."

Arafat'ı öldürmek çok kolaydı. "Aramızda 180 metrelik bir mesafe vardı" diyordu Yaalon. "Bu mesafeden ekibin elindeki keskin nişancı tüfekleriyle hedefi ıskalamak zordur." Orada bulunan diğer kişiler Arafat'ın aynı anda en az beş keskin nişancının görüş alanında olduğunu hatırlıyor.

Komutanlardan biri, Tel Aviv'deki komuta sığınağında bulunan Genelkurmay Başkanı Eitan'la telsiz teması halindeydi, Arafat'ın ne zaman menzil dışına çıkacağı konusunda onu bilgilendiriyordu. "Yapabiliriz. Şu anda görüş alanımızda. Yetkimiz var mı?" Eitan geciktiriyor, komutan devam ediyordu: "İçeri girmek üzere, on, dokuz saniye içinde –lütfen bize yetkiyi verin– sekiz, yedi..."

Eitan sonunda belirgin şekilde hayal kırıklığına uğramış halde, genizden sesiyle yanıt verdi: "Olumsuz" dedi. "Tekrar ediyorum: Olumsuz. Yetki yok."

Begin yirmi dört saat sonra, İsrail'in yakaladığı fırsata rağmen sözünde durduğunu kanıtlamak için Habib'e bir keskin nişancı tüfeğindeki artı işaretinin Arafat'ın üzerinde olduğu fotoğrafı verdi. O anlarda Arafat çoktan Atina'ya geçmişti, oradan da FKÖ'nün bir sonraki durağı olan [Tunus'un başkenti – ç.n.] Tunus'a geçecekti. Begin'in Reagan'a deklare ettiği "Hitler'i sığınağında yok etme" amacı, Hitler'in havayoluyla Berlin dışına çıkarılmasını izlemeye dönüşmüştü.

16

KARA BAYRAK

Şaron, FKÖ ayrılır ayrılmaz IDF'yi Lübnan'dan çekeceğine söz vermiş olmasına rağmen Ortadoğu'yu yeniden şekillendirme yönündeki büyük planına kafayı takmıştı. İsrail kuvvetlerinin sıkı şekilde tahkimat yapması ve Mossad'ın yoğun baskısıyla Lübnan parlamentosunda 23 Ağustos 1982'de Falanj lideri Bashir Gemayel'in başkanlığa getirilmesi oylandı. Şaron'un fantazisine göre Gemayel Filistinlileri Lübnan'dan sürecekti.

Şaron bundan daha acil olmak kaydıyla "ağır silahları olan ve Batı Beyrut'ta bulunan terör çekirdeği [FKÖ milisleri] ve solcu güçler [FKÖ ile ittifak halindeki komünist ve diğer sol gruplar]" olarak adlandırdığı şeyi ortadan kaldırmak istiyordu.

Şaron Birleşmiş Milletler'in kısa süre içinde Beyrut'a çok uluslu bir barış gücü (MNF) yerleştireceğini, bu bir kez gerçekleşti mi artık arzu ettiği şeyi yapamayacağını biliyordu. Mossad ve Şin Bet başkanlarıyla yapılan bir toplantıda yüksek sesle, "MNF faal olduğu sürece teröristlerin icabına nasıl bakacağız? Bunlar tamamen farklı yöntemler olacak... Sorunun çözüldüğünden emin olmalıyız, o zaman bugünden atacağımız her adım işleri daha da kolaylaştıracaktır" diyordu.

Şaron IDF'yi Filistin mülteci kamplarının göbeğine yerleştirmek istemiyordu. Bu yüzden "[FKÖ'den] kim bulunursa öldürülmesini veya tutuklanmasını sağlamak için" Falanjistlerin Batı Beyrut'a gitmesini öneriyordu. Bu düşünce Begin'in hoşuna gitmişti, işin Falanj'a verilmesini onayladı çünkü [kendi ifadesiyle – ç.n.] "oğullarımızın kanı bu mesele için dökülmeyecek"ti.

Mossad bu öneriye renk kattı. Mossad'ın Maruni milisleriyle irtibat sorumlusu Avner Azoulai, "Elimizde Filistinlilerle birlikte olan çok sayıda Avrupalı solcu aktivistin isminin bulunduğu uzun bir liste vardı" diyordu. "Fikir, onları bulup öldürsünler diye bu listeyi Falanjistlere verme yönündeydi. Sonrasında Mossad bu haydutların geldiği Almanya, Fransa, İtalya gibi ülkelere sorunlarının

çözüldüğünü gizlice bildirebilir, böylece bu ülkeler bize bir iyilik borçlu olabilirlerdi."

Ama böyle olacağı yerde üç hafta sonra Gemayel, Suriyeli bir ajanın yerleştirdiği ve Beyrut'taki Falanj üssünü yerle bir eden bir bombanın patlaması sonucu çok sayıda yardımcısıyla birlikte öldürüldü. Lübnanlı Hıristiyan milisler buna cevaben İsrail'den Sabra ve Şatilla'daki Filistin mülteci kamplarında FKÖ militanlarını aramak için izin aldılar.

16 Eylül sabahı Beyrut'taki Kesişme ekibinin başkanı olan Yair Ravid, Mossad'ın Beyrut istasyonunu kurduğu Falanj Karargâhındaydı. "Birdenbire Elie'nin [Falanj askeri şefi Elie Hobeika'nın] adamlarını bıçaklarını bilerken gördüm" diyordu Ravid. "Bana 'Bugün *silah al abyad* zamanı' dediler. Ak silahlar anlamına gelen bu ifadeyi Lübnanlılar bıçaklarla katletme anlamında kullanıyorlardı. Bunun kime karşı yapılacağını söylemediler ama boğaz kesecekleri-ni anlamıştım. İşi daha fazla sorgulamadım. Sonuçta onların sadece bir misafiriydim." Ravid üstlerine neler gördüğünü bildirmemişti.

Hobeika'nın celladı Robert Hatem, 350 Falanjist görev için yola koyulduğunda şunları hatırlıyordu: "Hobeika bize 'Oradaki herkesin icabına bakın. Kampı yok edin' dedi. Her şeyi yerle bir etmek için yanımıza bir D9 [buldozer] bile aldık."

Hatem'in söylediğine göre, "Kamp kulübelerden, teneke barakalardan oluşuyordu. Ateş edince herkes yerlere yuvarlandı. Her yöne ateş ediyorduk. O duvarların arkasında kim var diye kontrol etmiyorduk."

En büyük zarar Marom Mashalani'nin komuta ettiği bir grup tarafından verilmişti. "Komutanlardan biri de dahil olmak üzere gruptakiler alabildikleri kadar uyuşturucu almışlardı" diyordu Hatem. "Savaşçılarla savaşçı olmayanlar veya erkeklerle kadınlar arasında bir ayrım yapmıyorlardı. Hepsine ateş ediyorlardı."

Sonuç korkunç bir katliamdı. Ölü sayısı tartışmalıdır; İsrailliler 700, Filistinliler 2.750 kişi olduğunu söylüyor. Şaron daha sonra şu iddiayı dile getirecekti: "Lübnan güçleri [örneğin Falanjistler], IDF'nin kendilerini kontrol ettiği zamanlarda savaş sözleşmesine riayet ediyor, eylemlerini denetliyor ya da koordine ediyordu... Korkunç sonuç öngörülmeyen, açıklanamayan bir çürümenin doğasında gizli." Bir başka ifadeyle Şaron, meydana gelen şeyleri öngöremediğini iddia ediyordu.

Ancak gizli IDF ve Mossad belgeleri, Falanj'ın vahşi davranış biçiminin İsrail savunma kuruluşu başkanları tarafından uzun süredir biliniyor olduğunu kanıtlamaktadır. Yaygın kanaate göre FKÖ'nün Beyrut'u terk etmesinin hemen ardından "Falanj harekete geçmek, öç almak için bir yol bulacak, ilk günden itibaren Beyrut'ta katliam başlayacaktı."

Bizzat Şaron, Falanj'ın yapacağı herhangi muhtemel bir askeri katkıyla ilgili küçümseyici bir tarzda konuşuyor, şöyle söylüyordu: "Boş ver onları. Bir şey yapmayacaklar. Belki daha sonra mümkün olduğu zaman yağmalama, öldürme, tecavüz yaparlar. Evet, işte o zaman tecavüz ederler, yağmalarlar, öldürürler."

IDF ve Mossad katliama doğrudan katkıda bulunmamıştı ama Hıristiyan güçlere sağladığı hamilik ve işgal altındaki Filistinlileri korumak konusundaki başarısızlığı, İsrail'in adını lekelemişti. İsrailliler Falanjistlerin yaptıkları şeyi duydukları anda durmalarını emrederek onlara yönelik öfkelerini dile getirdiler. Ama bir yandan da Maruni milislerine, vahşetin peşine düşmüş olan gazeteci ordusuna ne diyecekleri konusunda öğüt vermeye başlamışlardı.

Ardından hem uluslararası planda hem de içeriden sert eleştiriler geldi. Muhalefet liderleri İzak Rabin ve Şimon Peres, katliamın boyutlarının farkına vardıkları anda savaş konusundaki desteklerini çektiler.

Şaron'un yanıtı kendine özgüydü. 1982'de kapalı kapılar ardında Knesset'in gizli servisleri soruşturan bir denetleme heyeti huzurunda verdiği ifadede, 1976 yılında Rabin ve Peres'in ülkeyi yönettiği sırada Marunilerin Tel al-Zaatar mülteci kampında gerçekleştirdikleri katliamla ilgili bir deste gizli belgeyi okudu. Şaron uzun uzun çocuklara yönelik korkunç katliamın, hamile kadınların karınlarını yaran jiletlerin üzerinde duruyordu.

Peres kızgın şekilde cevap verdi: "[Neler olduğunu] kim biliyordu?"

Şaron'un yanıtı şöyleydi: "Kızıl Haç o katliam günlerinde gemilerimizin tıbbi yardım taşıyan gemilerin girişini engellediğini rapor etti. [Marunilerle – ç.n.] ilişkileri siz kurdunuz, biz de devam ettirdik... Ayrıca onlara katliamdan sonra da yardım ettiniz. Eğer bu şekilde davranmasaydınız ben bu konuyu dallandırıp budaklandır-

mazdım... Sizin, Bay Peres, Tel al-Zaatar'dan sonra ahlak üzerinde bir tekeliniz yok."

Şaron'un tonu belirgin biçimde tehditkârdı. Yardımcılarından biri İşçi Partisi liderlerine Sabra ve Şatilla katliamıyla ilgili resmi bir soruşturma açılmasında ısrar etmeleri durumunda, Tel al-Zaatar katliamı sırasında yaptıklarıyla ilgili bu gizli belgelerin aynı zamada uluslararası basına da sızdırılacağını ima ediyordu. İşçi Partisi'nden gelen eleştiriler usulünce söndü gitti.

Ancak Lübnan'da öldürülen askerlerle ilgili resmi sayının gün geçtikçe artmasıyla kamuoyundaki protestolar hâlâ tırmanmaya devam ediyordu. Başbakanlık konutunun dışında gösteriler düzenleniyor, protestocular sloganlar haykırarak ve pankartlar taşıyarak Begin ve Şaron'u kınıyordu. Protestocular, Begin'in konutunun karşısında bulunan, Şaron'un gayri meşru savaşında ölen askerlerin sayısını gösteren devasa tabelayı her gün güncelliyordu.

Görünüşe bakılırsa Şaron bu protestolara kulak asmıyordu ama Begin bu durumdan rahatsızdı. Gitgide rahatsızlığı derinleşerek klinik depresyon haline geliyor, çevresindekilerle iletişim kurma becerisini ve istekliliğini yavaş yavaş kaybediyor, kendisini hükümet aygıtlarından neredeyse tamamen soyutluyordu.

"Begin'in sararıp solduğunu, kendi kabuğuna çekildiğini görüyordum" diyordu Nevo. "Şaron'un kendisini aldattığını, girmek istemediği bir bataklığa girdiğini anlamıştı. Kurbanlar ve protestocular onu öldürüyordu. Adam çok hassas biriydi, belki de fazla hassas biri."

Durumu o kadar kötüye gitmişti ki yardımcıları, iyice kontrolünü kaybetmesinden korktukları için kötü haberleri ona rapor etmekten kaçınıyorlardı.

1982'nin Eylül ayında Mossad şefi olan Nahum Admoni, "Onun çöküş dönemini de görüyordum" diyordu. "Bir brifinge başlıyorum, birkaç dakika sonra gözlerinin kapandığını görüyorum. Söylediklerimi dinliyor mu dinlemiyor mu; uyuyor mu uyanık mı bilmiyorum. Can sıkıcı, çok can sıkıcı bir durum. Askeri danışmanı Azriel'e [Azriel Nevo'ya] 'Sence konuşmaya devam mı edeyim yoksa durayım mı?' diye soruyorum... Sorunu kimseye belli etmedik ama herkes biliyordu. Herkes durumun bu olduğunu biliyordu."

Hal böyle iken, Begin'in çevresindeki neredeyse herkes, bırakalım savaştaki bir ülkeyi yönetmeyi, onun zar zor çalıştığını bilmesine rağmen onu değiştirme yönünde hamle yapmak yerine hatala-

rını gizlemeye karar vermişti; yardımcıları onun gerçek durumunu İsrail kamuoyundan gizlemek için çaba sarf ediyordu. Bürosundaki sekreterleri başbakanın günlük programını yazmaya devam ediyordu ama program boştu. Nevo, "Ve bu yüzden ben de durumu gizlemek için onlara programı kimse göremesin diye 'Çok Gizli' olarak tasnif etmelerini söylüyordum" diyor ve kendisiyle birlikte diğer büro çalışanlarının "suçlu olduklarına, çok ağır bir suç işlediklerine" inandığını ekliyordu. "Başbakanın aslında iş yapmadığı, iş yapıyormuş gibi gözüktüğü gerçeğini gizleyemezsiniz. Bu, akıllara kara cahil rejimleri getirir."

Begin'in neredeyse tamamen ortalarda olmamasından dolayı Şaron artık orduyla istediği şeyi yapmakta özgürdü. Aslında tüm bu süreç boyunca ülkeyi anayasaya aykırı biçimde, hiçbir sınırlama olmaksızın bilfiil Şaron yönetiyordu. Resmi olarak başbakanın yetki alanında olan Mossad'ın kontrolünü bile ele almıştı. Hava kuvvetleri operasyon başkanı Aviem Sella, "Pratikte ordunun başkomutanıydı, Genelkurmay Başkanı Eitan'ı aşarak emirler veriyordu" diye hatırlıyordu. "Kimse ona karşı gelemiyordu."

"Şaron [kabine] toplantılarına yön veriyordu" diyordu Admoni. "Kabine genel kurulunda ya da kabine içi oturumlarda [ki savunmayla ilgili kararların burada alınması gerekirdi] durum hakkında doğru veya tam bir bilgi vermiyordu. Şaron'un bir konuyu gündeme getirdiği, kabinenin tartıştığı, Şaron'un toplantıdan sonra –genelkurmay başkanı [Eitan'ı], beni ve diğer yetkilileri– çağırıp 'Karar verecekleri şeylere karar verdiler. Şimdi size şunu şunu yapmanızı söylüyorum' dediği ve aslında bunların tam olarak onların verdiği kararlar olmadığı zamanlar da olurdu."

Hak edilmiş ama aynı zamanda özenle işlenmiş olan George Patton[43] benzeri bir savaş kahramanı imgesi ve gerek kişisel, gerekse ulusal düzeyde istediklerini elde etmekle ilgili şüphe ve tereddütlerden uzak olması sayesinde Şaron, İsrail'de "buldozer" olarak biliniyordu. Alaycı ve merhametsiz, bazen tehditkâr ama çoğunlukla cazibeli ve sempatik olan Şaron, gerekli gördüğü durumlarda gerçekleri çarpıtmakta tereddüt etmezdi. Taraftarları onun için "Arik, İsrail'in Kralı" şeklinde şarkılar söylerdi, bu süre zarfında neredeyse monarşik bir hükümdarlık elde etmişti.

43) George Patton: İkinci Dünya Savaşı sırasında Amerikan ordusunun önde gelen komutanlarından biri. (ç.n.)

Ancak Şaron yeni yeni biriken gücüne rağmen aynı zamanda realistti. Gemayel'in ölümünden sonra Lübnan için beslediği arzularının gerçekleşmeyeceğini kavramıştı.

Kardeşi Bashir'in yerine başkan olarak seçilen Amin Gemayel İsrail'e çok daha az bağlılık ve sadakat duyuyordu, kısa bir süre sonra İsrail'in kendisini yapmaya zorladığı barış anlaşmasını feshetti. Bilhassa güçlü bir lider değildi: Kardeşinin karizmasına ve saldırganlığına sahip olmadığı gibi Filistinlileri Lübnan'dan sürmek gibi bir yeteneği ve isteği de yoktu.

Ancak Şaron'un Yaser Arafat'ı öldürme planları bir saniye bile kesintiye uğramadı. Beyrut'taki çarpışmalar bitip FKÖ liderleri ve kuvvetlerinin Beyrut'u terk etmesinden sonra "Arik ve Raful [Eitan] onu öldürmek için yanıp tutuşuyorlardı, gerçekten yanıp tutuşuyorlardı" diyordu, o zamanlar AMAN'ın Araştırma Dairesi Başkanı Tuğgeneral Amos Gilboa.

Arafat o kadar popüler bir figür haline gelmişti ki Şaron bu noktada ona yönelik açıktan bir suikastın onu davası için şehit düşmüş biri haline getireceğini anlamıştı. Bu yüzden istihbarat örgütlerine, ondan kurtulmanın daha incelikli bir yolunu bulup bulamayacaklarını görmek için Arafat'ı daha yoğun şekilde takip etmeleri emrini verdi.

Tuzlu Balık Operasyonu, Kırmızıbalık Operasyonu'na dönüşmüştü. Ama görev aynı şekliyle kaldı, Şaron göreve en üst düzey önceliğin verilmesini emretti. Her gün, bazen günde iki kez Kırmızıbalık ekibi Eitan'ın bürosunda toplanıyordu. Gilboa, "Yüz kat daha önemli olan bin tane konu vardı" diyordu. Ama Şaron ısrar ediyordu.

O zamanlar FKÖ liderlerinin hareketleriyle ilgili istihbarat kısmen en iyi şekilde toplanıyordu. Harp zamanı istihbarat toplamak için ideal değildir. Ayrıca FKÖ Beyrut'takinin yerine henüz kalıcı bir üs bulamamış olduğu için yetkilileri ve milisleri belli bir yerde sürekli kalamıyor, tüm Ortadoğu ve Avrupa'da sürekli hareket halinde yaşıyordu. Arafat hummalı bir şekilde seyahat ediyor, liderlerle görüşüyor, destek topluyor, röportajlar veriyor ve bu arada mali kaynakları yönetiyordu. Bir Kaserya elemanı Kırmızıbalık toplantısı sırasında, "Bu rutine sahip, aynı zamanda yoğun koruma altında olan birine karşı bir saldırı operasyonu planlamamız zor" diyordu.

Mossad mevcut koşullarda Arafat'a ulaşmalarının imkânsız olduğunu söylüyordu. En fazla o hangi ülkeyi ziyaret ediyorsa oradaki yerini ya da bir sonraki gün nereye uçacağını bildirebilirlerdi. AMAN savunma bakanına Arafat'ın sık sık Suudi Arabistan tarafından temin edilen bir devlet jetini kullandığını ve iki pilotun Amerikan pasaportu taşıdığını söylemişti. Uçağı düşürmek tartışılmıyordu bile. AMAN'dan Amos Gilad, "Hiç kimse Amerikalılara dokunmaz" diyordu. Uzun lafın kısası AMAN o zamanlar Arafat'ı öldürme imkânı görmüyordu. Kırmızıbalık toplantısındaki AMAN temsilcisi, "Kalıcı bir mekâna yerleşene kadar beklemeliyiz" diyordu, "sonra oraya bir operasyon planlamaya başlamalıyız."

Ama Şaron acele ediyordu. Arafat bazen de bir başka özel uçak kullanıyordu. Hatta arasıra ticari uçakları bile kullanıyordu. Şaron'un düşüncesine göre bir uçağı havada, özellikle de enkazın bulunmasının zor olduğu derin suların üstündeyken patlatmak, meseleyi halletmenin tamamen kabul edilebilecek bir yoluydu.

Bir başka sorunsa Arafat'ın belli bir uçakta olup olmadığından nasıl emin olunacağıyla ilgiliydi. General Gilboa, Arafat'ın belli bir uçakta ulup olmadığını saptamak için bir dizi operasyonel adım atılmasını talep ediyordu: "Benim bakış açıma göre, Arafat bir havalimanına gelmeden önce birini hazırlayıp bize 'İşte bu o; onu gözlerimle gördüm' demesi için kapıda bekletirsek, ancak o zaman 'ziller çalıyor' [neredeyse tamamen kesin anlamındaki istihbarat deyimi] diyebilirim."

Planın temellerinin atılmasıyla birlikte Şaron da görevin hızlandırılması konusunda ısrar ediyordu. General Ivry'e Arafat'ın uçağının yolunu kesmeleri için savaş uçaklarını hazır tutması talimatı verdi. Ivry böyle bir operasyondaki felaket potansiyelini kavramıştı, bir kez daha doğrudan Şaron'dan emir almaya hazır olmadığı ve IDF düzenlemelerine göre tüm emirlerin Genelkurmay Operasyon Direktörlüğü kanalıyla gelmesi gerektiği konusunda Genelkurmay Başkanı Eitan'ı bilgilendirdi. Bu, Şaron için çok da engel teşkil etmiyordu, kısa süre içinde usule uygun kaynaklardan gelen emirler, "ateş edip düşürmek", "imha etmek", "yok etmek" gibi kelimeler atılmış olsa da büyük oranda aynıydı.

Sonunda fırsatı Yunanistan'da yakaladılar. Arafat arasıra yerel kişilerin onayıyla Atina üzerinden yolculuk yapıyordu. Admoni,

"Yunan yetkililer terörizme karşı sıkı tedbirler almıyor, FKÖ orada hemen hemen istediği her şeyi yapıyordu" diyor.

22 Ekim 1982'de iki Kesişme ajanı Arafat'ın ertesi gün özel bir uçakla Atina'dan Kahire'ye uçacağını bildirdi. Mossad daha fazla detay ortaya çıkarmak üzere hemen iki Kaserya elemanını gönderdi. İki eleman Atina havalimanındaki gevşek güvenlikten yararlanarak Arafat'ı aramak üzere özel uçakların park edildiği alana ulaştı.

Tel Aviv'e dönersek, Şaron operasyonun ilerlemesi için sürekli baskı yapmaya devam ediyordu. Hava kuvvetleri iki F-15 savaş uçağını Tel Aviv'in güneydoğusundaki Tel Nof hava kuvvetleri üssünde acil uçuş ihtimaline karşı hazır bekletiyordu. Ancak her zaman tedbirli olan Ivry havacılara bizzat kendisi talimat veriyordu. Tehlikenin farkındaydı. İsrail'in yanlış bir uçağı düşürmesinin nasıl bir felakete yol açacağını biliyordu. Savaş uçağı mürettebatına, "Onayım olmadan ateş etmeyeceksiniz" demişti. "Anlaşıldı mı? Bir iletişim problemi olsa bile, emrimi duymadan" –bu kısmı tekrarlıyordu– "*emrimi duymadan* ateş etmeyeceksiniz."

Öğleden sonra saat 14.00'te Atina'daki Kaserya elemanlarından biri Mossad karargâhını arayarak, "O burada. Tam teşhis" dedi. Heyecanı sesinden belli oluyordu. FKÖ liderinin adamlarıyla birlikte bir DHC-5 Buffalo'ya (Kanada yapımı iki motorlu bir kargo uçağı) binmek için son hazırlıkları yaptığını, uçağın kuyruğunun mavi olduğunu, kuyruk üzerinde kahverengi işaretler bulunduğunu ve kayıt numarasının 1196 olduğunu bildirdi.

Ivry'e göre hikâyede bazı boşluklar vardı. "Bu hikâyeyi anlamadım" diyordu. "Arafat'ın Kahire'ye uçacağından emin değildim. İstihbarata göre Arafat'ın o zamanlar Kahire'de bir işi yoktu. Ve oraya gidiyor olsa bile neden o tür bir kargo uçağıyla gidiyordu? Onun konumundaki bir adam için hiç de temkinlice değil. Mossad'ın onun Arafat olduğunu doğrulamasını istedim."

İki eleman emin oldukları konusunda ısrarcıydı. "Hedef, yanıltmak için sakalını uzatmış" diye bildiriyorlardı ama tam teşhislerini doğruladılar.

Öğleden sonra saat 16.30'da uçağın kalktığını bildirdiler. Ivry'le birlikte bilgilendirilen Eitan uçağın vurularak düşürülmesini emretti. Ivry pilotlarına havalanmalarını emretti. Buffalo, özellikle F-15'le kıyaslandığında oldukça yavaş bir uçaktır ama uçuş güzer-

gâhı Akdeniz üzerinde biraz uzak mesafede, İsrail radarının menzili dışındaydı. Jetler havalanarak öngörülen kesişme noktasına doğru ilerledi fakat İsrail sahillerinden belli bir mesafe uzaklıkta sınırlı menzile sahip olan uçaktaki radara bel bağlamak zorunda kaldılar.

Bir şüphe halen Ivry'nin içini kemiriyordu. Yaverine Mossad'la bağlantı kurmasını ve Arafat'ın uçakta olduğundan emin olmanın daha fazla yolunun etkinleştirilmesini talep etmesini söyledi. Her zaman olduğu gibi hiçbir duygu belirtisi göstermiyordu. Orada bulunan astlarından biri, "Ama çok endişeli olduğunu görebiliyorduk" diyordu.

Ivry'nin zaman kazanması gerekiyordu. Pilotların aşırı istekli olabileceklerini, bazen bir hedefe ateş etmek için sebep arayacaklarını, mesela aniden gelişen bir telsiz parazitini ateş etmek için onay şeklinde yorumlayabileceklerini biliyordu. Kasılmış haldeki tetik parmaklarını gevşetmesi gerekiyordu. Pilotlarına telsiz üzerinden "ateş etmeyin" uyarısı yapıyordu. "Telsiz teması yoksa ateş açmayın."

Şaron ve Eitan sığınaktaydı ancak Eitan neler olduğunu öğrenmek ve uçağı düşürme emrinin verilip verilmediğini anlamak için sürekli Ivry'i arayıp duruyordu. Ivry her seferinde, Mossad'ın aslında doğruladığı, sonra tekrar doğruladığı tam teşhise rağmen aynı cevabı veriyordu: "Raful, henüz uçaktakinin o olduğuna ilişkin tam teşhis yapamadık."

Bundan bağımsız olarak Ivry, Mossad'a görsel teşhisin yetersiz olduğunu söyleyerek Arafat'ın uçakta olduğuna dair sağlaması yapılmış başka bir doğrulama talep ediyordu.

F-15 radarının ekranlarından Buffalo'nun Akdeniz hava sahasından 370 mil ötede olduğuna ilişkin sinyaller geldi. Savaş uçakları hızla yaklaşarak hantal şekilde ilerleyen hedefin etrafında yakın mesafeden daireler çizdi. Kuyruk numarasını okudular, mavi rengi ve kahverengi işaretleri gördüler. Doğru uçağı bulduklarını onayladılar.

Öncü pilot telsiz butonuna bastı. "Saldırı için izin var mı?"

Kanarya sığınağındaki Ivry, eldeki tüm verilere göre cevabın evet olması gerektiğini biliyordu. Savaşçıları tam görsel teşhise ve açık okyanusun üzerindeki açık gökyüzünde net bir atış imkânına sahipti. Onların işi *–onun* işi-- hedefleri yok etmekti, seçmek değil.

Ama galip gelen Ivry'nin tereddütü oldu. "Negatif" diye cevap verdi telsizdeki savaşçı pilota. "Tekrarlıyorum: Ateş açma negatif."

Ivry hâlâ zaman harcıyordu ama bunu daha fazla yapamayacağının da farkındaydı. Saldırıyı geciktirmek için kullandığı gerekçe –Mossad ve AMAN'dan ilave bilgiler beklediğine dair gerekçesi– telefon üzerinden doğrudan saldırı emri vermesini isteyen bir genelkurmay başkanı karşısında gitgide zayıflıyordu. Ivry bunu hemen yapmadığı takdirde bunun nedenini Eitan'a, daha kötüsü Şaron'a anlatması gerektiğinin farkındaydı.

Kanarya'da tansiyon yükseliyordu. Dakikalar birbirini kovalıyordu.

Ve sonra, saat beşe beş dakika kala, savaş uçakları havalandıktan yalnızca yirmi beş dakika sonra Kanarya'da bir telefon sesi çınladı. Bu, Mossad'a doğrudan bağlı olan şifreli telefondu. Telefondaki ses mahcup bir şekilde, "Şüpheler arttı" diyordu. Bu, daha önce Arafat'ın uçağa binerken teşhis edildiğini doğrulayan istihbarat görevlisinin ta kendisiydi.

Mossad'ın Arafat'ın Atina civarında olmadığı, uçaktaki kişinin Arafat olamayacağı konusunda ısrar eden başka kaynakları da vardı.

Başka bir emir gelmediği için iki F-15, Buffalo etrafında daire çizmeye devam ediyordu. Ivry ahizeyi bir kez daha alarak emirlerini tekrar etti. "Daha fazla bilgi bekliyoruz. Gözünüzü hedeften ayırmayın ve bekleyin."

Saat 17.23'te Kanarya'ya bir başka rapor daha geldi. Mossad ve AMAN kaynakları Buffalo'daki adamın Yaser Arafat'ın küçük kardeşi Fathi Arafat olduğunu söylüyordu. Fathi Arafat bir doktor, aynı zamanda da Filistin Kızılayı'nın kurucusuydu. Uçakta onunla birlikte bir kısmı Sabra ve Şatilla katliamının mağdurları olan otuz yaralı Filistinli çocuk bulunuyordu. Fathi Arafat tıbbi tedavi için Mısır'a giden çocuklara eşlik ediyordu.

Ivry rahat bir nefes almıştı. Telsizin butonuna bastı. "Geri dönün. Eve geliyorsunuz" emri verdi.

Bir doktor ve otuz yaralı çocuğun gergin bir pilot parmağıyla neredeyse katledilecek olması şeklindeki felaket bile Şaron'un elini zayıflatmamış, Arafat'ı havada hedef alma düşüncesinden vazgeçirmemişti. Hatta Şaron daha da pervasız hale gelmişti. Mossad, Arafat'ın daha çok ticari uçaklarla seyahat ettiğini bildirmişti, FKÖ sık sık birinci mevkii ya da *business class* mevkiini

Arafat ve yardımcıları için tamamen kapatıyordu. Şaron bu ticari uçaklardan birinin meşru bir hedef teşkil ettiğine karar vermişti.

Eitan, hava kuvvetleri ve operasyon dairelerine sivil bir ticari jet uçağını düşürmek için plan hazırlamalarını emretti.

Şaron geniş parametreleri genel hatlarıyla özetledi. Uçak açık deniz üzerinde, kıyıdan uzakta vurulmalıydı, böylece araştırmacıların enkaza ulaşması ve füzeyle mi vurulduğunun yoksa motor arızasından dolayı mı düştüğünün anlaşılması uzun bir zaman alacaktı. Kurtarmayı daha da zorlaştırması bakımından derin sular tercih edilebilirdi.

Aviem Sella kulaklarına inanamıyordu. "Bu ondan gelen doğrudan ve net bir emirdi: 'Uçağı düşürün' diyordu. Bana göre ölümü hak etmiş olan Arafat'ın öldürülmesiyle ilgili bir sorun yoktu. Sorun, içinde masum yolcuların bulunduğu sırada sivil bir uçağı düşürmekti. Bu bir savaş suçudur."

Sella, Eitan'ın acımasız görüntüsünün aksine politik anlamda çok tedbirli bir adam olduğunu, açıkça böyle bir maceraya karışmak istemediğini söylüyordu. "Ama Şaron o kadar otoriterdi ki kimse ona karşı çıkamıyordu."

Hava kuvvetleri bir uçağı düşürmek için kapsamlı bir plan yapmıştı. Kırmızıbalık toplantısındaki hava kuvvetleri temsilcisi, Akdeniz semalarında ticari uçak rotası üzerinde hiçbir ülkenin sürekli radar kapsamında bulunmayan ve alttaki suyun üç mil gibi korkutucu bir derinlikte olduğu belli bir noktayı seçtiklerini dile getiriyordu. O zamanın teknolojisiyle orada bir kurtarma operasyonu yapılması son derece zor, belki de imkânsızdı. Bu karmaşık plan İsrail uçaklarının Arafat'ın uçağını nerede düşüreceğine ilişkin kısıtlı parametrelere izin veriyordu ki bu durum saldırıyı gerçekleştirmek için oldukça dar bir fırsat penceresi sunuyordu.

Operasyon İsrail hava sahasından uzakta, İsrail radarlarının ve telsizlerinin menzili dışında gerçekleşeceği için hava kuvvetlerinin havada, radar ve iletişim ekipmanıyla donatılmış Boeing 707 şeklinde bir komuta merkezi kurması gerekiyordu. Sella operasyonu bu uçaktan yönetecekti.

O sıralarda Şaron'un doğrudan emirleri doğrultusunda Arafat'ın takip edilmesi sürdürülüyordu. Ramat David hava kuvvetleri üssünde dört F-16 ve F-15 savaş uçağı [Arafat'ın içinde olduğu bir

uçağın – ç.n.] önünü kesmek üzere hazır bekletiliyordu. Bu uçaklar dokuz haftalık süre boyunca, 1982'nin Kasım ayından 1983 Ocağının başlarına kadar, Arafat'ı taşıdığına inanılan uçakların önünü kesip onları imha etmek için en az beş kez havalandı fakat kalkışlarından kısa süre sonra geri çağırıldılar.

General Gilboa bu operasyonlara yönelik keskin muhalefetini tekrar tekrar dile getiriyordu. "Biliyordum ki hava kuvvetleri görevi elden geldiğince iyi yapacaktı, uçak sonsuza kadar yok olacaktı. Onlar kendilerine söylenenleri yapıyor; eğer kendilerine Hayfa'dan Necef'e kadar kan nakletmek için bir boru hattı döşemelerini emretseniz, bunu mükemmel biçimde yaparlar ve bir an bile bunun kimin kanı olduğunu sormazlar ama benim başka sorumluluklarım da var."

AMAN araştırma başkanı olarak her bir operasyonun siyasi etkisini değerlendirmek Gilboa'nın işiydi. "Genelkurmay Başkanı Eitan'a, sivil bir uçağı sulara gömdüğümüzün öğrenilmesinin uluslararası planda devleti mahvedeceğini söyledim."

Bir keresinde Arafat'ı Amman'dan Tunus'a götürdüğüne inanılan Akdeniz semalarındaki bir ticari uçağa İsrail jetleri yaklaştığında Eitan, Gilboa'ya Arafat'ın kesin olarak uçakta bulunduğuna inanıp inanmadığını sormuştu. İkili Kanarya'nın orta yerinde duruyordu.

"Genelkurmay başkanı, gerçekten ne düşündüğümü duymak istiyor musunuz?" diye sordu Gilboa. Eitan başını salladı.

Gilboa göğsünün içinde güm güm atan kalbini hissediyordu. Kaçamak yanıtlar veriyordu; Arafat'ın uçakta olabileceğine inanılmasını sağlayacak nedenleri teker teker saydı, sonra onun uçakta olmasını şüpheli hale getirecek nedenlerin tümünü bir bir sıraladı.

Eitan sabırsızlanıyordu. "Gilboa" diye kükredi. "Evet mi hayır mı?"

"İçimden bir ses" dedi Gilboa, "onun uçakta olmadığını söylüyor."

Eitan arkasını döndü ve odanın bir tarafındaki şifreli kırmızı telefona doğru yürüdü. Ofisinde sabırsız biçimde bekleyen savunma bakanına, "Arik, cevap olumsuz" dedi. "Başka bir günü beklemek zorunda kalacağız."

* * *

IDF eğitimleri sırasında öğretilen bir ders vardır; bu ders o kadar önemlidir ki esasları yeni alınan her eleman için zorunludur, detayları ise aynı zamanda subay eğitimi programının kritik bir parçasıdır. Dersin geçmişi, bir İsrail sınır inzibat birliğinin Kafr Qasim köyünde güya sokağa çıkma yasağı uygularken, köyde yaşayanlardan oluşan büyük bir kalabalığı işten eve dönerlerken bir araya topladığı 29 Ekim 1956'ya kadar uzanır. İnzibatlar daha sonra kalabalıktakilere ateş etmişti. Aralarında dokuz kadın ve on yedi çocuğun da bulunduğu kırk üç kişiyi katlettiler. İnzibatlar sokağa çıkma yasağına uymayanları öldürme emri aldıklarını iddia etti ama Yargıç Benjamin Halevy, İsrail'in en önemli hukuki yargılamalarından birinde askerlerin açık biçimde kanunsuz olan emirlere itaat etmemeleri gerektiğini söyledi. Halevy şunları yazıyordu: "Açıkça kanunsuz olan bir emrin ayırt edici işareti şudur; böyle bir emrin üzerine tıpkı bir kara bayrak diker gibi 'Yasak!' diyen bir uyarı dikilmelidir. Bu durum sadece usulen kanunsuz, üstü tamamen ya da kısmen örtülü bir emir için değil, aynı zamanda kör olmayan gözlere batan, duygusuz veya yozlaşmamış kalpleri çileden çıkaran kanunsuzluklar için de geçerlidir."

Her bir askerin içine işlenmiş olan bu ders, F-16 ve F-15'lerin beş kere Arafat'ı taşıyan ticari uçakların önünü kesip onları imha etmeleri için çağırılmasına rağmen bir savaş suçu işlenmemesinin nedenlerinden kesinlikle biriydi. Aslında hava kuvvetleri komutası bu operasyonları iradi olarak engellemiş, açıkça kanunsuz olduklarına inandıkları emirlere uymayı reddetmişti. "Emri aldığımız zaman" diyordu Sella, "Ivry'le birlikte Eitan'ı görmeye gittik. Ona, 'Genelkurmay başkanı, bunu gerçekleştirmeye niyetimiz yok. Bu kesinlikle olmayacak. Savunma bakanının burada baskın olduğunu anlıyorum. Kimse ona karşı çıkmaya cesaret edemiyor, bu yüzden operasyonu teknik olarak imkânsız hale getireceğiz' dedim. Raful bana baktı ve kesinlikle bir şey söylemedi. Sessizliğini onay olarak kabul ettim."

Beş fırsatın her birinde İsrail uçakları hedefi deniz üzerinde teşhis etmiş ancak görev sabote edilmişti. Birincisinde uçan komuta merkezi Boeing 707'deki telsizler yanlış frekanslara ayarlanarak susturulmuş, tüm operasyonu imkânsız hale getirecek kadar uzun süre boyunca iletişim kesilmişti. İkincisinde Gilboa son anda Ara-

fat'ın hedef uçakta bulunduğuna ilişkin yeterince kanıt olmadığına kanaat getirmişti. Üçüncüsünde Sella, Eitan'a, hedef uçağın çok geç teşhis edildiği ve uçağın önünün kesilmesinin denize yakın bir devlet tarafından tespit edilme tehlikesinin bulunduğu yönünde yanlış bilgi vermişti. Bir başka seferde [Sella'nın sözleriyle – ç.n.] "uçak, ne olduğu anlaşılmayacak şekilde vurulmasının mümkün olduğu bölgeden uzaklaşana kadar işi savsakladık."

Ama sonunda Şaron'un uluslararası savaş suçu işlemeye yönelik planları geçmişte imza attığı vicdansızlıklar yüzünden sona erdi. İsrail kamuoyunun yoğun baskısı altındaki Begin, uluslararası plandaki ağır eleştirilerden sonra Beyrut mülteci kamplarındaki katliamı incelemek üzere bir hukuki soruşturma komisyonu kurmaya zorlanmıştı. Komisyonun başında Yüksek Mahkeme Başkanı Yargıç İzak Kahan bulunuyordu ama arkasındaki gerçek güç, Nairobi teröristlerinin öldürülmesini engelleyen ve o zamandan beri Yüksek Mahkeme'de yargıç olarak görev yapan inatçı, aklıyla hareket eden Aharon Barak'tı. Komisyon üç ay boyunca olaylara karışan İsrailli-lerden kanıtlar dinledi, binlerce belge inceledi.

Soruşturma ve soruşturma duruşmaları Şaron'un yekpare gücündeki ilk çatlakları meydana getiriyordu. Barak'ın zekice sorularını dinledikten sonra savunma ve istihbarat toplulukları başkanlarının kendi kariyerlerinin de tehlikede olduğunu anlamaları uzun sürmedi. Zaman geçirmeden avukat tuttular; avukatlar müvekkillerine suçu başkalarının üzerine atmalarını söylüyordu. Komisyon kısa süre içinde karşılıklı suçlama gösterisi haline gelmişti.

Kahan Komisyonu ilk bulgularını ve önerilerini 7 Şubat 1983'te yayımladı. Falanj katliamdan doğrudan sorumlu tutuluyordu fakat komisyon aynı zamanda bazı İsrailllilerin de sorumlu tutulması gerektiğine karar vermişti: "Düşüncemiz şu ki eğer Falanj'ın silahlı güçleri kamplara ulaşırsa bir katliam olacağı korkusu... Beyrut'ta olan bitenlerden habersiz olan herkese hissettirilmeliydi." Komisyonun bulgularına göre Başbakan Begin "belli bir derecede sorumluluk" sahibiydi ama komisyon suçun çoğunu Savunma Bakanı Şaron, Genelkurmay Başkanı Eitan, AMAN şefi Saguy, diğer bazı kıdemli yetkililerle birlikte Mossad direktörü Admoni'ye yüklüyordu. Komisyon Şaron'un derhal görevden alınmasını tavsiye ediyordu.

Şaron istifa etmeyi reddetti, bu yüzden Begin ve bakanları onu görevden aldı.

Sonrasında 15 Eylül 1983'te yaşadığı keder ve ağrılardan dolayı ıstırap çeken Begin'in bizzat kendisi başbakanlıktan istifa etti ve yerine İzak Şamir getirildi.

Arafat'ın izini sürme işi şimdilik ertelenmişti. Şaron'un acımasızca iz sürmesinin kalıntıları ve bu iz sürme işinin yol açtığı devasa boyutlardaki ilave zararlar Arafat'ın itibarını daha da artırmıştı. Arafat şimdi uluslararası öneme ve prestije sahip bir adamdı. Dünyanın büyük bölümü artık onu basit bir teröristten ziyade bir ulusal lider olarak görüyordu. "Yavaş yavaş Arafat'ın siyasi bir mesele olduğu ve bir suikast hedefi olarak görülmemesi gerektiği noktasındaki farkındalık artıyordu" diyordu Gilboa.

"Elbette ki" diye devam ediyordu Gilboa, "Arafat'ın örgütünde onun altında bulunan herkes tamamen farklı bir konuydu."

17

ŞİN BET DARBESİ

Tel Aviv'den güneye, Aşkelon'a doğru 4. Otoyol üzerinde giden bir sürücü, otuz iki mil uzunluğundaki iki şeritli anayol üzerinde ilerler, Necef Çölü yaklaştıkça yeşil Akdeniz manzarası yavaş yavaş yerini daha seyrek bir bitki örtüsüne bırakır. 4. Otoyol, İsraillilerin yeni bir liman şehri inşa ettikleri antik Filistin şehrinin ötesindeki Akdeniz sahil şeridine paralel şekilde uzanır. Bir zamanlar bölgede egemen olan kum tepesi manzarası şu anda Gazze Şeridi'ne kadar baştan sona geliştirilmiş durumda.

12 Nisan 1984 günü akşam saat 18.20'de bir otobüs Tel Aviv'in ana terminalinden Aşkelon'a gitmek üzere yola çıktı. Kırk dört yolcu vardı, yolculardan dördü Filistinliydi. Filistinliler birbirlerinden ayrı yerlerde oturuyorlar, birbirlerini tanımıyor gibi davranıyorlar, otobüsü kaçırarak Gazze'ye götürüp yolcuları rehin almaya hazırlanırken gerginliklerini gizliyorlardı.

O günler İsrail için zor günlerdi. Ülke halen Lübnan'daki savaşın yaralarını sarmaya çalışıyor, bu ülkenin bir kısmını hâlâ işgal altında tutuyordu. Gitgide daha fazla sayıda asker, ceset torbaları içinde dönüyordu, bunlar oradaki gerillalarla sık sık yapılan çatışmaların kurbanlarıydı. Şiddet İsrail içinde de hüküm sürüyordu. İsrail'e turist olarak giren Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'nden üç terörist, 2 Nisanda, Kudüs'ün merkezindeki kalabalık bir caddede makineli tabanca ve el bombalarıyla ateş açarak kırk sekiz kişiyi yaraladı, yaralılardan biri hayatını kaybetti. Aynı zamanda Araplara yönelik Yahudi terörü de vardı. Aşırı sağcılar Filistinli belediye başkanlarına saldırıyor, evleri ateşe veriyor, kalabalık beş otobüsü havaya uçurma planları yapıyordu. Şin Bet, bu son planı gerçekleştirmeden hemen önce onları yakalamıştı.

300 numaralı otobüste genç yaşlardaki dört Arap terörist işte bu şiddet girdabına kendilerini kaptırmıştı. Bu kişiler Gazze'deki Han Yunus bölgesindendi. Liderleri yirmi yaşındaki Jamal Mahmoud Qabalan on altı kişilik bir ailenin en büyük oğluydu. Babaları

öldüğü için ailenin geçim yükünü sırtlanmıştı, Tel Aviv'deki çeşitli restoranlarda bulaşıkçı olarak çalışıyordu. Ayrıca küçük çaplı terörizm suçlarından dolayı bir yıl İsrail hapishanelerinden birinde yatmıştı. Kendisine eşlik eden üç kişi ise on dokuz yaşındaki Muhammed Baraka'yla birlikte Majdi ve Subhi Abu Jumaa isimli iki kuzeniydi, onlar da on sekiz yaşından küçük lise öğrencileriydi. Qabalan onları, geniş çaplı uluslararası yankı uyandıracağını ümit ettiği araç kaçırma işinde kendisine katılmaya ikna etmişti. Ancak milliyetçi coşkularının ötesinde ne herhangi bir örgütle bağları vardı ne de el bombası dışında başka bir ateşli silahları. Bunun yerine bıçak, asit veya bir tür yanıcı madde gibi gözükebilecek bir şişe yeşil sıvı ve içinden kablolar sarkan bir evrak çantası taşıyorlardı. Rehinelere çantada iki RPG roketinden yapılmış bir bomba bulunduğunu söyleseler de, aslında bu içinden kablo sarkan bir çantadan başka bir şey değildi.

Tel Aviv'den çıktıktan kırk dakika sonra otobüs Aşdod kavşağına ulaşınca bir yolcu Araplardan birinin taşıdığı bıçağı fark etti. Hastaymış ve kusmak istiyormuş gibi davranarak şoförden otobüsü durdurmasını rica etti. Otobüsten inerken, "Teröristler!" diye bağırdı ve aşağı atladı. Dörtlü fark edildiklerini anlamıştı, Qabalan şoföre doğru koşarak bıçağını onun boynuna dayadı, İbranice "Bas gaza" diye emir verdi.

Otobüsten inen yolcu polise haber verdi, polisler otobüs güzergâhına bariyerler kurdu ama araç hızla tüm bariyerlerin üzerinden geçti. Otobüs Gazze Şeridi'nin merkezindeki Deir al-Balah'a yakın bir noktaya ulaşmıştı. Burada güvenlik güçleri otobüsün lastiklerini patlatmayı ve bir taş duvarın karşısında durdurmayı başardı. Bazı yolcular açılan ateşten dolayı yaralanmıştı. Çığlıkları diğer rehineler ile korsanlarınkine karışıyordu. Şoför dışarı atladı, bağırarak yolculara da aynı şeyi yapmalarını söyledi. Yolcuların bazıları bunu yapmayı başardı ama sonra Qabalan kapıyı kapattı ve birçoğu içeride mahsur kaldı. Otobüsün etrafı kısa süre içinde askerler, özel kuvvetler, IDF subayları ve üst düzey Şin Bet personeli tarafından sarıldı. Kalabalık bir meraklı topluluğuyla birlikte basın da olay yerine intikal etmişti. Qabalan ancak ve ancak İsrail zindanlarında tutulan beş yüz Filistinlinin serbest bırakılması koşuluyla rehineleri serbest bırakacağını haykırıyordu.

Pazarlığı yürüten kişi Şin Bet'in Araplarla ilgili meselelerdeki kıdemli uzmanı Nahman Tal'dı. Kimlerle uğraştığını kısa sürede fark etmişti. Daha sonraki bir ifadesinde şöyle söylüyordu: "Ciddi insanlar olmadıklarını ve bir tehlike arz etmediklerini hemen anladım." O zamanlar askeri istihbarat şefi olan Ehud Barak, Şin Bet eğer pazarlığı birkaç saat daha uzatsaydı "korsanlar birkaç sandviç karşılığında rehineleri serbest bırakacaktı" şeklinde bir izlenime kapılmıştı.

İsrailliler yine de güç kullanarak tüm rehinelerin derhal kurtarılabileceğine, hiçbir surette pazarlık yürütülmemesi gerektiğine inanıyorlardı. Sabaha karşı saat 4.43'te olay yerinde bulunan personel şefi Korgeneral Moshe Levy, Sayeret Matkal'a otobüse saldırmasını emretti. Bir keskin nişancı hemen otobüsün ön tarafında bulunan Qabalan'ı öldürdü. Qabalan'ın cansız bedeni direksiyonun üstüne yığılmış, bu yüzden otobüsün kornası ötmeye başlamıştı. Sayeret'in açtığı ateşte aynı zamanda bir kadın yolcu da öldürülmüştü. Sayeret komutanı Shai Avital başlarda [Filistinlilerin – ç.n.] öldürülmesini emretmişti ama tehlikeli olmadıklarını fark ettiğinde acilen emri iptal etti: "Çünkü kahretsin ki çatışma biter bitmez onların savaş tutsağı olduklarını ve öldürülmelerinin yasak olduğunu fark ettim."

Diğer iki [Filistinli – ç.n.] otobüsten indirildi, paraşütçü ve piyade subayı şefi Tuğgeneral İzak Mordechai tarafından otobüste patlayıcılar ve başka teröristlerin bulunup bulunmadığından emin olmak için yapılan kısa bir sorgulamanın ardından, personeli yakınlardaki bir buğday tarlasında toplanmış bulunan Şin Bet'e teslim edildiler.

Her ikisini de Şin Bet'in kıdemli sorgucularından Micha Kubi sorguluyordu ama koşullar ideal değildi. "İşleri sessizce yapmaya çalışıyordum" diyordu Kubi, "ama herkeste bir çılgınlık hali vardı."

Ve sonra Avraham (Avrum) Shalom ortaya çıktı.

Shalom, Şin Bet başkanıydı ve bu görevi dört yıldır sürdürüyordu. Nazilerden kaçan Avusturyalı Yahudilerin oğlu olan Shalom, on sekiz yaşında yeraltı milis örgütü Palmach'a katılmıştı. Devletin kuruluşundan sonra Şin Bet'in operasyon dairesine katıldı. 1960'ların başlarında, Alman bilim insanlarının Mısır'ın füze programı üzerinde çalışmalarını engelleme çabaları kapsamında o zamanlar Mossad'ın hedefli öldürme biriminin başı olan İzak Şamir'le işbirli-

ği yapmıştı. İkili kısa süre içinde dost oldu. 1990'larda Şin Bet başkanlığı yapan Carmi Gillon, 1983'te Menachem Begin'in istifa edip Şamir'in başbakan olmasıyla, "Shalom güvenlik kuruluşu içindeki en önemli kişi haline geldi" diyordu. "Ve sanıyorum Avrum'a olan şey, her istediği şeyi yapabileceğine inanmış olmasıydı."

Shalom örgütü herhangi bir kısıtlama olmaksızın yönetiyor, astlarının çoğu onu hileci ve acımasız bir diktatör olarak görüyordu. O zamanlar Shalom'un yönetiminde bir eleman olan Yuval Diskin, ki yirmi yıl sonra teşkilatın başkanlığını üstlenecekti, "Avrum'u korkutacak bir şey yoktu" diyordu. "Bir korku vardı. Ondan korkuyorduk. Güçlü bir adamdı; gaddar, zeki, inatçı, uzlaşmaz ve aşağılık biri."

Shalom, otobüse saldırı biter bitmez buğday tarlasındaki adamlarına katılmadan önce personel şefi Levy'le görüştü.

"Avrum [Shalom] elinde bir tabanca tutuyordu" diyordu Kubi. "Silahın kabzasını tüm gücüyle teröristlerden birinin başına indirdi. Kabzanın gerçekten kafatasının içine girdiğini gördüm."

Şin Bet'ten bir başka adam, "Çılgınlık içindeydi" diyordu.

Kubi, olay yerine hâkim olan kargaşa içerisinde devam etmeye hazır olmadığını söyleyerek mahkûmların Gazze'deki Şin Bet sorgu merkezine götürülmesini talep etti. İki mahkûmu koruyan, teşkilatın operasyon birimi olan Kuşlar'ın elemanları onları alandan çıkardı. Shalom birimin komutanı Ehud Yatom'a yanına gelmesini işaret etti ve sessizce ona, "İşlerini bitirin" dedi.

Shalom teröristlerin hukuk mahkemesinde yargılanmasını istemiyordu. Otobüs kaçıran adamların kurallara uygun bir şekilde yargılanmasına izin vermenin sadece daha fazla terörizmi teşvik edeceğine inanıyordu.

Ama buna rağmen iki suçlu umuma açık bir yolda askerlerin, gazetecilerin ve sivillerin gözleri önünde hemen infaz edilemezdi. Bu yüzden Yatom ve ekibi [Filistinli – ç.n.] ikiliyi birkaç mil uzaktaki boş ve ıssız bir alana götürdü. Bir önceki gece yaşananlardan dolayı bitkin düşmüş ve sersemlemiş olan Subhi ve Majdi araçtan indirilerek yere yatırıldı. Yatom diğer üç kişiye yapılması gerekeni anlattı; yerden büyük bir kaya aldı, tüm gücüyle Majdi'nin başına indirdi. Diğerleri de ona katıldı.

Filistinlileri kayalar ve demir çubuklarla öldürene dek dövdüler. Bu vahşi metot, ikilinin otobüs baskınından hemen sonra öfke-

li, asi (ve kimliği tespit edilemeyen) askerler tarafından katledildiği gibi bir görüntü vermek üzere seçilmişti.

Kubi, teröristlerin yolda muhtemelen sivillerden ve askerlerden aldıkları darbeler sonucu öldüğü konusunda bilgilendirildiğinde Gazze sorgulama merkezinde bekliyordu. "Tam olarak neler olduğunu fark etmiştim" diyordu Kubi. "Avrum'un politikası, bir saldırı gerçekleştiren teröristlerin sonunda hayatta kalmaması gerektiği yönündeydi. Bana sorgulama için gelmediklerini söylediklerinde şaşırmamıştım. Her şeyin tamamen sona erdiğini düşünmüştüm."

Kubi böyle düşünmüştü çünkü böylesi olaylar genellikle cesetler soğuduğu anda *sona* ererdi. Yıllar içerisinde terör saldırıları katlandıkça, hükümet ve silahlı güçler üzerinde daha sıkı karşı terör önlemleri alınması yönündeki kamuoyu baskısı artıyordu. Ancak İsrail'in bunlara verdiği yanıtlar yoğunlaştıkça, bu yanıtlar üzerindeki denetim de yavaş yavaş zayıflıyordu. Bir zamanlar nadiren, ülke sınırlarının çok ötesinde ve üst düzey yetkilerle gerçekleştirilen hedefli öldürmeler, çok daha sık biçimde, ülkenin çok daha yakınında ve çok daha az denetimle kullanılmaya başlamıştı. Örneğin Altı Gün Savaşı sırasında ve sonrasında birkaç ahlaksız birlik tarafından hayata geçirilen tek tük "başıbozukluklar", meşruiyeti şüpheli olsa da 1970'lerin başlarıyla birlikte kabul edilebilir uygulamalar haline gelmişti.

İşgal edilmiş bölgelerdeki FKÖ saldırılarını engellemekle görevli Şin Bet, 1960'lardan beri illegal taktikler uygulamıştı. Şin Bet sorgucularının korkusu sebepsiz değildi; ele geçirdikleri mahkûmlardan zorla bilgi elde edemezlerse daha fazla İsrailli ölecekti. Sorgulamalar sırasında yıldırma ve aşağılama şeklinde başlayan şey tam anlamıyla fiziksel ve psikolojik bir işkenceye dönüşmüştü: Sahte infazlar[44], uyku yoksunluğu, mahkûmları ağrılı stres pozisyonlarına, aşırı sıcak ve soğuğa katlanmaya zorlama. Mahkûmlara bazen de iktidarsızlığa yol açan, kendilerine ifade edildiği şekliyle sözde "hakikat serumu"[45] enjekte ediliyordu.

44) Sahte infaz: Bir savaş hilesi. Sahte infaz sırasında işkenceciler, tutsağın kısa sürede infaz edilecekmiş gibi hisse kapılmasını sağlamak üzere davranış sergiler, onu artık son noktaya geldiğine inandırır ama infaz etmez. Böylece tutsak, ölüm korkusuyla daha fazla bilgi verecektir. (ç.n.)

45) Hakikat serumu: Enjekte edildiği kişilerin doğruları söyleyeceği iddia edilen bir tür sıvı. (ç.n.)

Şin Bet'in sorgulamalarını gerçekleştirdiği karanlık ve iğrenç bodrum mekânları o kadar fena bir nitelik kazanmıştı ki Gillon, "O eşiği aşan normal bir insan bile İsa'yı öldürdüğünü itiraf etmeye hazır hale gelirdi" diyordu.

Avraham Shalom bile Kuşlar'ın başkanı sıfatıyla El Halil tutukevini ziyaret ettiğinde ve [kendi ifadesiyle – ç.n.] "benim gözümde ihtiyar bir Arabın" sorgulanmasına şahit olduğunda gördüklerinden şoke olduğunu söylüyordu. "Arap o zamanlar elli beş yaşındaydı ama çok daha yaşlı gözüküyordu. Arapça bilen adamımız ona, 'Niye yalan söylüyorsun?' diye bağırıyordu. Arap çökmüştü, yaşlıydı ve acınacak bir haldeydi, onun için üzülüyordum. 'Ona neden bağırıyor?' diye sordum. Sonunda sorgucu bir sandalyeyi aldı, yere vurarak kırdı, sandalyenin ayaklarından birini eline aldı ve Arabın elini ezdi. 'Ellerini masaya koy' dedi ve tüm parmaklarını ezdi. Bir başka olayda, bir sorgucunun bir Arabı öldürdüğünü gördüm" diyordu Shalom. "Darbelerle değil. Onu o duvardan o duvara, o duvardan o duvara fırlatıyordu... sonra kafasını tuttu ve o Arabın kafasıyla neredeyse duvarı kırdı. Arap bir hafta sonra beyin kanamasından öldü. Olayın üstü kapatıldı."

Bazı mahkûmlar işkence görürken öldü, bazıları da intihara sürüklendi. Başka örneklerde sorgulanmak üzere tutuklanan FKÖ aktivistleri bir tutukevine dahi ulaşmadan ölü bulundu.

Arasıra bir FKÖ aktivistinin tamamen kaybolduğu da oluyordu. Aileleri onların İsrail tarafından gözaltında tutulduklarından şüphelenip polisten yardım isterlerdi. Polis ise sonrasında –bu tür durumlardaki standart prosedürü uygulayarak– bir gazeteye kayıp ilanı verir, Şin Bet'e bilgileri olup olmadığını sorardı. Kıdemli bir Şin Bet yetkilisi olan Yossi Ginossar, "Öyle durumlarda sabit bir formülümüz vardı" diyordu. "Şöyle ki: 'Güvenlik kuruluşunda bu insanın nerede olduğuna dair bilgi bulunmamaktadır.' Aranan kişinin hangi çukura gömüldüğünü çok iyi bilmemize rağmen, polis her sorduğunda onlara böyle söylerdik."

Kaybolan o insanların bir kısmı Halter kod adı verilen gizli bir program çerçevesinde öldürülmüştü. Halter operasyonlarından birinde, Ebu Cihad adamlarının işgal edilmiş bölgelere yüklü miktarda silah sokmasını sağlamıştı, silahlar diğer Filistinli elemanların onları saldırı timine ulaştırdığı âna kadar zulalarda saklanıyordu.

Şin Bet zulanın yerini öğrendi, gözetim altına aldı, ekibin gelmesini bekledi ve ekiptekileri yakaladı. Ancak Şin Bet, birçok durumda zulaları güçlü patlayıcılarla donatarak silahları almaya gelen ekip gözüktüğü anda uzaktan kumandayla patlatmıştı.

"Halter'in ardında yatan temel düşünce" diyordu bir Şin Bet kaynağı, "Lübnan'daki [İsrail askeri faaliyetinden] ithal edilmiş konseptten geliyordu, bu konsepte göre esir almaya değmeyecek zamanlar vardır. Esir almak hem kuvvetlerimiz için büyük bir risktir hem de karşı taraf değişim yapmak için insanları rehin almak isteyecektir. Onlar her halükârda ölmeyi hak ederler. O zamanlar olayı şöyle görüyorduk; silah alıp Yahudileri öldürmek için bir silah zulasına kim gelirse gelsin, bir iş kazası geçirmesi daha iyidir."

Halter operasyonları –acil bir tehdit teşkil etmeyen, İsrail yasalarını veya savaş kurallarını ihlal etmeyen şüphelilerin yargısız infazı– serseri elemanlar tarafından yapılan haydutça bir iş değildi. Bu operasyonlar Şin Bet'in kıdemli komutanları tarafından teşkilatın başkanına sunulan, önce onun tarafından, sonra da başbakan –ilkin Rabin, daha sonra da Begin ve Şamir– tarafından onaylanarak izin verilen yargısız infazlardı.

Halter operasyonlarındaki patlamaların bir kısmı Plaka kod adı verilen, zamanın en yeni teknolojik buluşu olarak kabul edilen bir ışın ya da sinyal vasıtasıyla uzaktan gerçekleştiriliyordu. Bu operasyonlarda yer almış kıdemli bir Şin Bet elemanı, "Bu, teoride oldukça iyidir" diyordu, "ama bu zulalar bazen çok üstünkörü şekilde, inşaat malzemesi yığınının veya büyük bir kayanın altına saklanıyordu. Silahları almak için gelen bazen bir FKÖ elemanı oluyordu ama bazen de bir çoban veya kırda romantik bir geziye çıkmış meraklı bir çift kayayı kaldırıyordu. Bu tür olaylarda birkaç taneden fazla masum insan hayatını kaybetti." IDF'ye bağlı Papaz Kolordusu cesetleri gece vakti alarak gömülmeleri için düşman mezarlığına götürüyordu.

Şin Bet örgüt içinde doğruyu, dış dünyaya ise kurumsallaşmış yalanları söylemek konusunda sıkı bir politika uyguluyordu. Mahkûmlar mahkemede ancak ve ancak işkence gördükten sonra itiraf ettiklerinden şikâyet ediyorlardı ama sorun değildi. Sorgucular ifadeye çağırıldıklarında, Şin Bet'te "Gözümün içine baksın" diye adlandırılan manevraya yöneliyorlardı. Mahkûmlara vurup

vurmadıkları veya herhangi bir şekilde işkence edip etmedikleri sorulduğunda önce hâkime, sonra mahkûma, sonra tekrar hâkime bakarak, "Ona dokunmadım. Şimdi gözlerimin içine baksın ve ona bir şey yaptığımızı söylesin" diyorlardı.

O zamanlar sorgulama dairesinin başında bulunan Arieh Hadar, "Her şeyi inkâr ediyorduk" diyordu. "Hâkimler elbette ki bize inanıyorlardı. Çünkü Arapların bazıları yaptığımız şeyleri abartılı bir şekilde anlatıyordu ki bunların aksini ispatlamak hiç de zor değildi."

Hadar ve bu kitap için görüşülen her bir Şin Bet üyesi bu sorgulamalardan elde edilen malzemelerin terör saldırılarını önleyerek birçok İsraillinin hayatını kurtardığı konusunda ısrarcıydı. Aynı zamanda tekrar tekrar sadece suçlulara acı çektirildiğini iddia ediyorlardı. "Asla sahte delil üretmedik" diyorlardı. "Asla doğru olduğuna inanmadığımız olgular icat etmedik. Eğer kişinin gerçekten suçlu olduğuna yüzde bin oranında emin olmasaydık asla mahkemeye gelmezdik."

Halter programı 8 Nisan 1979'da defolu bir bombanın bir Şin Bet elemanını öldürmesinin ardından iptal edilmişti. 1980'de Şin Bet'in başına atanan Avraham Shalom programı hızla tekrar hayata geçirdi.

Shalom'un Şin Bet'i işgal edilmiş bölgelerdeki ve Lübnan'daki Filistinlilere karşı saldırgan taktikler uyguluyordu ama Shalom çok iyi biliyordu ki sonuçta işgal güçle çözülemeyecek bir problemdi. "Yaptığımız her şey savaşı kontrol etmeye yönelikti" diyordu. "Ateşi belli bir seviyede harlıyorduk ki devlet istediğini yapabilsin, bu önemliydi. Ancak bu, işgal problemini çözmüyordu."

Düşüncesinde yalnız değildi. İstihbarat topluluğunun neredeyse tüm başkanları Filistin meselesinde liberal sol görüşleri benimsiyor, bağımsız bir Filistin devleti ortaya çıkaracak bir anlaşma içeren politik bir çözümü destekliyordu. Bu konuyla ilgili nadiren düşüncelerini dile getirdiklerinde de çok yumuşak bir tonda söylüyorlardı. Shalom işgal konusundaki kendi düşüncelerine rağmen üstlerinin sınırlarını zorlamıyor, sadece çok etkili bir şekilde terörizmi önleme politikasını uygulamaya devam ediyordu.

Şin Bet o zamanlar, Lübnan'da hiçbir yasaya tabi olmadığı, bu yüzden özellikle vahşi yöntemler uyguladığı halde IDF'ye karşı gi-

rişilecek bir terörist eylem patlamasıyla başa çıkmanın zor olacağını düşünüyordu. O zamanlar teşkilatın o ülkedeki operasyonlarını yöneten Shimon Romah, "Lübnanlaşma Şin Bet'i etkiledi" diyordu. "Etrafta hiç sivilin veya gazetecinin olmaması, yapılan hiçbir şeyin basına yansımaması muazzam bir eylem özgürlüğüne yol açıyor, bu da bir etki yaratıyordu."

Eylem özgürlüğü Avraham Shalom'u etkilemişti. "Lübnan yüzünden her kademede bir yozlaşma süreci söz konusuydu" diyordu Yossi Ginossar. "Bu yüzden Lübnan'da olan bitenlerin tam göbeğinde bulunan Avrum, belki de Lübnan'da bedelini ödeyemeyeceği talimatlar veriyordu ama bu İsrail realitesi açısından işe yaramıyordu."

Shalom, Aşkelon saldırısına kadar zaten dört yıldır Şin Bet'teki operasyonları ceza almaktan muaf bir şekilde yönetiyordu. Birkaç Filistinlinin daha öldürülmesinin problem yaratacağından şüphelenmek için herhangi bir neden yoktu.

Ancak kurtarma operasyonu başladığında hızla otobüse doğru koşan, bittiğinde ise otobüsün hemen yanında bulunan kişilerden biri de Alex Levac isimli İsrailli bir basın fotoğrafçısıydı.

Levac, meydana gelen kargaşada etrafındaki herkesin fotoğrafını çekiyordu. İki iri cüsseli adamın kendilerinden daha kısa boylu, siyah saçlı bir genci alıp götürdüğünü gördü. Başlarda gencin kelepçelenmiş olduğunu görmemişti. Levac bir soruşturma heyetinin karşısında, "O kareyi yakaladığımda onun kim olduğunu bilmiyordum" diyecekti. "Ama eşlik edenlerden biri öfkeyle bana saldırdığında fotoğraflarının çekilmesini istemediğini çünkü adamın gizli bir eleman olduğunu düşünmüştüm." Aslında o kişiler Majdi Abu Jumaa'yla birlikte iki Kuşlar elemanıydı.

Kuşlar elemanlarından biri ifadesinde, "Onu sürüklüyorduk" diyecekti. "Birkaç metre sonra bir flaş patladı. Eşlik edenlerden biri 'Filmi al' diye bağırdı."

Levac henüz ne olduğunu anlamamıştı ama çektiği son fotoğrafta önemli bir şey olduğunu fark etmişti; bu yüzden Kuşlar elemanı kendisine ulaşıp filmi istemeden önce fotoğraf makinesinin içindeki film rulosunu değiştirdi ve kullanılmış ruloyu çoraplarından birine sokuşturdu.

IDF'den yapılan açıklamada, "Bugün şafak vakti, sahil otoyolunda kontrol altına alınmasından on saat sonra askerlerin otobüse

saldırmasıyla teröristler öldürüldü" deniyordu. Levac'ın çalıştığı gazete olan *Hadashot*'taki editörler burada bir haber atlatma[46] durumu olduğunu fark ederek fotoğrafı basmak istedi ancak askeri sansür onlara engel oldu. Ama birileri bu fotoğrafı, aralarında haftalık dergi *Stern*'in de bulunduğu yabancı basın organlarına sızdırdı; *Stern* fotoğrafı yayımladı. Ardından *Hadashot* da sansürü deldi ve *New York Times*'tan alıntı yaparak haberi bir şekilde yayımladı, böylece fotoğrafı da göstermiş oldu.

Majdi Abu Jumaa, Gazze Şeridi'ndeki akrabaları ve komşuları tarafından fotoğraftaki kişi olarak teşhis edildi. Hiçbir yaralanma gözükmüyordu, gözleri açık, elleri kelepçeliydi ve yanındaki ajanlar kendi kendine ayakta durabildiğini göstermek için ona destek olmuyorlardı.

Tüm teröristlerin baskın sırasında öldürüldüğüne ilişkin resmi açıklamanın ardından fotoğrafların yayımlanması, yetkililerle ilgili Lübnan Savaşı'nın yol açtığı güvensizlikle aynı zamana denk gelen bir kamuoyu tepkisi meydana getiriyor, çok sayıda liberal basın kuruluşunun hükümete yönelik genel bir saldırı gerçekleştirmesine yol açıyordu.

Başbakan Şamir ve Shalom, olaya yönelik bir soruşturmaya karşı çıkıyor, ancak itirazlarına kulak asılmıyordu. Savunma Bakanı Moshe Arens, savunma kuruluşuna bir soruşturma heyetinin oluşturulması emri verecek, sonrasında bir heyet de Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilecekti.

Shalom, ilk soruşturmanın ilan edilmesinden iki gün sonra, 28 Nisan tarihinde on yardımcısına –cinayetlerde yer almış Kuşlar personeline, teşkilatın hukuk müşavirlerine ve aralarında Yossi Ginossar'ın da bulunduğu diğer üst düzey yetkililere– Tel Aviv'in kuzeyindeki Netanya'da bulunan bir portakal bahçesinde toplanma emri verdi. Onları kimsenin görmeyeceği, dinleme cihazlarıyla donatılmış Şin Bet tesislerinden uzakta, yalıtılmış bir yer seçmişti. Bu cihazlar genellikle teşkilatın amaçlarına hizmet ederdi. Ama şimdi Shalom, bu cihazların planlarını sekteye uğratmasından korkuyordu.

O gece yıldızların altında Shalom ve adamları hakikati asla su yüzüne çıkarmamaya, ne pahasına olursa olsun olayı sümen altı et-

46) Haber atlatma: Bir gazetecilik terimi. Başka gazetecilerin farkına varmadığı veya ellerinde veri olmadığı için haber yapamadığı durumlarla ilgili bomba etkisi yaratacak haberler yapma işi. (ç.n.)

meye yemin ettiler. Shalom onlara eğer bunu yapmazlarsa "devletin güvenliğine vahim bir zarar verileceğini ve Şin Bet'in sırlarının açığa vurulacağını" söylemişti.

Biliyorlardı ki eğer gerçeği söylerlerse veya bu soruşturmalarla gerçekler ortaya çıkarsa işkence etmekten hatta cinayetten yargılanacaklardı. Shalom'un yardımcısı Reuven Hazak, "Gerçeklerin ortaya çıkmasına izin vermeyeceklerine dair ciddi ciddi birbirlerine yemin ettiler" diyordu. "Ne [Yidiş dilinde 'Hastalık' anlamına gelen ve cinayet için kod adı olarak kullanılan] Krenk meselesi ne de örtbas etme meselesi."

Portakal bahçesinde ve sonrasında evlerinde yaptıkları, bazılarına Hazak'ın da katıldığı toplantılarda bir plan hazırladılar. Hazak geçmişe baktığında bu planı "devletin hukuk kurumlarına ve hükümetine karşı yapılan önceden planlanmış bir mücadele" olarak tanımlıyordu.

Plan birbirine bağlı iki aşamadan oluşuyordu. Öncelikle Shalom, Arens ve Şamir'e kendi temsilcilerinden birinin soruşturma komisyonunun üyeliğine getirilmesini önerdi, böylece "Şin Bet makamı da temsil edilecek, teşkilatın sırlarına zarar verilmemesi garantiye alınacaktı." Bu görünüşte masum öneri kabul edildi ve Yossi Ginossar, Savunma Bakanlığı'nın soruşturma komisyonu üyeliğine getirildi.

Ginossar, Shalom'un Truva Atı olarak görev yapacaktı. Portakal bahçesinde gizli yemin eden adamlardan biriydi ve bizzat kendisi kişisel olarak tam da komisyonların varlığından rahatsızdı. Daha sonraları, "Ne olmuş yani? Bir otobüsü kaçırıp yolcularını öldüren iki terörist öldü" diyerek tepki gösterecekti. "Bunun için tüm dünyayı yıkacak mısınız? İkiyüzlülük! Yıllardır İsrail'in kanalizasyonunu temizliyoruz ve herkes az çok kanalizasyonun nasıl temizlendiğini biliyor."

Ginossar, "Teröristleri katletmek konusunda geçmişte de bir ahlaki sorun görmüyordum, şimdi de" diyordu. Onun sorunu "sahadaki olgularla ilgiliydi. Şin Bet dışındaki çok sayıda aktör oradaydı." Çözümü ise şuydu: "Başarısız bir operasyondan sonraki önemli kural İsrail devletinin parmak izinin silinmesidir. Gerçekleri söylememek, sorunu ortadan kaldırmanın ayrılmaz bir parçasıdır."

Komisyon gün boyunca Savunma Bakanlığı'nın toplantı salonunda oturarak askerler, Şin Bet elemanları, siviller, rehineler ve

fotoğrafçı Alex Levac'tan oluşan tanıkları dinledi. Sonra gece vakti Ginossar, Shalom ve yakın çevresini o günkü oturumun detaylarıyla ilgili bilgilendirmek ve tanıkların ertesi güne hazırlanmasına yardım etmek üzere gizlice kayboldu.

Bu, Shalom'un planının ikinci aşamasını beraberinde getiriyordu: Emrini verdiği iki cinayet için masum İsrail askerlerine çamur atmak. Shalom, Kuşlar timinin üyeleriyle birlikte cinayetle ilgili iddiaları kendi üzerinden savuşturup Filistinlilere ilk el atan adamlara, Tuğgeneral İzak Mordechai komutasındaki IDF askerlerine yöneltmek için çok yönlü bir plan hazırlamıştı.

Müthiş derecede hain bir plandı bu. Bu plan yalancı şahitlik, kumpas, şerefli bir adam ve dosta yönelik baş döndürücü bir ihanet gerektiriyordu. Ginossar ve Mordechai Lübnan'ın 1982 yılındaki işgalinden bu yana yakınlaşmıştı. Hatta Ginossar, 27 Haziran 1982'de, Şin Bet'in El Fetih'in Güney Lübnan'daki operasyon sorumlusu olan Azmi Zrair'i öldürmesine yardım etmesinin nişanesi olarak Mordechai'yi bir Şin Bet madalyasıyla bile ödüllendirmişti.

Ginossar karmaşık bir yalanlar ağı örmüştü. Heyetin neye ihtiyacı olduğunu iyi anlamıştı. Gizli toplantılardan birinde, "Arkadaşlar, kendinizi kandırmayın" diyordu. "Burada birilerinin suçlu bulunması gerekiyor. Aksi takdirde bu komite işini yapmamış olur... Suçlu bulunabilecek tek kişi Bay İzak Mordechai'dir."

Anahtar ifade, Kuşlar komutanı Ehud Yatom'un ifadesiydi. Shalom, Ginossar ve diğerleri bir gece önce Yatom'la defalarca prova yapmışlardı. Heyete şunları söylüyordu: "Ben ve Şin Bet başkanı olay yerine intikal ettik. Birbirine yaklaşık on metre uzaklıkta bulunan iki grup insan gördüm. Her bir grupta yirmi-otuz insan vardı. İlerleyince, bugün bana [Suriye semalarında düşürülen] pilotlarımıza saldıran Suriyeli fellahların eşkalini anımsatan bir grup insan gördüm. Elleriyle ve ayaklarıyla istedikleri her şeyi yapıyorlardı. Teröristi görünce ona ben de bir tokat attım. Güruhun öfke atmosferi beni de sürüklemişti." Güruhun içinde Şin Bet'ten hiçbir adamı görmediğini ama General Mordechai'yi tabancasıyla teröristlerden birine vuruken gördüğünü söyledi.

Yatom, heyete, teröristlerin kendisine teslim edildiğinde çok kötü bir durumda olduklarını, onları hastaneye götürdüğünü ve orada öldüklerinin söylendiğini anlattı.

Soruşturma başkanı emekli Tuğgeneral Meir Zorea, Yatom'un dürüstlüğünden oldukça etkilenmişti. O, itiraf eden tek görgü tanığıydı, bir teröriste tokat attığı için bile pişmanlık duyuyordu. Bu "itiraf" elbette ki çok daha büyük bir sırrı gizleme amacı taşıyordu.

İfadesi sırasında tanıklık ettiği sahneyi linç olarak tarif etmesinin ardından bir başka Şin Bet yetkilisine, "Kimlerin vurduğunu gördün?" diye soruldu. "Çok karışık, hatırlamak zor" diye cevap verdi. "Seçebildiğim tek kişi Itzik [İzak] Mordechai. Onun darbeleri yeri göğü inletiyordu." Şin Bet'ten bir başka tanık ise "Itzik'in onların kafalarına ciddi darbeler indirdiğini gördüm" diyor ama başka hiç kimseyi teşhis edemiyordu. Teşkilattan bir alay tanık duruşmayı izliyordu.

Komplocular Kubi'ye de yalancı şahitlik yaptırmaya çalıştılar. Kubi diyordu ki: "Ginossar, Mordechai'nin onlara vurarak öldürdüğü yönünde ifade vereceğimden emin olmak için yanıma geldi. Ona böyle bir şey görmediğimi söyledim. Devam etti ve teröristlere vurulurken bana göre Avrum'un orada olup olmadığını sordu. Aslında Avrum'un orada olduğunu, hatta onlara vuran ilk kişi olduğunu söyledim. 'Öyleyse' dedi, 'bence sen orada hiç bulunmadın.' Sonrasında beni daimi bir görev için İtalya'ya gönderdiler. Anladım ki soruşturma komisyonlarından mümkün olduğunca uzak olmamı istiyorlardı."

Ancak Adalet Bakanlığı soruşturma komisyonu Kubi'yi sorgulamak konusunda ısrarcıydı. Gizlice İsrail'e getirildi ve Avraham Shalom'la yaptığı sert bir görüşmede, patronunun olayları anlatış biçiminin arkasında durmayacağını söyledi. Shalom, "Hainlik bu!" diye kükrüyordu.

Şin Bet'teki otuzuncu yılında birçok kez ciddi tehlikelerle karşılaşmış olan Kubi, daha önce kendi hayatından hiç bu kadar endişe etmediğini dile getiriyordu. "Oradan sağ çıkamamaktan korkuyordum" diyordu. Oradan sağ çıktı ama yaşadığı duygular Şin Bet'in batışının derinliğini gösteriyordu.

Sonunda Kubi'yle Shalom arasında bir uzlaşma sağlandı. Kubi –gerçeğe aykırı şekilde– sorgulamayla ilgilendiğini, teröristlere vuranların kimler olduğunu görmediğini söyledi.

Dalavere ve perde çekme ustaları tarafından saatler boyu alıştırma yapılarak eğitilen diğer tanıkların ifadeleri, çapraz sorguda

birbirleriyle mükemmel şekilde uyuşuyordu. Görünüşte namuslu olan adamlardan alınan on üç benzer öykünün toplam etkisi soruşturma heyetleri üzerinde güçlü bir izlenim bırakmıştı.

Soruşturma komisyonu 20 Mayısta bulgularını yayımladı: "Soruşturma materyalinden net bir şekilde ortaya çıkmaktadır ki IDF güçlerine ve Şin Bet personeline, hayatta olan iki teröristin öldürülmesi gerektiği şeklinde algılanabilecek bir emir verilmemiştir."

Soruşturma heyeti Avraham Shalom'un ifadesine bütünüyle itimat etti. Mordechai'nin teröristleri öldüren kişi olmadığı yönündeki ifade ve iddiasına yönelik olarak "dinlediğimiz bir dizi ifadeyle kısmen uyumsuzluk göstermekte, belli noktalarda diğer ifadelerle desteklenmektedir" ifadelerini kullandı.

Komisyon, mahkûmları kimin öldürdüğünü belirleyemedi ancak askeri polisin Mordechai'yle ilgili bir soruşturma yürütmesini tavsiye etti. Bu, Mordechai'nin adam öldürmekle itham edilmesine yol açıyordu. Adalet Bakanlığı soruşturması da 1985'in Temmuz ayında benzer sonuçlara ulaştı.

Shalom'un kumpası işe yaramıştı. Kendi işlediği suçlar için masum bir adam yargılanacaktı.

Mordechai kendisine yöneltilen iddiaların tümünü şiddetle reddetmiş olsa da neredeyse hiç kimse ona inanmadı. Ehud Barak, "Mordechai'nin yerinde başka biri olsa kendini öldürürdü" diyordu.

Mordechai, "İki yıl boyunca ben ve ailem cehennem azabı yaşadık" diyecekti.

Neyse ki Mordechai'nin şansına, Adalet Bakanlığı'nın soruşturma heyetindeki ordu temsilcisi olan Menachem Finkelstein isimli genç ve enerjik bir askeri avukat, Mordechai'ye dava açılıp açılmamasına karar verilmesi sürecine dahil oldu.

Talmud'a özgü bir kılı kırk yarma ve şüphecilik eğilimi taşıyan, daha sonraları önde gelen bir bölge mahkemesi hâkimi olacak Ortodoks Yahudi Finkelstein, kanıtları inceledi ve bir şeylerin yanlış olduğunu hissetti. "Bir taraftan Şin Bet personelinin ifadesi netti" diyordu. "Aralarından birinin yalan söylemesi tasavvur edilemezdi. Ama bu suçu Mordechai'ye yükleme girişimi bana tuhaf geliyordu."

Mordechai iki terörist otobüsten indirildikten sonra onları sorgularken her ikisine de birer defa vurduğunu kabul ediyordu ama tüm kanıtların dikkatli bir şekilde tetkik edilmesi, Abu Jumaa kuzenlerin Şin Bet'e teslim edildikleri sırada Şin Bet elemanlarının iddia ettiklerinden çok daha iyi durumda olduğunu açıkça gösteriyordu. Finkelstein, her ikisi de Mordechai'nin cinayetten yargılanması için baskı yapan Şin Bet ve Adalet Bakanlığı'na karşı savaşıyordu; Mordechai'nin darbelerinin Levac'ın fotoğraflarında iyi durumda gözüken iki teröristi öldürmüş olma olasılığı bulunmadığını belirten hukuki bir yeminli ifade elde etmişti.

Finkelstein'ın çabaları Mordechai'ye adam öldürmekten iki kez dava açılmasını engelleyemedi, Mordechai özel bir askeri mahkemede yargılanmak zorunda kaldı. Ama Finkelstein'ın titiz hukuki çalışması yargılama sırasında bizzat etkili oldu, tek duruşmadan ve kanıtların kısaca dinlenmesinden sonra mahkeme Mordechai'yi akladı.

Bu, Aşkelon olayının sonu gibi gözüküyordu. Sonunda aklanmış olsa da iyi bir adam çamura sürüklenmiş, adı lekelenmişti. Şin Bet'in hiçbir sırrı ortaya dökülmemiş, hiç kimse suçlarından dolayı sorumlu tutulmamıştı.

Vicdan azabı çeken üç Şin Bet yetkilisi olmasaydı olay bütünüyle unutulacaktı. Bunlardan biri kısa süre içerisinde Shalom'un yerine Şin Bet başkanlığına atanması planlanan direktör yardımcısı Reuven Hazak'tı. Üç adam ilk başlarda Shalom'u yalan söylemeye son vermesi konusunda uyarmaya çalıştı. Peleg Raday, Shalom'a, "Nixon şu aptal mekâna girme işinden dolayı düşmedi, örtbas ettiği için düştü"[47] diyordu. Hazak yalancı şahitlik komplosu başladığında işin içinde olmasına rağmen sonraları kapanışın ancak ve ancak kendisi de dahil olmak üzere tüm komplocuların istifa etmesiyle mümkün olacağı kanaatine vardı. Shalom bunu kesin bir dille reddetti.

Hazak, partileri Knesset seçimlerinde birbirlerini desteklediği için yapılan bir rotasyon anlaşması çerçevesinde 1984'ün Eylül ayında Şamir'den görevi devralmış olan Başbakan Şimon Peres'ten 29 Ekim 1985'te resmi bir görüşme koparmayı başarmıştı. Peres, cinayet ya da örtbas etmeye ilişkin tariflerinde hiçbir detaydan ka-

47) 1972 yılında ABD'de yaşanan ve 1974'te Başkan Nixon'ın istifasıyla sonuçlanan Watergate skandalı kastediliyor. (ç.n.)

çınmadığı bir sayfalık notla gelen Hazak'ı dikkatlice dinledi. Hazak, Peres'e, "Şin Bet'in görevlerini yaparken dayandığı ahlaki temel çökmüştür" diyordu.

Peres, "Bir karar vermeden önce genellikle düşünürüm" diye cevap verdi.

Hazak bir rahatlama duygusuyla ayrıldı, ithamlarının ciddiye alındığına ve gelecekte uygun bir cevap verileceğine inanıyordu. Ama yanılıyordu. Shalom çok daha donanımlı bir taktisyendi. Peres'le daha önce görüşmüş ve başbakana tamamıyla farklı bir senaryo çizmişti: Bu, Shalom'u devirip Şin Bet'i ele geçirme amacı taşıyan üç kanunsuzun bir isyan girişimiydi.

Shalom, Peres'in tam desteğiyle üç oyunbozanı görevden aldı. Hayatlarını verdikleri görevden itibarlarını kaybederek ayrıldılar, onların hain olduklarına inandırılmış tüm meslektaşlarına yabancılaştılar.

Ama oyunbozanlar direniyordu. Üçlü, 9 Mart 1986'da gece geç saatlerde Adalet Bakanlığı'nın Doğu Kudüs'teki neredeyse ıssız ana bürosuna gelerek Başsavcı İzak Zamir'in ofisine girdi.

Toplantı üç buçuk saat sürdü. Üç oyunbozan sadece Filistinlilerin öldürülmesi ve Mordechai'ye çamur atılması değil, aynı zamanda hukuk dışı infazlar, işkence ve Şin Bet tarafından on yıllardır uygulanan yalancı şahitlik de dahil olmak üzere tüm hikâyeyi anlattı.

Savcı Yardımcısı Dorit Beinish, Peres'in hikâyeyi bildiği halde harekete geçmek konusunda başarısız olmasına inanmakta güçlük çekiyordu: "Başbakanla görüşmenizde, örtbas etmeyle ilgili konuştunuz mu?"

"Her şey ortaya serildi" dedi Hazak.

Özel görevli Başsavcı Yardımcısı Yehudit Karp, "Dünya başıma yıkılmış gibi hissettim" diyordu. "Orada olanları abartmak mümkün değil. Bu, hukuk kurallarının tamamen ihlal edilmesi ve tüm sistemlerin yozlaşmasıydı. İsrail devleti tarihinde bu kadar vahim bir olay hatırlamıyorum."

Daha sonra iki yeni soruşturma başlatıldı: Aşkelon olayıyla ilgili bir polis soruşturması ve Karp öncülüğündeki bir komite tarafından yapılan, Şin Bet'in uygulamalarıyla ilgili daha geniş bir inceleme.

Shalom için bu bir felaketti. Yalancı şahitlik ve düpedüz yalan söyleme yoluyla iki soruşturmadan zarar görmeden çıkmış, üç oyunbozanın atılmasını sağlamıştı. Ama iki ölü Filistinli araç korsanı peşini bırakmıyordu, komplo bütünüyle açığa çıktığından dolayı Shalom'un soruşturmacıları bir başka uydurma senaryoya ikna etmesi artık çok daha zordu.

Shalom ve müttefikleri yine de geri adım atmıyordu. Karp'ın söylediğine göre "üç oyunbozana ve Adalet Bakanlığı'na karşı geniş çaplı bir yalan, dedikodu ve karalama kampanyası" başlattılar. Bakanlık görevlileri takip altına alındı, rakiplerine şantaj yapmak ve onları köşeye sıkıştırmaya çalışmak için bilgi toplamak amacıyla telefonları dinlendi. Gecenin bir yarısı bakanlık görevlilerine isimsiz tehditler geliyor, Zamir'e gece gündüz muhafız veriliyordu. Bir gece son derece sağlıklı olmasına rağmen evine yoğun bakım ambulansı gönderildi, aynı zamanda bir de cenaze çelengi gönderilmişti. Şin Bet kaynakları tarafından gazetecilere, oyunbozanlardan birinin Savcı Yardımcısı Beinish'le romantik bir şeyler yaşadığı söyleniyordu.

"O süreç içerisinde ortaya çıkan hayret verici şey, Şin Bet'in dizginlenemeyen gücüydü" diyordu Beinish. "Bu gücün herhangi birini, hatta hukuk sistemini ya da gerektiğinde politik kademeleri hedef alabileceğini ancak onunla uğraşırken kavrayabildik. Kendimizi çamur atılmış, korumasız ve tehdit edilmiş bir halde bulduk."

Ama Beinish, Karp ve polis müfettişleri vazgeçmiyordu. Soruşturmalar, iftira ve yıldırma girişimlerine rağmen 1986'nın Nisan ve Mayıs aylarına kadar devam etti.

Shalom sonunda düpedüz yemininden döndü. Polis tarafından yapılan sorgusunda ilk önce Savunma Bakanı Moshe Arens'in kendisine Aşkelon korsanlarını öldürme emri verdiğini iddia etti. 16 Nisanda Arens kendisiyle görüştü ve bu iddiayı kesin bir dille reddetti. Shalom özür diledi ve "Böyle bir emir verdiğiniz izlenimine kapılmıştım ama şimdi sizinle konuşunca görüyorum ki yanılmışım, öyle değilmiş" dedi.

Daha sonra zamanın başbakanı Şamir'i suçladı. Shalom, Şamir'in aslında Filistinlileri öldüresiye dövme emri verdiğini, sonrasında da olayı örtbas etmeyi emrettiğini, en azından bunu onayladığını iddia ediyordu. Şamir de böyle bir şeyi reddetti. Bir kez daha

yakayı ele veren Shalom ikiyüzlülüğü ileri boyutlara taşıyordu. İddiasına göre Şamir, 1983 Kasımındaki bir toplantıda kendisine, ele geçirilen teröristlerin öldürülmesi gerektiğini söylemişti. Şamir bunu da reddetti. Sonunda Shalom –saldırıdan bile önce– eğer danışmak için başbakana ulaşamazsa teröristlere ne yapacağına kendisinin karar vermesi yönünde kendisine gizli bir yetki verildiğini iddia edecek kadar küçüldü.

1986'nın Mayıs ayında Başsavcı İzak Zamir, olaya karışan herkes hakkında cinayetten, yargılama sürecini saptırmaktan, yalancı şahitlikten ve diğer birtakım suçlardan dolayı dava açılması konusunda ısrar ediyordu.

Shalom köşeye sıkışmıştı. Geriye oynayacak tek bir kartı kalmıştı.

Shalom mayıs ayının sonlarında Ginossar'ın kaldığı Tel Aviv'deki Garden Beach Hotel'deki odasında onunla ve hukuk danışmanlarıyla bir araya geldi. Hep birlikte ölülerin bir listesini hazırlamaya koyuldular. Çalışırken dosyalarından ve hafızalarından yararlanıyorlar, Aşkelon'daki otobüs kaçırma olayından yıllar önce Mossad, AMAN ve Şin Bet tarafından öldürülen kişilere ilişkin isimleri, yerleri ve tarihleri not ediyorlardı.

Ginossar, "Orada uzun süre oturduk. Her şey Avrum'un onayıyla belgelere aktarılıyordu" diyordu.

Listede Mossad'ın, Falanjist kasap "Kobra" Robert Hatem'in Beyrut'ta işkenceye tabi tutup infaz etmesine izin verdiği dört İranlı diplomat vardı. AMAN'a bağlı 504. Birim'in "başı yastığa gömülü şekilde doğal yollardan ölen" ve yüzüstü gömülen hedefleri vardı. On beş Şin Bet elemanının 1984'te üç Mercedes sedanla Bidya köyüne, yerel Şii komutan Murshid Nahas'a ait garaja geldiği, komutanın araçlardan birine alındığı ve bir tanığa göre komutana, "Nasıl ölmek istediğini seçebilirsin" dendiği Şin Bet operasyonu vardı. Komutanın kurşunlarla delik deşik edilmiş cesedi daha sonra köyün dışında bulunmuştu. İşgal edilmiş topraklarda birden ortadan kaybolmuş kişilerin yanı sıra Halter programı kapsamında öldürülmüş tüm kişilerin isimleri not edildi.

Bu kesinlikle tam liste değildi –sadece üç sayfadan ve altmış yedi isimden oluşuyordu– ve sadece Lübnan, Batı Şeria ve Gazze'de katledilenleri içeriyordu. Ama yine de dehşet verici bir derlemeydi.

Ginossar bunu Kafatası Dosyası olarak adlandırıyordu. Görünüşte bu yasal bir belgeydi, Shalom'un iki Aşkelon korsanını öldürme emri vermesinin hem rutin hem de kabul edilebilir bir durum olduğunu, onaylanmış hukuk dışı öldürmelerin bir parçası olduğunu kanıtlama amacı taşıyordu. Gerçekte ise tamamen bir şantaj, Shalom ve müttefiklerine dava açılması durumunda başbakan da dahil olmak üzere kendileriyle birlikte başkalarını da sürükleyeceklerine ilişkin açık bir tehditti.

Eski bir kabine üyesi, "Masaya koydukları Kafatası Dosyası'nın önemini çok iyi anlamıştık. Genel histeriyi durdurmamız gerektiğini, olaya karışan Şin Bet personelinin mahkemeye çıkmak zorunda kalmayacağından emin olmamız gerektiğini biliyorduk" diyordu.

Bu şaşırtıcı ama etkili bir manevraydı. Shalom, "İstifamı (dışişleri bakanı ve devleti yöneten üç kişiden biri olan) Şamir'e sundum" diyordu. "Bana 'Sakın bunu yapma' dedi. Eğer bunu yaparsam kendisinin de istifa etmek zorunda kalmasından korkuyordu. Bu yüzden o [Şamir], [Başbakan] Şimon Peres ve Savunma Bakanı Rabin'e giderek, 'Siz de onay verdiniz. Bu yüzden eğer bizi, Likud'u yüzüstü bırakırsanız kendimizle birlikte sizi de perişan ederiz' dedi."

En nihayetinde şaibeli bir anlaşma yapıldı. Cumhurbaşkanı Haim Herzog, suçlamaların hedefindeki tüm Şin Bet personelini kapsayacak şekilde, onlara yönelik tüm yargılamaları içeren bir af ilan edecekti. Böylece on bir adam kendileri hakkında dava bile açılmadan temize çıkıyordu. Hiç kimse Aşkelon infazları veya başka bir şey için hesap vermeye çağrılmayacaktı. Bunun karşılığında sadece Shalom'un Şin Bet'ten istifa etmesi gerekiyordu.

Shalom ceza almadan işin içinden sıyrıldıktan sonra bile uydurduğu şeylere dört elle sarılıyordu. Filistinli araç korsanlarını öldürme emrini veren kişinin Şamir olduğuna ilişkin iddiasında diretiyor, "izin ve yetkiyle" hareket ettiğini yazıyordu. Olay sonrasında istihbarat servislerinin başkanlarıyla başbakan arasındaki tüm toplantılara başbakanın askeri sekreterinin ve görüşmeleri kayıt altına alacak bir kâtibin katılmasına karar verildi.

Herzog'un af kararlarını imzalamasından bir gün sonra günlük yayımlanan *Hadashot* gazetesi yaşananları şöyle anlatıyordu: "Böylece bu bir avuç insan oturdu, uzaktaki bazı Latin Amerika ülkelerindeki bir cunta toplantısına benzer şekilde boyunlarında-

ki ilmiği çıkardı." AMAN'ın eski başkanlarından Cumhurbaşkanı Herzog basına yaptığı bir açıklamayla bu işi savundu ancak şunları söyleyerek neyi ima ettiğini sadece birkaç kişi kavramıştı: "Olayı araştırma süreci, Şin Bet'in yıllardır izlediği hareket tarzını deşifre etmeyi gerektirecekti. Bu yolla belki de geçmişe ait altmış ila seksen olay ortaya çıkacaktı. Ülke için bu iyi mi olurdu?"

18

SONRA BİR KIVILCIM ÇAKTI

Ebu Cihad'ın en iyi yirmi sekiz gerillası çok büyük bir saldırı için neredeyse bir yıl boyunca Tunus'ta bir tatil kasabası olan Hammam Chott'taki FKÖ karargâhına çok da uzak olmayan bir kampta eğitilmişlerdi. Plan, [Cezayir'in başkenti – ç.n.] Cezayir'den bir ana gemiyle Tel Aviv'e denizden yaklaşmak, sonra da lastik botlarla Tel Aviv'in güneyindeki bir banliyö olan Bat Yam sahillerine ulaşmaktı. Sabahın ilk ışıklarında kıyıya çıkacaklar, bir ya da iki otobüsü kaçırarak şoförleri, kendilerini Tel Aviv'in Kirya hükümet yerleşkesinde bulunan IDF genelkurmay karargâhına götürmeye zorlayacaklardı. Kapıdaki nöbetçileri vurarak yerleşkeye saldıracaklar, hızla genelkurmay başkanı ve savunma bakanının bürolarına ilerlerken yol boyunca olabildiğince fazla sayıda kişiyi öldüreceklerdi. Sonra binaların birini ele geçirecekler veya yerleşkenin giriş çıkışlarını kapatacaklar, olabildiğince fazla kişiyi rehin alacaklar, eğer İsrail zindanlarındaki FKÖ teröristlerinin serbest bırakılması yönündeki talepleri karşılanmazsa rehineleri öldürmekle tehdit edeceklerdi.

Saldırı 20 Nisan 1985'te, Holokost'u Anma Günü'nden iki gün sonra; İsrail takvimindeki en önemli günlerden biri olan, hayatını kaybetmiş askerleri ve terör kurbanlarını onurlandırmak için ülkenin dört bir tarafında çalınan sirenler eşliğinde tüm İsrail vatandaşlarının iki dakika boyunca esas duruşa geçtiği Anma Günü'nden dört gün önce gerçekleştirilecekti. Ebu Cihad İsraillilere yasını tutacakları yeni bir şey vermek istiyordu: Harekete geçmelerinden önce savaşçılarına, "Tel Aviv'de gün ışığını karanlık bir geceye çevirmek istiyoruz" diyordu.

"Allah'ın yardımıyla bu sebt günü[48] İsrail tarihinde kara bir gün olacak, pazar günü de öyle olacak. Bu günde tüm Tel Aviv kapanacak, bir kan deryasına, yıkıma ve çöküşe şahit olacak."

48) Sebt ya da Şabat Günü: Musevilerce kutsal dinlenme günü olan cumartesi günü. (ç.n.)

Ebu Cihad, üç okla üç lastik botun iniş noktalarının işaretlendiği İsrail'in güney sahil şeridinin bir haritasını açtı: "Allah'ın yardımıyla onların karargâhlarına saldıracağız, sonra da sokakları kapatacağız. Mesela bir sokakta beş yüz kişiyi –bir seferde beş yüz kişiyi– çembere alacağız, böylece onları pazarlık kozu olarak kullanabileceğiz."

Filistin halkının askeri başkomutanı savaşçıları için net bir hedef belirlemişti: "Allah'ın yardımıyla, o Şaron'u da oraya gönderecek. Onun görünümünü biliyoruz."

Savaşçılardan biri sessizce gülüyordu: "Koca bir göbeği var."

"Koca bir göbeği var" dedi Ebu Cihad. "Kimin hedefine girerse o Şaron'u vurabilir. Allah'ın yardımıyla başına bir bomba düşer inşallah. O [Allah] bunu yapabilir çocuklar. Allah'ın yapamayacağı hiçbir şey yoktur."

Ebu Cihad bunun beyhude bir dilek olduğunu biliyor olmalıydı. Şaron iki yıl önce savunma bakanlığından alınmıştı ve o gün utanç verici şekilde uzaklaştırıldığı bakanlıkta olma ihtimali son derece zayıftı. Ancak Şaron Filistinlilerin gözünde şeytanın cisimleşmiş haliydi, Ebu Cihad bunun askerlerini cesaretlendirmek için en iyi yol olduğunu düşünmüş olmalıydı.

Mossad'ın Ebu Cihad'a yönelik ilk ölüm emrini çıkarmasının üzerinden yirmi yıldan fazla zaman geçmişti. Ebu Cihad, FKÖ'nün 1982'de Beyrut'tan tahliye edilmesinin ardından [Tunus'un başkenti – ç.n.] Tunus'a yerleşmişti. Sahile çok uzak olmayan, antik Kartaca kentinin harabelerinden yaklaşık yirmi beş mil uzakta kiralık bir villada yaşıyordu. Suriye, Ürdün ve Ortadoğu'daki diğer ülkelere seyahat ederken, emirler verirken, örgütlenirken, askerlerini cesaretlendirirken ve İsrail'e karşı operasyonlar planlarken İsrail istihbaratı da onu izliyordu.

Ebu Cihad, FKÖ'nün askeri komutanı, Yaser Arafat'tan hemen sonraki ikinci adam sıfatıyla geniş bir yelpazedeki Filistinli aktörlerden çok daha fazla olmak koşuluyla İsraillilere karşı çoklu terör eylemlerinden sorumluydu. Hâlâ milliyetçi-devrimci coşkuyla doluydu, şimdi ise bu coşkusu İsrail'e FKÖ'nün azaldığını ama yok olmadığını, halen direndiğini ve büyük zarar verebileceğini kanıtlama arzusuyla destekleniyordu. Bu amaçla bir kez daha Batı ülkelerinde,

özellikle de kendisinin ve Arafat'ın 1970'lerin ilk yarısından beri faaliyet yürütmediği Avrupa'da saldırılar planlamaya başlama kararı vermişti. Gemilerden, gemiler aracılığıyla veya liman çevrelerinde gerçekleştirilecek deniz operasyonlarına vurgu yapıyordu.

Bunu başarabilmek için kendi özel operasyon timi, Batı Mıntıkası ve El Fetih'in donanma birliğinin yanı sıra Arafat'ın muhafızlarından oluşan iyi eğitilmiş 17. Kuvvet'i görevlendirdi.

Ebu Cihad'ı Amman'da öldürmeye yönelik bir İsrail planı 1983'te geliştirilmiş ama çoğunlukla operasyonel nedenlerden ötürü birkaç kez ertelenmişti. Ama Mossad aynı zamanda Ebu Cihad'ın astlarını hedef alan operasyonlar da planlamıştı. El Fetih'in Avrupa'daki operasyonel faaliyetlerinin başlamasıyla Mossad da alt kıtadaki FKÖ'ye karşı saldırgan eylemlerini sürdürüyordu.

Kaserya, Lillehammer faciasından bu yana hedefli öldürme birimi Süngü'yü yeniden inşa etmekle meşguldü. 1980'deki emekliliğinden önce birimde birtakım değişiklikler gerçekleştiren Mike Harari, "Bunu 'kılıcı keskinleştirmek' olarak adlandırıyordum" diyordu. Yeni Süngü'de eski zamanların Holokost felaketzedeleriyle İngiliz karşıtı yeraltı örgütlerinin eski likidatörleri artık öncü rol oynamıyorlardı. Şimdinin yıldızları artık zengin muharebe deneyimine sahip, tetiği çekmek için can atmasalar bile cesaret ve hevesle dopdolu IDF muharebe birliği mezunlarıydı.

Yeni Süngü'nün başında, Mossad'a Ariel Şaron'un Paraşütçü Tugayı'nda olduğu sıralarda bir muharebe görevi aracılığıyla ulaşmış olan "Carlos" bulunuyordu. Meslektaşları Carlos'un cinayetleri soğukkanlı ve planlı bir şekilde işlediğini, bir an bile duraksamadığını söylüyorlardı.

Ebu Cihad 1983'ün Ağustos ayında donanma birliğinin komutan yardımcısı Mamoun Meraish'i, Hayfa'ya yönelik bir terör saldırısında kullanılmak üzere bir gemiyle birlikte silah temin etmesi için Yunanistan'a gönderdi. Meraish, Atina'daki işi bitirmek üzere yolda olduğu sırada, bir trafik ışığında aracının yanına bir motosiklet yanaştı. Motosikletin yolcu koltuğundaki kişi olan Carlos, susturucu takılmış silahını çekti ve öldüğünden emin oluncaya kadar Meraish'e ateş etti. Tüm bunlar Meraish'in dehşetle feryat etmeye başlayan dört, dokuz ve on üç yaşındaki üç çocuğunun gözleri önünde cereyan ediyordu.

16 Ağustos 1984'te, Corc Habaş'ın FHKC'sine mensup Zaki Hillo, Beyrut'tan uçakla Madrid'e geldi. Mossad onun da, kendisini Avrupa'da planladığı operasyonlardan biri için görevlendiren Ebu Cihad adına çalıştığına inanıyordu. Hillo bir gün sonra Madrid'in merkezindeki bir caddede yürürken bir motosiklet onu geçti ve yolcu koltuğunda oturan adam ona defalarca ateş etti. Hillo saldırıdan sağ kurtuldu ama bacaklarını kullanamaz hale gelmişti.

El Fetih'in donanma komutanı Munzer Abu Ghazala, 21 Ekim 1986'da aracını Atina banliyölerinden birine park edip "Eli"ye işini yapması için yeterli zamanı tanımadan önce Süngü'nün bir dizi hedefli öldürme girişiminin nesnesi olmuştu. Daha çok patlayıcı maddelere meyilli bir suikastçı olan Eli koca gövdesiyle arabanın altına yatarak kendi tasarımı olan "Eli Kulakları" adını verdiği ölümcül bombayı araca bağladı. Abu Ghazala arabaya bindi, güvenli bir mesafede bulunan Eli, bir butona basarak arabayla birlikte sürücüsünü havaya uçurdu.

Bu saldırıların ardından, FKÖ'nün Avrupa'daki diğer operasyonlarının da Mossad'ın yereldeki polisleri uyarması sayesinde boşa düşmesiyle birlikte Ebu Cihad, Avrupa'daki şebekesi içinde İsraillilerin ajan bulundurduğu kanaatine vardı. Bunun üzerine tamamen [Tunus'un başkenti – ç.n.] Tunus'taki karagâhından ve Cezayir'deki bir eğitim üssünden katı bir gizlilikle yönetilecek bir deniz operasyonu üzerinde karar kıldı. Bu operasyon genelkurmay binasının ele geçirilerek olabildiğince fazla sayıda rehine alınmasını öngören plandı.

Ebu Cihad'ın askerleri 1985 baharında *Attaviros* olarak adlandırılan 498 tonluk Panama bandıralı kiralık bir dizel kargo gemisine bindi. Ebu Cihad komandoları için uzun bir sefer planlamıştı: Cezayir'deki Oran limanından batıya doğru, Atlantik'e doğru gidecekler, Ümit Burnu'nun etrafından Afrika'nın doğu sahillerine, oradan Bab'ül Mendep Boğazı'ndan geçerek Kızıldeniz'e ulaşacaklardı. Oradan da İsrail sularına ulaşana kadar fark edilmeden Süveyş Kanalı'nda ticari bir konvoya dahil olacaklardı.

Ancak Ebu Cihad'ın bilmediği şey, AMAN'a bağlı 504. Birim'in Ebu Cihad'ın askeri kanadı Batı Mıntıkası teşkilatında bir ajan şebekesine sahip olmasıydı. İsrail yaklaşık bir yıldır 24 Nisandaki Anma Günü'ne yakın bir zamanda gerçekleştirilmek üzere bir çeşit saldırı

planı hazırlandığını biliyordu. Dört füze gemisinden ve Flotilla 13 komandolarından oluşan bir görev gücü 1.800 mil boyunca denize açıldıktan sonra operasyon için kiralanan ikinci gemi olan *Ayışığı*'nı boş ve Cezayir'e demir atmış haldeyken havaya uçurdu. *Attaviros* 20 Nisanda Akdeniz'e ulaştığında ise iki İsrail füze kruvazörü ve Flotilla 13 deniz komandoları Port Said'e 30 mil mesafede hazır bekliyordu.

Gemide bulunan FKÖ elemanları İsrail'in teslim ol çağrısını reddederek İsrail gemilerinden birine ateş açtı. İsrail güçleri buna Filistin gemisini batırıp yirmi kişiyi öldürerek cevap verdi.

Diğer sekiz kişi yakalanarak 504. Birim'in "Kamp 1391" olarak bilinen, Tel Aviv'in kuzeyindeki yeraltı sorgulama merkezine götürüldü. Bu yer İsrail haritasında yer almamakta ve İsrail yasaları buranın yerinin yayımlanmasını yasaklamaktadır.

Mahkûmlar çırılçıplak soyuldu, başlarına çuval geçirildi ve duvara bağlandı. Hücrelerine, uyumalarını imkânsız hale getirecek kadar yüksek tonda müzik veriliyor, sık sık dövülüyorlardı.

Mahkûmlar dört gün sonra Ebu Cihad'ın planıyla ilgili detayları itiraf etti. Genelkurmay binasını ele geçirmeyi, savunma bakanıyla birlikte genelkurmay başkanını rehin almayı nasıl planladıklarını anlattılar. Kıdemli bir AMAN yetkilisi olan Oded Raz, AMAN'ın kesin istihbaratı olmasaydı "şimdiye kadar karşılaşmadığımız ölçekte bir felaket" olacağını söylüyordu.

İstihbarata sadece zaten başlanmış olan bir saldırıyı engellemek için bel bağlanması artık kabul edilebilir bir seçenek olmaktan çıkmıştı.

Savunma Bakanı İzak Rabin, 504. Birim'in sorguculari tarafından elde edilen itirafların hemen ardından, IDF'ye Ebu Cihad'ın Tunus'taki üssüne yönelik iki operasyon planlanmasını emretti. Ebu Cihad'ın önlenmiş saldırısının ana hedeflerinden biri olan Rabin, her ikisi de büyük ve ses getirecek iki operasyondan birinin seçilmesini istiyordu. Bunlardan biri Flotilla 13'e, Sayeret Matkal'a ve (hava kuvvetleri özel komando birliği) Shaldag'a bağlı kuvvetlerin katılımıyla gerçekleştirilecek geniş ölçekli bir toprak işgaliydi. Mossad'ın çamur atma girişiminden dolayı neredeyse hayatı mahvolan Tuğgeneral İzak Mordechai'nin komutası altın-

da toplamda yaklaşık yüz savaşçı olacaktı. Bu adamların tamamı, deniz kuvvetlerine ait gemilerden gönderilen lastik botlarla Tunus kıyılarına indirilecek, FKÖ tesislerine baskın yapacak, Ebu Cihad ve adamlarını öldürecekti.

Diğer seçenek ise İsrail savaş uçakları tarafından gerçekleştirilecek bir bombardıman uçuşuydu. Kabinenin onayı beklenirken hem Mordechai hem de hava kuvvetleri eğitimlere başlamıştı.

Her iki alternatif için de taktik ve stratejik sorunlar söz konusuydu. Tunus İsrail'e uzak bir yerdir; 1.280 mil mesafeyle IDF operasyonlarının daha önce ulaştığı neredeyse tüm yerlerden daha uzaktadır. İsrail'den uzakta, karmaşık ve kombine bir kara harekâtı için, işlerin kötüye gitmesi durumunda kuvvetleri geri çekme olasılığı çok düşük olacaktı. Büyük bir şehirde bata çıka ilerlemek aynı zamanda İsrailli savaşçılar açısından kayıp verme riskinin tehlikeli biçimde yüksek olacağı anlamına geliyordu.

Öte yandan bombardıman uçakları göndermek de riskliydi. İsrail hem Tunus hem de komşusu Libya'da hava savunmasına ilişkin istihbarat eksikliğinden mustaripti.

İki yıl önce FKÖ karargâhları Kuzey Afrika'ya taşındığından beri İsrail, Birleşik Devletler'den bu iki ülkenin radar tesisleriyle, askeri ve deniz mevzileriyle ilgili gerekli bilgileri istemiş ama bu istek geri çevrilmişti. Amerikalılar haklı olarak İsrail'in yakın komşularından farklı bir yere yapacağı bir saldırının etkileri konusunda endişeleniyordu.

İsrail, istihbaratı legal yollardan elde edemediği için düpedüz çaldı. Bir casus olup tarihin gidişatını etkilemek gibi hezeyanlı rüyaları olan Amerikalı Yahudi Jonathan Pollard, CIA'e kaydolmaya çalışmış fakat "belirgin duygusal dengesizlik" nedeniyle geri çevrilmişti. Ancak teşkilat, onunla ilgili değerlendirmelerini ABD istihbaratının diğer birimleriyle paylaşmadı, bu yüzden ABD donanması onu işe aldı; burada Pollard parlak bir analist ve seçkin bir eleman olarak değerlendiriliyordu.

Pollard sonraları "meslektaşları arasında İsrail karşıtı tutumlara" ve "ABD'nin İsrail için yeterli istihbarat desteği sağlamadığına" şahit olduğunu iddia etti, bu yüzden hem Amerikan İsrail Halkla İlişkiler Komitesi'ne hem de Mossad'a kendisini ajan olarak kabul etmeleri için başvurdu. Her iki teşkilat tarafından da kesin bir dil-

le reddedildi ama sonrasında Savunma Bakanlığı'nın casusluk kolu olan LAKAM tarafından kabul edildi. "Bilimsel Bağlantılar Bürosu" kelimelerinin İbranicedeki karşılığının baş harflerinden oluşan, çok küçük bir grup insan tarafından bilinen bu gizli organın başında, Mossad başkanı yapılmadığı için halen kızgın olan Rafi Eitan bulunuyordu. "Pollard'ın verdiği bilgiler o kadar iyiydi ki cazibesine dayanamadım" diyordu Eitan. Söylediğine göre üstleri, başbakanlar ve savunma bakanları durumu biliyorlar ancak Pollard'ın kendilerine sunduğu bilgi okyanusunu görmezden geliyorlardı.

Pollard, işe alındığı ilk andan itibaren çok sayıda belgeyi işyerinden aşırıp dışarı çıkarmaya, Washington'daki güvenli bir evde fotokopilerini çektirmeye, sonra da geri getirmeye başladı. "Yeşil Malzemeler" olarak kodlanan belgeler daha sonra İsrail'e gönderilerek AMAN'ın araştırma bölümündeki ve hava kuvvetleri istihbaratında bulunan büyük kasalarda depolandı.

1985'in Haziran ayında, Pollard'ın Lakam'daki denetleyicisi Yossi Yagur, casusundan FKÖ'nün Tunus'un dışındaki karargâhlarıyla ilgili, Libya ve Tunus hava kuvvetleriyle ilgili mevcut tüm bilgileri istedi. Pollard donanma istihbarat arşivlerine giderek tüm bilgileri ödünç aldı, bu bilgiler yalnızca birkaç gün içinde İsrail'e ulaştı. Yagur, gelecekteki baskın için sağladığı üstün istihbarat desteğinden ötürü Pollard'a "İsrail hükümetinin en üst makamlarından" gelen teşekkürleri iletiyordu.

Sırayla başbakanlık yapan Şimon Peres ve İzak Şamir, artık gerekli istihbaratı elde etmiş olmalarına rağmen tıpkı Savunma Bakanı Rabin gibi operasyona yeşil ışık yakmakta tereddüt ediyordu. Mordechai, Rabin'i deniz-kara önerisinden vazgeçmesi konusunda ikna etmeye çalışıyordu çünkü [ona göre – ç.n.] "bir hava baskınıyla, başına silah dayanmış birilerine yaklaşmanız halinde yarattığınız etki arasında fark vardır." Ama Rabin bir şeylerin kötü gitmesinden korkuyordu ve Mordechai "böyle bir şey olmayacağına söz veremem" diyordu.

Aksine, bir hava bombardımanı, özellikle de Pollard'ın sağladığı yüksek kaliteli bilgilerle birlikte havacılar için nispeten daha az tehlike arz ederdi ama İsrailliler Amerikalıların stratejik kaygılarını paylaşıyorlardı. Tunus'un İsrail'le ne bir sınırı vardı ne de iki ülke arasında mevcut bir anlaşmazlık vardı. Tarafsız görünen bir ülkeyi

havadan veya karadan işgal etmek, ciddi uluslararası tepkileri de beraberinde getirebilirdi.

Gecikme için bir de iç etken söz konusuydu. Özellikle Ebu Cihad gibi yüksek profilli hedefleri içeren hedefli öldürmeler sadece askeri operasyonlar veya istihbarat operasyonları değildir. Bu tür operasyonlar aynı zamanda siyasi araçlardır, dolayısıyla da sıklıkla politik ilgiye mazhar olurlar; bu, kamuoyunu yatıştırmada da, kışkırtmada da faydalı bir yöntemdir. Örneğin 1981'de, sağcı Likud'dan olan Başbakan Begin, Saddam Hüseyin'in nükleer silahlar geliştirmeye çalıştığı Bağdat yakınlarındaki bir nükleer reaktörü bombalama emri verene kadar anketler yaklaşmakta olan seçimde hatırı sayılır bir çoğunluğun solcu İşçi Partisi'ne oy vereceğini tahmin ediyordu. Bu, sonucu Likud lehine değiştirmeye yetmişti.

Ama o sıralar iç politika istikrarlıydı. Ne kamuoyunu ateşli bir militarizmle tahrik etmeyi gerektiren bir seçim kampanyası vardı ne de kamuoyundan gelen acil bir intikam talebi. Bu durumda ne kadar süreceği belli olmayan bir erteleme tek makul seçenek gibi gözüküyordu çünkü operasyonun taktik ve diplomatik riskleri çok yüksek, yaratacağı fırsatlar oldukça belirsizdi.

Ama tüm bunlar sadece birkaç ay içinde değişecekti.

Tüm bu süreç boyunca hem FKÖ hem de İsrail, özellikle Kıbrıs'ta ve o adayla Lübnan arasındaki denizde aktifti. Ebu Cihad Kıbrıs'ı tüm Akdeniz bölgesi için lojistik bir üs olarak, savaşçılarını Lübnan'a nakletmek için ana güzergâh olarak kullanıyordu. Küçük ada terörist eylem, kaçakçılık, casusluk ve daha sonra da tabii ki hedefli öldürme kovanı haline gelmişti.

Mossad, bazı El Fetih unsurlarının [Arafat'a karşı – ç.n.] ilan ettiği isyandan faydalanıyordu; bu unsurlar Arafat'a ve onun liderliğine karşı yürüttükleri mücadelede Suriye'den destek alıyorlardı. Böylece Mossad akıllı bir kışkırtma operasyonu başlattı. Operasyon dahilinde bir Mossad elemanı, Arafat'tan intikam almak ve Suriye istihbaratına hizmetlerini sunmak isteyen Filistinli numarası yapıyordu. Mossad elemanı Kıbrıs'ın Larnaka kentindeki Suriye istihbarat istasyonuna Lübnan'a dönen Filistinli savaşçılarla ilgili bilgiler veriyordu. O sıralarda AMAN subayı olan Yoni Koren, "O zamanlar ülkenin denizini ve havalimanlarını kontrol eden Suriyeliler,

Filistinlilerin gelişini bekliyor, onları alıyor ve Filistinliler bir daha gözükmüyordu" diyordu. "Son derece başarılı bir operasyondu. Suriyeliler o kadar memnundu ki bize kelle başına para ödemeye başladılar. Yaklaşık 150 FKÖ'lüden kurtulmuş olduk."

Kıbrıs'tan Lübnan'a geçen gemilerin bir kısmı da bizzat İsrailliler tarafından durduruluyordu. 9 Eylül 1985'te bir grup yüksek rütbeli Filistinlinin ertesi gün Limasol'dan *Fırsat* isimli bir gemiyle Lübnan'a doğru yola çıkacağı istihbaratı gelmişti. Gemidekilerden biri de İsrail'in uzun süredir ortadan kaldırmak istediği bir adamdı: 17. Kuvvet'in başkan yardımcısı Faisal Abu Sharah. Bir dizi terörist saldırıda yer almıştı, bunlardan en ciddisi, eğer hayata geçirilebilseydi 1979'un Kasım ayında gerçekleştirilecekti. 17. Kuvvet, Yunanistan'ın Pire Limanı'ndan Hayfa'ya doğru yola çıkan, tonlarca kuru üzüm taşıyan bir yük gemisini, konteynır boşaltıldığı sırada patlayacak devasa miktarda patlayıcıyı taşımak için kullanmayı planlamıştı. Abu Sharah en iyi yardımcılarından biri olan Samir al-Asmar'ı operasyonun başında olması için göndermişti. Ancak Mossad'ın Kesişme birimi operasyondan haberdar olarak konteynırla birlikte Filistinli ekibin yerini tespit etti. Bir Süngü ekibi Pire'ye giderek Al-Asmar'ı katletti. Süngü bir ay sonra, 15 Aralıkta, Kıbrıs'a gelişinin ardından ekibin bir diğer üyesi İbrahim Abdul Aziz'le birlikte onu konuk eden FKÖ'nün oradaki bir diplomatik misyon üyesi Samir Toukan'ı da ortadan kaldırdı. Abu Sharah'ın da onlarla birlikte olması bekleniyordu ancak hayatı o günkü görüşme programının değişmesi sayesinde kurtuldu ve İsrailliler kendisini *Fırsat* isimli gemide bulana kadar beş yıl daha görev yapmaya devam etti.

Flotilla 13 komandoları Lübnan kıyıları yakınlarında gemiye çıkarak Abu Sharah'la birlikte üç kıdemli 17. Kuvvet elemanını ele geçirdi. Ardından mahkûmları 504. Birim'in Tesis 1391'ine götürdüler. Abu Sharah daha sonraları, "Ellerim başımda ayakta beklettiler, saçlarımı çektiler, başımı hızla bir duvara vurdular" diyecekti. "Yerde sürünmemi söylediler, beni neredeyse anadan üryan soyundurdular, yeri yalamamı söylediler. Çıplak kalmıştım, başımdan aşağı soğuk su döktüler, testislerime vuruyorlar, onları lastik tellerle kamçılıyorlardı." Mahkemeye sunulan tıbbi dokümanlara göre maruz kaldığı darbeler ve tekmeler o kadar sertti ki testis torbası patlamıştı.

Arafat, Abu Sharah ve adamlarının ele geçirilmesinin intikamını almak istiyordu, bu yüzden aynı şekilde yanıt verdi. İki hafta sonra, 25 Eylül 1985'te, 17. Kuvvet'e bağlı bir ekip Larnaka'daki marinada bağlı bulunan bir İsrail yatına baskın yaparak üç sivili alıkoydu ve Filistinli yoldaşlarının serbest bırakılmasını talep etti. Ancak sonrasında, taleplerine yanıt verilmesini beklemek yerine, ortada fark edilebilir hiçbir sebep yokken üç rehineyi öldürdüler ve Kıbrıslı yetkililere teslim oldular.

Eski bir kabine üyesi, "Alçaklar üç İsrailliyi soğukkanlılıkla katlettiler, onları boyunlarının arkasından vurdular" diyordu. "Elimiz kolumuz bağlı otursaydık İsrail kamuoyu buna elbette müsamaha göstermeyecekti."

İsrail kabinesi acilen toplantıya çağırıldı. Savunma Bakanı Rabin'in zorlamasıyla –Ebu Cihad ve 17. Kuvvet komutanı Abu Tayeb'in katledilmesini, Tunus'taki Batı Mıntıkası ve 17. Kuvvet binalarının bombalanmasını öngören– Tahta Bacak Operasyonu onaylandı.

Rabin'in ortaya koyduğu gibi hedef şunu göstermekti: "Dünyanın hiçbir yerindeki FKÖ unsurları için bir dokunulmazlık söz konusu değildir. IDF'nin uzun kolu ulaşıp onları cezalandırma gücüne sahiptir. İsrail muharebe biçimini ve saldırının yerini yalnızca kendi değerlendirmelerine göre belirleyecektir."

Sadece kabinedeki sandalyesiz bir bakan, İsrail Hava Kuvvetleri eski komutanı ve daha sonra İsrail cumhurbaşkanı olacak olan Ezer Weizman karşı çıkıyordu. Weizman o zamanlar kendisine yetki verilmeksizin FKÖ'yle gizli görüşmeler yürütüyordu. Kabine toplantısında, "[Ürdün] Kralı Hüseyin ve [Mısır] Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek şu anda Birleşik Devletler'de" dedi. "Barış sürecine doğru ilerleyen bir çaba söz konusu. Zamanlama yanlış."

Peres alaycı bir şekilde cevap verdi: "Bir iki haftalık sürede zamanlama doğru olur mu?"

Saldırı için hazırlıklar derhal başladı ve 1 Ekimde GBU-15 güdümlü bombalarla silahlandırılmış on F-15 savaş uçağı Tunus'a uçtu. Havada ayrıca savaş uçaklarına iki kez yakıt ikmali yapacak iki de Boeing 707 tanker uçağı vardı. Bir başka Boeing de havada komuta, kontrol ve iletişim merkezi olarak görev yapacaktı. İki Hawkeye casus uçağı ise Tunus'taki, Libya'daki ve Cezayir'deki radar tesislerinin frekanslarını bozmakla görevlendirilmişti.

F-15'ler bombalarını bırakarak İsrail'e döndü. Birincil hedefler olan Batı Mıntıkası Teşkilatı ve 17. Kuvvet'in büroları da dahil olmak üzere tüm hedefler vuruldu. Altmıştan fazla FKÖ personeli ve Tunuslu yerel işçi öldürüldü, yetmiş kişi yaralandı.

Pilotlardan biri, "Geri döndüğümüzde müthiş bir rahatlama hissi vardı" diyordu. "Kabinde gerginliğimi yatıştırmak için büyük bir çığlık attım. Ülkeye dönmek her zamankinden daha anlamlıydı. İsrail kıyılarını farklı bir gözle görüyordum. Daha önce hiç hissetmediğim bir gururla dopdoluydum."

Baskına ilişkin ilk raporlar geldikten sonra İsrail'in güneyindeki bir lisede konuşan Başbakan Peres, "Teröristlerin karargâhları dokunulmaz değildir. Onlara saldırmaya hakkımız var. Soğukkanlı katillerin yaptıklarının yanlarına kalmasına izin verilmemeli. Yaptıkları tüm eylemlerin arkasında yönlendiren ve organize eden bir el var" diyordu.

O gün öğleden sonra harabeye dönmüş binaları gezen Yaser Arafat, mucizelerin her zaman hayatını kurtardığı şeklindeki efsaneyi şişirme fırsatını kaçırmıyordu. Kendine özgü teatral tarzıyla, "Bir mucize sayesinde kesin bir ölümden kurtuldum" diyordu. "Araçla on beş dakika uzaklıktaki Hammam Chott'ta bulunan karargâhtaki büroma gidiyordum. Şoföre yoldan sapıp başka bir karargâha doğru ilerlemesini söyledim, işte orada baskını duydum. Telefonu alarak Kahire ve Amman'ı aradım. Vurulmadığımı ve mücadeleyi yönetmeye devam ettiğimi söyledim."

Aslında İsrail'in elde ettiği bilgiler Arafat'ın baskın sırasında o bölgede olmasının beklenmediğini gösteriyordu. AMAN'dan Yoni Koren, "Arafat'ın kaldığı yerin nerede olduğunu biliyorduk ama onun hedef olmadığına karar vermiştik, bu yüzden bunu hükümete önermedik" diyordu.

İsrail'in yaşadığı gurur hissine yine de acı bir hüsran eşlik ediyordu. Füzeler ateşlendiğinde FKÖ liderlerinden hiçbiri bürosunda değildi. Kara Eylül'ün komutanı, Münih'te İsrail olimpik takımına yönelik saldırının öncüsü ve ismi İsrail'in ölüm listesinin en başlarında bulunan Ebu İyad, sanki İsraillilere daha fazla nispet yapar gibi, bombalanan bölgeyi gezerken Arafat'a eşlik ediyordu.

Sadece kıdemli bir yetkili olan Nur Ali öldürülmüştü, o da oldukça ılımlı biri olarak değerlendiriliyordu. Aslına bakılırsa Nur

Ali, mahkûm değiş tokuşu konusundaki gizli müzakereler kapsamında İsrailli yetkililerle görüşüyordu, aynı zamanda Savunma Bakanı Weizman'la gizlice iletişim kurmuş olan FKÖ yetkililerinden biriydi. Ebu Cihad'a gelince; o [İsrail baskını sırasında – ç.n.] evinde bir görüşme yapıyordu, bombaların patlama seslerini duymuştu.

FKÖ liderliğinden daha fazla kişiyi öldürmekteki başarısızlık Mossad'ı kendi nokta atışı operasyonunu başlatmaya yöneltti. Mossad Tunus'taki Ebu Cihad'a uygulamak üzere bir "negatif muamele" –zamanında Mossad tarafından hedefli öldürmeler için yaygın biçimde kullanılan bir hüsnütabir– planlamaya başladı. Kaserya bir buçuk yıldan fazla bir süre boyunca uzaktan kumandalı füzelerle Ebu Cihad'ın evini hedef almak, bir çifte ajan kanalıyla ona bubi tuzaklı limuzin satmak ve işe giderken onu vurması için Tunus'un göbeğine bir keskin nişancı yerleştirmek de dahil olmak üzere bir dizi plan ve düşünce üretmişti.

Ya operasyonlarda masum sivillerin öldürülme riskinin yüksekliğinden dolayı ya da elemanların kendisine yönelik riskten dolayı bu düşüncelerin tümünden vazgeçildi. Tunus, Kaserya elemanlarının operasyon yaptıkları sırada sıkı güvenlik önlemleri almalarını gerektiren, dolayısıyla da hedefli öldürmeler sonrası işe karışan elemanların tahliye edilmesinin kolay olmadığı bir "hedef ülke"ydi.

Kaserya komutası sonunda IDF'nin ateş gücüne ve sevkiyat kabiliyetine ihtiyaç duyduğu kanaatine vardı. Mossad tıpkı 1973'te Beyrut'taki Gençlik Baharı Operasyonu sırasında yaptığı gibi Sayeret Matkal'dan ve donanma komandolarından yardım talep etti. Mossad yönünü AMAN başkanı, Sayeret'ten sorumlu Tümgeneral Amnon Lipkin-Shahak'a dönmüştü. Lipkin-Shahak'ın bizzat kendisi Gençlik Baharı Operasyonu kuvvetlerinden birine komuta etmiş, sonrasında da sakinliği ve ihtiyatlığıyla tanınan kıdemli bir yetkili olmuştu. Sayeret'in görevde yer almasına net bir şekilde karşı çıktı. Mossad'ın görevi kendi başına yapabileceğine ve yapması gerektiğine, "çok fazla askerin tehlikeye atılmasına gerek olmadığına" inanıyordu. Lipkin-Shahak, 2013 yılındaki ölümünden birkaç ay önce yapılan bir röportajda, "Bunu yapabileceğimizi biliyordum ama ufak bir Mossad gücünün, bir komando baskını kadar saldırının arkasında İsrail'in bulunduğunu belli edecek şekilde iz bırakmayacağını düşünüyordum" diyordu.

Ebu Cihad'ın katledilmesine yönelik planlar ve işe ordunun katılıp katılmayacağına ilişkin bitmek bilmeyen sorgulamalar IDF ile Mossad arasında hatırı sayılır düzeyde bir gerginliğe yol açmıştı. Nihai karar ancak politikacılar tarafından verilebilirdi ama Başbakan Şamir ve Savunma Bakanı Rabin o zamanın şartlarında olaya müdahil olmaktan kaçınıyorlardı.

Ne var ki sonrasında tüm paradigma değişecekti.

Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde, 1967'den beri İsrail yönetimi altında olmak suretiyle yaklaşık 2.5 milyon Filistinli yaşıyordu (o dönemlerde genel sayım yapılmadı). Filistinlilerin ezilmişlikleri ve öfkeleri yıldan yıla giderek artıyordu. İsrail kapılarını Filistinli işçilere açmıştı, işgücünün yaklaşık yüzde 40'ı İsrail'de çalışmak için her gün sınırı geçiyordu ama yalnızca zor koşullarda, sömürü ücretleriyle vasıfsız iş bulabiliyorlardı. İsrail gelişip neredeyse bir Batı Avrupa ülkesi düzeyinde ekonomik refaha erişirken Filistinli inşaat işçileri ve bulaşıkçılar bu durumu kızgın bir şekilde izliyorlardı.

Bizzat işgal edilmiş topraklarda işsizlik büyüyordu, az sayıda iş vardı, o da yüksek eğitim görmüş kişiler içindi. Şehirler katlanılmaz derecede kalabalıktı. İsrailli yetkililer ne belediye hizmetlerini geliştirmek için bir şey yapıyor ne de filizlenen Filistinli nüfusun ihtiyaçlarını karşılamak için onlara bina inşa edecekleri veya tarım yapabilecekleri arazi sağlıyordu.

Ama İsrail uluslararası hukuku bariz bir şekilde ihlal ederek Filistin topraklarına el koyuyor ve her geçen gün daha fazla vatandaşını oralara yerleştiriyordu. Bu yerleşimcilerin büyük bir bölümü ideolojik olarak etki altına alınmışlardı ve "Büyük İsrail"in Yahudilere ait olduğu düşüncesine inanıyorlardı. Bir kısmı ise basitçe daha iyi yaşam standartları arıyor, devlet tarafından yoğun biçimde desteklenen konutların avantajından faydalanıyordu.

Yıllar boyu bu kötüye gidişe, rezil koşullara ve gözle görülür adaletsizliğe katlanılmasının ardından Batı Şeria ve Gazze Şeridi artık patlamanın eşiğine gelmişti. Ancak bu durum İsrail istihbaratının ya göremediği ya da görmek istemediği bir şeydi. FKÖ'ye ve onun liderlerine karşı yürütülen uzun erimli nokta atışı savaşa odaklanılması, Filistinli insanların çığ gibi büyüyen öfkesini İsrail

istihbarat topluluğundan ve politikacılarından gizlemişti. İsrail'in taktiksel başarıları ve dünyanın hemen her yerindeki FKÖ liderlerinin ve militanlarının yerini tespit ederek onları yok edebilme kabiliyeti, İsraillilerde işgal edilmiş topraklardaki milyonlarca Filistinliye sonsuza kadar hiçbir bedel ödemeksizin kendi yönetimlerini dayatabilecekleri algısını yaratmıştı.

İsrail istihbaratı aynı zamanda bir başka köklü gelişmeyi daha göz ardı etmişti: "İşgal altındaki Filistin"de genç, enerjik ve karizmatik bir lider zümresi oluşmuştu; Arafat, Ebu Cihad ve FKÖ komutasından bağımsız ve ayrı bir şekilde faaliyet yürütüyordu. Batı Şeria ve Gazze'deki büyük çoğunluk FKÖ'nün çarpıcı terör eylemlerini destekliyordu ancak birçok kişi de o teatral şiddet gösterilerinin yaşadıkları günlük sorunlarla gitgide daha ilgisiz hale geldiğini düşünüyordu. Arafat hâlâ ulusun babası olarak görülse de eylemleri, özellikle de şimdi uzakta bulunan Tunus'tan üstlendiği o eylemler, çok kısa bir süre içinde geleceğine söz verdiği bağımsızlığı kazandıracak gibi gözükmüyordu.

Sonra bir kıvılcım çaktı.

4 Ekim 1987'de Filistin İslami Cihat (FİC) üyesi beş tehlikeli terörist, IDF'nin Gazze'deki hapishanesinden kaçtı. Şin Bet iki gün sonra Gazze'de görevlendirdiği yerel ajanlarının yardımıyla teröristlerin saklandıkları Sejayieh civarındaki bir apartman sığınağının yerini tespit etti. Teşkilatın Kuşlar birimine mensup bir ekip Arap kılığına girerek apartmanı gözetim altında tutuyordu. Yakında bir yerde ise polis karşı terör birimi YAMAM'a bağlı özel kuvvetler David Tzur komutası altında harekete geçmeye hazırlanıyordu. "Şin Bet elemanları ağır şekilde silahlanmış Filistinlilerin biri beyaz diğeri açık mavi Peugeot 404 marka iki arabaya binip hareket ettiklerini gördüler. Peşlerine takıldık, bizi fark ettikleri anda ateş açtılar. Futbol sahasının yakınlarında onları yakaladık." Teröristlerden dördü YAMAM'ın açtığı ilk yaylım ateşte öldürülmüştü. Araçlardan kurtulan beşinci adamsa daha sonra vuruldu. Karşılıklı açılan ateş esnasında Victor Arzuan isimli bir Kuşlar elemanı da öldürüldü.

Beş Filistinli için düzenlenen cenaze töreni şiddetli bir protestoya dönüştü. Protestocular sokaklarda beşlinin katledildiğini haykırıyorlardı. Ayaklanma IDF'nin o zamana kadar işgal edilmiş topraklarda tanık oldukları içinde en şiddetlisiydi.

İsrail polis teşkilatında daha sonraları emniyet müdür yardımcısı ve Tel Aviv bölge şefi olan Tzur, beş teröristin yerinin tespit edilip ortadan kaldırılması "operasyonel açıdan YAMAM için mutlak bir başarıydı" diyordu. Ancak Tzur aynı zamanda bu taktiksel başarının süreç içindeki diğer benzerleri gibi İsrail istihbaratının büyük resmi görmesini engellediğini ve onları "gerçekleşmek üzere olan köklü gelişmeyi görmekten" alıkoyduğunu kabul ediyordu. Hiddetli cenaze törenleri dahi yerel öfke patlamalarından daha fazla şeyler olarak algılanmıyordu.

Daha sonra 8 Aralık tarihinde IDF'ye ait bir tank taşıma aracının şoförü kontrolü kaybederek İsrail'de çalışan ve işten Gazze Şeridi'ne dönüş yolunda bulunan Filistinlileri taşıyan bir dizi araca çarptı. Dört Filistinli hayatını kaybetti, yedisi de yaralandı. Kazanın aslında iki gün önce bir İsraillinin ölümcül şekilde bıçaklanmasının intikamını amaçlayan iradi bir İsrail eylemi olduğu şeklindeki gerçeği yansıtmayan dedikodu kısa süre içerisinde yayıldı. Ölen işçilerin cenazeleri bir kez daha kitlesel protestolara dönüştü.

1987'nin Aralık ayında Batı Şeria ve Gazze'de bir gösteri dalgası yayıldı; bu, İsrail yönetimine karşı Filistin ayaklanmasını, İntifada'yı işaret ediyordu. Şin Bet, IDF ve hükümet donup kalmıştı, başbakanın askeri danışmanı General Nevo'nun ifadesiyle, "Haftalar boyunca protestoların önemini kavrayamadık, o kadar ki gösteriler başladığında Savunma Bakanı Rabin yurtdışı seyahatini kısa kesip İsrail'e dönmeyi bile akıl edemedi."

IDF yıllar boyu Filistinlileri az sayıda kuvvetle kontrol edebileceğine inanmıştı. Ama isyan eden kalabalık, kitleyi dağıtacak ekipmana veya koruyucu donanıma sahip olmayan küçük birliklere taş atınca, askerler buna ateşle karşılık verdi. Binin üzerinde Filistinli hayatını kaybetti, daha fazla sayıda Filistinli yaralandı, İsrail'in uluslararası itibarı tepetaklak oldu. Dünya her akşam televizyonda İsrail askerlerinin siyasi bağımsızlık ve işgalin sona ermesini talep eden Filistinli kitleleri nasıl şiddetle bastırdığını izliyordu. Mazlum denklemi tamamen tersine dönmüştü: Şimdi uluslararası toplum nazarında İsrail Golyat, Filistinli Araplarsa sapan ve taşlarıyla Davud'du. O zamanlar Mossad direktörü olan Nahum Admoni, "İntifada, FKÖ'nün tarihi boyunca yapmayı başardığı her şeyden çok daha fazla oranda siyaseten bize zarar verdi, imajımızı zedeledi" diyordu.

İsyan karşısında uygun bir yanıttan ve isyanın gerçek sebeplerini anlamaktan mahrum olan İsrail bir kez daha çok aşina olduğu, birçok kişinin tarihsel süreci değiştireceğine inandığı silaha döndü: Hedefli öldürmeler. İsraillilerin sürekli canına kastetme girişimlerinden sağ kurtulmuş olan Ebu Cihad bir kez daha baş hedef haline geldi. Bunun sebebi kısmen kendi böbürlenmesiydi. 1988'de Monte Carlo radyosuna verdiği bir röportajda İntifada'nın başlatılma emrini kendisinin verdiğini iddia ediyordu. FKÖ kimi yayınlarında bu iddiayı tekrarladı. Arap dünyası alkışlıyordu. İsrail'in siyasi liderliği Ebu Cihad'ın açıklamalarını mutlak gerçeklik olarak kabul etti. İstihbarat topluluğunun liderleri bu açıklamaların doğruluğunu kabul ediyor, en azından aksini iddia etmiyordu.

Ama Ebu Cihad yalan söylüyordu. Ne o ne de Arafat İntifada'nın başlatılması için emir vermişti. İntifada İsrail istihbaratını şaşırttığı gibi onları da şaşırtmıştı. Gerçekte bu bir halk ayaklanmasıydı, fitili ateşleyenler, Tunus'taki liderlerden bağımsız hareket eden onlu yaşların sonunda ve yirmili yaşların başındaki gençlerdi. Ne var ki meselenin özü FKÖ liderlerini, Arap basınını ya da İsrail istihbaratını ilgilendirmiyordu.

Üstüne üstlük aşırı istekli şekilde kabul edilen fakat yanlış anlaşılan "gerçeklik" İsraillilere çekici geliyordu. Eğer isyanın nedeni, uzun yıllar süren keyfi askeri yönetim ve Filistinlilerin toprakları üzerindeki İsrail tecavüzü sırasında işgal edilmiş topraklarda bulunan Filistin nüfusu arasında yayılan hoşnutsuzluksa, bunun temelindeki nedenler incelenmeliydi. Eğer isyan tamamen bir FKÖ komplosuysa, bunun arkasındaki adamı öldürmekle kolayca son bulabilirdi.

İntifada'nın patlak vermesinin ardından Savunma Bakanı Rabin IDF'ye Ebu Cihad'ın öldürülmesi için Mossad'a ihtiyaç duyduğu her türlü yardımı sağlamayı emretti. AMAN şefi Lipkin-Shahak "hâlâ böylesine büyük ve karmaşık bir operasyonun gerekli olup olmadığından emin değildi" ama siyasi şartların değiştiğini kavrayıp en azından planlama ve eğitim aşamalarında itirazlarını geri çekmişti.

Arafat ve Ebu Cihad ise bu arada isyanın yarattığı uluslararası sempati dalgasını kullanmaya çalışıyordu. Ebu Cihad'ın Tunus'taki evine yapılacak baskın için gizli hazırlıklar devam ederken o ve

Arafat da zekice bir halkla ilişkiler vasıtasıyla kendi gizli operasyonlarını başlatıyorlardı. Operasyona "Dönüş Gemisi" ismini verdiler. Düşünce, İsrail'in kontrolündeki bölgelerden sınır dışı edilmiş 135 Filistinliyle birlikte yolculuğu ve dramatik sonunu haberleştirmeyi kabul edecek gazeteci ve kameraman ekibini taşıyan bir gemiyi Hayfa'ya göndermekti. FKÖ liderleri "Dönüş Gemisi"nin yolculuğunun, 1947'de Yahudi göçmenleri illegal şekilde İngiliz mandası altındaki Filistin'e geri getiren ünlü vapur *Exodus*'un yolculuğuna benzemesini istiyorlardı. El Fetih yapılan planları son âna kadar gizli tutmaya çalıştı ancak başaramadı, Mossad gerçek zamanlı bir ihbar almıştı. Filistinliler Pire'de bir gemi kiralamıştı ancak geminin sahipleri, Mossad tarafından eğer projenin ilerlemesine izin verirlerse gemilerinin İsrail'e yanaşmasına bir daha asla izin verilmeyeceği şeklinde uyarıldıktan sonra kiralama işini iptal ettiler. FKÖ bunun yerine Kıbrıs'ta 600.000 dolara Japon yapımı *Sol Phryne* isimli bir feribot satın aldı.

İsrail kabinesi meseleyi tartışmak için acilen toplantıya çağırıldı ve *Sol Phryne*'ı "Limasol limanından dahi çıkamadan" engellemeyi öngören, IDF ile Mossad'ın ortaklaşa gerçekleştireceği gizli operasyonu onayladı. Toplantıya katılan bakanlardan birine göre planı boşa düşürmek ve planda yer alanların öldürülmesi, "Filistin liderliğinde bir ümitsizlik duygusu yaratacak, işgal edilen topraklarda yapılan haberlerin sayısını azaltacak ve İntifada'yı devam ettirme motivasyonuna darbe indirecekti."

Ebu Cihad tarafından Dönüş Gemisi'nin yolculuğunu organize etmek için Kıbrıs'a gönderilmiş olan FKÖ eylemcilerinden üçü, 15 Şubat 1988 sabahı kaldıkları otelin çok uzağında olmayan arabalarına bindiler. Süngü şefi "Rover" ve Eli ise bir başka araçta oturuyor, Filistinlileri izliyordu. Filistinlileri gergin geçen saatler boyu gözetlemişlerdi, yerel polis bu sırada neredeyse İsraillileri yakalayacaktı. Üç Filistinli araçlarına binip çalıştırdığı an Eli butona basarak bombalarından birini daha patlattı. Üç Filistinli hayatını kaybetti.

On sekiz saat sonra donanma komandoları *Sol Phryne*'ın altına dalarak geminin gövdesine küçük bir limpet mayını yerleştirdiler. Mayın geminin yan tarafında bir delik meydana getirdi, gemi batmaya başladı. Dönüş Gemisi'nin –Filistinli *Exodus*'un– yolculuğu başlayamadan bitmişti. Deniz komandolarının komutanı Yoav

Galant, gece saat 3'te üzerinden sular damlayarak Karadeniz'den kendisini beklemekte olan İsrail füze gemisine tırmanırken, "Dinle, tarih garip oyunlar oynar" diyordu. Kastettiği şey, yıllar önce annesi Fruma'nın orijinal *Exodus*'taki yolculuğuydu.

Başbakan Şamir'in altındaki İsrail güvenlik kurulu Ebu Cihad'ın öldürülmesini görüşmek üzere 14 Martta bir kez daha bir araya geldi. Geçen yıllar içerisinde aralarında Levi Eşkol, Golda Meir ve İzak Rabin'in de bulunduğu birçok başbakanın Ebu Cihad'ın ortadan kaldırılması için verdiği onay farklı bir başbakan döneminde geçerli değildi. Hükümeti aynı adam yönetiyor olsa bile, eğer aradan uzun bir zaman geçmişse, güvenlik güçlerinin onayı yeniletmeleri gerekiyordu çünkü siyasi koşullar değişmiş veya başbakanın bizzat kendisi fikrini değiştirmiş olabilirdi. Operasyonel açıdan hazır olma durumuna ulaşıldığı anda, bir süre önce yeşil ışık yakılmış olsa bile bir hedefli öldürme operasyonuna hayata geçirilmeden hemen önce onay verilmesi gerekiyordu.

Yaşananlar karşısında, "Şamir, Ebu Cihad'ın ortadan kaldırılması için kendi verdiği emirle işine bakabilirdi" diyordu Nevo. Ancak Şamir, Ebu Cihad'ın sıradan bir hedef olmadığının, onu öldürmenin sıradışı tepkiler ortaya çıkarabileceğinin farkındaydı. Tek başına sorumluluk almamaya, bunun yerine onaylanması için konuyu güvenlik kuruluna getirmeye karar vermişti. Heyette Likud'dan ve İşçi Partisi'nden beşer bakan bulunuyordu. Daha sonra dışişleri bakanı olarak görev yapacak olan İşçi Partisi lideri Şimon Peres, suikasta şiddetle karşı çıktığını ilan etti. "Bendeki bilgiye göre Ebu Cihad bir ılımlı" diyordu. "Onu öldürmenin mantıksız olduğunu düşünüyordum." Aralarında daha önce Ebu Cihad'ın öldürülmesini zaten onaylamış olan Rabin'in de bulunduğu İşçi Partisi'nden diğer dört bakan ise İsrail üzerinde yoğunlaşacak uluslararası kınamalara ve İsrail askerleriyle birlikte Mossad elemanlarına yönelik tehlikeye ilişkin kaygılarını dile getirerek operasyona karşı çıkılması noktasında Peres'e katıldılar. Şamir ve dört Likud temsilcisi ise operasyon lehinde oy kullandı. Oyların eşitliği operasyon olmayacağı anlamına geliyordu.

Likud'lu Maliye Bakanı Moshe Nissim ikna etmeyi denemeye karar verdi. Rabin'den kendisiyle birlikte dışarıdaki toplantı salo-

nuna gelmesini rica etti. "İntifada'nın bize neler yaptığına bir bak" dedi. "Kamuoyunun morali çok bozuk. IDF geçmişte büyük bir beceri ve yaratıcı düşünceyle eylemler gerçekleştirdi ama bu uzun zamandır olmuyor. Dünyada, uluslararası toplumda –en önemlisi de İsrail vatandaşları arasında– IDF'nin uzun yıllar boyu olağanüstü şeyler yapmış aynı IDF olduğu yönündeki algıyı tazelememiz gerekiyor. Ulusal maneviyat uğruna bu görevi yerine getirmemiz gerekiyor." Politikalar, ulusal maneviyatın sönmesi kan dökülmesini gerektiriyordu. Ebu Cihad'ın öldürülmesi pratik olmaktan ziyade sembolik bir eylemdi, en azından Moshe Nissim'in bakış açısına göre böyleydi.

Rabin ikna olmuştu. Nissim'le birlikte kabine odasına dönerek oyunun rengini değiştirdiğini açıkladı. Başlangıç Dersi Operasyonu'na 6'ya karşı 4 oyla yeşil ışık yakılmıştı. İsrail'in bir başhahamının oğlu olan Nissim, Rabin'i ikna ettiğine asla pişman olmayacaktı. "Dünyanın hiçbir yerinde" diyordu, "ahlaki değerler ve normlar konusunda IDF kadar titiz ve masum insanların zarar görmeyeceğini garantiye alan başka bir ordu yoktur. Ama bir de Talmud kuralı vardır: 'Eğer biri seni öldürmeye geliyorsa, erken kalk ve önce sen öldür.'"

İsrailli istihbarat elemanları, Ebu Cihad'ın Tunus'taki evinin onu öldürmek için mükemmel bir yer olduğuna inanıyordu. Ev, şahsi konutların, geniş, temiz sokakların düzenli ve münhasıran geliştiği en güzel köşelerden birinde bulunuyordu, sahile birkaç bin yarda[49] uzaklıkta olması bir suikast ekibine, eve nispeten kolay ulaşma imkânı sağlıyordu. Tunuslu polis devriyelerinden uzak durmak ya da onları oyalamak gerekiyordu, yoksa Ebu Cihad sadece iki adam tarafından korunuyordu. Sayeret Matkal komutan yardımcısı Nahum Lev, "Kısmen izole bir yerdi, zayıf bir şekilde korunuyordu" diyordu. "Üstüne üstlük Ebu Cihad ülkedeyken her akşam oraya dönüyordu. Tuzak kurmak için harikulade bir yerdi. Ebu Cihad saf bir şekilde orada kendisine birinin asla ulaşamayacağına inanıyordu. Mossad Beyrut'ta, Suriye'de veya Avrupa'da operasyon yürütmüş ama Tunus'ta bunu hiç yapmamıştı. Bu yüzden Ebu Cihad kendisini kısmen güvende hissediyordu."

49) Yarda: Yaklaşık 0,91 metrelik uzunluk birimi. (ç.n.)

İsrail istihbaratı Ebu Cihad'ı evinde öldürmenin aynı zamanda uygun bir gözdağı olacağına, Filistinlilere hiç kimsenin hiçbir yerde, evinde dahi güvende olmadığı mesajı vereceğine inanıyordu.

Ebu Cihad'ı Tunus'ta öldürmeye yönelik plan son birkaç yıl içerisinde Kaserya tarafından geliştirilmişti. Arap kılığına girmiş Kaserya elemanları sahilden gidilecek güzergâhlarla ilgili keşif yapmış, çevrenin detaylı haritalarını çıkarmıştı. Mossad ve AMAN'a bağlı 504. ve 8200. Birimler Ebu Cihad'ın hareketlerini izliyorlar, yolculuklarının çizelgesini çıkarıyorlar, ne zaman nereye gideceğinin anlaşılmasını zorlaştırmak için birden fazla bilet alışını not ediyorlardı. Ebu Cihad'ın evindeki ve bürosundaki telefon hatları dinleniyordu. O zamanlar AMAN'ın terörden sorumlu Araştırma Dairesi bölümünde görevli olan Oded Raz, "Ebu Cihad'ı takip ederken karşı karşıya geldiğimiz adamı tanımaya ve saygı duymaya başladım. Doğru, o bir teröristti ama aynı zamanda örnek bir aile babası, ulusunun iyiliğini düşünen gerçek bir liderdi" diyordu.

Ancak İsrail siyasi ve istihbarat liderleri yine de onu öldürmek istiyorlardı. Filistin ulusunun iyiliği onlara göre kendi ülkelerinin iyiliğine yönelik doğrudan bir tehditti. Onların bakış açısına göre –ki bunu tartışmaya bile gerek yoktur– Ebu Cihad yüzlerce Yahudinin öldürülmesinden sorumlu olan adamdı.

Savunma Bakanı Rabin, o dikkatli ordu mensubu, kaçış güzergâhı ve askerlerin güvenliğiyle ilgili birçok detay konusunda kaygılıydı. En az bu kadar önemli olmak suretiyle, [kendi ifadesiyle –ç.n.] "Hadi tüm bu armadayla Tunus'a vardık, eve girdik, ya 'hasta'mız evde değilse?" ne olacak sorusunun yanıtını öğrenmek istiyordu. Mossad mensupları baskını başlatmak için işaret verilmeden önce Ebu Cihad'ın evde bulunduğunu nasıl garantiye alacaklarına ilişkin planlarını anlattılar. Rabin tatmin olmuştu. İşgal edilmiş bölgelerin kaos içinde olduğu, doğrudur yanlıştır ama Ebu Cihad'ın bunu üstlendiği bir durumda Başlangıç Dersi Operasyonu için yetki verildi.

IDF Genelkurmay Başkan Yardımcısı Ehud Barak operasyonun genel komutanıydı, operasyonun başlamasının kararlaştırıldığı tarihten kısa süre önce Tel Aviv'deki genelkurmay karargâhında bir planlama toplantısına başkanlık etti. AMAN yetkilileri Barak'a Ebu Cihad'ın yaşadığı yerin ölçekli bir maketini gösterdiler. Barak birdenbire Ebu Cihad'ın evinin bulunduğu sokağın karşısındaki evi işaret etti.

"Burada kim yaşıyor?" diye sordu.

AMAN yetkililerinden biri, "Abu al-Hol" diye cevap verdi. "FKÖ'nün iç güvenlik şefi."

Barak yakında bulunan fakat Ebu Cihad'ın kapı komşusu olmayan bir evi işaret ederek, "Peki burada kim yaşıyor?" diye sordu.

Bir Mossad elemanı, bir başka üst düzey FKÖ yetkilisinin gerçek ismiyle takma adını bir arada kullanarak, "Mahmud Abbas – Ebu Mazen" yanıtını verdi.

"Ev çok yakın" dedi Barak düşünceli bir şekilde. "Neden onu da ziyaret etmeyelim? Tüm bu büyük armadanın Tunus'a gittiğini düşünürsek, bir taşla iki kuş işte."

"Ehud" diyerek araya girdi kıdemli bir Mossad yetkilisi, "boş ver. Bu zaten ziyadesiyle karmaşık olan bir operasyonu daha karmaşık hale getirmekten başka bir işe yaramaz." Devamında kısa bir tartışma –aslında münakaşa– yaşandı. Barak iki hedefin de ortadan kaldırılması fırsatını kullanmak konusunda ısrar ediyordu. Böylesine bir darbenin FKÖ'ye manevi bir çöküş yaşatacağı, bölgelerdeki huzursuzluk dalgası üzerinde makbul bir etki yaratacağı konusunda ısrarcıydı. Mossad ve AMAN yetkilileri ise kati surette karşı çıkıyorlardı. "Her iki hedefin de aynı anda evde olacağını garanti edemeyiz" şeklinde itiraz ediyorlardı. "Komutan sizsiniz ama biz sadece Ebu Cihad üzerinde yoğunlaşmayı öneriyoruz. Ona hak ettiği şeyi verirsek yeter de artar bile."

Sonunda Barak pes etti. Böylece Arafat sonrası Filistin Yönetimi'nin lideri olacak, diğerlerinin yanı sıra Barak'ın zamanla barış çabaları için cüretkâr bir ortak olarak görmeye başlayacağı Mahmud Abbas'ın hayatı kurtulmuş oluyordu.

Barak, "Geçmişe bakıp böyle meseleleri değerlendirmek zordur" diyordu. "O zaman operasyonel bakış açısıyla değerlendirildiğinde [Mahmud Abbas'ı da öldürmek – ç.n.] çok çekiciydi. Diğer taraftan, şurası açıktı ki liderlerine yönelik bu düzeydeki bir darbe, doğrusu onlar tarafından bizim liderlerimize yönelik yapılacak saldırıları da meşru hale getirecekti."

Altı Kaserya elemanı Avrupa'dan dört farklı uçuşla 14 Nisan tarihinde Tunus'a geldi. Üçü –sahte Lübnan pasaportuyla seyahat eden ve mükemmel derecede Fransızca konuşan iki adam

ve bir kadın– peşin ödeme yaparak iki Wolkswagen Transporter ve bir Peugeot 305 kiraladı; araçların hepsi beyaz renkteydi ve farklı şirketlerden kiralanmıştı. O iki araç Sayeret Matkal elemanlarını sahilden Ebu Cihad'ın evine götürmek ve oradan tekrar sahile getirmek için kullanılacaktı. Diğer üç kişi gölge elemanlardı: Ebu Cihad'ın evini gözetleyip kendisinin içeride olduğundan emin olacakları bir ağaç topluluğu buldular. Operasyon biter bitmez gölge elemanlar ticari uçaklarla Tunus'tan ayrılırken şoförler de cinayet ekibiyle birlikte deniz yoluyla tahliye edilecekti.

Bu arada baskın ekibiyle birlikte seyyar bir hastane ve güçlü bir iletişim ekipmanı taşıyan beş İsrail füze gemisi Tunus'a doğru ilerliyordu. Helikopter taşıyıcısı olarak dizayn edilmiş ancak sıradan bir kargo gemisi görünümü verilmiş daha büyük bir gemide de, işlerin ters gitmesi durumunda havadan intikal etmeye hazır yedek bir Sayeret birliği bulunuyordu.

Konvoy 15 Nisanda Tunus kıyılarına 25 mil mesafede, açık biçimde ülkenin karasuları içinde durdu. Aşağıda, suda, İsrail denizaltısı *Gal* sessiz, görünmez bir şekilde onlara refakat ediyordu. Çok yukarıda ise bir Boeing 707, herhangi bir sorun yaşanması durumunda Tunus'un frekanslarını takip etmekle birlikte iletişim yedek istasyonu olarak görev yapıyordu. Uçak gerektiği durumlarda Tunus radarının ve hava kontrolünün frekansını bozma kapasitesine sahipti. Aynı zamanda İsrail F-15'leri de gerektiğinde müdahale etmek üzere kıyının hemen yakınında devriye uçuşu yapıyordu.

Lastik botlar füze gemisinin iki yanına ulaştığında güneş batıya doğru sularda kayboluyordu. Her bir botta ikişer donanma komandosu ve altışar Sayeret Matkal askeri vardı. Aysız bir gecede alacakaranlık karanlığa dönüşürken botlar sessizce kıyıya doğru ilerliyordu. Sahile bir milin üçte biri kadar mesafede yedi Flotilla 13 komandosu botlardan denize inerek su altından sahile doğru yüzmeye başladı. Tunus topraklarına ayak basan ilk kişi Flotilla 13'ün baskın ekibinin komutanı Yoav Galant oldu. Sahil tenhaydı. Komandolar botlarla ve arabalarında bekleyen Mossad elemanlarıyla telsiz teması kurarken, sahili geniş bir yarım daire şeklinde güvenlik çemberine aldılar. Komandolar önce Mossad elemanlarına su hattına yaklaşmalarını söyledi, daha sonra da lastik botlardaki yirmi altı adama kıyıya çıkmanın güvenli olduğunu bildirdi. Sayeret mensup-

ları bekleyen Kaserya araçlarına hızla ulaşarak burada su geçirmez spor çantaların içinde getirdikleri ıslanmamış kıyafetleri giydiler. Kimi erkek kimi kadın siviller kılığına girerek Ebu Cihad'ın oturduğu mahalleye gidecekler, sonra Ebu Cihad'ın evine girerek onu öldüreceklerdi. Yine de hepsi yanlarında ele geçirilmeleri durumunda asker olduklarını kanıtlamak için savaş esiri kartları taşıyorlardı.

Deniz komandoları, Sayeret ekibi dönene kadar sahili güvenlik altında tutabilmek için etrafa dağıldı. Evi gözetleyen üç Kaserya elemanı, güçlü dürbünlerle Ebu Cihad'ın arabasının gece yarısından hemen sonra geldiğini gördüler. Biri aynı zamanda şoförlük de yapan iki muhafız, Ebu Cihad'la birlikte içeri girdi. Şoför olan çok kısa kaldıktan sonra arabaya dönerek uyuklamaya başladı. Diğer muhafız da bir süre oturma odasında oturduktan sonra aşağıya, bodrum kata indi ve uykuya daldı. Ebu Cihad'ın erkek bebeği Nidal, bir başka yatak odasında beşiğinde uyuyordu. Eşi İntizar ve on altı yaşındaki kızı Hanan, onu yatak odasında bekliyorlardı. İntizar aralarında geçen konuşmayı şöyle hatırlıyordu:

> "Çok yorgundum. Ona yorgun olup olmadığını sordum, hayır dedi. Uyumasını söyledim, o ise tamamlaması gereken çok işi olduğunu söyledi. Yatak odamızdaki masanın başına oturup İntifada liderlerine bir mektup yazdı. Hanan da bizimle birlikte odadaydı. Hanan'a gün içinde neler yaptığını sordu. Hanan ata binmeye gittiğini söyledi. Sonra önceki gece gördüğü rüyayı anlatmak istediği geldi aklına. Rüyasında birkaç arkadaşıyla birlikte Kudüs'te olduğunu görmüştü. Bir camide dua etmişler, ardından birden İsrail askerleri onları oradan çıkararak kovalamaya başlamıştı. Hanan kent duvarlarının dışına çıkana kadar sürekli koşmuş, sonra babasını görmüştü. Babasına nereye gittiğini sormuş, Ebu Cihad Kudüs'e gittiğini söylemişti. Hanan babasının oraya nasıl gireceğini sormuştu çünkü Kudüs İsrail askerleriyle doluydu. Babası Kudüs'e beyaz bir atın üzerinde gireceğini söylemişti.
>
> Hanan rüyasını babasına anlattıktan sonra Ebu Cihad gözlüklerini çıkardı ve 'Ah Hanan, evet, evet, Kudüs yolundayım' dedi."

Villanın telefonu çaldı. Telefona Ebu Cihad cevap verdi. Ebu Cihad'ın seyahatlerini ayarlayan yardımcısı ona gece saat 3'ten hemen sonra Tunus'tan Bağdat için yola çıkacak olan uçakta bir yer

ayarladığını söylediği sırada İsrail ajanları da telefonu dinliyordu. İsrailliler için bu bir sorundu. Herkesin uyuduğundan emin olabilmek için Ebu Cihad'ın evine gece saat 1.30 civarında girmeyi planlamışlardı. Ancak o zamana kadar beklemeleri halinde muhtemelen hedef havalimanına doğru yola çıkmış olacaktı.

O kadar uzun süre bekleyemezlerdi. Operasyonun derhal gerçekleştirilmesi gerekiyordu. Kendisi de denizdeki komuta merkezinde bulunan Özel Harekât Yürütmesi Başkanı Yiftach Reicher telsizle Sayeret komutanı Moshe Yaalon'u aradı. Görüşmenin dinlenmesi ihtimaline karşı şifreli olarak İngilizce konuşuyorlardı.

Reicher: "Bogart, ben Richard. İstasyondan ayrılabilirsiniz. İstasyondan ayrılabilirsiniz. Bunu hızla yapın. Tekrar ediyorum: Bunu hızla yapın."

Reicher sonrasında Ebu Cihad uçağa binmeye hazırlandığı için hem kendisinin hem de adamlarının muhtemelen uyanık olacağını fark etti. "Bogart" dedi, "ben Richard. Patron gideceği için sana büroda uyumayan insanların olduğunu söylemek istiyorum."

Yaalon: "Tamam, Richard, anladım."

Reicher ağaçların arasından evi izleyen Kaserya elemanlarından birini aradı: "Willy, kırmızı araba da dahil, büronun yakınlarında yeni bir şeyler var mı?"

Willy: "Olumsuz."

Reicher: "Bogart yolda. Büroya girmeden önce seni arayacak. Durumda bir değişiklik olursa ona haber ver çünkü onun onay alması gerekiyor. Senin onayını."

İki Transporter, susturucu ve lazer işaretçi takılmış Micro Uzi'ler ve 22 kalibrelik Ruger silahlarla donatılmış yirmi altı Sayeret Matkal elemanını mahalleye götürdü. Biri erkek biri kadın iki Kaserya elemanı yol üzerinde keşif yapmak ve asıl kuvvetin beklenmedik bir şeylerle karşılaşmayacağından emin olmak için Peugeot'yu çeyrek mil kadar ileriye sürdüler.

Araçların üçü de eve yaklaşık beş yüz yarda uzaklıkta durdu. Komandolar eve doğru sokulmaya başladılar. Fakat hâlâ nihai, kesin teşhisin yapılması gerekiyordu. Gözcüler Ebu Cihad'ın arabasının geldiğini, kendisiyle birlikte muhafızlarının evin içine girdiğini görmüşlerdi. Ama Rabin'in imzaladığı protokole göre bu yeterli değildi. Görev sırasında Mossad'la işbirliği yapan, akıcı biçimde Arapça

konuşan üç 8200. Birim mensubu, Ebu Cihad'ın sesi ve konuşmasındaki özgünlükler üzerinde yüzlerce saat çalışmıştı. Teknisyenler İtalya'daki bir telefon santrali aracılığıyla El Vezir konutuyla [Ebu Cihad'ın eviyle – ç.n.] bir telefon bağlantısı kurarken –Ebu Cihad işgal edilmiş bölgelerle genellikle bu yolla haberleşirdi– bu elemanlar kulaklık takarak Tel Aviv'deki komuta sığınağında oturdular.

Teknisyenler arkadan gürültü efekti veriyorlardı. Ses uzmanlarından biri ahizeye, "*Ya* Ebu Cihad" diye bağırdı. "Abu Rahma'yı tutukladılar. Orospu çocukları şimdi de tüm aileyi hapse atmak istiyor!" Bir de Arapça beddua ekledi: *"Inshallah yishrbu waridat al-nisa!"* ("Âdet kanı içsinler inşallah!") Ebu Cihad daha fazla detay öğrenebilmek için adamı sakinleştirmeye çalışıyordu. Bu sırada Tel Aviv'deki teknisyenler, sesi kesin olarak teşhis ettiklerinin göstergesi olarak üç uzman da ellerini kaldırıncaya kadar görüşmeyi takip ettiler.

Tel Aviv'deki komuta sığınağından denizdeki ileri komuta merkezine, "Başlangıç Dersi, size yeşil ışık yandı" şeklinde telsiz anonsu geçildi. Bu mesaj derhal alandaki kuvvete iletildi. İlkönce Nahum Lev'le birlikte kadın kıyafeti giymiş bir asker gitti. Lev şekerleme kutusu gibi gözüken büyük bir kutu taşıyordu ama aslında kutunun içinde susturucu takılmış bir tabanca vardı. Evin yakınındaki bir arabada oturan muhafızın yanına giderek ona bir otel broşürü gösterdi, oraya nasıl ulaşabileceğini sordu. Muhafız broşürü incelemeye başladı. Lev tetiği çekerek adamı başından vurdu.

Lev ekibin geri kalan kısmına işaret verdi. Küçük bir müfreze kapıyı zorlayarak açmak için bir hidrolik krikoyla birlikte ilerledi. Alıştırmalar sırasında kapı sessiz bir şekilde açılmıştı. Ama o anda kapı gıcırdıyordu. Savaşçılar geriliyordu. Ama uyumakta olan evin içinden herhangi bir tepki yoktu. Ekiplerden biri diğer arabalardaki adamlara işaret ederek sahilin temiz olduğunu bildirdiler. Diğer savaşçılar evin etrafında vaziyet almışlardı. Bir müfreze de arka bahçeyi çembere almıştı.

Sayeret Matkal elemanları kapıya ve öndeki koridora hücum etti. Birkaç tanesi de ikinci muhafızın uykusundan yeni uyandığı bodrum kata doğru koştu. Adam silahına davranmadan onu öldürdüler. Sonra uyuyan bir başka adamı –ailenin geceyi orada geçirmeye karar veren Tunuslu bahçıvanını– gördüler. Onu da öldür-

düler. "O gerçekten de hiçbir şey yapmamıştı" diyordu Lev. "Ama böylesine bir görev sırasında başka seçenek yoktur. Tüm potansiyel karşı koymaları nötralize etmeniz gerekir."

Üst katta bulunan Ebu Cihad'ın karısı İntizar aşağıda bağrışan adamların seslerine uyandı. Ebu Cihad sandalyesinde oturuyordu. Sandalyeyi geriye çekti, hızla doğruldu ve çekmeceden silahını aldı.

"Ne oldu?" diye soruyordu İntizar, Ebu Cihad'a. "Ne oldu?"

Siyahlara bürünmüş, yüzü maskeli bir Sayeret elemanı merdivenin en başına zıpladı. Komutan Lev de onu yakından takip ediyordu. Ebu Cihad eşini yatak odasında uzak bir yere doğru itti.

İlk İsrailli Ebu Cihad'ı vurdu. Ebu Cihad yere düştü. Sonra Lev onu uzun süre kurşun yağmuruna tuttu. Ebu Cihad ölmüştü.

İntizar sürünerek eşinin yanına geldi, onu kollarının arasına aldı. Bir komando sırtına tabanca dayayarak İntizar'ı sertçe duvara itti. İntizar kendisinin de vurulduğuna emindi. Ama aslında vurulmasın diye kenara itilmişti.

Üçüncü bir komando gelerek Ebu Cihad'a tekrar ateş etti ve kenara çekildi. Dördüncü İsrailli Ebu Cihad'a bir kez daha ateş etti.

Erkek bebek Nidal uyanmıştı, çığlık atıyordu. İntizar onun da vurulduğuna emindi. Alt katta bir ses çınlıyordu, *Aleh! Aleh!* – Daha hızlı! Daha hızlı!

En sonunda Yarbay Yaalon cesedin başına geldi ve ateş etti, o bunu yapan beşinci adamdı.

"Bas!" diye bağırıyordu İntizar. "Yeter!"

Ebu Cihad'a elli iki el ateş edilmişti. Golda Meir'in onun hayatıyla ilgili ilk kırmızı sayfayı imzalamasından yirmi üç yıl sonra ölmüştü.

Suikasttan yıllar sonra, 2013 yılında, o zamanlar savunma bakanı olan Yaalon suikastı hatırlarken şunları söylüyordu: "Dinle, bu kesinlikle hoş bir sahne değildi. Kadın orada dikiliyor, ileri fırlamak istiyor ama sadece adamlardan biri ona da silah doğrulttuğu için hareket edemiyordu, bizse onun kocasına tekrar tekrar ateş ediyorduk. Bunun canımı sıkmadığını veya beni çok rahatsız hissettirmediğini söylemek imkânsız. Diğer taraftan, karısının ve kızının gözleri önünde olsa bile bunun yapılması gerektiğini de biliyordum."

Ancak Yaalon hiç pişmanlık duymuyordu. Operasyonu "kusursuz vuruş" olarak tanımlıyor, alaycı bir üslupla ekliyordu: "Ne-

den biz İsraillilerin beyin savaşını kaybettiğimizi söylüyorlar, anlamıyorum. Ebu Cihad'ın iki gözünün arasına, beyninin tam ortasına bir kurşun sıkmışsam, bu benim kazandığım anlamına gelmez mi?"

İsraillilerin tümü Tunus'tan zarar görmeden kaçtı. Yerel polis, Kaserya elemanları tarafından üretilen, bir araç konvoyunun Ebu Cihad'ın oturduğu bölgeden [başkent – ç.n.] Tunus'un şehir merkezine doğru kaçtığını belirten –ki bu yön suikastçıların izlediği yönün tam tersiydi– sahte ihbarları değerlendirmekle meşguldü. Polis yollara barikat kurup onlarca aracı aradı. Wolkswagen'leri ve Peugeot'yu üç saat sonra sahilde terk edilmiş halde buldular.

Ertesi gün öğleden sonra Şamir'e bir gazeteci tarafından hedefli öldürmede İsrail'in dahli olup olmadığı soruldu. "Olayı radyodan duydum" dedi umursamazca.

Ebu Cihad birkaç gün sonra askeri törenle defnedildi. O şehit edilmişti. Yaser Arafat dul kalan İntizar ve en büyük oğlu Cihad'la birlikte tabutun arkasından yürüyordu.

O günlerde İsrailliler Ebu Cihad'ın öldürülmesini muazzam bir başarı olarak değerlendiriyordu. Moshe Nissim, "Rabin kendisini ikna ettiğim için sonradan bana teşekkür etti" diyordu. "Bana 'ne kadar haklı olduğunu tahmin bile edemezsin' dedi. 'İnsanlar beni alkışlıyor, elimi sıkıyor, bana tezahürat ediyor. Bu olay ulusumuza nasıl da neşe getirdi! Ne kadar yüksek bir manevi duygu yaşattı, caydırıcı gücümüz açısından ne kadar doğruydu!'"

Ebu Cihad'ın öldürülmesi FKÖ'ye gerçekten de ciddi bir darbe indirdi. Ebu Cihad olgun ve kurt gibi bir komutandı, El Fetih onun yokluğunda İsrail'e karşı çok daha az sayıda başarılı saldırılar gerçekleştirebilirdi.

Ne var ki Ebu Cihad'ın öldürülmesi için ortaya konulan acil sebep İntifada'yı köreltmekti ve bu açıdan değerlendirildiğinde suikast hedefine ulaşmakta başarısız olmuştu. Aslına bakılırsa hedefli öldürme tam anlamıyla ters etki yaratmıştı: Ebu Cihad'ın öldürülmesi FKÖ liderliğini muazzam derecede zayıflatmış olsa da ayaklanmanın gerçek liderleri olan işgal edilmiş bölgelerdeki Halk Komitelerini cesaretlendirmişti. Ve İsrail'in hâlâ protestocu dalgalarına veya gitgide artan uluslararası kınama medcezirlerine karşı verecek bir yanıtı yoktu.

Operasyonda yer almış birçok İsrailli edindikleri tecrübelerden dolayı şimdi pişmanlık duyuyor. Bazılarına göre Ebu Cihad'ın güçlü varlığı Arafat üzerinde sınırlayıcı ve dengeleyici bir etki yaratıyordu ve onun sesi Filistin Ulusal Yönetimi'nin 1994 yılındaki kuruluşundan sonra çok faydalı olacaktı. Eğer tapınç derecesinde saygı duyulan Ebu Cihad hayatta olsaydı, belki de Hamas onun yerini alamayacak, Filistin halkının büyük bölümüne hükmedemeyecekti.

Suikastın gerçekleştiği sırada AMAN başkanı olan, sonrasında da genelkurmay başkanlığına getirilen Amnon Lipkin-Shahak, ideal bir dünyada, "Eğer Ebu Cihad'ın öldürülmesinden kısa süre sonra FKÖ'nün diplomasiye yöneleceğini bilseydik, o durumda belki de evini basıp ilk olarak İsrail'le yapılacak bir anlaşmaya ilişkin tutumunu konuşur, onu öldürüp öldürmemeye ancak o zaman karar verirdik. Bugünden bakınca aslında onun yokluğu bir ölçüde hissediliyor. Barış sürecine önemli bir katkı sağlayabilirdi" diyordu.

19

İNTİFADA

Bir *ABC News* ekibi, 23 Haziran 1988'de Batı Şeria'daki Samarya Tepeleri düzlüklerinde bulunan Salfit adlı Filistin köyüne geldi.

O sıralarda işgal edilmiş bölgeler hâlâ İntifada'nın çalkantılı sancılarını yaşıyordu. Şiddetli protestolar, terörist saldırılar, taşlar ve molotof kokteylleri hep vaka-i adiyedendi. Her iki taraftan da çok sayıda insan ölmüştü.

Eylemler, uluslararası basını kendisine çekiyordu.

Dakdouk ailesi küçük köy Salfit'te yaşıyordu. Ailenin oğullarından biri olan Nizar, sadece on sekiz yaşında olmasına karşın Şin Bet'in arananlar listesinin üst sıralarında yer alıyordu. İstihbarat bilgileri kendisinin İsrail otobüslerine benzin bombası atan onlu yaşlardaki gençlerin oluşturduğu bir çetenin lideri olduğunu gösteriyordu. Provokasyona o zamanlar kullanılan bir toplu cezalandırma biçimiyle yanıt veren IDF, 16 Haziranda ailenin evini yerle bir etmişti. Ertesi gün İsrail televizyonu, evlerinin yıkıntılarının yanında bulunan Nizar ve annesiyle yapılmış bir röportaj yayınladı. Nizar tebessümle kendisine yöneltilen bütün suçlamaları reddediyor ancak muhabirin, kendisinin yerel bir kahraman olduğuna yönelik söylemine şiddetli bir karşı çıkışta bulunmuyordu. Basının kendisine gösterdiği ilgiden çekinmediği belliydi.

Bir hafta sonra *ABC News*'ten ayrı bir ekip gelip aileye Nizar'la röportaj yapıp yapamayacaklarını sorduğunda Nizar dakikalar içinde geldi. Muhabir, İsrail televizyonunun kendisiyle yaptığı röportajdan etkilendiğini, onunla ilgili geniş bir haber yapmak istediğini söyledi. Ekip Nizar'la yapılacak röportajın köye bakan bir tepebaşında gerçekleştirilmesini önerdi. Nizar kabul etti ama gömleğini değiştirmek için birkaç dakika beklemelerini rica etti.

Muhabir olabildiğince dostane bir şekilde, "Gerek yok" dedi. "Minibüste bir miktar temiz gömlek var. Kaç beden giyiyorsun?"

Her genç gibi kendisine gösterilen ilgiden memnun olan Nizar, ekibin üzerinde basın işareti ve *ABC* logosu bulunan iki minibüsünden birine atladı. Ekip röportaj için tepebaşına doğru yola koyuldu.

Birkaç saat sonra Nizar'ın eve dönmemesi üzerine ailesi telaşlanmaya başladı. Ertesi sabah *ABC*'nin Tel Aviv'deki bürosunu aradılar. Haber bürosundaki insanlar Nizar'ın kaybolduğunu duyunca şaşırdı. Aslında haber bürosundakiler haber şebekesinden herhangi bir kişinin Salfit'e gittiğini duyunca şaşırmışlardı. Kısa bir araştırma sonucunda Nizar'ı götürenlerin aslında *ABC*'den kimseler olmadığı ortaya çıktı. *ABC*, İsrail istihbaratından şüpheleniyordu.

ABC Haber Dairesi Başkanı Roone Arledge, Başbakan İzak Şamir'le bağlantı kurdu. Aralarındaki arkadaşlık Arledge'in Şamir'e ulaşmasını sağlamıştı ama Arledge öfkeliydi. "Şin Bet'in yaptığı meşru gazetecilerin güvenliği için tehlike arz ediyor" dedi. "Böyle bir eyleme kimin onay verdiğinin ortaya çıkarılması için acilen bir soruşturma yapılmasını" talep etti. Böylece "her ne sebeple olursa olsun gazeteci kılığına girmenin İsrail hükümetinin politikası olmadığı tasdik edilecekti."

Şamir Salfit olayının farkında değildi ama bunun çok kısa bir süre içinde büyük ölçekli bir skandala dönüşebileceğini idrak ederek o akşam askeriyenin ve istihbarat topluluğunun başkanlarını toplantıya çağırdı.

İntifada, İsrail işgaline karşı iki çeşit Filistin eylemiyle karakterize ediliyordu: Devasa halk gösterileri ve İsrail askerlerine ve yerleşimcilerine yönelik terör eylemleri.

1986'ya geri dönersek, o zamanlar IDF Merkez Komutanlığı'nın başında bulunan Tümgeneral Ehud Barak, genelkurmay operasyon dairesi başkanı Tümgeneral Meir Dagan'la birlikte Batı Şeria'daki teröristlerle savaşmak üzere Kiraz (İbranicede "Duvdevan") adlı çok gizli bir birim kurdu. Birim şimdi harekete geçiriliyordu.

Birimin savaşçıları, genellikle Arap kılığına girerek Filistin topraklarının derinliklerinde gizli faaliyet yürütüp arananlar listesindeki insanları öldüren Mistaravimlerden oluşuyordu. Kiraz'ın çekirdeği elit IDF birliklerinin mezunlarından, özellikle de deniz komandolarından oluşuyordu.

Kiraz askerleri, Arap bölgelerine aşina olmaları için verilen dersleri, giyinmeyi ve kılık değiştirmeyi de içeren uzun ve meşakkatli bir eğitimden geçirilmeleri sayesinde olağanüstü derecede operasyonel yetenekler sergiliyorlardı. Kalabalık ve düşman Filistin çevrelerinde, hatta yabancıların hemen dikkat çektiği küçük köylerde bile halkın arasına karışmayı çok iyi başarıyorlardı.

İşte bir *ABC* ekibi kılığına girerek Salfit'te Nizar Dakdouk'u kaçıran Kiraz'dı.

O operasyon öncesi görev için seçilen adamlar –aralarından biri Kanada'da doğup büyümüştü, bir başkası ABD'liydi– İsrail'in Kudüs'te bulunan devlet televizyonu stüdyolarında birkaç günlük yoğun bir eğitimden geçirilmişti. Bir televizyon ekibinin nasıl çalıştığını, bir röportajın nasıl yapılacağını, kameranın nasıl kullanılacağını ve ses görevlisinin kollu mikrofonu nasıl tutacağını öğrendiler. Şin Bet sahte *ABC* işaretlerini, logosunu ve basın kartlarını hazırlamakla görevliydi.

Sahte televizyon ekibi Dakdouk'u alıp Salfit'ten ayrıldıktan sonra tepebaşındaki sözde röportaj yerine doğru ilerlerken, rutin bir IDF barikatına benzeyen bir şeyle minibüslerinin yolu kesildi; aslında bu bir başka Kiraz müfrezesiydi. Bu adamlar aranan genci kelepçeledi, gözlerini bağladı ve sorgulanmak üzere Şin Bet'e teslim etti.

Şamir, Salfit operasyonu için kendisinden onay istenmemesinden dolayı öfkeliydi, o andan itibaren basını, "hele hele de Amerikan basınını" kılıf olarak kullanmayı yasakladı. 1986'da Kiraz'ı kuranlardan biri olan, muvazzaf Binbaşı Uri Bar-Lev, Şamir'i sakinleştirmeye ve *ABC News* numarasını kullanmanın neden önemli olduğunu anlatmaya çalışıyordu.

"Sayın Başbakan" dedi Bar-Lev, "Dakdouk'un konuşmak için fırsat kolladığını anlamıştık. Bunun, kargaşaya mahal vermeden onu köyün dışına çıkarmanın en kolay yolu olduğunu biliyorduk."

Bar-Lev, işin ne kadar etkili olduğunu kanıtlamak için "ekip" tarafından kaydedilen video kasedini getirdiğini söylüyor: "Ve Şamir'in buruşuk kaplumbağa suratının yavaş yavaş yumuşadığını, hatta bundan hoşlanmaya başladığını görebiliyordunuz."

Şamir tebessüm ediyordu. "Yeraltında biz de bazen kılık değiştirmek zorunda kalırdık" dedi. Ama hemen nostaljiden sıyrılarak emrini tekrarladı: "Olan olmuş. Ama bundan sonra basın kılıfı kullanmak yok."

"Başbakan, aynı kılıfla şu an bir başka operasyonun içindeyiz" dedi Bar-Lev. "Sizden bu hareket tarzını kati surette yasaklamamanızı rica ediyorum."

Şamir bir süre düşündükten sonra, "İyi, tamam ama Amerikan gazetecisi kılığına girmeyi yasaklıyorum" dedi.

Dakdouk sorgulandı ve nihayetinde uzun süreli hapis cezasına çarptırıldı ama sonunda hayatta kalmayı başardı. Ancak diğer birçok olayda –IDF bugüne kadar, aradan otuz yıldan fazla zaman geçmiş olmasına rağmen kişilerin tam olarak yayımlanmasına izin vermiyor– Kiraz operasyonlarının hedef aldığı kişiler öldürüldü. Barak'ın yakın arkadaşlarından biri olan Yoni Koren isimli bir AMAN yetkilisi, "Kiraz'ın özü, terör elemanlarının iz bırakmadan öldürülmesiydi" diyordu.

Bar-Lev'in gözlemlerine göre "saldırı emirleri çok dolambaçsızdı." "Aranan kişi elinde silahla görülürse, örneğin, bu askerlerimiz için bir tehlikedir, o kişinin derhal vurulması gerekir."

Birimin eski üyeleriyle yapılan görüşmeler, birimin gerçekleştirdiği operasyonların büyük bir kısmında şüphelinin silah taşıdığının açık olduğunu ve bu yüzden bu operasyonların fiilen hedefli öldürme görevleri haline geldiğini ortaya çıkardı. Sıklıkla "ölü kontrolü" yapma –adam yere düştükten sonra üzerine daha fazla kurşun yağdırma– bile mecburi hale geliyordu. Tüm bunlar hedefteki kişilere teslim olma imkânı sağlamadan yapılıyordu.

IDF, Kiraz'ın ölü kontrolü prosedürü uyguladığını inkâr etti ama buna ilişkin kanıt, birimin bir askeri olan çavuş Eliahu Azisha'nın aranan bir Filistinliyle karıştırılıp dost kurşunuyla öldürülmesinden sonra geldi. IDF'ye bağlı Ceza İşleri Soruşturma Dairesi'nin yaptığı bir inceleme, Azisha'nın, öldüğünden emin olunması için birden çok kez vurulduğunu açığa çıkardı.

Kiraz ve benzeri birimler İntifada sırasında yüzlerce görev gerçekleştirdi. Seyyar satıcılar, çobanlar, taksi şoförleri, kadın yayalar; o zamanlar bir Arap şehrinde veya köyünde birinin karşılaşabileceği hemen hemen her insan tipi Kiraz askerine dönüşebiliyor, bir anda, gizlediği silahını çekebiliyordu. Bar-Lev, "Hayatta kalmaya çalışan bir terörist saldırı gerçekleştirmez. Bizim faaliyetimiz terör hücrelerinin üyelerini mutlak surette bir belirsizliğe düşürüyordu" diyordu. "Saldırının nereden geleceğini, kime güvenileceğini ya da kendilerini nerede güvende hissedeceklerini bilemiyorlardı."

Kiraz askerleri bazen İsrailli Yahudi kılığına bile giriyordu. Şin Bet, 1990'ın Şubat ayında El Fetih'le bağlantıları olan silahlı bir ekibin, Ramallah'ın Batı Şeria kentinin merkezinde bulunan Manara Meydanı'ndaki IDF ihtiyat personeline saldırma niyetinde olduğunu öğrenmişti. Kiraz elemanları ihtiyat personeli gibi giyindi: Özensiz üniformalar giyiyorlardı, şiş göbekleri gömleklerinin dışına sarkıyordu ve meydandaki lokantalardan birine humus yemek için oturduklarında tüfeklerini ulaşamayacakları bir yere koyuyorlardı. Beklenen saldırı iki haftalık bir sürenin ardından gerçekleşti. "İhtiyatlar" harekete geçti. Kauçuk göbeklerini çıkardılar ve içine sakladıkları Micro Uzi marka makineli tabancalarını çektiler. Ateş açarak suikastçılardan bazılarını öldürdüler. Civara yerleştirilen keskin nişancılar da diğerlerinin icabına baktı.

Kiraz ve polis tarafından kurulmuş olan diğer birimler hedeflerine ulaşmışlardı: Filistinli terörist gruplara ciddi, bazen de ölümcül düzeyde zarar vermişler, böylece de bu grupların faaliyet düzeyini önemli oranda azaltmışlardı.

Ne var ki olabildiğince önemli olan bu başarı, sadece halk ayaklanmasına karşı yürütülen savaştaki daha büyük stratejik hataları öne çıkarıyordu. İsrail kitlesel protestolara karşı sadece çevik cücelerin akınını püskürtmeye çalışan hantal bir dev edasıyla yanıt vermişti. Askerler binlerce göstericiyi bir araya toplamış, göstericiler ülkenin güneyinde kurulan özel tecrit kamplarına gönderilmişlerdi. Filistin bölgelerindeki nüfusun geniş kesimlerine uzun süreli sokağa çıkma yasağı uygulanmış, eylemcilerin evleri yerle bir edilmiş veya evlerin üzerine tahta çakılarak kapatılmış, eylemcilerin kendileri ise sürgün edilmişlerdi. Yılın büyük bölümünde birçok okul kapalı kalıyordu.

Şiddete ilişkin televizyonda yayınlanan videolar İsrail'in uluslararası planda saygınlığını daha da azaltıyor, bu kez [ABD – ç.n.] Başkanı George H.W. Bush ve Dışişleri Bakanı James Baker'dan gelen, Filistinlilerle müzakere masasına oturulması yönündeki baskıları artırıyordu.

Ancak artan uluslararası eleştiriler, içerideki memnuniyetsizlik ve protestoları bastırmak için çok daha fazla asker gönderilmesi ihtiyacına rağmen, Başbakan İzak Şamir ve onun Likud yönetimindeki hükümeti, FKÖ'yle işgal edilmiş topraklarla ilgili görüşmeler

yapmayı reddediyordu. Şamir ve sağcı bakanları; örgütü İntifada'nın arkasındaki güç olarak görmeye ve İntifada'nın işgal edilmiş topraklardaki serseri liderlerin ve Arafat'ın Tunus'taki adamlarının hedef alınmasıyla bastırılabileceğine inanmaya devam ediyorlardı. Ebu Cihad'ın katledilmesinin halk ayaklanmasının bastırılmasında hiçbir etkisi olmadığı gerçeği, onları bu görüşlerinden vazgeçirmemişti.

Başbakan, Mossad'a FKÖ'yle ilgili istihbarat toplama ve örgüt elemanlarını öldürmenin yollarını bulma işine odaklanmaya devam etme emri verdi. Politikaları Şamir'inkine çok benzeyen Mossad direktörü Shabtai Shavit, güle oynaya verilen emre uyuyordu. Aslında çok daha ileri gitmek istiyordu: Shavit, İntifada'nın ivme kazanmasıyla birlikte Kara Eylül'ün eski üyeleriyle hesaplaşıp onları ortadan kaldırmak için izin istiyordu.

Gelgelelim FKÖ, iç güvenliğini önemli ölçüde sağlamlaştırmıştı. İsrail Hava Kuvvetleri'nin 1985'te Tunus'a yaptığı saldırı ve ardından gelen Ebu Cihad'a yönelik komando baskını, İsraillilere bilgi akışını sağlayan sızıntının yerini tespit etmek amacıyla El Fetih dahilinde bir dizi soruşturma heyetinin kurulmasına yol açmıştı. O soruşturmalardan bir şey çıkmadı ama yine de FKÖ tesislerinde –örgüte katılmaya çalışan adayların geçmiş araştırmaları, sıkı bir şekilde bölümlere ayırma, Tunus istihbaratı tarafından yürütülen yalan makinesi testi gibi– Mossad'ın örgüt üzerinde casusluk faaliyeti yürütmesini çok zorlaştıracak sıkı tedbirler hayata geçirildi.

Mossad için Tunus'tan ajan devşirmenin bir yolu yoktu. Yerel makamlar, topraklarında İsrail'in yürüttüğü faaliyetlere çok kızıyor, açıktan FKÖ'ye örgütün güvenliğini sıkılaştırmaya yardımcı olacak şekilde destek sağlıyordu.

Bu yüzden Mossad, devşirme operasyonlarının çoğunda yapmış olduğu gibi, üs ülke diye tabir edilen ülkelere yani elemanların ve casusları yönlendiren kişilerin nispeten özgürce faaliyet yürüttüğü, İsrail'in diplomatik temsilciliğinin bulunduğu ülkelere seyahat eden Filistinliler arasından muhtemel ajanlar çıkarmaya çalışıyordu.

Bu faaliyetler için en uygun ülke, birçok FKÖ elemanının Tunus'tan ayrıldıktan sonra geçtiği Fransa'ydı. Bu elemanların çoğu Paris'te bulunan, iş yolculukları gerçekleştiren Ortadoğulular arasında popüler olan Le Méridien Montparnasse adlı köklü ve saygın otelde

kalırdı. Mossad personeli oteli araştırmaya başlar başlamaz İsrail ulusal havayolu şirketi El Al'ın aynı otelde kurumsal bir indirimden yararlandığını, pilotların ve kabin ekibinin orada konakladıklarını öğrenince şaşırdı. Mossad gözetleme ekibi her sabah FKÖ'nün kıdemli üyelerinin, birçoğu İsrail Hava Kuvvetleri'nde yedek subay olan El Al pilotlarıyla tamamen tesadüf eseri aynı kafeteryada hatır hutur kruvasan yiyip Café au lait[50] yudumlayışını izliyordu.

Sık sık otele gelen FKÖ üyelerinden biri de, Tunus'taki karargâhın lojistiğinden ve güvenliğinden sorumlu olan orta düzey eleman Adnan Yasin'di. Yasin aynı zamanda patronlarına kişisel konforları için de yardımcı oluyordu; tatillerini koordine ediyor, tıbbi bakımlarını planlıyor ve onlara lüks ürünler temin ediyordu: Marsilya'dan konteynırlarla getirilen spor arabalar, pahalı parfümler, Küba puroları ve alkollü içecekler. Sürgündeki, işgal edilmiş bölgelerdeki halklarının yaşadığı güçlüklerden uzak yaşantıları, FKÖ yetkililerinin bir bölümünü aşırı derecede yozlaştırmıştı.

Yasin aynı zamanda kendi konforuyla da ilgileniyordu. Seksenli yılların sonlarında örgütteki birçok kıdemli yetkili, Filistin devrimi bahanesiyle ellerini [örgüte ait – ç.n.] kasalara daldırıyordu. Mossad'da bu adamlar, alaycı bir şekilde –Arapça boş gezenin boş kalfası anlamına gelen– *midavar* veya "Şanzelize Devrimcileri" olarak adlandırılıyordu.

Yasin FKÖ'deki görevinin dışında da Paris'e sık sık geliyordu çünkü kansere yakalanmış eşi orada kemoterapi alıyordu. Çift daima Le Méridien Montparnasse'de kalıyordu. Yasin güvenilir bir adrese, belli bir rutine ve zengin bir FKÖ istihbaratına sahipti. 1989'un sonlarında Mossad'a bağlı Kesişme biriminin başında bulunan Avi Dagan, Adnan Yasin'i devşirmek için Altın Post Operasyonu'na yeşil ışık yaktı.

Adnan Yasin, 1990 yılının Mart ayında bir sabah FKÖ'den bazı arkadaşlarıyla birlikte otelde kahvaltıya oturdu. Yakındaki bir masada Ortadoğulu görünümlü iyi giyinmiş bir adam, solgun yeşil sayfalara basılmış bir gazete okuyordu, odasının anahtarı masanın üzerindeydi. Bu eşyalar –anahtar ve gazete– tesadüfen orada bulunmuyordu. Bu eşyalar potansiyel bir ajanla iletişim kur-

50) Café au lait: Sıcak süt eklenmiş bir kahve türü. (ç.n.)

maya çalışan bir Kesişme devşiricisinin aksesuarlarıydı. Bu hassas bir aşamadır, disiplin ve sabır gerektirir. Altın Post Operasyonu'na katılan bir casus yöneticisi, "Bu anlardaki en önemli şey, diğer tarafın ilk hamleyi yaparak ilk iletişimi kurmasını sağlamaktır" diyordu. "Ya da en azından çok çaba harcıyormuş gibi gözükmemek, şüphe uyandırıcı şekilde atak olmamaktır. Mesela sizin peşinizden otobüs durağına gelen bir adamdan pekâlâ şüphelenebilirsiniz ama siz geldiğinizde zaten orada olan bir adamdan çok daha az şüphelenirsiniz. Asansöre biniyorsam, birileri de peşimden aceleyle gelip benimle aynı katta iniyorsa, işte bu şüpheli gözükür. Ama eğer zaten oradaysa daha az şüphe çeker. Bir şeylerin doğal akışında gitmesini amaçlayan sayısız ince ayrıntıdan bahsediyoruz. İçi para dolu bir çanta verdiğiniz zaman işleri sizin için halledecek kadar yozlaşmış birileriyle çok nadiren karşılaşırsınız. Böyle olmayanlar için gerçek bir marifete, muazzam bir sabra ihtiyacınız vardır."

Masanın üzerindeki oda anahtarı, bir aşinalık duygusu yaratmak için, oturan adamın da Le Méridien'de bir konuk olduğunu göstermek için orada bulunuyordu. Yeşil sayfalı gazete ise yurtdışı seyahati yapan Arap yolcular için çok tanıdıktı: Suudi kraliyet ailesinin bir ferdi tarafından Londra'da yayımlanan ve nispeten ılımlı olarak görülen *Al-Shark al-Awsat.*

Mossad o sabah Paris'te şanslıydı. Her ne kadar Yasin'in kendisi olmasa da FKÖ kahvaltı grubundaki kişilerden biri Mossad elemanına gazetedeki bir şeyle ilgili soru sordu. Sonra Filistinlilerle Yasin'e yönelik özel bir dikkat sergilememek için büyük bir çaba harcayan Mossad elemanı arasında bir sohbet gelişti. Grubun içindekilerden biri Mossad elemanını kendilerine katılmak üzere davet etti ancak o, aşırı istekli görünmemek için daveti kibarca reddederek mekândan ayrıldı.

Filistinli grup ertesi sabah bir kez daha kendisini Hilmi adında Mısırlı bir işadamı olarak tanıtan Mossad elemanıyla karşılaştı, hararetli bir sohbete daldılar. Yasin iki gün sonra tek başına yemek salonuna geldi, etrafta bir arkadaş arıyordu. Sadece Arapça konuşuyordu, Hilmi'yi yine yeşil gazetesini okurken görmekten memnun olmuştu. Hilmi'ye, kendisine katılıp katılamayacağını sordu. Hilmi evet demekten mutluluk duyuyordu.

İşte bu mükemmel ilişki kurma yöntemiydi. Yasin, ilişkiyi kendisinin başlattığına inanıyordu, dolayısıyla onun açısından şüphe-

lenmek için bir neden yoktu. Hilmi, Fransa'yla Arap dünyası arasında ithalat-ihracat işi yaptığını söyledi, bu işten epeyce para kazandığını ima ediyordu. Açgözlü Yasin, yakındaki bir lokantada daha sonra görüşmeyi teklif etti, Hilmi de kabul etti. Daha sonra iki kez daha görüştüler.

Kesişme, Hilmi'nin görüşmelerinden ve Mossad'da zaten var olan bilgilerden yola çıkarak Yasin'in karakteriyle ilgili bir fikir geliştirmişti. Çok da övülecek bir karakteri yoktu. Yasin, Kesişme'deki dosyasında kaba, eğitimsiz, sinirli, görgüsüz, en çok önemsediği şey sosyal statüsü ve cebini doldurmak olan biri olarak resmediliyordu. Hilmi, Yasin'in kendisini ufak tefek yasadışı döviz alışverişi ve Tunus'a kaçak mal sokma işlerine dahil etmeye çalıştığını bildirmişti. Mossad elemanı daha sonra Yasin'in eşine yönelik sergilediği aşağılayıcı davranışlara şahit olmuştu ki bunlardan birinde Yasin eşine insanların içinde tokat atmıştı.

Kısacası, Yasin Mossad tarafından devşirilmek için uygun bir kişiydi.

Hilmi ve Yasin'in arkadaşlıkları ilerliyordu. Sonunda Hilmi Yasin'e bir arkadaşından, Paris'teki İran elçiliğiyle bağlantılı bir işadamından söz etti. Hilmi bu arkadaşlığı sayesinde çok para kazandığını söyledi. Ama hiçbir zaman Yasin'i bu arkadaşıyla tanıştırmayı teklif etmedi. Tanıdığını bir yem gibi oltanın ucundan sarkıtarak sabırla Yasin'in onu almasını bekledi. Ve sonunda Yasin, Hilmi'ye, tanıdığıyla yapacağı bir sonraki görüşmede kendisine eşlik edip edemeyeceğini sorduğunda Hilmi, olta ipini salıveren bir balıkçı misali reddetti. Yasin, Hilmi'nin başının etini yiyor, Hilmi ise reddediyordu. Yasin'in bir ay boyunca sürekli yalvarmasının ardından Hilmi nihayet onu İranlı tanıdığıyla tanıştırmayı kabul etti.

İranlılarla bağlantıları olan işadamı tabii ki bir başka Kesişme elemanıydı. O da kendisine düşen rolü müthiş bir şekilde oynayarak Yasin'e daha önceden planlamış olduğu gelecekteki bir dizi iş girişimini anlattı ve ona bu işlerin bazılarına ortak olabileceğini söyledi. Aynı zamanda İran İslam Cumhuriyeti'nin Filistinlilerin içinde bulunduğu durumu çok merak ettiğini söyledi. İranlılar için FKÖ'nün işlerinin iyi gittiğini, "iyi şeyler yaptıklarını" bilmek önemliydi; bununla kastettiği, İsrail'e karşı sınırları dışından terör faaliyetlerine devam edilmesi, Batı Şeria ve Gazze'de İntifada'nın hızlandırılma-

sıydı. "İslam Cumhuriyeti, Siyonist oluşumu yerle bir etmek ve Filistinlilere kendilerine ait olanı vermek için yapabileceği ne varsa yapacaktır" diyordu.

Yasin'in FKÖ karargâhlarından sağladığı her bilgi memnuniyetle karşılanıyor, cömertçe ödüllendiriliyordu.

Kesişme, Yasin'in FKÖ'nün sırlarını düşmandan ziyade İran'a sattığına inanması halinde örgüte daha kolay ihanet edeceği konusunda iddiaya girerdi.

İddia semeresini verdi. Yasin Mossad için olağanüstü bir yatırıma dönüşmüştü. On bin dolarlık birkaç deste karşılığında, Paris'teki düzenli bilgilendirmeler esnasında muazzam miktarda üst düzey istihbarat sağlıyordu. Öncelikli olarak Hammam Chott'la, FKÖ'nün Tunus'taki karargâhıyla ilgili bilgiler sağlıyor, orada gün gün gerçekleşen faaliyetlerin ve yapılan planların detaylarını veriyordu. Yasin; değişen örgütsel yapılar, kimin hangi büroda görev yaptığı, kimin kiminle görüştüğü, Ebu Cihad'ın iktidarının nasıl dağıldığı ve yeniden tesis edildiği, silah transferleri, İntifada'nın nasıl körüklendiği, terör saldırıları için yapılan hazırlıklar ve yeni eleman alımı gibi konular da dahil olmak üzere her şeyi ana hatlarıyla özetliyordu. Araya dedikodu niteliğindeki detaylı operasyonel raporlarını da serpiştiriyordu. Filistinli ulusal şair Raymonda Tawil'in kızı ile onu bürosunda danışman yapan Başkan Arafat arasında gelişen yakın ilişkiyi anlatan ilk kişi Yasin olmuştu. İkili kısa süre sonra evlendi.

Adnan Yasin aynı zamanda Arafat ve elemanlarından biri olan Cibril Rajoub tarafından hazırlanan bir raporu da İsrail istihbaratının dikkatine sundu. Plan, Ebu Cihad'ın öldürülmesinin intikamını almak için İzak Şamir'in öldürülmesini öngörüyordu. Belirlenen suikastçı olan Rafael Avraham isimli çaresiz, borç yükü altındaki İsrailli Yahudi, yanında getirdiği büyük miktarda para ve suikast planıyla birlikte 1992'nin Ekim ayında İsrail'e indi. Adnan Yasin planı biliyordu çünkü Avraham'ın seyahat planlamasını kendisi yapmıştı.

Avraham uçaktan indiği sırada Kuşlar elemanları kendisini bekliyordu. Rajoub şaşırıp kalmıştı: "Şin Bet'in onun izini bu kadar çabuk nasıl bulduğunu gerçekten anlamadım. Hiçbir şey yapmayı başaramadı. Uçaktan indi, hop diye ele geçirildi."

Yasin sonsuz bir bilgi sızıntısı, neredeyse tasavvur edilemez değerdeki bir kaynaktı. Mossad onun aracılığıyla en üst sıralardaki

suikast hedeflerinin izini derhal sürebiliyordu. Bunun en önde gelen sebebi, Yasin'in bir kez daha tüm hedeflerin uçuş ve otel rezervasyonlarını yapan kişi olmasıydı. Böyle bir örnek, Fransız makamlarının 1992 Ocağının sonlarında, kendilerinin ve diğer birçok ülkenin en çok arananlar listesinde olmasına rağmen Fransa'daki Kızıl Haç aracılığıyla, Filistin Halk Kurtuluş Cephesi lideri Corc Habaş'a tıbbi tedavi için ülkeyi ziyaret etmesine izin vermesinden sonra meydana geldi. Yasin'in istihbaratıyla harekete geçen İsrailliler Habaş'ı ortadan kaldırma olasılığını değerlendirdiler ama Fransızlar onu korumak için tedbirler alıyordu. Mossad bu durumda saldırı yerine François Mitterrand hükümeti için hatırı sayılır bir utanç kaynağı haline gelen Habaş'ın skandal ziyaret haberini basına sızdırdı.

Yasin aynı zamanda Mossad'ın 1972 Münih katliamına karıştıklarından şüphelendiği kişileri de takip ediyordu. Bu adamlar için Kırmızı Sayfalar Golda Meir tarafından yaklaşık yirmi yıl önce imzalanmış olsa da aralarından bazıları sırra kadem basmıştı. Mossad direktörü Shavit'in yardımcılarından biri, "Bizim bakış açımıza göre Kırmızı Sayfalar açık uçluydu" diyordu.

O listenin üst sıralarında yer alan isimlerden biri de, terör saldırısının yapıldığı sırada Kara Eylül üyesi, sonrasında, 1992'de ise üst düzey FKÖ yetkilisi olan Atef Bseiso'ydu. Münih saldırısında oynadığı rol hiçbir zaman açık biçimde ortaya çıkmamıştı. FKÖ, onun saldırıya hiç karışmadığını iddia ediyordu. Ama Mossad ısrarla karıştığını iddia ediyordu; karışsa da karışmasa da fark etmezdi; Shavit, Münih'in intikamını almakta kararlıydı ve Kara Eylül'le bağlantılı herkes onun kafasında meşru bir hedefti. Ama bu yine de tuhaf bir takıntıydı. İntifada Ortadoğu'nun tümünü kasıp kavuruyordu. İşgal edilmiş topraklar alevli bir kargaşa içindeydi. İsrail'in yirmi yıl önceki zalimlikler için olaya karışmış da karışmamış da olabilecek insanları öldürmekten çok daha fazla oranda acil istihbarata ihtiyacı vardı. Şamir yine de Bseiso için hazırlanan Kırmızı Sayfa'yı yeniden onayladı. Bir Kaserya elemanı, bunun sebebini, "Çünkü basitçe ona erişimimiz vardı" diyerek açıklıyordu. O erişim Yasin'di.

Bseiso, 1992 yılının başlarında CIA'den Robert Baer'in yanı sıra Alman ve Fransız istihbarat servisleriyle bir dizi görüşme yapmak için Tunus'tan ayrıldı. Baer, "Mossad 1979'da CIA'yle irtibat halinde bulunan Ali Salameh'i öldürdü" diyordu. "Bunu onun bizimle

bağını kesmek için yaptıklarından emindik. Onun yerine önce Hani al-Hassan, sonra da Atef Bseiso getirildi. O gün Paris'e onunla periyodik görüşme yapmak üzere gitmiştim."

Bir dizi kaynağa göre bu toplantılar Mossad'ın Bseiso'yu öldürmek istemesinin bir diğer temel sebebiydi. Mossad, onun FKÖ ile Almanya, Fransa ve Amerika da dahil olmak üzere Batılı istihbarat servisleri arasındaki ana bağlantılardan biri olduğunu fark etmişti, İsrailli üst düzey istihbarat yetkilileri bu bağların, Batı'nın Arafat'a tam anlamıyla uluslararası diplomatik meşruiyet bahşetmesine ve İsrail'in izole edilmesine yönelik atılan bir adım daha olduğuna inanıyordu. Filistinli irtibatların Kara Eylül'ün eski üyeleri olması gerçeği İsrail'in öfkesini daha da körüklemekten öteye geçmiyordu. Batı ülkelerine yönelik protestolarına kulak asılmıyordu, bu yüzden İsrail memnuniyetsizliğini daha dolaysız şekilde iletmeye karar verdi.

Yasin, seyahat ayarlamalarını bir kez daha kendisi yaptığı için Bseiso'nun Bonn'dan Paris'e uçak yerine arabayla gitmeye karar verdiğini, kalmayı planladığı Le Méridien Etoile otelini Le Méridien Montparnasse'yle değiştirdiğini biliyordu. Bseiso ironik bir şekilde bu değişiklikleri kendi güvenliğinden kaygı duyduğu için yapmıştı.

Bir Süngü ekibi Bseiso'yu otel lobisinde bekliyordu. Odasına gidene kadar peşine takıldılar ve Bseiso eşyalarını yerleştirirken, duş alırken ve akşam için giyinirken onu beklediler. Arkadaşlarıyla birlikte yakınlardaki Hippopotamus adlı restoranda yemek yemek için dışarı çıkarken ve otele dönerken sıkı şekilde onu takip ettiler. Otelin girişinde arabasından inip lobiye doğru ilerlerken iki Süngü elemanı Bseiso'ya beş el ateş etti. Kullandıkları tabancalara susturucu takılıydı, soruşturmacıların işlerini daha zor hale getirmek için cinayetin hemen ardından boş kovanları bir çantaya topladılar.

Ebu Nidal Örgütü'nün sözcüsü olduğunu iddia eden bir kişi cinayeti üstlendi ama bu üstlenme örgütün gerçek sözcüsü tarafından derhal yalanlandı. Arafat İsrail'i suçlamakta gecikmedi. O zamanlar AMAN şefi olan Tümgeneral Uri Sagie hemen ardından cinayeti kimin işlediğini bilmediğini açıkladı; ama Bseiso'nun Münih katliamına, 1978'de Roma'da bir El Al uçağına yapılan başarısız saldırıya ve Londra'daki Ürdün büyükelçisine yönelik cinayet girişimine katıldığını da ekliyordu.

Bseiso'nun hedef alınarak öldürülmesine yönelik güçlü tepki gecikmemişti. CIA, Mossad'ın bir kez daha FKÖ ile kurduğu bağlara müdahale etmesinden dolayı çileden çıkmıştı. Fransızlar daha da kızgındı. Onlara göre, Paris'in şık bir otelinin önünde işlenen cinayet ulusal egemenliğin ciddi manada ihlal edilmesiydi. Fransız ajanları Paris'teki Mossad elemanlarını dizginlemeye başladı; onları gözetim altında tutuyorlar, toplantılarına giriyorlar, kaynaklarını ortaya çıkarıp ateşe veriyorlardı. Cinayete yönelik yargı soruşturması Fransa'da halen açık bulunmaktadır.

Aslına bakılırsa Bseiso'yu öldürmek kritik bir zamandaki avuntudan çok da başka bir işe yaramamıştı. Uluslararası planda zaten rezil duruma düşmüş İsrail'in edinebileceği tüm müttefiklere ihtiyacı vardı.

Diğer taraftan, Arafat'ın Batı istihbarat servisleriyle iletişiminden sorumlu kıdemli bir FKÖ figürünü ortadan kaldırmak elbette ki bir etki yaratmıştı. Hedefli öldürme ve Yasin tarafından sağlanan istihbarata dayalı olarak gerçekleştirilen diğer operasyonlar, bu süreçte FKÖ'yü ciddi manada zayıflatmıştı. 1990 yılının ortalarında Mossad ve AMAN'a bağlı Özel Kuvvetler Yürütmesi, El Fetih'in mali kolu olan Al-Sammed al-Iktisadi'nin bilgisayar ağına girdi ve El Fetih üyelerine, arkadaşlarının örgütün paralarını çaldığını düşündürecek, böylece güvensizlik ve kafa karışıklığı tohumları ekecek şekilde bir hesaptan başka bir hesaba para transferi yaptı. Karargâh kargaşa içinde hainleri ve köstebekleri bulmak için kafa yoruyordu. Sonuç, örgütün İsrail'e karşı saldırılarında önemli bir azalma oldu.

Ancak en büyük darbe, Mossad'ın yardımı olmaksızın bizzat Arafat'ın kendisinin yaptığı stratejik gaf oldu. 1990 yılının Ağustos ayında, Saddam Hüseyin 90.000 Irak askerini ve sınıra doğru ilerleyen yedi bin tankı küçük, petrol zengini Kuveyt'e gönderdi. İşgal hemen hemen tüm dünya tarafından kınandı ve sonunda Amerika'nın öncülük ettiği kalabalık, çok uluslu bir kuvvet tarafından püskürtüldü. Arafat ve Libya'nın Kaddafi'si Saddam'ı destekleyen tek Arap liderleriydi, Saddam'a kuvvetlerini Kuveyt'ten çekme çağrısında bulunan bir Arap Ligi kararına imza atmayı reddettiler. Arafat, içinde birçok Arap devletinin de bulunduğu Amerika öncülüğündeki koalisyonu "yeni haçlı seferi"ne benzeterek Saddam'ı "Arap ulusunun, Müslümanların ve dünyanın her yerindeki özgür insanların koruyucusu" ilan etti.

Bu durum, artık doymak bilmez şekilde yolsuzluk batağına saplanmış olan FKÖ'nün, paralarına bel bağladığı Körfez ülkelerini çok öfkelendirmişti. 1992'nin ortalarına gelindiğinde örgüt dağılmıştı. Yıllar boyu İsrail'in ezeli düşmanı olan FKÖ duvara toslamıştı.

Bu sırada İsrail kamuoyunu gitgide bezdiren bir mücadele olan İntifada ateşi de tüm canlılığıyla yanıyordu. IDF on binlerce askeri işgal edilmiş topraklara konuşlandırmıştı; ayaklanma sırasında toplamda, çoğu yaşları on sekiz ile yirmi iki arasında değişen, göreve çağrılmış askerlerden oluşan yüz binlerce kişi Filistin nüfusuna zabıtalık yapmakla görevlendirilmişti. Bu askerlere, İsrail ordusunun resmiyetteki asıl görevi olan ülke sınırlarını korumak için savaşmak yerine gösterileri bastırmak, barikatlarda erkek ve kadınları aramak, kendilerine taş atan çocukları kovalamak gibi tümü de Filistin halkının işgale karşı yürüttüğü ayaklanmayı bastırmanın bir parçası olan Sisifos görevi[51] veriliyordu.

Bu genç askerler kısa izinleri sırasında evlerine döndüklerinde, yapılan işle ilgili bir umutsuzluğu ve aile oturma odalarında, işyerlerinde endişeli anne babalarla kardeşler arasında "Biz neden oradayız" sorusu etrafında dönen siyasi tartışmayı da beraberinde getiriyorlardı.

İntifada dört yıl içinde gece haberlerinde görülen izole edilmiş bir rahatsızlıktan yüz binlerce İsrailli aileyi etkileyen, sonsuzmuş gibi gözüken bir krize evrilmişti. İşgal edilmiş bölgelerdeki durumla ilgili artan huzursuzluğa bir de Filistinliler tarafından İsrail'e ait "Yeşil Hat" sınırları dahilinde gerçekleştirilen bir dizi bıçaklı saldırının pompaladığı kaygı ve öfke ekleniyordu. Bunlardan en önemlisi, 1992'nin Mayıs ayında Tel Aviv'in Bat Yam varoşunda Helena Rapp isimli genç bir kızın öldürülmesiydi. Cinayet hükümete karşı şiddetli bir protestoya ve Şamir'in, vatandaşlarının güvenliğini sağlayamadığı yönünde bir duyguya neden oldu. Şamir aynı zamanda işgal edilmiş topraklarda varlığını sürdüren yapıyla ilgili olarak Amerikan yönetimiyle öfkeli şekilde karşı karşıya gelmiş, Başkan

51) Sisifos (Sisyphos), Yunan mitolojisinde, yeraltı dünyasında sonsuza kadar büyük bir kayayı bir tepenin en yüksek noktasına dek yuvarlamaya mahkûm edilmiş bir kraldır. Bu mitten yola çıkılarak Sisifos kelimesi boşa kürek çekme anlamında kullanılmaya başlanmıştır. Yazar burada İsrail ordusunun İntifada'yı bastırma girişimlerinin bu şekliyle boşa kürek çekmek olduğunu ima etmektedir. (ç.n.)

George H.W. Bush, İsrail'in dağılmakta olan Sovyetler Birliği'nden akın eden bir milyon Yahudiyi bünyesine almak için şiddetle ihtiyaç duyduğu mali yardımı onaylamayı reddetmişti.

İntifada ve ciddi ekonomik kriz, sonunda Şamir hükümetini düşürdü. Seçmen tarafından sadece güvenlik dayanağı olarak değil aynı zamanda Filistinlilerle barışa ulaşmak adına gerçek anlamda çaba harcayacak biri olarak algılanan İzak Rabin 23 Temmuz 1992'de büyük bir çoğunlukla başbakan seçildi. Bu, o zamandan beri İsrail'in gördüğü en kesin merkez sol zaferidir.

İntifada sırasında savunma bakanı olarak görev yapan Rabin, Filistinlilerle yaşanan çatışmadan bizzat kendisi derin bir şekilde etkilenmiş, bir anlaşmaya varılması gerektiği sonucuna ulaşmıştı.

İsrail istihbaratının operasyonlarından dolayı tökezleyen ve kendi Irak bozgunundan dolayı sersemleyen Yaser Arafat bir kez daha test edilip onaylanmış hayatta kalma tekniklerine başvuruyordu. Filistinli tarihçi Yezid Sayigh bunu *"hurub ila al-amam"* – ileri koşarak kaçmak olarak nitelendiriyordu.

İllegal bir işgali desteklemek Arafat'ı zengin Arap sponsorları içinde bile dışlanmış hale getirmişti. Diğer taraftan o, İntifada'yı başlatmamış veya kontrol edemiyor olsa bile halen Filistinli lider, barış için müzakere yapabilecek tek adam olarak *algılanıyordu.* Önceki krizi örtbas etmek –ondan kaçmak– için sonraki krizden faydalanmak Arafat'ın doğuştan gelen yeteneğiydi.

Arafat adamlarının bir grup İsrailli akademisyenle önce Londra'da, sonrasında ise Oslo'da gizli bir görüşme kanalı açmalarına müsaade etti. İsrailli profesörler başlarda kendi kendilerine hareket ediyordu ama sonraları doğrudan Dışişleri Bakanı Şimon Peres'e rapor veren Dışişleri Bakan Yardımcısı Yossi Beilin'i de işe dahil ettiler.

Peres, Rabin'i Filistinlilerle kurulan bağlantı hakkında bilgilendirdiğinde, başbakan ona derhal bu işi bırakması talimatını verdi ancak kısa süre içinde fikrini değiştirerek girişime bir şans tanımaya karar verdi.

Ancak müzakereler İsrail askeri ve istihbarat örgütlerinin liderlerinden bile gizli tutuluyordu. Rabin Filistinliler arasındaki iletişimi dinleyen 8200. Birim'e, tartışmayla ilgili duydukları her şeyi derhal ve sadece kendisine bildirmesi talimatı vermişti. Resmiyette bu operasyonel güvenlik içindi; Filistinli birçok fraksiyona ulaşacak

bir sızıntı görüşmeleri rayından çıkarabilirdi. Gayri resmi olarak ise Rabin, yıllarını Arafat ve onun emrindekileri öldürmeye çalışarak harcamış, Filistin terörizmiyle savaş için devasa miktarda çaba sarf etmiş teşkilatların başında bulunan adamların, eski bir düşmanı barış içinde bir dost olarak görmek için gerekli olan akli uyumu sağlayabileceklerinden tamamen emin değildi.

Rabin FKÖ ile yürütülecek herhangi bir diplomatik sürecin, ancak ve ancak toprak tavizini içerdiği takdirde bir anlaşmayla sonuçlanabileceğini biliyordu. Ancak İsrail nüfusunun büyük bir kesimi ideolojik ve dini nedenlerden ötürü böyle bir anlaşmaya kesin olarak karşı çıkıyordu. Gizli müzakerelerin sürdürüldüğüne yönelik herhangi bir sızdırma –diyelim ki savunma ya da istihbarat kuruluşları bünyesinde bunun stratejik bir hata olduğunu düşünen kaynaklardan yapılacak bir sızdırma– toprak tavizi ihtimalini ortaya çıkarabilir, böylece de müzakereyi anında sonlandırabilirdi.

Ancak ordu ve istihbaratın bu şekilde müzakere sürecinin dışında tutulması garip bir durum yaratıyordu. İsrail hükümetinin en üst kademeleri barış için müzakere yürütmeye çalışırken, ülkenin istihbarat teşkilatları bir şeylerin değişmiş olduğunun farkında olmaksızın örtülü bir savaş yürütmeye devam ediyordu.

Mossad, Adnan Yasin'e ve Altın Post Operasyonu'na büyük yatırım yapmıştı ve bu yatırım halen semeresini veriyordu. Yasin 1993 baharında, ilk kez değerli bir kaynak olarak hedeflenmesinden dört yıldan fazla bir zaman sonra, yöneticisine FKÖ'nün iki numaralı komutanı olan, aynı zamanda örgütün diplomatik faaliyetlerinin başında bulunan Mahmud Abbas'ın (Ebu Mazen) eşi Amina'yla yaptığı bir sohbeti anlattı. Amina, Yasin'e kocasının fena halde kilolu olduğunu, ciddi bel ağrıları çektiğini anlatmıştı. Yasin'in her şeyi temin edebileceğini biliyordu, Avrupa'dan getirilecek bir ortopedik sandalyenin Abbas'a yardımcı olabileceğini düşünüyordu.

Yasin, Amina'ya "Elbette" diyerek büro için başka bir şeye ihtiyacı olup olmadığını sormuştu. Kadın, Ebu Mazen'in görme yeteneği zayıfladığı için bilhassa parlak bir lamba istemiş, Yasin elinden geleni yapacağına söz vermişti.

Mossad fırsata balıklama dalarak Yasin'e lüks, deri bir büro sandalyesi ve dekoratif bir masa lambası temin etti; her ikisine de mikrofon ve verici yerleştirilmişti.

Yasin eski sandalyeyi taşıma zahmetine bile katlanarak Abbas'ın bürosuna yeni eşyaları bizzat kendisi getirdi, "böylesine berbat mobilyaları böylesine önemli insanlara" veren her kimse ona küfrediyordu. Yeni sandalyeyi yerine koydu, sonra lambayı masanın üzerine koydu, fişini taktı ve açtı.

İki parça eşyadan lamba daha önemli olanıydı çünkü sandalyenin içine yerleştirilen böcekler değiştirilmek zorunda kalınacak pillere ihtiyaç duyarken doğrudan şebekeden sürekli aldığı elektrikle çalışan lamba yıllar boyu verici olarak iş görebilirdi. Sandalyede iki ayrı enerji tasarrufu cihazı vardı: Sadece üzerine birileri ağırlık uyguladığı zaman mikrofonları açan kontak yayı ve birilerinin sandalyede oturup kimseyle konuşmadığı durumda pillerin bitmesini engelleyen ses aktivasyon sistemi.

Abbas'ın bürosuna yerleştirildiği ilk günden itibaren sandalyeden gelen iletiler alınmaya ve Tel Aviv'e bildirilmeye başlamıştı. Mossad direktörü Shavit, bunun nasıl bir başarı olduğunu fark etti: Ebu Mazen FKÖ faaliyetlerinin merkezindeydi ve bürosuna sayısız insan uğruyor, örgütün en önemli sırlarını onunla paylaşıyordu.

Ama çok kısa süre içinde çok daha beklenmedik bir mesele ortaya çıktı. Mossad direktörü, bilinen adıyla "şarkı söyleyen sandalye"den İsrail hükümetinin FKÖ'yle el altından üst düzey müzakereler yürüttüğünü öğrendi.

Rabin, AMAN'a bağlı SIGINT 8200. Birim'e müzakerelerle ilgili duydukları her şeyi doğrudan kendisine getirmelerini emretmişti ama aynı emri Mossad'a vermemişti.

Shavit, Mossad'ın devre dışı bırakıldığından şikâyet ederek öfkeli bir şekilde Rabin'e karşı çıktı. Rabin bunun hiçbir değer atfetmediği Peres'in "marjinal bir girişimi" olduğunu söyleyerek Shavit'i yatıştırdı.

Sonra, iletiler başladıkları gibi aniden kesiliverdi. Gizli mikrofonlar yerleştirildikten üç buçuk hafta sonra, Mossad karargâhındaki dev antenler sinyal almaz oldu. İsrailliler ilk başta teknik bir sorun olabileceğini düşündüler ancak yapılan bir inceleme, Mossad'la Abbas'ın bürosu arasındaki tüm bağlantıların çalışır durumda olduğunu gösteriyordu; zaten her ikisinin de [Mossad'daki ve Abbas'ın bürosundaki bağlantıların – ç.n.] tam olarak aynı anda arızalanmış olma ihtimali oldukça düşüktü. Bunun neredeyse kesin olarak anlamı her iki mikrofonun da keşfedilmiş olması, Altın Post

Operasyonu'nun patlamış olması ve değerli enstrümanları Adnan Yasin'in ölümcül bir risk altında olmasıydı. Mossad'ın karşı terör dairesindeki bir kaynak şöyle söylüyordu: "Ekipmanı mekâna yerleştirmeyi başarmamızdan bu kadar kısa bir süre sonra, onu oraya yerleştiren ajanla birlikte keşfedilmesinin nasıl mümkün olabileceğini, böyle bir şeyin nasıl *olabileceğini* anlayamamıştık."

Ekipmanın varlığını yerel istihbarat servisinin yardımıyla ortaya çıkaran kişi Cibril Rajoub'du. Rajoub şunları söylüyordu: "Oslo'daki adamlarımız İsraillilerin, [Filistinlilerin – ç.n.] akıllarını okudukları, bir sonraki aşamada ne söyleyeceklerini ve nasıl bir pozisyon alacaklarını bildikleri hissine kapıldılar. Bu durum gizli dinleme şüphesini ortaya çıkardı. İşte bu yüzden Ebu Mazen'in evini aramaya gttik."

Ne var ki Altın Post Operasyonu'na katılan Mossad elemanlarının çoğunun farklı bir açıklaması vardı: Kendi adamları onlara ihanet etmişti. Kanıtlanamaz olan ancak ikinci derece kanıtlarla desteklenen bu teoriye göre, müzakerelerde yer almış bir İsrailli (Dışişleri Bakanlığı'nda veya başbakanın ofisinde) operasyon sırasında toplanarak başbakan ve istihbarat topluluğu başkanlarına dağıtılan istihbaratla ilgili raporu gördü. İstihbarat kaynağının Ebu Mazen'in bürosuna yerleştirilmiş bir tür dinleme cihazıyla ya da onun iletişim hatlarına yapılan bir müdahaleyle ilgili olduğunu kavramıştı. Filistinlilerin derhal cihazların yerini bulup sökeceklerini bildiği için onlara haber uçurmuştu. Böyle olunca da İsrail istihbaratının görüşmelerde neler olup bittiğini öğrenme imkânı kalmıyordu, bu ise hiçbir muhafazakârın detayları basına sızdırıp müzakereleri mahvedemeyeceği anlamına geliyordu. Bir başka deyişle, İsrailli bir diplomat, İsrail istihbaratının İsrail diplomasisini sabote etmesini engellemek için ihanet etmişti. Değerli bir enstrümanın muhtemelen öldürülecek olmasının konuyla bir ilgisi yoktu.

Yasin tutuklandı ve –nasıl devşirildiği, hangi bilgileri verdiği, açgözlülüğünün kendi halkına sırt çevirmesine nasıl sebep olduğu gibi– her şeyi itiraf edinceye kadar işkenceye tabi tutuldu. Böylesine güvenilir bir yardımcının tutuklanmış olması karşısında donup kalan Arafat, olanları bizzat dinlemek için Yasin'i El Fetih sorgulama merkezindeki hücresinde görmeye gitti. Yasin'in kaçınılmaz

akıbeti idam edilmek olacaktı. O, inkâr edilemeyecek şekilde bir haindi ve Bseiso'nun öldürülmesi olayına da sonuna kadar karışmıştı.

Kısa süre sonra Oslo'da Filistinli bir delege Yasin'in tutuklanmasına ve Bseiso'nun öldürülmesine kızıyordu. İsraillilerden birine ne bildiğini sordu. Gerçekten de hiçbir istihbarat sırrının parçası olmayan ancak Peres ve Beilin'den duyduğu az sayıdaki şeyden neler olduğunu anlamış bulunan İsrailli, "Bu olay hakkında hiçbir şey bilmiyorum" dedi. "Ama hadi hep birlikte bunun son cinayet olmasına içelim." Son bir Arapça kelime daha ekledi. "İnşallah." – Allah'ın izniyle.

Masanın etrafındaki tüm delegeler –dört Filistinli, üç İsrailli Yahudi ve iki Norveçli– kadehlerini kaldırdı. Atmosfer iyimserdi. O an itibariyle müzakereler altı aydır devam ediyordu ve bu süreç iki ulusun karşılıklı olarak birbirlerini tanıdığına dair –Rabin'den Arafat'a, Arafat'tan Rabin'e– tarihi mektuplar ortaya çıkarmıştı. Bu mektuplar, Oslo Anlaşmaları olarak bilinen bir dizi mutabakata evrilecekti. Anlaşmalar ilk aşamada, Filistinlilerin yaşadığı toprakların büyük kısmını yönetecek özerk Filistin Yönetimi'ni (FY) ortaya çıkardı. Filistinlilerse İntifada'yı durdurmak ve terörizmi terk etmekle yükümlüydü.

Ortadoğu'daki kanlı çatışma nihayetinde barışçıl bir şekilde son bulacak gibi gözüküyordu. Yaser Arafat'la birlikte FKÖ ve El Fetih liderlerinin çoğu Tunus'tan ayrılarak işgal edilmiş özerk FY topraklarında oturma izni aldılar.

Adnan Yasin bile ortaya çıkan yeni işbirliğinden faydalanıyormuş gibi gözüküyordu. Oslo Anlaşmaları sonucu, her iki tarafın da askeri ve istihbarat teşkilatlarından delegelerin bulunduğu güvenlik koordinasyon komiteleri meydana getirilmişti. Üst düzey Mossad ve Şin Bet yetkilileri, sadece birkaç ay önce ya casusluk ya da suikast için hedef olarak belirledikleri insanlarla ilk kez görüşüyordu. Görüşmeler Filistin topraklarında veya Tel Aviv ya da Kudüs'teki otellerde gerçekleştiriliyordu. İki taraf da geçmişle ilgili karşılıklı olarak birbirlerine neşeli takılmalar yoluyla başlardaki kuşkularının üstesinden geliyordu; kimin kimi oyuna getirdiği, Filistinlilerin, İsraillilerin bilmediği bir operasyon gerçekleştirip gerçekleştirmedikleri, İsraillilerin nerede ve ne zaman Filistinlilerin planlarını boşa düşürdükleri gibi.

İsrailliler Yasin'in affedilmesi talebinde bulunmak için bu ılımlı atmosferden faydalandı. Komite toplantılarına katılan bir Mossad elemanı, "Yasin'in affedilmesini, İsrail'in anlaşmanın bir parçası olarak serbest bırakma sözü verdiği binlerce Filistinli mahkûma karşılık bir iyi niyet göstergesi talebi olarak gündeme getirdik" diyordu.

Baskı ve atmosfer işe yaradı.

Sonunda Yasin idam edilmedi, sadece on beş yıl hapse mahkûm edildi. Her şey göz önünde bulundurulduğunda bu hoşgörülü bir cezaydı. Yasin, 1993 yazında Ortadoğu'da kalıcı bir barışı görecek kadar yaşayacakmış gibi gözüküyordu. İnşallah.

20

NEBUKADNEZAR

6 Nisan 1979 gecesi, deniz kenarındaki bir gemi hangarının dışında bir çift far karanlığı yırtıyor, asfalttaki sarı-beyaz iki dubayı aydınlatıyor, far ışıkları araba yaklaştıkça genişliyordu. Gelen araç bir Fiat 127 sedandı; motoru önce boğulma ve tıngırtı sesleri çıkardı, sonra da ön kapıya iki yüz yarda mesafe kala tekleyerek durdu.

Fransa'nın Akdeniz kıyısındaki Toulon'un hemen batısında yer alan La Seyne-sur-Mer'deki hangarın dışındaki iki Fransız güvenlik görevlisinin gözü dikkatli biçimde arabanın üzerindeydi. Hangar, gemiler ve nükleer reaktörler için büyük ölçekli, karmaşık parçaların üretiminde uzmanlaşmış olan CNIM Group'a aitti. Her zaman günde üç sıkıcı vardiyayla çalışan iki güvenlik görevlisi bulunurdu.

Güvenlik görevlileri kapılar açılırken tel örgülere doğru iki adım attı. Arabadan iki kadın indi. Güzel kadınlar, diye düşündü güvenlik görevlileri. Ancak kadınlar kapıya doğru yalpalayarak gelirken şaşkın, neredeyse kızgın gözüküyorlardı.

Kadınlardan biri tel örgünün diğer tarafından, *"Pouvez-vous nous aider?"* diye sordu. "Bize yardım edebilir misiniz?" Kadın kendilerinin İngiliz turistler olduğunu, gece Riviera'da gezmek için dışarı çıktıklarını ancak rezil arabalarının sürekli arıza yaptığını söyledi. Gülümsedi. Kur yapıyordu. Güvenlik görevlilerinin belki de daha sonra barlardan birinde kendilerine katılabileceklerini söyledi.

Güvenlik görevlileri yanlarına birkaç alet alıp kapıyı açarak arabaya doğru yürüdü. Gülümsüyorlardı.

Onların arkasında beş Süngü elemanı, İsrail'in güney sahillerindeki askeri üste bitmek tükenmek bilmez şekilde alıştırmasını yaptıkları manevrayı yapıyorlar, hızlıca ve gürültü çıkarmadan tel örgülerin üzerinden atlayıp ilerliyorlardı. Aynı sessizlikle hangarın içine doğru yol aldılar. İçerideki iki devasa silindire beş adet güçlü patlayıcı bağladılar. Fünyelerin üzerindeki zamanlayıcıları ayarlayarak tel örgülerin üzerinden gecenin içine doğru kayıp gittiler.

İçeri girip çıkmak için beş dakikadan az bir zamana ihtiyaç duymuşlardı.

Güvenlik görevlileri hangarın önündeki sokakta bulunan arabayı çalıştırmayı başardı. Şaşırtıcı derecede kolay olmuştu. Sonra –her ikisi de İsrail elemanı olan– iki kadın, onlarla daha sonra buluşacaklarına söz vererek arabayla uzaklaştı.

O sıralarda bir adamla bir kadın belli bir mesafe ötede el ele tutuşarak yavaşça yürüyordu. Görünüşe bakılırsa aşklarıyla meşguldüler. Saçları geriye doğru taranmış adam biraz Humphrey Bogart'ı andırıyordu. Kadının omuzlarının üzerinden bakarak arabanın çalışıp uzaklaştığını gördü. Çift geri döndü, birkaç sokak ötedeki arabalarına bindi ve uzaklaştı. Onlar Kaserya'nın patronu Mike Harari ve Tamara adında kadın bir Mossad elemanıydı.

Otuz dakika sonra hangar infilak etti. Alevler gece göğüne yükseliyor, deniz kıyısını turuncu ve kızıl renkle aydınlatıyordu. İtfaiyeciler bina tamamen kül olmadan önce alevleri söndürdü ama içerideki her şey, üretimi iki yıldan fazla zaman almış olan, dikkatlice üretilmiş makineler de dahil olmak üzere ağır bir şekilde hasar görmüştü. Geriye kalan parçaların tamamını bir araya getirerek yetmiş megavatlık bir nükleer reaktör yapacaklardı; bu, Osiris sınıfı reaktör olarak bilinecek kadar devasa bir reaktördü.

Osiris, Antik Mısır'ın ahiret, yeraltı ve ölüm tanrısıdır. Fransızlar bunu, kendini İsrail Krallığı'nı yıkan Babil Kralı Nebukadnezar'ın modern cisimlenişi olarak gören Iraklı diktatör Saddam Hüseyin'e satıyordu.

Bomba olayından birkaç saat sonra Groupe des Écologistes Français [Fransız Ekolojistler Grubu – ç.n.] adına bir sözcü sorumluluğu üstlenmek için bir gazeteyi aradı. Hiç kimse, hele hele Fransız istihbaratı ona inanmadı. Herkes olayın arkasındakinin İsrailliler olduğunu düşünüyordu çünkü bu iş için en ivedi sebep onlara aitti.

İsrail'in savunma ve istihbarat mevcudiyetinin büyük çoğunluğu kanlı Lübnan bataklığında gömülürken, ufacık ülkenin varlığına yönelik tehditler Mossad'a musallat olmaya devam ediyordu. Bu tehditlerin başında, uzun süredir yeni Selahaddin Eyyübi olma hırsı taşıyan kaçık bir kasap tarafından yönetilen Irak geliyor-

du. IDF'nin kâbus senaryolarından biri kitlesel bir Irak ordusunun tehditkâr bir doğu cephesi kurmak için Ürdünlülerle birleşmesiydi.

İsrail kuvvetleri ezilen Kürt azınlığın Bağdat rejimine karşı ayaklandığı 1960'lardan beri Irak'ta gizli varlığını sürdürüyordu. Ülke Kürtlere silah vermiş, IDF askerleri ve Mossad personeli, [Kürt – ç.n.] savaşçıları komando savaşında eğitmişti. O zamanlar Mossad'ın başında bulunan Meir Amit'e göre düşünce, "aynı anda birçok cephede düşmanlarımıza karşı hareket edebileceğimiz bir Ortadoğu yaratmak"tı. Daha basit bir anlatımla Irak, İsrail'in ilan edilmiş düşmanıydı, Kürtler de Bağdat'ın düşmanıydı – düşmanımın düşmanı dostumdur. Aynı zamanda böyle ittifaklar –mesela her ikisi de İsrail'in Arap komşularına sınır olan İran'ın şahıyla ve Etiyopya'nın hükümdarı Haile Selassie'yle kurulan ittifaklar– Mossad'a, dost olmayan başka ülkelerde de dinleme merkezleri ve diğer istihbarat enstrümanları kurma imkânı sağlıyordu.

Aralarında patlayıcı uzmanı Natan Rotberg'in de bulunduğu İsrailli danışmanlar, 1969 yılından başlayarak Kürtlerin "Bağdat Kasabı" olarak adlandırdığı adamın adını duymaya başlamışlardı. Saddam Hüseyin el Tikriti, bir önceki yıl iktidarı getiren Baasçı darbede yer almış, Irak Devrimci Konseyi'nin başkan yardımcılığına –yeni rejimin ikinci komutanlığına ve silahlı kuvvetlerle birlikte istihbarat servislerinin başına– atanmıştı. Sivillerin başına bomba yağdırılmasını emretmiş, besin stoklarını kısıtlayarak muhalif kesimi açlıktan öldürmüş ve sık sık bizzat kendisinin gelip işkence yaptığı bir işkence odası şebekesi kurmuştu.

Kürtler İsraillilerden Saddam'ı öldürmek için kendilerine yardım etmesini istemişlerdi; hatta Rotberg, 1956'da Mısır istihbarat şefini katletmek için kullandığı taktiğin aynısına başvurarak, görev için bubi tuzaklı bir Kur'an bile hazırlamıştı. Ancak Başbakan Golda Meir Kırmızı Sayfa'yı imzalamayı reddetti. Meir Kürtlerin, İsraillilerin işin içinde olduğunu bir sır olarak saklamayacaklarından ve hükümetinin, o dönemlerde her ikisi de Saddam'a gayretli bir şekilde kur yapan Ruslar ve Amerikalılar nezdinde uluslararası bir skandala bulaşacağından korkuyordu. Meir geçmişte kendisinin ve bakanlarının hayatlarına kastedilmesini meşru hale getireceği korkusuyla Mısır Devlet Başkanı Nasır'ı katletme düşüncesini de reddetmişti.

Sağ bırakılan, hırslı olduğu kadar da acımasız olan Saddam, Baas'ı, dolayısıyla da Irak'ı ele geçirdi. Saddam 1971'e gelindiğinde otuz dört yaşındayken rejim dahilindeki tüm ciddi rakiplerini saf dışı etmiş, her alanda iktidarı fiilen ele geçirmiş, yalnızca göstermelik olarak Cumhurbaşkanı Ahmed Hasan el Bekir'i bırakmıştı. (Sonunda 1979'da El Bekir'i de başından tamamen atacaktı.) Kendisini, tarihsel bir kişilik, Irak'ı bölgesel bir güç ve Arap dünyasının öncü kuvveti haline getirecek, İran'la eşit noktaya taşıyacak bir Pan-Arap lider olarak görüyordu.

Saddam, Yahudilerin "çöp ve çeşitli ulusların artıklarının bir karışımı" olduklarını düşünüyor, İsrail'i tamamen haritadan silerek Ortadoğu'nun tümünü yeniden şekillendirmek istiyordu. Iraklılar bunu gizlemiyorlardı. Baas Partisi'nin gazetesi *Al-Jumhuriya* 1974'ün Mart ayında, "Yapay Siyonist bir oluşumun varlığı Arapların tarihsel olarak var olma hakkının yadsınmasını simgelemektedir ve onurlarının hiçe sayılmasıdır" yazıyordu. "Bu kavgacı oluşum, tehlikeli bir şekilde sınırlarının ötesine yayılan berbat bir kanserden başka bir şey değildir. Mümkün olan her yolla ... Siyonizme karşı savaşmalıyız. Arap Kudüs, Siyonizmin kutsal mekânlarımıza pislik saçan kirliliğinden kendisini kurtaracak Arap Salah al-Din'i [Selahaddin'i] bekliyor."

Açıkça kastedilen şey Saddam Hüseyin'in, Selahaddin'in modern versiyonu olacağı ve Filistin'deki yabancıları oradan süreceğiydi.

Ancak Saddam, Irak'ın korkunç bir cephaneliği olmadan asla inandırıcı bir güç olamayacağının farkındaydı. Ortadoğu'yu fethetmenin tek yolu, o bölgeyi yerle bir etme kapasitesine sahip olmaktı. Saddam nükleer silahlar istiyordu.

Diktatör 1973 yılında Irak'ın nükleer programını –görünüşte barışçıl bir sivil girişimdi– doğrudan kendi kontrolü altına aldı ve er geç atomik bir cephanelik üretebilecek reaktörlerin geliştirilmesi için, önde gelen Saddam biyografisi yazarlarından biri olan Amatzia Baram'ın sözleriyle "pratikte sınırsız olan milyarlık bütçelere" yatırım yapmaya başladı. Normalde kendi halkını bombalamasıyla bilinen ve nükleer bir tehdit olmayı kafasına koymuş bir diktatör, medeni ülkeler tarafından dışlanır. Ama jeopolitik karmaşık bir iştir: ABD'nin de dahil olduğu birçok Batılı güç, özellikle de

Fransa, Ortadoğu'ya kendi nüfuzunu yaymak istiyordu. Ve karmaşık olmayan şey ise sadece ahmaklıktı: Saddam etrafa bol bol para saçıyordu.

* * *

Fransa ve İsrail'in 1970'lerde en zayıf noktasına ulaşan uzun ve karmaşık bir tarihi vardı. İki ülke arasındaki ilişki, De Gaulle'ün altmışlı yıllarda Yahudi toplumuna saldırmasından beri düşmanlık ve güvensizlikle dolmuştu. Fransızlara göre Irak'ın İsrail toplumuna yönelik ölümcül bir tehdit oluşturma olasılığı, idare edilebilir bir kaygıdan daha fazlası değildi.

Cumhurbaşkanı Valéry Giscard d'Estaing ve onun başbakanı Jacques Chirac, yetmişli yılların ilk yarısında Irak'la bir dizi anlaşma hazırlamıştı. Bunlardan en önemlisi ise iki nükleer reaktörün satışıydı: Biri Isis sınıfı olarak dizayn edilen çok küçük, yüz kilovatlık reaktör, diğeri ise yetmiş megavata kadar yükseltilebilen kırk megavatlık daha büyük Osiris reaktörü. Iraklılar reaktörün ismiyle ülkelerinin ismini birleştirerek reaktörü Osirak olarak adlandırmıştı.

Irak, reaktörü araştırma amacıyla kullanacağını beyan etmiş olsa da Fransızlar o boyuttaki bir reaktörün, sonunda neredeyse kesin olarak nükleer silah yakıtı üretmek için kullanılacağını biliyordu. Reaktörün merkezinde yüzde 93 oranında zenginleştirilmiş on iki kilogram uranyum –ki bu, bir atom bombası yapmak için yeterlidir– bulunuyordu, bu yüzden eğer Fransızlar kullanılmış yakıt çubuklarını değiştirme sözlerini tutarlarsa, Iraklılar bunların bir kısmını nükleer silah yapımında kullanılacak malzemeye kolayca dönüştürebilirlerdi.

Iraklılar bunu fazlasıyla kabul ediyordu: Saddam, 8 Eylül 1975'te, daha fazla anlaşma imzalamak için yaptığı Fransa ziyaretinin hemen öncesinde verdiği bir röportajda, "Askeri potansiyeli olan teknoloji araştırmaları İsrail'in nükleer silahlanmasına karşı bir yanıttır" diyordu. "Reaktörü inşa etmek için açıkladığımız amaç atom bombası üretimi olmasa bile, Fransızlarla Iraklılar arasındaki anlaşma nükleer silahlar elde etmek adına Arapların attığı ilk adımdır." Ancak atom bombası üretmek yıllar alan ve çok özel uzmanlık gerektiren bir iştir. Fransızlar belli ki, herhangi bir meşru tehditle, ortaya çıktığı zaman ve ortaya çıkarsa ilgilenilebileceğini düşünüyordu.

Iraklılar ödemeleri çok cömertçe yapıyordu. Yaklaşık yedi milyar frank (o zamanın parasıyla iki milyar dolar) doğrudan Fransa'ya aktarıldı. Fransızlar aynı zamanda Irak petrolünün ithalatında kendi lehlerine şartlar ve fiyat indirimi elde etmişlerdi.

Bir dizi Fransız şirketinin devasa projeyle bağlantısı vardı, Paris'te ve Bağdat'ta işleri yürütmek için ortak bir idare oluşturulmuştu. İki bin Fransız mühendis ve teknisyen için inşaat alanından çok da uzak olmayan bir yerde lüks yaşam alanları inşa edilmişti.

İsrail boş boş oturup bekleyemezdi. Mossad/AMAN/Dışişleri Bakanlığı'ndan oluşan ve "Yeni Çağ" olarak adlandırılan ortak bir ekip oluşturuldu. O zamanlar Mossad direktör yardımcısı olan ve ekibin de başında bulunan Nahum Admoni'nin sözleriyle ekip "Irak'ın nükleer silah elde etme amacına odaklanmak için özel ve yoğun bir çaba harcamak" üzere kurulmuştu.

Kesişme mensubu saha istihbarat görevlileri, Avrupalı iş insanları veya NATO'nun Avrupa askeri yetkilileri kisvesi altında potansiyel olarak muhbir olabileceklerine inandıkları Fransa'da çalışan Iraklılara yöneldi. Oğlu kanser olan ve Irak'ta nitelikli tedavi göremeyen bir bilim insanı, daha iyi bir tıbbi tedavi karşılığında sırları sattı. İsrail'in üst düzey ajan devşiricisi Yehuda Gil'in, nükleer güvenlikten endişe duyan Avrupalı bir şirketin CEO'su olduğuna inanıyordu.

Ama bu bir kereye mahsus bir başarıydı. Saddam projenin içinde yer alan herkesi, Irak kabinesindeki bakanların diğer yetkilileri idam ettiği bir videoyla korkutmuştu. Irak nükleer programının direktörlerinden biri olan Khidir Hamza, "Korkunç bir banttı" diyordu. "[Saddam – ç.n.], herhangi bir nedenden dolayı sizden memnun değilse ölüsünüz mesajı veriyordu."

İsraillilerin yine de başka kaynakları vardı: Fransız bilim insanları, teknisyenler, sekreterler ve orta düzey yöneticiler. Kimilerine cömertçe ödemeler yapılıyordu. Diğerleri, Yahudiler, bunu ideolojik nedenlerle yapıyordu. Mossad bu kaynaklardan biri aracılığıyla, Irak'la imzalanmış tüm anlaşmaların detaylarını içeren bir belge olan "proje kitabı"nı elde etti. Yüzlerce sayfa uzunluğundaki belge Fransız bilim insanları tarafından İngilizce yazılmıştı. Ben-Gurion Üniversitesi'nde nükleer fizikçi olan, AMAN tarafından devşirilmiş Yarbay Dr. Raphael Ofek, "Tuwaitha Nükleer Araştırma Merkezi'nde bulunan reaktör ve bitişiğindeki laboratuvarların yer aldığı proje

alanının yerleşim planı da dahil olmak üzere kitaptan çok şey öğrendik" diyordu.

AMAN'ın SIGINT kolu 8200. Birim, telefon ve teleks hatlarına giren "Kıyamet" adında çok gizli bir görev kuvveti oluşturdu, Gökkuşağı ajanları ise Iraklıların Paris bürolarına böcekler yerleştirdi.

İsrail bir sürü suçlayıcı istihbaratla birlikte uluslararası toplama programı durdurma çağrısında bulundu. Ancak kızgın liderler, İsrail'i eleştirenler, hatta Begin'in ülke içindeki rakipleri bile İsrail'i yaygaracılıkla suçluyordu. Irak projesinin İsrail'e zarar veremeyeceği konusunda ısrar ediyorlardı. Fransızlar projenin sonuna kadar yasal bir araştırma programı olduğunu, Irak'ın nükleer bombalar üretememesini garanti altına alacak yeterli düzeyde güvenlik mekanizmaları kullandıklarını iddia ediyorlardı.

Paris'e yaptığı bir ziyaretten dönen Dışişleri Bakanı Moshe Dayan, taleplerine yönelik olarak Fransa'nın sergilediği umursamazlık karşısında şoke olmuş, sonra Amerikalılardan Fransa üzerinde baskı yapmalarını istemişti; bu da işe yaramadı.

İsrail diplomatik yolun başarısızlığa uğradığı sonucuna varmıştı. 1978'in Kasım ayında, güvenlik kurulu Irak'ın nükleer projesini durdurmak için başbakanı "gerekli adımları" atmak konusunda yetkilendirdi. Mossad'a harekete geçmesi için yeşil ışık yakıldı. Kurul, "Osiris'in öldürülmesi gerekir" sonucuna varmıştı.

Kısa bir süre sonra da Fransız Rivierası'ndaki patlama gerçekleşti. O gece elemanların havaya uçurduğu parçalar yoğun biçimde zarar görmüş, İsrailliler Saddam Hüseyin'in nükleer hırslarını en az iki yıl öteleyeceklerine inanmıştı zira Fransızların yeni parçaları üretmesi o kadar süre alırdı.

Ne var ki Iraklı diktatör böylesine bir gecikmeye izin vermeyecekti. Projenin planlandığı şekilde ilerlemesini emretti. Irak savunma bakanı Fransızlardan parçaları tamir ederek zamanında teslim etmelerini talep etti. Fransızlar tamir edilmiş bir gövdenin eskisi kadar güçlü olmayacağını belirterek karşı çıktılar. Bunun kullanılması riskli olurdu ve neredeyse kati suretle birkaç yıl içinde değiştirilmesi gerekirdi. Ancak hiç kimse Saddam'a karşı gelmeye cesaret edemiyordu.

Irak halen birkaç yıl içerisinde nükleer silahlara sahip olabilirdi. Çaresiz kalan Mossad yetkilileri daha agresif yöntemler kullanmaya başlamaları gerektiğine kanaat getirdi.

Bilim insanlarını öldürmeye başlayacaklardı.

Ortadan kaldırılacak en belirgin hedefler, Irak programının başında bulunan Khidir Hamza ve Jafar Dhia Jafar'dı. Dr. Ofek'e göre Jafar "projenin beyni, en önemli bilim insanı"ydı. Jafar Birmingham Üniversitesi'nden mezun olmuş, Manchester Üniversitesi'nde fizik alanında doktora yapmış ve Londra'daki Imperial College Nükleer Mühendislik Merkezi'nde araştırma görevlisi olarak çalışmıştı.

Her iki adam da, aralarından birini öldürmenin imkânsız ya da son derece zor olduğu Irak'tan nadiren ayrılıyordu. Tıpkı Nasır'ın füzelerini yapmak için Almanları istihdam etmesi gibi Irak da nükleer programını geliştirmek için Mısırlıları istihdam etmişti. Onlar arasında en önemli kişi, Irak'taki al-Tuwaitha'da bulunan Nükleer Araştırma Merkezi'nde kıdemli bir bilim insanı haline gelen, İskenderiye Üniversitesi'nin nükleer fizik dehası Yehia al-Mashad'dı. Mashad Mısır, Irak ve Fransa arasında sık sık seyahat ediyordu. Mossad 1980 Şubatında hareketlerini takip etmeye başladı, ne zaman Paris'te ve başkentin yakınında bulunan Fontenay-aux-Roses'taki Fransız Radyolojik Korunma ve Nükleer Güvenlik Enstitüsü'nde bulunsa onu takip ediyordu.

Fransızlar haziran ayının başlarında Iraklılara küçük Isis reaktörlerinde kullanmaları için bir uranyum sevkiyatı hazırlamışlardı. Mashad kalite kontrolü yapmak üzere Fransa'ya geldi. Yanından hiç ayrılmayan, kendisine ulaşılmasını zor hale getiren iki yardımcısıyla birlikte seyahat ediyordu. Bu durumda Mossad'ın planı, 1978'de Wadie Haddad'ın zehirli diş macunuyla katledilmesine benzer bir yöntemle Mashad'ı birtakım sıradan ve masum eşyalar kullanarak zehirlemekti.

Ama Mashad son anda ziyaretini kısa kesmeye karar verdi. Mısır'aki ailesini ziyaret etmek istiyordu. Bu, Mossad elemanlarının orijinal planlarını hayata geçirmek için yeterince zamanlarının olmadığı anlamına geliyordu. Mashad aynı zamanda Paris'teki son gecesini yalnız geçirmeye karar vermişti. "İki Iraklı yardımcısının gitmesine izin verdi çünkü kaldığı otel çok pahalıydı" diyordu Hamza. "O kibar bir adamdı. Yanındakilere, 'Peki, daha uygun bir alışveriş muhitinde ve sizin için daha ulaşılabilir olacak daha ucuz bir otelde kalmak istiyor olabilirsiniz. Bu yüzden gidebilirsiniz' demişti."

Kendisini koruyacak hiçbir yardımcı olmayan Mashad, bir anda çok daha savunmasız bir hedef haline gelmişti.

13 Haziran akşamı saat altı civarı oteline döndü. Duş aldı, üzerini değiştirdi, lobide sandviç yiyip bir şeyler içti, sonra da dokuzuncu kattaki odasına döndü. Süngü komutanı Carlos ve bir başka eleman koridordaki boşluğa gizlenerek kapıyı gözetliyordu. Plan aniden değişmişti, ne yapacaklarından emin değillerdi. Carlos'un tabancası vardı ama yürürlükteki emirlere göre, mermiler duvarların arasından geçip masum insanları öldürebileceği için otellerde hiçbir koşulda silah kullanılamazdı. Carlos doğaçlama hareket ediyordu.

Saat 21.30 civarı asansör açıldı. Asansörden genç bir kadın indi, kadın fahişeydi. İki Süngü elemanının yanından geçti ama onlara aldırmadı. 9041 numaralı kapıyı çaldı. Mashad kadını içeri aldı.

Carlos ve arkadaşı, fahişe gece yarısından sonra 1.30'da çıkana kadar dört saat beklediler. Bekledikleri sırada Carlos asansörün yanında ayaklıklı, yarım yarda uzunluğunda, ağır bir tabanı, ince bir ayağı ve birikmiş sigara izmaritlerinin aşağı çekilmesi için tepesinde yaylı bir mekanizma bulunan bir kül tablası bulmuştu. Carlos bunu dikkatlice inceledi, eline alarak tarttı, ağırlığını hissetti. Bunun kullanılabilecek kadar sağlam olduğuna kanaat getirdi.

Carlos, büyük bir Latherman cep çakısıyla silahlanmış diğer elemana, "Bıçağını çıkar" dedi. İki adam Mashad'ın kapısına yaklaştı, Carlos'un arkadaşı kapıyı çaldı.

"Qui est là?" dedi Mashad. "Kim var orada?" Sesi uykulu ve rahatlamış geliyordu.

"Otel güvenliği" dedi Carlos. "Az önceki misafirinizle ilgili."

Mashad ayaklarını odanın zemininde sürüyerek kapıyı açtı. Carlos kül tablasını sert bir biçimde kafasına indirdi. Mashad geriye doğru sendeleyerek yere yığıldı. Carlos arkasından hamle yaparak bir kez daha, bir kez daha vurdu. Dökülen kanlar halının üzerinde yaygın bir leke bırakmıştı. Bıçağa gerek kalmamıştı.

İki eleman kollarındaki kanı yıkadılar, kül tablasını sabunla temizlediler. Carlos kan lekesi bulaşmış gömleğini çıkardı, buruşturup cebine sokuşturdu. Ayrılırlarken RAHATSIZ ETMEYİN uyarısının kapı kolunda asılı olduğundan emin oldular. Kül tablasını ait olduğu yere koydular, asansöre binerek lobiye indiler ve sallana sallana otelden çıktılar.

Otel güvenliği Mashad'ın cansız bedenini on beş saat sonra buldu. Polis başlangıçta sonu kötü biten bir seks oyununda darbe aldığını düşünmüştü ama kısa sürede fahişeyi bularak temize çıkardılar. Mashad soyulmamıştı, başka bir ziyaretçisi de olmamıştı. Ancak fahişe koridorda iki adam gördüğünü hatırlıyordu.

Fransızlar çok kısa bir süre içinde Mashad'ı Mossad'ın öldürdüğünü anladı. Iraklılar da anladı. "Hepimizin hedefte olduğunu düşünüyordum" diyordu Hamza. "O olaydan sonra ancak yanımda bir Iraklı istihbarat yetkilisi varken seyahat ediyordum."

Saddam Hüseyin hedefli öldürmelerin nükleer projesinde çalışan bilim insanlarının moralini altüst edebileceğini anlamıştı. Tüm kıdemli bilim insanlarına lüks arabalar ve ilave nakit para verdi, Mashad'ın eşine ise o zamanlar Mısır'da büyük para olan 300.000 dolar tazminat ödeyerek kendisine ve çocuklarına ömür boyu aylık bağlama sözü verdi.

Ancak bunun hedefli öldürmeleri durdurmakta bir etkisi olmadı. Mashad'ın katledilmesinden üç hafta sonra, Britanya'da eğitim görmüş Salman Rashid isimli Iraklı bir mühendis, elektromanyetik izotop ayrıştırması yoluyla uranyum zenginleştirilmesi eğitimi için iki aylığına Cenevre'ye gönderildi.

Yanından hiç ayrılmayan bir muhafızı vardı. Rashid, Irak'a dönüşünden bir hafta önce şiddetli bir hastalığa yakalandı. Cenevre'deki doktorlar bir virüsten şüpheleniyordu. Rashid altı gün sonra, 14 Eylülde acılar içinde öldü. Yapılan otopsi hiçbir virüsün bulunmadığını gösteriyordu: Mossad onu zehirlemişti ancak nasıl ve hangi toksinle zehirlediğini hiç kimse kesin olarak söyleyemiyordu.

İki hafta sonra bir başka Iraklı kıdemli mühendis, nükleer proje için birçok binanın inşasını yöneten Abdülrahman Resul, Fransız Atom Enerjisi Komisyonu'nun sponsorluğunda düzenlenen bir konferansa katıldı. Kokteyl partisinden ve konferansın resmi açılış resepsiyonundan hemen sonra gıda zehirlenmesi gibi gözüken bir hastalığa yakalandı. Beş gün sonra Paris'teki bir hastanede hayatını kaybetti.

Ağustos ayının başlarında Irak projesinde yer alan Fransızların çoğu, eğer projeden derhal ayrılmazlarsa kendilerini tehlikeye atacakları konusunda pervasız bir uyarı içeren bir mektup aldılar. Saddam Hüseyin kızgındı, birkaç gün sonra bilim insanlarına yöne-

lik saldırılardan bahsetmediği ama "Tel Aviv'i bombalarla yerle bir etme" tehdidini savurduğu İsrail'e yönelik çok hiddetli bir konuşma yaptı.

Saddam'ın bilim insanları paniklemeye başlamıştı. "Kimse seyahat etmek istemiyordu" diyordu Hamza, "bu yüzden seyahat edersek bize ek ödeme yapılıyordu." Aynı zamanda bireysel güvenlik ve kendilerini savunma eğitimleri de alıyorlardı. "Bir Muhaberat [istihbarat] elemanı bize nasıl yemek yiyeceğimizi, havanın kararmasından sonra hiçbir daveti kabul etmememizi, her zaman yanımızda birilerinin olmasını söylüyordu. Kendi diş macunumuzu, diş fırçamızı, tıraş takımımızı ya küçük bir çantada ya da cebimizde taşımamız yönünde eğitiliyorduk."

Proje için anlaşma yapılan Fransızlardan birkaçı istifa etti, Irak nükleer projesi biraz yavaşladı. Ancak Saddam otokratik bir ülkenin kaynaklarını bomba yapımına harcıyordu ve süreçte yedek olarak bir teknisyen de, üç teknisyen de bulundurabilirdi. Bilim insanlarının tümünün, hem ölenlerin hem korkutulanların yerine yenileri getirildi. Fransa on iki kilogram zenginleştirilmiş uranyum göndermiş, ikinci bir siparişi de tamamlamıştı.

İsrail, Saddam'ın reaktörleri inşa edip aktif hale getirmeye başlamasından önce biraz zaman kazanmıştı: Taş çatlasa on sekiz ay, belki iki yıl. Ama Irak'ın süren beklentisi –İsrail'inse süren korkusu– Saddam'ın tam kapasiteyle çalışan nükleer silahlara ve araçlara sahip olarak on yılın sonuna kadar İsrail'e karşı kullanmasıydı.

Mossad direktörü İzak Hofi, ancak istihbaratın, hedefli öldürmenin ve sabotaj operasyonlarının daha fazlasını yapabileceğini biliyordu. 1980'in Ekim ayında Begin'e, "Pes ediyorum" diyordu. "Bunu durduramayacağız. Hâlâ açık olan tek yol havadan bombalamak."

Bir başka deyişle, geriye kalan tek yol düpedüz bir savaş faaliyetiydi.

İsrail üst kademelerinde bir anlaşmazlık söz konusuydu. Ülkenin önde gelen istihbarat yetkilileri Irak reaktörünü bombalamanın vahim uluslararası sonuçlar doğuracağı, reaktörün yeterli düzeyde bomba yakıtı üretmesinin yıllar alacağı, reaktörü havaya uçurmanın Saddam'ı, hakkında bilgi toplamanın çok daha zor

olacağı daha gizli alternatiflere yönlendireceği konularında uyarıyordu. Tansiyon o kadar yüksekti ki bir aşamada Begin, kendi Atom Enerjisi Komisyonu Başkanı Uzi Eilam'ı davet etmekten vazgeçti çünkü Eilam saldırıya karşı çıkıyordu. Eilam'ın personelinden biri olan, reaktörü havaya uçurmanın Irak nükleer projesinin, İsrail'in gözetim altında tutamayacağı gizli bir tesise taşınmasından başka bir işe yaramayacağından korkan Profesör Uzi Even, öngörülen saldırının planını muhalefet lideri Şimon Peres'e sızdırdı. Peres buna karşılık Begin'e kendi el yazısıyla, peygamber Yeremya'nın, Tanrı'nın terk etmesi durumunda İsrail'in nasıl yalnız kalacağına ilişkin metaforunu kullanarak İsrail'in saldırıya yönelmesi durumunda "vahşi doğadaki böğürtlen" misali uluslararası arenada yalnızlaşacağını anlatıp uyaran bir muhtıra yazdı.

Ancak Başbakan Begin, kısa süre önce Savunma Bakanlığı'na terfi etmiş olan Ariel Şaron ve IDF Genelkurmay Başkanı Rafael Eitan göreve karşı çıkan her argümanı reddediyordu. Admoni'nin ve diğer üst düzey istihbarat yetkililerinin, olası bir nükleer radyasyon sızıntısı karşısında yaşanabilecek korkunç insani felaketin önlenmesi için reaktöre "ısınmadan" en kısa sürede saldırılması gerektiğine yönelik düşüncesini paylaşıyorlardı. Fizikçi subay Dr. Ofek, Yeni Çağ toplantısında reaktörün tamamen imha edilmesini garantiye almak için bir hedefe ulaşılması gerektiği konusunda sürekli ısrar ediyordu: "Uranyum çubuklarının daldırılacağı iç hazneyi mahvetmek için yeteri kadar patlayıcı."

7 Haziran günü öğleden sonra saat dörtte sekiz F-16 uçağı İsrail işgali altındaki Sina'da bulunan Etzion üssünden Osirak reaktörüne saldırmak üzere havalandı. Bu uçaklara koruma mahiyetinde beş de F-15 eşlik ediyordu, altmış adet uçak da operasyonu desteklemek için görevlendirilmişti; bunların bir kısmı havada daireler çizecek, bir kısmı da yerde hazır bekleyecekti. Bunların arasında havada yakıt ikmali yapacak şekilde ve yine havada komuta ve kontrol merkezi olacak şekilde dizayn edilmiş Boeing'ler, istihbarat sağlamak için Hawkeye uçaklar ve bir uçağın düşmesi ve kurtarma operasyonuna ihtiyaç duyması ihtimaline karşı helikopterler bulunuyordu. F-15'ler, İsrail uçaklarına meydan okuyabilecek bir MiG'in[52] üstesinden gelebilirdi, bu uçaklar aynı zamanda yerdeki

52) MiG: Rus yapımı savaş uçağı. (ç.n.)

uçaksavar füzelerinin radarlarını karıştıracak ileri elektronik savaş sistemleri taşıyordu.

Suudi Arabistan'ın kuzeyinden ve Ürdün'ün güneyinden geçilen güzergâh altı yüz mil uzunluğundaydı. Pilotlar Ürdün, Suudi ya da Irak radarlarından kaçınmak için çok alçaktan, yerden üç yüz fitten daha az bir irtifada uçuyordu.

Uçaklar günbatımına doğru 17.30 civarı hedefe ulaştı. Sekiz F-16 bin fitlik bir yüksekliğe erişti, dönüş manevrası yaptı ve kırk beş derecelik açıyla bombalarını bıraktı. Peş peşe iki adet bir tonluk bombanın her birini reaktörün beton kubbesine attılar. Bombaların yarısı temas eder etmez patlayacak şekilde ayarlanmıştı, diğer yarısı ise ancak yapının derinliklerinde çukur açtıktan sonra patlayacaktı. Sekiz pilottan yedisi hedefi vurdu, on altı bombadan on ikisi betonu delip geçti. Ayrıca on Iraklı asker ve bir Fransız teknisyen öldürüldü.

Iraklılar tamamen gafil avlanmıştı. Saldırı yapan uçaklara bir füze bile ateşlenmedi, sadece uçaklar dönerken tek tük, zararsız uçaksavar atışları yapıldı. Uçakların tümü güvenli bir şekilde üslerine döndü. Bugün bile uçakların ön kısmında savaş sırasında düşen uçakları temsil eden halkalarla birlikte reaktörün resmi bulunmaktadır.

Reaktöre verilen devasa zararı belgeleyen, uçaklardaki kameralarla çekilmiş video görüntüleri gece yarısına kadar analiz edilmişti. Sabaha karşı saat 3'te 8200. Birim'in Kıyamet Ekibi, mühendislerden birinin bombalanmış bölgenin karanlıkta yapılan incelemesiyle ilgili telefon görüşmesini dinledi. Mühendis, yapının kalbindeki kritik parça olan hazneye bakmış ancak el feneri yardımıyla sadece "suya gömülmüş, harap haldeki betonun parçacıklarını", içe doğru çökmüş olan kubbeyi görmüştü. AMAN, üst düzey hükümet yetkilileri ve istihbarat topluluğunun başkanlarına dağıtılmış olan "acil istihbarat araştırması"nda, reaktör haznesinin onarılamayacak şekilde zarar gördüğü ve "reaktörün tamamen yerle bir olduğu" tespitini yapıyordu.

İstihbarat topluluğu saldırı öncesi İsrail'in saldırıyı üstlenmemesi tavsiyesinde bulunmuştu. Halk nazarında utanç verici bir şekilde aşağılanmadığı takdirde Saddam'ın İsrail'e yönelik bir karşı saldırıda bulunmak için üzerinde baskı hissetmeyeceğine inanıyorlardı. Bu, ona manevra imkânı sağlayacaktı.

Ancak Begin sonunda tersini yapmaya karar verdi. Bombalama baskını mükemmel şekilde gerçekleştirilmiş, Irak'ın reaktörü için için yanan harabeye çevrilmiş ve Saddam'ın nükleer hırsları belki de kalıcı bir şekilde son bulmuştu. Begin bu gerçekleri göze sokmak, hatta bunlarla övünmek istiyordu. İsrail kamuoyunun ruh haliyle ilgili keskin bir duyuya sahipti. Knesset'te yaptığı bir konuşmada Saddam'ı Hitler'le, nükleer Irak riskiniyse Nazilerin Nihai Çözüm'üyle bir tutuyordu. "Böylesine korkunç bir tehlikeye karşı ne yapabilirdik?" diye soruyordu.

"Bu ülke ve halkı yok edilecekti. Yahudi halkının tarihinde bir başka Holokost daha meydana gelecekti."

Saddam ise Baas Partisi'nin liderlerine özel olarak kendi konuşmasını yapıyordu. "Bu acı verici" diyordu bombalamayı kastederek, "çünkü bu, hasadı için çok fazla çalıştığımız değerli bir meyve devriminin meyvelerinden biri; uzun bir süre boyunca siyasi olarak, bilimsel olarak, ekonomik olarak muazzam düzeyde emek harcadığımız bir meyve."

Ama derhal "Siyonist oluşum"a ve Menachem Begin'e küfürler yağdırarak o bilindik hırçın tonuna döndü.

Saddam sonrasında şöyle devam etti: "Begin'in ve diğerlerinin farkına varmaları gerekir ki, Arap ulusunun ilerlemesini ve yükselişini, bilim ve teknolojiyi kullanmasını engelleme amacı taşıyan, adına önleyici saldırılar dedikleri şeyler Arap ulusunun hedeflerine doğru ilerlemesini engelleyemeyecek, bu önleyici saldırı yöntemi Yahudilere Begin'in bahsettiği güvenliği sağlamayacak."

Üç hafta sonra Begin, bu kez genel seçimlerdeki başarı eşliğinde bir kez daha bayram ediyordu.

Mossad ve IDF de operasyonun ve Irak nükleer projesinin yıkımı olarak gördükleri şeyin başarısıyla övünüyordu. Irak'ı istihbarat öncelikleri listesinin alt sıralarına aldılar.

Ne var ki Saddam'ın Bağdat'taki reaktörün bombalanmasına yönelik tepkisi İsrail istihbaratının umduğunun tam tersi olacaktı.

"Baskı altındaki Saddam ... çok daha agresif ve çok daha kararlı hale gelir" diyordu Dr. Hamza. "Bu yüzden 400 milyon dolarlık proje 10 milyar dolarlık projeye dönüşürken, dört yüz olan bilim insanı sayısı yedi bine çıktı."

Saddam mümkün olan en kısa zamanda bir atom bombasına ve bu bombayı bir hedefe fırlatması için gereken araçlara kavuşabilmesini mümkün kılacak tüm bilimsel yollar için büyük bir çaba sarf edilmesini emretti. Çok kısa süre içerisinde görünüşte sivil amaçlar için olan ama aynı zamanda nükleer, biyolojik ve kimyasal kitle imha silahlarının geliştirilmesi adına askeri amaçlar için de kullanılabilen ekipman ve hammaddeleri temin etmeye hazır Batılı şiıketler buldu.

İsrail bu çabaların ancak küçük izlerini ortaya çıkarabilmişti. İsrail'in ortaya çıkarmayı başardığı planlardan biri, farklı türlerde füzeler geliştirmek adına Iraklılar, Mısırlılar ve Arjantinlilerin ortak çabası olan Condor projesiydi. Mossad'ın projede yer alan Alman şirketlerindeki ve Arjantin bilim dünyasındaki ajanlarıyla birlikte Amerikan istihbarat teşkilatının derinliklerinde İsrail için çalışan bir ajan olan Jonathan Pollard tarafından, projeyle ilgili büyük miktarda bilgi elde edilerek İsrail'e ulaştırılmıştı. Mossad, projede yer alan Avrupalı şirketlerin bürolarını kundaklamaya, 1960'larda Mısır'daki Alman roket bilim insanlarının yıldırılmasına benzer şekilde bilim insanlarını sistematik olarak terörize etmeye başlamıştı. Bilim insanları, "Eğer derhal bu işten vazgeçmezseniz, sizi ve ailenizi öldüreceğiz" şeklinde isimsiz telefonlar alıyorlardı.

Mossad bilim insanlarının bir kısmını ortadan kaldırmak için planlar da hazırlamıştı ancak sonunda anlaşıldı ki baskı, kundakçılık ve mekânlara gizlice girişlerle birlikte Mossad'ın meşhur zehirleme yöntemleri, hedefli öldürmeleri gereksiz hale getirmişti. Bilim insanları projeden ayrıldı, Arjantin ve Mısır ise finansal katılımını azalttı.

Saddam bu durumdan duyduğu sıkıntıyla yüzünü, bir zamanlar NASA, Birleşik Devletler ordusu ve İsrail için çalışmış olan Gerald Bull isimli Kanadalı bir roket bilim insanına çevirerek ondan füzeler ve süper toplar geliştirmesini istedi; Jules Verne'in *Ay'a Yolculuk* isimli bilimkurgu romanından esinlenmişti. Bu füzeler ve süper toplar –(Bağdat'a 430 mil uzaklıktaki Tahran ve Bağdat'a 570 mil uzaklıktaki Tel Aviv) gibi– muazzam mesafedeki yerlere devasa miktarda patlayıcı gönderebilecekti. Bull müşterisine, süper toplarının yalnızca son derece uzun menzilli olmayacağı, aynı zamanda biyolojik ve kimyasal olarak etkin maddelerin ateşlenmesi için de

daha kesin ve etkili bir yol olduğu; çünkü savaş başlıklarının Irak'ın sahip olduğu Scud füzelerinden daha az ısınacağı konusunda garanti veriyordu.

Bull ve Iraklılar, 1989 yılında topu Bağdat'ın 125 mil kuzeyinde bulunan Jabal Hamrayn'da inşa ettiler. Üç test ateşlemesi yapıldı.

Bull, büyük talihsizliğinin bir sonucu olarak, "Eğer Saddam'la ilişkini derhal kesmezsen sana, arkadaşlarına ve seninle ilişkide olan kişilere acımasız şeyler yapacağız" şeklinde isimsiz mektuplar ve telefonlar yoluyla aldığı uyarıları hiçbir zaman önemsemedi.

22 Mart 1990'da bir Süngü ekibi, Brüksel'deki ofisine arabayla kısa mesafe uzaklıktaki evinde pusuya yatıp Bull'u beklemeye başladı. İki adam merdiven boşluğu kapısının hemen arkasında gizleniyordu. Bulundukları yerin görüş alanından Bull'un apartmanına doğru yürüdüğünü, anahtarları bulmak için elini cebine daldırdığını görebiliyorlardı. Bull kendilerini geçip sırtını onlara döndüğü anda susturucu takılı Makarov marka tabancalarını çekerek kapının arkasından fırladılar. Biri Bull'un kafasına iki, sırtına üç kurşun sıktı, bu arada diğeri de etrafı kolaçan etmek için arkada kaldı. Bull daha yere düşmeden ölmüştü. Katil bir fotoğraf makinesi çıkararak bilim insanının paramparça olmuş kafasının çok sayıda fotoğrafını çekti. Fotoğraflardan biri yakın planda çekilmişken bir diğeri Bull'u büyük bir kan gölü içinde sırtüstü yatarken gösteriyordu.

Fotoğraflar aynı gün Bull'un şirketi Uzay Araştırması Kurumu'nun çalışanlarına gönderildi. Fotoğraflarla birlikte gönderdikleri notta, "Eğer yarın işe giderseniz, sonunuz böyle olur" yazdılar. Ertesi gün büroya kimse gelmedi, şirket kısa süre içinde feshedildi. Mossad, Bull'un paravan şirketlerinin tümünün mesajı aldığından da emindi.

Proje başarısızlığa uğruyordu. Saddam, istihbarat servislerinden Gerald Bull'un öldürüldüğü haberini aldıktan sonra, 2 Nisan günü ulusa sesleniş yaparak "İsrail'in yarısını yutacak ateşi yakmaya" yemin etti.

Bull'un öldürülmesi aslında sadece Saddam'ın uzun menzilli fırlatma araçları edinme konusundaki çalışmalarını yavaşlatmış ancak nükleer projesine hiç de sekte vurmamıştı. İsrail ve diğer Batılı devletlerin istihbaratlarının, Saddam'ın askeri alandaki Ar-Ge çalışmalarından tamamen bihaber oldukları ortaya çıktı.

AMAN'ın Araştırma Dairesi'nden Tuğgeneral Şimon Şapira, "Bu devasa ve sofistike şebeke herkesin tam burnunun dibinde işliyordu" diyordu. "Bu, şüphesiz İsrail istihbarat tarihindeki en büyük başarısızlıklardan biriydi."

"İsrail'in şansı farkındalığından daha fazlaydı" diyordu Şapira. Saddam Hüseyin 1990 yılında Kuveyt'i işgal ederek bir hata yaptı; ABD'nin ve dünyanın geri kalanının, saldırısı karşısında elleri kolları bağlı oturacağını zannediyordu. Yanılıyordu. Bazı Arap ülkelerini de içine alan, kendisini Kuveyt'ten dışarı atan ve sıkı bir denetimi kabullenmeye zorlayan geniş bir uluslararası koalisyonu üzerine çekmişti.

BM denetçileri sonrasında Mossad'ın tamamen kaybettiğini ortaya çıkarıyordu: Saddam'ın, Kuveyt'i kurtarmak için 1991'in Ocak ayında başlatılan Çöl Fırtınası Operasyonu'na kadar nükleer, kimyasal ve biyolojik silah ve bu silahları İsrail'e gönderebilecek füze ve savaş başlıkları üretmek için tam kapasiteye erişmesine sadece birkaç yıl kalmıştı.

Savaşın sona ermesinden sonra bile, Başkan Bush Irak'ı işgal etmeyip Saddam'ı yerinde bırakmaya karar verdiği zaman IDF Genelkurmay Başkanı Barak, hâlâ Saddam'ın İsrail için açık ve güncel bir tehdit olarak kaldığına inanıyordu. Saddam kitle imha silahları geliştirmeyi kesinlikle tekrar deneyecekti ve onunla herhangi bir müzakereye girişme ihtimali yoktu.

Barak 20 Ocak 1992'de "hedefi [Saddam'ı] vurma olasılığını araştırmak üzere bir ekip kurulması" emrini verdi. Amiram Levin'in başkanlık ettiği ekip iki ay sonra, 12 Martta genelkurmay başkanına planın ilerleyişiyle ilgili rapor verdi. Barak ekibe, "hedef, şimdiye kadar herhangi bir nokta atışı operasyonda yüz yüze geldiğimiz en önemli hedeflerden biri" diyerek planın aynı yılın temmuz ayında hayata geçirilmesi için hazırlıkların yapılmasını emretti.

Barak hem Başbakan Şamir'le hem de 1992'de onun yerine geçen Rabin'le konuşarak onları suikast silahının ilk kez egemen bir devletin liderine karşı kullanılması konusunda ikna etmeye çalıştı.

"Geriye dönüp bakın" diyordu Barak yıllar sonra, "dünyayı bu berbat adamla geçecek koca bir on yıldan nasıl da kurtaracaktık, bir düşünün. Tarih bir başka gözükecekti."

Her iki başbakan da saldırıyı planlamaya devam etmesi için Barak'a izin verdi. Birçok düşünce ortaya konuyordu: Bir İsrail uçağını, hatta bir uyduyu Irak'ta bir yerlerde, tercihen Bağdat'ta düşürmek, Saddam'ın gelip enkazı incelemesini beklemek, sonra da enkazı Saddam ve beraberindekilerle birlikte havaya uçurmak; Avrupa'da Saddam'a, ulusa seslenişlerini yayınlayabileceği yeni ve modern bir televizyon stüdyosu satacak paravan bir şirket kurmak, stüdyonun içine İsrail'e yayın yapabilecek ekipman yerleştirmek ve Saddam'ın yüzü ekrandayken stüdyoyu havaya uçurmak; devrimci bir yoldaşı için dikilmiş anıtlardan birini, bubi tuzaklı bir benzeriyle değiştirmek ve Saddam bir anma töreninde başını eğerek anıta saygı duruşunda bulunduğu sırada anıtı patlatmak ve Iraklı diktatörden kurtulmak için yapılan çok sayıda başka plan bunlar arasındaydı.

Sonunda Saddam'ın, yanına yaklaşılmayacak kadar iyi korunan Bağdat dışında, dublörlerinden biri değil, Saddam'ın bizzat kendisinin olduğundan kimsenin kuşku duymayacağı tek yerde vurulmasına karar verildi: Tikrit'teki mezarlıkta bulunan, Saddam'a çok yakın birilerinin cenazesi için ayrılmış aile arazisi. O birileri, Saddam'ı yetiştirmiş olan, çok hasta durumdaki amcası Khairallah Tulfah olacaktı.

İsrailliler Tulfah'ın Ürdün'de gördüğü tedaviyi yakından takip ediyor, ölüm haberini bekliyorlardı. Ama o hayata tutunmaya devam etti, bunun üzerine alternatif bir plan üzerinde karar kılındı. Mossad, Tulfah yerine Irak'ın Birleşmiş Milletler elçisi Barzan al-Tikriti'yi öldürecekti.

Sayeret Matkal komandoları helikopterlerle Tikrit'e biraz mesafe kalə indirilecek, Irak ordusunun kullandıklarına benzeyen ama aslında aracın tavanını ters çevirerek güdümlü füzeler çıkaracak özel bir sistemle donatılmış ciplerle mezarlığa doğru ilerleyeceklerdi. Saddam cenazeye katılmaya geldiği zaman da füzeleri ateşleyerek onu öldüreceklerdi.

İşin içinde bulunan birçok kişi planın başarılı olması halinde Ehud Barak'ın politikaya atılacağına ve seçilme şansı yüksek bir başbakan adayı olacağına inanıyordu. Bu, genç bir teğmen olduğu zamanlardan beri mükemmelliğiyle dikkat çeken bir adam için son derece doğaldı.

Sayeret Matkal, İsrail'in Necef Çölü'ndeki devasa Tze'elim eğitim kampında Hüseyin'in aile mezarlığının bir maketini inşa ederek operasyonun tatbikatını yaptı. 5 Kasım 1992'de hazır hale geldiklerinde, IDF'nin yüksek rütbelileri kostümlü provayı izlemeye geldi. Birimin istihbarat ve yönetim personeli Saddam ve beraberindekileri oynarken füzeli saldırı ekibi pozisyon alıyordu.

Ancak ciddi planlama kusurları ve uzun eğitim programının neden olduğu yorgunluk yüzünden füzeli adamlar, Saddam kılığına girmiş bir askerin gözle seçilemez şekilde kalabalığın içinde hareket ettiği silahsız tatbikatla canlı askerin bir mankenle değiştirildiği silahlı tatbikatı birbirine karıştırdı. İşler o kadar altüst olmuştu ki "Bir taksi gönderin" şeklindeki şifreli sözcükler hem silahsız tatbikat, hem de silahlı tatbikat için kullanıldı.

Kuvvetin komutanı o an silahsız tatbikat olduğunu düşünerek emri verdi: "Bir taksi gönderin." Ancak ateş edecek ciplerin komutanı silahlı tatbikatın başladığını düşündü. "Birinci füzeyi ateşleyin" emri verdi, adamlarından biri butona basarak füzeyi hedefe doğru güdümlemeye başladı. Hedefe yaklaştığında bir şeylerin ters gittiğini fark etti, bazı görgü tanıklarına göre, "Bu da ne? Mankenler neden hareket ediyor anlamıyorum" diye bağırdı.

Ama artık çok geçti. Füze kalabalığın tam ortasına düşmüştü. Saniyeler sonra ikinci füze birkaç yarda ötede zemini vurdu ama neredeyse hiç tahribat yapmadı çünkü hedef bölgedeki tüm adamlar ölü ya da yaralı halde zaten yerde yatıyordu. Komutan bir şeylerin korkunç şekilde ters gittiğini fark etmişti. "Ateşi kesin!" diye bağırdı. "Ateşi kesin! Tekrar ediyorum: Ateşi kesin!"

Beş asker ölmüş, hedef bölgedeki diğer herkes yaralanmıştı.

Utanç verici bir şekilde Saddam'ı oynayan kişi sadece yaralananlar arasındaydı. Olay şiddetli bir siyasi fırtınaya ve Barak'la diğer generaller arasında sorumlunun kim olduğuna ilişkin çirkin bir tartışmaya neden oldu.

Tze'elim olayı Saddam Hüseyin'e suikast düzenleme planına son verdi. Daha sonra ortaya çıktı ki Saddam, Barak'ın beklentilerinin tersine, Çöl Fırtınası Operasyonu'ndan sonra aslında nükleer silahlar edinme girişimlerini sürdürmemişti.

Durum ne olursa olsun İsrail artık çok daha tehlikeli düşmanlarla karşı karşıyaydı.

21

YEŞİL FIRTINA YÜKSELİYOR

Lüks bir hükümet jeti 13 Mart 1978'de gizli bir uçuşla Tahran'dan havalandı, iki endişeli yolcu taşıyordu: İsrail'in İran büyükelçisi Uri Lubrani ve Mossad'ın İran'daki istasyon şefi Reuven Merhav. İmparator Majesteleri Şah Muhammed Rıza Kiruş Pehlevi'yle Basra Körfezi'ndeki İran kıyılarına 10 mil mesafedeki Kiş adasında bulunan tatil mekânında görüşmeye gidiyorlardı.

Şah, İran'ın kadir-i mutlak hükümdarı; ülkesini bir anda "Fransa'dan daha gelişmiş" bir ülkeye dönüştürmek isteyen gaddar, megalomanyak bir despottu. İran'ın devasa petrol gelirlerini güçlü bir ordu, son teknolojiyle donatılmış altyapı ve modern bir ekonomi kurmaya harcıyordu. Vatandaşlarına hızlandırılmış bir Batılılaşma süreci dayatıyordu ki Tahran Kapalı Çarşısı'ndaki dükkân sahiplerinden Müslüman çevrelere kadar birçok kişi bunu nahoş ve zararlı olarak görüyordu. Ama onların itirazları şahın cesaretini kırmıyor ve şah, orduya ve merhametsiz gizli servisi SAVAK'a her türlü muhalefetin demir yumrukla ezilmesini emrediyordu.

Şahın dış politikası ABD ile yakın siyasi, askeri ve sivil bağlantılara dayanıyordu. Aynı zamanda İsrail'le de yakın bir istihbarat ittifakı kurmuştu. Bu durum, İran'ın hem para hem petrol karşılığında Yahudi devletinden büyük miktarlarda askeri silah ve teçhizat sağlamasına neden oluyordu. Şah, İsraillilerin İran topraklarından Arap devletlerine yönelik biz dizi önemli operasyon gerçekleştirmesine de izin veriyordu.

Ancak Lubrani ve Merhav'ın kaygılanmak için geçerli sebepleri vardı. İran'ın ABD ve İsrail'le bağları hiç olmadığı kadar güçlü olsa da, şahın ülke üzerindeki iktidarı çatırdamaya başlıyordu. Kendisine karşı yapılan gösteriler günden güne daha da yoğunlaşıyor, her taraftan –tüccarlardan, komünistlerden, sağcılardan, İslamcılardan– yükselen protesto hareketleri güç kazanıyordu. O zamana kadar şahın insan hakları ihlallerine göz yummuş olan Beyaz Saray artık liberal başkan Jimmy Carter tarafından yönetiliyor, protesto-

culara yönelik güç kullanımıyla ilgili artan düzeydeki rahatsızlığını ortaya koyuyor, bu da şahı, ordusunu protestocuların üstüne salma konusunda isteksiz hale getiriyordu.

Tüm bunlara rağmen İran'ın kraliyet ailesi ve liderleri müsrif yaşam tarzlarını gözden geçirmeye yanaşmıyordu. Lubrani ve Merhav, Kiş adasına indikten kısa süre sonra buna bizzat şahit olmuşlardı. Ada, şahın gözde mekânı, yılın belli bölümlerinde karargâhını kurduğu yerdi. "Orası tepedeki tüm insanların oyun alanıydı" diyor Merhav. "Dudak uçuklatan yozlaşmanın kanıtları her yerdeydi. Hedonist atmosfer, savurganlık bizi şoke etmişti."

İki İsrailli, Kiş'e, tırmanan muhalefet karşısında rejimin gücünü değerlendirmek amacıyla şah ve yakın danışmanlarıyla görüşmek için gelmişti. Kaygılarını artıran şey, muhalefetin en önemli parçası olan Şii unsurların Lübnan'daki mezheptaşlarıyla bağlar kurmuş ve Yaser Arafat'ın kendileri için oluşturduğu kamplarda eğitime başlamış olmalarıydı. "O bileşim," diyordu Merhav, "yani o zamanlar bize karşı faaliyet içerisindeki ana terörist güç olarak algılanan Arafat'ın Lübnan'daki FKÖ'sü ve aşırı uçtaki Şiiler, bize göre önemli potansiyel tehditler taşıyordu."

Dindar muhalefetin en önde gelen lideri Ruhullah Humeyni'ydi. Humeyni "efendi" anlamına gelen ve sadece Muhammed Peygamber'in soyundan gelen kişiler tarafından kullanılan *seyid* unvanıyla doğmuş, Şiilikteki en yüksek ruhani unvan olan Büyük Ayetullah unvanını almıştı. Geleceğin devrimcisi, ailesinin memleketi Humeyn'de genç bir adam olarak çok tanınan bir vaiz haline gelmiş, inancın çetrefilli konularına ilişkin zeki bir uzmanlık geliştirmişti ancak karizmatik bir retorikten yoksundu. Fakat Humeyni, 1962 yılında, altmış yaşındayken köklü bir değişim yaşadı: Belli bir inziva sürecinden sonra, Tanrı'nın özel elçisi Başmelek Cebrail'in kendisini ziyaret ettiğine ve Cebrail'in, Allah'ın onun alnına muazzam şeyler yazdığını söylediğine inanmış bir şekilde inziva odasından çıktı.

Humeyni, misyonunu başarmak için dönüşüyordu. O zamana kadarki karmaşık stilini terk ederek basit şekilde konuşmaya başladı; iki bin kelimeden daha fazla kelime kullanmıyor, bazı ifadeleri büyülü sözler gibi moda haline gelene kadar tekrarlıyordu. "Çözüm İslamdır" sözleri, gözde ifadelerinden biriydi. Dünyayı iyi ve kötü arasındaki bir savaş olarak resmetmeye başlamıştı. Kötülerin kökünün kazınması ve yerle bir edilmesi, hem yargıç hem de cezalan-

dırıcı olan iyilerin yerine getirmeleri gereken bir görevdi. Yoksul kesim içindeki taraftarları bunu ikna edici buluyordu.

Humeyni sonraları Şii İslamı, kendisi için tasarladığı liderliğe uygun hale getirmek için yeniden şekillendirdi. Müslüman imparatorluklar arasında daima yürürlükte olan sivil ve dini otoriteye ilişkin temel ayrımı kökünden sarsarak din ulularının tavsiyeler verdiği bir krala artık ihtiyaç olmadığını ilan etti. Hükümet bizzat ulların kendi ellerinde olmalıydı. Müslüman dünyasındaki tüm monarşiler ve açıktan dindar olmayan diğer rejimler –Mısır ve Suriye devlet başkanları, Suudi Arabistan kralı ve İran şahı– gayri meşruydu ve yerlerine başkalarının geçmesi gerekliydi. "Tek çözüm İslamdır" diye buyuruyordu.

Humeyni'nin şehitlik meselesine yaklaşımı da iktidarı ele geçirmesinin zeminini hazırlamaya yönelikti. Destekçilerine, devletin elindeki en büyük yaptırımın kendi vatandaşlarını idam etmek olduğunu söylüyordu. Ölümü arzulanan bir ödül haline getirerek "Bu yaptırımı devletin elinden alın, devlet güçsüz kalsın! Ne olur bizi öldürün" ifadelerini hem dillendiriyor hem de yazıyordu. "Çünkü biz de sizi öldüreceğiz!" Daha sonraları şehitlerin yaslı ailelerine ve yakınlarına, oğullarının İran'ın kutsal savaşında can vermelerinin anısına sevinçli kutlamalar yapmaları talimatını verecekti.

Humeyni'nin bir sonraki adımı, Şii teolojisinin en önemli geleneklerinden birini paramparça etmek oldu. İnananlarının kendisini, Şiiliğin bir terimi olan, anlamca büyük oranda, inişi Günlerin Sonu'nu[53] müjdeleyen Mesih'in Yahudi-Hıristiyan konseptine benzer şekilde "imam" olarak çağırmalarına izin verdi, hatta bunu teşvik etti.

Humeyni 1963'te, yeni doktrinini formüle ettikten kısa bir süre sonra, İran'ın en kutsal şehri Kum'dan şaha karşı açık bir seferberlik başlattı. Şah, ayetullahı öldürme riskini göze alamadı, onun yerine sürgüne gönderildi. Humeyni Türkiye'ye, Irak'a ve nihayetinde Fransa'ya sığındı.

Orada verdiği dersler gün geçtikçe daha fazla öğrenciyi cezbediyordu. 1970'lerde uzaklardan şahın en güçlü rakibi haline gelmişti. Lubrani ve Merhav'ın Kiş'e geldiği zamana kadar, vaazlarından oluşan tahminen 600.000 kasetle Humeyni İran'ı çoktan kasıp kavuruyordu. Milyonlarca kişi camilerde ve marketlerde, Tahran'ı

53) Günlerin Sonu (End of Days): Yahudi ve Hıristiyan inancında dünyanın sonunu anlatmak için kullanılan bir terimdir. (ç.n.)

çevreleyen kırsal bölgelerde, pazarlarda, hatta çok kısık sesle de olsa hükümet dairelerinde bu fanatik, sert bakışlı vaizin kışkırtıcı vaazlarını dinliyordu.

Bu kişiler Humeyni'nin söylediği, "Kafası taşla ezilmesi gereken alçak şah, o Yahudi casusu, Amerikan yılanı" gibi ya da "Şah insanlara özgürlük bahşettiğini söylüyor. Dinle beni, seni şişkin kurbağa! Sen kimsin de özgürlük bahşediyorsun? Özgürlüğü bahşeden Allah'tır. Özgürlüğü bahşeden kanundur, İslam bahşeder özgürlüğü, anayasa bahşeder özgürlüğü. Bize özgürlük bahşettiğini söyleyerek neyi kastediyorsun? Hem sana bir şeyler bahşetme yeteneğini veren şey ne? Kim olduğunu zannediyorsun sen?" gibi şeyleri dinliyorlardı.

Humeyni'nin kasetlerinin dağıtımını şahın gizli servisi SAVAK'ın dikkatli gözleri elbette ki gözlemliyordu. Örgütün liderleri ayetullahın dağıtım merkezlerine baskın yapmak için izin istediler. Ancak Başkan Carter'ın sivil hakların ihlalinden kaçınılması gerektiğine yönelik baskıları ve şahın geçirdiği kanser tedavisi nedeniyle yaşadığı güçsüzlük ve kafa karışıklığından dolayı talep reddedildi. Lubrani ve Merhav, şahın sır gibi saklanan hastalığının farkında değillerdi.

Huzura sadece Lubrani kabul edilmişti. Şah kendisini sıcak bir şekilde karşıladı ancak büyükelçi kısa süre içinde görüşmenin hiçbir yere varmayacağını fark etti. Lubrani görkemli, yaldızlarla süslü odadan karamsar şekilde ayrıldı. Merhav'a, "Şah, gerçeklikten kopmuş, neredeyse hayali olan kendi dünyasında yaşıyor" diyordu. "Etrafı, ülkedeki durumla ilgili gerçeği söylemeyen dalkavuklarla çevrilmiş." Merhav'ın İran istihbarat başkanlarıyla yaptığı görüşmeler de aynı sonuca varmasına yol açmıştı.

İkili, ziyaretten hemen sonra İsrail güvenlik kuruluşuna bir uyarı iletti: Şahın iktidarı parçalanıyordu. Rejiminin laik ve dindar rakipleri arasındaki ender görülen koalisyonun yanı sıra gözle görülür hale gelen yozlaşma ve hükümdarın dış dünyadan bihaber oluşu, Pehlevi hanedanlığını kısa süre içinde çöküşe doğru götürüyordu.

Ancak uyarılara kulak asılmadı. Dışişleri Bakanlığı'ndaki ve Mossad'daki –ve de CIA'deki– yetkililer Merhav ve Lubrani'nin yanıldığına, şahın iktidarının sağlam durumda olduğuna ve İran'ın

sonsuza kadar İsrail ve ABD'nin müttefiki olarak kalacağına inanıyordu. Bu vahim bir hataydı. Humeyni yeni karargâhı Paris'ten, İran'ın farklı şehirlerinde düzenlenen, binlerce kişinin katıldığı protestoları yönlendiriyordu; protestolara katılanların sayısı kısa süre içinde on binleri, sonra da yüz binleri bulmuştu.

Hasta ve zayıflamış olan şah, 16 Ocakta Amerika'nın desteğinden mahrum bir şekilde en iyisinin tası tarağı toplayıp gitmek olduğuna karar verdi. İçinde birkaç parça İran toprağı bulunan bir kutuyla birlikte eşini ve bir avuç yardımcısını da yanına alarak Mısır'a uçtu.

Ertesi gün, şahın ülkeyi yönetmesi için göreve getirdiği laik başbakan Şaphur Bahtiyar, açık bir taleple Mossad'ın Tahran istasyonu başkanı Eliezer Tsafrir'e başvuruyordu: Mossad, Humeyni'yi Paris'te yaşadığı yerde öldürebilir miydi acaba? Teşkilat başkanı İzak Hofi, kıdemli personelini Tel Aviv'in King Saul Bulvarı'ndaki karargâhta acilen toplantıya çağırdı.

İsrail'in çıkarları açıktı: SAVAK, İsraillilere büyük bir şükran borçlu olacaktı. Üstelik böyle bir saldırının tarihin seyrini değiştirmesi, İsrail ve Yahudilerle ilgili görüşlerini net bir şekilde ortaya koyan Humeyni'nin İran'da iktidarı ele geçirmesini engellemesi mümkündü. Toplantının katılımcıları birçok konuyu ele almıştı: Plan operasyonel anlamda uygulanabilir miydi? Ayetullah gerçekten bu denli büyük bir tehdit arz ediyor muydu? Eğer ediyorsa İsrail önemli bir ruhani kişiliği ortadan kaldırmaya, bunu da Fransa topraklarında yapmaya hazır mıydı?

Kaserya şefi Mike Harari'nin bir temsilcisi, operasyonel bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde bunun karmaşık bir iş olmadığını ancak benzer her operasyonda, özellikle de bu kadar kısa bir hazırlık süresi olan operasyonlarda açık biçimde görüldüğü gibi, işlerin kötü gitme olasılığının bulunduğunu dile getirdi.

İran'da görev yapmış daire başkanlarından biri, "Bırakalım Humeyni İran'a dönsün. Uzun sürmeyecektir. Ordu ve SAVAK, onun ve şehir sokaklarında gösteri yapan adamlarının icabına bakar. Humeyni İran'ın geçmişini temsil ediyor, geleceğini değil" dedi.

Direktör Hofi, "öneriyi ilkesel nedenlerle reddetme" eğiliminde olduğunu çünkü kendisinin "siyasi liderlere karşı suikast yönteminin kullanılmasına karşı" olduğunu belirtti.

İran üzerine çalışan kıdemli araştırma analisti Yossi Alpher toplantıda, "Humeyni'nin bulunabileceği yerler ya da onları [İsrailllileri – ç.n.] fark etme olasılığına ilişkin elimizde yeterli bilgi yok, bu yüzden risk almaya değip değmeyeceğini tam olarak değerlendiremiyorum" dedi. Hofi, Alpher'in düşüncesine katılarak Tsafrir'in Bahtiyar'a olumsuz yanıt vermesine hükmetti.

Bu hadise, İsrail devletinin –hedefli öldürmeleri bir araç olarak kullanmak konusunda sık sık isteklilik gösterse de– resmi olarak bu şekilde belirlenmiş olmasa bile, iş siyasi liderleri öldürmeye geldiğinde ne kadar tereddütlü davrandığının bir başka göstergesiydi.

Alpher geriye dönüp baktığında, "toplantıdan iki ay gibi kısa bir süre sonra onun [Humeyni'nin] tam olarak kim olduğunu anladım" diyordu ve verilen kararla ilgili "çok üzgün" olduğunu dile getiriyordu. Alpher'e göre Mossad eğer Humeyni'yi öldürmüş olsaydı, tarih çok daha iyi bir seyir izleyecekti.

Humeyni 1 Şubatta Tahran'ın Uluslararası Mehrabad Havalimanı'na indi ve İran'ın daha önce hiç görmediği bir zafer kutlamasıyla karşılandı. Humeyni sadece yaptığı ses kayıtlarının gücüyle bile şahın monarşisini paramparça etmişti. Bir İslam cumhuriyeti hayali artık gerçek oluyordu. Humeyni ve destekçileri neredeyse hiç güç kullanmadan doğal kaynaklar bakımından zengin, dünyanın altıncı büyük askeri gücüne ve Asya'nın en büyük cephaneliğine sahip büyük ülke İran'ın kontrolünü ele geçirdi.

Humeyni, ruhani lider olarak yaptığı ilk konuşmasında, "İslam 1400 yıldır ya ölmekte ya da öldü. Gençliğimizin kanıyla onu tekrar dirilttik ... kısa süre içinde Kudüs'ü de özgürleştirip orada dua edeceğiz" diyordu. Şahın ülkeyi terk etmeden önce göreve getirdiği Şaphur Bahtiyar'ın hükümetine gelince, Humeyni kısa ve keskin bir açıklamayla onu azlediyordu: "Onların dişlerini kıracağım."

Humeyni'nin esip gürlediği şekliyle "Büyük Şeytan" ABD ve "Küçük Şeytan" İsrail, ayetullahın yükselişini gelip geçici bir hadise olarak görüyordu. Sonuçta Amerikan ve İngiliz istihbarat servisleri, solcu isyancılar 1953'te şahı devirdiğinde onu bir kez daha iktidara getirmişlerdi. Ama Humeyni'nin yükselişi, yıllar süren bir kışkırtmanın zirvesiydi; muazzam halk desteği kazanmıştı ve bütün karşıdevrim girişimlerini ortaya çıkararak ezen tecrübeli, olgun teğmenler tarafından korunuyordu.

Humeyni'nin öğrenci destekçilerinden oluşan öfkeli bir grup kasım ayında Tahran'daki ABD büyükelçiliğine girerek burayı işgal etmiş ve orada bulunan diplomatlarla birlikte diğer çalışanları rehin almıştı. Aynı zamanda Amerika'ya ait büyük bir istihbarat hazinesini de ele geçirmişlerdi. Devamında gelen kriz ve berbat bir kurtarma girişimi (Kartal Pençesi Operasyonu) Birleşik Devletler'i küçük düşürmüş ve Carter'ın seçimleri kazanmadaki başarısızlığına katkıda bulunmuştu. O zamanlar CIA'ye bağlı Stratejik Araştırmalar Bürosu'nda kıdemli bir yetkili olan Robert Gates (daha sonrasında CIA şefi ve savunma bakanı olacaktı), "Bu yeni tehdit karşısında kendimizi çaresiz hissediyorduk" diyordu.

Hem Washington hem de Kudüs, bir zamanlar Ortadoğu'daki en yakın müttefiklerinin artık en azılı düşmanları olduğunu anlamıştı.

Aynı zamanda Humeyni'nin vizyonunun sadece İran'da ilan ettiği İslam cumhuriyetiyle sınırlı olmadığı gerçeği de kısa sürede ortaya çıkmıştı. Ayetullah, bırakalım iktidara zayıf bir şekilde tutunmayı İslami devrimini tüm Ortadoğu'ya yaymakta da kararlıydı.

İşe Lübnan'la başlamaya niyetlendi.

Humeyni'nin sürgün yılları sırasında en yakın müttefiklerinden biri olan Ali Ekber Muhteşemipur adındaki Şii vaize devrimi yayma görevi verilmişti. Muhteşemipur, Humeyni'yle ilk kez Irak'taki Şiiler için kutsal bir kent olan ve ayetullahın şah tarafından sürgün edildikten sonra sığındığı Necef'te okuduğu sırada tanışmıştı. Humeyni'ye hem orada hem de Fransa'da geçirdiği sürgün yılları sırasında eşlik etmişti. Humeyni 1973 yılında Muhteşemipur'u kendisine sadık olan bir grup arkadaşıyla birlikte bölgedeki Müslüman kurtuluş hareketleriyle bağlantı kurmaları için Ortadoğu'ya göndermişti. FKÖ ile kurulan ve Humeyni'nin adamlarının, 17. Kuvvet'e ait eğitim üslerine kabul edilmesini sağlayan ittifakı ören kişi Muhteşemipur'du.

FKÖ uzmanları eğitim üslerinde genç adamlara sabotaj sanatını, istihbarat operasyonlarını ve terör taktiklerini öğretiyordu. Arafat için Humeyni'nin adamlarını kendi üslerinde eğitmek, Filistin davası için destek elde etmenin ve kendisini uluslararası bir figür haline getirmenin bir yoluydu. Ancak Humeyni ve Muhteşemipur için bu, uzun ve odaklanılmış bir stratejinin parçasıydı: İran'da kış-

kırttıkları İslam devrimini, Ortadoğu'nun kalbinde yer alan, tahrik olmaya hazır büyük bir Şii nüfusu barındıran Lübnan'a kadar er veya geç yaymak. Humeyni [kendi ifadesiyle – ç.n.] "bizi Kudüs'e" –Lübnan'ın İsrail sınırına– "yakınlaştıracak ileri bir stratejik pozisyon" belirlemek istiyordu. 1979'a gelindiğinde yüzlerce Şii, gerilla ordusu için eğitiliyordu.

Humeyni'nin İran'a dönüp iktidarı ele geçirmesiyle Muhteşemipur, Humeyni'nin ülke içindeki iktidarını koruyan kuvvet olan İran Devrim Muhafızları Ordusu'nun vücut bulmasında önemli bir rol oynadı.

İran Devrimi öncesi İslami bir devlet ideali gerçeklikten uzak, soyut bir arzuydu. Ama artık ömrünü İran'daki aşırıcı Müslüman okullarında ve Lübnan'daki eğitim kamplarında geçirmiş olan adamlar ülkenin yeni efendileri olmuşlardı.

Şahın devrilmesinden ve devrimin Tahran'da sıkı bir şekilde tesis edilmesinden hemen hemen üç yıl sonra Humeyni, Muhteşemipur'u İran'ın Suriye büyükelçisi olarak atadı. Bu makama iki rolle getirilmişti. Açık rolüne göre o, diğer tüm büyükelçiler gibi ülkesinin dışişleri temsilcisiydi. Gizli rolüne göre ise Devrim Muhafızlarının kıdemli bir üyesiydi; emirleri doğrudan Humeyni'den alıyor, muazzam sayıda personeli ve her ay milyonlarca dolarlık bütçeyi yönetiyordu.

Fakat o zamanlar Lübnan'ın büyük bir kesimi Suriye ordusu tarafından kontrol ediliyordu. Hal böyle olunca, devrimci güçlerin etkili bir şekilde faaliyet yürütmesi için Humeyni'nin Suriye Devlet Başkanı Hafız el Esad'la tarafların üzerinde uzlaşacağı bir anlaşma yapması gerekiyordu. Bu, Muhteşemipur'un işiydi: Diplomasiyi, askeri bir ittifakı mümkün kılacak şekilde ustalıkla yürütmek.

Ortak bir düşmana –İsrail'e– sahip olmalarına rağmen Esad başlarda Muhteşemipur'un önerilerine temkinlice yaklaşıyordu. İranlı büyükelçi devrimci coşkuyla dolup taşıyordu. Laik bir Arap olan Esad, Muhteşemipur'un kışkırttığı İslami öfkenin sonunda kontrolden çıkıp kendi rejimine yönelebileceğinden korkuyordu. Potansiyel bir yansıma, herhangi bir acil çıkara göre daha ağır basıyordu.

Ancak İsrail'in 1982 Haziranında Lübnan'ı işgal etmesinin ardından, Esad hesaplarını yeniden yapıyordu.

Savaş sadece İsrail için değil aynı zamanda Esad için de bir felakete dönüşmüştü. Suriye güçleri İsrail'le girdikleri çatışmada nakavt

olmuştu. En yıkıcı zararı ise Esad'ın geçmişte komuta ettiği, halen de beslediği ve onun için bir övünç kaynağı olan Suriye hava kuvvetleri görmüştü. Kırk sekiz saat içinde İsrail sadece bir uçak kaybetmişken toplamda seksen iki Suriye savaş uçağı imha edilmişti.

Esad, İsrail işgalinden, Suriye'nin geleneksel savaş alanında İsrail'e karşı şansı olmadığı ve dolaylı biçimde zarar vermeyi denemesi gerektiği sonucunu çıkarmıştı. İsrail, güçlerini Lübnan içinde bırakarak tam anlamıyla Esad'ın ekmeğine yağ sürmüştü. İsrail'in niyeti kuzeydeki toplulukları için sükûneti sağlamaktı ama bunu yaparak aynı zamanda kendisi için gerilla saldırılarına açık ve savunmasız bir cephe daha yaratmıştı.

O zamanlar Lübnan'daki İsrail güçlerine komuta eden Meir Dagan, "Esad Sr." yani Beşar'ın, yerine geçeceği babası Hafız, "çok üzülerek söylüyorum ki zeki bir adamdı" diyor. "Bir kuruş bile harcamadan İsrail'in kanını akıtacak bir araç inşa etti."

Bu araç, Muhteşemipur'un kurmaya pek hevesli olduğu İran destekli Şii milis kuvvetiydi. 1982 Temmuzunda İran ve Suriye, Devrim Muhafızlarının Muhteşemipur komutasında Lübnan'da faaliyet yürütmesine izin veren bir askeri ittifak anlaşması imzaladı. Aleni bir şekilde, okul ve cami gibi kuruluşlar inşa etmek suretiyle Şii nüfusa sivil destek sağlıyorlardı. Yoksullara, uyuşturucu ve alkol bağımlıları gibi diğer kesimlere refah yardımı ve nispeten üst düzey sağlık sistemi sağlıyorlardı. İran, Lübnanlı Şii halkına, Sünnilerin ve Hıristiyanların bir bileşiminin ağırlıkta olduğu hükümet tarafından kendilerine hiçbir zaman verilmemiş her şeyi temin ediyordu.

Gizlice eğitimlere başlayarak FKÖ'den kalan boşluğu dolduracak ve yirmi yıl içerisinde Ortadoğu'daki en başta gelen siyasi ve askeri güçlerden biri haline gelecek bir gerilla kuvveti meydana getirdiler. Yeni doğan kuvvetin tarihsel önemini hisseden Muhteşemipur, ona heybetli bir de isim vermişti.

Muhteşemipur bu kuvveti Hizbullah – Allah'ın Partisi olarak adlandırdı.

Ahmad Jaafar Qassir, Lübnan'ın küçük Deir Qanoun al-Nahr köyündeki Şii bir ailede dünyaya gelmiş olan on altı yaşında bir delikanlıydı. Ailesi bir çocuk olarak onun "uyanık ve kavrayışlı olduğunu, bu niteliklerin de kendisini inisiyatifli ve özgür

bir gençlik inşa etmeye yönelttiğini" söylüyordu. Daha dört yaşındayken sebze toplamak için babasından evvel tarlanın yolunu tutar, babası günlük işlere henüz başlamamışken eve dönerdi. Ahmad sık sık dua etmek ve Kur'an okumak için gittiğinden yakınlardaki cami onun kendi evinden uzaktaki evi haline gelmişti.

Ahmad, Hizbullah'ın coşkusuna kapılan Şiilerden biriydi, 1982 sonbaharında İslami Cihat olarak bilinen gizli bir askeri birliğe alındı. İsrailli düşmana karşı gizlice çok sayıda askeri operasyon gerçekleştirdi. Aynı zamanda becerikliliğini silahlı kuvvetleri Beyrut'tan "düşman [İsrail] askerleriyle mücadele etmek için her nereye gerekiyorsa oraya" kaydırmak konusunda da kullanıyordu.

11 Kasım sabahı saat yediden hemen önce, patlayıcı yüklü beyaz bir Peugeot'yu, güneydeki Sur şehrinde IDF'nin bölgesel askeri karargâh ve yönetim merkezi olarak kullandığı yedi katlı bir binaya doğru sürdü. Yaklaşınca gaza yüklenerek binanın temeline doğru ilerledi.

Sonra kendisini havaya uçurdu.

Patlama binayı yerle bir ederek asker, sınır polisi ve Şin Bet elemanlarından oluşan yetmiş altı İsrailliyi; aynı zamanda işçilerin, ordudan çeşitli konularda izin talep eden sivillerin ve mahkûmların da aralarında bulunduğu yirmi yedi Lübnanlıyı öldürdü. Bu, İran dışındaki ilk İslamcı terörist intihar saldırısıydı; öncesi ve sonrasında yapılan benzer nitelikteki saldırıların hepsinden daha fazla İsraillinin ölümüne neden oldu.

Hizbullah yıllar boyu saldırıdaki dahlini ve saldırıya karışanların kimliklerini sır olarak sakladı. Ancak sonraları milis güçleri Qassir'in köyünde bir anıt heykel inşa etti, Ruhani Lider Humeyni'nin, ailesine yazdığı mektubu yayımladı ve Qassir'in öldüğü günü her yıl Şehitler Günü olarak ilan etti.

Bu gizlilik, intihar saldırısının meydana gelmesine izin vermekteki büyük ihmalini hemen örtbas etmeye çalışan İsrail savunma kuruluşunun da işine geliyordu. O zamanlar Şin Bet'in kuzey cephesindeki başkanı Yossi Ginossar'dı, başında bulunduğu birimin görevi bilgi toplamak ve Qassir'in yaptığı gibi intihar saldırılarını engellemekti. Ginossar, kendi astları ve IDF'nin kıdemli subaylarıyla birlikte felakete ilişkin soruşturmayı yanlış yönlendirdi; gerçeği o denli çarpıttı ki soruşturma sonunda patlamanın, yeni kurulan

militan Şii örgüt tarafından gerçekleştirilen bir operasyon değil de "mutfaktaki gaz tenekeleriyle ilgili teknik bir arıza" yüzünden gerçekleştiği sonucuna varıldı.

Ancak Ginossar bu olayda her ne kadar fena halde kendi lehine davranmış olsa da, daha geniş çerçevede, İsrail istihbaratı aslında Lübnan'ın dumanı tüten enkazından yükselen yeni militan gücün farkında değildi. Hizbullah tarafından ilk gerçekleştirilen terörist saldırılar –askeri araçları hedef alan silah atışları ve yol kenarına yerleştirilen bombalar– AMAN ve Şin Bet tarafından "IDF askerlerine yönelik taktiksel bir sıkıntıdan daha fazla olmayan" şeyler olarak geçiştiriliyordu.

Kıdemli AMAN subayı ve sonraları Savunma Bakanı Rabin'in askeri sekreterliğini yapacak olan Yekutiel (Kuti) Mor, "Her şeyi ancak belli bir zaman sonra kavramaya başladık" diyordu. "Süreci ıskaladık. Şiilerle görüşmek yerine Hıristiyanlarla bağ kurmaya devam ederek Lübnan'ın çoğunluğunu kendimize düşman ettik." Daha da kötüsü, o zamanlar hiç kimse, İranlılarla Lübnanlı Şiiler arasındaki bağlantıyı, güç dengesinin Esad'la ittifak halindeki Humeyni'ye bağlı devrimciler lehine geliştiğini fark etmiyordu. 504. Birim'den David Barkai, "Uzun bir süre boyunca, Muhteşemipur'un Şam'daki bürosundan belirgin bir faaliyet yürütüldüğünü hiç fark etmemiştik" diyordu.

İsrail'in anlı şanlı istihbarat aygıtı da etrafında şekillenen, hem yeni elemanlardan hem de İmad Muğniye gibi deneyimli gerillalardan oluşan gölge ordudan bihaberdi. 1962 yılında dindar bir Şii ailede dünyaya gelen Muğniye, Beyrut'un güneyindeki yoksul ve kalabalık bir mahallede büyümüştü. Kendisi de Şii olan İsrail casus Amin al-Hajj (Rummenigge), "Babası Beyrut'taki şekerleme fabrikasında işçiydi" diye anlatıyordu. "Çocukken görüşürdük. Çok şımarıktı. Sonraları okulu bırakıp 17. Kuvvet'in eğitim kampına katıldığını duydum, böylece aramızdaki bağlantı koptu."

Muğniye, 1978 yılının ortalarında Yaser Arafat'ın muhafızları ve El Fetih'in elit gücü olan 17. Kuvvet'in bir üyesi oldu. Ali Salameh, 1979'da Mossad tarafından katledilene kadar Muğniye'yi kanatlarının altına almıştı. Muğniye, Güney Beyrut'taki yerel bir çeteden daha büyük bir şeye ait olmak istiyordu, eylem istiyordu. Salameh ve halefleri onu yetenekli, zeki, karizmatik ve girişken biri

olarak görüyordu. Kendileri Filistinli Sünni, Muğniye ise Lübnanlı bir Şii olmasına rağmen her iki tarafın çıkarları birbiriyle örtüşüyordu. O zamanlar Humeyni'nin takipçileri –yoksul, sürgündeki İranlılar ve onların Lübnanlı müttefikleri– misafirperverliğinden ve desteğinden ötürü FKÖ'ye minnettarlık duyuyorlardı.

Muğniye her ne kadar 17. Kuvvet'in himayesi altında faaliyet yürütse de aynı zamanda o zamanlar Ortadoğu'nun göbeğinde liberal Avrupa geleneklerinin kalesi olarak görülen Beyrut sokaklarında İslami kuralları ve mazbut davranmayı dayatan bir haydut çetesinin patronu olarak da ün kazanmıştı. İşte o sıralarda İsrail istihbaratı, Beyrut'taki fahişeleri ve uyuşturucu tacirlerini dizkapaklarına ateş ederek cezalandıran "aşırıcı, dizginlenemez ve piskopat" biriyle ilgili raporlar almaya başlamıştı.

Üç yıl sonra FKÖ Beyrut'tan çekildiğinde Muğniye'yle birlikte kardeşleri Fuad ve Cihad Lübnan'da kalmaya ve bir sonraki yükselen güç olarak gördükleri Hizbullah'a katılmaya karar verdiler. Muğniye çabucak örgütün en önemli elemanlarından biri haline geldi. Yarım yıl boyunca Lübnan'daki ruhani Şii otoritesi ve "Hizbullah'ın manevi pusulası" Şeyh Muhammed Hüseyin Fadlullah'ı koruyan müfrezenin başında bulundu. Aynı zamanda, İranlı kıdemli yetkililerin ve Suriye istihbaratının, Muhteşemipur'un Şam'daki ofisinde Lübnan için bir strateji planladığı toplantılarda da şeyhi temsil ediyordu. [Lübnan'ın –ç.n.] güneyi İsrail, geriye kalan yerlerin bir kısmı ise ülkeyi kasıp kavuran korkunç iç savaşa bir son vermeye çalışmak üzere gönderilmiş olan, Amerikalı, Fransız ve İtalyan askerlerden oluşan çokuluslu kuvvet tarafından işgal edilmişti.

Hem Suriyeliler hem de İranlılar işgalcilerin ülkeden çıkarılmasını istiyordu ancak doğrudan bir askeri çatışmaya hiçbirinin gücü yetmiyor ya da hiçbiri böyle bir çatışmadan galip çıkamıyordu. O toplantılarda gizli bir sabotaj ve terör seferberliği üzerinde karar kıldılar.

Muğniye'ye bu işi organize etme görevi verilmişti. Muğniye, Muhteşemipur'la birlikte Sur'daki IDF karargâhını havaya uçuran genç Qassir'i bünyesine katan İslami Cihat'ı kurdu. Bu, yıkıcı bir açılış töreniydi ancak sadece başlangıçtı. Şeyh Fadlullah, 1983'ün Şubat ayında çeşitli dini makalelerin derlemesi şeklinde yayımlanan bir yazıda gelecekte olacaklarla ilgili ipuçları veriyordu. "Gelecekte

bazı sürprizlerin yaşanacağına inanıyoruz" yazıyordu. "Cihat acılı ve serttir; içten, çabanın erdemiyle, sabırla, fedakârlıkla ve kişinin kendini feda etmekteki gönüllüğüyle başarılacaktır."

Fadlullah, "kişinin kendini feda etmesi" sözleriyle Humeyni'nin, bir kısmı sadece çocuk olan, işgalci Iraklıların döşediği mayın tarlalarından kesin bir ölüme doğru yürümek üzere beyinleri yıkanmış genç askerlerine verdiği dini onayı kastediyordu. Fadlullah ise bunu bir adım daha öteye götürüyor, cihat uğruna *uluslararası* intihara onay veriyordu. Hizbullah Lübnan'da intihar eylemlerine başlamış, çok geçmeden Muğniye ve Hizbullah bu metodu kusursuzlaştırarak bir sanat haline getirmişti.

18 Nisan 1983'te Muğniye'nin adamları bir minibüsü Beyrut'taki Amerikan büyükelçiliğinin ön kapısına doğru sürerek minibüsün içine yerleştirdikleri bir ton patlayıcıyı infilak ettirdi. Binanın ön kısmı tamamen yerle bir oldu, aralarında CIA'in Lübnan istasyonunun hemen hemen bütün üyeleriyle birlikte teşkilatın kıdemli Ortadoğu uzmanı Robert Ames'in de bulunduğu altmış üç kişi öldü.

Sonrasında 23 Ekim tarihinde intihar bombacıları yüklü miktarda patlayıcı yerleştirilmiş kamyonları Beyrut'taki çokuluslu kuvvet'in iki yerleşkesine sürerek havaya uçurdu. ABD deniz piyadeleri kışlasında 241 arabulucu öldürüldü, Fransız paraşütçü üssündeki can kaybı sayısı ise 58'di. Muğniye yakınlardaki yüksek bir binanın tepesinde oturarak teleskopla gidişatı seyrediyordu. Yanan deniz piyadeleri kışlasından yaklaşık bir mil ötedeki Şin Bet'in Beyrut karargâhına beton ve insan vücudu parçaları yağıyordu.

4 Kasım 1983'te Sur'daki bir askeri üssü koruyan Nakad Sarbukh adlı bir sınır polisi, üssün bulunduğu istikamete doğru hızla yol alan şüpheli bir kamyon fark etti. Araca ateş açarak 130 kurşun yağdırdı ancak aracı durdurmayı başaramadı. İntihar sürücüsü hızla üsse girerek taşıdığı beş yüz kilogram patlayıcıyı infilak ettirdi. Üste Şin Bet'in faaliyet yürüttüğü bina çöktü, ayrıca civardaki binalar ve çadırlar da zarar görmüştü. Altmış kişi öldü, yirmi dokuz kişi yaralandı.

İsrail her ne kadar hemen hemen bir yıl önceki ilk Sur saldırısını teknik bir talihsizlik olarak geçiştirebilmiş olsa da, ikinci saldırının gerçekleştiği dönemde bunu yapması artık mümkün değildi. Muğniye tarafından planlanarak yönlendirilen bu intihar saldırıları

sayesinde Muhteşemipur istediğini neredeyse tam olarak elde etmişti: Çokuluslu kuvvet dağıtılmış; İsrail, kuvvetleri ülkenin güneyinde bulunan sığ bir "Güvenlik Bölgesi"nde toplanıncaya kadar aşama aşama Lübnan'ın büyük bir kesiminden çekilmişti.

Sur'daki ikinci saldırıdan sonra İsrail istihbarat topluluğu da önemli bir tehdit teşkil eden yeni tür bir düşmanla karşı karşıya olduğunu kavramaya başlamıştı. Üst düzey Mossad ve Şin Bet mensuplarıyla birlikte IDF'nin çeşitli birimleri, bu kez yeni bir düşmana karşı bir kez daha hedefli öldürmelere başvurma olasılığını düşünmeye başladılar.

Mossad'a göre İmad Muğniye'nin birinci derecede öncelikli olduğu açıktı. Ancak istihbaratları azdı –sadece solgun bir fotoğraf– ve onu nerede bulabilecekleriyle ilgili bir fikirleri yoktu. Mossad yine de İran'la Hizbullah arasındaki koordinasyonun Beyrut'ta değil, Muhteşemipur'un Şam'daki İran büyükelçiliğinde sağlandığını biliyordu.

1983'ün sonlarında Mossad direktörü Nahum Admoni, Başbakan İzak Şamir'e imzalaması için bir Kırmızı Sayfa verdi. Ekteki dosyada, intihar bombalamaları ve aralarında Beyrut'taki Amerikan büyükelçiliğine ve deniz piyadesi kışlasına yönelik saldırının da bulunduğu terörist saldırılar tekrar tekrar anlatılıyordu.

Kırmızı Sayfa'nın üzerindeki isim, İran'ın Suriye'deki temsilcisi Ali Ekber Muhteşemipur'du. Resmi olarak bir diplomat. Bu, üstünkörü verilmiş bir karar değildi, Şamir ancak uzun süreli bir tereddüt ve tartışmadan sonra imza attı. İsrail, bir kural olarak, Yahudi ulusuna ne kadar düşman olurlarsa olsunlar egemen bir ülkenin yetkililerini hedef almaktan kaçınıyordu. Ama Hizbullah'ı durdurmak için de bir şeyler yapılmalıydı. Birileri –önemli birileri– ölmeliydi.

Şamir Kırmızı Sayfa'yı imzaladı.

İlk sorun Muhteşemipur'a ulaşabilmekti. Zamanını her ikisi de hedef ülkelerin başkenti konumunda olan, Süngü'nün faaliyet yürütmediği, olağanüstü koşullar dışında Kaserya'nın hedefli öldürme gerçekleştirmesinin beklenmediği Tahran veya Şam'da geçiriyordu. Her iki başkent de şüpheci polislerle ve ülkelerin gizli servis elemanlarıyla dolu bilhassa zor arenalardı. Dahası, silahlı bir muhafız ve şoför her zaman büyükelçiye eşlik ediyordu. Muhteşe-

mipur'a ya da sık sık gittiği yerlere yaklaşarak onu vurmayı, oralara bir bomba yerleştirmeyi ya da onu zehirlemeyi içeren her öneri, operasyonu gerçekleştirecek kişilerin yakalanması korkusuyla reddedildi.

Geriye bir seçenek kalmıştı: Posta youyla ulaştırılan bubi tuzaklı bir paket. Ama düşünce önerilir önerilmez hemen itirazlar yükselmeye başladı. İsrail istihbaratı bu tür paketlerin kullanımı konusunda oldukça deneyimliydi. İkincisi, bu yöntem, Mısır askeri istihbarat başkanının Gazze'de; meslektaşı Mısır askeri ataşesinin de 1956'da Ürdün'ün Amman kentinde ortadan kaldırılmasında işe yaramıştı. Ama diğer tüm durumlarda –Mısır'daki Alman bilim insanları, Şam'daki Nazi savaş suçlusu ve dünyanın dört bir tarafındaki FKÖ görevlilerinde görüldüğü gibi– koliler zamanında tespit edilmiş, başka kişilerin ellerinde patlamış veya kimseyi öldürmeden sadece küçük yaralanmalara neden olmuştu.

Eski bir Kaserya elemanı "Onlara, hedefin tamamen nötralize edileceğini garanti etmeyen bir harekât biçiminin aptalca hatta biraz da çocukça olduğunu söyledim" diyordu. Ama itirazların önü kesilmişti. Posta yoluyla gönderilecek bir patlayıcı, bir ajanın yaşamının gereksiz yere tehlikeye atılmayacağı tek seçenekti.

14 Şubat 1984'te Şam'daki İran büyükelçiliğine, görünüşte İranlıların Londra'da sahip olduğu ünlü bir yayınevi tarafından gönderilmiş olan büyük bir koli geldi. Büyükelçilik görevlisi kolinin üzerine okunaklı biçimde yazılmış BÜYÜKELÇİ HAZRETLERİNE ÖZEL ibarelerini görerek koliyi Muhteşemipur'un ikinci kattaki odasına götürdü. Temsilcinin sekreteri koliyi açtı, İran ve Irak'taki kutsal mekânlarla ilgili İngilizce yazılmış muhteşem bir cilt gördü. Kitap kapağına şöyle bir bakmakla yetinerek onu büyükelçinin odasına götürdü.

Muhteşemipur kitabı açtı, patlama meydana geldi. Patlamadan dolayı bir kulağı, bir eli ve diğer elindeki parmaklarının çoğu parçalandı. Şarapnel bir gözünü de mahvetmişti. Daha sonraları bir İranlı televizyon muhabirine, elini yüzüne ve boynuna yakın şekilde açarak, "Eğer kitabı bu şekilde açmış olsaydım, başım havaya uçacaktı" diyordu. "Ama kitabı bir masaya koyarak şu şekilde açtım" –şimdi yüzünü ve vücudunu hayali kitaptan uzakta tutuyordu– "ve patlamayla duvarda bir delik açıldı, elim de oradaydı, duvarın içinde.

Eğer kitap böyle açılmış olsaydı" –yüzüne yakın şekilde– "yüzüm boynumdan itibaren paramparça olacaktı. Vücudumun diğer bölgelerindeki izler de patlamadaki parçacıkların eseri."

Bir bombalı pakette daha işler ters gitmişti. Plana karşı çıkan eski bir Kaserya elemanı, "Bir negatif muamele operasyonunun amacı, hedefi öldürmektir" diyordu. "Yarı ölü diye bir şey olmaz. Eğer hedef sağ kalmışsa, bu bizim başarısız olduğumuz anlamına gelir." İsrail olayı üstlenmese de İran'ın, operasyonun arkasında İsrail'in bulunduğuna dair hiçbir şüphesi yoktu.

Bundan da kötüsü, Muhteşemipur, devrimci davada, Humeyni'nin kutsal savaşında sakatlanmış ama hayatta kalmış bir semboldü artık. Arkadaşı Ayetullah kendisine, "Dünya emperyalizminin başına gelmesine neden olduğu üzücü olaydan dolayı üzgünüm" diye yazıyordu. "Ümit ediyorum ki çabucak sağlığına kavuşursun, dünyadaki biçareler adına İslam ve devrim cephesinde yürüttüğün kararlı mücadeleye devam edersin."

Dahası, büyükelçinin sakat bırakılmasının Hizbullah operasyonları üzerinde kesinlikle hiçbir etkisi olmamıştı, onu öldürmek de bundan daha fazlasını getirmeyecekti. Ona yönelik suikast girişimi çok geç gelmişti: Muhteşemipur'un on yıl önce örgütlemeye başladığı yoksul Şiilerden oluşan ayaktakımı ordusu, o zamana değin büyük bir örgüt haline gelmişti. Hizbullah bir adama bağlı gerilla kuvveti değildi; o bir hareketti. Muhteşemipur'un Lübnan'da başlattığı, binlerce genç Şiiyle birlikte önemli Şii din adamlarının çoğunu bünyesine kattığı muazzam girişim ayakta ve faaliyetteydi.

İsrail'in artık hem İran'ın vekâlet savaşçısı hem de meşru bir taban örgütlenmesine sahip bir sosyal hareket olan güçlü bir rakibi vardı.

Çoğu Lübnan'ın güneyindeki Şii köylerinde faaliyet yürüten ve yaşayan Hizbullah din adamları; fanatik, mesihvari bir dini coşkuyu, merkezine Şiileri birleştirmeyi ve Siyonist işgalcilere karşı nefreti yerleştiren yeni tür bir Lübnan milliyetçiliğiyle nasıl birleştireceklerini biliyorlardı.

Hareketin kuruluş aşamalarında bu yerel dini liderlerin en önde geleni, Güney Lübnan'da bir kasaba olan Jibchit'in imamı Şeyh Ragıb Harb'di. Zeki, gözleri ateş gibi parlayan din adamı, Humeyni'nin İran'dan sürgün edildiği yılların çoğunu geçirdiği Irak'ın

kutsal kenti Necef'te eğitim görmüş, Humeyni'nin dönüşünün ardından da Hizbullah'ın ülkenin güneyindeki propaganda ve vaizlik görevini üstlenmişti.

Harb bir savaşçı değil din adamıydı ama onunla ilgili söylentiler, "Harb, güneyde önemli bir dini otorite haline geliyordu ve sürekli İsrail'e ve İsraillilere yönelik saldırıları destekliyordu" iddiasında bulunan Meir Dagan'ın kulağına geliyordu.

Dagan, Harb'i ortadan kaldırmak için yetki talep etti. Harb, İsrail'e karşı gerçekleştirilen terörist faaliyetlerin içinde hiçbir zaman bizzat yer almasa da bunları sürekli teşvik ediyordu ve o yıllarda, Hizbullah'la savaşında çamura saplanmış, kendisini âciz gören İsrail harekete geçmek için her öneriyi sıcak karşılıyordu. Dagan, kendisinin yarattığı vekil gerilla hareketi Lübnan'ın Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi operasyonlarında kullandığı iki Lübnanlı ajanı gönderdi. Harb, Muhteşemipur'u öldürme amacı taşıyan İran büyükelçiliğindeki patlamadan iki gün sonra, 16 Şubat Cuma gecesi, Jibchit'teki evine doğru gidiyordu. İki Lübnanlı ajan ise yoldaki virajda bekliyordu; Harb kavisten dolayı yavaşladığı sırada arabasını kurşun yağmuruna tuttular, öldüğünden eminlerdi.

Harb derhal şehit ilan edildi. Kum'daki dini okullarda arkasından dualar okundu, İran'ın üst düzey din adamlarından biri olan Büyük Ayetullah Hüseyin Ali Muntazeri, Lübnan'daki meslektaşlarına Harb'in yiğitliklerini övdüğü bir başsağlığı telgrafı yolladı. Ölümünün yüzüncü gününü belirtmek üzere anısına bir posta pulu basıldı. Fotoğrafı, yıllar geçtikçe sayısı giderek artan tüm şehitlerin tüm fotoğraflarının en üstünde gözüküyordu. "Duruş bir silah, el sıkışmak ise kabuldür" şeklindeki İsraillilerle herhangi bir temasın kesin olarak reddedilmesini savunan açıklamaları o zamandan beri Hizbullah'ın temel sloganlarından biri olagelmiştir.

Bu sırada Dagan, Harb'in yakın arkadaşı ve güneydeki bir başka Şii figürü olan Mohammed Saad'ı da hedef alıyordu. Saad, İsrail'e karşı yürütülen gerilla faaliyetlerine sık sık katılıyordu, Marakah köyünde yönettiği, camiden farklı bir ibadet yeri olan *Hüseyniye*'de muazzam miktarda silah ve patlayıcı madde biriktirmişti. Dagan'ın casusları 4 Mart 1985'te Saad'ın silah zulasını havaya uçurdu. Kendisi ve bir adamıyla birlikte on üç kişi daha yaşamını yitirdi.

Muhteşemipur'a yönelik öldürme girişimi ile Harb ve Saad'ın ortadan kaldırılması, İsrail'in Hizbullah'la giriştiği çatışmada kar-

şı karşıya kaldığı operasyonel zorluklarla ilgili gün yüzüne çok şey çıkarmıştı. Mossad genellikle hedefli öldürmelerinin "mavi beyaz" (İsrail bayrağının renkleri) olması veya İsrailli elemanlar tarafından gerçekleştirilmesi konusunda kılı kırk yarardı ancak Harb ve Saad'ın öldürülmesinde yerel ajanlar kullanılmış, Muhteşemipur'u öldürmeye çalışmak için uzun süredir yetersiz olduğu ve civardaki masumlara zarar verebileceği değerlendirilen bombalı paket yöntemine dönmek zorunda kalınmıştı. Bu üç kurban kıdemli Hizbullah komutanları da değildi. Baş hedef İmad Muğniye'yle ilgili ise neredeyse hiç bilgi yoktu.

Üç gün sonra örgütün "manevi pusulası"nı ortadan kaldırmak için gerçekleştirilen bir girişim de başarılı olmadı. 8 Mart 1985'te bomba yüklü bir araç Şeyh Fadlullah'ın Beyrut'taki evinin yakınında patlatıldı.

Fadlullah zarar görmemişti ancak çoğunluğunu Fadlullah'ın vaaz verdiği camideki ibadet eden kişilerin oluşturduğu seksen kişi yaşamını yitirdi, iki yüz kişi ise yaralandı. Ölenler arasında İmad Muğniye'nin kardeşi Cihad da dahil olmak üzere şeyhin bazı korumaları da yer alıyordu.

İsrail yine de Lübnan problemini hedefli öldürmeler yoluyla çözmeye çalışmaya devam ediyordu. İsrail istihbaratı 1986 yılında Filistin Halk Cephesi – Genel Komutanlık isimli terör örgütünün komutanı Ahmed Cibril'in Hizbullah'la beraber çalışıp ona yardım ettiğini keşfetti. Şamir bu bilgiye dayanarak, ki bu bilgi İsrail'in uzun zamandır Cibril'i öldürmeyi arzu etmesiyle birleşiyordu, Cibril için bir Kırmızı Sayfa imzaladı. İstihbarat toplamak uzun zaman almıştı. Sonunda Cibril'in, Lübnan'ın İsrail sınırının kuzeyindeki Akdeniz kıyılarında bulunan Naameh'teki çok sayıda mağaradan oluşan örgüt karargâhına sık sık uğradığı tespit edildi. IDF, 8 Aralık 1988 gecesi Cibril'i öldürmeyi ve mağara şebekesini yerle bir etmeyi amaçlayan geniş ölçekli bir kara operasyonu başlattı.

Mavi ve Kahverengi Operasyonu (Kachol Ve'hum), utanç verici bir fiyaskoya dönüştü. Hedef bölgeyle ilgili istihbarat tehlikeli bir şekilde eksikti. Askerler hesapta olmayan doğal engellerle karşılaştılar ve haberdar olmadıkları gözetleme noktalarından tespit edildiler, böylece baskın unsurundan mahrum kaldılar.

Suikast gücünün yarbay rütbeli komutanlarından biri öldürüldü. Dört asker yolunu kaybetti ve daha sonra karmaşık bir hava

kuvveti operasyonuyla kurtarılmak zorunda kaldı. Buna ilaveten bomba yüklenmiş, mağaralardan birine ulaşması ve burada sırtındaki cihazın uzaktan kumandayla patlatılması planlanan eğitimli bir köpek silah seslerinden korkup kaçmıştı. Hizbullah sonraları IDF'nin Isırık (Oketz) isimli gizli köpek birimini teşhir eden hayvanı buldu. En utanç verici olan şeyse, Ahmed Cibril'in o gece orada bile olmamasıydı.

Hizbullah, 1980'lerin sonlarına gelindiğinde çok daha iyi istihbarata sahipti ki bu, gerilla savaşı yürütmek için kritik bir öneme sahipti. İsrail tarafının yeterli düzeyde istihbarattan mahrum olmasının nedenlerinden biri, Hizbullah'ın Lübnan'daki mazlum ve kuşatılmış Şiilere bir topluluk ve bir dava armağan etmiş olmasıydı. Bu davaya karşı yapılan her saldırı, davanın savunucularını örgüte daha da yaklaştırıyor, onların gözünde iyi adamlarla kötü adamlar arasındaki ayrımı daha da belirginleştiriyordu. İşte bu durumdan dolayı İsrail'in aktif ajanlar devşirmesi özellikle zor hale geliyordu. Para karşılığında çalışmak isteyen Şiiler gün geçtikçe azalıyordu. Kimse Hizbullah'a ihanet etmek istemiyordu.

İmad Muğniye bu istihbarat üstünlüğünü yıkıcı bir etkiyle kullanıyordu. İran Devrim Muhafızları ve İstihbarat Bakanlığı tarafından desteklenen Muğniye, Hizbullah'ın savaş alanı taktiklerini bilemiş ve mükemmelleştirmişti. İntihar bombaları, yol kenarlarına yerleştirilen patlayıcılar ve dikkatli şekilde kurulan pusular, geniş ve hantal IDF kuvvetlerini kasıp kavuruyordu. Şii milis güçleriyle ilgili neredeyse sıfır bilgiye sahip olmanın bedeli, İsrailli askerlerin kanlarıyla ödeniyordu. 1984'le 1991 yılları arasında, IDF'ye ve İsrailliler tarafından kurulan, İsrail yanlısı milis gücü Güney Lübnan Ordusu'na karşı 3425 operasyon yapılmıştı. Bu saldırıların çoğu Şii örgüt tarafından gerçekleştirilmişti. Bu saldırılarda 98 İsrail askeri ve 134 Lübnanlı müttefik öldürülmüş, 447 İsrailli ve 341 Lübnanlı yaralanmıştı. Akıbeti belirsiz iki İsraillinin de öldürüldüğü daha sonra ortaya çıkmıştı.

Zayıf konumlarının yılgınlığı içindeki İsrail istihbarat elemanları, 1991'de "uzatma dakikaları" olarak adlandırdıkları, Hizbullah'ı kökünden sarsacak ve İsrail'i tekrar avantajlı hale getirecek sembolik bir saldırı aramaya başladılar.

22

DRON ÇAĞI

Jibchit köyündeki imamlar sabah saat onda halkı *hüseyniye*ye çağırmaya başladı. *Hüseyniye* Şiilerin toplanma mekânıdır; adını Muhammed Peygamber'in kuzeni ve Şia İslamının kurucusu olan Ali'nin oğlu İmam Hüseyin'den alır. Şiiler, Ali'nin Muhammed'in gerçek varisi olduğuna ve Muhammed'in mirasına Sünnilerin zalimce el koyduğuna inanmaktadır. Şia, ezilen ve ayrımcılığa tabi tutulan bir mezhep haline gelmiştir. [Şiiler – ç.n.] *Hüseyniye*de Sünnilerin korkusuyla dini ritüellerini gizlilik içinde yapıyorlardı.

Ancak o gün Jibchit'te, artık gizliliğe gerek kalmamıştı. İran, dünyada Şii din adamları tarafından yönetilen ilk ülke olmuştu. İran tarafından kurulan aşırı uçtaki Şii Hizbullah, Lübnan'daki hâkim siyasi ve askeri güçtü. Jibchit'teki ana yol üzerinde bulunan görkemli caminin bitişiğindeki *hüseyniye* restore edilmiş, genişletilmiş, duvarları parlak beyaz mermerlerle kaplanmıştı.

Yedi yıl boyunca Hizbullah'ın güney Lübnan'daki ilk ruhani lideri Şeyh Ragıb Harb'in ölüm yıldönümü olan 16 Şubat günlerinde cami minarelerindeki yüksek sesli hoparlörlerden çağrılar yapılmıştı. İsrail, Harb'i 1984'te katlederek istemeden bir şehit yaratmıştı; Hizbullah liderleri ve komutanları her yıl siyasi bir gösteriye katılmadan önce onun anısına hac yolculuğu gerçekleştiriyordu.

Anacadde, saat 10.30'a kadar işini gücünü bırakan, evlerini, dükkânlarını veya bürolarını kilitleyip *hüseyniye*ye doğru yol alan erkek ve kadınlarla dolup taşmıştı. Görünüşe bakılırsa bir Hizbullah güvenlik eskortu olan, biri gri, diğeri siyah iki SUV'u[54] takip ederek yavaşça ilerliyorlardı.

Jibchit sokaklarının yaklaşık 9500 fit üzerinde küçük, sessiz bir uçağın ön kısmında bulunan bir kamera tören alayının uzunluğunu filme alıyordu. Bir pilot yoktu, bunun yerine bir operatör, uçağı İsrail'in kuzey sınırındaki bir karavandan kontrol ediyordu. Kame-

54) SUV (Sport Utility Vehicle): Yol veya arazi için tasarlanmış hafif ve kıvrak araç. (ç.n.)

radan gelen yüksek çözünürlüklü ve gerçek zamanlı görüntüler, Tel Aviv'deki Savunma Bakanlığı'nın önündeki bir gül bahçesine bakan AMAN'ın küçük komuta merkezindeki ekranlara yansıtılıyordu. 1992 yılında bu bir istihbarat teknolojisi mucizesiydi: Hiçbir İsrail personelinin hayatını riske atmadan İsraillilerin gözlerinin takip edilen bir hedefte olmasını sağlayacak bir dron.

Dronun kamerası alay boyunca çekim yapmaya devam ediyordu. Sonunda dört araç net bir şekilde görülebilir hale gelmişti; iki Range Rover, iki de Mercedes sedan. Bu dört aracın kalabalığın arasından sıyrılışını, *hüseyniye*yi geçişini ve binanın arkasındaki bir otoparkta duruşunu Tel Aviv'deki istihbarat yetkilileri izliyordu.

Video yayınını izleyen analistlerden biri, "Onu bulduk" dedi. İstihbarat elemanları iki yüz mil uzaktan bir hedefin net bir görüntüsüne ulaşmıştı. O sabah yapılan ve daha sonra bildirilen bir iç değerlendirmeye göre, "birden havada bir av kokusu belirmişti."

İsrail hava kuvvetleri komutanı Tümgeneral Benjamin "Benny" Peled'in başına İsrail'in bütünüyle gafil avlandığı Yom Kippur saldırısından beri başarısızlık musallat olmuştu. Hava kuvvetleri 1973'teki savaşın başlangıcında savunma bütçesinin yarısından fazlasını almış ama buna rağmen ilk Mısır ve Suriye saldırısı sırasında tamamıyla çökmüştü. Peled'e göre bu başarısızlığın ardındaki temel nedenlerden biri, istihbaratın kendisine çok geç gelmiş olmasıydı. Eğer Mısır kuvvetlerinin harekete geçtiğini bilmiş olsaydı –eğer hazırlıkları gerçek zamanlı olarak görebilseydi– kendi kuvvetleri de daha iyi yanıt verme olanağına kavuşacaktı.

Peled o saldırının ardından gizli bir iletişim şebekesi ve gerçek zamanlı istihbarat toplama sistemi geliştirmeye karar verdi. Bu, (İHK mensubu [İsrail Hava Kuvvetleri – ç.n.] "Maviler"in, haki renkli üniformalarından dolayı biraz da küçümseyerek kara kuvvetlerini nitelendirdiği biçimiyle) "Yeşiller"den bağımsız olarak hava kuvvetlerine hizmet etmek için tasarlanacaktı. Bu amaç için uçak kullanılması planı gün gibi ortadaydı ancak bu da Yom Kippur savaşının yarattığı bir başka travma tarafından karmaşık hale getiriliyordu: İHK savaş uçaklarının dörtte birinden fazlasını kaybetmişti, geriye kalanların çoğu da zarar görmüştü veya harekâta elverişli değildi. Üstelik o zamana dek bir yenilmezlik havasının keyfini süren

İHK mensubu havacılar vurularak düşürülmüş ve hapse atılmış ya da öldürülmüşlerdi.

Peki, ya uçaklar pilotlara ihtiyaç duymasalardı ne olurdu? Ya da milyonlarca dolarlık mühimmat sistemlerine ihtiyaç duymasalardı? Peled, İHK sadece kameralarla ve iletişim bağlantılarıyla donatılmış daha küçük, daha ucuz uçakları uzaktan kumandayla yönlendirebilse ne olurdu, diye merak ediyordu.

Peled on yıl önce silah dairesinin başındayken, o zamanlar fantastik bir düşünce olarak görülse de hava kuvvetlerine dronları tanıtan ilk kişi olmuştu. Arap kuvvetlerinin Sovyet yapımı karadan havaya uçaksavar füzelerini elde etmesinden endişeleniyordu ve bunun bir sonucu olarak gökyüzünü çok ucuz, radar ekranlarında gördükleri savaş uçaklarına benzer görünüşteki yemlerle doldurmak istiyordu. Bir Amerikan icadının İsrail tarafından geliştirilmiş hali olan bu İHA'lar [İnsansız Hava Araçları – ç.n.] roketler tarafından fırlatılıyor, yere tekrar inmeleri için bir paraşüt açılıyor, sonrasında da gövdesine uzun sırıklar bağlanmış bir helikopter bunu topluyordu. Dronlara sonraları kameralar da yerleştirildi.

Ancak 1973 savaşı sonrası Peled, bunun yeterli olmadığı kanaatine varmıştı. Fırlatma ve geri toplama sistemleri oldukça masraflı, kullanışsız ve tehlikeliydi. Fotoğrafları çekilmiş materyalleri işlemek de uzun zaman alıyordu. Fotoğraf çekme, filmi tab etme ve sonunda fotoğrafları istihbarat analistlerine gönderme derken saatler akıp gidiyordu.

Ve böylece, 1973 yenilgisinin ardından, yeni tip bir dron geliştirildi. Bu dron bağımsız şekilde havalanıp inebiliyor, bir komuta karavanından kontrol edilebiliyordu ve gerçek zamanlı video görüntüleri aktarabilen kameralara sahipti. Dronlar, 1982'ye gelindiğinde Tel Aviv'in merkezinde bulunan derin sığınaktaki komuta merkezi Kanarya'da oturan üst düzey hava kuvvetleri kademesi için gerçek zamanlı istihbarat sağlama noktasında temel öğelerden biri haline gelmişti. Suriye'nin Lübnan'daki uçaksavar füze bataryalarının saf dışı edilmesinde de kilit rol oynadılar.

Suriye savunma unsurlarını hedef alan dron, İsrail Uzay Araştırmaları Endüstrisi tarafından yapılan (İsrail'de Zahavan olarak bilinen) İzci'nin ilk modeliydi. İsrail Hava Kuvvetleri, dron geliştirilmesi konusunda Birleşik Devletler'i işbirliğine ikna etme

umuduyla Amerikalılara kendi minyatür, pilotsuz uçaklarının ne kadar etkili olabileceğini göstermek istiyordu. ABD Savunma Sekreteri Caspar Weinberger, Ortadoğu'yu –önce Beyrut'u, sonra da Tel Aviv'i– ziyaret ettiğinde, üst düzey IDF ve Savunma Bakanlığı yetkilileriyle görüşmüştü. Sonrasında Weinberger'a Beyrut'a inişinin ve konvoyunun Lübnan başkentindeki hareketlerinin bir İsrail dronu tarafından çekilmiş videosu izletildi. Gözetim altında olmak Weinberger'ın çok hoşuna gitmese de maiyetindekiler teknolojiden oldukça etkilenmişlerdi.

Weinberger'ın İsrail ziyareti, İsrail Uzay Endüstrisi'yle Pentagon arasında 175 geliştirilmiş İzci İHA'sının satışı çerçevesindeki anlaşmanın taşlarını döşemişti, Amerika'da bu İHA'lara Öncü adı verildi. Bu İHA'lar Birleşik Devletler Donanması, Deniz Piyadeleri ve Ordusu tarafından 2007'ye dek kullanıldı.

Daha fazla yakıt taşımaları ve kameralarının modernize edilmesi için yıllar içerisinde dronlara yönelik çeşitli iyileştirmeler yapıldı. İsrail 1990'da, ışın yansıtarak savaş uçakları için statik bir hedef belirleyebilmeleri için dronlara lazerli donanımlar yerleştirdi.

Dronların iyileştirilmesi, IDF bünyesindeki daha büyük bir teknolojik hamlenin parçasıydı. IDF, 1980'lerin sonlarında daha hassas savaş gereçleri –hedeflerini daha kesin bir şekilde vurabilecek, onları daha etkili hale getirecek ve ikincil zararlara maruz kalma olasılıklarını daha aza indirgeyecek "akıllı bombalar"– edinip onları geliştirmek için önemli derecede kaynak tahsis etmişti. Bu süreç, aslında İsrail'in savaş makinesini gelecek on yıl için şekillendiren, "küçük, akıllı bir ordu" kurmak isteyen teknoloji kurdu Ehud Barak'ın 1991'de genelkurmay başkanlığına getirilmesiyle hızlandırılmıştı. Onun yönetimi altında, İHK'ye ait Apache saldırı helikopterleri lazer güdümlü Hellfire [Cehennem Ateşi – ç.n.] füzeleriyle donatıldı.

O zamanlar aynı zamanda İHK operasyon dairesi başkanlarıyla ilk İHK dron birimi olan 200. Filo komutanı Arieh Weisbrot arasında yapılan bir toplantıdan, hedefli öldürmeler için yeni ve bilhassa ölümcül bir metot yaratmak adına, tüm bu teknolojik ilerlemelerin beş aşamalı tek bir süreçte birleştirilmesi gibi devrim niteliğinde bir fikir ortaya çıkmıştı.

İlk olarak bir dron ister insan olsun ister araç olsun hareket halindeki bir hedefi takip edecekti. İkinci aşamada dron, hedefin

görselini doğrudan harekât komutanlığına iletecek, ateş emri verilinceye kadar karar vericilerle gerçek zamanlı bir bağlantı sağlayacaktı. Dron üçüncü aşamada, bir Apache helikopterinin detektörünün algılayacağı bir lazer ışınıyla hedefi belirleyecekti; bu aşama istihbarat toplama döngüsü tarafından operasyonel döngüye "sopanın uzatılması" olarak bilinmektedir. Dördüncü aşamada Apache'nin kendi lazeri hedefi belirleyecek, sonrasında bir Hellfire füzesi hedefe kilitlenecekti. Beşinci aşamada ise Apache pilotu füzeyi ateşleyerek hedefi imha edecekti.

İstihbarat ve operasyon sistemlerini birleştirerek senkronize etmek büyük bir atılımdı. Dronlar bilgi toplamada zaten paha biçilemez olduklarını kanıtlamıştı. Ama şimdi destekleyici rolden doğrudan savaş aracı olmaya evriliyorlardı.

1991 yılının sonlarında 200. Filo, 113. Filo'nun yani "Wasp" filosunun pilotlarıyla eğitimlere başladı. İHK bünyesinde, özellikle de eğitim görmüş ve özel savaş taktikleri üzerine tatbikat yapmış pilotlar arasında kuşkucular vardı. Savaşlarda robot uçurmanın işe yarayacağı düşüncesi bazılarına saçma geliyordu.

Ancak 1991'de İsrail yolları üzerindeki araçları hedef olarak kullanmak suretiyle bir dizi "silahsız tatbikat" denediler. Üç-dört dron havalanıyor, dronların kameralarıyla takip edip her şeyi kontrol karavanına iletmesi için rastgele bir araç seçiliyordu. Sonra araç bir lazer ışınıyla "aydınlatılıyor", birkaç mil sonra takibe iki Apache de katılıyor, Apachelerin sensörleri dronun lazer ışınına kilitlenirken tüm ekip "sopayı uzatma" tatbikatı yapıyordu. Apache hedefe kilitlenildiğini gösteriyor, tatbikat sona eriyordu.

Dost yollar üzerindeki araçlara füze atışı simülasyonu yapmak elbette bir şeydi. Ancak düşman topraklarında canlı bir hedefi öldürmek tamamen başka bir şeydi.

Ekim 1986'da Güney Lübnan'a yönelik rutin bir bombalama sırasında bir F-4 Phantom uçağının attığı bir bomba çok erken patladı ve uçağın kanatlarından birini parçaladı. İki havacı kendilerini dışarı fırlatarak düşman topraklarına iniş yaptı. Pilot, İHK'ye ait bir Cobra helikopteri tarafından kurtarıldı fakat bunun gerçekleşebilmesi için pilot, Hizbullah militanlarının ateşi altında iniş takımlarının altına asılmak zorunda kalmıştı. [Uçaktaki –ç.n.] rotacı Ron Arad'ın yeri ise tespit edilememişti.

İsrailliler, Yahudi dininin tutsakların kurtarılması yönündeki kesin emrine büyük önem verirler, görev sırasında kaybolan askerleri ve savaş tutsaklarını ülkeye getirmek için ellerinden gelenin fazlasını yapmak İsrailliler için bir saplantıdır. Bir havacı askeri düşman topraklarında Hizbullah'a kaptırmak muazzam bir darbeydi.

Bu durumda çok da şaşırtıcı olmayan bir şekilde, Arad'ın aranması büyük, hatta İsrail tarihinin en kapsamlı kurtarma operasyonu oldu. Arad'ı bulma çabaları çerçevesinde kod adı olarak kullanılan Vücut Isısı (Hom Haguf) Operasyonu'na katılmış bir Mossad yetkilisi bunun "modern tarihte tek bir kişiyi bulmak için gerçekleştirilen en büyük arama operasyonu" olduğunu söylüyordu. "Altına bakmadığımız taş, harcamadığımız kaynak, vermediğimiz rüşvet, dikkatle irdelemediğimiz bilgi kırıntısı kalmamıştı."

Tüm bu çabalardan hiçbir sonuç çıkmadı. Arad yıldan yıla bir milis gücünden diğerine geçiyordu. İsrail 1989 yılında –Arad'ın kaybolmasından üç yıl sonra– havacı askerin yerini tespit etmek için nispeten alt düzey iki Hizbullah yetkilisini kaçırdı. Onlardan biri olan Abdal-Karim Obeid, Şeyh Ragıb Harb'in yerine Hizbullah'ın Güney Lübnan'daki başvaizliğine getirilen kişiydi. Sorgulamalarından bir şey çıkmamış, Hizbullah bir değiş tokuş için müzakere başlatma teklifine umursamazlıkla yanıt vermişti.

Arad'ı arama çalışmaları hatalardan veya dikkatsizlikten ya da düpedüz talihsizlikten dolayı kısmen aksıyordu. Ancak devam eden aramalar, İsrail'in Hizbullah ya da örgütü destekleyen İran istihbarat servisinin içine sızmak konusundaki âcizliğini gün yüzüne çıkarıyordu.

Daha geniş çerçevede, askeri şefi İmad Muğniye'nin yönettiği milis gücü artık çok yönlülüğü gittikçe artan gerilla eylemleri gerçekleştiriyor, kayıplar verdiriyor ve IDF'nin maneviyatına ciddi darbeler vuruyordu. Sonunda 1991 yazında, AMAN'ın üst kademesi dengeyi İsrail lehine değiştirecek bir plan üzerinde çalıştı: İsrail, Hizbullah genel sekreteri Hüseyin Abbas el Musavi'yi ya da iki yardımcısından birini kaçıracak, Ron Arad iade edilene kadar rehin alacaktı. Buna eşlik eden bir başka amaç da, olayın içerisinde yer alan İsrailli bir yetkilinin sözleriyle, "yankı uyandıracak ve durumun kontrolünün gerçekte kimde olduğunu netleştirecek simgesel bir operasyon" düzenlemekti.

Musavi, 1970'li yıllarda İranlıların örgütlemeye başladığı yoksul Şiilerden biriydi. Ayrıca daha dindar olup önce Lübnan'da sonra da Humeyni'nin müritleri tarafından, onun dini hükümleri çerçevesinde yönetilen Irak'ın Necef kentindeki Müslüman okullarında Şii teolojisine yıllarını vakfetmeden önce, FKÖ'ye bağlı 17. Kuvvet'in bir kampında gerilla eğitiminden geçirilmişti. Keskin zekâsı, mükemmel hafızası ve fanatizmiyle birleşen Humeyni'ye sadakati onu Irak'ta ve Lübnan'da ünlü bir dini otorite haline getirmiş ve Hizbullah'ın önde gelen kurucularından biri olmasına yol açmıştı. İsrailliler tarafından toplanan bilgilere göre, İmad Muğniye'nin Birleşik Devletler ve Suriye'ye karşı intihar terörizmine başlamasına izin veren kararlarda Musavi'nin de dahli vardı. En önceliklisi olmasa da Hizbullah'ın temel amaçlarından birinin gerilla savaşı yoluyla IDF'nin sınır dışına çıkarılması olduğuna inanıyordu. Konuşmalarında devamlı, "Gelecek [İsrail işgaline karşı] direniş için vardır, [İsraillilerin] kibirliliği yenilecektir. Bu sadece an meselesidir" sözlerini sarf ediyordu. 1991'in Mayıs ayında Hizbullah'ın genel sekreteri oldu ki bu, şu an için de Lübnan'daki en güçlü siyasi ve askeri konumdur.

Beyrut'ta düzenlenecek bir kaçırma operasyonunun imkânsız değilse bile son derece zor olduğu baştan belliydi. Bu yüzden çabalar Beyrut yerine Musavi'nin İsrail sınırına yakın olan ve ele geçirilmesinin daha kolay olacağı Güney Lübnan'a gelecekte yapacağı ziyaretle ilgili bilgi toplama üzerinde yoğunlaştı.

AMAN'a bağlı Araştırma Dairesi'nin karşıterör bölümü operasyonlarının başında bulunan Yarbay Moshe Zarka, yedi yıl önce 16 Şubat 1984'te İsrail ajanlarının Ragıb Harb'i ortadan kaldırdığı Jibchit köyüne yoğunlaşılması gerektiğini düşünüyordu. Köy Güney Lübnan'da bulunduğu için burada eylem yapmak, [o zamanlar – ç.n.] Hizbullah karargâhlarının bulunduğu Beyrut'a göre daha kolaydı.

12 Şubat 1991'de AMAN'a beklediği bilgi ulaştı: Hizbullah, geleneksel hale geldiği gibi Şeyh Ragıb'ın ölüm yıldönümünde büyük bir siyasi miting düzenleyecekti. Mitinge, aralarında Genel Sekreter Musavi ve İran Devrim Muhafızlarının Lübnan'daki komutanının da bulunduğu üst düzey Hizbullah yetkilileri katılacaktı.

Başlangıçtaki plan sadece bilgi toplama, mitingi inceleme ve gelecek yıl için bir kaçırma planı yapma üzerine kuruluydu. Bu, İs-

rail'in Hizbullah'la ilgili istihbarat toplama konusundaki acınası durumu yüzünden çok önemliydi. Doğrusunu söylemek gerekirse odadaki hiç kimse, dul kalan eşin ne zaman ziyaret edileceği, adamların *hüseyniye*de ne zaman toplanacağı gibi Şii anma ritüellerinin temel öğelerini bile bilmiyordu. (Doktora tezini Hizbullah üzerine yazmış olan bir yarbay açıklama yapması için toplantıya çağırılmıştı.) Özel Harekât Yürütmesi (ÖHY) başkanı Tuğgeneral Dani Arditi ısrarlıydı: Bu kadar zayıf istihbaratla acil bir kaçırma görevi önerisinde bulunması mümkün değildi. Ama buna rağmen gelecek yıl Jibchit'te yapılacak olan miting için hazırlanmayı sonuna kadar destekliyordu.

AMAN şefi Tümgeneral Uri Sagie ise daha hırslıydı. 13 Şubattaki bir AMAN komuta toplantısında, "ÖHY bu işi yapmak istemiyor" diyordu. "Bir istihbarat modeli inşa etme önerisini kabul ediyorum ama kendimizi de operasyonel düşünmekten alıkoymayalım. 'Operasyonel uzantısı' olan bir istihbarat modeli uygulayacağız. Saldırı alarmı için birkaç helikopter hazır tutulsun."

Bu noktada kritik bir yanlış anlaşılma meydana geldi. Komuta hiyerarşisinde Sagie'nin altında bulunan Tuğgeneral Doron Tamir, "operasyonel uzantı"yla kastedilen şeyi, sadece bir istihbarat modelinin parçası olarak algıladığını söylüyordu. "Helikopterler havalanacak, hedefi elde etme alıştırması yapacak ancak hiçbir koşulda ateş açmayacaktı" diyordu. "Sadece silahsız bir eğitim tatbikatı." Bir operasyonun risklerini ve yansımalarını değerlendirmesi beklenen kişiler de aynı şeyi düşünmüştü; zaten bu yüzden o değerlendirmeleri hazırlamadılar.

Ancak Sagie ve yakın arkadaşlarıyla birlikte Genelkurmay Başkanı Barak tamamen başka bir şey düşünüyordu. Onlara göre "operasyonel uzantı" –havadaki lazer güdümlü Hellfire füzeleriyle silahlandırılmış helikopterler– Musavi'yi öldürme seçeneğinin ucunu açık bırakacaktı.

Bu, orijinal planın parçası değildi ama şimdi fırsat gelmişti ve cezbedicilik tek kelimeyle müthişti: Bir yandan direngen bir teröristi ortadan kaldırırken diğer yandan dronlar ve Hellfire füzelerini kullanarak yepyeni bir hedefli öldürme protokolü uygulayacaklardı. Bu tam da o günlerde ellinci doğum günü sırasında basının dalkavukluk ettiği Barak'ın görmek istediği şeydi: Küçük, akıllı ve pratikte ölümcül bir IDF.

Ancak böylece bilmeden birbirine paralel iki farklı plan hazırlanmış, hiç kimse de bunun farkına varmamıştı.

AMAN'a bağlı karşıterör bölümü, 14 Şubat Cuma günü Gece Vakti Operasyonu'nun sadece gelecekteki bir kaçırma operasyonu için bilgi toplama amacı güttüğünü belirten kısa emrini tebliğ ediyordu. Bilgilendirme şu detayları içeriyordu: "Musavi'nin araç konvoyu genellikle üç-beş arabadan oluşur. Bunlardan iki ya da üç tanesi konvoyun başında ve sonunda eskortluk yapar. Musavi'nin bindiği araç bir Mercedes 280 ya da 500'dür. Konvoydaki yeri sabit değildir. Bazen en öndeki eskort aracının arkasındaki ilk arabada, bazen ikincide veya üçüncüde olur. Diğer araçlar Range Rover markadır."

Hava kuvvetlerinin istihbarat kanadıysa aynı gün tamamen farklı bir planı işaret eden kendi emirlerini tebliğ ediyordu: "İstihbarat kanadı birimleriyle birlikte AMAN icra bölgesinde bir [istihbarat – ç.n.] toplama modeli yürütecektir. Sonrasında operasyon, toplanan istihbarata göre saldırı aşamasına geçecektir."

Bu tehlikeli bir çelişkiydi çünkü bir birim, diğer biriminin doğru düzgün planlamadığı bir saldırıya hazırlanıyordu. Ama yine de operasyon halihazırda resmi olarak ateş edilmeyecek bir operasyon olduğu için, savunma bakanı ve genelkurmay başkanının katıldığı haftalık "operasyonlar ve sortiler" toplantısının gündemine dahil edilmedi. Savunma Bakanı Moshe Arens Gece Vakti Operasyonu'nun varlığından bile haberdar değildi.

O gece, bir cuma gecesi, İsrailli yetkililer tarafından birbiriyle çelişen emirlerin tebliğ edilmesinden sadece saatler sonra, İslami Cihat gerillalarından oluşan bir ekip IDF'ye ait bir saha kampına sızdı. Eğitim alıştırmaları yapan yeni askerler çadırlarında uyuyordu. Cihatçılar bıçaklarla, baltalarla ve dirgenlerle üç askeri öldürdü. Sebt Günü'nün sonunda saldırıyı bildiren İsrail'in tek televizyonunun baş haber sunucusu Haim Yavin, saldırıyı "Dirgenlerin Gecesi" olarak nitelendiriyordu.

Ulusal haleti ruhiye bir kez daha bozulmuştu.

Operasyonun yapılacağı pazar günü AMAN'ın harekât odası sabah saat 7'de açıldı. Odaya herkes doluşmuştu: ÖHY şefi Arditi ve istihbarat toplama dairesi temsilcileri, 8200. Bi-

rim, AMAN'ın karşıterör bölümü, dron birimi ve hava kuvvetleri istihbarat kanadı. Asıl dron operatörleriyse Lübnan sınırı yakınlarında bir karavandaydı.

Musavi'nin mitinge gideceği bilgisini vermiş olan 504. Birim ajanı, hedefin Beyrut'tan ayrıldığını bildirdi. Harekât odasına gelen diğer istihbaratsa "bir aktivist konvoyunun bu sabah Beyrut'tan çıktığı ve güneye bir VIP'nin [çok önemli bir kişinin – ç.n.] geldiğini" gösteriyordu. Bunların hiçbiri Musavi'nin Jibchit'te olduğunu teyit etmiyordu ama orada olması muhtemeldi.

Jibchit'teki hoparlörlerden sabah saat 10 civarı vatandaşlara anma mitingi için toplanma yeri olan *hüseyniye*nin bulunduğu köye gelmeleri çağrısı yapılmaya başlandı. Saat 10.30'da harekât odasındaki ekranlarda, dronlardan gelen, kalabalık bir tören alayını alana giderken gösteren görüntüler vardı. *Hüseyniye*nin bitişiğinde bir cami vardı ve minaresi ekranda net bir şekilde görülebiliyordu. Kalabalık, görünüşe bakılırsa bir Hizbullah güvenlik eskortu olan birkaç aracın arkasından yavaşça ilerliyordu. Dron kalabalığı tarıyordu. Arkada iki Range Rover ve iki Mercedes vardı. Zarka, "İşte onu bulduk" diye bağırdı.

Genelkurmay Başkanı Barak öğlen civarı asık suratlı ve öfkeli biçimde bürosuna döndü. O sabah Dirgenlerin Gecesi'yle ilgili güvenlik kabinesine ifade vermek üzere Kudüs'e çağrılmıştı.

Kızgın bir şekilde "üç terörist bizi rezil etti" sözlerini ağzından kaçırdı. Barak kısaca Gece Vakti Operasyonu'yla ilgili gelişmeleri aldı ve sonrasında AMAN'ın harekât odasına gitti. Dronların görüntülerini dikkatle takip ediyordu.

Bu özel bir andı. İlk kez bir komutan karargâhından düşman bir terörist örgütün liderinin görüntülerini kendi gözleriyle gerçek zamanlı olarak izliyordu, bu görüntü üzerine davranışa geçme olasılığı vardı.

Sagie, Barak'ın yanında duruyordu, her iki adam da asık suratlı ve gergindi. Tutumlarından Gece Vakti Operasyonu'nun –sadece istihbarat toplama şeklindeki– orijinal amacının tamamen yol kenarına düştüğü sonucu çıkıyordu[55]. Harekât odasında bulunan di-

55) Yazar burada "yol kenarına düşmek" derken, Yeni Ahit'e gönderme yaparak "işe yaramaz hale gelme" durumunu kastetmektedir. İncil'in ilgili bölümü şöyledir: "Ekincinin biri tohum ekmeye çıktı. Ektiği tohumlardan kimi yol kenarına düştü, ayak altında çiğnenip gökteki kuşlara yem oldu." (Yeni Ahit, Luka, 8:5) (ç.n.)

ğer kişiler iki kıdemli komutanın ölüm saldırısını yapmaya istekli olduğu izlenimini edimişti. Sadece, onaylaması için savunma bakanına gönderecekleri Musavi'nin Jibchit'te olduğu bilgisinin doğrulanmasını bekliyorlardı.

Barak bir yardımcısına savunma bakanının askeri sekreterini gelişmelerle ilgili bilgilendirmesini söyledi. "Bir operasyona yeşil ışık istenmesi ihtimaline hazır ol Moshe Arens" dedi. Bu, Gece Vakti Operasyonu'yla ilgili birilerinin bakana bilgi verme zahmetine katlandığı ilk andı.

Sagie, Zarka'yı kenara çekti. "Ne düşünüyorsun? Saldırmalı mıyız?" diye sordu. "Onu burada yok etmek için elimize altın fırsat geçti."

"Evet" diye cevap verdi Zarka. "Ama şunu bil ki Hizbullah'a karşı mücadelede bir basamak yukarı çıkacağız."

*Hüseyniye*deki tören saat birden kısa bir süre sonra sona erdi. Yoğun bir kalabalık yola dökülerek kısa bir mesafe ötede Şeyh Harb'in gömüldüğü mezarlığa doğru yürüyordu. Saat 13.10'da Araştırma Dairesi Başkanı Kuti Mor, dairenin tutumunu belirlemek için kıdemli elemanlarına acil toplantı çağrısı yaptı.

Musavi'nin öldürülmesine karşı çıkmak konusunda hemfikirdiler. En azından harekete geçmeden önce konunun kapsamlı bir şekilde görüşülmesi gerektiğini düşünüyorlardı. Bir yarbay, Musavi'nin dini bir kişilik ve askeri kola sahip olan siyasi bir örgütün başı olduğunu dile getiriyordu. İsrail geçmişte böyle kişilere saldırmaktan kaçınmıştı. Üstüne üstlük Hizbullah tek kişilik bir gösteri değildi, ayrıca Musavi Hizbullah'ın lider kadrosundaki en radikal kişi de değildi. Belki de yerine daha radikal biri getirilecekti.

Toplantı sırasında Mor'a bir not iletildi. Mor notu okudu ve toplantıya katılanlara, "Bu, Musavi'nin Jibchit'teki mitingde konuşma yaptığını söyleyen Lübnan Radyosu haberi" dedi. Odada bir uğultu başlamıştı. Artık Musavi'nin Jibchit'te olduğuna ilişkin kesinlik, konvoyda olduğuna dair de bir ihtimal söz konusuydu. Ancak hâlâ tartışılmaya muhtaç şeyler vardı, Mor bunları vurguladı. Şimdiki sorular şunlardı: Musavi hangi araca biniyordu? Ve arabada onunla birlikte üst düzey bir Lübnanlı veya İran hükümet yetkilisi var mıydı?

Hiç kimse Musavi'nin eşi ve çocuğunun kendisiyle birlikte olup olmadığını sorgulamıyordu.

Mor'un subaylarından biri Şin Bet'in VIP muhafız dairesini aradı. "Diyelim ki başbakanı korumak zorundasınız" dedi, "ve konvoyda dört araç var. Başbakanı hangi araca bindirirdiniz?" Şin Bet'te kısa bir tartışma yürütüldükten sonra şu cevabı verdiler: Başbakan çok büyük olasılıkla üçüncü araca binerdi.

Ama bu sadece bir varsayımdı ve Musavi üçüncü araçta olsa bile onunla birlikte kimin olabileceği tamamen muğlaklığını koruyordu. Mor, bu türden bir bilinmezlik söz konusuyken bir hedefe füze atmayı öneremezdi. "Saldırmak imkânsız" diyerek toplantıyı sonlandırdı.

Hemen sonrasında odaya Sagie geldi. İki adam arasındaki ilişki başka konulardan dolayı zaten gergindi, Mor lafı ağzında gevelemedi. "İstihbarat döngüsü tamamlanmadı" dedi Sagie'ye. "Çok fazla bilinmezlik var. Buradaki hâkim düşünce uygulama için koşulların hazır olmadığı yönünde. Bir saldırı tavsiye edemiyorum."

Sagie doğruldu, gülümsedi ve "Göreceğiz" dedi. Hızla ayrıldı ve Genelkurmay Başkanı Barak'la birlikte Arens'i bilgilendirmek için doğruca Savunma Bakanlığı'na gitti.

Sagie, Arens'e Musavi'nin konvoyda olduğuna dair hiçbir şüphesinin olmadığını söyledi. Başka bir kişinin, belki de Lübnan kabinesinin bir bakanının onunla birlikte olma ihtimali vardı. Eğer İsrail Lübnan kabinesindeki bir bakanı öldürecek olursa bunun vereceği zarar büyük olurdu "ama hem şartların analizi açısından hem de sezgisel olarak en olası sonuç bu değil" diyordu Sagie. Musavi'yi öldürmenin çok küçük bir risk taşıdığını dile getiriyordu.

Arens iki arada bir derede kalmıştı. Bir taraftan kendisine, azılı bir terörist olduğunu düşündüğü bir düşman liderini ortadan kaldırmak için fırsat sunuluyordu. Diğer taraftan etraflıca düşünmesine fırsat bırakılmadan acilen bir karar vermesi isteniyordu; Musavi her an köyden ayrılabilirdi ve gün ışığının kaybolmasına da çok zaman kalmamıştı. Eğer bir hata yapılırsa, istihbarat sağlam değilse veya dışarıdan gelen bir detay ya da umulmadık bir senaryo gözden kaçarsa, ortaya bir felaket çıkardı. Arens, Barak'a baktı.

Barak, "Terörist bir örgütün liderinden ve simge durumundaki bir düşmandan söz ediyoruz. Bir daha böyle bir fırsat ortaya çıkıncaya kadar çok zaman geçebilir" dedi. "Bu fırsat elimize bir daha geçse bile, siyasi nedenlerden dolayı infaz etmemizi engelleyecek birçok koşul söz konusu olabilir. Elimizdeki şey bir kereye mahsus, tek fırsattır."

Arens bir süre durakladı. "Öldürmek zorunda olmadığınız bir kişiyi öldürmek felakettir" dedi.

"Bakan" dedi Sagie. "Bir komutan olarak harekete geçmemiz gerektiği sezgisine sahibim."

Her daim insanları neyin harekete geçireceği konusunda keskin bir duyuya sahip olan Barak, gelip dronun görüntülerini bizzat izlemesi için meslekten bir havacılık mühendisi olan Arens'i harekât odasına davet etmeyi denemeye karar verdi. Bakan kabul ederek kısa sürede geleceğini belirtti. Aynı zamanda askeri sekreteri Tuğgeneral Yeremi Olmert'e Başbakan İzak Şamir'i aramasını söyledi. Saat 14.35'ti; Arens'e, Şamir'in her zaman yaptığı gibi eşinin hazırladığı öğle yemeğinden sonra kestirdiği söylendi.

Aradan kırk beş dakika geçmişti. Saat 15.20'de yüzleri teşhis edilemeyen bir grup insan Şeyh Harb'in dul eşinin evinden ayrılarak dört araçlık bir konvoya geçti. Konvoy kısa süre yol aldıktan sonra bir Hizbullah aktivistinin Jibchit'teki evinin önünde durdu. Bu, bir başka bilgiyi ortaya çıkarıyordu: Şii örgütün üst düzey yöneticileri o pazar, o evde bir toplantı yapacaktı. Bu, orada Lübnanlı bir bakanın bulunmadığı anlamına geliyordu çünkü bakanlar böyle bir toplantıya katılmazlar, toplantı bitene kadar arabada da bırakılmazlardı. Bu durumda Hizbullah dışında üst düzey birinin konvoyda seyahat ediyor olma ihtimali büyük ölçüde azalırken Musavi'nin orada bulunma ihtimali daha da artıyordu.

Sagie, Barak'a hiçbir surette kesinlik söz konusu olmasa da saldırmayı önerdiğini söyledi. Mor ise ortaya daha muğlak bir seçenek koyuyordu: "Bütün koşullar Musavi'nin orada olduğunu gösterse de istihbarat döngüsü tamamlanmamıştır. Bu yüzden, saldırıp saldırmamaya karar vermek şimdi komutana bağlıdır."

Barak kararını verdi. Hava kuvvetlerine helikopterleri göndermelerini emretti, bir başka telefonla da Arens'i koşulların değiştiğine ikna etti. Arens saldırı için onayını verdi.

Devamında, saat 15.30'dan hemen sonra Barak başbakanlık bürosunu aradı. Hâlâ hiç kimse Şamir'le konuşmamıştı. Şamir uyuyordu ve ona ulaşmak için tüm girişimler başarısızlıkla sonuçlanmıştı. Eşi de kestiriyor, kimse telefona cevap vermiyordu.

Herkes, Şamir'in her gün saat dört civarı yaptığı gibi bürosuna dönmesini bekliyordu. Sorun şuydu ki akıp giden her dakika,

yaklaşan karanlık nedeniyle operasyonu olanaksız hale getiriyordu. Konvoy saat 15.50'de köyden ayrılmaya başladı. Hoparlörden dron operatörünün sesi geldi: "Hareket başlangıcı."

Harekât odasındaki gerilim zirveye ulaşmıştı. Yaklaşan senaryoyu tarihi bir fırsat olarak gören Barak, personelden birini kaldırarak yerine oturdu, dron komutasıyla ve kontrol karavanıyla sağlanan radyo bağlantısının başına geçti ve bir taraftan konvoyun Jibchit'ten Beyrut'a gidişte kullanabileceği olası güzergâhı analiz ederken diğer taraftan aynı anda hava kameralarını nereye çevirecekleri konusunda onları yönlendirdi. Barak, harekât odasının onlarca fit aşağısındaki Kanarya'da bulunan hava kuvvetleri komutanıyla görüştüğü hattı açık tutuyordu. Kanarya'dan Apache helikopterlere, "Havalanın, hepiniz havalanın" emri geldi.

Şamir 15.55 civarı bürosuna ulaştı. Öncesinde hiçbir bilgiye sahip olmadığı bir hedefli öldürme operasyonuyla ilgili bir dakikayı geçmeyen bir bilgilendirme dinledi. Yine de tereddütsüz şekilde onayını verdi. "Öldürsünler onu" dedi. Arens'in askeri sekreteri Barak'ı bilgilendirdi, Barak hava kuvvetleri komutanına, "Hepsi sizin" dedi.

Konvoy 15.57'de tekrar hareket etmeye başladı. Dron, konvoy Jibchit'in kuzeyinden yavaşça ilerlerken ve Zahrani Nehri'nin üzerindeki köprüden geçerken onu izliyordu. Sonra araçlar hızlandı, bir Range Rover öndeydi, iki Mercedes onu takip ediyordu, aralarında yüz yardalık [91.5 metrelik – ç.n.] bir mesafe vardı, ikinci Range Rover ise en arkadaydı.

Saat 16.05'te operatör, Apache pilotları için konumu tam olarak belirlemek amacıyla, "20 saniye sonra yol batıya doğru kıvrılıyor" raporunu geçti.

Öncü saldırı helikopterindeki pilot, "Bölgeye yaklaşılıyor; [lazer] işaretçiyi aktifleştirin" dedi.

Dron komuta karavanındaki operatörlerden biri, "İşaretçi aktif" dedi.

Pilotlardan biri telsizden, "Göremiyorum" diye bildirdi ama bir süre sonra, "İşaretleme alındı" raporunu geçti; bu, lazer izini hedef üzerinde şimdi görebildiğini ifade ediyordu.

Kanarya görev komutanından, "Hedefin tam teşhisi" şeklindeki doğrulama geldi. Saat 16.09'da Apache pilotuna, *"Rashai, rashai.*

Tekrar ediyorum: *Rashai*" dedi. Amerikan askeri lisanındaki "hücum iznine" benzeyen bu ifade İbranicede "yetki sende" anlamına geliyordu.

Apache pilotu tek bir Hellfire füzesi ateşledi.

Füze konvoydaki üçüncü aracı vurdu. Mercedes alev topu halinde havaya uçtu. Ancak diğer istikametten sivillere ait arabaların hedefe doğru gelmediğinden emin olmak için hiç kimse yolu ileriye doğru taramamıştı. Aslında bir sivil araba vardı ve Mercedes füzeyle vurulduğunda ona çok yakındı. O araç da alevler içinde kaldı.

İkinci füze konvoydaki ikinci Mercedes'e ateşlendi: Hedef yine tam isabetle vuruldu.

Yol kenarında durmuş olan iki Range Rover'dan birinin kapıları açıldı, insanlar dışarı çıktı ve kaçmaya başladı. Dron operatörlerinden biri o anları, "Oradaydık, her hareketi izliyor, hava kuvvetlerinin hava kontrol birimine iletiyorduk" diye hatırlayacaktı.

İkinci Range Rover iki Mercedes'teki yaralıları alarak Nebatiye yönüne doğru hızla uzaklaştı. Kanarya arabayı takip eden dron operatörlerine, "Vurun onu" emrini verdi. Saat 16.32'de iki diğer Apache için aracı lazerleriyle işaretlediler, helikopterler onu da imha etti. Araçtan dalga dalga duman yükseliyordu. Daha sonra Apache'ler makineli tüfeklerle alanı kurşun yağmuruna tuttu.

Harekât odasındaki mutlak sessizlik sona ermişti. Barak, meslektaşlarının omuzlarına vurarak ve onları İngilizce "Well done" [Aferin – ç.n.] sözcükleriyle kutlayarak dışarı çıktı.

İyi ama Musavi ölmüş müydü? AMAN subayları kendi bürolarında Musavi'nin ölümüyle ilgili nihai doğrulamayı bekliyorlardı. Saat 18.00 civarı nihai doğrulama geldi. Musavi gerçekten de üçüncü arabadaydı. Eşi ve oğlu da oradaydı.

Operasyonun başlangıcında AMAN harekât odasına tüyo vermiş olan 504 ajanı, sonraları Musavi'nin eşi Siham ve altı yaşındaki oğlu Hüseyin'in de aynı araçta yolculuk yaptığından bahsettiğini iddia edecekti. Operasyona katılan diğer kişiler bunu bilmediğini iddia ediyordu ama Meir Dagan ajana inanıyordu. "AMAN'ın en azından Musavi'nin eşinin arabada bulunduğunu bilmediği iddiası olay sonrası uydurulmuştu. Biliyor olmalıydılar, aksi takdirde onlar bir avuç aptaldır. Musavi'nin eşinin Jibchit'te birinci derece akrabaları vardı, gidip onları ziyaret etme fırsatını kaçırmasına hayatta imkân yoktu."

Barak, saldırıdan iki saat sonra Hizbullah'ın muhtemel tepkilerini ve misillemelerini kestirmeye çalışmak amacıyla bürosunda bir toplantı düzenledi. Güvenlik alarmı ve halkla ilişkiler basamakları değerlendirildi. Hemen ardından İsrail televizyonu haber bültenini "cesur bir operasyon" diye adlandırdığı saldırıyla ilgili bir haberle açtı. Savunma Bakanı Arens stüdyoya gidip haberlerde boy gösterme zahmetine katlandı. "Bu, tüm terörist örgütlere bir mesajdır" dedi, "kimin bizimle bir hesabı olursa, o hesap bizim tarafımızdan kapatılır."

Yani başka bir hesap daha açılana kadar bunun da kapatılması gerekiyordu.

23

MUĞNİYE'NİN İNTİKAMI

Abbas Musavi'nin kömürleşmiş cesedi tamamen yanmış olan Mercedes'ten çıkarıldı. Cesedin durumu yüzünden Hizbullah'ın alışılagelmiş ritüellerini yerine getirerek açık tabutlu bir cenaze töreni düzenlemek olanaksızdı. Bunun yerine cesetten geriye kalanlar temizlendi, kefene sarıldı ve itinayla oyulmuş ahşaptan özel olarak yapılan, mavi-gri renklere boyanan ve gümüş metal tutacaklar takılan görkemli bir tabuta yerleştirildi.

Hizbullah liderleri, gömme işini âdet olduğu üzere ilk yirmi dört saat içinde yapmak konusunda aceleci davranmadılar. Birincisi güvenlik sorunları vardı. Genel sekreterin araç konvoyuna yapılan saldırının yarattığı şok o kadar büyüktü ki İmad Muğniye cenaze töreninin de bir katliam alanı olabileceğinden korkuyordu. Bununla birlikte üst düzey İranlıların da katılabilmesi için cenaze töreninin ertelenmesi gerekiyordu. Hizbullah İran tarafından kurulmuştu, liderleri gündelik uygulamalarında İslam Devrimi Muhafızları Ordusu'ndan (İDMO) etkileniyorlar, Tahran'daki Ayetullahlar rejiminin dini otoritelerini kabul ediyorlardı. İran ise kendi cephesinden Hizbullah'ı Ortadoğu'daki baş müttefiki olarak görüyordu.

Humeyni'nin 1989'da hayatını kaybetmesinin ardından yerine geçen İslam Devrimi'nin ruhani lideri Büyük Ayetullah Ali Hamaney, "Seyyid Abbas'ın şehit edilmesi direniş sürecinin bir dönüm noktasıdır" diyerek örgütteki dengeyi sağlayıp onu sakinleştirmek, bu zor anlarında açık bir destek sergilemek ve acilen yeni bir genel sekreter seçmek için bir heyet gönderdi.

İsrail'de saldırı gerçekleştirilmeden önce Musavi'nin ölümünün ardından neler olacağına ilişkin ciddi bir tartışma yapılmamıştı. Onların perspektifine göre Hizbullah'ın çeşitli üyeleri arasında önemli bir fark yoktu, kimse de Musavi'nin yerine kimin getirilebileceğini, bu değişikliğin İsrail için iyi mi kötü mü olacağını sorgulama zahmetine katlanmamıştı. O zamanlar AMAN'da görev yapan bir subay, "Bizim bakış açımıza göre onların hepsi karanlık"

diyordu. Suikasttan sonra AMAN'ın en iyi tahmini, İranlıların Musavi'nin en çok bilinen ve popüler yardımcısı Subhi el Tufeyli'yi atayacakları yönündeydi.

Yanılıyorlardı.

Musavi'nin defnedilmesinin hemen ardından İran heyeti, Hizbullah'ın on iki kişilik dini liderler konseyi olan Şûra Konseyi toplantısına katılarak İran Cumhurbaşkanı Haşimi Rafsancani'nin bir halef önerisinde bulunduğu mesajını ilettiler. Hemen ardından konsey, otuz iki yaşında mütedeyyin bir vaiz olan Seyyid Hasan Nasrallah'ın atandığına ilişkin kararını açıkladı.

İsrailliler Musavi'nin öldürülmesinden sonra Hizbullah'ın uslanacağı gibi bir yanılsamaya kapıldıysa bile, Nasrallah'ın atanması kısa sürede gözlerini açmalarını sağladı. Ortaya çıktı ki meğer karanlığın bile gölgesi varmış. Nasrallah karanlıktan daha karanlıktı.

Nasrallah 1960 yılında Beyrut'un kuzeydoğusundaki Bourj Hammoud adlı bir Şii mahallesinde dokuz kardeşin en büyüğü olarak dünyaya geldi. Aile çok dindar olmamasına rağmen, diğer çocuklar Beyrut civarında bulunan mahallelerdeki sokaklarda ya da sahilde oynarken, bir çocuk olarak Hasan inanca yönelik bir sempati besliyor ve zamanının çoğunu camide okuyarak geçiriyordu.

1975 yılında iç savaşın patlak vermesiyle birlikte aile Güney Lübnan'a taşınmış, Nasrallah burada, Sur yakınlarındaki bir camide Humeyni'yle bağlantıları olan çok sayıda titiz Şii vaizin dikkatini çekmişti. Vaizler daha yüksek derecede dini eğitim görmesi için onu Irak'ın Necef kentine gönderdiler, burada Abbas Musavi'yle tanışarak onun gözde müridi oldu. İkili, 1978'de Saddam'ın Şii öğrencileri sınır dışı etmesinin ardından Lübnan'a döndüğü zaman Musavi bir eğitim merkezi kurdu; Nasrallah eğitim merkezinin önde gelen hocalarından biri olmuştu, çok sayıda hayranını kendisine çekiyordu. Nasrallah ve müritleri, Hizbullah'ın 1982'deki kuruluşuyla birlikte toplu halde örgüte katılarak gerilla savaşında aktif rol almaya başladılar. Nasrallah sonraki yıllarını bir Hizbullah birliğine komuta etmekle İran'da yüksek dini eğitimini ilerletmek arasında gidip gelerek geçirdi.

Bir televizyon röportajında İsrail için, "Kanserli tümör, bu kirletici mikrop" diyordu, "Arap ve İslam dünyasının kalbinde emperyalist bir ileri karakoldur. Bir savaş toplumudur; kadınıyla erkeğiyle

savaşçılardan oluşan savaşçı bir toplumdur. Bu oluşumda sivil toplum diye bir şey yoktur." Anlam açıktı: Kaç yaşında ve hangi cinsiyetten olursa olsun tüm İsrailliler cihat için meşru bir hedefti.

Nasrallah'la önceki hocası arasında yavaş yavaş ideolojik bir anlaşmazlık ortaya çıkıyordu. Musavi, Lübnan'daki en önemli siyasi ve askeri güç olan Suriyelilerle daha fazla işbirliği yapmayı savunuyordu; Suriyeliler Hizbullah'ın İsrail'e karşı eylemlerini olumlu karşılıyor hatta Suriye üzerinden örgütün milis gücüne geniş çaplı silah sevkiyatı yapmaları konusunda İranlılara izin vermeyi kabul ediyorlardı. Buna karşın Nasrallah, pagan kâfirler olarak değerlendirdiği bir İslam mezhebi olan Aleviliğe mensup Esad ailesi rejimiyle her türlü işbirliğine karşı çıkıyordu.

İki adam, İsrail'e yönelik yaklaşımlarında da ayrışıyordu. Musavi İsrail'i ikincil bir mesele olarak değerlendiriyor, kaynakların çoğunun Lübnan'daki hükümet düzeneğinin kontrolünü ele geçirmek için harcanması gerektiğine inanıyordu. Nasrallah ise önceliğin İsrail'e karşı gerilla savaşı olması gerektiğini belirtiyordu.

Nasrallah tartışmayı kaybetti; Musavi genel sekreterliğe getirildi, Nasrallah ise Hizbullah temsilcisi olarak görev yapmak üzere İran'a sürüldü. Lübnan'a ancak Suriye'yle olan bağlar konusundaki muhalefetini geri çektiğini ve İsrail'e karşı mücadele konusunda Musavi'nin otoritesini kabul ettiğini deklare ettikten sonra dönebildi.

Tüm bunlar 1992'nin Şubat ayında değişti.

İronik bir şekilde, Hizbullah ve İranlı sponsorları Musavi'nin öldürülmesinden önce kendilerini Lübnan'da siyasi ve askeri bir güç olarak sağlamlaştırmayı İsrail'e saldırmaktan daha önemli görüyorlardı. 1980'li yıllarda Hizbullah içerisinde Nasrallah'ın öncülüğündeki aşırıcı fraksiyonun teşvikiyle İsraillilere karşı gerilla saldırıları düzenlense de bunlar yüksek öncelikli değildi ve hiçbir surette örgütün verebileceği zararın göstergesi değildi.

Ancak hedefli öldürme sonrası öncelikler değişti. İran Devrim Muhafızları, Nasrallah'ın yaklaşımını tercih ederek güneydeki düşmanlarının hakkından gelmenin, birincil öncelikleri olması gerektiğine inanmaya başladılar. Artık Hizbullah'ın öncelikle İsrail işgalinden kurtulmadan Humeyni devrimini Lübnan'a ihraç etmeyi başaramayacağı kanaatine varmışlardı.

Nasrallah'ın yeni politikayı uygulamasını emrettiği kişi, on üç yıl önce Beyrut'taki fahişeleri ve uyuşturucu tacirlerini dizkapaklarına ateş ederek cezalandıran; İslami Cihat'ı kurarak Amerikalı, Fransız, İsrailli askerlerin ve diplomatların bulunduğu kışlaları ve apartman dairelerini imha etmek için buralara intihar bombacıları göndermiş gerilla ideoloğu; seksenli yıllarda İsrail'in öldürmeyi hatta yerini dahi tespit etmeyi başaramadığı, pürüzlü fotoğrafın üzerindeki hayalet; "aşırıcı, pervasız psikopat", Hizbullah'ın askeri şefi İmad Muğniye'ydi. Dagan, "Kusura bakmayın ama Nasrallah'ın televizyondaki mükemmel boy gösterişlerine rağmen Hizbullah'ın askeri gücünü inşa etmek Muğniye'nin sorumluluğundaydı, Nasrallah'ın değil" diyordu. "Örgüt, o ve ona yakın bir grup eleman yüzünden İsrail devletine yönelik stratejik bir tehdit haline geldi."

Muğniye zaten yıllardır taktiksel açıdan bir baş belası haline gelmişti. İsrail 1985'te kuzey sınırlarını korumak için Güney Lübnan dahilinde, bölgesel bir şerit şeklinde IDF tarafından kontrol edilen bir güvenlik bölgesi oluşturmuştu. Amaç düşman kuvvetlerini İsrail'e bağlı sivil yerleşimlerden olabildiğince uzak tutmak ve onlarla yaşanacak çatışmaları özellikle Lübnan topraklarına hapsetmekti. Bunun yanı sıra İsrail, kendi askerlerinin canını korumak için, büyük çoğunluğu Lübnan ve Hizbullah bünyesindeki Filistinlilerin yeminli düşmanları olan bölge köylerindeki Hıristiyanlardan ve Şiilerden oluşan Güney Lübnan Ordusu (GLO) isimli bir vekil milis kuvveti kurmuştu. GLO'nun kullanılması, İsraillilerin Hizbullah'ı asimetrik savaş yürüten bir gerilla ordusu olmaktan ziyade sadece sınırına yönelik nadir bir tehdit olarak görmesine yol açıyordu. Çoğunlukla GLO'ya mensup birkaç asker zaman zaman öldürülüyordu ama IDF'nin bakış açısına göre mevcut statüko, Hizbullah güçleriyle topyekûn bir çatışmaya girilmesine tercih edilebilirdi.

Ancak Muğniye artık Nasrallah tarafından salıverilmişti, Musavi'nin katledilmesinin intikamı hızlı oluyordu. Katledilmiş lider için düzenlenen cenaze töreni biter bitmez Hizbullah savaşçıları batı Celile'yi roket yağmuruna tuttu. Beş gün boyunca hayatı felç edecek şekilde, sakinlerinin çoğunun bomba sığınaklarına hapsolduğu İsrail'in kuzeydeki topluluklarını bombaladılar. Bu, o zamana kadar Hizbullah'ın tüm tarihi boyunca İsrailli sivil topluluklara karşı kullandığı en ağır ateş gücüydü.

Sadece bir kişi ölmüştü –Gornot HaGalil'deki komünal çiftlik köyünden Avia Alizada adlı altı yaşındaki bir kız– ancak Nasrallah'ın ve Muğniye'nin İsrail'e verdiği mesaj netti: Artık Hizbullah'a yönelik her eylem beraberinde sadece IDF'ye yönelik değil aynı zamanda Kuzey İsrail'deki sivil topluluklara yönelik de doğrudan bir saldırıyı beraberinde getirecekti.

İsrail buna Şii köylerini top ateşine tutarak ve Güney Lübnan'daki kuvvetlerini takviye ederek yanıt verdi. İsrailliler bunun, çatışmanın bu özel raundunun sonu olacağını; Hizbullah'ın, Musavi'nin katledilmesine yönelik sergilediği güç gösterisinden en azından geçici bir süre için de olsa tatmin olacağını umuyordu.

Ne var ki Muğniye, birkaç günlük roket yağmurundan çok daha görkemli şeyler planlıyordu: Niyeti yurtdışında diplomat olarak veya başka resmi sıfatlarla görev yapan binlerce kişiyle birlikte dünyadaki Yahudi topluluklarını hedeflemekti ki İsrail bu kişilerin güvenliğinden kendisini sorumlu görüyordu. Muğniye'ye göre tüm dünya savaş alanıydı. Oyunun kurallarını yeniden yazmak istiyordu: Hizbullah'ın varlığına yönelik herhangi bir önemli saldırı, sadece Nasrallah'ın "bölge" (İsrail ve Lübnan) olarak adlandırdığı yerde değil, aynı zamanda o bölgenin ötesinde de, yani dünyanın dört bir tarafındaki İsrailli ve Yahudi hedefler için de karşılığını bulacaktı.

Muğniye ilk olarak Türkiye'de vurdu. 3 Mart 1992'de İstanbul'daki bir sinagogun yakınlarında patlayıcı bir madde infilak etti, mucizevi bir şekilde hiç kimse ölmedi. Dört gün sonra İsrail büyükelçiliğinde güvenlik bölüm şefi olan Ehud Sadan, kendilerini Türkiye Hizbullahı olarak adlandıran bir grubun üyeleri tarafından arabasının altına yerleştirilen bombanın patlamasıyla öldürüldü. Muğniye oradan Arjantin'e geçti: 17 Martta bir terörist Buenos Aires'teki İsrail büyükelçiliğinin önünde bomba yüklü bir aracı patlatarak aralarında İsraillilerin, beş Arjantinli Yahudinin ve yakınlardaki bir okuldan yirmi çocuğun bulunduğu yirmi dokuz kişiyi öldürdü. İki yüz kırk iki kişi de yaralandı. Beyrut'taki bir Batılı haber ajansına konuşarak suçu üstlenen İslami Cihat Örgütü, bu eylemin Musavi'nin kendisiyle birlikte aynı araçta yanarak can veren oğlu Hüseyin'in anısına gerçekleştirildiğini ve bunun [kendi ifadeleriyle – ç.n.] "İsrail'in varlığı ortadan kalkana kadar durmayacak olan açık uçlu bir savaşta İsrailli düşmana karşı gerçekleştirmeye devam ettiğimiz saldırılardan biri" olduğunu deklare etti.

Muğniye'nin bu kadar çabuk bir şekilde Türkiye'de ve Arjantin'de saldırılar düzenlemeyi başarabilmesi İsraillileri şaşırtmıştı. Ancak sonraları Muğniye'nin bu ve kati surette diğer birçok operasyonu, fırsat doğduğu anda hayata geçirmek üzere yıllar öncesinden planlamış olduğu kafalarına dank etti. Mossad ve CIA'in Karşıterörizm Merkezi (KM) tarafından yapılan derinlemesine inceleme, Buenos Aires bombalamasını gerçekleştiren timin, Hizbullah'ın "özel araştırma kolu – 910. Birim" tarafından Avrupa ve Birleşik Devletler de dahil olmak üzere tüm dünyaya yerleştirilen kırk beş uyuyan hücreden biri olduğunu ortaya çıkardı. 910. Birim, milis gücünün en iyi ve en dirençli iki yüz ila dört yüz adamından oluşan gizli ve elit kuvvetinin kod adıdır, bu adamların çoğu İran'da Devrim Muhafızlarına bağlı Kudüs Tugayları tarafından eğitilmektedir.

Karşıterörizm Merkezi'nden Stanley Bedlington, "Hücrelerin amacı, İsrail tarafından Lübnan'daki Hizbullah'a yönelik bir saldırı girişimi olması durumunda Ortadoğu'nun dışında derhal cevap verilebilmesini sağlamaktı" diyordu. Mesela Buenos Aires bombacıları, Paraguay'da, Brezilya ve Arjantin sınırına ve büyük Iguazú Şelalesi'ne yakın bir şehir olan, çok sayıda Lübnanlı Şii siyasi göçmenin yerleştiği Ciudad del Este'de filizlenmişti. Hücre, Musavi'ye yönelik saldırıdan çok önce, ihtiyaç duyulduğu anda kullanılmak üzere muhtemel İsrailli hedefler üzerine bol miktarda bilgi toplamıştı. Muğniye, Musavi cinayetinden sonra bir ekibe Lübnan'dan ayrılarak Ciudad del Este'ye geçmesini emretmiş, yerel kaynaklar ekibe istihbarat, araçlar, patlayıcılar ve bir de intihar bombacısı temin etmişti.

Ne var ki İsrailliler saldırının hemen ardından misilleme yapmamaya karar verdi. Bazı Mossad elemanları Güney Amerika'da agresif bir yanıt verilmesinden yanaydı. Bir Mossad ekibi Ciudad del Este'ye gitti. "Cehennem diye adlandırılan bir kent" şeklinde bildiriyorlardı. "Açık ve yakın bir tehlikeden bahsediyoruz. Bir sonraki saldırı yolda."

Ancak Mossad başkanları umursamazlıkla yanıt veriyordu, bunun nedeni büyük ölçüde herhangi başka bir yanıtın Mossad açısından önemli bürokratik değişiklikler gerektirmesiydi. Eğer İsrail, Hizbullah'ı küresel bir tehdit olarak değerlendirmeye başlarsa, mesele Mossad'ın sorumluluğu altına girecek, o zamana dek son derece zayıf bir varlık gösterdiği Güney Amerika'ya yoğun bir şe-

kilde konuşlanma da dahil olmak üzere geniş ölçekli kurumsal yeniden düzenlemeler gerektirecekti. Mossad'ın üst düzey yönetimi bunun yerine Buenos Aires'teki saldırıyı istisnai, bir kereye mahsus, Hizbullah'ın şans eseri elde ettiği bir başarı olarak değerlendirmeyi tercih ederek Şii örgütü, IDF'nin ve Şin Bet'in Güney Lübnan'da üstesinden gelmesi gereken yerel bir olay olarak görmeye devam etti. Yine de Muğniye'nin mesajı net bir şekilde anlaşılmıştı; İsrail uzun yıllar Hizbullah liderlerinin canına kastedecek herhangi bir girişimden kaçındı.

Muğniye Buenos Aires'te amaçlarına ulaştığına inanarak şimdilik Ortadoğu'nun dışındaki arenada daha fazla saldırı gerçekleştirmek için yaptığı planlara ara verdi. Ancak uyuyan hücreleri uyandırmaktan kaçınırken aynı zamanda güvenlik bölgesindeki provokasyonlarına devam ediyordu. Hizbullah'ın performansı aydan aya, yıldan yıla gelişiyor, cüretkârlığı artıyordu. İran'ın cömertçe yardımları sayesinde çok yönlülüğü gittikçe artan elektronik sistemler kullanıyor, IDF'nin telsiz konuşmalarını dinliyor, İsrail'in uzaktan patlatma ekipmanından etkilenmemeleri için yol kenarlarına yerleştirdiği patlayıcı maddeleri daha da geliştiriyor, GLO'ya casuslar yerleştiriyor, IDF birliklerine intihar bombacıları gönderiyor ve Güney Lübnan'daki İsrail tahkimatlarını zapt etmeyi amaçlayan yıldırım baskınlar düzenliyordu.

Nasrallah, İsrail kamuoyunun ruh durumunu, ölü ve yaralılara yönelik hassasiyetini iyi anlıyordu. Milis gücü operasyonlarının video görüntülerini çekerek Hizbullah'ın El Manar televizyonunda yayınlıyordu. Bu görüntüler daha sonra İsrail'de derlenerek çoğunlukla İsrail kanallarında tekrar yayınlanıyordu. Stratejik olmaktan ziyade taktiksel olan bu yayınlar amacına ulaşıyordu: Zamanla Hizbullah'ın başarılarını yansıtan çok sayıda videonun izlenmesi, Lübnan'da bir IDF varlığının sürmesine ilişkin ulusal fikir birliğinin sorgulanmasına yol açıyordu. İsrail ise buna, Hizbullah mevzilerine ve Hizbullah'ın aktif olduğu yerlerdeki yerleşimlere sürekli bombardımanlar düzenleyerek yanıt veriyordu.

Muğniye belli ki İsrail'in nasıl olsa kırmızı çizgiyi geçtiğine inanıyordu. İsrail'deki hiç kimse onu harekete geçirecek tek bir belirgin eylem gösteremezdi ama Buenos Aires saldırısından iki yıl sonra Muğniye, Ortadoğu dışında bir başka saldırı daha düzenledi.

11 Mart 1994'te bir intihar bombacısı tonlarca patlayıcı yüklü bir kamyoneti Bangkok'un kenar mahallelerinden İsrail büyükelçiliğine doğru sürdü. Eğer saldırı başarılı olmuş olsaydı yüzlerce kişinin ölmesine veya yaralanmasına yol açacaktı. Neyse ki adamın şehit olmak konusunda tereddütleri vardı; kamyoneti büyükelçilik yakınındaki yolun ortasında durdurdu ve kaçtı.

İsrail bu kez bir yanıt vermenin gerekli olduğuna karar verdi. Soru, ne tür bir misillemeye girişileceğiydi. Başbakanlık bürosundaki istişarelerde AMAN subayları Hizbullah'ı vurmanın yeterli olmayacağını; bundan ziyade sponsorları olan İranlıların hedef alınması gerektiğini söylüyorlardı. İran Devrim Muhafızları Ordusu'nun Kudüs Tugayları komutanı Ali Reza Asgari'nin suikast için uygun bir aday olduğunu öne sürüyorlardı. Bu öneriyle aynı zamanda operasyonun sorumluluğu da Mossad'a geçmiş oluyordu.

Ancak Başbakan Rabin İranlıların işin içine karıştırılmasına pek istekli değildi, zaten İsrail istihbaratından hiç kimse Asgari'nin nerede olduğunu ve onu öldürebilecek kadar yakınına nasıl girebileceklerini bilmiyordu.

Ama Rabin'in uygun gördüğü bir başka hedef elbette vardı. O bahar, iki 504. Birim ajanı Hizbullah'ın Lübnan-Suriye sınırının yakınında bulunan Ein Dardara kampını öğrenmişti, kampta eğitim süreci devam ediyordu. Bir İzci dronundan çekilen hava fotoğrafları ve 8200. Birim tarafından yapılan telsiz iletişimi dinlemeleri bunu doğruluyordu. İsrail Hava Kuvvetleri savunma helikopterleri saldırı gerçekleştirdi. Kampta eğitim gören elemanlar helikopterlerin makineli tüfeklerinden korunmak için ümitsizce dört bir yana dağıldılar. Ellisi öldürüldü, ellisi de yaralandı. Eğitim görenler arasında kıdemli Hizbullah yetkililerinin oğulları ve Tahran'daki yetkililerle bağlantı halindeki İran Devrim Muhafızlarına mensup diğer kişiler de bulunuyordu. Bir İsrailli yetkili, "Aşağı yukarı birilerinin İngiltere'deki Eton College'ı[56] bombalaması gibi bir şeydi" diyordu.

Hizbullah'ın radyo istasyonları, baskını "barbarca" diye nitelendiriyor ve "her düzeyde kapsamlı bir cevap" sözü veriyordu. Muğniye kırk altı gün sonra bir kez daha Buenos Aires'te saldırdı. 18 Temmuz 1994'te bir intihar bombacısı, patlayıcı yüklü bir

56) Eton College: İngiltere'nin en eski ve köklü özel okullarından biri. Bu okulda önemli kişilerin çocukları eğitim görmektedir. (ç.n.)

minibüsü Arjantinli Yahudilerin AMIA isimli toplum merkezinin önünde infilak ettirdi. Yedi katlı bina çöktü, seksen beş kişi öldü, yüzlerce kişi yaralandı. Enkazın altından tüm cesetleri çıkarmak haftalar aldı.

Bu ikinci bombalama Hizbullah'ın teşkil ettiği uluslararası tehdide ilişkin çıplak gerçeklik konusunda nihayet İsrail istihbaratının gözünü açmıştı. İki yıl önce yerel bir olay gibi gözüken şeyin, Şii topluluklarının desteklediği, İran büyükelçiliklerinin koruması altında bulunan dünya çapındaki bir şebekenin işi olduğu ortaya çıkmıştı.

İsrailliler bu önemli kabiliyetlerin –ki bir AMAN elemanı bunlar için "şimdiye kadar herhangi bir Filistinli örgütten gördüklerimizin çoğundan daha iyi" diyordu– öncelikle İmad Muğniye'nin kafasından doğduğunu anlamışlardı.

İsrail misillemesi iki aşamalı olarak gelecekti. Birinci aşamada Mossad, Muğniye'nin diğer erkek kardeşi Fuad'ı öldürecekti. Daha sonra Mossad elemanları Muğniye'nin Fuad'ın cenazesine katılmasını bekleyecek, onu ya oracıkta öldürecek ya da ona yönelik sonu suikastla bitecek bir takip operasyonu başlatacaklardı. Fuad'ın ölmesi gerekiyordu çünkü İsrailliler, dosyalarında sadece pürüzlü bir fotoğraf şeklinde yer alan Muğniye'yi başka türlü nerede bulacaklarına ilişkin en ufak bir fikre dahi sahip değillerdi.

Ancak Kaserya, Beyrut'ta tek başına bu işin üstesinden gelemezdi. Bu yüzden yerel ajanların görevlendirilmesi gerekiyordu; sonunda 1982'deki Lübnan Savaşı'nda İsrailliler tarafından hapse atılmış, Mossad'ın Kesişme dairesi tarafından devşirilmiş Ahmed El Halak isimli genç bir Filistinli üzerinde karar kıldılar. Halak, para dışında gözle görülür hiçbir ideolojiye sahip olmayan bir külhanbeyiydi. Kaçak eşya ticareti yapıyor ve kişileri koruduğunu ileri sürerek para sızdırıyordu, bu sayede Beyrut'un Mossad'ı ilgilendiren daha tehlikeli bölgelerine erişebiliyordu. 1994'e kadar Kesişme'nin şehirdeki en kilit ajanlarından biriydi. Zaman zaman Kıbrıs'ta görüştüğü ajan yöneticisinden aldığı emirlerle hareket eden Halak, Fuad Muğniye'nin, Al-Safir'in Şii mahallesinde bulunan hırdavat dükkânını tesadüfen ziyaret ediyormuş gibi gözükeceği bir bahane buldu ve birkaç ay içinde onunla arkadaşlık kurdu.

21 Aralık 1994'te, akşama doğru saat 5'ten birkaç dakika önce Halak ve eşi Hanan arabalarını Fuad'ın dükkânının önüne park

etti. Halak, Fuad'ın orada olduğundan emin olmak için içeri girdi, onunla dükkân sahibine ödemek için aldığı borç hakkında kısaca sohbet etti ve ayrıldı. Eşi hızlıca arabadan indi ve çift yürüyerek uzaklaştı. Dükkândan yaklaşık yüz yarda kadar uzaklaşınca Halak arkasını döndü, dükkâna ve dışarıya park edilmiş araca baktı ve elini cebine soktu. Arabanın bagajında bulunan elli kilogramlık güçlü patlayıcı infilak etti; Fuad'ın dükkânı yerle bir oldu, kendisiyle birlikte yoldan geçen üç kişi öldü ve on beş kişi ciddi bir şekilde yaralandı.

Bombalamadan sonra Hizbullah tarafından yayımlanan bir açıklamada şu ifadelere yer veriliyordu: "Beyrut'ta bulunan Al-Safir'in bir mahallesinde yer alan alışveriş bölgesinde, sivillere yönelik olarak bu suçu işleyen cani elin kimliği konusunda bir şüphe yoktur. Tekrar tekrar savrulan tehditlerin ardından bugün, Siyonist düşman ve onun yıkıcı teşkilatları, bir grup insana karşı alışveriş yaptıkları sırada alçakça bir suç işlemiştir."

Cenaze ertesi gün defnedildi. Mossad'ın mezarlığa giden güzergâha ve mezarlığın farklı noktalarına gönderdiği dört gözcüsü vardı. Ama Muğniye hileyi görmüştü: Mossad'ın kendisini beklediğinden korktuğu için cenazeden uzak durdu.

Bu arada Hizbullah da hemen Halak'ın peşine düştü. Halak, kendisini İsrail'e götürecek bir denizaltıyla randevulaşmak suretiyle sahile ulaşarak kurtuldu. (Ülke dışına uçmayı planlamış olan Hanan ise havalimanı yolunda yakalandı, vahşice sorgulandı ve on beş yıl ağır hapis cezasına çarptırıldı.) Mossad, Halak'ı yeni bir kimlikle bir Güneydoğu Asya ülkesine gönderdi ancak Halak oraya bir türlü uyum sağlayamadı. Onunla iletişim halinde olan bir Kesişme ajanıyla yaptığı görüşmede, "Bu insanları anlamıyorum; küçük ve tuhaflar" şeklinde yakınıyordu. Mossad altı ay sonra kendisini Celile'deki bir Arap kasabasına yerleştirmeyi teklif etti ama Halak Lübnan'a dönmek konusunda ısrar etti. 1996'nın Mart ayında Hizbullah'a çalışan İsrailli bir çifte ajan öğle yemeği davetini kabul ettirerek onu tuzağa düşürdü. Halak sürüklenerek kamyonete bindirildi, Beyrut'a götürüldü ve burada Muğniye ve arkadaşları tarafından kendisine işkence yapıldı. Sonrasında Lübnanlı yetkililere teslim edilerek ölüm cezasına çarptırılıp bir idam mangası tarafından kurşuna dizildi.

Abbas Musavi'nin alelacele katledilmesinin üzerinden üç yıldan fazla süre geçmişti. Kanlı bir intikam döngüsü içerisinde düzinelerce insan ölmüş ancak Hizbullah, Musavi'den katbekat daha kudretli ve etkili olan yeni lideri Nasrallah'la birlikte daha da güçlenmişti.

Tümgeneral Uri Sagie, "Hizbullah'ın vereceği tepkiyi doğru şekilde öngöremedim" diyordu. "İmad Muğniye'yi doğru bir şekilde değerlendiremedim." Savunma Bakanı Arens ise şunu kabul ediyordu: "Çok aceleci bir karar verme süreciydi."

O zamanlara dönersek, örneğin Genelkurmay Başkanı Ehud Barak gerçekleri kabul ediyordu fakat hata olduğunu kabul etmiyordu. "Mesele işin yapıldığı sırada olayların nasıl gözüktüğüdür" diyordu. "Musavi'yi bir tehdit olarak tanımlamıştık, onu vurmanın doğru olduğunu düşündük. Bu, o an için doğru düşünceydi. O zamanlar Musavi'nin yerine daha önemsiz ve daha etkisiz gözüken Nasrallah'ın getirileceğini, onun bu kadar muazzam güçte bir lider olacağını öngörmek çok zordu. Aynı zamanda, operasyonlarda üstün yetenekli biri olduğu ortaya çıkan Muğniye'nin iki numaralı adam olacağını bilmek de zordu."

Muğniye 1995'te hayattaydı ve artık o, İsrail'in düşmanlarından yalnızca biriydi.

24

"SADECE TEK BİR ANAHTAR; KAPAT, AÇ O KADAR"

Biri tamamen İsrailli askerlerle dolu iki otobüs, 16 Nisan 1993 tarihinde Ürdün Vadisi'nde bir yerleşim yeri olan Mehola yakınlarındaki bir yol kenarı büfesine ait alana park edilmişti. Kısa süre sonra bir araba yol kenarından hızla otobüslere yaklaştı.

Sonra infilak etti.

Teröristlerin vermek istediği zararla kıyaslandığında neyse ki gerçek kayıplar nispeten daha az oldu. Bir büfede çalışan, yakınlardaki köyden bir Filistinli hayatını kaybetti, sekiz kişi de hafif şekilde yaralandı. Ancak Şin Bet soruşturmacıları, aracın içerisinde şoförünün kömürleşmiş kalıntılarıyla birlikte patlayıcı madde olarak kullanılan mutfak tüpü silindirleri bulunduğunu belirtiyordu: Bu bir intihar bombacısıydı.

O zamanlar intihar saldırıları yeterince yaygındı ama o noktaya kadar bunların tümü İsrail'de değil, başka yerlerde yapılmıştı. Mehola saldırısı İsrail içinde benzer bir bombalama dalgası başlattı. Bir yıl içinde intihar bombacıları ülkenin her yerinde kendilerini patlatıyorlardı. On bir ayda yüzden fazla İsrailliyi öldürüp binden fazlasını yaraladılar.

Şin Bet'in üst düzey yetkilileri nerede hata yaptıklarını, durumun nasıl bu kadar korkunç hale geldiğini anlamaya çalışıyorlardı. Saldırıların çoğunun sadece üç adam üzerinden yürüdüğünü keşfetmeye başlamışlardı. Ama bunlardan ikisi, Ahmed Yasin ve Salah Şehade İsrail zindanlarındaydı. Üçüncü kişi olan Yahya Ayyaş ise Polonya'daydı; ya da onlar öyle olduğuna inanıyorlardı.

Bırakalım patlayıcı maddeleri nasıl hazır hale getirdiklerini, bu kadar fazla sayıda intihar bombacısını nasıl devşirip ölüme gönderdiklerini; İsraillilerin bu üç adamın kendi aralarında nasıl iletişim kurdukları konusunda bile bir fikri yoktu.

Yasin, Al-Jura adlı Filistin köyünde doğmuş, 1948 savaşında mülteci konumuna düşmüş, sonunda da ailesiyle birlikte Mısır yönetimindeki Gazze Şeridi'ne yerleşmişti. Birçok genç Filistinli gibi Müslüman Kardeşler'e katılarak orada kendisinden iki yaş büyük, Ebu Cihad olarak bilinen karizmatik lider Halil el-Vezir'le tanışmıştı. El-Vezir, o zamanlar Mısır hükümetiyle uyuşmazlık içindeki Müslüman Kardeşler'le anılmasının kendisi için bir engel olabileceğinden korkuyordu, bu yüzden kendi yolunda devam etmek için örgütten ayrıldı. Ancak sessiz ve içine kapanık Yasin, hayatındaki gerçek ilahi görevi bulduğuna inanıyordu ve İslam ilminde bir dâhi olduğu ortaya çıkmıştı.

1967'deki Altı Gün Savaşı'nda Arapların aldığı yenilgi sonrası, El-Vezir İsrail'e karşı muazzam bir gerilla savaşı seferberliği başlatırken, İsrail'in son tahlilde ancak güçle yıkılacağına inanırken, Yasin farklı bir sonuca ulaşmıştı. O, Arapların yenilgisinin kendi ahlaki zaaflarının bir sonucu olduğuna, laik ve çürümüş rejimlerin Allah'tan çok uzaklaştığına inanıyordu. Bu yüzden kurtuluş İslama içten bağlılıktan geçiyordu. Sürekli *"Al-Islam hua al-Khal"* – "Çözüm İslamdır" diyerek Ruhullah Humeyni'nin destekçilerini coşturmak için Farsçada kullandığı sloganın aynısını Arapça olarak dillendiriyordu.

Yasin 1960'ların sonlarında ve 70'lerin başlarında, kendisinin lideri olacağı, İslami değerlere dayalı bir hareket geliştirme çabaları çerçevesinde camiler ve İslami eğitim kurumlarıyla birlikte aynı zamanda refah ve sosyal yardımlaşma dernekleri kurmuştu. Tiz bir sesle konuşan ve çocukluk çağında geçirdiği bir kazadan dolayı tekerlekli sandalye kullanan zayıf ve ince bir adam olarak Yasin, Gazze'de dini işler yapan duyarlı bir sosyal reformcu görüntüsündeydi. Şin Bet onun kesinlikle İsrail için bir tehdit olmadığına inanıyordu.

Aslında çoğu Şin Bet elemanı Yasin'i severdi. Yasin, FKÖ'nün aksine faaliyetlerini gizlemeye çalışmıyor, hatta İsrailli yetkililer ne zaman onunla görüşme talebinde bulunsa onlarla uzun uzun sohbet ediyordu. Aristo kod adlı, o zamanlar Gazze'ye gönderilmiş kıdemli bir Şin Bet subayı, "O mükemmel derecede hoşsohbet biriydi, Siyonizmin tarihi ve İsrail'in politikaları konusunda bilgili, zeki ve oldukça cana yakındı" diye hatırlıyordu. "Sorguladığımız FKÖ'lü teröristlerden çok farklıydı."

Arafat'ın bölgelerden destek toplayıp dünya çapında tanınmasıyla birlikte, en iyisi Yasin'i kendi haline bırakmak gibi gözüküyordu. 1980'lerin sonunda AMAN başkanı olan Amnon Lipkin-Shahak, "Şin Bet bir anlamda cihatçıları güçlendirdi" diyordu.

1990'larda Şin Bet başkanlığı yapan Ami Ayalon, "Teşkilat, İslamcı unsurları destekleyen faktörlerden biriydi" diyordu. "Düşüncemiz, FKÖ'nün Filistin ulusal hareketine yönelik bir denge unsuru yaratabilmek için, ulusal bir içerik taşımayan İslamı cesaretlendirmek yönündeydi – en azından o zamanlar buna inanıyorduk." Ümit edilen şey, okulöncesi kurumlardaki, kliniklerdeki, gençlik merkezlerindeki ve camilerdeki sosyal faaliyetleri savesinde gitgide popüler hale gelen Müslüman din adamlarının El Fetih'in desteğini elde ederek Arafat'ı zayıflatmasıydı.

Gazze'deki Müslüman Kardeşler o zamanlar çoğunlukla politik hırslar taşımayan sosyal bir hareket olarak görülüyordu. 1960'larda ve 70'lerde bu büyük oranda doğruydu. Ancak daha sonra Ayetullah Humeyni İran'da şahı devirdi. Mütedeyyin ve mübarek bir âlim bir devrime öncülük etmiş, bir ordu ve işleyen bir hükümet kurmuştu. Sadece kendisi gibi Şii olanlara değil, her yerdeki Müslümanlara İslamın sadece camilerdeki vaazlarla ve sokaklardaki hayır işleriyle sınırlı bir din olmadığını, aynı zamanda siyasi ve askeri güç için bir enstrüman olduğunu göstermişti – İslam hükmeden bir ideoloji olabilirdi, İslam her şeyin çözümüydü.

Filistin topraklarında vaizlerin tonu değişmeye başlıyordu. 2005'te Şin Bet'in başına geçen ve kariyerinin büyük çoğunluğunu Filistin halkının derinliklerinde faaliyet yürüten bir istihbarat elemanı olarak geçiren Yuval Diskin, "İslamı karakterize eden teoloji kaybolmaya başlamıştı" diyordu. "Edilgenlik ve uzun bir süreç olan insanların kalplerini 'kurtuluş' için hazırlamayı beklemek, yerini aktivizme ve mücadele için, cihat için verilen vaazlara bırakıyordu. Mütevazı, ezik kişiler çok enerjik aktivistlere dönüşüyordu. Bu burada, Gazze'de olduğu gibi tüm Ortadoğu ve Afrika'da da oluyordu. Onlar daha üstün bir kişisel düzeye sahipti ve ideolojik olarak FKÖ'lülerden daha çok adanmışlardı, 'bilmen gerekeni bil' prensibini de o zamana kadar gördüklerimizden çok daha iyi hayata geçiriyorlardı. Biz de bizim dışımızdaki Batı dünyası da bu süreçleri gerçek zamanlı olarak göremiyorduk."

Yasin erken adapte olanlardan biriydi, ki Şin Bet bu gerçeği 1984'te tamamen tesadüfen keşfetti. Bir gün Filistinli genç bir aktivist, El Fetih tarafından desteklenen terörizm faaliyetlerine katıldığı gerekçesiyle Gazze'de gözaltına alındı. Ayrı bir sorgulama odasına götürülerek burada Şin Bet sorgucusu Micha Kubi (Aşkelon otobüsünü kaçıran teröristleri Şin Bet'in öldürmesinden hemen önce sorgulayan ve daha sonra olay hakkında yalan söylemeyi reddeden kişi) tarafından sorgulandı.

Şüpheli konuşuyor, bilgi kırıntıları veriyordu ancak Kubi onun çok önemli bir sırrı içinde tuttuğunu, söylemediğini sezinlemişti. Kubi, Filistinlinin kulağına bir şey söyleyecekmiş gibi eğildi. Sonra uzun kolunu gerdi, eli kalça hizasından hızla havaya kalktı ve avuç içiyle adamın yüzüne bir tokat atarak adamı sandalyeden düşürüp duvara savurdu. Kubi Arapça, "Bana anlattığın bunca zırvayı dinlemek istemiyorum" diye bağırdı. "Şimdi bana gerçekten ciddi şeyler anlatmaya başla yoksa bugün buradan sağ çıkamazsın."

Adamı konuşturacak olan işte bu tehditti. Sorgulama sonucunda kısa sürede ortaya çıktı ki Şeyh Yasin, lideri Abdallah Azam adında bir Filistinli olan Ürdün'deki Müslüman Kardeşler'in aşırıcı kanadının emirleri altında faaliyet yürütüyordu. Azam o zamanlar, Kuzeybatı Pakistan'da büyük bir kent olan Peşaver'de de etkindi; burada zengin bir Suudi Arabistanlı müteahhit ailenin bir üyesiyle tanışmış ve onu aynı militan cihatçı ideolojiye kazandırmıştı. Zengin Suudi, ailesinin parasını örgütü finanse etmek ve fanatik İslamcıları desteklemek için kullanmaya başlamıştı; bu fanatik İslamcıların bir kısmı, CIA'in, Sovyetler'in Afganistan'daki işgaline karşı vekâlet gücü yaratma çerçevesinde kurduğu eğitim kamplarından geçmişti. Adamın adı Usame bin Ladin'di.

Azam'ın Ürdün'deki adamı, Ürdün'deki ve Suudi Arabistan'daki zengin kişilerden elde ettiği parayı Yasin'e gönderiyor, o da bu parayı silahlı hücreler kurmak, İsrail'e karşı bir cihat başlatmaya hazırlanmak için kullanıyordu. İsrailli yetkililer, sorgulanan Filistinliden elde edilen bilgiler sayesinde Yasin'i tutuklayarak en yakın bağlantılarını yakalamaya başladılar. Bu adamlardan en önemlisi, meslekten bir sosyal hizmet uzmanı olan, eğitimli ve keskin zekâlı Salah Şehade'ydi. Yasin sayesinde sofu bir Müslüman, sonunda da hocasının başyardımcısı olmuştu, örgütün gizli faaliyetlerinin başındaki isimdi.

Şeyh ve adamları tarafından kandırıldıkları için öfkeli olan Şin Bet personeli, ellerindeki mahkûmlara çok sert muamelede bulunuyordu. Çözülen ilk kişi ağır şekilde dövülen, uykusuz ve aç bırakılan Şehade oldu. Şehade'nin klostrofobisi vardı ve Şin Bet bundan faydalandı; kendisini gözleri, elleri ve ayakları bağlı halde bir kilere kapatarak fareler ve hamamböceklerinin çıkardığı seslerin kaydını çaldı. Şehade dışarı çıkarılması için yalvarıyordu, çıktığında Kubi onu bekliyordu.

Kubi, Şehade'ye vereceği bilgiler karşılığında yemek yiyebileceğini söyledi. Yorgun ve aç Şehade, ilk konuşanın kendisi olduğunun açığa çıkarılmaması şartıyla bunu kabul etti.

Çözülen bir sonraki kişi ise kendisine yönelik hiçbir fiziksel araç kullanılmamış olmasına rağmen Yasin'in bizzat kendisi oldu. Sorgulamayı, Şin Bet sorgulayıcısı Aristo yürütüyordu. Aristo şunları söylüyordu:

> "Evini haftalarca gözetlediğimiz için, saygı duyulan ve evli kadın bir taraftarının sürekli Şeyh Yasin'i ziyarete geldiğini, ona beslediği hayranlıktan ve onun zor yaşantısını daha zevkli hale getirmek istediğinden dolayı onunla yatağa girdiğini biliyorduk. Bir sorgulama sırasında ona doğru eğilip kulağına şöyle dedim: 'Senin hakkında her şeyi biliyorum. Sana en yakın kişilerle neler konuştuğunu biliyorum. Kimin ne zaman seni ziyarete geldiğini biliyorum. Ne zaman ereksiyon yaşayıp ne zaman yaşamadığını biliyorum.'
> Kadından bahsetmemiştim ama o tam olarak neyi kastettiğimi biliyordu, bu yüzden durumunu derhal tekrar değerlendirdi. Hiçbir şansı olmadığını, eğer konuşup detayları bize doğru şekilde vermezse, kadınla ilgili hikâyeyi yayacağımızı ve kendisini çok utanç verici bir duruma düşüreceğimizi biliyordu."

İnsanlar tarafından aşağılanma korkusunun işe yarar bir taktik olduğu kanıtlanmıştı. Bir başka üst düzey tutuklu soyunduruldu ve saatler boyu sorgucunun karşısında çıplak bekletildi. Sorgucular adamın penisinin anormal biçimde küçük olduğunu gördü, bunu etrafa yayacaklar korkusuyla o da konuşmaya başladı.

Yapılan sorgulamalardan Yasin'in şiddet içerikli cihat için uzun süredir hazırlık yaptığı ortaya çıktı. 1981'den beri adamlarına IDF üslerine girerek silah ve mühimmat çalmalarını emretmiş, böylece

büyük miktarlarda silah biriktirmişlerdi. Örgütün ilk cephaneliğini oluşturan toplamda kırk dört ateşli silahın yeri tespit edildi.

Sorgulama, Yasin'in Salah Şehade komutası altında küçük bir askeri birlik kurduğunu ortaya çıkardı. Bu birlik iki farklı bölümden oluşuyordu; biri dik başlı Filistinlilere karşı faaliyette bulunacak, diğeriyse İsrail'e karşı cihat yürütecekti. Yasin ve adamları, Yasin'in yardımlaşma örgütünün spor ve kültür komiteleri tarafından yürütülen eğitim programlarını gözlemleyerek her iki birim için personel seçiyorlardı; bu komiteler onlara kimin fiziksel olarak zinde olduğunu, kimin örgütsel yeteneğe sahip olduğunu, harekete yönelik ideolojik sadakat beslediğini gösteriyordu.

Kubi, gözaltındakilerin hepsini sorguladıktan sonra yazdığı özette Şehade'nin adamları için "çok zeki, ortalamanın biraz üstünde eğitime sahip, fanatik düzeyde dindar, kendi alanlarında sürekli hareket halinde olan ve" istihbarat için "içlerine sızmanın neredeyse imkânsız olduğu" gözlemini yapıyordu. Raporu tartışılmak üzere Şin Bet'in üst kademelerine gelmişti. "Ama" diyor Aristo, "Avrum [teşkilat direktörü Avraham Shalom] raporla uğraşmaya hiç gerek olmadığını, ondan bir zarar gelmeyeceğini söyledi. Yasin ve çetesini [Yidiş dilinde 'kaybedenler' veya 'felce uğrayanlar' anlamındaki argo kelime olan] *Tzileigerim* diye adlandırıyordu. Avrum için kendisinin üzerindeki siyasi kademeleri –yani Likud hükümetini ve FKÖ'den tiksinen Şamir'i– memnun etmenin ve o kendine özgü tebessümüyle onlara, Arafat'a önemli bir darbe vuracak sofistike bir plan üzerinde gizlice çalıştığını söylemenin önemli olduğu izlenimine kapıldım. Tarihsel perspektiften bakıldığında belki haklıydı, gerçekten de sofistike bir plan vardı; plan o kadar sofistikeydi ki hem kendisi hem de tüm Şin Bet onu tamamıyla gözden kaçırdı."

Yasin, bir dizi silah hırsızlığı işine karıştığı için on üç yıl hapis cezasına çarptırıldı fakat bir yıl sonra Ahmed Cibril'in FHKC'siyle yapılan bir mahkûm değiş tokuşu çerçevesinde serbest bırakıldı. Derhal bıraktığı işe –örgüt altyapısını inşa etmeye– yeniden başladı. Yasin'in olağanüstü bir hafızası vardı, çeşitli elemanlar, operasyonlar ve posta kutuları için tasarladığı 1500 kod adı ezbere biliyordu. Her üyenin özgeçmişini ezbere söyleyebiliyordu, teknolojik yeniliklere ve Ortadoğu'nun güncel meselelerine şaşırtıcı derecede hâkimdi.

Yasin, ileriki yıllarda ayrıca intihar saldırılarının kullanılmasını savunan doktrinini de geliştirerek yaydı. Müritleri yararlansın diye, kesinlikle yasak olan intiharla, dini bir buyruk olan ve şehide, hatta onun ailesine bile cennetten bir yer garantileyen savaş meydanında kişinin kendisini feda etmesi durumu arasındaki farkı anlatıyordu. Yasin'in buyruğuna göre intihar eden kimse ehil bir İslam şeyhinin duasını almışsa, ölen kişi kişisel nedenlerle hareket etmiyordu, aksine o, Allah rızası için cihat yolunda düşen bir şehit olarak görülürdü.

Şin Bet ise bu arada sancılı bir geçiş sürecindeydi. Teşkilat, Aşkelon otobüsü olayının ve sonrasının yarattığı bir dizi şokla baş etmeye çalışıyordu. Kısa süre içinde teşkilat liderlerinin çoğunun yerine daha genç insanlar getirildi, bu insanların profesyonel olgunluğa erişmesi ise zaman alıyordu. Çok sayıda casus subayı ve soruşturmacı, bu zaman dilimi içerisinde üstlerini aşırı İslamın yarattığı tehlike konusunda uyardıklarını, ancak teşkilatın bunun üstesinden gelemeyecek kadar çaresiz olduğunu söylüyor. 1987'nin sonlarında Birinci İntifada patlak verdiğinde Yasin, Gazze ve Batı Şeria'da çoktan en önemli dini-siyasi figür haline gelmişti; yüzlerce üyeye ve binlerce taraftara sahip bir hareketin başında bulunuyordu. Yasin o aralık ayında cihadın başladığını ilan etti. Örgütüne İslami Direniş Hareketi adını verdi; bu ismin Arapçasının baş harflerinden oluşan kelime, aynı zamanda "coşku" anlamına gelen "Hamas"tı.

Sonraki aylarda Şin Bet'e hareketle ilgili parça parça raporlar gelmeye başladı ve 1988'de harekete karşı geniş çaplı bir operasyon planlandı. Şin Bet 180 kişiyi ele geçirerek yoğun bir sorgulamaya tabi tuttu ancak yakalanan kişilerin tümü iyi hazırlanmıştı, en önemli bilgi kırıntısını açık etmediler: Yakalanıp gözaltına alınanlar arasındaki en kıdemli üye olan Salah Şehade gizli bir askeri kanat inşa etmişti ve şu anda da ona komuta ediyordu. Başlangıçta o ve Yasin, eğri ve zeki adam, bu askeri kanada Ariel Şaron'un efsanevi komuta birliğinden esinlenerek 101. Birlik adını vermişti. Daha sonra isim, 1930'larda İngiliz ve Yahudi hedeflere saldırılar düzenlemiş olan Filistinli bir liderin anısına İzzeddin El Kassam Tugayları Özel Birliği olarak değiştirildi.

Şehade, dışarıya gizlice şifreli mesajlar göndermek suretiyle askeri kanadı cezaevinden yönetmeye devam ediyordu. Yasin 1989'da

birliğin Mahmud el Mabhuh ve Muhammed Nasr adlı iki üyesini, iki İsrailli askeri kaçırıp öldürmeleri için görevlendirdi. Adamlar İsrail plakalı bir araçta pusuda bekliyordu. Bulundukları kavşakta askerlerin otostop çektiklerini biliyorlardı, bu İsrail'de çok yaygın bir durumdu, buradan geçen birçok sürücü, kısa izinde olan askerlere evlerine gitmeleri veya üslerine dönmeleri konusunda yardımcı olmaktan mutluluk duyardı.

El Mabhuh, yirmi yıl sonra Al Jazeera televizyonuna askerlerden biri olan Ilan Saadon'u nasıl ele geçirdiklerini şöyle anlatacaktı:

> "Dindar Yahudiler gibi giyinmiştik, hahamlar gibi başımızda takkeler vardı. Kavşağa başka bir araç gelerek yolcularını indirdi. Arabada [yer kaplasın ve sadece bir otostopçu binebilsin diye] kutular vardı. Şoför bendim. Kutular benim arkamdaydı ve arkamdaki kapı bozuktu. Ona [Saadon'a] arabanın öbür tarafına geçmesini söyledim.
> Saadon bunu yaptı, arka koltuğa oturdu. Abu Sahib'le [arkadaşı olan Nasr'la] birlikte önceden bir işaret belirlemiştik; doğru zamanda işareti başımla ben verecektim çünkü önümdeki ve arkamdaki yolda neler olduğunu görebiliyordum. Kavşaktan yaklaşık üç kilometre sonra, Abu Sahib'e işareti verdim, o da Baretta marka silahını ateşledi. Onun [Saadon'un] güçlükle nefes alabildiğini duyuyordum... Yüzüne iki, göğsüne bir kurşun yedi, soluğu kesildi, oracıkta işi bitti. Sonra onu koltuğa yatırdık ve önceden belirlenmiş bir yere götürdük."

Mabhuh, Saadon'u kendisinin vurmak istediğini ama ne yazık ki bu ayrıcalığın keyfini arkadaşının yaşadığını ekliyordu. Her iki kaçırma olayında da El Mabhuh ve Nasr, zaferlerini kutlamak için askerlerin cesetlerini ayaklarının altına alıp kendi fotoğraflarını çektiler.

El Mabhuh ve Nasr, Şin Bet kendilerini tutuklayamadan Mısır'a kaçtı. El Mabhuh, Hamas'ın yurtdışındaki en önemli operasyonel kişilerinden biri haline geldi. İki katile lojistik destek sağlayan İzzeddin El Kassam Tugayları'nın diğer üyeleri tutuklanarak, yalancı infazlar ve sodyum pentotal enjeksiyonunu da içerecek şekilde işkenceye tabi tutuldu. Hepsi suçlarını itiraf etti; aralarından birine IDF üniforması giydirilerek Şerit'te tur attırıldı ve Saadon'un tüfeğini ve künyesini, aynı zamanda [Filistinlilerin – ç.n.] kullandıkları silahları nereye sakladıklarını göstermesi sağlandı.

Yasin cinayetlerdeki kendi payından dolayı müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

Maskeli iki adam 13 Aralık 1992 sabahı Batı Şeria'da bir kasaba olan Al-Bireh'teki Kızıl Haç bürosuna girerek danışma görevlisine bir mektup verdi. Görevliyi, kendilerinin ayrılışının üzerinden yarım saat geçmeden mektubu açmaması konusunda uyardılar.

Mektupta şunlar yazıyordu: "Bugün yani 13.12.1992 tarihinde, Hamas'ın kuruluşunun beşinci yıldönümünde işgal ordusunun bir subayı kaçırılmıştır. Güvenli bir yerde tutulmaktadır... İşgal yetkililerine, bu subayın serbest bırakılmasına karşılık olarak Şeyh Ahmed Yasin'in serbest bırakılmasını talep ettiğimizi bildiriyoruz."

Mektuba "Özel Birlik, İzzeddin El Kassam Tugayları, Askeri Kanat, Hamas" imzası atılmıştı. Mektuba aynı zamanda sınır polisi mensubu Kıdemli Başçavuş Nissim Toledano'ya ait polis kimlik kartının fotoğrafı da eklenmişti.

Başbakan ve Savunma Bakanı İzak Rabin, adam kaçıranların talebini kabul etmemeye, bunun yerine geniş ölçekli bir baskın ve tutuklama seferberliği başlatmaya karar verdi. Bu arada Şin Bet de biraz zaman kazanmaya çalışıyordu. Basın tarafından kendisiyle bir röportaj yapılmasını kabul etmesini ve destekçilerine, kaçırılan polis memuruna zarar vermemeleri talimatı vermesini söylemek üzere üst düzey bir yetkili olan Barak Ben-Zur, cezaevine Yasin'le görüşmeye gönderildi.

Şeyh tekerlekli sandalyesinde oturarak, bir battaniyeye sarılmış halde, "neredeyse içten bir tebessüm" eşliğinde Ben-Zur'u karşıladı. Birkaç röportaj verdi ve her bir röportajda kendisinden talep edilen açıklamayı tekrarladı.

Şin Bet, Yasin'in neden bu kadar nazik olduğunu ancak sonradan fark edecekti. Durumu öngörmüş ve adamlarına herhangi bir röportajda kendi söylediklerine kulak asmamalarını, kendisine riayet etmemelerini emretmişti çünkü verdiği mesaj büyük ihtimalle kendi isteğinin dışında verdirilmişti.

Cezaevi ne Yasin'in etkisini azaltmış ne de isteğini köreltmişti. Görüşmeler bitip kameralar kapatılınca Ben-Zur'a, "Asla barış olmayacak" diyordu. "Bize verdiklerinizi alacağız ancak silahlı mü-

cadeleden asla vazgeçmeyeceğiz. Ben, Şeyh Yasin hayatta olduğum sürece sizi temin ederim ki İsrail'le barış görüşmeleri olmayacak. Benim zaman problemim yok: belki on yıl belki yüz yıl; sonunda dünya üzerinden silinip gideceksiniz."

Hamas elemanları kendilerine önceden emredildiği gibi Yasin'in Toledano'ya zarar vermeme yönündeki açıktan talimatlarına kulak asmadı. O gece adam kaçıran dört kişi ninja kıyafetleri giyip yanlarına bıçak alarak Toledano'nun alıkonduğu mağaraya geldi. Ona, "İsrail'den senin karşılığında Şeyh Yasin'i serbest bırakmasını istedik" dediler. "Ama hükümetin reddetti, bu da askerlerin hayatının onların umurlarında olmadığının kanıtı. Üzgünüz ama seni öldürmek zorundayız."

Toledano ağlamaya başlamıştı. Serbest bırakılması için yalvarıyordu.

Hamas elemanlarından biri, "Son arzun nedir?" diye sordu.

"Eğer beni öldürmeye karar verdiyseniz, üniformam üzerimdeyken öldürün beni."

Hamas elemanları Toledano'yu boğazladılar, hâlâ yaşadığı anlaşılınca bu kez onu bıçakladılar.

Toledano'nun öldürülmesi Rabin için bardağı taşıran son damla oldu. Bir hafta önce de beş İsrailli, çoğunu Hamas'ın düzenlediği saldırılarda öldürülmüştü. Hamas'ın arz ettiği tehlikenin artık farkına varmış olan Rabin hükümeti, harekete karşı kararlı bir darbe indirmenin zamanının geldiğine karar verdi. Kimi Şin Bet elemanları Yasin'i cezaevinde zehirlemeyi teklif etti ki bunu yapmak nispeten kolaydı. Rabin, Yasin'in İsrail'in elindeyken can verdiğinin ortaya çıkmasının kaçınılmaz olarak isyanlara yol açacağı korkusuyla bu öneriyi hiç düşünmeden reddetti.

IDF Genelkurmay Başkanı Ehud Barak ise farklı bir alternatif öneriyordu: Hamas aktivistlerinin büyük oranda Lübnan'a sürülmesi. IDF Merkez Komutası Başkanı Tümgeneral Danny Yatom, "Hamas'a karşı birçok yöntem denemiştik" diyordu. "Ama bize öyle gözüküyordu ki, kimi nedenlerden dolayı, bu Lübnan'a sürgün etme işi gönderdiğimiz teröristlerin –ve gelecekte bunu hatırlayanların– motivasyonuna ciddi bir zarar verecekti."

Bu ahlaki, hukuki ve pragmatik açıdan sorunlu bir karardı. IDF ve Şin Bet bu işi gizli bir şekilde, dünyanın haberi olmadan yap-

mayı umuyorlardı, bu yüzden üzerlerinde yoğun bir zaman baskısı hissediyorlardı. 16 Aralık tarihinden başlayarak Hamas'la bağlantısı olduğundan şüphelenilen dört yüz kişiyi –bir tanesi bile son terör eylemleriyle doğrudan bağlantılı değildi– yakaladılar, gözlerini bağlayıp kelepçelediler, sonrasında da otobüslere doldurarak Lübnan sınırına götürdüler.

Ne var ki bir şekilde operasyonun haberi sızmıştı, İsrail'deki bir dizi sivil toplum örgütü, götürülenlerin aileleriyle birlikte sürgünleri durdurmak için Yüksek Mahkeme'ye dilekçe verdi, bu ise otobüs konvoyunun saatlerce gecikmesine yol açtı. Başsavcılık bürosu sürgünün aslında bir savaş suçu olduğuna inanarak hükümeti temsil etmeyi reddetti, bu yüzden Genelkurmay Başkanı Barak hâkimleri bizzat ikna etmeyi denemek için mahkemeye gitmek zorunda kaldı.

Başarılı da oldu ama aynı zamanda uluslararası bir skandal da patlak vermişti. Gönderilenlerin yaklaşık dörtte birinin otobüslere yanlışlıkla bindirildiği, aslında bu kişilerin Şin Bet'in sürgüne göndermek istediği kişiler olmadığı ortaya çıktı. Bu sırada Lübnan da sınırlarını kapatmıştı, bu yüzden otobüsler güneydeki İsrail tarafından kontrol edilen güvenlik bölgesiyle kuzeydeki Lübnan silahlı kuvvetleri ve Hizbullah tarafından kontrol edilen bölge arasındaki sahipsiz topraklarda sıkışıp kaldı.

IDF askeri polis eskortu sınır dışı edilen her bir kişiye nakit 50 dolar, bir palto, iki de battaniye vererek otobüsten inmeye zorladı, göz bağlarını ve plastik kelepçelerini çıkardılar. Sonra otobüsleri çevirerek İsrail'e dönüş yoluna koyuldular. Sınır dışı edilenler sonunda Hasbaya'nın Druze kasabası yakınlarındaki Marj-al Zuhour'da bir çadır kampı kurdular. Lübnan başlarda sürgüne gönderilenlerin sıkıntılarını artırıp İsrail hükümetini daha da zor durumda bırakmak için Kızıl Haç'ın yardım ulaştırma girişimlerine engel oldu.

Aslında sürgün Hamas'a gerçekten de ağır bir darbe indirmişti. Gelinen noktada örgütün iki üst düzey lideri Yasin ve Şehade bir İsrail zindanında, geri kalan liderlerse elektriksiz, iletişim araçlarından mahrum, ıslak ve perişan bir halde Lübnan'daki dondurucu, rüzgârlı bir yamaçtaki uzak bir çadır kampındaydı.

Fakat durum, bir grup Lübnanlının ziyarete gelmesiyle birlikte sürgünden bir hafta sonra köklü biçimde değişti. Grubun lideri kendisini Hizbullah'tan Wafik Safa olarak tanıttı, sürgündekileri

Genel Sekreter Nasrallah adına selamladı ve yardıma ihtiyaçları olup olmadığını sordu.

Ziyaret Nasrallah, İran Devrim Muhafızları Ordusu, Muğniye ve örgüt için bir çeşit dışişleri bakanı konumuna gelmiş olan Safa arasındaki bir dizi toplantının ardından gerçekleştirilmişti. Muğniye sürgünü ve Hamaslı grubun yaşadığı sıkıntıyı Tanrı'nın bir lütfu olarak görüyordu. Ona göre Hizbullah, ille de İranlı ya da Şii olması gerekmeyen partnerleriyle birlikte etkisini Lübnan sınırlarının ötesine yayma fırsatını kullanabilirdi ve kullanmalıydı. Sonunda diğerlerini de ikna etmeyi başarmıştı.

Militan Şiiler genel bir kural olarak Müslüman Sünni Filistinlilerle ittifak yapmaz. O halde bu, Sünni Müslüman Hamas'a yönelik şaşırtıcı bir jestti ve Hamas da haliyle başlangıçta tereddütlüydü. Bu temas onlara da doğal gözükmüyordu ama kesin bir açmazın içindelerdi ve ortak bir düşmana yönelik nefreti paylaşıyorlardı. Olumlu şekilde yanıt verdiler; eşek ve katır kafileleri kısa bir süre içinde sert geçen kışı çıkarabilmeleri için daha fazla kışa dayanıklı çadır, kalın giysiler, sobalar ve yakıtla birlikte büyük miktarlarda gıda, temizlik ve banyo malzemeleri getirmeye başladı.

Sonra sınır dışı edilenlerin yaşadıkları sıkıntıları dünyaya anlatmak için –kimileri Hizbullah kontrolü veya etkisi altındaki, kimileriyse güzel bir haber yapma peşindeki– Lübnan basını geldi. Ardından askeri eğiticiler ve terörizm eğiticileri geldi. Hamas, o zamana kadar muharip operasyon veya istihbaratla ilgili neredeyse hiçbir eğitim almamıştı. Bu açıdan sürgün onlar için de Tanrı'nın lütfu haline gelmişti.

Muğniye'nin, kayınbiraderi Mustafa Bedreddin'in komuta ettiği adamları, İran Devrim Muhafızları Ordusu'na bağlı Kudüs gücünden eğiticilerle birlikte kampa yakın ama sürekli kampla ilgili haberler yapan basının meraklı gözlerinden yeterince uzakta, korunan bir alan oluşturdular. Bu alanda iletişim, şifreleme, alan güvenliği, hafif silahlar, roketatarlar, casusluk ve karşı casusluk, şehir gerillası, göğüs göğüse çarpışma ve diğer konularda dersler veriliyordu.

Muğniye'nin eğiticileri, Batı Şerialı, yirmi sekiz yaşındaki bir elektrik mühendisinden özellikle etkilenmişti; Bir Zeit Üniversitesi mezunu Yahya Ayyaş tam da "Mühendis" diye bilinecekti. İranlılar

ve Hizbullah uzmanları ona, satın alması kolay ev malzemelerinden gizli bir şekilde nasıl patlayıcılar yapılacağını, çivi ve vidaları şarapnel olarak kullanmak suretiyle nasıl küçük ama ölümcül patlayıcı maddeler meydana getirileceğini ve nasıl bomba yüklü araçlar hazırlanacağını öğrettiler. Muğniye, Ayyaş'la ve diğer bazı yoldaşlarıyla, intihar saldırıları için potansiyel adayların bulunması ve devşirilmesinin yollarını, onlara nasıl yaklaşılacağını ve onları eylemi yapmaya ikna etmek gibi zor bir süreci nasıl idare edeceklerini konuşmak üzere bizzat kampa geldi.

Adamları ıssız bir dağda eğitildiği sırada Yasin'in örgütü de Batı Şeria ve Gazze'de yeniden inşa ediliyordu. Hamas yıllar içinde bir ABD vatandaşı olan Mousa Abu Marzook'un topyekûn komutası altında Basra Körfezi, Ürdün ve Birleşik Devletler'de aktivistlerden ve para toplayan kişilerden oluşan geniş bir ağ kurmuştu. Suudi Arabistan'dan varlıklı şeyhler, Körfez emirliklerindeki muadilleri ve batıdaki zengin Müslümanlar örgüte parasal katkıda bulunmuşlardı. Marzook, kitlesel sürgün sonrası yardımcılarından biri olan Muhammed Salah'ı yüz binlerce dolar nakit parayla birlikte Birleşik Devletler'den işgal edilmiş topraklara göndermişti.

İsrail üzerindeki uluslararası baskı günden güne tırmanıyordu. Basında sürekli kampla, BM Güvenlik Konseyi'nin sert kınaması ve yaptırım tehditleriyle, yeni yemin etmiş Başkan Bill Clinton ve Dışişleri Bakanı Warren Christopher'ın, hırçınlığı gittikçe artan karşı çıkışlarıyla ilgili haberler yer alıyordu. 1992'ye gelindiğinde Rabin, işlerin iyice sarpa sardığını fark ederek Christopher'ın; Güvenlik Konseyi'nde İsrail lehine yapılacak bir ABD vetosu karşılığında sınır dışı edilenlerin bir kısmının derhal, geriye kalanlarınsa yıl sonuna kadar ülkelerine dönmelerine yönelik önerisini kabul etti.

Sınır dışı edilenler muzaffer bir şekilde Gazze Şeridi ve Batı Şeria'ya döndü. Ayyaş, Batı Şeria'daki İzzeddin El Kassam Tugayları'nın komutanlığına getirildi, kısa süre sonra, 1993'ün Nisan ayında Mehola'da gerçekleşen ve teröristle birlikte bir sivilin öldüğü intihar saldırısını organize etti. Fakat Ayyaş bir sonraki saldırısı için bir dönüm noktası ânı, intihar saldırısını Filistinlilerin gözünde sonsuza kadar haklı ve meşru hale getirecek bir şeyler bekliyordu.

O an 25 Şubat 1994 tarihinde geldi: Haham Rabbi Meir Kahane ve Yahudi Savunma Birliği'nin izinden giden Brooklyn doğumlu, El

Halil yakınlarında bir yerleşim olan Kiryat Arba'ya göç etmiş Dr. Baruch Goldstein, yine bu şehirdeki Atababalar Mağarası'nda bulunan, her iki inançta da İbrahim'in gömüldüğü yer olarak kabul edilen İbrahimi Camii'nde ibadet eden Müslümanlara ateş açtı.

IDF envanterine kayıtlı bir Galil tüfeğiyle ve üzerinde IDF üniformasıyla bir buçuk dakika boyunca ateş eden Goldstein, dört şarjör değiştirmeyi başarmıştı. Sonra Müslümanlardan biri üzerine yangın söndürme tüpü atarak onu yere devirdi. İbadet edenler Goldstein'ın üstüne çullandılar ve onu öldürene kadar dövdüler. Etkisiz hale getirilene kadar ibadet eden yirmi dokuz kişiyi öldürmeyi, yüzden fazla insanı da yaralamayı başarmıştı.

Müslüman dünyasında bu eylemi, sadece masum insanlara karşı işlenen alçakça bir suç olarak değil, aynı zamanda Yahudilerin bizzat İslama karşı savaş ilanı olarak gören çok sayıda insan vardı.

İşte bu Ayyaş'ın beklediği andı. Saldırıdan önce kırk günlük yas ritüelinin geçmesini bekledi ve ardından, 6 Nisanda Ayyaş tarafından devşirilmiş bir intihar bombacısı, Batı Şeria'nın hemen kuzeyinde bulunan İsrail kasabası Afula'daki iki otobüsün yakınında kendisini havaya uçurdu, kendisiyle birlikte sekiz sivili öldürdü. Bir hafta sonra bir başka intihar bombacısı Hadera'daki otobüs durağında bulunan beş İsrailliyi öldürdü. Ayyaş, 19 Ekimde Tel Aviv'in göbeğine saldırdı; bir Filistinli, şehirdeki Dizengoff Caddesi üzerinde 5 numaralı otobüste intihar kemerini infilak ettirerek yirmi iki kişiyi öldürdü. Bombalamalar sürüyordu.

Şin Bet'ten Avi Dichter, "O zamana kadar tanıdığımız Filistinliler yaşamayı arzu ediyordu" diyordu. "Leyla Halid bile son hava korsanlığında ellerinde iki el bombası olmasına rağmen, tabancalı bir İsrail güvenlik görevlisiyle karşılaştığında kendisini havaya uçurmaya cesaret edememişti. 1993'teki değişim çarpıcıydı. bizi şaşırtmıştı. Teröristlerin gücü katlanarak artıyordu. Bir intihar bombacısının operasyonel yeteneğe ihtiyacı yoktur, sadece tek bir anahtar; kapat, aç o kadar. İntihar eylemcisi olmak için bekleyenler listesinde dört yüz kişi varsa, sorunun vahametini herkes görebilir."

Ayyaş'ın başarıları ve eylemlerinin Filistin sokaklarından gördüğü destek Hamas'ın rakiplerinin dikkatini çekiyordu. 11 Kasım 1994'te bir Filistin İslami Cihat (FİC) üyesi Gazze Şeridi'ndeki Netzarim Kavşağı'nda bulunan bir IDF merkezinde kendisini havaya

uçurarak üç yedek subayı öldürdü. 22 Ocak 1995'te bir İslami Cihat (İCÖ) üyesi, üzerine bir IDF üniforması giyerek Tel Aviv'in yirmi beş mil kuzeydoğusunda bulunan Beit Lid'deki bir otobüs durağında bekleyen kalabalık İsrail askerlerinin arasına daldı. Üzerindeki yirmi iki poundluk [yaklaşık 10 kiloluk – ç.n.] patlayıcıyı infilak ettiren bir düğmeye bastı. Muazzam patlamanın etkisiyle düzinelerce asker paramparça oldu. Diğerleri yardım çığlıkları atan yaralılara doğru koştuğunda ikinci bir intihar bombacısı da onların ortasında kendini havaya uçurdu. Onlardan sonra üçüncü bir teröristin daha harekete geçmesi bekleniyordu ama gözü kesmedi ve kaçtı.

O saldırıda yirmi bir asker ve bir sivil öldürülmüş, bazıları çok ağır olmak üzere altmış altı kişi yaralanmıştı. Başbakan ve Savunma Bakanı Rabin patlamanın hemen ardından olay yerine geldi; kavşakta hâlâ vücut parçaları ve kan lekeleri vardı. Rabin oradayken öfkeli vatandaşlar spontane bir protesto gösterisi gerçekleştirdi. Fakat protestocular teröre karşı değil, Rabin'e karşı sloganlar haykırıyorlardı. "Gazze'ye git" diye haykırıyorlardı ki bu, İbranicede "Cehenneme git" ifadelerine benzer şekilde algılanan bir küfürdü.

Büro şefi Eitan Haber'in sözleriyle "öfkeden kan beynine sıçrayan" Rabin, Tel Aviv'e dönüşünde savunma kuruluşunun tüm başkanlarını toplantıya çağırdı. "Bu çılgınlık sona erdirilmeli" dedi. "Bana imzalayacağım Kırmızı Sayfalar getirin."

25

"BİZE AYYAŞ'IN KELLESİNİ GETİR"

İzak Rabin, İsrail başbakanlığının ikinci döneminin böyle olacağını hayal etmemişti.

Rabin, hem güvenliği sağlama –ki teröre karşı savaşta uzlaşmaz, sert bir askeri lider olarak algılanıyordu– hem de İsrail'i içinde bulunduğu yalıtılmışlıktan kurtaracak, ekonomik refah getirecek ve İntifada'ya son verecek bir diplomatik girişimde bulunma vaatleriyle seçilmişti.

Rabin aslında Filistinlilerin topraklarının işgaline bir son verilmesi gerektiği kanısına varmıştı. Filistinlilerin niyetleriyle ilgili kuşku ve inançsızlık beslediği için oldukça zorlanarak da olsa Şimon Peres ve arkadaşları tarafından başlatılan Oslo sürecine razı olmuştu. Tüm bunlar, Başkan Clinton 13 Eylül 1993'te Beyaz Saray'ın çimenliğindeki imza töreninde Yaser Arafat'la el sıkışması için kendisini ikna ettiğinde yüzünden ve vücut dilinden belli oluyordu.

Rabin sürecin aşama aşama uygulanması gerektiğine inanıyordu; hemen kapsamlı bir anlaşma imzalamak yerine İsrail ilkönce sadece Gazze ve Eriha'dan çekilecekti. Bu, İsrail'in işgal edilmiş toprakların bir bölümünü Filistin Yönetimi'ne devretmesine, bir taraftan da Arafat'ın anlaşmadan doğan kendi yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğini sürekli kontrol etmesine imkân tanıyacaktı. Bu aynı zamanda Filistinli mültecilerin geri dönüş hakkı, Kudüs'ün statüsü, Batı Şeria ve Gazze'deki yerleşimlerin geleceği ve Filistin Yönetimi'nin egemen bir devlet olup olmayacağı gibi üzerinde uzlaşılamayan ana maddelerin kararlaştırılmasının ileri bir tarihe bırakılması anlamına da geliyordu. Rabin, bu meseleler belli bir aşamaya geldiğinde İsrail'de ortaya çıkması neredeyse kesin olan bölünme yaratacak tartışmayı bertaraf etmeyi umut ediyordu.

Ama yine de tartışmalar Rabin'in peşini bırakmadı. İsrail kamuoyunun büyük çoğunluğu Oslo Antlaşmalarının terör saldırısı olasılığını artırdığına, barış süreci ve toprakların Arafat'ın kont-

rolüne geçmesi yüzünden terörizmin yükselişe geçeceğine inanıyordu. İsrailli sağcıların yapmaları gereken tek şey Yasin'in –asla bir uzlaşma olmayacağına, Yahudi bir devletin varlığını asla kabul etmeyeceğine yönelik– sözlerini kelimesi kelimesine alıntılamak oldu. Aşırıcı yerleşimcilerden oluşan grupların küçük gösterileri olarak başlayan şey, İsrail'in bir ucundan bir ucuna yayılan bir protesto seferberliğine dönüştü; protestolar her bir terör saldırısının ardından daha da güçleniyor ve bizzat Rabin'e karşı tehlikeli bir kışkırtmaya odaklanıyordu. Bu protestolar Likud liderleri Ariel Şaron ve Benjamin Netanyahu tarafından kışkırtılıyordu.

Bu arada Filistinliler de artan bir hayal kırıklığı içerisinde topraklarının nasıl ellerinden alındığını izliyordu –Rabin yeni yerleşimlerin oluşturulmasını kısıtlamaya kısıtlamıştı ama bunu tamamen durdurmamış, hatta işgal edilmiş bölgelerdeki tek bir yerleşimi bile boşaltmamıştı– ve sürecin kendi devletlerinin kuruluşunu beraberinde getireceğine dair bir sezgileri de yoktu. Aynı zamanda Arafat, İslamcı muhalefetle bir çatışmaya girmekten kaçınmak istediği için gerillayla ve Hamas'ın ya da İslami Cihat'ın terörist intihar saldırılarıyla mücadele etmeye yönelik herhangi bir girişimden sakınıyordu.

1990'lı yılların ikinci yarısında Şin Bet başkanlığı yapan Ami Ayalon, "Taraflardan hiçbiri karşı tarafın taleplerinin anlamını kavrayamamıştı" diyordu. "Bu yüzden sonunda her iki tarafın da, büyük oranda haklı olarak, kandırıldıkları hissine kapıldıkları ortaya çıkmıştı. Biz güvenliğe, onlarsa bir devlete kavuşamamışlardı."

İsrail'in kuzey sınırlarındaki anlaşmazlıkları çözüme kavuşturma çabaları artık başarılı olmuyordu. [ABD – ç.n.] Dışişleri Bakanı Christopher, İsrail'in Golan Tepelerinden, belki de aynı zamanda Lübnan'dan çekileceği, Suriye'ninse Hizbullah'ın İsrail'e karşı eylemlerine son vermek için çaba harcayacağı bir barış antlaşmasına ulaşabilmek için İsrail ve Suriye arasında arabuluculuk yapıyordu. Ancak kayda değer bir ilerleme sağlanamamıştı. Suriye tarafından kışkırtılan, İsrail üzerinde baskı kurmaya çalışan Hizbullah, Lübnan'daki IDF kuvvetlerine kayıplar verdirmeye devam ediyordu.

Lübnan güvenlik bölgesindeki statüko İsrailliler açısından zayıflıyordu. IDF'nin saha komutanları öfkeliydi, harekete geçmek için kendilerine özgür inisiyatif tanınmasını talep ediyorlardı. Bu

komutanların en önde geleni, birçok kişinin gelecekteki genelkurmay başkanı olarak gördüğü, yeterince karizması ve özgüveni olan iriyarı Tuğgeneral Erez Gerstein'dı. Gerstein, çoğunlukla Amerika'nın hatalarından dersler çıkarmak açısından Güney Lübnan'la Vietnam arasında paralellikler görüyordu. "Dışarı çıkmak yerine taşaklarımızı kaşıyarak istihkâmlarda oturuyor, onlar [Hizbullah] gibi düşünüyor, onları beklemedikleri yerlerde vuruyor, komutanlarını öldürüyorduk" diyordu.

GLO mensubu askerler de memnuniyetsizdi, kendilerini ölüme gönderilen askerler gibi hissediyorlar, direnmekten kaçınıyorlardı. Milis gücü komutan yardımcısı Aql al-Hashem, en azından Hizbullah görevlilerini hedef almaları için yıllar boyu İsrail'i sıkboğaz etmişti.

Bu çağrılar duymazdan gelinmedi. 1 Ocak 1995'te, genelkurmay başkanlığına Ehud Barak'ın yerine Amnon Lipkin-Shahak getirildi. Kendisinden önceki genelkurmay başkanlarının gölgesinden kurtulmakta kararlı olan Lipkin-Shahak, Lübnan politikasını değiştirmeye karar verdi. O andan itibaren artık bu bir savaştı ve Hizbullah'a topyekûn düşman muamelesi yapılacaktı. Lipkin-Shahak'a kaynaklar lazımdı: İstihbarat ve sabotajlarla birlikte suikastlar konusunda marifetli özel operasyon timlerini toparlayabilecek personel.

Lipkin-Shahak ve IDF'nin komando savaşında önde gelen uzmanlardan biri olan Kuzey Kuvvetleri Komutanı Tümgeneral Amiram Levin, Hizbullah'a karşı kontrgerilla savaşı başlatmak üzere derhal (İbranicede fındık anlamına gelen) Egoz isimli yeni bir komando birliği kurdu. Birliğin ilk komutanlarından biri olan Moshe Tamir, "Egoz birliğinde geliştirdiğim taktiklerin büyük bir bölümü ... İngiliz ordusu tarafından, Himalayalar'da, Çinhindi'nde yürütülen savaşla ilgili uyarlanmış olan kitaplardan geliyordu. Aynı zamanda Amerikalıların Vietnam'daki, özellikle de alt düzeylerdeki deneyimleri öğreticiydi" diyordu. Tıpkı İngiliz ve Amerikan güçleri gibi, Cezayir'deki Fransızlar gibi, Tamir, Gerstein ve meslektaşları da kendilerine yeterli kaynakların verilmesi durumunda, zaman ve arkadan desteğin sağlanması durumunda Hizbullah'ı yenilgiye uğratmanın mümkün olacağına inanıyorlardı.

Egoz, Lübnan içlerinde, Hizbullah'ın kendini güvende hissettiği bölgelerde pusu kurmaya ve baskınlar düzenlemeye başladı, bun-

lar sayesinde milisleri şaşırtarak büyük çoğunluğunu öldürüyordu. Öldürülenlerden biri de hareketin liderinin oğlu Hadi Nasrallah'tı.

Levin, Gençlik Baharı Operasyonu'nda yer almıştı, Hizbullah komutanlarına yönelik hedefli saldırılar düzenlemenin büyük öneme sahip olduğunu görüyordu. Kısa süre önce Kuzey Komutanlığı Lübnan masasının başına getirilen Ronen Cohen yeni politikayı uygulamak zorundaydı. İkili, milis gücünün üst düzey yetkililerinden ziyade orta düzey elemanlarını, Güney Lübnan'daki komutanları öldürmeye yoğunlaşma kararı aldı. Levin, Hizbullah'a yönelik mücadelenin ikiye ayrıldığını düşünüyordu: Liderlerinden birini ya da Beyrut'taki faaliyetlerinin merkezini hedef alan operasyonlar ve Güney Lübnan'da yürütülecek bir tür taktiksel savaş. Birincisi belki Ortadoğu dışında bile aşırı tepkileri beraberinde getirirken ikincisine karşı verilecek yanıtın kapsamı dar olur, Lübnan ve Kuzey İsrail'le sınırlı kalırdı.

Mossad o zamana kadar bütün hedefli öldürmeleri İsrail dışında gerçekleştirmiş, IDF olsa olsa en fazla destek sağlamıştı. Ancak Mossad, Hizbullah'ı IDF'nin üstesinden gelmesi gereken bir sınır probleminden öte bir şey olarak görmüyordu ve teşkilat, öncelik sırasını değiştirmiş olsa bile Lübnan'da saldırgan bir şekilde faaliyet yürütmek konusunda neredeyse kabiliyetsizdi. "Kısacası" diyordu Cohen, "nitelikli Hizbullah hedeflerini vurmak istiyorsak, bunu bizim, IDF'nin kendi başımıza yapmamız gerektiğini biliyordum."

Musavi'ye yönelik olarak yapılan stratejik açıdan hatalı saldırı, Cohen'e iyi bir taktiksel model gibi gözüküyordu: Bir hedefi dron aracılığıyla tespit et, lazerle işaretle, sonra bir füze ateşle. Bu ucuz, etkili bir yöntemdi.

Kuzey Komutanlığı istihbaratı, daha çok Abu-Ali Rida olarak bilinen, Hizbullah'ın Nebatiye bölgesinin komutanı, Zawtar al-Charkiyeh köyünde yaşayan Rida Yasin adında bir kişiyi hedef olarak belirledi. Güney Lübnan'da orta düzey bir komutan olan Rida, profile mükemmel derecede uyuyordu ve kendisine, aynı kıdemdeki diğer komutanlardan daha farklı bir yolla ulaşılabilirdi.

Cohen, iki haftalık takibin ardından, kendisine Altın Arıkovanı kod adı verilen Rida'yla ilgili olarak, bir operasyon planlamak için yeterince istihbarat toplamayı başardı. Rida haftada bir kez Beyrut'ta Hizbullah'ın kıdemli elemanlarıyla toplantıya katılıyor, gece

geç saatlerde dönüyor ve ertesi sabah saat 08.30'da arabayla bürosuna gidiyordu. Orijinal plan, Rida'nın arabasına bindiğinden ve yanında kimse olmadığından emin olunması için bir ajanın o saatte gözcülük yapmasını gerektiriyordu. Bundan emin olununca da bir dron onu köyden çıkana kadar takip edecek, sonra da bir Apache helikopterinin füzesini ateşlemesi için arabayı lazeriyle işaretleyecekti.

Kuzey Komutanlığı'nın komuta merkezinden yönetilen Altın Arıkovanı Operasyonu neredeyse iptal edilecekti. 30 Mart 1995'te Rida'nın evinin yakınlarına gönderilen ajan, Rida'nın arabayı park ettiği yeri boş görünce şaşırmıştı. Şüphe uyandırmadan orada uzun süre kalamayacağı için oradan ayrılmak zorunda kaldı. Ancak dron havada kalarak gözleyiciler Rida'nın aracını eve dönerken tespit edene kadar görüntü göndermeye devam etti. Arabadan biri inip eve girdi fakat Levin, Cohen ve komuta sığınağındaki astları adamın yüzünü görememişlerdi. Evden bir saat sonra ayrılarak arabayı çalıştıran, arabayı köyün dışına doğru süren, Litani Nehri'ni geçerek güneye, Nebatiye'ye doğru yol alan adamın kim olduğunu da tespit edemediler. Ortada açık bir ikilem vardı: Arabayı kim kullanıyordu? Rida mı yoksa oğullarından biri mi? Füzeyi ateşleme emri verilmeli miydi?

Levin kumar oynadı. Apache pilotuna füzeyi ateşlemesini söyledi.

Üç saat sonra Hizbullah'ın telsiz şebekelerinde cinayetle ilgili haberler patlak veriyordu. Araçta Rida, sadece Rida bulunuyordu. Telsiz konuşmalarını dinleyen İsrailliler, Muğniye'nin adamlarının kaygılı olduklarını duyabiliyorlardı, adamlar konuşmaların gizliliğini önemsemiyorlardı. Kendilerinden birisi uzaklarda, sessiz ve görünmeyen bir uçan robot tarafından tespit edilmiş ve katledilmişti. Bu, sadece tek bir insanı öldürmek için dronun ikinci kez kullanıldığı olaydı.

Nasrallah intikam yemini ediyor, Hizbullah bir kez daha İsrail'in kuzeyini roket yağmuruna tutuyordu. Sahilde koşu yapan on yedi yaşındaki bir genç uyarıları duymadı ve tam isabetle vurularak öldürüldü. Hizbullah yine de, tam da Levin ve Cohen'in tahmin ettiği gibi olayı yerel bir mesele olarak değerlendirdi ve Ortadoğu'nun ötesinde katliamın intikamını almaya girişmedi.

Altın Arıkovanı Operasyonu, [Hizbullah mensubu – ç.n.] diğer orta düzey yetkililere yönelik saldırılar için bir model olmuştu. Ancak Altın Arıkovanı, uygulanan tek harekât tarzı değildi. Diğer operasyonlarda Egoz veya bir başka birlik, gece vakti yavaşça ilerleyerek hedefin arabasına ya da kullanması beklenen güzergâha bomba yerleştiriyor, bomba daha sonra bir uçak veya çevredeki bir gözcü tarafından uzaktan kumandayla patlatılıyordu.

Bu arada hedeflere ve nihai *rashai* emrine (saldırı iznine) karar veren Levin ve Cohen, hedefli öldürmelerin komuta ve kontrol şebekelerini yeniden yapılandırıyordu. Bu, kritik bir meseleydi. O zamana kadar "negatif muamele" için hazırlanan tüm Kırmızı Sayfaların, istihbarat servislerinin başkanlarından oluşan, Mossad direktörünün yönettiği komite VARASH'a bildirilmesi gerekiyordu. Sonrasında bunların, çoğunlukla karar vermeden önce diğer bakanlara sunan başbakanın imzasıyla en yüksek sivil kademe tarafından onaylanması gerekiyordu.

Olası bir hata durumunda işlerin arapsaçına dönmesine yönelik yüksek riskten dolayı, her bir Kırmızı Sayfa üzerinde etraflıca düşünülmesi ve bol miktarda zaman harcanması gerekiyor, çoğunlukla da Kırmızı Sayfa onaylanmıyordu.

Ne var ki Levin ve Cohen, anlambilimin zeki bir şekilde kullanılmasıyla bu süreci geçiştiriyorlardı. Lübnan'da hedefli bir öldürme artık bir suikast değildi; "önleme"ydi. Her ne kadar yine de genelkurmay başkanının yetkilendirmesini gerektirse de bunlar için görünüşe bakılırsa o kadar da inceleme yapılması gerekmiyordu.

Sistemin bu şekilde etrafından dolaşılması o zamanlar sorun olarak görülmüyordu. Hem başbakan hem de savunma bakanı olarak görev yapan Rabin, Genelkurmay Başkanı Lipkin-Shahak'a güveniyordu ve başbakanlık bürosunda haftada bir gerçekleşen operasyonlar ve sortiler toplantısında kendisi için yapılan bilgilendirmeyle tatmin oluyordu.

Eski bir Kuzey Komutanlığı subayının söylediğine göre yine de "bir suikast operasyonunun başka bir karar verme protokolü kapsamı içine girip, daha alt kademelerin bunu onaylamasının mümkün hale gelmesi için farklı bir şey olarak adlandırılması teamül haline gelmişti." Bir başka ifadeyle adam öldürmek artık başbakanın onayını gerektirmiyordu.

Ancak artık yeni prosedürlerin geçerli olduğuna kuşku yoktu. IDF, güvenlik bölgesinde yıllar boyu yaşadığı sıkıntının ardından, hızlıca bilgi toplayıp bunları operasyona dönüştüren eksiksiz bir hedefli öldürme sistemi inşa etmişti. IDF, iki buçuk yıl içerisinde çoğunluğu Hizbullah elemanlarına yönelik olmak üzere yirmi yedi hedefli öldürme operasyonu gerçekleştirmiş, bunların yirmi biri başarılı olmuştu.

Levin ve Cohen, güvenlik bölgesindeki suikast protokollerini yeniden yazarken İsrail istihbarat teşkilatları da Rabin'in 1995'in başlarında imzaladığı iki Kırmızı Sayfa'nın gereğini nasıl yerine getireceklerini çözüme kavuşturuyorlardı.

İki intihar bombacısının otobüs durağında bekleyen yirmi bir asker ve bir sivili öldürdüğü Beit Lid terör saldırısından sonraki akşam, İsrail istihbaratı kimin sorumlu olduğunu, dolayısıyla da kime suikast yapılacağını biliyordu: Filistin İslami Cihat Örgütü lideri Fethi Şikaki. Şikaki'nin örgütü, İslami fanatizmin yuvası olan Mısır'daki Zagazig Üniversitesi'nde siyasi açıdan aktif Filistinli tıp öğrencilerinin 1970'lerde kurduğu bir çekirdekten çıkıp büyümüştü. Şikaki, Gazze Şeridi'ndeki kısa süreli çocuk doktorluğu kariyerinden sonra, bazı açılardan Şeyh Yasin'in Hamas'ına rakip küçük ve gizli bir örgüt kurdu. Şikaki, cihadın sosyal reformdan daha öncelikli olduğu inancıyla Hamas'tan ideolojik olarak ayrılıyordu; Hamas hem cihada hem de sosyal reforma eşit oranda sadıktı. Şikaki etrafında toplanan grubun tek bir işlevi vardı: İsrail karşıtı terör.

Şikaki, sonunda 1988'de Gazze'den Lübnan'a sürülene kadar üç yıl boyunca İsrail zindanlarına girip çıktı. İran Devrim Muhafızları onu kanatları altına alarak Şam'ı üs haline getirmesi için gerekli iznin alınmasını sağladı, ona mali kaynak ve silah temin etti. Kısa süre içerisinde örgütü İranlıların himayesi altında faaliyet yürütüyordu; FİC çok geçmeden bir dizi terör saldırısı başlattı. Bunlardan en kötüsü, 1990 yılında Mısır'da, Kahire'nin yaklaşık otuz mil doğusunda İsrailli turistleri taşıyan bir otobüse yönelik olarak gerçekleştirilen iyi organize edilmiş bir silahlı saldırıydı. Dokuz İsrailli yolcu ve iki Mısırlı öldürüldü, on dokuz kişi yaralandı. Hamas'ın intihar terörizmindeki başarılarını takip eden İranlılar, Şikaki'ye bu tür eylemler başlatması konusunda da yeşil ışık yakmışlardı. FİC'in Beit Lid bombalamaları bu seferberliğin doruk noktasıydı.

Şikaki, intihar bombalamalarından dört gün sonra Şam'daki bürosunda *Time* dergisi muhabiri Lara Marlowe'a bir röportaj verdi. Saldırıda kendisinin doğrudan yer aldığını kabul etmedi fakat saldırının nasıl planlandığını röportaj sırasında tebessümle, kıkır kıkır gülerek detaylandırıyordu; yirmi iki İsraillinin öldürülmesinden oldukça memnun olduğu her halinden belli oluyordu.

O gün itibariyle Rabin'in, Şikaki'nin ölüm fermanına attığı imzanın üzerinden çoktan üç gün geçmişti. Ama bu emir oldukça sıra dışı bir emirdi. Aslına bakılırsa bu, Rabin'in başbakan olmasından beri imzaladığı ilk Kırmızı Sayfa'ydı. O zamanlar FKÖ'yle ve Arafat'ın kuruluşu olan Filistin Yönetimi'yle yapılan anlaşma birçok İsraillinin savaşın –tüm dünya çapındaki bombalamaların, terör saldırılarının, suikastların ve adam kaçırmaların– bittiği sonucuna varmasına yol açmıştı. Mossad, intihar saldırılarını Şin Bet'in sorumluluk alanındaki bir iç sorun olarak görüyordu, hatta Mossad'ın karşıterör dairesini yarı yarıya azaltmayı önerenler bile vardı.

Üstüne üstlük Fethi Şikaki, işgal edilmiş topraklarda çok sayıda hayranı olan Filistinli bir liderdi. Onu ortadan kaldırma kararı, Filistinlilerden isyankâr tepkiler yükselmesi riskini beraberinde getiriyor olsa da, Rabin'in, Filistinlilerle yaşanan savaşın sona ermekten çok uzak olması şeklindeki acı gerçekliğin farkına vardığının bir göstergesiydi.

Beit Lid'deki terör saldırısı aslında Başbakan Rabin'in İsrail'in güvenliğine yönelik algılama biçiminde bir değişikliğe yol açmıştı. Saldırı sonrası Rabin terörü daha farklı şekilde tanımlıyordu: "arı sokmaları" tanımı, yerini "stratejik tehdit"e bırakmıştı. O zamana kadar "stratejik tehdit" ifadesi, İsrail nüfusunun ve topraklarının büyük bölümünü tehlikeye atan veya 1973 yılının Ekim ayında Arap ordularının yaptığı sürpriz ya da Saddam Hüseyin'in nükleer silahlar elde etmesi gibi devletin yıkılmasına neden olabilecek geniş çaplı düşman askeri hamlelerini tanımlamak için kullanılmıştı. Zamanın Şin Bet şef yardımcısı Carmi Gillon şöyle söylüyordu: "Rabin'in tanımı değiştirmesinin –ki ben de tümüyle katılıyordum– nedeni; terörün, egemen bir hükümetin kararlarını değiştirmesine veya İsrail sokaklarında gerçekleştirilen terör saldırılarının etkilerinden dolayı alınan kararların uygulanmasını geciktirmesine yol açmayı başarmış olduğu gerçekliğinden kaynaklanıyordu."

Yaklaşımdaki ve algılanan tehditteki bu değişime rağmen Şikaki'yle ilgili Kırmızı Sayfa'nın gereğini yerine getirme işi yine de dikkatli bir operasyondu ve takip aylar aldı. Mossad elemanları Şikaki'nin evindeki ve bürosundaki telefon hatlarına gizlice bağlanmayı başarmışlardı ancak onu Şam'da öldürmek uygun olmazdı. Suriye'de faaliyet yürütmek fiziksel olarak tehlikeli olmakla birlikte siyasi açıdan da riskliydi: Zamanın AMAN başkanı Uri Sagie, Rabin'e, böyle bir operasyonun Amerikalıların himayesinde Suriye ile İsrail arasında yürütülmekte olan barış müzakerelerine zarar vereceğini söylemişti.

Ancak Şikaki'yi Suriye dışında öldürmek de basit bir iş değildi. Şikaki tehlikede olduğunu biliyor, yalnızca diğer Arap devletlerine veya İran'a seyahat ediyordu, ki bunlar İsrailli suikastçıların sızmalarının eşit oranda zor olduğu yerlerdi. Mossad'ın Kaserya'sı neredeyse altı ay boyunca bir saldırı düzenlemenin mümkün olacağı bir zaman ve yer saptamaya çalışmıştı. Sonrasında, 9 Nisan tarihinde Mossad'ın üstündeki baskı arttı. FİC mensubu bir intihar teröristi tarafından kullanılan bomba yüklü bir araç Gazze Şeridi'nde bir İsrail otobüsünün yakınlarında patlatıldı ve yedi askerle birlikte New Jersey'nin West Orange şehrinden yirmi yaşındaki bir öğrenci olan Alisa Michelle Flatow öldürüldü. Otuzdan fazla insan da yaralandı. Kısa süre sonra bir başka bomba yüklü araç on iki kişiyi yaraladı. Rabin, direktör Shabtai Shavit'e, "Bir çözüm bul" diyordu. "Bu adamı mıhlamalıyız."

Mossad bir ay sonra bir öneri ortaya attı ancak ona karşı da anında itirazlar yükseldi. Öneri, 1973'teki Gençlik Baharı'nda ve 1988'de Ebu Cihad'ın Tunus'ta vurulmasında olduğu gibi, IDF'nin operasyonu tek başına icra edemeyen Mossad'a yardım etmesini gerektiriyordu.

Shavit'le ilişkisi zaten sallantıda olan Genelkurmay Başkanı Lipkin-Shahak'ın, Şikaki'nin öldürülmesine ilkesel olarak bir itirazı yoktu ama Mossad'ın bunu kendi kendine halledebilmesi gerektiğine, IDF personelinin İsrail sınırlarının çok uzağındaki bir operasyonda yer almasına gerek olmadığına inanıyordu. Rabin'in huzurunda iki adam arasında gürültülü bir tartışma patlak vermişti, sonunda Rabin onları susturdu ve Shavit lehine karar verdi.

Şikaki'ye yönelik takip, kendisinin Muammer Kaddafi'yle düzenli bir şekilde irtibat halinde olduğunu –Kaddafi cihatçıya İbra-

him Shawish adıyla bir Libya pasaportu vermişti– ve Libya diktatörünü ya tek başına ya da diğer üst düzey teröristlerle birlikte sık sık ziyaret ettiğini ortaya çıkarmıştı. O dönemlerde Libya, terörizm faaliyetlerinin içinde yer aldığı gerekçesiyle sert uluslararası yaptırımlara maruz kalıyordu ve birçok havayolu oraya uçuş gerçekleştirmiyordu. Bu yüzden Şikaki önce Beyrut'tan Şam'a, oradan da Tunus'a uçuyor, genellikle BMW veya Jaguar marka lüks bir araç kiralıyor ve 480 millik mesafeyi araçla katederek Trablus'a tek başına gidiyordu.

Tenha otoyola yerleştirilecek bir bomba uygun gözüküyordu. Haziran ayında Flotilla 13 mensubu bir deniz komandosu timi Tunus kıyılarına indi, her birinde 450 pound [yaklaşık 205 kg – ç.n.] patlayıcı yüklü dört sandığın ağırlığı altında yumuşak kuma bata çıka yola doğru yürüdüler. Sandıklar güçlü kuvvetli dört askerin kum tepecikleri arasından Tunus-Trablus otobanına taşıyabileceği şekilde güçlü ama esnek tungsten paletlere yerleştirilmişti. Plana göre baskıncıların, trafiğin az olduğu yolun kenarında bir çukur kazıp devasa bombaları onun içine gömmeleri gerekiyordu. Bu arada Kaserya elemanları da, Tunus'ta bir araç kiralarken Şikaki'yi izleyecek ve araca son derece güçlü sinyaller iletebilen bir transponder[57] ya da ticari jargondaki adıyla "pinger" bağlayacaktı. Bu aygıt, araba bombanın yanından geçerken onun patlama düzeneğini harekete geçirerek aracı havaya uçuracak, şoförünü paramparça edecekti.

Kaserya plancılarından biri nihai brifingde, "Neredeyse hiç kimse bu yolu kullanmaz" diyordu, "bu yüzden çok çok büyük bir olasılıkla tek başına öbür dünyayı boylayacak, birileri ne olduğunu fark etmeden önce çok uzun bir zaman geçecek, arama ekibi ya da olay yeri inceleme görevlilerinin olay yerine intikal etmesi ise çok daha fazla zaman alacak."

4 Haziran 1995'te sinyal geldi: Şikaki, bir hafta sonrası için Malta'ya bir uçuş rezervasyonu yapmıştı. Suikast operasyonu başladı. İki İsrail donanma füze gemisi, ekipman ve deniz komandolarıyla birlikte Flotilla 13 komutanı Yaov Galant'ın komutası altında Hayfa'dan denize açıldı. Tunus ve Libya sınırının Akdeniz'de buluştuğu, kıyıdan yeterince uzaktaki bir noktada demir atana kadar

57) Transponder (Transmitter-Responder): Başka cihazlarla sinyal alışverişi yapabilen bir aygıt. (ç.n.)

1200 millik mesafeyi katetmek iki buçuk gün sürdü. Zamanın donanma komutanı Ami Ayalon, belli bir mesafeden operasyonu yönlendiriyordu.

Galant'ın bir Sayeret Matkal birliğini Ebu Cihad'ı yok etmeleri için Tunus kıyılarına indiren deniz komando müfrezesini yönetmesinin üzerinden yedi yıl geçmişti. IDF artık çok daha gelişmiş bir teknolojiyle donatılmıştı. Ayalon, Çukur'daki[58] dev bir ekrandan operasyona katılan tüm güçlerin konumlarının görüntülerini doğru bir şekilde ve gerçek zamanlı olarak izliyordu.

Ekstra dayanıklı lastik botlarla ilerleyen komandolar Libya sahil kasabası Sabratha'nın yaklaşık altı mil batısında indiler.

"O kum tepeciklerinin arasından ilerlemek çok zordu" diyordu komandolardan biri, "her birimiz bir uçtan sıkıca tutuyor, kumlara batmamaya çalışıyorduk, terden ölmek üzereydik. O sarı, mükemmel derecede temiz kumsalı hâlâ hatırlıyorum. Farklı bir durumda olsaydık kumsalın denize yakın bir noktasına yatar bronzlaşırdım diye düşünüyordum. Ama gün o gün değildi. Hava aydınlanmaya başlıyordu ve gömme işini çabucak halletmemiz gerekiyordu. Aniden kulaklıklarımızdan ilerideki kuvvet timinden gelen 'İlerleyişi hemen durdurun' emrini duyana kadar ilerlemeye devam ettik. Kısa süre içinde bunun nedenini öğrenecektik."

İsrail istihbaratının Şikaki'nin hareketlerine ilişkin istihbaratı doğru olsa da Fas-Mısır yolu arasında tam o saatlerde bir otomobil rallisi düzenleneceğini öngörmedikleri ortaya çıktı. Sürücülerden bazıları komandolarla aynı anlarda yola ulaşmış ve bir mola vermeye karar vermişlerdi. Sürücüler birer içki patlatıyor, yüksek sesle İngilizce, Almanca, Fransızca sohbet ediyor, araçlarının motorlarına giren kumlara küfürler yağdırıyorlardı. Galant, Ayalon'la görüştü. Ralli sürücüleri tarafından fark edilme tehlikesi her geçen dakika daha da artıyordu. (Galant telsizden, "Aralarından biri çiş veya daha kötü bir şey yapmak için kenara çekilebilir ve bunu bizim tam kafalarımıza yapabilir" diyordu.) Aynı zamanda o noktada ne kadar kalacakları veya sonrasında daha fazla aracın gelip gelmeyeceği de belli değildi. Bu, bomba yerleştirilip o akşam Şikaki'nin aracının yanında patlasa dahi "Arap olmayan masum insanların" zarar

58) İsrail'in önemli operasyonlarının yönetildiği yeraltı sığınakları için Çukur (Pit) ifadesi kullanılmaktadır. (ç.n.)

görebileceği anlamına geliyordu. Ayalon komandolara geri çekilme emri verdi. Bir veya daha fazla sivili öldürme ihtimali çok yüksekti, bu yüzden operasyon iptal edildi.

Aradan dört can sıkıcı ay daha geçmişti. Sonunda ekim ayının ortalarında Mossad, IDF'yle hiçbir karmaşık müşterek operasyon yapmaksızın, saldırıyı tek başına yapmasını mümkün kılacak bir fırsat yakaladı.

Şikaki'nin Şam'da halen dinlenmekte olan telefonu çaldı. Hattaki kişi Kaddafi'nin bir yardımcısıydı ve Şikaki'yi Libya'da düzenlenecek, birçok Arap gerilla örgütünün liderlerinin katılacağı bir konferansa davet ediyordu. Şikaki katılamayacağını bildirdi. Ancak Mossad daha sonra Arafat'a kazan kaldırarak FKÖ'den ayrılan ve o dönemlerde Suriye'nin koruması altında Şam'da konuşlanan aşırıcı bir Filistinli fraksiyonun komutanı Said Mussa al-Muragha'nın –Ebu Musa'nın– da orada olacağını öğrendi. Ebu Musa aynı zamanda Şikaki'nin de rakibiydi.

Kaserya istihbarat subayı Mishka Ben-David, Mossad karargâhında meseleyi tartışmak için düzenlenen bir toplantıda, "Eğer Ebu Musa giderse, müşterimiz de bundan geri duramayacaktır" diyordu. "Çocuklara hazırlanmalarını söyleyin."

Şikaki'nin sonunda neye karar vereceği belli değildi. Ancak Mossad, eğer giderse, Malta'daki mola esnasında ya da daha ileride, Libya'ya gitmek için kullanacağı karayolunda Şikaki'nin savunmasız olacağı kanaatine vardı.

Hedefli öldürme biriminin komutanlığına birkaç ay önce "Jerry" getirilmişti. Mossad'daki meslektaşları tarafından çok da sevilmeyen Jerry, askerlik hizmetini özel bir donanma dalış birliğinde yerine getirmişti. Gerald Bull ve Atef Bseiso'yu ortadan kaldıran ekibin içinde yer almıştı ve bu yeni konumunun kendisini, Mossad içerisinde gerçekten istediği şeye daha da yaklaştıracağına inanıyordu: Kaserya başkanı olmak. "Mike Harari'nin koltuğuna oturmak istiyorum" diyordu bir arkadaşına. O halde Şikaki'yi öldürmek, hem bir ulusal çıkar hem de kişisel hırs meselesiydi.

Jerry ve ekibi 22 Ekimde Malta'ya giderek havalimanında beklemeye başladı, gelen yolcuları inceliyorlardı. Birkaç uçağın inişinin ardından Jerry, Tel Aviv'deki arkadaşları ve Mossad'la telsiz irtibatı kurdu. "Burada kenarda oturan biri var" dedi. "Ona bir bakacağım."

Gerilim tırmanıyordu. Bir dakika sonra telsize döndü: "Sanırım birini tespit ettik. Başında bir peruk var ama bizim adamımız olma olasılığı yüksek."

Şikaki havalimanından hiç ayrılmamış, Tunus'a giden bir sonraki uçağa binmişti. Ancak Mossad, Şikaki'nin genellikle ya Libya'ya giderken ya da dönüşte Malta tatil kasabası Sliema'daki Diplomat Otel'de bir iki gün geçirdiğini biliyordu. Bu yüzden eğer birkaç gün beklerlerse Şikaki büyük olasılıkla savunmasız hale gelecekti.

Şikaki toplantıya katıldıktan sonra 26 Ekimde tekrar Malta'ya indi. Havalimanında bir Süngü gözcüsü tarafından tespit edildi ve saat 10 civarı iki eleman Diplomat Otel lobisine gönderildi. Şikaki otele taksiyle gelerek bir geceliğine kayıt yaptırdı. Otel komisinin çantalarını taşımasına izin vermeyerek onları odasına kendisi taşıdı. İsrailliilerden biri Şikaki'yi izliyordu, 616 numaralı odaya girdiğini gördü.

Sükûnetli ve turist dolu olan Malta, operasyon yapmanın çok da tehlikeli olmadığı bir "üs ülke" olarak değerlendiriliyordu, bu yüzden saldırının nasıl bir yolla yapılacağına karar verme işi Jerry'ye bırakılmıştı. Jerry otel dışındaki bir sokak köşesinde ekibini toplayarak gerekli talimatları verdi.

Öğleden önce saat 11.30'da Şikaki otelden ayrıldı, sola döndü; güzel havanın keyfini çıkararak sokakta geziniyordu. Marks&Spencer mağazasına girerek bir gömlek satın aldı, bu sırada bir eleman peşindeydi; diğer bir mağazadan üç gömlek daha alırken onu izliyordu. Jerry sokağın karşısında bekliyordu. Şikaki'nin dışarı çıktığını görünce giysisinin kolunda bulunan telsizin mikrofonuna iki kelime fısıldadı: "Şirin Tavşan." Bu, harekete geçmek için kullanılan parolaydı.

Şikaki olağandışı bir şey fark etmemişti, gezmeye devam ediyordu. Saat 13.15'te kendisine doğru yaklaşan Yamaha motosiklete, kendisiyle yavaş yavaş aynı hizaya gelene kadar dikkat etmemişti. Şikaki işte o an kaldırımda tek başınaydı; motosikletin arkasında bulunan kişi susturucu takılmış tabancasını çıkardı. Kafasının yan tarafına iki el ateş etti, yere düşünce bir el de boynunun arkasına ateş etti. Tabancaya mermi kovanlarının içine düşmesi için küçük bir torba takılmıştı; böylece olay mahallinde Malta polis kuvveti soruşturmacılarının üzerinde çalışabileceği çok az şey kalmıştı.

Motosiklet hızla uzaklaştı, iki kiralık araç ekibin geri kalanını aldı. Yakınlardaki bir sahilde buluştular ve sıradan turist görünümlü, sivil kıyafetler giymiş üç komandonun bulunduğu bir sürat teknesi, ekibi alıp hızla kıyıdan çok uzakta bekleyen İsrail donanmasına ait bir füze gemisine götürdü. Malta polisi motosikleti ertesi gün sahilde buldu.

Rabin, aynı zamanda, Beit Lid'deki saldırı sonrası terör tehdidine yönelik yaklaşımda meydana gelen değişikliğin ardından, en başta sürgünde eğitim görmüş ve intihar bombalamalarını 1993 baharında İsrail'e getiren "Mühendis" Yahya Ayyaş olmak üzere Hamas liderleriyle ilgili istihbarat toplanmasını da emretmişti. Ayyaş, 1994-95 yıllarındaki dokuz intihar saldırısından sorumluydu, bu saldırılarda 55 kişi öldürülmüş, 387 kişi de yaralanmıştı. İsrail kamuoyu dökülen kan ve otobüslerde küle dönmüş ceset görüntülerine boğulmuştu. Rabin bir şeyler yapması gerektiğini biliyordu, Ayyaş için bir Kırmızı Sayfa imzaladı.

Bu da çok sıra dışıydı. Ayyaş intihar saldırganlarını Filistin Yönetimi'nin [FY – ç.n.] kontrolü altındaki Batı Şeria ve Gazze'den yönetiyordu. Bu, FY'nin yetki alanındaydı, Ayyaş ve adamlarını onların tutuklaması bekleniyordu. O zamanlar İsrail ve FY, Oslo Anlaşmalarının ileriki aşamalarıyla ilgili müzakereler yürütüyordu; FY topraklarında operasyon yürütmek barış anlaşmasının bir ihlali olarak algılanabilir, siyasi bir krize dönüşebilirdi.

Rabin sürekli olarak FKÖ liderinin, intihar bombalamalarını durdurmak için sıkı ve kararlı şekilde adım atmasını talep ediyordu. Arafat'la yaptığı bir telefon görüşmesi sırasında Rabin'in yanında bulunan bir istihbarat yetkilisi, Arafat'a sert bir şekilde çıkıştığını hatırlıyordu. Telefonu kapattığında Rabin'in "yüzü kıpkırmızıydı", Arafat ve adamlarının Hamas ve FİC'i dizginlemek için hiçbir şey yapmadığından şikâyet ediyordu.

Arafat ise kendi cephesinden saldırıların arkasında Filistinlilerin bulunduğunu bile reddediyordu. Meşhur bir komplo teorisyeni olan Arafat'ın, tamamen temelsiz olan kendi açıklaması vardı: "Bu ve diğer pek çok saldırının arkasında Şin Bet içinde faaliyet yürüten, Hamas ve İslami Cihat'la işbirliği içinde olan, barış sürecini sekteye uğratma amacı taşıyan OAS isimli İsrailli gizli bir örgüt vardır."

1995'in başlarına gelindiğinde İsrailliler, Filistin Yönetimi'nin terör saldırılarını durdurmasına bağlanan umutların en iyi ihtimalle son derece gerçekdışı olduğunu fark etmişlerdi. Gillon, "Filistinlilerle kurduğumuz tüm bağlantıların, yaptığımız görüşmelerin, onlardan istediğimiz ve talep ettiğimiz şeylerin ardından son noktada sadece kendimize güvenmeye ve terörle mücadele etmek için her türlü çabayı göstermeye karar verdik" diyordu.

Tesadüf eseri, iki intihar bombacısının 22 Ocakta Beit Lid'e saldırdığı zaman diliminde, Şin Bet şefi Yaakov Peri, Yisrael Hasson'u toplantıya çağırarak ondan teşkilatın tüm Batı Şeria'yı kapsayan merkezi komutasının başına geçmesini istedi.

Şin Bet'in en deneyimli elemanlarından biri olan Hasson, yalnızca teşkilatın Yahya Ayyaş'la başa çıkma biçimini kökten değiştirmesi koşuluyla teklifi kabul edeceğini söyledi.

Hasson, Peri'ye, "Eğer bunun [Ayyaş'ın doğduğu köy olan] Rafat'tan sorumlu istihbarat görevlisi için yerel bir sorun olduğunu düşünüyorsanız büyük bir hata yapıyorsunuz. Bu adam siyasi süreci rayından çıkarıyor. Ona ulaşmanın tek yolu tüm teşkilatın ve onun her bir üyesinin sabah kalktığında 'Bugün Yahya Ayyaş'ı yakalamak için ne yapabilirim?' sorusunu kendi kendine sormasıdır" dedi.

Peri, Hasson'a ne istediğini sordu.

Hasson, "Onu ele geçirmek için teşkilattaki diğer bütün faktörlerin ötesinde en yüksek derecede sorumluluk istiyorum" dedi.

Kendisi de deneyimli bir ajan yöneticisi olan Peri, insanlara kendilerini nasıl iyi hissettireceğini biliyordu, tebessümle yanıt verdi: "O halde seni Yahya Ayyaş'la ilgili işlerin başına getiriyorum."

"O zaman ben de kararlarımı geçersiz sayamayacağına, konuyla ilgili vereceğim kararların nihai kararlar olacağına dair söz istiyorum" dedi Hasson.

Peri, Rabin'i Yahya'yla ilgili bir Kırmızı Sayfa imzalamaya ikna edeceğinden emin olsa da örgütsel mayınlardan uzak duracak kadar deneyimliydi, bu yüzden yalnızca, "Yisrael, tüm teşkilat arkanda. Haydi git ve Ayyaş'ın kellesini bize getir" cevabını verdi.

Hasson yeni görevine başlayarak Ayyaş'la ilgili ellerinde bulunan tüm istihbaratı gözden geçirdi. Çok az istihbarat vardı. Bir yıldan fazla süredir bir tek güvenilir Şin Bet kaynağının bile Ayyaş'la ya da en yakın bağlantılarıyla temasa geçmediği; Hamas'ın,

Şin Bet'in Ayyaş'ı yakalaması korkusuyla onun Polonya'ya kaçmasına yardım etmeyi başardığını bildiren bir rapor dışında Ayyaş'ın nerede olabileceğine ilişkin net bir gösterge olmadığı ortaya çıktı.

Hasson bu raporun doğruluğundan kuşku duyuyordu. Şubat başında yapılan bir toplantıda, "Buradaki tüm intihar bombalamalarında onun parmak izini buluyorken nasıl Polonya'da olabilir ki?" diye soruyordu. O halde meseleye yönelik bakış açısını tamamen değiştireceğini ilan ediyordu.

O zamana kadar Şin Bet'in en önde gelen hasımları FKÖ üyesi çeşitli örgütlerdi. Bunlar genellikle küçük hücreler şeklinde, belli yerlerden, çoğunlukla da yaşadıkları yerlerden faaliyet yürütüyorlardı. Bunun sonucu olarak da Şin Bet operasyonları, istihbarat elemanlarının ve ajan yöneticilerinin meydana gelen her şeyle ilgili materyalleri topladığı köyler, kasabalar, mahalleler, bölgeler gibi coğrafi alanlar etrafında gerçekleştiriliyordu. Her bir birim neredeyse tamamen bağımsız hareket ediyordu, aralarındaki koordinasyon sınırlıydı ve yalnızca komuta düzeyinde sağlanıyordu. Aynı konu üzerinde çalışan elemanlar, bilgi alışverişi yapmak ve yapılacak çeşitli şeyleri tartışmak için organize bir davranışla hiçbir zaman bir araya gelmiyordu.

Ancak Hamas tamamıyla farklı bir çerçevede faaliyet yürütüyordu. Aktivistler Hamas'ın kendilerine verdiği görevleri kendi ikamet ettikleri yerlerde değil, başka yerlerde yerine getiriyordu. Ülke çapındaki bir komuta altında bulunmakla birlikte her bir görev için bir başka yerde oluyorlardı. Hal böyle olunca da bir Şin Bet elemanının kendi spesifik coğrafi alanında neler olduğuna ilişkin özel bilgileri hiçbir önemli sonuç ortaya çıkarmıyordu.

Hasson, Kristal kod adı verilen Ayyaş'a yönelik yeni bir yaklaşım getiriyordu. Kristal'le ilgili tüm istihbaratın kendi bürosunda, kendi komutası altında toplanacağını bildirdi. Kristal Operasyonu, Şin Bet'teki bir dizi elemanın –ki bunların da her biri, farklı öncelik sıralamasına sahip olan farklı komutanların emrindeydi– ayrı ayrı ele aldığı lokalize bir mesele olmaktan çıkıp tüm kararları Hasson'un verdiği ülke çapında bir mesele haline geliyordu. Bu, küçük çaplı örgütsel devrim gibi bir şeydi: Hasson artık yerel komutanları aşarak emir tebliğ edebiliyor, bu ise epeyce bir kızgınlık yaratıyordu.

Hasson çeşitli Şin Bet birimlerine, yardımcı olması muhtemel birkaç Filistinli devşirmelerini emretti. Aynı zamanda İsrail zindanlarında bulunan düzinelerce Hamas aktivistinin yeniden sorgulanması emrini verdi. O operasyonların ardından otuz beş Hamas aktivisti daha tutuklanarak sorgulandı. Aktivistler gece yarısı farklı gruplara ayrılarak hücrelere kondu ve konuşmaları dinlendi. Buna ilaveten bu kişileri konuşturmaları için hücrelerine, Kukla diye adlandırılan devşirilmiş Filistinli mahkûmlar yerleştirildi.

Kısa sürede Ayyaş'ın olağanüstü zeki olduğunu fark ettiler. Ayyaş, güvenlik polisinin ve istihbarat teşkilatlarının özel telefonlardan gizli bir şekilde bol miktarda bilgi toplayabildiğinin geniş kesimlerce bilinmeye başlamasından çok önceleri, düzenli bir şekilde aynı cep telefonlarını ve sabit hatları kullanmamaya, uyuduğu yerleri sürekli değiştirmeye özen gösteriyordu. En önemlisi de, görünüşe bakılırsa hiç kimseye güvenmiyordu.

Ancak zamanla Kristal'in yerini tespit etmeye yönelik çabalar meyvelerini vermeye başladı. Polonya'da olmadığı, oraya hiç gitmediği ortaya çıktı. Batı Şeria'nın kuzeyinde, Kalkilya dolaylarında, kısmen İsrail, kısmen FY kontrolündeki bir bölgede –yani Şin Bet'in tam burnunun dibinde– faaliyet yürütüyordu. Şin Bet başkanlığını Peri'den devralmış olan Carmi Gillon, "Onun yakalanmamasının suçunu sadece FY'nin omuzlarına yüklemek mümkün değil" diyordu. "Bu bizim başarısızlığımızdı, bunu kabul etmemiz gerek."

Nisan ayında, Kırmızı Sayfa'nın imzalanmasından dört ay sonra Şin Bet, Ayyaş'ın El Halil'de bir Hamas toplantısına katılacağına dair bir ipucu yakaladı. Hasson o zaman harekete geçmenin oldukça riskli olduğunu, Hamas'a yönelik istihbarat nüfuzunun geliştirilmesi gerektiğini düşünüyordu ancak Ayyaş'ın öldürülmesi için Başbakan Rabin'den gelen baskı karşı konulamayacak kadar fazlaydı. Arap kılığına giren Kuşlar ekibi, son derece düşman ve kalabalık bir bölgenin göbeğindeki toplantı mekânının yakınlarında Ayyaş için pusuya yattı.

"Hem onun, hem de bizim şansımıza, hiç ortaya çıkmadı" diyordu Hasson. "Oradan tüm adamlarımızı sağ çıkarabileceğimizden şüpheliydim. Kesinlikle delicesine tehlikeli bir görevdi ama bu berbat adamın teşkil ettiği tehlikeden dolayı yine de operasyonu devam ettirmeye karar vermiştik."

Ayyaş stratejik olarak uygun başka bir yerde de ortaya çıkmamıştı. Mayıs ayında, Ayyaş'ın, Şerit etrafındaki İsrail güvenlik sisteminin açıklarını bulup bunlardan yararlanarak Gazze'ye sıvışmayı başardığı ortaya çıktı. "Bu da bizim hatamızdı" diyordu Gillon.

Şin Bet elemanları aylar boyunca, Ayyaş'ın faaliyet yürüttüğünü bildikleri ancak İsrail yetkililerinin tutuklama yetkisinin bulunmadığı Gazze Şeridi'nde Ayyaş'ın izini sürmeye çalıştı. Davranış kalıplarını, rutinlerini, alan güvenliğindeki zaafları; istifade edilecek ne tür bir zayıflık varsa hepsini araştırdılar.

Sonunda ağustos ayında Şin Bet, Ayyaş'ın Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki Beit Lahia kasabasında yaşayan, hem çocukluk arkadaşı hem de destekçisi olan Osama Hamad'ın evinden nadiren de olsa birtakım telefon görüşmeleri yaptığını öğrendi. Ayyaş, Hamad'ın telefonunu kullanarak İran'la, Lübnan'la ve Hamas'taki bazı astlarıyla konuşuyordu. Ayrıca Hamad'ın evine her geldiğinde, Batı Şeria'daki babasıyla da uzun telefon görüşmeleri yapıyordu.

Bu değerli bir bilgiydi.

Ancak Hasson, Ayyaş'ı vurmanın, Şin Bet'in Hamas'a yönelik çok daha derinlemesine bir istihbarat nüfuzu gerçekleştirerek Gazze Şeridi'nin içindeki ve dışındaki kaçakçılık güzergâhlarının kontrolünü ele geçireceği daha büyük ve kapsamlı bir operasyonun parçası olması gerektiğini düşünüyordu. "Ama adamlar iki ayağımızı bir pabuca soktular" diyordu Hasson, dolaylı olarak güney bölgesi başkanı (ve beş yıl sonra her ikisi de direktörlük makamı için yarıştığında kendisine karşı zafer kazanacak adam) olan Avi Dichter'ı eleştirerek. "Her şeyin ötesinde bu başarıyı kendilerine mal etmek istiyorlardı. 'İlkönce onu ortadan kaldıralım, sonra ne olacağına bakarız' diyorlardı. Yazık."

Dichter'a, Ayyaş'ı katletmek için yapılan bir plan sunuldu. Ayyaş telefon görüşmelerini hep Hamad ailesinin oturma odasının bitişiğindeki bir odadan yapıyordu. Evde kimse yokken Kuşlar üyeleri eve girecekler ve bir patlayıcı maddeyle birlikte görüntüleri iletecek bir kamera yerleştireceklerdi. Ayyaş oraya oturduğunda ve dinlenen telefonlardan sesi duyulduğunda patlayıcı madde infilak ettirilecekti.

Dichter, "Ama burada terörü cerrahi bir tarzda önlemek ve ahlaki ilkelere sadık kalmak isteyen bir ülkenin karşı karşıya kaldığı bir ikilem söz konusuydu" diyordu. "Ayyaş'ın havaya uçacağını ga-

ranti etmek çok kolaydı. Ama biliyorduk ki o, içinde çocuklar olan bir evde olacaktı ve patlamadan dolayı onların zarar görmeyeceğini garanti etmemizin bir yolu yoktu. Bu yüzden tüm operasyonun değiştirilmesi gerekiyordu."

Şin Bet'in Ayyaş'ı öldürecek kadar ölümcül ama diğerlerini riske atacak kadar güçlü olmayan, gramla ölçülmüş daha zeki bir bombaya ihtiyacı vardı. Belki de Ayyaş'ın bizzat kendi kafasına götüreceği bir bomba.

Çözüm, Şin Bet'in Hamad'la İsrailli bir işbirlikçi arasında bir bağlantı bulmayı başarmasıyla geldi. Hamad'ın amcası, geçmişte İsrailli yetkililerle temas kurmuş olan Kamal Hamad isimli zengin bir müteahhitti. Şin Bet, Kamal'a yaklaştı, onunla işbirliği sağladı ve ondan, yeğenine Motorola Alpha marka, alt kısmı açılıp kapanabilen yeni bir cep telefonu hediye etmek için ikna edici bir bahane bulmasını istedi.

Varsayım, telefonun sonunda Ayyaş tarafından kullanılacağı yönündeydi.

Operasyon sonrası kendisinin ve ailesinin Birleşik Devletler'e yerleşebilmesini sağlayacak bir dizi imkânlar sağlanan Kamal'a, "Görüşmeleri dinleyebilmek için telefonun içine küçük bir verici yerleştirdik" dediler.

Şin Bet yöneticileri yalan söylüyordu. Telefona verici yerine uzaktan harekete geçirilebilen bir fünyeyle birlikte elli gramlık patlayıcı yerleştirilmişti. Şikaki'nin katledilmesinden iki gün sonra, 28 Ekimde Ayyaş, Hamad'ı ziyarete geldi, Hamad kendisine yeni cep telefonunu vererek komutanın telefon görüşmelerini yalnız başına yapması için odadan çıktı. Şin Bet'in teknolojik kapasitesi o zamanlar oldukça yetersizdi, telefonun sinyallerini almak için özel bir hava kuvvetleri uçağı kaldırdı. Uçak, görüşmeleri Şin Bet'in güney bölgesi karargâhına iletiyor, görüşmeler burada Ayyaş'ın sesine aşina deneyimli bir teknisyen tarafından dinleniyordu. Teknisyen "Mühendis"i teşhis ettiği anda patlayıcıyı harekete geçirmeleri için işaret verdi.

Teknisyen, gelmek üzere olan kulakları sağır edici patlama sesine maruz kalmaktan kaçınmak amacıyla kulaklığı çıkarmaya yeltendi fakat telefon görüşmesi hiçbir şey olmamış gibi devam ediyordu. Tekrar işaret verildi ama Ayyaş konuşmaya devam ediyordu.

Dichter, "Bir kere basıyorsun, iki kere basıyorsun ama kahve hâlâ makinede" diyordu.

Ufak bomba başarısız olmuştu ama en azından fark edilmemişti. Kamal daha sonra yeğenine faturalamayla ilgili bir sorun olduğunu ve birkaç günlüğüne telefonu alması gerektiğini söyledi. Şin Bet laboratuvarı sorunu giderdi, telefon Hamad'a geri verildi, herkes Ayyaş'ın dönmesini bekliyordu.

Başbakanın güvenliğinden sorumlu olan Şin Bet'in VIP koruma biriminin kıdemli bir üyesi, 2 Kasım Perşembe günü teşkilatın güney bölgesi için istihbarat toplama işinin başında bulunan meslektaşı İzak Ilan'la şifreli bir telefon görüşmesi yaptı. Arayan kişi Ilan'a, "Yarından sonraki günün akşamında hükümeti ve barış sürecini desteklemek için Tel Aviv'deki İsrail Kralları Meydanı'nda büyük bir miting yapılacak. Rabin halka hitap edecek. Fethi Şikaki'nin öldürülmesinden bu yana İslami Cihat'ın başbakanı öldürmeye çalışarak öç almayı amaçlayıp amaçlamadığına ilişkin bir bilgi aldınız mı?" diye sordu.

Ilan özel bir bilginin olmadığı, ancak Şikaki suikastından sonra bölgede bol miktarda ajitasyon yapıldığı ve İsrail suikastı üstlenmiş olmasa da FİC'in, bunun arkasında kimin olduğuna dair bir kuşkusunun bulunmadığı yanıtını verdi. Ilan'ın en büyük kaygısı mitingde bir bombalı araç olma ihtimaliydi, bu yüzden meydanın etrafındaki tüm alanın araçlardan temizlenmesini tavsiye etti. VIP koruma birimi görüşmeden sonra ilave önlemler almaya karar verdi.

Barış mitingi, sağcıların körüklediği, Rabin'e karşı tehlikeli bir kışkırtma gösterisine dönüşen öfkeli protestoları göğüslemek için solcular tarafından örgütleniyordu. [Sağcıların gösterilerinde – ç.n.] Rabin fotoğrafları ateşe veriliyor, Rabin Nazi SS üniformaları içinde resmediliyor ve üzerinde onun ismi yazılı olan tabutlar taşınıyordu. Bu protestoların bazılarında göstericiler güvenlik kordonunu aşarak Rabin'e saldırmaya çalışmış, hatta neredeyse bunu başarmışlardı. Şin Bet şefi Gillon, Yahudi teröristlerin bir hükümet liderine zarar vermeye kalkışabilecekleri konusunda uyarıyor, hatta Rabin'in zırhlı bir araçla seyahat edip kurşun geçirmez yelek giymesini istiyordu. Gillon'un uyarılarını ciddiye almayan Rabin ikinci düşünceden uzak duruyor, zırhlı araç ve çelik yelek önerisini nadiren yerine getiriyordu.

Miting son derece başarılıydı. Rabin, solun destekçisi olan kişilerin çıkıp gösteri yapacağından şüphe duymuş olsa da, en az yüz bin kişi meydanı doldurmuş, kendisine tezahürat ediyordu. Genellikle içine kapanık bir adam olan Rabin'in nadiren duygularını belli ettiğine tanık oluyorlardı. Rabin konuşmasına, "Şiddetin karşısında, barış safında durduğunuz için her birinize teşekkür etmek istiyorum" sözleriyle başladı. "Bu hükümet ... barışa bir şans tanımaya karar vermiştir. Ben hayatım boyunca bir ordu mensubu oldum. Barış için hiçbir şansın olmadığı sürece savaşlarda mücadele ettim. İnanıyorum ki şimdi barış için bir şans, büyük bir şans vardır ve bunun değerlendirilmesi gerekir.

Barışın, barışı sabote etmek için bize zarar vermek isteyen düşmanları vardır. Eğersiz, amasız şunu söylemek istiyorum: Filistinliler arasında bile barış için bir ortak bulduk: Geçmişte bir düşman olan ama şu anda teröre son vermiş bulunan FKÖ. Ortaklar olmazsa bir barış söz konusu olamaz."

Rabin daha sonra platformdaki insanlarla birlikte el sallayarak korumaları eşliğinde zırhlı araca doğru yöneldi. Şin Bet güvenlik personeli, başbakanın yolu üzerinde duran genç, koyu tenli bir adam görmüştü. Ancak adamın Yahudi görünümü nedeniyle onu yol üzerinden uzaklaştırma yönünde davranmadılar. El Halil'deki aşırı uçtaki yerleşimcilere yakın bir hukuk öğrencisi olan Yigal Amir isimli genç adam, şaşılacak derecede kolay bir şekilde korumaların arasından sıyrılıp başbakana üç el ateş ederek onu öldürdü.

Şin Bet'in sorgulama dairesinden Lior Akerman, Şin Bet'e ait sorgulama merkezinde Yigal Amir'i karşılayan ilk kişiydi: "Saatler boyu yüzünden silinmeyen bir sırıtışla geldi. Bana Rabin'in vatana ihanet ettiğini ve birilerinin onu durdurması gerektiğini söyledi. 'Göreceksin' dedi bana, 'sıktığım mermiler barış sürecini ve toprakların Filistinlilere devredilmesini sona erdirecek.'"

Cinayet İsrail'de fırtınalar kopardı. Tıpkı John F. Kennedy cinayeti sonrası Amerika'da olduğu gibi, haberler yayınlandığında herkes tam olarak nerede olduğunu hatırlayacaktı. Yüz binlerce İsrailli sokaklara akın ederek mumlar yaktı, gözyaşı döktü. Çok büyük bir şok yaşanıyordu çünkü neredeyse hiç kimsenin aklına –başbakanı korumakla yükümlü insanlar da dahil– bir Yahudinin, Yahudi ulusunun liderini öldürebileceği gelmemişti. Şin Bet, hem de iki farklı

konuda korkunç şekilde başarısızlığa imza atmıştı: Birincisi Amir tarafından yönetilen terör hücresinin farkına varamamışlar, ikincisi ise Amir'in elinde bir silahla Rabin'e yaklaşmasına izin vermişlerdi. Moral bozukluğu tüm örgüte sirayet etmişti.

Ancak Ayyaş halen hayattaydı ve Rabin'in yerine başbakanlığa getirilen Şimon Peres, Hamas'ın "Mühendis"i için Kırmızı Sayfa'yı imzalamıştı. Şin Bet'in başında bulunan Carmi Gillon, görevde bulunduğu sürenin topyekûn utanç verici bir başarısızlık olarak görülmemesi için Rabin suikastından hemen sonra istifa etmemeye, Ayyaş ortadan kaldırılıncaya kadar göreve devam etmeye karar vermişti.

Ve bir cep telefonunun içinde hâlâ bir bomba vardı. Ayyaş 5 Ocak Cuma sabahı, bir önceki gece saklandığı yer olan Cibaliye mülteci kampındaki bir mahzenden Osama Hamad'ın evine döndü. Öğleden önce saat 9'da babası Abdüllatif, Hamad'ı amcası Kamal'dan aldığı cep telefonundan aradı. Hamad, "Telefonu Ayyaş'a verdim, babasının nasıl olduğunu sorduğunu duydum" diyecekti. "Onu yalnız bırakmak için odadan ayrıldım."

Ayyaş babasına onu ne kadar sevdiğini ve özlediğini söyledi. Bu, ses tanıma uzmanlarının işaret vermesi için yeterli olmuştu. Sinyal bu kez uçak kanalıyla telefona ulaşarak bombayı patlattı.

Abdüllatif Ayyaş, "Birden hat kesildi" diyordu. "Telefonun çekmediğini düşünerek tekrar aramayı denedim ama yine hat yoktu. O gün öğleden sonra bana onun öldüğü söylendi."

Ayyaş ertesi gün Gazze'de binlerce kişinin katıldığı bir cenaze töreniyle toprağa verildi. Hamas elemanları o gece Batı Şeria'da intihar bombacıları görevlendirmeye başladılar. Bir Hamas sözcüsü, "Cehennemin kapıları açıldı" diyordu.

26

"YILAN GİBİ SİNSİ, KÜÇÜK BİR ÇOCUK GİBİ SAF"

Yahya Ayyaş, Şin Bet kendisini etkisiz hale getirinceye kadar yüzlerce insanın ölümünden ve sakat kalmasından sorumlu olmuş, İsrail devletine ve barış sürecine haddi hesabı olmayacak derecede zarar vermişti.

O zamanlar Hamas'ın tepesinde, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ndeki bölgesel kuvvetlerin başında olan çok sayıda başka kıdemli komutanlar vardı, onlar da İsrail'e karşı kanlı saldırılardan sorumluydu. Ancak Ayyaş'la geri kalanlar arasında önemli bir fark bulunuyordu. Bu komutanların çoğu, esas itibariyle yol üzerindeki askerlere karşı ateşli silahlarla pusu kurmak suretiyle işgal edilmiş topraklar dahilinde faaliyet yürütüyordu. Ayyaş ise bizzat İsrail'de gerçekleştirilen ve sivilleri hedef alan intihar bombalamalarının birincil sorumlusuydu.

Ayyaş'ın yaptığı devrim niteliğindeki iş, vakitsiz ölümü sonrası bile yaşamaya devam etti. Ömrünün son aylarında, intihar saldırganları için küçük, ölümcül patlayıcı maddeler hazırlama sanatı ve bu saldırganları devşirip hazır hale getirme yöntemleri konusunda bir grup Hamas aktivistini eğitmişti. O adamlardan biri de Muhammed Diab al-Masri'ydi. Şin Bet'in arananlar listesine girmesinin ardından Hamas içerisinde, Arapçada "Misafir Muhammed" anlamına gelen Muhammed Deif olarak bilinmeye başlamıştı çünkü her gece başka bir yerde uyuyordu. 1965 yılında, Gazze'de bulunan Han Yunus mülteci kampında, 1948 savaşı sırasında Aşkelon yakınlarındaki bir köyden kaçan bir ailede dünyaya geldi. Deif, Hamas'ın 1987 yılındaki kuruluşundan hemen sonra örgüte katıldı. 1989'da Hamas'ın askeri kanadına mensup olmaktan ilk defa tutuklanarak on altı ay hapse mahkûm edildi ancak serbest kalmasının ardından derhal faaliyetlerine geri döndü ve Ayyaş'ın Gazze dışındaki kum tepelerinde gizlice eğitim verdiği atölyelere katıldı. 1993 yılının Kasım ayında Hamas'ın Şerit dahilindeki terör operasyonlarının başına getirildi.

Ayyaş'ın toprağa verildiği gün, Deif de Hamas'ın askeri kanadı olan İzzeddin El Kassam Tugayları'nın lideri oldu. O gece intihar bombacıları devşirmeye başlamıştı. Bir sonraki ay da misillemelere başladı.

Deif ve adamları dört terör saldırısı düzenledi. 25 Şubat 1996'da bir intihar bombacısı kendisini Kudüs'te bir otobüste havaya uçurarak yirmi altı kişiyi öldürdü. Aynı gün bir diğer intihar teröristi, Aşkelon'un dışında askerler için olan otostop istasyonunda bir askeri öldürdü, otuz altısını yaraladı. Bir hafta sonra, 3 Mart sabahı, Kudüs'teki bir otobüste on dokuz kişiyi öldüren, sekiz kişiyi yaralayan bir başka intihar saldırısı daha yaşandı. Ertesi gün, 4 Martta, bir bombacı, Tel Aviv'in göbeğinde kalabalık bir alışveriş merkezi olan Dizengoff Center'daki bir ATM kuyruğunun yakınında bombasını patlatarak on üç kişiyi öldürdü, yüzden fazla kişiyi de yaraladı.

Rabin'den sonra başbakanlık koltuğuna oturan Şimon Peres, bu terörist saldırıların İsrail kamuoyu, kamuoyunun barış sürecine desteği ve mayıs ayında yapılması planlanan bir sonraki seçimi kazanma ihtimali üzerindeki etkisini kavramıştı. Muhammed Deif için bir Kırmızı Sayfa imzalayarak Şin Bet'e, ondan kurtulmak için gereken her şeyi yapmasını emretti ancak Deif hayatta kalmayı başardı. Barış müzakerelerinin bir parçası olarak Şin Bet'e terörizmle savaş konusunda yardım etmesi beklenen Filistin Yönetimi hiçbir şey yapmıyordu. Filistinlilerin güvenlik mekanizmalarından birinin başında bulunan ve Arafat'a yakın olan Cibril Rajoub şunu iddia ediyordu: "Gücüm yoktu. [Hamas terörüyle mücadele etmek] istiyordum ancak adamım, aracım ve yetkim yoktu." Şin Bet'le Filistinlilerin irtibatını sağlayan Yuval Diskin aynı görüşte değildi. "Cibril bir yalancı" diyordu. "Devasa bir gücü vardı ama Arafat'tan çok da zorlamaması yönünde emir alıyordu."

Peres, dört saldırıdan önce Arafat'ın Deif'le birlikte otuz dört diğer terör şüphelisini tutuklamasını sağlamaya çalışmıştı. 24 Ocakta Arafat'la acil bir toplantı yapmak üzere Gazze'ye gitti. Yanlarında, Arafat'a "Bu insanları hemen tutuklamanız gerekiyor yoksa her şey kaosa gömülecek" diyen AMAN şefi Yaalon da bulunuyordu.

Peres, "Muhammed Deif'i derhal tutuklayın" diye ısrar ediyordu.

Arafat, şaşkınlıktan fal taşı gibi açılmış gözleriyle onlara bakıyordu. Arapça olarak "Muhammed *shu*" diye sordu. "Muhammed kim?"

Ancak Arafat sonunda anladı ki intihar bombacıları, halkının kendisine sanki Filistin Yönetimi'ni kontrol edemiyormuş gözüyle bakmasına, uluslararası toplumunsa kendisini ihmal etmek suretiyle olsa bile ölüm saçan teröre yardım eli uzatan biriymiş gibi görmesine neden oluyordu. İsrailliler otobüslerde ya da alışveriş merkezlerinde havaya uçurulmaya devam ederse barış sürecinin sona ereceğini fark etmişti. Arafat'ın güvenlik güçleri dördüncü saldırıdan sonra Hamas'a karşı etkin bir seferberlik başlatarak önde gelen 120 üyesini tutuklayıp onları en sert işkence teknikleriyle sorguya çekti. Ama artık iş işten geçmişti.

"Arafat, bizim alışık olmadığımız bir psikolojiye sahip çetrefilli bir kişiydi" diyordu Peres. "Bir taraftan yılan gibi sinsiydi. Diğer taraftan küçük bir çocuk gibi saftı. Aynı anda her şey olmak istiyordu, hem bir barış adamı, hem de bir savaş adamı. Bir yandan olağanüstü bir hafızası vardı; tüm isimleri, doğum tarihlerini, tarihi olayları hatırlıyordu. Diğer yandan olgular ve gerçeklikler onu her zaman ilgilendirmiyordu.

Birlikte oturduk, onun elinden yemek yedim; ki eli egzamalı olduğu için cesaret gerektiren bir şeydi bu. Ona, topraklarındaki üst düzey Hamas mensubu teröristlerle ilgili bilgiler getirdim. Bunların doğru olduğunu adı gibi biliyordu ama yüzüme baka baka, hiçbir sorun yaşamadan yalan söylüyordu. İkna olduğunda iş işten geçmişti. Terör beni mahvetti, işimi bitirdi, beni iktidardan düşürdü."

1996'nın Şubat ve Mart aylarındaki terör dalgası, intihar saldırılarının tarihin seyrini nasıl değiştirdiğine ilişkin bir vaka incelemesi niteliğindeydi. Peres, şubat ayının başında yapılan anketlerde rakibinin, muhafazakâr şahin Benjamin "Bibi" Netanyahu'nun yirmi puan önündeydi. Mart ayının ortalarına kadar Netanyahu aradaki farkı önemli ölçüde kapatmıştı, Peres rakibinin sadece beş puan önündeydi. Netanyahu 29 Mayıstaki seçimleri yüzde birlik oy farkıyla kazandı. Bunun nedeni tamamen Peres'in bir türlü önleyemediği terör saldırılarıydı. Yahya Ayyaş'ın öğrencileri sağcıların zaferini garantilemiş ve Şin Bet başkan yardımcısı Yisrael Hasson'un sözleriyle "barış sürecini raydan çıkarmıştı."

İşin tuhafı, seçimlerden sonra saldırılar yaklaşık bir yıl boyunca kesildi. Kimileri bunun, Arafat'ın Hamas'a karşı başlattığı seferberlikten ve örgütün askeri kanat mensuplarının çoğunun tutuklanma-

sından dolayı olduğunu söylüyordu. Kimileri de Netanyahu'nun barış sürecini neredeyse tamamen durdurmasından dolayı –ki saldırıların kısa vadeli amacı da zaten buydu– Hamas'ın intihar saldırıları düzenlemek için artık nedeninin kalmadığına inanıyordu.

Netanyahu Oslo Anlaşmalarını lağvetmedi ama onun hükümeti, sürecin önüne sayısız zorluklar çıkardı, birinci görev döneminde barış süreci neredeyse tamamen durdu. Diğer yandan, Netanyahu hiçbir zaman güç kullanımını hızlandırmadı ya da saldırgan eylemlere girişmedi. Hareket tarzı hiçbir şey yapmamak üzerine kuruluydu: Ne savaş için ne de barış için asla inisiyatif almamak.

Arafat ise kendi cephesinden, İsrail'in Filistin topraklarından çekilmeyi sürekli geciktirmesine öfkelenerek buna cevaben tutukladığı Hamas aktivistlerinin bir kısmını serbest bıraktı. Örgüt, 21 Mart 1997'de Tel Aviv'in kalbine bir kez daha saldırdı: Bir intihar bombacısı, David Ben-Gurion'un eski evine yakın kaldırım üzerindeki bir kafede kendini havaya uçurdu. Üç kadın öldü, bir kısmı ağır şekilde olmak üzere kırk sekiz kişi yaralandı. Bu saldırı sonrası Netanyahu bir kez daha itidal sergileyerek çevresindekilerin Filistin bölgelerine askeri harekât yapılması önerilerine rağmen herhangi bir şekilde güç kullanımından kaçındı.

Tel Aviv bombalaması, İsrail'in iki ana karşıterör istihbarat kolunun Arafat'a yönelik değerlendirme tarzı arasındaki büyümekte olan farkı gün yüzüne çıkarıyordu. Ayalon yönetimindeki Şin Bet, Filistinli liderin edilgen ve zayıf olduğunu, saldırıların devam etmesine izin verdiğini ve Hamas'ı dizginlemek için gayret sarf etmediğini çünkü köktenci İslami hareketlerle çatışmaya girmekten kaçınmak istediğini düşünüyordu.

Karizmatik ve inatçı Tümgeneral Moshe Yaalon yönetimindeki AMAN ise Arafat'ın sorunun merkezinde yer aldığını düşünüyordu. Hem Şin Bet hem de AMAN, Arafat'la Hamas liderleri arasındaki gizli görüşmelerin aynı transkriptlerini okuyordu. Ancak aynı istihbarat materyalinin, Arafat'ın müzakerelerdeki tıkanıklığı aşmak için terör saldırılarına yeşil ışık yaktığını gösterdiğini sadece Yaalon düşünüyordu. Yaalon, askeri istihbarat başkanı olarak altında görev yaptığı üç başbakana –Rabin'e, Peres'e ve Netanyahu'ya– tahmininin şu yönde olduğunu söylemişti: "Arafat halkını bizimle barışa değil, savaşa hazırlıyor."

Yaalon, geriye dönüp baktığında, Rabin'in, İsrail "terör yokmuş gibi barışın izinden gitmeli, barış yokmuş gibi terörle mücadele etmeli" şeklindeki söyleminin bir "boş söz" olduğunu çünkü barış yapmaya çalıştıkları adamla terörü yaratan kişinin aynı kişi olduğunu söylüyordu.

Yaalon, Arabah Çölü'ndeki bir kibbutzun üyesi, İsrail'in solcu işçi hareketinin önde gelen evlatlarından biriydi. Ama söylediğine göre, AMAN başkanı ve sonrasında genelkurmay başkanı sıfatıyla gördüğü istihbarat materyalleri fikrini değiştirmesine ve sağa kaymasına neden olmuştu. Askeri ve siyasi saflardaki şimşek gibi yükselişi şahin düşüncelerini güçlendirmiş ve bu düşünceleri sonuç olarak gelecek on yıllar boyunca İsrail politikalarının şekillenmesi üzerinde köklü bir etki bırakmıştı. İstihbarat topluluğunun bu düşünceleri benimseyen birkaç mensubundan biri olduğu için sağ cenah da onu sıcak biçimde karşılamıştı. Kendisini önce stratejik işler bakanı, sonra da savunma bakanı olarak kabinesinde görevlendiren Netanyahu'nun çevresindeki en yakın kişilerden biri haline gelmiş, ancak kanun ve disipline sıkı sıkıya bağlı olan Yaalon, bir askerin çaresiz ve yaralı bir teröristi vurarak öldürmesinden dolayı yargılanması gerektiği konusunda ısrar etmesinin ardından 2016 yılında Netanyahu tarafından istifaya zorlanmıştı.

Yaalon aynı zamanda İsrail'in en dürüst politikacılarından biri olarak değerlendirilmekte, Arafat'a yönelik nefretinin sahici olduğundan şüphe duyulmamaktadır. Arafat'ın aktif bir şekilde terörü desteklediğine yönelik inancını kararlı bir şekilde sürdürüyordu. "Şin Bet, mahkemeye sunulduğunda dava açılmasına neden olacak deliller toplamaya alışkındır" diyordu. "Ama Arafat açık bir şekilde çok daha zekiydi. Hamas'ın başında bulunanlara 'Gidin saldırılarımızı gerçekleştirin' demez ama onlara kutsal savaştan söz eder ve tutukladığı tüm üst düzey Hamas mensuplarını serbest bırakır. Bundan fazlasını yapmaya da gerek yoktur zaten. Şimdiye kadar Hitler tarafından imzalanan ve Yahudilerin imha edilmesini söyleyen hiçbir emir bulunmamıştır. Bu, onun bunu emretmediği anlamına mı geliyor?"

AMAN'ın kıdemli analistlerinden biri olan Tuğgeneral Yossi Kuperwasser de patronunun sözlerini destekliyordu: "Bizim isteğimiz üzerine Arafat on dokuz Hamas kuruluşunu kapatmış, örgütün

kimi aktivistlerini tutuklamıştı. Terör saldırılarını sürdürmek gerektiğine karar verdikten sonra bu kişilerin gitmelerine izin verdi. Hamas onun ciddiyetini kanıtlamasını istiyordu. Ona, 'İbrahim al-Makadmeh'i serbest bırak' dedi. 'Bu, bize serbestlik sağladığından kesin olarak emin olmanın tek yolu.' Neden Makadmeh? Çünkü o, bizzat Arafat'a suikast düzenleyecek bir timin başında bulunmuştu. Arafat bunu yaptı ve kısa bir süre sonra Ben-Gurion'un eski konutunun yakınlarındaki saldırıyı gerçekleştirdiler." Kuperwasser, Arafat'ın İsrail kontrolü altındaki bölgelerde yaşayan Hamas tutsaklarını serbest bırakacak kadar zeki olduğunu iddia ediyor. Böylece İsrailliler sadece kendilerini suçlayabilecekti. Arafat aynı zamanda, kendisiyle terör saldırıları arasına elden geldiğince mesafe koymak için her halükârda El Fetih'le bağlantısı olmayan adamları serbest bırakıyordu.

Kudüs'teki Mananeh Yehudah Pazarı neredeyse her zaman ucuz ürün ve giysi satın alan insanlarla doludur. Şehrin anacaddesi olan Yafa Caddesi'yle Agrippas Caddesi arasında yer alan pazar, on dokuzuncu yüzyıl sonlarından beri halka hizmet vermektedir. Satıcıların etlerini, balıklarını, çiçeklerini, falafellerini[59] satmak için yüksek sesle bağırdıkları; tüm renkleriyle, kokularıyla, otantik görünümüyle kalabalık pazar, aynı zamanda popüler bir turizm merkezidir.

30 Temmuz 1997'de siyah takım elbise ve beyaz gömlek giyen kravatlı adamların telaşlı bir şekilde kalabalığa doğru yürüyüşlerine kimse aldırmamıştı. Adamlar ağır evrak çantaları taşıyorlardı, belli bir amaçla pazarın göbeğine uzun adımlarla yürüdüler ve tam da Deif'in kendilerine öğrettiği gibi aralarında 150 fitlik mesafe bırakacak şekilde durdular. Çantalarını sanki kucaklıyorlarmış gibi vücutlarına yakın şekilde tutuyorlardı.

Her bir çanta yaklaşık otuz üç pound [yaklaşık 15 kg – ç.n.] patlayıcı, çiviler ve vidalarla doluydu.

Adamlar çantaları patlattı; büyük patlama ve havada uçuşan şarapneller 16 kişiyi öldürdü, 178 kişiyi yaraladı.

Hamas, Kızıl Haç'a gönderilen bir açıklamayla saldırının sorumluluğunu üstlendi. Ancak Deif aynı zamanda, Şin Bet'in daha

59) Falafel: Neredeyse tüm Ortadoğu'ya mal olmuş, nohut köftesinin kızartılmasıyla yapılan bir tür yemek. (ç.n.)

önceki bombalamalar sonrası, bombacıların cesetlerinin kalıntılarını incelediğini ve saldırıdan önce bombacıların kimlerle irtibatta olduklarını ortaya çıkarmak için bu bilgileri kullandığını öğrenmişti. Bu yüzden bombacılar bu kez kimliklerini gizlemek için her çareye başvurmuştu. Örneğin kıyafetlerindeki etiketleri kesmişlerdi, böylece Şin Bet soruşturmacıları, etiketteki bilgilerden yola çıkarak bombacıları anımsama ihtimali olan bir mağaza sahibine ulaşamayacaktı. Kendi bedenlerini ve vücutlarını olabildiğince fazla tahrip edebilmek için bombalarını sıkı sıkıya tutmuşlardı. Hamas militanları ailelerine, öldükten sonra, Filistinliler arasında geleneksel olarak yapıldığı gibi başsağlığı için taziye çadırı kurmamalarını söylemişlerdi; amaç, Şin Bet'in kendilerini teşhis edip bağlantılarıyla ilgili bir betimleme yapmasını önlemekti.

Ancak teşkilat yine de hatırı sayılır bir soruşturma çalışması sonrasında, ölü teröristlerin kim olduklarını teşhis ettiğini ve saldırının planlanmasıyla birlikte intihar bombacılarının görevlendirilmesinin arkasında Deif olduğunu başbakana bildirmeyi başardı.

Başbakan Netanyahu, saldırıdan on gün sonra güvenlik kuruluyla bir toplantı gerçekleştirdi. Netanyahu, toplantının başlarında bu kadar itidal göstermenin artık yettiğini belli ediyordu. Mossad ve Şin Bet yetkililerinin başbakana, Hamas'ın liderlerinin çoğunun Ürdün'e, Suriye'ye, Körfez ülkelerine, Birleşik Devletler'e ve Avrupa'ya sığındığını söylemelerinin ardından Netanyahu, onlara karşı harekete geçmekten yana olduğunu dile getirdi. Kurul, başbakanı ve savunma bakanını özel hedefler belirlemesi için yetkilendirdi.

Netanyahu ertesi gün Mossad direktörü General Danny Yatom'u arayarak bir ölüm listesi talep etti. Yatom'un yanında Kaserya başkanı HH ve Kaserya'nın baş istihbarat subayı Moshe (Mishka) Ben-David bulunuyordu.

Ben-David Mossad'taki ayrıksı bir tipti. Kısa, sağlam yapılı ve alışılmadık biçimde uzun sakalları olan Ben-David, Mossad'a 1987'de, nispeten ilerlemiş bir yaşta, otuz beş yaşında girmişti. Bir çevirmen ve editör olan annesi onunla sadece Rusça konuşmuş, bu yüzden o da İbranice öğrenmeden önce o dili konuşmuştu. On sekiz yaşına geldiğinde Rusça bilmesi onu 8200. Birim için doğal bir aday yapmış, bu kapsamda o zamanlar Mısır ve Suriye ordularına yardım eden Rus danışmanları dinlemişti. IDF'den ayrılınca Birle-

şik Devletler'de bir süreliğine İsrailli bir gençlik hareketini temsil etmiş, sonrasında bir gençlik merkezi işletmek üzere İsrail'e dönmüştü. Kudüs dağlarında at yetiştirmiş, kitaplar yazmış, edebiyat alanında doktora derecesi, karatede siyah kuşak almıştı. Aynı zamanda evlenip üç çocuk yetiştirmişti.

Ben-David ancak tüm bunlardan sonra Mossad'a başvurmaya karar vermişti. "Gerçekten ilgimi çekiyordu" diyordu, "ve aynı zamanda, birkaç yıl kendim için bir şeyler yaptıktan sonra ülke güvenliğine katkıda bulunmanın Siyonist ve ulusal önemini anlamıştım. Lübnan'daki savaşın kızıştığını, barışın halen çok uzakta olduğunu ve bu durumu Kudüs'ten Tel Aviv'e kadar kimsenin önemsemediğini görüyordum."

Söylediği tam olarak bu durumun kimsenin umurunda olmaması değildi tabii. Sadece basit bir şekilde dünya tehlikeli bir yer değilmiş gibi davranmak daha kolaydı. Ben-David, "İsrail devletinin halen varoluş tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı ve bize zarar vermek, bizi yok etmek için plan yapmak adına gerçekten her çabayı gösteren, hiçbir masraftan kaçınmayan az sayıda insan ve kurumun bulunmadığı bir dünyanın net bir manzarasıyla karşılaşınca, Tel Aviv'deki kafeterya kalabalığının huzuru kaçıyordu" diyordu. "Kötü insanlar hakkında düşünmemek, sadece yan gelip yatmak çok daha keyiflidir... Sanırım Mossad'daki insanların büyük çoğunluğu benim gibi. Macera, entrika ve iyi bir kariyer arzusu, sadece 337 sefer sayılı Tahran uçağı için son çağrıya kadar iyidir. O noktada her şey biter. Davanızın haklı olduğuna ve güçlü bir vatanseverlik dürtüsünden kaynaklandığına ikna olmamışsanız, ikinci operasyonunuzda hayatta kalamazsınız."

Yatom ve yardımcıları, Avrupa ile Ortadoğu'da silah temin etmek ve para toplamaktan sorumlu olan çok sayıda potansiyel Hamas hedefiyle ilgili dosyalarla birlikte Netanyahu'nun bürosuna geldiler. Bu hedeflerden biri de, 1988'de iki İsrailli askeri kaçırarak öldüren, sonrasında da Mısır'a kaçan Mahmud el Mabhuh'du. Netanyahu listeyi reddetti. "Bana büyük balığı getirin, yem olarak kullanılan bu küçük balıkları değil" dedi. "Liderleri istiyorum, tacirleri değil."

Netanyahu'nun verdiği emir Ben-David ve meslektaşları için büyük bir sorun yaratmıştı. Hamas'ın kıdemli liderleri, üç yıl önce

İsrail'in barış anlaşması imzaladığı Ürdün'deydi; İsrail istihbaratı, Rabin'den aldığı emir ve diplomatik nezaket gereği, Ürdünlülerin izni olmaksızın burada bir operasyon gerçekleştiremiyordu. Ve tebaası çoğunlukla Filistinlilerden oluşan Kral Hüseyin'in bu izni vermeyeceği de açıktı.

Mossad'ın bu lojistik güçlükleri Netanyahu'ya yansıtıp yansıtmaması da tartışmalı bir konuydu. Ben-David, "Netanyahu bize iz bırakılmayan bir infaz istediğini söyledi" diyordu. "Kaserya başkanı [HH], ona şunları söyledi: 'Tüfeklerle, tabancalarla ya da bombalarla böyle bir operasyonun nasıl yapılacağını biliyorum. Sessiz bir operasyonu yönetmek gibi deneyimim olmadı. Bir hedefi vurmak için harekete geçmek zorundaysanız, hedefle fiili bir temasa girersiniz ve herkes de izliyor olur – gizli değildir, eğer bir şeyler ters giderse, silahı bırakıp kaçamazsınız.' Netanyahu, 'Ürdün'le ilişkileri riske atmak istemiyorum ... bu, sessiz bir operasyon gerçekleştirmeniz için yeterince önemli' dedi. Ayrıca 'Hamas liderlerinin ortadan kaldırılmasına ihtiyacım var. Böyle intihar bombalamalarının yapılmasına daha fazla izin veremem' diyordu."

Öte yandan tüm toplantılarda hazır bulunan başbakanın askeri sekreteri Tuğgeneral Şimon Şapira, Kaserya temsilcilerinin hiçbir zaman Ürdün'de bir görevi yerine getirmenin problem olabileceğini öne sürmediklerini iddia ediyordu. "Bizde bunun parkta gezinti yapmak gibi, aynı işi Tel Aviv'de yapmak gibi bir şey olduğu izlenimini bırakmışlardı" diyordu Şapira. "Her şey basitti. Risk de yoktu kötü gidebilecek bir şeyler de."

Mossad, potansiyel hedeflerin –Ürdün'de yaşayan dört Hamas liderinin– yer aldığı bir listeyle geri döndü. Netanyahu'nun gözleri parlıyordu. İsimlerden biri onun için tanıdıktı: Hamas'ın siyasi büro başkanı Musa Abu Marzook. Marzook, İsrail kendisinin iade edilmesini talep edene dek Birleşik Devletler'de herhangi bir engelle karşılaşmadan çalışmıştı. İade talebi kabul edilmiş ancak Başbakan Rabin, Şin Bet'in kendisini, bir yargılamanın teşkilatın bilgi kaynağını açık etmesi olasılığına karşı uyarması üzerine işin peşini bırakmıştı. Bu durumda Amerikalılar Marzook'u sınır dışı ederek Ürdün'e göndermişti.

Marzook aynı zamanda bir Amerikan vatandaşıydı, bu durum Netanyahu'yu rahatsız etmese de Mossad'ı temkinli olmaya yön-

lendiriyordu. Mossad, Birleşik Devletler'le ilişkilerin zarar görmesine sebep olma ihtimalinden kaçınmak için Marzook'u hedef listesinin en sonuna yerleştirdi. Bunun anlamı, Marzook'un isminin kendi yardımcısı Halid Meşal'den, Hamas sözcüsü Muhammed Nazal'dan ve Hamas siyasi bürosunun kıdemli bir üyesi olan İbrahim Ghosheh'den sonra gelmesiydi.

Mossad'ın bu kişilerin her biriyle ilgili çok az bilgisi vardı, boşluğu doldurabilmeleri için kaynakları ve zamanı da sınırlıydı. Bir hedefli öldürme, ancak ve ancak hedef hakkında tatmin edici bilgi olduğunda gerçekleştirilebilirdi; bu yüzden öncelik sırasının tepesinde yer alan kişinin seçilmesi akıllıcaydı, tabii onunla ilgili de yeterince istihbarat bulunması koşuluyla. Bu durumda listedeki son kişinin canı nispeten güvende olmuş oluyordu.

Sekiz gün sonra, altı Süngü mensubu, birimin başında bulunan Jerry'nin komutası altında keşif göreviyle Ürdün'e gitti. Amman çarşısında bulunan gösterişli bir alışveriş merkezindeki "Filistinlilere Yardım Merkezi" görünümündeki Hamas siyasi bürosunu yöneten kırk bir yaşındaki Meşal'le ilgili istihbarat toplamaya başladılar. İsrailliler birkaç gün içinde Meşal'in nerede yaşadığını, nasıl seyahat ettiğini ve ana hatlarıyla günlük rutinini öğrendiler. Ghosheh veya Nazal'ı takip etmeye çok az zaman ayırmışlar, Marzook'a ise hiç gitmemişlerdi. Keşif ekibi Ürdün'den dönünce, Mossad Netanyahu'ya, Meşal'le ilgili olarak kendisini bir plan dahilinde ortadan kaldırmak için harekete geçecek kadar istihbarat topladıklarını, ancak diğer üç kişiye karşı harekete geçmek için yeterli bilgiden çok uzak olduklarını bildirdi.

Süngü Ürdün'de bilgi toplarken Mossad karargâhındaki elemanlar da Netanyahu'nun istediği "sessiz operasyon"u kotarmanın yollarını arıyorlardı. Cinayet gürültü patırtı koparmamalı, dikkatleri suikastçının üzerine çekmemeli, en iyisi de Meşal doğal sebeplerden ölmüş gibi gözükmeliydi. Trafik kazası gibi birçok seçenek değerlendirilip reddedildikten sonra geriye tek bir seçenek kalıyordu: Zehirleme. Mossad'ın teknoloji biriminde, Tel Aviv'in güneyindeki Ness Ziona'da bulunan çok gizli bir devlet tesisi olan İsrail Biyolojik Araştırmalar Enstitüsü'yle işbirliği halinde, hangi toksik etmenin kullanılacağıyla ilgili çeşitli istişareler yapıldı. Sonunda, morfinden yüz kat daha güçlü olan fentanilin bir türevi olan levofentanil

üzerinde uzlaştılar. (Cerrahi anestetik olarak kullanmak üzere levofentanil geliştirmeye çalışan ilaç şirketleri, bu maddenin hastayı öldürmesinin önüne geçebilmek açısından yeterince kontrol edilemediğini tespit etmiştir.)

Plan, Meşal'e belli etmeden ölümcül dozda zehir vermekti. Levofentanil nispeten yavaş etki gösteren bir ilaçtır. Meşal, saatler geçtikçe kendisini daha uyuşuk hissedecek, sonunda da uyuyup kalacaktı. İlaç daha sonra solunumunu yavaşlatacak, son noktada ise tamamen engelleyecekti. Ölümü inme ya da kalp krizinden başka bir şey gibi gözükmeyecekti, bununla birlikte levofentanil neredeyse hiç iz bırakmaz. Birileri özel olarak bu maddeye yönelik test yapmadığı sürece otopsiden hiçbir şey çıkmayacaktı. Kaserya'daki bazı kişiler bunu "tanrıların iksiri" olarak adlandırıyordu.

Bir sonraki problem, maddenin belli etmeden Meşal'in bünyesine nasıl aktarılacağıyla ilgiliydi. Biyolojik Enstitü, çocuklara aşı yapmak için kullanılanlara benzeyen, iğne kullanımı gerektirmeksizin madde enjeksiyonu yapabilen bir ultrason cihazı kullanmayı öneriyordu. Ancak bu cihaz da, muhtemelen hafif bir nemli hava esintisi hissi yaşayacak olan Meşal'e yaklaşılmasını gerektiriyordu. Bu yüzden Kaserya, suikastın en iyi açık havada, yayaların sıklıkla birbirlerine sürtündükleri kalabalık bir cadde üzerinde gerçekleştirilebileceği kanaatine vardı. Elemanlar Meşal'e arkadan yaklaşacak, biri iyice çalkalanmış bir kola şişesinin kapağını açacak, tam bu sırada diğer eleman, avucuna bantlanan ultrason cihazından zehri püskürtecekti (Örümcek Adam'ın ağını fırlatışını düşünün). Meşal kendisini ıslatan şeyin ne olduğunu görmek için arkasına döndüğünde, bir şişe gazlı kolayla birlikte sadece iki turist görecekti. Madde çok zararlı olduğu için panzehir taşıyan bir Mossad doktoru, kazara bir damlasının elemanlardan birine bulaşması ihtimaline karşı Amman'da olacaktı.

Suikastçılar eylül ayının başlarında halen tekniklerinin alıştırmasını yaparlarken –Ibn Gabirol Caddesi üzerinde çok sayıda yayanın üzerine Coca-Cola püskürtülmüştü– aralarından birinin denetlemeden kaçınmak için travesti gibi giyindiği üç intihar bombacısı Kudüs'teki Ben Yehuda kaldırım çarşısında kendilerini havaya uçurdu. Aralarında ailesini ziyaret etmekte olan on dört yaşında bir Los Angeleslının da bulunduğu 5 kişiyi öldürdüler, 181 kişiyi

yaraladılar. Shaare Zedek Tıp Merkezi'nde yaralıları ziyaret eden Netanyahu, "artık yeter" diyordu. "Şunu belirtmek isterim ki" dedi, "şu andan itibaren yolumuz farklı olacak."

İlk adım bir Hamas liderini öldürmekti. Başbakan Mossad'a, Meşal'i öldürme operasyonu olan Kiruş Operasyonu'na derhal hız verilmesini emretti. Yatom bir kez daha Netanyahu'yu öncelikle Avrupa'daki Hamas temsilcilerine karşı harekete geçmek konusunda ikna etmeye çalıştı ancak başaramadı.

Ne var ki yaşanacak olan sorunlar Netanyahu'nun verdiği emirden değil, Mossad'ın bu emri uygulamayı kabul etmesinden dolayı baş gösterdi. Elemanların komutanlarına, hatta başbakana bir görevin "olgunlaşmadığını" veya alınacak riskin mantıksız olduğunu düşündüklerini söyleme hakları vardır ki bunu daha önce birkaç kez tecrübe etmişlerdi. Tabii ki bu, baskı uygulayan bir başbakana kolayca veya rahatça söylenemez.

Fakat Mossad bir kez Meşal'i acilen öldürme görevini kabul etti mi, personelinin bir dizi rutin hazırlık aşamalarından geçmesi gerekiyordu. Örneğin keşif ziyaretlerinde Avrupalı turist kılığına girmişler, diğer operasyonlarda kullandıkları sınanmış ve yoğun bir incelemeyle başa çıkabilecek kişiliklere bürünmüşlerdi. Ancak Ürdün'e çok kısa bir süre sonra tekrar döndükleri için kendilerine Kanadalı belgeleri, çok da aşina olmadıkları kimlikler verilmişti. Bunun yanı sıra elemanlar, operasyon bölgesinin bir modelinde baştan sona bir kostümlü prova hiç yapmamışlardı. Mossad'ın olayla ilgili iç soruşturma heyetinin bir üyesi şöyle söylüyordu: "Mesele, operasyonun planlanma biçiminden dolayı göz kamaştırıcı bir başarıyla sonuçlanmamış olması değil. Kesinlikle böyle sonuçlanabilirdi. Ama bu nitelikteki bir operasyonun başarılı olması, en azından fiyaskoya dönüşmemesi gerekir. Sayısız önleyici tedbir alma düşüncesinin beklenmedik olaylara ya da işleri altüst edecek kötü talihe yol açmasına izin verilmemesi gerekir."

Üstüne üstlük operasyonu kontrol edip onayının istenmesi gereken Savunma Bakanı İzak Mordechai –başbakanların kendi kendilerine Mossad'a operasyon emri vermek için resmi olarak yetkileri vardır ama genellikle nihai kararı bir ya da iki bakanla birlikte verirler– operasyonun gerçekleşmekte olduğunun farkında bile değildi. Öncesinde istihbarat toplama işine onay vermiş ancak nihai "devam

et" emri veya operasyonun yeri konusunda bilgilendirilmemişti. Mordechai geçmişte muharip bir generaldi, detaylar konusunda disiplinliydi ve diğer durumlarda yaptığı gibi Kaserya'nın hazırlıklarını rahatlıkla onaylayabilirdi. Ama operasyonu bilmiyordu ki...

Mossad direktörü Danny Yatom, operasyonu "pürüzsüzce ve sessizce" kotarmanın mümkün olduğuna ikna olduğunu söylüyordu. "Aksi takdirde Netanyahu'ya tersini söyleyecektim. Geriye dönüp baktığımda, operasyon kanadı personeli bana risklerle ilgili doğru tahminler vermemiş olabilir."

Netanyahu ise muhakemesinin veya gündeminin suçlanabileceğini düşünmüyordu: "Başbakanın görevi nedir? Politikayı belirlemek. Mossad'ın istihbarat birimleriyle birlikte bir de operasyonel birimi var, ki bana göre Şikaki'nin öldürülmesinden beri bu birimler çok hareketsizdi. 'Bana hedefleri verin' dedim. Başkalarının yanı sıra, benim düşünceme göre uygun bir hedef olan Halid Meşal'i verdiler. Benim işim Mossad'ın iç araştırmacısı olmak değil. Benim işim 'Görevi yerine getirebilir misiniz?' diye, 'Hazır mısınız?' diye sormaktı ve evet dedikleri anda onlara güvenmek zorundaydım."

İlk olarak Süngü ekibinin iki üyesi 19 Eylülde Ürdün'e gitti. Bir gün sonra Jerry'le birlikte, aralarında bir kadının da bulunduğu beş diğer eleman Amman'daki InterContinental Otel'e giriş yaptılar. Kaserya istihbarat subayı Ben-David ve kadın bir anestezi uzmanı olan "Dr. Platinum" da ayrı bir şekilde otele giriş yaptırdı. Mossad, Platinum'u nadiren özel görevlere gönderirdi. Örneğin, İsrail'e geri getirilip yargılanması için 1986'da Roma'da teknoloji uzmanı ve muhbir Mordechai Vanunu'yu uyuşturan kişi oydu. Platinum bu kez levofentanile karşı panzehir taşıyordu.

Mossad ekibi, Shamiya alışveriş merkezinin üçüncü katında bulunan Hamas bürosunun girişinde Meşal'e pusu kurmaya karar verdi. Meşal'in bürosuna ulaşması için kaldırım kenarındaki arabasından inerek açık bir pasajı geçip yaklaşık otuz yarda [27,5 metre – ç.n.] uzunluğunda kemerli bir koridordan yürümesi gerekiyordu. Jerry iki elemana kemerlerden birinin arkasında beklemelerini ve Meşal araçtan inerken girişe doğru yürümelerini söyledi. Arkadan gelecekler ve Meşal'e zehirle kolayı aynı anda püskürteceklerdi.

Beş sabah şartlar uygun olmadı. Bir seferinde Meşal ortalarda gözükmedi. Diğer bir seferde ise belirlenen saldırı bölgesinde çok

fazla insan vardı. Ben-David ve Platinum her sabah, kendilerine o gün için saldırının iptal olduğu bilgisi verilene dek otelde bekliyorlardı. "Bu durumda biz de turistlerin yaptığı şeyi yapıyorduk: Gezmek" diyordu Ben-David. "Amman çok ilginç bir şehir."

24 Eylülde gözcülük yapan iki Süngü elemanı Shamiya alışveriş merkezi işçilerinden birisinde şüphe uyandırdı. Jerry, daha fazla etrafta dolaşmanın son derece tehlikeli olduğunu fark etmişti. Görev başarılı olsa da olmasa da ekip ertesi gün Ürdün'den ayrılmak zorundaydı. Acele etmeleri gerekecekti.

Ancak ekip Meşal'in hareketleriyle ilgili yeterince bilgi toplamamıştı; örneğin bazı sabahlar, şoförünün Meşal'i bırakırken çocuklarını da okula götürdüğünü bilmiyorlardı. İşte 25 Eylül günü, operasyonu gerçekleştirmenin olasılık dahilinde olduğu son gün, olan şey tam da buydu. Daha da kötüsü, küçük çocuklar arabanın ön koltuğuna alçak bir şekilde oturuyorlardı, bu yüzden takip eden ekip onları hiç görmemişti.

Öğleden önce saat 10.35'te araç alışveriş merkezine geldi. Jerry takip aracından inerek, operasyonun başlaması için kola ve zehirle bekleyen iki elemana işaret verdi. Eğer işler kötü giderse, elemanların üzerinde hiçbir suç aletinin bulunmaması adına alınmış bir önlem olarak kimsenin üzerinde bir iletişim ekipmanı yoktu. Ama bu aynı zamanda kendilerine operasyonun iptal edildiğini söylemenin bir yolu olmadığı anlamına da geliyordu. Bir kez uygulamaya geçildi mi görevi iptal etmenin bir yolu yoktu.

Meşal arabadan çıkarak büroya doğru yürümeye başladı, bu sırada Süngü elemanları kendisini takip ediyordu. Şoförün devam edip çocukları okula bırakması gerekiyordu ama Meşal'in küçük kızı babasından ayrılmak istemiyordu. Arabadan atlayarak babasının arkasından koştu, Arapça *"Ya baba, ya baba"* yani "Hey baba" diye bağırıyordu. Jerry neler olduğunu görüyordu ama saldırıyı yapacak olan adamlar görmüyordu. Elemanlara geri çekilmelerini işaret etmeye çalışıyordu ama tam o sırada onlar pasajdaki kemerlerden birinin arkasında oldukları için onu göremiyorlardı.

Meşal'e yaklaştılar, elemanlardan biri, elinin avuç içi bölgesine bantlanmış haldeki zehir şişesini kaldırdı ve Meşal'in ense köküne püskürtmeye hazırlandı. Diğeri ise kola kutusunu fışkırtarak açmaya başladı. Tam o sırada küçük kızı kovalayan şoförün gözüne Me-

şal çarptı; arkasında kolunu kaldıran adamın onu bıçaklamak üzere olduğunu düşündü. "Halid, Halid!" diye bağırdı. Meşal şoförü ve bağıran kızını duyarak geriye döndü. Püskürtülen zehir boynunun arkası yerine kulağına denk geldi.

Zehir yine de etkili olabilirdi ama elemanların gizliliği artık ortadan kalkmıştı. Kendini tuhaf bir silindirden bir şey sıkan bir adamla yüz yüze gelmiş halde bulan Meşal, hayatının tehlikede olduğunu hemen anladı. İki süngü elemanından kaçmaya başladı. Şoför de küçük kızı alarak tekrar arabaya doğru koştu. Saldırıyı yapan adamlar da kendilerini kaçıracak arabaya doğru koşmaya başlamışlardı, zehir şişesini ve kola kutusunu yol üzerindeki bir çöp kutusuna fırlattılar.

Danny Yatom elemanların gerektiği gibi davranmadıklarını söylüyordu. "Operasyonun ana varsayımı, sessiz bir operasyon olması, hedefin etkilendiğini bilmemesiydi. Elemanlar bariz bir şekilde emirlerime riayet etmediler. Eğer Meşal'in yanında birileri varsa devam etmemeleri gerektiğini, alıştırma çalışmalarını gözlemlerken iki vesileyle hem yazılı hem sözlü olarak kesin surette belirtmiştim. Buna rağmen devam ettiler. İşte bu başarısızlığın nedeniydi: Operasyonu aşırı motivasyondan dolayı icra etmek, yapılmaması gerektiğini net bir şekilde gösteren koşullarda icra etmek."

Normal koşullarda, ihtiyaç halinde şaşırtma yapması için beklemek üzere ikinci bir Kaserya ekibinin yakın bir yere gönderilmesi gerekirdi. Ama böyle bir ekip yoktu. Daha da kötüsü, eğitimli bir gerilla savaşçısı ve Hamas'ın silah ve döviz kuryelerinden biri olan Muhammed Ebu Seif adında bir adam da olayın gerçekleştiği sırada oradan geçiyordu. Ebu Seif ne olduğunu hemen anlayamadı ama patronunun bir yöne, iki yabancının başka bir yöne kaçtığını görmek net bir ipucuydu. İki İsrailli arabalarına binene kadar peşlerinden koştu ve hareket ettikleri sırada aracın plaka numarasını aldı.

İsrailli sürücü, Ebu Seif'in plaka numarasını yazdığını görerek bunu elemanlara söyledi. Araç yoğun trafiğe takılınca sağdaki bir ara sokağa saptı, sonra iki kez daha sağa döndü. Olay yerinden bir hayli uzaklaştıklarına kanaat getirdiklerinde elemanlar sürücüye durmasını söyledi. Araba ifşa olduğu için en iyisinin ondan kurtulmak olduğunu düşünüyorlardı, geçmiş deneyimlerine dayanarak Ürdün polisinin saatler içinde bir arama çalışması başlatacağını ön-

görmüşlerdi. Ancak İsrailliler, inatçı Ebu Seif'in bir araca el koyarak halen kendilerini takip ettiğinin farkında değillerdi. İki eleman farklı yönlere doğru yürümeye başladıkları sırada Ebu Seif yetişti, elemanlardan biri caddeyi geçmişti.

Afganistan'daki mücahit kamplarında eğitim görmüş olan Ebu Seif göğüs göğüse çarpışmada uzmandı. Kendisine en yakın İsrailliyi sıkıca kavrayarak adamın İsrail istihbaratından olduğunu ve Hamas liderini öldürmeye çalıştığını haykırıyordu. İkinci eleman hızla geri döndü ve Ebu Seif'in kafasına vurdu. Ebu Seif sersemlemişti, kafası kanıyordu ancak İsrailliler kaçmak yerine Ebu Seif'in boğazını sıkarak bilincini kaybettirmek için kaldılar.

O gün talih Hamas'tan yanaydı. Olay meydana geldiği sırada eski bir Filistin Kurtuluş Ordusu gerillası olan, halihazırda Ürdün güvenlik görevlisi olarak çalışan Saad al-Khatib oradan geçen bir taksinin içindeydi. Kalabalığın iki yabancının bir yerliyi boğmasını izlediğini görünce şoförüne durmasını ve onları ayırmaya giderken kendisini beklemesini söyledi. Al-Khatib, "Onlardan biri büyük bir taş almış, Ebu Seif'in kafasına indirmek üzereydi" diyecekti.

"Üzerine atladım, onu altıma aldım, göğsüne oturdum ve engellemeye çalıştım." Al-Khatib, sonrasında İsraillilere kendilerini polis karakoluna götüreceğini söyledi. Dikkatlerini çektikleri kalabalık tarafından linç edilmekten korkan iki eleman karşı koymadan karakola gitmeyi kabul etti. Bu sırada orada bulunanlar da Ebu Seif'in taksiye bindirilmesine yardım ettiler –Al-Khatib ona ön koltuğa oturmasını söyledi– bir kişi Meşal'i arayabilmesi için Ebu Seif'e cep telefonunu ödünç verdi.

Mossad elemanları kılıf için kullandıkları kimliklerinin sorgulama sırasında kendilerini koruyacağına güveniyordu. Polis karakolunda Kanada pasaportlarını göstererek Ürdün'deki turistik yerlerin keyfini çıkarmak için gelen turistler olduklarını, Ebu Seif'i işaret ederek, aniden sokak ortasında "bu deli"nin üstlerine çullandığını ve kendilerine vurmaya başladığını söylediler.

Ancak sonra İsraillilerin üstü arandı ve yetkililer elemanlardan birinin kolunda herhangi bir yarayı kapatmayan bandajlar buldu; ultrason cihazını tutturmak için kullanılan bant şeritleriydi bunlar. Elemanlar tutuklandı. "Yurtdışındaki akrabalar"la irtibat sağlamak için cezaevi telefon haklarını kullandılar.

Tutuklanmalarından iki saat sonra Amman'da bulunan Kanada konsolosu karakola geldi. Hücrelerine girerek nerede büyüdüklerini ve Kanada'yla ilgili birtakım başka sorular sordu. On dakika sonra çıktı ve Ürdünlülere, "Kim olduklarını bilmiyorum. Kanadalı değil onlar" dedi.

Hâlâ bürosunda bulunan Meşal ise Hamas'tan iki arkadaşını, Musa Abu Marzook ve Muhammed Nazal'ı aradı. Mossad'ın Meşal'i öldürmeye çalıştığını, Ürdün Kraliyet Sarayı'nın da komplonun içinde yer aldığını belirten bir açıklama yayımlamaya karar verdiler. Meşal konuşma sırasında kendisini çok güçsüz ve uyuşuk hissetmeye başladı. Zehir kanına karışmıştı. Arkadaşları ve birkaç koruması onu acilen hastaneye kaldırdı.

Birkaç saat içinde ölmüş olacaktı.

Tutuklanan Süngü elemanları telefonla tabii ki Mossad'taki ekip arkadaşlarını aradılar. Onlardan biri olan kadın eleman, otelin geniş bahçesindeki muhteşem bir havuzun yanında mayoyla oturarak Salinger'ın *Çavdar Tarlasında Çocuklar* kitabını okuyan Ben-David'e durumu bildirmek için derhal InterContinental Otel'e gitti. "Yüzüne baktığımda bir şeylerin çok kötü gittiğini söyleyebilirdim" diyordu Ben-David. "Birkaç kelime konuştuktan sonra vahim bir şey olduğunu anlamıştım." Orijinal plana göre ekip Amman'dan farklı yönlere uçacaktı ama olanlardan sonra Ürdünlülerin havalimanını sıkı biçimde gözetim altında tutacakları kesindi.

Ben-David Tel Aviv'deki Mossad karargâhını aradı, kendisine ekip üyelerinin tümünü saklandıkları yerden alarak İsrail büyükelçiliğine getirmesi talimatı verildi.

Elemanların tutuklandığı haberi tesadüfen Mossad karargâhına, teşkilat personelinin Roş Aşana'sını[60] kutlayan başbakan da oradayken ulaştı. Netanyahu'nun bir konuşma yapması planlanmıştı, yüzlerce kişi törenin başlamasını bekliyordu. Bu sırada Yatom başbakana kötü haberi verdi.

İki adam hiçbir şey olmamış gibi devam etmeye karar verdi. Neredeyse hiçbir Mossad çalışanı krizin farkında değildi, Netanyahu her zaman olduğu gibi görev icabı bir mesaj iletmek istiyordu.

60) Roş Aşana: Yahudi takvimine göre yılbaşı olan ve tüm Yahudilerin bayram olarak kutladıkları gün. (ç.n.)

Kısa bir konuşma yaptı, çalışanlara ülke güvenliğine yaptıkları katkı için sıcak bir şekilde teşekkür ederek alelacele Yatom'la birlikte direktörlük bürosuna geçti.

Yatom'a acilen Amman'a uçarak Kral Hüseyin'e neler olduğunu anlatmasını emretti. Elemanların serbest bırakılması için "gereken ne varsa" yapacaktı. "Ve eğer Meşal'in hayatını kurtarmak gerekiyorsa" dedi Netanyahu Yatom'a, "bırak kurtarsınlar."

Yatom kral tarafından karşılandı. Hüseyin afallamıştı, kızgın bir şekilde odadan çıktı. Yatom'un hatırladığına göre "kralı öfkelendiren [Ürdün istihbarat şefi General Semih] Batihi'ydi çünkü onu kişisel olarak rencide etmiştim. O olmadan kralla birlikte meseleyi çok daha sessiz biçimde ve çok daha az bir maliyetle çözüme kavuşturabilirdik.

Batihi, tartışmalar esnasında kendisine söylemediğimden şikâyet ediyor, operasyonu birlikte planlayabileceğimizden filan bahsediyordu. Bu tamamen safsata. Ürdünlülerden defalarca Hamas'ı dizginlemelerini istedik ama hiçbir şey yapmadılar. Rabin onları defalarca eleştirdi ama bu da işe yaramadı. O yüzden Meşal'le ilgili planlarımızı neden onlarla paylaşmadığımız gün gibi ortada."

O sırada Meşal'in durumu kötüye gidiyordu, İslam Hastanesi doktorları ne yapacaklarını bilemiyorlardı. Kral Hüseyin'in Özel Büro direktörü Ali Shukri hastaneye gelerek durumunu sordu, Meşal'in arkadaşları, onu da komplonun bir parçası olmakla suçlayarak topa tuttu. Kral tarafından Meşal'in hayatının kurtulmasını garantiye almak için her şeyi yapması emredilen Shukri, Meşal'i Kraliçe Alia Askeri Hastanesi'nin Kraliyet bölümüne naklettirdi. Meşal'in yoldaşları başlangıçta reddetmişti, Hüseyin'in Meşal'in katledilmesi işini tamamlayacağından korkuyorlardı; ama sonunda Hamas güvenlik çemberi içinde, Meşal'in yanı başında kalmak ve tedavisiyle ilgili bütün detayların kendilerine anlatılması koşuluyla nakil işine razı oldular.

Kraliyet Sarayı'nın özel doktoru, Ürdün ordusunun tabip sınıfına mensup bir albay ve ülkenin en önde gelen doktorlarından biri olan Dr. Sami Rababa çağırıldı. Doktorun Meşal'in kim olduğuna ilişkin muğlak bir fikri vardı, Hamas hakkında da çok az şey biliyordu. "Ama hastanenin her köşesindeki koşturmadan ve Ali Shukri'nin orada bulunmasından bunun çok önemli bir misafir olduğunu ve iyileşmesinin kral için çok önemli olduğunu anlamıştım" diyordu.

Bir hayli sersemlemiş olan Meşal, bürosunun önünde neler olduğunu Rababa'ya anlattı. Konuşurken sürekli uyuyakalıyor, tıbbi personel onu kendine getirmek zorunda kalıyordu. Rababa sonrasında Meşal'in uyuyakaldığı sırada nefesinin kesildiğini fark etti. "Onu sürekli uyanık tutmak zorunda olduğumuz belliydi, aksi takdirde uyuyakalıyor ve boğuluyordu" diyordu.

Doktorlar Meşal'i ayağa kaldırıp etrafta yürüttüler ama bu sadece kısa bir süre için işe yaradı. Ona, bazı opioid türlerine karşı kullanılan nalokson verdiler ama etkisi çabucak geçiyor ve bu etki verilen her bir yeni dozla zayıflıyordu. Rababa, Meşal'i solunum cihazına bağladı, eğer onu uyanık tutamazlarsa en azından bir makine onun yerine soluk alıp verecekti.

Hiç kimse Meşal'in ölmesini istemiyordu. Kral Hüseyin haklı olarak Hamas liderinin ölümünün krallığında ayaklanmaları, hatta belki de bir iç savaşı tetiklemesinden korkuyordu. Netanyahu ve Yatom ise Meşal'in ölmesi durumunda Hüseyin'in iki mahkûmu yargılayıp idam etmeye zorlanacağını biliyordu. Bununla birlikte, Ürdün istihbaratının isabetli bir şekilde diğer Süngü ekibinin hâlâ İsrail büyükelçiliğinde saklandığından şüphelendiğini de biliyorlardı. Hüseyin'in oğlu, geleceğin kralı olan Prens Abdullah komutasındaki bir komando taburu saldırmak için hazır bekliyordu. Kral Hüseyin olayı çok ciddiye aldığını belli etmek istiyordu.

Herkes böylesine çirkin olaylar dizisinin Ürdün'le İsrail arasındaki tüm ilişkileri kesinlikle mahvedeceğini biliyordu.

"Tüm bu zaman boyunca" diyordu Ben-David, "adamlarımızdan hiçbiri etkilenmediği için ihtiyaç duyulmayan panzehirle dolaşıp durdum... Sonra Kaserya komutanından bir telefon geldi. Söylediği şey çok acayip olduğu için ilk başta yanlış duyduğumu düşündüm. Tekrar söylemesini istedim."

HH, Ben-David'e, Ürdün istihbaratından bir yüzbaşıyla buluşmak için otel lobisine gidip onunla birlikte hastaneye gitmesini söyledi. Ben-David apar topar düzenlenen bir anlaşma yapıldığını anlamıştı: İki Mossad elemanının hayatına karşılık Meşal'in hayatı. Bir başka deyişle Ben-David, kendisinin ve ekibinin yalnızca saatler önce öldürmeye çalıştıkları bir adamın hayatını kurtarmak için lobiye iniyordu.

"Zor durumdaydık" diyordu Ben-David. "Ama bu tür durumlarda kendi duygularınıza çok fazla yer veremezsiniz. 'Her şeyi mah-

vettik, cehenneme kadar yolları var' diyemezsiniz. Hayır. Yapmak zorunda olduğunuz şeyi yaparsınız; elinizden geldiği kadar iyi bir şekilde yaparsınız, o kadar. Bu tür durumlarda duygulara yer yoktur."

Ben-David kendisini bir yüzbaşının beklediği otel lobisine gitti. "Düşmanca bakışı hâlâ aklımda. Ama o da emir kuluydu ve verilen emirleri yerine getiriyordu." Yatom, Dr. Platinum ve Ben-David'e yüzbaşıyla birlikte hastaneye gitmelerini ve Meşal'e hayatını kurtaracak panzehiri enjekte etmelerini söylemişti. Fakat Ürdünlüler reddetti.

Platinum, Rababa'nın bürosuna getirildi. Rababa'nın hatırladığına göre "kadın operasyonun parçası olduğunu ancak sadece elemanlardan biri zehirle temas ederse harekete geçeceğini" söylemişti "ve görevin amacının ne olduğunu asla bilmiyordu. Masama iki tane ilaç ampulü koydu. Laboratuvarda kontrol edilmesini emrettim. Bunun ne olduğuyla ilgili onların söylediklerine güvenemezdik. Belki de sadece başladıkları işi tamamlamak istiyorlardı."

Rababa tıbbi ve askeri rütbesine uygun olarak Platinum'a karşı profesyonelce nezaketinden ödün vermiyordu. Ama içten içe öfkeliydi. "Benim düşünceme göre ilaçlar insan öldürmek için kullanılmamalı" diyordu. "Ve İsrailliler tekrar tekrar bunu yapıyorlar."

Meşal sonrasında hızlı bir iyileşme sergiledi. Yatom iki başarısız suikastçı ve Ben-David'le birlikte İsrail'e döndü. İki adam ağır şekilde dövüldüklerini ancak hiçbir bilgi vermediklerini söylüyordu.

Ancak Hüseyin'in bununla yetinmeye niyeti yoktu. İsraillilere yapılan anlaşmanın yalnızca iki mahkûm için geçerli olduğunu, İsraillilerin ekibin geri kalanını –büyükelçilikte saklanan altı Süngü mensubunu– alabilmek için daha yüksek bir bedel ödemeleri gerektiğini söyledi. Aynı zamanda İsraillilerle olan tüm ilişkilere kuşkuyla yaklaşıyordu.

Netanyahu, geçmişte Mossad direktör yardımcılığı yapmış olan, o sıralarda ise İsrail'in Avrupa Birliği elçilik görevini yürüten Mossad emeklisi Efraim Halevy'nin görüşlerine başvurdu. Zamanının büyük bölümünü Mossad'ın Evren dış ilişkiler dairesinde geçirmiş olan Londra doğumlu Halevy, tartışmalı bir kişi olsa da hükümdarlara ve krallara nasıl davranılması gerektiğini bilen becerikli ve cin gibi bir diplomattı. 1994'teki İsrail-Ürdün barış anlaşmasının şekillenmesinde kilit bir rol oynamıştı, Hüseyin'i iyi tanıyordu. Kral da ona saygı gösteriyordu.

Halevy, Hüseyin'le bir görüşme yaptıktan sonra Netanyahu ve Yatom'a, altı elemanın serbest bırakılması için Ürdünlülere "kralın cinayet ekibinin serbest bırakılmasını açık bir şekilde savunmasını mümkün kılmaya yeterli olacak" kadar ciddi bir fidye ödemeleri gerektiğini söyledi. Önerisi, İsrail'e karşı yapılan terör saldırılarındaki rolünden dolayı aldığı müebbet hapis cezasını çekmekte olan Hamas kurucusu Şeyh Ahmed Yasin'in serbest bırakılmasıydı.

Halevy'ye göre öneri "Netanyahu'dan teşkilatın son elemanlarına kadar, tepeden tırnağa muhalefetle" karşılandı. İsrailliler, tamamı da Yasin'in serbest bırakılması için kendilerini korkutmak adına gerçekleştirilen adam kaçırmalara, cinayetlere ve terör saldırılarına katlanmışlardı, şimdi Kral Hüseyin istiyor diye Yasin'i vereceklerdi, öyle mi? Tartışmalar bu minvalde sürüp gidiyordu.

Netanyahu Şin Bet direktörü Ami Ayalon'a danıştı, o da Hamas üzerine en iyi uzmanı olan Micha Kubi'yi çağırarak düşüncesini sordu. Kubi'nin yanıtı öfkeliydi. "Hüseyin'in tehditlerine aldırmayın. Eninde sonunda öyle ya da böyle elemanları serbest bırakmak dışında bir seçeneği kalmayacak. Öldüğü güne kadar hapiste çürümesi gereken Yasin'i serbest bırakırsak, Gazze'ye döner ve şimdiye kadar bildiğimizden çok daha fena olacak bir Hamas inşa eder."

Ayalon bu mesajı Netanyahu'ya iletti. Ancak Halevy ikna ediciydi; Kudüs, Tel Aviv ve Amman arasında helikopterle mekik dokuya dokuya sonunda başbakanı başka bir seçenek olmadığına ikna etti. Netanyahu büyük bir krizin ortasına düştüğünü anlıyordu, her şeyden evvel önceliklerini belirlemek zorundaydı: Kaserya elemanlarının ülkeye dönmesini istiyordu. Elemanların yakalandığını öğrendiği ilk andan itibaren Netanyahu'nun Meşal krizini yönetmekte sergilediği sakinlik ve özgüven, İsrail devleti lideri sıfatıyla en iyi anlarından biriydi.

Sonunda bir anlaşma imzalandı: Yasin ve aralarında İsraillilerin öldürülmesinde payı olanlar da dahil olmak üzere çok sayıda Filistinli, altı Mossad elemanının İsrail'e dönmesine izin verilmesi karşılığında serbest bırakıldı.

Anlaşma bir kez daha İsraillilerin kendi insanlarını düşman hatlarının gerisinden ülkeye getirmek konusundaki büyük kararlılığını ve fedakârlığını gözler önüne seriyordu.

Anlaşmanın bedeli büyüktü. Ürdün'deki beceriksiz operasyon Mossad'ın bir dizi operasyon gerçekleştirme metodunu ifşa etmiş, tüm Süngü ekibinin kılıfını ortadan kaldırmıştı, şimdi bunun yeniden yapılandırılması gerekiyordu. Haşemit Krallığı'yla olan hassas ve önemli ilişkiyi tamir etmek İsrail'in yıllarını aldı. Hüseyin'le Netanyahu arasında resmi bir mutabakat ancak 1998 yılında ABD'de gerçekleştirilen ortak bir ziyaret esnasında yapıldı. Meşal olayı İsrail'i aynı zamanda, pasaportları cinayet ekibi tarafından suiistimal edilen Kanada ve diğer ülkelerle de diplomatik açıdan sıkıntılı bir duruma düşürdü. İsrail bir kez daha fırça yemiş bir çocuk gibi özür dileyip hatayı tekrarlamayacağına söz vermek zorunda kaldı.

Olayın ardından kurulan iç ve dış araştırma heyetleri, operasyonu kimlerin bildiği, kimlerin yetki verdiği konularında birkaç çelişkili beyan ortaya çıkardı. Netanyahu ve Mossad tüm ilgili personeli bilgilendirdiklerini iddia ediyordu ama Savunma Bakanı İzak Mordechai, AMAN başkanı Moshe Yaalon ve Şin Bet direktörü Ayalon, aylar önce istihbarat şeflerinin katıldığı bir toplantıda Meşal'in öldürülmesi fikrine genel olarak değinilmesinin dışında operasyon konusunda önceden bilgi sahibi olmadıklarını, söz konusu toplantıda ise Meşal'in öldürülmesinin birçok potansiyel olasılıktan biri olarak tarif edildiğini iddia ediyorlardı. Soruşturma heyeti Netanyahu'nun bakanları bilgilendirmemek konusundaki hatasını işaret etmemiş olsa da, olayın içinde yer alanlar konuyu tartışmaya devam ediyor.

Ayalon tüm operasyonu, gerekçesi de dahil olmak üzere sert bir şekilde eleştiriyordu: "Halid Meşal terörist operasyonel döngünün bir parçası değildi. Dolayısıyla o, baştan itibaren meşru bir hedef değildi. Meşal, Hamas'ın askeri faaliyetlerine demokratik bir devletteki savunma bakanından daha az karışıyordu."

Sonraları bizzat kendisi Mossad direktörü olacak olan Tamir Pardo tarafından kaleme alınan bir Mossad iç soruşturması, teşkilat tarihindeki en sert raporlardan birini oluşturuyordu. Rapor sert bir dille operasyonun gerek planlanma gerekse icra aşamasında yer alan herkesi suçluyordu. Kaserya ve Süngü komutanları, Ben-David, elemanlar ve daha pek çok kişi eleştirilerden paylarını alıyorlardı. Komite tarafından incelenip hatasız bulunan tek bir alan bile

yoktu. Fakat heyet, Yatom'un bu hatalardaki rolünü sadece üstü kapalı şekilde dile getiriyordu.

Kaserya başkanı HH istifa etti. İhtirasları bir zamanlar çok işine yaramış olan Jerry, Süngü başkanlığı görevinden alındı. Utanç ve acı içinde teşkilattan ayrıldı.

Her şeyin ötesinde Yasin artık özgür bir adamdı. Meşal'i öldürmenin bütün amacı Hamas'ı zayıflatmaktı ancak bu olacağı yerde örgütün kurucu ve ruhani lideri artık serbest bırakılmıştı. Güya tıbbi tedavi amacıyla İsrail'den ayrılarak Körfez ülkelerine gitti. Gerçekte ise seyahatlerini mali kaynak toplamak için yapıyordu. İsrail'le "büyük bir çatışma" yaklaşıyor diye övünüyordu.

Ona inanmamak için bir sebep de yoktu.

27

DİBE VURUŞ

Flotilla 13'e bağlı bir deniz komando kuvveti, kimseye gözükmeden Lübnan sahil kasabası Ensariye yakınlarındaki sahile indi. On altı adam, aysız bir gecenin örtüsü altında küçük, güçlü Zaharon baskın botlarından inerek iç kesimlere doğru uzun bir yürüyüşe başladı. Tarih 4 Eylül 1997'ydi, komandolar bir adamı öldüreceklerdi.

Bu, Levin ve Cohen'in Lübnan'daki orta düzey Hizbullah liderlerini öldürmek için protokol hazırlamalarından beri yirmi yedinci görevdi. Bunlardan yirmisi başarılı olmuştu. Ancak bu kez iki Kuzey Komutanlığı subayı görevin gereksiz olduğuna inanıyordu. Hedef olarak belirlenen Haldun Haydar'ın alt düzey ve önemsiz biri olduğunu, onun öldürmenin hiçbir stratejik kazanım sağlamayacağını düşünüyorlardı. Ancak İsrailliler Haydar'la ilgili yeterince eyleme geçirilebilir istihbarat toplamışlardı ve bizzat sistemin kendisi, bazılarının kafasında onu öldürmemek için herhangi bir neden bulunmadığını daha önce birçok kez kanıtlamıştı. Ancak yine de kâfi sayıda Kuzey Komutanlığı subayı, görevin sorumluluğunun genelkurmaya devredilmesine karşı çıkıyordu. Eleştiride bulunanlar karar verme döngüsünün dışında tutuluyordu.

Plan komandoların iç kısımlara doğru yaklaşık iki buçuk mil [yaklaşık 4 km – ç.n.] yürümesini ve Haydar'ın her gün kullandığı güzergâhtaki yol kenarlarına bombalar yerleştirilmesini gerektiriyordu. Komandolar daha sonra botlarına binerek deniz yoluyla tekrar İsrail'e döneceklerdi. Havada tur atan dronların operatörleri Haydar'ın geçtiğini gördükleri anda, dron kanalıyla iletilen bir radyo sinyali patlamayı tetikleyecekti. Saldırıyı Lübnan'ın bir iç meselesi gibi göstermek için, bombaların içine Lübnanlı teröristler tarafından yapılan patlayıcılarda kullanılan türden metal parçacıklar yerleştirilmişti.

Başlangıçta her şey planlandığı gibi gitti. Komandolar uygun hava koşullarında indi, kısa sürede Lübnan sahil yolunu geçti ve

doğu yönünde geniş bir ağaçlık ve meyvelik alanı çevreleyen bir duvara ulaştı. İkisi duvarın üzerinden atlayarak kapının menteşelerini söktü ve diğerleri için kapıyı açtı. Sulama arkları ve kalın bitki örtüsü yüzünden ilerlemenin zor olduğu bölgede yolun büyük kısmı bayırdı.

Kuvvet, haritada G7 olarak kodlanmış olan noktaya ulaştığı zaman, diğer tarafında bir yol bulunan bir başka kapıyla daha karşılaştı. Haydar'ın kullandığı yola ulaşmadan önce bu yolu da geçip çeyrek mil daha ilerlemeleri gerekiyordu. Komandolar kapının üzerinden atladı, öncü müfreze yolu geçti ve düşman unsurların var olup olmadığını anlamak için bölgeyi tarayarak ilerlemeye başladı. Net bir şekilde işaret verilmesinin ardından ikinci grubun öncü komandosu yolu geçmeye başladı.

Tam yolu yarılamışken art arda iki devasa patlama meydana geldi.

Bu patlamalarda ve kurtarma operasyonları devam ederken meydana gelen silahlı çatışmalarda komandolardan on ikisi öldürüldü.

Olaya yönelik yapılan bir IDF soruşturması sonunda bunun, öngörülmesi ya da engellenmesi mümkün olmayan tesadüfi bir Hizbullah pususu olduğu, gerillalar tarafından yapılan silah atışlarının, İsrail'in Haydar'ı öldürmek için getirdiği patlayıcıları infilak ettirdiği sonucuna varıldı.

Bu, ilgili tüm kişiler için en uygun açıklama olabilirdi ancak bunun doğru olmadığı ortaya çıktı. Gerçekte Hizbullah, komandolar göreve başlamadan haftalar, hatta saatler önce İsrail istihbaratındaki topyekûn zafiyetten dolayı açık bir şekilde pusuyu planlayıp koordine etmeyi başarmıştı. Bölge üzerinde keşif uçuşları yapan dronlardan aktarılan video görüntüleri şifrelenmemişti, Hizbullah bu görüntüleri ele geçirmeyi başarmıştı. Üstüne üstlük, İsrail'in Güney Lübnan Ordusu içerisindeki istihbarat varlıkları gerçekte çifte ajanlardı, IDF'deki ajan yöneticilerinin kimlerle ve nelerle ilgilendiklerini Hizbullah'a bildiriyorlardı.

IDF'nin keşif yaptığı bölgenin video görüntüleri ve IDF yöneticilerinin Haydar'ı hedef aldığına ilişkin istihbarat sayesinde, pusunun nereye kurulacağını belirlemek Hizbullah için zor olmamıştı. Aslında o zamanlar Flotilla 13 bünyesinde görev yapan kaynaklara

göre, baskından saatler önce gerçekleştirilen bir dron uçuşundan elde edilen video görüntüleri üç kişinin G7 noktasında şüpheli bir şekilde gezindiğini gösteriyordu. Eğer hiçbir zaman yayınlanmamış olan o video gerçek zamanlı olarak analiz edilmiş olsaydı, görev muhtemelen ya ertelenir ya da iptal edilirdi.

İsrail'de bilindiği şekliyle "Shayetet (Flotilla) Faciası" İsrail kamuoyunda derin bir etki yarattı, bunun nedeni büyük ölçüde öldürülen adamların, IDF'nin en iyi iki biriminden birine mensup olmalarıydı. Nasrallah, bölgeden toplanan ve askerlerden birinin başının da bulunduğu ceset parçalarının dehşet verici fotoğraflarını Hizbullah'ın internet sitesine yükleyerek bu etkiyi daha da yoğunlaştırdı.

Ensariye fiyaskosu, Kudüs'teki Ben Yehuda kaldırım pazarına düzenlenen, İsrail'in öncesinde hiçbir istihbarata sahip olmadığı üçlü intihar bombalamasından yalnızca bir gün sonra, Mossad'ın faciaya dönüşen Halid Meşal'i Ürdün'de öldürme girişiminden sadece haftalar önce ortaya çıkmıştı.

1997 Eylülü bu sebeple İsrail istihbarat tarihindeki en büyük başarısızlığa işaret ediyordu. Üç farklı istihbarat kolu da bir dizi başarısızlığa imza atmıştı. Şin Bet başbakanı korumayı ya da bir intihar bombalaması dalgasını önlemeyi başaramamıştı. Mossad cihatçı terörist örgütlerin yurtdışındaki komuta merkezlerini hedef almayı başaramamıştı. AMAN'ın Hizbullah'a nüfuz edip örgütü parçalama çabaları etkili olmaktan çok uzaktı. Ve son iki teşkilat [Mossad ve AMAN – ç.n.], sonradan ortaya çıkacağı gibi İran, Suriye ve Libya'nın kitle imha silahları projelerini ıskalamıştı.

Bu arada Ensariye fiyaskosu, İsrail'in Lübnan'daki askeri varlığına ilişkin kamuoyundaki tartışmaları derinleştirmişti, bazıları bu durumun Vietnam'a yönelik Amerikan müdahalesiyle kıyaslanabileceğini düşünüyordu. [Lübnan'dan – ç.n.] çekilmeyi talep eden protestolara Dört Anne hareketi öncülük ediyordu; adını Kitab-ı Mukaddes'teki dört anneden[61] alan bu hareketi, oğulları Lübnan'daki IDF bünyesinde görev yapan dört anne başlatmıştı. Her ne kadar IDF ve siyasi liderlik onlara aşağılayarak muamele etse de –kıdemli bir subay onları "dört pasaklı" olarak nitelendiriyordu– protestoları yankı buluyordu.

61) Yahudi inancına göre İsrail ulusunu kuran kadınlar olarak kabul edilen söz konusu dört anne Sarah, Rebecca, Rachel ve Leah'tır. (ç.n.)

Ensariye faciası yüzünden Lübnan'daki hedefli öldürmelere son verildi. IDF sürekli olarak Hizbullah yetkililerini öldürmek için fikirler öne sürüyor, ancak bu fikirler genelkurmayca veya savunma bakanının da katıldığı haftalık operasyonlar ve sortiler toplantısında reddediliyordu. Hizbullah'ın yarattığı tehdit azalmış değildi ancak yetkililerini hedef almanın potansiyel siyasi sorumluluğu daha da artmıştı.

Daha yeni Ürdün'le diplomatik ilişkileri neredeyse mahveden Mossad, taş çatlasa beş ay sonra bir başka operasyonu bu kez İsviçre'de eline yüzüne bulaştırdı. Hedef, Hizbullah'ın lojistik ve finansal şebekesinde kıdemli bir kişi olan Abdallah Zein'di. Mossad'ın planı Zein'in telefonunu dinlemek, onu takip altında tutmak ve sonunda öldürmekti. Zein'in dairesinin bulunduğu apartmanın bodrumuna bir böcek yerleştirirken yaşlı bir kadını uyandıracak kadar gürültü yaptılar; yaşlı kadın polisi aradı. Elemanlardan biri tutuklandı. Mossad şefi Danny Yatom, fiyaskoyla sonuçlanan çok sayıda planın ardından istifa etti.

Yatom'un yerine, Netanyahu'yla birlikte Meşal olayını ele alma tarzıyla puan toplayan Efraim Halevy getirildi.

Halevy, bir başka fiyasko yaşanması korkusuyla pratikte Kaserya'nın kapısına kilit vurdu; yüksek riskli hemen her operasyonu onaylamayı reddediyor, birimi çürümeye terk ediyordu.

O zamanlar Şin Bet'in başkan yardımcılığı görevini yürüten ve 2000 yılında o teşkilatın başına getirilecek olan Avi Dichter, "Savunma kuruluşunun İsrail halkına hak ettiği koruyucu kalkanı vermiyor oluşu dürüstçe ifade edilebilirdi" diyordu.

Bu her halükârda kaygı verici olurdu. Ama durum 1990'ların sonlarında özellikle böyleydi çünkü İsrail'in düşmanları gün geçtikçe daha tehditkâr hale geliyordu. İran'dan Libya'ya, Lübnan'daki Hizbullah'tan Gazze ve Amman'daki Hamas'a; Mossad'ın, AMAN'ın ya da Şin Bet'in daha önce boğuştuğu her şeyden çok daha kararlı ve yenilikçi bir düşman cephesi inşa edilmişti.

Kendine gelen ilk teşkilat Şin Bet oldu. Şin Bet şefi Ami Ayalon ve neyin yolunda gitmediğini ortaya çıkarmak için kurduğu soruşturma heyetleri, Şin Bet'in iki ana faaliyet alanında zayıfladığı ve etkisiz kaldığı sonucuna ulaştı.

Birincisi bilgi edinmeyle ilgiliydi. Şin Bet, on yıllar boyu insan kaynaklarından elde edilen bilgiye bel bağlamıştı ancak bu havuz artık neredeyse kurumuştu. İsrail, Oslo Anlaşmalarının ardından Filistin topraklarından çekildiği sırada kaybettiği yüzlerce Filistinli ajanın yerine henüz kimseyi koyamamıştı. Şin Bet alternatif yöntemler geliştirmekte başarısız kalıyor, üyelerinin rüşvetle satın alınma ihtimali çok daha az olan ideolojik-dini hareket Hamas'ın içinden ajan devşiremiyordu. Şin Bet soruşturma heyetlerinden biri bu gerçeği kısa, öz –ve sert– bir şekilde ortaya koyuyordu: "Teşkilat, içinde çalıştığı çevreye uyum sağlayamamaktadır."

İkinci eksiklik ise Şin Bet'in bir bilgiyi bir kez elde etti mi onunla yetinmesiydi. Ayalon teşkilatın arşivlerini ziyaret etmiş ve yüz binlerce dosya klasörünün tıkıştırıldığı devasa konteynırlara şaşkınlık içinde bakakalmıştı. Şin Bet'in kıdemli komutanları toplantısında, "Bir ortaçağ teşkilatı gibi davranıyoruz" demişti. "Böylesine bir arşivle gerçek zamanlı bir istihbarat resmi ortaya çıkarmak mümkün değil. Dosyalarda tüm bilgiler bulunuyor olsa bile bu bizim hiçbir işimize yaramaz."

Ayalon, "Şin Bet bir istihbarat organı değildir, ondan ziyade önleyici bir organdır" açıklamasını yapıyordu. Bir başka deyişle, teşkilatın amacı sadece biriktirmek için bilgileri bir araya getirmek değildi, düşmanın gerçek zamanlı niyetlerini boşa çıkarmaktı. Bunu yapabilmek için de Şin Bet'in istihbarat toplayıp en kısa sürede analizini yapması gerekiyordu.

Ayalon çözümün ileri teknolojide bulunabileceğini iddia ediyordu. Teknoloji temelli kaynaklar insan kaynakların yerini alacak, böylece çok boyutlu, gerçek zamanlı istihbarat resmi ortaya çıkacaktı. 1996'da bu düşünceler Şin Bet içinde bir güven krizi yaratan, eleştiri oklarını Ayalon'un üzerine çeviren, hatta kimilerinin teşkilattan ayrılmasına yol açan devrim niteliğindeki düşüncelerdi. Ancak Ayalon eleştirilere kulak asmayarak kendi bildiğini okuyordu. Çeşitli veri sistemlerine sızma ve elektronik postalara, telefon görüşmelerine, daha sonrasında ise sosyal medya iletişimlerine nüfuz etme gibi son teknolojilerin kullanıldığı bilgi toplama teknikleri geliştiren bir dizi yeni ekip ve departman oluşturdu. Bu ekipler aynı zamanda bilgiyi kullanmanın yeni yollarını da geliştiriyordu: Büyük miktarlarda veriyi analiz ederek içinden en önemli istihbarat kırıntısını çekip çıkarmaya yönelik en gelişmiş teknikler.

Ayalon ve teknoloji ekibi, Şin Bet'in odaklandığı noktayı, insanlar arasındaki bağlantılara daha fazla önem verilmesi yönünde değiştiriyordu; ayrı ayrı bireylerden ziyade insanların oluşturduğu ağlar üzerinde daha fazla durulacaktı. Başlangıçta bizzat telefon görüşmeleri, sonrasında ise konum belirleme, yazışma, video gönderip alma ve çevrimiçi sörf yapma çerçevesinde cep telefonlarının takip edilmesinin taşıdığı devasa potansiyeli ilk kavrayan Şin Bet olmuştu.

Ayalon yönetiminde teşkilatın operasyonel yapısı bütünüyle değişti. Teşkilat artık coğrafi olarak görevlendirilmiş, ajanları yöneten ve az çok bağımsız şekilde faaliyet yürüten bölgesel istihbarat görevlilerinden ziyade, personelinin bilgisayar ekranlarının karşısında oturarak bilgi topladığı, bu bilgileri bütünleştirdiği ve elemanlara yapbozun eksik parçalarını bulmalarını emrettiği bir "masa" etrafında yoğunlaşan faaliyetlere yaslanacaktı.

Şin Bet'in personel çehresi de hızla değişiyordu. IDF'nin teknoloji birimlerinden çok sayıda erkek ve kadın büyük bir hızla istihdam edilirken teşkilatın eski istihbarat görevlileri ayrılıyordu. Kısa süre sonra teşkilat personelinin yüzde 23'ü yenilikçi teknoloji geliştirme konusunda yoğun bir eğitim görmüş olan elemanlardan oluşuyordu. Diskin, James Bond filmlerindeki teknoloji sihirbazı [karakteri – ç.n.] kastederek "Tamamen Q'lardan oluşan bir departman kuruyoruz" diyordu.[62] "Bu departman eşzamanlı olarak düzinelerce yeniliğe imza atıyor."

Yeni revizyondan geçirilmiş Şin Bet'in uğraşmak zorunda kaldığı ilk sorun, Yahya Ayyaş'ın öğrencisi, Ayyaş suikastından sonra Hamas'ın askeri kanadının en üst düzey patlayıcı uzmanı olan ve "2 Numaralı Mühendis" olarak bilinen Mohi al-Dinh Şerif'ti. Ayyaş ve o zamanlar yardımcılığını yapan Hassan Salameh, Şerif'e, çok güçlü bir patlayıcı madde olan triaseton trieperoksidden doğaçlama bombalar yapmayı öğretmişlerdi; kendileri de bunu İran Devrim Muhafızları Ordusu'ndan öğrenmişlerdi. Hamas'ın Ayyaş'ın öldürülmesinin intikamını almak için düzenlediği dört saldırıda kullanılan bombaları yapan kişi Şerif'ti.

62) James Bond filmlerinde "Quartermaster" adlı karakter, isminin baş harfi olan "Q" şeklinde geçmektedir. (ç.n.)

Şerif, kendisinden önce Ayyaş'ın yaptığı gibi zanaatı konusunda başkalarını da eğitiyordu; Kudüs'te bir ekibe uzaktan kumandalı bomba ayarlamayı, zaman ayarlı fünye hazırlamayı ve çevredeki hazır maddelerden patlayıcılar yapmayı öğretti. Onlara öğrettiği bir başka şey de videokasetlerin içine bomba yerleştirmekti. Bu kasetlerden otobüs duraklarında, piyango gişelerinde ve telefon kulübelerinde patlatılmak üzere on bir tane hazırlanmıştı. Bunlardan biri 11 Şubat 1998'de Netanya'da patlayarak on sivilin yaralanmasına neden olmuştu. Şin Bet, bombaları başka yerlere yerleştirmeden önce bombacıları tespit ederek tutuklamış, böylece büyük bir faciayı engellemişti.

Şin Bet, kendisinin ve bazı adamlarının kullandığı cep telefonlarından yapılan görüşmelerden ve bunların konumlarından yola çıkarak Şerif'in hareketlerini ve alışkanlıklarını belirlemişti. En kritik olanıysa, bir Fiat Uno içine yerleştirilmiş büyük miktardaki bombanın, kaldırımların son dakika tatil alışverişi yapan insanlarla dolu olduğu Hamursuz Bayramı arifesinde patlatılmasına yönelik bir planın teşkilat tarafından deşifre edilmesiydi. Şin Bet'in operasyon kanadı Kuşlar, Şerif'in Fiat'ı intihar bombacısına teslim etmesinden önce araca bir fünye bağlamayı başardı. Şerif, 29 Mart 1998'de aracıyla Ramallah'taki bir garaja doğru giderken, masum sivillerden uzakta araç havaya uçuruldu.

Şerif'in öldürülmesine ve yakın çevresinden çok sayıda kişinin tutuklanmasına rağmen Şin Bet, yapbozda bir parçanın eksik olduğunu hissediyordu. Teşkilat, "tüm kollarını ayrı ayrı, birbirinden bağımsız şekilde bir adamın hareket ettirdiği" bir "çok kollu ahtapot" söz konusu olduğu sonucuna vardı.

Şin Bet'in, hedef olarak belirlenen binlerce Filistinliyi takip eden yeni veri madenciliği sistemi bir adam üzerinde yoğunlaşmaya başladı. İsrailliler Gazze Şeridi'ndeki Muhammed Deif'in muadili niteliğinde Hamas'ın Batı Şeria'daki askeri kolunun liderliğini üstlenen Adel Awadallah'ı seçerek bir kenara ayırdı.

Awadallah bir süredir arananlar listesinde bulunuyordu ancak astlarının ele geçirildiği ve sorgulamada bilgiler verdiği zamanlarda bile, "yardım ve hizmet vasıtası" olarak bilinen, kendisiyle yönettiği hücreler arasında tampon görevi gören bir Hamas destek ağı sayesinde yakalanmamıştı.

Awadallah'ın Şin Bet tarafından tutuklanmaktan kurtulmasını mümkün kılmakla birlikte aynı zamanda birçok terör saldırısı düzenlemesini sağlayan bu destek sistemi, Filistin Yönetimi'ne ait bir hapishaneden kaçmış, Adel'in küçük kardeşi İmad tarafından işletiliyordu. İkili, gelecekteki terör saldırıları serisini planlamaya başlamıştı; bunlardan en iddialısı İsrail'in en büyük beş şehrinin merkezinde beş bombalı araç patlatmaktı. Plana göre ağır kayıplar verdirmesi beklenen ilk araç Tel Aviv'de patlatılacaktı. Sonrasında ise İsrail'e bir ültimatom verilecekti: Tüm Filistinli mahkûmları serbest bırakın, aksi takdirde bir başka araç, sonra bir başkası, bir başkası patlayacak. Aynı zamanda pazarlık kozu olarak kullanılmak üzere askerlerin ve önde gelen İsrailli siyasetçilerin kaçırılmasını öngören planlar da yapıyorlardı, bu amaç için karaborsadan bol miktarda bayıltıcı ilaç edinilmişti. Kaçırmaya ve öldürmeye niyetlendikleri kişiler arasında zamanın Kudüs belediye başkanı Ehud Olmert; eski IDF şefi, sonrasında ise Knesset üyesi ve kabinede bakan olarak görev yapan Rafael Eitan ve iki eski Şin Bet direktörü Yaakov Peri ve Carmi Gillon da vardı.

Awadallah birinci sınıf bir operasyonel liderdi ancak Şin Bet'te meydana gelen değişikliklerin farkında değildi. Farkında olmadığı değişiklikler arasında sıkı telefon görüşmeleri takibi de vardı; kimin kimi ne zaman aradığı ve görüşen tarafların tam olarak nerede bulundukları o kadar sıkı takip ediliyordu ki kendisi cep telefonunu neredeyse hiç kullanmasa bile en azından kendi ağındaki bazı insanların yaptığı görüşmeler, Awadallah'ın hareketlerinin saptanmasını, kendisinin yakından takip edilmesini mümkün kılıyordu.

Ve Awadallah asıl düşmanın, Ami Ayalon'un ifadesiyle "teşkilatın şimdiye kadar sahip olduğu en iyi operasyon şefi" olduğunu hiçbir zaman anlayamadı. O adam, Ami Ayalon'un, Awadallah kardeşlerin yaşadığı ve en aktif olduğu bölgeler olan Kudüs ve Batı Şeria komutanlığına getirdiği Yuval Diskin'di.

1956 doğumlu Diskin, askerlik görevini Shaked keşif birliğinde tamamlamış, bölük komutanlığına yükselmişti. 1978'de Şin Bet'e katılarak Filistin topraklarında ve Lübnan'da istihbarat görevlisi olarak hizmet etti. Arapçaya olağanüstü derecede hâkimdi, işinde mükemmelleşti ve rütbesi hızla yükseldi. Diskin son derece sertti, hem astlarını hem de üstlerini yoğun bir şekilde eleştiriyordu. Batı

Şeria'daki terör şebekelerini ezdiği takdirde Şin Bet direktörlüğü için iyi bir aday olacağı belliydi.

"Adel çok şüpheciydi" diyordu Diskin. "Yalnızca her birini sadakat testinden geçirdiği insanlara dayanan istihbarat iletişim ağlarına güveniyordu. Onlar sayesinde birkaç yıl daha yaşadı. Son âna kadar ona yaklaşmak bizim için zor oldu."

Adel ve İmad'ın ihtiyatları, Mohi al-Dinh'in akıbetine, çok sayıda yoldaşlarının da tutuklanmasına şahitlik etmelerinden kaynaklanıyordu. Bir Hamas aktivistinin, hatta çok kıdemli bir aktivistin İsrail ve Filistin Yönetimi'yle işbirliği yapıyor olmasından, sırları ifşa ettiğinden ve en sonunda Şerif'e tuzak kurduğundan şüpheleniyorlardı.

Herhangi bir işbirlikçi ortaya çıkmadığı için Awadallah kardeşler, o kişinin hâlâ aktif olabileceğine inanıyorlardı. Kardeşler bu kuşku yüzünden, karınlarını doyurup uyuyacakları bir yer ararken Hamas dışında olan ama Filistin ulusal davasına halen sadık oldukları bilinen kişilere yöneldi.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi'nden, terörist bir örgüt mensubu oldukları ve yasadışı yollardan ateşli silah edindikleri gerekçesiyle geçmişte İsrail zindanlarında yıllarca hapis yatmış bir grup aktivist üzerinde karar kıldılar. Bu aktivistler, kardeşlerin El Halil'in batısındaki Khirbet al-Taiybeh köyünde bulunan, duvarla çevrili, geniş bahçeli, iki katlı, aktivistlerden birinin bir aile ferdine ait çiftlik evinde kalmalarına müsaade ettiler. O ev kısa süre içinde, Adel'in Şin Bet'in eline geçer korkusuyla saklandığı yerlere beraberinde götürdüğü Hamas'ın askeri kanat arşivlerini de içeren bir istihbarat bilgi hazinesine dönüştü. Kardeşler aynı zamanda Tel Aviv'in su kaynaklarının zehirlenmesini de içeren gelecekteki büyük saldırı planlarını da beraberinde getirmişlerdi.

Şin Bet, kardeşlerden birinin bu aktivistler grubu içindeki bağlantısını tespit etmeyi başararak ona kendi ajanları olarak davranması yönünde baskı yaptı; aktivisti, eğer bunu yapmazsa Hamas'la işbirliği yapmaktan yargılanacağı ve uzun yıllar hapis cezası alacağı şeklinde tehdit etti. Sopayla birlikte havuç da gösteriliyordu: Eğer işbirliği yaparsa yüklü miktarda ödeme yapılacak, kendisi ve ailesi için yurtdışında yeni ve kolay bir yaşam sunulacaktı. Adam kabul etti.

İlk iş görüntülü ve sesli takip için eve kablo döşenmesiydi. Awadallah kardeşleri ele geçirme işi bekleyebilirdi. Diskin'e göre daha da önemli olan şey kardeşlerin tam olarak neler planlamakta olduğunu öğrenmekti. Şin Bet, ajanından kardeşlerin evden ayrılıyor olduğuna dair bir tüyo bekliyordu.

Bir sonraki seferde FHKC'li arkadaşlarından biri kardeşlere erzaklarını getirdi, kardeşler ona acilen bir yerlere gideceklerini söylediler. Hep birlikte çıktılar, kardeşler bir arabaya, işbirlikçi de diğer arabaya bindi.

Kuşlar dışarıda bekliyor, izliyordu. Arabalar gözden kaybolunca harekete geçtiler. Anahtarın bir kopyasını kullanarak eve girdiler ve her odaya kamera ve mikrofon yerleştirdiler.

Kardeşler o gece geç saatlerde döndü. Daha sonraki dört gün boyunca Hamas'ın askeri kanat liderinin her kelimesi kaydedildi. Adel ve İmad yaptıkları planlara yönelik çeşitli taktiksel iyileştirmelerden ve Hamas'ın, Hizbullah'ın kullandığı roketlerden yapabilme olanağından söz ediyorlardı.

Dinlemeler sonucu elde edilen bilgiler, İsraillilere sadece spesifik planlara ilişkin detayları vermekle kalmıyor aynı zamanda kardeşlerin daha geniş ölçekli dünya görüşünü de yansıtıyordu. Örneğin, Filistin Yönetimi gardiyanlarının elinde ağır işkencelerden geçirilmiş olan İmad bir sohbet sırasında, Yaser Arafat'ın adamları hakkında büyük bir nefretle konuşuyordu. "Benim için bir sonraki gelişlerinde onlara derhal ateş edeceğim" diyordu.

Kanepelerden birinde uzanmış olan kardeşi birden ayağa sıçradı. "Asla" diye gürledi. "Biz Müslümanlara ateş etmeyiz. Duyuyor musun beni? Sana en berbat şeyleri yapsalar bile bir Müslümanı öldürmeyeceksin."

Şin Bet, IDF'yi çarpıcı istihbarat başarısı hakkında bilgilendirdi. Tahmin etmenin mümkün olmadığı kısa bir süre zarfında, rutin bir güvenlik önlemi çerçevesinde kardeşlerin saklanmak için bir başka yere gideceklerini çok iyi bildiklerinden, onları öldürecek kuvvetin içinde kendilerine de yer verilmesini talep ettiler. Ancak ordu bir başka Hamas yetkilisini öldürmek konusunda istekli değildi, Ayyaş'ın öldürülmesine yönelik şiddetli tepkiler onları kaygılandırmıştı. Bu sebeple Ayalon ve Şin Bet, İsrail Polis Teşkilatı'na bağlı karşıterör birimi olan YAMAM'a yöneldi. YAMAM'la IDF'nin özel

harekât birimleri arasında uzun süreli bir rekabet vardı, bu yüzden ordu isabetli bir şekilde, Ayalon'un polisin yardımına başvurmasını kendisine yönelik kasti bir itibarsızlaştırma olarak yorumluyordu.

Sonrasında Diskin'le Ayalon arasında bir anlaşmazlık baş gösterdi. Diskin, YAMAM komando timinin eve girerek kardeşleri oracıkta öldürmesi gerektiğini düşünüyordu. Ayalon ise ilkesel olarak kardeşleri öldürme arzusundaydı ancak sorgulanabilmeleri için kardeşlerin ele geçirilmesi yönünde çaba harcanması gerektiğine inanıyordu; bunun sonucunda değerli bir yığın bilginin ortaya çıkarılacağından emindi. Sonunda bir uzlaşmaya varıldı: Eğer YAMAM elemanlarının yaşamlarını tehlikeye atmaksızın iki kardeşi ele geçirmenin bir yolunu bulabilirlerse, bu şekilde hareket edeceklerdi. Eğer bulamazlarsa ikili öldürülecekti.

Ayalon planı, Mossad kendisine Halid Meşal'le ilgili suikast planını getirdiğindeki halinden daha az kararlı olan Başbakan Netanyahu'ya götürdü. Netanyahu artık her operasyonun, basit ve güvenli görünen operasyonların dahi icra aşamasında çökebileceğini, hem katılan personel hem de tüm ulus için felaket sonuçlara yol açabileceğini tamamıyla anlamıştı. Mohi al-Dinh Şerif'in öldürülmesinde İsraillilere ait bir iz bırakılmamıştı ama bu kez kardeşler büyük ihtimalle YAMAM baskınıyla öldürülecek, İsrail sorumluluğu reddedemeyecekti. Hamas ise yoğun bir şekilde misilleme saldırıları düzenleyecekti.

Şimon Peres, Ayyaş suikastının ardından gelen Hamas terör dalgası yüzünden iktidarından olmuştu. Netanyahu'nun kendi mevkiini riske atmaya niyeti yoktu. Kırmızı Sayfa'yı imzalamayı reddetti.

Ayalon, Netanyahu'ya karşı çıkıyordu: "Bize karşı faaliyet yürüten askeri kanadın liderinin icabına bakmak istemiyorsak, ne işe yararız biz? Eğer yetkiyi imzalamazsanız Şin Bet başkanlığından istifa ederim."

Bu, dile getirilen durumun da ötesinde yansımaları beraberinde getirebilecek ciddi bir tehditti. Başbakan Şeyh Yasin'in serbest bırakılmasının ardından zaten zayıf görülüyordu. Kamuoyu genel olarak teröre karşı savaşta iyi iş çıkarmadığına inanıyordu. Ayalon'un istifa etmesi durumunda birilerinin istifanın nedenini sızdıracağından emindi. Başbakan İsrail devletine ve her yerdeki Yahu-

dilere yönelik büyük bir tehdidin ortadan kaldırılmasını reddetmiş gibi lanse edilecekti. Bu durumda daha da zayıf olarak değerlendirilecekti.

Birkaç saat sonra operasyonun altına imzasını attı.

Plan, Awadallah kardeşleri saldırı öncesinde etkisiz hale getirmekti. Şin Bet tarafından dinlenen bir konuşmada İmad Awadallah baklavayı sevdiğinden söz etmişti. Bu yüzden Şin Bet uzmanları, 11 Eylül 1998 gecesi içine uyku ilacı koydukları baklavaların Khirbet al-Taiybeh'deki eve ulaştırılmasını sağladılar. Kardeşler uyuyup kalıncaya dek bekleyecekler, sonra eve girecekler, onları bir araca bindirip bir sorgulama merkezine götüreceklerdi.

Plan hiç de işe yaramadı. Baklavadan çok memnun kalan İmad hepsini tek başına midesine indirdi. Kısa süre içinde de uykuya yenik düşüp horlamaya başladı. Ne var ki Şin Bet Adel'in baklavadan nefret ettiğini ve elini dahi sürmeyeceğini fark etmemişti. Video takibinden Adel'in ilacın etkisi altına girmediği ve kısa süre içinde yatmaya da niyetinin olmadığı anlaşılınca YAMAM'a eve hücum etme emri verildi. Binanın etrafını saran ekipler farklı yönlerden ilerledi, yanlarında bir de saldırı köpeği vardı. Duvardan atlayarak içeri girdiler.

Adel tüfeğine davranarak ateş etti, köpeği vurdu ama anında yere indirildi. Silah sesleriyle uyanan İmad silahına uzanmaya çalıştı ancak otomatik silahlarla uzun süreli bir kurşun yağmuruna tutularak katledildi. YAMAM'ın tehlike geçti işaretinden sonra Kuşlar ekibi eve girerek odalardan birine saklanmış olan arşivi kısa sürede buldu.

Ayalon, operasyonun başarıyla sonuçlandığını ve Awadallahların öldürüldüğünü söylemek için Netanyahu'yu aradı. Netanyahu, Filistinlilerden gelecek şiddetli bir reaksiyonun önünü almak için Ayalon'a, Filistin Yönetimi'nin Ramallah'taki idari merkezi olan Mukataa'ya gitmesi talimatını verdi. Ayalon vardığında Arafat uyanık halde bekliyordu. Ayalon, Arafat'a İsraillilerin kardeşleri öldürdüğünü söyledi. Ayalon şöyle diyordu: "Onların kim olduğunu bildiğini inkâr etmesine fırsat vermeden, Arafat'a 'Lütfen bana 'Awadallah *shu?*' diye sormayın. Onların kim olduğunu ve neler yaptıklarını bildiğinizi biliyoruz' dedim. İsrail devleti adına, Hamas'ın çığırından çıkmaya başlamamasını garantiye almak için gereken her şeyi yapmanızı talep ediyorum."

Arafat, organize olabilmesi için cinayet haberinin dört gün gizli tutulmasını istedi. Ayalon ona, haberi geciktirmek için elinden bir şey gelmeyeceğini, basının habere ulaşmadan önce Filistinlilerin en fazla dört saatleri olduğunu düşündüğünü söyledi.

Ayalon, "Lütfen Cibril [Rajoub] ve [Muhammed] Dahlan'a" –Arafat'ın her iki yanında oturan, Filistin güvenlik mekanizmasının iki başkanına– "derhal harekete geçmeleri talimatı verin" dedi. "Onlar ne yapılması gerektiğini biliyor. Eğer bu olmaz ve bir terör saldırısı gerçekleşirse, İsrail, barış sürecinin kesin olarak sonlandırılmasını da içermek suretiyle mümkün olan en sert şekilde yanıt verecektir."

Arafat iki yardımcısına kararlı bir şekilde hareket etmelerini söyledi. Aynı gece Hamas'ın önde gelen aktivistleri yakalanarak gözaltına alındı, örgüt İsrail'e karşı yapılan her türlü eyleme Filistin Yönetimi'nin sert bir şekilde yanıt vereceği konusunda uyarıldı. Rajoub ve Dahlan, Arafat'ın bu kez tehditlerini hayata geçirmek konusunda ciddi olduğunu İsraillilere kanıtlamak için ellerinden gelen her şeyi yaptı.

Bu arada Şin Bet'teki masa başı görevlileri ve analistler derhal Hamas'ın askeri arşivini incelemeye, isimleri ve tarihleri bilgisayarlara aktarmaya başladılar; bu iş, "askeri kanat mensuplarının yeniden gruplaşarak saklanmalarından önce harekete geçmek için arşiv belgelerinin derhal tetkik edilmesini amaçlayan yoğun bir çaba"nın parçasıydı. IDF, YAMAM ve bizzat Şin Bet'ten birimler düzinelerce şüpheliyi yakaladılar; bunların arasında "kıdemli komutanlar, patlayıcı uzmanları, silah ve bomba yapımında kullanılan malzeme tedarikçileri, eğitim ve destek elemanlarıyla birlikte" Hamas'ın sosyal-sivil kanadı olan "Dawah personeli ve üyeleri" de bulunuyordu.

Awadallah kardeşlerin sıkı sıkıya sakladıkları arşivler artık Hamas'ın askeri altyapısını çökmenin eşiğine getirmek için kullanılabilirdi.

Hamas arşivinden elde edilen isimlerden biri de Batı Şeria'daki saldırılara yoğunlaşmış bulunan kıdemli askeri eleman İyad Batat'tı. Kayıtlar bir dizi olayda Batat'ın IDF askerlerine pusu kurma işinde yer aldığını gösteriyordu.

İsrailliler aylar sonra nihayet Beit Awwa köyündeki güvenli evde Batat'ın izini bulmayı başardılar. Onu öldürmek için Zindanlar ve Ejderhalar kod adı verilen bir plan hazırlandı.

AMAN başkanlığındaki görev süresini tamamlamış ve o an itibariyle IDF Merkez Komutanlığı'nda görev yapmakta olan Moshe Yaalon, 19 Ekim 1999'da, operasyonun Beit Awwa'dan çok uzakta olmayan Beit Jubrin'deki büyük ve köhne bir çadırdan ibaret ileri komuta merkezine geldi. Elemanlarının planı hazırlamak için üç gün harcamış olmasına rağmen, ihtiyaç duydukları istihbaratın sadece kırıntısına sahip olduklarını hemen fark etti. Ne 8200. Birim'den (AMAN'ın SIGINT kolundan), ne de dronlara komuta edecek 9900. Birim'den hiç kimse yoktu. Orada olsalardı bile bilgilerin gösterileceği monitörler yoktu. Şin Bet'in ilgili istihbarat subayı başka bir bölgedeydi; ona erişim sağlamak, cep telefonunun istikrarsız sinyal alma kalitesine bağlıydı.

Yaalon, bir zamanlar komuta ettiği Sayeret Matkal'ı kastederek, "Ben farklı bir yerden, bir başka kültürden geliyorum" diyordu, "ve orada işler farklı şekilde yürütülür. Başkalarının operasyona ilişkin bir şeyler bilmesi ama harekete geçmek üzere olan kuvvetin komutanının bu bilgiye ulaşamaması anlaşılır bir şey değildi."

Yaalon ve Diskin operasyona devam etmenin kabul edilemeyecek denli riskli olduğu kanaatine vardılar. Operasyonu iptal ederek Batat'ı öldürmeye yönelik tüm çabalara geçici bir süreyle ara verdiler. Diskin, "Beit Awwa'da hepimizin aptallaştığını fark ettik" diyordu. "Birbirimize bir sonraki sefer aptallaşmamak için ne yapılması gerektiğini soruyorduk."

Teorik olarak çözüm basitti: Bulunması gereken tüm kişileri birbirleriyle konuşabilmeleri için komuta merkezine getir, veri özetini tek bir merkezden gösteren monitörleri takip et. Şin Bet, YAMAM, IDF komando birlikleri (Matkal, Flotilla 13, Kiraz/Duvdevan), AMAN'a bağlı 8200, 504 ve 9900. Birimler ve nihayetinde hava kuvveti, Diskin'in ifadesiyle "perişan haldeki bir çadırda değil floresan lambasının altında" mevcut ve gerekli bütün verilerin aktarıldığı bir odada toplanacaktı.

Ne var ki sorumluluk, komuta ve kontrolle ilgili birtakım konulardan dolayı bu çözümün hayata geçirilmesi zordu. Ordunun ve istihbarat servislerinin farklı kolları yıllar içerisinde paralel şekilde

faaliyet yürütmeye alışmışlardı ve elemanlar farklı birimlerden geldikleri için farklı mesleki jargonlarla konuşuyorlardı. Zaman zaman bazı kişiler ulusal güvenlikten daha çok kendi teşkilatlarının derdine düşüyordu.

Şin Bet'ten Diskin ve ordudan Yaalon, çok sayıda köklü bürokratik prosedürü kırıp herkesi Kudüs'te bulunan Şin Bet karargâhının ikinci katındaki alanda, ki artık uygun bir şekilde Müşterek Harekât Merkezi (MHM) olarak adlandırılıyordu, bir araya getirme konusundaki kişiler arası güçlükleri idare etmek zorundaydı. Özellikle zor olanı ise Şin Bet'in kendilerinin ayağına gelmesi konusunda ısrar etmeye çalışan 8200'ün yani AMAN'a bağlı göz alıcı SIGINT'in direnişiydi.

11 Aralık 1999'da harekete geçmek için her şey hazırdı. Şin Bet'e ulaşan bilgiler, Batat'ın gelecek birkaç gün içinde Beit Awwa'daki güvenli evine gideceğini gösteriyordu. Ev ve çevresi sıkı bir şekilde takibe alındı. Bir güvenlik önlemi olarak Batat cep telefonu taşımıyordu ama şoförünün bir cep telefonu vardı, Şin Bet bu telefonu takip ediyordu. [Telefonu taşıyan şoförün – ç.n.] 13 Aralıkta eve geldiğini, orada bir süre kaldığını ve görünüşe bakılırsa birilerini bıraktıktan sonra tekrar devam ettiğini gördüler. Tepedeki dronun kamerası da aracın durduğunu, birilerinin inerek eve girdiğini görmüştü. Bir ajandan gelen bilgi, Batat'ın herhangi bir tehlike durumunda kendisini uyarması için kamufle olmuş bir gözcüyü evin çatısına gönderdiği yönündeydi. Bu istihbaratın MHM bilgisayarlarına aktarılmasıyla dronlarda bulunan ısı sensörleri harekete geçirildi, böylece gerçekten de çatıdaki bir siperliğin altında oturan bir adam olduğu görülmüş oldu.

Tüm bu bilgileri hesaba katan, Arap kılığına girmiş Kiraz birimi askerleri, evin çevresindeki bazı noktalarda pozisyon aldı. Onlardan dördü, girişe yeterince yakın olan ama çatıdaki gözcünün göremeyeceği bir yerdeki duvarın yanında bulunan küçük bir merdiven boşluğuna gizlendi.

Baskıncılardan biri olan Alon Kastiel, "Gece saat on iki. Köy uykuda. Başlarda adrenalin var, korkmuyorsunuz ama sonra pozisyon alınca korku başlıyor" diye anlatıyordu. "Birliğin komutanından ateş açmak için izni aldık... Batat'ın evin çatısındaki adamını öldürdük. Biraz çatışma oldu... Ateşten sonra biraz istihbarat toplamak

için 'donma' [ateşkes] uyguladık. Sonra evden daha fazla gürültü geldi ve İyad Batat elindeki tabancayla dışarı çıktı. Tüm kuvvet onu tespit etti ve ona ateş açtı."

Sonrasında IDF, birliklerinden birinin Batat ve aranan bir başka Hamas elemanıyla "karşılaştığını" ve onları öldürdüğünü belirten bir açıklama yayınladı. Açıklamanın amacı, sahne arkasında gerçekleşen geniş boyutlu istihbarat faaliyetinin üzerini örtmekti.

Ama bizzat İsraillilere göre, Şin Bet'in yaptığı reformların ve MHM'nin etkili olduğunun kanıtlandığı açıktı. MHM modeli sonraki dokuz ay içerisinde on beş farklı tutuklama ve hedefli öldürme operasyonunda kullanıldı. Bu model teşkilatlar arasında topyekûn şeffaflığa ve bir operasyona başlandığı sırada bir teşkilattan diğerine bir çeşit "sopa uzatma" sistemine dayanıyordu.

MHM modelinin birinci prensibi bütün "sensörlerin" –operasyonla bağlantılı tüm istihbarat toplama teşkilatlarının– hem gerçek temsilciler biçiminde hem de ürettikleri bilgileri gerçek zamanlı olarak aktarmak suretiyle hazır bulunmasını gerektirir. Şin Bet, ilgili bilgisayar sistemlerinin tümünü –birçok farklı istihbarat organı ve operasyonel organ tarafından kullanılan sayısız yazılım ve donanım unsurlarını– birbirlerinin arayüzlerini görebilmeleri ve harekât merkezindeki bilgi teknolojisi ekipmanını kullanabilmeleri için entegre etme üzerinde yoğun bir emek harcadı. Amaç, tüm verilerin mevcut durumla ilgili tek, kolayca özümsenecek bir fotoğraf yaratacak şekilde gösterilmesini sağlamaktı. Yaalon, "Hedeflerimizi vurabilmemizin altında bu istihbarat üstünlüğü, mümkün olan tüm kaynakların bir araya toplanması yatıyor" diyordu.

İkinci prensip olan sopa uzatma işini gerçekleştirmek için harekât merkezi fiilen ikiye bölündü. Şin Bet'in kontrolü altındaki birinci bölüm İstihbarat Harekât Merkezi olarak adlandırıldı. Operasyonun hedefi işte burada belirleniyordu. Bir başka deyişle, İstihbarat Harekât Merkezi'nin sorumluluğu hedefin spesifik konumunu göstererek onun gerçekten de aranan kişi olduğunu garanti altına almaktı. Bu bölüm için "çerçeveleme" terimi kullanılıyordu.

Bir kez hedefin tam teşhisi yapıldı mı, sopa harekât merkezinin ikinci bölümüne, operasyonel kısma uzatılıyordu. Bu iş çoğunlukla saldırının icrasını yöneten IDF'nin sorumluluğu altındaydı. (Başlangıçta hedefli öldürmelerin çoğu kara kuvvetleri tarafından

gerçekleştiriliyordu. Sonraları genel prensip aynı kalmak suretiyle icra işi hava kuvvetlerinin eline geçti.) Sopanın operasyonel harekât merkezine uzatıldığı ancak sahada takip edilen unsurun geçici olarak gözden kaybolması gibi hedefi vurmayı engelleyen bir şey olduğu durumlarda sorumluluk tekrar istihbarat harekât merkezine geçer ve çerçeveleme prosedürü baştan tekrar başlar. Görev icra edilene kadar bu böyle devam eder.

2000 yılının Eylül ayında, Diskin'in Şin Bet direktör yardımcısı, Yaalon'un ise IDF Genelkurmay Başkanı olarak atanmasından iki ay sonra ikili, Merkezi Komuta bölgesi için geliştirdikleri modelin tüm ülke çapında uygulanmasını önerdi; büyük operasyonları ve hedefli öldürmeleri gerçekleştirmek için kalıcı bir harekât merkezi oluşturulacaktı. Öneri kabul edildi, Tel Aviv'in kuzeyindeki Şin Bet karargâhında yapımı süren bir binanın içinde yer tahsis edildi.

Zamanlama şans eseri yerindeydi. "Eğer teknolojik devrimi yapmamış ve özel harekât merkezini kurmamış olsaydık" diyordu Diskin, "İkinci İntifada'nın bizim için teşkil ettiği devasa güçlüklerle nasıl başa çıkacağımız, başa çıkıp çıkamayacağımız şüpheliydi."

28

TOPYEKÛN SAVAŞ

Benjamin Netanyahu seçimlerin nihai sonuçlarını beklemedi. Netanyahu, 17 Mayıs 1999'da İşçi Partisi ve lideri Ehud Barak lehine net bir zaferi işaret eden ilk sandık başı sonuçlarının televizyondan yayınlanmaya başlamasının hemen ardından siyasi hayatından emekliye ayrıldığını ilan etti.

Netanyahu, Hamas'ın intihar bombalamalarından dolayı seçilmişti ama başbakanlık yıllarına bir dizi siyasi skandal, koalisyon krizleri, Meşal olayı gibi güvenlik fiyaskoları ve Filistinlilerle yaşanan diplomatik çıkmaz damga vurdu. Barak seçmen kitlesi tarafından Netanyahu'nun tam tersi olarak algılanıyordu; IDF'de en çok madalyası olan asker, orduyu Lübnan'dan çekip barışı getireceğine söz vermiş olan İzak Rabin'in öğrencisi ve halefi. Barak, dört yıl önce suikasta uğramasının ardından başbakanın ismi verilen Tel Aviv'in göbeğindeki Rabin Meydanı'nda[63] yüz binlerce taraftarının önünde gerçekleştirdiği zafer konuşmasında, o günün "yeni bir günün şafağı" olduğunu söylüyordu. Barak bir ay sonra Knesset'e, "Barış ortak çıkarımızdır, her iki halk için de devasa faydalar barındırmaktadır" diyor, "Suriye'yle ve Filistinlilerle gerçek barış, Siyonist düşün gerçeğe dönüşmesinin zirvesidir" açıklamasını yapıyordu.

Muazzam enerjisi, kararlılığı ve amaçlarının bilincinde oluşuyla Barak, politikalarını hayata geçirmeye koyuldu. Geçmişin özel operasyonlar ustası özgüvenle doluydu, tıpkı düşman hatlarının gerisinde hedefli öldürmeler planladığı gibi –detaylara sıkı biçimde dikkat ederek, tüm muhtemel arızaları göz önünde bulundurmak suretiyle dikkatlice plan yaparak ve gerektiğinde saldırgan bir şekilde davranarak– diplomatik manevralar da planlayabileceğinden emindi. Ne var ki küçük ölçekli durumlarda işe yarasa da bu metotların karmaşık uluslararası süreçlerde her zaman işe yaramadığı ortaya çıkıyordu. Ve Barak, yardımcılarının tavsiyelerini nadiren dinliyordu.

63) Tel Aviv'in merkezindeki eski adı İsrail Kralları Meydanı olan meydana Rabin suikastı sonrası Rabin Meydanı ismi verilmiştir. (ç.n.)

İsrail, Amerika'nın himayesinde Suriye'yle müzakerelere başladı. Barak'ın temsilcisi olarak hareket eden Başkan Clinton, Başkan Hafız El Esad'la 26 Mart 2006'da Cenevre'de bir araya geldi. Clinton, her ne kadar kendisinden beklendiği kadar hevesli ve davetkâr konuşmuş olmasa da Esad'a, Barak'ın barışa karşılık çok ufak sınır düzenlemeleri dışında Golan Tepelerinin tümünden çekilmeye hazır olduğunu söyledi. Toplantıya bunama başlangıcı ve yorgunluk gibi çeşitli rahatsızlıklardan mustarip halde gelmiş bulunan Esad, bir santim bile geri adım atmamak noktasında hiç olmadığı kadar sertti. Buluşma, iki başkanın başlangıçtaki formaliteleri bitirip ıhtilaflı maddeleri tartışmaya başlamasından sadece birkaç dakika sonra gümledi.

Barak'ın sözünü tutarak Lübnan ve Suriye'den çekilmesi, ancak bunu Suriye veya Lübnan'la herhangi bir anlaşma olmadan yapması gerekiyordu. Ancak Hizbullah'ın geri çekilmeden istifade ederek çok sayıda IDF askerini öldürmesinin önüne geçmek için bunun gece yarısı ve tamamen habersiz bir şekilde yapılması gerekiyordu.

AMAN, geri çekilmeden kısa bir süre önce, Hizbullah'ın askeri şefi ve İsrail'in arananlar listesindeki isimlerden biri olan İmad Muğniye'nin konumunu, Barak'ın sözünü tutarak çekilmek üzere olup olmadığını denetlemek için Güney Lübnan'daki çatışma hatlarını gezdiği ve kendisine bağlı milis gücünü bir sonraki güne hazırladığı sırada tespit etmeyi başardı.

Muğniye'ye suikast düzenlenmesini planladılar. Fakat acil bir istişare için 22 Mayısta kuzey sınırına gelerek orada üst düzey askeri yetkililerle görüşen Barak sadece, "M objesiyle ilgili istihbarat takibini sürdürün" emri vererek tüm projeyi fiilen tasfiye etmiş oldu. Barak'ın birincil önceliği çekilmenin hiçbir kayıp vermeden gerçekleştirilmesiydi; Muğniye'nin öldürülmesinin, Hizbullah'ı İsrail toplulukları üzerine bomba yağdırma veya yurtdışındaki İsrailli hedeflere yönelik büyük saldırılar düzenleme yönünde provoke edeceğinden korkuyordu, bu ise İsrail'in yanıt vermesini gerektirir, sessiz ve habersiz bir çekilmeyi neredeyse imkânsız hale getirirdi.

Barak en azından kısa vadede haklıydı. Kuzey sınırındaki toplantıdan bir gün sonra IDF'nin Lübnan'dan acilen çekilmesini emretti. Tüm geri çekilme herhangi bir kayıp yaşanmadan gerçekleşti.

Ancak Nasrallah çekilmeyi kendi cephesinden topyekûn bir zafer olarak kutluyor, İsrail'i ödlekçe ve korku içinde Muğniye'nin

ordusundan kaçmış olarak betimliyordu. "İsrail bir örümceğin ağından bile zayıftır" diyerek böbürleniyordu. "İsrail toplumunda bir bozgun ruh hali hâkimdir... Yahudiler çok paralıdır ama fedakârlık yapabilen bir halk değildir."

Geriye dönüp bakıldığında; İsrail'in Lübnan'daki işgalinin sonu, Barak için olabilecek en kötü anda gelmiştir. Barak Suriyelilerle bir anlaşmaya varamayacağını görmüş, bu yüzden Filistinlilerle ilgili durumu ele alma işini hızlandırmaya karar vermişti. Ancak Lübnan'dan çekilmeyi, gerilla taktiklerinin ve terörizmin Ortadoğu'daki en güçlü askeri ve istihbarat kuvvetlerini dahi yenilgiye uğratabileceğinin bir kanıtı olarak gören çok sayıda Filistinli vardı ve bu kişiler, bu metotları kendi arenalarında uygulama olanaklarını değerlendirmeye başlamışlardı.

Clinton, Barak ve Arafat'ı bir müzakere maratonu başlatmak ve sonunda barışa ulaşmak umuduyla 2000 yılının Temmuz ayında Camp David'e davet etti. "Böyle bir anlaşmanın bir Filistin devleti ve Kudüs'le ilgili bir uzlaşma içermesi gerektiğini biliyordum ve bunun için hazırdım" diyordu Barak. "İsrail kamuoyunu bunun bizim avantajımıza olduğuna ve başka seçenek bulunmadığına ikna edeceğimden emindim."

Arafat ise kendi cephesinden gelmek istemiyordu, gelmeyi ancak Clinton'un görüşmeler başarısızlıkla sonuçlandığı takdirde Arafat'ın suçlanmayacağına dair söz vermesinin ardından kabul etti.

Bu zaman zarfında İsrail istihbaratı, Filistinliler arasındaki mayalanmanın yeni bir boyut kazandığını gösteriyordu. Filistin Yönetimi'nin, İsrail'i geniş kapsamlı tavizler vermeye zorlamak için silahlı çatışma hazırlıkları yaptığı bildiriliyordu.

"Hazırlık yapmıyorduk, İsrail'le bir çatışma başlatmaya da niyetimiz yoktu" diyen Cibril Rajoub, Thukididis'ten alıntı yaparak, "ama 'umut, doğası gereği pahalı bir maldır'" ifadelerini kullanıyordu.[64] Barak ise çevresindekilere, "Buzdağına çarpmak üzere olan devasa bir gemideyiz ve geminin yönünü ancak ve ancak Camp David'i başarıya ulaştırırsak değiştirebiliriz" diyordu.

64) Ünlü Atinalı general ve Antik Yunan tarihçisi Thukididis'ten yapılan alıntının devamı, "Daha mantıklı olan hazırlık yapmaktır" şeklindedir. Alıntıyı kullanan Cibril Rajoub burada Filistinlilerin aslında çatışmaya hazırlandıklarını ima etmektedir. (ç.n.)

Toplantılardaki atmosfer bayram havasındaydı. Barak, Doğu Kudüs'ün Filistinlilere ait olan kısmının verilmesi ve El Aksa Camii çevresindeki alan olan Tapınak Tepesi'nin uluslararası bir heyet tarafından yönetilmesini de içeren, Amerikalı katılımcıların "ağızlarını açık bırakan ve onları çok memnun eden" tavizler vermeye hazırdı. Hiçbir İsrailli lider bu kadar çok şey vermeyi ya da o âna kadar tabu olarak kabul edilen konular üzerinde uzlaşmaya varmayı kabul etmemişti.

Ancak Barak, öncesinde toplantının zeminini hazırlamak için yeterince şey yapmamıştı; daha geniş ölçekteki Arap dünyasının, mültecilerin geri dönme hakları gibi Filistin ilkeleri üzerinde uzlaşması için Arafat'a baskı yapmasını sağlamaya çalışmamıştı. Ayrıca ukala olarak algılanan bir tarzda davranmış, bulunduğu yer Arafat'a en fazla birkaç yarda uzaklıkta olmasına rağmen onunla müzakereleri temsilcisi aracılığıyla yürütmüştü.

Arafat belki direndiği takdirde İsraillilerden daha iyi şartlar koparacağını düşündüğünden, belki de basit bir şekilde hiçbir Arap liderinin büyük düşmanla bir uzlaşmayı desteklediğini görmediğinden anlaşmayı imzalamayı reddetti. Clinton sinirden küplere bindi. Zirveyi sonlandırdı ve Arafat'a verdiği, başarısızlık durumunda onu suçlamayacağına dair sözünden caydı. İsrail'in en üst düzey Ortadoğu uzmanı ve diplomatlarından biri olan Itamar Rabinovich, "Eğer Clinton, Carter'ın stratejisini uygulayıp taraflar bir uzlaşmaya varana kadar kafalarını birbirine vursaydı, tarih farklı olurdu" diyordu.

Sonraki iki ay boyunca aradaki ihtilafın çözümlenmesi için girişimlerde bulunuldu. Ancak o zamana kadar taraflar arasındaki gerilim ve şüphe, geri dönülemeyecek bir noktaya ulaşmıştı. Barak'ın yakın çevresinden biri, "Barut soluyormuş gibi bir duyguyla yaşıyorduk" diyordu.

Ve ne zaman barut varsa onu tutuşturacak bir piroman[65] da vardır. Bu kez piroman Ariel Şaron'du.

Yahudilerin Tapınak Tepesi, Müslümanlarınsa Kutsal Mabet olarak adlandırdıkları yer, bugün belki de dünyanın en hassas yeridir. Kudüs'teki Eski Şehir'de bulunan yerin, Tanrı'nın

65) Piromani: Kasıtlı ve istekli olarak yangın çıkarmaya dayanan psikolojik bir rahatsızlık. Piroman: Piromani hastası kişi. (ç.n.)

dünyayı yaratmış olduğu taşlardan oluşan ve İbrahim'den oğlu İshak'ı kurban etmesini istediği alan olduğuna inanılır. Burası aynı zamanda Birinci ve İkinci Yahudi Tapınaklarının bulunduğu, İsa'nın yürüyerek vaaz verdiği ve Müslümanların, Muhammed'in Cebrail meleğiyle birlikte miraca yükseldiğine inandıkları yerdir. Bugün Kubbet'üs Sahra ve El Aksa Camii de burada bulunmaktadır.

Yıllar içerisinde birçok çatışma burada alevlenmiştir. 1982'de bir grup Yahudi terörist, kendi ifadeleriyle "iğrenç şeyi ortadan kaldırmak için", yaptıkları işin bir dünya savaşına neden olarak Mesih'in gelişini hızlandıracağı umuduyla Kubbet'üs Sahra'yı havaya uçurmayı planlamıştı. Bu görevlerinde başarısız olmuş olsalar da stratejileri bütünüyle hatalı değildi: İbadet Tapınağı'nda meydana gelen her olay, kısa sürede bir çığı tetikleyecek kartopu niteliğindeydi.

Ariel Şaron tüm bunların farkındaydı. Barak yönetimine karşı muhalefetin lideri sıfatıyla, mümkün olan en çirkin şekilde, Barak'ın Tapınak Tepesi üzerindeki İsrail hâkimiyetinden vazgeçmeye hazır oluşunun karşısında yer almaya karar verdi. 28 Eylülde etrafları yüzlerce polisle çevrilmiş şekilde kutsal alanda yapılan bir gösteride bir grup Likud mensubu siyasetçiye öncülük etti. "Tapınak Tepesi'ne gelip ibadet etmek her İsraillinin hakkıdır. Tapınak Tepesi bizimdir" şeklinde açıklamada bulundu.

O an orada olan Müslümanlar Şaron'a, "Beyrut Kasabı... kadın ve çocuk katili" diye bağırıyordu, kısa süre içinde Şaron'u koruyan polislerle çatışmaya girdiler.

Bir sonraki günün sabah namazı vaktinde, Filistin radyosu yayınları ve camilerde verilen vaazlar, kendi söylemleriyle İsrail'in, İslamın kutsal mekânlarına yönelik zarar verme girişimini çoktan sert bir şekilde lanetlemeye başlamıştı. Çoğunluğu genç erkeklerden oluşan yirmi bin kişilik bir kalabalık, öfkeli bir şekilde El Aksa'da ibadetin başlamasını bekliyordu. Birçoğu taşlar ve başka şeylerle silahlanmış haldeydi, bunları polise ve Ağlama Duvarı'nda ibadet eden Yahudilere fırlatmaya başladılar. Bu ayaklanmalarda yedi Filistinli öldürüldü, yüzden fazlası da yaralandı. Ertesi gün şiddet işgal edilmiş Filistin topraklarına ve İsrail'de Arap nüfusunun yaşadığı bölgelere yayıldı. Bir Filistinli, bir de İsrailli Yahudinin yanı sıra on iki İsrailli Arap yetişkin ve genç öldürüldü. Yerel çatışmalar kısa süre içinde bir savaşa dönüştü.

İsrail istihbaratı içinde Arafat'ın aklındakinin ne olduğuna ilişkin tartışma bir kez daha alevlenmişti. AMAN ve IDF'nin başındakiler, özellikle de Moshe Yaalon, İntifada'nın, Arafat'ın sofistike ve önceden planlanmış stratejisinin parçası olduğuna; Arafat'ın ilkönce kendi adamlarının örgütlediği "spontane" gösterilerle, sonrasında kalabalığın arasından İsrail askerlerine ateş açılmasıyla, sonrasında askerlere ve yerleşimcilere planlı bir şekilde ateş edilmesiyle ve nihayetinde de İsrail içindeki intihar bombalamalarıyla "alevlerin boyunu kontrol ettiğine" inanıyorlardı. Zamanın genelkurmay başkanı Korgeneral Shaul Mofaz, "Arafat, İsrailli kanı dökerek diplomatik kazanımlar elde etmeye çalışıyor" diyordu.

Öte yandan Şin Bet, Arafat'ın hiçbir zaman böyle bir stratejisinin olmadığına; savaşın, birtakım meselelerden –bunların bir bölümü Filistinlilerin kendi aralarındaki meselelerdi– rahatsızlık duyan, bu yüzden de yerel liderler tarafından teşvik edilen öğrencilerin yarattığı taşkınlık olarak başladığına inanıyordu. Gösteriler, şiddetin patlamasına karşı "aşırı hazırlıklı" olan IDF'nin sert yanıt vermesine neden oldu. Bu yanıt, ardında çok sayıda ölü ve yaralı Filistinli bırakarak işlerin daha da kötüye gitmesine neden oldu. Şin Bet'in iddiası, Arafat'ın olayların yarattığı gelgit içinde sürüklendiği yönündeydi.

Yossi Avrahami; Petah Tikvalı, otuz sekiz yaşında, evli, üç çocuk sahibi bir serbest işadamıydı. Boş zamanlarında gönüllü olarak trafik polisi yardımcılığı yapıyordu. Ondan üç yaş küçük Vadim Nurzhitz ise Rusya'nın İrkutsk şehrinin yerlisi ve meslekten kamyon şoförüydü. Bu iki adam da profesyonel asker değildi ama birçok İsrailli Yahudi gibi yedektiler, IDF'yi takviye etmek üzere daimi olarak hazırda bekletiliyorlardı.

İsrail ve Filistinliler arasındaki son savaş olarak bilinen İkinci İntifada takviyeler gerektiriyordu. Avrahami ve Nurzhitz, 1 Ekim 2000 tarihinde yerleşimcilerin okul servislerini Filistinlilerin saldırılarından korumak üzere çağrıldılar. 11 Ekimde kendilerine bir günlük izin verildi. Ertesi gün, Nurzhitz'in arabasıyla üslerine tekrar döndükleri sırada yanlış bir yola sapmayla kendilerini Ramallah'ın Batı Şeria kentinde buldular. Önceki haftalarda Ramallah'ta ayaklanmalar olmuş ve bazı Filistinliler IDF'nin açtığı ateş sonu-

cunda hayatını kaybetmişti. Tansiyon hızla yükseliyordu. Arabanın şehre girmesiyle oradan geçenler sarı renkli İsrail plakasını görerek araca taş atmaya başladı. İkili kaçmaya çalıştı ancak trafikten dolayı ilerleyemedi.

Filistin polisi silah zoruyla İsraillileri araçlarından sürükleyerek çıkardı, silahlarına el koydu ve sorgulamak üzere karakola götürdü. Sonrasında ise İsraillileri, dışarıda toplanmış öfkeli linç kalabalığının insafına terk etti.

İki yedek dövüldü, gözleri oyuldu ve birden fazla kez bıçaklandı. Batırılan bir sopayla Nurzhitz'in karnı deşilip bedeni ateşe verilmeden önce kafası parçalandı. Avrahami'nin eşi, neler olduğundan habersiz bir şekilde cep telefonunu arayınca, katillerden biri ona, "Kocanı birkaç dakika önce boğazladım" dedi. Bir Filistinli, polis karakolunun ikinci katındaki pencereden kendinden geçercesine kanlı ellerini aşağıda tezahürat yapan kalabalığa gösterirken fotoğraflandı. Kalabalık daha sonra cesetleri pencereden aşağı attı ve sürükleyerek şehirde gezdirdi.

Olay İsrail kamuoyu üzerinde çok derin bir etki yarattı; kamuoyu son derece haklı bir şekilde, personeli topraklarındaki İsraillileri korumamış olan, bunun yerine hiçbir sebep olmaksızın onları tutuklayan ve polis karakolunun içinde kalabalığın onları katletmesine izin veren Filistin Yönetimi'ni suçladı.

Şin Bet gerçekleştirilen linçi, faillerinin "Münih Olimpiyatlarında İsraillilere karşı uygulanan katliamın sorumluları gibi" daimi olarak peşlerine düşülmesi gereken bir "simgesel saldırı" olarak tanımladı. Faillerin peşine düşme işi sonraki aylar ve yıllar boyu devam etti.

Çok daha önemlisi, saldırı İsrailli liderler nazarında büyük bir ihanet, Filistin Yönetimi'nin amacının –dolayısıyla da Arafat'ın amacının– barış değil çatışma olduğuna yönelik bir kanıt olarak görüldü. O noktadan itibaren Filistin Yönetimi ve Arafat'a problemin bir parçası muamelesi yapılacaktı.

IDF, Ramallah'taki linç olayının ardından güç kullanımını muazzam derecede artırdı. Ayaklanan protestoculara karşı ateşli silah kullanımı daha da arttı. IDF, Filistin polisine de vurarak yanıt veriyor, polis karakollarını gece yarısı boş olduğu zamanlarda havaya uçuruyordu. 2000 yılının sonuna kadar 276 Filistinli öldürüldü.

Kan dökülmesi Ehud Barak için siyasi bir felaketti. İsyan, Camp David'deki başarısızlıktan dolayı zaten tökezleyen Barak'ı yerle bir etmiş, âciz duruma düşürmüştü. Olanlar için sürekli açıktan Arafat'ı suçluyor, ancak bu, Filistin liderine en baştan güvenmiş olduğu için İsrail kamuoyu nezdinde kendisini daha da başarısız kılmaktan başka bir işe yaramıyordu. Arafat'la barış sürecini devam ettirmek konusundaki ısrarı da popülarite düzeyini eşi görülmemiş derecede dibe vurdurmuştu. Yakın çevresi, görevde olduğu son ayları manik, odaklanma sorunu içinde ve yönetme dirayetinden yoksun olarak tarif ediyordu. Başında bulunduğu koalisyon çatırdamaya başladı ve 2001 Şubatı için seçim çağrısı yapmaya zorlandı.

Barak tam da Tapınak Tepesi'ndeki provokasyonu İntifada'nın fitilini ateşleyen kişi tarafından yenilgiye uğratıldı: Ariel Şaron.

Şaron, feci Lübnan işgalini yönettiğinden beri, yaklaşık yirmi yıldır politik olarak dışlanagelmişti. 1983'te savunma bakanlığından istifa etmeye zorlanmış ancak gayri meşru askeri macerası –tüm Ortadoğu'yu yeniden şekillendirme yönündeki çılgın planı– on sekiz yıl boyunca sürmüş, İsrail'e 1216 ölü ve 5000'den fazla yaralıyla birlikte sayısız Lübnanlının zayiatına mal olmuştu.

İsrail'de sokaklarda gösteri yapan devasa kalabalıklar onu katil ve savaş suçlusu olarak adlandırmıştı. Birleşik Devletler ona yönelik resmi olmayan bir boykot uygulamıştı; Amerika'ya geldiğinde sadece alt düzey yetkililerin kendisiyle görüşmesine izin verilmiş, hatta bu görüşmeler sadece kaldığı otelde ve normal çalışma saatlerinin dışında gerçekleşmişti. Şarkıda söylendiği gibi kırmızı ışıkta asla durmayan adam, Knesset'te ve kabinede görev yapmasına rağmen yıllar boyu alenen hor görülmüş ve istenmemişti.

Ancak Şaron, politikaları dönme dolap gibi görüyordu. "Bazen yükselirsiniz, bazen düşersiniz" derdi. "Tutunun yeter." 2001 yılının başlarında İsrailliler şiddeti durduracak güçlü bir lider konusunda çaresiz kalınca Şaron, Barak'ı yüzde 25 farkla mağlup etti.

Kısa süre içinde fark belirginleşmişti. Barak'ın ayrılmasının ardından başbakanlık bürosunda kalan yardımcılar atmosferin kısa sürede sakinleşip istikrar kazandığını söylüyordu. Şaron, Barak'ın tam tersiydi: Sıcak, mizaçlar ve kişisel farklılıklar konusunda özenli, herkese saygı göstermek konusunda dikkatli. Elbette kuşkucuydu ama birilerine güvenilebileceği kanaatine bir kez vardı mı, onlara büyük özgürlükler tanırdı.

Ayrıca ne zaman bir İsrailli veya Yahudi terör saldırısında öldürülse, bunu derinden hissederdi. Askeri sekreter Yoav Galant, "Şu veya bu intihar saldırısı haberiyle gelirdim, yüreği nasıl da acırdı, görmeliydiniz. En çok da kişisel olarak acı verirdi kendisine. İsrail'de hangi çocuk, hangi kadın ya da adam öldürülse, onları kendi akrabalarının yerine koyardı" diyordu.

Şaron, şiddete son vermek adına görünüşe bakılırsa net bir yol çizmişti. "Hepimize bu savaşı, teröre karşı savaşı kazanmanın eşiğinde olduğumuz güvenini aşıladı" diyordu Galant. "Napolyon'un söylediği gibi, Rubicon'u[66] Roma lejyonları geçmedi; Rubicon'u Jül Sezar geçti. Şaron liderdi ve teröre karşı savaşı yönetiyordu."

Şaron başbakanlık makamına gelir gelmez, terör saldırıları devam ederken siyasi müzakerelerin yapılmayacağını ilan etti. İsrail müzakere masasına ancak ve ancak sakinleşmeye ulaşılınca dönecektir, diyordu. Aynı zamanda IDF ve Şin Bet'e operasyonlarını hızlandırmaları konusunda baskı yapıyordu. "Kalıpların dışında düşünün" diyordu komutanlara. "Bana yaratıcı fikirlerle gelin." Onlara tekrar tekrar 1950'lerde 101. Birim'deki fırtınalı zamanlarını ve Şaron'un komutası altındaki Meir Dagan'ın 1970'lerde teröristlerin izini nasıl başarılı bir şekilde sürdüğünü hatırlatıyordu.

Şaron, 1980'lerin başındaki savunma bakanlığı vazifesinden beri IDF'nin yetenekleri konusunda kuşku duyuyordu, IDF'nin "yürekliliğini zaman içinde yitirdiği" yönünde bir şüphe besliyordu. Ordu subaylarına da güvenmiyordu, bunun sebebi belki de bizzat kendisinin üniforma giydiği dönemlerde siyasilere yalan söylemesi, operasyonları hayata geçirmesine izin vermeleri için onları kandırmasıydı. Galant'ın söylediğine göre artık başbakan olmuştu ve IDF subaylarının başarısız olmaktan korktuğuna inanıyordu, bu yüzden de şu kanaate varmıştı ki "kıdemli komutanlar sorumluluk almamak için ona yalan söylüyordu."

Öte yandan Şaron, Şin Bet konusunda kendisini çok daha rahat hissediyordu, Şin Bet şefi Avi Dichter'a olağanüstü bir güven besliyordu. Şaron, gündemindeki ilk ve en önemli konu olan teröre karşı savaşta teşkilata gittikçe daha fazla güveniyor, daha fazla görev ve yetki veriyordu.

66) Rubicon: İtalya'nın kuzeyinde bulunan nehirdir. Jül Sezar, sınır çizgisi olarak kabul edilen bu nehri ordusuyla geçerek bir iç savaşa neden olmuştur. "Rubicon'u geçmek" deyimi, dönüşü olmayan yola girmek anlamında kullanılır. (e.n.)

İkinci İntifada'nın başlarında, geçmiş yıllarda terör saldırılarına karışan önemli sayıda insan Filistin Yönetimi tarafından idare edilen cezaevlerinde bulunuyordu. Şimon Peres hükümetini düşüren ve barış sürecine sekte vuran 1996'daki intihar saldırılarının ardından, Arafat, en azından İsraillilerle müzakere yürüttüğü sürece üst düzey Hamas ve İslami Cihat liderlerini demir parmaklıkların arkasında tutması gerektiğini anlamıştı. Ama 2001'in Ekim ayından başlamak üzere altı ay içerisinde bu liderlerin serbest bırakılmasını emretti.

IDF bir kez daha Arafat'ın İsrail'e karşı daha fazla saldırıyı kışkırttığına inanıyor, buna karşın Şin Bet, Arafat'ın sadece telaşlı bir biçimde Filistinlilerin desteğini Hamas'a kaptırmaktan kaçınmaya çalıştığını düşünüyordu. O âna kadar İntifada'da sadece bir avuç IDF askeri ve yerleşimci hayatını kaybetmişken yüzlerce Filistinli öldürülmüştü. Ancak Hamas'ın intihar saldırıları terazinin kefelerini dengelemeye başladı. Şin Bet şef yardımcısı Yuval Diskin, "İntihar saldırıları artıp başarı kazandıkça, Hamas'a yönelik destek de aynı oranda büyüyordu" diyordu.

Awadallah kardeşlerle birlikte arşivlerin kaybı Hamas'a büyük bir darbe indirmişti fakat örgüt, Şeyh Yasin'in liderliği altında yeniden yapılanmaya başladı. Yeniden yapılandıkça da İsrailli sivillere yönelik intihar saldırılarını daha fazla kullanmaya başladı.

18 Mayıs 2001'de uzun, lacivert bir palto giyen bir Hamas elemanı, Netanya yakınlarında bulunan HaSharon alışveriş merkezinin dışındaki güvenlik kontrol noktasına geldi. Kendisinden şüphelenen güvenlik görevlisi içeri girmesini engelledi; eleman kendini havaya uçurarak orada bulunan beş kişiyi öldürdü. 1 Haziranda ise bir başka intihar bombacısı, Tel Aviv'de sahil üzerinde bulunan bir diskotek önünde sıra bekleyen, çoğunluğu Rusya'dan yeni gelmiş Yahudi göçmenlerden oluşan yirmi bir genci öldürdü. Dans salonunun sahibi Shlomo Cohen, deniz komandosu olarak hizmet vermiş olmasına rağmen gözlerindeki çaresizlikle, "Ama bu, hayatımda gördüğüm en kötü şeydi" diyordu.

Kasımın başlarına gelindiğinde intihar bombacıları İsrail sokaklarında her hafta, bazen de birkaç günde bir saldırılar düzenliyordu. 1 Aralıkta, peş peşe üç bombacı Kudüs'teki Ben Yehuda kaldırım pazarında, 1997'de Halid Meşal'e suikast girişimine yol açan

saldırının yapıldığı yerde on bir kişiyi öldürdü. Ertesi gün Nabluslu bir adam, Hayfa'da bir otobüste kendisini havaya uçurarak on beş kişiyi öldürdü, kırk kişiyi yaraladı. Kuzey Bölgesi polis şefi olay yerine ulaştığında, "Topyekûn bir saldırıyla karşı karşıyayız" diyordu.

Saldırılar durmadı. Sadece 2002 Martında 138 erkek, kadın ve çocuk intihar saldırganları tarafından öldürüldü, 683 kişi yaralandı. Bu saldırıların en acımasızı, Hamursuz Bayramı günü şehirdeki 250 yoksula Seder ziyafeti çekilen Netanya'daki Park Hotel'in zemin katında gerçekleşti. Dindar bir Yahudi kadın gibi giyinmiş intihar bombacısı salona girerek kendisini havaya uçurdu, en genci yirmi bir, en yaşlısı doksan yaşında olan otuz kişiyi öldürdü, 143 kişiyi de yaraladı. Nazi ölüm kampından kurtulmuş olan Macaristan doğumlu George Jacobovitz ve yine Holokost'tan kurtulmuş Macaristanlı eşi Anna da oradaydı. Anna'nın bir önceki evliliğinden olan oğlu Andrei Fried ve eşi Edit'le birlikte Seder gecesini kutluyorlardı. Dördü de öldürüldü.

Şin Bet şefi Dichter'ın söylediğine göre 2002 yılı, "Bize yönelik terör saldırıları açısından devletin kuruluşundan beri en kötü yıl"dı.

Genelkurmay Başkanı Mofaz ise şunları söylüyordu: "Bu ulusal bir travmaydı. Üzerimize ölüm yağdırıyor, ulusal güvenliğimize zarar veriyor, ekonomimize zarar veriyordu. Turizm diye bir şey kalmamıştı, insanlar alışveriş merkezlerine gitmekten, lokantalarda oturmaktan korkuyor, otobüslere binmiyordu."

İsrail istihbarat topluluğu daha önce de intihar bombacılarıyla karşılaşmıştı ancak İsrail Savunma Bakanlığındaki Silah ve Teknolojik Altyapı Geliştirme Dairesi (İbranice Maf'at) başkanı Tümgeneral İzak Ben-Yisrael, "Ama bunun bu kadar devasa sayılarda yapılabileceğini düşünmemiştik" diyordu. "Bunun baş tehdit olduğunu kavradığımız zaman bile bununla ilgili ne muharebe doktrininde ne de silah biliminde bir çözümümüz yoktu. Halihazırda sokaklarınızda kendisini havaya uçurmak için yer arayarak yürüyen bir intihar bombacısına karşı ne yapabilirsiniz ki?"

Genelde terörizm, özelde ise intihar saldırıları Şin Bet ve IDF içerisinde tuhaf ve çaresiz bir durum yaratmıştı. Zamanın IDF Planlama Dairesi başkanı Tümgeneral Giora Eiland, "Su götürmez bir şekilde bir âcizlik duygusu hâkimdi" diyordu. "Çaresizlik müthişti. Hem üstten [IDF komutanlığı ve siyasi kademelerden] hem alttan

[sahadaki subay ve askerlerden] gelen muazzam bir baskı altındaydık. Komşularınız, akrabalarınız, sokaktaki insanlar sizi durdurup 'Ordu komutanları neredesiniz? Elli milyar şekellik bütçe; ne yapıyorsunuz bu parayla, ne yapıyorsunuz? Tüm gün kendi kendinize ne yapıyorsunuz?' diye soruyordu."

İntihar biçimindeki terörizm saldırılarına karşı verilecek yanıtla ilgili daha geniş bir stratejinin yokluğunda Şin Bet, her zaman yaptığı şeyi yapmaya devam ediyordu: Terörü kışkırtan ve organize eden insanlara suikast düzenlemek.

İntifada'nın ilk yıllarında suikastlar dağınık, herhangi bir net istikametten yoksun bir şekilde gerçekleştiriliyordu. İlk suikast İntifada'nın başlangıcının hemen ardından yapıldı; Şin Bet Hüseyin Abayat isimli bir El Fetih elemanının Batı Şeria'daki yollar üzerinde ve Kudüs civarındaki Gilo'da gerçekleştirilen birçok silahlı saldırının arkasında olduğunu keşfetmişti.

Ramallah'taki linç olayından beri Filistin Yönetimi'nin kontrolü altındaki tüm bölgeler, aşırı dikkatli bir şekilde ve geniş IDF kuvvetlerinin desteğiyle operasyon yapılması gereken düşman toprakları olarak belirlenmişti. Ancak Abayat'ı tutuklamak veya öldürmek için bu kadar geniş bir kuvvetle girmek, saklanması için kendisine zaman kazandırırdı. İsrailliler ona ulaşmanın tek yolunun, gizli bir komando kuvveti kullanmakla bir hava saldırısını birleştiren kombine bir saldırı olduğu kanaatine vardılar.

Operasyon için, düşman hatlarının oldukça gerisinde hedefleri lazerle tespit eden hava kuvvetleri komando birliği Yalıçapkını (İbranicede Shaldag) görevlendirildi. Bu birliğin seçilmesinin nedeni, o zamanlar birliğin, hava kuvvetleriyle yakın işbirliği içinde hareket etmek üzere eğitilmiş olan mevcut tek birlik olmasıydı.

Abayat, 9 Kasım 2000 tarihinde birkaç adamıyla birlikte siyah Mercedes'ine binip Bethlehem yakınlarındaki Beit Sahour köyünden ayrılırken Filistinli bir Şin Bet kaynağı tarafından görüldü. Kaynağa eşlik eden bir Şin Bet elemanı Müşterek Harekât Merkezi'yle, MHM de hava ve kara kuvvetleriyle irtibat halindeydi. Belli bir mesafeden takip eden Yalıçapkını gözetleyicileri iki farklı düzende hareket eden iki Apache helikopterin her biri için aracı lazer işaretçileriyle tespit etti. Araç bir evin önünde durdu, etrafına bir

kalabalık toplandı. Apache filosunun komutan yardımcısı "Araç yeniden hareket edip insanlardan uzaklaşana dek bekledik" diyordu. "Ardından iki füze ateşledik. Birini ben ateşledim, ikincisi ise diğer hareket düzenini yönlendiren filo komutanı tarafından ateşlendi. İkisi de hedefi vurdu. O âna kadar bunun gibi görevleri sadece Lübnan'da icra etmiştik. [Bunu İsrail kontrolündeki bir alan içerisinde yapmak] tuhaf bir duyguydu."

Abayat'ın öldürülmesi, işgal edilmiş topraklardaki seri halde düzenlenen suikastların ilkiydi. Bu bir açıdan daha sıra dışıydı çünkü Şin Bet geçmişte genellikle, İsrail kuvvetlerinin açıktan yer almadığı operasyonlarda olduğu gibi iz bırakmadan öldürmeyi tercih etmişti ki bu tür operasyonlar 1994'teki barış anlaşmasıyla yasaklanmıştı. Ama artık İsrail kuvvetlerinin dahli olsun olmasın, bölgelerdeki spesifik hedeflerin ortadan kaldırılması için emirler geliyordu.

Bu hedeflerden biri de İslami Cihat'ın Cenin bölgesindeki komutanlarından biri olan İyad Haradan'dı. Haradan 5 Nisan 2001'de Cenin çarşısında kullanmaya alışık olduğu ankesörlü telefon (birçok terörist artık cep telefonu görüşmelerini İsraillilerin dinlediğini biliyor, bu yüzden umumi ankesörlü telefonları kullanıyordu) çalınca ahizeyi kaldırdı. Ancak beklediği telefon yerine kendisini oracıkta öldüren büyük bir patlamayla karşılaştı. Patlayıcı, bir gece önce Kuşlar'dan bir ekip tarafından yerleştirilmişti. Bölge iki dronun gözetimi altındaydı, telefonda Haradan'ın sesinin teşhis edilmesiyle bombayı harekete geçiren sinyal MHM'den gönderilmişti. 27 Haziranda benzer bir operasyonla Nablus'taki El Fetih'e bağlı El Aksa Şehitleri Tugayı üyesi Osama al-Jawabra öldürüldü.

Şin Bet aynı zamanda iz bırakmayan çeşitli yöntemler kullanmak suretiyle FHKC'nin Filistin'deki genel sekreteri Ebu Ali Mustafa'yı da öldürmeye çalışıyordu; zehirleme, cep telefonuna bubi tuzakları kurma, kendi taşıdığı bombaların kazara patlamış olması gibi bir izlenim bırakacak şekilde arabasını havaya uçurma bu metotlardan bazılarıydı. Ama bu planlar başarı kazanmayınca, Şin Bet iz bırakmamaya çalışmaktan vazgeçti. Bir Apache helikopteri, 27 Ağustosta füzelerini Mustafa'nın Ramallah'taki bürosunun penceresine doğru ateşledi. İsrailliler Mustafa'yı öldürme kararlarının "siyasi bir lider olmasından değil, siyasi bir lider olmasına rağmen"

olduğunu dile getiriyordu; onlara göre Mustafa, doğrudan terörizmin içinde yer alıyordu.

İsrail'in Mustafa'ya yönelik gerçekleştirdiği suikast, intihar saldırılarını en küçük bir şekilde engellememişti. Üstelik Filistinliler için bir çizgi de aşılmıştı. Bir FHKC lideri, "İsraillilere 1970'lerin başındaki süreci hatırlatmak isterim" diyordu. "İsraillileri daha fazla Filistinli lidere saldırmaktan vazgeçirecek bir şekilde yanıt vermeliyiz." FHKC üyeleri, iki ay sonra, 17 Ekimde Kudüs'teki Hyatt Hotel'de gerçekleştirdikleri bir misilleme eylemiyle Şaron'un kabinesinde bir bakan olan, aşırı milliyetçi görüşlere sahip eski IDF generali Rehavam Zeevi'yi öldürdü.

Zeevi takdir edilen ve önde gelen bir İsrailliydi, ordudaki günlerinden beri Şaron'la iyi arkadaşlardı. Doğrusunu söylemek gerekirse İsrail tarafından gerçekleştirilen diğer hedefli öldürmeler veya saldırgan askeri operasyonlar, 454 Filistinliyi öldürmenin, binden fazlasını yaralamanın ve daha fazla İsraillinin ölümüne neden olan kanlı bir asimetrik çatışmayı sürdürmenin dışında herhangi bir başarıya da ulaşamamıştı.

Savunma kuruluşunun âcizliği Şaron'un hüsranını daha da artırıyordu. Bir sabah Şaron'un büro şefi ve sağ kolu Dov Weissglass, Şin Bet'in istihbarat daire başkanı Barak Ben-Zur'dan alışılmadık bir yerde, bir Tel Aviv bankasının uluslararası ticaret merkezinin girişinde kendisiyle buluşmasını istedi.

Weissglass merkezin işlem odasına giriş için gereken izinleri ayarlamıştı.

Ben-Zur'u, İsrail ekonomisinin oksijeni niteliğindeki para giriş çıkışlarını kaydeden hareketli ekranlarla çevrili geniş bir alanın ortasına götürdü.

Weissglass, bir dakikalık uzun bir sessizlikten sonra, "Ne duyuyorsun Ben-Zur?" diye sordu.

Ben-Zur şaşkındı. "Hiçbir şey" dedi. "Bir şey duymuyorum."

"Aynen öyle. Duyacak bir şey yok. Hareket yok. Yabancı yatırımcılar buraya gelmez çünkü başlarına bir şey gelmesinden korkarlar, para da getirmezler çünkü yarın ne olacağı belli değil. Eğer siz –Şin Bet, IDF, Hava Kuvvetleri– bir şeyler yapmazsanız, onca kan, acı, yas ve berbat üzüntünün üstüne bu ülke bir de ekonomik çöküşle yüz yüze gelecek."

Şin Bet mesajı almıştı. Eğer tek tek öldürmeler işe yaramıyorsa –ki öyleydi– teşkilatın Hamas'ın ve intihar bombacıları kullanan diğer terör örgütlerinin kapasitesini sınırlandırmak için daha geniş bir stratejiye ihtiyacı vardı. İstihbarat subayları genellikle düşmanları tutuklamayı tercih etse de, teşkilat yetkililerinden biri güvenlik kuruluna, bölge üzerindeki kontrolün azalması durumunda bunun bir tercih olmadığını dile getiriyordu. Sonuçta "seçeneğiniz yok; savcı da sizsiniz sanık vekili de, hâkim de sizsiniz cellat da." Hiç kimse topyekûn bir zafer hayali kurmuyordu, bunun nasıl görüneceğinden de emin değildi, herkes İsrail vatandaşları için nispeten huzurlu bir yaşantıyı temin edecek makul bir güvenlik durumu arayışındaydı.

Teşkilat direktörü Avi Dichter yeni stratejiyi 2001 sonlarına doğru gerçekleşen bir dizi toplantıda Şaron ve hükümete sundu. Bakanlar başlangıçta tereddüt ettiler. Ancak on beş kişinin öldürüldüğü Hayfa'daki bir otobüse yönelik terör saldırı sonrası yapılan bir toplantıda Şaron, Dichter'a "Göreyim sizi. Hepsini gebertin" diye fısıldadı.

29

"BOMBALI YELEKTEN ÇOK İNTİHAR BOMBACISI"

Şin Bet, 2001'in sonlarına kadar "saatli bomba" olarak bilinen kişilerle yani bir saldırı planı üzerinde çalışan veya saldırıyı yapmak üzere olan ya da doğrudan bu davranış içerisine giren –örneğin intihar bombacılarının komutanları veya devşiricileri, bombacılar– kişileri hedef almakla yetinmişti.

Bu yaklaşıma ilişkin birtakım problemler vardı. Birincisi, sonsuz gibi gözüken gönüllü havuzunun içinden hedefleri belirleyebilmekti. Bir Hamas sözcüsü, "Bombalı yelekten çok intihar bombacısı" var diye övünüyordu. Bu Filistinliler hiçbir kalıba uymuyordu; genci de vardı yaşlısı da, eğitimlisi de vardı okuma yazması olmayanı da, kaybedecek hiçbir şeyi olmayanları da geniş ailelere sahip olanları da. İlk başlarda yetişkin erkeklerden oluşuyordu ancak Hamas daha sonra kadınları ve çocukları da kendilerini feda etmek konusunda cesaretlendirdi.

Üstelik bir saldırganı teşhis etmek illa bir saldırıyı önlemek anlamına da gelmiyordu. Gözleyiciler, masa başındaki personel, yorumcular, istihbarat analistleri, teknoloji uzmanları; bu kişilerin hepsi, "yol aldığı" esnada –teşkilatın profesyonel diliyle "neredeyse patlamaya kadar"– bir saldırıyı izleyebiliyorlardı. Fakat bunları önleyemiyorlardı çünkü İsrail Filistinlilerin kontrolündeki düşman topraklarında açıktan operasyon yapamıyordu. Ve bombacı İsrail'e ulaşana kadar genellikle iş işten geçmiş oluyordu.

Bu süreçte bu gözleyiciler ve masa başı personeli arasında sık sık sinir bozukluğu meydana geliyordu. Bir masa başı personeli 2001 yılının Mayıs ayında Netanya'ya yapılacak bir saldırıyı tespit etmiş ve önlemeye çalışmak için tüm sistemi harekete geçirmişti. Ancak bombacı İsrail topraklarına girmiş ve kendisiyle birlikte beş sivili öldürmeden yeri saptanamamıştı. Şin Bet direktörü Dichter, "Personel ağlayarak orada oturur, çevresindeki televizyonlar kaldırılan cesetleri gösterir" diyordu, "ama sonra bir başka uyarı daha gelir; gözyaşlarını silerek çalışmasına devam etmek zorundadır."

Bireysel bombacıları teker teker vurmak etkisiz kaldığı için Dichter, odak noktasını değiştirmeye karar verdi. İsrail, 2001 yılının sonlarından başlayarak saldırıların ardındaki [saatli bombaya göndermeyle – ç.n.] "tik tak altyapısı"nı hedef alacaktı. Sonuçta kendisini havaya uçuran, bombayı yerleştiren veya tetiği çeken kişi genellikle uzun bir zincirin son halkası oluyordu. Bu kişileri görevlendirenler, kuryeler, silah tedarikçileri, bunlara ilaveten güvenli evler ve kaçak para temin eden kişiler vardı. Yani bölgesel hücreleri denetleyen komutanların, onların üzerinde asıl askeri komutanların, onların da üzerinde örgütlerin siyasi liderlerinin bulunduğu başlı başına bir organizma söz konusuydu.

Bunların hepsi hedef haline getirilecekti. İzzeddin El Kassam Tugayları olarak bilinen Hamas askeri kanadı ve Filistin İslami Cihat örgütlerinin tüm aktif üyelerinin boynuna potansiyel birer ölüm fermanı asıldı. Zamanın kıdemli bir Şin Bet elemanı, sonrasında ise teşkilatın başına geçecek olan İzak Ilan, "Çabucak anlayacaklardı ki bir tanesi bile –bölgesel operasyon yetkililerinden taksi şoförlerine, intihar bombacısının son videosunu çeken fotoğrafçısına kadar– vurulmaktan muaf değildi" diyordu.

İntihar saldırganlarını hedef almak boşunaydı çünkü onlar doğaları gereği gözden çıkarılabilir ve kolayca yerlerine yenileri bulunabilirdi. Ama onları yetiştiren, örgütleyen ve sevk eden kişiler öyle değildi. Onlar kural olarak, şehit olmak için devşirdikleri kişiler kadar arzulu da değildi. İsrail istihbaratı, intihar bombalamalarının örgütlenmesinde doğrudan yer alan üç yüzden az kişi olduğunu, tüm terörist grupların aktif üye sayılarınınsa toplamda beş yüzü geçmediğini ortaya çıkarmıştı.

Bu kişilerin hepsinin illa öldürülmesi gerekmiyordu. Dichter, Knesset'in Dışişleri ve Savunma Komitesi'ne "Terör dibi olan bir fıçıdır" diyordu. "Onu etkisiz hale getirmek için son teröriste ulaşmak zorunda değilsiniz. Kritik bir çoğunluğa ulaşmanız yeterlidir, bu durumda onu fiilen durma noktasına getirebilirsiniz."

Silah ve Teknolojik Altyapı Geliştirme (STAG) İdaresi, Hamas'taki insan gücü "bolluğunun" veya rezervinin miktarını belirlemek için matematiksel bir model geliştirmişti. Sonuçlar, örgütün yüzde 20 ila 25'ini ortadan kaldırmanın onun çöküşüne sebep olacağını gösteriyordu. STAG şefi Ben-Yisrael, "Bunun basit bir örneği otomobildir" diyordu:

"Kritik parçalar vardır, otomobili ilk başta bu parçaları belli oranda bolca kullanarak yaparsınız. Bir yedek lastiğiniz vardır, yüzlerce değil. Arabayı sürüyorsunuz, *güm!* Lastik patladı – tekerleği değiştirirsiniz. Sürmeye devam ediyorsunuz, *güm!* Bir lastik daha patladı. Arabayı sürmeye devam edebilir misiniz? Küçük bir ihtimal. Size neden daha fazla lastik vermezler? Çünkü yer kaplar ve ağırlığı artırır. Bolluğun da bir optimal düzeyi vardır. Farz edin ki bir arabayı durdurmak istiyoruz, aracın karşısında dikiliyoruz ve ateş ediyoruz. Bir el ateş ediyorsunuz, tamamen rastgele. Araba gider mi gitmez mi? Kurşunun nereye isabet ettiğine bağlı. Çamurluğa isabet etmiş olabilir, radyoya isabet etmiş olabilir. Araba durmayacaktır. Sonra bir daha, bir daha ateş edin. Araba gider mi gitmez mi? Kuşkusuz arabanın büyük bir bölümüne ateş edilmemiş olsa da bir noktada duracaktır. Neden? Çünkü kritik parçalardan birini vurmuş olacaksınız. İşte bizim modelimiz tam olarak bu."

Elbette ki öldürülenin yerini çabucak bir sonraki kişi doldu-ruyordu ama süreç içerisinde çok daha genç insan safları doldurdukça, ortalama yaşla birlikte tecrübe seviyesi de düşüyordu. İzak Ilan şöyle söylüyordu: "Ele geçirdiğimiz ama tesadüfen öldürmemiş olduğumuz bir adam, İslami Cihat'ın Cenin'deki komutanı, bir gün sorgulama odasına getirildiğinde, on dokuz yaşında olduğunu öğrendiğime sevinmiştim. Kazanmakta olduğumuzu, kendisinden önceki zinciri parçaladığımızı anlamıştım."

Mantıklı bir strateji geliştirildiğine göre artık bu hedeflerin nasıl öldürüleceğini belirlemeleri gerekiyordu. Şin Bet, Başbakan Şaron'u çok sayıda suikast üzerinde durulduğu için İsrail devletinin ilgili tüm kaynaklarına ihtiyaç duyulacağı konusunda bilgilendirdi.

İşgal edilmiş topraklardaki Filistinliler, gökyüzünde vızıldayan dronlar görmeye uzun süredir alışkındı. Zamanın Genelkurmay Başkan Yardımcısı Moshe Yaalon, "Dronlar o bölgede sürekli cirit atıyordu" diyordu. İnsansız hava araçları, yüksek çözünürlüklü kameralarıyla istihbarat topluyordu. Yaalon, "Tıpkı gökyüzünde ay ve güneşin olması gibi İHA'ların sesleri ve görüntüleri vardı" diyordu.

Ancak gerek Arap gerek İsrailli sivillerin çoğu, İsrail'in dronları ilk kullanmasının ardından geçen on yıllar içerisinde dron tek-

nolojisinin ne kadar ilerlediğini bilmiyordu. Dronlar artık daha büyüktü, havada daha uzun kalabiliyor (kırk sekiz saate kadar), daha gelişmiş optikler, daha ağır patlayıcılar –bir tona kadar hassas güdümlü füzeler– taşıyabiliyordu.

IDF, 2001 yılında Suriye'yle muharebe temelinde gerçekleştirilen bir savaş tatbikatı simülasyonunda, o zamanlar İsrail için en acil askeri tehdit olarak görülen şeyle –Suriye ordusunun binlerce tanklık cephaneliğiyle– sadece dronları kullanarak mücadele edebileceğini anlamıştı. Yaalon, "Bombalarımızın sayısı Ortadoğu'daki hedeflerimizden daha fazlaydı" diyordu.

İsrail, Birleşik Devletler'in Çöl Fırtınası Operasyonu'nda ve Balkanlar'da yaptığı gibi uzaktan savaş açabilirdi. Ve İsrail'in kabiliyetleri Birleşik Devletler'den bile daha gelişkindi. İsrail sadece güdümlü roketler ve füzeler gibi hassas silahlara sahip değildi, aynı zamanda hedeflerine çok yaklaşıp olağanüstü bir isabetlilik ihtimaliyle onları vurabilen uçaklara da sahipti çünkü dronlar, uçan hedeflere cevap verecek şekilde kendilerini orta irtifadaki uçuşlara ayarlayabiliyorlardı.

Hem IDF hem de hava kuvvetleri, kabiliyetlerini topyekûn bir savaşa kadar gizli tutmayı tercih ediyordu. Ancak ordu Şaron'un, dronların insan hedeflere karşı kullanılması, böylece de Filistinlilere ifşa edilmesi talebini protesto edince başbakan yumruğunu masaya vurdu. General Yoav Galant, "Şaron, ortada bir savaş olmadığına göre, savaş için geliştirilmiş olan bu silah sisteminin savaşı bekleyerek rafta uyumasındansa halihazırdaki düşmana karşı kullanılması gerektiğine karar verdi" diyordu.

Hava kuvvetleri dronları gerek mühimmat gerekse hedef alma teknolojisi açısından güncellemek üzere bir ekip oluşturdu. Savaş alanındaki bir Suriye tankını belirlemek, İsrailli suikastçılardan yakasını kurtarmaya çalışan, eşek üzerindeki bir adamı takip etmekten farklı bir şeydir. Zırhlı bir aracı imha etmek, bir ya da iki kişiyi şehirdeki bir bloku tamamen yok etmeden öldürmek için kullanılan füzeden farklı türde bir füze gerektirir. Hava kuvvetleri, kalın metal ve beton tuğlaları delip geçebilecek kapasitede üç milimetrelik yüzlerce tungsten püskürten ancak bina yoğunluğu yüzünden altmış fit çapında bir alanla sınırlandırılacak bir savaş başlığı üzerinde karar kıldı.

Ordudan uygun silahların edinilmesinin ardından Şin Bet'in şimdi de ordunun istihbaratına ihtiyacı vardı. Şaron, Şin Bet'ten katbekat daha büyük olan AMAN'a ve Şin Bet'le ilişkisi en iyi ihtimalle şöyle böyle olan Mossad'a Şin Bet ihtiyaç duyduğu sürece onun emri altına girmeleri talimatını verdi.

En büyük değişiklik AMAN'ın SIGINT kolu olan 8200. Birim'de yaşandı. 8200. Birim önceleri başta Suriye olmak üzere büyük oranda İsrail'in dış düşmanlarıyla uğraşıyordu. Şimdi ise güçlü antenlerinin, takip vasıtalarının, şifre kırma ve bilgisayar hackleme departmanlarının büyük çoğunluğu intihar terörüne karşı savaşa odaklanmıştı. Barış sürecinin başlarında kapısına kilit vurulma noktasına gelen, birimin dinleme üslerinden biri olan Turban dönüştürüldü ve bütünüyle Şin Bet'in emrine tahsis edildi. 8200. Birim'in en büyük üssü ve pratikte hedefli öldürmeler için bir üretim bandı haline geldi.

AMAN ve hava kuvvetleri, gözlem uçağı filosunu –ve nihayetinde İsrail'in yörüngeye yerleştirdiği casus uydularını– Şin Bet'in emri altına verdi. Esas itibariyle muharip birliklere savaş alanına ilişkin gerçek zamanlı bilgiler sağlaması için geliştirilmiş filoya bir operasyon sırasında hedefleri gözlemesi sorumluluğu verildi. İzak Ilan, "Çok sayıda İsrail vatandaşı hayatını VISINT'ten –görsel istihbarattan– elde edilen bilgilere borçlu olduğu gibi aynı şekilde çok sayıda terörist de ölümlerini bu bilgilere borçluydu" diyordu.

Moshe Yaalon, tüm bunların sonucunun "sadece materyal entegrasyonunun çok ötesinde" olan bir "istihbarat füzyonu" olduğunu söylüyordu. Tüm teşkilatlardan tüm insanları MHM'deki masanın etrafında toplamak, daha fazla istihbaratın yaratılması adına bir katalizör görevi görüyordu. "Birdenbire" diyordu Dichter, "Yidiş dili söz konusu olduğunda işe yaramayan bir adam olan 8200 temsilcisi" –yani düşman telefonlarını dinlemek olan görevini Arapça üzerinden yürütmesi gereken adam– "bir Şin Bet istihbarat subayının Filistinli bir kaynakla Arapça olarak konuşmasını duyar ve kendisinin soracağı bir soru için araya girerdi. Sonra sahadaki gözcü, kötü adamın Ebu Hasan'ın bakkal dükkânına girdiğini bildirir ve bu Ebu Hasan'ın kim olduğu, onun da bilgisayarda kötü adamların işaretlendiği renkle işaretlenip işaretlenmemesi gerektiği ve benzeri sorular gündeme gelirdi. MHM, kendi başına, operasyonlar esnasında çok büyük miktarda istihbarat yaratılan bir kaynak haline gelmeye işte böyle başlamıştı."

Gerçek zamanlı BT [Bilgi Teknolojisi – ç.n.] özellikle hayati bir önem taşımaya başlamıştı çünkü hedefler de derslerini almışlardı ve suikastçılardan yakayı kurtarmak için önlem alıyorlardı. Hızlı bir şekilde dolaşıyorlar, araçlarını değiştiriyorlar, bazen de kılık değiştiriyorlardı. "Hedef raf ömrü", belli bir hedefi teşhis etmenin mümkün olduğu ve hedef üzerinde yoğunlaşıldığı zaman dilimini ifade etmek için kullanılan teknik terimdi. Bu zaman dilimi gittikçe daha da kısalıyordu; asla birkaç saatten fazla olmuyordu, sıklıkla da sadece birkaç dakika oluyordu. Böylesine hızlı bir şekilde hareket eden hedeflere yönelik başarılı suikastlar yalnızca çok hızlı bir veri iletişimi ile mümkün hale gelebiliyordu.

Teröre karşı hedefli öldürme sistemi, MHM'nin ötesinde binlerce katılımcıyı içeriyordu: İstihbarat subayları, sistem analistleri, saha gözlem görevini yerine getiren kamufle olmuş piyade askerler, gözlem dronlarının operatörleri, saldırı dronlarının operatörleri, yorumcular, patlayıcı madde uzmanları ve keskin nişancılar.

Yine de bu büyük ve karmaşık sistemin, iplerin tepede bulunan Şin Bet'in elinde olduğu net ve katı bir hiyerarşisi vardı. Şin Bet'e ait bir iç belgede şunlar belirtiliyordu: "Diğerlerinin yanı sıra Genel Güvenlik Servisi [Şin Bet'in resmi adı], GGS esasları çerçevesinde devletin güvenliğini sağlamakla yükümlüdür... Bu hedefe ulaşmanın yollarından biri, hedefin saldırmasına fırsat vermeksizin onu vurmak suretiyle terörist saldırıların tecrit edilerek önlenmesidir."

Bir hedefli öldürme operasyonu genelde saha elemanlarının istihbarat toplayarak bir hedefin yerini kesin manada belirlemesiyle başlıyordu. Hedef sıklıkla bir terör örgütünün önde gelen isimlerinden biri –Dichter'ın ifadesiyle "yok olma treninin biletini hak eden biri"– veya öldürülmesi için gereken kaynaklara para harcanmasına değecek bir başka kişi oluyordu. Hedef üzerine bir istihbarat dosyası hazırlanıyor, dosya direktör yardımcısına iletiliyor, o da sonrasında adamın ortadan kaldırılmak için gerçekten uygun bir aday olup olmadığına karar veriyordu. Eğer hem direktör yardımcısı hem de direktör suikastı uygun bulursa, başbakana bir Kırmızı Sayfa sunuluyordu.

Başbakanın imzalamasının ardından, coğrafi bölgeyle ve söz konusu terör örgütüyle ilgilenen istihbarat kollarına, saldırıyı olanaklı hale getirecek bilgilere özel olarak dikkat etmeleri talimatı veriliyordu. Bu bilgiler, örneğin hedefin neyi planladığından veya suç

ortaklarının kimler olduğundan farklı bilgilerdi. Bu bilgi özel olarak saldırı için "operasyonel açıdan uygulanabilirliğin" söz konusu olup olmadığına karar vermeye yardımcı olabilecek bilgiyle sınırlıydı ve bu bilginin yirmi dört saat içinde toplanması gerekirdi.

[Bir operasyonu – ç.n.] icra etmek için fırsat doğduğu anda, o zaman özelinde suikasta yetki vermesi için başbakanla tekrar irtibat sağlanıyordu. İkinci "devam et" onayının alınmasıyla birlikte IDF Genelkurmay Operasyon Başkanlığı "icra edecek organı ve icraat yöntemini" belirler "ve mühimmatı seçerdi." Genelkurmay başkanının planı onaylamasının ardından MHM'ye, hedefin en az iki kaynak tarafından yapılan tam teşhisinin verilmesi gerekirdi; bu, çerçeveleme aşamasıydı.

Ardından sopa, operasyonu icra eden organa, genellikle de hava kuvvetlerine uzatılırdı.

Şematik olarak bakıldığında, yeni hedefli öldürme sisteminin büyük bölümü esasen özünde hiç de yeni değildi: Tıpkı 1970'lerde, 1980'lerde Avrupa'da ve Lübnan'da olduğu gibi istihbarat kademesi bilgi topluyor, başbakan yetki veriyor ve sahadaki kuvvetler saldırıyı gerçekleştiriyordu. Fakat yine de önemli farklılıklar vardı. Deneyimli bir istihbarat subayının, Marshall McLuhan'ın bir sözünü, ileri teknolojinin kullanımının bizzat kendisinin tamamen yepyeni bir gerçekliği ortaya çıkardığı anlamına gelecek şekilde değiştirerek alıntıladığı gibi "ölçeklenebilirlik mesajın kendisiydi."[67] Tüm istihbarat topluluğunun işin içine dahil edilmesi, bu topluluğun dünyadaki en iyi iletişim ve bilgisayar sistemleri ve askeri teknolojideki en ileri gelişmelerle desteklenmesi, sistemin aynı anda gerçekleştirebileceği suikastların sayısını hızla artırıyordu. Bir Şin Bet yetkilisi, bu gelişmelerden önce "Mossad'ın bir saldırıyı planlayıp hayata geçirmesi aylar, belki de yıllar alıyordu" diyordu. Ama artık, "Müşterek Harekât Merkezi'nden günde dört-beş saldırı yürütebiliyorduk."

MHM'den yönetilen operasyonlarda 2000 yılında yirmi dört, 2001 yılında seksen dört, 2002 yılında yüz bir ve 2003 yılında yüz otuz beş kişi öldürüldü. Mossad'ın yurtdışında tek

67) Kanadalı iletişim profesörü Marshall McLuhan'ın sözü edilen yaklaşımının orijinali "Vasıta mesajın bizzat kendisidir" şeklindedir. McLuhan, bu yaklaşımıyla bir iletişim vasıtasının taşıdığı mesaj değil, bizzat kendisi üzerinde durulması gerektiğini iddia etmiştir. (ç.n.)

tük gerçekleştirdiği suikastlardan farklı olarak, İsrail için suikastların arkasında olduğunu inkâr etmek artık mümkün –en azından inandırıcı– değildi.

AMAN'ın araştırma bölümünün başında bulunan Tuğgeneral Yossi Kuperwasser, "Bu operasyonların Finlandiya hükümeti tarafından yapıldığını iddia edemezdik" diyordu. Bunun yanı sıra maddi kanıtlar da vardı: Filistinliler teknik sorunlar nedeniyle patlamamış olan birkaç füzeyi ele geçirmiş ve üzerine damgalanmış İbranice sözcük olan MIKHOLIT ("fırçacık") kelimesini görmüşlerdi; bu, Mikhol ("fırça") tanksavar füzesinin antipersonel varyantıydı.

Gerek İsrail içinden gerekse dışından hedefli öldürmelere yönelik yapılan eleştiriler, bu saldırıların her birini haklı gösterme ihtiyacını da beraberinde getirmişti. Bu çerçevede İsrail'in saldırmak için yeterli gerekçeye sahip olduğunu göstermek adına kurbanın kötü davranışları da açık ediliyordu. Yavaş yavaş bir zamanlar çok sakıncalı olarak değerlendirilen şey –bir suikastın sorumluluğunu üstlenmek– sonunda resmi politika haline geldi.

Dov Weissglass, "Sorumluluk üstlenmemeye çalışmaya devam etmek gülünç olurdu" diyordu. "Filistinliler [bir aracın imha edildiği – ç.n.] bir saldırıdan dakikalar sonra, araçtan üzerinde bir İsrail şirketinin ismini taşıyan füze parçaları çıkarıyorlardı. Dahası, caydırıcı bir etki yaratmak istiyorduk. Gazze semalarındaki her vızıltıda binlerce insanın sağa sola kaçıştığını görürdünüz. Bir dakika bile boş kalmıyorlardı. Gazze'deki nüfus öyle bir duruma gelmişti ki cep telefonundan ekmek kızartma makinesine kadar elektronik radyasyon içeren her şey, onlara İsrail füzelerini kendilerine çekecek şeylermiş gibi gözüküyordu. Tam bir panik."

IDF her bir saldırı sonrası açıklamalar yayımlamaya başlamıştı. İntifada'nın başlangıcına kadar basınla irtibat kurmak konusunda son derece isteksiz davranmış olan Şin Bet de eşzamanlı olarak çeşitli haber kaynaklarına ilgili Kırmızı Sayfa'dan alıntılar –ölü adamın yaptıklarıyla ilgili özetleri– servis ediyordu. İsrail artık iletişim politikasını tamamen yeniden düzenliyor, fiili bir propaganda savaşı yürütüyordu.

Uzun bir süre boyunca devlet sırrı olarak kalmış olan şeyleri açıklamak, hatta özellikle vurgulamak yeni bir dil ve yeni bir öfemizm[68] gerektiriyordu. Örneğin halk ayaklanmasını ima eden "İn-

68) Öfemizm (Hüsnütabir): Kaba, çirkin ve sakıncalı nesneleri veya kavramları, başka sözcüklerle daha uygun bir biçimde ifade etme sanatı. (ç.n.)

tifada" kelimesi "intihar bombacılarının savaşı" olarak değiştirildi. Bir suikast operasyonu sırasında öldürülen siviller artık *nezek agavi* – "kazara zarar" olarak bilinmeye başladı ve sonunda nezek agavi ifadelerinin kısaltması olan NAZA haline geldi.

Başbakanlık bürosundan kıdemli bir yetkili, "'Suikast', 'ortadan kaldırma' veya 'öldürme' ya da –Allah muhafaza– 'cinayet' ifadelerinin tümü kulak tırmalayan, kullanmamız için uygun olmayan ifadelerdi" diyordu. "Bu yüzden, yaptığımız şeyle engellemeye çalıştığımız kötülüğü ifade edecek benzer, duygu çağrıştırmayan, steril terimler arıyorduk." İlk başlarda "zil" anlamına gelen ama aynı zamanda "önleyici hareket" ifadelerinin kısaltması olan "PAAMON" ifadesini kullandılar ancak bu yeterince akılda kalan bir ifade değildi. Onun sonrasında istihbarat topluluğu tarafından uzun süredir kullanılmakta olan, aralarında "negatif muamele" gibi kod kelimelerinin de bulunduğu birkaç öneri daha reddedildi. Sonunda İbranicede "hedefli önleyici faaliyetler" anlamına gelen *sikul memukad* ifadesi üzerinde karar kıldılar. İbranicede bir çeşit yüksek teknoloji anlamı içeren, yapılan işin kulağa masum gelmesini sağlayan bu ibare, savunma kuruluşunun dış dünyaya vermek istediği her mesajı karşılıyordu.

Bu öfemizmler halkla ilişkilerde yardımcı olsa da, İsrail'in yeni, açıktan yargısız infaz seferberliğinin –adı ister "suikastlar" olsun ister "hedefli önleyici faaliyetler" olsun– yasal olup olmadığı belli değildi.

Sürpriz olmayan bir şekilde suikast düzenlenmiş ve "kazara zarar" kurbanı olmuş Filistinlilerin aileleri yasal olduğuna inanmıyorlardı. İsrail Yüksek Mahkemesi'nin sorumluların soruşturulup yargılanması, en azından suikastların yasaklanması ve İsrail-Filistin çatışmasıyla ilgili durumlara sadece muntazam yasal mevzuat çerçevesinde bakılması gerektiğine hükmetmesi yönünde dilekçe yazmak için insan hakları derneklerinin ve deneyimli liberal solcu İsrailli avukatların yardımlarına başvurdular.

Ayrıca bu politikaya yönelik muhalefet, sadece onun hedefleriyle sınırlı da değildi. Örneğin AMAN başkanı Tümgeneral Aharon Zeevi-Farkash, ilkesel olarak suikastlara karşı olmamakla birlikte bu politikanın geleceği görmekten tehlikeli derecede uzak olduğu-

nu düşünüyordu. "Her karar, her değerlendirme, her şeye yapılan her gönderme kabine tarafından sadece hedefli öldürme politikası çerçevesinde mütalaa ediliyordu" diyordu. "Devasa bir güce erişmiş olan Şin Bet birdenbire her şeyin ilk danışıldığı merci haline gelmişti. Bunun sorunlu bir durum olduğu kanaatindeydim."

Daha da şaşırtıcı olanıysa, istihbarat ve operasyonel sistemler üzerinde yaptığı revizyon yeni suikast programının başlamasına yol açmış olan Şin Bet'in bir önceki başkanı Ami Ayalon'un da aynı fikirde olmasıydı. Şin Bet'in öncelikle ilgili siyasi ve uluslararası olayları değerlendirmeksizin insan öldürdüğünü ve bir suikastın, bir çatışmanın ateşini ne zaman söndürüp ne zaman körükleyeceğini anlamayı başaramadığını öne sürüyordu.

Örneğin IDF dronları, 31 Temmuz 2001'de, Hamas'ın siyasi koluna mensup, Al Najah Üniversitesi'nde bir öğrenci lideri ve Filistinli bir araştırma enstitüsünün başkanı olan Cemal Mansur'un bürosuna çok sayıda füze fırlatmıştı.

Mansur, bir yardımcısı ve aralarında iki çocuğun da bulunduğu altı Filistinliyle birlikte hayatını kaybetti. IDF sözcüsünün açıklamasında, Mansur'un siyasi ve basın önündeki bir figür olmasına rağmen terörizme bulaştığı ve intihar saldırılarını organize ettiği söylendi. Ami Ayalon Şin Bet komutasını arayarak üst düzey bir yetkiliye, "Çıldırdınız mı siz?" diye sordu. "Neden? Bu adam daha iki hafta önce çıktı, terör saldırılarına son verilmesini desteklediğini ve barış sürecine bir şans tanınması gerektiğini belirten bir açıklama yaptı!"

Yetkili böyle bir açıklamanın farkında olmadıkları yanıtını verdi. "'Farkında değilsiniz' de ne demek oluyor?" diye köpürdü Ayalon. "Tüm Filistin gazeteleri bunu verdi! Dünya âlem bunun farkında!"

Ayalon'un karşı çıktığı bir başka suikast da El Fetih'in silahlı milis gücü Tanzim'in liderlerinden biri olan Raed Karmi suikastıydı. Tanzim terör saldırıları düzenlemeye başlamıştı ve Karmi'nin Kırmızı Sayfası, örgütün işgal edilmiş topraklarda İsrailli tüccarlara, yerleşimcilere ve askerlere yönelik cinayetlerinden dolayı uzadıkça uzuyordu. Karmi birkaç suikast girişiminden sağ kurtulmuş, kolları sıvayıp işine tekrar dönerken de olağanüstü önlemler almıştı.

Şin Bet sonunda bir zayıf nokta buldu. Karmi her gün öğleden sonra, astlarından birinin karısı olan bir metresini düzenli olarak

ziyaret ediyordu. Bu ziyaret için her zaman Nablus mezarlığı çevresindeki duvar boyunca uzanan aynı patikayı kullanıyor, tepede bir İsrail dronunun havada geziyor olması korkusuyla duvarın kenarına gizlenerek yürüyordu. Bir gece Kuşlar elemanları o patika üzerindeki duvarın taşlarından birini, güçlü bir patlayıcı madde yerleştirilmiş bir diğeriyle değiştirdi. Ertesi gün âşığıyla randevusuna giderken, bomba uzaktan kumandayla patlatıldı ve Karmi oracıkta can verdi.

Ayalon, Karmi'nin teröre bulaştığından şüphe duymuyordu fakat seçilen zamanlamanın –ABD'nin, Arafat'ın da desteğini ilan ettiği bir ateşkes için yoğun bir şekilde önayak olduğu zaman diliminin– bir hata olduğunu, hatta saldırıyı yasadışı hale getirdiğini söylüyordu. "Savaş kuralları savaşlara son verme ihtimalini mümkün kılmak, [tarafların – ç.n.] gerginliği devam ettirmemesini garantiye almak için vardır. Açık bir şekilde çatışmanın sonlanmasını daha uzak hale getireceği zaman, savaş yanlısı eylemlerde bulunmak yasaktır." Ayalon, Karmi'nin öldürülmesinin ardından El Fetih'in terörizme daha sıkı sarıldığını, hatta intihar saldırıları düzenlemeye başladığını iddia ediyordu.

Şin Bet şefi Dichter, Ayalon'a, kendisinin yani Ayalon'un, Karmi'nin saldırıların planlanmasında yer aldığına, ne onun ne de Arafat'ın samimi bir şekilde terörü durdurmaya niyetinin olmadığına ilişkin istihbarattan bihaber olduğunu söyledi. Şin Bet içinde anlayışlı bir kulak bulamayan Ayalon, Şaron hükümetinin savunma bakanı Benjamin "Fuad" Ben-Eliezer'i arayarak yüksek sesle çıkıştı: "[ABD Dışişleri Bakanı Colin] Powell bir ziyaret için gelecek ve Arafat barış sürecinin devamı için fırsat kolluyor. Tüm kuvvetlerine terör saldırılarını yasakladığı bir emir tebliğ etti." Ayalon, Arafat'ın emrinin, El Fetih içerisindeki bizzat Karmi'nin de dahil olduğu tartışma üzerinde etkili olduğuna ilişkin güncel istihbarattan bahsetti. "O yüzden Şin Bet, Karmi'yi öldürmek istese ne yazar? Özellikle böyle bir zamanda onun neden öldürülmesi gerekiyordu? Sadece operasyonel bir fırsat doğduğu için mi?"

Ayalon'un anlatımına göre Ben-Eliezer kendisine, "Benden ne istiyorsun? Bunun sorumlusu o çılgın Dichter" dedi. Ayalon ise "Savunma bakanı sensin, Dichter değil. Bu senin vereceğin karar, onun değil" diye yanıt verdi.

Ayalon daha sonrasında, Hannah Arendt'in[69], sıradan insanların, bizzat kendilerinin de uyum sağlaması konusunda cesaretlendiren yozlaşmış durumların içine konuldukları zaman neler olacağına dair gözlemlerinden alıntı yaparak, "Bunu 'kötülüğün bayağılığı' şeklinde adlandırıyorum" diyecekti. "Öldürmeye alışırsınız. İnsan yaşamı sıradan, kolayca kıyılacak bir şey haline gelir. Kimi öldüreceğiniz üzerine çeyrek saat ya da yirmi dakika harcarsınız. Nasıl öldüreceğiniz üzerine, iki üç gün. Taktiklerle uğraşıyorsunuzdur, sonuçlarla değil."

İsrailliler yeni programın ahlaki sonuçları üzerinde tam olarak düşünmemiş olabilirdi ancak daha sonra İsrail'de veya yurtdışında yargılanmayla yüz yüze gelebilecek subaylar veya daha alt kademedekiler için yasal bir kılıf sağlamaları gerektiğinin farkındaydılar. 2000 yılının Aralık ayının başlarında Genelkurmay Başkanı Shaul Mofaz, Askeri Hukuk Kurulu Teşkilatı Başkanı Tümgeneral Menachem Finkelstein'ı bürosuna davet etti.

Mofaz, Finkelstein'a, "İsrail'in zaman zaman bir 'negatif muamele' politikası olduğunu bildiğinizi düşünüyorum" dedi. "Mevcut yasal durum açısından, İsrail'in terörizme bulaştığı tespit edilmiş bireyleri açıktan öldürmesine izin var mıdır? Bu yasal mıdır, yasadışı mıdır?"

Finkelstein donup kalmıştı. "Bana ne sorduğunuzun farkında mısınız, genelkurmay başkanı?" diye yanıt verdi. "Yani IDF hukuk sözcüsü insanları yargılamadan ne zaman öldürebileceğinizi mi söyleyecek?"

Mofaz bunu bütünüyle anlamıştı. Tekrar sordu: Filistinli şüpheli teröristlere suikast düzenlemek yasal mıydı?

Finkelstein, Mofaz'a bunun hassas ve karmaşık bir mesele olduğunu, tüm dünyadaki mevzuatların karşılaştırmalı olarak incelenmesini, hatta muhtemelen tamamen yeni bir yasal konsept geliştirilmesini gerektirdiğini söyledi. Sonunda da Cicero'dan alıntı yaparak, *"Inter arma enim silent leges"* dedi. Savaş zamanlarında yasalar sessizliğe bürünür.

Finkelstein yine de IDF bünyesindeki parlak genç avukatlardan oluşan bir ekibe bir çözüm bulmalarını emretti. 18 Ocak 2001'de,

69) Hannah Arendt (14 Ekim 1906-4 Aralık 1975): Almanya doğumlu Amerikalı siyaset bilimci. (ç.n.)

Finkelstein tarafından imzalanan çok gizli bir hukuki mütalaa başbakana, hukuk kuruluna, genelkurmay başkanı ve başkan yardımcısına ve Şin Bet direktörüne sunuldu. "İsrail'e Karşı Saldırılarda Doğrudan Yer Almış Kişilerin Vurulması" başlığını taşıyan belge şu açıklamayla başlıyordu: "Bu düşünce çerçevesinde, ilk defa olmak üzere IDF tarafından girişilmiş olan önleme" –bir başka öfemizm– "faaliyetlerinin yasallığı sorununun analizine başlamış bulunuyoruz... IDF ve Şin Bet tarafından bizlere bu tür eylemlerin, İsrail vatandaşlarının ve güvenlik güçleri mensuplarının yaşamlarını kurtarmak için gerçekleştirildiği söylenmiştir. Dolayısıyla bu, prensipte, meşru müdafaaya ilişkin kuralların ahlaki temellerine dayanan bir eylem, 'Eğer biri seni öldürmeye geliyorsa, erken kalk ve onu önce sen öldür' durumudur."

İlk defa olmak kaydıyla, güvenlik güçleri tarafından gerçekleştirilecek yargısız infazlar için bir hukuki vasıta ileri sürülmüştü. Mütalaada yazarlarının "bir insanın yaşama hakkıyla güvenlik yetkililerinin devletin vatandaşlarını koruma görevi arasındaki denge"yi sağlamak için ellerinden gelenin en iyisini yaptıkları vurgulanıyordu.

Finkelstein için bu zor bir andı. Kutsal Kitap konusunda yetkin ve dindar bir adam olarak Tanrı'nın, İsrail halkı adına çok fazla düşman öldürdüğü için Kral Davut'un Tapınağı inşa etmesini engellediğinin acı bir şekilde farkındaydı. Finkelstein bir gün cezalandırılıp cezalandırılmayacağını merak ediyordu. "Mütalaayı titreyen ellerle verdim" diyordu. "Bunun teorik bir mesele olmadığı, onların bundan faydalanacağı açıktı."

Mütalaa İsrail'le Filistinliler arasındaki hukuki ilişkiyi özünde yeniden düzenlemişti. Artık [İsrail'le Filistinliler arasındaki – ç.n.] çatışma bir hukuki yaptırım meselesi, polisin yargılanmaları için şüphelileri tutuklaması meselesi değildi. İntifada artık savaş kurallarının uygulanmasını gerektiren "savaşa yakın silahlı çatışma"ydı. Bu yasalar muhariplerle siviller arasında ayrım yapıldığı sürece düşmanın nerede olursa olsun vurulmasına izin veriyordu.

Klasik savaşlarda bu ayrımı yapmak nispeten daha kolaydır: Düşman silahlı güçlerinin mensupları, göreve devam ettikleri sürece meşru hedeflerdir. Fakat İsrail'le Filistin arasındaki çatışmada bu ayrımı yapmak çok daha zordu. Düşman kim? Nasıl tespit edilebilir? Eğer çıkacaksa düşman olmaktan nasıl çıkar?

Mütalaa silahlı çatışmaya bir tür silahlı katılımcı daha eklemişti: Silahlı operasyonlarda yer alan fakat kelimenin tam anlamıyla asker olmayan "yasadışı muharipler." Bu terim, faaliyetleri önemsiz olsa dahi bir terör örgütü içinde aktif olan herkesi kapsıyordu. Bir kişi örgütün aktif bir üyesi olduğu sürece –yatağında uyuyor olsa bile– üniformasını çıkararak izne ayrılmış bir askerden farklı olarak muharip şeklinde değerlendirilebiliyordu.

"Muharipler"in bu şekildeki aşırı yorumu, IDF'nin Askeri Hukuk Kurulu Teşkilatı'na bağlı Uluslararası Hukuk Dairesi (UHD) bünyesinde yapılan tartışma maratonunda, "Suriyeli Aşçı Sorunu" diye adlandırılan bir meselenin ortaya çıkmasına yol açtı: İsrail, Suriye'yle normal bir savaş durumu içinde olsaydı, Suriyeli muharipler, hatta ordunun geri plandaki bir aşçısı bile meşru bir şekilde öldürülebilirdi. O halde bu standartlara göre, İsraillilerle Filistinliler arasında yaşanan çatışmadaki "yasadışı muharipler"e ilişkin genişletilmiş tanıma bakılırsa, Hamas'a yardım eden herhangi bir kişinin de hedef niteliği taşıdığı sonucuna varılabilirdi. Bu, potansiyel olarak bir intihar bombacısı görevini yapmak için harekete geçmeden önce onun kıyafetlerini yıkayan bir kadın da olabilirdi, aktivistleri iradi olarak bir yerden bir yere götüren bir taksi şoförü de olabilirdi.

Bu, mütalaaya göre oldukça uç bir noktaydı. Mütalaa yalnızca hakkında "saldırıların gerçekleştirilmesiyle veya saldırganların sevk edilmesiyle bağlantısı olduğuna dair doğru ve güvenilir bilgiler" bulunan kişilerin hedef alınabileceği şartını getiriyordu. Üstelik de suikastlar geçmişteki eylemleri cezalandırmak veya diğer muharipleri caydırmak için kullanılamazdı. Bu ancak ve ancak "hedefin gelecekte bu türden eylemler gerçekleştirmeye devam etmesinin neredeyse kesin olması" halinde kullanılabilirdi.

Mütalaa aynı zamanda, özellikle IDF'nin kontrolü altındaki bölgelerde, mümkün olan her zamanda insanların öldürülmesindense tutuklanmasının tercih edilmesi gerektiğini vurguluyordu. Yasadışı muharipler normal bir savaştaki profesyonel askerlerden farklı olarak cezai dokunulmazlıktan ya da savaş tutsağı statüsünden faydalanmıyordu, bu yüzden hâlâ tutuklanabilir ve olağan ceza soruşturmaları çerçevesinde yargılanabilirlerdi.

Öldürmenin gerekli olduğu durumlarda ise "orantılılık" prensibi uygulanmalıydı. Mütalaa, "operasyonel eylemin getirdiği can

kaybı ve mala verilen zararın, eylemden beklenen askeri avantajları ölçüsüz biçimde aşmaması" için herhangi bir öldürme eyleminin elden geldiğince sınırlı bir şekilde yapılmasını şart koşuyordu.

Son olarak da bir Kırmızı Sayfa'yı yalnızca başbakan veya savunma bakanı imzalayabilirdi.

İsrailli yetkililer belgeyi olumlu karşılayarak rahat bir nefes aldı. Şin Bet direktör yardımcısı Diskin, "Bu, uluslararası hukuk kriterleriyle uyum halinde çalıştığımıza ilişkin bir onay mührüydü" diyordu. Devlet 2003 yılında mütalaanın tasnif dışı bir versiyonunu Yüksek Mahkeme'ye sundu, mahkeme belgeyi 2006'da onayladı.

Finkelstein İsrail'i uluslararası hukuka uymaya ikna etmeye çalışmış olabilirdi ama uluslararası düşünce tamamen başka bir meseleydi.

Başbakan Şaron, masasında arasıra çıkarıp kendisini ziyarete gelen diplomatlarla paylaştığı bir broşür bulunduruyordu. İsrail Polis Teşkilatı'ndan aldığı broşürde, bir otobüsün, intihar bombacısının kendisini patlatmasından dakikalar sonra çekilmiş renkli fotoğrafları bulunuyordu. Kafası kopmuş vücutlar ve insan uzuvları dört bir yana dağılmıştı. Ateşten dolayı kurbanların kıyafetleri küle dönmüş, derileri yeşil ve mavi renkte lekelerle kaplanmıştı. Şaron'un özel kalem müdürü ve sırdaşı Dov Weissglass, "O sinir bozucu diplomatlardan biri şu ya da bu teröristin ortadan kaldırılmasıyla ilgili bizimle konuşmaya geldiği zamanlarda, Arik onları bakmaya zorlardı. Broşürün sayfalarını çevirir, art arda fotoğraflar gösterir, bu canavarlığı gördüklerinde gözlerinin nasıl büyüdüğünü izlerdi. Buruşuk haldeki bir vücudu veya başsız bir boynu dahi atlamalarına izin vermezdi. Bitirince de sakince sorardı: 'Şimdi söyleyin bana: Böyle bir şeyin kendi ülkenizde meydana gelmesine hazırlıklı olabilir misiniz?'"

Weissglass'ın personeli, diplomatlara göstermesi için Şaron'a daha fazla materyal sağlayabilmek amacıyla, Filistinli bir haber ajansından İsrail'le işbirliği yaptıklarından şüphelenilen Arapların idam edilişlerini gösteren fotoğraflar satın alıyordu. Bunlardan bazıları gerçekten de Şin Bet ajanı, bazılarıysa yalnızca birilerinin kendileriyle görülecek hesabı olan, art niyetli kişilerin kurbanlarıydı. Fotoğraflanan infazların birkaçı, acımasızlığı yüzünden kendi-

sine Hitler lakabı takılan yerel bir çete lideri Muhammed Tabuah tarafından gerçekleştirilmişti. Weissglass, "Tabuah, etrafındaki katil ayaktakımıyla birlikte onları köpekler gibi vuruyordu" diyordu. "Filistinliler düzensiz, manyak bir çete gibi gözüküyordu."

Şaron elbette ki İsrail saldırıları sonrasındaki görüntüleri paylaşmıyordu. Ve sonuç olarak her seferinde görsel malzemeleri pek işe yaramıyordu: Dünyanın geriye kalanı, hedefli öldürme programını ve Şaron'un işgal edilmiş topraklardaki Yahudi yerleşimlerini agresif bir şekilde genişletmesini eleştirmeye devam ediyordu. Çok sayıda ülkeden diplomatlar, bu iki politikayla İsrail sokaklarında kan dökülmesi arasında bir bağlantı olduğunu öne sürüyordu. Birleşik Devletler bile hedefli öldürme politikasının tam anlamıyla bir savaş suçu değilse de gayri meşru olduğunu, yerleşimlerinse gereksiz bir provokasyon yarattığını düşünüyordu.

Şaron ise bu türden iddiaları anında reddediyordu. "Benim sorunum çok önce, hepinizden çok önce doğmuş olmam, tamam mı?" diye iddia ediyordu. "Ve ben işgalden önce Araplar tarafından katledilen binlerce Yahudiyi hatırlıyorum. Bu iki şey arasında bir bağlantı yok."

Şaron yine de eğer dünyanın geri kalanının kızgınlığını yatıştırma umudu olacaksa, Birleşik Devletler'le bir şekilde anlaşma yapması gerektiğinin farkındaydı. 1980'lerde savunma bakanlığı yaptığı döneme gönderme yaparak, "O süreçten aldığım bir ders varsa, o da Amerikalılarla asla bir çatışmaya girilmemesi gerektiğidir" diyordu.

Neyse ki Şaron'un kendisiyle aynı dönemde göreve başlamış olan George W. Bush'la zaten bir ilişkisi vardı. Bush, yeniden Teksas valisi olarak seçilmesinin hemen sonrasında, Teksas Yahudi Cumhuriyetçi işadamları tarafından Beyaz Saray'a doğru giden yolda sıçrama tahtası olarak düzenlenen bir ziyaret kapsamında 1998'in Kasım ayında İsrail'e gelmişti. Şaron o zamanlar hâlâ siyasi olarak dışlanmakta olsa da vali Bush'la birlikte helikopterle ülkeyi gezmişti. Şaron, valiye İsrail'in karşı karşıya olduğu güvenlik tehditlerini uzun uzun anlatmış, kendi askeri macerasına ilişkin masallarla onu eğlendirmişti. Geziyi organize eden kişilerden biri olan Fred Zeidman'ın söylediğine göre, sonunda Bush, "Şaron'un, güvenebileceği bir adam olduğuna" ikna olmuştu. Vali geziden derin bir şekil-

de etkilenmişti; tekrar tekrar, "Bir Teksaslı olarak İsrail'in ne kadar küçük olduğuna... tarihsel süreç içerisinde düşman hatları haline gelen şeyle nüfus merkezleri arasındaki halkın ne kadar küçük olduğuna inanmak zor" şeklinde vurgu yapıyordu.

Şaron, iki buçuk yıl sonra seçimlerde ezici çoğunlukla zafer kazanmasının hemen ardından Washington'a seyahat etti. Ziyareti ayarlayan yardımcıları Amerikalı mevkidaşlarına Şaron'un Birleşik Devletler'e nasıl kuşkuyla yaklaştığını ve Birleşik Devletler'in geçmiş yirmi yıl boyunca kendisine yönelik tutumundan dolayı nasıl incindiğini anlattılar. Başkan Bush kendisine iletilen raporları duydu ve Şaron'un sıcak şekilde karşılandığını hissetmesi için her şeyin yapılmasını emretti: Yönetimdeki tüm üst düzey yetkililerle toplantılar, Blair House'da başkanlık düzeyinde misafirperverlik, bir merasim kıtası ve yirmi bir pare top atışı. Dışişleri danışmanı Shalom Turgeman, "Şaron havalara uçuyordu" diyordu. "Kuşkucu ve kötümser bir kişilik olarak kendisi bile bu muameleden etkilenmeden edememiş, onların gerçekten kendisiyle çalışmak istediklerini fark etmişti."

Weissglass sonunda Şaron'a bir fikir öne sürdü. "Arik" dedi, "terör karşıtı bir savaşçı rolünle ABD hükümetinden kazandığın bütün sıcaklık, destek ve dostluk; mega yerleşimci şapkanı taktığın anda uçup gidiyor. Amerika'nın, yerleşim projesini durdurmaya yönelik taleplerine ne kadar riayet edersen, Amerikalılar da kötü adamları ortadan kaldırmak konusunda seni o kadar rahat bırakacaklardır."

Weissglass, Şaron'un onayıyla ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleezza Rice ve yardımcısı Stephen Hadley'le gizli bir anlaşma hazırladı: Amerikalıların İsrail'in Filistinlilerle savaşına ve hedefli öldürme politikasına destek vermeleri karşılığında İsrail yeni yerleşimler inşa etme işini gözle görülür biçimde azaltacaktı.

"Sonrasında müthiş bir orantısızlık vardı" diyordu Weissglass. "Bir taraftan Filistinlilere karşı en sert tedbirlerimize sitem bile edilmiyordu; sessizlikle karşılanıyor, bazen de masum insanlar vurulmuşsa zorunlu üzüntü ifadeleri kullanılıyordu. Ama bir taraftan da planlanmış bir yerleşim, marjinal sağcı internet sitelerinde yayınlansa dahi Condi [Rice] beni sabaha karşı saat 3'te cep telefonumdan arayarak haşlıyordu."

Başkan Bush İsrail'deki ve bölgelerdeki temsilcilerinden Şaron'un sözüne sadık kaldığı yönündeki teyidi aldığı anda iki ülke arasındaki operasyonel ve istihbarat işbirliği önemli ölçüde derinleşti. Her ne kadar Avrupa'daki ülkelerden halen hatırı sayılır derecede eleştiriler yükseliyor olsa da, Birleşik Devletler, İsrail'in suikastlardan dolayı kınanmasının önüne geçmek için BM Güvenlik Konseyi'nde sürekli veto gücünü kullanıyordu. Sonunda Arap devletleri tamamen pes etti ve konuyla ilgili dilekçe sunmayı bıraktı.

Cihatçı uçak korsanları 11 Eylülde iki uçağı Dünya Ticaret Merkezi'ne, üçüncüsünü de Pentagon'a doğru uçurdu. Bir dördüncü uçak ise uçak korsanlarının yolcular tarafından etkisiz hale getirilmesinin ardından Pensilvanya'daki bir araziye düştü.

İsrail Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanı Tümgeneral Giora Eiland, "Bize karşı yapılan şikâyetler bir çırpıda kesiliverdi" diyordu. "[Uluslararası] gündemden bütünüyle çıktı."

İsrail'in aldığı sert tedbirleri on yıllardır dünyanın geri kalanına anlatma çabaları birden gereksiz hale gelmişti. Herkes bir anda anlamış gibi gözüküyordu. Şaron derhal istihbarat teşkilatlarına Sudan'daki El Kaide için kullanılan kod adı olan "Mavi Trol"le ilgili tüm dosyaları ve yararlı istihbaratı Amerikalılara vermelerini emretti. Daha sonrasında Şin Bet ve IDF'ye, dünyanın en iyi karşı terör programına sahip ülkeden bir şeyler öğrenmek için yurtdışından gelmiş bulunan konuklarla deneyimlerini paylaşmalarını emretti.

Kıdemli konukları ağırlayan Diskin, "İnsanlar akın akın buraya geliyordu" diyordu. Şaron, Bush'la ilişkisinin parçası olarak "onlara [Amerikalılara] her şeyin gösterilmesi, istedikleri her şeyin verilmesi, bir önleme operasyonu esnasında olsa bile Müşterek Harekât Merkezi de dahil olmak üzere her yere erişmelerine izin verilmesi için" talimatlar verdi. Amerikalılar en çok tüm istihbarat kollarını kapsayan entegre suikast sisteminin nasıl çalıştığını ve İsrail'in bir dizi operasyonu eşzamanlı olarak gerçekleştirme kabiliyetini nasıl geliştirdiğini öğrenmekle ilgileniyordu. Sadece haftalar önce uluslararası düzeyde kınanan sistemin bizzat kendisi artık kopyalanacak bir model haline gelmişti.

"9/11 saldırıları bizim savaşımıza tam anlamıyla meşruiyet kazandırmıştı" diyordu Diskin. "Elimizi kolumuzu bağlayan ipleri tamamen çözmeyi başarabilmiştik."

30

"HEDEF ORTADAN KALDIRILDI AMA OPERASYON BAŞARISIZ"

Avi Dichter, Şin Bet'te genç bir istihbarat yetkilisiyken Gazze Şeridi'nden bir sosyal hizmet görevlisi olan Salah Şehade isimli bir adamı sorgulamıştı. Şehade yirmi dört yaşındaydı, Kuzey Gazze'nin Beit Hanoun kasabasında parlak bir öğrenciyken Türkiye ve Sovyetler Birliği'ndeki üniversiteler tarafından mühendislik ve tıp eğitimi için kabul edilmişti. Ancak ailesi yoksul olduğu için Mısır'ın İskenderiye şehrinde sosyal hizmetler okumaya razı olmuştu. Mezun olmasının ardından Sina Yarımadası'nda bulunan, Gazze sınırına yakın El Ariş'te iş bulmuştu.

Dichter onu ilk olarak 1977'de işte burada fark etmişti. "O farklıydı" diyordu. "İyi giyimliydi, bir tür James Bond çantası taşırdı. Bütün yönleriyle iyi bir izlenim bırakıyordu." Dichter, Şehade'yi ajan veya işbirlikçi olarak devşirebileceğini düşünmüştü.

Görüşmelerinden bir şey çıkmadı.

Şehade, sosyal hizmetlerde beş yıl çalıştıktan sonra Gazze İslam Üniversitesi'ndeki fakülteye girdi, ardından öğrenci işleri sorumlusu oldu, aynı zamanda şehirdeki camilerden birinde vaiz olarak görev yaptı. Gerçekleştirdiği faaliyetler sırasında Hamas'ın kurucusu Şeyh Yasin'le tanıştı. İki adam birbiriyle çok yakınlaştı. Şehade, Yasin'in karizmasına, bilgisine ve Filistin'de bir Müslüman teokrasisi kurma vizyonuna hayran kalmıştı. Yasin ise Şehade'nin şahsında olağanüstü komuta ve yönetim yeteneklerine sahip bir adam bulmuştu.

Yasin büyük sırrını Şehade'ye açtı: Sosyal yardım ve dini faaliyetler kılıfı altında, İsrail'e karşı faaliyet yürütecek askeri-terörist bir örgüt kurmayı planlıyordu. Bu projenin başına Şehade getirildi. Şehade, 1984'te Şin Bet'in (o zamanlar farklı bir isim altında faaliyet yürüten) Hamas'a karşı gerçekleştirdiği ilk seferberlikte tutuklandı, mahkûm edildi ve iki yıl sonra serbest bırakıldı. 1988'de tekrar tutuklandı, terörle bağlantılı çok sayıda saldırıdan mahkûm edildi ve

on yıl hapis cezasına çarptırıldı. Ama hapishaneden dahi Hamas'ın askeri kanadını yönetmeye devam ediyordu.

1998'in Eylül ayında cezasını tamamladı ancak ondan sonra da idari gözetim altına alındı; bu, Birleşik Devletler'in tutukluları yargılamaksızın Guantanamo'da hapsetmesine benzer tartışmalı bir tedbirdir. Şin Bet'e göre Şehade'nin serbest bırakılması, "bölgenin güvenliği açısından acil ve mutlak bir tehdit" olacaktı. İsrail zindanlarında geçirdiği uzun yıllar onu Gazze'de bir kahraman statüsüne yükseltmişti.

Filistin Yönetimi 2000 yılında Şehade'yi ve yoldaşlarından bazılarını serbest bırakması için İsrail'e başvurdu. Filistin Yönetimi Filistinlilerin gözünde, müthiş bir popülariteye sahip olan Hamas mensupları da dahil olmak üzere tüm vatandaşlarıyla ilgili kaygı duyuyormuş izlenimi yaratmak istiyordu. Filistin Yönetimi İsrailli-lere Salah Şehade'nin, daha radikal olan Şeyh Yasin'den farklı olarak insancıl bir özgeçmişe sahip, pragmatik bir adam olduğunu söyledi.

Camp David zirvesinden hemen önceki o dönemlerde barış için müthiş bir umut vardı. Ehud Barak ve Yasin Arafat yakın irtibat halinde barış sürecini hızlandırmaya çalışıyorlardı. İsrail de kendi cephesinden Filistin Yönetimi'nin şüphelerinin üstesinden gelebilmesi için iyi niyet gösterisinde bulunmak istiyordu. Ayrıca Şin Bet'in başarıları sayesinde Hamas'ın faaliyetleri daha önce hiç olmadığı kadar azalmıştı.

İsrail talebi kabul etti. Şehade İsrail tarafından serbest bırakılan mahkûmlar için alışılageldiği gibi terörist faaliyetlere geri dönmeyeceğine ilişkin, Filistin Yönetimi'nin garantör olduğu bir taahhütname imzaladı.

Geriye dönüp bakıldığında, Şehade'nin serbest bırakılmasını kabul eden İsrailliler safça davranmış gibi gözükebilir; eski bir Şin Bet elemanı bu duruma yönelik, "Ama o zamanlar bizim hislerimiz gerçekten umut olduğu yönündeydi" diyordu.

Şehade, serbest bırakılışının ardından geçen dört ay boyunca yasadışı faaliyetlerden kaçındı ama sonrasında İntifada'nın patlak vermesiyle savaş meydanına döndü. Şin Bet'teki dosyasına göre "o zamandan bu yana, Şehade'nin konumu daha aşırı hale gelmiş ve kendisi tahrik, yönlendirme ve rehberlik faaliyetlerine yönelmiş; Hamas örgütünün militan liderliği içinde kanlı terörist operasyonların planlanması ve uygulanmasında yer almıştır."

Şin Bet, Avi Dichter'ın Şehade'yi devşirmeye çalışmasından yaklaşık otuz yıl sonra Bayraktar kod adını verdiği adam üzerine kalın bir dosya hazırladı. İki adam, Şehade'nin hapislik yıllarında birçok kez görüşmüştü (bu süreçte Şehade çeşitli zorlamalar altında mahkûm yoldaşları hakkında bilgiler de vermişti). Dichter, Şehade için, "Yasin'in de ötesinde bizim için esas tehdidi yaratan kişi" diyordu. "O, Yasin'den farklı olarak eğitimli ve yönetmek konusunda deneyimliydi; bu da ona olağanüstü bir operasyonel kabiliyet kazandırmıştı."

Şehade, düz bir yörüngeden zırhlı araçlara havan topu fırlatmak veya tanklara karşı patlayıcı maddeler kullanmak gibi yeni muharebe tekniklerinin geliştirilmesine öncülük ederek bu süreci yönetti. Bombalı botlar ve tanker kamyonları kullanmak suretiyle, alışılmışın dışında intihar bombacıları görevlendirme yöntemleri bulmuştu. Aynı zamanda Hamas'ın İsrail'e karşı mücadelesini dönüşüme uğratan yüksek yörüngeli Kassam roketinin ilk kez kullanımından da o sorumluydu. Şin Bet'in güney bölgesi başkanı onun önemini anlamıştı: "O bizzat kendi ağzıyla saldırıların gerçekleştirilmesi için somut emirler verir, terör politikalarını belirler ve saldırıların ne zaman yapılacağıyla ilgili talimatlar verir. İtici güç odur; *o*, saldırıların bizzat kendisidir."

Şin Bet dosyasına göre Şehade, 2001 Temmuzuyla 2002 Temmuzu arasında gerçekleştirilen ve 474 kişiyi öldürüp 2649 kişiyi yaralayan saldırıların içinde doğrudan yer almıştı. Sıkı bir takip altına alınmış ancak Gazze dışında faaliyet yürüttüğünden İsrail'in onu tutuklaması mümkün olmamıştı. Filistin Yönetimi de Şehade'nin İsrail'e saldırmayacağına dair verilen taahhütteki garantörlük görevini yerine getirmeye istekli gibi gözükmüyordu.

Bu yüzden Şehade'nin adı Kırmızı Sayfa'ya yazıldı ve Bayraktar Operasyonu başlamış oldu.

Bütün hedefli öldürme görevlerinde tetik çekilmeden önce öldürülmek üzere olan kişinin kimliğinin iki bağımsız kaynak tarafından gerçek zamanlı olarak doğrulanması gerekiyordu. Avi Dichter, "çerçeveleme" sürecinin, "arkadaşının, kardeşinin, dublörünün ya da orada bulunanların değil" doğru kişinin öldüğünü garantiye almak için dizayn edildiğini söylüyordu. Şin

Bet, AMAN ve hava kuvvetleri, asla hata yapılmamasının garantiye alınması için çok büyük çabalar harcamıştı. Dichter tekrar tekrar, "Bir başka Lillehammer'in meydana gelmesine izin vermemeliyiz" diyordu. MHM komutanları yanlış adamı vurma riskindense görevleri iptal etmeyi tercih ediyordu.

Bir hedefi "çerçeveleme" işi, fiiliyatta kulağa geldiğinden çok daha zor bir işti. Birçok durumda, gerekli olan iki kaynaktan biri hedefi tanıyan ve gizlendiği bir yerden operasyonun son aşamalarında onu teşhis etmek zorunda olan Filistinli bir ajan oluyordu. Şin Bet ve AMAN'a bağlı 504. Birim'in çok sayıda kaynağı vardı ancak Dichter, kendi halkına ve arkadaşlarına ihanet eden bu adamların ahlaki standartlarının yok denecek kadar az olduğunu ima ederek, "Bu adamlar bizim hahambaşılarımız değildi" diyordu. "Onlara büyük bir kuşkuyla yaklaşmak zorundaydık."

Ayrıca MHM'nin de, teşhis edilmiş bir hedefle kurulan görsel bağlantının kaybolması durumunda çerçevelemenin iptal edilerek yeniden başlatılması gerektiği şeklinde bir kuralı vardı. Örneğin bir hedef eğer tam olarak teşhis edildikten sonra bir arabaya binmiş ama sonrasında gözden kaybolacak şekilde bir benzin istasyonunun çatısının altına girmişse, sürecin yeniden başlatılması gerekiyordu. Özellikle gökyüzünün bulutlu olmasından dolayı bu tür durumlar sık sık yaşanmıştı; bu, sıklıkla saldırının tamamen rafa kaldırılması gerektiği anlamına geliyordu.

Bu sıkı teşhis prosedürleri nedeniyle Şin Bet gerçek anlamda bir isabet rekoruna sahipti. "Yüzde yüz oranda isabetli çerçeveleme" diyordu Dichter. "Maalesef hedef her durumda yok edilemiyordu ama her durumda saldırmak istediğimiz hedefe saldırmıştık." Üstelik hedefli öldürmeler istenen etkiyi de yaratıyordu. 2002 yılının ortalarına gelindiğinde, İsrail'in intihar terörizmine karşı mücadelesi sonuç vermeye başlamıştı: İntihar bombacıları tarafından öldürülen İsraillilerin sayısı düşüşteydi. Mart ayında seksen beş İsraillinin öldürülmesinin ardından temmuz ve ağustosta sadece yedi, eylülde ise altı ölüm yaşanmıştı.

Ne var ki, hedefin isabetli şekilde çerçevelenmesinin garantiye alınması için devasa çabalar sarf ediliyor olsa da; hedefin yalnız olup olmadığını ve etrafta masum sivillerin bulunup bulunmadığını belirlemek için çok daha az çaba harcanıyordu. Kurallara, emniyet

tedbirlerine ve yeterliliğe rağmen İsrail artık hata yapmanın kaçınılmaz olduğu bir ölçekte hedefli öldürme operasyonları yapıyordu. Bu hatalar nispeten az olsa da yapıldığı zaman masum insanlar can veriyordu.

Bazen de karar vericiler, eğer hedefe tek başınayken ulaşmak mümkün değilse, etrafındaki insanların da kasten öldürülmesine izin verilip verilmemesini değerlendiriyordu. Bu tür kasti durumlarda IDF ve Şin Bet, Uluslararası Hukuk Dairesi'nden [UHD – ç.n.] kendileriyle birlikte Müşterek Harekât Merkezi'nde bulunacak temsilcilerini göndermesini istiyordu. Bu dairenin şefi Daniel Reisner, "Bu durum biz UHD'dekileri çok çetrefilli bir duruma düşürüyordu" diyordu. "Çünkü [MHM'de – ç.n.] bir avukat bulunuyor ve hayır demiyorsa, sanki evet demiş gibi kabul ediliyordu."

Askeri başsavcı hem genelkurmay forumuna getirildi hem de çok gizli güvenlik istişarelerinin bir paydaşı yapıldı. Şin Bet, hedefli öldürme adayları üzerine hazırladığı dosyaları, avukatlar incelemek istediği müddetçe onlarla paylaşıyordu. Saldırı gerçekleştiği esnada Reisner ve UHD sıklıkla MHM'de bulunuyordu. Onların varlığı, Finkelstein'ın ifadesiyle, güvenlik görevlilerinin İsrail'de veya yurtdışında yargılanmaları durumunda ihtiyaç duydukları "yasal güvenceydi."

UHD'nin temel kaygısı, teorideki İsrail tarafından verilen zararın elde edilecek faydaları aşmamasını gerektiren "orantılılık" kavramının pratikte uygulanış biçimiydi. İsrail, tehlikeli bir teröristi öldürmek için eğer masumların canını riske atacaksa, kaç masumun canını riske atması kabul edilebilirdi?

"Teröristler" diyordu Reisner, "masumlara zarar vermeme hassasiyetimizi tamamen suiistimal ediyorlardı. Caddeyi geçmek için çocukları kucaklarına alıyorlar, etraflarını sivillerle kuşatıyorlardı. Bir keresinde çatıda bulunan bir teröriste doğru füze ateşlendiği sırada MHM'deydim. Sonra adamın birden kucağına bir çocuk aldığını gördük. Tabii ki derhal füzenin boş bir alana yönlendirilmesini emrettim."

Avukatlar, meydana gelecek tali zararlara ve kayıplara ilişkin tek tip bir kural formüle etmek konusunda zorlanıyordu. "Her vakayı kendi esası çerçevesinde muhakeme edin" diyordu Reisner. "Ama net bir kuralımız vardı: Hepimiz anne babaydık; çocukların öldürülmesini tasvip edemezdik. Böyle bir suikast operasyonunu asla ve asla imzalamadık."

İstihbaratın, saldırı bölgesinde "çocukların varlığına ilişkin kesin bilgiyi" öncesinde ortaya çıkardığı hiçbir durumda operasyona yetki verilmiyordu. Ancak şu ya da bu yolla suçluyla bağlantı halindeki birkaç yetişkinin varlığı, bu yetişkinlerin terörist örgütlerle bağı olmasa bile illa bir operasyonun durdurulmasını gerektirmiyordu. Aynı şey adamların eşleri, arkadaşları ve taksi sürücüleri gibi ulaşımı sağlayan çeşitli kişiler için de geçerliydi.

Bayraktar Operasyonu özellikle çetrefilli bir durumdu. Şin Bet kayıtlarına göre, Bayraktar'a yapılacak saldırı masumların zarar görmesi korkusundan dolayı en az iki kez durdurulmuştu. Bunlardan ilki 6 Mart 2002'deydi. Şehade'nin konumu Güney Gazze'deki bir apartman dairesinde yüksek dereceli bir kesinlikte tespit edilmişti. Fakat aynı binada çok sayıda sivil bulunmasından ve eşi Leyla'yla birlikte muhtemelen on beş yaşındaki kızı İman'ın da kendisiyle birlikte olduğuna yönelik bilgiden dolayı saldırı iptal edildi.

Üç gün sonra Şehade tarafından gönderilen bir intihar bombacısı, Kudüs'teki başbakanlık konutunun yakınlarındaki Café Moment'te kendisini havaya uçurdu ve on bir sivili katletti.

6 Haziranda Şehade'yi öldürmeye yönelik bir girişim daha benzer sebeplerden dolayı iptal edildi. Ondan on iki gün sonra Hamas'ın askeri kanadından bir intihar bombacısı Kudüs'teki bir otobüste on dokuz kişiyi öldürdü.

İsrail güvenlik kuruluşundaki gerilim aşikârdı. IDF Genelkurmay Başkanı Moshe Yaalon şöyle söylüyordu: "Amerikalı mevkidaşlarıma bu işi anlattım, bu onları çileden çıkardı. Onlara birinci seferde Şehade'nin eşiyle birlikte olduğu için geri çekildiğimizi, eşi olmadan hiçbir yere kıpırdamadığını söyledim. Onlar açısından bu delilikti. 'Ne?' diye soruyorlardı bana, '*eşinden dolayı* saldırmadınız, öyle mi?' Onların tali zararlara ilişkin göz önünde bulundurdukları kriterler, bizim kendi elimizi bağladığımız engellerden çok farklıydı."

2002 yılının Temmuz ayında, Savunma Bakanı Benjamin Ben-Eliezer, Şehade'yi öldürmek için bu kez apartman dairesini havaya uçurmayı öngören bir başka planı daha onayladı. Fakat bu durumda sivil kayıplara ilişkin kısıtlamalar farklı nitelikteydi.

Ben-Eliezer, bir kez daha "Söz konusu apartman dairesinin yakınlarında kadınlar veya çocuklar varsa, operasyon için yetki verilmemektedir" diye yazmıştı. Fakat Şehade'nin eşi artık bir istisnaydı. Eğer saldırı sırasında apartman dairesinde bulunacak olursa operasyon yine de devam edecekti. İster komşu olsun ister gelip geçen kişiler olsun, ister suçlu olsun ister masum olsun erkekler de istisnaydı. Bunların hepsinin ölmesine izin verilmişti.

"Sonunda başka seçeneğimiz kalmadı" diyordu Yaalon. "Yapabileceğimiz başka bir şey yoktu. Zaman akıp gittikçe tekrar tekrar daha fazla Yahudi kanı döküldüğünü görüyordunuz. Şehade'nin yokluğunda [Hamas'ın] saldırı düzenlemeyi bırakacağını düşünerek kendimi kandırmıyordum ama –tecrübesinden, teknik bilgisinden ve bağlantılarından dolayı– korkunç saldırıların hayata geçirilmesindeki kabiliyeti benzersizdi."

Şehade sık sık hareket halindeydi ancak 19 Temmuzda, Gazze'nin kuzeyinde bulunan, çoğunlukla mültecilerin yaşadığı kalabalık Al-Daraj mahallesindeki üç katlı bir binada yeri tespit edildi.

İnsan kaynaklı istihbarat, zemin katın boş depolardan oluştuğunu gösteriyordu; bu durum, binayı üzerine bomba atmak için mükemmel hale getiriyordu. Saldırının Şehade tekrar harekete geçmeden önce çabucak gerçekleştirilmesi gerekiyordu.

Direktör yardımcısı Yuval Diskin operasyona devam etmeye istekli değildi. Masa başı istihbarat görevlilerinin daha fazla bilgi toplamasını talep ediyordu. Bina boş olsa bile etrafı muhtemelen tamamen ailelerin yaşadığı teneke barakalarla çevriliydi. Olası tehlikelerin ortadan kaldırılması –örneğin bir keskin nişancı– için kara operasyonu fizibilitesi istiyordu. Performans araştırması (saldırının sonuçlarını tahmin etmekten sorumlu hava kuvvetleri dairesi) barakalara "ağır hasar" verileceğini öngörüyordu.

IDF tartışmalarında da ciddi kuşkular ortaya çıkıyordu. Genelkurmay Operasyon Müdürlüğü başkanı, "teneke barakaların boşaltılması ve orada yaşayan kimse olmadığının garantiye alınması için" kırk sekiz saat beklenmesini tavsiye ediyordu. Genelkurmay Başkan Yardımcısı Gabriel "Gabi" Aşkenazi de, daha fazla bilgi edinilmeden operasyonun icra edilmesine yönelik kuşkularını dile getiriyordu.

Ne var ki yakalanması zor olan Şehade'nin ortadan kaldırılmasına yönelik baskılar son derece yoğundu. Şin Bet güney bölgesi ko-

mutanlarından biri Diskin'in değerlendirmesini reddediyordu çünkü kendi istihbarat raporlarında, Şehade'nin bulunduğu binanın bitişiğindeki teneke barakalarda geceleri kimsenin olmadığı öne sürülüyordu. Komutan, Şin Bet şefi Dichter'a başvurdu; Dichter, hava kuvvetlerine ait bir savaş uçağından atılacak bir bombayla Şehade'nin derhal katledilmesini onayladı.

AMAN şefi Aharon Zeevi-Farkash bu düşünceyi destekliyordu. Alınan kararı sonraları anlatırken, "Eğer Salah Şehade gibi insanlardan kurtulmazsak, çok daha fazla sayıda İsrailli zarar görür" diyordu. "Bu tür durumlarda Filistinli sivillerin zarar görmeleri muhtemeldir" diye ekliyordu. "İki çocuk arasında tercih yapmak zorundaysanız, İsrailli Yahudi çocuğun gözyaşı dökmemesini tercih ederim."

Pilot, İsrail'in güney merkezindeki hava kuvvetleri üssü olan Hatzor'daki pistin üzerinde park halinde bulunan F-16'sına tırmandı. Uçağı bir tonluk bombayla silahlandırılmıştı. İki adet yarım tonluk bomba zararı sınırlandırırdı ve infilak alanı için yeterliydi ama Şehade'nin evin neresinde olacağını bilmek mümkün değildi. Eğer sokağa açılan kapının yanında uyuyorsa sadece ikinci katı havaya uçurmanın bir faydası olmazdı. Daha büyük bir bomba ölümünü garanti altına alırdı.

Operasyon zaten üç kez iptal edilmişti; ilkinde ayın on dokuzu cuma gününe yani Müslümanların tatil gününe denk gelmişti, bu günlerde sokaklar kalabalık olurdu. Sonraki iki gün yani ayın yirmisi ve yirmi birinde ise Şehade'nin kızının kendisiyle birlikte olacağı düşünülüyordu.

Ancak 22 Temmuz akşamı ekip ayrıştı. Şehade'nin eşinin apartman dairesinde olduğu ve emirlerin operasyona devam etmelerine izin verdiği üzerinde herkes hemfikir olsa da ekipteki sadece birkaç kişi istihbaratın Şehade'nin kızının evde olmadığını gösterdiğine inanıyordu.

Hedefli öldürme operasyonunun doğrudan başında bulunan Yuval Diskin, İman'ın apartman dairesinde bulunma ihtimalinin az olduğuna yönelik öngörüye tam anlamıyla ikna olmamıştı.

Diskin, Dichter'ı aradı ve ona kuşkularından söz ederek operasyonu iptal etme önerisinde bulundu fakat resmi bir soruşturma-

ya göre "Şin Bet direktörü tüm verileri ve öngörüleri ölçüp tartarak İman'ın evde bulunmama ihtimalinin çok yüksek olduğuna kanaat getirdi, bu yüzden de operasyonun yapılması emrini verdi."

Dichter, Başbakan Şaron'un askeri danışmanını aradı. Danışman Şaron'u uyandırdı; Şaron bombalı baskının "derhal icra edilmesi" için yetkiyi verdi.

Pilot, uçağın kanopisini kapatmaya başladı. Üs komutanı koşarak uçağına geldi ve kokpitine çıkan merdivenden tırmandı. Pilota ve rotacıya, "Kim olduğunu bilmek ister misiniz?" diye sordu. Öldürecekleri kişiyi kastediyordu.

Pilot, "Uçağımdan in" dedi. "Bilmek istemiyoruz. Bu hiçbir şey ifade etmiyor."

Ama öyle ya da böyle bir şey ifade ediyordu. Fiiliyatta öldürme işini gerçekleştiren, görevi yerine getiren ve bombaları bırakan kişiler sıklıkla en az şey bilen kişiler oluyordu. Yükseklerde gördükleri tek şey on iki rakamlı koordinatların belirlediği küçücük hedeflerdi ve daha fazlasını aramaya da gerek yoktu zaten.

Bir siren çaldı, artık F-16 havalanmaya hazırdı. Tarih 22 Temmuz, saat gece on ikiydi. Hatzor'dan Gazze'ye uçuş süresi iki dakikaydı ancak pilota batıya doğru uçarak karanlıkta oldukça ilerlemesi emredilmişti. Pilot daha sonra, "Şehade, o uçakların kokusunu alıyor, uçakları duyuyor ve kaçıyor" diye anlatacaktı. "Denizin üzerinde elli dakika boyunca bekliyoruz. Sonra uçuş kontrolörüm telsizden 'Harekete geç' diyor."

Uçak doğuya doğru şimşek gibi ilerleyip tekrar batıya dönerek bombayı bıraktı. "Bunu filmlerde görmüş olmalısınız" diyordu. "İşte aynen o şekildeydi. Hedefi vuruyoruz, ev çöküyor, yıkılıyor."

F-16'nın havalanmasından önceki günlerde hava kuvvetleri istihbaratı, Şehade'nin saklandığı evin üzerinde bir dizi keşif görevi yapmıştı. Analistler havadan çekilmiş fotoğraflar üzerinde çalışmışlar ve barakalara güneş enerjisiyle çalışan ısıtıcılar, çamaşırları kurutmak için askılıklar ve çanak antenler monte edildiğini görmüşlerdi. Orada insanlar yaşıyordu. Şin Bet istihbarat görevlisi de aynı şekilde düşünmüştü. Tüm bölgenin nüfusu yoğun olduğu için, barakaların da yoğun olduğunu düşündüğünü belirtmişti.

Ancak Şin Bet, hiçbir kaynaktan barakalarda insanların yaşadığına dair "tam istihbarat" almamıştı. Diğer bir deyişle kaynakla-

rın hiçbiri gelip şu barakada bu aile yaşıyor diye açık bir şekilde söylememişti. Operasyonel planlar daha da detaylanıp operasyonun icra zamanı yaklaştıkça aklıselim yerini, iki suikast görevinin iptal edilmesinden sonra öldürülen otuz kişi de dahil olmak üzere yaklaşık beş yüz insanın ölümünde parmağı bulunan bir adamı ortadan kaldırma fırsatının yarattığı galeyana bırakmıştı. Operasyonun içindeki Şin Bet personeline göre "tam istihbaratın olmaması" bir noktada "orada yaşayan sivil olmaması"na dönüşmüştü.

Daha sonra yapılan bir soruşturmada, "Şehade'nin yerinin tespit edilmesi, asla veya yakın gelecekte tekrarlanması muhtemel olmayan bir fırsat penceresi yaratmıştır" sonucuna varıyordu. "Şehade, bertaraf edilmesi zorunlu olan bir saatli bombaya dönüşmüştür." Sonuç felaket oldu. Şehade, yardımcısı Zaher Nassar ve eşiyle birlikte oracıkta öldürüldü. Ama kızı İman ve aralarında en küçüğü bir yaşından daha küçük olan yedi çocuğun da bulunduğu on sivil de katledildi. Yüz elli kişi yaralandı.

Haberleri ve köşe yazıları liberal İsraillilerin Filistinlilerin yaşadığı zor durumdan duydukları kaygıları yansıtan *Haaretz* gazetesinden Gideon Levy felaketten birkaç saat sonra olay yerine geldi. Şunları anımsıyordu:

> "Orada kimsenin yaşamadığı barakalar olduğunu düşündüklerini söylediler. Onlar iki üç katlı binalardı – Gazze'de kimsenin yaşamadığı böyle binalar yoktur. Şehade'yi öldürmek için fırsat kollayanlar bunu biliyordu.
> Ben naif ya da yufka yürekli değilim. Eğer kuruluşun kısıtlamaları olduğuna inanabilseydim, yalnız olduğu sürece ve başka birinin zarar görmeyeceğinin garantiye alınması mümkün olduğu sürece Şehade gibi bir adamın öldürülmesinden yana olurdum. Ama biliyorum ki onların kendilerini kısıtladıklarına inanmak mümkün değil. Ne içeriden ne de açıktan bir kontrol söz konusu; sonunda ne isterlerse onu yaparlar. Suikastların maliyet-fayda hesabı dehşet vericidir. Bu olay bunu yeterince kanıtlıyor. Aileler toptan yok edildi. Hastanede ölmek üzere olan küçük bir erkek çocuğu gördüm, tüm bedeni şarapnellerle kaplıydı. Dehşet verici."

Avi Dichter sonuçları derhal kavramıştı. "Hedef ortadan kaldırıldı" diyordu, "ama operasyon başarısız."

İlginç bir şekilde saldırıya yönelik çok az uluslararası kınama geldi. Ancak İsrail'de bir protesto fırtınası kopuyordu. Genellikle IDF ya da Şin Bet sözcüleri tarafından yapılan açıklamaları tekrarlayan basın sert bir şekilde eleştiriyor, operasyona katılan kişilerin karşılıklı olarak birbirlerini suçlamalarını isim vermeden sızdırıyordu. İsrail'de suikastların bir silah olarak kullanılmasının erdemini sorgulayan sesler gün geçtikçe daha fazla duyuluyordu.

Yurtdışı ziyaretinde bulunduğu için operasyonun içinde doğrudan yer almayan hava kuvvetleri komutanı Tümgeneral Dan Halutz basına kızıyor, astlarının arkasında durmak istiyordu. *Haaretz* gazetesine, eleştirenleri açıkça kınadığı ve bu kişilerin bazılarının devlet güvenliğine zarar vermekten yargılanmaları gerektiğini söylediği bir röportaj verdi. Halutz her ne kadar "işin içinde olmayan insanların hayatını kaybetmesinden dolayı duyduğu acıyı" ifade etse de pilotlarının sonuna kadar arkasında olduğunu ve Şehade'nin ortadan kaldırılmasını tamamen tasvip ettiğini dile getiriyordu.

Halutz, operasyondan kısa bir süre sonra bombalama işinde yer almış olan havacılarla görüştüğünü anlatıyordu. Onlara, "Çocuklar, bu gece rahat uyuyabilirsiniz" dedi. "Bütünüyle size verilen talimatı yerine getirdiniz. Bir milim bile sağa ya da sola sapmadınız. Bununla ilgili problemi olan herkes bana gelsin."

Kendisi de eski bir pilot olan Halutz şunları ekliyordu: "Eğer yine de bir bomba attığım zaman ne hissettiğimi soracak olursanız söyleyeyim: Bombanın atılmasından dolayı kanatta hafif bir titreme hissederim; bir saniye sonra o da geçer, işte bu kadar. Ben bunu hissederim."

Röportaj ve özellikle de o gün bugündür masumların canlarına yönelik umursamazlığın sembolü haline gelen "kanatta hafif bir titreme" ifadesi, alevleri daha da harlamaktan başka bir işe yaramadı. Diğer havacılar dahi dehşete kapılmıştı. Bombayı bırakan pilot başlangıçta vurduğu kişinin *kim* olduğuyla değil –komutanı o kişinin Şehade olduğunu söyleyince "güzel" demişti– saldırının *iyi* olup olmamasıyla ilgileniyordu. "Ama birkaç gün sonra" diyordu, "bölüğe üç adam geldi. Üç yedek. 'Ne yaptın sen?' dediler. 'Gittin, öldürdün, katlettin.'"

Terhis olduktan sonra barış dönemlerinde haftada bir gün, savaş dönemlerindeyse tam zamanlı olarak hizmet veren yedek

pilotlar arasında bir isyan patlak verdi. Bu pilotlar genellikle daha yaşlıydı, sivil bir yaşam sürmüşlerdi ve dünyayı askeri tahakkümden ziyade demokratik bir yönetim perspektifinden görüyorlardı. Aralarından bazı gruplar –havacılar ve Sayeret Matkal yedekleri– basında (ayrı ayrı) mektuplar yayımlayarak Filistinlilere karşı saldırgan eylemlerde, özellikle de hedefli öldürmelerde yer almayı reddedeceklerini ilan ettiler. Protestocu havacılar ve askerler açık mektupları imzalamakla ağır bir bedel ödeyeceklerini biliyorlardı. İntihar saldırganlarının döktükleri kanın kamuoyunda yarattığı gergin atmosfer altında bu açıklamalar birçok İsrailli tarafından vatan hainliğinden az şey olarak görülmüyordu, bazı üst düzey IDF yetkilileri ise bunu, savaş döneminde emirlerin yerine getirilmesinin reddedilmesi olarak görüyordu.

Özellikle çarpıcı olan ise birçok kişinin İsrail Hava Kuvvetleri tarihindeki en iyi savaş pilotu olarak gördüğü, düşmana ait on iki süpersonik uçağı düşürerek bir dünya rekoruna imza atmış bulunan eski Tuğgeneral Iftach Spector'ın imzasıydı. İmza atan bir diğer kişi de Lübnan'da pusuya düşürülerek sıkıştırılan bir kara gücünü kurtardığı için kendisine kahramanlık madalyası verilmiş ünlü helikopter pilotu Albay Yoel Peterberg'di.

Bir protesto gösterisinde yaptığı konuşmada, "Shalom, benim adım Yoel" diyordu. "İsrail Savunma Kuvvetleri bünyesinde Cobra, Apache ve Blackhawk helikopterlerinin pilotluğunu yaptım ama bugün İsrail işgal güçleri bünyesinde görev yapmayı reddediyorum... Biz barışın askerleriyiz. Savaşı, ölümü ve acıyı sonlandıracağız. Sizler devletin liderlerisiniz, ordunun liderlerisiniz, sonuçlarla sizler yüzleşeceksiniz. İsrail'de olmazsa Lahey'deki mahkemelerde, Lahey'de de olmazsa yaratıcınızın huzurunda."

İntifada öncesi hedefli öldürmeler, öncelikli olarak ülke sınırlarından uzak yerlerde, Mossad için çalışan küçük, bölümlere ayrılmış ekiplerin yaptığı gizli bir işti. Bu operasyonlar ulusal çıkarlar için yapılıyor olabilirdi ama herhangi bir ahlaki fatura yalnızca bir avuç elemana ve hükümetin bakanlarına çıkarılıyordu. Ne var ki o üstü kapalı operasyonların geniş ölçekli bir ölüm makinesi haline getirilmesiyle birlikte binlerce insan suça dahil olmuş oldu. IDF bünyesindeki askerler ve havacılar, Şin Bet personeli, dağınık haldeki istihbaratı toplayıp, filtreleyip analiz eden kişiler; bunların ta-

mamı sıklıkla da öldürme işini fiilen gerçekleştiren kişilerden daha önemli bir şekilde doğrudan işin içindeydi. Ve 2002 yazına gelindiğinde, hiçbir İsrailli kendi adına neler yapıldığından habersiz olduğunu iddia edemezdi.

Protestolar çoğunlukla öfkeli aksi iddialarla karşılanıyordu. 300 numaralı otobüs [saldırısının faili olan – ç.n.] tutukluları öldüren eski Şin Bet elemanı Ehud Yatom, o zamanlar Benjamin Netanyahu'nun Likud partisinde bir politikacıydı (ve 2003'te Knesset üyesi olacaktı). Görev yapmayı reddedenlerin "bozguncular" olduklarını söylüyordu. "Onlar kınanmalı, yargılanmalı, birim rütbeleri sökülmeli ve ordudan atılmalıdır." IDF, protesto mektuplarından imzalarını çekmeyenleri gerçekten de ordudan ihraç edeceğini ilan etti.

Pilotların mektuplarının yayımlanmasından üç gün sonra, Ariel Şaron'un en yakın danışmanları İsrail'in güneyindeki Firavuninciri Çiftliği'nde (*Havat Shikmim*)[70] bir araya geldi. Danışmanlardan biri mektup için "bozgunculuk feryadı" ifadesini kullandı. Şaron ona sesini yükseltti. "Yanılıyorsun" diye çıkıştı. "Bunlar askerlik şubesine küpelerle ve yeşil buklelerle gelen hippiler değil. Bu listede İsrail için en cüretkâr eylemleri gerçekleştiren kişiler var."

Şaron danışmanlarına baktı. Durumun ne kadar vahim bir hal aldığını anlamıştı. "Sedir ağaçları arasında bir ateş yayılıyor" dedi.

70) Havat Shikmim, Ariel Şaron'un ailesine ait bir koyun çiftliğidir. Kuzey Necef Çölü'nde yer almaktadır. (ç.n.)

31

8200. BİRİM'DE İSYAN

Bir fıkraya göre adamın biri ölür, cennete gider ve kutsal tahtında oturmakta olan Tanrı'nın huzuruna çıkar. Tanrı yeni ölmüş olanlara teker teker adamın cennette kalması mı yoksa cehenneme sürülmesi mi gerektiğini sorar. Her biri cevaplar, Tanrı da hükmünü verir, sonra diğeri bir adım öne çıkar.

Fıkradaki son kişi daima bir ağ istihbarat görevlisidir [AİG – ç.n.]. Daha büyük askeri topluluklarda ve istihbarat topluluklarında AİG'ler, her gün gelen yoğun istihbarat akışı içerisinden hangi istihbarat parçasının peşinde koşmaya değeceğine karar veren kişilerdir. Neyin önemli olup olmadığına karar veren onlardır. Bir anlamda Tanrı'nın tahtının huzuruna kimlerin çıkarılacağına karar verirler.

AİG bir adım öne çıkar. "Peki, senin nereye gitmen lazım?" diye sorar Tanrı.

AİG biraz kızgın bir şekilde, "Hiçbir yere" der. "Benim koltuğumda sen oturuyorsun."

Amir (gerçek ismi bu değil), IDF'nin en prestijli birliklerinden biri olan 8200. Birim'e seçilen genç bir adam, bir AİG idi. Tüm AİG'ler gibi o da betonarme tahkimatla korunan bir üste çalışıyor, bilgileri takip ediyordu. Gelen materyallerin çoğu yorumlanamıyor ve işlenemiyordu çünkü çok fazlaydı ve zaman da çok azdı. Bu yüzden AİG'in görevi hangi iletişim kanalının dinlenmesi, hangi yayına sızılması gerektiğine karar vermekti. Amir gibi askerler, astlarının süzgecinden geçen hangi istihbarat parçalarının yorumlanması ve paylaşılması gerektiğine karar veriyorlardı. Amir, istihbarat mesajlarının, 8200. Birim'de adlandırıldığı biçimiyle "makale"nin nihai editörüydü; başlığı o yazıyor, kimin okuyacağına o karar veriyordu. Örneğin, dinlenen bir konuşmadaki konuşmacının mal sipariş eden bir dükkân sahibi mi yoksa bir bomba hazırlamak için şifreli talimatlar veren bir cihatçı mı olduğuna karar vermesi gerekiyordu. Eğer bir hata yaparsa masum insanlar –bir yanda İsrailliler, diğer yanda talihsiz bir dükkân sahibi– ölebilirdi. Ve onun tüm bunları çok hızlı bir şekilde yapması gerekiyordu.

Amir ve 8200. Birim'in Turban üssündeki meslektaşları resmi olarak terör saldırılarını durdurmaktan sorumluydu. Gayri resmi olarak ise İsrail'in kimleri öldüreceğine karar veriyorlardı. Hedefli öldürmeler için yetkiyi Şaron'un verdiği doğruydu, onlarla Başbakanlık Bürosu arasında uzun bir komuta zinciri vardı. Ama politikacılar da sadece, istihbarat topluluğunun nihai olarak büyük ölçüde AİG tarafından tasarlanmış olan önerilerini onaylıyordu. Bir AİG, "Suikast hedeflerinin seçimindeki rolümüz çarpıcıydı" diyordu. "Eğer tahminime göre birileri bir hücrenin koordinatörüyse, sıkıca 'üzerine çullanmaya,' yok edilecek bir hedef olarak ona yoğunlaşmak için yeteri kadar bilgi toplanmasına karar verebilirdim. Eğer adam gerçekten teröre bulaşmışsa, bunun en fazla birkaç haftalık bir geçmişi olurdu, daha fazla değil."

8200. Birim sıklıkla bombalanacak binaları da seçiyordu. IDF Genelkurmay Başkanı Moshe Yaalon'la birlikte Şaron, saldırıları düzenleyenler aslen Filistin Yönetimi'ne muhalif olan örgütlerden –Hamas ve Filistin İslami Cihat'tan– geliyor olsa da her saldırı için bütünüyle Filistin Yönetimi'ni sorumlu tutuyordu. Sonuç olarak İsrail her saldırı sonrası, tesislerini bombalamak suretiyle Filistin Yönetimi'ne karşı cezalandırıcı tedbirler uyguluyordu. Bu tesislerin çoğu sivil yönetimin bürolarıydı; aynı binalar vurulup metruk hale geldikten sonra dahi tekrar tekrar vuruluyordu. Bu bombalamalar Filistinlilere mesaj vermenin bir yoluydu ama aynı zamanda da İsrail liderleri ve askerleri için çaresizliklerini ve öfkelerini ifade etmenin bir aracıydı.

Amir, "Misilleme bombardımanlarının hedefleri somut bir askeri amaca ulaşmak için değil, daha ziyade 'Onlara gösteririz' şeklinde basitçe özetlenebilecek siyasi bir mesaj olarak seçiliyordu" diyordu.

İsrail başlangıçta, içerideki insanlara binaları boşaltmaları için yeterli zamanı tanımak amacıyla, hava kuvvetlerinin belli bir binayı imha etmek için harekete geçeceğini Filistinli liderlere bildiriyordu. Fakat zaman içinde bu uygulama belli bir düzeye indirgendi, sonra da 2002'nin sonlarına doğru hava kuvvetleri, binaların o saatlerde boş olacağı öngörüsünden yola çıkarak gece vakti, önceden hiçbir uyarı yapmaksızın bombalamaya başladı. Bu, esas itibariyle tamamen sembolik bir harekâttı.

El Fetih'e bağlı El Aksa Şehitleri Tugayı'ndan iki intihar bombacısı, 5 Ocak 2003'te Tel Aviv'e sızarak eski merkezi otobüs duraklarına doğru yola koyuldu. Saat 18.26'da Tel Aviv şehir merkezinin yakınlarında kendilerini havaya uçurdular. Ölü sayısı toplamda yirmi üç kişiyi buldu, yüzden fazla kişi de yaralandı. Bunların çoğu bebekler ve çocuklardı.

Filistin Yönetimi saldırıyı kınayarak planlayan kişilerin yakalanması için her türlü çabayı sarf edeceğine söz verdi. Ancak İsrailliler bu kınamanın samimiyetine inanmıyordu. Her şeyin ötesinde, saldırganlar Arafat'ın komutası altındaki El Fetih'e bağlı bir örgütten geliyordu. Filistin Yönetimi'nin üst düzey mensuplarının büyük çoğunluğu El Fetih üyeleriydi.

Başbakan Şaron istişare için derhal savunma liderlerini bürosunda topladı, Filistin Yönetimi'ne karşı eylemlere hız vermeyi kararlaştırdılar.

O toplantının ardından, saldırıdan üç saat sonra, Genelkurmay Başkanı Yaalon, Hedef 7068'i bombalamaya karar verdi; bu, Han Yunus'un Gazze Şeridi kentinde bulunan El Fetih'e ait şube bürosu için kullanılan kod adıydı. Bu kez uyarı olmayacak, saldırı gece yapılmayacaktı. Bunun yerine IDF, binada insan bulunan zamana kadar iradi ve sabırlı bir şekilde bekleyecekti.

Saat 23.45'te AMAN karargâhında bulunan Hedefler Dairesi (Anaf Matarot) 8200 Turban üssüne El Fetih'in Han Yunus'taki binasıyla ilgili bilgi toplama talebini iletti. Turban, gece yarısı saat 00.31'de seçilen hedefe ilişkin raporunu gönderdi.

Rapora göre Hedef 7068'in terör faaliyetleriyle bir bağlantısı yoktu. Bölgeyi araştıran çavuş basit ve dolaysız bir şekilde, "Onları bombalamayın – kötü bir şey yapmadılar" diye yazmıştı.

Amir şöyle söylüyordu: "Bu, çok laubali bir ifade biçimiydi, tabii ki iletiyi göndermeden önce üslubu daha ciddi bir şeye dönüşmesi için değiştirmek zorunda kaldım. Ama raporun başlığı içeriğini çok iyi yansıtıyordu. Orada terörle bağlantılı hiçbir faaliyet yürütülmemişti, sadece yerel siyasi aktivistlerle ilgili, maaş ve yardım ödemeleri gibi büro işleri yürütülüyordu. Tıpkı bir işçi sendikasının Gazze yerelindeki şubesi gibiydi."

Hedef 7068'in yalnızca bir başka sembolik hedef olacağını düşünen Amir, ertesi sabah erken saatlerde AMAN karargâhına bi-

nada kimsenin bulunmadığını ve bombardımanın başlatılmasının uygun olduğunu bildirdi.

AMAN'ın Hedefler Dairesi'nden bir temsilci tarafından kendisine "Beklemede" denildi. "Büronun açılmasını bekliyorlar."

"Ne? Kimleri bekliyorlar?"

"Hiç kimseyi. Belli bir kişi değil; herkes olabilir. Birileri içeri girdiğinde bizi bilgilendirin."

Bu tuhaf gözüküyordu. Amir bunun bir yanlış anlaşılma olması gerektiğini düşünüyordu. Bir binadaki sivil varlığı, beklemek için bir gerekçeydi; saldırmak için değil. İnsanları –bürokratları, temizlikçileri, sekreterleri– beklemek, Finkelstein'ın 2001'deki yasal mütalaasının düpedüz ihlaliydi. Bilfiil sivilleri hedef almak tam anlamıyla savaş suçuydu.

Ne var ki bir yanlış anlaşılma söz konusu değildi. Hedefler Dairesi, binada birilerinin olduğuna ilişkin bir "emare" beklediklerini herkesin anlaması için yazılı bir emir tebliğ etmişti: "Emare = telefon çağrısı veya telefon görüşmesine yönelik bir girişim. Konuşmacının kendisini tanıtmasını veya değeri ne olursa olsun bir görüşmenin gerçekleşmesini beklemeyin. Konuşmacının kim olduğundan veya konuşmanın içeriğinden bağımsız olarak binada birilerinin var olduğuna ilişkin her emare bildirilecektir." Bir başka ifadeyle, niyet düpedüz birilerini öldürmekti; kim olursa olsun.

Emir, sadece yemekhanede üzerinde konuşmaya cesaret edebilen AİG'lerin bir kısmını rahatsız etmişti. "Üç AİG oturduk akşam yemeği yiyorduk" diye hatırlıyordu Amir. "Birileri yarı şaka yarı ciddi şekilde, 'Söyleyin, bu tam da açıktan yasadışı emir tanımı değil mi?' dedi. Düşüncesizce söylemişti, çok hırslı da değildi ama bu bizim düşünmeye başlamamızı sağlamıştı. Acaba burada kırmızı çizgiyi aşıyor muyduk? Acaba bu yanlış bir şey miydi? Kimi öldürdüğümüzü nereden bilecektik? Belki de bu, yakınlardaki bir okuldan çıkarak telefon etmek için içeri giren bir çocuk olacaktı. Belki de BM'nin para yardımını teslim etmek üzere gelen bir memur veya iş saatlerinden önce gelmiş bulunan bir büro temizlikçisi olacaktı."

Böyle bir konuşmanın 8200. Birim mensupları arasında geçmiş olması muhtemeldi. Ne de olsa söz konusu olan, 1973'ün Ekim ayında İsrail'e yapılan sürpriz saldırıdan önceki gün-

lerde Mısır ve Suriye'nin savaşa girmeye meyilli olduğu yönünde AMAN'ı uyarmak için elinden gelen her şeyi yapmış olan birlikti.

IDF'deki ihtiyat görevini AİG seçme komitesi başkanı olarak sürdüren, Tel Aviv Üniversitesi'nin önde gelen Ortadoğu uzmanlarından biri olan Profesör Eyal Zisser, o başarısızlığın ardından, "AİG pozisyonu için iradi olarak kalıpların dışında düşünen, düşüncelerini ifade etmekten korkmayacak inatçı kişileri seçtik" diyordu.

Ordu, bu kadar genç bir yaşta oldukça gizli materyallere erişebilmelerinden dolayı AİG'lere, uzun süren eğitim süreçleri içerisinde bir tür ahlaki ve yasal sorumluluk duygusu aşılıyordu. Örneğin derslerinden biri sivil haklarıyla ve gizlice dinlemelerin bir sonucu olarak o hakların ihlal edilmesiyle ilgiliydi. Eğitilen kişilere, devlet güvenliği lehine bilgi edinmenin dışında her ne amaçla olursa olsun kendilerine verilen hudutsuz gücü istismar etmemeleri gerektiği söyleniyordu. Kullanılan vaka incelemesi, 1995'te meydana gelen bir olaya dayalıydı. Olayda 8200. Birim mensubu birkaç kişi Usame Bin Ladin'le ilgili telefon görüşmelerini tespit etmeye çalışırken tesadüfen o sıralar Ortadoğu'da çalışan Tom Cruise ve o zamanki eşi Nicole Kidman arasındaki görüşmeye denk gelmişler ve bu görüşmeyi bile bile kaydetmişlerdi. Sonrasında ise kayıtları ahbaplarıyla paylaşıp görüşmenin transkripsiyonunu yüksek sesle okumuşlardı.

Amir diyordu ki, "Eğer o dinleme yasak ve gayri ahlaki bir eylem olarak algılanıyorsa, o halde o binanın bombalanmasının da yasak olması gerektiği açıktır. Bunu düşündükçe, böylesine bir emri uygulamanın yasak olduğunun daha fazla farkına varıyordum."

Amir konuyu kıdemli AİG'e ve 8200'ün komuta kademesine açtı. Komuta, "bir sorun olduğunu anladıklarını" söyledi ve operasyon ikinci bir emre kadar beklemeye alındı. "Bu beni memnun etmişti, gece saat 2'de kapattığım görev yerime, olayın bizden yana olduğu duygusuyla geri dönebilirdim."

Fakat ertesi sabah Amir, AİG'lerin çalıştığı yere oturup vardiyayı devraldığında, Hedefler Dairesi'nden kendisini Han Yunus'taki El Fetih binasına yönelik bombalamanın başlamak üzere olduğuna dair bilgilendiren bir telefon aldı. Amir karşı çıktı ama korumalı hattın diğer ucundaki görevli öfkelenmişti.

"Bu sana neden açıkça yasadışı olarak gözüküyor? Onların hepsi Arap. Hepsi terörist."

Amir ona, "Benim birliğimde teröristlerle teröre bulaşmamış, mesela rutin olarak o binayı kullanan kişiler arasında net bir ayrım yapıyoruz" dedi.

Ama kimsenin fikrini değiştiremiyordu ve o âna kadar operasyon için zaten harekete geçilmişti. İki zırhlı F-16 savaş jeti emir bekleyerek Akdeniz üzerinde tur atıyordu. Bir dron belli bir mesafeden binanın fotoğrafını çekiyordu. Amir onlara binada birilerinin olduğunu söyler söylemez iki Hellfire füzesi yapıya fırlatılacaktı.

Amir işbirliği yapmayı reddetmeye karar verdi. Sedir ağaçları arasındaki yangın yayılıyordu.

8200 komutasına hava kuvvetlerinden ve AMAN'dan sabırsız telefonlar gelmeye başlamıştı. O zamanlar 8200. Birim komutanı olan Tuğgeneral Yair Cohen, "'Dinle, birliğin şöyle şöyle bilgiler vermeyi reddediyor' dediler" diye hatırlıyordu. "Onlara yanılıyor olmaları gerektiğini, 8200. Birim'de bilgi vermemek gibi bir durumun söz konusu olmadığını, bunun geçmişte hiç yaşanmadığını, bundan sonra da yaşanmayacağını söyledim."

Amir saat 10.05'te 8200 komutasından bir telefon aldı. Kendisine, "Yair [Cohen] bunun sorular soracak değil harekete geçecek zaman olduğunu söylüyor" dendi. Operasyonel emir, çocukların yakınlardaki bir okul bahçesini boşalttıkları 11.30'a kadar bombalamanın tamamlanmasını gerektiriyordu.

"Bu açıkça yasadışı bir emir, buna uymaya niyetim yok" dedi Amir. "Komutanın onu yasal ilan etmesi bu emri yasal hale getirmez."

Telefon görüşmesine bır süre sessizlik hâkim oldu. Amir'e, "Komutanın mesajını tebliğ edildiği biçimiyle aktardım" dendi. "Şu an senin yerinde olmadığım için mutluyum."

Birkaç dakika sonra Amir'in askerleri kendisine El Fetih binasında telefon görüşmeleri yapıldığını söyledi. Bir adam Filistin Yönetimi'nin yaşadığı zor zamanlara ve devam etmekte olan savaşa rağmen maaşların ödenmesiyle uğraşıyor, bazı çalışanlara vermek üzere para bulmaya çalışıyordu. Sekreterlerden biri ise yerel bir jigolo hakkında dedikodu yapıyordu.

İşte bu harekete geçme emaresiydi. İsrail ikisini de öldürebilirdi.

Amir görev başındaki AİG olarak koltuğunda oturuyordu. "Üzerime tam bir dinginlik geldi" diyordu. "Yapılacak tek doğru şey

olduğunu hissediyordum. Biliyordum ki bu operasyon devam etmemeliydi, bir kırmızı çizgiyi geçiyordu, üzerinde kara bir bayrak dalgalanması gereken açık bir yasadışı emirdi, bir insan ve asker olarak bana düşen, bu emri yerine getirmeyi reddetmekti."

Amir bilginin aktarılmamasını emretti. Tüm faaliyetin durdurulması emrini verdi. Operasyon için zaman penceresinin kapanmasından sadece kırk dakika önce, saat 10.50'de Amir'in doğrudan komutanı olan Y. üsse gelerek Amir'i yerinden kaldırdı ve AİG koltuğuna kendisi oturdu. Askerlerden birine insanların binada olduğunu bildirmesini emretti. Bombalama devam edebilirdi.

Ama artık çok geçti: Uçaklar Tel Nof hava sahasındaki üsse geri dönmüştü. Artık bilgi kendilerine aktarılmıştı ve tekrar havalanabilirlerdi ama hedefe kilitlendiklerinde saat 11.25'i gösteriyordu; okul zili çaldı.

O gece 8200 komutası AMAN başkanına operasyonla ilgili ciddi kuşkularının olduğunu bildiren acil bir mesaj gönderdi. Mesajın savunma bakanına iletilmesinin ardından bakan, Hedef 7068'e yönelik operasyonun iptal edilmesini emretti.

Bu açık bir şekilde Amir'in ahlaki duruşunun doğrulanması anlamına geliyordu ancak "8200'deki ayaklanma"nın ordu içinde yayılmasının önüne geçmek için artık çok geçti. 8200. Birim'in komuta kesimi, savunma kuruluşunun bütün unsurları tarafından adeta topa tutuluyordu; Başbakan Şaron bile meydana gelen şeyleri doğru bulmadığının bilinmesine izin vermişti. Tuğgeneral Cohen, tamamen Amir'le ilgili bir toplantı için IDF genelkurmayına çağrıldı. Yetkililer Amir'in askeri mahkemeye çıkarılarak en az altı ay hapis cezası alması gerektiğini öne sürüyorlardı. Bir general daha da ileri gitti: "O görevlinin vatan hainliğinden mahkûm edilip bir idam mangasının önüne çıkarılması gerekir."

Birkaç ay önceki Şehade bombalamasının ardından gelen havacıların protestoları ve Sayeret Matkal personelinin hedefli öldürme operasyonlarına katılmayı reddetmesi herkesin zihninde tazeliğini koruyordu. Muhtemelen 8200'ün rakiplerinden biri olan bir birlikten bazı kişiler olayı basına sızdırdı. Haberlerde detaylara yer verilmemiş olsa da kamuoyuna hâkim olan gergin atmosfer hesaba katılırsa bu bile hem sol kesimden hem de sağ kesimden protestocuların

sokaklara çıkması için yeterli olmuştu. Knesset seçimlerinin birkaç gün öncesi olmasına rağmen manşetlerin çoğu "retçiler"le ilgiliydi.

Askeri ve istihbaratsal kuruluşlar Amir'in emirleri yerine getirmeyi reddeden birçok askerden ilki olacağından kaygılanıyordu. Komutanların bakış açısına göre Filistinlilerin ayaklanmasını bastırmaktan yumuşak liberal muhaliflere fırsat kalmıyordu.

O zamanlar üst düzey pozisyonda görev yapan bir adam, "8200. Birim gizlilik kültürünün timsalidir; daima gözlerden çok uzak, ordunun geri kalanından yalıtılmış, üstün nitelikli ve gizli saklıdır" diyordu. "Birim kendini birdenbire, hem de olabilecek en olumsuz bağlamda IDF içinde bir spot lambasının altında buldu. Herkes 8200'e mensup askerlerin Tel Aviv'in en iyi bölgelerinden gelen şımartılmış çocuklar olduğunu söyler; askere giderler, dünyadaki en iyi eğitimden geçerler, yüksek teknoloji şirketleri kurarak becerilerini milyarlara dönüştürürler ve hepsinin solcu ve eşcinsel olması gerekir. Birim sürekli işte bu imgeye karşı mücadele etmeye çalışıyor ve birden tamamıyla emirleri yerine getirmeyi reddeden anarşistlerle dolu bir birim olarak damgalanıyor."

Amir'in, sivillerin öldürülmesine ilişkin bir emrin ne kadar açık bir şekilde yasadışı emir olduğuyla ilgili itirazı ordu tarafından anında reddedildi. IDF'nin İnsan Kaynakları Dairesi Başkanı Tümgeneral Elazar Stern, bir kere operasyona katılan diğer kişilerin değil, sadece fiiliyatta tetiği çekecek kişinin böylesine bir emrin kanunsuz olduğu düşüncesiyle emri uygulamayı reddedebileceğini söyledi. Bir filozof olan Profesör Asa Kasher, 8200'ün komutanı tarafından konuyu tartışmak üzere davet edildi. Profesör, Amir'in yaptığının ahlaki açıdan yanlış olduğuna inanıyordu. "AİG'in davranışını hiçbir koşulda uygun bulmuyorum" diyordu. "Orada meydana gelen durumda yani uzaktaki bir üste bulunan bir AİG iken, emrin açıkça yasadışı olup olmadığına karar verebilecek ahlaki otoriteden yoksundu. Olayın bütününü bilmiyordu. Büyük resmi görmüyor, genelkurmayın üzerinde karar kıldığı daha geniş çaplı taktikleri bilmiyordu... Soru sorulmasından ve kuşku duyulmasından yana olsam da böyle bir anda bir emir reddedilmemelidir."

Amir sessiz sedasız, hakkında bir dava açılmadan görevden alındı; böylece, Hedef 7068'deki sivillerin öldürülmesine yönelik emrin yasal olup olmadığına karar vermesi için mahkemeye fırsat tanınmasının önüne geçilmiş oldu.

Hedef 7068'e yönelik operasyon, IDF askeri hukuk kuruluna bağlı Uluslararası Hukuk Dairesi'nin, ortadan kaldırılacak hedefin doğrudan terörizmle bağlantılı bir birey olması gerektiği gibi kurallarını ihlal etmişti. Ama düzenli bir şekilde ihlal edilen tek kural bu değildi; bu, yürürlükteki ahlaki ve yasal standartlardaki genel gerilemenin bir parçasıydı.

Aynı zamanda, bir hedefle birlikte bir sivil ölümünün meydana geldiği her durumda soruşturma açılması gerektiğini belirten bir kural daha vardı. Aslına bakılırsa bu protokole neredeyse hiç uyulmamıştı. Şehade suikastı için yapılan ve on iki sivilin öldürülmesinden dolayı suçlanacak kimse olmadığı sonucuna varılan soruşturma bir istisnaydı; o da ancak kamuoyundan ve diğer ülkelerden İsrail'e yöneltilen yoğun baskıların ardından gerçekleştirilmişti.

Artık sık sık ihlal edilen kurallardan biri de "makul tutuklama alternatifi" olduğu zaman yani askerlerin veya sivillerin hayatını tehlikeye atmaksızın teröristin tutuklanabileceği durumlarda öldürülmemesini emrediyordu. Kiraz biriminin istihbarat bölümünde bir asker olan Alon Kastiel şöyle söylüyordu: "İntifada'nın patlak vermesinin ardından askerlik görevimle ilgili her şey değişmişti. İntifada öncesinde, aranan kişinin sağ ele geçirilmesi için çok büyük bir çaba harcardık. İntifada'dan sonra ise bu harekât tarzı sona erdi. Öldürmek için fırsat kolladığımız açıktı."

O dönemde verilen operasyonel emirler, beklentinin aranan adam teşhis edilir edilmez öldürülmesi yönünde olduğunu gösteriyordu. Örneğin İki Kule Operasyonu için verilen operasyonel emir kendi içinde çelişkiliydi: "1. Amaç tutuklamaktır. 2. Eğer 'çerçeveleme' [tam teşhis] kıdemli FİC [Filistin İslami Cihat] üyeleri Walid Obeid, Ziad Malaisha, Adham Yunis'e aitse; kuvvet, önleme operasyonu icra etmek için yetkilidir." "Önleme" terimi, "ortadan kaldırma" veya öldürme anlamı taşıyan bir öfemizmdi ve UHD kurallarının arkasından dolaşmak için bir yol olarak sık sık kullanılır olmuştu. Operasyon da buna göre yürütüldü: Malaisha "çerçevelendi" ve "önlendi", yani vurularak öldürüldü.

UHD protokolünün sürekli olarak ihlal edildiği bir başka durum da hedefli öldürme operasyonlarını onaylama yetkisinin yalnızca başbakana ait olduğuna ilişkin hükmün sonucu olarak meydana geliyordu. AMAN yetkilileri Şaron'un suikastlarla ilgili tüm yetkiyi Şin Bet'e vermiş olmasına içerliyorlardı.

AMAN, UHD'nin kurallarını pas geçmek için, Şaron'un onayına ihtiyaç duymadığı benzer bir paralel vasıta geliştirdi. Bu yolla, terörist örgütler adına silah tedarik etme, geliştirme, depolama, nakletme veya kullanma işleriyle bağlantısı olan herkese karşı "önleme operasyonları" diye adlandırdığı operasyonları gerçekleştiriyordu. Bir AMAN görevlisi, "Emirler beni suikastlar yapmaktan alıkoyuyordu ama hiç kimse Kassam [roketleri – ç.n.] atan ya da patlayıcı sevkiyatı yapan birine ateş etmemizi yasaklamıyordu" diyordu.

Bazı durumlarda ise silah sevkiyatı yapan veya Kassam roketleri kullanan bir ekip hakikaten de gerçek zamanlı olarak tespit ediliyordu, bu yüzden onların öldürülmesi aslında meşru bir işti. Ama "önleme" ifadesi sıklıkla önceden planlanmış bir suikast için kullanılan bir başka kelimeydi çünkü AMAN belli bir kişiyi ölü olarak istiyordu. Bir AMAN yetkilisi, "Bunu önleme olarak adlandırıyorduk ama aslında tabii ki suikasttı" diyordu. "Durmadan bir operasyondan diğerine koşuyorduk." Bunların bir kısmı meşru askeri harekâtlar, bir kısmı önde gelen teröristlere yönelik suikastlar, çoğu ise bu ikisi arasında kalan belirsiz operasyonlardı.

Askeri ve istihbaratsal topluluklar, zaman geçtikçe resmi protokolleri oyuna getirmenin özgün yollarını icat etmekte daha yetkin hale gelmişlerdi. IDF, ateş açma prosedürlerini muazzam derecede genişletmişti. O kadar ki askerlere, teröristlerle dolu bölgelerde elinde herhangi bir ateşli silah, molotof kokteyli veya patlayıcı madde bulunan herkese ateş edip sonrasında öldüklerinden emin olmaları talimatı verilmişti. Şüpheli silahlı teröristlerin saklandıkları yerden çıkıp İsraillilerin atış menzilindeki sokaklara veya ara yollara yöneleceği durumlar yaratmak için Dul Kadın kod adı verilmiş bir operasyonel prosedür geliştirilmişti.

İşgal edilmiş topraklardaki çatışma süreci boyunca, silahlı adamların saklandıkları yerlerde taciz edilerek saklanmış bir keskin nişancının atış menziline yönlendirilmesi suretiyle Dul Kadın tekniğinin çeşitli varyasyonları kullanılmıştı. Bu varyasyonlardan birinde bir İsrail kuvveti teröristlerin yoldaşlarından birini sokak ortasında göstere göstere tutukluyor, silahlı kişileri dışarı çıkıp saldırmaları için provoke ediyordu. Bir başka varyasyonda, üzerinde hoparlör bulunan zırhlı bir araç bir sokak üzerinde bir aşağı bir yukarı geziyor, "Hani, İzzeddin El Kassam Tugayları'nın tüm o bü-

yük kahramanları nerede? Neden dışarı çıkıp çarpışmıyorsunuz? Çıkın da erkek olup olmadığınızı görelim" gibi Arapça olarak kaydedilmiş meydan okumalar yüksek sesle dinletiliyordu. Ya da daha provokatif bir şekilde, "Cihatçıların hepsi ibnedir" ya da "Hamaslılar orospu çocuklarıdır. Analarınız sokaklarda çalışıyor ve isteyen herkese bedava veriyor" gibi şeyler dinletiyorlardı. Bunlar daha çok ayıklanmış ifadelerdir; diğerlerinin yayımlanması bile uygun değil. Şaşırtıcı gelebilir ama bu yöntem işe yarıyordu. Silahlı kişiler rencide edici araca ateş etmek için dışarı çıkıyor ve sonunda yakınlardaki bir apartmana gizlenmiş olan Dul Kadın mensubu bir keskin nişancı tarafından vuruluyordu.

Dul Kadın operasyonlarında Filistinli tüm örgütlerden düzinelerce silahlı kişi öldürüldü. Ordunun bakış açısına göre sistem işe yarıyor, IDF Filistin şehirlerinin sokaklarında nispeten hareket özgürlüğü elde ediyordu. Ancak bu operasyonların yasallığı en iyimser ifadeyle tartışmalıdır.

Şin Bet ve partnerleri, 2002 yazına gelindiğinde saldırıların yüzde seksenini ölümcül hale gelmeden engellemeyi başarmışlardı. Hedefli öldürmeler açık bir biçimde hayat kurtarıyordu. Ancak verilerde rahatsız edici bir gidişat baş göstermişti: *Girişimde bulunulan* saldırı sayısı artıyordu. Filistinliler ise yıpranmak bir yana gün geçtikçe alana daha fazla saldırgan sürüyordu. Bu, İsrail'in daha fazla hedef üzerinde yoğunlaşması anlamına geliyordu. Ama bu aynı zamanda, terörist grupların süreç içerisinde her bir bireysel yenilgiden dersler çıkarıp bu duruma uyum sağlayarak daha akıllı ve direngen hale gelmesine, bunun da potansiyel olarak sonsuz olan bir savaşta potansiyel olarak sonsuz bir gerginliğe neden olmasına yönelik korkuyu artırıyordu.

O dönemlerin kıdemli bir Şin Bet yetkilisi, "Onlara kendi açılarından yaptıkları tüm işi yapmalarına değmeyeceğini hissettirecek bir vuruş yapmak için bir yıl, belki de daha az zamanımız olduğunu hissediyorduk" diyordu.

Bu kaygı, Picking Anemones [Dağlalesi Toplama – ç.n.] kod adı verilen yeni bir plana kapı araladı. İsrail, o örgütlerin her bir üyesini "tik tak altyapısı"nın bir parçası ilan etmesine rağmen siyasi liderlere neredeyse hiç dokunmamıştı. Ama bu muhakeme artık

evrimleşmişti. AMAN şefi Tümgeneral Zeevi-Farkash, "Hamas içerisinde siyasi ve askeri kademe arasında bir farklılık yoktu" diyordu. "'Siyasi' olarak adlandırılan liderler her şeyin içindeydi. Politikaları belirliyorlar, ne zaman saldırı yapılıp ne zaman durulacağıyla ilgili emirler tebliğ ediyorlardı." İddiaya göre aslında bir siyasi kanat ilan etmenin tek amacı, uluslararası bir statü üretmek, böylece de belli liderlere, suikastlara karşı bir dokunulmazlık kazandırmaktı. "Keskin bir caydırıcılık inşa etmemiz gerekiyordu" diyordu Zeevi-Farkash. "Dokunmayacağımız bir siyasi kademe gibi bir şey söz konusu olamaz."

Hamas ve Filistin İslami Cihat'ın her üyesi artık bir hedefti. Plan, hepsinin öldürülmesiydi.

32

DAĞLALESİ TOPLAMA

İbrahim Al-Makadmeh, İsraillilerin kendisini öldüreceklerini biliyordu. Filistin Yönetimi'ne bağlı istihbarat teşkilatlarının kendisine bunu söylediği göz önünde bulundurulursa, her halükârda bunu biliyor olmalıydı. Filistin Yönetimi bunu, Şin Bet'in kendisinden Makadmeh'in günlük rutinini takip etmesini istediği Şin Bet içindeki bir çift taraflı ajandan öğrenmişlerdi. Eğer Şin Bet onu öldürmeyecek olsa geliş gidişlerini neden öğrenmek istesindi ki?

Makadmeh belki buna inanmamıştı. Din, cihat, Yahudilerin Filistin'e göçü konularıyla ilgili kitaplar ve makaleler yazmıştı, İslamcı bir teorisyendi. Aşırı uçtaki bir Hamas stratejisti olarak Yahudi devletini ortadan kaldırmak için bir kutsal savaşa inanıyor, örgütün siyasi ve askeri kanadı arasındaki irtibatı sağlama görevi yapıyordu. Ama aynı zamanda bir dişçi ve Gazze İslam Üniversitesi'nde popüler bir hocaydı. Terör operasyonlarına doğrudan katılmak yerine zamanının çoğunu siyasetle geçiren, akademik camiada bilgin bir kişilikti.

FY elemanları ona bir süre ortalıkta gözükmemesini, İsraillilerin kendisini aramaktan bıkmalarına kadar beklemesini söylemişlerdi. Makadmeh onlara kulak asmamış, her zamanki gibi üniversitede ders vermeye devam etmişti. Asistanı ve iki koruması Makadmeh'i, 8 Mart 2003 sabahı saat 9.30'da Gazze'nin Şeyh Radwan mahallesindeki evinden aldı.

Bir İsrail dronu takip ediyordu.

Asistanı, üniversitedeki dekana, Makadmeh'in kısa süre içinde orada olacağını, öğrencilerin kendisini amfide beklediğini umduğunu bildirmek için dekanlık bürosunu aradı. Asistan, muhtemelen kendisinin de inanmadığı dramatik bir süslemeyle, "Hayatının tehlikede olmasına rağmen" diye ekliyordu.

Makadmeh, asistan ve iki koruma, iki helikopterden fırlatılan dört roketin aracı imha etmesinden önce Al-Jalaa Caddesi'nin ancak bin fit aşağısına kadar ilerleyebilmişlerdi.

Onlar, yakınlardaki bir sokakta oyun oynayan bir çocukla birlikte, Şaron ve güvenlik kurulunun 2003 yılının başlarında onay verdiği Dağlalesi Toplama Operasyonu'nun ilk kurbanlarıydı. Beklenti, cihatçı terörist örgütlerin taraftarlarından istediği şeylerin –intihar saldırılarının– üzerine bir fiyat etiketi yani kendi canları asıldığı zaman farklı bir boyut kazanması yönündeydi. Ya da Savunma Bakanlığı siyasi-güvenlik personeli Amos Gilad'ın tarif ettiği gibi, "Onların hepsi cennetteki yetmiş iki bakirenin kanıtlanamaz bir seçenek olduğunu biliyorlardı ve onlar, liderler, bunu bizzat kendileri için test etmeye hiç de hazır değildi."

Dağlalesi Toplama Operasyonu, AMAN şefi General Zeevi-Farkash'ın onay verdiği, siyasi liderlere yönelik topyekûn suikast seferberliğinden daha incelikliydi. Aslında operasyon, *tüm* Hamas ve FİC liderlerinin peşine düşmüyordu. Örneğin Hamas'ın kurucusu Şeyh Yasin, eğer öldürülürse daha fazla Filistinli mücadeleye katılır korkusuyla öncelikli hedefler listesine dahil edilmedi. Fakat amaç aynıydı: Hamas'a ve FİC'e, kendilerini siyasi görevli diye adlandırmalarının artık bir koruma sağlamadığını bildirmek.

Böylesine suikastların yasal, ahlaki, en önemlisi de stratejik açıdan faydalı olup olmadığı üzerinde uzlaşmak gibi, parametreleri tanımlamak da aylar süren tartışmalar sonucu mümkün olmuştu. Avi Dichter'dan önce Şin Bet direktörlüğü yapmış olan Ami Ayalon, "Başını kestiğiniz zaman işlevini yitirecek bir yılanla terörizm arasında analojiler kurmak öyle bir aşırı basitleştirmedir ki herkesin buna inandığını düşünmek endişe vericidir" iddiasını ortaya koyuyordu. "Bir terör örgütü matris şeklinde inşa edilir. Bunun bir başı olsa bile bu, operatif başı neredeyse hiç kontrol etmeyen ideolojik bir baştır." Bir diğer deyişle, bir operasyonel amaç çok da söz konusu değildi. Ama paralel bir teamül yaratıldığı kesindi. "Eğer Hamas'ın siyasi liderleri meşru birer hedefse" diyordu Ayalon, "bürosunda oturarak operasyonlara yetki veren [İsrail] savunma bakanı ne olacak? Bu, *onu* da ortadan kaldırılacak meşru bir hedef haline mi getiriyor?"

Dağlalesi Toplama Operasyonu yine de uygulamaya kondu. Makadmeh'in vurulmasından üç ay sonra bir IDF dronu, Abdülaziz Rantisi'ye füze fırlattı ancak onu yalnızca yaraladı. Daha sonra 12 Ağustosta, Hamas'ın siyasi kolunun lideri, Arap basını ve yabancı

basındaki baş sözcülerinden biri olan, Hamas kurucularından İsmail Ebu Şanab, bir Apache'den fırlatılan beş füzeyle Gazze'deki BM binasının yakınlarında öldürüldü.

Üst düzey Dışişleri Bakanlığı yetkililerinin Dağlalesi Operasyonu'na girişilmeden önce korktukları gibi, uluslararası toplum askeri elemanlara saldırmakla siyasi elemanlara saldırmak arasında gerçekten de bir ayrım yapıyordu. Batı'nın İsrail'in intihar bombacılarına karşı zor bir savaş yürüttüğünü kabul etmesine rağmen, Ebu Şanab suikastı İsrail'in eylemlerine ilişkin uluslararası tartışmayı keskinleştirmişti.

BM Genel Sekreteri Kofi Annan saldırıyı kınayarak İsrail'in üst düzey bir Hamas liderine "yargısız infaz" uygulamaya hakkının olmadığını belirtti. Merhum Ebu Şanab'ın patronu Şeyh Yasin ise niyetlerini daha yalın ifadelerle dile getiriyordu: Filistin basınına yaptığı bir açıklamada, "Kırmızı çizgilerin tamamı geçilmiştir" dedi. "Ve İsrail bunun bedelini ödeyecektir."

İsrail'in son zamanlarda yarattığı gerginliğin bedelini tam olarak nasıl ödeyeceği belki de Yasin için bile muğlaktı. Eski kurallar kanlı ve vahşi olsa da en azından taktiksel bir sınır görüntüsü veriyordu. Hamas'ın siyasi bölümünde yer alan ve örgüt liderleri tarafından dokunulmaz olarak görülen Ebu Şanab'ın öldürülmesi Hamas'ı derinden sarsmıştı. Yasin'in buna yönelik bir yanıt bulması gerekiyordu, hem de çabucak.

Yasin suikasttan hemen sonra Hamas'ın tüm askeri ve siyasi liderlerine 6 Eylül tarihinde, Gazze'de önde gelen kişilerden biri olan, aynı zamanda Filistin Yasama Meclisi üyesi Dr. Marwan Ebu Ras'ın evinde toplanma emri verdi. Bu sıra dışı bir riskti; tüm üst düzey kişileri aynı anda bir noktada toplamak muazzam bir hedef yaratıyordu. Eğer sır açığa çıkarsa Yasin'in tek umudu, İsrail'in, herkesi öldürmenin [çevreye verilecek – ç.n.] potansiyel tali zararlara değmeyeceğine karar verme ihtimali olurdu.

Toplantıyı hem insan kaynaklı hem de teknolojik kaynaklı istihbarat kanallarından öğrenmiş bulunan Şin Bet direktörü Avi Dichter, bunun adil bir rekabet olabileceğini düşünüyordu. "Tüm kariyerim boyunca" diyordu, "bu denli ciddi bir düşman bu denli ciddi bir hata, büyük bir stratejik hata yapmadı."

Toplantının öğleden sonra saat dörtte başlaması bekleniyordu. Saat 15.40 olduğunda bir tonluk bombalarla silahlanmış bir çift F-16 havadaydı; uçaklar, evde toplananlarda şüphe uyandırmaktan kaçınmak için Akdeniz semalarında tur atıyordu. Hava kuvvetleri bünyesindeki analiz kanadı, Ebu Ras'ın üç katlı evini yerle bir etmek için o büyüklükte bir bombaya ihtiyaç olduğunu hesaplamıştı.

Saat 15.45'te Genelkurmay Başkanı Yaalon, operasyon analistlerinin haritaları ve havadan çekilmiş fotoğrafları da yanlarına alarak gelmesini istedi.

"Tali zarara ilişkin tahmininiz nedir?" diye sordu.

Ebu Ras'ın evinin yakınında beş katlı bir apartman bulunuyordu. Orada yaklaşık kırk aile yaşıyordu. AMAN şefi Zeevi-Farkash, "Saat 4'te erkekler işten dönmemiş olabilir" dedi, "ama orada düzinelerce kadın ve çocuk olması gerektiği açık."

"Peki, bir tonluk bombayı kullanırsak onlara ne olur?"

Bir başka analist, "Düzinelerce, belki de daha fazla kayıp yaşanır" diye cevap verdi.

Şehade fiyaskosunun ardından yükselen protestolar unutulmamıştı. Şaron'un yardımcısı Dov Weissglass, "Aramızda öldürme takıntısı bulunan kimse yoktu" diyordu. "Diğer taraftan hava kuvvetleri süreç içinde yedi sekiz sivilin öldürülmesinin yarattığı zararın, bir teröristin ortadan kaldırılmasının getirdiği faydadan çok daha fazla olduğunu anlamıştı." Hava kuvvetleri patlayıcı maddenin yüzde 90'ına kadar olan kısmına beton yerleştirmek suretiyle daha küçük patlama yarıçapına sahip mühimmat geliştirme üzerinde bile çalışmıştı. Fakat bir beton bombası üç katlı bir binayı imha etmezdi.

Yaalon; Şaron, Dichter ve üç diğer kişiyle yapılan bir konferans görüşmesine katıldı. "Sayın başbakan" dedi, "saldırıyı iptal etmeyi öneriyorum. Operasyonun bedeli düzinelerce sivilin öldürülmesi olacak. Hem yurtiçi hem de yurtdışı arenada muharebeyi kazanırız fakat savaşı kaybederiz. İsrail halkı kadın ve çocuklara yönelik bu şekildeki bir başka darbeyi tolere etmez. Savaşımıza devam etmemiz için hem içeriden hem dışarıdan meşruiyete ihtiyacımız var ve bu durumda her iki cepheden de yıkıcı bir darbeyle uğraşmak zorunda kalabiliriz."

Dichter, İsrail'in baş düşmanına "belki de onulmaz" bir zarar vermek için elindeki tarihi fırsatı kaçırdığını öne sürüyordu.

Fakat Yaalon ısrarcıydı. "Hiçbir koşul altında bunu yapamayız" diyordu. "Hamas liderliğini temizleyebiliriz ama bizler de yüz binlerce protestocunun Rabin Meydanı'nda toplanıp 'kadın ve çocukları öldüren vahşi bir ordusunuz siz' şeklinde bağırmaları riskiyle karşı karşıyayız. Bundan kaçınmamız lazım. Şans tekrar gelecektir. Onların günü gelecek."

Şaron saldırıyı iptal etti.

Dichter, öfke ve hayal kırıklığı içinde Müşterek Harekât Merkezi'nin arka kısımlarında duruyordu. İronik bir şekilde, Şehade fiyaskosunun ne denli bir felakete dönüştüğünü fark eden, çok sayıda sivili öldürüp yaralamanın "hedef imha edildi ama operasyon başarısız" anlamına geldiğini anlayan ilk kişi de oydu.

Fakat Hamas toplantısı da tarihi bir nitelikteydi. Bunu "Rüya Takımı toplantısı" diye adlandırıyordu. Hamas'ın bu özel toplantısıyla ilgili tüm istihbarat bilgilerini taradı ve birkaç dakika sonra bir çözüm geliştirdi. Toplantıların yapıldığı halı döşeli oturma odası olan *divan*, perdelerin asılı olduğu en üst kattaydı. Toplantının burada yapılacağı makul bir öngörü olurdu; Dichter, daha fazla şey söylemesi için MHM'den bir analisti yanına aldı. Operasyon analistlerini çağırarak, evin sadece o bölümünü, bitişiğindeki yapılara zarar vermemeyi garanti altına alarak imha etmenin bir yolu olup olmadığını sordu. Cevap olumluydu: Eğer çeyrek tonluk savaş başlığı taşıyan küçük bir füze pencereye doğru ateşlenirse, odanın içindeki herkesin imha edileceği, oda dışındakilerinse ya az zarar göreceği ya da hiç zarar görmeyeceği garanti olurdu.

Dichter herkesi tekrar telefon başına toplayıp toplantının muhtemelen üçüncü katta gerçekleşeceğini söyledi. Zeevi-Farkash'ın kuşkuları vardı. Yaalon da ikna olmamıştı. "Yasin'i tekerlekli sandalyede üst kata taşıyacak olmaları bana biraz tuhaf geliyordu" dedi. "Ama Şin Bet'in değerlendirmesi bu yöndeydi. Bitişikteki evlerden kayba neden olmadan üst katın nasıl enkaza dönüştürüleceğini biliyordum. Devam etmek mümkündü." Güvenli telefon hattı üzerinden tüm üst düzey yetkililerin katılımıyla bir konferans görüşmesi daha yapıldı. Şaron, Dichter ve Yaalon konuşmalarını bitirene dek dinledi ve operasyona onay verdi.

MHM üç dron havalandırarak evi gözetlemeye başladı. Katılımcıların eve girişlerini izliyorlardı. Şin Bet'in verdiği bilginin tam

olarak doğru olduğu ortaya çıkmıştı; tekerlekli sandalyesinde Yasin, Şehade'den sonra saha komutanlığına getirilen Ahmed Jabari ve İzzeddin El Kassam Tugayları komutanı Muhammed Deif de dahil olmak üzere Hamas'ın tüm siyasi ve askeri liderleri oradaydı. İsrailliler Deif'i yedi yıldan fazla süredir, 1996'nın başlarında Yahya Ayyaş'ın yerine geçtiğinden bu yana öldürmeye çalışıyordu. O gün MHM'de hazır bulunan kıdemli bir Şin Bet yetkilisi, "Her seferinde onun bir kolunu veya bacağını koparmıştık ama yine de hayatta kalmayı başarmıştı" diyor.

Saat 16.35'te bir F-16 pilotu üçüncü kattaki perdeleri çekilmiş pencereye doğru bir füze fırlattı. Pilot, hedefin tam on ikiden vurulduğunu belirten "Alfa" şeklinde rapor geçti. Binanın üst kısmı alevler içinde havaya uçtu; tuğla ve mobilya parçalarının da bulunduğu enkaz parçaları dört bir yana savruldu. MHM analistleri enkaz parçaları arasında insan vücudu parçaları da olup olmadığını görmeye çalışıyordu. Muazzam bir patlama tüm bölgeyi sarsmıştı.

Fakat toplantı zemin katta yapılıyordu. Dichter, "Sadece kalktılar, üzerlerindeki tozu silkelediler ve evden kaçtılar" diyordu. "Canlarını kurtarmak için kaçışlarını izliyorduk. Bir an yaşadığı panikten dolayı Şeyh Yasin'in tekerlekli sandalyesinden ayağa kalkarak koşmaya başladığını gördüğümü bile düşündüm."

Dichter, evin park alanından gürültülü şekilde çıkan arabaların tümünü havaya uçurmak için bir dron filosu göndermek istiyordu ancak "sivillerin zarar görmesinin muhtemel olacağı" gerekçesiyle Savunma Bakanı Mofaz tarafından engellendi.

"Harekât merkezine bakınıyordum" diyordu Dichter, "ve herkesin kaçan şanstan dolayı nasıl deliye döndüğünü görüyordum. Bu, Şehade saldırısı gibi bir olayın yarattığı sorunlardan dolayı ödemeniz gereken bedele ilişkin klasik bir örnekti. Evin tamamını havaya uçurmama kararından dolayı öldürülen veya yaralanan İsrailllilerin sayısını hesap etmeye cesaret edemezdim. Sonraları onlarla teker teker uğraşmak zorunda kaldık. Bazı durumlarda büyük çabalar sarf ederek başarılı olduk. Ama üzülerek söylüyorum ki bazıları bugün bile hayatta."

Ebu Ras'ın evine yapılan saldırıdan üç gün sonra, saat altıdan hemen önce, ordu üniforması giyerek büyük bir sırt çantası taşıyan bir adam, akşama doğru sıcak havada Tzrifin aske-

ri üssünün önünde bekleyen yüzlerce kişilik IDF asker grubunun arasına karıştı. Otobüs durağı ve otostop çekilen yerin üzeri yoğun güneş ışığına karşı koruma sağlamak için yüksek bir çatıyla kapatılmıştı, insanlar otobüs beklemek veya kısa izinlerine başlamak için sabırsızlanan askerleri gidecekleri yerlere götürmekten mutluluk duyacak birilerinin yardımına başvurmak için orada beklerlerdi.

Bir IDF devriyesi birkaç dakika sonra otobüs durağına yaklaştı. Hamaslı intihar bombacısı olan adam, tespit edildiğini düşünmüş olacak ki butona bastı.

Dokuz asker öldü, on sekizi de yaralandı.

Hamas sağa sola saldırıyor, Ebu Ras'ın evine yönelik saldırı ve siyasi figürlerine yönelik suikastlardan dolayı İsrail'e karşılık veriyordu. Hamas, misilleme yapmak amacıyla düşük teknolojili ama yüksek oranda terör içeren, İsrail'in gerginliği tırmandırmasına ilk elden sebep olan aynı taktiklere geri dönüyordu: İntihar bombacıları.

Görev, Kudüs'ün kuzeybatısında bir köy olan Beit Likya'dan çok sayıda potansiyel intihar bombacısıyla halihazırda bağlantı halindeki bir hücreyi yöneten Hamas'ın Ramallah'taki komuta merkezine verilmişti. Tzrifin saldırısından bir gün önce de bir intihar bombacısı Kudüs'teki bir restorana gönderilmiş ancak son anda korkusuna yenik düşerek kaçmıştı. Kendisine görev verilen bir başka bombacı, ertesi gün kendisini Tzrifin otostop noktasında havaya uçuran genç adam ise İhab Abu Salim'di.

Başbakan Şaron saldırının haberini, Hintli mevkidaşı Atal Bihari Vajpayee ile Yeni Delhi'de toplantı halindeyken aldı. Dışişleri Bakanı Silvan Shalom'u kendi yokluğunda "gerekli cevabi eylemlerin" hayata geçirilmesi için yetkilendirdi. Shalom IDF ve istihbarat topluluğu başkanlarıyla Savunma Bakanlığı'nda acil bir toplantı gerçekleştirdi.

Akşam saat onda, Tzrifin'de askerlerin öldürülmesinden dört saat sonra Shalom, toplantıda hazır bulunan Şin Bet ve IDF temsilcilerine Hamas'tan kimi derhal öldürebileceklerini sordu. Bir intihar saldırısı cevapsız bırakılmayacaktı. Bir Şin Bet yetkilisi, "Mahmoud al-Zahar'ı iyi bir şekilde takip ediyoruz" dedi. Al-Zahar bir cerrah olmakla birlikte Hamas kurucularından biriydi ve örgüt içerisindeki aşırı uçtaki fraksiyonun lideri olarak görülüyordu.

"Belki onu ortadan kaldırabilirdik ama bu, teröre bulaşmamış bir insana zarar vermek kadar büyük sonuçlar doğururdu."

Bir saat geçti. Tartışmanın bir bölümü de Yaser Arafat'a ne yapılacağı etrafında dönüyordu. Silvan Shalom uzun süredir Arafat'ın öldürülmesi, en azından sürgüne yollanması çağrısında bulunuyordu. "Terörü yönlendiriyor, saldırıların arkasında o var; etrafımızda o olduğu sürece kan deryasını durdurmak ve Filistinlilerle bir anlaşmaya varmak mümkün değil." Shalom, ABD yönetiminden çok üst düzey bir yetkilinin saldırıyı duyduktan sonra kendisini arayarak, "Aşağılık herife suikast düzenlemeye niyetiniz var mı?" diye sorduğunu söyledi.

Arafat'la nasıl başa çıkılacağıyla ilgili düşünceler farklılık gösteriyordu. Her halükârda bunun sadece başbakan tarafından verilebilecek büyük bir karar olduğu açıktı.

Saat 23.20'de yardımcılar odaya geldi. Suratları asıktı. Bir başka intihar bombacısı bu kez de Kudüs'teki Alman Kolonisi'nde[71] bulunan Café Hillel'e saldırı düzenlemişti. Yedi kişi ölmüş, elli yedi kişi yaralanmıştı. Kurbanlar arasında Shaare Zedek Tıp Merkezi'nin acil servis direktörü Dr. David Appelbaum ve ertesi gün evlenecek olan kızı Nava da bulunuyordu.

Al-Zahar artık ölü bir adamdı.

Shalom, Flotilla 13'ün eski komutanı, geçmişte çok sayıda hedefli öldürme operasyonuna katılmış, o dönemlerde ise başbakanın askeri danışmanı olarak görev yapmakta olan Yoav Galant'ı aramak için uydu telefonunu kullandı. Galant, Şaron'u uyandırdı (Hindistan saati İsrail saatine göre iki buçuk saat ileridir); Şaron, ertesi sabah ancak 8.30'dan sonra –yetişkinler işe gittikten, okul çocukları derse başladıktan sonra ve sokaklar sakinken yapılması koşuluyla– Al-Zahar'ın evine füze saldırısı yapılmasını derhal onayladı.

Peki, Al-Zahar'ın ailesi ne olacaktı? İsrail'i dehşete düşüren, altı saat içinde gerçekleşen iki korkunç saldırının yarattığı atmosferde hiç kimse bu soruyu gerçek anlamda önemsemedi.

Turban sensörleri ertesi sabah Al-Zahar'ın kendi evinin ikinci katında bulunan bürosundaki hattan bir telefon görüşmesi yaptığını tespit etti.

71) 19. yüzyılın ikinci yarısında Alman Tapınak Derneği üyeleri tarafından Kudüs'te kurulan bir mahalle. (ç.n.)

MHM Shalom'u bilgilendirdi. Saniyeler sonra Turban'dan bir başka rapor geldi: Görüşme, Al-Zahar'ın BBC Arapça servisine verdiği bir röportajdı. Shalom bir canlı yayın sırasında gerçekleşecek saldırının yaratacağı etkiden endişelenerek –"Allah muhafaza gümbürtü duyulurdu"– operasyonun görüşmenin bitimine kadar ertelenmesini emretti. MHM personeli Al-Zahar'ın telefonu kapattığını duyana kadar dinlemede kaldı.

Telefonun tek çıkışlı bir sabit hat olmasından ve Al-Zahar'ın sesinin Turban'daki becerikli dinleyiciler ve BBC muhabiri tarafından net bir şekilde tanınmasından dolayı, hiçbir Şin Bet ajanının veya kameranın onu bürosunda görmemesine rağmen Al-Zahar'ın "ölüm fermanı" onaylandı. İki Apache toplamda üç füze fırlatarak evi yerle bir etti, Al-Zahar'ın yirmi dokuz yaşındaki oğlu Halid'le birlikte bir korumasını öldürdü, eşini ise ağır şekilde yaraladı. Fakat Al-Zahar sadece sıyrıklar almıştı: Bir fincan kahve, bir sigara ve bir telsiz telefonla bahçedeydi.

Dağlalesi Toplama Operasyonu, teoride olduğu kadar pratikte de işe yaramıyordu. Hamas iki intihar bombacısı, on altı ölü ve yetmiş beş yaralıyla misilleme yaparken İsrail çok sayıda önemli hedefi ıskalamıştı. Hamas elemanlarına yönelik hedefli öldürmeler de dahil olmak üzere İsrail tarafından teröre karşı alınan çeşitli önlemler ölen ve yaralanan İsraillilerin sayısında bir düşüşe neden olmuş olsa da Dağlalesi Toplama Operasyonu, terör girişimlerinin sayısı üzerinde istenilen etkiyi yaratmıyordu. Operasyon, Hamas'ın siyasi elemanlarını ürkütmüş olabilirdi ancak şehit olmayı arzulayan insanların kökünü kurutmamıştı.

Savunma kuruluşu içindeki tartışma yoğunlaşıyordu; Şeyh Yasin'le ilgili ne yapılmalıydı? Ayalon'un yılanlar ve başları kesmekle ilgili derin düşünceleri olsa da, Hamas liderinin etkisiz hale getirilmesi gerektiği gittikçe daha açık hale geliyordu.

Şin Bet ve Sayeret Matkal, Şeyh Yasin'i kaçırıp hapse atmakla ilgili karmaşık bir plan üzerinde işbirliği yaptılar ancak düşünceden vazgeçildi çünkü böylesine bir operasyon neredeyse kesin surette bir silahlı çatışma gerektiriyor, bir silahlı çatışma ise askerlerin, civardaki sivillerin veya bizzat şeyhin vurulabileceği anlamına geliyordu. Kaldı ki Şeyh Yasin'in hapse dönmesinin intihar bombala-

malarını durdurabileceği hiç de kesin değildi. İsrailli yetkililer uzun hapislik döneminin (ki bu dönem Halid Meşal'in öldürülmesine yönelik başarısız girişimden sonra Kral Hüseyin'le yapılan küçük düşürücü anlaşmayla sona ermişti), Hamas'ın Yasin'in serbest bırakılması amacıyla gerçekleştirdiği katliam eylemleriyle, adam kaçırmalarıyla ve intihar bombalamaları dalgasıyla dolu olduğunu hatırlıyorlardı.

Çoğu kişi, onunla başa çıkmanın tek etkili yolunun onu öldürmek olduğunu öne sürüyordu.

Fakat İsrailli karar vericiler, Yasin'in Hamas terörünün yönlendirilmesinde ve planlanmasında aktif bir şekilde yer aldığını bilmesine rağmen, iş Yasin'e geldiğinde tetiği çekmek konusunda çok daha tereddütlüydüler. Doğru, İsrail bir önceki yıl "Rüya Takımı" toplantısında onu neredeyse öldürecekti ama o toplantıda askeri elemanlar da vardı. Yasin'i, sadece Yasin'i ortadan kaldırmak tamamen farklı bir konuydu. Şeyh Yasin Hamas hareketinin bir kurucusu, dünyaca ünlü bir siyasi lider ve Ortadoğu genelinde kabul gören bir dini figürdü.

Kasım ayında yapılan bir tartışmada Avi Dichter şu iddiayı ortaya koyuyordu: "Bu istisnai bireyi öldürmek Ortadoğu'yu ateşe verebilir, sınırlarımızın ötesinden bir terör dalgasını üzerimize çekebilir." Savunma Bakanlığı'nda politika ve siyasi-askeri işler direktörü olan Tümgeneral Amos Gilad şahin görüşleriyle bilinmesine rağmen Şeyh Yasin'in öldürülmesine karşı çıkıyordu. "Şeyh Yasin tam anlamıyla bir ölüm ideoloğu, bir sonsuz katliam mimarı örneğidir" diyordu. Ama o da, Müslüman bir ruhani lider olarak algılanan birinin katledilmesine yanıt olarak tüm İslam dünyasında büyük bir yangın meydana gelmesinden korkanlarla aynı fikirdeydi.

Yaalon, Yasin'in ruhani bir lider olarak görüldüğüne katılmıyordu; ona göre Yasin'i öldürmek, öfkeli kınamaların ötesinde herhangi bir yanıt doğurmayacaktı. "Onun etrafında dönmek, diğer herkesi öldürmek ama ona saldırmamak anlaşılabilir bir şey değil" diyordu.

Savunma Bakanı Mofaz ise daha da sert bir yaklaşım benimsiyordu: "Onu sadece öldürmekle yetinmemeliyiz, aynı zamanda bu işi 'iz bırakarak' yapmak da bana göre sorun değil." Yani ona göre suikastı İsrail'in yaptığına ilişkin hiçbir şüphe bırakılmamalıydı.

Şaron prensipte Yaalon ve Mofaz'la aynı fikirde olsa da terörizm ve hedefli öldürmelerle ilgili kıdemli danışmanı Dichter'dı ve kendinden emin Şaron bile Dichter ve diğerlerinden gelen itirazlar ışığında özgüvenini biraz kaybetmiş gibi gözüküyordu.

Tümgeneral Giora Eiland endişelenmek için bir gerekçe daha ortaya koyuyordu: Halkla ilişkilerin bozulması. İsrail için "yaşlı, zavallı, tekerlekli sandalyede yarı kör bir kötürümü" öldürmek sorun olmaz mıydı? "Vahşi Batı gibi gözükmez miyiz?" Bu gerçekte Şaron'un pek de umurunda değildi ama yine de başka seçenekleri dinlemek istediğini söyledi.

IDF'nin baş filozofu Asa Kasher, Yaalon'u destekliyordu: "Uluslararası insan hakları örgütlerinin geliştirdiği siyasi ve askeri kademeler arasında ayrım yapma durumu, belli bir zaman dilimi içerisinde Hitler'i de saldırılardan bağışık kılardı. Ancak söz konusu terörist örgütler olduğunda kademeler arasında ayrım yapmak özellikle müphemdir." Diğer taraftan askeri hukuk sözcüsü kesin biçimde karşı çıkıyordu. Finkelstein ve Daniel Reisner'in üç yıl önce hedefli öldürmelerle ilgili kurallar koymasından beri Reisner ve personeli yasal destek sağlamak üzere operasyonların çoğunda hazır bulunmuştu. Bazı durumlarda sivillere zarar verme korkusuyla bir operasyonun ertelenmesini emrettiler. Yasin olayında ise itirazları ilk defa hedeflenen kişinin kimliğinden kaynaklanıyordu. Reisner'in düşüncesine giderek daha fazla önem verilmesinin nedeni kısmen o dönemlerde Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin kurulmasıydı. İsrail'deki üst düzey yetkililer hedefli öldürmelerden dolayı kendilerine dava açılmasından korkuyor, bu yüzden de yasal destek arıyordu.

Yaalon'un yine de ısrarcı davranmasıyla konu, İsrail'de alanındaki en yüksek adli merci olan başsavcılık bürosuna götürüldü. Belli bir kişinin hedef alınarak öldürülmesi, tartışılmak üzere ilk kez bu forumun önüne getiriliyordu.

AMAN ve Şin Bet yetkilileri Yasin'e karşı toplanmış bulunan tüm delilleri içeren Kırmızı Sayfa'yı da yanlarında götürmüşlerdi: Hamas'ın kuruluşu, İsrail'in varlığına karşı verilen kin dolu vaazlar, terörist aparatlar oluşturulması, 1980'lerde askerlerin kaçırılarak öldürülmesi emri verilmesi suçuyla ilgili belli başlı mahkûmiyet kararları, silah tedariki, askeri faaliyetler için para toplanması, intihar terörü savunuculuğu ve daha fazlası.

Finkelstein ve Reisner, Kırmızı Sayfa'nın önemini idrak etmekle birlikte hedefli öldürmelerin intikam veya cezalandırma şeklinde gerçekleştirilemeyeceğini, sadece gelecekteki bir saldırıyı önlemek için yapılabileceğini öne sürüyordu.

İstihbarat materyallerinin içinde Yasin'in son zamanlarda doğrudan teröre bulaştığına ilişkin bir gösterge yoktu. Bir AMAN temsilcisi, "Ama bunun sebebi, onu yakından takip ettiğimizi bilmesi" diye itiraz etti. "Bu yüzden telefonda veya herhangi başka bir elektronik aygıt yoluyla bir şey söylememek konusunda çok dikkatli davranıyor."

Başsavcı Elyakim Rubinstein, askeri hukuk sözcüsünün tutumunu uygun bularak Yasin'in terörle doğrudan bağlantılı olduğuna ilişkin, "mahkeme için sağlam nitelikte" açık ve kesin kanıtlar sunulana kadar suikastı onaylamayacağını belirtti.

Hemen ardından, 14 Ocak 2004'te Gazze Şeridi'nden yirmi yaşında genç bir kadın Erez Geçidi'nden İsrail'e girmeye çalıştı. Tüm Filistinliler gibi onun da metal bir detektörden geçmesi gerekiyordu. Dedektörden geçtiği sırada şiddetli bir *bip-bip-bip-bip* sesi geldi. Sınır polisine *"Platin, platin"* dedi bacağını işaret ederek; platin implantı.

Polisler tekrar dedektörden geçirdi, sonra bir üçüncü kez daha. Dedektör bip sesi çıkarmaya devam ediyordu. Kadının üstünü araması için kadın bir polis çağrıldı. Sonra kadın, üzerinde bulunan bombayı patlatarak kontrol yapan dört kişiyi öldürdü, on kişiyi yaraladı.

Kadının ismi Reem Saleh Riyashi'ydi. Biri üç yaşında, diğeri ise sadece on sekiz aylık iki çocuğu vardı.

Şeyh Yasin bir gün sonra taraftarlarından birinin evinde bir basın açıklaması düzenledi. Zemininde HAMAS ibaresi bulunan kalp şeklindeki büyük bir çelenkle birlikte kahverengi bir battaniyeye sarılmış halde tekerlekli sandalyesinde oturuyordu. Gülümsüyordu. "İlk defa" dedi, "erkek yerine kadın bir savaşçı kullandık. Bu, düşmana karşı mücadelede yeni bir gelişmedir." Geçmişte kadın intihar bombacılarının kullanılmasına karşı çok sayıda fetva (dini hüküm) vermiş olan şeyh, fikrini değiştirdiğini söyledi. "Mübarek savaş erkek olsun kadın olsun tüm Müslümanların yükümlüğündedir. Bu, düşman vatanımızdan çıkarılıncaya kadar direnişin süreceğinin kanıtıdır."

İsrail açısından böylesine bir taktik değişikliği tehdit ediciydi. Savunma Bakanı Mofaz, "Kendi kendimize soruyorduk: Kadın intihar bombacısı dalgalarının ülkemize girmesiyle nasıl başa çıkacağız?" diyordu. Kirli bir savaşta bile ahlaki standartlar vardır. "Kadınları kontrol etmek ve patlayıcıların içeri sokulmasını engellemek çok daha zor bir iş."

Yasin'in açıklamasının ardından AMAN, 8200'e bağlı Turban üssü tarafından elde edilen, Yasin'in operasyonel personeline kadınların intihar bombacıları olarak kullanılabileceğini söylediği gizli kayıtların dökümünü Başsavcı Rubinstein'a sunmayı başardı. Farkash, "Şeyh Yasin tarafından yönetilen Hamas'ın siyasi liderliğiyle terör saldırılarının planlayıcıları ve uygulayıcıları arasında doğrudan bir bağlantı bulunduğuna ilişkin net istihbarata dayalı kanıtımız vardı" diyordu.

Rubinstein ikna olmuştu: Yasin yasal çerçevede öldürülebilirdi. Güvenlik kurulu karar vermek üzere bir araya geldi. Şimon Peres hâlâ karşı çıkıyordu: Daha sonraları, "İsrailli liderleri öldürmeye çalışmaya başlayacaklarından korkuyordum" diyordu. "Bir barış anlaşmasına ulaşacağımız kişinin tam olarak Yasin olduğunu düşünüyordum."

Fakat bakanların büyük çoğunluğu onun terörist bir lider olduğunu saptamıştı. O çoğunluğun bir parçası olan, o dönemlerde ticaret, sanayi ve iletişim bakanlığı görevini yürüten Ehud Olmert, "Onun öldürülmesi durumunda yer yerinden oynar, gökyüzü başımıza çöker gibi uyarılardan etkilenmemiştim" diyordu.

Çoktan rutin haline gelmiş bir prosedür çerçevesinde, saldırının ne zaman ve nasıl yapılacağına ilişkin olarak IDF ve Şin Bet tarafından yapılan önerilerin onaylanması Şaron ile Mofaz'a bırakıldı. Şaron'un yardımcıları, ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Condoleezza Rice'a İsrail'in bakış açısına göre Yasin'in meşru bir hedef olduğunu anlattılar. "Çetin bir tartışma meydana geldi" diyordu Weissglass. "Ortadoğu'da genel bir alevlenme meydana gelmesinden endişe duyuyorlardı."

Şaron kamuoyunun karşısına çıktığı durumlarda artık Yasin'i bir hedef olarak gördüğünü belli ediyordu. Bu yalnızca Hamas liderinin etrafındaki güvenliğin daha da güçlendirilmesine yol açtı. Yasin evden dışarı adım atmıyor, sadece evine yakın olan camiye

ve kız kardeşine gitmek için ortaya çıkıyordu. Bu üç nokta arasındaki gidiş gelişler iki minibüsle yapılıyordu; minibüslerinden birinde Yasin'in tekerlekli sandalyesi için bir asansör kuruluydu, ikinci minibüste de muhafızları seyahat ediyordu. Yaşamı bu üçgenle sınırlıydı, o ve adamları, İsrail'in bu üçgenin köşelerinden hiçbirini vurmaya cesaret edemeyeceğini düşünüyordu çünkü iki köşede kadınlar ve çocuklar, camide ise masum siviller vardı.

Fakat bu üç nokta arasında boşluklar vardı. Yasin 21 Mart akşamı namaz için camiye götürüldü, ikinci araçtaki muhafızları kendisini takip ediyordu.

Mofaz her iki aracın da dönüş yolunda imha edilmesini emretti. Gökyüzünde helikopterler ve tepede vızıldayan İHA'lar vardı; Yasin'in oğlu Abdülhamid tehlikeyi sezinleyecek kadar uzun süre dışarıda kalmıştı. Camiye koştu.

"Baba, buradan sakın ayrılma" diye uyardı. "Onlar [İsrailliler] bir camiye saldırı yapmaz."

Şeyh ve muhafızları tedbirli davranmaya ve camide kalmaya karar verdiler.

Aradan saatler geçti. MHM ve tüm kuvvetler alarm halinde bekliyordu; hava kuvvetleri, yakıtları tükendikleri zaman havadaki dronları ve saldırı helikopterlerini değiştiriyor, yerlerine yenileri gönderiliyordu. Şeyh, uyumak üzere caminin zeminindeki bir minderin üzerine yattı fakat minder rahatsız olduğu için erkenden kalktı. Sabah namazından sonra eve gitmek istedi. "Yukarıda helikopter sesleri duyulmuyordu" diyordu oğlu. "Herkes tehlikenin geçmiş olduğundan emindi."

Fakat bu yine de bir riskti. Kendilerini izleyenlerin kafasını karıştırmak için şeyhi tekerlekli sandalyesine sıkıca bağlayarak evine kaçırmaya karar verdiler. Minibüs sadece dikkatleri üzerine çekecekti. "Doğrusunu söylemek gerekirse, bir kötürümün tekerlekli sandalyesine ateş açacaklarını düşünmüyordum" diyordu Abdülhamid.

Takip edenlerse tabii ki halen oradaydı; dronlar termal görüntü kameralarıyla izlemeye devam ediyordu. İnsanlar hızla hareket ederek ön kapıdan dışarı çıktı ve bir tekerlekli sandalye sürerek girişe park edilmiş minibüslerin yanına doğru ilerlediler.

Hava Kuvvetleri Komutanı Halutz ateş açmak için yetki veremedi çünkü Savunma Bakanı Mofaz'ın emirleri yalnızca iki minibüse ateş edilmesine izin veriyordu.

"Sayın bakan" dedi Halutz, "minibüsleri çerçeveleyemedik ancak üzerinde kefiye giymiş biri bulunan bir tekerlekli sandalyeyle koşan bir grup muhafızı görüyoruz. Yetki veriyor musunuz?"

Mofaz, Apache pilotuyla görüşerek tekerlekli sandalyeyi net bir şekilde görüp göremediğini ve vurup vuramayacağını sormasını istedi.

"Onları çok net bir şekilde görebiliyorum" dedi pilot. "Onları yok edebilirim."

"Yetki veriyorum" dedi Mofaz.

Halutz pilota telsizden *"Rashai"* diye seslendi.

[Saldırının – ç.n.] video aktarımı sırasında ekranda bir parlama meydana geldi, sonra bir saniyelik boş ekran görüntüsü. Daha sonrasındaysa tekerlekli sandalyenin parçaları dört bir tarafa dağıldı; tekerleklerden biri havaya fırlayarak ekranın dışına çıktı, insanlar yerde yatıyor veya sürünüyordu.

"Takviye için izin istiyorum" dedi pilot.

"İzin verildi" dedi Mofaz.

Bir başka füze zemini vurdu ve hâlâ hayatta olan herkesi öldürdü.

Mofaz, Firavuninciri Çiftliği'ndeki evinde gergin bir şekilde operasyonun sonucunu bekleyen Şaron'u aradı. "Elimizde video var" dedi. "Resimlere bakılırsa iyi gözüküyor. Hedefi on ikiden vurduk ama ilave kaynaklardan gelecek raporları bekleyelim."

Birkaç dakika içerisinde Turban'da görev başındaki gözlemciler, Hamas'ın iletişim kanallarında çok yoğun bir hareketlilik olduğunu bildirdiler. Örgüt üyeleri birbirlerine, "Şeyh Yasin bazı muhafızlarıyla birlikte şehit oldu" diyorlardı. Şeyhin oğlu Abdülhamid ağır yaralanmıştı. Şaron personeline saldırının yansımalarıyla başa çıkmak için hazırlık yapmak konusunda uyanık olmalarını emretti.

Suikasta ilişkin haberler Washington'da derin bir kaygıyla karşılandı. Weissglass, Şaron'a "Histerinin eşiğindeler" dedi. Rice'a kaygılanmamalarını, İsrail'in Arap dünyasından beklediği tepkinin sadece kınama düzeyinde olacağını, bunun ötesine geçmeyeceğini söyledi. "Condi" dedi kendine özgü sakin ve ikna edici ses tonuyla, "Filistin Yönetimi'nden bile olağandışı bir şey beklemiyoruz. Üç günlük ulusal yas ilan ettiler ama bütün dükkânlar açık. Her şey yoluna girecek."

Ulusal yas günleri biter bitmez Hamas'ın en üst düzey liderlik mercii olan Şûra Konseyi, Yasin'in yerine Abdülaziz Rantisi'yi getirdi. Rantisi, Gazze mülteci kamplarından birindeki bir futbol sahası üzerinde yemin etti. Örgütün tüm liderleri üniformalı milislerin geçit törenini izledi ve büyük bir kalabalığın önünde bir platformda oturan yeni liderin elini öptü. Rantisi ilk konuşmasında, "Düşmanla nerede olursa olsun savaşacağız, ona direnişin ne demek olduğunu öğreteceğiz" dedi ve Yasin'in katledilmesinin intikamının alınacağına ant içti.

İsrailliler ise geçit töreni ve seremoniyle ilgili planlardan haberdardı ancak Şaron, Şin Bet ile hava kuvvetlerine saldırmamaları emrini verdi; sivillerin vurulmasından korkuyordu, yabancı televizyon kanallarının orada olacağı belliydi ve İsrail'in saldırması durumunda bunu canlı olarak yayınlayacaklardı.

Ne var ki o âna kadar Şaron yeni lidere suikast yapılması için çoktan yetki vermişti. Bu karar daha kolaydı. Yasin'in dini otoritesi Rantisi'de yoktu, kendisi uluslararası planda bir Arap siyasi figürü olarak tanınmıyordu. Terörün içinde yer aldığı şüphe götürmezdi ve en önemlisi de teamül oluşmuştu: Artık her Hamas lideri ortadan kaldırılabilirdi.

Rantisi tedbirliydi, aldatıcı davranmaya çalışıyor, bir saklanma yerinden diğerine geçiyor, peruk takıyor ve cep telefonuyla konuşurken farklı kod adları kullanıyordu. Ancak Turban onu takip etmekte hiç de zorlanmıyordu. 17 Nisanda, Hamas'ın başına getirilmesinden sadece iki hafta sonra oğlu Ahmed'in son evlilik hazırlıklarını yapmak için eve gitti. Evde çok kısa süre kaldı. Eşine hazırlıkları tamamlaması için ihtiyacı olan parayı verip ayrıldı.

Al Jalaa Caddesi üzerinde giderken bir Brushlet füzesi Subaru marka arabasını havaya uçurdu.

Yüzlerce kişilik kalabalık aracın küle dönmüş kalıntılarının etrafında toplandı. Bir ilkyardım ekibi Rantisi ve kendisiyle birlikte araçta bulunan iki yardımcının hayatını kurtarmaya çalışsa da nafileydi. Reuters ajansı tarafından servis edilen bir fotoğraf, çığlık atan ve gözyaşı döken kalabalığı gösteriyordu; kalabalıktaki adamlardan biri, ölmüş liderin kanına bulanmış ellerini gökyüzüne doğru kaldırıyordu.

Mofaz basına, "O, çoğunlukla çocukları katletmekle meşgul bir çocuk doktoruydu" diyordu. Şaron'un çevresindekiler ima yoluyla dile getirilen uyarıları açık hale getiriyordu. "Arafat şunu aklına yazsın ki" diyordu biri, "işi terör olan herkes kendi akıbeti konusunda dikkatli olmalıdır."

Rantisi'nin öldürülmesi, İntifada'nın 2000 yılının sonlarındaki başlangıcından beri 168. hedefli öldürme operasyonuydu. O zamana kadar Dağlalesi Toplama Operasyonu, Hamas'ı başarılı bir şekilde bir şok ve karmaşa içerisine düşürmüştü. Şûra Konseyi Rantisi'nin yerine derhal başka birini getirdi ancak bu daha alt düzey bir kişiydi ve sonunda onun da öldürülmemesi için ismi gizli tutuldu. Hamas yetkilileri İsrail'in radarı altında aşırı tedbirler alıyor, zamanlarının çoğunu sadece hayatta kalmaya çalışarak geçiriyordu.

Hamas'ın internet sitesinde yayımlanan bir açıklamada şu ifadelere yer veriliyordu: "Siyonist düşman savaşan kardeşlerimizin çoğunu katletmeyi başardı, bu zamanda her bir gerçek savaşçıya çok ihtiyaç duyuyoruz. Şüphesiz düşmanın başarısındaki ana sebeplerden biri ihmaldir çünkü elektronik casus uçaklar Gazze semalarını hiç terk etmiyor. Kendisine bu görev verilmiş olan çok sayıda göz uyku nedir bilmiyor, Apache helikopterleri füzeleriyle birlikte hazır ve fırsat kolluyor. Sizler suikast için her gün, hatta günün her saati bir hedef teşkil ediyorsunuz."

Rantisi'nin öldürülmesinden iki hafta sonra, Başkan Mübarek'ten sonra Kahire rejimindeki en güçlü adam olan Mısır İstihbarat Bakanı General Ömer Süleyman, Mofaz, Yaalon ve Dichter'la acil bir görüşme yapmak üzere İsrail'e gitti. "Size bir arabuluculuk mesajıyla geldim" dedi Süleyman. Özü "suikast yok, terör saldırısı yok" şeklindeki Hamas'ın ateşkes önerisini sundu.

Mofaz, geldiği için Süleyman'a teşekkür etti. Ona, her zaman olduğu gibi Mısır'ın Ortadoğu'daki arabuluculuk çabalarının takdire şayan olduğunu ifade etti. Ancak tartışacak daha fazla bir şey yoktu. İsrail'in genelde hedefli öldürmelerden, özelde ise Hamas liderlerine yönelik öldürme seferberliğinden vazgeçmeyeceğini söyledi.

Süleyman öfkelenmişti. "Kahire'den onca yolu geldim ve saldırıları durdurmak için size bir öneride bulunuyorum. Sizin istediğiniz de bu. Neden ısrar ediyorsunuz ki?"

"Hamas daha da güçlenebilmek için bir mütareke istiyor" dedi Mofaz. "Onları yenmemiz lazım, onlara nefes aldırmamamız lazım."

Süleyman kendisini sıcak bir şekilde karşılayan Şaron'a başvurdu ancak bundan da bir sonuç çıkmadı. Şaron, "Savunma kuruluşumuzun tutumu bir ateşkesi kabul etmememiz gerektiği yönündedir" dedi. "Kendi generallerime karşı çıkamam." Sadece İsrail'in, Hamas'ın yaptıklarını dikkatli bir şekilde izleyeceğini belirtti.

Hamas aktivistleri İsrail dronlarının kendilerini bulmasını zorlaştırmaya çalışıyordu. Sadece gerekli olduğu durumlarda hareket halinde oluyor, motosikletler kullanıp dar sokaklardan geçiyorlardı. Bunlar sorun değildi: İki Hamaslı 30 Mayısta Gazze'de füzelerle öldürüldü, bir diğeri ise iki hafta sonra Balata mülteci kampında öldürüldü. Aynı gün Süleyman, bir önceki ziyaretinden bu yana gerçekleşen yoğun telefon görüşmelerinin ardından Şaron'la yüz yüze görüşmeye geldi. "Sayın başbakan, artık onların teklifinin ciddi olduğunu biliyorsunuz, saldırıları durdurdular."

Şaron isteksiz şekilde de olsa hedefli öldürmeleri durdurmayı kabul etti. Hamas intihar saldırılarının kesin ve acil bir şekilde durdurulmasını emretmişti.

Artık teröre karşı mücadelede Ariel Şaron'un eli daha da güçlenmişti. Şaron, güvenlik durumunun biraz sakinleştiği o dönemlerde Ortadoğu'daki tarihi çatışmaya getirilecek siyasi bir çözümü bile değerlendirmeye başlamıştı. Başkan Bush'la yakınlığı ve tüm Amerikan yönetimiyle kurduğu derin ilişkiler –bu ilişkiler hedefli öldürmeler konusunda verilen açık çek karşılığında yerleşimlerin dondurulması anlaşmasına dayanıyordu– Şaron'da, Amerikalıların samimi bir şekilde İsrail devletine yardım etmek ve kendisine yeni imkânlar sunmak istediği duygusunu yaratmıştı.

Weissglass, "Şaron, Beyaz Saray'da kimin oturduğunun önemli olmadığı, onların her daim yerleşimleri önemli bir problem olarak gördükleri sonucuna varmıştı" diyordu.

Şaron açısından geçmişteki tutumuyla yürekten desteklediği yerleşimlerse dini, ideolojik bir mesele değildi; daha ziyade bir güvenlik kaygısıydı. "Yerleşimlerin avantajdan çok bir yük haline geldiğini anladığı anda oraları boşaltıp yerleşimcilere sırtını dönmekte bir sorun görmüyordu." Weissglass'ın söylediğine göre Şaron, kari-

yerini genel olarak Araplar, özel olarak ise Filistinlilere yönelik saldırgan politika üzerine inşa etmiş olan o yeminli şahin, "köklü bir değişim geçiriyordu." "Sahneyi barış getirmiş savaş yorgunu büyük bir general olarak terk etmek istiyordu."

Fakat Şaron hâlâ bu vizyona ulaşmak için büyük bir engel olduğuna inanıyordu: Yaser Arafat. Başbakan bağımsız bir Filistin devletinin oluşumunun önüne geçilmesinin bir yolu olmadığını artık kabul ediyordu ama bu durum, Filistin halkının liderine duyduğu tiksintiyi azaltmıyordu. Arafat'ı "yönettiği topraklarda kışkırtmak, mali yardım sunmak, donatmak, silahlandırmak ve İsrailllileri öldürmek üzere görevlendirmek suretiyle örgütlü bir şekilde ve devlet desteği sağlayarak teröristleri eğiten bir rejim kurmuş" kişi olarak değerlendiriyordu. Şaron, Rusya Savunma Bakanı Sergei İvanov'la yaptığı bir telefon görüşmesinde Arafat'ı "patolojik bir yalancı, çocukların, kadınların ve bebeklerin öldürülmesini emreden bir katil" olarak tanımlamıştı.

İsrail istihbaratı, IDF güçleri Ramallah'ın yakınındaki karargâhının bir bölümünü ele geçirdiği zaman Yaser Arafat'ın arşivlerinin büyük bir bölümüne el koymuşlardı; bu materyaller Şaron'un suçlamalarına ilişkin yüzlerce dipnot sağlıyordu. Arafat bizzat kendi el yazısıyla El Fetih'in terör faaliyetlerini desteklemek için büyük miktarlarda para aktarılmasını emretmişti. Filistinli başkan ve çevresi aynı zamanda eşi benzeri görülmemiş derecede yolsuzluğa batmıştı. Belgeler Arafat'ın, modern ekonomiye ve tek bir silahlı kuvvete sahip gerçekten demokratik bir devlet inşa edeceğine dair İsrail'e ve uluslararası topluma verdiği sözden tekrar tekrar caydığını gösteriyordu. Bir gerilla örgütü liderliğinden demokratik bir devletin liderliğine geçiş yapmayı başaramamıştı ve Filistin Yönetimi'ni de tıpkı FKÖ'de uyguladığı manipülasyon, yolsuzluk, parçala ve ele geçir yöntemleriyle idare etmeye devam ediyordu; bunların tamamının amacı Filistin lideri olarak kalabilmesinin güvence altına alınmasıydı.

Şaron, Arafat'ı gayrimeşru hale getirme planının bir parçası olarak, bu arşivlerin dünya genelinde yayımlanması için birkaç gazeteciye (bana ve ardından çok sayıda İsrailli olmayan gazeteciye) arşivlere erişme izni verdi. Aynı zamanda bu belgelerle ilgili bir kitabın ülke dışında yayımlanması için Mossad direktörlüğünün gizli fonundan para aktarılması direktifi verdi.

Şaron Romanya istihbaratının 1970'lerin sonunda kameraya aldığı bir video kaydının bile yayılmasını düşünmüştü. DIE (Sovyet-Roman istihbarat örgütü) eski başkanı General Ion Mihai Pacepa'nın Arafat'la ilgili olarak söylediği, "Böylesine bir zekânın, asaletin ve iğrençliğin tek bir adamda toplandığını daha önce hiç görmemiştim" sözleri şunları hatırlatıyordu: Pacepa'nın adamları, Arafat'ın Devlet Başkanı Nikolay Çavuşesku'yla görüşmesinin ardından kaldığı resmi konukevine gizli kameralar yerleştirmişti. Bu kameralar da Arafat'ın korumalarıyla homoseksüel ilişkiye girdiğini kaydetmişti. Şaron yardımcılarına bu kayıtların İsrail istihbaratının eline ulaştığını ve internette isimsiz olarak yaymayı düşündüğünü söyledi.

İsrail'in diğer vasıtalarla –Amerikan yönetimini Arafat'ın yola gelmez biri olduğuna ikna ederek– amacına ulaşmasıyla birlikte Şaron da bu iğrenç düşüncesinden vazgeçti. İsrail, *Karine A* isimli gemide bulunan silahların İran'dan Filistin Yönetimi dahilindeki terör gruplarına sevkiyatında Arafat'ın dahli olduğuna ilişkin net bir kanıt ele geçirdi. Nuh'un Gemisi Operasyonu'yla Filotilla 13'ün denizde geminin kontrolünü ele geçirerek mürettebatını tutuklayıp sorgulamasının ve Arafat'ın çevresindeki yakın bir adamının açığa çıkmasının ardından Filistin Yönetimi başkanı, Başkan Bush'a özel bir mektup yazarak kendisinin ya da personelinden birinin bu olaya karıştığını inkâr etti. Fakat kıdemli bir AMAN yetkilisi tarafından bileğine zincirlenmiş bir evrak çantası içinde Beyaz Saray'a götürülen istihbarat bilgileri –bunların içinde telefon dinlemeleri, belgeler ve sorgulama transkriptleri de vardı– çok daha ikna ediciydi. Bush, Arafat'ın kendisine yüzsüzce yalan söylediğini öğrenince 24 Haziran 2002'de Arafat'ın yok hükmünde olduğunu ilan ederek Filistin halkına yeni bir lider seçmeleri çağrısında bulundu.

2002 yılının Kasım ayında, İsrail'e yönelik birçok korkunç saldırının ardından Şaron, Arafat'ın karargâhı olan Mukataa'nın kuşatılmasını ve Arafat'la birlikte bazı adamlarının içeride sıkıştırılmasını emretti. Şaron'un talimatları, bazen elektriği bazen de suyu keserek, Arafat'ı tanımladığı biçimiyle "Mukataa'daki köpek" için hayatı zehir etmek yönündeydi. Şaron daha sonra da zırhlı bir D9 buldozer bölüğüne birkaç günde bir yerleşkenin duvarlarından birini yıkmasını emretti.

Ancak yine de Arafat'a son tahlilde ne yapılacağına ilişkin bir anlaşmazlık söz konusuydu. Kimileri Arafat'ın ortadan kaldırılacak bir hedef haline gelmesi ve İsrail'in ona saldırması gerektiğini düşünüyordu. Kimileriyse eylemi İsrail'le bağlantılandırmadan Arafat'ın gizli bir şekilde öldürülmesi gerektiğini düşünüyordu. Bazıları onun sürgüne gönderilmesinden yanaydı, bazıları da Mukataa'da tek başına "çürümeye" terk edilmesi gerektiğini söylüyordu.

2002 yılının Nisan ayında gerçekleştirilen ağır bir saldırı sonrası Şaron ve Genelkurmay Başkanı Mofaz arasındaki özel bir konuşma istemeden duyulmuştu. Halka açık bir etkinlik sırasında mikrofonların yanına oturmuşlardı ve televizyon çalışanlarının mikrofonları bağladığını, kendilerini uzaktan kayda aldığını fark etmemişlerdi.

> MOFAZ: Ondan kurtulmamız lazım.
> ŞARON: Ne?
> MOFAZ: Kurtulmamız lazım.
> ŞARON: Biliyorum.
> MOFAZ: Şimdiki fırsatı değerlendirmemiz lazım. Başka bir fırsat olmayacak. Sizinle hemen görüşmek istiyorum.
> ŞARON: Harekete geçtiğimizde ... Bunun için hangi yöntemi kullanacağınızı bilmiyorum *(gülüşmeler)*. Ama siz herkesi uyutursunuz ... *(ciddileşiyor)*. Dikkatli olmalıyız!

Şaron'un burada ne tür bir "harekete geçme"ye gönderme yaptığı belli değil ama IDF ve istihbarat topluluğu, her bir potansiyel Arafat stratejisiyle ilgili olasılık planlarını hazırlamıştı. Arafat'ın sürgüne gönderilmesini hevesli bir şekilde teklif eden Hava Kuvvetleri Komutanı Dan Halutz, başkan için yeni olası evler olarak iki küçük ada seçmişti; bunlardan biri Lübnan kıyılarına, diğeri ise Sudan'a yakındı. Onun düşüncesine göre Arafat, iki yardımcısıyla birlikte yolculuk için kendilerine az miktarda gıda ve su verilerek oralara gönderilmeli, sonrasında da İsrail onun nerede olduğunu dünyaya ilan etmeliydi. Özel piyade birliklerinin Mukataa'yı zapt ederek Arafat'ın odasına doğru ilerlemeleri kararlaştırıldı. İsrail, can kaybının önüne geçmek için baskın öncesinde yerleşkeye uyutucu gaz atmayı düşünüyordu.

Operasyon en nihayetinde iptal edildi, bunun sebebini Tabip Sınıfı'na bağlı travma biriminin başında bulunan Yarbay Dr. Amir

Blumenfeld şöyle hatırlıyordu: "Arafat'ın tüm bu olanlardan sonra sağ çıkacağını garanti edemedik. Her şeyin ötesinde, birçok sağlık problemi bulunan yaşlı bir adam ve onu kaçırmaya giden askerlerin başlatacağı bir çatışma ihtimali söz konusuydu."

Arafat'la ilgili tartışmalar sonunda Washington'a ulaştı. Bush yönetimi yetkilileri, Şaron'un Yasin'i ortadan kaldırmaya karar vermesi gibi Arafat'ı da öldürme emri vermesinden korkuyordu. 14 Nisan 2004'te Beyaz Saray'da yapılan bir toplantıda Bush, Şaron'un Arafat'a zarar vermeyeceğine söz vermesini talep etti. Toplantıda hazır bulunan kişilerden birine göre, Şaron başkana talebini anladığını söyledi ("Ne demek istediğinizi anladım"). Bush, Şaron'un kaçamak cevaplar verdiğini fark ederek Şaron açık bir şekilde Arafat'ı öldürmeme sözü verene kadar bastırmıştı.

Bu sözü vermeden önce de, IDF ve istihbarat topluluğu başkanlarıyla istişarelerde bulunan Şaron, İsrail'in hiçbir surette Arafat'ın ölümünde parmağı varmış gibi gözükmemesi gerektiği sonucuna varmıştı. Bu, özellikle Şaron'un Başkan Bush'a verdiği sözün ardından daha önemli hale gelmişti.

Ve sonra, ölümden birçok kez yakasını kurtarmayı başarmış olan adam gizemli bir bağırsak hastalığına yenik düşerek aniden hayatını kaybetti. Birçok kez yapılan testlerin başlangıcında farklı sonuçlara varıldı. Bazı testlere göre Arafat'ın kıyafetlerinde ve kalıntılarında, suikastlarda kullanılan radyoaktif bir madde olan polonyum izlerine rastlanmıştı. Diğer uzmanlar, kendisinin doğal yollarla öldüğü sonucuna vardı. Şaron, Arafat'ın İsrail kontrolündeki topraklarda ölmemesi için Paris'e gitmesine izin vermişti. Paris yakınlarındaki Fransız askeri hastanesinde bulunan Arafat'ın sağlık dosyası birçok soruyu gündeme getiriyor ve AIDS'ten dolayı öldüğü ihtimalini yok saymıyor.

İsrail sözcüleri Arafat'ın ölümünde İsrail'in herhangi bir şekilde yer aldığını kesinlikle reddetti. İstihbarat topluluğundan ve siyasi kademeden üst düzey yetkililer, "Arafat'ı biz öldürmedik" sözlerini resmi olarak tekrarlamışlardır.

Öte yandan Arafat'ın, Yasin suikastından hemen sonra gelen ölümünün zamanlamasının tuhaf olduğu da şüphesizdir. Şaron'un sadık sözcüsü Uri Dan, *Ariel Sharon: An Intimate Portrait* [Ariel Ş-

ron: Samimi Bir Portre – ç.n.] isimli kitabında, daha sonra Bush'la yapılan bir toplantıda Şaron'un kendisini artık Arafat'ı öldürmeyeceğine dair verdiği söze bağlı hissetmediğini, Bush'unsa buna herhangi bir yanıt vermediğini iddia ediyor. O süreçte Dan, Arafat'ı neden sürgüne göndermediğini veya yargılamadığını sorarak Şaron'a yakınıyordu: "O halde onun tam dokunulmazlığı var, öyle mi?"

Şaron kısa ve öz şekilde yanıt vermişti: "Bırak işleri kendi bildiğim gibi halledeyim." Dan daha sonra şunları belirtiyordu: "Birden görüşmeyi kesti, bu aramızdaki ilişkide olağandışı bir şeydi." Dan, Arafat'ın durumunun o toplantıdan sonra kötüye gittiğini belirterek devam ediyor, vardığı sonucu şöyle dile getiriyordu: "Ariel Şaron tarih kitaplarına Arafat'ı öldürmeden ortadan kaldıran kişi olarak geçecek."

Arafat'ı neyin öldürdüğü sorusunun yanıtını biliyor olsaydım, bunu buraya, bu kitaba yazamazdım; hatta yanıtı bildiğimi bile yazamazdım. İsrail'deki askeri sansür, bu konuyu tartışmamı engelliyor.

Kişi rahatlıkla Şaron'un "iki ayaklı hayvan" olarak gördüğü ve yirmi yıl önce öldürmeyi başaramadığı Arafat'tan kurtulmak istediğini kesinlikle söyleyebilir. Eğer Şaron gerçekten Arafat'ın ortadan kaldırılmasını emrettiyse, bu, azami derecede gizlilik içinde, diğer hedefli öldürmelerin tümünden daha dar kapsamlı toplantılarla gerçekleştirilmiştir. Şaron'un bizzat kendisi, kabul etmeksizin böyle bir operasyonun hedefini tanımlamıştı: Arafat'ın ölümü sonrası yaptığı özel bir açıklamada, "Yaşanan son olayların tarihi bir dönüm noktası olması muhtemeldir" diyordu. "Eğer Arafat döneminin ardından farklı, ciddi, sorumluluk sahibi, taahhütlerini yerine getiren bir liderlik ortaya çıkarsa ... o liderlikle çeşitli hamleleri koordine etmek adına, hatta diplomatik müzakerelere devam etmek adına iyi bir fırsat ortaya çıkacaktır."

O süreçte tüm üst düzey kademe, Arafat'ın ölümünde doğrudan yer aldıklarını kabul etmeksizin Arafat'ın ortadan kalkmasının İsrail'in güvenliğini artırdığı görüşünde birleşiyordu. Arafat'tan sonra başkanlığa getirilen Mahmud Abbas (Ebu Mazen) ve Amerikan yönetimiyle yakın bağlantıları bulunan yeni başbakan Selam Feyyad, teröre karşı kararlı bir seferberlik başlattı. Şin Bet'in en kuşkucu başkanları dahi Abbas ve Feyyad'ın gelişinin ardından Filistinlilerin terörü durdurmak konusunda ciddileştiğini ve Arafat'ın ölümü sonrası elde edilen birçok kazanımın bu ikiliyle yapılan yakın güvenlik işbirliğinden kaynaklandığını kabul ediyordu.

İsrail'le Filistin arasında 2000 yılının Eylül ayında patlak veren savaş –sürekli intihar bombalamalarının ve hedefli öldürmelerin misillemeleri şeklinde süren savaş– yavaş yavaş durularak zamanla tamamen sona erdi.

İsrail İkinci İntifada sırasında Filistin terörüne karşı savaşında çeşitli tedbirler uyguladı. Bunlar arasında çok sayıda kişinin tutuklanması için gerçekleştirilen IDF kara baskınları ve intihar teröristlerinin İsrail'e girişini daha zor hale getiren Batı Şeria ve İsrail arasına bir bariyer inşa edilmesi de bulunuyordu. Fakat bu tedbirler terör örgütlerini bir ölçüde engellese de istatistikler net bir şekilde bu tedbirlere başvurulmasının ardından da kanlı terör saldırılarının devam ettiğini ve terör saldırılarının ancak terörist elemanlara karşı –Dağlalesi Toplama Operasyonu çerçevesinde– düzenlenen çok sayıda hedefli öldürme operasyonundan ve terörist liderlerin öldürülmesinden sonra durduğunu göstermektedir.

İsrail istihbarat topluluğu, modernleştirilmiş hedefli öldürme aparatı sayesinde uzun yıllar üstesinden gelinemez bir şey olarak düşünülen şeye, intihar terörizmine karşı zafer kazanmayı başardı. İsrail, bütün bir ülkenin kaynaklarını kullanarak, istihbaratsal ve operasyonel kolları arasındaki kararlı, ısrarlı işbirliği sayesinde ve Ariel Şaron'un azimli liderliği altında, kanlı ve uzlaşmaz bir görüntü çizen terör şebekesine diz çöktürülebileceğini kanıtladı.

Ne var ki hedefli öldürmelerin kullanılması, ağır bir bedeli de beraberinde getirdi. Bu bedel öncelikli olarak suikastlarda "rastlantısal hasar" haline gelen masum Filistinliler tarafından ödendi. Çok sayıda masum insan katledildi, aralarında çok sayıda çocuğun da bulunduğu birçok kişi yaralandı ve ömür boyu sakat kaldı. Diğerleriyse ruhsal olarak yara aldılar veya evsiz barksız kaldılar.

Yüksek rütbeli bir Şin Bet subayı şöyle diyordu: "Geçmişte, gizli ve yasallığı tartışmalı olduğu dönemlerde çok az saldırı düzenliyorduk. Bunlardan kaç tanesi teşhir olmadan yapılabilir ki? IDF hukuk sözcüsü bu eylemleri doğru, yasal ve aleni hale getirdiği dakika biz de suikastlar için bir seri üretim süreci başlattık. Bu yüzden şimdi bizim vicdanımız rahat fakat sonuçta çok daha fazla sayıda insan hayatını kaybetti."

2018 yılı itibariyle Harvard'da bir hukuk profesörü olan Gabriella Blum, IDF Askeri Hukuk Sözcülüğü bünyesindeydi ve sui-

kastları yasal hale getiren memorandumu kaleme alanlardan biriydi. 2017'de yaptığı bir değerlendirmede derin pişmanlıklarını ifade ediyordu: "İstisnai durumlarda yapılacak istisnai eylemlere yetki veren şeyin düzenli bir uygulama haline gelmesi beni çok kaygılandırıyor."

Hedefli öldürme seferberliğinin aynı zamanda İsrail'in dünya nezdinde daha marjinal ve gayri meşru hale gelmesine katkısı da büyük oldu. Davud bir kez daha Golyat gibi davranıyordu.

Genelkurmay Başkanı Dan Halutz, İsrail'in neden hedefli öldürme politikasını benimsediğini açıklamaya çalışıyordu: "Bu, Ortadoğu'daki temel davranış kuralıdır: Bizim çılgın olduğumuzu, sonuna kadar gitmeye hazır olduğumuzu, daha fazla aldatılmaya razı olmadığımızı anlamışlardı."

Fakat iki üst düzey figür olan Yasin ve Arafat'ın ölümü bölge üzerinde mutlak surette köklü bir etki yaratmışsa da Ami Ayalon şunları söylerken haklıydı: Liderlere karşı düzenlenen suikastların tarihin yönünü değiştirmesi muhtemeldi ancak bu yön, illa bir öncekinden daha iyi olmak zorunda değildi; barışa ulaşmak için gerekli olan zamanı da rahatlıkla uzatabilirdi.

Ortaya çıktığı gibi Arafat, Filistin halkını iyi kötü FY'nin kontrolü altında birleştirebilecek tek kişiydi. Başkan Abbas, onun vefatından sonra bu anlamda başarısız oldu ve Hamas Gazze'yi ele geçirerek orada ikinci bir Filistinli oluşum yarattı. Bu yeni oluşum İsrail için Arafat'ın hiçbir zaman teşkil etmediği kadar ciddi bir tehdit meydana getirdi.

Hamas, Gazze'nin kontrolünü ele geçirmeyi, İran'dan aldığı muazzam yardımlar sayesinde başardı. Paradoksal bir şekilde, eğer Şeyh Yasin hâlâ yaşıyor olsaydı, Hamas'ın Gazze Şeridi'nde kendi devletini kurmayı başaracağına inanmak güçtür. Yasin İran'la yapılacak herhangi bir işbirliği veya kurulacak herhangi bir bağlantıya şiddetle karşı çıkıyor, bu görüşünü de örgüte empoze ediyordu.

Şüphesiz ki Şeyh Yasin'in öldürülmesi, tüm tarihi boyunca Hamas'a indirilen en sert darbeydi, bu durum tek başına örgütün İsrail'le ateşkese varmak istemesinin en büyük nedeniydi. Fakat aynı zamanda Ortadoğu tarihinin gidişatında öngörülmeyen bir sapmaya daha yol açtı: İsrail'in en tehlikeli düşmanı İran, bölgesel bir güç olma planındaki son halkayı tamamlamış oldu.

33

RADİKAL CEPHE

Liderlik beklenmedik şekilde Beşar Esad'a geçmişti. 1970 Kasımında Suriye'nin kontrolünü eline geçirmiş olan Hafız Esad, kendisinden sonra en büyük oğlu Basel'in başa geçeceğini umuyordu ancak Basel bir trafik kazasında hayatını kaybetti. Esad'ın ikinci seçeneği, askeri bir kariyeri tercih eden en küçük oğlu Maher'di. Ancak onun da son derece hiddetli biri olduğu ortaya çıkmıştı, öfke krizleri ve aşırı patlamalar yaşıyordu. Üçüncü oğlu Majd'in ise doğuştan bir hastalığı vardı, hastalık daha sonra ölümüne yol açtı. Geriye kalan yirmi dokuz yaşındaki Beşar, Londra'da göz doktorluğu alanında lisansüstü eğitimine devam ederken, 1994 yılında Basel'in ölümüne neden olan kazadan hemen sonra babası tarafından Şam'a çağırıldı.

Beşar daima Esad'ın en zayıf oğlu olarak görülmüştü; biraz donuk ve hayalciydi, biraz da sinik gözüküyordu. Babası Beşar'ın zayıflığının farkında olabilirdi ancak ailenin iktidarının devam etmesi onun için her şeyin üzerindeydi. Esad, Beşar'ı kısa süre içinde albaylık rütbesine yükseleceği ordu saflarına gönderdi, sonrasında da deneyim kazanması için Lübnan'daki Suriye kuvvetlerinin komutanlığına atadı. Beşar, 1990'ların sonlarına gelindiğinde başkanlık için derli toplu bir görüntü çiziyordu. Hafız Esad 2000 yılının Haziran ayında hayatını kaybetti. Beşar Esad bir sonraki ay devlet başkanı seçildi.

Fakat o hassas zamanda, Esad sorunlu bir miras bırakmıştı. On yıl önce Sovyetler Birliği dağılmış, Soğuk Savaş sona ermişti ve o dönemlerde Rusya, Ortadoğu'da eskisi kadar etkili değildi. Küresel sahne yeniden kuruluyordu, Beşar Esad bu sahnede Suriye'ye bir yer bulmak zorundaydı.

Fakat Suriye ekonomisi hiç olmadığı kadar kötü bir durumdaydı. Devletin hazinesi boştu, ordusuysa bölgedeki en büyük ordulardan biri olmasına rağmen kısmen zamana uygun değildi ve acilen modern silahlara gereksinim duyuyordu. En önemlisi de İs-

rail, 1967'de Suriye'den ele geçirdiği Golan Tepelerini hâlâ elinde tutuyordu. Bu derin ve açık bir yaraydı, ulusal onur bu yaranın kapanmasına izin vermiyordu.

2000 yılının ortalarında Esad bir tercihle yüz yüze kaldı: Suriye'yi kalan son süper güç olan Birleşik Devletler'e ya da bölgesel bir güç olarak ortaya çıkmakta olan İran'a yaklaştırmak. Bu zor bir karar değildi. Devlet Başkanı Hafız Esad, ölümünden on yıl önce Birleşik Devletler'in Saddam Hüseyin'i Kuveyt'ten çıkarmak için kurduğu ittifaka katılmayı kabul ederek dünyayı şoke etmişti. Bunun karşılığında ekonomik menfaatler, Suriye'nin terörizme ve uyuşturucu kaçakçılığına karışmış ülkeler listesinden çıkarılması, İsrail'in Golan Tepelerinden tamamen çekilmesi gibi şeyler umut etmişti. Bunların hiçbirini elde edemedi.

Hafız Esad, ölümünden üç ay önce, Amerika'nın Suriye ve İsrail arasındaki bir barış anlaşmasına arabuluculuk yapmaya yönelik diplomatik çabalarının zirvesi çerçevesinde Başkan Bill Clinton'la Cenevre'de bir araya gelmişti. Clinton, Esad'a Başbakan Ehud Barak'tan, daha önce İsrail'den asla almadığı en iyi teklifi içeren bir mesaj getirmişti: "Hiçbir Suriye askerinin ayağının Celile Denizi'ne [Taberiye Gölü'ne – ç.n.] değmemesi –yani kıyıda kalıcı bir Suriye varlığının bulunmaması– şartıyla Golan Tepelerinden tamamıyla çekilmek. Esad, Clinton'ı dinlemiş ve başlamasından kısa süre sonra zirveyi baltalamıştı.

İsrail ve Birleşik Devletler açısından bu, belki de Hafız Esad'ın yaşadığı mide rahatsızlığının ve bunamanın tetiklediği mantığa aykırı uzlaşmazlığının bir kanıtıydı. Komplo teorilerine çok düşkün olan Esad'ın gözünde ise zirve, Birleşik Devletler'in yalnızca İsrail'in uydusu olduğu, bunun aksinin söz konusu olmadığı ve kendisinin Birleşik Devletler'le kurduğu bağlantı sayesinde Golan Tepelerinin tamamını veya diğer önemli kazanımları asla elde edemeyeceği yönünde bir başka kanıt niteliğindeydi.

Ve İsrail zayıflamış gözüküyordu.

Ehud Barak 2000 yılının Mayıs ayında koşulsuz bir şekilde Lübnan'dan çekildi; bu, Esad'ın bakış açısına göre küçük düşürücü bir yenilgiydi. Ona göre bu, gerilla savaşının etkili bir şekilde kullanılmasının bölgedeki en büyük askeri gücü dahi teslim olmaya zorlayacağının kanıtıydı.

Hafız Esad, oğlu Beşar'a işgal altındaki Golan Tepelerini geri almasını tembih etmişti. Ama aynı zamanda ona İsrail'le burun buruna yapılacak bir askeri çatışmadan kaçınmasını tavsiye ediyordu, Suriye neredeyse kesin olarak bu durumdan zararlı çıkardı. Fakat İran'ın, başta Hizbullah gelmek üzere Yahudilere karşı asimetrik bir savaş yürüten vekil terör grupları zaten vardı. Bu durumda Esad, radikallerin İsrail'i taviz vermeye zorlayacak kirli bir savaş yürütmesine izin vermenin daha iyi olacağını düşündü. Cihatçılar kendi kanlarını akıtmaya bu kadar hevesliyken neden Suriyelilerin kanı aksındı ki?

Esad bu doğrultuda Hizbullah ve örgütün Tahran'daki patronlarıyla olan bağlantısını güvenlik doktrininin asli unsuru haline getirdi. Suriye ve İran karşılıklı olarak bir dizi savuma, silah tedariki ve silah geliştirme anlaşmaları yaptı. Tahran, ordusunu yeniden inşa etmesi için Esad'a bir buçuk milyar dolar verdi.

Üst düzey teokratik İranlıların çoğu Esad'ı ve Alevi mezheptaşlarını kâfir, kutsal geleneğe ihanet etmiş, Allah'ı rencide etmiş imansızlar olarak görüyordu. Öte yandan Suriye'nin güçlü bir ordusu, İsrail'le bir sınırı ve Tahran'dan daha çok uluslararası itibarı vardı.

Ayrıca İran hükümetinin kendi sorunları da vardı. Devlet ciddi bir ekonomik krizin sancısı içindeydi, Acem toplumu içinde derin bir çatlak ve Ayetullahlara yönelik artan bir öfke vardı. Kuzey Kore ve Irak'la birlikte İran, dünyadaki en yalnız ve dışlanmış ülkeler arasındaydı. Başkan Bush, 2002 Haziranında yaptığı Ulusa Sesleniş konuşmasında bu üç ülkeyi "şer ekseni" olarak tanımlayacaktı. Sonrasında ise Amerikan yönetimi, İran'a karşı yaptırımlarını sıkılaştırdı.

Bush Suriye'yi "şer eksenine" dahil etmemişti çünkü Amerikalılar hâlâ, kısmen birçok Batı ülkesiyle –özellikle de Fransa ve Almanya'yla– dostça ilişkileri olmasından dolayı Suriye'nin Batı'nın yanına çekilebileceğini düşünüyordu. Yirmi birinci yüzyılın ilk on yılında NSA [ABD Ulusal Güvenlik Ajansı – ç.n.] ve CIA şefliği yapmış olan Michael Hayden, "Irak'ta bize karşı savaşan teröristlere karşı onunla [Esad'la] işbirliği yapmaya çalıştık" diyor ve böyle umutların kısa süre içinde suya düştüğünü ekliyordu.

İran'ın çıkarlarına en çok hizmet edecek olan şey, Suriye'yle kurulacak ittifaktı. Tahran, Şam'ın çaresizce ihtiyaç duyduğu parayı ve uzun menzilli füzeler için katı yakıtlı roket motorları gibi ileri askeri teknolojiyi sunabilirdi. Bunun karşılığında Suriye, İran'a baş düşmanına doğrudan ulaşma imkânı, daha da önemlisi daha geniş bir dünya için köprü sağlayabilirdi. İran'ın ithalat ve ihracat malları Suriye deniz ve hava limanlarından geçebilir, İran'ın uluslararası plandaki yalıtılmışlığı hafifletilebilirdi.

Aynı zamanda İran, Suriye'nin geniş boyutlu askeri ve istihbarat operasyonlarını gerçekleştirdiği Lübnan'da vekil bir milis gücüne sahipti. İran, Hizbullah'ın ikmalini ve işleyişini devam ettirebilmek için hareket özgürlüğüne ihtiyaç duyuyordu ki Suriyeliler buna izin vermekle yetinmeyip yardım dahi edebilirdi.

Fakat genç Esad, sadece bir tarafı seçmenin de ötesine geçti.

Babası on yıllardır İranlıların silah sevkiyatlarını hava yoluyla Şam'a ulaştırıp oradan da kamyonlarla karadan Hizbullah'a ulaştırmalarına izin vermişti. Fakat Hafız Esad İranlılara sadece engel çıkarmamak suretiyle yardım etmiş, cihatçıların bizzat kendileriyle herhangi bir yakın bağ kurmaktan itinayla kaçınmıştı. Ancak Beşar Esad bir fırsat gördü. Hizbullah'ın İsrail'e karşı kazandığı zafer ve İsrail'i bir "örümcek ağı"na benzeten genel sekreteri Hasan Nasrallah'ın doktrini –uzaktan bakınca güçlü ama yaklaşınca zayıf– Beşar Esad üzerinde bir etki yaratmıştı.

Genç Esad cansiperane bir şekilde kaderini hem teokratlarla hem de cihatçılarla birleştirmeye karar vererek Suriye'nin tüm kaynaklarını onların hizmetine sundu. Esad, 2002'nin ilk dönemlerinden başlayarak kendi ordusunun cephaneliğini Hizbullah'a açtı, örgüte İran'ın bile sahip olmadığı Sovyet silahları ve uzun menzilli karadan karaya füzeler temin etti. Ayrıca rol model olarak gördüğü Nasrallah'a da sarayının kapılarını açtı.

Suriye'nin Hizbullah'ı güçlendirmek istemesinin aynı zamanda pratik nedenleri de vardı. Lübnan, Suriye devleti ve devletin yaptığı anlaşmalardan aldıkları komisyonların keyfini süren Esad'a bağlı generaller için ekonomik anlamda bir can simidiydi. Ancak son zamanlarda Lübnan'daki bazı kudretli kişiler ayağa kalkarak Suriye'nin ülkeden ayrılmasını talep ediyordu. Buna karşı İmad Muğniye, İranlılar ve Suriyeliler lehine bu kişileri birbiri ardına öldürme-

ye başladı. Öldürme seferberliği, Muğniye'nin adamlarının iki kez Lübnan başbakanlığı yapmış, Suriyelilerin ülkesinden gönderilmesi için dünyayı seferber etmiş, Ortadoğu'daki en önemli siyasetçi olan Refik Hariri'yi öldürmesiyle zirveye tırmandı.

İran, Hizbullah ve Suriye arasında bir çıkar ortaklığı bulunduğu ve bu üçünün birlikte çalışarak ihtiyaç duydukları anda birbirlerine yardım etmek için biçilmiş kaftan oldukları ortaya çıkmıştı. Böylece İsrail istihbarat topluluğunun "Radikal Cephe" olarak adlandırdığı bir ittifak doğmuş oldu.

Terörist bir örgüt, dışlanmış bir teokrasi ve modernize edilmiş bir ulus devlet arasındaki ittifak, genişleyen bir gerilla şebekesinin, sözde devrimcilerin ve sabıkalı haydutların alışılmadık derecede güçlü bir askeri etkiyle faaliyet yürütmelerini mümkün kılıyordu. Ülkelerin ve örgütün liderleri strateji geliştiriyor, aksi halde bir araya gelmesi mümkün olmayan Ortadoğu'nun dört bir tarafına yayılmış haldeki elemanlar için askeri malzeme sağlıyordu.

Şebekenin en yüksek operasyonel kademesinde üç kişi bulunuyordu: İran Devrim Muhafızlarından Kasım Süleymani, Hizbullah'tan İmad Muğniye ve Suriye'den General Muhammed Süleyman. Şam'da İran ve Suriye'nin himayesi altında faaliyet yürüten İslami Cihat lideri Ramazan Şallah da ittifaka dahil edilmişti, tartışmaların bazılarına davet ediliyordu.

Onların yardımcıları arasında Hizbullah'ın Ar-Ge sorumlusu Hasan el-Lakis ve Lübnan'daki Filistin İslami Cihat başkanı Mahmud el-Meczup bulunuyordu. Hamas'ın Radikal Cephe içerisinde resmi bir rolü yoktu –bir Sünni olan Şeyh Yasin Şii İranlılardan nefret ediyordu– ama Hamas'ın Filistin dışındaki lideri Halid Meşal farklı yönde düşünüyordu ve örgütün Şam'daki operasyonel komutanlarından biri olan İzzeddin el-Şeyh Halil'e cephenin diğer üyeleriyle yakın temas halinde bulunması talimatını verdi.

Bir iletişim ağı ve sevkiyat hattıyla birlikte Radikal Cephe, İsrail'e karşı yürütülen mücadele için daha fazla miktarda ve daha ölümcül yardımlar göndermeye başladı. Hizbullah Beyrut'tan Filistinli teröristleri silahlandırıp destekliyor, intihar bombalamalarında öldürülen her bir İsrailli için daha fazla para gönderiyordu. Roketler Suriye veya İran'da parçalarına ayrılıyor, kara veya deniz

yoluyla parçalar halinde gizlice Gazze Şeridi'ne sokuluyor, burada Filistin İslami Cihat savaşçıları tarafından tekrar monte ediliyordu. Meczup, aynı yolla Devrim Muhafızlarının Lübnan'daki FİC gerillalarına füze sevkiyatı yapmasını sağlıyordu. Meşal ve Şeyh Halil (belki de Yasin'in bilgisi dışında) İran'dan önemli miktarda mali yardım ve hatırı sayılır derecede teknik bilgi alıyordu; bu bilgiler Gazze'ye ulaştırılarak ev yapımı roket imalatı için yardım sağlıyordu.

Hizbullah mensubu Lakis de bu arada Güney Lübnan'da bir İsrail işgalini göğüsleyebilecek ya da bir saldırı düzenlenmesine yardım edebilecek muazzam bir sığınak ve füze silo sistemi inşa etmeye başlamıştı. Bunlar o kadar ustaca kamufle edilmişti ki İsrail istihbaratı inşa edildiklerini hiç görmemişti. İsrail aynı zamanda monte edilen ölümcül donanımların miktarının da tam olarak farkına varmamıştı. Bir değerlendirmeye göre, 2003 yılına gelindiğinde Hizbullah, daha önce hiçbir gerilla gücünün sahip olmadığı kadar büyük bir cephaneliğe sahipti.

Sınırlarda ve işgal edilmiş topraklarda düşmanlarının olması İsrail için elbette yeni bir şey değildi. Ama şimdi çevresi, İran'ın paralarıyla mali destek verilen ve İran silahlarıyla donatılan esasen tek bir koordine güçle –Lübnan'da Hizbullah, [işgal edilmiş – ç.n.] bölgelerde FİC, kuzeyde ise Suriye'yle– kuşatılmıştı.

İstihbarat elde etmek ve böylesine bir dış tehdidi göğüslemekten sorumlu İsrail teşkilatı Mossad'dı. Ancak onun çabaları da, kendisini değişen zamana adapte edemediği için etkili olmaktan çoğunlukla uzaktı. Mossad'ın cihatçı örgütlerin içine sızamaması, herkesin hücresel bir cihaza ve kriptolama yazılımına erişiminin olduğu bir dünyada teknolojik kabiliyetlerden yoksun olması ve Meşal'e yönelik beceriksizce gerçekleştirilmiş suikast girişimi başta olmak üzere birtakım ciddi operasyonel başarısızlıklar Mossad'ın yetersiz ve etkisiz hale geldiğinin göstergeleriydi. İran, Mossad'ın nüfuz etmeye çalıştığı bütün Arap devletlerinden daha sofistikeydi ve aynı zamanda Beşar Esad Suriye'de sıkı alan güvenliği tedbirlerini hayata geçiriyordu.

Mossad zaman zaman Radikal Cephe mensupları tarafından hazırlanan tehlikeli projeleri boşa düşürmeye çalışıyordu. Örneğin teşkilat, Rus askeri endüstrisi emektarlarından General Anatoly

Kuntsevich'in Suriye'ye VX sinir gazı[72] isimli ölümcül kimyasal silah üretimi konusunda yardım ettiğini öğrenmişti. Moskova, resmi protestolara kulak asmadı. Böylece Kuntsevich, 2002 Nisanında Halep'ten Moskova'ya uçtuğu sırada gizemli bir şekilde öbür dünyayı boyladı.

Fakat bu tekil bir başarıydı. Radikal Cephe'ye yönelik tutarlı, istikrarlı bir strateji söz konusu değildi ve İsrail, düşmanının çoğu planından ve eyleminden tehlikeli biçimde bihaberdi. Şin Bet ve AMAN'ın işgal edilmiş topraklardaki başarılarıyla kıyaslandığında Mossad, istihbarat topluluğunun zayıf halkası olarak görülüyordu.

Teşkilat Başbakan Şaron'u çileden çıkarıyordu. Mossad başbakanın standartlarına göre son derece uyuşuktu, geçmişteki operasyonel talihsizlikleri yüzünden risk almak konusunda son derece isteksizdi. Mossad şefi Efraim Halevy'nin yaklaşımı, daima inisiyatif alıp saldırmak isteyen Şaron'unkinin tam tersiydi. Dov Weissglass'ın ifade ettiği gibi: "İsrail'in kendisini İkinci İntifada gibi hayatı boyunca karşılaştığı en zor savaşlardan birinin içinde bulduğu bir zamanda Mossad olarak bilinen o görkemli organın adeta yok olmasının nedenini asla anlayamıyorduk. Halevy'le birlikte diplomatik yön alabildiğine geliştirilmişti. Operasyonel yön ise onun için adeta bir kör bağırsak gibiydi; gözden çıkarılabilir, gereksiz bir organ."

Bu dönem İntifada'nın zirvesine denk gelmişti, ölüm listesindeki öncelikli ve en acil hedefler Filistin terörünü cesaretlendirenlerdi.

İran'ın kontrolü altındaki Hizbullah, (Arafat'ın El Fetih'i himayesinde kurulan) Tanzim terörist grubuna para ve daha fazla intihar saldırıları için eğitim sağlamak amacıyla 1800. Birim'i kurdu. Lübnan'daki Filistin İslami Cihat örgütü de Batı Şeria ve Gazze'deki üyelerinin intihar saldırıları faaliyetlerini para, eğitim ve rehberlikle destekliyordu.

Mossad cephesinde yaşanan herhangi bir güçlü karşı inisiyatif almama durumunun yarattığı boşluğu AMAN doldurmaya çalışıyordu. AMAN şefi Aharon Zeevi-Farkash, "Mossad operasyonel

72) VX Sinir Gazı: Bir damlasının bile kişiyi dakikalar içinde öldürebildiği, sarin gazından çok daha kuvvetli, bilinen en zehirli kimyasal silahlardan biridir. (ç.n.)

bir partner değildi" diyordu. "Diğer taraftan biz AMAN'dakiler, Lübnan'daki Hizbullah'ın 1800. Birim'inin finanse etmesi ve desteğiyle Batı Şeria'da intihar saldırıları üretmek için sürekli arı gibi çalışan elli Filistinli olduğuna dikkat çekiyorduk. Durum artık kabul edilebilir olmaktan çıkmıştı." Dolayısıyla düşünce, "liderlerine bu eylemleri için ödeyecekleri bir bedel olduğunu anlatmak için bazı Hizbullah liderlerini hedef alma" yönündeydi.

AMAN'daki karşı terörizm dairesinin başında bulunan Albay Ronen Cohen, Hizbullah'ın 1800. Birim'inin elemanlarıyla birlikte İslami Cihat ve Hamas'tan da birtakım isimlerin yer aldığı (On İki Silahşörler adı verilen) bir hedef listesi hazırladı.

Listede yer alan isimlerden biri, önceleri Şin Bet ajanı olan ancak sonrasında Hizbullah'ın 1800. Birim'ine geçen Kais Obeid'di. Obeid kıdemli bir IDF yedek subayını Dubai'de tuzağa çekmeyi başarmıştı. Subay borç batağına saplanmış, Obeid ise onu ekonomik sıkıntılarından kurtaracağına söz vermişti. Subay kendi ayaklarıyla tuzağa gitmiş, ilaçla uyutulup bir sandığa yerleştirilmiş ve Dubai'deki İran büyükelçiliğinden diplomatik bir posta arabasıyla Beyrut'a gönderilmişti. Sorgulanması sırasında Hizbullah'a ve Suriyelilere önemli askeri sırları açık etmişti. Bunun sonrasında çok sayıda İsrailli Arap tanıyan ve akıcı bir şekilde İbranice konuşabilen Obeid, intihar bombacıları devşirmeye başlamıştı.

Obeid bir İsrail vatandaşıydı ve ülkenin istihbarat teşkilatları içinde dost İsraillilerin öldürülmemesini öngören yazısız bir kural vardı. Fakat intihar terörünün yarattığı korkunç tehdit altında bu kural askıya alındı. Bununla birlikte Cohen'in "Silahşörler" listesi üst düzey Hizbullah yetkilileri olan İmad Muğniye'yi ve iki yardımcısını veya Genel Sekreter Nasrallah'ı kapsamıyordu. Operasyonda yer alan kişilerden biri, "Bunun topyekûn bir savaş başlatmasından korkuyorduk" diyordu.

Zeevi-Farkash ve Cohen, operasyonu tartışmak için Şaron'la yaptıkları toplantıda, Şin Bet Batı Şeria ve Gazze'de üst düzey teröristleri ortadan kaldırmak adına mükemmel bir iş çıkarırken, hiç kimsenin İsrail sınırları dışından yardım sağlayan örgütlerin liderlerine karşı bir şey yapmadığını öne sürüyordu. Şaron'un ikna edilmeye pek de ihtiyacı yoktu. Yüzünü ekşiterek, "Ne yazık ki arkadaşlarınızdan böyle inisiyatifler gelmiyor" dedi, Mossad'ı kastederek.

İlk hedef, İsrail'in Lübnan'dan çekilmesiyle saf değiştirmiş eski bir İsrail istihbaratı ajanı, aynı zamanda İsrailli subayın kaçırılması olayında Obeid'in yardımcılarından biri olan uyuşturucu kaçakçısı Ramzi Nahara'ydı. Nahara, 6 Aralık 2002 tarihinde yeğeni Elie Issa'yla birlikte Güney Lübnan'da bulunan Ain Ebel köyündeki evlerine gidiyordu. Köyün girişinde arabalarının geçtiği sırada bir kayaya benzer şekilde kamufle edilmiş büyük bir patlayıcı madde infilak etti. İkisi de hayatını kaybetti.

Sıradaki kişi Lübnan İçişleri Bakanlığı'nda İran'ın Beyrut'taki büyükelçiliğinin şoförü olarak kayıtlı olan ancak gerçekte 1800. Birim'in bir elemanı olan Ali Hüseyin Salah'dı. 2 Ağustos 2003'te diplomatik plakalı BMW marka siyah renkli lüks bir sedanla, Beyrut'un Dahiya mahallesinde bulunan 1800. Birim karargâhındaki işine gidiyordu. Sabah saat 08.32'de aracın arka koltuğuna gizlenmiş bulunan büyük bir patlayıcı madde infilak ederek aracı ikiye böldü ve patlamanın yolda meydana getirdiği büyük çukurdan elli fit [15,2 metre – ç.n.] öteye savurdu. AMAN'ın olaya ilişkin raporunda, "Patlama Salah'ın bedenini ikiye ayırmış, ayrılan parçaların her biri ikiye ayrılan aracın parçalarından birinde kalmıştır" deniyordu.

Hizbullah, Salah'ın ölümünden sonra onun gerçek mesleğini artık gizlemiyordu; hareketin televizyon kanalı Al-Manar, "Hizbullah en iyi mücahitlerinden [kutsal savaşçılardan] birinin ölümünün yasını tutuyor" şeklinde bildirdi.

Salah'ın katledilişinin ardından 1800. Birim'in başına geçmiş olan Ghaleb Awali 12 Temmuz 2004'te Beyrut'un Haret Hreik Şii mahallesinde bulunan evinden çıktı. Mercedes'ine binerek kontak anahtarını çevirdi. Saniyeler sonra araç havaya uçtu. Ağır bir şekilde yaralanmıştı, hastaneye yetiştirildi ancak hastaneye ulaştığında ölmüş olduğu söylendi.

Lübnan'da ilk ve son kez ortaya çıkan yeni bir grup suikastı üstlendi. Kendilerini Cünd el Şam ("Levant Askerleri") olarak adlandıran Sünni grup açıklamasında, "İhanet sembollerinden biri olan Şii Ghaleb Awali'yi infaz ettik" ifadelerine yer verdi.

Bunun bir kasıtlı yanlış bilgi numarası olduğundan ve suikastın arkasında İsrail'in bulunduğundan Hizbullah'ın kuşkusu yoktu. Hasan Nasrallah, Awali için düzenlenen muhteşem cenaze törenin-

de merhumun, Filistin mücadelesini desteklemeye adanmış özel bir birime ait olduğunu belirtti. Nasrallah, Awali'nin yeşil bir Hizbullah bayrağına sarılı tabutunun başında "O, Filistin'e giden yolumuzda şehit olmuştur, Siyonist oluşumla çatışmada Kudüs için ve El Aksa için şehit olmuştur" sözlerini sarf etti. AMAN komutanı Zeevi-Farkash'ı suikasttan sorumlu olmakla suçladı.

Şaron, Zeevi-Farkash'ın çabalarını takdir etmekle birlikte Radikal Cephe'yi göğüsleyebilmek için daha fazlasının gerektiğinin ve Mossad'da radikal bir değişime ihtiyaç olduğunun farkındaydı.

Şaron, Halevy'nin değiştirilmesini istedi, bunun üzerine aralarında eski Mossad'lıların ve IDF generallerinin de bulunduğu çeşitli isimler önerildi. Ama aslında Şaron'un aklında sadece bir kişi vardı: Orduda kendi emri altında çalışmış iyi bir dost olan Meir Dagan. Dagan sert ve agresifti, bu yönleriyle tam olarak Radikal Cephe'ye karşı mücadele etmek için Şaron'un ihtiyaç duyduğu kişiydi.

Dagan IDF'den 1995'te ayrılmış, ardından başbakanlık bürosundaki Karşı-Terörizm Dairesi'nin başına getirilmişti. Bu sıfatla, düşmanın mali kaynaklarını kurutmayı hedefleyen Mızrak isimli gizli bir organ kurdu. "Baş düşmanımıza karşı seferberliğimizin ayrılmaz bir parçası olması gereken ekonomik savaşa büyük bir önem atfediyordum" diyordu Dagan.

Mızrak'ın incelemeleri, İsrail'in bir bölümü yurtdışındaki varlıklı Müslümanlardan gelmekte olan Hamas kaynaklarını elinde bulunduran tüm örgütleri yasadışı ilan etmesine neden oldu. (Mızrak, FBI ve onun Avrupa ülkelerindeki muadillerinin de aynı şeyi yapmaları konusunda ısrar etti ancak bu 9/11'den önceydi ve kulak asan olmadı.) Dagan ve Halevy'nin tarzları arasındaki zıtlık bir toplantı sırasında kendini belli ediyordu. Mossad, İran'dan Hamas'a gönderilen paranın Zürih merkezli bir Avrupa bankası kanalıyla iletildiğini gösteren bilgiler sunmuştu.

"Sorun değil" dedi Dagan. "Yakalım."

"Neyi yakalım?"

"Bankayı tabii ki" diye yanıt verdi Dagan. "Adresi var bizde, değil mi?"

Toplantıya katılanlar meselenin nakit para olmadığını, SWIFT yoluyla yapılan elektronik transfer olduğunu, dolayısıyla da herhangi bir başka yerde bunun yedeklenebileceğini anlattılar.

"Ne olmuş?" dedi Dagan. "Yine de yakalım. Banka yöneticileri bunun meşru bir para olmadığını biliyorlar. Bir zararı olmaz."

Dagan sonunda danışmanlarının tavsiyelerine uyarak bankanın yakılmasını emretmedi. Ama genel anlamda bu, Şaron'un istediği yaklaşımdı: Başbakanın bazı yardımcılarına söylediği gibi "dişlerinin arasında hançer olan bir Mossad şefi."

Fakat bu, Dagan'ın düşmanla geniş ölçekli bir çatışmaya girmek konusunda istekli olduğu anlamına gelmiyordu. Tersine, İsrail'in bölgedeki tüm devletlerle genel bir askeri çatışmaya, tam anlamıyla kazanmasının imkânsız olduğu bir çatışmaya girişmekten kaçınması gerektiğini savunmaya devam ediyordu.

Dagan, Mossad'daki yeni astlarına şu öğüdü verirdi: "İsrail savunma kuruluşunun işi, odaklanmış bir şekilde düşmana saldırmak için gizli araçlar kullanmak suretiyle bir sonraki savaşı olabildiğince geciktirmektir."

Dagan 2002'nin Eylül ayında Mossad'ın başına getirildi. Hemen ardından Şaron kendisine İran'ın nükleer programının engellenmesi için yürütülen gizli girişimlerin sorumluluğunu verdi. İran 1990'ların sonlarından başlayarak olabildiğince hızlı şekilde bir nükleer silah kabiliyetine erişmek için yaptığı planlara devasa kaynaklar harcamıştı, bununla ilgili olarak bulduğu her yerden ekipman ve uzman satın alıyordu. Her iki adam da [Şaron ve Dagan – ç.n.] nükleer bir İran'ı İsrail'in varlığına yönelik bir tehdit olarak görüyordu.

Dagan'a, Ayetullahların bir atom bombası yapmalarını engellediği sürece istediği her şeyin –para, personel, sınırsız kaynaklar– verileceği söylendi. O da bunların hepsini alarak işe koyuldu.

Weissglass, "Şaron onu göreve getirmekte haklıydı" diyordu. "Meir geldi ve harikalar yaratmaya başladı."

Dagan, Mossad'ın ana binasındaki yeni bürosuna taşındı; büroya dedesinin katledilmeden dakikalar önce diz çökmüş halde çevresini saran Alman askerlerine dehşetle baktığı fotoğrafını astı. Dagan, Mossad elemanlarını göreve göndermeden önce onlara, "Bu

fotoğrafa bakın" derdi. "Bunun tekrar yaşanmamasını garantiye almak için ben ve biz –Mossad erkekleri ve kadınları– buradayız."

Dagan Mossad'ı dağıtıp kendisine uygun şekilde yeniden bir araya getirmeye karar vermişti. İlk başta hızla Mossad'ın istihbarat toplama amacına odaklandı. İstihbarat iş olsun diye kataloglanıp faydasız bir kütüphaneye dizilmek için toplanmazdı. Dagan doğrudan düşmana karşı kullanılabilecek istihbarat istiyordu. Çabucak önleyici ve koruyucu operasyonları, sabotajları, pusuları, hedefli öldürmeleri ve suikastları beraberinde getirecek bilgiler istiyordu. Yeni direktör yönetimindeki Mossad savaşçı bir teşkilat olacaktı.

"Arik'e [Şaron'a] örgütte köklü bir değişiklik yapılması gerektiğini düşündüğümü söyledim" diyordu Dagan. "Ama onu şu konuda da uyardım: 'Bedel ödemeye hazır olup olmadığına karar vermelisin. Gazeteciler sürekli benim, senin ve Mossad'ın tepesinde olacak. Kolay olmayacak. Bedel ödemeye hazır mısın?' Buna hazır olduğunu söyledi. Arik insanlara nasıl arka çıkılacağını biliyordu."

Dagan gizli operasyonlar için onay almak amacıyla Şaron'la sık sık özel görüşmeler yapıyordu. Eski bir üst düzey Mossad yetkilisi ruh halini şöyle tarif ediyordu: "O günler histeri günleriydi. Dagan sabahın köründe gelir, hava kararana kadar herkesi kendilerinden beklenenleri yapmadıkları için durmadan azarlar, işe yaramaz olduklarını söylerdi."

Dagan'ın düşüncesine göre, ajan devşirip harekete geçirmekten sorumlu olan Kesişme biriminin elemanlarını "düzeltmek" özellikle önemliydi. Onun gözünde bu, "Mossad'ın gerçek kalbiydi." "Her operasyonun altında, nasıl bir araya getirirseniz getirin HUMINT [insan kaynaklı istihbarat – ç.n.] yatar."

Kesişme'nin ana personeli "toplama görevlileri" *(katsa)* denilen, ajanları devşirerek harekete geçiren ajan yöneticileriydi. Bu kişiler manipülasyon konusunda becerikli, yetkin profesyonellerdi.

Fakat Dagan'a göre toplama görevlileri bizzat Mossad'ın kendisini de manipüle ediyorlardı. Dagan koltuğa oturduktan sonra karşılaştığı Kesişme birimini, kendisini ve Mossad'ı başarılı olduğu konusunda ikna etmek adına "kendini kandıran ve yalanlarla besleyen tam anlamıyla bir aldatma sistemi" olarak tarif ediyordu. "Yıllar boyu ne istedilerse yaptılar. Bir nükleer tesis yakınlarındaki bir ofiste çaycılık yapan bir adam buluyorlar, İran atom projesinin içinde

adamları olduğunu söylüyorlar. Tasmalarından yakalanıp kıçlarına bir tekme atılması gerekiyordu."

Dagan, Kesişme'deki prosedürleri değiştirerek tüm ajanların güvenilir kaynaklar olduklarının kanıtlanması için yalan makinesi testinden geçirilmelerini istedi. Kesişme'nin toplama görevlileri, ajanlarını yalan testinden geçirmeye şiddetle karşı çıktılar. "Bu onlara güven eksikliği duyduğumuzun ifadesidir; incinecekler ve bir daha bizimle çalışmak istemeyeceklerdir."

Direktör, bu itirazları sert bir şekilde reddetti. Aralarından birine, "Geri zekâlı mısın sen?" diye sordu. "Adam ülkesine ihanet ediyor, kendisi için değerli olan ne varsa ona ihanet ediyor. Sense para için yalan testinden geçmeye gönüllü olmayacağını söylüyorsun, öyle mi?"

Dagan yalan testine direnmenin aslında Kesişme personelinin "foyalarının açığa çıkmasından" kaçınmak adına bir girişim olduğunu çünkü onların güvenilmez ajanlar devşirdiklerini söylüyordu. Mossad'ın dünya çapındaki yüzlerce ajan yöneticisiyle sürekli görüşmeler yapmak için çaba sarf ediyordu: "Mossad direktörünü hiç görmemiş olan ajan yöneticisi, direktörü üç ayda bir görüyor; direktör kendisiyle sadece teorik düzeyde değil, yaptığı operasyonlar düzeyinde de ilgileniyor ve kendisine nerelerde başarılı olduğunu, neden başarısız olduğunu soruyor. Bu, adamın patronlarının daha sonra bana yönelik göz boyama durumunu ciddi şekilde engelliyordu."

Dagan, Mossad'ı etkili bir savaş temeline oturtunca aynı zamanda görevini de daralttı. Teşkilatın yalnızca iki büyük hedefi olduğunu ilan etti. Bunlardan biri nükleer silaha sahip olma girişiminde bulunan tüm ülkeler, özellikle de İran'ın nükleer projesiydi. Ekipman ve hammadde ithalatının önü kesilerek geciktirilecek, durdurulacak, faaliyette olan tesislere ciddi sabotajlar düzenlenecek ve nükleer bilim insanları taciz edilecek, vazgeçirilecek, gerekirse öldürülecekti.

İkinci hedefse Radikal Cephe'ydi. İran veya Suriye'yle bir topyekûn savaş için planlar söz konusu değildi ancak Mossad, Hizbullah'a, Hamas'a ve FİC'e silah aktarılan ikmal hattını kesebilirdi. Aynı zamanda bireysel teröristlerin peşine düşebilir, Suriyeli generaller olsalar dahi Radikal Cephe'nin üst düzey figürlerini yok edebilirlerdi.

Şaron'un emirleriyle AMAN şefi Zeevi-Farkash, askeri istihbarat işleyişinin Mossad'la tam anlamıyla işbirliği yapmasını, tüm istihbaratın paylaşılacağı ortak bir "istihbarat havuzu" oluşturulmasını kabul etti; bu, Mossad'ın pratik kaynaklarının devasa ölçüde genişlemesi anlamına geliyordu.

Dagan, bu muazzam örgütler arası çabayı koordine etmesi ve Mossad'ın yüzlerce operasyonuna öncülük etmesi için teşkilatın operasyonel birimi Gökkuşağı'nın komutanı Tamir Pardo'yu görevlendirdi. Geçmişte Sayeret Matkal subayı olan Pardo, Entebbe rehine operasyonu sırasında bir kurşunla vurulan Yonatan Netanyahu'nun yanı başında bulunmuştu. Pardo, stratejik vizyonu ve bastırılmaz inisiyatifiyle cesur bir operasyon adamıydı. Dagan onu yardımcısı olarak atadı.

Pardo, Mayıs 2003'te Dagan'ın ve Mossad'ın üst düzey komutasının önüne, İran nükleer projesini engellemek için dört aylık bir çabanın ürünü olan çok gizli bir plan getirdi. Pardo, "Başlangıçtaki varsayım, İran gibi zengin kaynaklara sahip, teknolojik bakımdan ileri, bir atom bombasına sahip olmak isteyen bir ülkenin eninde sonunda bunu başaracağı yönünde" diyerek söze başladı. "Bir başka ifadeyle projenin acilen durdurulması, sadece İran'daki siyasi kademenin fikir değiştirmesi veya kimliğinin değişmesi sonucu gerçekleşebilir."

Odada bazı uğultular ve mırıltılar duyulmaya başlandı ama Pardo devam etti: "Bu durumda İsrail'in üç seçeneği var. Birincisi: İran'ı ele geçirmek. İkincisi: İran'da bir rejim değişikliği meydana getirmek. Üçüncüsü: [İran'daki –ç.n.] siyasi kademeyi nükleer projeye devam etmeleri halinde ödeyecekleri bedelin projeyi durdurmaları durumunda elde edecekleri kazançtan çok daha büyük olduğuna ikna etmek."

Birinci ve ikinci seçenekler gerçekçi olmadığı için geriye sadece üçüncü seçenek kalıyordu: Ayetullahlar üzerinde tamamen vazgeçmeye karar verecekleri derecede yoğun bir baskı yaratacak açık ve gizli eylemlere girişmek. Dagan özetle, "Aynı zamanda yaptıkları işin değmeyeceği kanaatine varana kadar, bomba elde etmelerini tekrar tekrar geciktirecek bir dizi araç kullanmalıyız, böylece kırılma noktası yaşayacak ve silahı elde edemeyeceklerdir."

Dagan'ın bunun nasıl gerçekleştirileceğine ilişkin cüretkâr bir düşüncesi vardı: İsrail'in dostlarından, hatta görünüşteki düşman-

larından yardım istemek. Ortadoğu'daki birçok ülkenin resmi anlamda İsrail karşıtı olmasına rağmen özel ilişkilerde daha uyumlu ve nesnel olduklarını biliyordu. "Bizimle birçok Arap ülkesinin çıkarları büyük ölçüde örtüşüyor" diyordu. Bu ülkelerin çoğunun –Ürdün, Mısır, Suudi Arabistan, Körfez emirlikleri, Fas ve diğerlerinin– çıkarı, bırakalım ağır şekilde silahlandırılmış vekil milis güçlerini, radikal Şii devrimcilerle veya onların Şam'daki müttefikleriyle dahi uyuşmuyordu. Bu Arap ülkeleri çoğunlukla nükleer silahı olan bir İran düşüncesinden korkuyordu; bu korku belki de İsrail'in yaşadığı korkudan daha fazlaydı.

Operasyonel bir bakış açısıyla değerlendirildiğinde, bu ülkelerin istihbarat teşkilatları Mossad'a göre birtakım avantajlara sahipti: Bu teşkilatların elemanları dili mükemmel derecede iyi konuşan Araplardı, İsrail'e düşman ülkelerle diplomatik ilişkileri vardı (bazen en azından yüzeysel olarak da olsa fazlasıyla iyi ilişkiler) ve bu ülkelere nispeten engelle karşılaşmaksızın seyahat edebiliyorlardı. Birçok durumda Arapların iç iktidar mücadelelerinden dolayı yıllardır Suriye'de, İran'da ve Lübnan'da zaten casus bulunduruyorlardı.

Dagan, Mossad'a yabancı istihbarat organlarıyla gizli irtibatları geliştirme emri verdi. İsrail'in gelecek yıllardaki üstün başarılarının çoğu –Lübnan ve Suriye'deki teröristlerin teşhis edilmesi, izlenmesi ve onlara karşı saldırı düzenlenmesi; İran büyükelçiliklerinin dünyanın dört bir tarafına terörist hücreler göndermesiyle ilgili istihbarat; Ayetullahların nükleer projesiyle ilgili bilgiler– bu işbirliğinin bir sonucuydu. Bu ülkeler bir yandan İsrail'i Birleşmiş Milletler'de kınarken bir yandan da Yahudi devletiyle en gizli görevlerde işbirliği yapıyorlardı.

Dagan'ın gerçekleştirdiği reformlar önce keskin bir muhalefeti, ardından da çok sayıda kıdemli Mossad yetkilisinin istifasını beraberinde getirmişti. Mossad kapalı, ağzı sıkı, fanatik düzeyde kendisini sırlarını saklamaya adamış bir örgüttür; yöntemlerin ve kaynakların yabancı teşkilatlara, özellikle de Arap olanlara ifşa edilmesini gerektirebilecek herhangi bir işbirliği, kutsal şeylere karşı saygısızlık gibi değerlendiriliyordu. Ama Dagan'a göre bu tamamen saçmalıktı, entelektüel ve operasyonel gerileme için sadece bir bahaneydi.

"Onların yanıldığını, meseleleri bizim gibi gören diğer faktörlerle [Ortadoğu'daki istihbarat teşkilatlarıyla] işbirliği yapılmasına karşı

çıkmanın ahmaklık olduğunu düşünüyordum" diyordu. "Mossad'ın amaçlarına ulaşabilmesi için hangi kaynakla, hangi müttefikle olursa olsun harekete geçmesi gerekiyordu. Onlara saçmalamayı kesmelerini söyledim, diğer istihbarat teşkilatlarıyla iş yapabilmek için mavi-beyaz tüm varlıklarımızı bir araya toplayalım, dedim. Kendimizi ya da kaynaklarımızı tehlikeye sokmayacak her şeyi takas edebileceğimize karar verdim, aksi takdirde hiç kimse bizi ciddiye almazdı.

Mossad'a geldiğim zaman üç yüz kişi ayrıldı, bu büyük bir göçtü[73]" diyordu Dagan. "Laf aramızda bazılarının ayrılmasına memnun olmuştum."

Dagan, çok daha fazla operasyona yönelik gereklilik ışığında aynı zamanda, Mossad'ın uzun bir süredir, bazıları on yıllardır yürürlükte bulunan operasyonel güvenlik protokollerinin bir kısmını kaldırdı. Göreve gelmeden önce bir operasyon için eğer yeteri kadar pasaport, kredi kartı, güvenli iletişim araçları mevcut değilse, riske girmemek için operasyona son veriliyordu. Bu güvenlik protokolleri nedeniyle çok sayıda operasyon iptal edilmişti.

Dagan yönetiminde bu tür operasyonlar iptal edilmiyordu. Mossad direktörünün bürosundaki birçok tartışmaya katılmış olan bir kişi şöyle söylüyordu: "Belgelerin güvenlik konusunda yetersiz olduğunu ve detaylı bir incelemeye dayanamayacağını söyleyen pasaport biriminin başındaki kişiyi yanına çağırır ve ona, bir sonraki sabaha kadar masasına hazır halde beş pasaport daha koymadığı takdirde oraya istifa mektubunu koyması gerekeceğini söylerdi."

Dagan olguları kabul ediyor ancak endişeleri dikkate almıyordu. "Safsata. Çok fazla kazarsanız daima boka ulaşırsınız. Bunlar tamamen *meises* ["yalanlar" sözcüğünün Yidişçesi], iş yapmamak için bahaneler."

Dagan, sadece tutarlı bir şekilde ve gizli, diplomatik, mali diğer önlemleri de içeren büyük bir cephanenin bir parçası olarak kullanıldığı takdirde, hedefli öldürmelerin önemli ve gerekli bir silah olduğuna inanıyordu.

Herhangi bir tekil öldürme düşman tarafından istisnai, bir kereye mahsus bir talihsizlik olarak rasyonalize edilebilir, hatta

73) Dagan burada Mossad'dan ayrılma anlamında "exodus" kelimesini kullanarak Yahudilerin Mısır'dan çıkışına gönderme yapmaktadır. (ç.n.)

arasıra yapılan suikastlar şartların sonucu olarak, tedbirsizliğin ve dikkatsizliğin ölümcül sonucu olarak görüldüğü için önemsenmeyebilirdi. Hedefli öldürmelerin stratejik açıdan etkili olabilmesi için süregelen bir tehlike haline gelmesi gerekiyordu.

"Tek tük yapılan suikastlar beş para etmez" diyordu Dagan. "Üst düzey operasyonel elemanların ortadan kaldırılması, kalıcı ve süregelen bir politika olarak liderlik kademesine yapılan saldırılar çok iyi şeylerdir. 'Liderlik' derken tabii en geniş anlamda söylüyorum. Ben her zaman bir numarayı mı öldürmeyi tercih ederdim? İlla böyle olacak diye bir şey yok. İşleri gerçekten yürüten, sahada en baskın etkiye sahip en üst kademeye bakarım."

AMAN ve Mossad negatif muamele için Radikal Cephe mensuplarından adayların bir listesini çıkardı. Problem şuydu ki bunların hepsi hedef diye adlandırılan ülkelerdeydi ve Mossad bir kural olarak böyle operasyonlar gerçekleştirmiyordu. Fakat Dagan bu kuralı da değiştirmeye karar verdi.

"Mossad'a geldiğimde hedef ülkelerde operasyonel kabiliyetler söz konusu değildi" diyordu Dagan. Bunu düzeltmek için ilkönce Mossad'a, şüphe çekildiği takdirde elemanların uzun süreli sorgulamalara dayanabilmelerini sağlayacak dokümantasyon sistemi (pasaportlar, kılıf hikâyeler vb.) yaptırdı.

Dagan aynı zamanda uzun süreden beri süren yalnızca mavi beyaz suikastlar yani sadece kendi personelinin katıldığı suikastlar gerçekleştirme politikasını da tersyüz etti. Gazze ve Lübnan'daki askeri görevi sırasında içinde yer aldığı sayısız tasfiye operasyonlarından edindiği deneyimlere dayalı olarak vekiller kullanmayı tercih ediyordu. "Ölen ve ruhuna [yaratıcısına] kavuşan böyle bir ajanın veya vekilin tabutu başında ağlamaya hazırım. İnanın bana onun başında gerçek gözyaşları dökerim. Ama aynı zamanda kendi [İsrailli/Yahudi] elemanlarımın ölümlerini görmektense onların ölümlerini görmeyi tercih ederim."

Dagan bir taraftan da Mossad'ı teknolojisini yenilemeye zorluyordu. Kişisel olarak o dünyayı çok bilmiyordu ama bunun elzem bir şey olduğunu ve Mossad'ın diğer ülkelerin istihbarat teşkilatlarından, hatta İsrail'deki diğer teşkilatlardan çok geride kaldığını biliyordu. Sahadaki ajanların ihtiyaçlarını anlayan kıdemli bir operasyonel görevli olan "N."yi teknoloji dairesinin başına atadı.

Yapılan değişiklikler kısa sürede etkisini göstermeye başladı. Dagan teşkilat için artık operasyonlara başlama zamanının geldiğini düşünüyordu; artık yurtdışında gerçekleştirilecek tüm hedefli öldürmelerin kendi idaresi altında yapılacağını ve yardımcısı Tamir Pardo tarafından yürütüleceğini belirtti.

AMAN bu plana karşı çıktı; Mossad'la AMAN'dan Aharon Zeevi-Farkash ile Ronen Cohen arasında şiddetli bir tartışma baş gösterdi. Son tahlilde kararı Şaron verdi: Suriye Dagan'ın sorumluluğuna verildi, Lübnan'da gerçekleştirilecek saldırılar ise AMAN'ın otoritesi altında kalmaya devam edecekti.

İsrail bu gizli bürokratik sürece paralel olarak, düşmanın bürokratik yapısına ilişkin rahatsız edici bir değişikliği de gün yüzüne çıkarmıştı. 2004 yılının Mart ayında yapılan Şeyh Yasin suikastı, Yasin'in İran'la ilişkiler üzerine getirdiği tüm kısıtlamaları fiilen ortadan kaldırmıştı. Şin Bet'ten İzak Ilan, "Yasin yok edildiği an Hamas'ın çekim merkezi İsrail kontrolündeki topraklardan Suriye ve Lübnan'daki liderliğe geçmiş, Halid Meşal örgütteki güçlü adam haline gelmişti" diyordu.

Meşal, İzzeddin el-Şeyh Halil'in yönetimi altındaki adamlarına, İranlıları Hamas'ın kendilerinden her türlü yardımı almaya hazır olduğu konusunda bilgilendirmeleri talimatını verdi. İranlılar memnundu: Hamas'ın da tam üye olmasıyla "direniş" cephesi artık tamamlanıyordu. İranlılar Halil'in denetimi altında örgütün cephaneliğinin menzilini ve öldürücülüğünü artırma çabasıyla Gazze Şeridi'ne füze parçaları göndermeye başladılar. Devrim Muhafızlarından eğitmenler de Gazze'ye gelmişlerdi.

Halil 26 Eylül 2004'te Güney Şam'da bulunan evinin yakınlarındaki arabasına bindi. Tam oturmuştu ki cep telefonu çaldı. *"Ya, Abu Rami, hada Ramzi min Tubas"* (Ebu Rami, ben Batı Şeria'da bir köy olan Tubas'tan Remzi). "Evet" dedi Halil, "size nasıl yardım edebilirim?" Hat kesildi. Bir saniye sonra araç infilak etti ve Halil hayatını kaybetti.

Ölüm listesindeki bir sonraki kişi, Filistin İslami Cihat'ın Lübnan'daki en üst düzey elemanı Mahmud el-Meczup'tu. El Meczup, 26 Mayıs 2006 günü sabah saat 10.30'da, koruması olarak görev yapan kardeşi Nidal'le birlikte Güney Lübnan'ın liman şehri Sidon'daki FİC bürosundan ayrıldı. Nidal'in şoför kapısını açtığı sırada ka-

pıya yerleştirilmiş bir bomba civarda bekleyen bir gözcü tarafından uzaktan kumandayla patlatıldı ve iki adam da öldürüldü.

Dagan, İsrail'in sınırları dışında gerçekleştirilen hedefli öldürmelerde sorumluluk üstlenmeme politikasını takip ederek bu suikast dizisiyle ilgili, "Elbette ki bu olayların sorumluluğunu almam" diyordu. "Ama anlayış olarak eğer İsrail devleti Hamas gibi, FİC gibi, intihar terörizmi gibi tehditlerle uğraşıyorsa, Mossad'ın da elini taşın altına sokmaması düşünülemez."

1800. Birim'e, İslami Cihat'a ve Hamas'a yönelik saldırılar her ne kadar bu örgütlere ağır kayıplar verdirmişse de genel görünümü değiştirmemişti. Radikal Cephe, ciddi bir tehdit oluşturmayı sürdürüyor, hâlâ İsrail'e karşı eylemler koordine ediyordu.

İsrail kamuoyu her zaman IDF askerlerinin kaçırılmasından özellikle etkilenmiştir. Bu özel hassasiyeti çok iyi anlayan Nasrallah, adamlarına olabildiğince fazla sayıda kaçırma operasyonu gerçekleştirmelerini emrediyor, bir taraftan da cephedeki partnerlerine aynı şeyi yapmalarını tavsiye ediyordu. Bazı girişimler başarısızlıkla sonuçlanıyordu. Başarılı olanlarsa İsrail'in maneviyatına büyük zarar veriyordu.

2000 yılının Ekim ayında, Muğniye emrindeki özel bir Hizbullah birimi İsrail-Lübnan sınırında devriye gezen üç İsrail askerini kaçırdı. İsrail, kaçırılan askerlerin geri dönüşünü garantiye almak için Hizbullah'la küçük düşürücü bir mahkûm takası anlaşmasına razı oldu.

Anlaşmayla serbest bırakılan İslami Cihat mahkûmları, Gazze'ye döner dönmez korkunç bir intihar bombalaması seferberliği başlatmak suretiyle terörist faaliyetlere devam ettiler. Serbest bırakılan bu mahkûmlar, Şin Bet ve IDF'nin kendilerini öldürmesinden veya yeniden tutuklamasından önce, otuz dokuz sivilin öldürüldüğü sekiz intihar saldırısını yönetmeyi başardılar.

25 Haziran 2006'da yedi Hamas savaşçısı bir tünelden çıktı. Gazze Şeridi'ndeki bir kuyunun içinden başlayarak sınır çitlerinin altından yakınlardaki bir İsrail köyüne kadar altı ay boyunca gizli bir şekilde tünel kazmışlardı. Cüretkâr bir operasyonla bir IDF kampına sürünerek geldiler, orada iki askeri öldürdüler, bazılarını yaraladılar ve Gilad Shalit isimli askeri de kendileriyle birlikte Gazze'ye kadar

sürüklediler. Shalit'in kurşun geçirmez yeleğini de İsrail ve Gazze arasındaki sınır çitine asarak bir gözdağı mesajı gönderiyorlardı.

Şin Bet ve IDF, tutsak Shalit'in yerini bulmakta tamamen başarısız oldu. Şin Bet ve AMAN'ın Gazze içerisinde hem istihbarat toplamakta hem de operasyonlar konusunda son derece etkili olmalarına karşın, Hamas'ın İran istihbaratından aldığı rehberlik kendisini kanıtlıyordu. Shalit'in esir tutulduğu tam beş yıl boyunca İsrail'in onun nerede bulunduğuyla ilgili bir fikri olmadı.

Baskın zamanı geldiğinde ise Hamas artık hükmeden bir kuruluş olma yönünde olgunlaşmıştı: Altı ay önce İran'ın da desteğiyle siyasi kanat Filistin Yönetimi'ndeki seçimleri kazanmıştı. İsrail'in, 2003 yılında gerçekleştirilen üst düzey Hamas liderleri (Rüya Takımı) toplantısının bombalanması da dahil olmak üzere kendisini öldürmeye yönelik bir dizi girişiminden sağ kurtulmuş olan seçilmiş Başbakan İsmail Haniye, Tahran'ı ziyaret etti ve burada kendisine 250 milyon dolarlık yardım sözü verildi. O ziyaret sırasında, "İran Filistinlilerin stratejik derinliğidir" şeklinde açıklamada bulundu. "Siyonist rejimi asla tanımayacağız. Kudüs kurtarılana kadar cihada devam edeceğiz." Haniye, Gazze'ye birkaç geniş evrak çantasına paketlenmiş 35 milyon dolar nakit parayla döndü.

İsrail, askerlerinin öldürülmesine ve Shalit'in kaçırılmasına Gazze'yi ağır bir bombardımana tabi tutarak ve iki yüzden fazla Filistinliyi katlederek yanıt verdi. Aynı zamanda Batı Şeria'da baskınlar düzenledi, Hamas hükümetinin birkaç bakanını kaçırdı. Fakat örgüt gözünü bile kırpmıyordu: Bir İsrailli askere karşılık İsrail'in bin Filistinli mahkûmu serbest bırakmasını talep ediyordu.

Shalit'in ele geçirilmesinden iki hafta sonra, 12 Temmuzda, Radikal Cephe baskıyı artırdı. Hizbullah gerillaları İsrail'in kuzey sınırlarında devriye gezen iki askeri kaçırdı. İsrail için artık bu kadar saldırı fazlaydı; (felç geçiren Şaron'dan sonra göreve gelen) yeni Başbakan Ehud Olmert, yakın çevresine Hizbullah'ı tek hamlede kökten "becereceğini" söylüyordu. Arik Şaron güç kullanmak konusunda hiçbir zaman tereddüt etmemişti ancak IDF'nin kapasitesinin Hizbullah gerillalarına karşı böyle bir savaşı kazanmaya yeteceği konusunda şüpheliydi. Olmert ise Hizbullah'ın, kara askerlerinin hayatını tehlikeye atmadan hava saldırılarıyla yenilebileceğine emin olan Dan Halutz'un verdiği güvencelerden dolayı yanıltılıyordu.

Halutz, "oraya buraya Katyuşa taşıyan bir eşeği saymazsak", hava kuvvetlerine ait bombardıman uçaklarının, örgütün İsrail'e saldırı düzenleme kapasitesini felce uğratabileceğine inanıyordu.

Bu, İsrail için pahalıya mal olan ve Halutz'un askeri kariyerini bitiren ölümcül bir hataydı. Hava bombardımanı Hizbullah mevzilerine önemli zararlar vermiş olsa da örgütün sığınakları, fırlatıcı ve gizli iletişim sistemleri ayakta kaldı. İsrail, Hasan el-Lakis'in gözetiminde, İmad Muğniye'nin emirleri doğrultusunda, İran ve Suriye'den elde edilen gelişmiş ekipmanla kurulmuş, "doğa koruma alanları" olarak adlandırdığı şeylerle ilgili çok az şey biliyordu. Hizbullah roketleri Kuzey İsrail'e yağmur gibi yağmaya devam ediyordu. Sonunda 29 Temmuzda IDF, tereddütlü ve etkisiz bir kara işgaline girişti. IDF, Hizbullah'ın bazı mevzilerini imha etse de iki hafta sonra utanç verici bir şekilde çekilmesinden önce ağır kayıplar da yaşadı.

(İsrail'de İkinci Lübnan Savaşı olarak bilinen) bütün bu seferberlik, neredeyse hiçbir amacına ulaşmayan küçük düşürücü bir yenilgiydi. Ortadoğu'nun en büyük askeri gücü altı yıl içinde aynı gerilla ordusuna iki kez yenilmişti. Dagan, [Hizbullah gerillalarını kastederek – ç.n.] "Bu tıpkı Tet Saldırısı[74] sonrası Kuzey Vietnam ordusunun durumu gibiydi" diyordu. "Saldırının başarısız olmasına ve ağır darbeler almasına rağmen savaşı kazanmışlardı."

Ateşkes anlaşmasının imzalanmasının ardından, uzun yıllar içerisinde İsrail'le askeri bir çatışmada karşı karşıya gelerek onu yenen tek kişi olarak Nasrallah, Arap dünyasındaki en popüler lider haline geldi.

İsrail savaş meydanındaki başarısızlığını, başta Nasrallah olmak üzere Hizbullah liderlerinin canlarına kastederek telafi etmeye çalışıyordu. Halutz, "Eğer Nasrallah'ı öldürmeyi başarabilseydik bu, fotoğrafı değiştirirdi" diyordu. "Denedik ama başaramadık." Üç defa Nasrallah'ın bulunduğu yerle ilgili özel istihbarat bilgisi elde edildi. Birincisinde Nasrallah'ın ayrılmasından hemen sonra bir bina bombalandı. İkincisinde, bombalar gerçekten bulunduğu yeri vurdu ancak saklandığı yeraltı sığınaklarının üzerindeki güçlendirilmiş betonu delmeyi başaramadı. "Oraya inşa ettikleri şey inanılmazdı" diyordu Dagan. "Bir noktayı vuruyorsunuz ve birden sokağın so-

74) Tet Saldırısı: ABD'nin Vietnam işgali sırasında, 1968 yılının başlarında Komünist Kuzey Vietnam güçleri tarafından gerçekleştirilen ve Vietnam'daki Amerikan işgalinde sonun başlangıcı olan büyük harekât. (ç.n.)

nundaki bir delikten duman çıktığını görüyorsunuz; anlıyorsunuz ki oranın altında hiç bilmediğimiz bir tünel varmış."

Üst düzey Hizbullah yetkililerini ortadan kaldırmaya yönelik diğer çabalar da aynı şekilde sonlandı. İsrail, 20 Temmuzda cep telefonunun yerini tespit ederek Lakis'i hedef almaya çalıştı. Bir F-16 telefonun bulunduğu Beyrut'taki bir apartman dairesine füze fırlattı ancak Lakis'in telefonu orada bırakarak ayrıldığı ortaya çıktı. Oğlu öldürülmüştü. Halutz, "Bu işe [suikastlara] gerektiği kadar hazırlıklı bir şekilde yaklaşmadık" diyerek [hatayı – ç.n.] kabul ediyordu.

Haziran 2007'de, dört IDF askerini öldürüp yeni bir savaşa neden olan Hamas güçleri –seçim zaferlerine rağmen Ebu Mazen'in El Fetih üyelerinin Filistin Yönetimi'ndeki kuruluşları hâlâ kontrol etmesinin yarattığı öfkeyle– Gazze'de çok sayıda El Fetih görevlisini katlederek Şerit'in kontrolünü güç yoluyla ele geçirdi ve fiilen bağımsız bir Hamas devleti kurdu.

Durum İsrail için daha kötü olamazdı. İsrail hem kuzeyden hem de güneyden Radikal Cephe tarafından kontrol edilen, güce ve devasa bütçelere sahip devletler ve örgütlerle kuşatılmıştı; İsrail'in kendisi ise askerlerinin ele geçirilmesinden ve 2006 savaşından sonra yara almış, duraksamıştı.

Radikal Cephe'nin üst düzey komutanları Gazze'nin ele geçirilmesinden bir ay sonra düşmana karşı gelecekteki ortak faaliyetleri tartışmak üzere Şam'da gizli bir zirve düzenlediler.

Bayram havasında bir atmosfer vardı. Cephe İsrail devletinin sınırları içerisinde yeniden bir intihar saldırısı seferberliği başlatmayı başarmış; Lübnan ve Gazze Şeridi'ndeki on binlerce roket ve füze sisteminin menzili tüm İsrail topraklarını kapsar hale gelmiş; Hizbullah bir önceki yaz İsrail'in kendisini yok etme yönündeki girişimini yenilgiye uğratmış; Hamas Filistin Yönetimi'ndeki seçimden zaferle çıkarak kendi devletini inşa etmiş; İran ve Suriye'nin her biri ayrı ayrı nükleer silah üretimi yolunda önemli bir ilerleme kaydetmişti. Hepsi de durumun "direniş" ekseninin umabileceğinin en iyisi olduğu konusunda hemfikirdi.

İsrailli yetkililerse konferansı belli bir mesafeden izliyordu. Ve plan yapıyordu. Dagan bu risklerle dolu, sınırsız savaşın gölgeler içinde verilmesi gerektiğini biliyordu.

34

MAURICE'İ ÖLDÜRMEK

İbrahim Osman, Viyana Otel'deki barda hoş bir yabancının yanına oturdu. Osman orta yaşlı, saçları dökülmekte olan gözkapağı düşük bir adamdı ancak yanındaki kadın, en azından sohbet etmek için ona ilgi duyuyormuş gibi gözüküyordu. Kadın Fransızca konuşuyor, –Osman da Fransızca konuşuyordu!– Paris'ten ve köpeklerden hoşlanıyordu. Osman kadına bir içki ısmarlayarak Şam'daki evinde beslediği finolardan bahsetti.

Osman, Suriye Atom Enerjisi Komisyonu'nun direktörüydü. Kadınsa bir Mossad ajanı. İsrailliler Osman'ın ne tür sırlar sakladığını tam olarak bilmiyorlardı ancak 2007 yılının Ocak ayında Viyana'da olacaklarını öğrenmişlerdi ve burada bir operasyon yürütmek kısmen daha kolaydı. Bunu özellikle önemli bir operasyon olarak görmüyorlardı; daha çok önem atfedilen çok sayıda başka operasyonla eşzamanlı olarak gerçekleştiriliyordu.

Yine de kadın ajan barda Osman'ın köpeklerle ilgili hikâyelerine tahammül ederken Gökkuşağı elemanlarından oluşan bir ekip de odasını arıyordu. Başlangıçtaki aramalardan önemli bir şey çıkmayınca Osman'ın odada bıraktığı ağır, kilitli çantayı açmak için uğraşmaya başladılar ancak başaramadılar. Hiçbir iz bırakmadan bunu yapmak özel bir çaba gerektiriyordu, aynı zamanda bir takip ekibi de Osman'ın yorgunluk belirtileri gösterdiğini, kısa sürede odasına çıkacağını bildiriyordu.

Komutan gözlem yerini terk edip kontrolü ele almak için odaya girerken, "Giriyorum. Bana ne kadar sürem olduğunu söyle" diye fısıldadı. Osman hesabı imzalıyordu. Gözcülerden biri telsizden, "Yaklaşık dört dakikan var" dedi. Suriyeli ise yeni arkadaşına teşekkür etti ve ikili sabah konuşabileceklerini, belki denk gelebileceklerini söyleyerek ayrıldı. Osman asansöre doğru yürümeye başladı. Gözcü telsizden, "İki dakika" dedi. "Oradan ayrılın."

Odadaki Gökkuşağı ekibi çantayı henüz açmış, ne olduklarına dikkat etmeden içindeki resimlerin kopyalarını almaya başlamıştı.

Osman asansördeydi. Telsizdeki gergin ses, "Temas için bir dakika" dedi. O âna kadar her şeyin fotoğrafı çekilmiş, çanta toplanarak tekrar kilitlenmişti. "Asansör orada. Hemen çıkın."

Osman şimdi koridordaydı, otuz saniye uzakta neredeyse odasını görebilecek bir mesafedeydi. Ekip üyelerinden biri sarhoş taklidi yapıp Osman'ın üstüne bir kadeh viski dökerek oyalama numarası yapmaya hazırlanıyordu. Ama saniyeler içinde harekete geçecekken ekibin diğer üyeleri odadan çıktı ve hızla koridordaki ters yöne doğru yürüdü. Komutanın, "Çıktık. Her şey yolunda. Harekete geçmeyin" şeklindeki sakin ve kendinden emin sesi duyuldu.

Mossad ekibinin orada kopyaladığı materyaller hemen deşifre edilmedi. Birileri bunlara bakana kadar Osman'ın Viyana'daki otel odasına girilmesinin üzerinden iki hafta geçmişti.

İşte reaktörün fotoğraflarını ilk kez o zaman gördüler.

Suriye bir bomba yapmaya çalışıyordu. Aslında bomba yapmaya giden yolda büyük bir ilerleme kaydediyordu ancak bütün girişimi tam bir sır olarak saklamayı başarmıştı. Ve bu, birkaç önemli kişinin defterini dürmekle çözülebilecek bir durum değildi. Farklı türde köklü bir eylem gerekiyordu.

İşin tuhaf yanı, Beşar Esad İsrail istihbaratına büyük bir saygı besliyordu, onu aldatmak için çok çaba harcamasının nedeni buydu. Suriye'ye elektromanyetik araçlarla –telefon, cep telefonu, faks, cep telefonu mesajları, elektronik postalar– iletilen tüm mesajların İsrail istihbaratı tarafından ele geçirildiğini biliyordu. 8200. Birim'den bir görevli, "Beşar Esad; Mustafa, Muhammed'i her aradığında Moishele'nin bu görüşmeyi dinlediğinden tam olarak emindi" diyordu. "Ve bu illa da vahim bir hata olmak zorunda değildi."

Beşar Esad, riski en aza indirmek için, kendisiyle Radikal Cephe arasındaki irtibatı sağlayan kişi olan General Muhammed'e Suriye savunma kuruluşunun geriye kalanından ayrı ve bağımsız bir gölge ordu yaratmasını emretmişti. Ordu genelkurmay başkanı ve savunma bakanı da dahil olmak üzere en üst düzey yetkililere ve subaylara dahi bilgi verilmemişti. Süleyman, tüm önemli haberleşmelerin, sadece balmumuyla damgalanmış zarflara konulan ve motosikletli bir kurye şebekesiyle taşınan kâğıtlar üzerinden yapılmasını emretmişti. Elektronik çağdan bu kaçış işe yaradı. Süleyman'ın teşkilatı yıllar boyu İsrail istihbaratının gözünden tamamen uzak kaldı.

Süleyman'ın en büyük sırrı Deyrizor'un çorak arazisinde, Suriye'nin kuzeydoğusundaki Fırat kıyılarından birkaç mil uzaktaki derin bir kanyonun içinde gizliydi. Süleyman, 2001'den beri Suriye'nin İran'ın mali yardımıyla Kuzey Kore'den satın aldığı bir nükleer reaktöre ev sahipliği yapacak bir binanın inşasına nezaret ediyordu. Reaktör, Suriyelilerin bir atom bombası için plutonyum üretmelerini sağlayacaktı, Esad bunun kendisine İsrail'le stratejik anlamda bir denklik sağlayacağına inanıyordu.

Süleyman tesisi gizlemek için hiçbir çabadan kaçınmamıştı ama Osman, Süleyman'ın güvendiği ender kişilerden biriydi. Osman reaktörü biliyordu ve onunla ilgili belgeleri çantasında bırakmıştı. Ve şimdi artık İsrailliler de biliyordu.

Mossad 2007'nin Ocak ayında materyallere el attığında, Mossad direktörü Dagan, Ehud Olmert'in savunma ve strateji başdanışmanı olmak üzereydi. Olmert 2006 Temmuzunda Hizbullah'la savaşa girmeye karar verdiği zaman Dagan, Genelkurmay Başkanı Dan Halutz'un hava saldırıları yoluyla Şii milis gücünü yenilgiye uğratma planına şiddetle karşı çıkmış ve kabineye, "Lübnan'ı biliyorum, Hizbullah'ı da biliyorum; asker botları geniş ölçekli olarak karada olmaksızın [geniş ölçekli bir kara harekâtı yapılmaksızın – ç.n.] işe yaramayacak" demişti. Zaman geçtikçe Dagan'ın kaygılarına daha fazla değer verilmeye başlandı, Olmert de onun düşüncelerine daha fazla kulak asmaya başladı.

Dagan çevresindekilerin içini okuyabilen biriydi, aynı zamanda yetenekli bir halkla ilişkiler adamıydı. Casusluk ve özel operasyon dünyası tarafından esir alınmış olan Olmert'le operasyonların yalnızca en sulu eğlencelik kısımlarını paylaşıyordu. IDF'ye ve geniş çaplı topyekûn askeri seferberliklere yönelik inancını kaybettikten sonra, Radikal Cephe'ye karşı gölge savaşını yürütebilmek için istihbarat şefliği yönünü daha da güçlendiriyordu. Olmert, "Meir'e inanıyordum" diyordu. "Teşkilatının ortaya koyduğu çılgın fikirlerin onaylanması için benim desteğime ihtiyacı vardı."

Reaktörün keşfedilmesi –özellikle ABD'dekiler de dahil olmak üzere hiçbir istihbarat teşkilatının bunu bulamamış olması nedeniyle– Dagan için bir başka iftihar vesilesiydi ama bundan da ziyade ciddi bir kaygı sebebiydi. Ülkenin önemli bir düşmanının, hakkında

kesinlikle hiçbir şey bilmedikleri bir nükleer silah programının ileri bir aşamasında olduğu haberi İsrail istihbarat topluluğunda baştan sona bir çırpıda yayıldı. Olmert, "Meir bu malzemeyle [Osman'ın odasından çekilen fotoğraflarla] bana geldi" diye hatırlıyor. "Bu tıpkı bir deprem gibiydi. Bundan sonra artık her şeyin farklı olacağını anlamıştım."

Olmert hemen ardından Dagan'ı, ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Stephen Hadley ve CIA şefi Michael Hayden'ı bilgilendirmesi için görevlendirdi.

Dagan o zamana kadar, Langley'deki CIA karargâhının yedinci katına doğru giden asansöre bindiği sırada zaten samimi ve sıcak karşılanan bir misafir haline gelmişti. Dagan, Hayden'la mükemmel bir şekilde anlaştı: "O, konulara hâkim, etiyle kemiğiyle bir istihbarat görevlisiydi ve önerilerime kulak veriyordu." Buna mukabil Hayden da Dagan'ın "dosdoğru, lafını sakınmayan, dobra dobra, dürüst, gösterişsiz, samimi ve çok bilgili" olduğuna inanıyordu.

İki adam, iki ülkenin istihbarat teşkilatları arasında tarihlerindeki en üst düzey güven ilişkisini kurmuş, derin bir işbirliğine dayalı yeni bir dönem başlatmıştı. Hayden, teşkilatlar arasındaki ilişkiyi bir bütün olarak şöyle tarif ediyordu: "Biz büyüğüz, biz zenginiz, teknolojik açıdan ileriyiz ve biz evrenseliz", İsrail ise "küçük, odaklanmış, kültürel ve dilsel olarak zarifti, hedeflere yoğunlaşmıştı." Hayden hedefler sözüyle cihatçı terörizmi ve Ortadoğu ülkelerinden gelen kitle imha silahları geliştirme girişimlerini kastediyordu.

Dagan, CIA'i her ziyaret edişinde, ortak operasyonlar için bir kısmı oldukça yaratıcı olan hassas bilgiler ve öneriler getiriyordu. Ancak o nisan toplantısında deneyimli Hayden bile büyük sürprizi beklemiyordu. "Dagan oturdu, çantasını açtı ve Deyrizor'daki reaktörün fotoğraflarının renkli kopyalarını gösterdi."

Dagan uzun bir süre boyunca Hayden'a materyalden söz ederek Hayden'ın uzmanlarının İsrail'in analizlerini kendi gözleriyle görüp görmediğini sordu. Dagan aynı zamanda Mossad'ın Suriye'deki kapasitesine karşın, teşkilatının [Kuzey Kore'yle yapılan – ç.n.] nükleer anlaşmanın diğer ucunda neler olup bittiği konusunda neredeyse hiçbir bilgisi olmadığının da farkındaydı. Bu yüzden Hayden'dan getirdiği bilgiyi alarak "CIA'in Kuzey Kore hakkındaki daha geniş bilgilerinin içine yerleştirmesini" istedi.

Hayden ertesi sabah Başkan George W. Bush'la görüşmek üzere Beyaz Saray'a gitti. Kendisi ve görüşmenin diğer katılımcıları oturup başkanın gelmesini bekledikleri sırada uzun bir süredir Suriyelilerin nükleer silahlara el atmaya çalıştıklarını iddia eden Dick Cheney'ye doğru eğildi ve "Siz haklıydınız sayın başkan yardımcısı" diye fısıldadı.

Bush açık ama pratikte çelişkili iki emirle toplantıya son verdi: "Birincisi: Emin olun. İkincisi: Bu sızmamalı." Hayden, İsrail'den gelen bilgiyi etrafa yaymadan nasıl teyit edeceğini düşünerek Langley'e döndü. "Emin olmak için daha fazla insanın işin içine katılmasını istiyorsunuz ancak bu da sırrın ortaya saçılma riskini artırıyor."

CIA ve diğer ABD teşkilatları bu iki direktif arasında dengeyi sağlamaya çalışırken [Amerikalıların ifadesiyle – ç.n.] "İsrail'in reaktörle ilgili verdiği bilgiyi teyit ettirip kanıtlarla desteklemek, kendi kaynaklarımız ve yöntemlerimizle ortaya daha fazla detay çıkarmak için yoğun, aylar süren bir çaba" başlattılar. Pentagon-CIA-NSA'nın ortak ekibinin vardığı sonuçlar haziran ayında geldi; onlar da İsrailliler kadar endişeliydi. Ekip şöyle yazıyordu: "İstihbarat uzmanlarımız, tesisin gerçekten de Kuzey Kore'nin Yongbyon nükleer tesisinde, oraya uygun olarak inşa ettiği nükleer reaktörle aynı tür olduğundan emindir... Bu reaktörün barışçıl amaçlar için tasarlanmadığına inanmamız için geçerli sebeplerimiz bulunmaktadır."

Birleşik Devletler, İsrail'in güvenliğini sağlamayı taahhüt etmişti, Olmert ise bu taahhüde bağlı kalınmasını, ABD kuvvetlerinin reaktörü imha etmesini istiyordu. Bir başka konu da zamanlamaydı. İsrail'in Dimona nükleer tesisindeki uzmanların fotoğraflarda gördükleri şeylere bakılırsa Suriye tesisi tamamlanmaya çok yakındı. Bunun taş çatlasa altı ay içinde gerçekleşeceğini, tesisi bombalamak için o kadar süre boyunca beklemeleri halinde radyoaktif kirliliğe ve çevresel bir felakete yol açacağını öngörüyorlardı.

Operasyonel açıdan ABD Hava Kuvvetleri için bu nispeten kolay bir görevdi. B2 hayalet bombardıman uçaklarından oluşan bir filo, herhangi özel bir problemle karşı karşıya gelmeden tesisi yerle bir edebilirdi. Fakat CIA'in Ortadoğu uzmanları bölgeye yönelik bir Amerikan bombardıman operasyonunun tehlikelerle dolu olacağını öngörüyorlardı.

Hayden, "Onunla yaptığım en samimi görüşmelerden biriydi" şeklinde nitelediği bir görüşmede Dagan'a, "Benim analistlerim çok tutucudur" diyordu. Hayden, Esad ailesinin kendisine *Baba* filmindeki Corleone ailesini hatırlattığını söyledi. Fakat Sonny ortadan kaldırıldığında Don, onun yerine doğuştan yetenekli Michael'ı getirmişti. Basel Esad bir trafik kazasında hayatını kaybettiği zaman "Hafız", CIA'de "serial miscalculator" [sürekli yanlış hesaplar yapan kişi – ç.n.] olarak bilinen "Fredo'ya / Beşar'a razı olmuştu."

Hayden, "Esad, Lübnan'dan [2005'teki] çekilmeden sonra bir başka mahcubiyete daha dayanamazdı" diyordu. "Zayıflığından dolayı gücünü göstermek ve savaşla misilleme yapmak zorundaydı."

Dagan'ın düşüncesi bunun tam tersi yönündeydi. "Olaya Esad'ın bakış açısıyla bakmak zorundasınız" diyordu. "Öte yandan, her zaman İsrail'le bir stratejik eşitliğe ulaşmak, bu yüzden de nükleer silahlara el atmak istiyordu. Beşar Esad bir taraftan da daima bizimle doğrudan çatışmaya girmemeyi tercih etti. Üstelik, eğer bombalamadan sonra bizimle bir savaşa girseydi, bu, nükleer tesisin varlığını açığa çıkaracaktı; sonuçta altında imzası bulunan NPT'yi [Nükleer Silahların Yayılmaması Anlaşması'nı] ihlal ederek, müttefikleri Rusların bile haberinin olmadığı, bunu bilmekten de kesinlikle mutlu olmayacakları bir atom tesisi kurmuştu. Eğer gizlice saldırıp bunu bir sır gibi saklasaydık, halka duyurup onu utandırmasaydık, Esad hiçbir şey yapmazdı."

Nihai karar başkanın da katılımıyla, üst düzey gizlilik nedeniyle Beyaz Saray'ın Batı Bölümü yerine meskun bölgedeki Sarı Oval Ofis'te verildi; amaç, toplantının kamuoyuna açık başkanlık randevu kayıtlarına dahi girmemesiydi.

Sadece Başkan Yardımcı Cheney bir Amerikan saldırısından yanaydı, Birleşik Devletler'in sadece Suriye ve Kuzey Kore'ye değil, aynı zamanda İran'a da güçlü bir mesaj göndermek için bunu yapması gerektiğini iddia ediyordu.

Dışişleri Bakanı Rice, Suriye'deki reaktörün İsrail'in "varlığına yönelik bir tehdit" olduğunu kabul ediyordu ancak Birleşik Devletler'in bu işe karışması gerektiğini düşünmüyordu. Hayden ise reaktörün ileri yapım aşamasında olduğunu ancak Suriye'nin bir nükleer bomba elde etmekten hâlâ çok uzak olduğunu ifade etti.

Müslüman ülkelerdeki iki savaşta zaten bataklığa gömülmüş olan Bush, "Mike [Hayden] bana bunun yakın bir tehlike olmadığını söyledi, bu yüzden bunu yapmayacağız" sonucuna vardı.

İsrail artık sadece kendisine bel bağlayabilirdi.

Suriyelilerin ellerindeki nükleer silahlar hiç kuşku yok ki İsrail'in varlığına yönelik bir tehdit olurdu. Fakat AMAN analistleri, Hayden'ın düşüncesine katılıyor ve Olmert'i, öncesinde doğrudan bir provokasyona girişmediği sürece Suriye'ye saldırmanın Esad tarafından gösterilecek güçlü bir askeri reaksiyona yol açacağı konusunda uyarıyordu. Öte yandan Dagan, reaktör aktif hale getirilmeden bölgenin derhal bombalanmasını öneriyordu. "İsrail devleti, nükleer silah elde etmek konusunda savaş halinde olduğu bir devlete asla tolerans gösteremez" diyordu.

Dagan önemli bir kumar oynamıştı. Eğer yanılıyorsa, Suriye'yle açıktan yapılacak bir savaş muhtemelen İsrail'in zaferiyle noktalansa da binlerce kişinin canına mal olacaktı. Ancak çok büyük risklere karşın, karizması, özgüveni ve geçmişteki başarıları sayesinde galip gelen Dagan'ın fikirleri oldu.

6 Eylül Perşembe günü sabaha karşı saat 3'te çok sayıda avcı uçağı İsrail'in kuzeyinde bulunan Hayfa'ya on beş mil mesafedeki Ramat David hava kuvvetleri üssünden havalandı. Önce Akdeniz yönünde batıya doğru yol aldılar, ardından güneye doğru ilerlediler. Bu, İsrail Hava Kuvvetleri'ni gözlemleyen Arap istihbarat servislerinin alışık olduğu rutin bir üs tahliye tatbikatının bir parçasıydı. Özel bir şey yoktu. Ama bu kez tatbikatın planlayıcıları, Şam'daki radar ekranlarından bu harekât tarzını izleyen o adamların kafasını karıştırmanın peşindeydiler.

Denizin üzerinde bir yerlerde bulundukları bir sırada yedi F-15I savaş uçağından oluşan bir filo diğerlerinden ayrılarak ters yöne yani kuzeye doğru yöneldi. Mürettebat imha etmeleri gereken hedefleri ve bu hedeflerin gerçek niteliğini biliyordu. Görevlerinin ne kadar önemli olduğu havalanmalarından hemen önce komutanları tarafından kendilerine anlatılmıştı. Çok alçaktan uçarak Akdeniz kıyıları boyunca ilerlediler, Suriye hava sahasına girmeden önce Türkiye üzerinden geçtiler. Otuz millik mesafeden nükleer tesisteki üç bölgeye yirmi iki füze fırlattılar.

Suriyeliler bütünüyle gafil avlanmıştı. Hava kuvvetleri sistemleri, bölgelerin tahliye edilmesine zaman tanınmaksızın füzeler ateşleninceye kadar hiçbir şey tespit edememişti. Sadece birkaç uçaksavar füzesi, uçaklar çoktan uzaklaştıktan sonra ateşlendi.

Hemen ardından havada dolaşan Amerikan ve İsrail uyduları bölgenin tamamen imha edildiğini belgeledi. Olmert, Türkiye Başbakanı Recep Tayyip Erdoğan kanalıyla Esad'a, eğer itidalli davranırsa İsrail'in saldırıyı kamuoyuna açıklamaktan kaçınacağını belirten gizli bir mesaj gönderdi. Bu, Suriye'yi imzacılardan biri olduğu Nükleer Silahların Yayılmaması Anlaşması'nı açıktan ihlal ederken ifşa olmasının yarattığı mahcubiyetten kurtaracaktı. Öte yandan dünyanın da Suriye'nin yıllar süren ve pahalı askeri araştırma ve teknolojisine mal olan emeğinin Yahudi devleti tarafından havaya uçurulmuş olduğunu bilmesi gerekmiyordu; böyle bir durum Suriye'nin itibarını kurtarmak için bir misillemeyi neredeyse gerekli hale getirirdi. İşin içindeki herkes açısından olayı bütünüyle gizlemek daha iyi olurdu.

Ezber Bozan Operasyonu kod adı verilen operasyonun büyük kazananı, teşkilatı Suriye projesini açığa çıkarmış bulunan, CIA direktörü Hayden'ın ifadesiyle "benim analistlerim yanılırken, haklı çıkmış" olan Dagan'dı.

Olmert, Ezber Bozan'ın başarısının ardından hükümetin kesesinin ağzını iyiden iyiye açarak Mossad'ın bütçeden daha önce hiç almadığı kadar pay almasını sağladı. Üst düzey bir Mossad yetkilisi, "Mali sebeplerden dolayı ertelenen veya iptal edilen tek bir faaliyet bile yoktu. Teşkilat inanılmaz derecede gelişti. Ne istersek elde edebiliyorduk" diyordu.

Olmert, memnun bir tebessümle "Arik [Şaron] ve Rabin görevleri onaylamak konusunda benden çok daha tereddütlüydü" diyor ve ekliyordu: "Başbakanlığım döneminde üç yüz [Mossad] operasyonuna olur verdim; yalnızca bir tanesi başarısız oldu, onu da hasır altı ettik."

Mossad'ın başına geçtiği andan itibaren Dagan'ın en başta gelen önceliği, Hizbullah Genelkurmay Başkanı İmad Muğniye'nin öldürülmesiydi. Bu amaç sadece Dagan'a mahsus değildi: İsrail istihbaratı ve savunması yaklaşık otuz yıldır Muğniye'yi

öldürmeye çalışıyordu. Geçen on yıllar içerisinde İsrail'e operasyonel ve siyasi açıdan en büyük zararı Hizbullah vermişti; Dagan, Hizbullah'ın başarılarında bir adamın asıl itici güç olduğunu düşünüyordu. "Muğniye" diyordu, "genelkurmay başkanı ve savunma bakanının bir bileşimidir. [Genel Sekreter] Nasrallah siyasi lider olabilir ancak o, ne bir askeri komutan ne de Suriyeliler ve İranlılarla tüm fiili anlaşmaları gerçekleştiren kişidir. Nasrallah olsa olsa evet diyen kişidir."

Muğniye gerçekten de kırk iki ülkenin en çok arananlar listesinin üst sıralarında yer alan uluslararası bir firariydi. Düzinelerce ülke onun hakkında tutuklama kararı çıkarmış, FBI onun ele geçirilmesini sağlayacak bilgi için 25 milyon dolar ödül vaat etmişti. Muğniye 1980'lerde Lübnan'da araç bombalamalarıyla yüzlerce Amerikalıyı öldürmüş, çok sayıda ABD yetkilisini kaçırarak öldürene kadar işkenceye tabi tutmuştu. "Amerikalılar hatırlar" diyordu Dagan. "Liberal" –İsrail'de liberal sözcüğü aynı zamanda bağışlayıcı ve merhametli anlamına da gelir– "gibi gözükürler ama hiç de öyle değillerdir."

Problem, onu hiç kimsenin bulamamasıydı. Muğniye bir hayaletti. Batılı istihbarat teşkilatlarının, yerini tespit etmek için uçsuz bucaksız kaynaklar tahsis ettiğinin farkındaydı, bu yüzden kendisi de ele geçirilmekten yakasını sıyırmak için Lübnan içinde dahi sahte belgeler kullanmak, irtibatını sadece az sayıda kişiyle sınırlamak, aile üyeleri ve güvendiği yakınlarından oluşan dar bir çevre içinde bulunmak ve iletişimini güvenceye almak için aşırı tedbirlere başvurmak gibi aynı derecede uçsuz bucaksız çabalar sarf ediyordu.

Fakat 2004 yılının Temmuz ayında kıdemli bir Hizbullah komutanının Mercedes marka aracının havaya uçurulmasıyla öldürülmesi üzerine örgüt, onun anısına kendi aralarındaki toplantılarda gösterilen bir film hazırladı. Mossad filmin bir kopyasını ele geçirerek 8200. Birim ve Mossad'dan bir grup uzmana izletti. Uzmanlar, gece boyu süren bir gösterim boyunca müphem grupla ilgili daha fazla detay öğrenme umuduyla filmi inceledi.

Gece geç saatlerde Mossad karargâhının bir odasında bulunan herkesin gözünü ekrandan ayırmadığı sırada, 8200 subaylarından biri, "Bu o. Bu Maurice" diye bağırdı.

Maurice, Muğniye için kullanılan kod adıydı.

Ekrandaki fotoğraf, kahverengi vaiz cübbesi ve siyah sarığıyla, ekranında bir harita bulunan dev bir masaüstü bilgisayar ekranına bakan Hasan Nasrallah'ı gösteriyordu. Onun karşısında ise yüzü çoğunlukla gözükmeyen ama hareket ettiği sırada saniyelik kesitler halinde beliren bir adam duruyordu: Sakallı, gözlüklü, kamuflaj üniforması ve kep giyen, Nasrallah'a haritadaki farklı noktaları gösteren bir adam. İşte bu adam İmad Muğniye'ydi.

Sonunda bir şekilde ilerleme kaydetmişlerdi. İlerleyen günlerde, ajan olarak devşirmek için videografikerin izini sürmek ve hedeflerinin kullandığı masaüstü bilgisayara benzer bilgisayarlar için, bubi tuzağı kurulabilecek ve Muğniye yakınlardayken patlatılabilecek parçalar temin eden bir aracı şirket kurmak gibi çok sayıda düşünce havada uçuştu.

Dagan bunların hepsini reddetti. Mossad henüz hazır değildi. "Meraklanmayın" diyordu personele. "Onun günü gelecek."

İlerleme, AMAN'dan Aharon Zeevi-Farkash'ın ısrarı ve yenilikçiliği sayesinde geldi. 8200'ün eski komutanı, SIGINT'in düşman içerisindeki nüfuzunun derinleştirilmesi için daha fazla metot geliştirilmesi konusunda teşvikte bulunmuştu. Zeevi-Farkash'ın AMAN'ıyla Dagan'ın Mossad'ı birlikte HUGINT adında ortak bir işleyiş sistemi kurdular. Bu yeni sistem HUMINT'le SIGINT'in [İnsan kaynaklı istihbaratla teknoloji kaynaklı istihbaratın – ç.n.] bir birleşimiydi; bir başka ifadeyle bu, 8200'ün, düşmanların kendi aralarındaki mesajlarını karşılıklı olarak ele geçirme kapasitesini geliştirmek için Mossad ajanlarının kullanılmasıydı.

HUGINT geliştiricilerinden biri, bakımına ve görünümüne dikkat etmesi nedeniyle meslektaşları tarafından "Manken" olarak bilinen, (bu kitap yazıldığı sırada Mossad direktörü olan) Yossi Cohen'di. Cohen 2002 yılında, Mossad'ın ajan devşirme birimi olan Kesişme'nin özel operasyon bölümünün başına getirildi. Cohen teşkilat tarihinin en parlak ajan devşiricilerinden, Hizbullah ve İslami Devrim Muhafızları Ordusu içine sızarak onların saflarından ajan devşirmeyi başarabilen birkaç kişiden biri olarak değerlendiriliyordu. Çoğu kez Avrupalı işadamı görüntüsü altında, çok fazla sayıda ajanı kazanmak için genel kültürünü ve insan doğasına ilişkin sezgilerini kullanabiliyor, süreç içerisinde Mossad'ın HUGINT

metodolojisini mükemmelleştiriyordu. Cohen bu başarıları karşılığında, ülkenin savunmayla ilintili başarılar için verilen en yüksek madalyası olan İsrail Savunma Ödülü'yle mükâfatlandırıldı.

Dagan 2004 yılında Cohen'i Mossad'ın İran'la ilgili operasyonlarının başına getirdi. 8200, Cohen'in ajanları ve HUGINT sayesinde İran hükümetinin iletişim sisteminin bir kısmına sızmayı başararak İsrail'in, Radikal Cephe'nin komutanları arasındaki yoğun iletişim ağına daha derin bir şekilde nüfuz etmesini olanaklı kılmıştı. Bu, Muğniye hakkında daha fazla bilgiyi ortaya çıkarıyordu: Daha fazla ipucu, bilgisayar üzerinden kurulan iletişimin ve cep telefonu konuşmalarının daha fazla dinlenmesi, konuyla ilgili bir şeyler duymuş veya görmüş olan daha fazla sayıda ajan.

İsrailliler sonunda Radikal Cephe'nin en üst düzey adamlarının, toplantılarını Suriye gizli servisinin koruması altında kendilerini güvende hissettikleri Şam'da yapmayı tercih ettiklerini öğrendi. Muğniye, Hizbullah'ın 2006'daki savaşta kazandığı başarının ardından İsrail'in kendisini ve Nasrallah'ı öldürmek için çabalarını büyük ölçüde artıracağına inanıyordu. Bu yüzden genel sekreterin etrafını elit bir muhafız birliğiyle kuşatmış, onu halkın içinde gözükmemesi veya televizyonda canlı yayına çıkmaması, ayrıca zamanını elden geldiğince Beyrut'un Dahiya bölgesindeki Hizbullah'a ait yeraltı komuta sığınağında geçirmesi konusunda ikna etmişti.

Kendisi ise hem güvenlik nedenlerinden –sağlam ve profesyonel olarak değerlendirilen Suriye istihbarat teşkilatının kontrolü altındaki bir şehirde kendisini daha güvende hissediyordu– hem de yaptığı işin büyük bölümünün Suriye'nin başkentinden yürütülmesinden dolayı Beyrut'tan Şam'a geçmişti.

Süleyman'ın "gölge ordusu"nun koruması çok güçlü olsa da Dagan'ın söylediği gibi "Muğniye Şam'da hemen tedbiri elden bırakmamıştı." Sadece dar bir çevredeki insanın kendisinin Şam'a geçtiğini bilmesine izin verdi, nerede yaşadığını bilenlerin, nasıl gezdiğini ve sahte pasaportunda hangi ismin yazdığını bilenlerin sayısı ise daha da azdı.

İsrail yine de Süleyman'ın etrafındaki o dar çevreden ajan kazanmayı başardı; Dagan, "Muğniye Şam'dayken, Beyrut'ta geçirdiği zamanlara kıyasla daha fazla şey öğrenmiştik" diye anımsıyordu.

Ne var ki Şam bir hedef ülkenin başkenti, Mossad'ın faaliyet yürütmesi açısından Tahran'la birlikte en tehlikeli yerdi. Bir operas-

yon planlayıp hazırlık yapmak için Mossad elemanlarının defalarca ülkeye giriş çıkış yapmaları, hangi kılıf altında olurlarsa olsunlar detaylı bir tetkik sonucu onları deşifre edecekti. Dagan, elde edilen bilginin son derece hassas niteliğinden ötürü bu kez Arap muhbirlerin kullanılamayacağı kanaatine varmıştı.

Bu nedenle Dagan, Mossad'ın uzun süredir geçerli olan katı kuralını bir kez daha görmezden gelmeye karar verdi; suikast konusunda yardımcı olması için bir başka ülkeye yöneldi. Bizzat kendisi Hayden'dan bir başka toplantı daha rica etti.

Fakat 12333 sayılı Başkanlık Kararnamesi gereği CIA'in suikastlar yapması ve suikastları desteklemesi yasaktır. Her iki ülke de insanların öldürülmesinin izin verilebilir bir şey olduğuna inansa da yasal açıdan biraz farklı bakış açılarına sahipti. Birleşik Devletler normal koşullarda, Amerika'nın savaş halinde ya da silahlı çatışma içinde olmadığı bir ülkede birilerinin infaz edilmesi işine karışmıyordu.

CIA'in hukuk danışmanları sonunda, Muğniye'ye Suriye'de saldırmayı yasal hale getirecek bir çözüm ürettiler. Muğniye Şii milis güçlerini Amerikan personeline karşı terör saldırıları düzenlemeleri için teşvik etmek amacıyla adamlarını Suriye'den Irak'a gönderdiği için bu çözüm meşru müdafaa ilkesine dayandırıldı.

Sonrasında Başkan Bush, ancak ve ancak bunun bir sır olarak kalması, sadece Muğniye'nin öldürülmesi ve suikastın fiilen Amerikalılar tarafından yapılmaması koşuluyla Dagan'ın yardım talebini kabul etti. Başbakan Olmert'in bizzat kendisi bu konuda başkana garanti verdi. (Olaydan yıllar sonra dahi Hayden, Amerikalıların işin içinde olduğuna dair herhangi bir şey söylemeyi reddedecekti.)

Birleşik Devletler hâlâ Şam'da faal bir büyükelçilik bulunduruyor, Amerikalı işadamları nispeten serbest bir şekilde Suriye'ye giriş çıkış yapabiliyordu. İşte bu durum, NSA'nın yardımıyla birlikte CIA'e operasyon için kendi adamlarını Suriye'ye gönderme ve kendi yerel ajanlarını kullanma imkânı sağlıyordu.

Operasyonun komutanlarından biri operasyonla ilgili olarak şunları söylüyordu: "Bu operasyon, devasa, çoklu kuvvetlerle, her iki ülkenin de deli gibi olanaklarını seferber ederek gerçekleştirdiği, bildiğim kadarıyla tek bir bireyin öldürülmesi için en çok kaynak harcanan operasyondu."

Amerikalılardan sağlanan yardımlarla sonunda Muğniye'nin yeri tespit edildi. Muğniye'nin Suriyeli polis memurları ve askerler tarafından sıkı bir şekilde korunan ofis binaları, sivil giyimli muhafızlar tarafından koruma altında tutulan güvenli evler gibi çeşitli istihbarat tesislerinde sık sık Radikal Cephe'den yoldaşlarıyla bir araya geldiğini tespit ettiler. Aynı zamanda Muğniye'nin, dinlenip rahatlaması için Süleyman tarafından tahsis edilen hoş görünümlü üç yerli kadını düzenli olarak ziyaret ettiğini de ortaya çıkardılar.

Muğniye bu ziyaretleri sırasında korumalarını asla yanına almıyor, bu durum ise kontrolü altında olmayan bir yerde takip edilmesini ve düşmanın operasyonel faaliyetlerini mümkün kılıyordu. Operasyon komutanlardan biri bunu "önemli bir alan güvenlik hatası" olarak ifade ediyordu. "Sonunda, onca yılın ardından, en dikkatli adamlar bile kendilerine hiçbir şey olmayacağı yönünde güvenle dolup taşar."

Fakat bu mekânlarda yapılacak bir operasyon, İsraillilerin Amerikalılara Muğniye'den başka kimseye zarar verilmeyeceği, operasyonu fiilen gerçekleştirecek elemanlar tarafından alınması gereken devasa risklerin ağza bile alınmayacağı yönünde verdikleri sözleri tutmalarını çok güç hale getirirdi.

Mossad planlamacıları çok sayıda fikir ürettiler ancak bunların hepsi reddedildi. Tek bir gerçek olasılık vardı: Muğniye'yi bir bölgeden diğerine geçerken vurmak. Fakat yine de bir dizi ciddi zorluk söz konusuydu. Neredeyse sürekli olarak muhafızları eşliğinde, Mossad'ın önceden tahmin edemeyeceği farklı güzergâhlarda ve farklı zamanlarda seyahat ettiği için Muğniye'nin araçla veya yürüyerek bir yerlere giderken nasıl takip edilip ortadan kaldırılacağı belli değildi. Ayrıca [operasyon sonrası – ç.n.] havaalanları ve limanlar teyakkuza geçirilip kapatılmadan önce elemanların nasıl kaçacağı da belirsizliğini koruyordu.

Dagan, planları birbiri ardına reddettiği için tartışmalar aylar boyu sürdü. Sonrasında 2007 yılının Kasım ayında Mossad'ın teknoloji uzmanlarından biri olan "Fındıkkıran", uzaktan kumandayla patlatılacak bir bomba kullanılması suretiyle Muğniye'nin ortadan kaldırılacağı bir operasyon önerisiyle Dagan'ın bürosuna geldi. Görünüşe bakılırsa bu bomba yalnızca Muğniye'yi öldürecek, ikincil zararlara yol açmayacak, aynı zamanda sahadaki elemanlara olay

yerinden kaçmaları için yeteri kadar zaman tanıyacaktı. Dagan her ne kadar planın başarı şansının çok az olduğuna inansa da plana devam etme iznini vermeye hazır olduğunu söyledi.

Fındıkkıran'ın planının temel varsayımı Muğniye'yi Şam civarında izlemenin imkânsız olmasına dayanıyordu, bundan dolayı Muğniye'nin fiziksel olarak sık sık yakınında bulunan bir şeylere patlayıcı bir madde yerleştirmenin yolunu bulmaları gerekiyordu. "Mühendis" Yahya Ayyaş'ı 1995'te öldürene benzer bir cep telefonu daima bir seçenekti ancak Muğniye düzenli olarak cep telefonlarını değiştirdiği için bu seçenek reddedildi. Sürekli kullandığı şeylerden biri zamanın lüks arabalarından olan gümüş renkli Mitsubishi Pajero marka bir spor araçtı.

Mossad, Muğniye ve muhafızlarının, kurcalanıp kurcalanmadığını kontrol etmek için aracın içini ve altını sık sık incelediklerini biliyordu. Ama hiç kontrol etmedikleri bir yer vardı: Aracın arkasına monte edilmiş olan yedek lastik kapağı. Sofistike patlayıcı madde parçaları ve Muğniye'nin aracındakine tıpatıp benzeyen bir yedek lastik kapağı, Amerikalıların da yardımıyla gizlice Suriye'ye sokuldu.

Mossad, aylar süren hazırlıkların ve titiz bir takibin ardından 2008 Ocağının ilk günlerinde, Muğniye'nin metreslerinden birine yaptığı gece ziyareti sırasında park halindeki spor aracına yaklaşmayı başardı. Yedek lastiği söktüler ve kapağı, içinde bomba bulunan bir yenisiyle değiştirdiler. Aynı zamanda Şam'da bulunan Mossad elemanlarının aracın hemen yakınlarında neler olduğunu görebilmeleri için birkaç minyatür kamera ve bir de verici yerleştirdiler.

Mossad'ın patlayıcı uzmanları, bombanın tam olarak Muğniye araca girmek üzereyken infilak ettirildiği takdirde, patlamanın onu öldüreceğini vaat ediyordu. Ancak tamamen emin olmak için bombanın, aracın etraftaki araçlarla birlikte park halinde olduğu sırada patlatılmasını önerdiler; böylece patlamanın etkisiyle diğer araçlar da savrulacak ve hatırı sayılır derecede daha fazla hasar verilecekti.

Saldırı ekibi altı uzun hafta boyunca Muğniye'yi takip ederek sadece seçilmiş birkaç kişinin girmesine izin verilen, Mossad'ın diğer bölümlerinden yalıtılmış özel bir harekât merkezine rapor aktardı. Koşullar tekrar tekrar –toplamda otuz iki kez– neredeyse elverişli hale gelmiş fakat ya Muğniye'ye birileri eşlik ettiği için ya

etrafta başka insanlar bulunduğu için ya da araca çok hızlı bindiği için –bomba yalnızca Muğniye'nin aracın dışında olduğu durumda etkili olacaktı– operasyon son anda iptal edilmişti.

Mossad elemanları 12 Şubat sabahı Muğniye'yi bir başka adamla birlikte araca yaklaşırken gördü. Elemanlardan biri, "Hey, şuna bak, bu Süleymani" dedi. İslami Devrim Muhafızlarının kudretli adamı Süleymani, Muğniye'nin çok yakınında duruyor, Pajero'ya yaslanıyordu. Konuşurlarken verdikleri görüntüye bakılırsa (ses iletimi yoktu) ikilinin birbiriyle çok yakın arkadaş oldukları belliydi. İki adamın da öldürülmesi için ortaya çıkan fırsatın yarattığı heyecan tüm harekât merkezini sarmıştı. Dagan, Rosh Pina'daki evinde iki gün önce ölen annesinin yasını tutuyordu. Operasyonu yöneten Mossad yetkilisi I, yine de Dagan'ı, Dagan da ardından Başbakan Olmert'i aradı. Fakat Olmert, ilerlemelerine izin vermeyi reddetti. Birleşik Devletler başkanına verilen açık söz kesindi: Muğniye, sadece Muğniye öldürülecekti.

Muğniye, aynı gün saat 20.30 civarı, Şam'ın lüks mahallesi Kafr Sousa'daki Suriye istihbaratının en önemli karargâhlarından birine sadece birkaç yüz yarda uzaklıkta bulunan güvenli bir eve gitti. General Süleyman'ın çok sayıda yardımcısıyla ve iki Hizbullah yetkilisiyle görüşmesinin ardından saat 22.45 civarı toplantı sona ermeden ayrıldı. Bu kez yalnız başına binadan çıkıp otoparkta bulunan Pajero'suna doğru yürüdü. Kendi aracıyla onun yanına park edilmiş başka bir araç arasında olduğu esnada, tam kapıyı açacağı sırada infaz emri verildi.

Bomba patladı. Otuz yıl boyunca bir siluet olan İmad Muğniye sonunda öldürülmüştü.

Suriyeliler şoktaydı. Otuz yıl boyunca İsrail, Birleşik Devletler ve diğer kırk ülkenin askeri kaynaklarından yakayı sıyırmayı başarmış bir gerilla savaşçısı ve taktik ustası, kelimenin tam anlamıyla Suriyelilerin istihbarat karargâhının hemen aşağısında suikasta kurban gitti, hatta binanın birkaç camı tuzla buz oldu.

"Bunun Suriyelileri ne hale getirdiğini bir düşünün" diyordu Dagan. "Suriye'de en iyi korunan yerin tam kalbinde. Şam'da bile güvende olmadıklarını fark ettikleri zaman bunun Esad'ı ne hale getirdiğini, Hizbullah'ı ne hale getirdiğini bir düşünün."

"Düşmana kendi istihbaratına bütünüyle nüfuz ettiğiniz, hem örgütle hem de düşman ülkeyle ilgili her şeyi bildiğiniz hissini veriyorsunuz" diye ekliyordu.

Başkan Esad facianın büyüklüğünü fark etmişti, bu yüzden olayın bütününden elden geldiğince uzak durmak istiyordu. Nasrallah'a başsağlığı dilekleri gönderdi ancak saldırının Suriye'de yapıldığından bahsedilmemesini teklif etti. Hatta mahvedilmiş Pajero'nun da içine Muğniye'nin cesedi konularak gecenin karanlığında Beyrut'a götürülmesini dahi önerdi; böylece Muğniye'nin orada öldüğü görüntüsü verilecekti.

Nasrallah reddetti. Yoldaşını koruyamadıkları için Suriyelilere öfkeliydi. Hatta Muğniye'nin eşiyle birlikte bazı Hizbullah üyeleri yanlış bir şekilde Suriyelilerin de öldürme işinde parmağı olduğuna inanıyordu. Esad tekrar tekrar inkâr edip özür dilemek zorunda bırakıldı. Nasrallah, Beyrut'taki cenaze törenine hiçbir Suriyelinin katılmamasına ilişkin emirler tebliğ etti.

Muğniye'nin cenaze töreni şiddetli yağmur altında yapıldı. Şii cenaze alayı, tam üç yıl önce Muğniye'nin emirleriyle öldürülmüş olan sevgili liderleri Refik Hariri için yapılan bir anma törenine henüz katılmış olan Sünnilerle karşılaştı. Lübnan'da hayat işte böyledir.

Binlerce kişi Hizbullah'ın daha geniş gösterilerini gerçekleştirdiği Güney Lübnan'daki devasa hangara doluşmayı başarmıştı. On binlerce kişi ise dışarıda kalmıştı. Cenazeye katılanlar Muğniye'nin onuruyla ve son yolculuğundaki kutsallığıyla şereflenmek için tabuta ulaşmaya çalışırken tabut da platforma taşınıyordu. Hizbullah milislerinden oluşan haki üniformalar içindeki bir merasim kıtasıyla birlikte yüzlerindeki ciddiyet ve siyah cübbeleriyle örgüt liderleri tabutu platforma getirdiler. Duvarlarda ve cenazeye katılanların ellerinde Muğniye'nin son fotoğrafının bulunduğu posterler vardı; fotoğrafın ancak ve ancak şimdi, onun ölümünden sonra ortaya çıkmasına izin verilmişti. Posterin üzerinde "Büyük şehit kahraman" yazıyordu. Kalabalık acı içinde intikam çığlıkları atıyordu.

Nasrallah, merhum yoldaşının dileklerine sadık kalarak sığınağında kaldı ve cenaze töreninde gözükmedi. Muğniye için yaptığı anma konuşması hangarın içindeki ve dışındaki devasa ekranlardan kitlelere izlettirildi. Ağırbaşlı ifadelerle "hayatını şehadete adamış fakat bizzat kendisi de şehit olmak için yıllar boyu beklemiş" en iyi savaşçısını methetti.

Genel sekreterlikteki selefi Abbas Musavi'nin sadece direnişi güçlendirmiş ve İsrail'in daha fazla aşağılanmasına yol açmış olan infazından bahsetti. "İsrailliler Şeyh Abbas'ın kanının Hizbullah'a ne kazandırdığının, bize verdiği coşkun ve ruhsal vahdetin farkında değiller" dedi. "Dünya şunu bir kenara yazsın ki benim sorumluluğumda, [Muğniye'nin şehit olmasıyla] tarihsel olarak İsrail devletinin yıkılışının başlangıcına damgamızı vurmalıyız."

Kalabalık, "Emrindeyiz ey Nasrallah" diye yanıt veriyordu.

Nasrallah konuşmasını bir tehditle bitirdi. "Sınırı aştınız, Siyonistler. Eğer açık bir savaş istiyorsanız" –İsrail ve Lübnan sınırları dışındaki bir açık savaş– "o halde bu her yeri kapsayan açık bir savaş olsun."

Nasrallah ve İranlılar, Muğniye'nin görevlerini üstlenmeleri için en az dört kişi görevlendirdi. Ancak açık savaş hiçbir zaman meydana gelmedi. Muğniye'nin Pajero'suna bir bomba yerleştirilmesini sağlayan istihbarat nüfuzu, aynı zamanda İsraillilerin Hizbullah'ın planlanmış tüm saldırılarını engellemelerine de olanak sağlıyordu. Bunlardan sadece bir tanesi başarılı oldu. Bir intihar teröristi Bulgaristan'da bir otobüs dolusu İsraillinin yakınında kendisini havaya uçurarak altı kişiyi öldürdü, otuz kişiyi yaraladı.

Ölümüyle birlikte Muğniye'yle ilgili efsanelerin gerçek olduğu da kanıtlanıyordu. Dagan, "Onun operasyonel kabiliyetleri, yerine getirilen dörtlünün toplamından daha fazlaydı" diyordu. Muğniye'nin yokluğu, örgütün suikasta yanıt vermesindeki yetersizliği de özellikle gözler önüne seriyordu. Bir AMAN yetkilisi, "Eğer Muğniye kendi ölümünün intikamını almak için ortalarda olsaydı, durum muhtemelen bütünüyle farklı olurdu. Çok şükür böyle bir şey söz konusu değildi" diyordu.

General Süleyman altı aydan kısa sürede, beş yıl boyunca sır olarak saklamayı başardığı bir nükleer tesisi, on yıllar boyu ölümü atlatmış olan yakın bir sırdaşını ve müttefikini kaybetmişti. Aşağılanmış ve öfkeli bir biçimde bazılarına kimyasal savaş başlıkları takılmış olan Scud füzelerinin İsrail'e ateşlenmek üzere hazır hale getirilmesini emretti. Esad'ın agresif biçimde karşı saldırı düzenlemesini talep ediyordu.

Esad reddetti. Generalinin hiddetini anlıyordu fakat aynı zamanda İsrail'e yönelik açık bir saldırının –üstelik de kimyasal bir

saldırının– Suriye'nin çıkarlarına en iyi hizmet edecek şey olmadığının da farkındaydı. Olmert'in [ABD – ç.n.] Temsilciler Meclisi Azınlık Lideri John Boehner'la yaptığı bir görüşmede gözlemlerini aktardığı gibi, bu davranış "disiplin gerektiriyordu." "Beşar budala değil." Olmert yakın danışmanlarına şöyle söylüyordu: "Esad, hepimizin nefret etmekten hoşlandığımız adam, cevabında ılımlılık ve pragmatizm sergiliyor."

Tıpkı Esad gibi Olmert de, çoğu Esad'ın da öldürülmesi gerektiğine inanan astlarını yumuşatmak zorunda kalıyordu. Ne de olsa Esad teröristlerle ve İranlılarla birlik olmuştu. Yüksek rütbeli bir AMAN yetkilisi, "İlerici Batılı göz doktoruyla ilgili tüm hikâyelerin hüsnükuruntu olduğu ortaya çıktı" diyordu. "Burada söz konusu olan aşırı uçtaki bir lider. Ve o, babasının aksine tutarsız; tehlikeli maceralara bir eğilimi var."

Fakat Olmert bu düşünceyi reddetti. "Bir barışa ulaşılabilecek kişi tam olarak bu adam" diyordu.

Süleyman ise başka bir konuydu. "Süleyman göze çarpan örgütleme ve manevra yeteneğiyle gerçek bir pislikti" diyordu Olmert. Süleyman birçok açıdan Suriye'deki en güçlü ikinci adamdı; başkanlık sarayında Esad'ın bürosunun karşısında bir bürosu vardı. Çok gizli bir NSA notunda belirtildiği gibi "Üç ana meselede rol oynuyordu: Suriye'nin rejimle ve partiyle bağlantılı iç meseleleri; hassas askeri konular ve Lübnan'la ilgili konular ki görünüşe bakılırsa Süleyman bu yolla Hizbullah ve Lübnan siyasi arenasındaki diğerleriyle bağlantı kuruyordu."

Fakat bu kez İsrailliler, Birleşik Devletler'in işin içinde yer alma ihtimalinin söz konusu olmadığını biliyorlardı. Yüzlerce Amerikalıyı öldürmüş olan Muğniye ayrı bir şeydi. Ama egemen bir devletin üst düzey yetkilisi olan Suriyeli bir general apayrı bir şeydi. Bu sebeple İsrailliler kendi başlarına Süleyman'dan kurtulmanın bir yolunu planlamaya koyuldular.

Muğniye operasyonundan sonra Şam'daki güvenlik düzenlemeleri güçlendirilmişti, dolayısıyla orada operasyon yapmaya yönelik bütün düşünceler reddedildi. Süleyman yakın bir şekilde korunuyor ve kendisine sürekli zırhlı bir araç konvoyu eşlik ediyordu, bu yüzden bir patlayıcı madde kullanma olasılığı da reddedildi. Meir Dagan, Mossad'ın yardıma ihtiyaç duyacağı sonucuna varmış-

tı, şaşırtıcı bir şekilde IDF bu görevi üstlenmek istedi. Muğnıye'nin öldürülmesinden sonra Mossad hanesine yazılan zafer, askeri liderlerin "tetiği çeken parmağın bir Mossad elemanı değil, bir asker olması" için kendilerinin de önemli bir figürü öldürmek konusundaki arzularını körüklemişti.

Süleyman, 1 Ağustos 2008 Cuma günü öğleden sonra saat dört civarı saraydaki günlük işlerini bitirerek normalden erken bir saatte güvenlik konvoyuyla birlikte kuzeye doğru yola koyuldu. Akdeniz kıyısında, liman şehri Tartus yakınlarında inşa ettiği yazlık konutuna doğru ilerliyordu. Burası denize nazır, parlatılmış taşlardan yapılma geniş bir bahçe avlusu bulunan ferah bir villaydı. General o akşam o civardaki ileri gelenleri kendisi, eşi Rahab ve yakın danışmanlarıyla yemek yemeleri için davet etmişti. Hizmetçi personeliyle birlikte tabii ki muhafızlar da onlara eşlik ediyordu.

Grup, günbatımının deniz üzerinde yarattığı muhteşem manzara eşliğinde bir yuvarlak masa etrafında oturuyordu. Süleyman'ın eşi solunda, *chef de bureau*'su ise sağında oturuyordu. İki adam dolgun Küba purosu içiyordu.

General sandalyesinde birden önce arkaya sendeledi, sonra öne savruldu ve tabağına yüzüstü kapaklandı. Kafatası paramparça olmuş, kemik parçacıkları, beyin sıvısı ve kan bütünüyle Rahab'ın üzerine sıçramıştı. Altı kez vurulmuştu; ilk olarak göğsünden, boynundan ve alnının ortasından, sonra üç kez de sırtından. Yalnızca Süleyman vurulmuştu. Yüzü tabağa çarpmadan önce hayatını kaybetmişti.

Sahildeki iki farklı noktadan ateş etmiş olan Flotilla 13 mensubu iki keskin nişancı otuz saniye içinde çoktan lastik botlara binerek savaş gemilerine doğru yol alıyordu. Dezenformasyon kampanyasının bir parçası olarak suikastın sanki Suriye'nin bir iç meselesinden dolayı yapıldığı izlenimi vermek için sahile ucuz Suriye sigaraları bıraktılar.

Villa içerisinde saldırganların bulunması için çılgınca bir aramaya girişildiği sırada Süleyman'ın muhafız komutanı da en yakın danışmanının öldürüldüğü konusunda Esad'ı bilgilendirmek için başkanlık sarayını aradı. İki yönden altı kurşun sıkılmış ve hiç kimse suikastçıları görmemişti. Esad dinledi, bir dakika boyunca sessiz kaldı. "Olan olmuş" dedi kararlı bir şekilde. "Bu en üst düzeyde as-

keri bir sırdır. Şimdi kimseye söylemeden onu derhal gömün. Hepsi o kadar." Ceset ertesi gün büyük bir gizlilik içinde defnedildi.

NSA'nın vardığı sonuca göre, "Bu, İsrail'in meşru bir hükümet yetkilisini hedef almasının bilinen ilk örneğiydi."

Meir Dagan artık altı yıl önce devraldığından tamamen farklı bir Mossad'ın başında bulunuyordu. Dagan'ın artık çekingen, imza attığı başarısız ve baştan savma operasyonlardan dolayı cesareti kırılmış bir kuruluş olmayan Mossad'ı, Hizbullah'ın ve Süleyman'ın gölge ordusunun içine sızmış, Radikal Cephe üyeleri arasındaki silah ve gelişmiş teknoloji aktarımını sekteye uğratmış, Radikal Cephe aktivistlerini öldürmüş, hatta uzun süredir aranan İmad Muğniye'yi ortadan kaldırmıştı.

Dagan aynı zamanda İran'ın nükleer hırslarını engellemek için bir plan da geliştirmiş ve planın o zamana kadar gözle görülür biçimde başarılı olduğu kanıtlanmıştı. Bu beş aşamalı bir yaklaşımdı: Yoğun uluslararası diplomatik baskı, ekonomik yaptırımlar, İranlı azınlıkları ve muhalefet gruplarını kendi rejimlerini devirmeleri için desteklemek, nükleer program için gerçekleştirilen ekipman ve hammadde sevkiyatını kesintiye uğratmak ve son olarak da tesislere yönelik sabotajlar ve programdaki önemli kişilere yönelik hedefli öldürmeleri de kapsayan gizli operasyonlar.

Dagan'ın "realiteyi değiştirmek için yapılan bir dizi nokta atışı operasyon" şeklinde ifade ettiği bu bütüncül çabaların arkasında yatan düşünce, İran bir atom bombası inşa edene kadar ya yaptırımların İranlı liderleri projeden vazgeçmeye zorlayacak kadar derin bir ekonomik krize yol açması ya da muhalefet partilerinin iktidarı devirecek kadar güçlü hale gelmesi için projeyi mümkün olduğu kadar geciktirmekti.

Bu çabaları desteklemek adına Bush ve Olmert arasında yapılan, kaynakların ve metotların ortaya serilmesini (başbakan yardımcılarından biri bunu "karşılıklı tam striptiz" olarak ifade ediyordu) içeren yardımlaşma anlaşması çerçevesinde CIA, NSA, Mossad ve AMAN arasında sonunda dörtlü bir işbirliği anlaşması resmiyet kazandı.

Amerikan istihbarat teşkilatları ve Hazine Bakanlığı, Mossad'ın Mızrak birimiyle birlikte İran nükleer projesine zarar vermek

için kapsamlı bir ekonomik tedbir seferberliği başlattı. İki ülke ayrıca İran'ın proje için özellikle de kendisinin tek başına üretemediği araç gereç siparişlerini saptamak ve sevkiyatın yerine ulaşmasını engellemek üzere bir çaba içerisine girdi. Bu, Bush yönetiminden Barack Obama yönetimine yıllar boyu devam etti.

Fakat İranlılar inatçıydı. Mossad, 2009'un Haziran ayında ABD ve Fransız istihbaratlarıyla birlikte, İranlıların bu kez Kum şehrinde bir başka uranyum zenginleştirme tesisi daha inşa ettiklerini ortaya çıkardı. Başkan Obama üç ay sonra çarpıcı bir resmi açıklamayla İran'ı kınadı, ekonomik yaptırımlar daha da sıkı hale getirildi. Gizli bir şekilde gerçekleştirilen ortak sabotaj operasyonları da, nükleer proje için temin edilen İran araç gereçlerinde bir dizi arızaya yol açmayı başarmıştı; bilgisayarlar çalışmaz hale geldi, trafolar yandı, santrifüjler doğru düzgün çalışmadı. Amerikalılar ile İsrailliler tarafından ortak şekilde İran'a karşı gerçekleştirilen ve "Olimpiyat Oyunları" adı verilen en büyük ve en önemli operasyonda, aralarından biri Stuxnet olarak bilinen bilgisayar virüsleri, nükleer projedeki uranyum zenginleştirme düzeneğine ciddi şekilde zarar verdi.

Dagan'ın planının son parçası olan bilim insanlarına yönelik hedefli öldürmeler bizzat Mossad tarafından gerçekleştirildi çünkü Dagan, Birleşik Devletler'in bu operasyonlarda yer almayı kabul etmeyeceğinin farkındaydı. Mossad, ortadan kaldırılacak hedefler olarak, büyük çoğunluğu silahlar için ateşleyici aygıt geliştirmekten sorumlu "silahlar grubu" mensubu olan on beş önemli bilim insanının yer aldığı bir liste belirledi.

14 Ocak 2007 tarihinde, İsfahan uranyum tesisinde çalışan kırk dört yaşındaki nükleer bilim insanı Dr. Ardeşir Hüseyinpur esrarengiz koşullar altında hayatını kaybetti. Ölümüne ilişkin resmi açıklamada "bir gaz sızıntısı sonrası" oksijensiz kalarak boğulduğu belirtiliyordu ancak İran istihbaratı, Hüseyinpur'un Mossad kurbanı olduğuna emindi.

Mesud Alimuhammedi, 12 Ocak 2010 günü sabah saat 8.10'da varlıklı insanların yaşadığı Kuzey Tahran'daki bir mahallede bulunan evinden çıkarak arabasına doğru yürüdü. 1992'de Şerif Teknoloji Üniversitesi'nde temel parçacık fiziği dalında doktora yapmış, bu üniversitenin kıdemli bir hocası olmuştu. Sonrasında ise en üst düzey bilim insanlarından biri haline geldiği nükleer projeye katıl-

mıştı. Aracının kapısını açtığı sırada yakınlara park edilmiş bubi tuzaklı bir motosiklet infilak ederek Alimuhammedi'yi öldürdü.

Bilim insanlarının –egemen bir ülkenin devlet makamlarında çalışan ve hiçbir surette terörizme bulaşmamış insanların– katledilmesi Mossad'da aynı zamanda bir iç tartışmayı da beraberinde getirmişti. Dagan'ın bürosundaki operasyonel onay toplantılarından birinde, direktör yardımcısı Tamir Pardo'nun altında çalışan bir istihbarat yetkilisi ayağa kalkarak babasının İsrail nükleer programındaki en önemli bilim insanlarından biri olduğunu söyledi. "Buradaki yaygın düşünceden yola çıkarsak" dedi, "benim babam da ortadan kaldırılacak meşru bir hedef haline geliyor. Bana göre bu ne ahlaki ne de yasaldır." Fakat bu yöndeki tüm itirazlar reddedildi.

İranlılarsa birilerinin bilim insanlarını öldürdüğünü kendi cephelerinden fark etmişler ve onları, özellikle de projenin arkasındaki beyin olarak değerlendirilen, silahlar grubu şefi Muhsin Fakrizade'yi daha sıkı korumaya başlamışlardı. İranlılar bilim insanlarının evlerinin çevresine polis dolu araçlar gönderdi; bu durum bilim insanlarının hayatını kâbusa çeviriyor, kendilerini ve ailelerini endişeye sürüklüyordu.

Başarılı operasyonlar serisi, İsrail'in ön ayak olmadığı ancak büyük faydalarından yararlanmaya koyulduğu ilave bir etki daha yaratmıştı: Radikal Cephe'nin her bir üyesi artık İsrail'in kendi saflarına sızmış olduğundan korkuyordu, bu yüzden sızıntının kaynağını tespit etmek ve personelini Mossad'a karşı korumak için muazzam çabalara girişmeye başlamışlardı. İranlılar aynı zamanda nükleer proje için karaborsadan –çok büyük miktarlarda paralar karşılığında– aldığı tüm ekipman ve materyallerin virüslü olma ihtimali konusunda da paranoyak hale gelmişlerdi, aldıkları her bir parçayı tekrar tekrar kontrol ediyorlardı. Bu çabalar nükleer projenin diğer safhalarını büyük oranda yavaşlatıyor, hatta bazılarını durma noktasına getiriyordu.

Dagan'ın Mossad'ı, tarihsel olarak ya korkulan ya da hayranlık duyulan ama asla göz ardı edilmeyen teşkilat, efsanevi Mossad kimliğine bir kez daha kavuşmuştu. Personel, orada görev yapmaktan gurur duyuyordu. Dagan teşkilata bir atılganlık kazandırmıştı; eğer bu atılganlık bu kadar eksiksiz ve son derece etkili olmasaydı, teşkilat altı boş kabadayılığa devam edecekti.

35

ETKİLEYİCİ TAKTİKSEL BAŞARI, FECİ STRATEJİK HATA

Mahmud el-Mabhuh akşam saat 20.30'dan hemen önce, otele gelip giden çok sayıdaki konuklardan biri olarak Al-Bustan Rotana Hotel'in lobisine girdi. Tüm gelip gidenler gibi o da girişin üzerindeki kapalı devre kameraya yakalanmıştı. Saçları siyahtı, alnı hafifçe açılmıştı ve kalın, siyah bir bıyığı vardı. Siyah bir gömlek ve kendisine biraz büyük gelen bir mont giyiyordu. Genellikle çok sıcak olan Dubai'de o gece hava nispeten soğuktu.

Dubai'de altı saatten az bir süredir bulunmasına karşın, Gazze'deki Hamas adına özel gözetleme ekipmanlarının satın alınması için gereken çeşitli uluslararası finansal işlemlerin gerçekleştirilmesi konusunda kendisine yardımcı olan bir bankacıyla çoktan görüşmüştü. Aynı zamanda aşırı uçtaki İslami örgüte yapılacak iki büyük silah sevkiyatını koordine etmek için gelmiş bulunan, İran Devrim Muhafızlarından düzenli olarak irtibat kurduğu kişiyle de görüşmüştü.

El Mabhuh Dubai'de çok iş yapmıştı. 19 Ocak 2010'da küçük şehir devletine uçtuğu zaman bu, bir yıldan biraz az bir süre içerisindeki beşinci ziyaretiydi. Üzerinde sahte bir isim ve sahte bir meslek yazılı olan bir Filistin pasaportuyla seyahat ediyordu; emirlik, Filistin Yönetimi tarafından verilen belgeleri geçerli kabul eden birkaç yerden biriydi. Aslında Mabhuh üst düzey bir Hamas elemanıydı ve on yıllardır bu niteliğini sürdürüyordu: Yirmi yıl önce iki İsrail askerini kaçırıp katletmiş, yakın zamanda da selefi İzzeddin el-Şeyh Halil'in Şam'da Mossad tarafından ortadan kaldırılmasının ardından kendisine Hamas cephanesinin depolanma görevi verilmişti.

El Mabhuh'un bir iki adım arkasında kendisini asansöre kadar takip eden cep telefonlu bir adam vardı. Adam telefonundan, "Şimdi geliyorum" diye seslendi. El Mabhuh duymuş olabilirdi ancak umursuyor gibi gözükmüyordu. Dubai'de bir arkadaşına yolda olduğunu söyleyen bir turist için sıra dışı bir durum söz konusu değildi.

El Mabhuh doğası gereği son derece tedbirli bir adamdı. İsrailllilerin kendisini öldürmek istediklerini biliyordu. Bir önceki yaz Al Jazeera'ye verdiği bir röportajda, "Tetikte olmalısınız" diyordu. "Ve bana, elhamdülillah, 'tilki' derler çünkü ben arkamdan neler döndüğünü hissederim, şu duvarın arkasında bile neler döndüğünü hissederim. Elhamdülillah, oldukça gelişmiş bir güvenlik hissim vardır. Ama biz yürüdüğümüz yolun bedelini biliyoruz, bu konuda bir sıkıntımız yok. İnşallah bana da şehitler gibi ölmek nasip olur."

Asansör ikinci katta durdu. El Mabhuh asansörden dışarı adım attı. Telefonlu adam üst katlara çıkmak üzere asansörde kaldı. Kesinlikle bir turist.

El Mabhuh sola dönerek 230 numaralı odasına doğru yürüdü. Koridor boştu. Alışkanlık gereği kapının çerçevesinde ve kilit mekanizmasında çentik, sıyrık veya daha önce kurcalandığına ilişkin herhangi bir emare olup olmadığını kontrol etti. Bir şey yoktu.

Odaya girerek arkasından kapıyı kapattı.

Bir ses duydu ve ne olduğuna bakmak için döndü.

Artık çok geçti.

Mahmud el-Mabhuh'a yönelik suikast planı, İsrail askeri istihbaratının El Mabhuh tarafından kullanılan e-posta sunucusunu hackleyerek kendisinin Şam'dan Dubai'ye 19 Ocak tarihli bir uçuş rezervasyonu yaptırdığını öğrenmesi sonrası, dört gün önce yani 15 Ocakta, Meir Dagan'ın bürosunun yanındaki geniş konferans salonunda alelacele düzenlenen bir toplantı sırasında onaylanmıştı.

O toplantıda, aralarında Mossad'ın istihbarat, teknoloji ve lojistik kanatlarının temsilcilerinin de bulunduğu uzun bir masanın etrafına oturmuş yaklaşık on beş kişi vardı. Toplantıda Dagan'dan sonraki en önemli kişi Kaserya şefi "Holiday"di. Kel ve tıknaz bir adam olan Holiday, Plazma Ekran Operasyonu'nun komutasını bizzat üstlendi.

El Mabhuh uzun süredir İsrail'in ölüm listesinde yer alıyordu. Bir yıl önce Gazze Şeridi sınırındaki durum o kadar kötüye gitmişti ki İsrail, 27 Aralık 2008'de Hamas'ın İsrail topluluklarına Kassam ve Katyuşa füzeleri yağdırmasını engellemek için geniş ölçekli bir saldırı olan Kurşun Dökme Operasyonu'nu başlatmıştı. Hamas, el

Mabhuh'un silah temin ve sevkiyat ağıyla birlikte İran Devrim Muhafızlarından aldığı yardım sayesinde Gazze Şeridi'nden bol miktarda ağır silah ateşlemeyi başarmıştı.

İsrail'in Hamas'la ilgili istihbaratı son yıllarda muazzam derecede gelişmiş, operasyon hava kuvvetlerinin "Alıcı Kuş" kod adı verilen ve Hamas'ın roketlerinin saklandığı silolar üzerine gerçekleştirilen büyük bir hava bombardımanıyla başlamıştı. Mossad, El Mabhuh'un yönettiği ağın, Hamas'ın silah depolarını ikmal ettiğini öğrenmişti. Silahlar İran'dan Kızıl Deniz'deki Sudan Limanı'na sevk ediliyor, Mısır ve Sina üzerinden, Mısır sınır muhafızları ve devriyelerinden kaçınmak için kullanılan çeşitli tüneller vasıtasıyla Gazze Şeridi'ne gizlice sokuluyordu. Mossad deniz üzerinde sevkiyatı ve kamyonların ne zaman Sudan Limanı'ndan çıktığını izliyordu. 2009 yılının Ocak ayında, İsrail Hava Kuvvetleri dört uzun erimli baskın gerçekleştirerek konvoyları ve onlara eşlik eden kişileri imha etmişti.

Dagan, "Bu tür faaliyetler İran'dan Hamas'a doğru yapılan kaçakçılık güzergâhına çok zarar verdi" diyordu. "Bu tabii nihai bir etki değildi, tam bir zafer için yeterli değildi ama kaçakçılığı önemli ölçüde azaltıyordu."

Fakat birtakım nedenlerden ötürü El Mabhuh o gün kamyonlarla birlikte gitmemiş, bunun yerine Sudan'dan başka bir güzergâh kullanarak ayrılmıştı. Dagan bu durumun üstesinden gelmek için Olmert'ten El Mabhuh'a yönelik bir negatif muamele operasyonu için onay istemiş ve almıştı. Benjamin Netanyahu 2009 yılında Olmert'ten görevi devraldığında onayı yenilemişti.

Dubai, El Mabhuh'u öldürmek için en uygun yerdi. Mabhuh'un zamanını geçirdiği diğer yerlerde –Tahran, Şam, Sudan ve Çin'de– etkili gizli servisler vardı ve bu yerler bir Mossad saldırı ekibi için daha fazla sorun teşkil ediyordu. Öte yandan Dubai turist ve yabancı işadamı kaynıyordu, Mossad buradaki yürütme ve istihbarat güçlerinin çok daha zayıf olduğuna inanıyordu. Dubai yine de bir hedef ülkeydi, resmi olarak İsrail'e düşmandı ancak ona bakılırsa Mossad Şam'ın göbeğinde bir adamı, bizzat kendi villasında Suriyeli bir generali öldürmüştü. Bunlarla kıyaslandığında turistik Dubai'deki bir Hamas elemanı nispeten daha kolay bir hedef olurdu.

Operasyon için yine de küçük timlere ayrılmış büyük bir ekip gerekiyordu. Bu ekip bir taraftan hedef Dubai'ye geldiğinde onu

tespit edip takip altında tutacak, diğer taraftan da otel odasındaki fiili saldırıyı, El Mabhuh'un doğal yollardan ölmüş gibi gözükmesini garantiye alacak şekilde başlatarak gerçekleştirecekti. Sonrasındaysa, cinayetten bir şekilde şüphelenilmesi ihtimaline karşı ekibin tüm delilleri yok ederek ceset bulunmadan önce ülkeyi terk etmesi gerekecekti.

Herkes El Mabhuh'un bu çabaya ve riske değecek kadar önemli biri olduğunu düşünmüyordu. Hatta bazıları Dagan'a, El Mabhuh'un bir negatif muamele için gereken temel koşulları sağlamadığını söylüyordu. Mossad'daki herkes El Mabhuh'un ölmeyi hak ettiğini kabul ediyordu ancak hedef bir ülkede operasyon gerçekleştirmek için onun aynı zamanda İsrail açısından ciddi bir tehdit olması, ortadan kaldırılmasınınsa düşmanın dengesinde yıkıcı bir etki yaratması gerekiyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse El Mabhuh her iki kritere de uymuyordu. Fakat daha önceki tüm başarılarının ardından Dagan ve diğer Mossad yetkilileri o kadar büyük bir özgüvenle dolmuşlardı ki yine de operasyona devam ettiler.

Kaserya elemanlarından oluşan bir ekip ilkönce öldürmek için değil ama hareketlerini gözlemlemek, onun aradıkları adam olduğundan emin olmak için El Mabhuh'u 2009'da Dubai'de takip etmişlerdi. Plazma Ekran ekibi dört ay sonra, kasım ayında bu kez onu ortadan kaldırmak için Dubai'ye tekrar gitti. El Mabhuh'un kaldığı otel odasına götürülen bir içeceğe zehir kattılar ancak ya dozu yanlış ayarladıkları için ya da El Mabhuh yeteri kadar içmediği için adam sadece bayıldı. Kendine gelmesiyle ziyaretini kısa keserek Şam'a döndü; buradaki bir doktor bayılmasını mononükleoz [öpücük – ç.n.] hastalığına bağladı. El Mabhuh bu teşhisi kabul etti ve canına kastedildiğine ilişkin herhangi bir şüphe duymadı.

Olayların bu şekilde beklenmedik yönde gelişmesi, Mossad içinde bir hüsran yaratmıştı. İnsanlar ve kaynaklar riske atılmış ancak iş hâlâ bitirilememişti. Holiday, bu kez hiçbir hata olmaması konusunda ısrarcıydı: Saldırı ekibi El Mabhuh'un öldüğünü kendi gözleriyle görmeden Dubai'den ayrılmayacaktı.

Meir Dagan'ın bürosunun yanında yapılan 15 Ocak toplantısında bir itiraz yükseldi. Belge departmanı tüm ekip için inandırıcı yeni sahte pasaportlar hazırlamak konusunda sıkıntı yaşayacaktı. Dubai'ye gidenlerin sayısı iki düzineyi geçiyordu ve bunlardan ba-

zıları taş çatlasa altı ay içinde aynı ülkeye aynı kimliklerle ve kılıf hikâyelerle üçüncü kez giriyordu. Mossad'ın Halevy yönetimindeki daha çekingen günlerinde sadece bu sebepten dolayı operasyon iptal edilirdi. Fakat Dagan ve Holiday, risk almaya karar verdiler. Ekibi mevcut belgelerle göndereceklerdi.

Holiday, herhangi bir sorun çıkacağını düşünmüyordu. Onun düşüncesine göre cesedin bulunması şüphe uyandırabilir ve bir soruşturma yürütülebilirdi ama bu, ancak ekip İsrail'e döndükten uzun zaman sonra olurdu. Polisin üzerinde çalışacağı hiçbir delil bırakılmayacaktı. Mossad'ın sırrı açığa çıkmayacaktı. Hiç kimse yakalanmayacaktı. Olan biten çabucak unutulacaktı.

Dagan başyardımcısına nihai kararı emretti: "Plazma Ekran'ın icrası için yetki verilmiştir." Dagan, toplantıya katılanlar ayrılırken içinden, "Ve hepinizin yolu açık olsun" diye ekliyordu.

Plazma Ekran ekibinin ilk üç mensubu 18 Ocak sabahı saat 06.45'te Dubai'ye indi. Daha sonraki on dokuz saat içerisinde ekibin geri kalanı –ekiptekilerin toplam sayısı en az yirmi yediyi bulmuştu– Zürih, Roma, Paris ve Frankfurt'tan kalkan uçaklarla geldi. On ikisi Britanya, altısı İrlanda, dördü Fransa, dördü Avustralya, biri de Alman pasaportu taşıyordu. Bu pasaportların hepsi gerçekti ama hiçbiri kullanan kişilere ait değildi. Bazıları sahiplerinden, çifte vatandaş olan İsrail sakinlerinden alınmış, bazıları sahte kimlik kullanılarak elde edilmiş, bazıları çalınmış, geriye kalanlarsa ölmüş kişilere ait olan pasaportlardı.

19 Ocak günü sabaha karşı saat 02.09'da "Gail Folliard" ve "Kevin Daveron" indi. Bu kişiler operasyonun temel unsurları olacaktı; ileri komuta merkezini, iletişim personelini, korumaları ve gözcüleri kontrol edeceklerdi. Cumeyra Oteli'nde ayrı ayrı odalar için kayıt yaptırdılar. Her ikisi de peşin ödeme yaptı, oysa diğer ekip üyelerinin çoğu, CEO'su eski bir IDF komando birliği elemanı olan Payoneer isimli bir şirket tarafından verilmiş hesap kartını kullanıyordu.

Resepsiyon görevlisi Sri Rahayu paraları alarak Folliard'a 1102, Daveron'a 3308 numaralı odaları verdi. Folliard uyumadan önce oda servisinden hafif bir yemek sipariş etmişti. Daveron ise mini barından alkolsüz bir içecek aldı.

Görev komutanı "Peter Elvinger", Folliard ve Daveron'dan yirmi bir dakika sonra bir Fransız pasaportuyla havalimanına indi. Pasaport kontrolünü geçtikten sonra takip edilme ihtimaline karşı (İbranicesi *maslul* olan) bir manevra yaparak terminal kapısından çıktı, üç dakika bekledi, sonra geriye döndü ve havalimanına arabayla daha erken gelmiş olan diğer ekip üyeleriyle önceden belirlenmiş bir görüşme yapmak için tekrar içeri girdi. Standart bir uygulama olarak bir saldırı ekibinin bütün üyeleri sık sık kıyafet değiştirerek ve peruk, takma bıyık gibi imaj değişiklikleriyle *maslul* manevrasını sürekli yaparlar.

Elvinger ve görüştüğü kişi, komuta oteline gitmek üzere bir taksiye binmeden önce bir dakikadan az bir süre konuştular.

Öğle sonrasının ilk saatlerine gelindiğinde tüm ekip gergin bir şekilde El Mabhuh'un gelmesini bekliyordu. Saat üçte inmesi bekleniyordu ama istihbaratta yine de boşluklar vardı. Plazma Ekran ekibi El Mabhuh'un nerede kalacağını, ne zaman ve nerede görüşmeler yapacağını veya bir yerden diğerine nasıl gideceğini bilmiyordu. Tüm şehre yayılamayacak olan ekip onu kaybedebilirdi ve ona nasıl yeterince yaklaşılacağını önceden planlamak mümkün değildi. Eski bir eleman, "Bu, nasıl ve ne zaman öldürüleceğini hedefin kendisinin belirlediği türden bir saldırı" diyordu.

Ekibin bazı üyeleri El Mabhuh'un daha önceki ziyaretlerinde kaldığı üç otele konuşlanmıştı. Bir başka takip ekibi havalimanındaydı, telefonda gevezelik ediyorlarmış gibi bir görüntü vererek zaman geçiriyorlardı. Personelin geriye kalan yedi kişisiyse Elvinger'le birlikte bir başka otelde kalmış bekliyordu.

El Mabhuh 15.35'te geldi. Bir ekip Al-Bustan Oteli'ne giderken peşine takıldı ve diğer otelde bulunan elemanlara bir mesaj gönderilerek bulundukları yerden ayrılmakta serbest oldukları söylendi. Ekip yoğun bir şekilde cep telefonu kullanıyordu ancak numaraları arasındaki doğrudan bir bağlantıdan kaçınmak için Avusturya'daki bir numarayı arıyorlardı; buraya önceden yerleştirilmiş basit bir santral, aramayı ya Dubai'deki bir başka telefona ya da İsrail'deki komuta merkezine aktarıyordu.

Al-Bustan Rotana'nın lobisinde hazır bulunan ekip üyeleri tenis kıyafetleri giyiyor, raketler taşıyorlardı ama nedense yanlarında genelde [raketlerle – ç.n.] birlikte taşınan kılıflar yoktu. El Mabhuh

odasının anahtarını alınca, ikisi onun peşinden asansöre girdi. İkinci katta asansörden indiğinde dikkat çekmeyecek bir mesafeden El Mabhuh'u takip ederek 230 numaralı odada kaldığını not ettiler. İkili lobiye dönmeden aralarından biri, Avusturya üzerinden gerçekleşen bir cep telefonu görüşmesi vasıtasıyla bunu bildirdi.

Elvinger, El Mabhuh'un oda numarasını öğrenince iki telefon görüşmesi yaptı. Birincisi bir oda rezervasyonu yapmak üzere Al-Bustan Rotana'yla yapılan görüşmeydi. 230 numaralı odanın bulunduğu koridorun tam karşısındaki 237 numaralı odayı istedi. Sonrasında bir havayolu şirketini arayarak Katar üzerinden Münih'e uçacak olan bir uçakta bir kişilik yer ayırttı.

Öğleden sonra saat dörtten kısa bir süre sonra El Mabhuh otelden ayrıldı. Kendisini takip eden ekip, El Mabhuh'un kendi *maslul* manevrasını uygulayarak koruyucu tedbirler aldığını fark etti. Bunu yapmak için geçerli bir nedeni vardı: Hamas'taki neredeyse tüm yoldaşları 1980'lerin sonlarından itibaren doğal olmayan yollarla hayatlarını kaybetmişlerdi. Ancak hareketleri basit ve sıradandı, dolayısıyla ekip onu takip etmekte hiç de zorluk çekmedi.

Kevin Daveron, Al-Bustan'ın lobisinde Elvinger'ı bekliyordu. Elvinger saat 16.25'te geldi, tek kelime etmeden Daveron'a bir evrak çantası verdi ve kayıt masasına gitti. Güvenlik kamerası net bir şekilde kırmızı kaplı Avrupa Birliği pasaportunu görebiliyordu. 237 numaralı odaya kayıt yaptırdıktan sonra yine tek kelime etmeden anahtarı Daveron'a vererek evrak çantası olmaksızın otelden ayrıldı.

İki saat sonra otele ikili gruplar halinde dört adam geldi. Hepsi yüzlerini kapatan beysbol şapkaları giyiyordu. İki büyük çanta taşıyorlardı. Onlardan üçü Kaserya'nın "cellatları"ydı. Dördüncü kişi ise bir kilit açma uzmanıydı. Doğruca asansöre yönelerek 237 numaralı odaya gittiler. Bundan bir saat sonra, saat 19.37'de, lobideki gözetleme ekibinin nöbeti sona erdi ve dört yeni gözle değiştirildiler; sahte tenis oyuncuları, ilk gelişlerinden dört saat sonra nihayet lobiden ayrılıyordu.

El Mabhuh'un peşine takılmış olan ekip, saat onda kendisinin otele dönmekte olduğunu bildirdi. Çilingir 230 numaralı odanın kapısının kilidi üzerinde çalışırken Daveron ve Folliard koridorda göz-

cülük yapıyordu. Düşünce, Mossad maymuncuğunun kapıya zarar vermeden açabileceği ama aynı zamanda asıl anahtarın işlevini de bozmayacak şekilde kilidi yeniden programlamaktı. Bir turist asansörden indi fakat Daveron turisti hemen masum, dikkat dağıtıcı bir sohbetin içine çekti. Turist hiçbir şey görmedi, ekip içeri girdi.

Ve beklemeye koyuldular.

El Mabhuh koridora geri kaçmaya çalıştı. Ama iki çift güçlü kol onu sıkıca kavrıyordu. Üçüncü bir adam bir eliyle ağzını kapatırken diğer eliyle El Mabhuh'un boynuna cildi zedelemeden ilaç enjekte etmek için ultrason dalgaları kullanan bir cihazla bastırıyordu. Cihazın içinde, diğer ilaçlarla birlikte ameliyatlarda kullanılan, ticari olarak Scoline adıyla bilinen bir anestetik olan Suksamentonyum Klorür bulunuyordu. Bu madde tek başına inmeye sebep olur ve soluk almada kullanılan kasların çalışmasını durdurduğu için kişiyi nefes alamaz hale getirir.

Adamlar, El Mabhuh'un çırpınışları sona erinceye kadar onu sıkıca kavramaya devam ettiler. İnme tüm bedenine yayılırken onu yere yatırdılar. El Mabhuh tamamen uyanıktı, net bir şekilde düşünüyor, her şeyi görüyor, duyuyordu. Sadece hareket edemiyordu. Ağzının kenarlarında köpükler oluşmuştu. İnliyordu.

Üç yabancı serinkanlılıkla ona bakıyor, her ihtimale karşı hafifçe de olsa kollarını tutmaya devam ediyordu.

İşte bu, El Mabhuh'un gördüğü son şey oldu.

Cellatlar, bu kez gerçekten öldüğünden emin olmak için bir Mossad doktorunun kendilerine öğrettiği gibi nabzını iki yerden kontrol ettiler. Ayakkabılarını, gömleğini ve pantolonunu çıkararak elbise dolabına düzgünce yerleştirdiler, cesedi yatağa, örtünün altına koydular.

Tüm bunlar yirmi dakikada gerçekleşmişti. Ekip, Mossad'ın bu tür durumlar için geliştirdiği bir tekniği kullanarak zinciri sürgüye oturtup sanki içten kilitlenmiş gibi gözükecek şekilde kapıyı kapattı. Kapı koluna RAHATSIZ ETMEYİN kartı asıp görevin başarıyla tamamlandığının işareti olarak 237 numaralı kapıya iki kez vurarak asansöre doğru uzaklaştılar.

Bir dakika sonra Folliard, ondan dört dakika sonra Daveron, sonra da lobideki gözetleme ekibi ayrıldı. Dört saat içinde ekibin

büyük çoğunluğu Dubai'den ayrılmış, yirmi dört saat sonra ise orada kimse kalmamıştı.

Tel Aviv'de halinden memnun bir ruh hali, daha sonra "tarihi bir başarının coşkusu" şeklinde ifade edilecek bir atmosfer hüküm sürüyordu. İşin içindeki herkes –Meir Dagan, Holiday, saldırı ekibi– bir görevin daha ustalıkla başarıldığına inanıyordu. Dagan, suikastı Netanyahu'ya bildirdi. "El Mabhuh artık canımızı sıkamayacak" dedi.

Kat görevlisinin tüm gün boyunca kapıyı çalmasına rağmen hiçbir cevap alamaması üzerine otel güvenliği cesedi ertesi gün öğleden sonra buldu. Fakat alarma geçmek için ortada herhangi bir sebep gözükmüyordu. Orta yaşlı bir adamın kilitli bir odada yatakta ölmüş olması, bir çırpınma ya da travma izi bulunmaması muhtemelen olsa olsa bir kalp krizinin ya da inmenin göstergesiydi. El Mabhuh'un cesedi morga kaldırıldı, pasaportunda yazan isim altında ölümü kayıt altına alınıp listelendi. Meseleye orta sınıf mensubu herhangi bir yabancının Dubai'de ölmesinden ne daha fazla ne de daha az önem gösterildi.

Fakat Şam'daki Hamas yetkilileri, çok sayıda silah anlaşmasını bağlaması için gönderdikleri adamın neden planlandığı şekilde geri bildirimde bulunmadığı konusunda kaygılanmaya başlamışlardı. Bir gün sonra, 21 Ocakta yerel bir temsilci, El Mabhuh'un sahipsiz cesedini bir morg çekmecesinde bulana dek çevredeki polis karakollarını ve morgları soruşturdu.

Bir Hamas yetkilisi Dubai polis şefi Korgeneral Dhahi Khalfan Tamim'le irtibata geçerek ona ölen Filistin pasaportlu adamın gerçekte örgütün üst düzey bir mensubu olduğunu söyledi. Khalfan'a ölümün neredeyse kesin surette doğal yollarla gerçekleşmediğini, olayın arkasında Mossad'ın olma ihtimalinin, olmama ihtimalinden daha yüksek olduğunu anlattı.

Elli dokuz yaşındaki çok sayıda madalya sahibi Khalfan, Dubai'yi illegal faaliyetler için bir üs olarak kullanan suçlulardan ve yabancı ajanlardan ülkesini temizlemeyi kendine görev edinmişti. Telefonda, "Kendinizi *ve* banka hesaplarınızı *ve* silahlarınızı *ve* lanet olası sahte pasaportlarınızı alın ve ülkemden cehennem olup gidin!" diye haykırdı.

Ama yine de Mossad'ın etrafta dolaşıp adam öldürmesine izin veremezdi. Khalfan otopsi için cesedi morgdan çıkarttırdı. Sonuçlar kesin değildi, El Mabhuh'un cinayete kurban gidip gitmediğine hükmetmek mümkün değildi ancak Khalfan'ın temel varsayımı Hamas yetkilisinin haklı olduğu yönündeydi.

Amerikalı veya İngiliz meslektaşlarıyla kıyaslandığında İsrailli elemanların yaşadığı bir dezavantaj, sahte pasaport kullanmak zorunda olmalarıdır. Takma isim altında da olsa bir CIA ekibine meşru ABD Dışişleri Bakanlığı pasaportu kolayca verilebilir ve onların stokları sonsuzdur; ihtiyaç duyuldukça bir kimlik, diğerinin altında örtbas edilir. Amerika ve İngiliz pasaportları dünyanın her yerinde kabul görür ve usulsüz olduğu konusunda çok nadir şüphe uyandırır.

İsrail pasaportları böyle değildir. Birçok Asya ve Afrika ülkesine –Mossad'ın birilerini öldürmekle ya da başka gizli operasyonlar yapmakla arasıra ilgilendiği ülkelere– giriş yapmak konusunda işe yaramazlar. Mossad genellikle daha az şüphe çeken başka ülkelere ait pasaportların sahtelerini düzenler. Fakat 9/11 sonrası dünyada sahte pasaportlar düzenlemek çok daha karmaşık bir hale gelmişti.

Uyduruk şekilde hazırlanan ya da çok sık kullanılan pasaportlar bir görevi ya da elemanın hayatını tehlikeye atabilir. Bundan dolayı Halevy, doğru dürüst belge olmamasından dolayı görevleri iptal ederken bunun tek nedeni çekingenlik değildi. Ve Dagan, isteksiz teknisyenleri aceleye getirilmiş pasaportlar ve kimlikler hazırlamaya zorlarken bu, sadece işler korkunç derecede kötü gidene kadar cesur bir liderlik örneği oldu.

Dagan, Plazma Ekran ekibinin aynı pasaportları Dubai'de dört kez kullanmasına izin vermişti. Khalfan için El Mabhuh'dan kısa süre önce BAE'ye [Birleşik Arap Emirlikleri'ne – ç.n.] giren ve ölümünden hemen sonra ülkeden ayrılan herkesin bulunduğu bir listeyi elde etmek zor olmadı. Bu listeyi, El Mabhuh'un ülkeyi geçmişteki üç ziyareti esnasında giriş çıkış yapanlarla karşılaştırıp daraltmak da zor olmadı. Khalfan bu sayede isimlere ulaşabildi, isimler daha sonra, neredeyse her zaman kameraların resepsiyon masasını kayıt altına aldığı otelin kayıtlarıyla çapraz kontrole tabi tutuldu. Polis kısa süre içinde kimlerin ne zaman geldiğini, nerede kaldıklarını ve görünüşlerinin nasıl olduğunu ortaya çıkarmıştı.

Suikastçılar nakit parayı tercih eder çünkü nakit para isimsizdir; genellikle izi sürülemez. Kredi kartlarının –ya da önceden para yüklenmiş Payoneer hesap kartlarının– izi sürülebilir. Avusturya'daki bir santralle yapılan bir yığın telefon görüşmesi kayıt altına alınacaktır ve birilerinin bakması durumunda fark edilecektir. Aynı şekilde santral üzerinden yapılan görüşmelerin sayısı da fark edilecektir. Plazma Ekran ekibindeki her bir Mossad elemanının hareketlerinin ve aralarındaki bağlantıların su yüzüne çıkarılması bu yüzden müthiş derecede zor bir iş değildi. Bu, sadece çok sayıda veriyi gözden geçirmeyi gerektiriyordu.

Khalfan, çoklu CCTV kameralarından [kapalı devre televizyon sistemlerinden – ç.n.] çeşitli görüntüleri birleştirerek operasyonun bütününe yönelik bir video öyküsü meydana getirdi. Bu videoda iyi tedbir alabilmek için yapılan acemice *maslul* örnekleri de yer alıyordu. Örneğin otel banyolarından birinin kapısının üzerine yerleştirilmiş bir kamera Daveron'un kel olarak girip tüm başı saçlarla kaplı şekilde çıktığını gösteriyordu; Daveron kameranın kendisini çektiğinin farkında bile değildi, halbuki kamera gizlenmemişti. Bu, ekibi gerçek zamanlı olarak ele veren bir şey değildi ancak kılık değiştirme işinin özensiz bir şekilde gerçekleştirilmesi soruşturmacılar için işleri kesinlikle kolaylaştırıyordu.

Daha sonra Khalfan bir basın toplantısı gerçekleştirerek videonun tamamını dünyanın görmesi için internete koydurdu. Dagan'a "adam olma" ve suikastı kabul etme çağrısında bulundu. Netanyahu ve Dagan için uluslararası tutuklama emri çıkarılmasını talep etti. Interpol gerçekten de takma isimleriyle de olsa yirmi yedi üyenin tamamı için tutuklama emri çıkardı.

İsrail'in pasaportlarını kullanmış olduğu ülkeler öfkeliydi. Bu ülkelerin çoğu Mossad'la sessizce işbirliği yapıyordu ancak bu, hayali olsun olmasın, vatandaşlarının suikast komplolarına sürüklenmesine izin verecek noktaya gitmiyordu. Bazı hükümetler kendi ülkelerindeki Mossad temsilcilerine derhal ülkeyi terk etmelerini emrettiler, teşkilatın uzun yıllar boyu başka bir temsilci göndermesine de izin vermeyeceklerdi. Bu ülkelerin tamamı İsrailli teşkilatla yaptıkları işbirliğini kısıtladılar.

Bu, aşırı kibirden doğan bir felaketti. Alman istihbaratının eski şeflerinden biri, "İsrail'i ve İsraillileri severim" diyordu. "Ama soru-

nunuz şu ki her zaman herkesi hor görüyorsunuz; Arapları, İranlıları, Hamas'ı. En zekisi her zaman sizsiniz ve sürekli insanları ahmak yerine koyabileceğinizi düşünüyorsunuz. Kendisinin cahil bir Arap veya hayal gücü kıt bir Alman olduğunu düşünseniz bile, karşı tarafa yönelik biraz daha fazla saygı ve biraz daha tevazu hepimizi bu beceriksizlikten doğan karmaşadan kurtarabilirdi."

Bir açıdan bakıldığında bu durum İsrail'de hiç de sorun yaratmıyordu. İsrail'in uluslararası düzeyde maruz kaldığı sert kınamalar –Filistinlilere yönelik davranışından ötürü ülkeye yönelik olarak düzenli bir şekilde yapılan benzer kınamalarla birleştiğinde– bir milliyetçilik dalgası yaratıyordu. İsrail'deki karnaval tatili olan ve haberin patlak vermesinden iki hafta sonrasına denk gelen Purim[75] günündeki popüler bir kostüm, silah taşıyan bir tenis oyuncusu kostümüydü. Çifte vatandaş olan yüzlerce İsrailli, Mossad'ın gelecekteki operasyonlarda kullanması için kendi pasaportlarını vermek için gönüllü oluyordu. Teşkilatın web sayfasına akın akın katılım talepleri yağıyordu.

Fakat teşkilatın içinde işler farklıydı. Teşhir olma durumu ve Mossad'ın olumsuz bir şekilde dikkatleri üzerine çekmesi, Khalfan'ın operasyona katılanları hiçbir zaman yargılamayı başaramamış olmasına rağmen operasyonel düzeyde teşkilata fena halde zarar vermişti. Mossad'ın tüm operasyonel bölümleri kapatıldı, bunun nedeni hem çok sayıda elemanın gizliliğinin ortadan kalkması hem de eski prosedürler ve metodolojiler tüm medyada ifşa olduğu için yenilerinin geliştirilmesine yönelik gereklilikti.

2010 Temmuzunun başlarında Dubai olayının Mossad şefi olmak için yarışmasını engellemiş olduğunu anlayan Kaserya şefi Holiday teşkilattan ayrıldı.

Bu arada Meir Dagan bir tür eski hamam eski tas yaklaşımı benimsiyordu. Dagan genel olarak kesinlikle şuna inanıyordu: "Belli durumlarda eğer devlete zarar verecek bir aksiliğe imza atmışsa Mossad direktörünün anahtarları teslim etmesi gerekir çünkü bu, ülke üzerindeki baskıyı hafifletecektir." Ama Dagan'ın bakış açısına göre hiçbir şey olmamıştı ki; bir şeylerin berbat edilmesi, herhangi

75) Purim: Antik Pers İmparatorluğu'nda yaşayan Yahudilerin, Haman'ın kendilerini öldürme planından kurtuluşunun anısına kutlanan bir bayramdır. (ç.n.)

bir hata söz konusu değildi. Operasyonu kısaca, "Önemli bir hedefe saldırdık, öldü ve askerlerin tümü ülkeye geri döndü" şeklinde özetliyordu.

Dagan yalnızca 2013'te, bu kitap için yapılan bir görüşmede durumu ilk kez kabullenecekti: "Ekibi o pasaportlarla göndermekle hata yaptım. Bu benim, sadece benim kararımdı. Olanların sorumluluğunu tamamen kabul ediyorum."

Dubai fiyaskosunun ortaya çıkmasıyla birlikte Netanyahu, yakın yardımcılarından birinin söylediğine göre, 1997'de olanlar sanki sil baştan yaşanıyormuş gibi "bir dejavu hissine kapıldı." O zamanlara dönersek, Mossad kendisine "yumuşak hedef" niteliğinde bir ülke olan Ürdün'e girip Halid Meşal'i temiz bir şekilde ortadan kaldırabileceğinin garantisini vermişti. O olay aşağılanma ve taviz vermeye yol açmıştı. Dubai'nin yansımalarının ne kadar süreceğini tahmin etmek mümkün değildi. Mossad'ı dizginlemesi ve tehlikeli operasyonlara daha az yeşil ışık yakması gerektiği kanaatine vardı.

Buna ilaveten, Dagan'ın da kontrol altına alınması gerekiyordu.

İki adam hiçbir zaman geçinememişti. Aslına bakılırsa istihbarat topluluğunun bütün şefleriyle Netanyahu'nun ilişkileri sorunluydu. Netanyahu'nun ulusal güvenlik danışmanı Uzi Arad, "Netanyahu kimseye güvenmez, bu yüzden topluluğun şeflerini bilgilendirmeden gizli diplomatik hamleler yapıyordu" diyordu. "Netanyahu'yla şefler arasındaki güvensizlik uçurumunun günden güne derinleştiğini görüyordum."

Dagan ise kendi cephesinden başbakanın operasyonları onaylamak konusunda aşırı tereddütlü olduğunu, aynı zamanda tereddütlü görünmekten de korktuğunu düşünüyordu ki bunlar da onu bir ulusun güvenliğini sağlamakla bağdaşmayacak derecede gergin hale getiriyordu.

Fakat Dagan Mossad'da kaldı. İran'a karşı çok yönlü ve karmaşık seferberlik halen yürürlükteydi. Aslında Dagan, ocak ayının başlarında Mesud Alimuhammedi'ye yönelik başarılı suikastın ardından seferberliğin derinleştirilmesi ve silahlar grubunda kalan on üç bilim insanının öldürülmesine devam edilmesi için Netanyahu'dan onay istemişti. Bir karmaşık durumun daha ortaya çıkmasından en-

dişelenen Netanyahu'nun acelesi yoktu. Ekim ayına kadar bir başka saldırı için yeşil ışık yakmadı. 29 Kasım 2010'da iki motosikletçi, İran nükleer projesindeki iki üst düzey bilim insanının arabalarına limpet mayınları bağlayıp hızla uzaklaştı. Dr. Macid Şehriyari patlamadan dolayı Peugeot 206 marka aracının içinde hayatını kaybetti; Feridun Abbasi-Davani ve aynı araçta bulunan eşiyse, Davani'nin kendi Peugeot 206'sının Şehit Beheşti Üniversitesi'nin hemen önünde infilak etmesinden önce araçtan kaçmayı başardılar.

Fakat o noktaya gelene kadar ekonomik yaptırımlar ve bilgisayar sabotajıyla birlikte hedefli öldürme seferberliğinin İran nükleer projesini yavaşlattığı ancak durdurmadığı ortaya çıkmıştı. Savunma Bakanı Ehud Barak, programın "beklediğinden çok daha öteye gittiğini" söylüyordu. Hem o hem Netanyahu İran'ın, proje tesislerinin yıkıcı hale geleceği âna yaklaşmakta olduğu kanaatine varmıştı ve bu meydana gelmeden önce İsrail'in tesisleri yerle bir etmek için harekete geçmesi gerektiği konusunda hemfikirdi. IDF ve istihbarat kollarına Derin Sular Operasyonu'na hazırlanma emri verdiler: Bu, İran'ın kalbine komando kuvvetleriyle desteklenecek topyekûn bir hava saldırısıydı. Saldırı ve Radikal Cephe'yle yapılması öngörülen savaşın hazırlıkları için yaklaşık 2 milyar dolar harcandı.

Başka kişilerin yanı sıra Dagan da planın bir delilik olduğunu düşünüyordu. Planı, ulusal çıkarlara dayalı mantıklı bir karar olarak değil, saldırının gelecek seçimlerde kendilerine sağlayacağı geniş kamuoyu desteğini sömürmek isteyen iki politikacının utanmazca bir hamlesi olarak görüyordu. "Bibi, esası mesajların kısa sürede iletilmesine dayanan bir teknik öğrenmişti. Bu teknik üzerinde olağanüstü bir hüner ve kontrol geliştirmişti. Fakat o aynı zamanda tanıdığım en kötü yönetici. Ehud Barak'ınkine benzeyen belli bir kişilik özelliğine sahip: Hem o hem de Barak kendilerinin dünyanın en büyük dâhisi olduğunu zanneder. Netanyahu, tüm savunma kuruluşunun konumunu kabul edemediği bir duruma ulaşan [ülke tarihindeki] tek başbakandır."

Dagan ve Netanyahu arasındaki husumet 2010 yılının Eylül ayında had safhaya ulaştı. Dagan, Netanyahu'nun bir operasyon hazırlığıyla ilgili yasadışı bir emir vermek için kendisi, Şin Bet şefi ve genelkurmay başkanıyla yapılan ve öncesinde Hamas'la ilgili olduğu söylenen bir toplantıyı fırsat bildiğini iddia ediyordu: "Odadan

çıkarken, 'Bir dakika Mossad direktörü ve genelkurmay başkanı. IDF'yi ve sizi O artı 30'a yerleştirmeye karar verdim' diyor."

"O artı 30", "bir operasyondan sonraki otuz gün" ifadelerinin kısaltmasıydı. Bunun anlamı, Netanyahu'nun İran üzerine yapılacak topyekûn bir saldırıyı, daha uygun bir terim olan "savaş eylemi" olarak değil bir "operasyon" olarak adlandırıyor olmasıydı. Savaşların kabinede oylanması gerekiyordu ancak başbakanlar rahatlıkla bir operasyon emri verebilirlerdi.

Dagan bu pervasızlık karşısında donup kalmıştı. "[Askeri] şiddet kullanımı tolere edilemez sonuçlara yol açacaktı. Askeri saldırı vasıtasıyla İran nükleer projesinin tamamen durdurulabileceğine ilişkin söz konusu varsayım yanlıştır... Eğer İsrail saldıracak olursa [İran'ın Ruhani Lideri] Hamaney, Allah'a şükredecektir: Bu İran halkını projenin arkasında birleştirecek ve Humeyni'ye, İsrail saldırısına karşı İran'ı koruması için atom bombası elde etmesi gerektiğini söyleme imkânı sunacaktır."

Dagan'ın iddiasına göre sırf İsrail kuvvetlerinin saldırı alarmına geçirilmesi bile amansız bir savaşa kapı aralayabilirdi çünkü Suriyeliler ve İranlılar bu seferberliği görüp önleyici harekâta girişebilirlerdi.

Barak içinse aynı tartışmanın faklı bir versiyonu söz konusuydu; kendisinin ve başbakanın sadece bir saldırı için fizibilite çalışması yaptığını söylüyordu ama bu o kadar da önemli değildi. Dagan ve Netanyahu arasındaki ilişkilerde yaşanan bozulma onarılır türden değildi. Dagan, teşkilat tarihinde Isser Harel dışındaki herkesten daha uzun süredir, sekiz yıldır Mossad'ı yönetiyordu. Mossad'ı kendi tasavvurunda yeniden yaratmış, can çekişen ürkek bir teşkilatı hayata döndürmüş, on yıllardır nail olduğu tarihi şanına yeniden kavuşturmuştu. İsrail'in hasımlarının içine mümkün olduğu düşünülen düzeyden daha derin bir şekilde nüfuz etmiş, on yıllar boyu ölümden veya ele geçirilmekten yakasını kurtarmış hedefleri ortadan kaldırmış, Yahudi devletinin varlığına yönelik bir tehdidi yıllar boyu geciktirmişti.

Bunların hiçbirinin önemi yoktu. Dubai bir utanç ya da sadece bir bahaneydi. Netanyahu, 2010 yılının Eylül ayında Dagan'a atamasının yenilenmeyeceğini söyledi.

Veya belki de Dagan ayrıldı. "Kendi kendime artık yeter dedim" diyordu. "Başka işler yapmak istiyorum. Ayrıca Netanyahu'dan bıkmıştım."

Dagan'dan sonra direktörlüğe getirilen Tamir Pardo, Dubai saldırısının ardından hasara uğramış olan operasyon ekiplerinin ve prosedürlerin büyük bölümünü onarmak zorundaydı. Muğniye saldırısında faydalı olan N.'yi, oluşan hasarın kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi işini yürütmekle görevlendirdi, sonrasında yardımcısı olarak atadı. Fakat operasyonel birimlerin yeniden yapılandırılması, başta İran nükleer projesini hedef alanlar olmak üzere teşkilatın faaliyetlerini durdurmuyordu. Pardo, göreve geldikten birkaç ay sonra hedefli öldürme politikasına selefinin bıraktığı yerden geri döndü.

2011 yılının Temmuz ayında bir motosikletli, İran Atom Enerjisi Kurumu'nda nükleer fizik doktoru ve kıdemli bir araştırmacı olan Darioush Rezaeinejad'ı, deneysel bir uranyum zenginleştirme bölgesi barındıran, Devrim Muhafızlarının en çok tahkim edilmiş üslerinden biri olan İmam Ali Kampı'nın yakınlarına ulaşıncaya kadar takip etti. Motosikletli silahını çekti, Rezaeinejad'ı vurarak öldürdü.

2011 Kasımında Tahran'ın otuz mil batısındaki bir Devrim Muhafızları üssünde büyük bir patlama meydana geldi. Duman bulutu şehirden görülebiliyordu, camlar titremişti, uydu fotoğrafları kampın neredeyse tamamının imha edildiğini gösteriyordu. Patlamada Devrim Muhafızlarının füze geliştirme dairesinin başında bulunan General Hasan Tehrani Mukaddem, on altı personeliyle birlikte hayatını kaybetti.

El Mabhuh'un ölümüne rağmen silah sevkiyatları Sudan kanalıyla Gazze'ye akmaya devam ediyordu. Mossad gözetlemeye, İsrail Hava Kuvvetleri ise konvoylara saldırı düzenlemeye devam ediyordu. En büyük başarı, Mossad'ın, sivil amaçlı malzemeler görünümü verilerek Hartum'un güneyindeki bir askeri yerleşkede depolanan üç yüz tonluk gelişmiş silah ve patlayıcının Gazze'ye sevk edilmeyi beklediğini öğrenmesiyle geldi. Silah zulalarında kısa ve orta menzilli roketler, gelişmiş uçaksavar ve tanksavar füzeleri bulunuyordu ve bu zulalar İsrail tarafından "dengeleri bozacak" şeyler olarak görülüyordu. Başbakan Netanyahu'ya rapor veren AMAN yetkililerinden biri, bu sevkiyatın Gazze'ye ulaşması halinde, "Bunları kullanmalarını engellemek için büyük bir provokasyona dahi gerek olmadan Hamas'a saldırmayı teklif ederdik" diyordu.

Ama silahlar hiçbir zaman hiçbir yere gitmedi. 24 Ekim 2012'de sabah saat 4'te IAF F-15 savaş uçakları bölgeye saldırarak silahlarla birlikte o an orada bulunan Hamas ve İslami Devrim Muhafızları Ordusu personelini imha etti. Hartum semaları patlamalarla aydınlanmıştı. İnfilakın etkisiyle çatılar uçmuş, camlar titremişti. Hartum sakinleri, hükümetlerinin verdiği terörist silah kaçakçılığı güzergâhının bir parçası olma kararının cezasını çekiyordu. Sudanlı yetkililer bu olay sonrası İslami Devrim Muhafızları Ordusu'na artık buna izin vermeyeceklerini söylediler.

Tıpkı selefi gibi Pardo da İsrailli elemanları hedef ülkelerde, özellikle de Tahran kadar tehlikeli yerlerde gerçekleştirilecek suikastlar için riske atmaktan kaçınıyordu. Aslında İran topraklarındaki bütün saldırılar, o ülkenin yeraltı muhalefet hareketleri ve/veya rejime düşman olan Kürt, Beluci ve Azeri etnik azınlıkların mensupları tarafından gerçekleştirilmişti.

Bu hedefli öldürmeler etkili oldu. Mossad'a ulaşan bilgiler, bu saldırıların "beyaz firara" neden olduğunu gösteriyordu; İranlı bilim insanları o kadar korkmuşlardı ki aralarından birçoğu sivil projelere aktarılmalarını talep ediyordu. Dagan, "Eğer bir bilim insanı istemiyorsa, bir örgütün onu bir proje için çalışmaya zorlama kapasitesinin bir sınırı vardır" diyordu.

Mossad, bilim insanlarının korkularını daha da yoğunlaştırmak için nükleer programda illa da çok üst düzeyde bulunmaları gerekmeyen ama ortadan kaldırılmalarının kendileriyle aynı düzeyde bulunan çok sayıda meslektaşı arasında olabildiğince fazla düzeyde endişe yaratacağı hedefler arıyordu. 12 Ocak 2012 tarihinde Natanz uranyum zenginleştirme tesisinde bir mühendis olan Mustafa Ahmedi Ruşen evinden ayrılarak Tahran'ın merkezindeki bir laboratuvara doğru yola koyuldu. Birkaç ay önce, İran Cumhurbaşkanı Ahmedinejad'ın nükleer tesisleri gezdiği sırada ona eşlik ederken çekilmiş bir fotoğrafı dünya çapındaki medya organlarında görünmüştü. Bir kez daha bir motosikletli araca yaklaştı ve hemen oracıkta öldüren bir limpet mayını iliştirdi. Yanında oturan eşine bir şey olmadı ancak her şeyi görüp yaşadıklarından duyduğu dehşetle Ruşen'in meslektaşlarına anlattı.

Ne var ki bilim insanlarını katletmek ne kadar işe yarar olursa olsun, Amerikan yasalarına göre illegal bir eylemdi ve Birleşik

Devletler bu eylemlerden asla haberdar olmadı, haberdar olmak da istemiyordu. İsrailliler Amerikalılara planlarından asla söz etmiyorlardı, CIA'den Michael Hayden "bir göz kırpma ya da tebessümle bile" [belli etmediklerini – ç.n.] söylüyordu. Gerçi Hayden'ın, İran'ın nükleer silahlarını durdurmak için alınan hangi tedbirin en etkili olacağı konusunda bir şüphesi yoktu: "Birilerinin onların bilim insanlarını öldürdüğü ortadaydı."

Ulusal Güvenlik Konseyi'nin 2009 yılında yeni başkan Obama'yla gerçekleştirilen ilk oturumunda Obama, CIA direktörüne İran'ın Natanz'da ne kadar fisil madde[76] depoladığını sordu.

Hayden şöyle cevap verdi: "Sayın başkan, bu sorunun cevabını gerçekten bilmiyorum, cevabı size bir dakika içinde vereceğim. Ancak sizin için buna bakmanın bir başka yolunu önerebilir miyim? Sorun olmaz.

Natanz'da nükleer bir silahın içinden çıkacak bir elektron veya nötron yoktur. Natanz'da inşa ettikleri şey bilgidir. Natanz'da inşa ettikleri şey mahremiyettir. Daha sonra o bilgiyi ve mahremiyeti alıp başka yere gidecekler ve uranyum zenginleştirecekler. O bilgi, sayın başkan, bilim insanlarının beyinlerinde depolanmaktadır."

Hayden, üstüne basa basa şu konuyu açıklığa kavuşturuyordu: "Bu programın [suikastların – ç.n.] Amerika'yla hiçbir ilişkisi yoktur. Yasadışıdır ve biz [CIA] hiçbir surette bunu önermedik ya da desteklemedik. Fakat benim geniş istihbarat muhakememe göre bu insanların ölmeleri, İranlıların nükleer programları üzerinde büyük bir etki yarattı."

Tahran'daki Ayetullah rejimi, İran'ı bölgesel bir güç haline getirmek ve ülkeyi avcunun içinde tutmaya devam etmek için bir atom bombası istiyordu. Fakat İsrail ve Amerikan eylemleri, özellikle de İsrail'in hedefli öldürmeleri ve Olimpiyat Oyunları Operasyonu'nun bulaştırdığı virüsler, programın ilerleyişini gözle görülür biçimde yavaşlatmıştı. Bununla birlikte uluslararası yaptırımlar, İran'ı, rejimi tamamen yıkılmakla tehdit eden vahim bir ekonomik krizin içine sürüklemişti.

Bu yaptırımlar, özellikle de Obama yönetimi tarafından dayatılanları (ki bunlar içinde İran'ın uluslararası para transfer sistemi olan

76) Fisil (bölünebilir) madde: Uranyum-233, uranyum-235, plütonyum-239, plütonyum-241 veya bunların bileşimlerini ifade etmektedir. (ç.n.)

SWIFT'ten çıkarılması da vardı) o kadar ağırdı ki Mızrak şefi E.L., Birleşik Devletler'i sadece birkaç ekonomik tedbir daha almaya ikna ettiği takdirde İran ekonomisinin yıl sonuna kadar iflas edeceğini tahmin ediyordu. "Ve bu durum da kitleleri bir kez daha sokaklara dökerek muhtemelen rejimin alaşağı olmasına yol açar" diyordu.

Yine de bu, Benjamin Netanyahu'yu İran'a karşı açık bir askeri saldırı için hazırlık yapmaktan alıkoymuyordu. Netanyahu'nun planı uygulamaya gerçekten niyetinin olup olmadığı tamamıyla belli değildir: Kendi Savunma Bakanı Ehud Barak, "Bana kalsa İsrail saldırırdı" diyordu ancak son sözü söyleyen kişi olan Netanyahu'nun, sadece saldırmaya niyetli olduğuna Obama'yı inandırmak istediğini düşünen başka kişiler de vardı. Onlara göre Netanyahu bu yolla Obama'nın elini zorlayacak, onun Amerika'nın kaçınılmaz olarak bir şekilde savaşa dahil olacağı, dolayısıyla zamanlamayı kontrol etmek açısından ABD için yapılacak en iyi şeyin ilk saldırıyı kendi başına gerçekleştirmek olduğu kanaatine varmasını sağlayacaktı.

Obama yönetimi bir İsrail saldırısının petrol fiyatlarını tırmandırmasından, Ortadoğu'da bir kaosun meydana gelmesinden ve bunun da Kasım 2012'deki seçimlerde başkanın yeniden seçilme şansını azaltmasından korkuyordu. Yönetim aynı zamanda İsrail'in kısa süre içinde saldırmasının muhtemel olduğunu tahmin ediyor, kaygılı bir şekilde İsrail'in her hareketini izliyordu; her zamanki askeri birlik manevraları dahi, İsrail'in İran'a yapacağı saldırının elinin kulağında olduğuna ilişkin bir endişe kaynağı haline gelmişti. Senatör Dianne Feinstein, ocak ayında senatodaki kendi bürosunda Mossad direktörü Pardo'yla bir görüşme yaparak ondan bir ABD uydusu tarafından görüntülenen İsrail'in 35. Birliği'nin hareketlerinin nedenlerini açıklamasını talep etmişti. Pardo rutin askeri tatbikatlarla ilgili hiçbir şey bilmiyordu ancak sonrasında, Birleşik Devletler üzerindeki sürekli baskının, muhtemelen Netanyahu'nun ümit etmeyeceği şekilde köklü bir tedbire yol açacağı konusunda Netanyahu'yu uyardı. Pardo, iki yıl daha sürdürülecek ekonomik ve siyasi baskının uygun koşullar altında muhtemelen İran'ın teslim olmasına ve nükleer projesinden tamamen vazgeçmesine yol açacağına inanıyordu.

Fakat Netanyahu, Pardo'yu dinlemeyi reddedip kendisine suikastlara devam etmesini, IDF'ye ise bir saldırı için hazırlıklarını sürdürmesini emretti.

Mossad, aralık ayında bir başka bilim insanını ortadan kaldırmaya hazırdı ancak harekete geçmeden hemen önce, İsraillilerin eyleminden korkan Obama, Umman'ın başkenti Maskat'ta gizli müzakereler yürütülmesine yönelik bir İran teklifini kabul etti. Maskat toplantılarını açığa çıkaran bir Mossad istihbarat subayı, "Amerikalılar bu görüşmelerden bize hiç bahsetmediler ama bizim öğreneceğimizden emin olmak için ellerinden geleni yaptılar" diyordu. İstihbarat subayı, Pardo'ya suikast planından derhal vazgeçmesini önerdi. "Siyasi bir süreç devam ederken bunu yapmamalıyız" dedi. Pardo onunla hemfikir oldu ve görüşmeler devam ettiği müddetçe tüm suikast seferberliğinin durdurulması için Netanyahu'dan onay istedi.

Görüşmeler iki yıl sonra başlamış olsaydı İran'ın Amerikalılara çok daha zayıf bir durumda gideceğini düşünmek makuldür. Ancak sonunda varılan anlaşma dahi Ayetullahların yıllardır reddettiği bir dizi talep konusunda verilen İran tavizlerini içeriyordu. İran nükleer projeyi neredeyse tamamen dağıtmayı, gelecekteki uzun yıllar boyunca sıkı bir şekilde sınırlandırmalara ve denetimlere tabi tutulmayı kabul etti.

Dagan için bu anlaşma bir çifte zaferi işaret ediyordu: İran'a karşı beş cepheden oluşan stratejisi amaçlarının çoğuna ulaşmıştı. Aynı zamanda Netanyahu da İran'la müzakereler devam etmekteyken bir saldırı başlatmanın, Amerikalıların suratına atılacak kabul edilemez bir tokat olduğunu kavramıştı. Netanyahu saldırıyı sürekli erteledi, nihayetinde anlaşma imzalandığı zaman da en azından yakın gelecek için tamamıyla iptal etti.

Fakat Dagan tatmin olmamıştı. Netanyahu'nun kendisine kapıyı gösteriş biçiminden dolayı hiddetliydi, hakkının yendiğini düşünüyordu ve bunu sineye çekmeye niyeti yoktu. 2011 yılının Ocak ayında, görev süresinin son gününde, daha önce benzeri görülmemiş bir hamleyle –ve gazetecileri şaşkınlık içinde bırakarak– bir grup gazeteciyi Mossad karargâhına davet etti ve başbakanla birlikte savunma bakanını sert sözlerle ağır bir şekilde eleştirdi. Dagan'ın konuşmasının ardından tuğgeneral rütbesine sahip bir kadın olan askeri sansür şefi ayağa kalkarak Dagan'ın, İsrail'in İran'a yönelik saldırı planlarıyla ilgili söylediği her şeyin çok gizli kategorisinde olduğunu ve basında yayınlanamayacağını ilan etti.

Dagan, görüşlerinin yayınlanmasının askeri sansür tarafından engellendiğini görünce haziran ayında Tel Aviv Üniversitesi'ndeki bir konferans sırasında yüzlerce kişinin huzurunda bu görüşleri aynısıyla tekrarladı; kendisi gibi itibarlı birinin yargılanmayacağını biliyordu.

Dagan'ın Netanyahu'ya yönelik eleştirisi keskin ve kişiseldi fakat aynı zamanda kendisinin Mossad direktörü olduktan sonraki yıllarda takındığı tutumda meydana gelen köklü bir değişimden kaynaklanıyordu; bu değişim, İran nükleer projesi konusunda başbakanla yaşadığı şiddetli kavgadan çok daha büyük önem taşıyordu.

Şaron'la birlikte İsrail savunma kuruluşu ve istihbarat topluluğundaki çok sayıda meslektaşının yanı sıra Dagan da yıllar boyu gücün her şeyi çözebileceğine, İsrail-Arap çatışmasını göğüsleyebilmenin doğru yolunun "Arabın başını gövdesinden ayırmak" olduğuna inanmıştı. Fakat bu bir yanılgıydı ve bu konudaki yanılgı tehlikeli derecede yaygındı.

Art arda gelen tarihleri boyunca Mossad, AMAN ve Şin Bet –ki bu yapının dünyadaki en iyi istihbarat topluluğu olduğu iddia edilebilir– İsrailli liderlere, çözmeleri istenilen odaklanılmış problemlere ilişkin er veya geç operasyonel yanıtlar sağlamıştır. Fakat istihbarat topluluğunun tam da bu başarısı, ülke liderlerinin çoğunda görülen, gizli operasyonların stratejik ve taktiksel bir araç olabileceğine; gerçek diplomasi yürütmek yerine bunların İsrail'in saplandığı coğrafi, etnik, dini ve ulusal anlaşmazlıklara son vermek için kullanılabileceğine ilişkin yanılgıyı beslemiştir. İsrail'in gizli operasyonlarının olağanüstü başarısından dolayı, ülke tarihinin bu aşamasında liderlerinin çoğunluğu gerçek vizyon, devlet adamlığı ve barışa ulaşmak için gerekli olan siyasi bir çözüme ilişkin samimi bir arzu aleyhine, terörle ve varoluşuna yönelik tehditlerle mücadele etme taktiksel yöntemlerini üstün tutarak kutsamışlardır.

Aslına bakılırsa İsrail istihbarat topluluğunun hikâyesi, bu kitapta anlatıldığı üzere birçok açıdan uzun bir etkileyici taktiksel başarı ama aynı zamanda da feci bir stratejik başarısızlık dizisinin bir parçası olmuştur.

Tıpkı Şaron gibi Dagan da ömrünün sonlarına doğru bunu anlamıştı. Dagan, yüz elli yıllık çatışmayı yalnızca Filistinlilerle yapılacak siyasi bir çözümün –iki devletli çözümün– sona erdireceği,

Netanyahu'nun politikalarının sonucunun Araplarla Yahudiler arasında bir denkliğin söz konusu olduğu iki uluslu bir devlet olacağı, bunun da sürekli baskıyı ve iç çatışmayı beraberinde getireceği, demokratik bir Yahudi devletine ilişkin Siyonist rüyayı büyük bir Yahudi çoğunlukla ikame edeceği kanaatine varmıştı. İşgalden dolayı İsrail'e yönelik ekonomik ve kültürel boykot çağrılarının "tıpkı Güney Afrika'ya dayatılan boykot gibi" acı bir gerçekliğe dönüşmesinden endişe ediyordu. Bundan da fazla endişe duyduğu şey ise İsrail'deki iç bölünme ve demokrasiyle birlikte sivillerin haklarına yönelik tehditti.

2015 Mart seçimleri öncesinde Netanyahu'ya oy vermeme çağrısı yaptığı bir miting sırasında başbakana sesleniyordu: "Eğer sorumluluk almaktan bu kadar korkuyorsan bizim kaderimizden nasıl sorumlu olacaksın?

Bir adam önderlik yapmak istemiyorsa neden liderliği istesin ki? Bölgedeki diğer tüm ülkelerden katbekat daha güçlü olan bu ülke nasıl oldu da durumumuzu iyileştirecek bir stratejik hamle yapamaz hale geldi? Cevap basit: Bizim sadece bir şey için –siyaseten hayatta kalmak için– mücadele eden bir liderimiz var. O mücadele uğruna bizi, Siyonist rüyanın sonunun gelmesi anlamına gelen iki uluslu bir devlet haline gelmeye mahkûm etti."

Dagan on binlerce kişilik kalabalığın önünde haykırıyordu: "Ben iki uluslu bir devlet istemiyorum. Bir apartheid[77] rejimi istemiyorum. Üç milyon Araba hükmetmek istemiyorum. Korkunun, ümitsizliğin ve çözümsüzlüğün tutsakları haline gelmemizi istemiyorum. Bizim için uyanma vaktinin geldiğine inanıyorum, umuyorum ki bütün İsrail vatandaşları korkunun ve bizi gece gündüz tehdit eden kaygıların tutsağı olma durumuna son vereceklerdir."

Yakalandığı kanser hastalığının belirgin işaretleriyle birlikte konuşmasını gözyaşları içinde tamamladı: "Bu, devletin tarihindeki en büyük liderlik krizidir. Bizler yeni bir öncelik sırası belirleyecek bir liderliği hak ediyoruz. Kendine değil halka hizmet edecek bir liderlik."

77) 1948-1994 yılları arasında Güney Afrika Cumhuriyeti ile bu devlete bağlı Güneybatı Afrika'da resmi devlet politikası olarak kabul edilen, ırksal ayrımcılığı ve beyaz ırkın diğerlerine üstün olduğunu savunan sistemdir. (e.n.)

Ne var ki çabaları sonuçsuz kalacaktı. İsrailli son usta casus sıfatıyla mazhar olduğu muazzam övgülere rağmen Dagan'ın konuşması, tıpkı istihbaratsal ve askeri kuruluşların eski başkanlarının Filistinlilerle karşılıklı bir anlaşmaya varılması ve İsrail'in dış dünyayla ilişkileri konusundaki diğer düzenlemelerin yapılmasına yönelik çağrıları gibi kulak ardı edildi.

Generallerin sözlerinin birçok İsrailli tarafından kutsal kabul edildiği zamanlar vardı. Ancak Netanyahu'ya karşı yürüttükleri kampanyalar bu zamana kadar onu devirmeyi başaramadı, hatta bazıları bunların onu daha da cesaretlendirdiğini söylüyor. İsrail geçtiğimiz on yıllar içerisinde esaslı değişimler yaşadı: Generalleri ve onların kamuoyu gündemindeki etkileri de dahil olmak üzere eski elitlerin gücü kırıldı. Artık yeni elitler –Arap topraklarından gelen Yahudiler, Ortodokslar, sağcılar– hüküm sürüyor. Dagan, 2016 Martının ortalarındaki ölümünden birkaç hafta önce yaptığımız son telefon görüşmesinde hüzünlü bir şekilde, "Bir fark yaratabileceğimi, ikna edebileceğimi düşünmüştüm" dedi. "Şaşırdım ve hayal kırıklığına uğradım."

Bir zamanlar "dişlerinin arasında bir bıçak" bulunan ancak daha sonra gücün sınırlarını kavramış olan generallerle İsrail halkının çoğunluğu arasındaki kopuş, Meir Dagan'ın hayatının sona ermesine denk gelen hazin gerçekliktir.

TEŞEKKÜRLER

Bu kitap üzerinde çalıştığım yedi buçuk yıllık süre içerisinde, bu yolda bana desteklerini ve yararlı önerilerini sunan çok sayıda harika, yetenekli, bilge, iyi kalpli insanla karşılaşma talihine ve şerefine eriştim.

11 Mart 2010 tarihinde her şeyin başlamasına vesile olacak şekilde, bana Mossad hakkında bir kitap yazmak isteyip istemeyeceğimi sordukları bir e-posta gönderen Joel Lovell ile Andy Ward'a sonsuz teşekkür borçluyum. Bize İsrail'in suikastlar ve hedefli öldürmeler tarihi üzerinde yoğunlaşmamızı öneren kişi, İbranice yayımlanan kitabımın editörünün yakın arkadaşı Shachar Alterman'dı. Joel, *The New York Times Dergisi*'nde editör oldu, burada kendisiyle yakın bir çalışma içerisindeyiz. Taslakları alan, düzenleyen ve David Remnick'in bir keresinde kullandığı metaforla, birinci sınıf bir otel yatağındaki çarşaflar kadar mükemmellik derecesine ulaştıran kişi oydu. Andy Ward, Random House'da baş editör olduktan sonra, son teslim tarihleri gelip geçerken dahi beni ve hazırlanan kitabımı yüzüstü bırakmadı. Andy sessiz, kendinden emin ve kararlı tarzıyla projeye baştan sona rehberlik etti.

Ayrıca Random House ekibinin diğer üyelerine, özellikle ilk taslağı gözden geçirdiği için Sean Flynn'a ve metnin son hali üzerindeki çalışmasından dolayı Samuel Nicholson'a muazzam katkıları ve yardımları için teşekkür etmek istiyorum. Hem Flynn hem de Nicholson, çoğu zaman söylemek istediklerimi benim bulduklarımdan çok daha iyi bir şekilde sözcüklere döken, eşine ender rastlanan üstün editörlere iyi birer örnektir.

Biraz ciddi disiplin sorunları yaşayan zor bir çocuğa göz kulak olan baba sorumluluğuyla, çalışmamın her bir aşamasına dikkatli bir şekilde nezaret eden Birleşik Devletler'deki temsilcim Raphael (Rafe) Sagalyn'a özellikle teşekkür ediyorum. Gerekli olduğu her an beni doğru yola yönlendirmeyi ve kaçırdığım son teslim tarihleriyle, başlangıçta üzerinde uzlaşılmış süreyi aşarak rahatsız etmeyi başardığım herkesi yatıştırmayı bildi.

Kitap üzerine harcadığım zamanın önemli bölümlerinde dört kişi benimle yakın bir şekilde çalıştı:

Ronnie Hope İbraniceden çeviri yapan hünerli bir çevirmen olmaktan çok daha fazlasıydı. O aynı zamanda [kitabın – ç.n.] iskeleti, biçimi ve içeriği konusundaki önerileri paha biçilmez olan bir arkadaş ve profesyonel meslektaştı. İstikrarlı bir fedakârlıkla, sıklıkla da gündüz veya gecenin çekilmez ve sıra dışı saatlerinde kitabın çeşitli ham versiyonları üzerinde emek harcadı. Ayrıca kitaba isim babalığı yaptığı için de kendisine teşekkür ediyorum.

Kitabın İsrail'deki proje yöneticisi Yael Sass'ın nezaketi ve bilgeliği emsalsizdi. Son notlardaki ve bibliyografya üzerindeki uğraşlar pek de istenen bir görev değildi ancak o, bu görevi dengeli bir şekilde ve büyük bir maharetle üstlendi, bunun yanı sıra işi bitirmemi sağlayan sessiz, keyifli ve düzenli atmosferi sağladı.

Dr. Nadav Kadem *fact-checker* [metindeki bilgilerin doğruluğunu kontrol eden kimse – ç.n.] ve akademik danışman olarak hizmet verdi. Bu kitap gibi gizli detaylarla dolu bir kitapta tam bir kusursuzluk durumuna erişmek neredeyse olanaksızdır ancak Nadav'la birlikte Random House'un redaktörlerinin yaptıkları iş, kitabı muhtemel hatalardan olabildiğince arındırdı.

Adi Engel'ın olağanüstü parlak zekâsı, bilgisi, orijinal düşünme yeteneği ve vizyonu kitabın iskeletinin şekillenmesi açısından paha biçilemezdi. Adi'nin insan haklarına yönelik taviz vermez sadakat ruhunun bu kitabın sayfalarını kapladığına inanıyorum.

Bu dört kişiye derin bir minnettarlık hissediyorum; onların kitap üzerinde bıraktığı iz asla küçümsenemez.

Kim Cooper ve Adam Vital, Birleşik Devletler'de çalışmak için gösterdiğim ilk çabalarda bana yardımcı oldular. Mükemmel nasihatleri ve projenin ilk aşamalarındaki inançları, sonuçta ortaya çıkan ürünün itibarında kendilerine büyük bir pay kazandırıyor. Richard Plepler kitap üzerindeki çalışmam konusunda beni cesaretlendirdi ve bana Yidişçedeki o çok önemli sözcüğü öğretti, hem de tam zamanında. Taslakları okuyarak değerli görüşler sundukları için her ikisi de bilgili ve akıllı kişiler olan Dan Margalit ile Ehud (Udi) Eiran'a; (Wadie Haddad'a otopsi yapan) Profesör Otto Prokop'un yazısını deşifre ettiği için Dr. Chen Kugel'e ve bize Almanca çevirilerde yardımcı olan, aynı zamanda bana, Halid Meşal'e yönelik Anı-

man'da gerçekleşen suikast girişiminin canlandırmasında yardımcı olan Vanessa Schlesier'a teşekkür ediyorum. Yeri gelmişken aynı zamanda Ürdün kraliyet ailesinin doktoru Dr. Sami Rababa'ya da Ürdün'de bana yardım ettiği için şükranlarımı sunuyorum.

Bazı gazeteciler, tarihçiler ve fotoğrafçılar bana büyük bir meslektaşlık ruhuyla yaklaşarak tavsiyeleriyle ve arşiv materyalleriyle yardım ettiler: Itai Vered, Yarin Kimor, Yoram Meital, Shlomo Nakdimon, Dov Alfon, Klaus Wiegrefe, Zeev Drori, Motti Golani, Benny Morris, Nir Mann, Shachar Bar-On, Yoav Gelber, Ehud Yaari, Ziv Koren, Alex Lavac ve merhum Aaron Klein. Ayrıca ilk aşamalardaki araştırmalarından dolayı Tal Miller ile Lior Yaakovi'ye, o süreç içerisindeki çeviri ve gözden geçirmelerinden dolayı Deborah Cher'e de teşekkür ediyorum. Bu vesileyle, İsrail'de çok sayıda kitap yayımlayan Kinneret Zmora-Bitan'ın sahipleri Eran Zmora ile Yoram Roz'un ve baş editörü Shumel Rosner'in uzun erimli desteklerinden, arkadaşlıklarından da söz etmeliyim.

Avukat olan Eitan Maoz, Jack Chen ve Dvorah Chen çeşitli yasal konularla ilgili bana faydalı ve önemli tavsiyelerde bulundular.

İsrail'in gizli operasyonlarıyla ilgili bilgi arayışıyla gerçekleştirdiğim seyahatler şimdi bana dünyanın dört bir tarafındaki bazı kişilere teşekkürlerimi iletmek gibi hoş bir görev yüklüyor: Stasi dosyalarını elde etmeme aracılık ettiği için Gunther Latsch'a; CIA'i köşe bucak daha iyi anlamama yardım ettikleri için Robert Baer ve merhum Stanley Bedlington'a; Hizbullah'ın ölüm timleriyle ilgili dudak uçuklatan materyallerden dolayı Refik Hariri cinayetiyle ilgili Lahey'de kurulan Özel Mahkeme'den Crispin Thorold ve Marianne El Hajj'a; Hamas'ın, Nablus'ta içinde bulunduğumuz bir kasbahtaki evi havaya uçurma girişimlerine karşı koruma sağlayan İsrail Savunma Kuvvetleri'ne ait 2020. Paraşütlü Birlik'e; Güney Lübnan'daki silahlı bir çatışmadan bizi çıkaran (ve Hizbullah'ın el yapımı patlayıcısıyla ölene kadar kurşun geçirmez olduğunu iddia eden) Akl el-Haşem'e; Buenos Aires'teki AMIA Yahudi merkezinde meydana gelen patlamayla ilgili gerçeği ortaya çıkarmak için yürüttüğü mücadeleye, o olayın bir sonraki kurbanının kendisi olacağını bilmeksizin benim de tanıklık etmeme izin veren özel savcı merhum Alberto Nisman'a; Ciudad del Este'deki [Paraguay, Arjantin ve Brezilya sınırlarının kesiştiği – ç.n.] Triple Frontier bölgesine gider-

ken bana eşlik eden ve Hizbullah genel sekreterinin kuzeninin camisinden derhal ayrılmamız konusunda ısrar eden "J."ye; İngiliz istihbaratı ve manda yönetimi altındaki Filistin'de bulunan yeraltı milisleriyle ilgili çığır açıcı araştırmalarını paylaşan Calder Walton'a; ilk kez kendisinin ortaya çıkardığı Mitrokhin Arşivlerindeki KGB belgeleri için yol haritası sunan Cambridge Üniversitesi'ndeki danışmanım Profesör Christopher Andrew'e; bolca öneri ile yönlendirmede bulunan ve bu kitapta görülen bilgilerin çoğunun temelini oluşturan girift bağlantılar ağını kurmama yardım eden "Ethan", "Iftach" ve "Advantage"a teşekkür ediyorum.

Alman istihbaratı ve savunma kuruluşuyla ilgili yardımlarının yanı sıra desteği, ortak projeleri, arkadaşlığı ile paylaştığımız ve birbirimizden başka kimseye açmadığımız birçok sırdan ötürü özellikle arkadaşım ve meslektaşım Holger Stark'a içtenlikle teşekkür ediyorum. Almanya'daki temsilcim Hannah Leitgab'le birlikte gazeteci ve editör olan Georg Mascolo, kitabın Almanca çevirisinin DVA/Spiegel tarafından yayımlanmasına muazzam derecede katkı sağladılar. Onlara, DVA personeli, özellikle de Julia Hoffmann ve Karen Guddas'a çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten aydınlanmış bir insan olan Zen bilgini Jacob Raz bana az ve öz konuşma sanatını öğretmeye çalıştı. Kitabın orijinal taslağın yarısı kadar olan hacmi, onun bu konuda en azından kısmen başarılı olduğunun kanıtıdır.

Son olarak, ayırdıkları zamandan, sergiledikleri çaba ve istekliliken ve –bazı durumlarda– üzerlerine aldıkları büyük risklerden dolayı, görüştüğüm kişilere ve kaynaklarıma teşekkür ediyorum. Bunlara ağır biçimde eleştirdiklerim ve yaptıkları şeylere ilişkin anlatımlarının tüylerimi diken diken ettiği kişiler de dahildir. Bu kişilerin hepsi, bir ulusun kendini müdafaa etme zorunluluğuyla demokrasi ve ahlakın temel prensipleri arasındaki kaçınılmaz, şiddetli ve bazen de uzlaşmaz çatışmayı görüp okuyucularıma anlatabilmem için bana hafızalarını ve yüreklerini açtılar.

Kitaptaki en iyi bölümler yukarıda sıraladığım tüm insanların eseridir. Hatalarsa tümüyle bana ait, benim sorumluluğumdadır.

NOTLAR

KAYNAKLAR ÜZERİNE BİR NOT

9 **İsrail savunma kuruluşunu ikna etme çabaları** IDF ve Savunma Bakanlığı Arşivi (AMAN'ın arşivini de içerir) sadece sınırlı sayıda dosyaya, onlar içinden de sadece açık ortam kaynaklı materyallere erişim izni verdi; bir başka deyişle ilgili hiçbir orijinal belgeye erişim izni vermedi. Şin Bet yalnızca terör saldırılarıyla ilgili bir dizi tablo ve bazı teröristlerle ilgili çeşitli veriler göndermeyi kabul etse de kendi eylemleriyle ilgili herhangi bir olguyu gün yüzüne çıkarmayı reddetti. Mossad ise basınla herhangi bir ilişki kurmamaktadır. Mossad'ın özel operasyon birimi Kaserya'yla işbirliği yapmayı garantiye alma çabaları da başarısız oldu. Kendileriyle bir röportaj talebime yanıt veren birimin tarihçisi Y., "İstihbarat kuruluşu içerisinde size henüz kutsal bir ziyaret gerçekleştirmemiş olan son kişi olsaydım dahi hiçbir surette sizinle işbirliği yapmazdım. Sizden nefret ettiğim gibi telefon numaramı size veren her kimse ondan da nefret ediyorum" dedi. (Y. ile yapılan yazışmalar, 15 Ağustos 2015.)

9 **Yüksek Mahkeme'ye yazılan bir dilekçe** HCOJ [Bagatz] Yüksek Mahkemesi 4801/07, *Dr. Ronen Bergman ve Yedioth Ahronoth tarafından Başbakanlık Bürosu, Savunma Bakanlığı Genel Müdürlüğü, Mossad ve Mossad Direktörü, Şin Bet ve Şin Bet Direktörü ve Atom Enerjisi Komisyonu'na yazılan dilekçe.*

9 **Savunma kuruluşu da eli kolu bağlı şekilde oturmadı** Araştırma, genelkurmay başkanına yakın kişiler tarafından Savunma Bakanı Ehud Barak'a karşı casusluk faaliyetleri yürütüldüğünü ortaya çıkardı, bu durum daha sonra (Gazeteci Dan Margalit'le birlikte yazılan) *The Pit* [*Çukur* – ç.n.] adlı kitabımda anlatılmıştır. Uri Misgav, "Ex-CoS Gabi Ashkenazi Pressed the Şin Bet to Open an Investigation Against a Journalist" *Haaretz*, 29 Kasım 2013, 2013. Richard Silverstein, "IDF Chief Threatened Journalist with Espionage for Exposing Rampant Military Corruption." *Tikun Olam*, 20 Aralık 2013, https://www.richardsilverstein.com/2013/12/20/idf-chiefthreatened-journalist-with-espionage-for-exposing-rampant-military-corruption/. Aşkenazi kamuoyuna, devlet denetçisine, basına, askeri polise kamu davasında mahkemeye verdiği tüm yanıtlarda böyle bir davranış içine girdiğini kesinlikle reddetti (ve halen reddediyor). Aşkenazi uygunsuz davranış-

larda bulunan ve kendisine yani genelkurmayın popüler başkanına karşı mücadele etmeye çalışan kişilerin savunma bakanı ve/veya bakanın çevresindekiler olduğunu iddia etti.

10 Binlerce röportajın hiçbiri Röportajların büyük bir çoğunluğu 2010 yılında kitap üzerine çalışmalar başladıktan sonra yapıldı, sadece az sayıdaki röportaj diğer projeler için yapılan araştırmanın bir parçası olarak geçtiğimiz yirmi yıl içinde gerçekleştirildi.

GİRİŞ

13 Dagan basını sevmezdi Meir Dagan'la yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

13 Dagan'ı kızdırıyordu Yayımlanmış olan bu haberlerimden dolayı Dagan, Başbakan Ehud Olmert'in Şin Bet'e çeşitli Mossad birimlerinin başında bulunan kişilerin telefon görüşmelerinin dinlenmesi de dahil olmak üzere sızıntının kaynağını bulmak için kapsamlı bir takip gerçekleştirme emri vermesini sağlamıştı. Dagan, soruşturmanın ardından hararetli bir şekilde reddetmesine rağmen bilgileri sızdırmakla suçladığı o zamanki yardımcısını azletti. Ronen Bergman, "Dismissal at Mossad's High Command", *Yedioth Ahronoth*, 10 Temmuz 2007.

16 İki adam arasındaki gerilim "Eldy"le Haziran 2014'te, "Nietzsche"yle Temmuz 2007'de yapılan röportajlar.

18 Rakamların kendi dili vardır Bu rakamlar, bu kitap için yapılan araştırma sırasında hakkında bilgi toplanan ve bu kitapta çoğundan bahsedilen suikast operasyonlarının tümüyle ilgilidir. Fakat rakamları hesaplamak karmaşık bir iştir çünkü bir operasyonun hedefi bazen karma bir niteliğe sahiptir; hem düşman bürolarının, hem yerleşkelerinin, hem de belli kişilerin hesaba katılması gerekir. Buradaki rakamlara, İsrail'in 1980-83 yılları arasında Lübnan'da kullandığı terörist bir örgüt olan ve kendi başına birçok FKÖ üyesi ve Filistinliye saldırılar düzenleyen Lübnan'ın Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi'yle birlikte birçok sivilin hayatına mal olan, Arafat'ı öldürmek için gerçekleştirilen Tuzlu Balık Operasyonu çerçevesindeki birçok başarısız girişim de dahildir. İstihbarat topluluğunun kasalarında kilitli bulunan materyallerin çoğuna erişilemediği için buradaki tahminler tartışmaya açıktır. Gerçek rakamlar muhtemelen önemli ölçüde daha yüksektir.

18 İkinci İntifada sırasında Şin Bet'teki kaynaklar, İkinci İntifada süreci içerisinde başarılı olan her bir suikast operasyonu için aynı hedef üzerine daha önce yapılmış ancak başarısızlıkla sonuçlanmış beş ila yedi girişim olduğunu söylemektedir. Bunların bazıları ateş açılmadan önce iptal edilmişken bazıları hedef bölgede sivillerin olduğu tespit edilin-

ce füzenin güzergâhı değiştirildiği için başarısız olmuş, diğerleriyse hedef kaybedildiği için başarısızlıkla sonuçlanmıştır. İsrail'le Gazze Şeridi'ndeki Hamas arasındaki düşmanlıkları 2008 yılında Şerit'te "şok ve dehşet" yaratma girişimiyle başlatan Alıcı Kuşlar Operasyonu sırasında, bazıları personeli, bazılarıysa yapıları ve depolama tesislerini hedef alan binden fazla bombalama operasyonu yapılmıştır. Ehud Barak'la 1 Temmuz 2013'te, Yoav Galant'la 1 Haziran 2011'de ve "Amazonlar"la Haziran 2017'de yapılan röportajlar.

18 **Buna karşın ... George W. Bush'un başkanlık döneminde** CIA'in güvenilir bir tarihi niteliğindeki *Legacy of Ashes* [*Bir CIA Tarihi - Küllerin Mirası* – ç.n.] kitabının yazarı Tim Weiner'la yapılan bir röportajda (12 Haziran 2016) yazar, CIA'in Kübalı Fidel Castro gibi herhangi bir siyasi lidere yönelik hiçbir suikast girişiminin başarılı olmadığını ileri sürdü. Dahası, John F. Kennedy cinayeti sonrası bu girişimlerin tümü durduruldu. Fakat Weiner aynı zamanda CIA'in sonrasında da dünyanın dört bir yanındaki Birleşik Devletler'in vekilliğindeki kişilere istihbarat ve operasyonel yardım sağlanması işine karıştığını ve binlerce insanın bu kişiler tarafından CIA'in doğrudan ya da dolaylı desteğinin bir sonucu olarak öldüğünü söyledi. Bu kişilerin bazıları işkence sırasında, bazılarıysa teşkilatın Soğuk Savaş sonuna kadar yürüttüğü gölge savaşındaki paramiliter eylemler sırasında hayatını kaybetti. ABD vekâletindeki kişilerce öldürülenlerin toplam sayısını belirlemek zordur ancak Weiner, sadece Vietnam Savaşı'nda dahi bu sayının yirmi binden fazla şüpheli Vietkong gerillasını içerdiğini söyledi. CIA'in faaliyetlerine yönelik çeşitli tahkikat heyetlerinin yaptıkları soruşturmaların ardından, Başkan Ford ve Carter istihbarat topluluğunun doğrudan veya dolaysız olarak hedefli öldürmeler gerçekleştirmesini yasaklayan direktifler tebliğ ettiler. Fakat 9/11 sonrasında hedefli öldürmeler özellikle dronlar vasıtasıyla Pakistan'da, Afganistan'da, Somali'de ve Yemen'de devam etti. Metinde dile getirilen rakamlar D.C. merkezli düşünce kuruluşu New America'dan alınmıştır: https://www.newamerica.org/in-depth/americas-counterterrorism-wars/pakistan/.

1. BÖLÜM: KAN VE ATEŞ İÇİNDE

21 **Wilkin ... Yahudi biriminin şefiydi** 26 Mayıs 2011'de David Shomron'la, Ocak 1997'de İzak Şamir'le yapılan röportajlar.

21 **Onların sağladığı istihbarat sayesinde** Harouvi, *Palestine Investigated*, 230 (İbranice).

21 **"Kişisel terör" kampanyası** İzak Şamir'le röportaj, Ocak 1997.

21 Wilkin hedefte olduğunun farkındaydı Harouvi, *Palestine Investigated*, 191 (İbranice). Banai, *Anonymous Soldiers*, 243 (İbranice). Morton suikasta uğrama korkusundan dolayı İngiliz sömürgesi Trinidad'a gönderildi ancak Lehi onu orada da öldürmeye çalıştı. Yahav, *His Blood Be on His Own Head: Murders and Executions During the Era of the Yishuv*, 286 (İbranice).

22 Bu detayların hiçbiri Harouvi, *Palestine Investigated*, 235.

22 "... kadar meşgul ve açtık" Shomron'la röportaj, 26 Mayıs 2011.

22 Wilkin ... subay lojmanından çıktı Ben-Tor, *The Lehi Lexicon*, 119-20 (İbranice).

23 "Beni yaralayan tek şey" Shomron'la röportaj, 26 Mayıs 2011.

23 O stratejinin kökleri ... sekiz adama kadar dayandırılabilir Tarihi toplantının hangi gün yapıldığı konusunda bir muğlaklık söz konusudur. Birçok İbranice kaynak 29 Eylülde yapıldığını söylese de İngilizce kaynaklar 28 Eylül olarak vermektedir. Bütün kaynaklar 1907'deki Simhat Torah bayramının arifesinde olduğunu söylemektedir ancak onun tarihi de 30 Eylüldür.

24 Ben-Zvi ve yedi yoldaşı Katılımcıların sayısı konusunda da anlaşmazlık söz konusudur. Çok sayıda kaynak yedi derken bazıları on demektedir. Olayın tarihsel bir nitelik kazanmasının ardından kendilerini onunla ilişkilendirmek isteyen insanlar ortaya çıkmış olabilir.

24 Birçoğu korkunç bir yoksulluk içinde yaşıyordu Hagai, Yitzhak Ben-Zvi: *Selected Documents*, 15-16 (İbranice).

24 Bunların bir kısmı ... Rus devrimci sol hareketlerinin eski üyeleriydi 1870'lere gelindiğinde devrimci hareketler içinde Yahudilere yer vermek artık bir istisna değildi. Vital, *A People Apart: A Political History of the Jews in Europe 1789-1939*, 400-415.

25 Hepsi korkunç derecede yoksuldu Özellikle ateşli olan kişi, hemen sonrasında gruba katılmış, Rusya'da bir dizi terörist eylemde yer almış ve yeraltı silahlarının bir kısmını Odesa'daki evinde saklamış bir kadın olan Manya Shochat'tı. Bir öğrencinin tesadüfen zulayı görmesinin ardından Shochat tereddüt etmedi. Susturucu takılmış mini bir tabanca çıkararak talihsiz öğrenciyi vurup öldürdü. Sonra arkadaşıyla birlikte bir sandığa sığması için cesedin kollarını kestiler ve sandığı uyduruk bir adrese gönderdiler. Lazar, *Six Singular Individuals*, 52–53 (İbranice).

26 Atlarına binen Yahav, *His Blood Be on His Own Head*, 40 (İbranice).

26 Hashomer ... geri durmuyordu Yahav, *His Blood Be on His Own Head*, 33–39 (İbranice).

27 Haganah ilk yıllarında ... etkilenmişti Sonradan ortaya çıktı ki suikastçıları gönderen, Hashomer'in kurucularından Manya Shochat,

kararını yanlış bilgiye dayandırmıştı. "The Untold Story About the Wrong Arab, Who Got Assassinated by Manya Shochat," *Haaretz*, 5 Haziran 2009. Yahav, *His Blood Be on His Own Head*, 41 (İbranice). Lazar, *Six Singular Individuals*, 78-93.

27 30 Haziran 1924'te ... tam bir gün önce Nakdimon, *De-Han: The First Political Murder*, 171-82 (İbranice). Shlomo Nakdimon'la röportaj, 18 Şubat 2015. Nakdimon'dan gelen e-posta, 29 Mayıs 2017.

27 Ancak Ben-Gurion bu tür eylemlere mesafeli yaklaşıyordu Israel Galili'nin Tanıklığı, Yad Tabenkin Arşivi (YTA), 5/7/1-2-15.

28 Yahudilere karşı da hedefli öldürme eylemleri Her yeraltı direnişi gibi Siyonist hücreler de sürekli kendi saflarına nüfuz edilmesi ve teşhir olma tehdidi altındaydı. Muhbir oldukları doğrulanmış olsun şüpheli olsun bu Yahudilerin 26'sı Irgun tarafından, 29'u ise Lehi tarafından süratle ortadan kaldırıldı. Ben-Gurion öldürülmelerinin diğerleri üzerinde caydırıcı bir etki yaratacağından emin olduğu için birçok Yahudi muhbirin Haganah tarafından ortadan kaldırılmasını bizzat kendisi onayladı. Gelber, *A Budding Fleur-de-Lis: Israeli Intelligence Services During the War of Independence*, 1948-1949, 553 (İbranice). Rakamlar gazeteci Shlomo Nakdimon'un yaptığı araştırmadan alınmıştır.

28 Hedefli öldürme eylemlerinin bir silah olarak kullanılmaması Ronen Bergman, "The Scorpion File," *Yedioth Ahronoth*, 30 Mart 2007.

29 "Yahudi halkı aşağılandı, ayaklar altına alındı ve katledildi" Mordecai Gichon'la yapılan röportaj, 7 Mayıs 2010.

29 Detaylarını onlardan öğrenmeye çalışıyorlardı Aralarında Gichon'un da bulunduğu Tugay personelinin Filistin'deki Haganah ve Yishuv liderliğine gönderdiği raporlar, önce İtalya'dan ve Avusturya'dan, Ekim 1945'te de Polonya ve bizzat ölüm kamplarından olmak üzere Avrupa Yahudilerinin yaşadığı yıkımın boyutuna ilişkin ilk bilgilerdi. The Jewish Brigade, Mission to Locate Relatives of Soldiers, Mission Diary, Pinhas Loebling, Ekim 1956, Yahudi Lejyon Müzesi, Savunma Bakanlığı Müzeler Birimi.

30 "Bize rahat olmadığını düşünüyorduk" Hanoch Bartov'la yapılan röportaj, 6 Haziran 2010.

30 "Şimdi bir intikamın ulusal anlamda hiçbir değeri yoktur" Aşırı sol Hashomer Hatzair hareketinin liderleri bile intikam operasyonlarının farkındaydılar ve bunlara sessizce onay veriyorlardı. Halamish, *Meir Yaari*, 283 (İbranice).

30 Nazilere ... karşı türlü misilleme müeyyideleri uyguladılar Bir başka intikam hareketi, Abba Kovner'in komutası altında partizan olarak Almanlara karşı savaşmış olan bir grup Yahudi tarafından baş-

latıldı. Su kaynaklarını zehirleyerek altı milyon Almanı öldürmek istiyorlardı. Daha sonra planlarını değiştirdiler ve ekmeklerine zehir katarak Alman savaş tutsaklarını öldürmeye çalıştılar. Yishuv'daki bilim insanları onlara arsenik temin etti fakat Filistin'deki liderlerin bu planla ilgili olarak nelerden haberdar oldukları bugüne kadar bilinmemektedir. Partizanlar yüzlerce Almanı öldürdüklerini iddia etmektedir fakat kamptan sorumlu olan Amerikan ordusu sadece birkaç düzine Almanın yoğun karın ağrısı şikâyetiyle yatağa düştüğünü söylemektedir. Dina Porat'la röportaj, Ekim 2014. Porat, *Beyond the Corporeal: The Life and Times of Abba Kovner*, 224-48. Bar- Zohar, *The Avengers*, 40-47 (İbranice).

31 **"intikam ama haydut intikamı olmayan bir intikam"** Kalman Kit'in Tanıklığı, Haganah Tarihi Arşivleri, 48.42.

31 **"biz büyük balığın peşindeydik"** Gichon'la yapılan röportaj, 7 Mayıs 2010.

31 **Baskı da işe yarıyordu** Dov Gur'un Tanıklığı, HHA, 12.36. Gelber, *Jewish Palestinian Volunteering in the British Army*, 307-308 (İbranice).

31 **katı bir seçme hakkı: İşbirliği yapmak ya da ölmek** Yarin Kimor'un yönettiği ve İsrail'in Channel 1 TV kanalında 2015'te yayınlanan *The Avangers* isimli seri programlarda aktarılan tanıklıklar. Yazarın arşivindeki tanıklıkların transkripti için Yarin Kimor'a teşekkürler.

31 **"Goy çözüldü ve işbirliği yapmak istediğini söyledi"** Yisrail Karmi'nin tanıklığı, HHA, 51.4.

32 **"Kimse benden şüphelenmiyordu"** Gichon'la yapılan röportaj, 7 Mayıs 2010. Tugayın İlk Müfrezesi'nin istihbarat subayının günlüğü (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Gichon'dan alınmıştır).

32 **en fazla beş kişilik ekipler** Gündüzleri İngiliz ordusundaki düzenli askerler gibi davranan intikam grubu, gece faaliyetlerini gizlemek için TTG Bölüğü adında hayali bir birlik kılıfı kullanıyorlardı. Operasyonlarını gerçekleştirmeye (ayrıca silahları ve Holokost'tan sağ kurtulmuş olanları kaçırmaya) giderlerken karşılarına çıkan barikatlardaki nöbetçilere sundukları belgenin üzerinde bu isim yazıyordu. İngiliz nöbetçilerin çok gizli olduğunu, hatta öyle ki hiç kimsenin adını duymadığını düşündükleri TTG, aslında Yidişçe ve Arapça karışımı *tilhas tizi gesheftn* kelimelerinin baş harfleriydi ve "kıçımı yala işi" anlamına geliyordu. Eldar, *Soldiers of the Shadows*, 12, 17 (İbranice).

33 **"Çoğunlukla Nazileri dağlarda bir dizi küçük istihkam bölgesine getiriyorduk"** Shalom Giladi'nin tanıklığı, HAA, 150.004.

33 **Operasyon ... sadece ... sürdü** Bar-Zohar, *Avengers*, 37 (İbranice).

33 **hedefleri belirlemek için kullanılan yöntemlerin yetersiz olduğu** Yoav Gelber'la yapılan röportaj, 16 Mayıs 2016. Naor, *Laskov*, 141-43

(İbranice). Eski Gmul elemanları sadece bir hatayı kabul ediyor: 1945 yılının Haziran ayında, milyonlarca Yahudinin ölüme gönderilmesinden sorumlu SS subayı Adolf Eichmann'ın yerini tespit edip onu ortadan kaldırdıklarına eminlerdi. Ancak cinayetten bir yıl sonra İsrail'e Eichmann'ın hayatta olduğu bilgisi gelince yanıldıklarını anladılar.

34 Gmul kapatıldı Gelber, *Growing a Fleur-de-Lis*, 457–60 (İbranice).

34 Templer'ın Filistin'deki lideri Mann, Sarona: *Years of Struggle*, 1939-1948, 111-13 (İbranice)

34 "Onlara dünyada bir cehennemin olduğunu bilip bilmediklerini sordum" David Giladi, "With the Son of Wagner from Sarona, and with the Guest from the Monastery in Budapest" *Yedioth Ahronoth*, 29 Mart 1946. "The 'Palestinians' Were Supervising the Extermination," *Yedioth Ahronoth*, 31 Mart 1946.

35 mutlu Almanlar buraya geliyor Rafi Eitan'la yapılan röportaj, 24 Ocak 2013.

35 Haganah "özel bölük" "German Shot Dead", *Palestina Post*, 24 Mart 1946. Mann, *Sarona*, 111-38 (İbranice).

35 İzak Sadeh bunun sıradan bir askeri operasyon olmadığının farkındaydı Yahav, *His Blood Be on His Own Head*, 96 (İbranice).

35 Onları cesaretlendirmek amacıyla ... öldürdüğü bir adamdan bahsetti Mann, *Sarona*, 124 (İbranice).

35 vurucu tim ... Wagner için pusuya yattı Sauer, *The Story of the Temple Society*, 260. Eitan'la yapılan röportaj, 24 Ocak 2013.

35 "Bu derhal etkisini gösterdi" O zamanlar Batı Almanya ve İsrail arasında Holokost ve İkinci Dünya Savaşı'ndan doğan sorunların onarılması için gerçekleşen anlaşmanın bir parçası olarak İsrail devleti, Templer Topluluğu'na Filistin'de terk ettikleri mülkleri için tazminat ödemeyi kabul etti. Mann, *The Kirya in Tel Aviv: 1948-1955*, 29-30 (İbranice).

36 Haganah birimleri ... Arapları katletmeye başladı Örneğin 10 Ağustos 1947'de Tel Aviv Café'de dört Yahudinin öldürülmesi, yedisinin de yaralanmasının ardından beş kişiden oluşan bir Haganah ekibi, o eylemin komutanlığını yaptığı tespit edilen adamı öldürmeye koyuldu. Adamı evde bulamadılar ama civardaki kaçmaya çalışan beş kişiyi öldürdüler. Yahav, *His Blood Be on His Own Head*, 91, (İbranice).

36 "Kişisel terör operasyonları" Yahav, *His Blood Be on His Own Head*, 97, (İbranice).

36 O an itibariyle Lehi'nin komutasında yer alan İzak Şamir Yahav, *His Blood Be on His Own Head*, 25 (İbranice). Banai, *Anonymous Soldiers*, 243. Frank, *Deed*, 20-21 (İbranice).

37 Walter Edward Guinness Ben-Tor, *Lehi Lexicon*, 198-200. Yalin-Mor, *Lohamey Herut Israel*, 210-21 (İbranice).

37 Şamir, Moyne'un öldürülmesi emrini verdi Şamir'le yapılan röportaj, Ocak 1997. Michael J. Cohen, "The Moyne Assassination, November 1944: A Political Assessment," *Middle Eastern Studies*, cilt. 15, no. 3 (1979), 358-73.

37 "yeni bir gangster grubu" Porath, *In Search of Arab Unity, 1930-1945*, 134-48 (İbranice). Wasserstein, *The Assassination of Lord Moyne*, 72-83.

38 Roma'daki İngiliz büyükelçiliğini bombaladı Arnaldo Cortesi, "Rome Hunts Clues in Embassy Blast," *New York Times*, 1 Kasım 1946.

38 Lehi ... bombalı mektup yolladı "Stern Group," s.111z: Alex Kellar'dan Trafford Smith'e, Sömürge Bürosu (16 Ağustos 1946). James Robertson'dan Leonard Burt'e, Özel Şube (26 Ağustos 1946), NA KV5/30.

38 İngiliz istihbarat kaynakları ... bir saldırı dalgası konusunda uyarıyordu "Appreciations of the Security Problems Arising from Jewish Terrorism, Jewish Illegal Immigration, and Arab Activities," 28 Ağustos 1946, UK NA KV3/41. Paul Kedar'la yapılan röportaj, 15 Haziran 2011. "Activities of the Stern Group," James Robertson'dan Trafford Smith'e, Sömürge Bürosu, 5 Şubat 1946, UK NA FO 371/52584. Walton, *Empire of Secrets*, 78-80.

39 "Sadece bu eylemler, bu infazlar" Shomron'la yapılan röportaj, 26 Mayıs 2011.

2. BÖLÜM: GİZLİ BİR DÜNYA DOĞUYOR

40 iki İsrail otobüsünü pusuya düşürdü Davar, 1 Aralık 1947. Gelber'la yapılan röportaj, 16 Mayıs 2011.

40 Filistinli Araplar ve Yahudiler arasında iç savaş başlamıştı Gelber, *Independence Versus Nakbah*, 119 (İbranice).

40 Beş yüz kişilik gerilla kuvveti Beş yüz sayısı Kai Bird'ün *The Good Spy* adlı kitabından alınmıştır, 87.

41 Sığırcık Operasyonu'nu başlattı Danin, *Tzioni in Every Condition*, 222-25 (İbranice).

41 Tel Aviv'deki su kaynaklarının zehirleneceği Atlas Operasyonu'nda kullanılacak zehir arsenik oksitti ve operasyonda yer aldıkları için İngiliz istihbaratı tarafından şiddetli bir şekilde sorgulanan kişilere göre operasyonun amacı Filistinlilerin ve Nazilerin ortak düşmanları Yahudilere, İngilizlere ve Amerikalılara "maksimum düzeyde zarar" vermekti (UK NA KV2/455).

41 El-Hüseyni'nin yerini tespit etmeye ve onu öldürmeye çalıştı Müftüye yönelik suikast girişimlerine ilişkin anlatılanlar Yahav'dan, *His Blood Be on His Own Head*, 94 (İbranice) ve Gelber'den, *Growing a Fleur-de-Lis*, 653 alınmıştır.

42 Haganah'ın insan kaynaklı ve elektronik istihbaratı entegre ettiği ilk operasyonu Pedahzur, *The Israeli Secret Services*, 18. Harel, *Security and Democracy*, 94 (İbranice).

42 Salameh birçok suikast girişiminden sağ kurtuldu Salameh Tel Aviv'in kuzeydoğusundaki Rosh HaAyin isimli su kaynakları için 31 Mayıs 1948'de meydana gelen muharebe sırasında bir havan mermisiyle yaralandı. İki gün sonra hayatını kaybetti. Müftü Hacı Emin el-Hüseyni kendisine yönelik öldürme girişimlerinin tümünden kurtuldu ve 1974'te Beyrut'ta doğal yollardan öldü. Gelber, *Israeli-Jordanian Dialogue, 1948– 1953: Cooperation, Conspiracy, or Collusion?* 119 (İbranice).

43 "Arap silah tedarikçilerine odaklanmıştık" Avraham Dar ile röportaj, 18 Nisan 2012.

43 Arap Müfrezesi ... kurulmuştu Dror, The "Arabist" of Palmach, 56-58 (İbranice).

43 İki birimin işbirliği ... yönelik bir suikastı doğurdu HHA, Yoseph Tabenkin'in tanıklığı, 199.6.

43 Şubat 1948'de ... Al Khatib'i pusuya düşürdüler HHA 100.100.61. Eldar, *Flotilla 13: The Story of Israel's Naval Commando*, 107-108 (İbranice). Yahav, *His Blood Be on His Own Head*, 95 (İbranice).

44 ambulans üzerinde çalışan beş Filistinliyi öldürdü Arap Müfrezesi'nin eylemlerinin tümü başarıyla sonuçlanmadı. Üyelerinin bir kısmı yakalanarak idam edildi. Bu şekildeki başarısızlıklardan biri, su kaynaklarını zehirleyerek Gazze'de bir katliam gerçekleştirmek için onları kullanma girişimiydi. Bu, bağımsızlık ilanından sonra Arap devletleri tarafından gerçekleştirilen işgale cevaben yapılmıştı. Bu görev için gönderilen iki adam yakalanarak öldürüldü. HHA 187.80.

44 "Arap ülkeleri sonunda ... eşzamanlı bir saldırı başlatmaya karar verdi" Teşkilatın Siyasi Departmanı'ndan Zaslani'ye, 12 Mayıs 1948, Merkezi Siyonist Arşivi, S25/9390.

44 yedi ordu saldırıya geçti Filistin Kurtuluş Ordusu'nun yanı sıra altı Arap devletinin düzenli orduları İsrail'i işgal etti: Mısır, Suriye, Ürdün, Irak, Lübnan ve Suudi Arabistan. Bu güçlerin tamamı ülke içinden faaliyet yürüten Filistin dahilindeki ortak birimlerle birlikte hareket ediyordu.

44 Sayıları ... kadar fazlaydı ve onlara göre çok daha iyi bir şekilde donatılmışlardı Bağımsızlık Savaşı'yla ilgili daha sonra yapılan ve bir kısmı, İsrail-Arap çatışmasına yönelik yenilikçi yaklaşımlarından dolayı Yeni veya Post-Siyonistler olarak bilinen ("Eski Tarihçilerin" birçoğu bunları yanlış bulmaktadır) bir grup tarafından kaleme alınan araştırma, savaşın başında Yahudilerle Araplar arasında bir denklik olduğu, hatta Yahudilerin Arapların saflarındaki iç bölünmeden, münakaşalardan ve kötü planlamadan dolayı bazı savaş bölgelerinde avantajlı hale geldiği sonucuna varmaktadır. Morris, *Righteous Victims*, 209 (İbranice).

45 "Bu ... büyük bir yıkım ve katliam savaşı olacak" Azzam'la yapılan, ilk olarak Ekim 1947'de bir Mısır gazetesinde yayımlanan, birçok kez alıntı yapılan ve gerçekte neyi kastettiğine ilişkin keskin bir tartışmanın öznesi haline gelen röportaj. Morris, *Righteous Victims*, 208. Tom Segev, "The Makings of History: The Blind Misleading the Blind", *Haaretz*, 21 Ekim 2011.

45 İsrail kendisinden daha üstün orduları püskürtmüş olsa da Morris, *Israel's Border Wars, 1949-1956*, 3 (İbranice).

45 İsrail'i yıkıp ... ant içiyorlardı Golani, *Hetz Shachor*, 13 (İbranice).

45 Ben-Gurion'un ikna edilmesine gerek yoktu Devletin kurulmasından önceki önemli istihbarat başarılarından biri, Ben-Gurion'un muazzam bir istihbarat için çaba gösterilmesi emrinin sonucuydu. Ben-Gurion bu emri, 1947 yılının Mayıs ayında genel kurula Filistin'le ilgili ne yapılması gerektiğini önermesi için görevlendirilen Birleşmiş Milletler Filistin Özel Komitesi'nin kararını bağımsız Yahudi devleti lehine etkilemek için vermişti. Ronen Bergman, "A State Is Born in Palestine," *New York Times Magazine*, 7 Ekim 2011. Elad Ben Dror'la röportaj, 12 Kasım 2003. Elad Ben Dror, "The Success of the Zionist Strategy Vis-à-vis UNSCOP," doktora tezi, Bar-Ilan Üniversitesi.

45 O gün Ben-Gurion üç teşkilatın kurulması emrini verdi Savunma Bakanlığı Bürosu'ndan savunma kuruluşu ve istihbarat topluluğu başkanlarına, istihbarat servislerinin örgütlenmesi, 15 Şubat 1959, Savunma Bakanlığı ve IDF Arşivleri, 870.22. Ben-Gurion'un Günlüğü, cilt. B. 494, 590. Shiloh, *One Man's Mossad*, 120-21 (İbranice).

46 Saron civarındaki terkedilmiş Templer evleri Sauer, *The Holy Land Called: The Story of the Temple Society*, 208.

46 o ilk aylarda ve yıllarda hiçbir şey derli toplu değildi Isser Harel'le röportaj, Mart 1999. Siman Tov, "The Beginning of the Intelligence Community in Israel," *Iyunim*, cilt. 23.

46 Ben-Gurion'un casuslarının karşılaştıkları ilk zorluk Irgun lideri Menachem Begin düşünceleri bakımından aşırı uçtaydı fakat bir iç savaşın patlak vermesini engellemek için disiplinli davrandı ve *Altalena*'nın batırılmasına yönelik öfkesi ve Ben-Gurion'la aralarındaki farklılıklara rağmen adamlarına devlet otoritesini kabul etmelerini ve IDF'ye entegre olmalarını emretti.

47 Lehi ... çok sayıda uyarı ilanı yapmıştı Sheleg, *Desert's Wind: The Story of Yehoshua Cohen*, 88-95 (İbranice).

47 Siperli şapkalar giyen üç genç ... dışarı fırladı Birleşmiş Milletler Kamuoyu Bilgilendirme Dairesi, Basın Açıklaması PAL/298, 18 Eylül 1948, "General Lundstrom Bernadotte'nin Ölümüne İlişkin Tanıklığını Anlatıyor."

48 Saldırı saniyeler içinde sona ermişti Regev, *Prince of Jerusalem*, 13-17 (İbranice).

48 Saldırıyı gerçekleştirenler hiçbir zaman ele geçirilemedi 1950'li yılların sonlarında Ben-Gurion, gençleri çöle yerleşmeye teşvik etmeyi amaçlayan bir hamleyle istifa ederek Necef'teki Sdeh Boker Kibbutzu'na yerleşti. Yehoshua Cohen da aynı öncülük ruhundan esinlenerek ailesiyle birlikte oraya yerleşti. O zamanlar Ben-Gurion'un yakın bir arkadaşı ve refakatçisi haline geldi ve onun koruması olarak görev yaptı. Birlikte yaptıkları yürüyüşlerden birinde Cohen, Ben-Gurion'a Bernadotte'yi öldüren silahı ateşleyenin ve Ben-Gurion'un casuslarının nafile bir şekilde aradıkları kişinin kendisi olduğunu itiraf etti. Bar-Zohar, *Ben-Gurion*, 316-17 (İbranice). Regev, *Prince of Jerusalem*, 100.

48 Güvenlik Konseyi saldırıyı "... korkakça bir eylem" ifadeleriyle kınadı "The U.N. Must Act," *New York Times*, 19 Eylül 1948.

48 Ben-Gurion, Lehi'nin yaptığı haydutça operasyonu ... ciddi bir meydan okuma olarak gördü Bar-Zohar, *Ben-Gurion*, 317.

48 Lehi'nin bir örgüt olarak varlığı sona eriyordu Amnon Dror'la Ocak 1997'de, Menahem Navot'la 6 Nisan 2017'de yapılan röportajlar. Navot, *One Man's Mossad*, 24-25 (İbranice).

48 Yeraltı elemanlarına karşı yürüttüğü gayretli eylemlerden dolayı Harel, ayrılıkçı örgütleri aşırı sağcılar ya da aşırı solcular olarak görüyor, her ikisinden de nefret ediyordu. "Daha çocukken bile [Rusya'da doğmuştu] şiddet ve keyfi barbarlık gösterilerine tanık olmuştum; Bolşevik devrimin tasavvurları aklıma derin bir şekilde kazınmıştı. Bu tasavvurlar içimde büyük ve uzlaşmaz bir nefret yarattı." Harel, *Security and Democracy*, 78. Harel'le yapılan röportaj, 6 Nisan 2001.

48 Ben-Gurion'un siyasi muhalifleri ... yönelik siyasi casusluk faaliyetleri yürüttü Harel sonraları bunun yeni bir yeraltı örgütü veya yıkıcı

faaliyet yaratmalarından kuşkulandığı unsurların takip edilmesi olduğunu iddia edecekti ama aslında Şin Bet'i Ben-Gurion adına bir siyasi casusluk teşkilatı olarak kullanıyordu. Teşkilat, yasadışı hiçbir şeye katılmadıkları net olsa bile Ben-Gurion'un rakiplerini ve onu eleştirenleri takip ediyordu. Teşkilat, Şin Bet'in kaynaklarıyla görünüşte ticari olan, Ben-Gurion yanlısı bir dergi bile kurmuştu. *Rimon* ismindeki bu dergi, Ben-Gurion'a saldıran *Haolam Hazeh* isimli müstehcen bir haber dergisiyle rekabet halindeydi. Harel'le 6 Nisan 2001'de, Uri Avnery'le 19 Temmuz 2013'te ve Arie Hadar'la 8 Temmuz 2011'de yapılan röportajlar. Ronen Bergman, *"The Shin Bet Secrets"*, Yedioth Ahronoth, 23 Mart 2007.

49 Bu gizli diplomatik görüşmeler açık biçimde etkisizdi İsrail Devlet Arşivi 3771/70. Sutton ve Shushan, *People of Secret and Hide*, 144-46 (İbranice). Erlich, *The Lebanon Tangle 1918-1958*, 262-65 (İbranice). Moshe Sasson'la Mayıs 1996'da, Reuven Erlich'le 9 Aralık 1999 ve Rafi Sutton'la 9 Mayıs 2012'de yapılan röportajlar.

49 "Sharett bu fikre şiddetle karşı çıktı" Arthur Ben-Natan'la yapılan röportaj, 13 Eylül 2010.

49 İsrail istihbarat servisleri ... üç ayaklı bir topluluk halinde birleşti Teşkilatlar arasındaki otorite, kaynaklar ve bölgelerin paylaşılmasına ilişkin tartışma hiçbir zaman son bulmadı. Başbakanlar takriben her on yılda bir istihbarat topluluğu için bu konuların taslağını çizen bir "Magna Carta"yı yeniden formüle etmek için gizli heyetler kurdular. Bu üç temel teşkilata daha sonraları dört teşkilat daha katılacaktı: Savunma Bakanlığı bünyesinde bulunan, teknolojik ve nükleer casusluk yürüten (Bilimsel İlişkiler Bürosu kelimelerinin baş harfinden oluşan) LAKAM; ülkenin nükleer programına yön veren İsrail Atom Enerjisi Komisyonu; başka görevlerin yanı sıra biyolojik silahların ve karşı tedbirlerin geliştirildiği Ness Ziona'daki Biyoloji Enstitüsü'nü kontrol eden Bilim İdaresi ve Sovyet Yahudileriyle el altından ilişki kurmakla sorumlu Nativ.

50 Bu aynı zamanda Isser Harel için de kişisel bir zafer oldu Harel Mossad'a demir disiplinle birlikte gizliliğe sıkı sıkıya bağlılığı da getirmişti. Her bir Mossad elemanına birer takma isim bulmalarını, her bir birime, operasyona ve ajana da bir kod adı verilmesini emretti. Her zaman, iç yazışmalarda ve tartışmalarda bile bu kod adlar ve takma isimler kullanılmalıydı. Bu uygulama günümüze kadar varlığını korumuştur.

50 Ben-Gurion bütün teşkilatları doğrudan kendi idaresi altında toplamıştı "İsrail Temel Yasaları"nın "Hükümet" başlıklı kalıcı 32. maddesinde (bir anayasası olmayan İsrail'de Temel Yasalar, ülkenin en

üst düzey ve değişikliğe gidilmesi en zor kanunlardır) hükümetin görevlerini yerine getirmek için "gerekli gördüğü her şeyi" yapabileceği yazmaktadır. Bu muğlak ifade pratikte İsrail başbakanlarına İsrail'in demokratik kuruluşlarının ya da basının neredeyse hiçbir şekilde gözetimi olmaksızın gizli operasyon ve suikast emri verme yetkisi tanımaktadır. 1980'lerin ortalarında Şin Bet tarafından gerçekleştirilen bir dizi yasadışı faaliyetin açığa çıkmasının ve bunun sonucu olarak teşkilatın üst kademesinin görevden alınmasının ardından yeni yönetim, neye izin verilip neye verilmediğini açık bir şekilde tanımlayan bir yasa hazırlanması talebinde bulundu. 2002 yılında Knesset bu nitelikte bir yasa çıkardı. O zamandan bu yana Mossad kendisi için de benzer bir yasanın formüle edilmesi için müzakereler yürütüyor ancak bu müzakerelerde sürekli temel bir çelişkiye düşülüyor: İsrail içinde ve İsrail kontrolündeki bölgelerde faaliyet yürüten Şin Bet'ten farklı olarak Mossad'ın yaptığı hemen hemen her şey, diğer ülkelerin yasalarına yönelik bir tecavüz veya açık ihlal durumu meydana getiriyor. Bu tür bir faaliyetin yasalar çerçevesi içinde kalması eğer imkânsız değilse çok zordur; üstelik böyle bir durumda kamuoyunun da bilgisi olacak, bu da İsrail devletinin yabancı ülkelerin egemenliklerinin ağır bir şekilde ihlal edilmesine izin vermesinin parlamento tarafından yazılı bir şekilde onaylanması anlamına gelecektir. 2017'nin Mayıs ayında Mossad direktörü Yossi Cohen, sürüncemedeki müzakerelere bir son vermeye karar vererek bir Mossad yasası yapılmamasına hükmetmiştir. Dagan'la 26 Mayıs 2013'te, "Iftach"la Mart 2017'de, "Advantage"la Temmuz 2017'de, "Sasha"yla Haziran 2015'te ve "Serenity"le Eylül 2017'de yapılan röportajlar.

51 İsrail yasalarında idam cezası yoktur Nazi savaş suçluları ve onların suç ortakları (sadece Adolf Eichmann olayında uygulanmıştır), sadece birkaç kez teröristlere karşı uygulanan, yalnızca Yüksek Mahkeme'nin bozabileceği askeri mahkemelerin sahip olduğu teorik yetki bu konuda istisnadır.

52 Duvall'ın gerçek adı Shlomo-Cohen-Abarbanel'di Yuval Cohen-Abarbanel'le Temmuz 1997'de, Haim Cohen'le Temmuz 1997'de yapılan röportajlar. Ronen Bergman, "Under the Layers of Paint," *Haaretz*, 29 Ağustos 1997.

53 Bu amaçla AMAN 13. İstihbarat Servisi adında bir birim oluşturdu Bu, 13 sayısının verildiği tek özel operasyon birimi değildi – deniz komandolarına da Shayetet (Flotilla) 13 adı verildi. Ayrıca hava kuvvetleri de İsrail personelini hedeflerine sevk etme göreviyle Tayeset (Filo) 13'ü

kurmayı planlıyordu. 13 numarası başka yerlerde de karşımıza çıkmaktadır; Mossad'ın resmi kuruluş tarihi 13 Aralık 1949'dur.

54 "Köpek yoksa kuduz da yok" Dar'la 5 Ocak 2015'te, Arie Krishak'la 12 Mart 2007'de yapılan röportajlar.

54 " ... halkta güvensizlik yaratmak ... suretiyle Batı'nın ... güvenini zayıflatmak amacıyla" 131. Birim, Mordechai Ben Tzur'dan AMAN şefine, "Mısır'daki olaylar, Temmuz-Eylül 1954", 5 Ekim 1954, MODA 4.768.2005.

54 AMAN elemanları ... amatör ve dağınıktı Avraham Dar'dan AMAN direktörüne, "Savunma Bakanıyla Yapılan Görüşmenin Raporu, 29.12.1954", 10 Ocak 1954; ilerleyen yıllarda: Dar'dan AMAN Direktörü ve 131. Birim'in komutanına, "131. Birim'den Ayrılma Gerekçeleri", 30 Eylül 1955; Dar'dan Mossad Direktörü Meir Amit'e, 29 Ağustos 1967; Dar'dan Başbakan Eşkol'e, "Mısır'daki Mahkûmlar, 27 Eylül 1967 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Dar'dan alınmıştır).

56 "'Yahudileri öldürmeyiz' dedi" Eitan'la röportaj, 19 Eylül 2011.

56 Harel'in kendisi ise "Şimdiye kadar hiçbir zaman ..." Harel'le röportaj, Mart 1999.

56 Plan başlarda mükemmel ilerledi Harel'le 6 Nisan 2001'de, Imanuel Talmor'la 1 Mayıs 2013'te, "Victor"la Eylül 2013'te yapılan röportajlar.

57 Harel'in adamları, İsrail basınına ... yalan haberleri servis etti Yisraeli'nin eşinin birkaç ay sonra doğurduğu erkek çocuk, babasının ülkeyi ve kendisini terk ettiğini düşünerek büyüdü. Gerçeği bu kitabın yazarından ancak elli yıl sonra öğrendi. [Yisraeli'nin oğlu – ç.n.] Moshe Tsipper, 2006 yılının Mayıs ayında benim kendi evimde kaçırma işinde yer alan Mossad elemanlarından biri olan Raphi Medan'la görüştü. Tsipper devlete dava açarak kendisinin savaş yetimi olarak kabul edilmesini –olay meydana geldiğinde babası aktif şekilde görev yapıyordu– ve ilgili belgelerin kendisine gösterilmesini talep etti. Yılları bulan bir sürecin ardından Mossad kendisine tazminat ödemeyi kabul etti ancak belgeleri ortaya çıkarmayı reddetti. Raphi Medan ve Moshe Tsipper ile 2 Mayıs 2006'da, Eitan'la 19 Şubat 2006'da yapılan röportajlar. Tel Aviv Bölge Mahkemesi (gizli celse), *Tsipper ile Savunma Bakanı Arasındaki Dava*, 13 Aralık 2013. Ronen Bergman, "Throw Away" *Yedioth Ahronoth*, 26 Mayıs 2006.

57 Harel'in kuzey Tel Aviv'deki evine davet edildi ve onlara yemin ettirildi "Patriot'la Ağustos 2011'de, Harel'le 6 Nisanda, Shomron'la 26 Mayıs 2011'de ve Şamir'le Ocak 1997'de yapılan röportajlar. Şamir, *As a Solid Rock*, 122-24 (İbranice). Shlomo Nakdimon, "Yitzhak Shamir: Top Secret," *Yedioth Ahronoth*, 25 Nisan 2000.

3. BÖLÜM: TANRI'YLA BULUŞMA AYARLAMA BÜROSU

58 sızanların bir kısmı ... mültecilerdi Morris, *Israel's Border Wars, 1949-1956*, 3-5, 28-68 (İbranice).

58 Mısır askeri istihbaratından Mustafa Hafez isimli genç bir yüzbaşı Argaman, *It Was Top Secret*, 18 (İbranice).

58 1951-1953 yılları arasında toplamda yaklaşık bin sivili Gilbert, *The Routledge Atlas of the Arab-Israeli Conflict*, 58. İsrail Yahudi Ajansı web sitesi, Fedayeen Raids 1951-56, https://web.archive.org/web/20090623224146/http:/www.jafi.org.il/education/100/maps/fed.html.

59 Şu üç P'den biri ... övgü, para ve kadın Rehavia Vardi'yle yapılan röportaj, 19 Ağustos 1997.

59 bu vakaların on-on beşinde 504. Birim'in o zamanki ajanlarının ve içinde yer aldıkları cinayetlerin sayısıyla ilgili yapılan alıntılar röportajlara dayalıdır. 504. Birim 1980'lerde kayıtlarının büyük çoğunluğunu yakmıştır. Sutton'la 9 Mayıs 2012'de, Yaakov Nimrodi'yle 14 Aralık 2010'da ve "Sheldon"la Şubat 1999'da yapılan röportajlar.

59 "Her şey çok çok gizliydi" Natan Rotberg'le röportaj, 13 Temmuz 2015.

60 "Bizi kısıtlayan şeyler vardı" Yigal Simon'la yapılan röportaj, 29 Temmuz 2012.

61 11 Haziran 1953'teki gizli bir toplantıda Kabine Sekreterliği, Kabine Karar no. 426, 11 Haziran 1953 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Gilad Livneh'den alınmıştır).

61 yedi-sekiz adamla ... kuşkusu yoktu Gilad Sharon, *Sharon: The Life of a Leader*, 82 (İbranice).

62 101. Birim vücut bulmuş oldu Bir özel kuvvet olarak bu birime, ünlü İngiliz subay Orde Charles Wingate'in İkinci Dünya Savaşı sırasında Etiyopya ve Eritre'de sahip olduğu birlikle aynı numara verildi. Wingate, o savaşın öncesinde Filistin'e gönderilmiş, oradaki İngiliz-Yahudi müşterek Gece Mangası'nın başına geçmişti. Gece Mangası'nda onun emri altında görev yapmış olan çok sayıda üst düzey IDF yetkilisi tarafından bir kahraman olarak değerlendiriliyordu. Birimin kuruluş tarihi, 20 Mart 2003'te Sderot'ta Ariel Şaron tarafından verilen bir konferanstan alınmıştır.

62 "Bu birim... sınır boyunca gerçekleştirilecek ... operasyonlar için kurulmuştur." Sharon, *Life of a Leader*, 552.

62 İsrail yapımı yeni Uzi silahlarını deneyen ilk kişilerdi Uzi Gal'la yapılan röportaj, Kasım 2002.

63 Eyleme geçmek için yanıp tutuşan Şaron ... planı hazırladı Uzi Eilam ile yapılan röportaj, 2 Aralık 2009.

63 Hükümet intikam almaya ant içti Morris, *Israel's Border Wars, 1949-1956*, 274-76 (İbranice).

64 "Qibya Operasyonu'nda" Ilil Baum, "Father's Great Spirit", *Yedioth Jerusalem*, 1 Mayıs 2009.

64 Ölenlerin toplam sayısı bunun altı katıydı Tuhaf bir şekilde, baskın için İsrail'in kınandığı kararın sayısı 101'di. Güvenlik Konseyi Kararı 101 (1953), 24 Kasım 1953 (S/3139/Rev.2).

64 101. Birim "... üstesinden gelemeyeceği görev olmadığını kanıtlamıştı" Şaron tarafından 20 Mart 2003'te Sderot'ta verilen bir konferanstan.

64 Dayan ... onu Paraşütçü Tugayı'yla birleştirdi Dayan, *Story of My Life*, 113-15 (İbranice).

65 Sharett günlüğüne şunları yazıyordu Sharett, "Personal Diary," cilt. C, 823 (İbranice). Dikkatimi bu bilgilere çeken Moshe'nin oğlu Yaakov Sharett'a şükranlarımı sunarım.

66 Hafez 1950'li yılların ortalarında kazanıyordu Morris, *Israel's Border Wars, 1949-1956*, 81, 101, 343-45 (İbranice).

67 Ama o, sis perdesi arkasına gizlenmiş müphem bir figürdü Nimrodi ile yapılan röportaj, 14 Aralık 2010. Ofer Nimrodi ve Şimon Şapira'ya röportajın ayarlanması konusundaki yardımları için teşekkür ediyorum.

68 İsrail militarizminin tohum halinde vücut buluşu Aluf Benn, "Militaristic and Post-Zionist," *Haaretz*, May 9, 2011.

68 Bizim kuşağın kaderi bu Bar-On, *Moshe Dayan*, 128-29 (İbranice).

69 Natan ... Shmartahu'ya oğlunun intikamını alacağına dair söz verdi Rotberg'le yapılan röportaj, 3 Ağustos 2015.

70 "... bomba harekete geçmiş olur ve – *güm!*" Rotberg'le yapılan röportaj, 3 Ağustos 2015.

70 Hafez kitabı paketten çıkarırken Mısır Askeri İstihbaratı, Albay Hafez'in Ölümüne İlişkin Soruşturma 16 Temmuz 1956 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Nimrodi'den alınmıştır).

71 Hafez'in öldürüldüğü gün Başarısından cesaret bulan Dar, Dayan'a bir adım daha ileri giderek Suriye Askeri İstihbaratı'nın şefi olan generali öldürmek için bir çifte ajan kullanmayı önerdi. Dayan detaylandırılmış operasyonel emri onayladı ve Ben-Gurion'a sevk etti ancak o kabul etmedi. İsrail başbakanı, üst düzey hükümet yetkililerine sürekli suikastlar düzenlenmesinin Arapları İsrail'deki mevkidaşlarına, hatta bizzat kendisine yönelik olarak misilleme eylemlerine motive edeceğinden korktuğu için operasyonu onaylamadı. Dar'la yapılan röportaj, 8 Ekim 2015.

4. BÖLÜM: TEK DARBEDE TÜM YÜKSEK KOMUTA

73 uçağın teknik bir hatadan dolayı düştüğü izlenimi vermek için çaba harcamasına İsrail'deki askeri sansür, operasyonun detaylarıyla ilgili 1989 yılına değin yayın yasağı getirmişti. Mordechai Bar-On'un 5 Mart 2015'te gerçekleştirilen Dayan'la ilgili seminer kayıtları.

73 AMAN, hava konvoyunu belirleyip izini sürme görevini Gelber'la yapılan röportaj, 16 Mayıs 2011. Uri Dromi, "Personel Şeflerine Acil Mesaj: Mısır'ın şifresi çözüldü," *Haaretz*, 29 Ağustos 2011.

73 Günler yavaş geçiyor, telsiz operatörleri ... bekliyorlardı Yom-Tov Eini, 19 Ocak 1999. Argaman, *It Was Top Secret*, 39-60.

73 Hava kuvvetleri bünyesindeki ... pilot olan Matias "Chatto" Birger Tsiddon-Chatto, *By Day, By Night, Through Haze and Fog*, 220-21 (İbranice).

75 "Mısır genelkurmayının çöküşü" Yine de bu iddianın etkisine yönelik sağlam bir temel bulmak zordur. Mısır'da olayla ilgili hiçbir zaman hiçbir şey yayımlanmamıştır. İsrail'de de –bu kitap için yapılan araştırmaların keşfetmeyi başardığı kadarıyla– o sırada İlyuşin'in içinde bulunan insanların kimliğine veya yapılan engellemeden sonra Mısır üst komutasının ne tür sorunlarla karşılaştıklarına ilişkin özel bir bilgiye rastlanmamaktadır. David Siman Tov ve Shai Herschkowitz'le 12 Şubat 2017'de, Yoram Meital'le 18 Ekim 2013'te ve Motti Golani'yle 15 Ocak 2013'te yapılan röportajlar.

77 *New York Times*'a sızdırılmasını emretti 4 Haziran 1956 Pazartesi günü *New York Times* konuşma metninin Amerikalıların elinde olduğuna ilişkin haberi yayımladı, ertesi gün ise metinden uzun alıntılar yaparak gazetede geniş bir alana yayılan şu başlıklarla yayımlamaya devam etti: KRUŞÇEV'İN STALİN'LE İLGİLİ KONUŞMASI TERÖRE DAYALI KURALI AÇIĞA ÇIKARIYOR. KREMLİN'İN TEMİZLENMESİ İÇİN KOMPLO SUÇLAMALARI. ÖLÜ DİKTATÖR VAHŞİ, YARI ÇILGIN YARI GÜÇ DELİSİ OLARAK RESMEDİLİYOR. Bu yayın dünyaya şok dalgaları yaydı; CIA'in tam olarak aradığı da buydu.

77 Amerikan ve İsrail istihbaratları arasında gizli bir ittifak doğmuştu Mossad ve CIA'in yanı sıra İsrail ve Amerika'nın diğer istihbarat örgütleri de birbirleriyle bağlantılar kurmuştur. Bunlar içinde özellikle önem arz edeni Amerika'daki NSA ile onun İsrail'deki muadili AMAN'a bağlı 8200. Birim arasındaki bağlantıdır. Edward Snowden'ın sızdırdığı belgeler arasında bu ilişkilere yönelik 1960'lı yıllara dayanan ve Ortadoğu'daki ortak düşmanlara karşı var olan derin bir işbirliğini kanıtlayan çok sayıda tarihi incelemeler mevcuttur. Snowden belgelerinin 2016 yılının Mayıs ayında New York'ta *The Intercept*'in bir mahzen-

de yapılan dikkatli bir incelemesi, o web sitesi çalışanlarının yardımı ve işbirliğiyle mümkün olmuştur, Henrik Moltke'ye özel olarak teşekkür ederim.

77 **İsrail'in 1956'daki Sina İşgali** Harel'le yapılan röportaj, 6 Nisan 2001. Süveyş İşgali ve İsrail'in kazanımları ve kayıplarıyla ilgili en detaylı rapor Golani'de bulunabilir, *There Will Be War Next Summer*, 597-620 (İbranice).

78 **"çeper doktrini"** Afrika'da üst düzey bir Mossad komutanı olan David Kimche şunları açıkladı: "Bizim için Afrika'ya bir kümes uzmanı veya istihbarat toplamayla ilgili bir eğitmen göndermek aynı paraya mal oldu. İkincisi kralla yapılacak bir görüşmeyle sonuçlanacaktı. Birincisi ise bir kümeste sonuçlanacaktı. Birinci tercihimizin ne olduğu açık. İstihbarat bağlantıları samimi bir ilişki kurmanın en hızlı yoluydu." David Kimche'yle 18 Ağustos 1998'de, Harel'le 6 Nisan 2001'de, Reuven Merhav'la 22 Nisan 2014'te, Ben-Natan'la 13 Eylül 2010'da, Tamar Golan'la 24 Eylül 2007'de, Hannan Bar-On'la 30 Aralık 1997'de, Yoav Biran'la 22 Nisan 1999'da, Lubrani'yle 26 Aralık 1997'de ve Arie Oded'le 16 Eylül 1998'de yapılan röportajlar. *Addis Ababa'daki Pilpul'dan Dışişleri Bakanlığına-Etiyopya Hükümdarı ve genelkurmay başkanıyla yapılan görüşme üzerine rapor*, 25 Ağustos 1957, ISA 3740/9. Black and Morris, *Israel's Secret Wars*, 186.

78 **CIA da onun faaliyetleri için fon sağlamıştı** Ben-Gurion bu ittifakın doğasını, Başkan Dwight Eisenhower'a gönderdiği bir mektupta açıklamıştı: "Nasırcı-Sovyet medcezirlerine karşı yüksek bir set çekmek amacıyla, Ortadoğu'nun dış çeperindeki çok sayıda devletle ilişkilerimizi güçlendirmeye başladık... Amacımız, Nasır gibi vekâlet güçleri vasıtasıyla gerçekleşen Sovyet yayılmacılığına karşı direnebilecek, illa da resmi bir ittifak olmayacak şekilde bir grup ülkeyi örgütlemektir." Eshed, *One Man's Mossad*, 277. C'LIL anlaşması, her seferinde başka bir ülkenin ev sahipliğinde bu devletlerin istihbarat organlarının başında bulunan kişilerin periyodik olarak bir araya gelmesini öngörüyordu. Üç devlet aynı zamanda çeşitli konularla ilgili karmaşık bir istihbarat koordinasyonu ve bilgi alışverişi mekanizması kurmuşlardı. İsrail kendisini askeri istihbarat paktının merkez eksenine yerleştirdiği için C'LIL anlaşmasını eşi benzeri görülmemiş bir stratejik başarı olarak değerlendiriyordu. Türkiye ve İran arasında ortaya çıkan bölgesel anlaşmazlıklarda C'LIL bir platform, İsrail ise hakem görevi görüyordu. C'LIL toplantılarının planlanmasında yer alan Reuven Merhav isimli bir Mossad yetkilisi, "O zamanlar, Türkiye, İran ve Etiyopya'daki bütün istihbarat başkanlarının şah da olsa, Etiyopya Kralı Haile Selassie de olsa

patronla doğrudan bağlantısı vardı. C'LIL aracılığıyla krala mesajlarımızı ve düşüncelerimizi iletmemiz mümkün hale geliyordu. [Orijinal üçlü ittifak] bizle üçlü orgazm yaşatıyordu, Etiyopya'nın da dahil olmasıyla bu, dörtlü orgazma dönüştü" diyordu. CIA, Trident'in kurulmasını takdir etmek istiyordu, bu yüzden Tel Aviv'in dışında bir tepe üstüne kurulan ve ittifakın karargâhı olarak işlev gören iki katlı bir binanın yapımını finanse etti. Reuven Merhav'la 22 Nisan 2014'te, Harel'le Mart 1999'da ve Yossi Alpher'le 18 Mayıs 2015'te yapılan röportajlar. Ronen Bergman, "Israel and Africa: Military and Intelligence Liaisons," başlıklı doktora tezi, Cambridge Universitesi, 53-78. Savunma Bakanlığı Bürosu, Yarbay Vardi ve Etiyopya Kralı arasındaki görüşmeye ilişkin rapor, 24 Şubat 1958, Savunma Bakanlığı ve IDF Arşivleri (MODA) 63-10-2013.

78 **Bauer onu masanın üzerine serilmiş olan gizli belgelerle baş başa bıraktı** Zvi Aharoni'yle Temmuz 1998'de, Medan'la 30 Haziran 2015'te ve "Lexicon"'la Mart 2016'da yapılan röportajlar. Mossad, *Dybbuk'la* ilgili rapor, Zvi Aharoni, 4 Mart 1960. Mossad, *Eichmann Operasyonu: A Bölgesiyle İlgili Bir Rapor*, Zvi Aharoni, tarihsiz (her ikisi de yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Lexicon"dan alınmıştır).

80 **Harel ... güçlü adamı olarak görülüyordu** Harel'in eşi görülmemiş bir güce sahip olması, kendisini 1980'lerin başında Mossad tarihçilerine tarif ediş biçiminde, demokrasi anlayışındaki gözle görülür vahim sakatlığın belli ki farkında olmayan başbakanla ilişkilerinde ifadesini buluyordu. "Ben-Gurion bize hiçbir zaman operasyonel emirler vermezdi. Bir şeylerle ilgili kaygılarını veya dileklerini ifade ederdi. Düşüncelerinin operasyon lisanına nasıl çevrildiğini bilmezdi, aslında bilmesi de gerekmiyordu. Başbakanın detaylarla değil, elbette ki belli prensipler temelinde politika üretmekle meşgul olması gerekir." Mossad bu durumu, "Isser [Harel] genellikle ne yaptığını, nasıl faaliyet yürüttüğünü başbakana tam olarak bildirmiyordu" şeklinde özetliyordu. Mossad, Tarih Departmanı, Alman Bilim İnsanları Olayı, 1982, 14, şimdiki Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Toblerone"dan alınmıştır).

5. BÖLÜM: "SANKİ GÖKYÜZÜ BAŞIMIZA YIKILIYORDU"

81 **yeni Al-Zafer (Muzaffer) ... model** Merkezi İstihbarat Teşkilatı, Bilimsel İstihbarat Memorandumu, "Birleşik Arap Cumhuriyeti Füze Programı", 26 Şubat 1963, https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/DOC_0001173825.pdf.

81 Mısır ordusunun artık ... herhangi bir noktayı vurma kabiliyetine eriştiğini Jay Walz, *"Nasser Exhibits Military Might," New York Times*, Temmuz 24, 1962.

81 "Geçmişin Alman Nazileri şimdi de Nasır'a yardım ediyor" Edwin Eitan, *Canadian Jewish Chronicle*, 10 Mayıs 1963.

82 Harel'in Mossad'ı içinse utanç verici bir hataydı Daha sonra yapılan bir araştırma, Avrupa'daki Mossad personelinin aslında Nasır'ın Alman bilim insanlarını çalıştırmakta olduğunu gösteren geçit töreninden önceki yıllarda çeşitli bilgi öğeleri elde ettiklerini ortaya çıkardı. Mossad, bilgileri kendilerine ilettikleri halde önemsemediklerini iddia ederek suçu askeri istihbarata ve Savunma Bakanlığı'na atmaya çalıştı. Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 8-10.

82 Mısır füzelerinin geliştirilmesine yardım eden Alman bilim insanları Harel, eski Wehrmacht, Gestapo ve SS'lerin tezgâhladığından emin olduğu komploları açığa çıkarma görevini Almanca konuşan Mossad personeline verdi. Amal kod adı verilen bu birim hiçbir şey açığa çıkarmadı çünkü böyle bir komplo söz konusu değildi. Utanç verici bir şekilde, aslında önceden Hitler'in gelişmiş silah programının içinde yer alan kişilerin yürüttüğü bir faaliyet olan Mısır füze projesi fark edilmemişti. Yossi Cohen, Mossad, Tarih Departmanı, "Karargâh Teşkilatı", Mayıs 2007.

82 "kendimi çaresiz hissediyordum" Bu kitap için görüşme yapılan çok sayıda Mossad ve AMAN personeli, Alman bilim insanları ve projelerinin ilk kez ortaya çıkışına ilişkin benzer bir şok ve kaygı duygusu hatırlıyor. AMAN'ın 188. Birim'inden Moti Kfir şöyle söylemişti: "Büyük bir korkuya ve var oluşumuza ilişkin gerçek bir tehlike hissine kapılmıştım." Moti Kfir'le 9 Haziran 2011'de, Ben-Natan'la 13 Eylül 2010'da yapılan röportajlar.

82 "... en travmatik ve en önemli ... olaylardan biriydi" Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 2.

84 Belge ... Pilz tarafından ... yazılmış bir emirdi Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 17.

84 O halde Harel'in planı, Almanları kaçırmak veya yok etmekti Eitan'la yapılan röportaj, 1 Eylül 2013.

84 Harel ... Krug'a karşı harekete geçmeye karar verdi Harel'le yapılan röportaj, 6 Nisan 2001. Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 39.

84 10 Eylül Pazartesi günü öğleden sonra saat 17.30'da Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 39.

85 lobisinde Oded, Krug'la buluştu Daha sonra polis tarafından sorgulanan, aralarında resepsiyon görevlilerinin de yer aldığı Ambassador

Hotel'deki ve Intra bürosundaki tanıklar Saleh'in "Levanten bir görüntü" çizdiğini söylediler. Görünüşünden yola çıkılarak bir robot resmi çizildi ve ortadan kaybolduğuna ilişkin haberlerle birlikte basına gönderildi. Oded tebessümle, "Doğrusu robot resim tıpkı bana benziyordu" diyor. Bu, onun ifşa olduğu ve kendisine on yıl boyunca Almanya'ya gitmemesi söylendiği anlamına geliyordu. Oded, kapı Krug'un üzerine kapandığı andan itibaren "tüm operasyondan çekildiğini" ve "Almana ne olduğuyla ilgili bir fikrinin bulunmadığını" söylüyor. Oded'le yapılan röportaj, 3 Ağustos 2015.

85 **"...Ya her dediğimizi yaparsın ya da işini bitiririz"** Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 44-45. "Patriot"la yapılan röportaj, Eylül 2013.

86 **"çok meyve verdi"** Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 45.

86 **Krug'u kuzey Tel Aviv'de ıssız bir yere götürerek öldürmesini** Krug'un infaz edilmesi, olayı bilen az sayıdaki Mossad yetkililerinin bazılarını gerçekten öfkelendirmişti. (Daha sonra Harel'in amansız bir rakibi olacak olan) Zvi Aharoni, "Bu affedilmez bir eylemdi, hepimizin alnında bir lekeydi" diyordu. Rafi Eitan'ın gözlemi ise şu yöndeydi: "Bu Isser'ın tarzıydı. Ben-Gurion'un onayını aldığını sanmıyorum." "Patriot"la Ağustos 2011'de, Zvi Aharoni'yle Temmuz 1998'de ve Amram Aharoni'yle 3 Mayıs 2016'da yapılan röportajlar.

87 **Isser Harel 188. Birim'e içerlemişti** AMAN Şefi Haim Herzog'dan genelkurmaya, 2 Ocak 1962. Shaul Avigur, İstihbarat Topluluğu İnceleme Komisyonu Raporu, 31 Temmuz 1963, 3, MODA 7-64-2012.

87 **188'in Mısır'da gizli görevde olan eski bir elemanı bulunuyordu** Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 45.

87 **Yariv, Natan Rotberg'e bombaları hazırlama talimatı verdi** Rotberg'le yapılan röportaj, 3 Ağustos 2015.

88 **188. Birim ayrıca Fransızlara ... patlayıcıları Kahire'ye gizlice sokmak konusunda da yardım etmişti** 188. Birim'in komutanı Yosef Yariv, AMAN şef yardımcısı Prof. Yuval Neeman'la birlikte (Neeman İsrail nükleer projesinin kurucularından olan, önde gelen bir fizikçiydi) bu faaliyetleri Paris'ten koordine ediyordu. Neeman, "Eğer Fransızların bizden, daha sonra ortaya çıkmasının İsrail devletini gerçekten de utandıracağı bir şey, mesela bir cinayet istediklerini görürsem, buna ben karar verecektim; eğer bir fiyasko ortaya çıkarsa tüm sorumluluğu kendim üstlenecektim" diyordu. Yuval Neeman'la Ağustos 2011'de, Harel'le Ağustos 1998'de, Meir Amit'le 12 Temmuz 2005'te yapılan röportajlar. Bar-Zohar, *Phoenix: Shimon Peres-A Political Biography*, 344 (İbranice). Harel, *Security and Democracy*, 295.

88 Brunner'e, Şam'da ... büyük bir zarf geldi 1980 yılının Temmuz ayında Mossad, bu kez Başbakan Begin'in hevesli onayıyla Brunner'e bir başka bombalı mektup daha gönderdi. Görünüşte mektubu gönderen "Tıbbi Bitki Dostları Derneği"ydi çünkü Brunner'in tıbbın bu biçimde kullanılmasına sadık bir şekilde inandığı biliniyordu. Zarfı açtı, patlama meydana geldi ve birkaç parmağını kaybetmesine yol açtı. Rotberg'le 3 Ağustos 2015'te, "Pilot"la Mart 2015'te yapılan röportajlar. Adam Chandler, "Eichmann's Best Man Lived and Died in Syria," *Atlantic*, 1 Aralık 2014.

88 "Kontrol etmediğim her eyleme karşı çıkarım ..." Eitan'la yapılan röportaj, 1 Aralık 2012.

89 Mısır'daki Almanlara ulaşmak çok karmaşık bir mesele halini aldı Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 52.

90 Harel'in ölüm listesindeki bir sonraki hedef Dr. Hans Kleinwächter Harel'le Ağustos 1998'de, Zvi Aharoni'yle Temmuz 1998'de yapılan röportajlar. Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 74.

90 "Biraz beklememiz ... kendi tuzağımızı kurmamız gerekiyordu Eitan'la röportaj, 1 Aralık 2012. Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 61.

91 Vallentin'in, Mossad'ın bir sonraki hedefinin Kleinwächter olduğunu anlamış olmasıydı Zvi Aharoni'yle röportaj, Temmuz 1998.

91 Aharoni araçtan indi ... Kleinwächter'a doğru geldi Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 62-64, Nehemia Meiri'yle 12 Haziran 2012'de, Harel'le 6 Nisan 2001'de yapılan röportajlar.

92 bu operasyonlar da berbat şekilde başarısızlığa uğradı Bar-Zohar, *Issar Harel and Israel's Security Services*, 237-38 (İbranice).

92 Dr. Hans Eisele'le ilgili Mısır'da toplanmış bilgiler Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 66.

93 Üç gazeteci ... sonrasında Mossad içinde görevlendirdi Yeni görevlendirdiği kişiler *Maariv*'den Shmuel Segev, *Haaretz*'den Naftali Lavie and *Yedioth Ahronoth*'tan Yeshayahu Ben-Porat'tı. Segev, "Disenchik [*Maariv* baş editörü] Golda ve Isser'i destekliyordu" dedi. "Ben-Gurion ve Peres'i yıkmak için benim materyallerimden faydalanmak istedi, sonra da konu hakkında konuşmamı engelledi çünkü benim konumumun farklı olduğunu biliyordu. Shmuel Segev'le 6 Haziran 2010'da yapılan röportaj.

93 Harel'in söylemleri basında çılgınlığa ... yol açıyordu Bar-Zohar, *Ben-Gurion*, 534-35.

93 Ben-Gurion ... Harel'i sakinleştirmeye çalışıyordu Meir Amit'ten Aharon Yariv'e (el yazısı), AMAN Şefinin Bürosu, 28 Mart 1964 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Amos Gilboa'dan alınmıştır).

93 "Bana göre tamamıyla aklı başında değildi" Bar-Zohar, *Phoenix*, 362 (İbranice).

93 Bu durum, saplantıların çoğunda olduğu gibi, Harel'in kendisinin mahvolmasıyla sonuçlandı Harel daha sonrasında bazı gazeteci ve yazarlara kendi anlatımını sundu, bu durum bu gazeteci ve yazarların çoğunlukla Harel lehine olan yazılarında kendisini gösterdi. Bu yazılar arasında Kotler, *Joe Returns to the Lime-light*, 34-38; Bar-Zohar, *Isser Harel and Israel's Security Services*, 239-49 (İbranice) ve Caroz (Harel'in yardımcısı), *The Man with Two Hats*, 160-63 (İbranice) bulunmaktadır.

94 Ben Gurion ... Harel'i bürosuna çağırdı Bar-Zohar, *Ben-Gurion*, 537-38. Bar-Zohar, *Phoenix*, 361 (İbranice).

94 Onun yerine ... AMAN şefi Meir Amit getirildi Yossi Melman ve Dan Raviv, *The Imperfect Spies*, 122. Amit, *Head On*, 102-103 (İbranice). Amit'ten Yariv'e (el yazısı), 28 Mart 1964.

94 Ben-Gurion'la ... Golda Meir arasında sürekli bir ağız dalaşı yaşanıyordu Ben-Gurion ve Meir arasında Alman bilim insanlarıyla ilgili yaşanan çatışma, İşçi Partisi liderleri arasındaki çok sayıda keskin ayrışmalardan biriydi. Bunların çoğu, Ben-Gurion'un nitelendirildiği biçimiyle "Yaşlı Adam"a yönelik desteğin azalmasındaki ve onun yerine kimin geçeceğine ilişkin kuşaklar arası mücadeledeki istikrarlı bir süreç olarak görülebilir. Meir ve eski kafalı müttefikleri, Ben-Gurion'un kendilerini aşarak liderlik sopasını doğrudan Dayan ve Peres'in öncülük ettiği genç kuşağa vermesinden korkuyorlardı. Bar-Zohar, *Ben-Gurion*, 542-547.

94 dağınık bir Mossad devralmıştı Amit'le yapılan röportaj, Nisan 2006. AMAN şefi ve Mossad direktör vekili Amit'ten Savunma Bakanlığı'na, "İstihbarat topluluğunun yeniden örgütlenmesine ilişkin ön düşünceler", 20 Mayıs 1963, MODA 24-64-2012.

95 İsrailli diplomatlar ... bildirdikleri gibi Köln'deki İsrailli Heyet'ten Dışişleri Bakanlığı'na, 20 Eylül 1963 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

95 Nazi suçlularının avlanması için ayrılan kaynaklarda büyük oranda kesintiye gidilmesini Bu emirden doğan hak sahiplerinden biri de Auschwitz'in "Ölüm Meleği", Josef Mengele adında elli üç yaşındaki bir Alman doktordu. 1962 yılının ortalarında, Eichmann'ın başarılı bir şekilde kaçırılmasının ardından Harel, Mengele için kullanılan kod adı olan "Meltzer"le ilgili toplanan bilgileri incelemek için Tekrar isimli operasyonun yapılması emrini verdi. 23 Temmuz 1962'de tam Mısır'daki füze testlerinin yapıldığı sırada Zvi Aharoni ve Zvi Malchin Brezilya'daki bir çiftlikte Mengele'nin tarifine çok benzeyen bir kişi teş-

his ettiler fakat Amit, Mossad'ın Nazilerin avlanması için kullandıkları kod adı olan Engerekler (İbranicede Tzif'onim) konusundaki faaliyetin azaltılmasını emrederek Kesişme'ye "bu konuyla temel görevlerinin yanı sıra sadece fırsat bulabildikleri ölçüde uğraşmaları" talimatını verdi. Mengele, 1979'da Brezilya kıyılarında yüzerken boğulup ölmeden önce bir on yıl daha yaşadı. Mossad, Tarih Departmanı, *Samanlıkta İğne Aramak: Josef Mengele'nin İzinde*, 2007, 65-78 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Midburn"den alınmıştır). Zvi Aharoni'yle Temmuz 1998'de, Amram Aharoni'yle 21 Ekim 2011'de, Eitan'la 1 Kasım 2012'de, Medan'la 30 Haziran 2015'te ve Amit'le Mayıs 2005'te yapılan röportajlar. Ronen Bergman, "Why Did Israel Let Mengele Go?" *New York Times*, 6 Eylül 2017.

95 postaneye ... patladı Samir Raafat'la Eylül 1995'te, Rotberg'le 5 Mart 2012'de yapılan röportajlar. Samir Raafat, "The Nazi Next Door," *Egyptian Mail*, 28 Ocak 1995.

96 Amit'i, hedefli öldürmelerin son derece tedbirli bir şekilde kullanılması gerektiği konusunda ikna etti Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 80. Amit'le Nisan 2006'da, Eitan'la 1 Kasım 2012'de yapılan röportajlar.

98 "Avrupa'daki en tehlikeli adam" UK NA, KV 2\403\86109.

98 Mossad'ın kontesle ilgili dosyasında Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 88.

98 "Kadının her işte parmağı var" Medan'la röportaj, 10 Temmuz 2007.

100 yavan bir profesyonel dille yazılmış olsa da Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 88.

100 "Skorzeny bir devdi. Dev gibi bir adam" Ahituv'dan Eitan ve Mossad karargâhına, 14 Eylül 1964 (yazara "Raphael" tarafından gösterilmiştir).

101 isminin yanında bulunan çarpı işaretini göstererek Raphi Medan, yayımlanmamış taslak, 113.

101 "Bir görüş alışverişi" Bir başka talep daha vardı: Skorzeny, Frankfurt'taki Yahudi topluluğu liderinin bir Alman mahkemesine İkinci Dünya Savaşı'yla ilgili kitaplarının dağıtımına yasak konulması yönünde bir talepte bulunmuştu çünkü kendisi bir kanun kaçağıydı. Mossad'ın kitapların IDF subaylarının eğitiminde kullanıldığını açıklamasını istiyordu, böylece bu durumu yargılama sırasında bir delil olarak kullanabilecekti. Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 92.

101 Skorzeny'nin şartları Mossad içerisinde keskin bir tartışmanın fitilini ateşledi Amit'le Mayıs 2005'te, Eitan'la 1 Kasım 2012'de, Medan'la, 30 Haziran 2015'te, Avner Barnea'yla (Şin Bet direktörü Ahituv'un, patronundan Skorzeny'nin devşirilmesiyle ilgili çok şey

duymuş olan büro şefi) 30 Mayıs 2011'de ve "Milen"le Ağustos 2015'te yapılan röportajlar. Skorzeny'nin devşirilmesiyle ilgili çok kısmi ama doğru bilgiler Argaman tarafından yazılan *The Shadow War* isimli kitapta bulunabilir, 22-38 (İbranice).

102 "Bana hayret veren şey" Medan'la röportaj, 30 Haziran 2015.

104 Skorzeny ... diğer eski Wehrmacht subaylarını ... davet etti Skorzeny 1975'teki ölümüne kadar (Wehrmacht'tan eski yoldaşları cenazesine gelmiş ve Heil Hitler selamı vermişlerdi) Mossad'la olan bağlantısını devam ettirerek bilim insanları olayının sona ermesinden sonra dahi teşkilata büyük yardımlar sağladı. Vallentin de uzun yıllar hizmet etmeye devam etti. Harry Barak 1969'da, aslında uzun yıllar boyu, öteden beri sadece Mossad tarafından kullanılmış olmasına rağmen MI6'ten Mossad'a "transfer edilmesini" istedi. Ondan sonra bir İsrail ajanı olarak işlev gördüğünü fark etti. Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 95-96. Medan'la 30 Haziran 2015'te, "Toblerone"la Ocak 2014'te ve "Patriot"la Temmuz 2015'te yapılan röportajlar.

104 bu operasyondan elde edilen yeni bilgi zenginliği sayesinde Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 100.

104 belgelerin bulunduğu kilitli bir kasa ile birlikte Strauss'a teslim edilen dosyaların kopyası (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır). Mossad Alman Bilim İnsanları Dosyası, 109.

105 Peres ve Strauss ... tazmin anlaşmasının mimarlarıydı Medan, yayımlanmamış taslak, 116. Medan'la 30 Haziran 2015'te, Şimon Peres'le 4 Ağustos 2015'te yapılan röportajlar.

6. BÖLÜM: BİR DİZİ FELAKET

107 Amit ... bir operasyon dairesi oluşturmak istiyordu Şamir'le yapılan röportaj, Ocak 1997, Nisan 2006.

107 Elmas Operasyonu Yazara Amit tarafından gösterilen Elmas Operasyonu'yla ilgili dosya, 23 Mayıs 2005. Black and Morris, *Israel's Secret Wars*, 206-10.

108 Mossad ... kalıcı bir istasyon kurma hakkını elde etti Mossad Direktörlük Bürosu, "Ben Barka Olayı", konuyla ilgili soruşturma heyetine sunulan ön rapor, 21 Şubat 1966 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Alen"dan alınmıştır). Caroz, *The Man with Two Hats*, 164-65 (İbranice).

108 işbirliğinin zirvesi Eitan'la 19 Eylül 2011'de, Shlomo Gazit'le 29 Kasım 2016'da, Amit'le Nisan 2006'da ve Navot'la 6 Nisan 2017'de yapılan toplantılar. Başbakan Levi Eşkol'le Mossad Şefi Meir Amit arasındaki görüşme tutanağı, Nisan 2006 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Alen"dan alınmıştır).

108 "Bu sansasyonel materyal ..." Mossad Direktörlüğü Bürosu, "Ben Barka Olayı" 21 Şubat 1966, 4.

109 Eli Cohen ... Şam'daki yönetici çevrelerin içine sızmıştı Segev, *Alone in Damascus*, 16-18 (İbranice).

109 yöneticilerinin baskısı Segev, *Alone in Damascus*, 262. Shmuel Segev'le yapılan röportaj, 6 Haziran 2010.

109 ciddi ve amatörce bir hataydı Segev, Alone in Damascus, 13-39.

109 "Eli Cohen hayatı boyunca ateşli olan insanlardan biriydi" Kfir'le röportaj, 9 Haziran 2011.

109 Brunner'e gönderilen bombalı mektup Bu bilgi, Suriye'nin iç güvenlik sorumlusu ve Cohen'den ilk şüphelenen kişi olan Yarbay Ahmed Suedani tarafından *Al Usbua al Arabi* ile 1 Mart 1965'te Londra'da yapılan ve AMAN'a bağlı 550. Birim tarafından İbraniceye çevrilen bir röportaj sırasında verildi. MODA 1093/04/638.

110 Cohen tutuklandı, vahşice işkenceden geçirildi Eli Cohen'in yargılanma tutanakları, MODA 1093/04/636.

110 "Suriye televizyonundan ona, Eli'me bakıyor ..." Gedaliah Khalaf, 12 Temmuz 1996.

110 Yeni yeni özgüven kazanan Mossad küçük düşürülmüş Eli Cohen'in hikâyesi birçok kitapta ve filmde anlatılmış, İsrail'de birçok sokağa ve kamu binasına onun adı verilmiştir. Cohen, ülke tarihinin en önde gelen modellerinden ve kahramanlarından biri olarak değerlendirilmektedir. Glilot'ta bulunan ve CIA fonuyla inşa edilen Mossad Akademisi onun ismini taşımaktadır.

111 bir başka sert darbeydi Ronen Bergman, "Gone in the Smoke", *Yedioth Ahronoth*, 19 Eylül 2003.

111 iki ajanın çöküşünü ulusal bir facia olarak değerlendiriyordu Kfir'le yapılan röportaj, 9 Haziran 2011.

111 Cukurs'un, Yariv'in bazı akrabalarını ve dostlarını diri diri gömdüğü ortaya çıkmıştı Medan, yayımlanmamış taslak, 92. Medan'la 30 Haziran 2015'te, Amos Gilboa'yla 18 Mart 2015'te yapılan röportajlar.

111 Cukurs'un ortadan kaldırılması için izin aldı Aralarında Mike Harari'nin de bulunduğu bu dönemdeki bazı Mossad elemanları, Amit'in Isser Harel'in Eichmann'ı yakalamaktaki başarısını kıskandığını, kendisinin de bir Nazi savaş suçlusunu ortadan kaldırmış biri olarak tarihe geçmek istediğini iddia etmektedir. Mike Harari ile yapılan röportaj, 29 Mart 2014.

112 üçüncü suikastçı Önde gelen bir Etzel savaşçısı olan Sodit-Şaron, özellikle cüretkâr ve vahşi olmasıyla ün yapmıştı. 1952 yılında Almanya ile İsrail arasındaki tazminat anlaşmasını baltalama girişimi çerçeve-

sinde Fransa'dan gönderilen bir bombalı mektup vasıtasıyla Almanya Başbakanı Konrad Adenauer'i katletmeye çalıştı. Bir Alman güvenlik görevlisi bombayı etkisiz hale getirmeye çalışırken hayatını kaybetti. Sodit-Şaron patlayıcılarla birlikte Fransa'da yakalanarak dört ay hapis cezasına çarptırıldı, ardından sınır dışı edilerek İsrail'e gönderildi. Sonrasında ise Adenauer'e yönelik suikast girişimi emrini Menachem Begin'den aldığını iddia etti. 16 Haziran 1960'ta İsrail'e dönüşünün ardından Harel tarafından Mossad'ın özel operasyon birimi Mifratz'a devşirildi.

112 Asla Unutmayacak Olanlar Gad Shimron ile 16 Ağustos 2015'te yapılan röportaj. Operasyona ilişkin kapsamlı bir tarif Shimron'un *The Execution of the Hangman of Riga* isimli kitabında bulunabilir.

112 Mossad içerisinde Medan'la 30 Haziran 2015'te, Harari'yle 11 Nisan 2014'te ve Amit'le Nisan 2006'da yapılan röportajlar.

113 Fas istihbarat servisi komutanlarından biri Mossad Direktörlüğü Bürosu, "Ben Barka Olayı", 21 Şubat 1966, 3.

113 "Bir taraftan bize bu ses kayıtlarını verdiler..." Başbakan Levi Eşkol ve General M. Amit arasındaki toplantının tutanağı, Dan Hotel, Tel Aviv, 4 Ekim 1965, 2 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Alen"dan alınmıştır).

113 Muhalif lider Mehdi Ben Barka Bergman ve Nakdimon, "The Ghosts of Saint-Germain Forest", *Yedioth Ahronoth*, 20 Mart 2015.

113 "Bir ikilemle karşı karşıyaydık" Amit'le yapılan röportaj, Mayıs 2005.

114 cesetle ilgilenme işini üstlendiler Mossad, Aterna Dosyası, Kesişme, Dev, 325 farklı telgraf ve not, Eylül-Kasım 1965 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Alen"dan alınmıştır).

114 "Sana söylemeden bir adım bile atmayacağım" Eşkol ve Amit arasındaki görüşme, 4 Ekim 1965, 2.

115 "Mossad ve onun vasıtasıyla devlet" Isser Harel, istihbarat danışmanından Başbakan Levi Eşkol'e, "Mossad Şefi ve Danışmanı", (tarihsiz, 1965 Ocağının sonları gibi gözüküyor) ve üzerinde Harel'in el yazısıyla "Raporun kendisiyle ilgili notlar" yazan iliştirilmiş bir kısa not.

115 üst düzey parti üyelerini olayın detayıyla ilgili bilgilendirdi Ronen Bergman ve Shlomo Nakdimon, "The Ghosts of Saint- Germain Forest," *Yedioth Ahronoth*, 20 Mart 2015. David Golomb'la röportaj, 13 Mart 2015.

115 "Eşkol'ü devirip onun yerine geçmeliyim ha?" Gazeteci Shlomo Nakdimon'un yaptığı röportajların çözümlemelerinden, (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Shlomo Nakdimon'a minnettarım).

115 Harel'in zehir zemberek saldırılarının dinmemesi üzerine Ronen Bergman ve Shlomo Nakdimon, "The Ghosts of Saint-Germain Forest," *Yedioth Ahronoth*, 20 Mart 2015.

115 Aslında gerçekten de yeterli malzeme vardı "Thunder"la Şubat 2013'te, "Ross"la Ocak 2015'te yapılan röportajlar.

116 Amit, Yisraeli'nin dosyasını ... eski bir Mossad elemanına verdi Dar'la, 28 Ocak 2015'te, Harel'le Mart 1999'da, Amit'le, Nisan 2006'da, David Vital'le 22 Aralık 2010'da ve "Hurkenus"la Haziran 2012'de yapılan röportajlar.

116 "asla karışmamalıyız" Amit'le röportaj, Nisan 2006.

116 Bu soruşturmaları yürüten baskın figür Michael "Mike" Harari'ydi Ronen Bergman, "Harari Code", *Yedioth Ahronoth*, 4 Nisan 2014.

116 Harari 1927 yılında Tel Aviv'de dünyaya gelmişti Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014.

117 onu Avrupa'ya gönderdi Harari'yle 23 Mart 2014'te, Aaron Klein'la 6 Ekim 2014'te yapılan röportajlar.

117 kendi doktrinini Mossad'ın liderlerine sundu Harari'yle yapılan röportaj, 10 Mart 2014. Görüşmelerimizden birinde, Harari bana Mossad başkanlarına sunulan ve kendisinin kod adı olan Shvat (İbrani takviminde bir ay adı) imzasını taşıyan yeni Kaserya'nın kuruluşuyla ilgili belgeleri gösterdi.

119 "Bu olağanüstü rekora" "Ethan"la yapılan röportaj, Mayıs 2015.

119 Bu iş için mükemmel adaylar ... Avrupai görünümlü kişilerdi Kfir'le yapılan röportaj, 9 Haziran 2011.

120 potansiyel eleman havuzlarında Harari'yle yapılan röportaj, 12 Şubat 2011.

120 "İstenen savaşçının bir Siyonist olması gerekir" Kfir'le yapılan röportaj, 9 Haziran 2011.

121 Harari ... bir diğer devşirme programı başlattı Harari'yle 11 Nisan 2014'te, Aaron Klein'la 6 Ekim 2014'te yapılan röportajlar.

122 Mossad ... cinsiyet eşitliğinin öncülerinden biri olmuştu Vered Ramon Rivlin, "There Is Nothing to Stop a Woman from Becoming the Director of the Mossad," *Lady Globes*, 12 Eylül 2012.

122 "Kadın ve erkek üyelerden oluşan bir ekip" Ethan'la yapılan röportaj, Ocak 2015.

122 Edinilen beceriler ... birtakım pratik görevlerle bilenir İsrailli insanın karakterinin bir parçası olan doğalında uyanık olma durumu, Mossad adaylarının, eğitimlerinin sonuna kadar deniz aşırı ülkelere gönderilmesine gerek kalmaksızın ülkeyi neredeyse ideal bir eğitim alanı haline getirmektedir. Uzun yıllar süren Filistin terörizmi, sıradan bir İsrailliyi bile son derece ihtiyatlı hale getirmiştir. Bu alıştırmalar

çoğunlukla takiplerin, soygunların hedefi olmayı veya eğitimdekilerle sahte kimlikleriyle irtibat kurma girişiminde bulunmayı kabul eden Mossad çalışanlarına "karşı" yapılır.

123 Zamanla oturan kılıf hikâye "Emerald"la yapılan röportaj, Haziran 2015.

123 vahşice sorgulama simülasyonları yaparak "Kutz"la yapılan röportaj, Ekim 2005.

124 Harari, Kaserya'ya demir disiplin getirmiş "Ethan"la yapılan röportaj, Mayıs 2015.

124 Birim ... bir nakliye gemisine ihtiyaç duydu Harel'le 23 Mart 2014'te, Klein'la 28 Mayıs 2014'te, Alpher'la 18 Mayıs 2015'te ve "Shaul"la Temmuz 2014'te yapılan röportajlar.

125 "Bu yeni tehdide karşı hazırlıklı değildik" Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014.

7. BÖLÜM: "SİLAHLI MÜCADELE FİLİSTİN'İN KURTULUŞUNUN TEK YOLUDUR"

126 Mülteciler Gazze'ye ... yerleştirildiler Savaşın arifesinde Gazze Şeridi'nin nüfusu 70.000'in biraz üzerindeydi, 1967'de yapılan bir nüfus sayımında ise 350.000 civarı olduğu tespit edilmişti. Kabha, *The Palestinian People: Seeking Sovereignty and State*, 157-58. CIA World FactBook, https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gz.html; Birleşik Devletler Nüfus Bürosu, Uluslararası Programlar, Uluslararası Veri Tabanı, https://www.census.gov/population/international/data/idb/region.php?N=%20Results%20&T=13&A=separate&RT=0&Y =1967&R=-1&C=GZ.

127 biri de ... Halil el-Vezir adında bir delikanlıydı Zelkovitz, *The Fatah: Islam, Nationality, and the Politics of an Armed Struggle*, 25-26 (İbranice).

127 "mücahitleri ... için arayıp buldu" *Mücahit* kelimesinin gerçek anlamı "cihat yürüten kişi"dir. Gerilla güçlerini ya da –İsrail'de ve Batı jargonunda– teröristleri tarif etmek için kullanılmaktadır. El-Vezir'den yapılan alıntı Sayigh'den alınmıştır, *Armed Struggle and the Search for State*, 81.

127 Arafat'ın doğum yeri tartışmalıdır Cobban, *The Palestinian Liberation Organization: People, Power and Politics*, 6-7. Yaari, *Fatah*, 9-17 (İbranice). Zelkovitz, *The Fatah*, 25-26 (İbranice).

128 Filistinlilerin yalnızca bağımsız eylemlere girişerek içinde bulundukları kötü durumdan sıyrılabileceklerine kanaat getirdi Sayigh, *Armed Struggle*, 84, 85n.

128 Arafat ve Ebu Cihad ... Kuveyt'e yerleşti Sayigh, *Armed Struggle*, 85.

129 Filistin Ulusal Sözleşmesi'nde ifadesini bulacaktı El Fetih'in ilk kuruluş belgelerinden, bakınız Sayigh, *Armed Struggle*, 88-89.

129 İki İsrailli casus, örgütle ilgili ilk alan raporlarını ... oluşturmuşlardı Mossad, Tarih Departmanı, *Ladiyyah: Mistaravim ve Savaşçı*, 1989, 42 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Lindt"ten alınmıştır). Şin Bet, Mistaravim Meselesi, tarihsiz (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Twins"den alınmıştır). Harel'le 6 Nisan 2001'de, Sami Moriah'la 12 Ağustos 2013'te, Shay Yisrael'le 13 Ekim 2016'da ve Hadar'la 1 Eylül 2013'te yapılan röportajlar. Ronen Bergman, "Double Identity," *Yedioth Ahronoth*, 30 Ağustos 2013.

130 El Fetih " ... bütünüyle farklıydı" Mossad, Tarih Departmanı, *Ladiyyah: Mistaravim ve Savaşçı*, 1989, 54.

130 Ulusal Su Taşıma Sistemi'ne yönelik bombalama girişiminde bulunmak Yaari, *Fatah*, 40-41 (İbranice).

130 [İsrail'in] ... "rüyasını yaşama geçirmesini engellemek için amansız bir seferberlik" Salah Bitar'la yapılan röportaj, 11 Eylül 1963, Segev'den alınmıştır, *Alone in Damascus*, 223.

130 eylem gününden tam bir hafta önce Gazze'de tutuklandı Cobban, *Palestinian Liberation Organization*, 33.

130 Bir diğer grup da ... Lübnan'da tutuklandı Yaari, *Fatah*, 40-41 (İbranice).

130 bombalar patlamadı ve bir güvenlik devriyesi tarafından tespit edildi Yaari, *Fatah*, 9 (İbranice). Cobban, *Palestinian Liberation Organization*, 33. Sayigh, *Armed Struggle*, 107-8.

131 apartman dairesine mikrofonlar yerleştirdi Mossad, Tarih Departmanı, *Uri Yisrael ("Ladiyyah") – Eşsiz Bir Operasyonel Kişilik*, 1995 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Lindt"den alınmıştır).

131 "Arafat'ın gerçek yaradılışı ... o zamanlarda bile belliydi" Eitan'la yapılan röportaj, 24 Ocak 2013.

131 El Fetih ... sayısı gittikçe artan gerilla saldırıları düzenledi Pedahzur, *The Israeli Secret Services and the Struggle Against Terrorism*, 30.

132 "Ne yazık ki beni dinlemediler" Eitan'la yapılan röportaj, 24 Ocak 2013.

132 saldırıların sayısı ... artmış Cobban, *Palestinian Liberation Organization*, 33.

132 "Üç hedefimiz var" Eşkol'le Amit arasındaki görüşme, 8 Ekim 1965, 5.

133 Arafat ve Ebu Cihad ... Şam'da bulunuyordu Segev, *Aione in Damascus*, 29.

134 "El Fetih'e paye vermek ... istemiyorduk" Shlomo Gazit'le röportaj, 12 Eylül 2016.

134 1967'nin başlarında durum hızla kötüye gidiyordu "Tophet Operasyonu" *Maarakhot*, Nisan 1984, 18-32. Sayigh, *Armed Struggle*, 211-12.

135 Pek çok Arap, sonunda İsrail devletinin tasfiye edilme zamanının geldiğine inanıyordu İsrail'le Arap devletleri arasındaki durumun kötüye gitmesi büyük oranda Sovyet istihbaratının art niyetli müdahalesinden kaynaklanmıştır. Ronen Bergman, "How the KGB Started the War That Changed the Middle East," *New York Times*, 7 Haziran 2017. Shimon Şamir'le 6 Nisan 2017'de, Michael Oren'la 6 Nisan 2017'de ve Ami Gluska'yla 6 Nisan 2017'de yapılan röportajlar.

135 işlerin daha kötüye gitmesinden başka bir işe yaramayan bir konuşma yaptı Eşkol, Amerika'nın onayı olmadan savaşa girmek konusunda çok tereddütlüydü. Mossad şefi Amit ve İsrail'deki CIA istasyon şefi John Hadden'la yapılan bir toplantı sırasında, Hadden'ın "Eğer saldırırsanız, Birleşik Devletler Mısır'ı korumak için güçlerini oraya indirir" şeklindeki tehdidinin ardından tereddütü daha da arttı. Amit şöyle cevap verdi: "[Duyduklarıma] inanamıyorum." John Hadden'la yapılan toplantının raporu, 25 Mayıs 1967 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Amit'ten alınmıştır). John Hadden'la Haziran 2006'da, Navot'la 6 Nisan 2017'de ve Yeshayahu Gavish'le 6 Nisan 2017'de yapılan röportajlar.

135 kendi yeteneklerinden emindi Mossad şefi Amir'den Başbakan Eşkol'e, ABD Ziyareti Üzerine Rapor, 31.5–2.6.1967, 4 Haziran 1966 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Amit'ten alınmıştır).

135 "parlayan yeşil ışık" Amit'le röportaj, Nisan 2006. Merkezi İstihbarat Teşkilatı, "Direktörlük Bürosu, Richard Helms'ten Başkana", eki "İsrail İstihbarat Servisi Şefi General Meir Amit'in Ortadoğu'daki Krizle İlgili Görüşleri", 2 Haziran 1967 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Amit'ten alınmıştır).

136 Gazit ... çok gizli bir not hazırladı AMAN Araştırma Dairesi, *İsrail ve Araplar: Yeni Bir Durum*, 8 Haziran 1967 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Gazit'ten alınmıştır). Gazit'le röportaj, 12 Eylül 2016.

136 "Şu anda olan şey bir hayal kırıklığı" Meir Amit'in kişisel günlüğü, Temmuz 1967 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Amit'ten alınmıştır).

137 El Fetih'in mücadelesine devam edeceğini Yaari, *Fatah*, 92-94 (İbranice).

137 "İsrail, terör örgütünün kalbine ... saldırmalıdır" Arbel'in Günlüğü Perry'den alınmıştır, *Strike First*, 42 (İbranice).

138 "Kısa boylu, 155-160 cm; koyu tenli" Şin Bet, Yaser Arafat için hazırlanan "Aranıyor" posteri, Haziran 1967 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Shlomo Nakdimon'a minnettarım).

138 İsrail kuvvetleri ... birkaç kez Arafat'ı öldürmeye yeltendi Sutton'la röportaj, 9 Mayıs 2012. Bechor, *PLO Lexicon*, 266 (İbranice). Rubinstein, *The Mystery of Arafat*, 98 (İbranice).

138 büyük çapta bir askeri operasyonu onaylaması için Eşkol'e baskı yapıyordu "IDF Genelkurmay Toplantısı 38-341", Nisan 1968, 17-18 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Sheeren"dan alınmıştır).

138 Mossad çaresizlik içindeydi Zvi Aharoni'yle yapılan röportaj, Temmuz 1998.

138 1968'in Ocak ayında buldukları fikir Klein, *The Master of Operation: The Story of Mike Harari*, 100-101 (İbranice). Harari'yle 29 Mart 2014'te, Klein'la 6 Ekim 2014'te yapılan röportajlar.

139 Eşkol baskılara boyun eğdi Yüksek Komuta Sekreterliği, Genelkurmay Başkanlığı Bürosu, Tophet ve Assuta Operasyonları Üzerine Genelkurmay Görev Raporları, MODA, 236/72. Hadar'la 25 Mart 2013'te, Immanuel Shaked'le 14 Mayıs 2013'te ve Sutton'la 9 Mayıs 2012'de yapılan röportajlar.

140 İşte bu gerçek galiplerin kimler olduğunu gösteriyordu Zeev Maoz, *Defending the Holy Land*, 244-46 (İbranice).

140 genelkurmay toplantılarının transkripsiyonları Örneğin, İsrail'in o zaman yüz yüze olduğu bütün tehditlerin gözden geçirildiği, Başbakan Golda Meir'le yapılan 341-5 numaralı toplantının tutanaklarına bakınız (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Sheeran"dan alınmıştır).

140 son derece tuhaf bir planı bile uygulamaya razı oldular Sutton'la 9 Mayıs 2012'de, "Steve"le Mart 2013'te, Zvi Ahoroni'yla Temmuz 1998'de yapılan röportajlar.

140 beynini yıkayarak hipnotize edeceğini ve onu programlanmış bir katile dönüştürebileceğini O zamanlar Amerika ve Sovyetler Birliği'ndekiler de dahil olmak üzere diğer casusluk teşkilatları da oldukça eğitimli ve korkusuz elemanlar yetiştirmek için hipnoz ve ilaçlar kullanma yöntemlerini deniyorlardı. Bunlardan biri, belirgin bir şekilde mükemmel askeri yaratmak veya sorgulamalar sırasında bilgileri ortaya çıkarmak için psikozun çeşitli etkilerini ve bunlardan faydalanma olanaklarını araştıran MKULTRA isimli CIA projesiydi. Proje personelinden biri olan Frank Olson ya intihar etti ya da cinayete kurban gitti. Eric Olson'la röportaj, Eylül 2000. Ronen Bergman, "Vertigo", *Yedioth Ahronoth*, 6 Ekim 2000.

141 birçok kez Shalit'in yaptıklarını izlemeye gidiyordu Aharon Levran'la yapılan röportaj, 31 Mayıs 2011.

142 Fatkhi'nin ... veda etmek için el sallayışını Sutton'la 9 Mayıs 2012'de, "Steve"le Ocak 2013'te yapılan röportajlar.

142 Fatkhi'nin örgüte teslim edildiğini Otuz yıl sonra Rafi Sutton'un 1990'larda Ürdün'ü ziyaret ettiği sırada –sonrasında ülke İsrail'le barış anlaşması imzaladı– kendisini Fatkhi olarak tanıtan bir adam Sutton'a yaklaştı. "Ben, İsrailli bir subayın hipnotize ederek Arafat'ı öldürmem için yollamaya çalıştığı El Fetih mahkûmuyum" dedi. Sutton'a kendisine iyi ve saygılı davrandığı, şoförüne de nehirde hayatını kurtardığı için şükranlarını sundu. Gülümsedi ve "İnşallah [Tanrı'nın izniyle] barış gelecek ve artık hipnoza ihtiyaç kalmayacak" dedi. Sutton'la 9 Mayıs 2012'de, Zvi Aharoni'yle Temmuz 1998'de yapılan röportajlar. Sutton, *The Orchid Salesman*, 162-65 (İbranice).

8. BÖLÜM: MEIR DAGAN VE USTALIĞI

144 Filistin terörüne karşı koymak ... örgütün başlıca hedefi haline gelmişti Melman ve Raviv, *Imperfect Spies*, 154-58 (İbranice).

144 zirvesi ... 1970 yılı oldu IDF, Tarih Departmanı, *Güvenlik, 1969-1970 Yazı*, Eylül 1970 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Sheeran"dan alınmıştır).

144 Bu faaliyetler için gereken istihbarat Yaakov Peri'yle yapılan röportaj, 21 Mayıs 2011.

144 "Savaş tehdidi ve sadece öldürmek için öldürmek" İzak Pundak'la yapılan röportaj, 6 Haziran 2017. Söylenen şeylerin bir kısmı aynı zamanda Pundak'ın *Five Mission* isimli kitabında da yer almaktadır, 322-54 (İbranice).

145 Şaron'un aklına hemen Meir Dagan geldi Ariel Şaron'la röportaj, Mayıs 2003. Dagan'la 2013 ve 2014 yıllarında Tel Aviv'in yeni lüks apartman kulelerinden birindeki evinde dokuz yıl hizmet verdiği Mossad direktörlüğünden emekli olmasının ardından çok sayıda görüşme yaptım. Onunla konuştuğum âna kadar Dagan adeta tıbbi bir mucizeydi. Bir yıl önce kendisine akciğer kanseri teşhisi konulmuştu. Hayatını yalnızca bir akciğer nakli kurtarabilirdi ama 67 yaşındaki bir adam için İsrail'deki prosedürler altında nakil yaptırması çok zordu. Mossad'ın da yardımıyla dünyanın dört bir tarafındaki arkadaşları ve meslektaşları ona yardımcı olmak için seferber oldu. Sonunda Mossad'daki günlerinden Dagan'ı tanıyan Belarus otokratı Alexander Lukaşenko doktorlarına Dagan için bir akciğer bulmalarını emretti. Dagan bana, "Korkarım pek yakında ölmemi dört gözle bekleyen herkesi hayal kırıklığına uğratmak zorunda kaldım" dedi. Birilerinin

–Suriye veya İran gizli servisi, Hamas, Hizbullah, Filistin İslami Cihat; liste uzayıp gidiyordu– üst düzey elemanlara yönelik suikastların intikamını almak için kendisini hedef alacağına ilişkin uyarılardan dolayı Şin Bet tarafından hâlâ sıkı bir şekilde korunuyordu. "Yapacak bir şey yok" diyordu Dagan gülümseyerek. "Herkesle başınızı belaya sokarsanız böyle olur." Kanser 2015 yılının sonlarında tekrar nüksetti ve Dagan 2016 yılının Mart ayında hastalığa yenik düştü. Ulusal bir sembol olmanın onuruyla, binlerce kişinin katıldığı bir cenaze töreniyle defnedildi.

146 "Ailem o dönemle ilgili hiç konuşmadı" Dagan'la röportaj, 26 Mayıs 2013.

146 "Gerçeği kabul edelim" Dagan'la röportaj, 29 Mayıs 2013.

147 "asker olarak doğmuş gibi davrandığını" Anat Talshir ve Igal Sarna, "I Love to Put On a Costume and Go Act in Enemy Territory," *Yedioth Ahronoth*, 24 Ekim 1997.

147 Dagan'ın hatırladığı şey işte oydu: elinde tuttuğu meyve Dagan'la yapılan röportaj, 20 Temmuz 2013.

148 Yatom ... telaşlandığını hatırlıyordu Yatom, *The Confidant*, 83 (İbranice).

148 Yatom elemeleri geçti ama Dagan geçemedi Dagan'la yapılan röportaj, 26 Mayıs 2013.

149 Dagan her sabah üst tarafı çıplak biçimde yatak odasından çıkar "The Cube"la yapılan röportaj, Mart 2004.

149 Dagan ... kendi savaş doktrinini geliştirmeye başlamıştı Dagan'la yapılan röportaj, 8 Ocak 2011.

149 Gazze Şeridi'nde aranan kişileri içeren bir dosya Avigdor (Azulay) Eldan'la yapılan röportaj, 20 Nisan 2016.

150 Diğer yandan "kırmızı" hedefler Şin Bet'in "Arananlar" listesi (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Jedi"den alınmıştır).

150 "Bizi ne için eğittiklerini bilmiyorduk" Sayeret Matkal'dan Moshe Rubin, o birim tarafından düşman topraklarının derinliklerinde kullanılan teknik ve metotları öğretmek üzere getirilmişti. Eğitim, ateşli silahlar ve uyum sağlamanın yanı sıra, bir kişinin bir eve girerken dışarıdan ateş edilerek vurulması tehlikesini en aza indirmek için gölgesinin küçültülmesini amaçlayan, "dans etme" olarak bilinen bir tekniği de içeriyordu. Eğitime katılanların aynı zamanda Gazze Şeridi sakinlerinin sıkça kullandıkları da dahil olmak üzere çeşitli araçları operasyonel bir şekilde kullanma alıştırmalarını da içeriyordu. Eğitime katılanlar, ilk "Bukalemunlar"dan biri olan Meir Teichner'in ifade ettiği gibi, "tamamen teşhis edilmeyeceğimize yönelik güvenimizi artırmak

için" Arap kılığına girerek yalnız başlarına Şerid'i bir uçtan bir uca dolaşıyorlardı. Eldan, Moshe Rubin ve Meir Teichner'le 20 Nisan 2016'da yapılan röportajlar.

150 Bukalemunlar Bukalemun/Rimon biriminin kuruluşuna ilişkin birbiriyle çelişen bir dizi hikâye bulunmaktadır. Fakat birimin bir aşamada Arik Şaron'un da desteğiyle Dagan'ın komutasına verildiği kesindir. Dagan'la 29 Mayıs 2013'te; Rubin, Teichner, Eldan ve Dani Perl'le 20 Nisan 2016'da yapılan röportajlar.

150 "Bu terör hücrelerinin temel zayıf noktasından istifade ettik" Dagan'la röportaj, 29 Mayıs 2013.

151 İnsanların güvenini kazanmak için yapılan düzmece bir operasyonda Rubin, Teichner, ve Eldan'la 20 Nisan 2016'da yapılan röportajlar.

152 Bir gün sonra teröristler ortaya çıktı Dagan'la yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

153 derme çatma bir barikatla yolları kesildi "Suddenly There Was an Explosion in the Car," *Yedioth Ahronoth*, 3 Ocak 1972.

153 "İşlerin bu şekilde devam edemeyeceğine karar vermiştik" Dagan'la röportaj, 19 Haziran 2013.

154 "Bu eylemi etnik temizlik ... olarak tanımlamanın dışında başka yol yoktur" Gazit'le yapılan röportaj, 12 Eylül 2016.

154 Dagan ölü numarası yapmış Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

154 Aroyoların öldürülmesinden bir ay sonra Dagan'la 19 Haziran 2013'te, Şaron'la Mayıs 2003'te yapılan röportajlar. Yüzbaşı Meir Huberman'a (Dagan'ın orijinal soy ismi) Genelkurmay Başkanı Korgeneral David Elazar tarafından verilen cesaret madalyası ödül sertifikası, Nisan 1973.

155 Dagan'ın seçtiği yöntemlerin etkili olup olmadığıyla Gazit, *Trapped Fools*, 61-63. Dagan ve Peri'yle yapılan röportajlar. David Ronen'dan *Haaretz*'e gönderilen mektup, Ekim 2002. Yazara "Emilia" tarafından gösterilen, El Bombası Komandolarının operasyonlarını özetleyen arşiv malzemesi.

155 Pundak bu olayı Güney Komutanlığı şefi Şaron'a anlattı Pundak'la yapılan röportaj, 6 Haziran 2017. Pundak'ın Ağustos 2017'deki ölümünden ve belgeyle ilgili bana anlattığı şeylerin yayımlanmasından sonra, Şaron'un oğlu Gilad aile adına yanıt verdi: "Bu, göze çarpan başarısı o müthiş ihtiyarlık yaşına ulaşmış olan bir adamın yalan ve fantezileri bir araya getirmesidir." Gilad Şaron'dan gelen WhatsApp mesajı, 30 Ağustos 2017.

156 teslim olduktan sonra onları öldürdüklerine 12 Ağustos 1997'de, Dagan'ın geçmişteki savaşçılarından biri olan Daniel Okev, Sina'daki Mısır sınırının hemen üzerinde bulunan Taba'daki kumarhaneye gitmek için Necef'te ilerlerken, Jeffrey Max Hunter ve Charlotte Gibb adında iki otostopçuyu aracına aldı. Yolda 9 mm'lik tabancasını çıkararak onlara ateş etti. Hunter hemen oracıkta öldü. Gibb yaralanmıştı ve ölü numarası yaptı. Yargılama sırasında Okev, bu işi yapma gerekçesini şu sözlerle açıkladı: "Yabancı bir lisan duydum ve aniden kendimi Arap kılığına girmiş bir şekilde Gazze'de [El Bombası Komandolarının kullandıkları] bir Mercedes'in içindeymişim gibi hissettim." Okev yirmi yıl hapse mahkûm edildi. Mahkeme, cinayet sırasında Okev'in "yoğun bir ruhsal dengesizlik durumu içinde" bulunmasını göz önünde tutarak müebbet hapis istemini reddetti. On üç yıl hapis yattıktan sonra şartlı tahliye edildi. Bir başka El Bombası Komandosu olan Jean Elraz da birimin cinayetlerden sorumlu olduğunu doğruladı. 2001 yılının Mart ayında bir kibbutzdaki cephanelikte bulunan silahları çalarak teröristlere satan bir muhafızı öldürmekten dolayı yattığı cezaevinden "Tek başıma yirmiden fazla insan öldürdüm" yazdı. Anat Talshir ve Igal Sarna, "I Love to Put On a Costume," *Yedioth Ahronoth*, 24 Ekim 1997. Jean-Pierre Elraz'la yapılan röportaj, Ocak 1993. Cezaevindeki Elraz'dan gelen mektuplar, Ağustos 2002. Ronen Bergman ve diğer dört muhabir, "Killer", *Yedioth Ahronoth*, 6 Eylül 2002.

156 Dagan'ın kendisi de bunu doğruluyor ama bunun hakkaniyetli bir şey olduğunu söylüyor Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

157 "Tam olarak ne yapmamı bekliyordunuz ki?" Shmuel Paz'la yapılan röportajlar, 31 Mart 2017.

9. BÖLÜM: FKÖ DÜNYAYA AÇILIYOR

159 Saat 23.07'de Roma'daki kontrol kulesi ... bir mesaj aldı Ulaştırma bakanı tarafından yapılan El Al Uçağının Kaçırılmasına İlişkin Açıklama, Knesset, 312. oturum, 23 Temmuz 1968.

159 426 sefer sayılı uçağın kaçırılması Eitan Haber'le yapılan röportaj, 21 Haziran 2009. Bergman, *By Any Means Necessary: Israel's Covert War for Its POW and MIAs*, 28-29 (İbranice).

160 tüm dünyanın ... daha geniş bir alan sunduğunu Yaari, *Strike Terror*, 242. Merari ve Elad, *The International Dimension of Palestinian Terrorism*, 29-41 (İbranice).

160 Los Angeles'tan Tel Aviv'e doğru 840 sefer sayılı TWA uçağı havalandığında "No Response from El Al Flights: The Hijack of an Airplane to Algeria", İsrail Hava Kuvvetleri web sitesi.

161 doğum yeri olduğunu ... söyledi *Leila Khaled: Hijacker*, Lina Makboul'un yönettiği Leyla Halid'le ilgili 2006 yapımı bir belgesel.

161 pilotu ölümcül şekilde yaralamıştı Yoram Peres, El Al'da eğitim görmekte olan bir pilottu. Saldırıda çok ağır bir şekilde yaralanarak hastaneye kaldırıldı, altı hafta sonra hastanede hayatını kaybetti. Peres'in kız kardeşi Tami İnbar'dan yazara gönderilen mektup, 5 Aralık 2008.

162 Bu arada Halid de dönemin bir sembolü ... haline gelmişti *Guardian*, 26 Ocak 2001. Merari ve Elad, *International Dimension of Palestinian Terrorism*, 95 (İbranice).

162 uçağı ani dalış pozisyonuna getirerek Uri Bar-Lev'le yapılan röportaj, 19 Haziran 2017.

162 O gün Pan Am, Swissair ve TWA ... havayolu şirketlerine ait uçakları kaçırıp Olağanüstü operasyon öncesinde dahi Habaş, eylemlerinin amacının Arap devletlerini töhmet altında bırakmak olduğunu açıkça kabul etmişti. "İstediğimiz şey tam da bu. Bu eylemlerin amacı, kabul etmeye hazır olmadığımız barışçıl bir çözüme yönelik olasılığı sınırlandırmak." *Jerusalem Post*, 10 Haziran 1969, Merari ve Elad'dan alınmıştır, *International Dimension of Palestinian Terrorism*, 28 (İbranice).

163 Arafat'ın adamlarına yönelik vahşi bir saldırı başlatarak Suriye Filistinlilere yardım etmesi için kuvvetler göndermişti ancak İsrail, Amerika'nın talebi üzerine kuvvetlerini sınırdan kaydırarak Şam'ın silahlı güçlerini geri çekmemesi halinde kendisini saldırıyla karşı karşıya bulacağını ilan etti. Suriyeliler geri adım attı ve [Saddam – ç.n.] Hüseyin, Ürdün'ü tamamen tekrar kontrol altına aldı. Kara Eylül sırasında yaşanan olayların detaylı bir anlatımı Sayigh'de bulunabilir, *Armed Struggle*, 261-81. Shlomo Gazit'le yapılan röportaj, 29 Kasım 2016.

163 Kara Eylül'ün El Fetih'in bitmek tükenmek bilmeyen fraksiyonlarından biri olduğunu "Başbakan Meir ve Mossad Direktörü Zamir arasında yapılan görüşmenin tutanağı", 5 Ocak 1972 (yazara "Paul" tarafından sunulmuştur). Ebu İyad yıllar sonra Kara Eylül'ün de aslında FKÖ'nün bir parçası olduğunu kabul etti. Ebu İyad, Merari ve Elad'dan alınmıştır, *International Dimension of Palestinian Terrorism*, 33 (İbranice).

163 Khalef ... Filistin halkının düşmanlarını yeniden tanımlamıştı Ebu İyad'ın *Jeune Afrique* için verdiği röportaj, 19 Ekim 1971. Sayigh, *Armed Struggle*, 309.

164 Meir Dagan ve Bukalemun birimi üyeleri ... öneriyordu Dagan'la yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

164 Filistinliler de temel stratejik amaçlarına ulaşmışlardı Sayigh, *Armed Struggle,* 308, not 207.

164 O devrimcilerin çoğu kısa zaman içinde Filistin davasını desteklemek için harekete geçti Aynı eser, 309, not 210.

164 Japon Kızıl Ordusu'nun üç üyesi İntihar eylemi için kocasını gönderen Kızıl Ordu lideri Fusako Shigenobu, şöyle söylüyordu: "Örgütsel sorumluluklarım ve onun eşi olmam nedeniyle, kendilerini Lod'a götürecek olan uçağa binmeden önce komandolarla en son görüşen kişi ben oldum." Farrel, *Blood and Rage,* 138.

165 Üç erkek Japon AK-47'lerini ... çıkarıp *New York Times,* 1 Haziran 1972. Havalimanındaki olaylara tanıklık etmiş olan Eilam'la yapılan röportaj, 2 Aralık 2009.

165 Tel Aviv sokakları ... ambulans sesleriyle çınladı Japonlardan biri olan Kozo Okomoto, hayatta kaldı ki bu kendisini üzmüştü. Sorgulama sırasında konuşmayı reddetti ve Arap terör şüphelilerinden farklı olarak kendisine işkence yapılmadı. Yalnızca İsrailli bir generalin, işbirliği yaptığı takdirde kendisine intihar etmesi için bir tabanca ve bir kurşun vermeyi vaat etmesinin ardından konuştu. General, anlaşmadaki kendi yükümlülüğünü yerine getirmedi. Steinhoff, yayımlanmamış taslak, 55, *Blood and Rage* kitabında konudan bahsedilmektedir, 141.

165 hacılara yönelik katliamı savundu *New York Times,* 4 Haziran 1972.

165 Levi Eşkol ... cezalandırıcı bir operasyon emri vermişti İsrail Hava Kuvvetleri web sitesinde yayınlanan Hediye (Tshura) Operasyonu, http://iaf.org.il/4694-32941-HE/IAF.aspx.

166 De Gaulle, ülkesinin İsrail'e uyguladığı silah ambargosunu sıkılaştırdı Henry Tanner, "France Pledges to Aid Lebanon If Her Existence Is Threatened," *New York Times,* 15 Ocak 1969.

166 Başarısızlıkların devamı gelecekti Harari'yle, 23 Mart 2014'te, Klein'la 28 Mayıs 2014'te ve "Black"le Kasım 2015'te yapılan röportajlar.

166 "Haddad Beyrut'ta malikane beyi gibi davranıyordu" Zvi Aharoni'yle Temmuz 1998'de, Amram Aharoni'yle 14 Mayıs 2016'da ve "Darren"la Eylül 2014'te yapılan röportajlar.

166 "Ama ne yapabilirsiniz ki" Harari'yle yapılan röportaj, 10 Mart 2014.

166 Bu sırada Lübnan'da bulunan bir İsrail ajanı, Corc Habaş'ın ... kır evinin yerini tespit etmişti Clovis Francis'le yapılan röportaj, Şubat 2005.

167 Beyaz Çöl Operasyonu Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014.

167 her şey hazırdı Harari, seremoni sırasında gerçek zamanlı olarak ateş edileceği öngörülen apartman dairesine gidip ateş etme simülasyonu yapıp olay yerinden uzaklaşmak şeklindeki bir prova operasyon gerçekleştirmek için Zamir'in onayını aldı – bunların tamamı, başbakana Kaserya'nın nelere kadir olduğunu göstermek içindi. Her şey mükemmel derecede yolunda gitti, sadece prova sırasında Arafat'ı "öldürmesi" tasarlanan Mossad elemanı bir silah taşımıyordu, dolayısıyla eliyle Arafat'ın başına nişan almak dışında bir şey yapamadı.

167 bu bombalar "iki bariz avantaja sahipti" Kfir'le yapılan röportaj, 9 Haziran 2011.

167 İsrailliler bu bombalarla birkaç militanı sakatlamayı başardılar Örneğin FHKC sözcüsü Bassam Ebu Şerif, Che Guevara'nın anılarının bir kopyasını açtığı zaman yüzü yaralandı ve parmaklarının çoğunu kaybetti. Merari and Elad, *International Dimension of Palestinian Terrorism*, 119. Bechor, *PLO Lexicon*, 25.

168 oklar istihbarat topluluğuna çevrilmişti O süreçte bir keresinde Mossad Beyrut'ta doğrudan bir eyleme girişmeye karar verdi. Ünlü bir yazar ve şair olan, Ghassan Kanafani adında bir başka FHKC sözcüsü, Kızıl Ordu militanları harekete geçmeden önce onlarla birlikte çekindiği bir fotoğraf tespit edilince Mossad'ın ölüm listesine girdi. 8 Temmuz 1972'de, Lod'daki katliamdan altı hafta sonra, Kanafani ve on yedi yaşındaki yeğeni Lamees Najim, Kanafani'nin Austin 1100 marka aracına bindiler, kontak anahtarını çevirir çevirmez araç infilak etti. Mossad'ın, tek günahı yanlış adamla yanlış arabaya binmiş olmak olan masum bir genç kızı öldürmesi hiçbir zaman ne tartışıldı ne de soruşturuldu. Harari'yle 23 Mart 2014'te, "Ethan"la Temmuz 2014'te yapılan röportajlar.

168 bunu yapabilmesi için Harari'yle 23 Mart 2014'te, "Kurtz"la Ekim 2005'te yapılan röportajlar.

169 Knesset'in Dışişleri ve Savunma Komitesi'nin gizli bir toplantısında Knesset Dışişleri ve Güvenlik Komitesi, 9 Ekim 1972, (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

169 "ülke kırk yıl barış içinde yaşasın" Hatırlanacağı gibi 1970'lerde bir Kaserya mensubu olan "Dark Chocolate"tan Kasım 2012'de yapılan alıntı.

169 Süngü'nün ilk çekirdeği "Shaul"la yapılan röportaj, Haziran 2017.

170 "Bunlar hiç kolay şeyler değil. Sonuçta bizim ülkemiz değil" Knesset Dışişleri ve Güvenlik Komitesi, 9 Ekim 1972 tarihli oturumun tutanağı, 10.

170 "Başbakanın politikasına saygı duyuyorduk" Zamir, *With Open Eyes*, 67 (İbranice).

170 hızlı bir şekilde ateş etme pozisyonuna geçmeye Beckerman'ın sezgisel atışı aynı zamanda El Al uçuşlarında yer alan Şin Bet mensubu gizli güvenlik görevlileri tarafından da kullanılmaktadır. Beckerman'ın tekniği halihazırda Tel Aviv'in doğusundaki gizli Şin Bet atış poligonunda da öğretilmektedir. Poligon adeta bir dizi labirentler şeklinde inşa edilmiştir, en ücra köşelere kart şeklindeki düşmanların gizlendiği odalara ve merdivenlere ayrılmıştır. Güçlendirilmiş cam tavanlarla kaplı olan poligonda eğitim verenler, eğitimdeki kişilere hoparlörlerden talimatlar verirken onları izleyebilmektedir. Labirentler, eğitimdekilerin gerçek mühimmatla her yöne ateş edebileceği ve kameraların her atışı kaydedebileceği şekilde yapılmıştır. Yazarın Şin Bet atış poligonunu ziyareti, Mayıs 2005.

170 Adayların bir beceri konusunda daha eğitilmeleri gerekiyordu: Makyaj Yarin Shafaf'la 22 Ocak 2013'te yapılan röportaj. 1972 yılının ortalarında, tam da terörle mücadele edildiği sırada, Ölü Deniz'e bakan Yuda Çölü'ndeki dağın zirvesinde bulunan tenha kaleden sonra Harari, Kaserya'nın ismini Masada olarak değiştirdi. Burası Roma İmparatorluğu'na birinci yüzyılda başkaldıran son Yahudi isyancıların sığındığı ve kendilerini kuşatmış olan Roma lejyonlarını kendilerine yaklaştırmadıkları, sonunda da teslim olup köle haline gelmektense kadınları ve çocuklarıyla birlikte intihar etmeyi seçtikleri yerdi. Masada, İsraillilerin bağımsızlık ruhlarının bir parçası olan kahramanlıklarının bir sembolüdür, "Masada'nın bir daha düşmemesi için" fedakârlığa hazır olma durumunu ifade eder. Süreç içerisinde birimin adı birçok kez değiştirilecektir. Karışıklığı engellemek için birim bu kitapta Kaserya olarak geçmektedir.

171 Sekiz Kara Eylül üyesi ... bir eğitim kampına gelmişti Sayigh, *Armed Struggle*, 309.

171 çeşitli sebeplerden ötürü seçilmişlerdi Kara Eylül elemanlarına ilişkin kişisel detaylar, Shai Fogelman'ın Münih saldırısıyla ilgili olarak yaptığı müthiş haberden alınmıştır, "Back to the Black September", *Haaretz Weekly Magazine*, 31 Ağustos 2012.

171 Lucifer kod adlı Filistinli bir ajan "Ethan"la yapılan röportaj, Temmuz 2014.

173 başbakanlığı dönemindeki her konuda yaptığı gibi Goldstein, *Golda: A Biography*, 525 (İbranice).

173 "Sabena olayında doğru düzgün çalışmama izin vermişlerdi" Victor Cohen'le yapılan röportaj, 27 Mayıs 2015.

173 Zamir'in zihninde derin bir etki yaratmıştı Zamir, *With Open Eyes*, 69.

174 Cohen megafonu aldı Victor Cohen'le yapılan röportaj, 27 Mayıs 2015.

175 Alman pilotlardan birinin imdat çığlıkları Güvenlik Kurulu toplantısı, 6 Eylül 1972 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

175 "dünyanın her yerinden görülecek şekilde bir dağın zirvesine" *Al-Sayyid*, 13 Eylül 1972, Merari ve Elad da *International Dimension of Palestinian Terrorism* kitabında bu alıntıya yer vermiştir, 35.

176 Meir bununla birlikte ... hava saldırısı yapılması emrini verdi Münih saldırısının ardından kurula gönderilen gizli ek, Michael Arnon'dan savunma bakanına, 11 Eylül 1972 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır). Filistinliler bu saldırılarda aralarında kadınların ve çocukların da bulunduğu iki yüz sivilin katledildiğini iddia etti. İsrail bunu reddetti. Fogelman, *Haaretz Weekly Magazine*, 21 Ağustos 2012.

176 "Almanların yarattığı rezaletin bir ölçüsü yok" Güvenlik Kurulu toplantısı, 6 Eylül 1972, 5 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

176 Knesset'in gizli bir oturumunda Knesset Dışişleri ve Güvenlik Komitesi toplantısı, 243 numaralı tutanak, 3 Kasım 1972 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

176 istihbarat örgütlerinin ... başarısız olmasından dolayı yoğun biçimde eleştirilen ... Meir Knesset Dışişleri ve Güvenlik Komitesi toplantısı, 243 numaralı tutanak, 3 Kasım 1972 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

10. BÖLÜM: "ÖLDÜRDÜĞÜM HİÇ KİMSEYLE SORUNUM YOK"

177 "Güzel Sarah" "Black"le Kasım 2015'te yapılan bir röportaj. Detaylar noktasında benzer bir anlatım ayrıca Klein'da da bulunabilir, *Stiriking Back*, 117-118.

177 akşamı ... arkadaşı Jannet Venn Brown'ın evinde... geçirmişti Jannet Venn Brown'ın biyografisini yazan Peter Manning'den yazara gönderilen mektup, 20 Ekim 2015. Peter Manning'le yapılan röportaj, 24 Kasım 2015.

177 Mossad aynı zamanda Zwaiter'in ... şüpheleniyordu Girişim engellenmiş (uçağa sokulan bubi tuzaklı plakçalar havada patladı ama pilot uçağı güvenli bir şekilde indirmeyi başardı) ve iki Avrupalı turisti plakçaları uçağa sokmaya ikna eden iki Filistinli terörist yakalanarak yargılanmış olsa da Başbakan Golda Meir, İtalyanların baskılara boyun eğerek onları serbest bırakacağından emindi. Meir, "İtalyanlar oturup

titriyor" diyordu. Kısa süre sonra FKÖ'nün baskısı altındaki İtalya'nın Filistinlileri serbest bırakmasıyla haklılığı kanıtlanmış oldu. Kabine toplantısı tutanağı, 5 Kasım 1972 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

178 **Hiçbiri yakalanmadı** Mossad, kurulduğu günden bu yana tüm dünya çapında büyük bir ilgi uyandırmıştır ve kahramanlıklarıyla ilgili anlatımlarda gözle görülür şekilde bir açlık söz konusudur. Teşkilatın içinden birinin gözüyle anlatıldığı iddia edilen filmler, kitaplar ve televizyon dizileri sık sık çok satanlar listesinin başında yer alır. Golda Meir'in 1970'li yılların başlarında Filistinli terörist elemanlarının hedef alınarak öldürülmesi için emir vermesine dayalı bir hikâyenin özellikle ilgi çektiği görülmektedir. Bu hikâye belki de başrollerini Eric Bana ve Daniel Craig'in oynadığı Steven Spielberg'in Akademi Ödülleri için aday gösterilen 2005 yapımı *Munich* adlı filminde en iyi şekilde anlatılmıştır. Filmle –(aynı zamanda Aaron Klein'ın *Striking Back* adlı kitabındaki muazzam bilgiler dışında) operasyonlara ilişkin referanslardan ve dipnotlardan yoksun anlatımların tamamıyla– gerçeklik arasındaki bağlantı çok zayıftır. Film, iddialara göre gruptaki başsuikastçı olduğu varsayılan Yuval Aviv'in anlatımlarından yola çıkılarak George Jonas tarafından yazılan bir kitabın sonuçlarına dayalıdır. Aviv'in eski bir Mossad ajanı olma yeterliliğine sahip olup olmadığı çok tartışmalı bir konudur. Operasyonda gerçekten yer alan, bu kitap ve Klein'ın kitabı hakkında konuşan herkese göre, çeşitli yayınlarda operasyonun kod adı olarak verilen "Tanrının Gazabı" ifadesi bile yanlıştır. Yuval Aviv'le yapılan röportaj, Aralık 1995, 6 Kasım 2005. Aviv'in yazara gönderdiği, Spielberg ve Dream-Works'le bağlantılarını konu edinen mektup, 7 Kasım 2005. Yuval Aviv'in malzemelerinin büyük kısmı Ronen Bergman'ın "Living in a Movie" adlı yazısında tartışılmıştır, *Yedioth Ahronoth*, 2 Aralık 2005. Spielberg yanıtında filmin açık kaynaklardan elde edilebilen en iyi bilgilere dayandığını söylemiştir. Ofer Shelah, "Save Munich", *Yedioth Ahronoth*, 17 Şubat 2006. Daha fazla detay için bakınız Chris Thompson, "Secret Agent Schmuck", "*Village Voice*, 16 Ekim 2007.

178 **"İlkönce Yahudilere zarar verenler"** *Yedioth Ahronoth*, 6 Mart 1973.

178 **Bu politika değişikliği Kaserya'nın operasyonları üzerinde de belirgin bir etki yarattı** Harari'yle 10 Mart 2014'te, Klein'la 6 Ekim 2014'te, Kurtz'la Ekim 2005'te ve "Black"le Kasım 2015'te yapılan röportajlar.

179 **Avrupa'da bir adam öldürmek ... çok daha kolaydı** "Salvador"la yapılan röportaj, Mayıs 2012.

179 FKÖ üyesi olduğundan şüphelenilen herkes meşru birer hedef kabul ediliyordu Mossad şefi Zamir daha sonraları suikastların intikam arzusuyla yapılmadığını, gelecekteki terörist saldırıları önlemek amacıyla yapıldığını iddia edecekti. Fakat bu, Zamir'in astlarının söylediklerine uymamaktadır. Astlarının çoğu, bir ölüm operasyonuna başladıkları zaman akıllarındaki şeyin intikam olduğunu açıkça söylemişlerdir. Onlardan biri umursamazca şöyle söylüyordu: "Yahudileri öldüren herkesin meşru bir hedef haline geldiği netleştirilmeliydi." Zamir'den sonra göreve gelen Mossad şefleri Nahum Admoni ve Meir Dagan, intikamın 1970'lerde gerçekleştirilen suikastların arkasındaki nedenlerden biri olduğunu söyledi. "Black"le Haziran 2015'te, Nahum Admoni'yle 29 Mayıs 2011'de ve Dagan'la 29 Mayıs 2013'te yapılan röportajlar. Zvi Zamir'le yapılan röportaj, Yossi Melman, "Golda Gave No Order", *Haaretz*, 17 Şubat 2006.

179 "Bir yaygara ortamı yaratmak istiyorduk" "Black"le Kasım 2015'te, Harari'yle 11 Nisan 2014'te yapılan röportajlar.

180 "O sözler ... bizim gururumuzu okşamıştı" "Kurtz"le yapılan röportaj, Ekim 2005.

180 Vurucu timlerin lideri Meiri'nin kendisinin ve Mossad'ın öne sürdüğü gibi resmi olarak Süngü'nün başına mı getirildiği yoksa Harari'nin iddia ettiği gibi daha ziyade ekibin bazı operasyonlarının komutanı olarak mı görevlendirildiği konusunda tartışmalı göstergeler mevcuttur. Yıllar içerisinde iki adam arasında belli farklılıklar ve anlaşmazlıklar baş göstermiştir. "Shaul"la Haziran 2007'de, Nehemia Meiri'yle 12 Haziran 2012'de ve Harari'yle 10 Mart 2014'te yapılan röportajlar.

180 on iki yaşındaydı Nehemia Meiri'yle 12 Haziran 2012'de, Haber'le 21 Haziran 2009'da yapılan röportajlar. Nehemia Meiri ve gazeteci Eitan Haber arasındaki görüşmeye ilişkin ses kaydı (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Moshe Meiri tarafından ulaştırılmıştır).

180 "öfkesini kuşanarak" "Shaul"la yapılan röportaj, Haziran 2017.

181 "bir ölüm makinesi yaratmak için" Haber'le yapılan röportaj, 21 Haziran 2009.

181 "Geceleri ailemle ilgili rüyalar görüyorum" Nehemia Meiri ile yapılan röportaj, 12 Haziran 2012.

181 Meiri, Roma'da Zwaiter'i vurarak öldüren adamlardan biriydi Harari'nin 1980'de Kaserya şefliği görevinden istifa etmesinin ardından birim kendisine bir veda armağanı verdi: Elemanlarının kendisine gösterdiği bir vefa niteliğinde, Harari'nin Zwaiter'i ortadan kaldırmak için kullandığı, çerçeveli bir plaket içine yerleştirilmiş Baretta marka tabanca. Harari bu armağanı oturma odasındaki göz önünde olan bir rafta sakladı.

181 Mossad onu ... komploları yapmakla suçluyordu Aaron Klein, *Striking Back*, 130-31.

182 Meir, Harari'yi kendi evine davet ederek Harari'yle yapılan röportaj, 10 Mart 2014.

182 Din İşleri Bakanı Zerach Warhaftig Hamshari'nin öldürülmesi için nihai onay, Kara Eylül'ün 29 Kasım tarihinde Beyrut'tan Frankfurt'a giden bir Lufthansa uçağını kaçırmasıyla verildi. Almanlar o sırada hapiste bulunan üç Münih Olimpiyatları teröristini derhal serbest bıraktılar; teröristler Libya'ya uçarak burada krallar gibi karşılandı. Korsanlığın gerçekleştirilme koşulları, Almanların atlet katillerini serbest bırakmaları için bir bahane yaratılması adına Almanlarla koordineli bir şekilde yapıldığına dair şüpheler uyandırıyordu. İsrail'deki öfke had safhadaydı, bakanlar özellikle Alman hükümet sözcüsünün, "Ortadoğu'daki çatışmayı Almanya yaratmadı" şeklindeki açıklamalarına kızıyorlardı. Bakan Warhaftig, "Altı milyon Yahudinin öldürülmesi Ortadoğu'daki çatışma üzerinde kesinlikle etki yarattı" şeklinde açıklama yaptı. O kabine toplantısının ardından Warhaftig, Meir'e yaklaşarak suikastta bulunmak için daha fazla hedefe onay vermesi konusunda ısrar etti. "Toblerone"la yapılan röportaj, Ocak 2014. "Germany's Secret Contacts with Palestinian Terrorists", *Der Spiegel*, 28 Ağustos 2012.

182 Hamshari'nin dairesine gizlice girdi Birimin komutanı Zvi Malchin, minyatür iletişim aygıtlarının henüz bulunmadığı bir dönemde, dışarıdan gelecek tehlikelere karşı ses çıkarmadan uyarabilmek için kemere takılabilen ve belli bir dalga uzunluğundaki radyo sinyalleri gönderildiğinde titreşen küçük bir kutucuk tasarlamıştı. Aslında bu, ilk çağrı cihazı olabilir.

183 Hamshari ... "neredeyse ikiye bölünmüştü" "Kurtz"le röportaj, Ekim 2005. Hamshari'nin öldürülmesinden bir gün sonra, Münih kurbanları arasında bulunan eskrim hocası Andre Spitzer'in dul eşi Ankie Spitzer'e birileri isimsiz bir şekilde telefon etti. "Saat ondaki haberleri dinle" dedi arayan kişi. "Andre için." Ankie Spitzer'le yapılan röportaj, 22 Şubat 2012. Klein, *Striking Back*, 129-133.

183 "Kaserya'da doğuştan katil yoktu" Harari'yle yapılan röportaj, 10 Mart 2014.

183 Mossad şefi Zamir aynı zamanda Meir'in desteğini de arkalarında görmenin ... önemli olduğunu biliyordu Direktör Zvi Zamir'in Mossad'ın tarih departmanına yaptığı açıklamalardan, Zamir'den alınmıştır, *With Open Eyes*, 76-80.

183 "Onlarla karşı karşıya oturuyorum ... cesaretlerine ... büyük bir hayranlık duyuyorum" Knesset Dışişleri ve Güvenlik Komitesi, 3

Kasım 1972'deki oturumun tutanağı (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

184 "neden öldürdüğümüzü bilmiyorduk" "Black"le yapılan röportaj, Haziran 2015.

184 "bu korkunç bir hataydı" "Iftach"la yapılan röportaj, 22 Mayıs 2011.

184 Zwaiter'in ... barışsever bir entelektüel olduğunu iddia etmişlerdi Filistinlilerin iddialarını destekleyici nitelikteki ilave bilgiler, şaşırtıcı şekilde Meir'in karşı terör danışmanı Aharon Yariv'in BBC'yle yaptığı bir röportajda gün yüzüne çıktı. Yariv ilk kez Mossad'ın suikastların arkasında olduğunu kabul etti, Mossad'ın Zwaiter'le ilgili iddialarına karşı çıktı ve "Onun kesinlikle terörle bağlantısı vardı. Ama operasyonel düzeyde değil" dedi. Merari ve Elad, *International Dimension of Palestinian Terrorism*, 17 (İbranice).

184 FKÖ'nün üst kademelerine zarar vermemişti Aynı zamanda El Fetih de Mossad'a karşı mücadele ediyordu; 1973 yılının Ocak ayında Kesişme için çalışan iki ajanı dönüştürmeyi başardılar. Bu ajanlardan biri, yöneticisi Tzadok Ofir'le yaptığı bir görüşme sırasında silahını ateşleyerek onu yaraladı; diğeri ise Madrid'de yapılan bir görüşme esnasında Mossad ajan yöneticisi Baruch Cohen'i öldürdü. İsrail'de bu olaylar yalnızca suikast seferberliğinin hızlandırılmasına ilişkin bir kanıt olarak görüldü. Gideon Ezra'yla 4 Şubat 1999'da, Sutton'la 9 Mayıs 2012'de ve Alpher'le 18 Mayıs 2015'te yapılan röportajlar. Klein, *Striking Back*, 142-47.

185 Görüşme talebi içeren mesajından üç gün sonra Francis'le yapılan röportaj, Şubat 2005.

186 bir kılıf hikâye ürettiler Yael'e bir yazarın nasıl yaşayacağı ve *Haaretz* gazetesinin kıdemli bir yazarı, Ben-Gurion'un biyografi yazarı ve Harari'nin bir arkadaşı olan Shabatai Tevet'le ilgili kısa bir eğitim verildi.

187 İçinde ... bir kamera bulunan bir çanta taşıyordu İçeriğinde Yael'in Beyrut'tayken çektiği fotoğrafların da bulunduğu, Gençlik Baharı Operasyonu öncesinde toplanmış istihbarattan oluşan Kaserya dosyası (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Gustav"dan alınmıştır).

187 "Her detay önemliydi" Mass, *Yael, the Mossad Warrior in Beirut*, 66 (İbranice) (yazarın arşivindeki sansüre tabi tutulmamış taslak, "Maurice"den alınmıştır).

187 Romi ve Harari kaçınılmaz bir sonuca vardılar Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014. Klein, *Striking Back*, 157-61.

188 Sayeret Matkal 1950'lerin sonlarında ... kurulmuştu Dar'dan personel şeflerine, AMAN şefine ve 131. Birim'in komutanına, "Gizli

Mista'ravim Birimi'nin Kuruluş Zemininin Hazırlanması", 2 Ekim 2014. Klein, *Striking Back*, 157-61.

188 **ileri düzeyde komplike dinleme ve gözetleme araçları yerleştirmek** Dinleme cihazları Pensilvanya'daki NUMAC şirketinin sahibi olan Amerikalı Yahudi bilim insanı Zalman Shapiro tarafından temin edilen nükleer piller sayesinde daha uzun bir süre boyunca kullanıldı. Ronen Bergman, "The Nuclear Batteries and the Secret Listening Devices," *Yedioth Ahronoth*, 6 Haziran 2017.

188 **Barak ... Sayeret Matkal'ın ... IDF operasyonlarının çok daha önemli bir parçası olmasını istiyordu** Barak, sarf ettiği bu agresif çabanın IDF operasyonlarına entegre edilmesi konusunda haklıydı. Süreç içerisinde Sayeret Matkal mükemmellik, kararlılık ve orijinallikle eşanlamlı hale geldi. Birimin emektarları orduda üst kademelere gelerek birimden ayrıldıktan sonra İsrail'in elit kesiminin bir parçası oldu. Daha sonra genelkurmay başkanı olarak görev yapan Ehud Barak siyasete girerek savunma bakanı ve başbakanlık yaptı. Uzi Dayan genelkurmay başkan yardımcılığı yaptı, sivil olarak da Ulusal Güvenlik Konseyi Başkanı oldu. Danny Yatom Mossad direktörlüğü yaptı. Shaul Mofaz genelkurmay başkanlığı ve savunma bakanlığı yaptı. Moshe Yaalon genelkurmay başkanlığı, savunma bakanlığı ve bizzat kendisi de eski bir Sayeret'li olan Benjamin Netanyahu'nun yardımcılığını yaptı. Günlük yayın yapan *Yedioth Ahronoth* tarafından 2012 yılının sonlarında hazırlanan bir rapor; ekonomik, sosyal, güvenliğe ilişkin ve siyasi merkezlerin, aynı zamanda İsrail'deki gücün önemli bir bölümünün, bir taburdan daha büyük olmayan Sayeret Matkal'ın eski askerleri tarafından işgal edildiğini ortaya koymaktadır.

188 **"Barak'ın yüzünü bir memnuniyet kaplamıştı"** Betser, *Secret Soldier*, 143 (İbranice).

189 **Elazar gülümsedi ve Barak'a ... yeşil ışık yaktı** Amnon Biran'la 5 Haziran 2011'de, Barak'la 24 Kasım 2013'te yapılan röportajlar.

189 **Gençlik Baharı Operasyonu'nun ... planı** Bu, IDF'nin Beyrut'taki hedeflere yönelik yaptığı ilk operasyon değildi ama daha önce hiç bu kadar büyük ölçekte, Mossad'ın da dahil olduğu birleştirilmiş kuvvetler gerektiren bir operasyon yapmamıştı. Lübnan'daki daha önceki saldırılar için (Bardas Operasyonu) bakınız Nadel, *Who Dares Wins*, 198-235 (İbranice). Gençlik Baharı'nın planlama aşaması için bakınız Bester, *Secret Soldier*, 109-14 (İbranice). Operasyonlar Dairesi, Gençlik Baharı, 9 Nisan 1973, MODA 580-75-401. Barak'la yapılan röportaj, 1 Temmuz 2013.

189 **farklı birimlerin koordinasyonunu ve entegrasyonunu içeren karmaşık bir işti** İniş ve aracı gidilecek yere doğru sürme işinin alış-

tırması, kuzey Tel Aviv'in yeni kalburüstü mahallelerinden biri olan Ramat Aviv'de yapıldı; burada bulanan inşaat halindeki yüksek apartman binalarının iskeletleri az çok hedeflerin yaşadığı lüks binalara benziyordu. Shaked'le 1 Mayıs 2013'te, Barak'la 13 Ocak 2012'de yapılan röportajlar.

190 Yael ve Manken istihbarat toplamaya devam ediyordu Harari, Yael'e operasyonun detaylarını veya zamanlamasını söylememeye karar vermişti. Bana, "Bilerek veya bilmeyerek deşifre olmasına veya bildiklerini söylemeye zorlanmasına ilişkin en ufak bir olasılık dahi kuvvetlerimizi tehlikeye atabilirdi" dedi. Mossad, Gençlik Baharı Operasyonu'nun özeti, 6 Nisan 1973 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Gustav"dan alınmıştır). Amnon Biran'la yapılan röportaj, 5 Ocak 2011.

191 Shaked sinirden deliye döndü, Zamir'e dönerek Shaked'le 14 Mayıs 2013'te, Harari'yle 29 Mart 2014'te ve Amnon Biran'la 5 Haziran 2011'de yapılan röportajlarla toplantının canlandırımı.

191 bir daha ayağa kalkamayacağından emin olduğunuzda Kuvvetlerin ayrılmasına yakın bir zamanda operasyon komutanının el yazısıyla yazdığı çeşitli notlar ve Tuğgeneral Immanuel Shaked tarafından verilen son brifing notları, 4 Nisan 1973 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Stark"tan alınmıştır).

192 "yardım seçeneği bulunmayan bir operasyon" Eli Zeira'yla yapılan röportaj, 29 Haziran 2010.

192 Barak adamın hasta ya da yaralanmış olduğunu düşündü Barak'la yapılan röportaj, 24 Kasım 2013.

192 "Bu bana Roma'yı hatırlatıyor" Muki Betser'le yapılan röportaj, 10 Haziran 2016.

193 Kurşunlardan biri arabaya isabet ederek kornanın takılı kalmasına sebep olmuştu Betser, *Secret Soldier*, 163.

193 "Her zaman yeni sürprizlerin yaşanabileceğine ilişkin bir örnek daha" Betser'le yapılan röportaj, 10 Haziran 2016.

194 "Öldür onu, Muki" Ana Piyade ve Paraşütçü Birlik karargâhı, Gençlik Baharı Operasyonu üzerine Operasyon Raporu, 11 Mayıs 1973 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Stark"tan alınmıştır). Amnon Biran, "Spring of the Elite Forces," *Mabat Malam*, Nisan 2011 (İbranice). Barak'la 24 Kasım 2013'te, "Dark Chocolate"la Kasım 2012'de, "Black"le Ocak 2013'te ve Aviram Halevi'yle 12 Ekim 2010'da yapılan röportajlar. Betser, *Secret Soldier*, 164-66.

195 Pressler yalnız bırakıldığını düşündü Yigal Pressler'la yapılan röportaj, 6 Temmuz 2017.

195 "Benim için en zor an ... fiili çarpışma anı değil" Amnon Lipkin-Shahak'la yapılan röportaj, 26 Mayıs 2011. Klein, *Striking Back*, 168-169.

195 Kaserya elemanını arabasının içinde otururken buldular Lipkin-Shahak'la yapılan röportaj, 3 Nisan 2012.

196 Paraşütçülerden ikisi kendilerini tutamadı "Sinbad"la yapılan röportaj, Ekim 2013.

196 uyandığında kocasını ... yanıbaşında ... bulunca şaşırmıştı Barak'la yapılan röportaj, 24 Kasım 2013.

196 Yael, irtibatta olduğu istihbarat subayına ... bir mektup yazmıştı Mektubun nüshası yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Midburn"den alınmıştır.

197 "Uçak kalkışa geçip tekerlekleri pistten ayrıldığında koltuğumda rahatlamıştım" Mass, *Yael, the Mossad Warrior in Beirut* (sansüre tabi tutulmamış taslak metin yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Maurice"ten alınmıştır), 117 (İbranice).

197 hedefteki apartman dairelerinden birinden baskından kısa süre önce ayrıldığı O ve yardımcısı Tawfiq Tirawi, Münih katliamında yer almış ve Almanlar tarafından serbest bırakılmış üç teröristi ziyaret ediyordu. Tirawi'nin anlattığına göre gece yarısı saat 1 civarı silah seslerini ve dışarıda beklemekte olan korumalardan birinin "Al-Mossad, Al-Mossad, onlar burada" şeklindeki haykrışlarını duydular. Tawfiq Tirawi'yle yapılan röportaj, Haziran 2002.

197 işgal edilmiş topraklardaki FKÖ hücreleriyle ilgili detaylar İlave belgeler, FKÖ ile Avrupa'daki sol örgütler arasındaki bağlantılara işaret etmekte, Batılı devletlerin yerel terörizmle *kendi* mücadelelerinde faydalı olacak bir yapı olarak Mossad'ın duruşunu ve İsrail'in bu olayı engellemenin tek yolunun işbirliği yapmak olduğu şeklindeki iddialarını güçlendirmektedir. Shimshon Yitzhaki'yle 2 Eylül 2015'te, Reuven Hazak'la 1 Şubat 1999'da yapılan röportajlar. Sayigh, *Armed Struggle,* 311.

197 İsrail'de hiç dikkat çekmedi Operasyondan birkaç gün sonra, Tuğgeneral Shaked, Mossad direktöründen Kaserya elemanını kovmasını talep etti ancak talebi reddedilince Shaked Genelkurmay Başkanı Elazar'ın başbakana bu işin yapılması emrini vermesi konusunda ısrar etmesini istedi ama durumu şöyle ifade ediyordu: "Operasyon sonrasının sevinçli atmosferi içinde kimse beni dinlemiyordu." Shaked'le yapılan röportaj, 1 Mayıs 2013.

197 Lübnan ise operasyondan dolayı şoktaydı *Haaretz'den alınmıştır,* 12 Mart 1973.

11. BÖLÜM: "BİR HEDEFİN YANLIŞ TEŞHİS EDİLMESİ BAŞARISIZLIK DEĞİLDİR. HATADIR."

198 Al-Kubaisi'yi Paris'te öldürmeden önce Mossad, Al-Kubaisi'nin, Golda Meir'in New York'a yaptığı bir ziyaret sırasında araç konvoyunun geçtiği esnada bombayla arabasını havaya uçurmak suretiyle Meir'e yönelik bir suikast planladığından şüpheleniyordu. Al-Kubaisi şubat ayında Paris'e gelerek Place de la Madeleine yakınlarındaki küçük bir otele yerleşti. Kısa süre içerisinde genellikle genç Arapların takılmaya başladığı bir bara gidip gelmeye başladı. Nehemia Meiri, Al-Kubaisi'nin gençlerin arasına karışmak için oldukça yaşlı olduğunu düşündü ve alışılmışın son derece dışında bir tedbirle oğlu Moshe'yi Al-Kubaisi'yi takip etmesi için gönderdi. Çocuğun casusluk konusunda resmi hiçbir eğitimi yoktu ama Moshe, Nehemia'nın genler yoluyla casusluk becerilerinin bir kısmını oğluna aktardığını düşündüğünü söylüyordu. "Bara gidiyordum, içecek bir şeyler söylüyordum ve Araplardan biriyle konuşmaya başlıyordum." Mossad, bu fotoğraflardan ve diğer gözetleme ekibinin hazırladığı belgelerden yola çıkarak Al-Kubaisi ve El Fetih üyeleri arasında yapılan görüşmeleri tespit etti. Moshe ve Nehemia Meiri ile yapılan röportajlar, 12 Haziran 2012.

198 Gençlik Baharı kuvvetlerinin İsrail'e dönmesinden sadece saatler sonra Hussein Abd al-Chir'in öldürülmesi işinde yer alan Kurtz, "Ne yazık ki kendi kendilerine gebermiyorlardı. Onlara yardım edilmesi gerekiyordu" dedi. "Kurtz"la yapılan röportaj, Ekim 2005. Klein, *Striking Back*, 137-38.

198 "ayrıcalıklı bir şekilde erişim sağlayan olağanüstü bir kaynak" Mossad, Tarih Departmanı, Heartburn Operasyonu Üzerine Rapor, 1996, 17, AMAN'ın 1978-79 yıllarına ilişkin yıllık raporundan alınmıştır (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Lexicon"dan alınmıştır).

199 birkaç saniye sonra ... basıldı Harari'yle yapılan röportaj, 11 Nisan 2014. Bazı yönleriyle benzer bir anlatım Klein'da bulunabilir, *The Master of Operations*, 17-19. "Two Bomb-Carrying Arabs Injured in Explosion," *JTA*, 18 Haziran 1973.

199 "Hüzün" aynı zamanda ... Mohammed Boudia'nın faaliyetlerini de bildiriyordu Hadar'la yapılan röportaj, 7 Şubat 2012.

199 Hüzün, 1973 yılının Haziran ayında Harari'yle 12 Şubat 2014'te, "Dark Chocolate"la 2 Kasım 2012'de ve Klein'la 28 Mayıs 2014'te yapılan röportajlar.

200 Süngü'nün art arda kazandığı zaferler tüm örgüt içinde bir coşkuya yol açmıştı Boudia FHKC için büyük bir kayıptı. İki gün sonra örgüt, Washington'daki İsrail askeri ataşesi Yosef "Joe" Alon'u öldüre-

rek intikam aldığını ilan etti, Alon'un Maryland'deki evine giderken 1 Temmuzda ateş açılarak öldürüldüğünü söylediler. Alon'un ölümünün gerçekte hangi koşullarda meydana geldiği çok sayıdaki komplo teorisinin merkezindeki bir sır olarak kaldı. Olaya ilişkin soruşturma, yakın zamanda Ilich Ramírez Sánchez'in –"Çakal" Carlos'un– olayın içinde yer aldığı, en azından bilgi sahibi olduğu yönünde delillerin ortaya çıkmasıyla yeniden açıldı. Adam Goldman, "I Wrote to Carlos the Jackal, and an Israeli's Assassination Case Was Revived," *New York Times*, 8 Ocak 2017. "Çakal Carlos"la ilgili gelecekte yapılacak bir belgeselin yapımcısı olan Sophie Bonnet'le yapılan e-posta yazışmaları.

200 **"Mossad'ın yapamayacağı hiçbir şey yokmuş gibi"** "Kurtz"le yapılan röportaj, Ekim 2005.

201 **Ali pes etti ve El Fetih'in yeni eleman alım bürosuna giderek kendisini takdim etti** Nadia Salti Stephan, "Abu Hassan by Abu Hassan" *Monday Morning*, Nisan 1976.

201 **"El Fetih içinde memnuniyetsizlik yaratan"** AMAN Araştırma Dairesi, "Yurtdışındaki Terör Faaliyetleri" 1 Mayıs 1969 (yazara "Lexicon" tarafından gösterilmiştir).

201 **Al-Najjar'ın Beyrut'taki evinde ... belgeler** Issaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015. Bird, *Good Spy*, 90.

201 **Salameh'in bu işte ... almadığını** Bird, *Good Spy*, 133-34. Klein, *Striking Back*, 192.

201 **"Ebu Daoud'un [saldırıyla ilgili – ç.] her şeyi kendine mal etmesi gerçeği"** Issaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015.

202 **Salameh damgalanmış bir adamdı** Harari'nin Yarin Kimor'dan yaptığı alıntı, *Sealed Lips*, Channel 1, 20 Eylül 2014.

202 **Benamene'nin izini süren Kaserya elemanı** Klein, *Striking Back*, 186-87. Harari'yle 10 Mart 2014'te, Ilan Mizrahi'yle 22 Ekim 2014'te, "Kurtz"le Ekim 2005'te, "Dark Chocolate"la Kasım 2012'de yapılan röportajlar.

202 **İki Süngü ekibinden ... Avrupa'nın bir başka yerinde bulunuyordu** Bir başka anlatıma göre bir Mossad ekibi tarafından takip edilen Benamene, Milan'dan Oslo'ya giden bir trene bindi ve takip edenlerden birinin anlatımıyla orada "Onu trendeki bir başka kişiyle karıştırınca hata meydana geldi." "Shaul"la yapılan röportaj, Haziran 2017.

203 **"birbirine benzeyen iki kardeş gibiydi"** General Aharon Yariv, BBC röportajı, 23 Kasım 1993.

204 **sadece Gladnikoff değildi** Öte yandan Meiri, görünüşe bakılırsa Lillehammer'de sakin bir yaşam süren adamın Salameh olduğuna inanıyordu. Harari'yle 10 Mart 2014'te, Nehemia ve Moshe Meiri'yle 12 Haziran 2012'de ve "Shaul"le Haziran 2017'de yapılan röportajlar.

204 "Yedi eleman ... kesin teşhis yapıyor" Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014.

205 Harari lojistik yardımda bulunan Arbel'e arabayı bir cadde kenarına park edip ... söyledi Aracı prestijli bir Danimarka otelinin garajına bıraktılar. Araç, bir görevlinin bu işte bir yanlışlık olduğunu fark etmesiyle araç kiralama şirketine iade edilmeden önce üç yıl boyunca garajda kaldı.

205 Mossad direktörlüğü için tırmanacağı merdivenin son basamağı Harari'yle 29 Mart 2014'te, "Shaul"la Temmuz 2011'de yapılan röportajlar. Y., eski bir İsrail Hava Kuvvetleri Komutanı olan bir akrabası kanalıyla kendisine iletilen röportaj teklifini 20 Mart 2017'de reddetti.

205 garson ... olarak çalışan ... Faslı bir işçiydi Bouchiki aynı zamanda Gipsy Kings'in kurucularından Chico Bouchiki'nin de erkek kardeşiydi. Uli Weidenbach'la yapılan röportaj, 26 Şubat 2017.

205 "Kocam birden yere düştü" Moshe Zonder, "I Was Sure They'd Kill Me Too", *Maariv*, 13 Eylül 1995.

205 Zamir felaketi savuşturmaya çalışıyordu Yarin Kimor, *Sealed Lips*, Channel 1, 20 Eylül 2014.

206 Süngü için sorunlar daha yeni başlıyordu "Shaul"la Temmuz 2011'de, Harari'yle 23 Mart 2014'te yapılan röportajlar.

206 Polis, havalimanında kiralık arabaların iade edildiği yerde bekliyordu Fakat Norveç polisinin kayıtlarında, Arbel'in hangi şartlar altında tutuklandığına ilişkin biraz farklı bir anlatım yer almaktadır; buna göre polis olayı, numarayı almış olan uyanık komşudan ziyade kendine mal eder. Her iki durumda da sonuç Mossad için bir felaket olmuştur. Yossi Melman, "Protocols of Lillehammer Failure Revealed," *Maariv*, 2 Temmuz 2013.

206 Bir adam dürüstçe bir rapor yazıyor ve kimse onu okumuyor Harari, "Shaul"un sözlerine tepki göstererek, "Lillehammer'e kadar [Arbel'in] klostrofobisi olduğunu bilmiyorduk. Aksine önceki görevlerinin tamamını mükemmel bir şekilde yerine getirmişti" dedi. Soru bilmek zorunda olup olmadıklarıdır. Harari bu soruyla yüz yüze gelince belirgin biçimde alaycı bir ses tonuyla sözümü keserek şöyle söyledi: "Sen ciddi bir insansın, değil mi? O zaman bak, diyelim ki sen bir elemansın ve dünyanın öbür ucunda, kuzey kutbuna yakın Norveç'tesin, ne dili ne de alfabeyi biliyorsun. Bu durumda sokak isimlerini ya da apartmanların dışındaki tabelaları veya bir gazetedeki görevinle ilgili bir manşeti okuyamazsın. Yani benim eğitimli adamlarım dili konuşamıyor, bu yüzden yarı eğitimli, yani eğitim sürecinin ortasında bulunan ancak Norveççe bilen 'yarı elemanları' alıyorum çünkü elimde

olanlar bunlar ve ben çeviri yapacak birilerine ihtiyaç duyuyorum." Harari'yle röportaj, 23 Mart 2014.

206 **Tutuklanan kişilerden elde edilen belgeler** Kaserya'nın başında bulunanların Lillehammer olayındaki performansları, onlara yönelik ağır eleştiriler, 2014 yılının Nisan ayında Harari'nin astlarından biri tarafından yazılan, o âna kadarki yayımlanmamış bilgileri içeren ve yazarın arşivinde yer alan imzasız bir mektupta bulunabilir.

207 **İsrail Bouchiki'nin öldürülmesindeki sorumluluğu kabul etmedi** İsrail ancak 1990'ların ortalarında Norveç'te Harari ve Zamir'e yönelik adli kovuşturmalar başladıktan sonra suikastı üstlenmeye karar verdi. İsrail Torill Larsen Bouchiki ve kızı yirmi iki yaşındaki Malika'ya toplamda 283.000 dolar ödedi. Bay Bouchiki'nin bir önceki evliliğinden doğan oğlu Jamal Terje Rutgersen ise bu paranın dışında 118.000 dolar aldı. "Israelis to Compensate Family of Slain Waiter", *New York Times*, 28 Ocak 1996.

207 **İsrail ve Norveç hükümetleri arasında gizli bir anlaşmaya varılmıştı** İsrail'in Lillehammer'de yaşadığı diplomatik ve yasal zorluklar Palmor'da bulunabilir, konuyla ilgili çalışmaları koordine etmek için görevlendirilen bir Dışişleri Bakanlığı yetkilisinin yazdığı bir rapor, *Lillehammer Olayı*.

207 **"Lillehammer ... tam bir başarısızlıktı"** Kfir'le yapılan röportaj, 9 Haziran 2011.

207 **Mucize ... Golda Meir'di** Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014.

208 **El Al uçağını düşürmek üzere ateşlemeyi planlıyordu** Kaddafi'nin bir İsrail uçağını düşürmek konusunda kendince gerekçeleri vardı. İsrail Hava Kuvvetleri, 21 Şubat 1973'te Trablus'tan Kahire'ye giden, yolunu kaybederek Sina semalarında İsrail kontrolündeki hava sahasına girmiş ve Dimona'daki gizli nükleer tesise doğru ilerlemekte olan Libya Havayollarına ait bir uçağı düşürmüştü. Uçakta bulunan 113 kişiden 108'i hayatını kaybetti.

208 **"piste mancınıkla [bile – ç.n.] atış yapılabilecek mesafede"** Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014. Zamir, *With Open Eyes*, 142-46. Klein, *Master of Operations*, 28-35.

209 **Al-Hindi'nin ekibinin tamamını tutukladı** Filistinli mahkûmların çoğu, Libya'ya gitmek üzere havalanan ancak Akdeniz semalarında infilak eden İtalyan Hava Kuvvetleri'ne ait bir kargo uçağına bindirildi. Uçaktaki herkes öldü. Bazı İtalyan yetkililer patlamaya neden olan gizemli teknik arıza konusunda Mossad'ı suçladı. İsrail iddiaları reddetmektedir ve araştırabildiğim kadarıyla doğru söylemektedir.

12. BÖLÜM: KİBİR

210 savunma kuruluşu ... genel anlamda sevinçli bir ruh haline sahipti Gençlik Baharı, istihbarat topluluğunun 1973'teki tek başarısı değildi. Mossad Mısır hükümetinin üst kademelerine çalışmalarıyla en iyi sonuçları elde ettiğine inandığı bir casus yerleştirmişti: Devlet Başkanı Enver Sedat'ın büro şefi ve eski Devlet Başkanı Nasır'ın damadı Eşref Mervan. Bununla birlikte Sayeret Matkal, Konsolosluk Operasyonu sırasında Sina'nın derinliklerine takip cihazları yerleştirmişti, bu sayede Mısır ordusunun iletişim için kullandığı önemli telgrafları görebiliyor, en önemli yazışmaların bölümlerini AMAN'ın erişimine açabiliyordu. "Constantine"le Kasım 2011'de, Ehud Barak'la 13 Ocak 2012'de ve Levin'le 10 Mayıs 2017'de yapılan röportajlar. Eşref Mervan'ın devşirilmesi, yönetilmesi ve Mısırlıların Yom Kippur Savaşı öncesi gerçekleştirdiği aldatma manevrasında yer alması konularıyla ilgili olarak bakınız: Bergman ve Meltzer, *The Yom Kippur War: Moment of Truth*, 31-41, 470-522 (İbranice).

210 Dayan Masada Dağı'nın eteklerine tırmandı *Davar*, 17 Nisan 1973.

210 Genelkurmay Başkanı Elazar, Zamir'e yazdığı bir mektupta Zamir'in *With Open Eyes* isimli kitabından taranmıştır.

210 güven rahatlıkla aşırı bir özgüvene dönüşebilir Barak'la yapılan röportaj, 13 Ocak 2012.

211 Kissinger ... gizli bir diplomatik girişim başlatmıştı Kissinger'dan Başkan Nixon'a, Washington, 25-26 Şubat 1973. Ulusal Arşivler, Nixon Başkanlık Materyalleri, NSC Dosyaları, Kissinger Büro Dosyaları, 131 nolu kutu.

212 Barışsız bir Şarm El Şeyh'i ... tercih ederim Kipnis, 1973: *The Way to War*, 89 (İbranice).

212 en az kırk sekiz saat önce İsrail'i uyarabileceğine Genelkurmay Başkanı David Elazar'ın Agranat Komisyonu huzurunda verdiği ifade, 31 Ocak 1974, 17 Şubat 1974, 21 Şubat 1974 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Picasso"dan alınmıştır).

212 Mısır ve Suriye orduları, 6 Ekim günü saat 14.00'te ... başlattı Harari ve Kaserya'nın savaşın patlak vereceğine ilişkin çok sayıda olasılık planı vardı, bunlar içinde Port Said limanına içi patlayıcı dolu bir konteynır gönderilerek havaya uçurulması ve Kahire'deki çeşitli askeri karargâhlar ve hükümet bürolarına patlayıcı maddeler yerleştirilmesi de bulunuyordu. Harari bu planları Başbakan Meir'e sundu ancak gelişen olaylardan dolayı şok yaşayan ve ürken Meir, daha fazla risk almak istemedi ve planları reddetti. Bergman ve Meltzer, *The Yom Kippur War: Moment of Truth*, 23-97 (İbranice). Harari'yle yapılan röportaj, 29 Mart 2014.

213 Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'nin [FDHKC – ç.n.] üç üyesi *Yedioth Ahronoth*, 16 Mayıs 1974.

214 Çoğunlukla agresif olan ... kabul etmeye hazırdı *The Truth Behind the Maalot Massacre*, Orly Vilnai ve Guy Meroz'in hazırladığı bir belgesel film, Channel 10, Mart 2014.

214 Sayeret bu kez görev için yetersiz olduğunu kanıtladı Zonder, *Sayeret Matkal*, 119 (İbranice)

215 operasyonun soğuk duş etkisi yarattığına İssaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015.

215 "Onları saklanmaya ve kaçmaya zorladı" Harari'yle yapılan röportaj, 29 Mart 2014.

215 Ebu Cihad'ın elini güçlendirmişti Sayigh, *Armed Struggle*, 310-11.

216 gizli bir askeri rapora göre IDF Genelkurmay Şubesi, Tarih Departmanı, *Savoy Hotel'de Terör Saldırısı*, Ağustos 1975 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Gomez"den alınmıştır).

216 Teröristler ... Kirya yerleşkesine o kadar yaklaşmışlardı ki Gazit'le yapılan röportaj, 12 Eylül 2016.

217 Bu olay ... bir başka belirgin hataydı Omer Bar-Lev'le yapılan röportaj, 15 Kasım 2012.

218 El Fetih içindeki bir Mossad köstebeği "Greco"yla Ekim 2014'te, "Jacob"la Ağustos 2015'te yapılan röportajlar.

218 AMAN şefi General Shlomo Gazit şiddetle buna karşı çıkıyordu Gazit'le yapılan röportaj, 12 Eylül 2016.

218 Gazit'in itirazları reddedildi Operasyona B'nei Mazor (Kurtuluşun Oğulları) kod adı verildi. Aviem Sella'yla yapılan röportaj, 10 Temmuz 2013. (Hava Kuvvetleri arşivlerinde bulunan olaya ilişkin rapor, yazara "Roi" tarafından gösterilmiştir.)

219 İsrail dışında ... Yahudilere karşı kanlı saldırılarını Halk Cephesi, Aralık 1973'le Mayıs 1978 arasındaki dönemde yirmi uluslararası terörizm eylemine imza atmıştır. Merari ve Elad, *International Dimension of Palestinian Terrorism*, 170-74 (İbranice).

220 örgütün en parlak operasyonel beyni Mizrahi'yle yapılan röportaj, 22 Nisan 2014.

220 "nitelikli operasyonları tercih ediyordu" İssaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015.

220 profesyonelliğine hayranlık duyan başkaları da vardı Mitrokhin Arşivi, K-24, 365, Churchill College, Cambridge Üniversitesi. Ronen Bergman, "The KGB's Middle East Files: Palestinians in the Service of Mother Russia," *Yedioth Ahronoth*, 4 Kasım 2016. Andrew ve Mitrokhin, *The Mitrokhin Archive II*, 244. Christopher Andrew'le yapılan röportaj, 21 Şubat 2016.

220 Haddad bağımsız ve iradeliydi İssaki'yle röportaj, 2 Eylül 2015. Mossad, *The Operation Heartburn*, 7.

220 FKÖ'nün ... mükemmel bağları vardı Ravid, *Window to the Backyard*, 49.

221 Haddad'ın ... arası özellikle iyiydi Haddad'la Baader Meinhof arasındaki bağlantı, Filistin fakültesi ve Almanya'daki öğrenciler vasıtasıyla örgütün gizli yurtdışı ilişkilerinin başında bulunan Haddad'ın yardımcısı Taysir Kubeh tarafından kuruldu. İssaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015.

221 FHKC'nin üç kendi adamına Başka Filistinli ve Alman personel de lojistik açıdan yardımda bulunmaları için Nairobi'ye gönderilmişti. Haddad tarafından yazılan operasyonel emir Mossad'da bulunabilir, *Heartburn Operasyonu'na İlişkin Rapor*, 68-80.

221 operasyondan önceki iki ay süresince Aynı kaynak, 73.

221 Teşkilat içinde bir tartışma patlak verdi Aynı kaynak, 30.

222 Aynı zamanda operasyonel kaygılar da vardı Eliezer Tsafrir'le yapılan röportaj, 2 Ekim 2015.

222 "Prensip değişmemişti" İssaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015.

222 Kenya güvenlik güçlerinin yardımına başvurdular Mossad'ın Kenya güvenlik servisleriyle çok zengin ve olumlu bir işbirliği tarihi vardır. Ronen Bergman, "İsrael and Africa", 112-116.

222 On yedi İsrailli ... yola çıktı Mossad, *Heartburn Operasyonu'na İlişkin Rapor*, 30-31.

222 "Müthiş bir endişe vardı" Tsafrir'le yapılan röportaj, 2 Ekim 2015.

223 Mossad ve Kenyalılardan oluşan bir ekip Mossad, *Heartburn Operasyonu'na İlişkin Rapor*, 36-37.

223 LY512 sefer sayılı El Al uçağı Nairobi'ye gönderilen Mossad elemanlarından biri olan Tsafrir müthiş bir ikilemle yüz yüze geldi: Yeğeni Gilat Yarden'in de bu uçağa bineceğini öğrenmişti. Bana, "Yeğenimi uçağa binmemesi konusunda uyarsam mı yoksa uyarmadan uçağa binmesine izin versem mi bilemedim" dedi. "Bir taraftan mutlak bir gizlilik özellikle önem taşıyordu. Herhangi bir bilgi sızıntısı teröristleri ürkütebilirdi. Füzeyi ateşlemeden önce onları durduracağımızdan kesinlikle emindim. Ama diğer taraftan da söz konusu olan benim kız kardeşimin kızıydı ve böyle bir operasyonda her şey olabilirdi. Ya teröristleri bulamasaydık? Dahası, Mossad'a mı yoksa aileme mi sadık kalacaktım?" Tsafrir sonunda Mossad'ın önce geldiğine karar verdi ve yeğeninin canının sorumluluğunu üstlenerek uçağa binmesine izin verdi. Tsafrir'le yapılan röportaj, 2 Ekim 2015.

223 Kenyalılar ... tamamen işbirliği halindeydi Tsafrir'le yapılan röportaj, 14 Temmuz 2015. Mossad, *Heartburn Operasyonu'na İlişkin Rapor*, 59-60.

224 mahkûmların İsrail'e getirilmelerinin ne kadar akıllıca olduğunu "Eleanor"la Eylül 2014'te, "Mark"la Mart 2011'de ve "Ringo"yla Temmuz 2013'te yapılan röportajlar. Mossad, *Heartburn Operasyonu'na İlişkin Rapor*, 59-60.

224 olaya karışan kişilerin denize atılması önerisini Odadan ayrılır ayrılmaz Barak, Zeevi'nin önerisini duyunca "ruhunun derinliklerine kadar dehşete düşen" Savcı Gabriel Bach'ın öncülük ettiği Adalet Bakanlığı'na mensup üst düzey yetkilileri konuyu kendilerine danışmak için bir araya getirdi. Dorit Beinish'le 28 Eylül 2014'te, "Ringo"yla Temmuz 2013'te yapılan röportajlar.

225 "onlarla hayaletçilik oynamaya karar verdik" Hadar'la yapılan röportaj, 14 Mayıs 2017.

225 kıdemli 504 sorgucusu Y. "Mark"la yapılan röportaj, Mart 2011.

225 "Onu Y. öldürmedi" Yigal Simon'la yapılan röportaj, 29 Temmuz 2012.

225 "Bayan [Schulz] olağanüstü bir izlenim bıraktı" Gazit'le yapılan röportaj, 19 Temmuz 2017.

226 "Sevinmiştim" Hadar'la yapılan röportaj, 14 Mayıs 2017. Schulz aynı zamanda, arkadaşı olan AMAN şefi Gazit'in, kendisi için o zamanlar Alman teröristlerine göndermeyle Villa Brigitta kod adı verilen gizli tutuklama merkezine bir ziyaret düzenlediği John le Carré (David Cornwell) üzerinde de güçlü bir etki yaratmıştı. Hadar için sorgulamaları tercüme eden kadın Mossad çalışanı, Le Carré'ye sahte bir isim ve unvanla tanıtıldı: "Hapishane direktörü Çavuş Kaufman." Le Carré, *The Pigeon Tunnel*, 109–15 (İbranice).

226 odaya girip Rabin'e bir not ilettiği Kabine toplantısının tutanağı, 27 Haziran 1976 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır). Poran tarafından iletilen not yazarın arşivinde bulunmaktadır (Avner Avraham'dan alınmıştır). Amos Eiran'la yapılan röportaj, 11 Şubat 2009.

227 dört hava korsanı vardı IDF, Tarih Departmanı, *Thunder Ball Operasyonu*, Kasım 1977, MODA, 107.79.18, 3-11.

227 Eski bir boksör ve İngiliz Ordusunda çavuş olan Amin Ronen Bergman, "Israel and Africa", 121-39 .

227 Haddad İsrail'in ... başka alternatifinin olmadığına inanıyordu Avner Avraham'la 14 Ekim 2015'te, Akiva Lakser'le 1 Nisan 2016'da ve Ido Netanyahu'yla 29 Haziran 2016'da yapılan röportajlar. Netanyahu, *Sayeret Matkal at Antebbe*, 25-28 (İbranice).

227 elli üç "özgürlük savaşçısı"nın serbest bırakılmasını talep etti Şin Bet direktörü Avraham Ahituv'un raporu, Güvenlik Kurulu toplantısı,

30 Haziran 1976 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul tarafından verilmiştir).

228 "Beşliyi mi istiyorlar? Hay hay" Tsafrir'le yapılan röportaj, 2 Ekim 2015.

228 Rabin planı dinledi ve o dakikada kızgınlığı daha da arttı Sonunda Victoria Gölü kıyılarında deniz komandoları tarafından yapılan bir keşif devriyesi planın uygulanabilir olmadığını çünkü gölün timsah kaynadığını ortaya çıkardı. Halevy Reicher ve Reisman editörlüğündeki *Operation Yonatan in First Person*, 38-39 (İbranice). Eiran'la yapılan röportaj, 11 Şubat 2009.

228 "elini kana bulamış" Eiran'la yapılan röportaj, Temmuz 2013. Ronen Bergman, "Gilad Shalit and the Rising Price of an Israeli Life," *New York Times Magazine*, 9 Ekim 2011.

229 "bir askeri muhabiri alıp içeri tıkmak ... sıkıştırmak mümkün değil" Rabin, savunma kuruluşu başkanlarıyla 30 Haziran günü öğleden sonra çağrı yaptığı acil bir toplantıda konuşuyordu. Genelkurmay Başkanı Mordechai Gur, gazetecinin Şin Bet tarafından sıkıştırılması konusunda Rabin'le hemfikirdi. "Bence bu yapılmalı, yüzde yüz katılıyorum. Bu işi bugün yapmak için geç kalmış sayılmayız." Fakat başsavcının Rabin'e bunun yasadışı olacağını söyleyerek önüne engel koymasının ardından böyle bir sorgulama gerçekleşmedi. "Başbakan, Savunma Bakanı ve Savunma Kuruluşu başkanları arasında gerçekleşen toplantı", 30 Haziran 1976 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

229 David Kenya'da bir uçak kiraladı Onlarla konuşurken yerden kontrol kulesinin fotoğrafını çekebiliyor hatta hava kuvvetlerinin müthiş derecede ihtiyaç duyduğu bilgiyi dahi öğreniyordu: Havaalanında bulunan yakıt pompası uçlarının çapı. Harari'yle, 10 Mart 2014'te, Klein'la 6 Ekim 2014'te ve Avi Weiss Livne'yle 12 Eylül 2016'da yapılan röportajlar. "David"in çektiği Entebbe Havalimanı fotoğrafları yazarın arşivinde bulunmaktadır ("Ethan"dan alınmıştır).

230 Başbakan ... baskın için yeşil ışık yaktı 3 Temmuz 1976 ve 4 Temmuz 1976'daki Kabine Toplantıları tutanağı (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır). Peres'le yapılan röportaj, 4 Ağustos 2015.

231 İlk Herkül planlandığı gibi iniş yaptı Yiftach Reicher'le 25 Ekim 2013'te, Weiss Livne'yle, 16 Mayıs 2016'da yapılan röportajlar. Ronen Bergman, "Operation Entebbe as Told by the Commandos: Planning the Mission", *Yedioth Ahronoth*, 27 Haziran 2016. Halevy, Reicher ve Reisman editörlüğünde, *Operation Yonatan in First Person*, 19-32 (İbranice).

231 baskın unsuru neredeyse ortadan kalkacaktı Ronen Bergman ve Lior Ben Ami, "Back from Africa", *Yedioth Ahronoth*, 17 Haziran 2016.

231 Tüfek sesi diğer Ugandalı askerlerin de o bölgeye gelmelerine neden oldu Reicher Atir'le 25 Kasım 2013'te, Weiss Livne'yle 16 Mayıs 2016'da, Amir Ofer'le 1 Nisan 2016'da, Giora Zussman'la Mayıs 2016'da, Dani Arditi'yle 13 Haziran 2011'de, Omer Bar-Lev'le 15 Kasım 2012'de, Pinchas Buchris'le Mayıs 2016'da, Rami Sherman'la 6 Temmuz 2016'da, Shlomi Reisman'la 6 Temmuz 2016'da, Shaul Mofaz'la 14 Haziran 2011'de ve Betser'le 10 Haziran 2016'da yapılan röportajlar.

232 uçak kaçırma emrini veren adam "Greco"yla Mart 2015'te, "Jacob"la Ağustos 2015'te yapılan röportajlar.

13. BÖLÜM: DİŞ MACUNUYLA GELEN ÖLÜM

234 "Bu bize çok tuhaf gelmişti" İzak Hofi'yle Begin Center'da 11 Ocak 2002'de yapılan röportaj.

234 Begin'in askeri teşkilatlara ve istihbarat teşkilatlarına açık çek verdiği Admoni'yle yapılan röportaj, 29 Mayıs 2011.

234 Mossad'ın ... geniş çaplı bir hedefli öldürme seferberliği başlatmasını istediğini Begin, önceki başbakanların, Mossad'ın öncelikler listesinde Nazilerin izinin sürülmesinin daha alt sıralarda yer almasına yönelik kararlarını (Eşkol kararı 31 Aralık 1968'de imzalamış, Meir ve Rabin devam ettirmişti) yürürlükten kaldırdı ve kendisinin etkin desteği sayesinde kabinenin güvenlik komitesi, 23 Temmuz 1977 tarihinde "Mossad'a Nazi savaş suçlularını, özellikle de Mengele'yi aramaya devam etmesi, adalet önüne çıkarılmalarının bir yolu yoksa öldürülmeleri emrinin verilmesini" kararlaştırdı. Mossad o noktadan itibaren Mengele'yi bulup ortadan kaldırma niyetiyle davrandı ancak bu çabalar sonuçsuz kaldı. Kaserya, Lyon şehrindeki Gestapo'nun komutanı olan ve binlerce Yahudinin ölüm kamplarına gönderilmesinin sorumlusu "Lyon Kasabı" Klaus Barbie'nin yerini Bolivya'da tespit etti. Kaserya direktörü Harari suikast için yapılan hazırlıkları yönetmek üzere La Paz'a gitti ancak sonunda kaçış rotasıyla ilgili belirsizlikler yüzünden operasyonu iptal etmeye karar verdi. Geçmişi değerlendirdiğinde aşırı ihtiyatlı davrandığını düşünüyor: "Bence [Nazilere karşı] daha fazla şey yapılmalıydı. Dünyanın herhangi bir köşesinde tek bir Nazi bile halen nefes aldığı sürece, nefesinin kesilmesi konusunda ona yardım etmeliydik. Nazilerin Orta ve Güney Amerika'da yaşadığını ve orada dünyayı onların başına yıkmanın bizim için ne kadar kolay olacağını biliyorken, bugün ne kadar aptalca davrandığımızı düşünü-

yorum." İsrail onu öldürmek yerine Barbie'yle ilgili topladığı bilgileri Fransa'ya iletti ve Fransa 1983'te onu yargıladı. 1987'de müebbet hapis cezasına çarptırıldı ve 1991'de hapishanede kanserden öldü. Medan'la 30 Haziran 2015'te, Harari'yle 10 Mart 2011'de, Klein'la 28 Mayıs 2014'te ve Yossi Chen'le 11 Eylül 2017'de yapılan röportajlar. Mossad, Kaserya, Messer komutanı Revav'dan Mike Harari'ye, 11 Nisan 1978. Mossad, Tarih Departmanı, *Samanlıkta İğne Aramak*, 2007, 117-220 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Midburn"den alınmıştır). Ronen Bergman, "Why Did Israel Let Mengele Go?" *New York Times*, 6 Eylül 2017. Hofi'yle Begin Center'da 11 Ocak 2002'de yapılan röportaj. Klein, *Master of Operations*, 236-39.

234 diğer İsraillilerin aksine Nakdimon'la yapılan röportaj, 18 Şubat 2015.

235 FKÖ'nün diplomatik olarak tanınmasını Merari ve Elad, *International Dimension of Palestinian Terrorism*, 130-31 (İbranice).

235 Arafat BM Genel Kurulu önünde ... bir konuşma gerçekleştirdi Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, Yirmi Dokuzuncu Oturum, Resmi Kayıtlar, A/PV.2282.

275 Aralık 1974'te AMAN tarafından hazırlanan bir rapor İstihbarat Şubesi, Araştırma Dairesi, Özel Rapor 12/906, 25 Aralık 1974 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "the Biologist"ten alınmıştır).

236 "Arafat ... tam tersiydi" Amos Gilad'la yapılan röportaj, 31 Temmuz 2012.

236 Mossad'la AMAN arasında ... keskin bir tartışmaya Pressler'la yapılan röportaj, 6 Temmuz 2017.

236 Arafat, BM'deki konuşmasının ardından İssaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015.

236 Arafat'ın isminin ölüm listesinden silinmesi Mossad, *Heartburn Operasyonu*, 105-8.

237 Hüzün ... Haddad'ın diş macununu ... değiştirdi Dagan'la 20 Temmuz 2013'te, "Bertie"yle Haziran 2009'da, "Eldy"le Ağustos 2016'da ve "Ethan"la Haziran 2015'te yapılan röportajlar.

237 Haddad kendini hasta hissetmeye başlamıştı Aaron Klein'ın *Striking Back* adlı kitabında biraz farklı bir anlatım göze çarpmaktadır. Buna göre zehir, Haddad'ın özellikle hoşlandığı bir Belçika çikolatasının içine yerleştirilmiş ve bir Mossad ajanı olan adamlarından biri tarafından kendisine verilmişti. Klein, *Striking Back*, 179-81.

237 ilkönce ... teşhisi kondu Dr. O. Prokop tarafından yazılan "Ahmed" isimli hastaya ilişkin rapor, Humboldt Üniversitesi, 21 Nisan 1978 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Gunther Latsch'tan alınmıştır).

237 Arafat bir yardımcısına ... Stasi'ye ulaşarak ... talimatı verdi Doğu Almanya istihbaratının Filistinlilerle ilgili iç yazışmalarında, o notlarda "camel fuckers" [deve becerenler – ç.n.] olarak geçen Filistinlilerle ilgili kaba, ırkçı göndermeler yapmaktan geri durulmuyordu. Stasi Filistinli örgütlere eğitim ve silah sağlıyor, KGB ile birlikte bir taraftan Komünist Blok dahilinde faaliyet yürütmemelerini garantiye alırken diğer taraftan İsrail ve Amerikan hedeflerine saldırmaları için onları teşvik ediyordu. Gazeteci Gunther Latsch'a verdiği bilgilerden ötürü müteşekkirim. Ronen Bergman, "KGB's Middle East Files", *Yedioth Ahronoth*, 4 Kasım 2016.

238 Wadie Haddad ... büyük acılar içinde hayatını kaybetti "Tümgeneral Dr. Fister'den 'Büyük Bakan'a [kim olduğu açığa vurulmamış, muhtemelen Erich Mielke] 22.4.78 tarihli şu belgelerle: Dr. O. Prokop tarafından yazılan 'Ahmed' isimli hastaya ilişkin rapor 21.4.78; Humboldt Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, *Ahmed Doukli'nin Cesedi*, 20.4.1978; Dr. Geserick tarafından Askeri Bölge ve Başsavcı İçin Hazırlanmış, Ahmed Doukli'nin Cesedi Üzerine 258/78 numaralı Uzman Tıbbi Raporu. 29.3.78" (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Gunther Latsch'tan alınmıştır).

239 "Haddad'ın öldüğünü duyduğumda çok sevindim" İssaki'ye Haddad'ın ölmeden önce yaşadığı korkunç acılarla ilgili Almanca belgeleri okudum. Gülümsedi: "Yaşanılan acılarla ilgili hikâyelerin kendi etkileri vardır. Yayılır ve diğer teröristlerin kulağına gider, aklına girer, onlara korku ve dehşet verir, muhakemelerini altüst eder, davranışlarını değiştirir ve onlara hata yaptırır." Issaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015.

240 "Bouchiki'yi öldürdüklerinde ben Avrupa'daydım" Bird, *Good Spy*, 52.

240 Bu röportaj ... istihbarat topluluğunun başkanlarına ulaştırıldı "Black"le yapılan röportaj, Eylül 2016.

240 "Salameh'in öldürülmesi ... en başta gelen meseleydi" Ravid'le yapılan röportaj, 17 Ocak 2013.

240 Salameh'in ... hâlâ bir tehdit oluşturduğu konusunda ısrarcıydı "Ethan"la yapılan röportaj, Haziran 2015.

240 CIA'deki mevkidaşlarının ... ima ettiklerini söyledi Kai Bird *The Good Spy* adlı kitapta, Salameh ve Amerikan istihbaratı arasındaki ilişkinin CIA'den Alan Wolfe ve Mossad tarafından 1978 yazında tartışıldığı benzer bir sahne tasfir eder. Bird, *The Good Spy*, 207-208. "Legend"la yapılan röportaj, Mayıs 2011.

241 "Bu adamın eli Yahudi kanına bulaşmış" Issaki'yle yapılan röportaj, 2 Eylül 2015.

241 FKÖ ... resmi anlamda terörist bir örgüt olarak değerlendiriliyordu Görüşme Zaptı: Kissinger, Helms, Saunders, 23 Temmuz 1973, ek: Ames'ten Helms'e, 18 Temmuz 1973. NA, RN, NSC Dosya 1027.

242 Ames, Salameh'i ... ikna etmek için elinden gelen her şeyi yapıyordu Bird, *Good Spy*, 145.

242 Ames'in Salameh'in kulağının çekilmesini uygun gördüğü tek konu Aynı kaynak, 126.

242 Ames'le Salameh arasında aracılık yapan kişi vasıtasıyla Aynı kaynak, 151.

242 ziyareti organize etmiş ... toplantılar ayarlamıştı "Jacob"la yapılan röportaj, Ağustos 2015.

243 Ames'le Salameh arasında derin bir dostluk gelişmişti Bird, *Good Spy*, 176-78.

243 İsraillilerse bu durumu dişlerini gıcırdatarak seyrediyordu Harari'yle 10 Mart 2014'te, Klein'la 6 Ekim 2014'te ve Issaki'yle 2 Eylül 2015'te yapılan röportajlar.

243 Refakat eden CIA elemanı Charles Waverly ziyaretle ilgili şunları hatırlıyordu Bird, *Good Spy*, 181-83.

244 Ames ve CIA'deki meslektaşları etkilenmemişti Aynı kaynak, 179-80.

244 CIA Salameh'in güvenliğini artırmak için ona şifreli iletişim ekipmanı dahi sağlıyor Aynı kaynak, 208.

244 bu ilişkiyi yorumlamanın tek yolu vardı "Jacob"la yapılan röportaj, Ağustos 2015.

245 "bu kanalı kesmek çok önemliydi" "Legend"la yapılan röportaj, Mayıs 2011.

245 "mavi-beyaz bir iş" Harari'yle yapılan röportaj, 10 Mart 2014.

245 mallarını ... serbestçe dolaştırmak konusunda kendisine izin verilmesini Al-Hajj, uyuşturucuyla ve iddialarla bir ilgisi olduğunu haklı olarak kesin bir dille reddetti ve böyle bir suçtan dolayı hiçbir zaman yargılanmadı. https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4591850,00.html.

245 Al-Hajj ... kaynak ağını kullanıyordu Amin al-Hajj'la (eski Mossad Ajan Yöneticisi "Kobi"nin de katılımıyla) yapılan röportaj, 14 Ağustos 2014. Ronen Bergman, "Waltz with Amin," *Yedioth Ahronoth*, 14 Kasım 2014.

246 Harari memnundu Harari'yle yapılan röportaj, 29 Mart 2014.

246 "Böylesine rastlaşmaların arkasındaki düşünce" "Black"le yapılan röportaj, Haziran 2015.

246 Bir başka alternatif olan Salameh'in spor salonundaki soyunma odasına patlayıcı maddeler yerleştirme fikri Harari'yle 29 Mart

2014'te, Klein'la 28 Mayıs 2014'te, "Tuna"yla Ağustos 2015'te yapılan röportajlar.

247 Rinah'ın gerçek adı Erika Chmabers'tı Dietl, *Die Agentin des Mossad*, 85-96, 112, 147.

248 Salameh'i katletmek için Rinah'la birlikte iki adam seçilmişti Öldürme işini fiilen gerçekleştirmenin yanı sıra üç adam aynı zamanda deniz yoluyla kaçmak konusunda da eğitilmişlerdi. Şehir merkezinde gerçekleştirilecek bombalı araç saldırısının ardından Beyrut havalimanının kapatılacağı, en azından sıkı güvenlik altında olacağı öngörülüyordu. O zamanlar genç bir subay olan, daha sonrasında da Flotilla 13'ün komutan yardımcılığına getirilecek olan David Shiek, deniz yoluyla kaçarken yüzmek veya silah kullanmak zorunda kalacakları durumlarla başa çıkmaları konusunda adamlara alıştırmalar yaptırmıştı. David Shiek'le yapılan röportaj, 11 Nisan 2013.

248 Sayeret Matkal'a bağlı bir ekip ... sınırını geçerek "Lychee"yle yapılan röportaj, Kasım 2011.

249 Kendisinin ... bir başka başarısızlığa imza atmasına izin veremezdi Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014.

249 Eleman dişlerinin arasından "Geber, orospu çocuğu! Geber!" diye homurdanıyordu "Black"le yapılan röportaj, Eylül 2016.

249 Abu Daoud ... koşarak yardım etmeye çalıştı Bird, *Good Spy*, 215-16.

249 Rinah ve diğer iki eleman bir sahilde ... bekliyorlardı Shiek'le yapılan röportaj, 11 Nisan 2013.

250 "Senin yaşındayken babamı kaybetmiştim" Bird, *Good Spy*, 217.

14. BÖLÜM: VAHŞİ BİR İT SÜRÜSÜ

251 toplantıdan çok endişeli ayrılıyordu Gilad'la 4 Ağustos 2015'te, Gadi Zohar'la 2 Ocak 2013'te yapılan röportajlar.

251 Gilad ... ilk vuranın kendileri olmasını istiyordu Gilad'la 31 Temmuz 2012'de, Galant'la 19 Ağustos 2011'de yapılan röportajlar.

253 Polis ... otobüsü durdurmayı başarmış olsa da IDF Genelkurmayı, Tarih Departmanı, *Sahil Yolu'na Yapılan Terör Saldırısı*, 1 Aralık 1983 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

253 çoğu diri diri yandı Basında çıkan bazı haberlerde, saldıranların amacının mahkûmların serbest bırakılması için müzakere yapılması olmasına karşın İsraillilerin yaşadıkları panik ve durumu yanlış anlamış olmalarının, ölümlerin çoğuna neden olan haddinden fazla ateş açılmasına yol açtığı iddia edilmiştir. Bu iddia doğru olsa dahi, Ebu Cihad'ın müzakerelerin başarısız olması durumunda rehinelerin öl-

dürülmesi emrini vermiş olduğu konusunda herkes mutabıktır. *Uvda*, Channel 2, 26 Mayıs 2013, "The Terrorist Who Carried Out the Attack on the Bloodbath Bus: I Apologize and I Regret It," 31 Ekim 2011.

254 İsrail askerleri... birkaç mahkûmun öldürülmesi ... eylemlerine de girişti 15 Mart ve 16 Nisan tarihlerinde gerçekleştirilen ve aralarında "13 yaş civarı bir teröristin" öldürülmesi de bulunan bu eylemlerin çoğu hiçbir zaman mahkemeye getirilmedi. "Mahkûmlara Yönelik Muamele", Devlet Denetleme Bürosu'ndaki IDF soruşturmasının başında bulunan Y. Einstein'dan Genelkurmay Başkanına, 9 Kasım 1978 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Bell"den alınmıştır).

255 FKÖ'ye karşı yürütülen savaşın örgütün gerisinden yürütülmesi gerektiğine inanan" Galant'la yapılan röportaj, 4 Eylül 2014.

255 iki IDF suçlusunu ... affetmek oldu Askeri Mahkeme dosya no. 313/78, IDF Savcısı ve Üsteğmen Daniel Pinto arasındaki dava, 9 Şubat 1979 tarihli (gizli celse) hükmü (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Snow"dan alınmıştır). Eitan, *A Soldier's Story: The Life and Times of an Israeli War Hero*, 163-65 (İbranice).

255 "Siz Flotilla 13 mensupları, bir rahibin testisleri gibisiniz" Shiek ile yapılan röportaj, 11 Nisan 2013.

255 Flotilla 13 ... yirmi üç baskın gerçekleştirdi Bilgileri Mike Eldar'a borçluyum. Eldar, *Flotilla 13*, 572-83 (İbranice).

256 Emrinin doğruluğunu kanıtlamaya bile çalışmıyordu Ami Ayalon'la 21 Ocak 2013'te, Galant'la 4 Eylül 2014'te ve Eldar'la 18 Eylül 2011'de yapılan röportajlar. Eldar, *Flotilla 13*, 583 (İbranice).

256 hiç kimse limanda kahve içmeye gitmemişti Zrair, İsrail'e karşı yürütülen FKÖ faaliyetlerinde üst düzey bir aktivist olarak yer aldı, aynı zamanda İsrail'in Haziran 1982'de Güney Lübnan'ı işgal etmesinin ardından gerçekleşen çatışmalarda da rol oynadı. O yıl içinde 504. Birim, Zrair'e yakın olan ve Tire Limanı'nda üst düzey bir yetkili olan İbrahim Firan'ı devşirdi. İki adam da genç erkeklerden hoşlanıyordu. 504. Birim Firan'a yüklü miktarda para ödedi ve bunun bir kısmı düzenlenen partileri finanse etmek için kullanıldı. Bunun karşılığında Firan, Zrair'in saklandığı yeri ortaya çıkardı: Zrair, Tire'nin kuzeyindeki Zahrani Dağlarıyla Litani Nehri arasındaki sahilde bulunan bir villada saklanıyordu. 5 Ağustos 1982'de İsrail polis teşkilatına bağlı özel karşıterör birimi YAMAM'a mensup bir ekip, 19. Tümen'in de desteğiyle eve baskın düzenledi. Baskını gerçekleştirenler Zrair'in silahına davrandığını, bu yüzden kendisini vurarak öldürdüklerini bildirdiler. El Fetih istihbaratı Firan'ın Zrair'i ele verdiğinden şüphelendi ve iki hafta sonra, yalnızca iki yıl önce Flotilla 13 suikastçılarının gözüne

kestirdikleri kafenin yakınlarında Firan'ı ortadan kaldırdı. Şin Bet'ten Zvika Bandori, Zrair'in silahlı olmadığını, direnmediğini ve (Yidişçede "hastalık" anlamına gelen) "Krenk" olarak bilinen bir infaz prosedürü çerçevesinde öldürüldüğünü söyledi. Bandori'ye göre Zrair'in yoldaşlarının intikam alma arzusu, çok zaman geçmeden Tire'deki İsrail karargâhını havaya uçurmak adına henüz yeni kurulmuş bulunan Hizbullah unsurlarına katılmalarına neden oldu. Ravid'le 17 Ocak 2013'te, İzak Mordechai'yle 22 Mart 2015'te ve Zvika Bandori'yle 11 Eylül 2017'de yapılan röportajlar.

257 "hangi Filistinliyi öldürdüğümüzün bir önemi yoktu" Shiek'le yapılan röportaj, 11 Nisan 2013.

257 nasıl teşhis edeceğimizi sormuştu "Olive"le yapılan röportaj, Mayıs 2013.

258 "Oybirliğiyle, temyiz hakkı olmaksızın onu ölüme mahkûm ettim" Ravid'le yapılan röportaj, 17 Ocak 2013.

258 İsrail istihbaratı ... varlığını kalıcı hale getiriyordu Schiff and Yaari, *Israel's Lebanon War*, 50-75 (İbranice).

258 Falanjistler son derece gaddardı Uzi Dayan'la yapılan röportaj, 18 Nisan 2013.

258 İsrail'de eğitim görmüş Robert Hatem isimli bir Maruni militanı Hatem 1990'ların ortalarından beri Fransız güvenlik servisinin himayesi altında Paris'te yaşamaktadır. Onunla 2005 yılının Şubat ayında yaptığım bir dizi röportaj Paris'te gerçekleştirilmiştir. Ronen Bergman, "The Cobra", *Yedioth Ahronoth*, 4 Mart 2005.

259 "Onlarla ilişkimizin ilk başladığı dönemlerde" Merhav'la yapılan röportaj, 5 Ekim 2011.

259 "Begin kendisini ezilenlerin kurtarıcısı ... olarak görüyordu" Mordechai Tzipori'yle yapılan röportaj, 11 Mart 2015.

259 "Falanjistlerin patronu olmamalı" Ronen Bergman, "Dismissal in the Mossad Leadership," *Haaretz*, 3 Ocak 1997.

260 "ağzını elimle kapattım" Smadar Haran Kaiser, "The World Should Know What He Did to My Family," *Washington Post*, 18 Mayıs 2003.

261 Nahariya'daki korkunç katliam Avigdor Ben-Gal'le yapılan röportaj, 6 Kasım 2013.

261 "Birçok ... anlaşmazlıklarımız vardı" Eitan, *Soldier's Story*, 182.

261 Ben-Gal ... Meir Dagan'ı, Eitan'ın lütfuyla ... atadı Ben-Gal'le 6 Kasım 2013'te, Dagan'la 26 Mayıs 2013'te yapılan röportajlar.

261 "gizli operasyonlarına tam özgürlük tanıdım" Ben-Gal'le yapılan röportaj, 6 Kasım 2013.

262 "Amaç ... kaos yaratmak" David Agmon'la yapılan röportaj, 28 Ekim 2015.

262 "Raful ve ben bir göz işaretiyle görevlere olur veriyorduk" Ben-Gal'le yapılan röportaj, 6 Kasım 2013.

262 Eitan'ın amacı bilmeksizin işbirliği yapmasını emrettiği Bu birliğin üyelerinden biri, birliğin yürüttüğü faliyetlerden dolayı vicdan azabı çekiyor, bu faaliyetleri "savaş suçundan aşağı kalmayan şeyler" olarak tanımlıyordu. Ordudan ayrıldı ve İsrail'le olan bağlarının çoğunu keserek Birleşik Devletler'e göç etti. "Rupert"la Mart 2016'da, Ben-Gal'le 6 Kasım 2013'te, Dagan'la 29 Mayıs 2013'te, Agmon'la 8 Mayıs 2016'da ve Gadi Aviran'la 16 Nisan 2012'de yapılan röportajlar.

263 "Oraya gece vakti gelirdik" Ben-Gal'le 6 Kasım 2013'te, Aql al-Hashem'le Aralık 1999'da yapılan röportajlar. Sayigh, *Armed Struggle*, 513-21.

263 "Ben-Gal benim ... bile engellemeye çalışmıştı" Yehoshua Saguy'la yapılan röportaj, 20 Kasım 2015.

263 "Kuzey Komutanlığı'yla sürekli bir mücadele vardı" Gilboa'yla yapılan röportaj, 18 Mart 2015.

264 "bir şeylerin düzensiz yürüdüğünü anlamıştı" Ben-Gal'le yapılan röportaj, 6 Kasım 2013.

264 Ben-Gal'in ... şifreli bir iletişim kanalı vardı Ephraim Sneh'le yapılan röportaj, 20 Ekim 2015.

264 açık şekilde ... AMAN'ın şifreli telefonunu deşifre etmeyi başardığı Ben-Gal'le yapılan röportaj, 6 Kasım 2013.

265 "Bana Lübnan'daki patlamalardan ... söz ediyorlardı" Tzipori'yle yapılan röportaj, 11 Mart 2015.

265 "Raful operasyonu onay için üst mercilere götürmemişti" Ben-Gal'le yapılan röportaj, 6 Kasım 2013.

265 Ben-Gal ... savunma bakanının bürosuna çağrıldı Toplantıyla ilgili anlatımlar Tzipori'yle 11 Mart 2015'te, Ben-Gal'le 6 Kasım 2013'te yapılan röportajlardan alınmıştır. Küçük farklılıklar dışında her iki kişinin anlatımı da birbirine benzemektedir.

266 "Bırakın çocuklar eğlensin" Gilboa'yla yapılan röportaj, 30 Aralık 2013.

267 "Faaliyetlerin belli etmeden gerçekleştirilmesini" Ben-Gal'le yapılan röportaj, 6 Kasım 2013.

268 Şaron barış içinde geçen her bir günün Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 125-26.

268 "ikinci aşaması ... kaos ortamı yaratmak" Sneh'le yapılan röportaj, 26 Ekim 2015.

269 düzenli olarak bombalı araçlar patlatılıyordu Sayigh, *Armed Struggle*, 513-21. Al-Hurriyya, 9 Temmuz 1981. FLLF'yi [Lübnan'ın

Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi – ç.n.] de kapsayan olaylar listesi Global Terrorism Veritabanında (GTD) bulunabilir: http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?perpetrator=2991.

270 **"Şaron'un arka çıkmasıyla korkunç şeyler yapılıyordu"** "Sally"le yapılan röportaj, Şubat 2015.

270 **"Havaya uçurulan ... araçlardan birini belli bir mesafeden gördüm"** "Eldy"le yapılan röportaj, Ocak 2015.

270 **"Hedefler daima askeri hedeflerdi"** Ben-Gal'le yapılan röportaj, 6 Kasım 2013.

270 **"Ona [bir Lübnanlıya – ç.n.] patlayıcılar verip"** Dagan'la yapılan röportaj, 26 Mayıs 2013.

271 **Şaron, Arafat'ı arananlar listesine geri döndürdü** Ben-Gal'le 6 Kasım 2013'te, Dagan'la 26 Mayıs 2013'te, Agmon'la 28 Ekim 2015'te, Sneh'le 20 Ekim 2015'te ve Azriel Nevo'yla 5 Ocak 2016'da yapılan röportajlar.

272 **ölüm ve yıkımın** Başbakanın terörizmle ilgili danışmanı Rafi Eitan'ın söylediğine göre o zamanlar Şin Bet dahilindeki Arap dairesinin başında bulununan Zvika Bandori ve Meir Dagan, Eitan'a çok sayıda sivilin varlığına dayalı planı sundular ve itirazını reddettiler. Orada çok sayıda sivil olmayacağını iddia ettiler. Bandori, Eitan'ın talebi üzerine Eitan ve operasyona ilişkin itirazını güçlü bir şekilde dile getirmiş bir başka kişi olan Şin Bet direktörü Avraham Shalom arasında bir görüşme ayarladığını söylüyor. Bandori'yle 11 Eylül 2017'de, "Henry"le Ekim 2015'te yapılan röportajlar.

272 **Bu not korkuyla değil, umutla yazılmıştı** Sneh'le yapılan röportaj, 20 Ekim 2015.

272 **birileri planı Saguy'a sızdırdı** Saguy'la 20 Kasım 2015'te, Dagan'la 26 Mayıs 2013'te yapılan röportajlar.

272 **"Çok yağmurlu bir gündü"** Dagan, "O gün Kudüs'e uçarken yaşadığım korkuyu daha önce uzun bir süre boyunca yaşamamıştım" diye hatırlıyor. Eitan'ın pilotluk lisansı vardı ve hava kuvvetlerini her ziyaret edişinde sürekli alıştırmalar yapıyordu. Muvazzaf havacılar ona eşlik etmekten kaçınmaya çalışıyordu. Onlardan birinin hatırladığına göre, "Gerçekten büyük bir hayati tehlike söz konusuydu." Eitan bazen tuz paketleri hazırlayarak sahilde sevişen çiftlerin üzerine atıyordu. Ben-Gal bu uçuşları korkuyla hatırlıyor. Anlattığına göre bir keresinde Eitan denizde bir gemi fark etti "ve 'terörist bir bot var, gidip alçak uçuş yapalım' dedi." Cessna uçağını sahil boyunca uçurarak gemiye doğru ilerledi, geminin ABD Altıncı Filosu'na ait bir destroyer olduğu ortaya çıktı. Eitan şen şakrak tavırlarıyla şakayı devam ettirerek söz

konusu gemi bir terörist botmuş gibi davrandı. Ben-Gal "Toplara ve bayrağa baksana!" diye bağrıyordu ancak Genelkurmay Başkanı Ben-Gal'in gerginliğinden keyif alıyordu. Destroyerin bayrak direği yüksekliğinde uçarak üzerinde tur atmaya başladı ancak sonunda gemi mürettebatının tepesi attı ve Cessna'ya köpük sıktı. Dagan'la 29 Mayıs 2013'te, Ravid'le 13 Kasım 2012'de ve Ben-Gal'le 6 Kasım 2013'te yapılan röportajlar.

273 **"Eğer ona bir şey olursa"** Saguy'la yapılan röportaj, 20 Kasım 2015.

273 **"Sovyet diplomat ... yoktu"** Dagan'la yapılan röportaj, 26 Mayıs 2013.

274 **Şafakta ... âna kadar her şey iyi gidiyordu** Dagan'la 26 Mayıs 2013'te, "Sally"le Şubat 2015'te yapılan röportajlar.

15. BÖLÜM: "EBU NİDAL, EBU MİDAL"

275 **Argov ... medya patronu Robert Maxwell'le el sıkışarak** Yoav Biran'la yapılan röportaj (aynı zamanda kendisi de o gece Dorchester'da bulunan, Argov'un o dönemlerde elçilikteki ikinci adamı), 22 Nisan 1999.

275 **Dorchester Oteli'nin ön kapısını izleyerek bekliyorlardı** Hussein Said'le yapılan telefon görüşmeleri, Nisan-Mayıs 1999.

276 **Polonya yapımı WZ-63 marka ufak bir hafif makineli tüfekle** Hussein Said'den yazara gönderilen mektup, 20 Nisan 1999 (yazarın arşivinde bulunmaktadır). Hussein Said'le yapılan telefon görüşmeleri, Nisan-Mayıs 1999.

276 **Said'in arkadaşları ... sonra yakalandı** Bu olay İngiliz ve İsrail istihbaratları arasında ciddi bir ihtilafa yol açtı. Mossad suikast girişimini engellemek için daha fazla şey yapabileceğini iddia ediyordu. Beş yıl sonra İsrail, İngilizlerin bilgisi dışında Londra'daki bir El Fetih hücresi içinde bir çifte ajana sahipti. Hücrenin mensupları, çizimlerinde Arafat'la alay eden Naji al-Ali isimli bir İngiliz vatandaşını öldürmüştü. Arafat karikatüristin ortadan kaldırılmasını emretmişti. İngiliz yetkililer İsrail'in bu cinayeti engelleyebileceğini, büyükelçiye yapılan saldırının intikamını almak veya sadece bir Arabın öldürülmesini önemsemediği için bunu yapmadığını iddia etti. İngilizler Londra'daki Mossad istasyonu mensuplarının çoğunu sınır dışı etti. Ravid'le 17 Ocak 2013'te, "Gelato"yla Şubat 1999'da yapılan röportajlar. Sharon Sade ve Ronen Bergman, "I Shot Shlomo Argov", *Haaretz*, 11 Haziran 1999.

276 **suikast girişiminin hemen ardından İsrail istihbaratı ... öğrenmişti** Simon'la yapılan röportaj, 29 Temmuz 2012.

276 geniş çaplı bir askeri çatışmaya yol açacağını ... umut etmişti Saddam aynı zamanda İsrail'in bir önceki, Irak'ın Tamuz Osirak nükleer reaktörüne yönelik saldırısından dolayı intikam almak da istiyordu. Amatzia Baram ve Pesach Malovany, "The Revenge of Saddam Hussein", *Yedioth Ahronoth*, 14 Haziran 2012.

277 "Ebu Nidal, Ebu *Midal*. FKÖ'ye kuvvetli bir darbe indirmeliyiz" Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 12 (İbranice).

277 Arafat açık bir biçimde buna karşı tepkisiz kalmayacaktı Aynı kaynak, 16.

277 İsrail savaşını kendi sıktığı kurşunun başlattığına inanmadığını Hussein Said'den yazara gönderilen mektup, 20 Nisan 1999 (yazarın arşivinde bulunmaktadır). Said'le yapılan telefon görüşmeleri, Nisan-Mayıs 1999.

277 Şaron kabineye bunun sadece ... sınırlı bir saldırı olduğunu söyledi Savunma Bakanının Knesset'in Dışişleri ve Savunma Komitesinde söyledikleri, 7 Haziran 1982, 1 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

277 Plana karşı çıkan tek bakan ... Mordechai Zippori'ydi Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 146.

278 Aslında bu, Şaron'un gerçek planının sadece başlangıcıydı Landau, *Arik*, 140-41, 196-98 (İbranice). Nevo'yla yapılan röportaj, 14 Ocak 2016.

279 "ihtiraslarından vazgeçmediklerini ... biliyordum" Begin Center, Hofi'yle yapılan röportaj, 11 Ocak 2002. Yazarın Saguy'la yaptığı röportaj, 20 Kasım 2015.

279 Başlangıç ... ümit vericiydi Bergman, *Authority Granted*, 170-80 (İbranice).

279 milis askerler AMAN'ın tahmininden bile daha kötü performans sergiliyordu Schiff ve Yaari'nın işgale ilişkin anlatımı, *Israel's Lebanon War*, 163-82 (İbranice) ve Sayigh, *Armed Struggle*, 508-31.

279 ödeşme fırsatı yakalamıştı İsrail'le Suriye arasında gerçekleşen savaşın arenası, Kızıl Ordu'nun önde gelen laboratuvarlarına karşı Birleşik Devletler ve İsrail'de üretilen en gelişmiş silahların ilk kez test edildiği bir zemine dönüştü. Sonuç kesindi. 9 Haziranda jet çağının en büyük hava muharebesi Lübnan semalarında gerçekleşti. Danaburnu (Arzsav) Operasyonu'nda İsrail Hava Kuvvetleri, Suriye'nin Lübnan'daki neredeyse tüm Rus yapımı karadan havaya füze bataryalarını imha etti. Aynı günkü hava muharebesinde İsrailliler Suriye'ye ait 26 Rus yapımı öncü savaş uçağını düşürdü. Toplamda bir İsrail uçağına karşılık Suriye'nin 82 savaş uçağı imha edildi. Sella'yla 10 Temmuz 2013'te,

David Ivry'le 18 Nisan 2013'te, İzak Ben-Yisrael'le 5 Haziran 2011'de ve "Amit"le Nisan 2013'te yapılan röportajlar. Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 183-222 (İbranice).

279 kırk kilometre planının eriyip gittiğini Nevo'yla yapılan röportaj, 5 Ocak 2016.

280 "Mossad ... kesinlikle yanılmıştı" Nevo'yla yapılan röportaj, 14 Ocak 2016.

280 Genelkurmay Başkanı Eitan'la yaptığı bir toplantıda Mossad, "Johni Abdu, Bashir Gemayel ve Genelkurmay Başkanı Arasında Yapılan Toplantının Notları" 16 Haziran 1982 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

280 Kıvılcım kod adı verilen kombine bir operasyonla "Batı Beyrut'taki Olayların Seyrinin Özeti", Savunma Bakanı Şaron adına Soruşturma Komisyonuna sunulmuştur (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

280 Şaron'un evinde yapılan ... bir toplantıda Savunma Bakanlığı Bürosu, "Bashir Gemayel, Johni Abdu ve Savunma Bakanı Arasında Yapılan Toplantı", 1 Ağustos 1982 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

281 "Beyrut'a girmek gibi bir amaç yok" "Knesset'in Dışişleri ve Savunma Komitesi Toplantısı", 13 Haziran 1982, 10 ve "Savunma Bakanının Kabine Toplantısındaki Açıklaması", 7 Temmuz 1982 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

281 "imha edilebilecek ne varsa ... yerle bir etmemiz" Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 259-60 (İbranice).

281 "Beyrut'ta Holokost'a yol açıyorsunuz" Nevo'yla yapılan röportaj, 14 Ocak 2016.

281 Londra merkezli *Observer* gazetesine sızdırarak *Yedioth Ahronoth*, 18 Temmuz 1982. "Miguel"le yapılan röportaj, Temmuz 2012. "Arrow", Ocak 1999.

282 kabine onayı olmaksızın gerçekleştirildiğini Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 116 (İbranice).

282 Şaron ... yazan bir gazeteciye dava açacaktı Şaron'un dava açtığı kişi, yargılamayı daha sonra *I Told the Truth* (İbranice) başlıklı bir kitapta anlatacak olan gazeteci Uzi Benziman'dı. (*Time* dergisine karşı açılan davada da Şaron'un baş müdafiliğini yapacak olan) Dov Weissglass'ın yargılamaya ilişkin kapsamlı, sürükleyici, bazen eğlenceli ve tabii ki sübjektif bir anlatımı *Ariel Sharon: A Prime Minister* isimli kitapta bulunabilir, 38-75 (İbranice).

282 Yaser Arafat'ı ortadan kaldırma planına Begin 1982'nin sonlarında İsrail televizyonuna verdiği uzun bir röportajda seferberliğin amaç-

larından birinin Arafat'ı ortadan kaldırmak olduğunu kesin bir dille reddederek amacın sadece onun ve Arafat'ın iki yardımcısına ilişkin küçümseyici bir göndermeyle "Ebu bilmem nelerin" komuta etme durumuna son vermek olduğunu belirtti. "IDF sadece insancıl bir ordu değil aynı zamanda da demokratik bir ordudur. [IDF komutanlarını] işlerini yaparken izlemek harika bir şey" dedi. Konunun ne denli hassas olduğuna ilişkin bir anlatım, Tuzlu Balık Operasyonu'na ilişkin detaylı referansları içeren, IDF'nin Tarih Departmanı'nca hazırlanan Lübnan Savaşı'yla ilgili araştırmada bulunabilir. Ancak proje, araştırmayı gerçekleştiren Prof. Motti Golani'nin aşırı bağımsız bir şekilde davrandığı gözlemlenince aniden sonlandırıldı. Son derece hassas materyaller içeren çalışma hiçbir zaman tamamlanamadı ve Golani'nin materyallerine el kondu. Golani'yle yapılan röportaj, 15 Ocak 2013.

282 Reagan'a yazdığı 2 Ağustos tarihli bir mektupta *Yedioth Ahronoth*, 3 Ağustos 1982. Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 274 (İbranice).

282 Aynı hafta Knesset'te yaptığı bir konuşmada *Yedioth Ahronoth*, 30 Haziran 1982.

282 "Ama onun dışındaki yerlere çok fazla zarar vermeden" Dayan'la yapılan röportaj, 4 Haziran 2012.

283 Haziran ayında Beyrut'a çağrıldı "Vivaldi"yle yapılan röportaj, Ağustos 2011.

283 Tuzlu Balık ekibi ... bol miktarda bilgi edinmişti Tuzlu Balık ekibi Ebu Cihad'ı ölüm listesine eklemek istiyordu. Mossad, Cihad'ın eşi İntizar'ı nerede bulacağını biliyordu, ekip kadını çok hasta hale getirecek şekilde zehirlemeyi planladı. Böylece sadık bir aile babası olan Ebu Cihad eşini görmeye gelecek, suikastçılar da onu bekleyecekti. Tuzlu Balık ekibinin üst düzey bir üyesi, "Fakat Begin planı duydu ve çok şeytanca olduğunu düşünerek engelledi" dedi. Dayan'la 18 Nisan 2013'te, "Yoav"la Aralık 2016'da yapılan röportajlar.

283 Bir keresinde bizzat Arafat'ın kendi sesini bile duymuşlar Dayan'la yapılan röportaj, 4 Haziran 2012.

283 Yardımcıları arasında ... dezenformasyon yayıyor "Matias" tarafından yazara gösterilen 1 Temmuz 1982 tarihli bir belgede, "Kesişme kaynaklarına göre Tuzlu Balık son derece uç güvenlik önlemleri alıyor, aralarından bazılarının bize çalışıyor olduğu korkusuyla kendi adamlarına yanlış bilgiler veriyor" deniyordu.

283 "Arafat rutininin dışına çıkmaya devam ediyordu" Moshe Yaalon'la yapılan röportaj, 16 Ağustos 2011. Şaron 18 Temmuz 1982'de, "Sürekli yer değiştiriyor... Tüm iletişim sistemleriyle, uluslararası iletişimleriyle o komuta noktasından öbürüne geçip duruyordu" şeklinde kabineye

rapor veriyordu. Arafat'ın kendisi ise kuşatma sırasında İsraillilerin on üç kez kendisini öldürmeye teşebbüs ettiğini saydığını iddia ediyordu.

284 "Amacım ... yolun açılmasını sağlamaktı" Avnery ile yapılan röportaj, 19 Temmuz 2013.

284 fırsatından yararlanmaya karar verdiler Yaalon'la yapılan röportaj, 16 Ağustos 2011.

284 Tuzlu Balık ekibi üyeleri arasında ... bir tartışma baş göstermişti Anver Azulay'la yapılan röportaj, 6 Temmuz 2015.

285 "bunun can sıkıcı olduğunu düşünüyordum" Ivry ile yapılan röportaj, 30 Mayıs 2011.

285 "Raful sinirden küplere binerdi" Dayan'la yapılan röportaj, 4 Haziran 2012.

286 Genelkurmay Başkanı Eitan, Arafat'ı öldürmek konusunda takıntılıydı Sella'yla yapılan röportaj, 7 Nisan 2013.

286 Eitan ise helikopterle Beyrut'a geçti O gece ilerleyen saatlerde Eitan kabine toplantısına rapor vermek üzere geri döndü, Şaron bakanlara Genelkurmay Başkanı Eitan'ın o sabah nasıl da "Beyrut'taki bir bombalama baskınında yer aldığını" övünerek anlattı. Kabine toplantısının transkripti, 4 Ağustos 1982, 7 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Eric"ten alınmıştır).

287 artık küresel bir sempatinin nesnesi haline gelmiş olan Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 273–76 (İbranice).

287 "birilerinin gidip Şaron'u öldürmesi gerektiğine" Dayan'la yapılan röportaj, 15 Mayıs 2012. Ben bu kitap üzerinde çalışırken IDF bünyesindeki işgal kuvvetlerine öncülük eden elit piyade birliklerinden biri olan Paraşütçü Keşif Birliği'nden bazı adamlar, liberal bir parlamento üyesi olan Prof. Amnon Rubinstein'a 1982 yılının Eylül ayında yazdıkları bir mektubun kopyasını gönderdiler. Şaron'un yalanları ve aldatmacalarıyla İsrail'i bir savaşa, iğrenç savaş suçlarının işlenmesine izin veren gereksiz bir savaşa sürüklediğine yönelik ağır bir ithamdan sonra, "Bugün durum artık sessiz kalmaya izin vermemektedir" diye yazıyorlardı.

288 "ünlü başının üzerindeki ünlü kefiyeyi" "Simon"la yapılan röportaj, Nisan 1994.

288 Arafat'ı öldürmek çok kolaydı Yaalon'la yapılan röportaj, 16 Ağustos 2011.

288 Komutanlardan biri ... telsiz teması halindeydi Gilboa'yla yapılan röportaj, 4 Ağustos 2015.

288 Arafat çoktan Atina'ya geçmişti "Arafat in Greece in Snub to Arabs", *New York Times*, 2 Eylül 1982.

16. BÖLÜM: KARA BAYRAK

289 Lübnan parlamentosunda ... oylandı Meir Dagan ve Rehavia Vardi de dahil olmak üzere IDF ve Mossad personeli, Suriyelilerden ve FKÖ'den korktukları için oylamaya katılmayı reddeden parlamento üyelerine silahlı bir şekilde "eşlik" edilmesi işini yönetiyordu. "Tümgeneral Amir Drori ve Gemayel Arasındaki Toplantı Anları", 27 Temmuz 1982. Rehavia Vardi'yle yapılan röportaj, 19 Ağustos 1997. Lübnan'daki faaliyetlerden sorumlu Mossad direktör yardımcısı Menachem Navot, bunların yalnızca "ikna edici görüşmeler" olduğunu ileri sürmektedir. Navot'la yapılan röportaj 6 Nisan 2017. Navot'un tape edilmiş kişisel günlüğü, yazar tarafından kopyalanarak arşivine alınmıştır, 99-103.

289 "teröristlerin icabına nasıl bakacağız?" Şaron'un Şin Bet ve Mossad şefleriyle yaptığı görüşmeden notlar ve Şaron'un kabine toplantısına ilişkin anlatımı, 21 Ağustos 1982 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

289 Falanjistlerin batı Beyrut'a gitmesini öneriyordu Dışişleri ve Güvenlik Komitesi, Tutanak No. 118, 24 Eylül 1982, 22 (yazarın arşivinden, "Eric"ten alınmıştır).

289 Bu düşünce Begin'in hoşuna gitmişti Kabine toplantısı tutanağı, 15 Haziran 1982 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

289 Mossad bu öneriye renk kattı Azulay'la yapılan röportaj, 6 Temmuz 2015.

290 böyle olacağı yerde ... Gemayel... öldürüldü Şaron'un kabineye verdiği rapor, 16 Eylül 1982, 9 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

290 "Elie'nin ... adamlarını bıçaklarını bilerken gördüm" Ravid'le yapılan röportaj, 17 Ocak 2013.

290 Marom Mashalani'nin komuta ettiği bir grup Robert Hatem'le yapılan röportaj, Şubat 2005.

290 Sonuç korkunç bir katliamdı Sayigh, *Armed Struggle*, 539.

290 Şaron daha sonra şu iddiayı dile getirecekti "Savunma Bakanının Komisyondaki Anlatımlarının Ana Hatları", Kahan Komisyonu'na sunulan belge, paragraf 34, (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Eric"ten alınmıştır).

291 Falanj'ın vahşi davranış biçiminin "AMAN'ın Falanj'ın Niteliklerine Yönelik Göndermeleri, Aralık 1981-Eylül 1982", Kahan Komisyonu'na sunulan belge, paragraf 29 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

291 "tecavüz ederler, yağmalarlar, öldürürler" Şaron İsrail'in Lübnan'ı işgal etmesinden yarım yıl önce, seferberlik hazırlıklarının bir parçası olarak konuşuyordu ki bu, gelecekte sergileyeceği davranışları daha vahim hale getirmektedir. Savunma Bakanlığı, "Başbakanın Kuzey Komutanlığı Ziyareti", 14 Ocak 1982 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Dorris"ten alınmıştır).

291 Maruni milislerine ... öğüt vermeye başlamışlardı Yuval Diskin'le 18 Ekim 2011'de, Gilad'la 31 Temmuz 2012'de, Nevo'yla 5 Ocak 2016'da, Gilboa'yla 8 Ocak 2014'te, Amir Drori'yle Mayıs 1996'da ve Ron Ben-Yishai'yle 30 Mart 2014'te yapılan röportajlar. Mossad, *Genelkurmay Başkanıyla Lübnan Kuvvetleri Genelkurmay Başkanı Arasındaki Toplantının Özeti*, 19 Eylül 1982. Schiff ve Yaari, *Israel's Lebanon War*, 334 (İbranice).

291 kapalı kapılar ardında ... verdiği ifadede "Dışişleri ve Güvenlik Komitesi'ndeki Savunma Bakanı", 24 Eylül 1982, 11 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Eric"ten alınmıştır).

292 "Şaron'un kendisini aldattığını ... anlamıştı" Nevo'yla yapılan röportaj, 5 Ocak 2016.

292 Durumu o kadar kötüye gitmişti ki Polis Bakanı Yosef Burg, protestocuları uzaklaştırmak için polis göndermeyi teklif etti ancak tüm benliğiyle bir demokrat olan Begin şöyle cevap verdi: "Asla. Protesto etmek onların hakkı." Nevo'yla yapılan röportaj, 5 Ocak 2016.

292 "çok can sıkıcı bir durum" Nahum Admoni'yle yapılan röportaj, 23 Temmuz 2006, Begin Center. Begin Center'dan Rami Shahar'a materyale ulaşmam konusundaki yardımı için teşekkür ediyorum.

293 yardımcıları onun gerçek durumunu ... gizlemek için çaba sarf ediyordu Shilon, *Begin*, 411-37 (İbranice).

293 "programı ... 'Çok Gizli' olarak tasnif etmelerini söylüyordum" Nevo'yla yapılan röportaj, 5 Ocak 2016.

293 "Genelkurmay Başkanı Eitan'ı aşarak emirler veriyordu" Sella'yla yapılan röportaj, 31 Mayıs 2011.

293 "Şaron [kabine] toplantılarına yön veriyordu" Admoni'yle yapılan röportaj, 23 Temmuz 2006, Begin Center Arşivi.

294 Tuzlu Balık Operasyonu, Kırmızıbalık Operasyonu'na dönüşmüştü Gilboa'yla yapılan röportaj, 30 Aralık 2013.

294 Arafat hummalı bir şekilde seyahat ediyor "Sally"le 26 Mayıs 2016'da, "Tavor"la Haziran 2011'de yapılan röportajlar.

295 Uçağı düşürmek tartışılmıyordu bile Gilad'la yapılan röportaj, 30 Aralık 2016.

295 AMAN ... Arafat'ı öldürme imkânı görmüyordu Gilboa'yla yapılan röportaj, 17 Ocak 2016.

295 bir dizi operasyonel adım atılmasını talep ediyordu Gilboa'yla yapılan röportaj, 1 Mart 2016.

295 Sonunda fırsatı Yunanistan'da yakaladılar Admoni'yle yapılan röportaj, 29 Mayıs 2011.

296 Şaron ... sürekli baskı yapmaya devam ediyordu Ivry'le yapılan röportaj, 18 Nisan 2011.

296 Atina'daki Kaserya elemanlarından biri Operasyonla ilgili belgeler yazara "Dvir" tarafından gösterilmiştir.

297 "zaman kazanması gerekiyordu" Ivry'le yapılan röportaj, 18 Nisan 2011.

298 Kanarya'da bir telefon sesi çınladı "Eldy"le yapılan röportaj, Ağustos 2014.

298 Kanarya'ya bir başka rapor daha geldi Ivry'le 18 Nisan 2011'de, "Tavor"la Haziran 2011'de yapılan röportajlar.

299 Aviem Sella kulaklarına inanamıyordu Sella'yla yapılan röportaj, 9 Nisan 2014.

300 General Gilboa ... keskin muhalefetini ... dile getiriyordu Gilboa'yla yapılan röportaj, 17 Ocak 2016.

300 Gilboa göğsünün içinde güm güm atan kalbini hissediyordu Gilboa'yla yapılan röportaj, 17 Ocak 2016.

301 "Açıkça kanunsuz olan bir emrin ayırt edici işareti" Yüzbaşı Malinki'yle ilgili askeri yargılama, 3/57, 213-214.

301 açıkça kanunsuz olduklarına inandıkları emirlere uymayı reddetmişti Sella'yla yapılan röportaj, 9 Nisan 2014.

301 Beş fırsatın her birinde Kırmızıbalık'a müdahale etmek için teyakkuzda olan pilotlardan biri, İsrail Hava Kuvvetleri'nin yıldızlarından biri olarak çoktan ün kazanmış yirmi dört yaşındaki havacı "Amit"ti. "Bugüne kadar hep uçağı vurup düşürmek üzere emir aldığım an gelseydi ne yapardım sorusu sürekli aklıma gelir. Ateş açar mıydım? Emre itaatsizlik eder miydim? Yıllar içerisinde eğitime tabi tutulan kişilerle yaptığım sohbetlerde bu soruyu gündeme getirip kendilerinin ne yapacaklarını sormuşumdur. Tabii hepsinin de ateş etmeyi reddederek üslerine dönmeyi tercih edeceklerini umut etmişimdir." "Amit"le yapılan röportaj, Nisan 2013.

302 "işi savsakladık" Sella'yla yapılan röportaj, 31 Mayıs 2011.

302 uluslararası plandaki ağır eleştirilerden sonra 1983 yılının Şubat ayında *Time* dergisi, David Halevy tarafından hazırlanan ve Şaron'un planlanan intikamı öncesinden bildiğini söyleyen bir haber yayımladı. Şaron *Time*'a kendisine iftira attığı gerekçesiyle bir New York mahkemesinde dava açtı. Halevy, olaya ilişkin gizli belgeleri vermesi kar-

şılığında Şaron'un yardımcılarından biri olan üst düzey bir yetkiliye ödeme yaptığını söyledi. Fakat hâkim, belgelerin delil olarak sunulmasına izin vermedi. Bir jüri Şaron'a gerçekten iftira atıldığı kanaatine vardı ancak dergi iftira kastıyla yayın yapmadığı için herhangi bir zarara uğramadı. David Halevy'le 20 Eylül 2016'da, Dov Weissglass'la 23 Aralık 2014'te yapılan röportajlar. *Ariel Şaron, Müşteki, Time, Şirket Müdafisi*, Birleşik Devletler Yerel Mahkemesi, S.D. New York, 599 F.Supp. 538 (1984).

302 Şaron'un yekpare gücündeki ilk çatlakları meydana getiriyordu Komisyonun tanıkları dinlediği sırada Lübnan'ın Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi bir kez daha saldırdı. 29 Ocak 1983'te biri Lübnan'daki Beka Vadisi'nde bulunan Shtura'daki El Fetih karargâhının yakınında, diğeri ise Batı Beyrut'ta bulunan El Fetih'e yakın sol eğilimli El Murabitun karargâhının yakınında olmak üzere iki bombalı araç patlattı. Yaklaşık altmış kişi öldürüldü, yüzlerce kişi yaralandı. Bu, Cephe'nin son eylemi oldu.

302 Komisyon Şaron'un derhal görevden alınmasını tavsiye ediyordu *Kabinedeki Kahan Komisyonu'nun Kuruluşuna İlişkin Tartışmalar ve Sonuçları* çerçevesinde Kahan Komisyonu'nun faaliyetlerinin bir özeti, 10 Şubat 1983, İsrail Devlet Arşivleri tarafından 1 Şubat 2013'te yayınlanmıştır.

17. BÖLÜM: ŞİN BET DARBESİ

304 Araplara yönelik Yahudi Terörü Detaylar Rachum'dan alınmıştır, *The Israeli General Security Service Affair*, 44-45 (İbranice).

306 Pazarlığı yürüten kişi Şin Bet'in ... kıdemli uzmanı Nahman Tal'la yapılan röportaj, 24 Kasım 2016.

306 Şin Bet eğer pazarlığı birkaç saat daha uzatsaydı ... şeklinde bir izlenime kapılmıştı Barak'la yapılan röportaj, 8 Mart 2013.

306 tehlikeli olmadıklarını fark ettiğinde Shai Avital'le yapılan röportaj, Aralık 2010.

306 Her ikisini de ... sorguluyordu Micha Kubi'yle yapılan röportaj, 8 Eylül 2013.

307 "Shalom güvenlik kuruluşu içindeki en önemli kişi haline geldi" Carmi Gillon'la yapılan röportaj, 27 Ocak 2016.

307 astlarının çoğu onu hileci ve acımasız bir diktatör olarak görüyordu Dror Moreh, *The Gatekeepers*, 33. Shalom, Kuzey Tel Aviv'deki Şin Bet karagâhına geç kalanlara, örneğin araçlarına el koyarak tuzak kuruyordu. Bir keresinde iri cüssesinden dolayı Spartaküs kod adı verilen bir eleman, sahada yorucu bir gece geçirdikten sonra sabah yarım

saat geç kalmıştı. Shalom kendisine bir ay boyunca işe yürüyerek gidip gelmek zorunda olduğunu söyledi. Dev cüsseli Spartaküs, oldukça kısa bir adam olan Shalom'un karşısına dikilerek cezayı kabul etmediğini söyledi. Shalom korkmadı ve Spartaküs'ün yaptığını "bir ihanet eylemi" olarak gördüğünü söyledi. Ardından aracına *iki* ay el koydu. "Avishag"la yapılan röportaj, Mayıs 2008.

307 "Avrum [Shalom] elinde bir tabanca tutuyordu" Kubi'yle yapılan röportaj, 11 Haziran 2013.

307 Shalom birimin komutanı Ehud Yatom'a ... işaret etti Moreh, *Gatekeepers*, 37 (İbranice).

308 muhtemelen sivillerden ve askerlerden aldıkları darbeler Kubi'yle yapılan röportaj, 11 Haziran 2013.

309 Arasıra bir FKÖ aktivistinin tamamen kaybolduğu da oluyordu Weissglass'la yapılan, Ginossar'la yaptığı görüşmeleri aktardığı röportaj, 23 Aralık 2014.

310 esir almaya değmeyecek zamanlar vardır "Raphael"le yapılan röportaj, Mart 2006.

310 şüphelilerin yargısız infazı "Elvin"le Ocak 2013'te, "Yan"la Ağustos 2017'de yapılan röportajlar.

310 Halter operasyonlarındaki patlamaların bir kısmı "Edgar"la yapılan röportaj, Ocak 2013.

310 "birkaç taneden fazla masum insan hayatını kaybetti" "Raphael"le yapılan röportaj, Mayıs 2011.

310 Şin Bet örgüt içinde doğruyu ... söylemek konusunda sıkı bir politika uyguluyordu Maiberg, *The Patriot*, 66-67 (İbranice).

311 "Asla doğru olduğuna inanmadığımız olgular icat etmedik" Hadar aynı zamanda en az bir olayda bir adamın itirafının sahte olduğunun ortaya çıktığını kabul etmekle birlikte bu olay gün yüzüne çıkar çıkmaz bizzat kendisinin Adalet Bakanlığı'nı olanlarla ilgili bilgilendirdiği konusunda da ısrar ediyor. Hadar'la yapılan röportaj, 9 Ekim 2011. Genel Güvenlik Servisleri tarafından kullanılan sorgulama araçlarına ilişkin soruşturma komisyonunun raporu (Landau Komisyonu), 1. bölüm, paragraf 2.27.

311 defolu bir bombanın bir Şin Bet elemanını öldürmesinin ardından Bunun öncesinde bir IDF subayı, Raffah kırsalında, içerisinde silah saklandığından şüphelendiği bir çukura yaklaştığında, çukura Şin Bet tarafından kurulan bubi tuzağının kapağını kaldırdığı sırada bombanın patlamasından dolayı ölmüştü. Hadar'la 9 Ekim 2011'de, Bandori'yle 11 Eylül 2017'de, "Edgar"la Ocak 2013'te yapılan röportajlar. Şin Bet, o gün ölen eleman Moshe Goldfarb için bir anma haberi yayımladı. https://www.shabak.gov.il/memorial/Pages/110.aspx.

311 "Yaptığımız her şey savaşı kontrol etmeye yönelikti" Moreh, *Gatekeepers*, 28-29 (İbranice).

311 İstihbarat topluluğunun neredeyse tüm başkanları Peri'yle 21 Mayıs 2011'de, Gillon'la 27 Ocak 2016'da, Ayalon'la 27 Ocak 2013'te, Avi Dichter'la 4 Kasım 2010'da, Uri Sagie'yle 3 Haziran 2012'de, Amos Yadlin'le 15 Ocak 2012'de, Aharon Zeevi Farkash'la 7 Kasım 2016'da ve Danny Yatom'la 7 Nisan 2011'de yapılan röportajlar.

312 Eylem özgürlüğü Avraham Shalom'u etkilemişti Maiberg, *Patriot*, 108.

312 "O kareyi yakaladığımda onun kim olduğunu bilmiyordum" Gidi Weitz, "The Bus 300 Affair", *Haaretz*, 28 Şubat 2013.

312 fotoğraf makinesinin içindeki film rulosunu değiştirdi Alex Levac'la yapılan röportaj, Ekim 1998.

312 "askerlerin otobüse saldırmasıyla teröristler öldürüldü" David K. Shipler, "News of Hijacking Denied to Israelis", *New York Times*, 14 Nisan 1984.

313 *Hadashot* da sansürü deldi ve ... haberi bir şekilde yayımladı Günlük *Hadashot* gazetesi sansürü kırdı ve heyetlerden biriyle ilgili haber yaptı. Gazeteye bu sebeple ceza verildi: Dört gün kapatıldı, editörleri yargılandı. Editörler yerel mahkeme tarafından suçlu bulunsa da bir üst mahkeme tarafından aklandı. Temyiz Dosyaları 93/1127, İsrail Devleti ile Yossi Klein ve Diğer Kişiler Arasındaki Dava, *memhet Yargılaması* (3) 485.

313 Shalom ve adamları ... yemin ettiler Adalet Bakanlığı, *300 Numaralı Otobüse Saldıran Teröristlerin Sorgulanmasına İlişkin Mütalaa*, 20 Aralık 1986, 31 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Liran"dan alınmıştır).

314 Biliyorlardı ki eğer gerçeği söylerlerse *Kill Them!* Levi Zeini ve Gidi Weitz tarafından yapılan bir belgesel filmi, Channel 10, Ekim 2011.

314 "hukuk kurumlarına ... karşı yapılan önceden planlanmış bir mücadele" Hazak'la yapılan röportaj, 21 Haziran 2012.

314 Shalom'un Truva Atı Ginossar için kullanılan "Truva Atı" terimi, Şin Bet'in kullandığı yöntemlere ilişkin soruşturma komisyonu raporundan alınmıştır, 1. bölüm, paragraf 2.4.

314 "Şin Bet dışındaki çok sayıda aktör oradaydı" Maiberg, *Patriot*, 65.

314 "Gerçekleri söylememek, sorunu ortadan kaldırmanın ayrılmaz bir parçasıdır" Yossi Ginossar'la yapılan röportaj (görüşmeyi ayarladığı için gazeteci Rami Tal'a teşekkür ederim, Eylül 2002).

314 Komisyon ... Savunma Bakanlığı'nın toplantı salonunda otururak Adalet Bakanlığı, *300 Numaralı Otobüse Saldıran Teröristlerin Sorgulanmasına İlişkin Mütalaa*, 20 Aralık 1986, 33, 34.

315 iki cinayet için masum İsrail askerlerine çamur atmak Mordechai'yle 22 Mart 2015'te, Ginossar'la 22 Temmuz 1999'da yapılan röportajlar. Maiberg, *Patriot*, 95.

316 "Kimlerin vurduğunu gördün?" Gidi Weitz, "The Bus 300 Affair", *Haaretz*, 28 Şubat 2013.

317 Komisyon, mahkûmları kimin öldürdüğünü belirleyemedi Bu sırada aralarında Yatom ve Kubi'nin de bulunduğu bazı Şin Bet elemanları da bir iç disiplin kurulu tarafından soruşturularak aklandı. Kubi'yle 20 Eylül 2017'de, Peri'yle 21 Mayıs 2011'de yapılan röportajlar.

317 neredeyse hiç kimse ona inanmadı Barak'la yapılan röportaj, 2 Nisan 2014.

317 "İki yıl boyunca ben ve ailem cehennem azabı yaşadık" Mordechai'yle yapılan röportaj, 28 Ağustos 2015.

317 kanıtları inceledi ve bir şeylerin yanlış olduğunu hissetti Menachem Finkelstein'la yapılan röportaj, 18 Temmuz 2012.

318 Finkelstein ... Şin Bet ... karşı savaşıyordu "Öldürücü Darbe ve Öldürücü Nitelikte Darbe", IDF Askeri Başsavcılık Mütalaası, (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Bell"den alınmıştır).

318 Finkelstein'ın titiz hukuki çalışması yargılama sırasında bizzat etkili oldu Bunun yanı sıra yargılamadan bir önceki gece, özel askeri mahkemenin başına atanmış bulunan Tümgeneral Haim Nadel'in evine davaya yardımcı olacak nitelikte bir telefon geldi. Hattın diğer ucundaki ses Nadel'e yanlış yönlendirildiğini ve teröristleri Mordechai'nin öldürmediğini söyledi. Ses, vicdan azabı çeken Kubi'ye aitti. Kubi'yle yapılan röportaj, 11 Haziran 2013.

318 Mahkeme Mordechai'yi akladı Mordechai'nin generalliği devam etti ve IDF'den emekli olduktan sonra siyasete atılarak 1997'de, birinci Benjamin Netanyahu hükümetinde savunma bakanlığı yaptı.

318 "örtbas ettiği için" Peleg Raday'la yapılan röportaj, 1 Nisan 1998.

319 "ahlaki temel çökmüştür" Nevo'yla yapılan röportaj, 14 Ocak 2016. *Kill Them!* Zeini ve Weitz, Channel 10, Ekim 2011.

319 Shalom, Peres'in tam desteğiyle üç oyunbozanı görevden aldı Black ve Morris, *Israel's Secret Wars*, 406.

319 "Dünya başıma yıkılmış gibi hissettim" Yehudit Karp'la yapılan röportaj, 7 Ocak 2016.

320 "Şin Bet'in dizginlenemeyen gücüydü" Şin Bet'in "300 Numaralı Otobüs Olayı" üzerine gerçekleştirdiği konferans, Beinish'in konuşması, Tzuba Kibbutzu, Haziran 2004.

320 Shalom sonunda düpedüz yemininden döndü Adalet Bakanlığı, *300 Numaralı Otobüse Saldıran Teröristlerin Sorgulanmasına İlişkin Mütalaa*, 22.

321 cinayetten Rachum, *Genel Güvenlik Servisi Olayı*, 101.

321 isimleri, yerleri ve tarihleri not ediyorlardı Weissglass'la yapılan röportaj, 23 Aralık 2014. Maiberg, *Patriot*, 223-29.

321 "Nasıl ölmek istediğini seçebilirsin" *New York Times*, 10 Temmuz 1984. Black and Morris, *Israel's Secret Wars*, 397.

322 bunu Kafatası Dosyası olarak adlandırıyordu "Elvin"le yapılan röportaj, Ocak 2013.

322 "Bana 'Sakın bunu yapma' dedi" Moreh, *The Gatekeepers: A Documentary*, 2012.

322 görüşmeleri kayıt altına alacak bir kâtibin Danny Yatom'la yapılan röportaj, 7 Temmuz 2011.

322 "uzaktaki bazı Latin Amerika ülkelerindeki bir cunta" 1992'de Rabin başbakan seçildiği zaman Ginossar, İskân Bakanlığı genel müdürü olarak atanmak istedi. Rabin, geçmişinden dolayı bunun zor olacağını söyledi. Ginossar pes etmedi. Rotayı üst düzey bir Şin Bet yetkilisi olan "Amos"a çevirerek ona bir anlaşma teklif etti: "Kendisine İskân Bakanlığı genel müdürü olarak atanması konusunda yardım ettiğim takdirde bakanlıkta bana iyi bir iş vereceğini vaat etti. Kendisiyle birlikte Rabin'e gitmemi, Ginossar'ın atamasını yapmadığı takdirde 1970'lerde onaylamış olduğu operasyonları teşhir edeceğimiz yönünde tehdit etmemi istedi." Amos, Ginossar'ı evden kovdu. Ginossar benzer bir tehdidi, muhtemelen Rabin'in kulağına gitmesini amaçlayarak gazeteci Dan Margalit'le yapılan bir görüşme sırasında da dile getirdi. Margalit öfkeyle görüşmeden ayrıldı, gelecekteki uzun bir süre boyunca Ginossar'la konuşmayacaktı. Fakat Rabin, Ginossar'ın baskılarına boyun eğerek kendisini oturmayı çok istediği o makama atadı. Ancak Yüksek Mahkeme'ye sunulan bir dilekçeden sonra mahkeme çok keskin ifadelerle atamayı reddetti: "Yalancı şahitlik yaparak yargı sürecini saptıran, bu surette de bireysel özgürlüğü ihlal eden bir suçlu, bu nitelikteki bir kişi bir devlet bakanlığını nasıl yönetebilir?" Sonunda Rabin, Ginossar'a Yüksek Mahkeme'nin müdahale edemeyeceği üst düzey bir görev verdi: Yaser Arafat'la Rabin arasındaki irtibatı sağlayacaktı. Bu mevki sayesinde Ginossar, Rabin'in bilgisi olmaksızın yozlaşmış Filistin Yönetimi'nin liderleriyle geniş ölçekli özel iş anlaşmaları gerçekleştirdi ve bu sayede 2004'teki ölümünden önce çok zengin bir adam haline geldi. "Amos"la Temmuz 2013'te, Dan Margalit'le 17 Ocak 2017'de, Yossi Ginossar'la Mayıs 1999'da yapılan röportajlar. Ronen Bergman, "The Man Who Swallowed Gaza", *Haaretz*, 4 Mart 1997. Margalit, *I Have Seen Them All*, 180 (İbranice). Yoel Eisenberg'le Yapı ve İskân Bakanlığı arasındaki dava, Yüksek Adalet Divanı 6163/92.

323 Şin Bet'in yıllardır izlediği hareket tarzını deşifre etmeyi Haim Herzog, *Yedioth Ahronoth*'taki röportaj, 27 Haziran 1986.

18. BÖLÜM: SONRA BİR KIVILCIM ÇAKTI

325 Ebu Cihad ... bir haritasını açtı Ebu Cihad'ın savaşçılarına talimatlar verdiği görüntüler 1985 yılında kaydedilerek El Fetih tarafından, 2012 yılında örgütün kuruluş yıldönümü olan 1 Ocak tarihinde yayınlandı.

326 "Bunu 'Kılıcı keskinleştirmek' olarak adlandırıyordum" Harari'yle yapılan röportaj, 23 Mart 2014.

326 Şimdinin yıldızları artık ... IDF muharebe birliği mezunlarıydı Yeni Süngü ilk görevini 25 Temmuz 1979'da, Fransız Rivierası'nda bulunan Cannes'daki bir apartman dairesinde icra etti. Suriye yanlısı Filistinli örgüt Al-Saiqa'nın lideri Zuheir Mohsen geldiğinde "Berry" ona dört kurşun sıktı, ekip kaçtı. Mohsen sonrasında hastanede hayatını kaybetti. Onun ölümüyle birlikte Al-Saiqa terör operasyonlarına son verdi. Mossad bu saldırıyı bir başarı olarak görüyordu. Issaki'yle 2 Eylül 2015'te, Pressler'la 6 Temmuz 2017'de, "Sally"le Şubat 2015'te yapılan röportajlar.

326 Atina'daki işi bitirmek üzere yolda olduğu sırada "Sally"le Şubat 2015'te, Shmuel Ettinger'le 11 Şubat 2013'te yapılan röportajlar. "Palestinian Shot Dead by Gunmen in Athens," *New York Times*, 21 Ağustos 1983.

327 Avrupa'da planladığı operasyonlardan biri için görevlendiren 1980'lerin ortaları Filistinlilerin gerçekleştirdikleri uluslararası terörist eylemler bakımından zirve olmuştur. Bu eylemlerde sadece 1985 yılında 105 erkek, kadın ve çocuk öldürülmüş, 433 kişi yaralanmıştır. Merari ve Elad, *International Dimension of Palestinian Terrorism*, 29-41 (İbranice).

327 Munzer Abu Ghazala... nesnesi olmuştu Başbakanlık yapan Şamir ve Peres bu hedefli öldürme serisini onaylamıştı. Fakat 1982'den 1989'a kadar Mossad şefi olan Nahum Admoni, "hedefler aşağıdan, sahadan, operasyonel kademelerden belirlenerek Mossad şefi aracılığıyla başbakana iletiliyordu" diyor. "Siyasi kademenin birilerine karşı eyleme geçme talimatı verdiği tek bir örnek dahi hatırlamıyorum." Admoni'yle yapılan röportaj, 29 Mayıs 2011.

327 FKÖ'nün Avrupa'daki diğer operasyonlarının Mossad aynı zamanda bütün gücüyle Filistin Kurtuluş Cephesi'nin liderlerinden biri olan Muhammed Zaidan'ı da bulmaya çalışıyordu. Her ne kadar İsrailliler kendisini radarlarıyla takip ediyor olsa da son derece uç güvenlik tedbirleri aldığı için ona yönelik bir saldırı fırsatı hiçbir zaman doğmadı. Yine de yakın bir şekilde takip edilmesi sayesinde 7 Ekim 1985 tarihinde AMAN'a bağlı 8200. Birim, Zaidan'la Mısır kıyıların-

da *Achille Lauro* isimli bir İtalyan yolcu gemisini kaçıran adamlarından oluşan bir ekip arasındaki telefon görüşmesini dinledi. Teröristler Leon Klinghoffer isimli tekerlekli sandalyedeki yaşlı bir Amerikalı Yahudiyi öldürerek cesedini denize attılar. Daha sonra Tunus'a güvenli bir şekilde ulaşma karşılığında gemiyi Mısır'da bırakmayı kabul ettiler. İsrail teröristlerin bindiği uçağı takip ederek Amerikalıları bilgilendirdi, Amerikalılar ise uçağı Sicilya'daki bir NATO üssüne inmeye zorlamak üzere savaş uçakları gönderdi. Fakat İtalyanlar, Amerikalıların itirazlarına rağmen uçakta bulunan Zaidan'ı serbest bıraktı. Zaidan geminin kaçırılmasıyla bağlantılı olduğu iddialarını reddetti fakat sonrasında İsrail televizyonunda ilk kez boy gösteren, o zamanlar AMAN şefi olan Ehud Barak, 8200'ün dinlemelerini ve teröristlerin yalanlarını teşhir etti. İsrail'de sadece bir televizyon kanalının bulunduğu o dönemlerde Barak'ın gösterişli ve karizmatik performansı muazzam bir etki yarattı; kimileri Barak'ın siyasete atılmasının yolunu bunun açtığını söylemektedir. Barak'la 26 Ağustos 2015'te, "Cinema"yla Ekim 2014'te yapılan röportajlar.

327 İsrail ... bir çeşit saldırı planı hazırlandığını biliyordu Ettinger'la 21 Ocak 2013'te, "Ethan"la Ocak 2015'te yapılan röportajlar.

328 Dört füze gemisinden ve Flotilla 13 komandolarından Ayalon'la 14 Mart 2016'da yapılan röportaj. "Operation Hawk's Way: How the Navy Operated in Algeria", *Israel Defense*, 8 Ağustos. 2015.

328 İsrail'in teslim ol çağrısını reddederek Oded Raz'la yapılan röportaj, Mart 2014. Michal Yaakov Itzhaki, "The Terrorists Planned to Arrive at the Kirya Base in Tel Aviv", *Maariv*, 12 Nisan 2013.

328 Hücrelerine ... yüksek tonda müzik veriliyor Şin Bet'teki yalan kültürü ve yapılan işkencelerle ilgili bulguların ortaya çıkmasının ardından eski Yüksek Mahkeme yargıcı Moshe Landau'nun başında bulunduğu bir devlet soruşturma komisyonu oluşturuldu. Komisyon raporunun gizli bir ekinde, terör şüphelilerinin sorgulanması sırasında "hafif fiziksel baskı" kullanımının izin verilebilir bir şey olduğu belirtiliyordu. Bu ifade, Şin Bet'in ve AMAN'a bağlı 504. Birim'in yasal danışmanları tarafından oluşturulan iç düzenlemelerde, işkence için "özel tedbirler" hüsnütabirinin kullanılmasını mümkün kılacak şekilde aşırı yorumlandı. Bunun üzerine Şin Bet ve 504 sorguculara birkaç adım daha öteye giderek şüphelilere katbekat daha agresif yöntemlerle işkence etmeye ve yeni düzenlemeleri göz ardı etmeye başladılar. Şüpheliler yine fiziksel olarak yaralanıyor, ciddi travmalara maruz kalıyordu. Bazıları işkence nedeniyle hayatını kaybetti. 504. Birim, "Yardımcı Sorgulama Yöntemlerinin Kullanımına İlişkin Emir",

güncellenmiş dosya, Temmuz 1994 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Bell"den alınmıştır).

328 AMAN'ın kesin istihbaratı olmasaydı Raz'la yapılan röportaj, 20 Ocak 2013.

329 Bu adamların tamamı ... Tunus kıyılarına indirilecek Mordechai'yle 22 Mart 2015'te, "Nano"yla Mart 2012'de yapılan röportajlar.

329 İsrail'in ... yapacağı bir saldırının etkileri konusunda endişeleniyordu "David"le yapılan röportaj, Ekim 2015.

329 İsrail ... düpedüz çaldı Merkezi İstihbarat Direktörlüğü, Yabancı İnkâr ve Aldatma Analizi Komitesi, Ekim 1987, *Jonathan Jay Pollar'a İlişkin Casusluk Davası: Bir Zarar Değerlendirmesi*, 4 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Patriot"tan alınmıştır).

329 "meslektaşları arasında İsrail karşıtı tutumlara" Merkezi İstihbarat Direktörlüğü, *Jonathan Jay Pollar'a İlişkin Casusluk Davası*, 5.

330 "cazibesine dayanamadım" Eitan'la yapılan röportaj, 24 Ocak 2013.

330 "durumu biliyorlar ancak ... görmezden geliyorlardı" Peres ve Şamir döneminde başbakanlık askeri sekreterliği yapmış olan Tuğgeneral Azriel Nevo, başbakana gönderilen tüm istihbaratın alıcısı sıfatıyla kendisinin Pollard'dan haberdar olduğunu veya İsrail'in Birleşik Devletler'de bir casusu olduğunu bildiğini kesin bir dille reddediyor.

330 çok sayıda belgeyi işyerinden aşırıp dışarı çıkarmaya Shlomo Brom'la yapılan röportaj, 27 Ekim 2015.

330 casusundan ... mevcut tüm bilgileri istedi Eliot Lauer'le yapılan röportaj, 20 Ekim 2015. Merkezi İstihbarat Direktörlüğü, *Jonathan Jay Pollar'a İlişkin Casusluk Davası*, 40.

330 Rabin'i deniz-kara önerisinden vazgeçmesi konusunda ikna etmeye çalışıyordu Mordechai'yle yapılan röportaj, 24 Ocak 2013.

331 sıklıkla politik ilgiye mazhar olurlar Ebu Cihad üç yıl sonra tam anlamıyla aynı seçim stratejisinin bir sonucu olarak, Likud yönetimindeki hükümetin kendisini Amman'da öldürmesi için IDF'ye baskı yaptığı sırada neredeyse ölecekti. O zamanlar Sayeret Matkal'a komuta eden Omer Bar-Lev, "Bu tamamen şeffaftı" diyor. "Likud [Ebu Cihad'a yönelik suikastın] temmuzdaki seçimlerden önce icra edilmesini istiyordu, böylece seçimleri kazanacaklardı. Kişisel ve siyasi açıdan zor bir çelişkiyle yüz yüzeydim." Eski bir genelkurmay başkanı olan, Bar-Lev'in babası Haim artık İşçi Partisi'nin önde gelen siyasilerinden biriydi. Oğlunun El-Vezir'i öldürmedeki başarısının kariyerinde muhtemelen önemli bir etkisi olacaktı. Neyse ki daha önce yapılmış o planlar siyasi nedenlerden ziyade operasyonel nedenlerden ötürü sürekli ertelendi. Omer Bar-Lev'le yapılan röportaj, 15 Kasım 2012.

332 Filistinlilerin gelişini bekliyor Yoni Koren'le yapılan röportaj, 22 Mart 2013.

332 *Fırsat* isimli bir gemiyle Bilgi Mossad'a, Mossad'ın talebi üzerine Kıbrıs'a yerleşerek şoförlerden, gümrükçülerden ve fahişelerden bir ağ kuran ve bu yolla Mossad'a FKÖ hakkında bol miktarda bilgi akışı sağlayan "Rummenigge" yani Amin al-Hajj tarafından iletilmişti. Amin al-Hajj'la yapılan röportaj, 5 Kasım 2013.

332 bir yük gemisini ... kullanmayı planlamıştı Kesişme'nin baş ajan devşiricisi Yehuda Gil, Pire'ye giderek Mossad tarafından Altın Küpe kod adı verilmiş olan kadın gümrükçüyü buldu ve onu kandırarak kuru üzüm konteynırlarını kadının acentası kanalıyla sevk eden Filistinliler hakkında bilgi vermesini sağladı. Altın Küpe'nin Mossad'la işbirliği yaptığından şüphelenen Ebu Cihad, kadını öldürmesi için iki adamını gönderdi. Altın Küpe'yi yöneten Yehuda Gil, "konuşacak bir telefon direği bulabilen" bir adam olarak biliniyordu. Fakat sonraları Gil'in personel devşirme ve onu yönetme işlevindeki Mossad mekanizmasının en büyük hatalarından biri olduğu ortaya çıktı. 1974 yılında Suriyeli bir general olan "Aladoğan"ı devşirerek uzun yıllar boyu kullanmıştı. 1996'da Gil'in sözde ajandan elde ettiği bilgileri uydurduğu, çünkü devşirdiği kişinin bir fiyasko olduğunu kabul etmek zorunda kalmaktan korktuğu, bu şekilde devam etmek istediği ortaya çıktı. Bu sahte bilgiler İsrail ve Suriye arasında iki kez neredeyse savaş çıkmasına yol açacaktı. Kesişme'nin dramatik fiyaskosu sadece Gil'den ibaret değildi. Avusturyalı bir Yahudi ve adanmış bir Siyonist olan Ben Zygier İsrail'e göçmüş ve 2003 yılında Mossad tarafından devşirilmişti. O günler, Mossad'ın genişlemesi için devasa bütçelerin hizmetine sunulduğu, Meir Dagan'ın örgütteki çılgın diktatörlüğünün yaşandığı günlerdi. Bu durum, yeni elemanların seçiminde gösterilen titizlikte bir azalmaya sebep oluyordu. Yabancı bir ülkede doğup büyümüş olan Zygier ideal bir aday olarak görülmüştü. Fakat Kesişme'deki kursu bitirdikten sonra, kaynaklar devşirmek adına İran ve Arap devletleriyle işler yapan şirketlere sızmaya çalıştığı sırada, Zygier'in Mossad'ın kendisinden beklediği şeyleri yapamadığı ortaya çıktı. İşle başa çıkamadığı yönündeki derin bir başarısızlık duygusuyla İsrail'e geri çağırıldı. Başarabileceğini kanıtlamak için kendi kendine, üstlerine haber vermeksizin hilekâr bir operasyona girişerek bir Hizbullah üyesini devşirmeye çalıştı. Fakat hedefi kendisinden daha zekiydi ve Zygier'i kandırarak Mossad ajanlarının kullandıkları iletişim sistemleriyle ilgili bilgileri açık etmesini sağladı; Zygier böylece iki ajanın başını yaktı. Mossad ve Şin Bet tarafından ortak gerçekleştirilen bir soruşturmanın

olayı açığa çıkarmasıyla Zygier gizli bir şekilde tutuklanarak cezaevine kondu. Kendisine dava açıldı ancak yargılanmadan önce intihar etti. Yehuda Gil'le 30 Mart 2015'te, Dvora Chen'le 21 Mart 2012'de, Haim Tomer'le 3 Mart 2015'te, "Oktoberfest"le Mart 2013'te ve "Loacker"la Aralık 2016'da yapılan röportajlar. Ronen Bergman, Julia Amalia Heyer, Jason Koutsoukis, Ulrike Putz ve Holger Stark, "The Real Story Behind Israel's 'Prisoner X'", *Der Spiegel*, 26 Mart 2013.

332 Mahkemeye sunulan tıbbi dokümanlara göre Yüksek Mahkeme, 861/87, Abu Sharah ve Lod Askeri Mahkemesi arasındaki dava, cilt. 42 (1), 810. Av. Amnon Zichroni'yle yapılan röportaj, 27 Ocak 2011.

333 bir İsrail yatına baskın yaparak Eran Ron'la Ağustos 1995'te, Talia Avner'la Ağustos 1995'te, David Avner'la Ağustos 1995'te yapılan röportajlar. Ronen Bergman, "Pilot's Fate", *Haaretz*, 8 Eylül 1995.

333 Saldırı için hazırlıklar derhal başladı Erele Weissberg ve Lior Yacovi, "'Alpha,' the Pilots Reported. 'Terror Fortress Destroyed'", *Yisrael Hayom*, 18 Eylül 2015.

334 tüm hedefler vuruldu "Tunisia's Leader Bitter at the U.S.", *New York Times*, 3 Ekim 1985.

334 "Daha önce hiç hissetmediğim bir gururla dopdoluydum" "Remembering Wooden Leg, the longest-range attack", İsrail Hava Kuvvetleri web sitesi, http://www.iaf.org.il/4373-37989-he/IAF.aspx, 27 Eylül 2011.

334 mucizelerin her zaman hayatını kurtardığı şeklindeki efsaneyi "'Alpha,' the Pilots Reported", *Yisrael Hayom*,18 Eylül 2015.

334 onun hedef olmadığına karar vermiştik Koren'le yapılan röportaj, 22 Aralık 2013.

334 Sadece kıdemli bir yetkili olan Nur Ali öldürülmüştü Nur Ali, Kral Hüseyin'in eski eşi, o zamanlar ise Güney Lübnan'da İsraillilere ait bir cezaevinde tutuklu bulunan üst düzey bir El Fetih yetkilisi olan Salah Tamari'nin eşi olan Dina ile akrabaydı. Dina ve Ali, FKÖ ile İsrail arasında büyük bir mahkûm takası anlaşması hazırlamakla meşguldüler, sonrasında ise iki taraf arasındaki gizli iletişim kanallarının merkezinde kaldılar. Gadi Zohar'la yapılan röportaj, 8 Temmuz 2017. Bergman, *By Any Means Necessary*, 83-84 (İbranice).

335 FKÖ liderliğinden daha fazla kişiyi öldürmekteki başarısızlık Mossad'da daha az meşhur ancak operasyonel bakış açısıyla daha önemli kişilerin –Batı Bölgesi şef yardımcısının, Mustafa Liftavi'nin (Ebu Firas'ın)– öldürülmesini destekleyenler vardı. Abu Firas'ın faaliyetleriyle başa çıkmaktan sorumlu olan Şin Bet elemanı Yisrael Hasson'a göre Abu Firas, terör saldırılarının arkasındaki beyin, "Yahudi

kanı deryasında yüzen" bir adam olarak görülüyordu. Fakat sonunda önce Mossad, sonra da başbakan, adı duyulmamış Abu Firas'tan ziyade daha simgesel, kamuoyunun tanıdığı bir figürle devam edilmesini tercih etti. Yisrael Hasson'la 17 Kasım 2010'da, Şimon Şapira'yla 31 Ocak 2015'te, "Sally"le Eylül 2016'da ve Raz'la 20 Ocak 2013'te yapılan röportajlar.

335 **Mossad'ın görevi kendi başına yapabileceğine ve yapması gerektiğine** Lipkin Shahak'la yapılan röportaj, 3 Nisan 2012.

337 **İsrail istihbaratı aynı zamanda bir başka köklü gelişmeyi daha göz ardı etmişti** Schiff ve Yaari, *Intifada: The Palestinian Uprising*, 44-70 (İbranice).

338 **"operasyonel açıdan"** David Tzur'la yapılan röportaj, 30 Mayıs 2011.

338 **Filistin ayaklanmasını, İntifada'yı** Nevo'yla yapılan röportaj, 14 Ocak 2016.

338 **isyan eden kalabalık ... taş atınca** "Fatalities in the First Intifada", B'Tselem web sitesi (İbranice), http://www.btselem.org/hebrew/statistics/first_intifada_tables.

338 **Şimdi ... İsrail Golyat** Shalev, *The Intifada: Causes and Effects*, 19-36.

338 **"İntifada"** Admoni'yle yapılan röportaj, 29 Mayıs 2011.

339 **tamamen bir FKÖ komplosuysa** Şamir'le Ocak 1997'de, Moshe Nisim'le 21 Şubat 2013'te yapılan röportajlar.

339 **Rabin IDF'ye ... emretti** "Sally"le yapılan röportaj, Eylül 2016.

340 **planı boşa düşürmek** "Elvin"le yapılan röportaj, Ocak 2013.

340 **yerel polis ... neredeyse İsraillileri yakalayacaktı** "Pegasus"la yapılan röportaj, Şubat 2011.

341 **"Dinle, tarih garip oyunlar oynar"** Galant'la yapılan röportaj, 19 Ağustos 2011.

341 **Ebu Cihad'ın öldürülmesini görüşmek üzere** Kurul, üç teröristten oluşan bir Batı Bölgesi ekibinin 7 Martta Mısır'dan İsrail'e sızmasının ardından bir araya geldi. Teröristler, çoğunluğu çalışan annelerden oluşan sivilleri Dimona'daki Necef Nükleer Araştırma Merkezi'ne taşıyan bir otobüse rastlamışlardı. Otobüse ateş ederek iki kadını öldürdüler ve otobüsü kaçırdılar. Aralarından biri otobüsten, "Bizi Ebu Cihad gönderdi" diye bağırıyordu. Sonra bir yolcuyu daha infaz ettiler. Bir süre sonra polis SWAT ekibinden keskin nişancılar teröristleri öldürdü. Lipkin Shahak, "Bana öyle geliyor ki 'anneler' otobüsüne yapılan saldırı Ebu Cihad'ın kaderini belirledi" dedi. Tzur'la 30 Mayıs 2011'de, Lipkin Shahak'la 3 Nisan 2012'de yapılan röportajlar.

341 "Şamir ... kendi verdiği emirle işine bakabilirdi" Nevo'yla yapılan röportaj, 14 Ocak 2016.

341 "Bendeki bilgiye göre Ebu Cihad bir ılımlı" Peres'le yapılan röportaj, 17 Eylül 2012.

342 "Ulusal maneviyat uğruna" Nisim'le yapılan röportaj, 21 Şubat 2013.

342 "ama Tunus'ta bunu hiç" Nahum Lev'le yapılan röportaj, Ağustos 2000.

343 adamı tanımaya ve saygı duymaya başladım El-Vezir'in telefon görüşmelerini dinleyen İsrailliler kendisiyle işletme okuyan en büyük oğlu Cihad arasında geçen keskin bir tartışmaya şahit oldular. Cihad silahlı mücadeleye katılmak istiyor ancak babası buna kulak asmayarak Cihad'ın okulunda kalmasını ve öğrenimine devam etmesini söylüyordu. Oğluna, "Devletimiz kurulduğunda benim gibi insanlardan ziyade senin gibi insanlara ihtiyacı olacak" diyordu. 2012 yılında bir grup üst düzey Alman kamu görevlisine, Filistin Yönetimi'nin liderleriyle görüşme yapmak için Batı Şeria'ya giderken eşlik etmiştim. Aralarından biri olan Filistin Mali Yönetimi'nin başındaki kişi "en önemli genç ekonomistimiz" diye tanıtılmıştı. Bende güçlü bir etki bırakmıştı. İngilizceyi anlaşılabilir ve oldukça akıcı bir şekilde konuşuyor, meslektaşlarının aksine yaşanan ya da Filistin halkının başına gelen her şeyden İsrail'i sorumlu tutmaktan kaçınıyordu. Konuştuğu sırada onun genç işletme öğrencisi olduğunu fark ettim. Babasının yapmasını söylediği şeyi yapmış, öğrenimine devam etmiş ve gerçekten de embriyo halindeki Filistin devletinin ekonomisini inşa edenlerden biri olmuştu. Dr. Cihad El-Vezir, babasının öldürülmesinin ardından ismine "Halil"i de eklemişti. Konuşmasını yaptıktan sonra ona yaklaştım ve yazdığım kitaptan ve babasıyla yaptığı, İsrail askeri istihbaratının muhafaza ettiği görüşme kaydından bahsettim. O görüşmeyi çok iyi hatırladığını söyledi, sonra da hüngür hüngür ağlamaya başladı. Raz'la yapılan röportaj, 13 Ekim 2014.

343 Rabin tatmin olmuştu "Sally"le yapılan röportaj, Şubat 2015.

345 Konvoy 15 Nisanda Tunus kıyılarına 25 mil mesafede durdu Tüm operasyon Kaserya'nın istihbarat subayı "Steven" tarafından planlanarak yönetildi. Yaalon'la 21 Aralık 2016'da, Barak'la 8 Mart 2013'te, Yiftah Reicher'le 28 Kasım 2013'te, Lev'le Ağustos 2000'de, "Sally"le Şubat 2015'te, Ettinger'la 21 Ocak 2015'te, Galant'la 4 Eylül 2014'te ve Ayalon'la 21 Ocak 2013'te yapılan röportajlar.

347 telsizle Sayeret komutanı Moshe Yaalon'u aradı Görüşmenin bir kaydı ilk kez Channel 2 televizyonundaki *Uvda* programında 27 Mayıs 2013'te yayınlandı.

348 Teknisyenler arkadan gürültü efekti veriyorlardı Aslında bir önceki gün Şin Bet, Ebu Cihad'ın kuzeni olan avukat Faiz Abu Rahma'yı tutuklamıştı. Abu Rahma daha önce de tutuklanmıştı ama her seferinde bir terör saldırısı sonrası sorgulanmak üzere tutuklanmıştı. Bu kez, yalnızca saatler sonra yapılacak arama için bahane olarak tutuklandı.

348 ailenin ... Tunuslu bahçıvanını Bahçıvanın öldürülmesinin gerekli ya da izin verilebilir bir şey olup olmadığına ilişkin soru yanıtlanmadı ve bu konu operasyon sonrasında dahi Sayeret içerisinde tartışmalı bir konu olarak kaldı. Sayeret Matkal elemanlarına komutanları tarafından kendilerinin düşman topraklarında bulunduklarını bildirme ihtimali olan sivilleri öldürme izni verilmişti – öldürmek adına modifiye edilmiş bir yetki. Daha önceleri, 1978'in sonlarında Shai Avital isimli bir subayın komutasındaki bir Sayeret kuvveti bir görev için son derece düşman bir Arap ülkesinin derinliklerine gitmişti. Sürüsünü güden bir çobanla karşılaştılar. Ekip durdu ve çobanı bağlayarak etkisiz hale getirdi. Ama sonrasında Avital ve geri komuta merkezi arasındaki üstleri arasında bir tartışma baş gösterdi. Genelkurmay Başkanı Eitan, Avital'e çobanı öldürmesini emrederken Avital çobana kıyılmaması konusunda ısrar ediyordu. Kendisi de çiftçi bir toplulukta dünyaya gelen ve tarımla ilgili bir okulda okuyan Avital, "Onu nasıl öldürebilirim?" diyordu. "O da bizim gibi bir çiftçi." Eitan ısrar etti. Sonunda askerlerden biri ayağa kalktı, çobanı kafasından vurdu ve cesedini yakınlardaki bir kuyuya atarak, donup kalan Avital'e şöyle dedi: "İşte bu kadar. Tartışma bitti. Artık göreve devam edebiliriz." Sayeret'te bir asker ve yetkili olan, felsefe alanında doktora sahibi Doron Avital, Shai Avital'in savunmasını öğretisel bir doktrin haline getirdi. 1994'te Sayeret'e komuta ettiği sırada, Mustafa Dirani adlı bir Hizbullahlıyı kaçırmak üzerine planlar yapılırken, "Eğer bu operasyonda Lübnanlı sivillerin canlarını alırsak, bu operasyonun gerçekleştirilmesindeki ahlaki gerekçemizi kaybederiz" şeklinde hüküm verdi. "Lenin"le Aralık 2016'da, Avital'le 29 Aralık 2010'da, Halevi'yle 12 Ekim 2010'da yapılan röportajlar. Bergman, *By Any Means Necessary*, 381 (İbranice).

348 Onu da öldürdüler Lev'le yapılan röportaj, Ağustos 2000.

349 Sonra Lev onu uzun süre kurşun yağmuruna tuttu Lev'le Ağustos 2000'de, Reicher'le 28 Kasım 2013'te, "Sally"le Şubat 2015'te ve Yaalon'la 21 Aralık 2016'da yapılan röportajlar. Bazı anlatımlara göre Lev, Ebu Cihad'a hiç ateş etmemiş, operasyonun güvenliğini sağlamak için operasyon sırasında dışarıda beklemişti. *Uvda*, Channel 2, 27 Mayıs 2013.

349 Operasyonu "kusursuz vuruş" olarak tanımlıyor Yaalon'la yapılan röportaj, 21 Aralık 2016.

350 İsraillilerin tümü Tunus'tan zarar görmeden kaçtı Tunus'a gelişte ve Tunus'tan dönüşte kuvvete eşlik eden *Gal* isimli denizaltında, mürettebat ve komutan yardımcısı arasındaki ilişkiler özellikle dostça bir nitelikte değildi. Ülkeye dönüş yolunda birileri ilan panosuna şu isimsiz mesajı astı: "Çok gizli/ Yaser Arafat'a/ Sayın Bayım/ Yardımcınızı öldürdük/ Şimdi siz de bizim yardımcımızı öldürün!/ Selamlar, İsrail Donanma Gemisi *Gal*'in mürettebatı."

350 "Olayı radyodan duydum" Bu resmi sessizlik on yıllar boyu devam etti. 2012'de bu kitabı yazdığım sırada, askeri sansüre karşı bir Yüksek Mahkeme dilekçesi getirme tehdidinde bulunmamın ardından sansür, suikastla ilgili bazı detayları *Yedioth Ahronoth*'ta yayımlamama izin verdi (http://www.theguardian.com/world/2012/nov/01/israel-acknowledges-killing-palestinian-deputy). Yayının ardından Sayeret Matkal komutanı, birimin tüm eski elemanlarına, "Birimin gizli operasyonel faaliyetlerinin üzerindeki örtünün korunmasını ve birimin basından uzak tutulmasını" talep eden bir mektup yazdı. *WallaNews*, 2 Aralık 2012, https://news.walla.co.il/item/2592534.

350 "ulusumuza nasıl da neşe getirdi!" Nisim'le yapılan röportaj, 21 Şubat 2013.

351 "önemli bir katkı sağlayabilirdi" Lipkin Shahak'la yapılan röportaj, 3 Nisan 2012.

19. BÖLÜM: İNTİFADA

353 "Böyle bir eyleme kimin onay verdiğinin" Uri Bar-Lev'le 17 Aralık 2015'te, Avital'le Aralık 2010'da, Nevo'yla 5 Ocak 2016'da ve Avraham Pazner'le 19 Mart 2016'da yapılan röportajlar. "Israel Mounts Inquiry into a Charge by ABC", *New York Times*, 7 Temmuz 1988.

353 Kiraz ... adlı çok gizli bir birim Barak'la 26 Ağustos 2015'te, Dagan'la 20 Temmuz 2013'te yapılan röportajlar.

353 Kiraz'ın çekirdeği Galant'la yapılan röportaj, 7 Temmuz 2011.

354 *ABC News* numarasını Uri Bar-Lev'le 17 Aralık 2011'de, Nevo'yla 5 Ocak 2016'da yapılan röportajlar.

355 "iz bırakmadan öldürülmesiydi" Koren'le yapılan röportaj, 22 Aralık 2013.

355 "ölü kontrolü" yapma "Santa"yla yapılan röportaj, Mayıs 2016.

355 IDF'ye bağlı Ceza İşleri Soruşturma Dairesi'nin Askeri Polis Soruşturması (CID) Nihai Raporu, 92/0450/06, AP Merkez Birimi, 9 Temmuz 1992 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Bell"den alınmıştır).

355 bir anda, gizlediği silahını çekebiliyordu En ufak bir tahrikte dahi havlayan çok sayıda köpek, gece vakti sessizce Arap köylerine

yaklaşmaya çalışan Kiraz savaşçıları için ciddi bir sorun teşkil ediyordu. Birçok çözüm yolu denendi, bunlar arasında sadece köpekgillerin duyabileceği dalga boyunda sesler üreten ve onları sakinleştireceği düşünülen aletler de vardı. Sonunda Ramat'taki Safari Park'tan toplanan aslan dışkısı poşetlerinin en iyi sonucu verdiğini keşfettiler. Köpekler hayvanlar âleminin kralının yarattığı kokuyu alınca sessizleşiyor ve sıvışıyorlardı.

355 "terör hücrelerinin üyelerini mutlak surette bir belirsizliğe düşürüyordu" Uri Bar-Lev'le yapılan röportaj, 17 Aralık 2015.

357 Kara Eylül'ün eski üyeleriyle hesaplaşıp onları ortadan kaldırmak Mossad Münih Operasyonu'nun içinde yer alan diğer teröristleri öldürmeyi başaramadı. Sadece ikisi, Yusuf al-Najar ve Ali Salameh, Harari döneminde ortadan kaldırıldı. Özellikle acı vereni ise Münih saldırısının komutanı olan Mohammed Oudeh'in (Abu Daoud) yakalanmasının başarısızlığa uğramasıydı. Mossad 1985 yılında, Münih'te İsraillileri fiilen öldüren üç kişiden biri olan Jamal al-Gashey'in nerede olduğuna ilişkin bilgiler elde etmişti. Al-Gashey, Almanların kendisini serbest bırakmasının ardından yerleşmiş olduğu Libya'dan ayrılmış, sahte bir kimlikle İspanya'ya sığınmıştı. Kanser hastasıydı ve kemoterapi görüyordu. Mossad içerisinde, Al-Gashey'in ortadan kaldırılması için kaynak ayrılması mı yoksa kanserden ölmesinin beklenmesi mi gerektiğine ilişkin bir tartışma baş gösterdi. Sonunda Shavit, ulaşılabilmesi durumunda Al-Gashey'in öldürülmesine karar verdi. Bir Kaserya elemanı tarafından, evinin yakınlarındaki bir restoranda içtiği kahvenin içine ölümcül bir zehir kondu. Görünüşe bakılırsa ya dozajın doğru ayarlanmamasından ya da o sıralarda aldığı yoğun kemoterapinin etkisinden dolayı zehir onu öldürmedi. Aslında zehri içtikten kısa süre sonra Al-Gashey iyileşerek önceki keyifli yaşantısına döndü. 2000 yılında Arthur Cohn Akademi Ödülünü kazanan Münih katliamıyla ilgili belgesel için kendisiyle röportaj yapıldı. *One Day in September*. Harari'yle 10 Mart 2014'te, "Sally"le Ocak 2015'te yapılan röportajlar.

359 sayısız ince ayrıntıdan bahsediyoruz "Oktoberfest"le Şubat 2013'te, "Alfred"le Şubat 2013'te yapılan röportajlar. Mossad direktörü Shavit yalnızca, "Çok güzel bir operasyondu, değil mi?" diyecekti.

361 "Uçaktan indi, hop diye ele geçirildi" Cibril Rajoub'la yapılan röportaj, 23 Ağustos 2002.

362 Mossad ... Habaş'ın skandal ziyaret haberini basına sızdırdı Olay Dışişleri Bakanlığı'ndaki ve İçişleri Bakanlığı'ndaki üst kademe yetkililerle birlikte aynı zamanda Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand'ın yakın danışmanı da olan Fransız Kızıl Haç direktörünün

istifa etmesine neden oldu. *Los Angeles Times*, 4 Şubat 1992. Yargıç Jean-Louis Bruguière'yle yapılan röportaj, Mayıs 2000. Dışişleri Bakanlığı ve Paris'teki İsrail büyükelçiliği arasındaki çeşitli yazışmalar (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Paul"den alınmıştır).

362 "Kırmızı Sayfalar açık uçluydu" "Polly"le yapılan röportaj, Mart 2016.

362 Şamir ... Bseiso için hazırlanan Kırmızı Sayfa'yı yeniden onayladı "Pilot"la yapılan röportaj, Kasım 2015.

363 "O gün Paris'e ... gitmiştim" Robert Baer'le (Seymour Hersh eşliğinde) yapılan röportaj, Ağustos 2001. Robert Baer'den gelen e-posta, 1 Şubat 2016.

363 Bir dizi kaynağa göre "Polly"le Mart 2016'da, "Pilot"la Kasım 2015'te yapılan röportajlar.

364 Cinayete yönelik yargı soruşturması ... halen açık bulunmaktadır Yargıç Jean-Louis Bruguière'yle yapılan röportaj, Mayıs 2000.

364 Hedefli öldürme ... FKÖ'yü ciddi manada zayıflatmıştı Bergman, *Authority Granted*, 178-79 (İbranice).

364 Arap Ligi kararına imza atmayı reddettiler Agence France-Presse, 26 Şubat 1991.

366 Filistinlilerle barışa ulaşmak adına gerçek anlamda çaba harcayacak Dalia Rabin'le Ekim 2005'te, Amos Eran'la 11 Şubat 2009'da, Haber'le 21 Haziran 2009'da ve Shimon Sheves'le 25 Ağustos 2010'da yapılan röportajlar.

366 test edilip onaylanmış hayatta kalma tekniklerine Yezid Sayigh'le yapılan röportaj, Ekim 2001.

366 Arafat adamlarının ... gizli bir görüşme kanalı açmalarına müsaade etti Peres'le 17 Eylül 2012'de, Yossi Beilin'le 14 Ekim 2002'de, Ron Pundak'la Ağustos 2002'de ve Alpher'le 18 Mayıs 2015'te yapılan röportajlar.

366 Peres, Rabin'i ... bağlantı hakkında bilgilendirdiğinde Pundak, *Secret Channel*, 100-105, 122, 146-49, 172 (İbranice).

366 Ancak müzakereler ... gizli tutuluyordu "Noah"la Ocak 2016'da, "Polly"le Mart 2016'da yapılan röportajlar.

367 ülkenin istihbarat teşkilatları ... örtülü bir savaş yürütmeye devam ediyordu Haber'le 21 Haziran 2009'da, "Polly"le Mart 2016'da yapılan röportajlar.

368 Shavit, bunun nasıl bir başarı olduğunu fark etti Sıkça karşılaşılan şeylerden biri Abbas'ın Arafat'a yönelik büyük nefretiydi. Arafat için bazen "o alçak", bazen de "küçük fahişe" ifadelerini kullanıyordu.

368 FKÖ'yle el altından üst düzey müzakereler yürüttüğünü "Oktoberfest"le Aralık 2015'te, "Polly"le Mart 2016'da, "Jango"yla Ekim 2016'da yapılan röportajlar.

369 nasıl mümkün olabileceğini ... anlayamamıştık "Oktoberfest"le yapılan röportaj, Şubat 2013.

369 Bu durum gizli dinleme şüphesini ortaya çıkardı Rajoub'la yapılan röportaj, 23 Ağustos 2002.

370 O, inkâr edilemeyecek şekilde bir haindi "Top PLO Security Official Accused of Being Mossad Spy: Arafat Orders Inquiry", *Independent*, 4 Kasım 1993.

370 Oslo Anlaşmaları olarak bilinen bir dizi mutabakata Ron Pundak'la yapılan röportaj, Ağustos 2002. Beilin, *Touching Peace*, 61-164 (İbranice). Pundak, *Secret Channel*, 129-90.

370 Oslo Anlaşmaları sonucu ... güvenlik koordinasyon komiteleri meydana getirilmişti David Meidan'la 2 Ağustos 2015'te, Dichter'le Haziran 2012'de, Hasson'la 17 Kasım 2010'da yapılan röportajlar.

371 Yasin'in affedilmesi talebinde bulunmak için "Oktoberfest"le yapılan röportaj, Şubat 2013.

20. BÖLÜM: NEBUKADNEZAR

372 Hangar ... CNIM Group'a aitti Raphael Ofek'le yapılan röportaj, 24 Ocak 2016.

372 beş Süngü elemanı ... tel örgülerin üzerinden atlayıp ilerliyorlardı "April"le Kasım 2016'da, Harari'yle 29 Mart 2014'te, Benny Zeevi'yle 12 Şubat 1999'da yapılan röportajlar. Kısmen benzer bir anlatım Victor Ostrovsky'de bulunabilir, *By Way of Deception: The Making of a Mossad Officer*, 19-20.

374 düşmanımın düşmanı dostumdur Mossad, Çeper doktrininin bir parçası olarak, Kuzey Sudan'daki Hıristiyan ayrılıkçı isyancılardan oluşan Anyanya örneğinde olduğu gibi bir dizi düşman ülkelerdeki kurtuluş hareketlerine ve yeraltı milis gücüne destek veriyordu. Alpher'le 18 Mayıs 2015'te, Amit'le 12 Temmuz 2005'te yapılan röportajlar. Alpher, *Periphery*, 57-71 (İbranice). Ben Uziel, *On a Mossad Mission to South Sudan*, 9-36 (İbranice). Ronen Bergman, *"Israel and Africa"*, 234-46.

374 "Bağdat Kasabı" Rotberg'le yapılan röportaj, 5 Mart 2012.

374 Meir Kırmızı Sayfa'yı imzalamayı reddetti Ancak bubi tuzaklı Kur'an kullanıma hazır olduğu için, Rotberg'in söylediğine göre "[Kürtler] kendilerini taciz etmiş olan bir valiye gönderdiler, vali tüm personeliyle birlikte öldürüldü."

375 Saddam Yahudilerin "çöp ... bir karışımı" olduklarını düşünüyor Saddam, hayranlık duyduğu Tulfah Amcasının düşüncelerinin lüks bir baskısını yayımlama zahmetine katlanmıştı. Kitapta şu içerik de mevcuttu: "Allah'ın yaratmamış olması gereken üç şey vardır: Persler, Yahudiler ve sinekler." Karsh Efraim ve Rautsi Inari, *Saddam Hussein*, 19 (İbranice).

375 "pratikte sınırsız olan milyarlık bütçelere" Amatzia Baram'la yapılan röportaj, 28 Ekim 2015.

376 Fransızlarla Iraklılar arasındaki anlaşma ... Arapların attığı ilk adımdır Nakdimon, *Tammuz in Flames*, 50 (İbranice).

377 Iraklılar ödemeleri çok cömertçe yapıyordu Aynı kaynak, 75-76 (İbranice).

377 "Irak'ın nükleer silah elde etme amacına odaklanmak için" Admoni'yle 29 Mayıs 2011'de, Gazit'le 12 Eylül 2016'da yapılan röportajlar.

377 potansiyel olarak muhbir olabileceklerine Yehuda Gil'le yapılan röportaj, 15 Mayıs 2011. Koren Yehuda, "My Shadow and I", *Yedioth Ahronoth*, 6 Temmuz 2001.

377 "Korkunç bir banttı" Hoda Kotb aracılığıyla Dr. Khidir Hamza'yla yapılan röportaj, NBC *Dateline* araştırma materyali transkripti, "Iraq 1981" (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Shachar Bar-On'a teşekkürler).

377 Mossad ... "proje kitabı"nı elde etti "Elmo"yla Ağustos 2010'da, "Oktoberfest"le Ocak 2013'te yapılan röportajlar.

378 "kitaptan çok şey öğrendik" Ofek'le yapılan röportaj, 24 Ocak 2016.

378 güvenlik kurulu ... başbakanı ... yetkilendirdi "Kabine Güvenlik Kurulu Kararı", 4 Kasım 1978, yazara "Paul" tarafından gösterilmiştir.

378 İsrailliler Saddam Hüseyin'in nükleer hırslarını ... öteleditklerine inanmıştı Harari'yle 12 Şubat 2014'te, "Black"le Eylül 2016'da yapılan röportajlar.

379 "projenin beyni" Ofek'le yapılan röportaj, 17 Ocak 2016.

379 Birmingham Üniversitesi'nden mezun olmuş Jafar Jafar'la ilgili detaylı bir biyografi Windrow'da bulunabilir, *Critical Mass*, 35-40.

379 Mashad ... sık sık seyahat ediyordu "April"le yapılan röportaj, Aralık 2016.

381 Otel güvenliği Mashad'ın cansız bedenini ... buldu "Black"le yapılan röportaj, Haziran 2015. Kısmen benzer bir anlatım Ostrovsky'de bulunabilir, *By Way of Deception*, 22-25.

381 "Hepimizin hedefte olduğunu düşünüyordum" Hoda Kotb aracılığıyla Dr. Khidir Hamza'yla yapılan röportaj, NBC *Dateline* araştırma materyali.

381 Mossad onu zehirlemişti "Black"le Haziran 2015'te, "Amir"le Şubat 2016'da yapılan röportajlar. Claire, *Raid on the Sun*, 76-77.

381 gıda zehirlenmesi gibi gözüken bir hastalığa yakalandı Zehirlerin kullanımı ve patlamaların, suikastların Fransız topraklarında gerçekleştirilmesi gibi apaçık nedenlerden ötürü İsrail, eylemlerini sıkı bir

şekilde gizliyordu. 1990 yılında ciddi bir sızıntı yaşandı. Mossad döküntülerinden Victor Ostrovsky isimli kişi Kanada'da, anılarından oluşan *By Way of Deception: The Making of a Mossad Officer* isimli bir kitap yayımlayacağını duyurdu ki bu Mossad kurallarının ve İsrail Güvenliği'nin ağır bir şekilde ihlali anlamına geliyordu. Teşkilat Ostrovsky'yi kitabını geri çekmesi için ikna etmeye çalıştı. Ostrovsky reddetti. Ajanlar yayınevi bürosuna girerek galeleri çaldı, galelerde ise teşkilatla ilgili devasa miktarda bilgi vardı. Ayrıca birçok sayfada Irak nükleer projesi ve Iraklı bilim insanlarına karşı girişilen eylemler yer alıyordu, bu bilgilerin bir kısmı doğruydu. Galelerin Mossad'da yarattığı korku hiç de az değildi. Ostrovsky'yi bir süre eğitmiş olan ve kitapta ismi geçen Ami Yaar, "Direktörlük bürosuna çağırıldım ve bana kendimle ilgili sayfalar gösterildi" dedi. "Çok nahoş bir durumdu." O zamanlar genç bir subay olarak Mossad'da yıldızı parlayan ve eğitim aldığı sırada Ostrovsky'le tanışan Yossi Cohen, Mossad şefi Shavit'e Ostrovsky'nin ortadan kaldırılmasıyla ilgili detaylı bir plan sundu. Shavit plandan hoşlanarak Başbakan Şamir'e gitti ancak başbakan bu düşünceyi "Yahudileri öldürmeyiz" kuralı gereği veto etti. Mossad bunun yerine Kanada ve ABD mahkemelerinden, Ostrovsky'nin teşkilata katıldığında ettiği gizlilik yeminini gerekçe göstererek kitabın yayımının yasaklanmasını talep etti. Mahkemeler aksi yönde hüküm verdi ve olan bitenler sadece kitabın itibarını ve satışını artırdı. Ami Yaar'la 3 Aralık 2012'de, "Advantage"la Nisan 2017'de, "Toblerone"la Mayıs 2014'te ve "Lexicon"la Ocak 2017'de yapılan röportajlar.

381 pervasız bir uyarı içeren bir mektup aldılar Nakdimon, *Tammuz in Flames*, 309 (İbranice).

382 bireysel güvenlik ve kendilerini savunma eğitimleri de alıyorlardı Saddam'ın gizli servisleriyle iletişim halindeki Doğu Almanya'dan Stasi ve KGB, Wadie Haddad'ın ortadan kaldırılma biçiminden dersler çıkarmıştı. "Ilay"la yapılan röportaj, Haziran 2010.

382 "Hâlâ açık olan tek yol havadan bombalamak" Hofi'yle yapılan röportaj, Begin Center, 11 Ocak 2002.

383 Tansiyon o kadar yüksekti Eilam'la yapılan röportaj, 2 Aralık 2009.

383 öngörülen saldırının planını ... sızdırdı Uzi Even'la yapılan röportaj, 2 Aralık 2009.

383 Begin'e kendi el yazısıyla ... bir muhtıra yazdı Planın Peres'e sızmasının ve Peres'in Begin'e muhtıra göndermesinin ardından savunma kuruluşu içerisinde büyük bir teyakkuz durumu söz konusuydu. Saldırı iptal edildi, verilen kod adları değiştirildi. Genelkurmay Başkanı Eitan, genelkurmayın ve operasyon hakkında bilgi sahibi olan diğer üst dü-

zey yetkililerin telefonlarının geniş boyutlu olarak dinlenilmesini emretti. Ancak gerçek ispiyoncu olan Prof. Even tespit edilemedi ve bu olaydaki rolünü ilk defa 1996'da benimle yaptığı bir röportajda dile getirdi. Even'la yapılan röportaj, Mayıs 1996. Ronen Bergman, "The First Iraqi Bomb", *Haaretz*, 31 Mayıs 1996.

384 Pilotlar ... az bir irtifada uçuyordu Uçaklar tesadüf eseri Akabe Körfezi'ndeki kraliyet yatında bulunan Kral Hüseyin'in tam üzerinden uçtu. Kralın uçakları görmüş, hangi yöne doğru uçtuklarını anlamış olması gerekir ama Suudilere ve Iraklılara yönelik olarak gönderilen bir uyarı ya önlenmiş ya da böyle bir uyarı hiçbir zaman iletilmemiştir. Nakdimon, *Tammuz in Flames*, 15-16 (İbranice).

384 Uçaklar günbatımına doğru ... hedefe ulaştı Aviem Sella'yla yapılan röportaj, 31 Mayıs 2011. Nakdimon, *Tammuz in Flames*, 188-203.

384 "reaktörün tamamen yerle bir olduğu" Ofek'le yapılan röportaj, 24 Ocak 2016.

385 "Bu ülke ve halkı yok edilecekti" Menachem Begin'in uluslararası basın toplantısı. İsrail'in gerçekleştirdiği eylem icra edilişi bakımından hayranlık yaratsa da aynı zamanda uluslararası çapta sert kınamaları da beraberinde getirdi. Görünüşe bakılırsa o zamanlar baskını sadece bir başyazısında *The Wall Street Journal* destekledi, gazetenin o sayısının nüshası gazetedeki toplantı salonunda bugüne dek gururla asılı bulunmaktadır.

385 Saddam ise ... kendi konuşmasını yapıyordu Baas Partisi Yüksek Şûra Kayıtları, Pentagon Arşivleri, CRRC SH.SHTP.A.001.039, Prof. Amatzia Baram'a teşekkürler.

385 istihbarat öncelikleri listesinin alt sıralarına Gilad'la yapılan röportaj, 31 Temmuz 2012.

386 füzeler geliştirmek adına Iraklılar, Mısırlılar ve Arjantinlilerin ortak çabası Arjantin'deki Condor projesinin bilimle ilgili bölümüne Mossad'ın ajan olarak yerleştirdiği "Gauguin"le yapılan röportaj, Haziran 2016. Merkezi İstihbarat Direktörlüğü, *Jonathan Jay Pollard'a İlişkin Casusluk Davası*, 30 Ekim 1987, 39.

386 isimsiz telefonlar alıyorlardı "Sally"le yapılan röportaj, Ekim 2016. Burrows and Windrem, *Critical Mass*, 442, 461, 466-80.

386 bir zamanlar NASA ... için çalışmış olan ... Kanadalı bir roket bilim insanına Mossad'ın Bull üzerine dosyasında Iraklılar, özellikle de Saddam'ın kayınbiraderi ve Irak'ın silah elde etme teşkilatının başkanı General Hussein Kamel'le yaptığı anlaşmalar ve yazışmaların çoğu mevcuttur (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Bogart"tan alınmıştır).

387 topu, Bağdat'ın 125 mil kuzeyinde bulunan Jabal Hamrayn'da inşa ettiler AMAN kendisinin ve Mossad'ın Bull'la ilgili topladığı tüm

materyalleri Savunma Bakanlığı Silah Geliştirme ve Teknolojik Altyapı İdaresi'ne (İbranicedeki baş harfleri olan Maf'at olarak bilinmektedir) ve IDF topçu sınıfına gönderdi. Bu birimler Bull'un hesaplamalarını inceleyerek birkaç bilgisayar modeli geliştirdi. Şaşırtıcı sonuca göre süper top bilimsel olarak olanaklıydı, yani Bull halüsinasyon görmüyordu. Gilad'la yapılan röportaj, 31 Temmuz 2012.

387 **Bull... telefonlar yoluyla aldığı uyarıları hiçbir zaman önemsemedi** Süngü'nün istihbarat subayı Moshe "Mishka" Ben-David, "Yerel otoritelerin hiçbir şey yapmaya niyetinin olmadığına kanaat getirdiğimiz az sayıdaki durumlarda, alev alan veya infilak eden sevkiyatlar yaşandı ve adamlardan birkaçı şu an aramızda bulunmuyor" dedi. "Romeo"yla yapılan röportaj, Ocak 2013. Cockburn, *Dangerous Liaison*, 306.

387 **kapının arkasından fırladılar** Bull'a yönelik saldırıyı koordine eden Kaserya şeflerinden biri olan "Romeo"yla yapılan röportaj, Mayıs 2000.

387 **"Eğer yarın işe giderseniz, sonunuz böyle olur"** Condor ve süper top sorunuyla uğraştıkları aynı dönemde İsrail'in güvenlik şefleri ayrıca İsrailli bir Yahudiyi ortadan kaldırmanın olanaklı olup olmadığını tartışıyordu: 1986 yılında, kendisine Faslı yani Avrupalı olmayan kökeninden dolayı ayrımcılık yapıldığını hisseden ve aşırı solcu fikirleri benimseyen, Dimona'daki İsrail nükleer reaktöründe üst düzey bir teknisyen olan Mordechai Vanunu, İsrail'in en gizli tesisine gizlice bir fotoğraf makinesi sokarak diğer şeylerin yanı sıra bir hidrojen bombasının fotoğrafını çekti. Vanunu fotoğraflarıyla birlikte başka bilgilerden oluşan hazineyi İngiltere'deki *Sunday Times* gazetesine sattı, gazete bu materyalleri yayımlamayı planlıyordu. Mossad bunu en eski kaynaklarından biri olan basın kodamanı Robert Maxwell'den öğrendi. Dan Margalit adında önde gelen bir İsrailli gazeteci Şimon Peres'le yapacağı bir röportaja başlamadan önce, kayıt dışı bir şekilde "Vanunu'yu ele geçirmelisiniz" dedi. "Ölü veya diri." Peres buna şiddetle karşı çıktı: "Yahudileri öldürmeyiz" dedi. Peres bana Mossad'ın adamı öldürmek için kendisinden izin istediğini ancak net bir şekilde reddettiğini söyledi. "Onun katledilmesini engelledim. Yargılanması için İsrail'e getirilmesini emrettim." Güncel olaylarla ilgili önde gelen yorumculardan biri olan Margalit, bugüne dek hep Peres'in yanıldığına inandı: "Vanunu'yu ya yurtdışında öldürmeleri ya da kendi haline bırakmaları gerekirdi. 'Yahudileri öldürmeyiz' ifadesi ırkçı bir ifadedir. İsrail, ulusal güvenliği için ciddi şekilde tehlike arz eden kişileri, ırk ve dinlerinden bağımsız olarak ya vurur ya da vurmaz." Sonunda Vanunu, teşkilatın eylem yapmakta isteksiz olduğu Londra'dan kendisiyle birlikte Roma'ya giden kadın bir Mossad elemanı tarafından

tuzağa düşürüldü, Roma'da ele geçirilerek bir İsrail yük gemisine kaçırıldı. Yargılanarak on sekiz yıl hapis cezasına çarptırıldı. "Sally"le Şubat 2015'te, "Raphael"le Mayıs 2011'de, Yechiel Horev'le Temmuz 2004'te, Benny Zeevi'yle 12 Şubat 1999'da, Peres'le 30 Ocak 2005'te ve Margalit'le 17 Kasım 2016'da yapılan röportajlar.

387 Ertesi gün büroya kimse gelmedi Ronen Bergman, "Killing the Killers", *Newsweek*, 13 Aralık 2019. "The Man Who Made the Supergun", *Frontline* (PBS), 12 Şubat 1992. Burrows ve Windrem, *Critical Mass*, 164-77.

387 "İsrail'in yarısını yutacak ateşi yakmaya" "Iraq Chief, Boasting of Poison Gas, Warns of Disaster if Israelis Strike", *New York Times*, 2 Nisan 1990.

388 "Bu devasa ve sofistike şebeke" Şapira'yla yapılan röportaj, 31 Ocak 2015.

388 "şansı farkındalığından daha fazlaydı" 16 Ocak 1990'da, Birleşik Devletler ve müttefiklerinin Çöl Fırtınası Operasyonu'nu başlatmalarından sonraki gece, Saddam İsrail'in füze yağmuruna tutulmasını emretti; bunlar tam da İsrail'in geliştirildiğinin farkında olmadığı, sonraları hepsinin "taşlar gibi denize düşeceğinden" emin oldukları füzelerdi. Savunma şefleri Irak'a saldırmayı önerdiler ancak Amerika'nın baskısı altında bu öneri reddedildi çünkü Başkan Bush, İsrail'in müdahalesi durumunda uluslararası koalisyonun dağılmasından korkuyordu. Saddam uzun yıllar boyu Arap dünyasında İsrail'e saldırmaya cesaret edebilen ve ona yönelik tehditlerinin boş olmadığını kanıtlayan tek lider gibi gözüküyordu. İsrail'in aşağılanması, daha sonrasında Saddam'a yönelik suikast planlarının yapılıp yapılmaması gerektiğine ilişkin tartışmaları büyük oranda etkiledi.

388 BM denetçileri sonrasında Mossad'ın tamamen kaybettiğini ortaya çıkarıyordu Rolf Ekeus'la Eylül 1996'da, Hans Blix'le Ağustos 2000'de yapılan röportajlar.

388 hâlâ Saddam'ın İsrail için açık ve güncel bir tehdit olarak kaldığına Barak, AMAN bünyesindeki psikologlar ve psikiyatrlardan oluşan bir ekip tarafından hazırlanan Saddam Hüseyin'in psikiyatrik özgeçmişine güveniyordu. Orada söylenenlere göre, "Saddam dünyayı vahşi, sürekli ölümcül tehditlerle dolu soğuk bir yer olarak algılamaktadır. Bu sistem içerisinde ahlaki kanunlara yer yoktur, sosyal normlar nedeniyle ihlal edilemeyecek bir davranışsal kural yoktur. ... Saddam savaştan, hatta büyük güçlere karşı bir savaştan korkmamaktadır. ... Aksine büyük güçlerle yapılacak bir savaşı Irak'ın önemine ve gücüne ilişkin bir kanıt olarak görme eğilimindedir. Saddam'ın nükleer silahlar elde etme tutkusu ... onun inkâr edilemez bir şekilde kendisi için

bir güç hissi yaratmaya yönelik psikolojik ihtiyacıyla bağlantılıdır. ... Kendisine zarar verenleri asla unutmaz ya da affetmez. ... Saddam, İsrail'e karşı nükleer silah kullanmak konusunda tereddüt etmeyecek ... diğer bedeller ve ahlaki rahatsızlıklar yoluna engel çıkarmayacaktır." (AMAN, Araştırma Dairesi, *Saddam Hüseyin'in Psikolojik Portresi*, Özel İstihbarat Araştırması 74/90, Kasım 1990.) Barak'la yapılan röportaj, 1 Temmuz 2013.

388 **"olasılığını araştırmak üzere bir ekip kurulması"** Genelkurmay Başkanı Barak'ın Bürosundan Genelkurmay Başkan Yardımcısı Amiram Levin'e, AMAN Şefine, Mossad Şefine, "Şeyh Atad" (Thorn Bush) [operasyonun kod adı], 20 Ocak 1992 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Julius"tan alınmıştır).

388 **planın ... hayata geçirilmesi için hazırlıkların yapılmasını** Genelkurmay Başkanlığı Bürosundan Genelkurmay Başkan Yardımcısına, AMAN Şefine, Mossad Direktörüne, Hava Kuvvetleri Komutanına ve Amiran Levin'e, *Thorn Bush*, 17 Mart 1992 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Julius"tan alınmıştır).

388 **dünyayı ... koca bir on yıldan nasıl da kurtaracaktık** Barak'la yapılan röportaj, 13 Ocak 2012.

389 **Birçok düşünce ortaya konuyordu** Nadav Zeevi'yle yapılan röportaj, 15 Ekim 2012.

389 **İsrailliler Tulfah'ın ... gördüğü tedaviyi yakından takip ediyor** "Zolphi"yle yapılan röportaj, Eylül 2012.

389 **füzeleri ateşleyerek onu öldüreceklerdi** 8 Ekimde Başbakan Rabin bir kez daha, "İsrail devleti bir başka devletin görevdeki liderini öldürmeli mi?" sorusunu sordu. Amiram Levin'in cevabı şöyleydi: "Birilerinin Hitler'i 1939'da öldürdüğünü düşünün." Sonunda Rabin ikna olarak genelkurmay başkanı, AMAN ve Mossad şeflerine "hedefi onayladığını" söyledi. Azriel Nevo'dan Genelkurmay Başkanı, AMAN ve Mossad Şeflerine, *Bilgisayar Çalıştayı* (operasyona verilen kod adlarından biri) 13 Ekim 1992, (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Julius"tan alınmıştır).

390 **Saddam'ı oynayan kişi ... yaralananlar arasındaydı** Nadav Zeevi ve Saddam'ı oynayan asker olan Eyal Katvan'la yapılan röportaj, 15 Ekim 2012.

390 **şiddetli bir siyasi fırtınaya ... çirkin bir tartışmaya** Barak'la 10 Mayıs 2013'te, Sagie'yle 3 Haziran 2012'de, Lipkin Shahak'la 3 Nisan 2012'de, Avital'le 29 Aralık 2010'da ve Nadav Zeevi'yle 15 Ekim 2012'de yapılan röportajlar. Olay sonrası İsrail yüksek kademelerindeki çatışmalara ilişkin detaylı bir anlatım Omri Assenheim'ın *Zeelim* isimli kitabında bulunabilir, 221-304 (İbranice).

21. BÖLÜM: YEŞİL FIRTINA YÜKSELİYOR

391 İmparator Majesteleri ... görüşmeye gidiyorlardı O görüşmeye ilişkin detayların bir kısmı Bergman tarafından yayımlanmıştır, *Secret War With Iran*, 15-18.

391 Şahın dış politikası ABD ile yakın ... bağlantılara dayanıyordu Aynı kaynak.

391 İsrail'le de yakın bir istihbarat ittifakı Aynı kaynak.

392 bize göre önemli potansiyel tehditler taşıyordu Merhav'la yapılan röportaj, 22 Nisan 2014.

392 Başmelek Cebrail'in kendisini ziyaret ... inanmış bir şekilde Menashri, *Iran Between Islam and the West*, 134 (İbranice).

393 Humeyni sonraları Şii İslamı ... yeniden şekillendirdi Taheri, *The Spirit of Allah*, 27-28, 131 (İbranice). Menashri, *Iran Between Islam and the West*, 131 (İbranice).

393 "Ne olur bizi öldürün" Taheri, *The Spirit of Allah*, 132-33 (İbranice). Uri Lubrani'yle 26 Aralık 1997'de, Tsafrir'le 2 Ekim 2015'te yapılan röportajlar.

393 daha fazla öğrenciyi cezbediyordu Bergman, *Secret War With Iran*, 13-14.

394 "Kim olduğunu zannediyorsun sen?" Bergman, *Point of No Return*, 50 (İbranice)

394 Humeyni'nin kasetlerinin dağıtımını ... gözlemliyordu Aynı kaynak, 51-52.

394 sadece Lubrani kabul edilmişti Merhav'la yapılan röportaj, 5 Ekim 2011.

395 İran'ın ... İsrail ve ABD'nin müttefiki olarak kalacağına Bergman, *Secret War With Iran*, 17.

395 Mossad, Humeyni'yi ... öldürebilir miydi acaba? Tsafrir'le yapılan röportaj, 2 Ekim 2015.

396 "risk almaya değip değmeyeceğini tam olarak değerlendiremiyorum" Alpher'le yapılan röportaj, 18 Mayıs 2015.

396 Bu hadise ... bir başka göstergesiydi Bahtiyar'ın kendisi Paris'e sürgüne gönderildi, on yıl sonra İsrail istihbaratının gönderdiği bir katil tarafından burada öldürüldü. Bergman, *By Any Means Necessary*, 316-17 (İbranice).

396 Bir İslam cumhuriyeti hayali artık gerçek oluyordu Itzhak Segev'le yapılan röportaj, 5 Ocak 2007. Bergman, *Point of No Return*, 74 (İbranice). Taheri, *The Spirit of Allah*, 273-94 (İbranice).

396 Ama Humeyni'nin yükselişi, yıllar süren bir kışkırtmanın zirvesiydi İsrail aynı zamanda İran'la askeri ilişkileri muhafaza etmek

adına İran-Irak savaşından da faydalanmaya çalışmış, İran'a yüklü miktarda silah temin etmişti (Deniz Kabuğu Operasyonu detaylı bir şekilde Bergman'ın *Secret War With Iran* adlı eserinde anlatılmıştır, 45-50). Ancak daha sonra İsrail ve Birleşik Devletler, İran Kontra olayına karıştılar; bu, Kongre'nin haberi olmaksızın İran'a silah verilmesi karşılığında İran'ın, Hizbullah'ın elindeki batılı rehineleri almasını sağlamaya yönelik utanç verici ve sonuçsuz bir çabaydı. Bergman, *Secret War With Iran*, 110-22. Başbakan Şimon Peres'in terörizm danışmanı Amiram Nir, operasyonun İsrail cephesini yürütüyordu. Başkan Yardımcısı Bush'a olay hakkında bilgi verdi, anlattığı şeyler Bush'un 1987'deki seçim kampanyasına gölge düşürebilirdi. Nir, 1988 yılında Meksika'da gizemli bir şekilde öldü (Macar Octagon dosyası yazarın arşivindedir, "Cherry"den alınmıştır).

397 "Bu yeni tehdit karşısında kendimizi çaresiz hissediyorduk" Robert Gates'le yapılan röportaj, 7 Kasım 2012.

397 artık en azılı düşmanları olduğunu Tahran'daki rehinelerin serbest bırakılması teklifinin başarısızlığı Amerikan ileri gelenlerinde derin bir etki yarattı, bu aynı zamanda Savunma Bakanı Robert Gates'in 2011 yılının Mayıs ayında Usame Bin Ladin'in ele geçirilmesi ya da ortadan kaldırılmasını amaçlayan operasyona karşı çıkmasının nedenlerinden biriydi. O zamanlar savunma bakanı olan Gates, Beyaz Saray'daki durum odasındayken bir ABD helikopterinin Abbottabad'da düştüğünü gördüğü ânı, "Kendi kendime, hadi bakalım, felaket yeniden başlıyor dedim" şeklinde hatırlıyor. Gates'le yapılan röportaj, 7 Kasım 2012.

397 Humeyni'nin ... en yakın müttefiklerinden biri Bergman, *Point of No Return*, 147, 162 (İbranice).

398 İslam devrimini ... Lübnan'a kadar er veya geç yaymak Kramer, Fadlullah: *The Moral Logic of Hizballah*, 29 (İbranice).

398 Şahın devrilmesinden ... hemen hemen üç yıl sonra Şapira, Hizbullah: *Between Iran and Lebanon*, 134–37.

399 Esad, İsrail işgalinden ... sonucunu çıkarmıştı Bergman, *Secret War With Iran*, 58-59. Şapira, Hizbullah, 135-39.

399 "İsrail'in kanını akıtacak bir araç inşa etti." Dagan'la yapılan röportaj, 19 Mayıs 2011.

399 İran ve Suriye ... bir askeri ittifak anlaşması imzaladı Şapira, Hizbullah, 144-60 (İbranice).

400 Hizbullah'ın coşkusuna kapılan Şiilerden biriydi Bir Hizbullah tarihçisi tarafından ailelerle yapılan ve 2008'de Al-Manar'da Qassir'in hayatıyla ilgili bir filmde gösterilen röportajdan alınmıştır. http://insidehezbollah.com/Ahmad%20Jaafar%20Qassir.pdf.

400 Bu gizlilik ... İsrail savunma kuruluşunun da işine geliyordu Sadece 2012'de, konuyla ilgili benim yayınının ardından (*By Any Means Necessary*, 160-62) Şin Bet dahilinde gizli bir araştırma komitesi kuruldu. Komitenin raporunda bunun Qassir tarafından gerçekleştirilen bir intihar terörü eylemi olma ihtimalinin söz konusu olduğu saptaması yapıldı. Tüm bunlara karşın Şin Bet raporun en gizli olma niteliğini sürdürerek tarafıma verilmesi konusundaki talebimi geri çevirdi. Tal'la 24 Kasım 2016'da, Bandori'yle 11 Eylül 2017'de yapılan röportajlar.

401 Lübnan'ın dumanı tüten enkazından yükselen yeni militan gücün Raz'la yapılan röportaj, 20 Ocak 2013.

401 "Süreci ıskaladık" Yekutiel Mor'la yapılan röportaj, 12 Ocak 2009.

401 Muhteşemipur'un ... bürosundan ... yürütüldüğünü David Barkai'yle yapılan röportaj, 18 Temmuz 2013. CIA yeni hareketten dolayı çok da şaşkın veya bilgisiz değildi. Weiner, *Legacy of Ashes*, 390.

401 "17. Kuvvet'in eğitim kampına katıldığını" Al-Hajj'la yapılan röportaj, 14 Ağustos 2014.

401 Muğniye ... daha büyük bir şeye ait olmak istiyordu Dr. Şimon Şapira'ya İmad Muğniye'nin çocukluğuna ilişkin sağladığı materyalden dolayı teşekkür ediyorum.

402 "aşırıcı, dizginlenemez ve piskopat" "Eldy"le yapılan röportaj, Ocak 2015.

402 "Hizbullah'ın manevi pusulası" Bu niteleme, Martin Kramer tarafından Fadlullah üzerine yazılmış *The Moral Logic of Hizballah* adlı kitapta kullanılmıştır.

402 Hem Suriyeliler hem de İranlılar işgalcilerin ülkeden çıkarılmasını istiyordu Jaber, *Hezbollah*, 82.

403 "bazı sürprizlerin yaşanacağına inanıyoruz" Fadlullah, *Taamolat Islamia*, 11-12.

403 Fadlullah, "kişinin kendini feda etmesi" sözleriyle ... kastediyordu Bu teamülü yaratan kişi rahatlıkla İncil'deki bir kişilik olan Samson olabilir. Samson, Gazze'deki evin sütunlarını yıkarak Filistinlilerden intikam almak için kendisini feda eder. Ve bir efsaneye göre, on birinci ve on ikinci yüzyıllarda Hazar Denizi kıyılarında fanatik bir Müslüman tarikatı olan Haşhaşiler ("Haşhaş kullananlar" ki [suikastçı kelimesinin İngilizcesi olan – ç.n.] "assassin" kelimesi buradan türemiştir) genç adamlara uyuşturucu vererek onları geri dönemeyecekleri ölümcül görevlere gönderirlerdi. Ayrıca Japonlar İkinci Dünya Savaşı'nda kamikaze yapmışlar, Perulu terörist örgüt Aydınlık Yol da intihar taktikleri uygulamıştır.

403 içine yerleştirdikleri bir ton patlayıcıyı infilak ettirdi Kenneth Katzman, *Terrorism: Middle Eastern Groups and State Sponsors*, Congressional Research Service, Library of Congress, 9 Ağustos 1995.

403 yüklü miktarda patlayıcı yerleştirilmiş kamyonları ... sürerek Hala Jaber, *Hezbollah*, 77, 83.

403 241 arabulucu öldürüldü Robert Baer Yaser Arafat'ın 1983'teki üç Beyrut saldırısının planlanmasında yer aldığına ilişkin CIA'in kanıtı olduğunu söyledi. Baer'in söylediğine göre bu bilgi, teşkilat FKÖ'yle arızasız bir ilişkiyi devam ettirmek istediği için hiçbir zaman yayımlanmadı. Bununla birlikte o zamanlar KGB'nin Beyrut'taki istasyon şefi olan Yuri Perfilyev, Arafat'ın hamlelerinin Muğniye'yle birlikte koordine edildiğini söyledi. Robert Baer'le Ağustos 2001'de, Yuri Perfilyev'le (Isabella Ginor'un yardımıyla) Ekim 2001'de yapılan röportajlar. Bergman, *Point of No Return*, 164-65 (İbranice).

403 Şin Bet'in Beyrut karargâhına ... insan vücudu parçaları yağıyordu Dov Biran'la yapılan röportaj, 28 Ocak 2013.

404 yeni tür bir düşmanla karşı karşıya olduğunu 1983 yılının ortalarında büyükelçi, Muğniye'ye yeni ve oldukça etkili bir silah kullanmaya başlamasını emretti: O ve Hizbullah'taki adamları, siyasi ve sembolik amaçlara ulaşmak için uçakları ve insanları kaçırmaya başladı. Birleşik Devletler kaçırılanların çoğunun serbest bırakılmasını sağlamayı başaramadı. Aynı zamanda iki üst düzey Amerikalı da kaçırılmıştı – BM ile birlikte görev yapan Albay William Higgins ve Beyrut'taki CIA istasyon şefi William Buckley. Daha sonra her ikisine de işkence yapılarak öldürüldükleri öğrenildi. Birleşik Devletler'deki kızgınlık ve âcizlik duygusu artmıştı. İki Mossad kaynağı bana 1983 yılının sonunda, İran ve Hizbullah liderlerine karşı alınacak sert tedbirler konusunda, "Washington'daki dostlarımız memnuniyetle karşılayacaktır" şeklinde CIA tarafından gayri resmi olarak bilgilendirildiklerini söyledi. Bir kaynak, "Açık bir şekilde bizi suikast yapmaya teşvik ediyorlardı" dedi. O zamanlar 12333 sayılı başkanlık kararnamesi yüzünden CIA'in eli kolu bağlıydı ancak bu kaynaklara göre hükümette İsrail'den kendileri adına harekete geçmesini isteyenler de vardı. Bergman, *By Any Means Necessary*, 163-80 (İbranice). Barkai'yle 18 Temmuz 2013'te, "Salvador"la Mayıs 2012'de yapılan röportajlar.

405 bir harekât biçiminin "Sally"le yapılan röportaj, Haziran 2015.

405 Muhteşemipur kitabı açtı Wright, *Sacred Rage*, 89.

406 "Ümit ediyorum ki çabucak sağlığına kavuşursun" Shahryar Sadr, "How Hezbollah Founder Fell Foul of Iranian Regime", Institute for War and Peace Reporting, 8 Temmuz 2010.

406 Hizbullah bir adama bağlı gerilla kuvveti değildi – o bir hareketti Nada al-Watan, "Interview with Hassan Nasrallah", Beyrut, 31 Ağustos 1993.

407 Dagan ... iki Lübnanlı ajanı gönderdi Hizbullah birkaç ay sonra Tibneen köyünden iki Şiiyi kaçırarak onları Harb'i öldürmekle suçladı. Kaçırılan kişiler işkence altında yıllardır İsrail istihbaratı için çalıştıklarını ve suikast işini gerçekleştirdiklerini itiraf ettiler. Kısa bir süre sonra bir idam mangası tarafından kurşuna dizildiler. Dagan, Hizbullah'ın yanlış adamları yakaladığını söylüyordu: "Birilerini enseleyip itirafa zorlamak problem değildir. Bu işi yapan kişiler hiçbir zaman yakalanmadı." 2008 yılında Danimarka'da yaşayan Lübnanlı bir suçlu olan Danny Abdallah, Harb'i vuran kişinin kendisi olduğunu kabul etti. Abdallah o günden bu yana Hizbullah'ın ölüm listesindedir ve Lübnan Hükümeti tarafından iade edilmesi konusunda talepte bulunulmuştur.

407 başsağlığı telgrafı yolladı *Tehran Times*, 20 Şubat 1984.

408 seksen kişi yaşamını yitirdi, iki yüz kişi ise yaralandı Bob Woodward *Veil* adlı kitabında, ABD büyükelçiliğine yönelik intihar saldırısı ve Muğniye'nin organize ettiği deniz piyadeleri kışlasına yönelik saldırının intikamı olarak Suudi Arabistanlıların William Casey'ye operasyonu gerçekleştirmesi konusunda yardım sağladığını iddia etmektedir. Öte yandan Tim Weiner ise Amerika'nın olayda yer almadığını ve olaydan İsrail'in sorumlu olduğunu söylemektedir. Bu anlatım çok sayıda başka kaynak tarafından da desteklenmektedir. Üst düzey bir Mossad yetkilisi, Meir Dagan tarafından Lübnan'da kurulan terörist bir hareket olan Lübnan'ın Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi'nin sorumlu olduğunu söyledi. Tim Weiner'la 12 Haziran 2016'da, "Pier"le Aralık 2012'de, Kai Bird'le 11 Ekim 2012'de yapılan röportajlar. Bergman, *Secret War With Iran*, 73. Woodward, *Veil*, 407-9 (İbranice).

408 Lübnan problemini hedefli öldürmeler yoluyla çözmeye çalışmaya Barkai'yle yapılan röportaj, 18 Temmuz 2013.

409 Ahmed Cibril'in o gece orada bile olmamasıydı 20 Mayıs 2002'de İsrailli ajanlar, Ahmed Cibril'in oğlu ve varisi Cihad Cibril tarafından kullanılan aracın şoför koltuğunun altına, araç Beyrut'un Mar Elias mahallesinde park halindeyken iki kilo TNT yerleştirdi. Cihad anında öldürüldü.

409 İsrail'in aktif ajanlar devşirmesi özellikle zor hale geliyordu Barkai'yle 18 Temmuz 2013'te, İzak Tidhar'la Nisan 2011'de, Mor'la 23 Şubat 2009'da ve Danny Rothschild'le 15 Aralık 2008'de yapılan röportajlar.

409 1984'le 1991 yılları arasında ... 3425 operasyon yapılmıştı Sayılar 1984-1991 yılları arasındaki İsrail Devlet İstatistik Yıllıklarından alınmıştır. Ronen Bergman, "Like Blind Ducks", *Haaretz*, 14 Mayıs 1999.

22. BÖLÜM: DRON ÇAĞI

411 "Onu bulduk" AMAN Araştırma Dairesi: *Gece Vakti: Hizbullah Genel Sekreteri Abbas Musavi'nin 92'de Ortadan Kaldırılması*, Tuğgeneral Amos Gilboa, 20 Ocak 1999, 25 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Robin"den alınmıştır).

411 İHK savaş uçaklarının dörtte birinden fazlasını kaybetmişti Sella'yla 7 Nisan 2013'te, Eitan Ben Eliyahu'yla 28 Nisan 2011'de, İzak Yaakov'la 5 Ocak 2007'de yapılan röportajlar.

412 hava kuvvetlerine dronları tanıtan İsrail Hava Kuvvetleri, *Hava Filosu Tarihi 200*, 7-14 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Hilton"dan alınmıştır).

412 fotoğrafları ... saatler akıp gidiyordu Ivry'le 18 Nisan 2013'te, Eitan Ben Eliyahu'yla 24 Nisan 2011'de yapılan röportajlar. İsrail Hava Kuvvetleri, *Hava Filosu Tarihi 200*, 22-22 (İbranice).

412 yeni tip bir dron geliştirildi Alon Unger'le yapılan röportaj, 21 Nisan 2013. İsrail Hava Kuvvetleri, *Hava Filosu Tarihi 200*, 24-26.

413 Gözetim altında olmak Weinberger'ın çok hoşuna gitmese de Sella'yla yapılan röportaj, 26 Ekim 2015. İsrail Hava Kuvvetleri, *Hava Filosu Tarihi 200*, 27-29.

414 İstihbarat ve operasyon sistemlerini birleştirerek senkronize etmek "Onyx"le yapılan röportaj, Mayıs 2013.

414 tüm ekip "sopayı uzatma" tatbikatı yapıyordu Unger'le yapılan röportaj, 21 Nisan 2013. İsrail Hava Kuvvetleri, *Hava Filosu Tarihi 200*, 42-43.

414 rotacı Ron Arad'ın yeri ise tespit edilememişti Bergman, *By Any Means Necessary*, 197-206 (İbranice).

415 görev sırasında kaybolan askerleri ve savaş tutsaklarını ülkeye getirmek için ellerinden gelenin fazlasını yapmak Bu konu Ronen Bergman tarafından detaylı bir şekilde ele alınmıştır, "Gilad Shalit and the Rising Price of an Israeli Life," *New York Times Magazine*, 9 Kasım 2011.

415 "tarihte ... gerçekleştirilen en büyük arama operasyonu" "Mark"la Nisan 2005'te, Lior Lotan'la Mayıs 2009'da yapılan röportajlar.

415 İsrail ... nispeten alt düzey iki Hizbullah yetkilisini kaçırdı Israel Perlov'la 15 Ekim 2000'de, Rami Igra'yla Şubat 2008'de ve "Amazonlar"la Ekim 2011'de yapılan röportajlar. Bergman, *By Any Means Necessary*, 279-90 (İbranice).

415 "simgesel bir operasyon" Mor'la yapılan röportaj, 12 Ocak 2009.

416 "Gelecek direniş için vardır" Zolfiqar Daher, "From Lebanon to Afghanistan, Sayyed Abbas: The Leader, the Fighter, the Martyr", Al-Manar, 18 Şubat 2015, http://archive.almanar.com.lb/english/article.php?id=196205. Şapira, *Hezbollah: Between Iran and Lebanon*, 110-11.

416 Hizbullah ... büyük bir siyasi miting düzenleyecekti AMAN Araştırma Dairesi, *Gece Vakti*, 5.

417 odadaki hiç kimse ... Şii anma ritüellerinin temel öğelerini bile bilmiyordu Şapira'yla yapılan röportaj, 31 Ocak 2015. AMAN Araştırma Dairesi, *Gece Vakti*, 15.

417 acil bir kaçırma görevi önerisinde bulunması mümkün değildi Arditi, Savunma Bakanı Moshe Arens'le yapılan tartışma da dahil olmak üzere o günkü diğer tartışmalara davet edilmediğini çünkü davet edilseydi operasyona yüksek sesle karşı çıkacağını iddia etti. Arditi'yle yapılan röportaj, 13 Haziran 2011.

417 "ÖHY bu işi yapmak istemiyor" AMAN, *Gece Vakti*, 9.

417 kritik bir yanlış anlaşılma meydana geldi Mor'la 12 Ocak 2009'da, Yosi Dimenstein'la 26 Ocak 2016'da yapılan röportajlar.

418 birbirine paralel iki farklı plan hazırlanmış Genelkurmay başkanının karşıterör danışmanı Meir Dagan kendi planını önerdi: 1984 yılında katledilmesinin arkasında bulunduğu Ragıb Harb'in anıtını bubi tuzağı yerleştirilmiş bir benzeriyle değiştirmek ve Musavi ortaya çıktığı zaman infilak ettirmek. Fakat AMAN, Dagan'ı bir rakip olarak görüyordu ve Genelkurmay Başkanı Barak'ın, kadınların ve çocukların hayatının tehlikeye atılacağı gerekçesiyle Dagan'ın planını reddetmesini istedi. Dagan, "Genelkurmay başkanına bunun saçmalık olduğunu söyledim" diyordu. "Şii yas geleneklerine göre ön saflarda sadece erkekler dururdu. Kadınlar *hüseyniye*de beklerdi ... ama [AMAN] Ehud'u [Barak] ikna etmeyi başardı." Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

418 "Musavi'nin araç konvoyu" AMAN, *Gece Vakti*, 11.

418 Bu tehlikeli bir çelişkiydi AMAN, *Gece Vakti*, 15. Moshe Arens'le yapılan röportaj, 25 Ağustos 2009.

418 Operasyonun yapılacağı pazar günü Arditi'yle 13 Haziran 2011'de, Barak'la 8 Mart 2013'te, Sagie'yle 20 Kasım 2015'te, Ofer Elad'la 12 Ocak 2015'te ve Unger'le 21 Mayıs 2013'te yapılan röportajlar.

419 "İşte onu bulduk" AMAN, *Gece Vakti*, 16.

420 Barak ... askeri sekreterini gelişmelerle ilgili bilgilendirmesini söyledi Aynı kaynak, 17.

420 "Hizbullah'a karşı mücadelede bir basamak yukarı çıkacağız" Aynı kaynak, 15.

420 Musavi'nin öldürülmesine karşı çıkmak konusunda hemfikirdiler Mor'la yapılan röportaj, 12 Ocak 2009.

421 üçüncü araca binerdi AMAN, *Gece Vakti*, 22.

423 "Hepsi sizin" Aynı kaynak, 23.

423 "hedefin tam teşhisi" İsrail Hava Kuvvetleri, *Hava Filosu Tarihi 200*, 43-45.

424 "AMAN'ın ... bilmediği iddiası" Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

425 "o hesap bizim tarafımızdan kapatılır" 3 Mayıs 1992'de AMAN'dan Barak Ben-Tzur ve Amerika'daki Mossad heyetinin başında bulunan Uri Chen, CIA mensuplarına Gece Vakti Operasyonu'yla ilgili brifing vererek operasyonu "havadan yapılan ilk entegre suikast" olarak tanımladı. Teknisyenlerin ekrana yanlışlıkla *Prizzi's Honor* [Prizzi'nin Gururu – ç.n.] filminin başlangıcını yansıtmasının ardından gülüşmelerle açılan brifing daha ciddi bir konuyla devam etti. Amerikalılar etkilenmişti. O zamanlar CIA direktörü olan Robert Gates bana, gösterilen görüntülerin Predator saldırı dronlarının geliştirilmesinin devam etmesi noktasında ABD Hava Kuvvetleri üzerinde yaptığı inatçı ısrarda etkili olduğunu söyledi. Robert Gates'ten sonra göreve getirilen Jim Woolsey de İsrail'in ABD dronlarının gelişimindeki katkılarına ilişkin benzer şeyler söyledi. Gates'le 7 Kasım 2012'de, James Woolsey'le Aralık 2001'de, Barak Ben-Tzur'la Nisan 2010'da yapılan röportajlar.

23. BÖLÜM: MUĞNİYE'NİN İNTİKAMI

426 gömmeişini ... yapmak konusunda aceleci davranmadılar AMAN, *Gece Vakti*, 24.

426 saldırı gerçekleştirilmeden önce ... ciddi bir tartışma yapılmamıştı "Roni"yle yapılan röportaj, Kasım 2008.

427 otuz iki yaşında mütedeyyin bir vaiz ... atandığına "New Hezbollah Leader a Disciple of Iran's Revolution", Associated Press, 12 Şubat 1992.

427 İsrail için "kanserli tümör, bu kirletici mikrop" Hasan Nasrallah'la yapılan röportaj, Al-Manar, 27 Aralık 1997.

429 "Hizbullah'ın askeri gücünü inşa etmek Muğniye'nin sorumluluğundaydı" Dagan'la yapılan röportaj, 20 Temmuz 2020.

429 Hizbullah güçleriyle topyekûn bir çatışmaya girilmesine tercih edilebilirdi Eiran, *The Essence of Longing*, 97.

430 Muğniye ilk olarak Türkiye'de vurdu "Pilot"la Haziran 2015'te yapılan röportaj. Bergman, *Point of No Return*, 249-50 (İbranice). Rachel Sadan'la karşılıklı e-postalar ve telefon görüşmeleri, Ocak 2007.

430 Buenos Aires'teki İsrail büyükelçiliğinin önünde bomba yüklü bir aracı patlatarak Amerikan istihbaratı İsraillilere saldırının arkasın-

da Muğniye ve yardımcısı Talal Hamia'nın bulunduğuna ilişkin tartışma götürmez –bir AMAN elemanının söylemiyle "dumanı tüten bir silah namlusu değil, namludan kurşunun çıkışını gösteren"– bir kanıt sundu. Amerikalılar Muğniye'nin büyükelçiliği koruyamadıkları için Amerikalılarla alay edişini içeren, Muğniye'yle Hamia arasında geçen bir telefon görüşmesini dinlemişlerdi. "Lenin"le Nisan 2013'te, Alberto Nisman'la 18 Aralık 2007'de, Daniel Carmon'la 24 Nisan 2016'da yapılan röportajlar.

431 "Hücrelerin amacı ... derhal cevap verilebilmesini sağlamaktı" Stanley Bedlington'la 31 Ekim 2011'de, Hugo Anzorgi'yle Eylül 2001'de, Alberto Nisman'la 18 Aralık 2007'de ve Daniel Carmon'la 24 Şubat 2016'da yapılan röportajlar.

431 "Cehennem diye adlandırılan bir kent" "Pilot"la yapılan röportaj, Haziran 2015.

432 Hizbullah'ın performansı ... gelişiyor, cüretkârlığı artıyordu Tamir, *Undeclared War*, 133-36 (İbranice). Bergman, *Point of No Return*, 335-39 (İbranice).

432 İsrail'in ... kırmızı çizgiyi geçtiğine "Pilot"la yapılan röportaj, Haziran 2015.

433 İsrail ... bir yanıt vermenin gerekli olduğuna karar verdi "Advantage"la yapılan röportaj, Şubat 2016.

433 İsrail istihbaratından hiç kimse Asgari'nin nerede olduğunu ... bilmiyordu İran rejiminin üst kademelerinde yer almaya devam ederek İsrail ve Birleşik Devletler'i hedef alan çok sayıda saldırının içinde yer aldı. 2007 yılının Şubat ayında İstanbul'da kaldığı otel odasından iz bırakmadan kayboldu. Bazı kaynaklara göre İsrail ya da Birleşik Devletler safına geçti. Fakat İranlılar ve ailesi kaçırıldığını ve muhtemelen öldürüldüğünü söylemektedir. Dagan'la 19 Mayıs 2011'de, Sagie'yle 6 Mart 2012'de, "Herods"la Eylül 2017'de yapılan röportajlar. Robert Baer'le karşılıklı e-posta alışverişi, Eylül 2017.

433 Ellisi öldürüldü, ellisi de yaralandı "Lenin"le yapılan röportaj, Temmuz 2016.

433 "birilerinin İngiltere'deki Eton College'ı bombalaması gibi bir şeydi" Ben-Tzur'la yapılan röportaj, Nisan 2010.

433 Muğniye ... bir kez daha Buenos Aires'te saldırdı İki bombalamayla ilgili Arjantin'deki cezai soruşturma uzun yıllar devam etti ve aslında hiçbir zaman sona ermedi. Olayı araştırmak için görevlendirilen özel savcı Alberto Nisman, çok sayıda üst düzey İran ve Hizbullah yetkilisine yönelik İnterpol'ün uluslararası tutuklama kararı çıkarmasına yol açan bol miktarda bilgi topladı. Nisman aynı zamanda "ört-

bas etme işinde yer alan tüm Arjantinliler hakkında" da dava açarak ülkenin istihbarat topluluğuna, hukuk sistemine ve siyasi kademesine savaş açtı. Bu ağır iddiayı kanıtlamak için toplamış olduğu belgeleri ve kayıtları parlamento komisyonuna sunmadan kısa bir süre önce Alberto Nisman apartman dairesinde gizemli bir şekilde vurularak öldürülmüş halde bulundu. Nisman'la yapılan röportaj, 18 Aralık 2007. Ronen Bergman, "Holding Iran Accountable", *Majalla*, 24 Kasım 2016.

434 nihayet İsrail istihbaratının gözünü açmıştı Mizrahi'yle 22 Mart 2015'te, "Pilot"la Eylül 2016'da yapılan röportajlar.

435 kendisiyle birlikte yoldan geçen üç kişi öldü "Oktoberfest"le Ocak 2013'te, "Pilot"la Eylül 2016'da, Francis'le 15 Temmuz 2003'te, "Eldy"le Eylül 2014'te yapılan röportajlar.

435 Hizbullah'a çalışan İsrailli bir çifte ajan Uyuşturucu ticareti işine serbestçe devam etmeleri karşılığında İsrail'e büyük miktarlarda bilgi sağlayan bir uyuşturucu taciri şebekesinin parçası olarak 504. Birim tarafından uzun yıllar aktif halde kullanılan kişi, kendisi de bir uyuşturucu taciri olan Ramzi Nahara'ydı. Ravid'le yapılan röportaj, 13 Kasım 2012.

436 "Hizbullah'ın vereceği tepkiyi doğru şekilde öngöremedim" Sagie'yle 24 Haziran 2007'de, Arens'le 25 Mayıs 2009'da yapılan röportajlar.

436 gerçekleri kabul ediyordu fakat hata olduğunu kabul etmiyordu Barak'la yapılan röportaj, 7 Haziran 2011.

24. BÖLÜM: SADECE TEK BİR ANAHTAR; KAPAT, AÇ O KADAR"

437 nerede hata yaptıklarını ... anlamaya çalışıyorlardı Hasson'la yapılan röportaj, 17 Kasım 2010.

438 camiler ve İslami eğitim kurumlarıyla ... refah ve sosyal yardımlaşma dernekleri kurmuştu Aviad, *Lexicon of the Hamas Movement*, 150-54 (İbranice).

438 "FKÖ'lü teröristlerden çok farklıydı" "Aristo"yla yapılan röportaj, Haziran 2013.

439 "Şin Bet ... cihatçıları güçlendirdi" Lipkin Shahak'la yapılan röportaj, 26 Mayıs 2011.

439 "Teşkilat ... faktörlerden biriydi" Ayalon'la yapılan röportaj, 29 Mart 2012.

439 "teoloji kaybolmaya başlamıştı" Diskin'le yapılan röportaj, 23 Ekim 2011.

440 avuç içiyle adamın yüzüne bir tokat atarak Kubi'yle yapılan röportaj, 8 Eylül 2013.

440 lideri Abdallah Azam adında bir Filistinli olan Lawrence Wright, *The Looming Tower: Al-Qaeda and the Road to 9/11*, 120-30 (İbranice).

441 kendisini çok utanç verici bir duruma düşüreceğimizi "Aristo"yla yapılan röportaj, Ekim 2013.

442 Yasin'in ... küçük bir askeri birlik kurduğunu Roni Shaked ve Aviva Shabi, *Hamas: Palestinian Islamic Fundamentalist Movement*, 88-97 (İbranice).

442 "çok zeki, ortalamanın biraz üstünde eğitime sahip" "Kubi"yle yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

442 "tüm Şin Bet onu tamamıyla gözden kaçırdı" "Aristo"yla yapılan röportaj, Haziran 2013.

442 Yasin ... on üç yıl hapis cezasına çarptırıldı Bergman, *By Any Means Necessary*, 101 (İbranice). Micha Kubi'yle yapılan röportaj 29 Mayıs 2013. Ronen Bergman, "Oops, How Did We Miss the Birth of Hamas?" *Yedioth Ahronoth*, 18 Ekim 2013.

443 ölen kişi kişisel nedenlerle hareket etmiyordu Nachman Tal, "Suicide Attacks: Israel and Islamic Terrorism", *Strategic Assessment*, cilt. 5, no. 1, Haziran 2002, Jaffee Center for Strategic Studies, Tel Aviv.

443 aynı zamanda "coşku" anlamına gelen "Hamas"tı Shaked ve Shabi, *Hamas*, 92-107 (İbranice).

443 en kıdemli üye olan Salah Şehade Dichter'la 4 Kasım 2010'da, Kubi'yle 29 Mayıs 2013'te yapılan röportajlar.

443 İzzeddin El Kassam Tugayları Gelber, Growing a Fleur-de-Lis, 104-37.

443 Şehade ... askeri kanadı ... yönetmeye devam ediyordu Ronen Bergman, "The Dubai Job", *GQ*, 4 Ocak 2011.

444 "Dindar Yahudiler gibi giyinmiştik" "'To Israel I Am Stained with Blood'", Al Jazeera, 7 Şubat 2010, http://www.aljazeera.com/focus/2010/02/2010271441269105.html.

444 El Mabhuh ve Nasr ... Mısır'a kaçtı "Aristo"yla yapılan röportaj, Haziran 2013.

445 sınır polisi mensubu Kıdemli Başçavuş Nissim Toledano MOD, Office of the Chief Coordinator for Judea and Samaria, *Hamas announcement on the kidnapping to The Soldier*, 11 Ekim 1994 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Bell"den alınmıştır).

446 dünya üzerinden silinip gideceksiniz Ben-Tzur'la yapılan röportaj, 26 Mart 2011.

446 "Üzgünüz ama seni öldürmek zorundayız" Shaked ve Shabi, *Hamas*, 11-21.

446 "Hamas'a karşı birçok yöntem denemiştik" Yatom'la yapılan röportaj, 7 Nisan 2011.

447 bir şekilde operasyonun haberi sızmıştı Yüksek Mahkeme Dosyası 5973/92, *İsrail Sivil Haklar Derneği ile Savunma Bakanı Arasındaki Dava.*

447 Aslında sürgün Hamas'a gerçekten de ağır bir darbe indirmişti AMAN Araştırma Dairesi, *HAMAS'a Aktarılan Suudi Parası Üzerine Bilgi*, 6 Mayıs 2002 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Chili"den alınmıştır).

448 Hizbullah ... fırsatını kullanabilirdi ve kullanmalıydı "Leon"la yapılan röportaj, Temmuz 2013. Aviad, *Lexicon of the Hamas Movement*, 199-201.

448 Militan Şiiler genel bir kural olarak Müslüman Sünni Filistinlilerle ittifaklar yapmaz *Globe and Mail* (Kanada), 28 Aralık 1993.

449 Salah'ı yüz binlerce dolar nakit parayla Şin Bet'ten bol miktarda bilgi almalarına, kendileri de hatırı sayılır derecede bilgi toplamalarına rağmen FBI, İkiz Kulelerin çöküşüne kadar herhangi bir şekilde eyleme geçmekten kaçındı. The FBI, Holy Land Foundation for Relief and Development, International Emergency Economic Powers Act, Dale Watson, Assistant Director, Counterterrorism Division to Richard Newcomb, Director, Office of Foreign Assets Control, Department of the Treasury, 5 Kasım 2001. Bergman, *Follow the Money: The Modus Operandi and Mindset of HAMAS Fundraising in the USA and the PA Using American and Saudi Donations*, Cambridge University, Centre of International Studies, Ekim 2004.

450 "Teröristlerin gücü katlanarak artıyordu" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

451 "öfkeden kan beynine sıçrayan" Eitan Haber'le yapılan röportaj, 21 Haziran 2009.

25. BÖLÜM: "BİZE AYYAŞ'IN KELLESİNİ GETİR"

452 tartışmalar Rabin'in peşini bırakmadı Goldstein, *Rabin: A Biography*, 415-24 (İbranice).

453 "taraflardan hiçbiri ... anlamını kavrayamamıştı" Ayalon'la yapılan röportaj, 4 Eylül 2002.

453 İsrail'in kuzey sınırlarındaki anlaşmazlıkları çözüme kavuşturma çabaları "Gri Dosya" (Suriye'yle yapılacak gizli görüşmelerin hazırlıkları) belgeleri, yazarın arşivi, "Bell"den alınmıştır. Ronen Bergman, "The Secret of the Grey File", *Yedioth Ahronoth*, 26 Ocak 2007.

454 taşaklarımızı kaşıyarak istihkâmlarda oturuyor Erez Gerstein'la Nisan 1996'da, Ehud Eiran'la 13 Mayıs 2013'te yapılan röportajlar.

454 en azından Hizbullah görevlilerini hedef almaları için ... İsrail'i sıkboğaz etmişti Aql al-Hashem'le yapılan röportaj, Aralık 1999.

454 derhal (İbranicede fındık anlamına gelen) Egoz isimli yeni bir komando birliği kurdu Tamir, *Undeclared War*, 116.

454 "Amerikalıların Vietnam'daki ... deneyimleri" Raviv Shechter, Moshe Tamir'le yapılan röportaj, *Yisrael Hayom*, 14 Mayıs 2010.

454 hedefli saldırılar düzenlemenin büyük öneme sahip olduğunu görüyordu Levin'le yapılan röportaj, 16 Temmuz 2017.

455 bunu bizim, IDF'nin kendi başımıza yapmamız gerektiğini Ronen Cohen'le yapılan röportaj, 5 Temmuz 2015.

456 Hizbullah'ın telsiz şebekelerinde cinayetle ilgili haberler patlak veriyordu Ronen Cohen'le yapılan röportaj, 1 Eylül 2016.

457 Altın Arıkovanı Operasyonu ... bir model olmuştu IDF'nin bu suikastlar için yeni aygıtlar ve kabiliyetler geliştirmesi gerekiyordu. Örneğin bombalar sorun yaratıyordu. Ateşleme aygıtlarının bataryaları, yerleştirmeyle patlama arasındaki zaman zaman uzayabilen süreler boyunca dayanmalıydı, patlama için uzun menzilli kablosuz iletişime ihtiyaç duyuluyor, aygıtların küçük ve kamufle edilmiş halde olması gerekiyordu. IDF'nin ne kadar materyalin nereye yerleştirilmesi durumunda en etkili hale geleceğini ortaya çıkarmaya çalıştığı silah geliştirme işlemi sırasında, Lübnan'daki en popüler araç olan, içine manken yerleştirilmiş birkaç düzine Mercedes havaya uçuruldu. Önemli bir deneyde, derileri ve dokuları insanlarınkine benzediği için uyuşturulmuş domuzlar kullanıldı. Bu domuzları öldüren bombalara "oink oink" adı verildi. "Leo"yla Şubat 2016'da, "Pie"yle Kasım 2011'de yapılan röportajlar.

457 Sistemin bu şekilde etrafından dolaşılması ... sorun olarak görülmüyordu Sheves'le yapılan röportaj, 25 Ağustos 2010.

457 "teamül haline gelmişti" Leo'yla yapılan röportaj, Şubat 2016.

458 FİC'in Beit Lid bombalamaları bu seferberliğin doruk noktasıydı Kurtz, *Islamic Terrorism and Israel*, 139-48.

459 Şikaki ... bir röportaj verdi Lara Marlowe, "Interview with a Fanatic", *Time*, 6 Şubat 1995.

459 Şikaki'nin ölüm fermanına attığı imzanın "Pilot"la yapılan röportaj, Mayıs 2016.

459 egemen bir hükümetin kararlarını değiştirmesine ... yol açmayı Gillon'la yapılan röportaj, 27 Ocak 2016. Carmi Gillon, *Shin-Beth Between the Schisms*, 201 (İbranice).

460 Şikaki'yle ilgili Kırmızı Sayfa'nın gereğini yerine getirme işi Sagie'yle yapılan röportaj, 6 Mart 2012.

460 FİC mensubu bir intihar teröristi tarafından kullanılan bomba yüklü bir araç 1998 yılında yerel bir mahkeme Flatow'un ailesine verilen zarardan dolayı İran hükümetinin 247.5 milyon dolar ödemesi-

ne hükmetti. 2014 yılının Haziran ayında BNP Paribas [Fransız kökenli uluslararası bir bankacılık grubu – ç.n.] yasaklandığı halde İran'ın finansal işlemlerini yürüttüğü için aileye büyük miktarda para ödemeye mahkûm edildi.

460 onları susturdu ve Shavit lehine karar verdi Lipkin Shahak'la yapılan röportaj, 3 Nisan 2012.

460 Şikaki'ye yönelik takip, kendisinin ... düzenli bir şekilde irtibat halinde olduğunu "Diamond"la yapılan röportaj, Ağustos 2011.

461 "neredeyse hiç kimse bu yolu kullanmaz" "Pilot"la yapılan röportaj, Mayıs 2016.

461 Suikast operasyonu başladı Galant'la 19 Ağustos 2011'de, Ayalon'la 22 Haziran 2011'de yapılan röportajlar.

462 kulaklıklarımızdan ... 'İlerleyişi hemen durdurun' emrini duyana "Fred"le yapılan röportaj, Eylül 2015.

463 Ayalon komandolara geri çekilme emri verdi Ayalon'la yapılan röportaj, 14 Mart 2016.

463 "Eğer Ebu Musa giderse, müşterimiz de bundan geri duramayacaktır" Moshe Ben-David'le yapılan röportaj, 23 Ocak 2013.

464 İsraillilerden biri Şikaki'yi izliyordu "Lego"yla yapılan röportaj, Mayıs 2000.

465 Malta polisi motosikleti ... sahilde buldu "Pilot"la yapılan röportaj, Mayıs 2016. Bergman, *Secret War With Iran*, 213-16.

465 Rabin'in "yüzü kıpkırmızıydı" Gillon'la yapılan röportaj, 27 Ocak 2016.

465 "OAS isimli İsrailli gizli bir örgüt" Yaser Arafat'la yapılan röportaj, Nisan 1995.

466 "Haydi git ve Ayyaş'ın kellesini bize getir" Hasson'la yapılan röportaj, 17 Kasım 2010.

467 Hasson ... Ayyaş'a yönelik yeni bir yaklaşım getiriyordu Amit Forlit'le yapılan röportaj, 4 Ocak 2010.

468 görünüşe bakılırsa hiç kimseye güvenmiyordu İzak Ilan'la yapılan röportaj, 26 Ocak 2016.

468 Kristal'in yerini tespit etmeye yönelik çabalar meyvelerini vermeye başladı Gillon'la yapılan röportaj, 27 Ocak 2016.

468 yine de operasyonu devam ettirmeye karar vermiştik Hasson'la yapılan röportaj, 17 Kasım 2010.

469 Gazze'ye sıvışmayı başardığı Ilan'la yapılan röportaj, 5 Kasım 2014.

469 "Bu da bizim hatamızdı" Gillon'la yapılan röportaj, 27 Ocak 2016.

469 "İlkönce onu ortadan kaldıralım, sonra ne olacağına bakarız" Hasson'la yapılan röportaj, 17 Kasım 2010.

469 "Ama burada ... bir ikilem söz konusuydu" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

471 "ama kahve hâlâ makinede" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

471 VIP koruma biriminin kıdemli bir üyesi Ilan'la yapılan röportaj, 5 Kasım 2014.

471 Barış mitingi ... solcular tarafından örgütleniyordu Gillon, *Shin-Beth Between the Schisms*, 267-76.

472 Yigal Amir'i karşılayan ilk kişiydi Lior Akerman'la yapılan röportaj, 15 Ekim 2015.

473 "Birden hat kesildi" "The Phone Rang, Yihyeh Ayyash Answered, and the Instrument Blew Up", *Haaretz*, 7 Ocak 1996.

26. BÖLÜM: "YILAN GİBİ SİNSİ, KÜÇÜK BİR ÇOCUK GİBİ SAF"

475 "adamım ... yoktu" Rajoub'la yapılan röportaj, 3 Mayıs 2010.

475 "Cibril bir yalancı" Diskin'le yapılan röportaj, 15 Ekim 2011.

475 "Muhammed *shu*" Yaalon'la yapılan röportaj, 16 Ağustos 2011.

476 "Birlikte oturduk, onun elinden yemek yedim" Peres'le yapılan röportaj, 17 Eylül 2012.

476 "barış sürecini raydan çıkarmıştı" Hasson'la yapılan röportaj, 17 Kasım 2010.

478 2016 yılında Netanyahu tarafından istifaya zorlanmıştı Ronen Bergman, "For Israel, Frightening New Truths", *New York Times*, 7 Ocak 2017.

478 "Şin Bet ... deliller toplamaya alışkındır" Yaalon'la yapılan röportaj, 16 Ağustos 2011.

478 patronunun sözlerini destekliyordu Kupperwasser'le yapılan röportaj, 21 Mayıs 2004.

480 böylece Şin Bet soruşturmacıları ... ulaşamayacaktı "Disco"yla yapılan röportaj, Ağustos 1997.

480 Netanyahu ... Mossad direktörü General Danny Yatom'u arayarak bir ölüm listesi talep etti Yatom'la yapılan röportaj, 7 Temmuz 2011.

481 "ikinci operasyonunuzda hayatta kalamazsınız" Ben-David'le yapılan röportaj, 23 Ocak 2013.

481 "Liderleri istiyorum, tacirleri değil" Benjamin Netanyahu'yla yapılan röportaj, 3 Temmuz 2007.

482 "Böyle intihar bombalamalarının yapılmasına daha fazla izin veremem" Ben-David'le yapılan röportaj, 6 Mayıs 2002.

482 "Risk de yoktu kötü gidebilecek bir şeyler de" Şapira'yla yapılan röportaj, 27 Ekim 2013.

482 Netanyahu'nun gözleri parlıyordu Ben-David'le yapılan röportaj, 15 Ocak 2013. Abu Marzook'un İadesi Talebi, İsrail Adalet Bakanlığı,

ABD Güney New York Bölge Mahkemesi – F. Supp. 565 (S.D.N.Y. 1996) (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Mocha"dan alınmıştır).

482 Marzook aynı zamanda bir Amerikan vatandaşıydı "Lego"yla yapılan röportaj, Mayıs 2000.

483 üç kişiye karşı harekete geçmek için yeterli bilgiden çok uzak olduklarını Mossad elemanlarından duyduğum şeyleri Netanyahu'ya anlattığımda, bana kimsenin kendisini manipüle etmediğini, Meşal'i bizzat kendisinin hedef olarak seçtiğini söyledi. "Meşal'in çok sorunlu ve tehlikeli bir karakter olduğunu sezmiştim. O zamanlar bile bizleri öldürmek konusunda berbat bir tutkusu olduğunu ortaya çıkarmıştık. Geriye dönüp baktığımda, Meşal'in nerelere geldiğini, ne yaptığını ve nasıl Hamas'ın motoru haline geldiğini görünce herkes, onun haritadan silinmesinin Hamas'ın kabiliyetlerine zarar vereceğine ilişkin düşüncemde haklı olduğumu görüyor."

484 "tanrıların iksiri" "Pilot"la yapılan röportaj, Mayıs 2016.

484 Suikastçılar ... halen tekniklerinin alıştırmasını yaparlarken Doron Meiri, "The Terrorist Entered the Street Dressed as a Drag Queen", *Yedioth Ahronoth*, 7 Eylül 1997.

485 Yatom bir kez daha Netanyahu'yu ... ikna etmeye çalıştı Yatom'la yapılan röportaj, 7 Temmuz 2011.

485 Fakat Mossad bir kez Meşal'i acilen öldürme görevini kabul etti mi Bu durumun nedeni, Kaserya'nın doküman hazırlama departmanında tüm ekip için hazır daha uygun pasaportların bulunmamasıydı. Geçmişteki başka örneklerde ise böyle bir durum muhtemelen bir çözüm bulununcaya değin tüm operasyonun ertelenmesine yol açardı.

485 işleri altüst edecek kötü talihe yol açmasına izin verilmemesi "Pilot"la yapılan röportaj, Mayıs 2016.

486 Ama operasyonu bilmiyordu ki Mordechai'yle yapılan röportaj, 28 Ağustos 2015.

486 "bana risklerle ilgili doğru tahminler vermemiş olabilir" Yatom'la yapılan röportaj, 7 Temmuz 2011.

486 "onlara güvenmek zorundayım" Netanyahu'yla yapılan röportaj, 3 Temmuz 2007.

486 levofentanile karşı panzehir taşıyordu Dr. Platinum'un bir tepki vermesine ilişkin talep şu yanıtı doğurdu: "Merhaba Ronen, seninle konuşmak benim için bir onurdur ama benim konuyla ne bağlantım olduğunu ya da sana nasıl yardım edebileceğimi anlayamıyorum. Platinum." Kendisiyle bir telefon görüşmesi ayarlama çabaları da başarısızlıkla sonuçlandı. E-posta, Ronen Bergman'dan Dr. Platinum'a, 25 Aralık 2013, kendisinin cevabı, 26 Aralık 2013.

487 "Amman çok ilginç bir şehir" Ben-David'le yapılan röportaj, 23 Ocak 2013.

488 "operasyonu ... yapılmaması gerektiğini net bir şekilde gösteren" Yatom'a elemanların küçük kızı görmediklerini ve Jerry'nin kendilerini uyaramadığını iddia ettiklerini anlattığım zaman kibirli bir şekilde dışlayıcı bir tavır sergiledi: "Bu tamamıyla gevezelik. Başarısız oldukları onca günün ardından düpedüz aşırı motive olmuşlardı. İşte bu yüzden benim asıl emirlerimle tamamen çelişkili bir şeyler yapmayı üstlendiler."

488 ikinci bir Kaserya ekibinin yakın bir yere gönderilmesi gerekirdi Bu açıklamanın aksine, Amman'da tanıştığım Hamas ve Ürdün istihbaratı personeli, Ebu Seif'in oradan geçenlerden biri değil, Meşal'in koruması olduğunu söyledi. Eğer bu doğruysa, Süngü ekibinin hatası daha vahim hale geliyor çünkü elemanlar, bırakalım eğitimli olmasını, Ebu Seif'in varlığından bile hiçbir zaman haberdar olmadı, bu yüzden de neler olabileceğini öngöremediler.

489 "Üzerine atladım, onu altıma aldım" Saad al-Khatib'le yapılan röportaj, Aralık 2013.

489 bir kişi ... Ebu Seif'e cep telefonunu ödünç verdi Al-Khatib'in olaya ilişkin anlatımıyla iki elemanın anlatımı arasında derin bir uyuşmazlık vardır ancak olayın nasıl sonuçlandığıyla ilgili herhangi bir tartışma söz konusu değildir.

490 Ben-David ... Mossad karargâhını aradı Ben-David'le yapılan röportaj, 23 Ocak 2013.

491 "Batihi ... şikâyet ediyor" Yatom'la yapılan röportaj, 7 Temmuz 2011.

492 Doktorlar Meşal'i ayağa kaldırıp etrafta yürüttüler Sami Rababa'yla yapılan röportaj, Aralık 2013.

492 Kral Hüseyin olayı çok ciddiye aldığını belli etmek istiyordu "Pilot"la Mayıs 2016'da, Yatom'la 7 Temmuz 2011'de yapılan röportajlar.

492 Ben-David ... lobiye iniyordu Ben-David'le yapılan röportaj, 15 Ocak 2013.

493 Platinum, Rababa'nın bürosuna getirildi Rababa'yla yapılan röportaj, Aralık 2013. Rababa'yla e-posta alışverişi, Aralık 2013.

493 Rababa ... Platinum'a karşı profesyonelce nezaketinden ödün vermiyordu Meşal'in hayatı nasıl kurtarıldı? Ürdünlü doktorlar bu işi hiçbir yardım olmaksızın ve panzehir vermeksizin kendilerinin yaptığını iddia ediyorlar. Rababa, "Kadın doktordan aldığımız maddenin kimyasal analiz sonuçları geldiği zaman" dedi, "bunun Meşal'e zaten vermiş olduğumuz ilacın aynısı olduğunu gördük. Zehrin formülünü Meşal tamamen iyileştikten sonra aldık." İsrailliler ise bunun temelsiz

bir böbürlenme olduğunu çünkü gizli toksinlerinin Ürdünlü doktorlar tarafından tespit edilmesinin imkânsız olduğunu, Meşal'in hayatını kurtaran şeyin Mossad'ın panzehirle birlikte hem panzehrin hem de zehrin formülünü Ürdünlülere vermesi olduğunu iddia ediyor. Ben-David'le 15 Ocak 2013'te, Yatom'la 7 Nisan 2011'de, "Jeffery"le Kasım 2013'te ve Rababa'yla Aralık 2013'te yapılan röportajlar.

494 "tepeden tırnağa muhalefetle" Halevy, bu kitap için kendisiyle röportaj yapılmasını reddetti. Fakat 13 Temmuz 2011'de General Amos Gilad ve yazarın da hazır bulunduğu bir görüşmede Halevy, Meşal olayıyla ilgili serbest bir şekilde konuştu, çözüme yönelik kendi katkısından dolayı (haklı olarak) övündü, o zamanlar AMAN'ın Araştırma Dairesi'nin başında bulunan Gilad'ın, Yasin'in serbest bırakılmasına ilişkin önerisine karşı çıkanların başında geldiğinden birçok kez söz etti ve "bu, senin [Gilad'ın – ç.n.] kariyerindeki küçük hatalardan biri oldu" ifadelerini sözlerine ekledi. Ayrıca bakınız Halevy, *Man in the Shadows*, 132-42 (İbranice).

494 Netanyahu Şin Bet direktörü Ami Ayalon'a danıştı Kubi'yle yapılan röportaj, 8 Eylül 2013.

494 Ayalon bu mesajı Netanyahu'ya iletti Halevy, *Man in the Shadows*, 138-40 (İbranice).

494 Hüseyin'le Netanyahu arasında resmi bir mutabakat Yoram Ben Zeev'le yapılan röportaj, 17 Nisan 2012.

495 iç ve dış araştırma heyetleri Joseph Ciechanover'le 28 Nisan 2017'de, "the Pilot"la Mayıs 2016'da yapılan röportajlar. Ciechanover, Netanyahu'nun genel anlamda makul ve doğru davranışlar sergilediği kanaatine vardı.

495 operasyon konusunda önceden bilgi sahibi olmadıklarını ... iddia ediyorlardı Mordechai'yle 28 Ağustos 2015'te, Yaalon'la 16 Ağustos 2011'de yapılan röportajlar.

495 olayın içinde yer alanlar konuyu tartışmaya devam ediyor Netanyahu, Mordechai'ye söylediğini, Mordechai ise kendisine söylenmediğini iddia ediyor. Olayın hemen sonrasında kamuoyu, basın ve siyasilerin baskısıyla oluşturulan –Yosef Ciechanover'in başkanlık ettiği– araştırma heyeti Netanyahu'nun bakanları bilgilendirmekle ilgili herhangi bir hatasına işaret etmedi. Olaya karışan kişiler arasında hâlâ bir tartışma söz konusudur. Ciechanover'le yapılan röportaj, 28 Nisan 2017.

495 Ayalon tüm operasyonu ... sert bir şekilde eleştiriyordu Ayalon'la yapılan röportaj, 4 Eylül 2002.

495 bir Mossad iç soruşturması "Pilot"la yapılan röportaj, Mayıs 2016.

27. BÖLÜM: DİBE VURUŞ

497 iki Kuzey Komutanlığı subayı görevin gereksiz olduğuna inanıyordu Flotilla 13'ün Kavak Şarkısı Operasyonu'nun istihbarat subayı Rami Michaela, operasyonun hedefinin vurulması konusunda Kuzey Komutanlığı'ndan gelen herhangi bir itiraz hatırlamadığını iddia etmektedir. Ne olursa olsun operasyonun Kuzey Komutanlığı'ndan alınarak Genelkurmay'a verildiği noktasında herkes mutabıktır. Ronen Cohen'le 18 Şubat 2016'da, Rami Michaela'yla 15 Mart 2016'da yapılan röportajlar.

498 Kuvvet ... kodlanmış olan noktaya ulaştığı zaman Michaela'yla 15 Mart 2016'da, Galant'la 4 Eylül 2014'te, Shay Brosh'la Mayıs 2013'te ve Oren Maor'la Ocak 2013'te yapılan röportajlar.

498 Bu ... en uygun açıklama olabilirdi Bergman, *By Any Means Necessary*, 428 (İbranice).

499 görev muhtemelen ya ertelenir ya da iptal edilirdi Michaela'dan donanma istihbarat şefi Brosh'a, o zamanlar genelkurmay başkanı olan Yaalon'a kadar operasyonla ilgili olan herkes, felakete sebep olan şeyin bir bilgi sızıntısı değil, kuvvete hiç ateş açılamamasından ve tüm adamların patlamada ölmesinden dolayı patlayıcılarla ilgili bir problem olduğunu iddia ediyor. Brosh'la Mayıs 2013'te, Michaela'yla 15 Mart 2016'da, Galant'la 4 Eylül 2014'te, Mordechai'yle 28 Ağustos 2015'te ve Lipkin Shahak'la 3 Nisan 2012'de yapılan röportajlar.

499 "dört pasaklı" "The Four Mothers Are Four Dishrags", Nana 10 web sitesi, 16 Şubat 2000, http://news.nana10.co.il/Article/?ArticleID=6764.

500 Mossad şefi ... istifa etti İsviçre polisinin bodrumda bulduğu üç eleman, üçlü seks yapmak için gizlice içeri giren turist rolü yapmaya çalıştılar. Gerçekten de pantolonları indirilmiş halde yakalandılar. Aralarından biri taşıdığı alet çantası ve kablolar için "diplomatik çanta" diyene kadar polis de onlara inanmıştı.

500 "hak ettiği koruyucu kalkanı" Şin Bet direktörü Avi Dichter'ın Herzliya Konferansı'nda yaptığı konuşma, 16 Aralık 2003.

501 "Teşkilat, içinde çalıştığı çevreye uyum sağlayamamaktadır" Diskin'le yapılan röportaj, 1 Haziran 2017.

501 en kısa sürede analizini yapması Ayalon'la yapılan röportaj, 21 Ocak 2013.

502 bağlantılara daha fazla önem Şin Bet içerisindeki teknolojik devrimin babalarından biri Kudüs doğumlu Gadi Goldstein'dı. Kendisi o dönemlerde Musevilikten doğu dinlerine çeşitli felsefi kavramlarla ilgili bilgilerini derinleştiriyordu. 1990'ların ortalarında, özellikle de Şin Bet'teki maço ortam içerisinde Goldstein'ın bu tür konularla uğraşma-

sı en hafifinden tuhaf gözüküyordu. Goldstein yenilikçi operasyonel konseptinin temelini Tevrat'taki Musa'ya atfedilen sözlere ve Zen felsefesinin ilkelerine dayandırıyordu. Her birimizdeki "ben"in tek başına olamayacağı ve kendi başına tanımlanamayacağını söyleyen *anatta* ya da "benlik yokluğu" doktrinine vurgu yapıyordu. Zen, "ben"in çevredeki her şeyle sürekli bir iletişim halinde olduğunu, çevreyi etkilediğini ve ondan etkilendiğini öğretmektedir. Bu yüzden de hiçbir birey, hayvan veya nesne için bağımsız bir varoluş söz konusu değildir; her şey ancak kendisini tanımlayan çok daha geniş bir sistemin parçası olarak var olur. Goldstein, yeni sistemin geliştirildiği aşamada yapılan bir tartışmada şöyle söylüyordu: "Diyelim ki bir binada on kişi yaşıyor ve Şin Bet olarak biz, bir şeyler planlayıp planlamadıklarını, planlıyorlarsa bunun ne olduğunu bilmek istiyoruz ve o binayı araştırmak için x miktarda enerjimiz var. Enerjimizi onlar arasında neler geçtiğine, birlikte yarattıkları sinerjiye ve her birinin ne 'derecede' etkileyip etkilendiklerine yönlendirmeliyiz." Goldstein o toplantıda Robert Pirsig'in *Zen and the Art of Motorcycle Maintenance* [Zen ve Motosiklet Bakımı Sanatı – ç.n.] adlı, benlik yokluğu kavramını yücelten, neredeyse kutsayan kitabından alıntılar yaptı. Katılımcılardan biri gülümseyerek Goldstein'ın yeni istihbarat doktrininin adının "Zen ve Suikast Sanatı" olması gerektiğini söyledi. Gadi Goldstein'la yapılan röportaj, Kasım 2012.

502 "Tamamen Q'lardan oluşan bir departman kuruyoruz" Diskin'le yapılan röportaj, 1 Haziran 2017.

503 böylece büyük bir faciayı engellemişti Şerif'le ilgili detaylar "Twins" tarafından sağlanmıştır, Mart 2016.

504 Filistin Yönetimi'ne ait bir hapishaneden kaçmış bulunan Şin Bet kayıtlarına göre kardeşlerin, düzinelerce İsraillinin öldürüldüğü, yüzlercesinin de yaralandığı bir dizi terör saldırılarıyla bağlantıları vardı. Bunlar içinde 3 kişinin öldüğü, 47 kişinin yaralandığı Tel Aviv'deki Apropos Café'ye 21 Mart 1997'de yapılan saldırı, yine 1997'de biri 30 Temmuzda gerçekleşen ve 15 kişinin öldüğü, 170 kişinin yaralandığı; diğeri ise 4 Eylülde gerçekleşen, 5 kişinin öldüğü, 169 kişinin yaralandığı Kudüs'teki iki intihar saldırısı da vardı. Kardeşler aynı zamanda El Halil bölgesi ve Kudüs'te gerçekleşen, 7 İsraillinin öldürüldüğü silahlı saldırılardan ve diğerlerinin yanı sıra 9 Eylül 1996'da Şaron Erdy isimli askerin kaçırılarak öldürülmesinden de sorumluydu. Şin Bet, "Awadallah Kardeşlerin Ortadan Kaldırılması ve Hamas'ın Yahudiye ve Samarya'daki Askeri Kolunun Arşivlerinin Deşifre Edilmesi", Mart 2014 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Twins"ten alınmıştır).

504 "teşkilatın şimdiye kadar sahip olduğu en iyi operasyon şefi" Ayalon'la yapılan röportaj, 21 Ocak 2013.

504 O adam ... Yuval Diskin'di Diskin, Şin Bet'e yeni bir kavramsal çerçeve getirdi: Terör saldırılarını, özellikle de intihar saldırılarının büyük bir bölümünü, terörist örgütler tarafından gerçekleştirilen ve bir saldırıdan diğer bir saldırıya büyük benzerlikler gösteren bir dizi eylemler takip etmektedir. Diskin'in iddiasına göre bu saldırılar, hem dijital hem de fiziksel dünyada bir iz bırakıyordu. Eğer bu izler tanımlanıp teşhis edilebilirse, gelecekteki bir saldırıyı erken bir aşamada engellemek mümkündür. Diskin'in geliştirdiği sistem, izleyen on yıllarda sayısız İsraillinin yaşamını kurtaracaktı.

505 "Adel çok şüpheciydi" Diskin'le yapılan röportaj, 1 Haziran 2017.

505 Mohi al-Dinh'in akıbetine ... şahitlik etmelerinden "Amazonlar"la yapılan röportaj, Ekim 2011.

506 bir başka Hamas yetkilisini öldürmek konusunda istekli değildi Mofaz'la 14 Haziran 2011'de, Ayalon'la 22 Haziran 2011'de yapılan röportajlar.

507 "Şin Bet başkanlığından istifa ederim" Ayalon'la yapılan röportaj, 21 Ocak 2013.

508 arşivi kısa sürede buldu Şin Bet, "Awadallah Kardeşlerin Ortadan Kaldırılması", 2.

509 barış sürecinin kesin olarak sonlandırılmasını da içermek suretiyle Ayalon'la yapılan röportaj, 21 Ocak 2013.

509 Hamas'ın askeri arşivini incelemeye ... başladılar Şin Bet, "Awadallah Kardeşlerin Ortadan Kaldırılması", 3.

510 "Ben farklı bir yerden, bir başka kültürden geliyorum" Yaalon'la yapılan röportaj, 16 Ağustos 2011.

510 Teorik olarak çözüm basitti Diskin'le yapılan röportaj, 1 Haziran 2017.

512 "Tüm kuvvet onu tespit etti ve ona ateş açtı" Kiraz'ın bakış açısına göre Batat'a yapılan saldırı rahatsız edici bir şekilde sonlandı. Batat ve Nader Masalma'nın cesetleri birimin karargâhına götürüldü ve orada operasyonda yer almış olan askerler cesetlerle fotoğraf çekinmek için poz vermeye başladılar. Kiraz askeri Alon Kastiel, "Kısa süre içinde fotoğraf çekmek için büyük bir talep oluştu" diyordu. "Birimde bir sürü fotoğraf makinası var, fotoğraf çektirmek için delicesine bir talep var. Herkes fotoğraf çekmek istiyor. Belki iki saat boyunca devam etti bu. Bir kelime bile söylemedim, ahlak gelmedi aklıma, söz konusu olan ölü bir beden; yaşayan bir insan değil, subayınız onlarla fotoğraf çekinmek için poz veriyor ve siz tepki göstermiyorsunuz. ... Fotoğraflara bakıyorsunuz, sonra onlarla yıllar boyu karşı karşıya gelmemeyi ga-

rantiye almak için onları evin en ücra köşesine koyuyorsunuz. Onlar beni tiksindiriyordu. Cesetlerin mi davranışımın mı beni daha fazla iğrendirdiğini bilmiyorum. İçinde fotoğrafların bulunduğu çantayı yılda bir uzaktan görürdüm ama onu asla açmazdım. Sonunda bir çekmeceye gömüldüler." Bir IDF sözcüsü, bu garip süreçlerde yer alanlara ilişkin sert bir soruşturma açıldığını ve bu kişilerin yargılandığını iddia etti. Alon Kastiel'le yapılan röportaj, 29 Mayıs 2016. Gideon Levi, "A Nightmare Reunion Photo", *Haaretz*, 25 Aralık 2004.

512 bu istihbarat üstünlüğü Yaalon'la yapılan röportaj, 16 Ağustos 2011.

512 bölüm için "çerçeveleme" terimi kullanılıyordu Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

513 Zamanlama ... yerindeydi Diskin'le yapılan röportaj, 28 Haziran 2017.

28. BÖLÜM: TOPYEKÛN SAVAŞ

514 "Barış ortak çıkarımızdır" Başbakanın yaptığı açıklama, Knesset'in 59 nolu oturum tutanakları, 13 Aralık 1999.

514 Barak'ın sözünü tutarak Lübnan ve Suriye'den çekilmesi ... gerekiyordu Gilboa, *Morning Twilight*, 25-28 (İbranice). Ronen Bergman, "AMAN Chief to PM Barak", *Yedioth Ahronoth*, 12 Şubat 2016.

515 Muğniye'ye suikast düzenlenmesini planladılar 8200. Birim'den akıcı bir şekilde Arapça konuşabilen Mor adlı bir iletişim takipçisi, Muğniye'nin sesini tanıma konusunda uzmandı. Mor'un yeteneğine, deneyimine ve fedakârlığına duyulan saygıdan ötürü, o yıllarda Muğniye için kullanılan kod adı, Mor'un ismini çağrıştıracak şekilde "Maurice" [Moris – ç.n.] oldu. Fakat yıllar boyu İmad Muğniye ortadan kaybolmuştu ve 8200. Birim Hizbullah'ın iletişim akışında onun izine rastlayamamıştı. 21 Mayıs 2000 tarihinde Kuzey İsrail'deki 8200. Birim'e ait Grizim üssünde konuşlanan Mor, muhtemelen İsrail'in bölgeden çekilmesiyle ilgili hazırlıklar kapsamında İsrail'in Lübnan sınırındaki güvenli bölgesinde Hizbullah liderleri tarafından seri halde yapılan görüşmeleri dinlerken Muğniye'nin sesini tanıdı. Mor heyecanla, "Bu o! Eminim. Bu o. Konuşan kişi 'Maurice'" diye haykırdı. Yapılan takipten ve görüşme yapan kaynakların konumlarından yola çıkan AMAN ve Hava Kuvvetleri Muğniye'yi öldürmek için planlar yapmaya başladı. 22 Mayısta yapılan toplantının, başbakanın askeri sekreteri General Moshe Kaplinsky'nin el yazısıyla yazılmış özeti, yazara "Ben" tarafından gösterilmiştir, Nisan 2014.

515 Nasrallah çekilmeyi kendi cephesinden topyekûn bir zafer olarak kutluyor Nasrallah'ın konuşması, Bint Jebail, 26 Mayıs 2000.

516 "başka seçenek bulunmadığına" Barak'la yapılan röportaj, 2 Nisan 2014.

516 "Filistinliler arasındaki mayalanmanın yeni bir boyut kazandığını" Yaalon'la yapılan röportaj, 21 Aralık 2016.

516 "Hazırlık yapmıyorduk ... başlatmaya da niyetimiz yoktu" Rajoub'la yapılan röportaj, 3 Mayıs 2010.

516 "Buzdağına çarpmak üzere olan devasa bir gemideyiz" Margalit'le yapılan röportaj, 17 Kasım 2016.

517 Hiçbir İsrailli lider bu kadar çok şey vermeyi ... kabul etmemişti Landau, *Arik*, 263 (İbranice).

517 Barak, öncesinde ... yeterince şey yapmamıştı Amerikalı heyet üyeleri, özellikle de *Camp David: The Tragedy of Errors* isimli kitabında Robert Malley, Barak'ı tenezzül edici ve vurdumduymaz davranışlar sergilemekle suçlamıştır. Barak müzakerelerin büyük kısmını, artık Arafat'la ilişkide kanal ve –sonradan ortaya çıktığı gibi– onun iş ortağı olan Yossi Ginossar aracılığıyla yürütmüştür. Uzrad Lew, *Inside Arafat's Pocket*, 163 (İbranice). Barak'la 26 Ağustos 2015'te, Merhav'la 20 Aralık 2016'da yapılan röportajlar.

517 "Eğer Clinton, Carter'ın stratejisini uygulayıp" Itamar Rabinovich'le yapılan röportaj, Temmuz 2013.

517 aradaki ihtilafın çözümlenmesi için girişimlerde bulunuldu Landau, *Arik*, 262-65 (İbranice).

517 "Barut soluyormuş gibi" "Hendrix"le yapılan röportaj, Ağustos 2013.

518 "iğrenç şeyi ortadan kaldırmak için" Alexander Pantik'le Kasım 2003'te, Gillon'la 27 Ocak 2016'da yapılan röportajlar. Gillon, *Shin-Beth Between the Schisms*, 100-36 (İbranice). Tapınak Tepesi'ni havaya uçurmayı planlayan "Yahudi Yeraltı Örgütü"ne ilişkin askeri polis soruşturmasının belgeleri yazarın arşivindedir, "Bell"den alınmıştır.

518 kısa süre içinde ... polislerle çatışmaya girdiler Landau, *Arik*, 269 (İbranice). Anat Roeh ve Ali Waked, "Sharon Visits the Temple Mount: Riots and Injuries," *Ynet*, 28 Eylül 2000, http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-140848,00.html.

518 Bir sonraki günün sabah namazı vaktinde Ahmed Tibi'yle 23 Ağustos 2002'de, Tirawi'yle Haziran 2002'de yapılan röportajlar. Bergman, *Authority Granted*, 106-10 (İbranice).

519 İsrail istihbaratı içinde ... tartışma Aharon Zeevi Farkash'la 10 Nisan 2013'te, Mofaz'la 14 Haziran 2011'de, Yaalon'la 16 Ağustos 2011'de, Dan Halutz'la 5 Temmuz 2011'de, Dichter'la 4 Kasım 2010'da, Diskin'le 18 Ekim 2011'de, Ben-Yisrael'le 5 Temmuz 2011'de, Giora Eiland'la 5 Temmuz 2011'de, Ayalon'la 22 Haziran 2011'de, Gilad'la 25 Haziran 2012'de ve Kuperwasser'le Haziran 2011'de yapılan röportajlar.

519 "İsrailli kanı dökerek diplomatik kazanımlar elde etmeye çalışıyor" Mofaz'la yapılan röportaj, 14 Haziran 2011.

519 Arafat'ın olayların yarattığı gelgit içinde sürüklendiği Diskin'le yapılan röportaj, 1 Haziran 2017.

520 "kocanı birkaç dakika önce boğazladım" Amos Harel ve Avi Issacharoff, *The Seventh War*, 37-39 (İbranice). Mark Seager, "'I'll Have Nightmares for the Rest of My Life'", *Daily Telegraph*, 15 Ekim 2000, http://www.jr.co.il/articles/politics/lynch.txt.

520 Şin Bet gerçekleştirilen linçi ... "simgesel saldırı" olarak tanımladı Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

520 Ramallah'taki linç olayının ardından Sayılar B'Tselem isimli sivil toplum örgütünden alınmıştır, http://www.btselem.org/hebrew/statistics/fatalities/before-cast-lead/by-date-of-event.

521 Şaron ... yaklaşık yirmi yıldır politik olarak dışlanagelmişti Gad Barzilai, *Wars, Internal Conflicts, and Political Order: A Jewish Democracy in the Middle East*, SUNY series in Israeli Studies, 1996, 148. Michael Karpin, *Imperfect Compromise: A New Consensus Among Israelis and Palestinians*, 94.

521 İsrail'de sokaklarda gösteri yapan devasa kalabalıklar Landau, *Arik*, 171-75, 207-11 (İbranice).

521 Kısa süre içinde fark belirginleşmişti Shalom Turgeman'la 28 Haziran 2011'de, Assaf Shariv'le 28 Ocak 2007'de, Danny Ayalon'la 22 Haziran 2011'de ve Weissglass'la 11 Haziran 2012'de yapılan röportajlar.

522 ne zaman bir İsrailli veya Yahudi terör saldırısında öldürülse, bunu derinden hissederdi Galant'la yapılan röportaj, 1 Haziran 2011. Şaron başlarda Arafat'la konuşmak istedi, en azından istiyor gibi gözükmeye çalıştı ve 2001 yılının Nisan ayında kendi oğlu Omri'yi Filistinli liderle Ramallah'ta yapılacak gizli bir görüşmeye gönderdi fakat bu kısa sürdü. Katılımcılardan biri "İkili [Ariel Şaron ve Arafat] arasındaki ilişki ancak ve ancak kavgaya yol açabilirdi" diyordu. "Date Palm"la yapılan röportaj, Ağustos 2017.

522 "yürekliliğini zaman içinde yitirdiği" Galant'la 1 Haziran 2011'de, Weissglass'la 11 Haziran 2012'de yapılan röportajlar.

523 "Hamas'a yönelik destek de aynı oranda büyüyordu" Diskin'le yapılan röportaj, 1 Haziran 2017.

523 "bu, hayatımda gördüğüm en kötü şeydi" Shlomo Cohen'le yapılan röportaj, 28 Mart 2012.

524 "Topyekûn bir saldırıyla karşı karşıyayız" Shuli Zuaretz and Sharon Rofeh, "Haifa: 14 of 15 Dead in Attack Are Identified," *Ynet*, 2 Aralık 2001, http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-1373989,00.html.

524 138 erkek, kadın ve çocuk intihar saldırganları tarafından öldürüldü İsrail Devleti, *"Salah Şehade'ye Yönelik Hedefli Öldürme Eyleminin İncelenmesi İçin Özel Komite"*, Şubat 2011, 21 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Ellis"ten alınmıştır).

524 "bize yönelik terör saldırıları açısından ... en kötü yıl" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

524 "Bu ulusal bir travmaydı" Mofaz'la yapılan röportaj, 14 Haziran 2011.

524 "bunun bu kadar devasa sayılarda yapılabileceğini düşünmemiştik" Ben-Yisrael'le yapılan röportaj, 5 Haziran 2011.

524 "Çaresizlik müthişti" Eiland'la yapılan röportaj, 5 Haziran 2011.

525 Batı Şeria'daki yollar üzerinde ... gerçekleştirilen birçok silahlı saldırının Batı Şeria'nın kuzeyinde AMAN'ın üst düzey yetkilisi Uri Halperin, "Bizi öldürüyordu" diyordu. Uri Halperin'le yapılan röportaj, 27 Mayıs 2014.

526 "Ardından iki füze ateşledik" Anat Waschler, "The Drone Pilots' War," *Air Force Journal*, 1 Aralık 2000.

526 beklediği telefon yerine "Matan"la yapılan röportaj, Haziran 2012.

526 FHKC'nin ... genel sekreteri Ebu Ali Mustafa'yı da öldürmeye çalışıyordu Ali Wakad, "The Funeral of Abu Ali Mustafa Is Held in Ramallah", *Ynet*, 28 Ağustos 2001, http://www.ynet.co.il/articles/1,7340,L-1058108,00.html.

527 Savunma kuruluşunun âcizliği Şaron'un hüsranını daha da artırıyordu Toplantıyı 2010 yılının Nisan ayında bana anlatan Ben-Tzur, banka isminin geçmemesini rica etti.

527 "Yabancı yatırımcılar buraya gelmez" İntihar bombacılarının İsrail ve Filistin Yönetimi ekonomileri üzerindeki yarattığı yıkıcı etkiye ilişkin bir analiz Ben-Yisrael'de bulunabilir, "Facing Suicide Terrorists: The Israeli Case Study", in Golan and Shay, *A Ticking Bomb*, 19-21.

528 "hâkim de sizsiniz cellat da" Hasson'la yapılan röportaj, 17 Kasım 2010.

528 Dichter yeni stratejiyi ... Şaron ve hükümete sundu Aynı zamanda Şin Bet de, kabinenin ancak sonraki aşamalarda onaylayacağı iki başka önlem teklif etmişti: Tutuklamalar yapmak için Filistin Yönetimi topraklarının sınırlı şekilde işgal edilmesi (Koruma Kalkanı Operasyonu) ve Filistin ve İsrail bölgeleri arasına yapılacak bir ayırma bariyeri (Batı Şeria Bariyeri). Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

528 "Göreyim sizi. Hepsini gebertin" O zamanlar savunma bakanı olan David Landau'yla yapılan bir görüşme sırasında Benjamin Ben-Elizer de Şaron'un IDF ve Şin Bet'e "köpeklerin öldürülmesi" emrini verdiği benzer bir açıklamasının olduğunu hatırladı ve bu emrin Şaron'un "en makul talebi" olduğunu söyledi. Landau, *Arik*, 291 (İbranice).

29. BÖLÜM: "BOMBALI YELEKTEN ÇOK İNTİHAR BOMBACISI"

529 bombacı İsrail'e ulaşana kadar genellikle iş işten geçmiş oluyordu Ben-Yisrael'le yapılan röportaj, 5 Haziran 2011.

530 saldırıların ardındaki ... "tik tak altyapısı" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

530 Bunların hepsi hedef haline getirilecekti Ilan'la yapılan röportaj, 5 Kasım 2014.

530 "Terör dibi olan bir fıçıdır" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

530 "Bunun basit bir örneği otomobildir" Ben-Yisrael'le yapılan röportaj, 5 Haziran 2011. Ben-Yisrael, "Facing Suicide Terrorists", 25-26.

531 Kazanmakta olduğumuzu ... anlamıştım Ilan'la yapılan röportaj, 5 Kasım 2014.

531 "dronlar o bölgede sürekli cirit atıyordu" Yaalon'la yapılan röportaj, 21 Aralık 2016.

531 sivillerin çoğu ... kadar ilerlediğini bilmiyordu Bunlardan en önemlisi füze fırlatabilen, gayri resmi şekilde Zik (İbranicede "kıvılcım") olarak bilinen, Hayfa merkezli Elbit Systems Ltd. and Israel Aircraft Industries' Heron and Heron TP şirketi tarafından üretilen Hermes 450 İHA'sıydı.

532 Birleşik Devletler'in Çöl Fırtınası Operasyonu'nda ... yaptığı gibi Wesley Clark'le yapılan röportaj, 23 Ocak 2012. (Görüşmenin ayarlanması konusundaki yardımı için Eytan Stibbe'ye teşekkür ediyorum.)

532 başbakan yumruğunu masaya vurdu Galant'la yapılan röportaj, 4 Eylül 2014.

532 dronları ... güncellemek üzere bir ekip oluşturdu *Tamamen Yanlış: Gazzeli Sivilleri İsrail Dronundan Ateşlenen Füzeler Öldürdü*, İnsan Hakları İzleme Örgütü, Haziran 2009.

533 Shin ... emri altına girmeleri Galant'la 4 Eylül 2014'te, Dichter'la 4 Kasım 2010'da, Farkash'la 7 Kasım 2016'da yapılan röportajlar.

533 En büyük değişiklik ... 8200. Birim'de yaşandı "Fidel"le yapılan röportaj, Nisan 2014.

533 gözlem uçağı filosunu İzak Ilan'ın verdiği konferans, Herzlia IDC, Mayıs 2013.

533 tüm bunların sonucunun ... "istihbarat füzyonu" olduğunu Yaalon'la yapılan röportaj, 21 Aralık 2016.

533 "Yidiş dili söz konusu olduğunda işe yaramayan bir adam" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

534 Genel Güvenlik Servisi ... yükümlüdür Şin Bet, Önleyici Saldırı Prosedürü, 1. paragraf, 3 Ocak 2008 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Ellis"ten alınmıştır).

535 çerçeveleme aşamasıydı İsrail Devleti, *"Salah Şehade'ye Yönelik Hedefli Öldürme Eyleminin İncelenmesi İçin Özel Komite"*, 26.

535 "ölçeklenebilirlik mesajın kendisiydi" "Leila"yla Mart 2013'te, "Amazonlar"la Ekim 2011'de yapılan röportajlar.

535 dört-beş saldırı yürütebiliyorduk "Amazonlar"la yapılan röportaj, Haziran 2017.

535 MHM'den yönetilen operasyonlarda 2000 yılında yirmi dört ... kişi öldürüldü Veriler B'Tselem sivil toplum örgütünden alınmıştır, http://www.btselem.org/hebrew/statistics/fatalities/before-cast-lead/by-date-of-event.

536 "Bu operasyonların Finlandiya hükümeti tarafından yapıldığını" Kuperwasser'le yapılan röportaj, 24 Aralık 2014.

536 "Tam bir panik" Weissglass'la yapılan röportaj, 11 Haziran 2012.

536 IDF her bir saldırı sonrası açıklamalar yayınlamaya başlamıştı "Pixie"yle yapılan röportaj, Ağustos 2016.

536 İbranicede "hedefli önleyici faaliyetler" anlamına gelen İlk suikast dalgasının ardından (9/11'den önce) Şaron, Birleşik Devletler'den şikâyetler almaya başladı. Amerikalı istihbarat şefleriyle görüşerek onlara suikast politikasının nasıl hayat kurtardığını anlatmak üzere Dichter'ı Washington'a göndermeye karar verdi. Dichter yardımcılarının PowerPoint sunumunu İngilizceye çevirmesini istedi. İsraillilerin çoğu gibi bu yardımcılar da lisedeki İngilizce derslerini geçmiş olmalarının işi halletmek için yeterli olduğundan emindi. Tekrar tekrar "Focused preventions" [odaklanılmış korunmalar – ç.n.] ifadesini kullandılar. Dichter sonraları bu ifadenin "teröristleri öldürmekten ziyade bir şekilde prezervatifi" çağrıştırdığını fark edecekti. Dichter, Pentagon'daki mevkidaşlarıyla bir araya geldi ve daha açık kavramlar kullanmaktan kaçınarak hevesle "focused preventions" kavramını anlatmaya koyuldu ama kısa süre içinde keskin gözleri fark etti ki "ne hakkında konuştuğumla ilgili bir fikirleri yoktu." Dichter'a göre sonunda CIA direktörü George Tenet elini kaldırdı ve "Ah, şimdi anladım sizi Dichter, hedefli öldürmelerden bahsediyorsunuz" dedi. Dichter, "O zaman anladım ki arındırılmış dile artık son verilmeliydi, 'öldürme' denmeliydi, o kadar." Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

538 "Bunun sorunlu bir durum olduğu kanaatindeydim" Farkash'la yapılan röportaj, 14 Mart 2011.

538 "'Farkında değilsiniz' de ne demek?" Ayalon'la yapılan röportaj, 14 Mart 2016.

538 Şin Bet sonunda bir zayıf nokta buldu Ilan'la yapılan röportaj, 26 Ocak 2016. Harel ve Issacharoff, *Seventh War*, 181-88 (İbranice).

539 "Bunun sorumlusu o çılgın Dichter" Dichter ve adamları Ayalon'un iddialarını kesin olarak reddetmekte ve Arafat'ın, hele hele Karmi'nin savaşı durdurmaya kesinlikle niyetlerinin olmadığını iddia etmektedir. Karmi'ye yönelik suikast operasyonunun başında bulunan Izak Ilan, "Tanzim'in intihar saldırılarına sadece Karmi'nin ortadan kaldırılmasının ardından başlamış olduğu tamamen yalandır. Daha önce de iki intihar bombacısı göndermiş ama başarılı olamamıştı. Birinin yerini tespit ettik, diğeri de yolda bir sigara yaktı, bombayı patlattı ve patlamadan dolayı tenha bir yerde vücudu parçalara ayrıldı. Karmi, kendisini öldürdüğümüz sırada üçüncü bir terör saldırısı hazırlıkları yapmakla meşguldü" dedi. Dichter'la 4 Kasım 2010'da, Ilan'la 26 Ocak 2016'da yapılan röportajlar.

540 "bunu 'kötülüğün bayağılığı' şeklinde adlandırıyorum" Ayalon'la yapılan röportaj, 14 Mart 2016.

540 Savaş zamanlarında yasalar sessizliğe bürünür Menachem Finkelstein'la yapılan röportaj, 18 Temmuz 2012. Bu genç ekibin arasında New Yorklu bir avukat olan Dr. Roi Scheindorff da vardı. Scheindorff, o zamana kadar İsrail'in suikastlara ve hedefli öldürmelere karıştıklarından dolayı yetkililerin uluslararası mahkemelerde yargılanmaması adına verdiği mücadelenin başına getirilen en genç insanlardan biri oldu.

541 Finkelstein tarafından imzalanan çok gizli bir hukuki mütalaa IDF Başsavcısı, Yahudiye, Samarya ve Gazze Şeridi'ndeki Olaylar Çerçevesinde İsraillilere Yönelik Saldırılarda Doğrudan Yer Almış Kişilerin Vurulması, 18 Ocak 2001 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Ellis"ten alınmıştır).

541 İlk defa olmak kaydıyla ... bir hukuki vasıta ileri sürülmüştü Aynı kaynak, 1. sayfa , 1. paragraf.

541 "Mütalaayı titreyen ellerle verdim" Finkelstein'la yapılan röportaj, 18 Temmuz 2012.

542 "orantılılık" prensibi uygulanmalıydı IDF Başsavcısı, "Kişilerin Vurulması", 8.

543 "bir onay mührüydü" Mahkemenin suikastlar üzerine oluşturduğu gerekçeli kararı Başhâkim Aharon Barak yazdı. Hukuk felsefesinin bir başyapıtı niteliğinde olan karara göre Yüksek Mahkeme, askeri başsavcının mütalaasında gerekli görülenlere benzer belli koşulları yerine getirdiği sürece suikastların ilkesel olarak yasal olduğuna hükmetmişti. Bu karardaki prensiplerin büyük çoğunluğu, Amerikan istihbarat topluluğunun yasal danışmanları tarafından uyarlanmıştır ve bugün hedefli öldürmelere izin veren konseptin temelini teşkil etmektedir.

Diskin'le yapılan röportaj, 18 Ekim 2011. Yüksek Mahkeme 769/02, İşkenceye Karşı Halk Komitesi ile İsrail Devleti ve Diğerleri Arasındaki Dava, 14 Aralık 2006. Kararın kapsamlı bir analizi Scharia'da bulunabilir, *Judicial Review of National Security*, 58-66. Diskin'le yapılan röportaj, 23 Ekim 2011.

543 Başbakan Şaron, masasında ... bir broşür bulunduruyordu Weissglass'la yapılan röportaj, 11 Haziran 2012. Kanada Dışişleri Bakanı Bill Graham, 26 Mayıs 2002 tarihinde suikastları durdurması için Şaron'u sıkboğaz etmek üzere onu bürosunda ziyaret etmişti. Bakan, "Bunlar yasadışı eylemler" diye ısrar ediyordu. Bakanın ateşli konuşmasının ortasında askeri sekreter Galant bir not getirdi. Şaron notu önce içinden okudu, sonra Kanadalı da anlasın diye İngilizce olarak yüksek sesle okudu. Şin Bet'in raporuna göre bir Hamas üyesi, içinde dokuz kilogram patlayıcı, vidalar ve çiviler bulunan bir sırt çantasıyla kısa süre önce Cenin'den İsrail'e doğru yola çıkmıştı. Şin Bet ve Hava Kuvvetleri adamı öldürmek için izin talep ediyordu. Şaron hafif bir tebessümle "Sayın Bakan" dedi, "siz söyleyin. Benim yerimde olsanız ne yapardınız? İzin verir miydiniz? Ama bunun yasadışı olduğunu söylediniz. İzin vermez miydiniz yoksa? İşte o durumda da kurbanların kanlarından siz sorumlu olursunuz, bu durum en berbat kâbuslarınız haline gelir."

544 "Amerikalılarla asla bir çatışmaya girilmemesi gerektiğidir" Ariel Şaron'la yapılan röportaj, Mayıs 2002.

545 "Bir Teksaslı olarak İsrail'in ne kadar küçük olduğuna" Michael Abromowitz, "Bush Recalls 1998 Trip to Israel", *Washington Post*, 10 Ocak 2008.

545 "Şaron havalara uçuyordu" Turgeman'la yapılan röportaj, 28 Haziran 2011.

545 "Sonrasında müthiş bir orantısızlık vardı" Başkan yardımcısı Elliott Abrams, iki ülke arasındaki koordinasyonu geliştirmek için Beyaz Saray'la Şaron'un bürosu arasında şifreli direkt bir hat kurulmasını emretti. O zamanlar İsrail'in Washington büyükelçisi olan Danny Ayalon, "Amacımız, başkan sabah uyandığı zaman İsrail'in görmekte olduğu Günlük Başkanlık Brifingi'nin aynısı olan istihbarat resmini edinmesiydi" diyordu. Weisglass'la 11 Haziran 2012'de, Ayalon'la 9 Ekim 2012'de yapılan röportajlar.

546 operasyonel ve istihbarat işbirliği önemli ölçüde derinleşti Şaron, 5 Temmuz 2001'de Paris'e yaptığı bir ziyarette [Fransa – ç.n.] Cumhurbaşkanı Jacques Chirac'ın hedefli öldürmelerle ilgili fikrini değiştirmeye çalıştı. Şin Bet direktör yardımcısı Diskin'e üç gün önce

gerçekleşen, İsrail Hava Kuvvetleri'ne ait bir helikopterin dört füze ateşleyerek, aralarında bir dizi terörist saldırıya da karışmış bulunan Muhammed Bisharat'ın da olduğu üç Hamas elemanının öldürüldüğü operasyonu anlattırdı. Diskin, Bisharat'ın intihar eylemlerine katılışının tarihçesinden ve Filistin Yönetimi'ne onun tutuklanması yönünde yapılan ancak yanıtsız bırakılan taleplerden söz etti. Chirac bir süre sessiz kaldı. Sonra boğazını temizleyerek, "Söylemeliyim ki dört bin kilometrelik bir mesafeden işler bütünüyle farklı gözüküyor" dedi. O günden itibaren Fransa, tamamen kesmiş olmasa da bu konuyla ilgili olarak İsrail'e yaptığı eleştirileri daha ılımlı hale getirdi. Bundan çok da uzun olmayan bir süre sonra, Şaron, aynı konuşmayı Vladimir Putin'e de yapması için Diskin'in Kremlin'e yapılacak ziyarette kendisine eşlik etmesini istedi. Diskin konuşmaya başladı ancak üç cümleden sonra Putin sözünü kısa kesti: "Onlar gerçekten umurumda değil, benim düşünceme göre hepsini öldürebilirsiniz" dedi. Sonra Şaron'a dönerek, "Gel, hadi bir şeyler yiyip içmeye gidelim" dedi. Chirac'tan sonra Fransa cumhurbaşkanı olan Nicolas Sarkozy'nin İsrail'e yönelik tutumuysa selefinden daha olumlu ve hedefli öldürmeler konusunda daha toleranslıydı. Diskin'le 1 Haziran 2017'de, Nicolas Sarkozy'le 7 Kasım 2012'de yapılan röportajlar.

546 **"Bize karşı yapılan şikâyetler bir çırpıda kesiliverdi"** Eiland'la yapılan röportaj, 5 Haziran 2011. Amerika'nın hedefli öldürmelere yönelik yaklaşımı tepeden tırnağa değişti. Eski İç Güvenlik Bakanı Michael Chertoff'a hedefli öldürmelerle ilgili düşüncesini sorduğum zaman şu cevabı verdi: "Bence hedefli öldürmeler, hedefsiz öldürmelerden çok daha iyi." Michael Chertoff'la yapılan röportaj, 27 Mayıs 2017.

546 **"Mavi Trol"le ilgili tüm dosyaları ... Amerikalılara vermelerini** İsrail'in Hamas'a, Filistin İslami Cihat'a ve Hizbullah'a yönelik istihbarat takibi başka yerlerin yanı sıra aynı zamanda Sudan'a da uzandı. Sudan 1990'larda İngiltere'de eğitim görmüş, oturaklı, aşırı İslamcı bir din adamı olan Dr. Hasan el-Turabi tarafından yönetiliyordu. Hartum, çok sayıda terörist örgüt için istekli bir mekân ve onlara yardım eden İran gibi devletler için bir dost haline gelmişti. İmad Muğniye 1993 yılının Ekim ayında Hartum'a iltica etmiş liderlerden en önde gelen ikisiyle görüşmek üzere oraya gitti. Bu liderlerden biri, 1981 yılında Mısır Cumhurbaşkanı Enver Sedat'a yönelik suikastta yer alan Mısır İslami Cihat lideri Ayman al-Zawahiri'ydi. Diğeri ise inşaattan kazandıklarını kutsal İslami savaşa vakfeden Usame Bin Ladin'di. 7 Temmuz 1995'te terörist bir ekip, Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa ve şehrin havalimanı arasında araç konvoyuna saldırmak suretiyle Mısır

Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek'i öldürmeye çalıştı. Mübarek mucize eseri kurtuldu. İsrail, Sudan'daki faaliyetleri sayesinde Ayman al-Zawahiri ve Usame bin Ladin'in ölüm timini gönderdiğini açığa çıkarmayı başarmıştı. Bugün "küresel cihat" olarak bilinen şeyin tehlikesini ilk olarak İsrail istihbaratı fark etti ve konuyla ilgilenmek üzere Mossad bünyesinde özel bir masa kuruldu. Mossad, Bin Ladin'e karşı karmaşık bir suikast operasyonu planladı, ayrıca Rabin de Bin Ladin için bir Kırmızı Sayfa imzaladı. Bin Ladin'in sekreteri devşirildi, sekreterin ilişkilerinin bulunduğu ılımlı Sünni devletlerle işbirliği yapıldı, hatta sonraları Bin Ladin takip bile edildi, hazırlık niteliğinde istihbarat toplandı. Ama nihai adımdan önce –ki bu, sekreterinin Bin Ladin'i zehirlemesini gerektiriyordu– yukarıda bahsedilen Müslüman ülkeler, Filistinlilerle yürütülen barış sürecinin çıkmaza girmesinden dolayı İsrail'le ilişkilerini dondurdu, operasyon böylece ilerleyememiş oldu. "Joseph"le Ocak 2015'te, Ehud Olmert'le Ağustos 2011'de, Dan Meridor'la 30 Ağustos 2006'da, Nathan Adams'la 21 Ağustos 1996'da ve Farkash'la 14 Mart 2011'de yapılan röportajlar. Bergman, *Secret War With Iran*, 217-23.

546 **"9/11 saldırıları bizim savaşımıza tam anlamıyla meşruiyet kazandırmıştı"** O dönemlerde Washington'daki İsrail büyükelçisi olan Danny Ayalon, üst düzey İsrail Hava Kuvvetleri yetkililerine Savunma Bakanı Donald Rumsfeld ve yardımcısı Paul Wolfowitz'le yapacakları toplantıda eşlik ettiği, 9/11'den sonra yapılan ilk toplantılardan birini hatırlıyor: "Rumsfeld söze 'Yardımınıza ihtiyacımız var. İstihbaratı, teröristi vuran bir roket haline nasıl getiriyorsunuz, bunu bilmek istiyoruz' diyerek başladı." Diskin'le 1 Haziran 2017'de, Paul Wolfowitz'le Temmuz 2008'de (Mark Gerson'a toplantının ayarlanmasına yardım ettiği için teşekkür ediyorum) ve Danny Ayalon'la 24 Ağustos 2017'de yapılan röportajlar.

30. BÖLÜM: "HEDEF ORTADAN KALDIRILDI AMA OPERASYON BAŞARISIZ"

547 **"O farklıydı"** Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

547 **1988'de tekrar tutuklandı** İsrail Savunma Kuvvetleri, itham, *Askeri Savcı ile Salah Mustafa Mahmud Şehade*, 11524/89, 17 Eylül 1989 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Twins"ten alınmıştır).

548 **İsrail zindanlarında geçirdiği uzun yıllar onu Gazze'de bir kahraman statüsüne yükseltmişti** Şin Bet, *Salah Şehade Üzerine Genişletilmiş Fezleke*, 25 Haziran 2001 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Ellis"ten alınmıştır).

548 "hislerimiz gerçekten umut olduğu yönündeydi" Goldi'yle yapılan röportaj, Ocak 2010.

548 "Şehade'nin konumu daha aşırı hale gelmiş" Şin Bet, *Salah Şehade – Gazze Şeridi'ndeki Hamas'ın Askeri Liderleri*, 23 Kasım 2003 (yazara "Ellis" tarafından gösterilmiştir).

549 474 kişiyi öldürüp 2649 kişiyi yaralayan Salah Şehade'ye Yönelik Hedefli Öldürmeyi İncelemekle Sorumlu Özel Komite, A.L.'nin ifadesi, 45.

550 "bu adamlar bizim hahambaşılarımız değildi" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

551 "Bu durum biz UHD'dekileri çok çetrefilli bir duruma düşürüyordu" Daniel Reisner'la yapılan röportaj, 6 Temmuz 2011.

551 "çocukların öldürülmesini tasvip edemezdik" Reisner, sözlerinin diğer yarısına gülümseyerek devam ediyordu. "Diğer taraftan her birimiz kadınlarla evliydik ve kadınların nasıl olduğunu biliyoruz. Kadınların olduğu durumlarda ateş etme yetkisi vermek daha kolaydı." Reisner'la yapılan röportaj, 6 Temmuz 2011.

552 birkaç yetişkinin varlığı İsrail devleti, *Salah Şehade'ye Yönelik Hedefli Öldürmeyi İncelemekle Sorumlu Özel Komite*, 67.

553 Bunların hepsinin ölmesine izin verilmişti Savunma Bakanlığı, *Sortiler ve Operasyonlar Tartışması*, 17 Temmuz 2002 (yazara "Ellis" tarafından gösterilmiştir).

553 "Sonunda başka seçeneğimiz kalmadı" Yaalon'la yapılan röportaj, 21 Aralık 2016.

553 Diskin operasyona devam etmeye istekli değildi Şin Bet, Servis Başkan Yardımcılığı, *Bayraktar*, ek bölüm, Çerçeveleme/Aktivasyon, 19 Temmuz 2002 (Yazara "Ellis" tarafından gösterilmiştir).

554 "İki çocuk arasında" Farkash'la yapılan röportaj, 14 Mart 2011.

554 istihbaratın Şehade'nin kızının evde olmadığını Şin Bet, *Bayraktar – Servis Başkanlığının Çerçevelenmesiyle İlgili Verdiği Emirler*, 21 Temmuz 2002 (yazara "Ellis" tarafından gösterilmiştir).

555 "operasyonun yapılması emrini verdi" İsrail devleti, *Salah Şehade'ye Yönelik Hedefli Öldürmeyi İncelemekle Sorumlu Özel Komite*, 69.

555 "Hedefi vuruyoruz, ev çöküyor, yıkılıyor" Pilot 19 Aralık 2010'da Tel Aviv'deki Binah Center'da konuşuyordu. Transkript ilk olarak Amira Haas tarafından *Haaretz*'de yayımlanmıştır, 7 Ocak 2011.

556 "Şehade'yi öldürmek için fırsat kollayanlar bunu biliyordu" Gideon Levy'le yapılan röportaj, 30 Mart 2011.

556 "Hedef ortadan kaldırıldı" Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

557 "kanatta hafif bir titreme hissederim" Vered Barzilai, Dan Halutz'la yapılan röportaj, *Haaretz*, 23 Ağustos 2002.

558 birçok kişinin ... en iyi savaş pilotu olarak gördüğü Spector, USS *Liberty* [zırhlısına – ç.n.] yönelik 8 Haziran 1967 tarihinde gerçekleştirilen, otuz dört Amerikalı denizcinin öldürüldüğü saldırıda yer almıştı. İsrail, gemide Amerikan bayrağı olmadığını iddia ediyor, *Liberty*'nin Mısır'a ait bir savaş gemisi olduğuna inanıyordu ancak saldırının nedeni açık bir şekilde tespit edilemedi. Bazı kişiler, Spector'ın protesto mektubundaki imzasının o zamanki olayları telafi etme yöntemi olduğuna inanıyor.

558 "Shalom, benim adım Yoel" "You, Opponents of Peace", Yoel Peterburg, *Anashim*, 27 Haziran 2006.

559 "Sedir ağaçları arasında bir ateş yayılıyor" Weissglass'la yapılan röportaj, 23 Aralık 2014.

31. BÖLÜM: 8200. BİRİM'DE İSYAN

560 Amir (gerçek ismi bu değil) ... bir AİG idi "Amir"le yapılan röportaj, Mart 2011. Kimliğinin ortaya çıkarılmasının şu anda çalışıp eğitim gördüğü yerde kendisine zarar vermesi korkusuyla isminin geçmemesini istedi.

560 "suikast hedeflerinin seçimindeki rolümüz çarpıcıydı" "Globus"la yapılan röportaj, Nisan 2011.

563 niyet düpedüz birilerini öldürmekti; kim olursa olsun 8200. Birim, Merkez 7143, *Han Yunus'taki El Fetih Tesisinin Bombalanmasına İlişkin Bilgi Talebine 8200. Birim'in Tepkisi*, 4 Mart 2003 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, "Globus"tan alınmıştır).

563 "'bu tam da açıktan yasadışı emir tanımı değil mi?'" "Amir'le yapılan röportaj, Mart 2011.

564 Tom Cruise ve eşi Nicole Kidman arasındaki ... görüşmeyi ... kaydetmişlerdi Birimin komutanı bunu duyunca 8200'de son derece ender görülen bir şey yaparak subay "Janek"i askeri hapishaneye attırdı ve benzer bir şey yaparken yakalanan bir sonraki askerin birimden atılacağını ilan etti. Ancak iş Arapların özel hayatlarına geldiğinde birimin komutanlarının çok daha umursamaz olduğu ortaya çıktı. 2014 yılında 8200'den bir grup subay ve asker sert bir protesto mektubu imzaladı. İddialara göre imzacıların bazılarına Filistinlilerin görüşmelerini dinleyerek aralarında yakınlık bulunan kişilerin görüşmelerinden elde edilen bilgileri not etmeleri emredilmişti. Bu bilgiler daha sonra o Filistinlilerin teşkilata muhbirlik yapmayı kabul etmeleri konusunda baskı ve şantaj aracı olarak Şin Bet'e verilmişti. Mektupta belirtildiğine göre bu bilgiler ve uygunsuz görüşmeler aynı zamanda subayların eğlenmeleri için birim içinde de dağıtılmıştı. IDF bu protestocuların

şikâyetlerini hiçbir zaman araştırmadı, şikâyetler birim içinde göz ardı edildi. "Leila"yla yapılan röportaj, Aralık 2015. "Janek" ve IDF basın bürosu yorum yapmayı reddetti.

565 **"geçmişte hiç yaşanmadığını, bundan sonra da yaşanmayacağını"** Yair Cohen'le yapılan röportaj, 18 Ağustos 2011.

565 **"Şu an senin yerinde olmadığım için mutluyum"** Olaylar, Hedef 7068'le ilgili operasyon emirlerini, sorgulamaları ve 8200'ün güvenli sunucusu kanalıyla [operasyona – ç.n.] katılanlar arasındaki e-posta alışverişini de içeren belgelerden yararlanılarak yeniden canlandırılmıştır.

566 **Operasyon için zaman penceresinin kapanmasından sadece kırk dakika önce** Dani Harari'yle yapılan röportaj, 18 Ağustos 2011.

566 **"8200. Birim gizlilik kültürünün timsalidir"** "Roman"la yapılan röportaj, Mart 2011.

567 **"AİG'in davranışını hiçbir koşulda uygun bulmuyorum"** Asa Kasher'le yapılan röportaj, 5 Haziran 2011. Olaydan kısa bir süre sonra, Genelkurmay Başkanı Yaalon, Han Yunus'taki binadan hiç kimsenin öldürülmesini emretmediğini söyledi. Fakat bu iddialar yazılı emirlerle ve 8200'ün çok gizli iç belgeleriyle uyuşmamaktadır. Ve 2012 yılında bu kitap için yapılan bir röportajda, o zamanlar başbakan yardımcısı olarak görev yapan Yaalon ölüm emri verdiğini aslında doğruladı ama söz konusu emrin yasal olduğunu iddia etti. Ne var ki Yaalon'un açıklamaları, IDF başsavcılığı bünyesindeki UHD'nin duruşuyla tamamen zıttır; zira UHD yalnızca terörle "doğrudan bağlantılı" kişilerin meşru hedefler olduğunu belirtmektedir.

568 **"Öldürmek için fırsat kolladığımız açıktı"** Kastiel'le yapılan röportaj, 31 Aralık 2013.

568 **Malaisha "çerçevelendi" ve "önlendi", yani vurularak öldürüldü** İki Kule olayı ilk kez 28 Kasım 2008'de Uri Blau tarafından *Haaretz*'de yayımlandı ve savunma kuruluşu içinde büyük bir korku yarattı. Şin Bet derhal Uri Blau'nun kaynaklarını bulmak üzere bir soruşturma başlattı. Kaynak oldukça çabuk bulundu – Merkez Komutanlığı bünyesinde çalışan Anat Kam isimli alt düzey bir görevli. O sıralarda yurtdışında tatilde bulunan Blau, tutuklanma, gözaltına alınma ve yargılanma korkusuyla ülkeye dönüş süresini uzattı. İsrail polisi kendisini kanun kaçağı ilan ederek hakkında uluslararası tutuklama kararı çıkardı. Sonunda döndüğü zaman elindeki tüm arşivi imha edilmek üzere Şin Bet'e teslim etmeye zorlandı. Ağır casusluk suçundan yargılandı, suçlu bulundu ve dört aylık toplum hizmeti cezasına çarptırıldı.

569 **"önleme operasyonları" diye adlandırdığı** "Oscar"la yapılan röportaj, Mayıs 2014.

569 "Durmadan bir operasyondan diğerine koşuyorduk" Örneğin AMAN'ın hesabına göre sadece 2005 yılının Temmuz başıyla Ekim sonu arasındaki dört aylık bir zaman diliminde önleme operasyonlarında yetmişten fazla terörist öldürülmüştü.

569 Dul Kadın tekniğinin çeşitli varyasyonları 2004 yılında IDF sözcüsünü bu Dul Kadın Operasyonlarından birini gözlemlememe izin verilmesi konusunda ikna etmeyi başardım. "Bataklık Kralı" kod adı verilen operasyonun amacı, Batı Şeria'da bulunan Nablus kentindeki kazbahın göbeğindeki Hamas ve İslami Cihat teröristlerini saklandıkları yerlerden çıkararak öldürmekti. Operasyon 890. Paraşütçü Taburu tarafından gerçekleştiriliyordu. Tabur komutanı Amir Baram yoğun bir şekilde Dul Kadın teknikleriyle uğraşıyordu, birliğinin sloganını Amerikan deniz piyadelerinin "Sabır, azim, bazen de kaşlarının ortasına bir kurşun" şeklindeki sloganından uyarlamıştı: "Bedenin tam ortasının biraz yukarısına ateş et, bu en iyisidir. Eğer biri düşerse öldüğünden emin olmak için bir kez daha ateş et. Unutma, onun akıbetinin bu ölüm olmasını istiyoruz!" Ronen Bergman, "Code Name Grass Widow", *Yedioth Ahronoth*, 26 Nisan 2004. Amir Baram'la yapılan röportaj, Mart 2004.

570 Filistinliler ise ... alana daha fazla saldırgan sürüyordu Şin Bet, *Mevcut Çatışmadaki Belli Terör Saldırılarının Özelliklerine İlişkin Araştırma. Son On Yılda Gerçekleşen Terör Saldırılarının Özelliklerinin Analizi*, 2-5. Ben Yisrael, "Facing Suicide Terrorists", 16.

570 "bir yıl, belki de daha az zamanımız olduğunu hissediyorduk" "Guy"la yapılan röportaj, Kasım 2012.

571 "Keskin bir caydırıcılık inşa etmemiz gerekiyordu" Farkash'la yapılan röportaj, 7 Kasım 2016.

32. BÖLÜM: DAĞLALESİ TOPLAMA

572 İbrahim Al-Makadmeh, İsraillilerin kendisini öldüreceklerini biliyordu "Guy"la yapılan röportaj, Kasım 2012.

573 "cennetteki yetmiş iki bakirenin kanıtlanamaz bir seçenek olduğunu" Gilad'la yapılan röportaj, 4 Ağustos 2015.

573 kendilerini siyasi görevli diye adlandırmalarının artık bir koruma sağlamadığını Farkash'la yapılan röportaj, 7 Kasım 2016.

573 "bir yılanla terörizm arasında analojiler kurmak öyle bir aşırı basitleştirmedir ki" Ayalon'la yapılan röportaj, 14 Mart 2016.

573 Dağlalesi Toplama Operasyonu ... uygulamaya kondu Eldar, Getting to Know Hamas, 51 (İbranice).

574 "bu denli ciddi bir düşman bu denli ciddi bir hata ... yapmadı" Yasin hâlâ bir hedef değildi ama bunun ne önemi vardı ki? Eğer

Hamas'ın siyasi ve askeri liderleri bir an önce öldürülebilirse, tümünün cesetleri aynı binanın molozları arasında bulunabilirse bu, İsrail'in uzun zamandır ileri sürdüğü şeyin kanıtı olurdu – sözde siyasi kolla Yahudileri öldürenler arasında pratikte hiçbir fark yoktu. Dichter'la 4 Kasım 2020'de, Ofer Dekel'le Şubat 2009'da yapılan röportajlar.

575 **"Savaşımıza devam etmemiz için hem içeriden hem dışarıdan meşruiyete ihtiyacımız var"** Dichter'la 4 Kasım 2010'da, Yaalon'la 12 Haziran 2011'de, Mofaz'la 14 Haziran 2011'de, Farkash'la 10 Nisan 2013'te, Galant'la 19 Ağustos 2011'de ve Eiland'la 5 Haziran 2011'de yapılan röportajlardan olayın yeniden canlandırımı.

576 **Fakat Yaalon ısrarcıydı** Yaalon'a karşı şeytanın avukatlığını yapmaya karar verdim. "Hemen yakınında bir apartman olmasaydı, söz konusu olan sadece Rüya Takımı'nın toplantı yaptığı bina olsaydı, orada da üç çocuk olsaydı ne yapardın?" diye sordum. Yaalon'un cevabı şöyle oldu: "Benim için sorun olmazdı. Yetkiyi verirdim. Ne sorun olabilir ki?" "Ya beş çocuk olsaydı?" diye sordum. "Yine yetki verirdim. Bakın, ev sahibi aile bireylerinin muhtemelen evde olacağını önceden biliyorduk. Onların etkilenmemesini nasıl sağlayacağımızı bilmiyorduk. Aynı ailenin üyelerine zarar vermekle bitişikteki binada bulunan düzinelerce kişiye muhtemelen zarar vermek arasında birçok açıdan farklılık vardır."

577 **Şeyh Yasin'in tekerlekli sandalyesinden ayağa kalkarak ... gördüğümü** Dichter tabii ki espri yapıyordu. Gerçekte ise Şeyh Yasin taşınıyordu. Yasin'in oğlu, "Tepemizde gümbürtüyü duyduk" diyordu. Abu al-Abed, "Bombalanıyoruz, *ya şeyh*, derhal buradan ayrılmalıyız" dedi. Değerli olan zamanı tekerlekli sandalyeye harcamamak için Al-Abed şeyhin bacaklarından, oğlu da kollarından tutarak şeyhi dışarıdaki arabaya kaçırdılar. Eldar, *Getting to Know Hamas*, 39.

577 **"sivillerin zarar görmesinin muhtemel olacağı"** Mofaz'la yapılan röportaj, 14 Haziran 2011.

577 **"Harekât merkezine bakınıyordum"** Dichter'la yapılan röportaj, 4 Kasım 2010.

578 **"gerekli cevabi eylemlerin" hayata geçirilmesi için** Shalom'la 1 Mart 2011'de, "Guy"la Kasım 2012'de yapılan röportajlar.

581 **Ortadoğu'yu ateşe verebilir** Dichter'la Haziran 2012'de, Gilad'la 31 Temmuz 2012'de ve Farkash'la 14 Mart 2011'de yapılan röportajlar.

581 **"diğer herkesi öldürmek ama ona saldırmamak"** Yaalon'la yapılan röportaj, 12 Haziran 2011.

581 **"aynı zamanda bu işi 'iz bırakarak' yapmak da bana göre sorun değil"** Mofaz'la yapılan röportaj, 14 Haziran 2011.

582 **"Vahşi Batı gibi gözükmez miyiz?"** Eiland'la yapılan röportaj, 5 Haziran 2011.

582 "Hitler'i de saldırılardan bağışık kılardı" Kasher'le yapılan röportaj, 5 Haziran 2011.

582 askeri hukuk sözcüsü kesin biçimde karşı çıkıyordu Reisner'le yapılan röportaj, 6 Temmuz 2011.

583 onu yakından takip ettiğimizi bilmesi "Terminal"le yapılan röportaj, Kasım 2015.

583 Sonra kadın, üzerinde bulunan bombayı patlatarak Ali Wakad, "Suicide Bomber: 'I Always Wanted Parts of My Body to Fly Through the Air'", *Ynet*, 14 Ocak 2004. Riyashi kadın intihar bombacıları içinde sekizinciydi ama Hamaslı olan ilk kadındı. http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-2859046,00.html.

584 "Kadınları kontrol etmek ... çok daha zor bir iş" Mofaz'la yapılan röportaj, 14 Haziran 2011.

584 AMAN ... Başsavcı Rubinstein'a sunmayı başardı Yair Cohen'la yapılan röportaj, 4 Aralık 2014.

584 "net istihbarata dayalı kanıtımız vardı" Farkash'la yapılan röportaj, 14 Mart 2011.

584 "Bir barış anlaşmasına ulaşacağımız kişinin" Peres'le yapılan röportaj, 17 Eylül 2012.

584 "uyarılardan etkilenmemiştim" Olmert'le yapılan röportaj, 29 Ağustos 2011.

584 "Çetin bir tartışma meydana geldi" Weissglass'la yapılan röportaj, 11 Ekim 2012.

585 Fakat bu üç nokta arasında boşluklar vardı Yasin'in öldürülmesine ilişkin nihai karar bir başka saldırıdan sonra verilmişti: 15 Mart 2004'te iki Hamaslı intihar bombacısı, çift katlı bir konteynıra gizlendikten sonra kendilerini havaya uçurdu. On kişi öldü, on üç kişi yaralandı. Genelkurmay Başkanı Mofaz o gece günlüğüne bir not aldı. "Hamas liderliğine kadar eli yükseltmek" şeklinde yazdı. "Vites Topuzu" –Yasin için kullanılan kod adı– "yarın onaya sunulacak." Mofaz'la yapılan röportaj, 14 Haziran 2011.

585 "bir kötürümün tekerlekli sandalyesine ateş açacaklarını düşünmüyordum" Eldar, *Getting to Know Hamas*, 55.

586 insanlar yerde yatıyor veya sürünüyordu Yasin'e karşı yapılan saldırının videosu, Dağlalesi Toplama Operasyonu çerçevesindeki tüm videolar gibi hava kuvvetlerinin dahili sistemindeki dijital arşivde saklanmaktadır, yazara "Hilton" tarafından gösterilmiştir.

586 "Hedefi on ikiden vurduk" Mofaz'la yapılan röportaj, 14 Haziran 2011.

586 Şaron personeline ... uyanık olmalarını emretti Assaf Shariv'le yapılan röportaj, 9 Haziran 2011. Yasin'in saldırıda gerçekten öldüğü-

nün ortaya çıkmasının ardından operasyonun yönetildiği Turban sığınağındaki yetkililerden biri küçük bir not çıktısı alarak kapıya astı: "Yalnızca Tanrı affeder. Toplantı yapıyoruz."

586 "Histerinin eşiğindeler" Weissglass'la yapılan röportaj, 11 Haziran 2012.

587 Turban onu takip etmekte hiç de zorlanmıyordu "Diamond"la yapılan röportaj, Ağustos 2011.

587 bir Brushlet füzesi Subaru marka arabasını havaya uçurdu "Elektronik İmha" videosu yani Rantisi'ye yönelik suikastın görüntüleri yazara "Hilton" tarafından gösterilmiştir.

588 "Arafat şunu aklına yazsın ki ... işi terör olan herkes" Itamar Eichner, "Not the Last Killing", *Yedioth Ahronoth*, 18 Nisan 2006.

589 "Onları yenmemiz lazım, onlara nefes aldırmamamız lazım" Görüşme, Mofaz'la 14 Haziran 2011'de yapmış olduğum röportajdan ve o zamanlar Mofaz'ın defterine yazdığı özetten yola çıkılarak yeniden canlandırılmıştır.

589 Süleyman ... Şaron'a başvurdu Galant'la yapılan röportaj, 19 Ağustos 2011.

589 "artık onların teklifinin ciddi olduğunu biliyorsunuz" Mofaz'la yapılan röportaj, 14 Haziran 2011. Eldar, *Getting to Know Hamas*, 62-63.

590 Şaron, ... o yeminli şahin, "köklü bir değişim geçiriyordu" Weissglass'la yapılan röportaj, 23 Aralık 2014.

590 İsraillileri öldürmek üzere görevlendirmek suretiyle Şaron'un Knesset'te yaptığı konuşma, 8 Nisan 2002.

590 Şaron ... Arafat'ı "patolojik bir yalancı" ... olarak tanımlamıştı Şaron, *Sharon: The Life of a Leader*, 363 (İbranice).

590 Filistin lideri olarak kalabilmesinin güvence altına alınmasıydı Bergman, *Authority Granted*, 17-28, 165-77 (İbranice).

590 bu belgelerle ilgili bir kitabın ülke dışında yayımlanması Şaron'un, aynı zamanda Meir Dagan'ın bir temsilcisinin de eşlik ettiği üst düzey bir temsilcisi, Filistin Yönetimi'yle ilgili *Authority Granted* isimli kitabımın İngilizceye çevrilmesini ve yapılacak diğer masrafları mali olarak karşılamayı teklif etti. "Para mesele değil" dedi, "en önemli mesele dünyanın bu alçak adamla ilgili gerçekleri bilmesi." Teklifi geri çevirdim. "Prince" ve "Leonid"le yapılan görüşmeler, Eylül 2002.

591 "Böylesine bir zekânın, asaletin ve iğrençliğin ... daha önce hiç görmemiştim" Pacepa, *Red Horizons*, 44-45 (İbranice).

591 Şaron da bu iğrenç düşüncesinden vazgeçti Kuperwasser'le 21 Mayıs 2004'te, Mofaz'la 14 Haziran 2011'de, Gilboa'yla 9 Nisan 2014'te yapılan röportajlar.

591 bir D9 buldozer bölüğüne Bölüğün komutasında Tali isimli kadın bir subay vardı. Şaron, Arafat konusunda takıntılıydı ve buldozerlerin nereye kadar ilerlediği konusunda Genelkurmay Başkanı Yaalon'la birlikte en ince detaylara kadar iniyordu. Yaalon, "Her gün beni arayıp 'Peki Tali *hahoreset* bugün ne yaptı?' diye sorardı. (*Hahoreset* burada çift anlamda kullanılıyordu; bir taraftan yerle bir etmek, diğer taraftan İbranice argosunda enfes kadın anlamına geliyordu.) Bundan büyük bir keyif alıyor, gerçekten ağzının suyu akıyordu" şeklinde hatırlıyor. Yaalon'la yapılan röportaj, 21 Aralık 2016.

592 sonrasında da İsrail onun nerede olduğunu dünyaya ilan etmeliydi Halutz'la yapılan röportaj, 5 Temmuz 2011.

593 "Arafat'ın tüm bu olanlardan sonra sağ çıkacağını garanti edemedik" Blumenfeld'le yapılan röportaj, 28 Mayıs 2010.

593 ("Ne demek istediğinizi anladım") Eiland'la yapılan röportaj, 19 Ocak 2015.

593 testlerin başlangıcında farklı sonuçlara varıldı "Swiss Study: Polonium Found in Arafat's Bones", Al Jazeera, 7 Kasım 2013.

593 AIDS'ten dolayı öldüğü ihtimalini Harel and Issacharoff, "What Killed Him?" *Haaretz*, 6 Eylül 2005.

593 kesinlikle reddetti Bazı üst düzey İsrailli yetkililer, kendilerine Filistinli liderin ölümüne neyin sebep olduğunu sorduğumda şunları söylediler: Genelkurmay Başkanı (Arafat'ın öldüğü sırada) Moshe Yaalon (16 Ağustos 2011'de) gülümseyerek, "Ne demek istiyorsunuz? Arafat çektiği acılardan dolayı öldü" dedi. Başbakan Yardımcısı Şimon Peres (17 Eylül 2012): "Onu öldürmemiz gerektiğini düşünmüyordum. Sonunda onunla barış yapmamız gerekeceğini düşünüyordum." Genelkurmay Başkan Yardımcısı Dan Halutz (5 Temmuz 2011): "Ah, anlıyorum ki röportajın bu bölümü benim beden dilimi deşifre etmeye çalıştığınız bölüm." AMAN şefi Zeevi-Farkash (10 Nisan 2013): "İki arada bir derede kalmıştım – kimi zaman onu vurmamız gerektiğini düşündüm, kimi zaman vurmamamız gerektiğini, onunla Nasrallah veya Yasin arasında bir fark vardı."

594 Şaron'un bizzat kendisi ... böyle bir operasyonun hedefini tanımlamıştı Aluf Ben, "A Responsible Leadership Will Enable Resumption of Negotiations", *Haaretz*, 12 Kasım 2004.

594 bu ikiliyle yapılan yakın güvenlik işbirliğinden Diskin'le 23 Ekim 2011'de, Gad Goldstein'la Eylül 2012'de ve "Hoover"la Aralık 2015'te yapılan röportajlar.

596 "beni çok kaygılandırıyor" Prof. Gabriella Blum'la yapılan e-posta alışverişi, Ağustos 2017. Daha fazla bilgi için bakınız Gabriella Blum ve Phillip B. Heymann, "Law and the Policy of Targeted Killing", *Harvard National Security Journal*, cilt. 1, no. 145, 2010.

33. BÖLÜM: RADİKAL CEPHE

599 Suriye ve İran ... anlaşmaları yaptı Bergman, *Secret War With Iran*, 350-58.

599 Bush Suriye'yi "şer eksenine" dahil etmemişti Hayden'la yapılan röportaj, 20 Ağustos 2014.

600 İran'ın çıkarlarına en çok hizmet edecek olan şey, Suriye'yle kurulacak bir ittifaktı Ronen Bergman, "The Secret Syrian Chemical Agent and Missile City", *Yedioth Ahronoth*, 6 Eylül 2002.

600 Suriye'nin Hizbullah'ı güçlendirmek istemesinin aynı zamanda pratik nedenleri de vardı Ronen Bergman, "They Are All 'the Hezbollah Connection'", *New York Times Magazine*, 10 Şubat 2015.

601 strateji geliştiriyor ... askeri malzeme sağlıyordu "Terminal"le Eylül 2014'te, "Iftach"la Kasım 2016'da yapılan röportajlar.

602 Bunlar o kadar ustaca kamufle edilmişti ki Dagan'la 26 Mayıs 2013'te, "Advantage"la Ocak 2016'da yapılan röportajlar.

602 kendisini değişen zamana adapte edemediği "Loacker"la yapılan röportaj, Ağustos 2015.

602 Mossad ... tehlikeli projeleri boşa düşürmeye çalışıyordu Bergman, *Secret War With Iran*, 352.

603 "Operasyonel yön ise onun için adeta bir kör bağırsak gibiydi" Weissglass'la yapılan röportaj, 23 Aralık 2014.

603 ölüm listesindeki öncelikli ve en acil hedefler Bergman, *Authority Granted*, 269-96 (İbranice).

604 "ödeyecekleri bir bedel olduğunu" Farkash'la yapılan röportaj, 10 Nisan 2013.

604 (On İki Silahşörler adı verilen) bir hedef listesi hazırladı Ronen Cohen'le yapılan röportaj, 17 Kasım 2015.

604 Obeid kıdemli bir IDF yedek subayını Dubai'de tuzağa çekmeyi başarmıştı Bergman, *By Any Means Necessary*, 462-63 (İbranice).

604 "Bunun topyekûn bir savaş başlatmasından korkuyorduk" "Leo" ile yapılan röportaj, Eylül 2016.

604 hiç kimsenin ... örgütlerin liderlerine karşı bir şey yapmadığını Ronen Cohen'le yapılan röportaj, 17 Kasım 2015.

605 İlk hedef ... Ramzi Nahara'ydı Nahara, Muğniye'nin kardeşini öldürmüş olan (23. bölüme bakınız) Mossad ajanı Ahmed Halak'ın Muğniye tarafından kaçırılması konusunda yardım etti. Kendisi aynı zamanda İran ve Hizbullah'ın İsrail'deki casusluk çabalarının merkezindeydi ve intihar terörünü örgütleyenlere para ve talimat gönderiyordu.

605 "Patlama Salah'ın bedenini ikiye ayırmış" "Bourbon"la yapılan röportaj, Ekim 2016.

606 başbakanlık bürosundaki Karşı-Terörizm Dairesi'nin başına getirilmişti Dagan 1997'de Karşı-Terör Dairesi'nin direktör yardımcı-

lığına getirilmiş, aynı zamanda Golan Tepelerinden çekilmeye karşı örgütlenen hareket de dahil olmak üzere politik faaliyetlerin içinde yer almıştı. Ayrıca 2001 yılında Şaron'un Seçim Günü faaliyetlerini de kendisi yönetmişti.

606 "Sorun değil" dedi Dagan. "Yakalım" "Mozart"la yapılan röportaj, Mayıs 2016.

606 "dişlerinin arasında hançer olan bir Mossad şefi" 2002 yılında Meir Dagan'ı Mossad direktörlüğüne getirmesinin hemen ardından Başbakan Ariel Şaron'a, sert, kavgacı, tetiği çekmeye her an hazır oluşuyla ünlenmiş, olağan komuta zincirinden pek de hoşlanmayan bir yetkili olan bu adamın teşkilatı eski şöhretine kavuşturacağına inanıp inanmadığını sordum. Şaron sinsi sırıtışıyla yarı kıkırdar şekilde cevabı yapıştırdı: "Bundan hiçbir şüphem yok. Meir'in en büyük özelliğini biliyor musunuz?" Olumsuz anlamda başımı salladım, Şaron kendi sorusunu kendisine özgü alaycı kara mizahla yine kendisi yanıtladı: "Meir'in en büyük özelliği bir teröristin başını gövdesinden ayırmasıdır." Şaron'la yapılan röportaj, Nisan 2004.

607 Her iki adam da nükleer bir İran'ı İsrail'in varlığına yönelik bir tehdit olarak görüyordu "Eldy"le Ağustos 2014'te, Galant'la 7 Temmuz 2011'de yapılan röportajlar.

608 Gazeteciler sürekli benim, senin ve Mossad'ın tepesinde olacak Dagan, kritik haberler yapmalarını öngördüğü iki gazeteciden bahsetti – *Haaretz*'den Amir Oren ve Ronen Bergman. Her iki durumda da Dagan tahminlerinde haklıydı. Dagan'la yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

608 herkesi kendilerinden beklenenleri yapmadıkları için durmadan azarlar "Salvador"la yapılan röportaj, Mayıs 2012.

609 daha sonra bana yönelik göz boyama durumunu Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

609 Teşkilatın yalnızca iki büyük hedefi olduğunu Aslında liste bir diğer hedef daha içeriyordu: El Kaide'nin Kasım 2002'de Mombasa'da İsrail'e ait bir uçağı omuzdan fırlatmalı füzeyle düşürme girişiminden beri bir öncelik haline gelen küresel cihata karşı savaş. Sonraki zamanlarda Dagan'ın, El Kaide'ye karşı yürütülen küresel savaşa Mossad'ın yaptığı herhangi bir katkının, Birleşik Devletler'in bu konuda harcadığı devasa çabaların yanında önemsiz olduğu kanaatine varmasıyla bu amaç bir kenara bırakıldı.

610 ortak bir "istihbarat havuzu" oluşturulmasını Farkash'la yapılan röportaj, 31 Ocak 2016.

610 Birinci ve ikinci seçenekler gerçekçi olmadığı için "Eldy"le Eylül 2014'te, "Iftach"la Kasım 2016'da yapılan röportajlar.

611 Dagan, Mossad'a ... gizli irtibatları geliştirme emri verdi Dagan, Mossad'ın Evren (Tevel) Dairesi'nden David Meidan'a yabancı istihbarat organlarıyla gizli irtibatların yürütülmesi çabalarının sorumluluğunu verdi. Hem Dagan hem de Meidan, kendilerini akıl almaz şeye; İsrailli Mossad'la diğer Müslüman Arap devletlerine karşı işbirliği yapmaya ikna etmek üzere gizli bir şekilde Ortadoğulu ülkelerin hükümet ve istihbarat servislerinin liderlerini ziyaret ediyordu. Meidan'ın akıcı Arapçası, Arap dünyasını ve kültürünü yakından tanıması aradaki buzların erimesine büyük ölçüde yardımcı oluyordu. Meidan'la 16 Temmuz 2015'te, Dagan'la 19 Haziran 2013'te, Turki bin Faisal al Saud'la Şubat 2014'te yapılan röportajlar.

611 Dagan'ın gerçekleştirdiği reformlar ... çok sayıda kıdemli Mossad yetkilisinin istifasını beraberinde getirmişti Ronen Bergman, "A Wave of Resignations at the Mossad Command", *Yedioth Ahronoth*, 7 Ekim 2005.

612 "Onların yanıldığını ... ahmaklık olduğunu düşünüyordum" Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

612 bir sonraki sabaha kadar masasına hazır halde beş pasaport daha koymadığı takdirde "Eldy"le yapılan röportaj, Ocak 2015.

613 "Tek tük yapılan suikastlar beş para etmez" Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

614 şiddetli bir tartışma baş gösterdi Ronen Cohen'le yapılan röportaj, 18 Şubat 2016.

614 "Yasin yok edildiği an" Ilan'la yapılan röportaj, 22 Ekim 2014.

614 Hat kesildi "Iftach"la yapılan röportaj, Mart 2017.

615 "bu olayların sorumluluğunu almam" Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

615 İsrail ... küçük düşürücü bir mahkûm takası anlaşmasına razı oldu Anlaşma aynı zamanda bir uyuşturucu anlaşması tuzağına düşürülerek Dubai'ye kaçırılmış olan topçu subayı (Yedek) Albay Elhannan Tannenbaum'u da kapsıyordu. Elhannan Tannenbaum'la Ağustos 2004'te, Lotan'la 13 Ocak 2009'da, Aharon Haliva'yla 17 Kasım 2002'de yapılan röportajlar. Bergman, *By Any Means Necessary*, 440-56, 475-88 (İbranice).

615 Serbest bırakılan bu mahkûmlar ... sekiz intihar saldırısını yönetmeyi başardılar "Amazonlar"la yapılan röportaj, Ekim 2011.

616 Shalit'in kurşun geçirmez yeleğini de ... sınır çitine asarak Bergman, *By Any Means Necessary*, 563-71 (İbranice).

616 Hamas'ın İran istihbaratından aldığı rehberlik Barak'la 22 Kasım 2011'de, "Fanta"yla Aralık 2016'da yapılan röportajlar.

616 İsrail'in bin Filistinli mahkûmu serbest bırakmasını talep ediyordu Netanyahu uluslararası kariyerine, kendisini sürekli rehineler

karşılığında mahkûmların serbest bırakılması gibi taleplere asla boyun eğmemeyi telkin eden bir terörizm uzmanı olarak tanıtmak suretiyle başlamıştı. Fakat Shalit karşılığında aralarında İsraillilerin öldürülmesinde doğrudan yer almış sayısız Hamas üyesinin de bulunduğu 1027 Filistinli mahkûmun serbest bırakılmasını emreden de kendisi oldu. Bu, böylesi bir anlaşma için ödenen en büyük bedeldi. Ronen Bergman, "The Human Swap", *New York Times Magazine*, 13 Kasım 2011. Bu anlaşma çerçevesinde serbest bırakılmış olan teröristlerden birkaçı ilerleyen yıllarda İsrail tarafından hedef alınarak öldürülmüştür. Bunlardan biri intihar saldırılarına karışmış ve 2003'te dokuz kez müebbet hapis ve ilaveten elli yıl hapis cezasına çarptırılmış olan Mazen Fuqaha'ydı. Gazze'deki evinin yakınlarında 24 Nisan 2017'de İsrail tarafından yönetilen bir suikastçı tarafından kafasına defalarca ateş edilerek öldürüldü.

617 Bu, İsrail için pahalıya mal olan ... ölümcül bir hataydı Dagan'la 29 Mayıs 2013'te, Barak'la 22 Kasım 2011'de ve "Iftach"la Kasım 2011'de yapılan röportajlar.

617 IDF, tereddütlü ve etkisiz bir kara işgaline girişti Ehud Adam'la 9 Ağustos 2006'da, Mordechai Kidor'la 4 Ağustos 2006'da yapılan röportajlar. Bergman, *Secret War With Iran*, 364-78.

617 "Bu tıpkı Tet Saldırısı sonrası Kuzey Vietnam ordusunun durumu gibiydi" Dagan'la yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

618 "Bu işe gerektiği kadar hazırlıklı bir şekilde yaklaşmadık" Halutz'la yapılan röportaj, 5 Temmuz 2011.

618 "direniş" ekseninin umabileceğinin en iyisi olduğu Dagan'la 19 Mart 2013'te, "Eldy"le Ocak 2014'te, "Iftach"la Mart 2017'de ve "Advantage"la Aralık 2016'da yapılan röportajlar.

34. BÖLÜM: MAURICE'İ ÖLDÜRMEK

619 "Giriyorum. Bana ne kadar sürem olduğunu söyle" "Charles"la Nisan 2012'de, "Iftach"la Aralık 2016'da yapılan röportajlar.

620 Mustafa, Muhammed'i her aradığında Moishele'nin bu görüşmeyi dinlediğinden "Leila"yla yapılan röportaj, Mart 2013.

620 İsrail istihbaratının gözünden tamamen uzak kaldı Shahar Argaman'la yapılan röportaj, 17 Mart 2013.

621 nükleer reaktöre ev sahipliği yapacak bir binanın inşasına İsrail istihbaratı, İranlıların paranın bir kısmının Kuzey Kore-Suriye yapımı nükleer projeyi finanse etmek için kullanıldığını bilip bilmediği konusunda çelişkili raporlar alıyordu.

621 Zaman geçtikçe Dagan'ın kaygılarına daha fazla değer verilmeye başlandı Shariv'le yapılan röportaj, 10 Ağustos 2006.

621 "Teşkilatının ortaya koyduğu çılgın fikirlerin" Olmert'le yapılan röportaj, 29 Ağustos 2011.

621 bundan da ziyade ciddi bir kaygı sebebiydi Hayden, *Playing to the Edge*, 255.

622 "Meir bu malzemeyle bana geldi ... Bu tıpkı bir deprem gibiydi" Olmert, Mossad materyalinin ciddi bir şekilde incelenmesi için Yaakov Amidror başkanlığında, AMAN'ın Araştırma Dairesi'nden bir uzmanın da katılımıyla özel bir heyet oluşturdu. Heyet de aynı sonuca ulaştı: Suriye, nükleer silahlar geliştirmek amacıyla bir reaktör inşa ediyordu. "Charles"la Nisan 2012'de, Olmert'le 29 Ağustos 2011'de yapılan röportajlar.

622 zaten samimi ve sıcak karşılanan bir misafir haline gelmişti Dagan'la 19 Haziran 2013'te, Hayden'la 20 Ağustos 2014'te yapılan röportajlar.

622 İki adam ... güven ilişkisini kurmuş Hayden'la yapılan röportaj, 1 Şubat 2014.

622 deneyimli Hayden bile büyük sürprizi beklemiyordu Aynı kaynak.

623 Dick Cheney'ye doğru eğildi Hayden, *Playing to the Edge*, 256.

623 Bu reaktörün barışçıl amaçlar için tasarlanmadığına Dışişleri Bakanı Rice, "Suriye'nin Gizli Nükleer Programı", 25 Nisan 2008 (Wikileaks arşivlerinden alınmıştır, yazara Julian Assange tarafından verilmiştir, 4 Mart 2011).

623 ABD kuvvetlerinin reaktörü imha etmesini istiyordu "Oscar"la yapılan röportaj, Nisan 2014.

624 Esad ailesinin kendisine ... Corleone ailesini hatırlattığını Hayden'la yapılan röportaj, 20 Temmuz 2016.

624 "Esad ... bir başka mahcubiyete daha dayanamazdı" Bu geri çekilmeyi Esad'a, Refik Hariri'nin öldürülmesi olayına karıştığı için başını Birleşik Devletler ve ABD'nin çektiği uluslararası toplum dayatıyordu.

624 Dagan'ın düşüncesi bunun tam tersi yönündeydi Dagan'la 29 Mayıs 2013'te, "Ed"le Ekim 2016'da yapılan röportajlar.

624 Nihai karar başkanın da katılımıyla ... verildi Hayden, *Playing to the Edge*, 261-63.

624 Birleşik Devletler'in bu işe karışması gerektiğini düşünmüyordu Rice'ın düşüncesi Hayden ve ABD istihbarat topluluğunun geri kalanı tarafından da destekleniyordu. Hayden, Bush'a teşkilatın "No Core No War" [Karışmazsan Savaşmazsın – ç.n.] şeklindeki meşhur sloganını hatırlatarak platinyum elde etme tesisine ilişkin bir kanıtının olmadığını, bu olmayınca da bir bombanın söz konusu olamayacağını söylüyordu. Hayden'la yapılan röportaj, 20 Ağustos 2014.

625 "bunun yakın bir tehlike olmadığını" Hayden şunları hatırlıyordu: "Suriye reaktörü konusunda oldukça sakindim çünkü biz saldırmazsak İsraillilerin saldıracağı bana göre açıktı." Hayden'la yapılan röportaj, 20 Ağustos 2014. Hayden, *Playing to the Edge*, 263-64.

625 İsrail artık sadece kendisine bel bağlayabilirdi Olmert, bu kitap için 2011 yılında yapılan bir röportajda Suriye reaktörü ve harekete geçme kararına ilişkin ikilemin büyüklüğünü açıklamak istediğinde, bürosunun duvarında asılı olan ve Başbakanlık Bürosu'ndan ayrılırken yanına aldığı bir fotoğrafı işaret etti. Aynı resim çok sayıda üst düzey İsraillinin bürosunda görülebilir. Fotoğraf, İsrail Hava Kuvvetleri'ne ait, Polonya'da bulunan Radom'dan havalanan 301 sefer sayılı uçağın uçuşu esnasında çekilmiştir. Üç IAF F-15 savaş uçağı Auschwitz'deki belki de dünyada en çok bilinen kapı ve demiryolu hattı olan Nazi ölüm kampının üzerinde uçarken görüntülenmiştir. Hava Kuvvetleri Komutanı Eliezer Shkedi'nin bazı üst düzey İsrailli yetkililere dağıttığı fotoğrafın üzerinde şu ifadeler yazılıdır: "İsrail Hava Kuvvetleri Yahudi Halkı, İsrail Devleti ve IDF adına Auschwitz semalarında: Sadece kendimize bel bağlayacağımız gerçeğini hatırlamak ve unutmamak için."

626 Suriye'yi ... ifşa olmasının yarattığı mahcubiyetten kurtaracaktı 9 Haziran 2011 tarihinde Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu, Suriye'nin bir nükleer reaktör inşa ettiğini bildirmediğini, bunun Nükleer Silahların Yayılmaması Anlaşması'nın ağır bir şekilde ihlali olduğunu ilan etti. UAEK Yönetim Kurulu, *Nükleer Silahların Yayılmaması Anlaşması'nın Koruma Mutabakatının Suriye Arap Cumhuriyeti'nde Uygulanması*, 9 Haziran 2011. "Charles"la yapılan röportaj, Nisan 2012.

626 "benim analistlerim yanılırken, haklı çıkmış" Hayden'la yapılan röportaj, 20 Ağustos 2014.

626 "Ne istersek elde edebiliyorduk" "Eldy"le yapılan röportaj, Ağustos 2014.

626 üç yüz [Mossad] operasyonuna olur verdim Olmert'le yapılan röportaj, 29 Ağustos 2011.

627 bir adamın asıl itici güç olduğunu Dagan'la yapılan röportaj, 26 Mayıs 2013.

627 "Bu o. Bu Maurice" "Leila"yla yapılan röportaj, Mart 2013.

629 Bu, Muğniye hakkında daha fazla bilgiyi ortaya çıkarıyordu "Leila"yla yapılan röportaj, Mart 2013.

629 Beyrut'tan Şam'a geçmişti "Iftach"la Mayıs 2011'de, "Leila"yla Mart 2013'te, Richard Kemp'le Mart 2007'de yapılan röportajlar.

629 Mossad'ın faaliyet yürütmesi açısından ... en tehlikeli yerdi Dagan'la yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

630 suikast konusunda yardımcı olması için bir başka ülkeye yöneldi "Neta"yla yapılan röportaj, Temmuz 2013.

630 Birleşik Devletler normal koşullarda ... birilerinin infaz edilmesi işine karışmıyordu Kendisinden Birleşik Devletler'in El Kaide'ye yönelik hedefli öldürmelerini anlatması istenen Hayden, "suikastın" "siyasi düşmanlara karşı" yasaklanmış, ölümcül bir eylem olarak tanımlandığını belirtti ancak şunları ekledi: "ABD'nin El Kaide'ye yönelik hedefli öldürmeleri, karşıt bir silahlı düşman gücün üyelerine karşı yapılmaktadır. Bu savaştır. Bu, silahlı çatışma kuralları kapsamındadır." Hayden ilaveten şunu söyledi: "İsrail, Birleşik Devletler gibi düşünen yani orada yaptığımızın yasal olduğunu düşünen dünyadaki tek ülkedir." Hayden'la yapılan röportaj, 20 Ağustos 2014.

630 CIA'in hukuk danışmanları sonunda ... bir çözüm ürettiler "Neta"yla yapılan röportaj, Temmuz 2013.

630 Başkan Bush ... koşuluyla Dagan'ın yardım talebini kabul etti Bir *Newsweek* haberine göre Bush'un, Muğniye'nin öldürülmesiyle ilgili Hayden'ın sorduğu soruya yanıtı otuz saniye sürdü. Bush, "Evet, şimdiye kadar bunu neden yapmadınız? Dualarım sizinle. Tanrı sizinle olsun" cevabını verdi. Jeff Stein, "How the CIA Took Down Hezbollah's Top Terrorist, Imad Mugniyah", *Newsweek*, 31 Ocak 2015.

630 ancak ve ancak bunun bir sır olarak kalması ... koşuluyla Başkan Bush, Muğniye'nin öldürülmesinin tüm yönlerine ilişkin tam bir gizlilik emri verdi. Sadece 2015'te *Washington Post*'tan Adam Goldman ve *Newsweek*'ten Jeff Stein aynı günkü yazılarında bu operasyon kapsamında Mossad'la CIA arasındaki işbirliğine yer verdiler. Bu iki haberin en azından belli bölümleri aynı kaynaklardan gelmiş gibi gözükmektedir. Söz konusu kaynaklar, öldürme işinde yer alan üst düzey Amerikalı yetkililer olarak tanıtılmaktadır. Bu kaynaklara göre (bu kitapta anlatıldığının aksine) Michael Hayden operasyonun en tepedeki komutanıdır ve baş aktör Mossad değil CIA'dir. Müdür olarak görev yaptığı Chertoff Group'un D.C.'deki [Washington'daki – ç.n.] bürosunda Hayden'la Temmuz 2016'da yaptığım bir röportajda, bu kitabın Muğniye'nin öldürülmesi çerçevesinde İsrail ve Birleşik Devletler arasındaki işbirliğinin anlatıldığı bölümünü okudum. Bitirince Hayden gülümsedi ve "İlginç hikâye. Söyleyecek bir şeyim yok" dedi.

630 "Bu operasyon, devasa, çoklu kuvvetlerle ... operasyondu" "Iftach"la yapılan röportaj, Mayıs 2011.

631 "en dikkatli adamlar bile ... güvenle dolup taşar" "Iftach"la yapılan röportaj, Mayıs 2011.

631 uzaktan kumandayla patlatılacak bir bomba kullanılması suretiyle Fındıkkıran, "Eğer başarırsak, tamam (*rashai*) emrini veren kişinin

ben olmama izin vereceğine söz ver" dedi ve tekrar plan yapmaya koyuldu. Dagan'la yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

632 Mossad'ın patlayıcı uzmanları ... vaat ediyordu Bush'a verdiği söze sadık kalan Olmert, operasyonun teknolojik yönlerinden sorumlu olan Fındıkkıran'ı ve Maurice'i öldürme operasyonunun en tepesindeki komutan olan I'yı arayarak Mossad'ın yalnızca Muğniye'nin öldürüleceği, bir diğer ifadeyle çevrede kimse olmayacağı, patlamanın sadece Muğniye'ye zarar vereceği konusunda kendisine garanti vermesini talep etti. Amerikalılarsa Mossad'ın bu kapasiteye sahip olduğu konusunda kendilerini tatmin etmek için deneme tatbikatlarına şahit olmak noktasında ısrarcıydı.

633 tekrar tekrar ... operasyon son anda iptal edilmişti "Loacker"la Şubat 2015'te, "Lexicon"la Ocak 2017'de yapılan röportajlar.

633 Fakat Olmert, ilerlemelerine izin vermeyi reddetti "Shimshon"la Ağustos 2011'de, "Iftach"la Mayıs 2011'de, "Lexicon"la Ocak 2017'de yapılan röportajlar.

633 tam kapıyı açacağı sırada infaz emri verildi Dagan Fındıkkıran'ın Muğniye'yi öldürme emri vermesine izin vereceğine dair sözünü tuttu ancak Fındıkkıran bu ayrıcalığı, operasyonda merkezi bir rol oynayan bir elektronik mühendisine devretti. "Loacker"la yapılan röportaj, Ocak 2015.

633 Bomba patladı ... İmad Muğniye sonunda öldürülmüştü 2008 yılının Haziran ayında Başbakan Olmert, Beyaz Saray'ı ziyaret etti. Limuzinlerden oluşan araç konvoyu sütunun altından ilerlerken Başkan Yardımcısı Cheney, Olmert'i karşılamak için dışarıda bekliyordu. Olmert kendisine yaklaştığında Cheney, Olmert'in uzattığı elini sıkmak yerine hazırola geçerek İsrailli başbakanı selamladı. Bu beden hareketinin anlamını yalnızca bu iki adam ve yakın yardımcıları anlamıştı. Başkan Bush, Muğniye'nin ortadan kaldırılmasından dolayı Oval Ofis'te Olmert'e samimiyetle teşekkür etti. Sonrasında da Iraklı tiranı yakalayan Delta Force ekibi tarafından verilmiş olan, özel bir kutuda saklanan ve üzerinde "Başkanımıza" yazan Saddam Hüseyin'in tabancasını Olmert'e gösterdi. "Shimshon"la yapılan röportaj, Ağustos 2011.

633 "Bunun Suriyelileri ne hale getirdiğini bir düşünün" Dagan'la yapılan röportaj, 29 Mayıs 2013.

634 Yoldaşını koruyamadıkları için Suriyelilere öfkeliydi "Shimshon"la Ağustos 2011'de, "Diamond"la Mart 2014'te yapılan röportajlar.

634 Muğniye'nin cenaze töreni şiddetli yağmur altında yapıldı Cenazeye ilişkin tasfirler ve resimler için cenazeye katılan Beyrut'taki *Der Spiegel* muhabiri Ulrike Putz'a teşekkür ederim.

635 "Sınırı aştınız, Siyonistler" Devrim Muhafızları ve Muğniye'nin yerine getirilenler, istihbarat topluluğunda görev yapmış olan İsraillileri kaçırmak, tüm dünya çapında İsrail'in diplomatik temsilciliklerini ve Siyonist kuruluşları havaya uçurmak, dünyanın dört bir tarafında İsrailli yolcular için merkezler açmış bulunan Chabad Hasidic tarikatının üyelerine saldırmak ve ellerinin ulaşabileceği her yerdeki İsrailli turistlere yönelik saldırılar düzenlemek gibi çeşitli cüretkâr planlar tertiplediler. İsrail istihbaratı tarafından titizlikle yapılan uyarılar sayesinde bu planların neredeyse tamamı boşa düşürüldü. Bunlardan birinde Tayland polisi, Mossad'dan sıcak bir ipucu almasının ardından bir grup İranlı ve Lübnanlı teröristi kovaladı. Aralarından birinde İsrailli bir diplomatın aracına yerleştirmeyi planladığı sofistike bir zaman ayarlı bomba vardı. Bu kişi bombayı arkasından gelen polislere attı. Fakat bomba bir ağaca çarptı ve patlamadan hemen önce teröristin ayaklarının dibine düştü; teröristin her iki ayağı da koptu. Polisler, basın fotoğrafçılarının bu korkunç anları gelecek nesiller için kayıt altına almaları adına adamın vücudundan artakalan kısmı bir ağacın karşısında oturur şekilde bıraktılar.

635 "Onun operasyonel kabiliyetleri ... daha fazlaydı" Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

635 "Çok şükür böyle bir şey söz konusu değildi" "Terminal"le yapılan röportaj, Eylül 2014.

636 Olmert'in ... gözlemlerini aktardığı gibi, bu davranış "disiplin gerektiriyordu" "Boehner'in Başbakan Olmert'le Yaptığı Görüşme", Mart 2008, Tel Aviv 000738 (yazarın arşivinde bulunmaktadır, Julian Assange'dan alınmıştır).

636 Fakat Olmert bu düşünceyi reddetti "Shimshon"la yapılan röportaj, Kasım 2012.

636 "Süleyman ... gerçek bir pislikti" Olmert'le yapılan röportaj, 29 Ağustos 2011.

636 "Üç ana meselede rol oynuyordu" "Manhunting Timeline 2008", Intellipedia, NSA (Snowden archive), www.documentcloud.org/documents/2165140-manhunting-redacted.html#document/p1.

636 İsrailliler, Birleşik Devletler'in işin içinde yer alma ihtimalinin söz konusu olmadığını biliyorlardı 2008 yılının Nisan ayına gelindiğinde CIA, Esad'ın reaktörün bombalanmasından dolayı savaş çıkarmayacağı, artık gizlemeye gerek olmadığı ve olayla ilgili materyalleri başka amaçlar için kullanmanın mümkün olduğu kanaatine vardı. İsrail bunların yayınlanmasına şiddetle karşı çıksa da Hayden aksi yönde düşünüyordu: "Bunu [Suriye reaktörü olayını] daha fazla yaymalıydık çünkü tarihteki en büyük silah yayılmacılığının suçlusu olan Kuzey

Kore'yle bir anlaşma yapmak üzereydik. Kongre'yi bilgilendirmemiz gerekiyordu." Olay büyük bir istihbarat zaferine dönüştü ve yıllar boyu yoğun bir şekilde kötü şöhretten mustarip olan teşkilat bir başarı göstermesinden dolayı son derece mutluydu. CIA General Süleyman'la Kuzey Kore nükleer programının başkanının yer aldığı bir fotoğrafı da ekledi. Mossad ve AMAN, fotoğrafın sızmasından ve Süleyman'ı mimli bir adam olduğu konusunda teyakkuza geçireceğinden korktuğu için kızgındı. Böyle bir şey olmadı. Üst Düzey Yetkililerle Suriye'nin Gizli Nükleer Reaktörü ve Kuzey Kore'nin Dahline İlişkin Verilen Brifing, 24 Nisan 2008. Dagan'la 20 Temmuz 2013'te, Hayden'la 20 Temmuz 2016'da yapılan röportajlar. Hayden, *Playing to the Edge*, 267-68.

636 Mossad'ın yardıma ihtiyaç duyacağı Mossad içerisinde Süleyman'ın öldürülmesine katı bir şekilde karşı çıkan kişiler vardı. Oldukça üst düzey bir Mossad kaynağı, "Söz konusu olan şey egemen bir ülkenin üniformalı bir yetkilisinin infaz edilmesidir. Süleyman kendi kabiliyetiyle, kendi ışıltısıyla ülkesine en iyi şekilde hizmet etmektedir. O bir terörist değildir. Gerçekten çok karanlık eylemlere girişmiştir ancak bizde de diğer tarafın problemli olarak gördüğü eylemlere karışmış yetkililer vardır" dedi. "Iftach"la Mart 2017'de, "Dominick"le Nisan 2013'te yapılan röportajlar.

637 Kafatası paramparça olmuş Suikasta ilişkin anlatımlar Flotilla 13 komandolarının çektikleri videolara ve "Shimshon"la Kasım 2012'de, "Dominick"le Mayıs 2011'de yapılan röportajlara dayalıdır.

638 "Bu, İsrail'in meşru bir hükümet yetkilisini hedef almasının bilinen ilk örneğiydi" Edward Snowden tarafından ulaştırılan ve First Look web sitesinde yayınlanan belgelere göre, Amerikan istihbaratı saldırıdan hemen önce Flotilla 13'ün iletişim sistemlerine girmişti, bu yüzden saldırının arkasında kimin olduğunu kesin olarak biliyordu. Matthew Cole, "Israeli Special Forces Assassinated Senior Syrian Official", *First Look*, 15 Temmuz 2015.

638 "karşılıklı tam striptiz" "Oscar"la yapılan röportaj, Mayıs 2014.

639 kapsamlı bir ekonomik tedbir seferberliği başlattı Dagan'la 19 Haziran 2013'te, "the Prince"le Mart 2012'de yapılan röportajlar.

639 aralarından biri Stuxnet olarak bilinen bilgisayar virüsleri Alman BND'nin ılımlı tahminine göre dahi Stuxnet tek başına bile İran nükleer programını en az iki yıl geciktirmişti. Holger Stark'la birlikte üst düzey bir Alman istihbarat yetkilisi olan "Alfred"le yapılan röportaj, Şubat 2012.

639 bilim insanlarına yönelik hedefli öldürmeler Dagan'la 29 Mayıs 2013'te, "Iftach"la Mart 2017'de, "Eldy"le Eylül 2014'te ve "Luka"yla Kasım 2016'da yapılan röportajlar.

639 Mesud Alimuhammedi, 12 Ocak 2010 günü sabah saat 8.10'da ... evinden çıkarak "Leila"yla yapılan röportaj, Aralık 2015.

640 katledilmesi Mossad'da aynı zamanda bir iç tartışmayı da beraberinde getirmişti "Iftach"la yapılan röportaj, Mart 2017.

640 birilerinin bilim insanlarını öldürdüğünü "Iftach"la Mart 2017'de, "Leila"yla Aralık 2015'te ve "Advantage"la Mart 2017'de yapılan röportajlar.

640 Bu çabalar nükleer projenin diğer safhalarını büyük oranda yavaşlatıyor Dagan'la yapılan röportaj, 8 Ocak 2011.

35. BÖLÜM: ETKİLEYİCİ TAKTİKSEL BAŞARI, FECİ STRATEJİK HATA

642 El Mabhuh doğası gereği son derece tedbirli bir adamdı "Ethan"la yapılan röportaj, Kasım 2011.

645 "Plazma Ekran'ın icrası için yetki verilmiştir" "Eldy"le yapılan röportaj, Nisan 2014.

645 hepsi gerçekti ama hiçbiri kullanan kişilere ait değildi Ronen Bergman, "The Dubai Job", *GQ*, 4 Ocak 2011.

645 Folliard ... oda servisinden hafif bir yemek siparişi etmişti İkilinin yedikleri ve içtikleri şeylerin parasını ödedikten sonra aldıkları fiş yazarın arşivindedir, "Junior" tarafından verilmiştir.

646 Bu ... hedefin kendisinin belirlediği türden bir saldırı "Loacker"la yapılan röportaj, Şubat 2015.

652 "karşı tarafa yönelik biraz daha fazla saygı" "Ilay"la yapılan röportaj, Haziran 2010.

652 Mossad'ın tüm operasyonel bölümleri kapatıldı "Iftach"la yapılan röportaj, Mart 2017.

652 Dagan'ın bakış açısına göre hiçbir şey olmamıştı ki Netanyahu ilk başta Dagan'a bir iç soruşturma heyeti kurmasını emretmiş, Dagan da kabul etmişti ancak daha sonra Netanyahu'ya heyetin başına getirmek istediği Mossad'dan yeni emekli olmuş üst düzey bir kişinin işi kabul etmediğini söyledi. Netanyahu'ya yakın bir kaynağa göre başbakan daha sonra söz konusu kişiden farklı bir hikâye dinlemişti. Öyle veya böyle bir soruşturma heyeti kurulmamış oldu. "Nietzsche"yle yapılan röportaj, Mayıs 2017.

653 Dagan yalnızca 2013'te ... durumu ilk kez kabullenecekti Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

653 Mossad kendisine "yumuşak hedef" niteliğinde bir ülke ... girip ... garantisini vermişti "Nietzsche"yle yapılan röportaj, Mayıs 2017.

653 "Netanyahu kimseye güvenmez" Uzi Arad'la yapılan röportaj, 20 Aralık 2011.

653 tereddütlü görünmekten de korktuğunu Dagan, Netanyahu'nun tereddütlü veya zayıf görünme korkusunu daha da artırmak adına başbakanla operasyonlar hakkında görüşmek için yanında götürdüğü Mossad heyetindeki kişilerin sayısını artırıyor, bazen en az on beş Mossad yetkilisiyle birlikte Netanyahu'nun kapısına dayanıyordu. Dagan'ın hesabına göre üzerinde çok sayıda göz olan başbakan onay vermeyi reddetmeyecekti, Netanyahu'nun tereddütlü halinin dışarıya sızması ise kendisi açısından çok daha büyük bir tehlikeydi. Dagan'ın söylediğine göre bu tür toplantılardan çıktıktan sonra, "İşte şimdi testisleri büzülecek, onay vermiş olduğuna pişman olacak" şeklinde düşünüyordu. Dagan şöyle devam etti: "Falafeli çok severim. Beni kısa süre içinde tekrar arayacağını bildiğim için Tel Aviv'e hemen geri dönmez, falafel yiyip aramasını beklemek için [başbakanlık ofisine birkaç dakika uzaklıktaki] Mahaneh Yehuda markete giderdim. Emin olmadığım durumlarda da [on dakika uzaklıktaki] Mevaseret Zion'da bulunan Kürt restoranına veya [on beş dakika uzaklıktaki] Abu Ghosh'taki humus mekânına giderdim. Aslolan Kudüs'ten çok uzaklaşmamaktı. İnan bana, bunu sana söylüyorum, şöyle geri dönüp bakıyorum da hiçbir zaman yanılmadım. Her seferinde beni tekrar aradı." Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

654 programın "beklediğinden çok daha öteye gittiğini" Barak'la yapılan röportaj, 13 Haziran 2012.

654 Dagan ve Netanyahu arasındaki husumet 2010 yılının Eylül ayında had safhaya ulaştı Meir Dagan'ın bu kitapta da yer verilen Benjamin Netanyahu'ya yönelik sert eleştirilerinin bir bölümü, Dagan'ın ölümünden kısa süre sonra İbranice olarak yazdığım bir makalede yayımlandı. Sonrasında Netanyahu'nun bürosu tarafından şu yanıt tebliğ edildi: "Devlet memurlarının, görev sürelerinin sonunda gerçekleri çarpıtmayı ve üstlerine iftira atmayı tercih etme geleneği doğru değildir. Başbakanın görevi otomatik olarak astlarının düşüncelerini onaylamak değil, İsrail'in güvenliği ve diplomatik gereksinimlere dayalı geniş bir perspektiften politikalar üretmektir; başbakanın yaptığı şey de budur. Başbakan Netanyahu, görev süresi içerisinde bütün sorumluluğu kendi üzerine almak kaydıyla çok sayıda cüretkâr operasyona onay vermiştir. İran nükleer programına karşı mücadele edildiği sırada Meir Dagan tarafından yapılan açıklamalar bu mücadeleye ciddi bir zarar vermiştir. Başbakan Netanyahu İran'ın nükleer silah edinmesini engellemeye yönelik çabalara öncülük etmeye devam edecektir." O zamanlar bu sürecin bir aşamasında savunma bakanı olan Ehud Barak'a da kendi yanıtını sormuştum. Çoğunlukla Dagan'ın İran nükleer tesisine

yönelik saldırıya ilişkin yoğun eleştirilerine yönelik cevabında şunları yazdı: "Merhum Meir Dagan, Mossad'ın kendisine verilen görevlerde önemli başarılar elde etmesine zemin hazırlayan çok sayıda eylemden dolayı çok takdire şayan bir kişiydi. Meir'e hayranlık duyardım ve onu severdim. Fakat hepimiz gibi Meir de kimi zaman insanlarla, kimi zaman da durumlarla ilgili muhakeme hataları yaptı. Bu aşamada tüm konulardan bahsetmek mümkün değildir ancak bazı gözlemler şu şekilde sıralanabilir:

1. Dagan'ın Bergman tarafından da alıntılanan açıklamalarının aksine, İsrail liderliği içerisinde bir cerrahi saldırıyla İran'ın nükleer projesini tamamen durdurmanın imkânsız olduğunu anlamamış olan ne bir kişi ne de bir kurum bulunmaktadır. Böyle bir saldırı projeyi en fazla birkaç yıllığına erteleyebilirdi. Aynı durum kolayca Mossad, AMAN, Nükleer Enerji Komisyonu liderlerinin, muhalefet lideri Şimon Peres'in ve diğerlerinin bakış açısına göre ters olan Begin'in Irak nükleer reaktörüne saldırma kararı için de geçerlidir.

2. Makalede ima edilenin aksine, saldırı fikrine hem karşı çıkanlar hem de destekleyenler, bir operasyonun en son seçenek olması koşuluyla, sadece ve sadece operasyonel kapasitenin, uluslararası meşruiyetin ve çok büyük bir ihtiyacın mevcudiyeti koşuluyla makul olacağına yönelik farkındalık noktasında buluşmuşlardır.

3. Kabinenin 'illegal' bir karara yönelmekte olduğuna ilişkin makalede anlatılan sözde korkuya gelince, bu korkunun hiçbir temeli yoktur. Askeri başsavcıya, böylesine hassas bir karar alınması gereken bir atmosferde düşüncelerini uygun bir tarzda ifade etmesi konusunda bir defadan fazla olmak koşuluyla tarafımızca talimat verilmiştir. Bu noktada, talimatlarım doğrultusunda kendilerine savunma kuruluşundaki konuya ilişkin her şeye ulaşmalarına izin verilmiş bulunan Dan Meridor ve Benny Begin gibi kabine üyeleri dikkate alınmamıştır. Bunun nedeni mevcut durum içerisinde aramızda bir mutabakat bulunmasına rağmen bilgilerin aleniyeti ve şeffaflığının korunmasıdır."

655 Dagan bu pervasızlık karşısında donup kalmıştı Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

655 sadece bir saldırı için fizibilite çalışması yaptığını Dagan'ın kendisiyle ilgili ifadelerini yorumlayan Barak bana şunları yazdı: "Dagan'ın söylediklerine rağmen İsrail liderliği içerisinde bir cerrahi saldırıyla İran'ın nükleer projesini tamamen durdurmanın imkânsız olduğunu anlamamış olan tek bir kişi bile olmamıştır. Böyle bir saldırı projeyi en fazla birkaç yıllığına erteleyebilirdi. Saldırı fikrine hem karşı çıkanlar hem de destekleyenler, [askeri] bir eylemin en son seçenek olması ko-

şuluyla, sadece ve sadece operasyonel kapasitenin, uluslararası meşruiyetin ve çok büyük bir ihtiyacın mevcudiyeti koşuluyla makul olacağına yönelik farkındalık noktasında buluşmuşlardır." Barak'ın yazara gönderdiği e-posta, 30 Mart 2016.

655 Ayrıca Netanyahu'dan bıkmıştım Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

656 başta İran nükleer projesini hedef alanlar olmak üzere "Iftach"la yapılan röportaj, Kasım 2011.

656 "Hamas'a saldırmayı teklif ederdik" "Terminal"le yapılan röportaj, Eylül 2014.

657 Hartum semaları patlamalarla aydınlanmıştı "Iftach"la yapılan röportaj, Mayıs 2017.

657 onu bir proje için çalışmaya zorlayabilme Dagan'la yapılan röportaj, 19 Haziran 2013.

657 bilim insanlarının korkularını daha da yoğunlaştırmak için Görünüşe bakılırsa Mukaddem ve Ahmedi Ruşen'e yönelik saldırıların ardından İsrail sessizlik politikasını terk etti. Bu bilim insanlarının ölümüne yönelik olarak Ehud Barak, "Umarım devamı gelir" ifadesini kullandı. Genelkurmay Başkanı Korgeneral Benny Gantz, "İran'da doğal olmayan yollarla bir şeyler oluyor" derken IDF sözcüsü, "Ahmedi Ruşen için bir damla gözyaşı dökmeyeceğini" belirtti. Günlük gazete *Haaretz*, Ahmedi Ruşen'in cennette, bir şekilde kızdırılmış ve "Bir tane daha" diye homurdanan bir tanrının yanında gösterildiği, onun yanındaki küçük bir çocuk meleğin ise "Bir nükleer reaktör açmak için zaten yeterince vardı" diye espri yaptığı sevinçli bir karikatür yayımladı.

657 çok sayıda meslektaşı arasında olabildiğince fazla düzeyde endişe yaratacağı Suikastlar Radikal Cephe'nin diğer üyelerine karşı da devam ediyordu. Mossad'ın 1996'dan beri peşinde olduğu en üst düzey hedef, Hizbullah'ın silah geliştirme departmanının başında bulunan Hassan Lakis'ti. Susturuculu silah taşıyan suikastçılar tarafından Beyrut banliyösündeki evinin otoparkında kurşunlanarak ortadan kaldırıldı. Hassan Lakis, Tunus doğumlu bir uçak mühendisi olan, ülkesindeki muhalefete katılan, birkaç yıl sürgün hayatı yaşamaya zorlanan, Hizbullah ve Hamas'la güçbirliği yapan Muhammed al-Zawahri'yle yoğun bir şekilde çalışıyordu. Al-Zawahri ülkesine döndükten sonra, İsrail'in Akdeniz'de inşa ettiği petrol ve gaz teçhizatına saldırmak için Hamas tarafından kullanılacak bir insansız uçak ve denizaltı filosu oluşturma üzerinde yoğunlaştı. O zamanlar Yossi Cohen yönetimindeki Mossad, Al-Zawahri'yle Gazze ve Lübnan'daki arkadaşları arasındaki iletişime sızarak kendisini 2016 yılının Aralık ayında

öldürdü. "Charles"la Nisan 2012'de, "Advantage"la Aralık 2016'da ve "Iftach"la Mayıs 2017'de yapılan röportajlar.

658 **bu insanların ölmeleri, İranlıların nükleer programları üzerinde büyük bir etki yarattı** Hayden'la yapılan röportaj, 20 Temmuz 2016.

659 **Birleşik Devletler'i sadece birkaç ekonomik tedbir daha almaya ikna ettiği takdirde** "the Prince"le yapılan röportaj, Mart 2012.

659 **"Bana kalsa İsrail saldırırdı"** Netanyahu ve Barak belli bir aşamada niyetlerini gizlemeyi bir kenara bıraktılar. 2012 yılının Ocak ayında *New York Times*'ın kapak haberlerinden birinde Barak, saldırının kısa süre içinde gerçekleşeceğini ima ediyordu. Barak, savunma ve istihbarat personelinin sert eleştirileri ışığında "Biz, Bibi ve ben, İsrail devletinin varlığından; aslında Yahudi halkının geleceğinden dolaysız ve somut bir şekilde sorumluyuz. ... Eninde sonunda askeri ve istihbaratsal komuta yukarı baktığında bizi, savunma bakanını ve başbakanı görür. Ama biz yukarı baktığımızda tepemizde gökyüzünden başka bir şey göremeyiz" diyordu. Ronen Bergman, "Israel vs. Iran: When Will It Erupt?" *New York Times Magazine*, 29 Ocak 2012.

659 **Kasım 2012'deki seçimlerde başkanın yeniden seçilme şansını azaltmasından** Obama ve ekibi de Amerikan basınındaki Obama'nın İran'a çok yumuşak davrandığına inanan unsurların baskısı altındaydı. Roger Ailes'le yapılan görüşme, 4 Ocak 2012.

660 **Görüşmeler iki yıl sonra başlamış olsaydı** Tamir Pardo, JCPOA'nın [Kapsamlı Müşterek Eylem Planı – ç.n.] hem olumlu hem de olumsuz yönleri olduğunu düşünüyor, anlaşmanın geçişini engellemek gibi bir şans olmadığı için en azından maddelerini iyileştirmek için İsrail'in her halükârda Obama yönetimiyle birlikte hareket etmeye çalışması gerektiğine inanıyordu. Netanyahu ise aksi yönde düşünüyordu; anlaşmanın önlenmesi için 2015 yılının Mart ayında Kongre'nin ortak bir oturumundaki tartışmalı bir konuşma da dahil olmak üzere Washington'da bulunan Cumhuriyetçiler üzerindeki hatırı sayılır siyasi etkisini beyhude bir şekilde kullanmaya çalışıyordu. Netanyahu yanıldı.

660 **İran nükleer projeyi neredeyse tamamen dağıtmayı ... kabul etti** Bu anlaşma, Tahran rejiminin geçmişte kabullendiği tüm anlaşmaların çok daha ötesine geçmiştir. Fakat anlaşma aynı zamanda uluslararası toplum açısından da önemli tavizleri yansıtmaktadır. Örneğin Birleşik Devletler'in İsrail'e geçilmeyeceğini taahhüt ettiği kırmızı çizgiler geçilmiş, İran silah endüstrisinin füze geliştirilmesi konusunda hızla ilerlemesine izin verilmiştir. Ronen Bergman, "What Information Collected by Israeli Intelligence Reveals About the Iran Talks", *Tablet*, 29 Temmuz 2015.

661 Dagan ... bu görüşleri aynısıyla tekrarladı AMAN'ın suikast birimi olan 188. Birim'in komutanı Yosef Harel için gerçekleştirilen anma buluşması. Dagan'la röportaj yapan kişi, gazeteci Ari Shavit'tir.

663 İsrail geçtiğimiz on yıllar içerisinde esaslı değişimler yaşadı Ronen Bergman, "Israel's Army Goes to War with Its Politicians", *New York Times*, 21 Mayıs 2016.

Bu kitap için yapılan araştırmada kullanılan diğer arşiv belgeleri, kaynaklar ve fotoğraflar www.ronenbergman.com internet sitesinde yayımlanacaktır.

BİBLİYOGRAFYA

RÖPORTAJLAR

Aharon Abramovich, Worko Abuhi, Ehud (Udi) Adam, Nathan Adams, Avraham Adan, Nahum Admoni, Gadi Afriat, Shlomi Afriat, David Agmon, Amram Aharoni, Zvi Aharoni, Wanda Akale, Lior Akerman, Fereda Aklum, Aql Al-Hashem, Kanatjan Alibekov, Doron Almog, Ze'ev Alon, Yossi Alpher, Hamdi Aman, Yaakov Amidror, Meir Amit, Frank Anderson, Christopher Andrew, Hugo Anzorreguy, Uzi Arad, Dror Arad-Ayalon, Yaser Arafat, David Arbel, Dani Arditi, Moshe Arens, Anna Aroch, Julian Assange, Rojer Auqe, Gad Aviran, Shai Avital, Juval Aviv, Pinchas Avivi, David Avner, Talia Avner, Uri Avnery, Avner Avraham, Haim Avraham, Aharon Avramovich, Ami Ayalon, Danny Ayalon, Avner Azoulai, Robert Baer, Yossi Baidatz, Ehud Barak, Amatzia Baram, Miki Barel, Aharon Barnea, Avner Barnea, Itamar Barnea, Omer Bar-Lev, Uri Bar-Lev, Hannan Bar-On, David Barkai, Hanoch Bartov, Mehereta Baruch, Yona Baumel, Stanley Bedlington, Benjamin Begin, Yossi Beilin, Dorit Beinisch, Ilan Ben David, Moshe Ben-David, Zvika Bendori, Gilad Ben Dror, Benjamin Ben-Eliezer, Eliyahu Ben-Elissar, Eitan Ben Eliyahu, Avigdor "Yanosh" Ben-Gal, Isaac Ben Israel, Arthur (Asher) Ben-Natan, Eyal Ben Reuven, Eitan Ben Tsur, Barak Ben Tzur, David Ben Uziel, Ron Ben-Yishai, Yoran Ben Ze'ev, Ronnie (Aharon) Bergman, Muki Betser, Avino Biber, Amnon Biran, Dov Biran, Ilan Biran, Yoav Biran, Kai Bird, Uri Blau, Hans Blix, Gabriella Blum, Naftali Blumenthal, Yossef Bodansky, Joyce Boim, Ze'ev Boim, Chaim Boru, Avraham Botzer, Eitan Braun, Shlomo Brom, Shay Brosh, Jean-Louis Bruguière, Pinchas Buchris, Haim Buzaglo, Zvi Caftori, Haim Carmon, Igal Carmon, Aharon Chelouche, Dvora Chen, Uri Chen, Michael Chertoff, Itamar Chizik, Joseph Ciechanover, Wesley Clark, Avner Cohen, Haim Cohen, Moshe Cohen, Ronen Cohen (AMAN Şefi), Dr. Ronen Cohen (bilim insanı), Yair Cohen, Yuval Cohen-Abarbanel, Reuven Dafni, Meir Dagan, Avraham Dar, Yossi Daskal, Ruth Dayan, Uzi Dayan, Puyya Dayanim, Ofer Dekel, Avi Dichter, Yuval Diskin, Amnon Dror, Moshe Efrat, Dov Eichenwald, Uzi Eilam, Giora Eiland, Robert Einhorn, Yom Tov (Yomi) Eini, Amos Eiran, Ehud Eiran, Elad Eisenberg, Miri Eisin, Rafael Eitan, Rolf Ekeus, Ofer Elad, Avigdor Eldan (Azulay), Mike Eldar, Jean-Pierre Elraz, Haggai Erlich, Reuven Erlich, Dror Eshel, Shmuel Ettinger, Uzi Even, Gideon Ezra, Meir Ezri, Aharon Zeevi Farkash, Menachem Finkelstein, Amit Forlit, Moti Friedman, Uzi Gal, Yehoar Gal, Yoav Galant, Yoram Galin, Robert Gates, Karmit Gatmon, Yeshayahu Gavish, Shlomo Gazit, Yoav Gelber, Reuel Gerecht, Dieter Gerhardt, Erez Gerstein, Binyamin Gibli, Mordechai Gichon, Gideon Gideon, Yehuda Gil, Amos Gilad, Amos Gilboa, Carmi Gillon, Yossi Ginat, Isabella Ginor, Yossi Ginossar, Caroline Glick, Tamar Golan, Motti Golani, Ralph Goldman, Gadi Goldstein, Karnit Goldwasser, David Golomb, Sarit Gomez, Oleg Gordievsky, Ran Goren, Uri Goren, Eitan Haber,

Arie Hadar, Amin al-Hajj, Asher Hakaini, Eli Halachmi, Aharon Halevi, Aliza Magen Halevi, Aviram Halevi, David Halevi, Amnon Halivni, Uri Halperin, Dan Halutz, August Hanning, Alouph Hareven, Elkana Har Nof, Dani Harari, Shalom Harari, Isser Harel, Hani al-Hassan, Yisrael Hasson, Robert Hatem, Shai Herschkovich, Seymour Hersh, Robin Higgins, Shlomo Hillel, Gal Hirsch, Yair Hirschfeld, İzak Hofi, Lior Horev, Yehiel Horev, Rami Igra, İzak Ilan, David Ivry, Aryeh Ivtzan, Yehiel Kadishai, Oleg Kalugin, Anat Kam, Tsvi Kantor, Yehudit Karp, Asa Kasher, Eugene Kaspersky, Samy Katsav, Kassa Kebede, Paul Kedar, Ruth Kedar, Moti Kfir, Gedaliah Khalaf, Moti Kidor, David Kimche, Yarin Kimor, Ephraim Kleiman, David Klein, Yoni Koren, Joseph Kostiner, Aryeh Krishak, İzak Kruizer, David Kubi, Chen Kugel, David Kulitz, Yossi Kuperwasser, Anat Kurz, Gunther Latsch, Eliot Lauer, Nachum Lev, Shimon Lev, Alex Levac, Amihai Levi, Nathan Levin, Nathaniel Levitt, Aharon Levran, Avi Levy, Gideon Levy, Udi Levy, Bernard Lewis, Rami Liber, Avi Lichter, Alon Liel, Danny Limor, Amnon Lipkin-Shahak, Dror Livne, Tzipi Livni, Lior Lotan, Uri Lubrani, Uzi Mahnaimi, Nir Man, Francine Manbar, Nahum Manbar, Victor Marchetti, Dan Margalit, David Meidan, Gideon Meir, Moshe Meiri, Nehemia Meiri, Yoram Meital, David Menashri, Ariel Merari, Reuven Merhav, Dan Meridor, Joy Kid Merkham, Gidi Meron, Hezi Meshita, Benny Michelson, Amram Mitzna, Ilan Mizrahi, Shaul Mofaz, Yekutiel Mor, İzak Mordechai, Shmuel (Sami) Moriah, Benny Morris, Shlomo Nakdimon, Hamid Nasrallah, David Nataf, Yair Naveh, Yoni Navon, Menahem Navot, Ori Neeman, Yuval Ne'eman, Jack Neria, Benjamin Netanyahu, Yaakov Nimrodi, Nimrod Nir, Alberto Nisman, Moshe Nissim, Tzila Noi man, Rafi Noy, Oded (last name confidential), Arye Oded, Raphael Ofek, Amir Ofer, Ehud Olmert, Reza Pahlavi Shah, Gabriel Pasquini, Alexander Patnic, Shmuel Paz, Avi Peled, Yossi Peled, Gustavo Perednik, Shimon Peres, Amir Peretz, Yuri Perfilyev, Yaakov Peri, Richard Perle, Israel Perlov, Giandomenico Picco, Zvi Poleg, Eli Pollak, Yigal Pressler, Avi Primor, Ron Pundak, İzak Pundak, Ahmed Qrea, Rona Raanan Shafrir, Dalia Rabin, Itamar Rabinovich, Gideon Rafael, Rani Rahav, Cibril Rajoub, Natan Rotberg (Rahav), Haggai Ram, Haim Ramon, Muhammed Rashid, Yair Ravid-Ravitz, Oded Raz, Benny Regev, Yiftach Reicher Atir, Shlomi Reisman, Daniel Reisner, Bill Rois, Dafna Ron, Eran Ron, Yiftah Ron-Tal, Avraham Rotem, Danny Rothschild, Elyakim Rubinstein, Joseph Saba, Dov Sadan, Ezra Sadan, Rachel Sadan, Jehan Sadat, Uri Sagie, Yehoshua Saguy, Ory Slonim, Wafiq al-Samarrai, Yom Tov Samia, Eli Sanderovich, Yossi Sarid, Nicolas Sarkozy, Igal Sarna, Moshe Sasson, Uri Savir, Oded Savoray, Yezid Sayigh, David Scharia, Otniel Schneller, Yoram Schweitzer, Patrick Seale, İzak Segev, Samuel Segev, Dror Sela, Aviem Sella, David Senesh, Michael Sfard, Oren Shachor, Yarin Shahaf, Moshe Shahal, Hezi Shai, Emmanuel Shaked, Arik Shalev, Noam Shalit, Silvan Shalom, İzak Şamir, Şimon Şapira, Yaakov Shapira, Assaf Shariv, Shabtai Shavit, Gideon Sheffer, Rami Sherman, Shimon Sheves, David Shiek, Dov Shilansky, Dubi Shiloah, Gad Shimron, Amir Shoham, Dan Shomron, David Shomron, Eliad Shraga, Zvi Shtauber, Yigal Simon, Efraim Sneh, Ovadia Sofer, Sami Sokol,

Ali Soufan, Yuval Steinitz, Elazar Stern, Rafi Sutton, Rami Tal, Anat Talshir, Dov Tamari, Avraham Tamir, Elhanan Tannenbaum, Benjamin Telem, Ahmad Tibi, Izhak Tidhar, Rafi Tidhar, Yona Tilman, Tawfiq Tirawi, Haim Tomer, Richard Tomlinson, Eliezer (Geize) Tsafrir, Moshe Tsipper, Yoram Turbowicz, Shalom Turgeman, David Tzur, Ernst Uhrlau, Alon Unger, Rehavia Vardi, Matan Vilnai, David Vital, Ali Waked, Tim Weiner, Anita Weinstein, Avi Weiss Livne, Dov Weissglass, Robert Windrem, Paul Wolfowitz, James Woolsey, İzak Ya'akov, Moshe Ya'alon, Amos Yadlin, Yoram Yair, Amos Yaron, Danny Yatom, Ehud Yatom, Shimshon Yizaki, Eli Yossef, Dov Zakheim, Zvi Zamir, Benny Zeevi, Dror Ze'evi, Nadav Zeevi, Doron Zehavi, Eli Zeira, Amnon Zichroni, Eyal Zisser, Eli Ziv, Shabtai Ziv, Eli Zohar, Gadi Zohar ve Giora Zussman.

Aynı zamanda isimleri verilemeyen 350 kişiyle daha röportaj yapılmıştır; bu kişilerin 163'ünün isimlerinin baş harfleri veya kod adları sonnotlarda görülmektedir.

İNGİLİZCE KİTAPLAR

Abrahamian, Ervand. *Khomeinism: Essays on the Islamic Republic.* Londra: University of California Press, 1993.

Adams, James. *The Unnatural Alliance.* Londra: Kuartet, 1984.

Agee, Philip. *Inside the Company: CIA Diary.* Harmondsworth, Birleşik Krallık (BK): Penguin, 1975.

Andrew, Christopher. *The Defence of the Realm: The Authorized History of the MI5.* Londra: Pen-guin, 2009.

— . *For the President's Eyes Only.* Londra: HarperCollins, 1995.

Andrew, Christopher ve Vasili Mitrokhin. *The Mitrokhin Archive II.* Londra: Penguin, 2005.

— . *The Sword and the Shield: The Mitrokhin Archive and the Secret History of the KGB.* New York: Basic Books, 1999.

Angel, Anita. *The Nili Spies.* Londra: Frank Cass & Co., 1997.

Arnon, Arie, Israel Luski, Avia Spivak ve Jimmy Weinblatt. *The Palestinian Economy: Between Imposed Integration and Voluntary Separation.* New York: Brill, 1997.

Asculai, Ephraim. *Rethinking the Nuclear Non-Proliferation Regime.* Tel Aviv: Jaffee Center for Strategic Studies, TAU, 2004.

Avi-Ran, Reuven [Erlich]. *The Syrian Involvement in Lebanon since 1975.* Boulder, Colo.: Westview, 1991.

Bakhash, Shaul. *The Reign of the Ayatollahs: Iran and the Islamic Revolution.* New York: Basic Books, 1984.

Baran, Amatzia. *Building Towards Crisis: Saddam Husayn's Strategy for Survival.* Washington, D.C.: Washington Institute for Near East Policy, 1998.

Barnaby, Frank. *The Indivisible Bomb.* Londra: I.B. Tauris, 1989.

Ben-Menashe, Ari. *Profits of War: Inside the Secret U.S.-Israeli Arms Network.* New York: Sheridan Square, 1992.

Bergen, Peter L. *Holy War Inc.: Inside the Secret World of Osama Bin Ladin.* Londra: Weidenfeld ve Nicolson, 2003.

Bergman, Ronen. *Israel and Africa: Military and Intelligence Liaisons.* Doktora tezi, University of Cambridge, Kasım 2006.

—. *The Secret War with Iran: The 30-Year Clandestine Struggle Against the World's Most Dan-gerous Terrorist Power.* New York: Free Press, 2008.

Bird, Kai. *The Good Spy.* New York: Crown, 2014.

Black, Ian ve Benny Morris. *Israel's Secret Wars: A History of Israel's Intelligence Services.* Londra: Hamish Hamilton, 1991.

Blum, Gabriella. *Islands of Agreement: Managing Enduring Rivalries.* Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 2007.

Bobbitt, Philip. *Terror and Consent: The Wars for the Twenty-first Century.* Londra: Penguin, 2008.

Bolker, Joan. *Writing Your Dissertation in Fifteen Minutes a Day: A Guide to Starting, Revising, and Finishing Your Doctoral Thesis.* New York: Henry Holt and Co., 1998.

Boroumand, Ladan. *Iran: In Defense of Human Rights.* Paris: National Movement of the Iranian Resistance, 1983.

Brecher, Michael. *Decisions in Israel's Foreign Policy.* Londra: Oxford University Press, 1974. Burrows, William E. ve Robert Windrem. *Critical Mass.* Londra: Simon & Schuster, 1994.

Butler, Richard. *Saddam Defiant.* Londra: Weidenfeld ve Nicolson, 2000.

Calvocoressi, Peter. *World Politics, 1945-2000.* 9. baskı. Harlow, BK: Pearson Education, 2001.

Carew, Tom. *Jihad: The Secret War in Afghanistan.* Edinburgh: Mainstream, 2000.

Carré, Olivier. *L'Utopie islamique dans l'Orient arabe.* Paris: Fondation Nationale des Sciences Poli-tiques, 1991 (Fransızca).

Cline, Ray S. ve Yonah Alexander. *Terrorism as State-Sponsored Covert Warfare.* Fairfax, Va.: Hero, 1986.

Cobban, Helena. *The Palestinian Liberation Organisation.* Cambridge, BK: Cambridge University Press, 1984.

Cockburn, Andrew ve Leslie Cockburn. *Dangerous Liaisons: The Inside Story of the U.S.–Israeli Covert Relationship.* New York: HarperCollins, 1991.

Cohen, Avner. *Israel and the Bomb.* New York: Columbia University Press, 1998.

Cookridge, E. H. *Gehlen: Spy of the Century.* Londra: Hodder ve Stoughton, 1971.

Dan, Ben, Uri Dan ve Y. Ben-Porat. *The Secret War: The Spy Game in the Middle East.* New York: Sabra, 1970.

Deacon, Richard. *The Israeli Secret Service.* Londra: Hamish Hamilton, 1977.

Dekmejian, R. Hrair. *Islam in Revolution: Fundamentalism in the Arab World.* 2. baskı. Syracuse, N.Y.: Syracuse University Press, 1995.

Drogin, Bob. *Curveball.* New York: Random House, 2007.

Edward, Shirley. *Know Thine Enemy.* New York: Farrar, Straus ve Giroux, 1997.

Eisenberg, Dennis, Uri Dan ve Eli Landau. *The Mossad: Israel's Secret Intelligence Service: Inside Stories*. New York: Paddington, 1978.

Eisenstadt, Michael. *Iranian Military Power: Capabilities and Intentions*. Washington, D.C.: Wash-ington Institute for Near East Policy, 1996.

Eveland, Wilbur Crane. *Ropes of Sand: America's Failure in the Middle East*. New York: W. W. Nor-ton, 1980.

Farrell, William R. *Blood and Rage: The Story of the Japanese Red Army*. Toronto: Lexington, 1990.

Freedman, Robert O. *World Politics and the Arab- Israeli Conflict*. New York: Pergamon, 1979.

Gabriel, Richard A. *Operation Peace for Galilee: The Israeli-PLO War in Lebanon*. New York: Hill ve Wang, 1984.

Gates, Robert M. *From the Shadows*. New York: Simon & Schuster Paperbacks, 1996.

Gazit, Shlomo. *Trapped Fools: Thirty Years of Israeli Policy in the Territories*. Londra ve Portland, Ore.: Frank Cass, 2003.

Gilbert, Martin. *The Routledge Atlas of the Arab-Israeli Conflict*. New York: Routledge, 2005.

Ginor, Isabella ve Gideon Remez. *Foxbats over Diamona*. New Haven, Conn.: Yale University Press, 2007.

Halkin, Hillel. *A Strange Death*. New York: PublicAffairs, 2005.

Harclerode, Peter. *Secret Soldiers: Special Forces in the War Against Terrorism*. Londra: Sterling, 2000.

Hatem, Robert M. *From Israel to Damascus: The Painful Road of Blood, Betrayal, and Deception*. La Mesa, Calif.: Pride International Press, 1999.

Hayden, Michael. *Playing to the Edge*. New York: Penguin Press, 2016.

Hersh, Seymour. *The Samson Option*. New York: Random House, 1991.

Hoffman, Bruce. *Recent Trends and Future Prospects of Iranian Sponsored International Terrorism*. Santa Monica, Calif.: Rand, 1990.

Hollis, Martin ve Steve Smith. *Explaining and Understanding International Relations*. Oxford, BK: Clarendon, 1990.

Hurwitz, Harry ve Yisrael Medad, çeşitli baskılar. *Peace in the Making*. Kudüs: Gefen, 2011.

Jaber, Hala. *Hezbollah: Born with a Vengeance*. New York: Columbia University Press, 1997.

Jonas, George. *Vengeance: The True Story of a Counter-Terrorist Mission*. Londra: Collins, 1984.

Juergensmeyer, Mark. *Terror in the Mind of God: The Global Rise of Religious Violence*. Berkeley: University of California Press, 2000.

Keddie, Nikki R., *Religion and Politics in Iran: Shi'ism from Quietism to Revolution*. New Haven, Conn.: Yale University Press, 1983.

Kenyatta, Jomo. *Facing Mount Kenya*. Nairobi: Heinemann Kenya, 1938.

Klein, Aaron J. *Striking Back: The 1972 Munich Olympics Massacre and Israel's Deadly Response*. New York: Random House, 2005.

Kurginyan, Sergey. *The Weakness of Power: The Analytics of Closed Elite Games and Its Basic Concepts.* Moskova: ECC, 2007.

Kwintny, Jonathan. *Endless Enemies: The Making of an Unfriendly World.* New York: Penguin, 1984.

Landler, Mark. *Alter Egos.* New York: Random House, 2016.

Laqueur, Walter. *The New Terrorism: Fanaticism and the Arms of Mass Destruction.* Londra: Phoenix Press, 1999.

Livingstone, Neil C. ve David Halevy. *Inside the PLO.* New York: Quill/ William Morrow, 1990.

Marchetti, Victor ve John D. Marks. *The CIA and the Cult of Intelligence.* New York: Dell, 1980.

McGeough, Paul. *Kill Khalid.* New York: New Press, 2009.

Mearsheimer, John ve Stephen Walt. *The Israeli Lobby and U.S. Foreign Policy.* New York: Farrar, Straus ve Giroux, 2007.

Melman, Yossi. *The Master Terrorist: The True Story Behind Abu-Nidal.* Londra: Sidgwick & Jackson, 1987.

Menashri, David, *Islamic Fundamentalism: A Challenge to Regional Stability.* Tel Aviv: Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, 1993.

Mishal, Shaul. *The PLO Under Arafat.* New Haven, Conn.: Yale University Press, 1986.

Mitrokhin, Vasiliy. *KGB Lexicon.* Londra: Frank Cass & Co., 2002.

Mohadessin, Mohammad. *Islamic Fundamentalism: The New Global Threat.* Washington, D.C.: Seven Locks Press, 1993.

Morris, Benny ve Ian Black. *Israel's Secret Wars.* Londra: Warner, 1992.

Norton, Augustus Richard. *Amal and the Shia: Struggle for the Soul of Lebanon.* Austin: University of Texas Press, 1987.

Oded, Arye. *Africa and the Middle East Conflict.* Boulder, Colo.: Westview, 1988.

Oliphant, Laurence. *The Land of Gilead.* Londra: William Blackwood ve Sons, 1880.

Ostrovsky, Victor ve Claire Hoy. *By Way of Deception: The Making and Unmaking of a Mossad Officer.* New York: St. Martin's, 1990.

Pacepa, Ion Mihai. *Red Horizons.* Washington, D.C.: Regnery Gateway, 1990.

Parsi, Trita. *Treacherous Alliance: The Secret Dealings of Israel, Iran and the United States.* New Haven, Conn.: Yale University Press, 2007.

Payne, Ronald. *Mossad: Israel's Most Secret Service.* Londra ve New York: Bantam, 1990.

Pedahzur, Ami. *The Israeli Secret Services and the Struggle Against Terrorism.* New York: Columbia University Press, 2009.

Picco, Giandomenico. *Man Without a Gun.* New York: Times Books, 1999.

Pipes, Daniel. *The Hidden Hand.* New York: St. Martin's, 1996.

Polakow-Suransky, Sasha. *The Unspoken Alliance: Israel's Secret Relationship with Apartheid South Africa.* New York: Pantheon, 2010.

Porath, Yehoshua. *In Search of Arab Unity, 1930-1945.* Londra: Frank Cass & Co., 1986.

Posner, Steve. *Israel Undercover: Secret Warfare and Hidden Diplomacy in the Middle East.* Syracuse, N.Y.: Syracuse University Press, 1987.

Qutb, Sayyid. *The Future Belongs to Islam: Our Battle with the Jews.* Tel Aviv: Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, 2017.

Ranelagh, John. *The Agency: The Rise and Decline of the CIA.* New York: Simon & Schuster, 1986.

Rimington, Stella. *Open Secret: The Autobiography of the Former Director-General of MI5.* Londra: Hutchinson, 2002.

Rivlin, Paul. *The Russian Economy and Arms Exports to the Middle East.* Tel Aviv: Jaffee Center for Strategic Studies, 2005.

Ruwayha, Walid Amin. *Terrorism and Hostage-Taking in the Middle East.* France: yayınevi bilinmiyor, 1990.

Sadjadpour, Karim. *Reading Khamenei: The World View of Iran's Most Powerful Leader.* Washington, D.C.: Carnegie Endowment for International Peace, 2009.

Said, Edward. *The End of the Peace Process: Oslo and After.* Londra: Granta, 2000.

Sauer, Paul. *The Holy Land Called: The Story of the Temple Society.* İngilizce baskı. Melbourne: Temple Society, 1991.

Sayigh, Yezid. *Armed Struggle and the Search for State.* Oxford, BK: Oxford University Press, 1997.

Schulz, Richard ve Andrea Dew. *Insurgents, Terrorists and Militias.* New York: Columbia University Press, 2006.

Schulze, Kirsten E. *Israel's Covert Diplomacy in Lebanon.* Basingstoke, BK: Macmillan, 1998.

Seale, Patrick. *Abu Nidal: A Gun for Hire.* Londra: Hutchinson, 1992.

Shirley, Edward. *Know Thine Enemy.* New York: Farrar, Straus ve Giroux, 1997.

Shlaim, Avi. *The Iron Wall.* Londra: Penguin, 2000.

Skorzeny, Otto. *My Commando Operations.* Atglen, Pa.: Schiffer, 1995.

Smith, Steven, Ken Booth ve Marysia Zalewski. *International Theory: Positivism and Beyond.* Cambridge, BK: Cambridge University Press, 1996.

Steven, Stewart. *The Spymasters of Israel.* Londra: Hodder ve Stoughton, 1981.

Sumaida, Hussein ve Carole Jerome. *Circle of Fear.* Londra: Robert Hale, 1992.

Taheri, Amir. *The Spirit of Allah.* Londra: Hutchinson, 1985.

Tenet, George. *At the Center of the Storm.* New York: HarperCollins, 2007.

Teveth, Shabtai. *Ben- Gurion's Spy: The Story of the Political Scandal That Shaped Modern Israel.* New York: Columbia University Press, 1996.

Theroux, Peter. *The Strange Disappearance of Imam Moussa Sadr.* Londra: Weidenfeld ve Nicolson, 1987.

Thomas, Gordon. *Gideon's Spies: The Secret History of the Mossad.* Londra: Pan Books, 2000.

Transparency International. *Global Corruption Report 2004.* Londra: Pluto Press, 2004.

Trento, Joseph J. *The Secret History of the CIA.* New York: MJF Books, 2001.

Trevan, Tim. *Saddam's Secrets: The Hunt for Iraq's Hidden Weapons.* Londra: HarperCollins, 1999.

Treverton, Gregory F. *Covert Action.* Londra: I.B. Tauris & Co., 1988.

Urban, Mark. *UK Eyes Alpha: The Inside Story of British Intelligence.* Londra: Faber ve Faber, 1996.

Venter, Al J. *How South Africa Built Six Atom Bombs.* Cape Town: Ashanti, 2008.

Verrier, Antony, *Agent of Empire.* Londra: Brassey's, 1995.

Walsh, Lawrence E. *Firewall: The Iran- Contra Conspiracy and Cover-up.* New York: W. W. Norton & Co., 1997.

Walton, Calder. *Empire of Secrets.* Londra: HarperPress, 2013.

Wardlaw, Grant. *Political Terrorism: Theory, Tactics and Counter-Measures.* Cambridge, BK: Cambridge University Press, 1982.

Wasserstein, Bernard. *The Assassination of Lord Moyne, Transactions & Miscellanies,* 27. cilt, Londra: Jewish Historical Society of England, 1978-80.

Webman, Esther. *Anti-Semitic Motifs in the Ideology of Hizballah and Hamas.* Tel Aviv: Project for the Study of Anti- Semitism, 1994.

Weiner, Tim. *Enemies: A History of the FBI.* New York: Random House, 2012.

— . *Legacy of Ashes: The History of the CIA.* New York: Doubleday, 2007.

Wright, Robin. *Sacred Rage: The Wrath of Militant Islam.* New York: Simon & Schuster, 1986.

Ya'ari, Ehud. *Strike Terror: The Story of Fatah.* New York: Sabra, 1970.

İBRANİCE KİTAPLAR

Adam, Kfir. *Closure.* Oranit, İsrail: Adam Kfir Technologies, 2009.

Almog, Ze'ev. *Bats in the Red Sea.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2007.

Alpher, Yossi. *Periphery: Israel's Search for Middle East Allies.* Tel Aviv: Matar, 2015.

Amidror, Yaakov. *The Art of Intelligence.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2006.

Amit, Meir. *Head On: The Memoirs of a Former Mossad Director.* Or Yehuda, İsrail: Hed Arzi, 1999.

Argaman, Josef. *It Was Top Secret.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1990.

— . *The Shadow War.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2007.

Assenheim, Omri. *Ze'elim.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2011.

Aviad, Guy. *Lexicon of the Hamas Movement.* Ben Shemen, İsrail: Modan, 2014.

Avi-Ran, Reuven. *The Lebanon War—Arab Documents and Sources: The Road to the "Peace for Galilee" War.* 1. ve 2. ciltler. Tel Aviv: Ma'arakhot, 1978.

Avnery, Uri. *My Friend, the Enemy.* Londra: Zed, 1986.

Banai, Yaakov. *Anonymous Soldiers.* Tel Aviv: Yair, 1974.

Bango-Moldavsky, Olena, ve Yehuda Ben Meir. *The Voice of the People: Israel Public Opinion on National Security.* Tel Aviv: INSS, 2013.

Bar-Joseph, Uri. *The Angel: Ashraf Marwan, the Mossad and the Yom Kippur War.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora- Bitan Dvir, 2010.

Bar-On, Mordechai. *Moshe Dayan.* Tel Aviv: Am Oved, 2014.

Bar-Zohar, Michael. *The Avengers.* Ganey Tikva, İsrail: Teper Magal, 1991.

—. *Ben Gurion.* Tel Aviv: Miskal, 2013.

—. *Issar Harel and Israel's Security Services.* London: Weidenfeld ve Nicolson, 1970.

—. *Phoenix: Shimon Peres— a Political Biography.* Tel Aviv: Miskal, 2006.

Bar-Zohar, Michael ve Eitan Haber. *Massacre in Munich.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2005.

—. *The Quest for the Red Prince.* Or Yehuda, İsrail: Zmora-Bitan, 1984.

Barda, Yael. *The Bureaucracy of the Occupation.* Bnei Brak, İsrail: Van Leer Jerusalem Institute and Hakibbutz Hameuchad, 2012.

Bartov, Hanoch. *Dado: 48 Years and 20 More Days.* Or Yehuda, İsrail: Dvir, 2002.

Bascomb, Neal. *Hunting Eichmann.* Tel Aviv: Miskal, 2009.

Bechor, Guy. *PLO Lexicon.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1991.

Beilin, Yossi. *Manual for a Wounded Dove.* Kudüs: Yedioth Ahronoth, 2001.

—. *Touching Peace.* Tel Aviv: Miskal–Yedioth Ahronoth ve Chemed, 1997.

Ben Dror, Elad. *The Mediator.* Sde Boker, İsrail: Ben-Gurion Research Institute for the Study of Israel and Zionism, 2012.

Ben Israel, Isaac. *Israel Defence Doctrine.* Ben Shemen, İsrail: Modan, 2013.

Ben-Natan, Asher. *Memoirs.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2002.

Ben Porat, Yoel. *Ne'ilah.* Tel Aviv: Yedioth Ahronoth, 1991.

Ben-Tor, Nechemia. *The Lehi Lexicon.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2007.

Ben Uziel, David. *On a Mossad Mission to South Sudan: 1969-1971.* Herzliya, İsrail: Teva Ha'Dvarim, 2015.

Benziman, Uzi. *I Told the Truth.* Kudüs: Keter, 2002.

Ben-Zvi, Yitzhak. *Sefer Hashomer.* Or Yehuda, İsrail: Dvir, 1957.

Bergman, Ronen. *Authority Granted.* Tel Aviv: Yedioth Ahronoth, 2002.

—. *By Any Means Necessary: Israel's Covert War for Its POWs and MIAs.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora- Bitan Dvir, 2009.

—. *Point of No Return: Israeli Intelligence Against Iran and Hizballah.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora- Bitan Dvir, 2007.

Bergman, Ronen, ve Dan Margalit. *The Pit.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2011.

Bergman, Ronen ve Gil Meltzer. *The Yom Kippur War: Moment of Truth.* Tel Aviv: Yedioth Ahro-noth, 2003.

Betser, Muki (Moshe). *Secret Soldier.* Kudüs: Keter, 2015.

Blanford Nicholas. *Killing Mr. Lebanon.* Michal Sela tarafından çevrilmiştir. Tel Aviv: Ma'ariv, 2007.

Bloom, Gadi ve Nir Hefez. *Ariel Sharon: A Life.* Tel Aviv: Miskal, 2005.

Boaz, Arieh. *The Origins of the Ministry of Defense.* Ben Shemen, İsrail: Modan, 2013.

Bowden, Mark. *The Finish.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2012.

Brom, Shlomo ve Anat Kurz, *Strategic Assessment for Israel 2010.* Tel Aviv: INSS, 2010.

Burgin, Maskit, David Tal ve Anat Kurz, eds. *Islamic Terrorism and Israel.* Tel Aviv: Papyrus, 1993.

Burton, Fred. *Chasing Shadows.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora- Bitan Dvir, 2011.

Caroz, Ya'acov. *The Man with Two Hats.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2002.

Cesarani, David. *Major Farran's Hat.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2015.

Claire, Rodger W. *Raid on the Sun.* Petah Tikva, İsrail: Aryeh Nir, 2005.

Cohen, Avner. *Israel and the Bomb.* New York: Schocken, 1990.

Cohen, Gamliel. *Under Cover.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2002.

Cohen, Hillel. *An Army of Shadows: Palestinian Collaborators in the Service of Zionism.* Kudüs: Ivrit, 2004.

—. *Good Arabs.* Kudüs: Ivrit, 2006.

Cohen- Levinovsky, Nurit. *Jewish Refugees in Israel's War of Independence.* Tel Aviv: Am Oved, 2014.

Danin, Ezra. *Always Zionist.* Kudüs: Kidum, 1987.

Dayan, Moshe. *Shall the Sword Devour Forever?* Tel Aviv: Edanim/Yedioth Ahronoth, 1981

—. *Story of My Life.* Kudüs: Idanim and Dvir, 1976.

Dekel, Efraim. *Shai: The Exploits of Hagana Intelligence.* Tel Aviv: IDF-Ma'archot, 1953.

Dekel-Dolitzky, Elliyahu. *Groundless Intelligence.* Elkana, İsrail: Ely Dekel, 2010.

Dietl, Wilhelm. *Die Agentin des Mossad.* Tel Aviv: Zmora-Bitan, 1997.

Dor, Danny, ve Ilan Kfir. *Barak: Wars of My Life.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2015.

Dror, Zvika. *The "Arabist" of the Palmach.* Bnei Brak, İsrail: Hakibbutz Hameuchad, 1986.

Drucker, Raviv. *Harakiri—Ehud Barak: The Failure.* Tel Aviv: Miskal, 2002.

Edelist, Ran. *The Man Who Rode the Tiger.* Or Yehuda, İsrail: Zmora-Bitan, 1995.

Edelist, Ran, ve Ilan Kfir. *Ron Arad: The Mystery.* Tel Aviv: Miskal–Yedioth Ahronoth, 2000.

Eilam, Uzi. *The Eilam Bow.* Tel Aviv: Miskal–Yedioth Ahronoth ve Chemed, 2013.

Eiran, Ehud. *The Essence of Longing: General Erez Gerstein and the War in Lebanon.* Tel Aviv: Miskal– Yedioth Ahronoth, 2007.

Eitan, Rafael. *A Soldier's Story: The Life and Times of an Israeli War Hero.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1985.

Eldar, Mike. *Flotilla 11: The Battle for Citation.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1996.

—. *Flotilla 13: The Story of Israel's Naval Commando.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1993.

—. *Soldiers of the Shadows.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1997.

Eldar, Shlomi. *Getting to Know Hamas.* Kudüs: Keter, 2012. Elpeleg, Zvi. *Grand Mufti.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1989.

Elran, Meir ve Shlomo Brom. *The Second Lebanon War: Strategic Dimensions.* Tel Aviv: Miskal– Yedioth Ahronoth, 2007.

Erel, Nitza. *Without Fear and Prejudice.* Kudüs: Magnes, 2006.

Erlich, Haggai. *Alliance and Alienation: Ethiopia and Israel in the Days of Haile Selassie.* Tel Aviv: Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, 2013.

Erlich, Reuven. *The Lebanon Tangle: The Policy of the Zionist Movement and the State of Israel Towards Lebanon, 1918-1958.* Tel Aviv: Ma'arakhot, 2000.

Eshed, Haggai. *One Man's Mossad—Reuven Shiloah: Father of Israeli Intelligence.* Tel Aviv: Edanim/ Yedioth Ahronoth, 1988.

—. *Who Gave the Order?* Tel Aviv: Edanim, 1979.

Ezri, Meir. *Who Among You from All the People: Memoir of His Years as the Israeli Envoy in Tehran.* Or Yehuda, İsrail: Hed Arzi, 2001.

Farman Farmaian, Sattareh ve Dona Munker. *Daughter of Persia.* Rishon LeZion, İsrail: Barkai, 2003.

Feldman, Shai. *Israeli Nuclear Deterrence: A Strategy for the 1980s.* Bnei Brak, İsrail: Hakibbutz Hameuchad, 1983.

Finkelstein, Menachem. *The Seventh Column and the Purity of Arms: Natan Alterman on Security, Morality and Law.* Bnei Brak, İsrail: Hakibbutz Hameuchad, 2011.

Friedman, Thomas L. *From Beirut to Jerusalem.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1990.

Gazit, Shlomo. *At Key Points of Time.* Tel Aviv: Miskal, 2016.

Gelber, Yoav. *A Budding Fleur-de-Lis: Israeli Intelligence Services During the War of Independence, 1948-1949.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2000.

—. *Growing a Fleur-de-Lis: The Intelligence Services of the Jewish Yishuv in Palestine, 1918-1947.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1992.

—. *Independence Versus Nakbah: The Arab-Israeli War of 1948.* Or Yehuda, İsrail: Zmora-Bitan, 2004.

—. *Israeli- Jordanian Dialogue, 1948-1953: Cooperation, Conspiracy, or Collusion?* Brighton, BK: Sussex Academic Press, 2004.

—. *Jewish Palestinian Volunteering in the British Army During the Second World War.* Cilt. III, *The Standard Bearers: The Mission of the Volunteers to the Jewish People.* Kudüs: Yad Izhak Ben-Zvi, 1983.

Gilboa, Amos. *Mr. Intelligence: Ahrale Yariv.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth and Chemed, 2013.

Gilboa, Amos, ve Ephraim Lapid. *Masterpiece: An Inside Look at Sixty Years of Israeli Intelligence.* Tel Aviv: Miskal, 2006.

Gillon, Carmi. *Shin-Beth Between the Schisms.* Tel Aviv: Miskal, 2000.

Givati, Moshe. *Abir 21.* Kudüs: Reut, 2003.

Golani, Motti, *Hetz Shachor: Gaza Raid & the Israeli Policy of Retaliation During the Fifties.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1994.

Goldstein, Yossi. *Rabin: Biography.* New York: Schocken, 2006.

—. *Golda: Biography.* Sde Boker, İsrail: Ben-Gurion Research Institute for the Study of Israel and Zionism, 2012.

Goodman, Micha. *The Secrets of the Guide to the Perplexed.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2010.

Goren, Uri. *On the Two Sides of the Crypto.* Kendi yayını, 2008.

Gourevitch, Philip ve Errol Morris. *The Ballad of Abu Ghraib.* Tel Aviv: Am Oved, 2010.

Gutman, Yechiel. *A Storm in the G.S.S.* Tel Aviv: Yedioth Ahronoth, 1995.

Halamish, Aviva. *Meir Yaari: The Rebbe from Merhavia.* Tel Aviv: Am Oved, 2009.

Halevy, Aviram, Yiftach Reicher Atir ve Shlomi Reisman. *Operation Yonatan in First Person.* Modi'in, İsrail: Efi Melzer, 2016.

Halevy, Efraim. *Man in the Shadows.* Tel Aviv: Matar, 2006.

Haloutz, Dani. *Straight Forward.* Tel Aviv: Miskal, 2010.

Harel, Amos ve Avi Issacharoff. *The Seventh War.* Tel Aviv: Miskal, 2004.

—. *Spider Webs (34 Days).* Tel Aviv: Miskal, 2008.

Harel, Isser. *Anatomy of Treason.* Kudüs: Idanim, 1980.

—. *Security and Democracy.* Kudüs: Idanim, 1989.

—. *When Man Rose Against Men.* Kudüs: Keter, 1982.

—. *Yossele Operation.* Tel Aviv: Yedioth Ahronoth, 1982.

Harouvi, Eldad. *Palestine Investigated.* Kokhav Ya'ir, İsrail: Porat, 2010.

Hass, Amira. *Drinking the Sea of Gaza.* Bnei Brak, İsrail: Hakibbutz Hameuchad, 1996.

Hendel, Yoaz ve Shalom Zaki. *Let the IDF Win: The Self- Fulfilling Slogan.* Tel Aviv: Yedioth Ahronoth, 2010.

Hendel, Yoaz ve Yaakov Katz. *Israel vs. Iran.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora- Bitan Dvir, 2011.

Herrera, Ephraim ve Gideon M. Kressel. *Jihad: Fundamentals and Fundamentalism.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2009.

Herschovitch, Shay ve David Simantov. *Aman Unclassified.* Tel Aviv: Ma'archot MOD, 2013.

Hounam, Peter. *The Woman from the Mossad.* Tel Aviv-Yafo: Or'Am, 2001.

Jackont, Amnon. *Meir Amit: A Man of the Mossad.* Tel Aviv: Miskal, 2012.

Kabha, Mustafa. *The Palestinian People: Seeking Sovereignty and State.* Tel Aviv: Matach, 2013.

Kam, Ephraim. *From Terror to Nuclear Bombs: The Significance of the Iranian Threat.* Haqirya, Is-rael: Savunma Bakanlığı, 2004.

Kampf, Zohar ve Tamar Liebes. *Media at Times of War and Terror.* Ben Shemen, İsrail: Modan, 2012.

Karsh, Efraim ve Inari Rautsi. *Saddam Hussein: A Political Biography.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1991.

Kfir, Ilan. *The Earth Has Trembled.* Tel Aviv: Ma'ariv, 2006.

Kimche, David. *The Last Option.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth, 1991.

Kipnis, Yigal. *1973: The Way to War.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2012.

Klein, Aaron J. *The Master of Operation: The Story of Mike Harari.* Kudüs: Keter, 2014.

—. *Striking Back: The 1972 Munich Olympics Massacre and Israel's Deadly Response.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth, 2006.

Klieman, Ahron. *Double Edged Sword.* Tel Aviv: Am Oved, 1992.

Klingberg, Marcus ve Michael Sfard. *The Last Spy.* Tel Aviv: Ma'ariv, 2007.

Knopp, Guido. *Göring: Eine Karriere.* Tel Aviv: Ma'ariv, 2005.

Kotler, Yair. *Joe Returns to the Limelight.* Ben Shemen, İsrail: Modan, 1988.

Kramer, Martin. *Fadlallah: The Moral Logic of Hizballah.* Tel Aviv: Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, 1998.

Kramer, Martin. *Protest and Revolution in Shi'i Islam.* Tel Aviv: Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, 1987.

Kupperman, Robert H. ve Darrell M. Trent. *Terrorism: Threat, Reality, Response.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1979.

Kurtz, Anat. *Islamic Terrorism and İsrail: Hizballah, Palestinian Islamic Jihad and Hamas.* Tel Aviv: Papyrus,

1993.Kurtz, Anat ve Pnina Sharvit Baruch. *Law and National Security.* Tel Aviv: INSS, 2014.

Lahad, Antoine. *In the Eye of the Storm: Fifty Years of Serving My Homeland Lebanon: An Autobiog-raphy.* Tel Aviv: Miskal, 2004.

Landau, David. *Arik: The Life of Ariel Sharon.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2013.

Lazar, Hadara. *Six Singular Individuals.* Bnei Brak, İsrail: Hakibbutz Hameuchad, 2012.

le Carré, John. *The Pigeon Tunnel.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2017.

Levi, Nissim. *One Birdless Year.* Tel Aviv: Am Oved, 2006.

Lew, Uzrad. *Inside Arafat's Pocket.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2005.

Livneh, Eliezer, Yosef Nedava ve Yoram Efrati. *Nili: The History of Political Daring.* New York: Schocken, 1980.

Lotz, Wolfgang. *Mission to Cairo.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1970.

Lowther, William. *Arms and the Man.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1991.

Macintyre, Ben. *Double Cross: The True Story of the D-Day Spies.* Yossi Millo tarafından çevrilmiştir. Tel Aviv: Am Oved, 2013.

Maiberg, Ron. *The Patriot.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2014.

Mann, Nir. *The Kirya in Tel Aviv, 1948-1955.* Kudüs: Carmel, 2012.

—. *Sarona: Years of Struggle, 1939-1948.* 2. baskı. Kudüs: Yad Izhak Ben Zvi, 2009.

Mann, Rafi. *The Leader and the Media.* Tel Aviv: Am Oved, 2012.

Maoz, Moshe. *The Sphinx of Damascus.* Or Yehuda, İsrail: Dvir, 1988.

Margalit, Dan. *Disillusionment.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2009.

—. *I Have Seen Them All.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 1997.

—. *Paratroopers in the Syrian Jail.* Tel Aviv: Moked, 1968.

Marinsky, Arieh. *In Light and in Darkness.* Kudüs: Idanim, 1992.

Mass, Efrat. *Yael: The Mossad Combatant in Beiruth.* Bnei Brak, İsrail: Hakibbutz Hameuchad, 2015.

Medan, Raphi. Yayınlanmamış taslak, 2010.

Melman Yossi. *Israel Foreign Intelligence and Security Services Survey.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 1982.

Melman, Yossi ve Eitan Haber. *The Spies: Israel's Counter-Espionage Wars.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth ve Chemed, 2002.

Melman, Yossi ve Dan Raviv. *The Imperfect Spies.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1990.

—. *Spies Against Armageddon.* Tel Aviv: Miskal, 2012.

Menashri, David. *Iran After Khomeini: Revolutionary Ideology Versus National Interests.* Tel Aviv: Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, 1999.

—. *Iran Between Islam and the West.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1996.

Merari, Ariel ve Shlomi Elad. *The International Dimension of Palestinian Terrorism.* Bnei Brak, İsrail: Hakibbutz Hameuchad, 1986.

Moreh, Dror. *The Gatekeepers: Inside Israel's Internal Security Agency.* Tel Aviv: Miskal, 2014.

Morris, Benny. *Israel's Border Wars, 1949-1956.* Tel Aviv: Am Oved, 1996.

Nachman Tepper, Noam. *Eli Cohen: Open Case.* Modi'in, İsrail: Efi Melzer, 2017.

Nadel, Chaim. *Who Dares Wins.* Ben Shemen, İsrail: Modan, 2015.

Nafisi, Azar. *Reading Lolita in Tehran.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth, 2005.

Nakdimon, Shlomo. *Tammuz in Flames.* Tel Aviv: Yedioth Ahronoth, 1986.

Naor, Mordecai. *Laskov.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1988.

—. *Ya'akov Dori: I.D.F. First Chief of Staff.* Ben Shemen, İsrail: Modan, 2011.

Nasr, Vali. *The Shia Revival.* Tel Aviv: Miskal, 2011.

Naveh, Dan. *Executive Secrets.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth, 1999.

Navot, Menachem. *One Man's Mossad.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2015.

Netanyahu, Iddo. *Sayeret Matkal at Antebbe.* Tel Aviv: Miskal, 2006.

Nevo, Azriel. *Military Secretary.* Tel Aviv: Contento, 2015.

Nimrodi, Yaakov. *Irangate: A Hope Shattered.* Tel Aviv: Ma'ariv, 2004.

Oren, Ram. *Sylvia.* Kudüs: Keshet, 2010.

Oufkir, Malika ve Michele Fitoussi. *The Prisoner.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret, 2001.

Pacepa, Ion Mihai. *Red Horizons.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1989.

Pail, Meir ve Avraham Zohar. *Palmach.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2008.

Palmor, Eliezer. *The Lillehammer Affair.* İsrail: Carmel, 2000.

Paz, Reuven. *Suicide and Jihad in Palestinian Radical Islam: The Ideological Aspect.* Tel Aviv: Tel Aviv University Press, 1998.

Perry, Yaakov. *Strike First.* Kudüs: Keshet, 1999. Pirsig, Robert M. *Zen and the Art of Motorcycle Maintenance.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 1974.

Porat, Dina. *Beyond the Corporeal: The Life and Times of Abba Kovner.* Tel Aviv: Am Oved ve Yad Vashem, 2000.

Pressfield, Steven. *Killing Rommel.* Petah Tikva, İsrail: Aryeh Nir, 2009.

Pundak, Ron. *Secret Channel.* Tel Aviv: Sifrey Aliyat Hagag-Miskal-Yedioth Ahronoth ve Chemed, 2013.

Pundak, Yitzhak. *Five Missions.* Tel Aviv: Yaron Golan, 2000.

Rabinovich, Itamar. *The Brink of Peace: Israel & Syria, 1992-1996.* Tel Aviv: Miskal, 1998.

—. *Waging Peace.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora- Bitan Dvir, 1999.

— . *Yitzhak Rabin: Soldier, Leader, Statesman.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2017.

Rachum, Ilan. *The Israeli General Security Service Affair.* Kudüs: Carmel, 1990.

Ram, Haggai. *Reading Iran in İsrail: The Self and the Other, Religion, and Modernity.*

Bnei Brak, İsrail: Van Leer Jerusalem Institute ve Hakibbutz Hameuchad, 2006.

Raphael, Eitan. *A Soldier's Story: The Life and Times of an Israeli War Hero.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1985.

Ravid, Yair. *Window to the Backyard: The History of Israel-Lebanon Relations - Facts & Illusions.* Yehud, İsrail: Ofir Bikurim, 2013.

Regev, Ofer. *Prince of Jerusalem.* Kokhav Ya'ir, İsrail: Porat, 2006.

Rika, Eliahu. *Breakthrough.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1991.

Ronen, David. *The Years of Shabak.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1989.

Ronen, Yehudit. *Sudan in a Civil War: Between Africanism, Arabism and Islam.* Tel Aviv: Tel Aviv University Press, 1995.

Rosenbach, Marcel ve Holger Stark. *WikiLeaks: Enemy of the State.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2011.

Ross, Michael. *The Volunteer: A Canadian's Secret Life in the Mossad.* Tel Aviv: Miskal, 2007.

Rubin, Barry ve Judith Colp-Rubin. *Yasir Arafat: A Political Biography.* Tel Aviv: Miskal, 2006.

Rubinstein, Danny. *The Mystery of Arafat.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2001.

Sagie, Uri. *Lights Within the Fog.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth, 1998.

Scharia, David. *The Pure Sound of the Piccolo: The Supreme Court of Israel, Dialogue and the Fight Against Terrorism.* Srigim, İsrail: Nevo, 2012.

Schiff, Ze'ev ve Ehud Ya'ari. *Israel's Lebanon War.* New York: Schocken, 1984.

Seale, Patrick. *Assad.* Tel Aviv: Ma'arakhot, 1993.

Segev, Shmuel. *Alone in Damascus: The Life and Death of Eli Cohen.* Kudüs: Keter, 2012.

First published 1986.

—. *The Iranian Triangle: The Secret Relation Between Israel-Iran-U.S.A.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1981.

—. *The Moroccan Connection.* Tel Aviv: Matar, 2008.

Segev, Tom. *Simon Wiesenthal: The Life and Legends.* Kudüs: Keter, 2010.

Senor, Dan ve Saul Singer. *Start Up Nation.* Tel Aviv: Matar, 2009.

Shabi, Aviva ve Ronni Shaked. *Hamas: Palestinian Islamic Fundamentalist Movement.* Kudüs: Keter, 1994.

Shai, Nachman. *Media War: Reaching for the Hearts and Minds.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth ve Chemed, 2013.

Shalev, Aryeh. *The Intifada: Causes and Effects.* Tel Aviv: Papyrus, 1990.

Shalom, Zaki ve Yoaz Hendel. *Defeating Terror.* Tel Aviv: Miskal, 2010.

Shamir, Yitzhak. *As a Solid Rock.* Tel Aviv: Yedioth Ahronoth, 2008.

Şapira, Şimon. *Hezbollah: Between Iran and Lebanon.* Bnei Brak, İsrail: Hakibbutz Hameuchad, 2000.

Sharon, Gilad. *Sharon: The Life of a Leader.* Tel Aviv: Matar, 2011.

Shay, Shaul. *The Axis of Evil: Iran, Hezbollah, and Palestinian Terror.* Herzliya, İsrail: Interdisciplinary Center, 2003.

—. *The Islamic Terror and the Balkans.* Herzliya, İsrail: Interdisciplinary Center, 2006.

—. *The Never- Ending Jihad.* Herzliya, İsrail: Interdisciplinary Center, 2002.

—. *The Shahids: Islam and Suicide Attacks.* Herzliya, İsrail: Interdisciplinary Center, 2003.

Sheleg, Yair. *Desert's Wind: The Story of Yehoshua Cohen.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 1998.

Sher, Gilad. *Just Beyond Reach.* Tel Aviv: Miskal, 2001.

Shilon, Avi. *Menachem Begin: A Life.* Tel Aviv: Am Oved, 2007.

Shimron, Gad. *The Execution of the Hangman of Riga.* Kudüs: Keter, 2004.

—. *The Mossad and Its Myth.* Kudüs: Keter, 1996.

Shomron, David. *Imposed Underground.* Tel Aviv: Yair, 1991.

Shur, Avner. *Crossing Borders.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2008.

—. *Itamar's Squad.* Kudüs: Keter, 2003.

Sivan, Emmanuel. *The Fanatics of Islam.* Tel Aviv: Am Oved, 1986.

Sobelman, Daniel. *New Rules of the Game: Israel and Hizbollah After the Withdrawal from Lebanon Memorandum No. 65.* Tel Aviv: INSS, March 2003.

Stav, Arie. *Ballistic Missiles, Threat and Response: The Main Points of Ballistic Missile Defense.* Kudüs: Yedioth Ahronoth, 1998.

Sutton, Rafi. *The Sahlav Vendor: Autobiography and Operations in the Israeli Intelligence and Mossad Service.* Kudüs: Lavie, 2012.

Sutton, Rafi ve Yitzhak Shoshan. *Men of Secrets, Men of Mystery.* Tel Aviv: Edanim/Yedioth Ahronoth, 1990.

Sykes, Christopher. *Cross Roads to Israel.* Tel Aviv: Ma'arakhot, 1987.

Tal, Nahman. *Confrontation at Home: Egypt and Jordan Against Radical Islam.* Tel Aviv: Papyrus, 1999.

Tamir, Moshe. *Undeclared War.* Haqirya, İsrail: Savunma Bakanlığı, 2006.

Tehari, Amir. *The Spirit of Allah.* Tel Aviv: Am Oved, 1985.

Tepper, Noam Nachman. *Eli Cohen: Open Case.* Modi'in, İsrail: Efi Melzer, 2017.

Teveth, Shabtai. *Shearing Time: Firing Squad at Beth-Jiz.* Tel Aviv: Ish Dor, 1992.

Tsafrir, Eliezer (Geizi). *Big Satan, Small Satan: Revolution and Escape in Iran.* Tel Aviv: Ma'ariv, 2002.

—. *Labyrinth in Lebanon.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth, 2006.

Tsiddon-Chatto, Yoash. *By Day, by Night, Through Haze and Fog.* Tel Aviv: Ma'ariv, 1995.

Tsoref, Hagai, ed. *Izhak Ben- Zvi, the Second President: Selected Documents (1884-1963).* Jerusa-lem: İsrail Devlet Arşivleri, 1998.

Tzipori, Mordechai. *In a Straight Line.* Tel Aviv: Miskal-Yedioth Ahronoth ve Chemed, 1997.

Tzipori, Shlomi. *Justice in Disguise.* Tel Aviv: Agam, 2004.

Weissbrod, Amir. *Turabi, Spokesman for Radical Islam.* Tel Aviv: Moshe Dayan Center for Middle Eastern and African Studies, 1999.

Weissglass, Dov. *Ariel Sharon: A Prime Minister.* Tel Aviv: Miskal, 2012.

Wolf, Markus. *Man Without a Face.* Or Yehuda, İsrail: Hed Arzi, 2000.

Woodward, Bob. *Veil: The Secret Wars of the CIA, 1981-1987.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret, 1990.

Wright, Lawrence. *The Looming Tower: Al-Qaeda and the Road to 9/11.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2007.

Ya'alon, Moshe. *The Longer Shorter Way.* Tel Aviv: Miskal, 2008.

Yahav, Dan. *His Blood Be on His Own Head: Murders and Executions During the Era of the Yishuv, 1917-1948.* Kendi yayını, 2010.

Yakar, Rephael. *The Sultan Yakov Battle.* Tel Aviv: IDF, Tarih Departmanı, 1999.

Yalin-Mor, Nathan. *Lohamey Herut Israel.* Kudüs: Shikmona, 1974.

Yatom, Danny. *The Confidant.* Tel Aviv: Miskal, 2009.

Yeger, Moshe. *The History of the Political Department of the Jewish Agency.* Tel Aviv: Zionist Library, 2011.

Zahavi, Leon. *Apart and Together.* Kudüs: Keter, 2005.

Zamir, Zvi ve Efrat Mass. *With Open Eyes.* Or Yehuda, İsrail: Kinneret Zmora-Bitan Dvir, 2011.

Zichrony, Amnon. *1 Against 119: Uri Avnery in the Sixth Knesset.* Tel Aviv: Mozes, 1969.

Zonder, Moshe. *Sayeret Matkal: The Story of the Israeli SAS.* Kudüs: Keter, 2000.

DİZİN

Abayat, Hüseyin 525, 526
Abbas, Amina 367
Abbas, Mahmud (Ebu Mazen) 344, 367, 368, 594, 596
Abbas, Seyyid 426
ABC News 352, 354
ABD Savunma Bakanlığı 108, 252, 413
Abdallah, Danny 770(n)
Abdallah, Muhammed 257
Abdullah I, Ürdün Kralı 48
Abdullah II, Ürdün Kralı 492
Abrams, Elliott 794(n)
Abu Jumaa, Majdi 305, 312, 313, 318
Abu Jumaa, Subhi 305, 318
Abu Rahma, Faiz 348, 755(n)
Abu Salim, İhab 578
Abu Sharah, Faisal 332, 333, 752(n)
Abu Tayeb 333
Abwehr (Nazi askeri istihbaratı) 41
Achille Lauro 749(n)
Achtung Panzer! (Guderian) 71
Aden 221
Adenauer, Konrad 95, 695(n)
Admoni, Nahum 222, 223, 234, 292, 293, 295, 302, 338, 377, 383, 404, 711(n), 726(n), 741(n), 742(n), 748(n), 753(n), 760(n)
Adwan, Kamal 185, 192, 193, 197
Afrika 57, 77, 86, 87, 115, 133, 222, 223, 230, 252, 327, 329, 439, 650, 662, 686(n)
Afula 450
Agmon, David 262, 268, 732(n), 733(n), 734(n)
ağ istihbarat görevlisi (AİG) 560, 561, 563-567
Aharoni, Zvi 79, 91, 116, 138, 166, 167, 687(n), 689(n), 690-692(n), 700(n), 701(n), 706(n)
Ahituv, Avraham 97, 99-103, 228, 229, 233, 692(n), 724(n)
Ahmedinejad, Mahmud 657
Ahmedi Ruşen, Mustafa 657, 818(n)
AIDS 593, 804(n)
Ailool al-Aswad, *bkz.* Kara Eylül
Ain Ebel 605
Air France 164, 226, 227,
AK-47'ler 161, 162, 165, 193, 216, 217, 250
Akdeniz 72, 107, 152, 191, 297, 299, 300, 304, 328, 331, 372, 408, 461, 565, 575, 625, 637, 720(n), 818(n)
Akerman, Lior 472, 780(n)
Al-Ahram 71
Al-Bireh 445
Al-Bustan Rotana Hotel 641, 646, 647
Alıcı Kuş Operasyonu 643, 671(n)
Ali (Hz.) 410
Alimuhammedi, Mesud 639, 640, 653
Ali, Nur 334, 752(n)
Alizada, Avia 430
Al Jazeera TV kanalı 444, 642
Al-Jumhuriya 375
Al-Jura 438
Allon, Yigal 231
Al-Manar 605, 767(n)
Alman bilim insanları 52, 81-84, 87, 88, 90, 92, 94, 97, 98, 102, 104-107, 110, 129, 133, 268, 306, 405, 688(n), 691(n)
Almanya 29, 31, 32, 52, 78, 83, 84, 92-96, 98, 100, 102, 105, 160, 163, 169, 171, 174, 221, 226, 238, 289, 363, 599, 668, 689(n), 694-695(n), 712(n), 723(n)
  Batı 93, 94, 104, 105, 131, 172, 173, 221, 235, 675(n), 761(n)
  Doğu 237, 238, 251, 728(n)
Al-Musawar 40
Al Najah Üniversitesi 538
Alon, Yosef "Joe" 717(n)
Alpher, Yossi 396
Al-Saiqa 748
Al-Sayad 240
Al-Shark al-Awsat 359
Altalena olayı 46, 679(n)
AMAN (Askeri İstihbarat Direktörlüğü) 49, 55, 63, 72, 77, 94, 95, 111, 125, 128, 133, 134, 135, 136, 140, 183, 184, 192, 198, 203, 212, 213, 218, 235, 236, 251, 278, 279, 284, 295, 298, 302, 323, 330, 331, 334, 335, 339, 344, 351, 355, 363, 364, 377, 411, 415, 417, 426, 427, 434, 439, 460, 475, 477, 478, 495, 499, 500, 519, 537, 568, 569, 571, 573, 575, 583,

591, 603, 605, 606, 610, 614, 616, 625, 635, 636, 638, 656, 661, 682(n), 690(n), 691(n), 694(n), 713(n), 717(n), 718(n), 724(n), 762(n), 764(n), 765(n), 772-774(n), 790(n), 800(n), 804(n), 814(n), 817(n)
13. İstihbarat Servisi 53, 54
188. Birim 59, 87-90, 107, 109, 688(n), 689(n), 820(n)
9900. Birim 510
Araştırma Dairesi 294, 343, 388, 416, 420, 783(n), 809(n),
Gece Vakti Operasyonu 418-420, 773(n)
Hedefler Dairesi 562-564
İstihbarat ekibi 504. Birim 59, 60, 66, 67, 69, 70, 75, 76, 132, 138, 141, 142, 144, 185, 224, 225, 240, 245, 248, 257, 258, 276, 321, 327, 328, 332, 343, 401, 419, 424, 433, 510, 550, 683(n), 731(n), 749(n), 775(n)
karşıterör bölümü 418, 419, 604
kuruluşu 45, 59
Kuzey Komutanlığı ve – 263-267
Operasyon Danışmanlığı 721(n)
Özel Operasyon Yürütmesi 269
SIGINT 8200. Birim 73, 343, 348, 366, 368, 378, 384, 418, 433, 480, 510, 511, 533, 560-567, 584, 620, 627-629, 685(n), 748(n), 749(n), 787(n), 798(n), 799(n)
Amer, Abd al-Hakim 72
Amerika Birleşik Devletleri 15, 17, 18, 20, 31, 55, 76, 77, 186, 235, 236, 241-245, 277, 268, 329, 333, 363-365, 386, 395, 397, 412, 413, 416, 431, 449, 454, 470, 472, 480-483, 515, 521, 532, 544-546, 548, 589, 594, 598, 623, 624, 630, 633, 636, 639, 657, 659, 665, 666, 671(n), 699(n), 733(n), 736(n), 750(n), 764(n), 767(n), 769(n), 774(n), 792(n), 806(n), 809(n), 811(n), 819(n)
Amerikan İsrail Halkla İlişkiler Komitesi 329
Amerikan Üniversitesi Hastanesi 249
Ames, Robert C. 241
Amidror, Yaakov 810(n)
Amin, İdi 227
"Amir" 560, 562-567
Amir, Yigal 472
Amit, Meir 87, 94, 101, 104, 107, 136, 374
Amit, Ze'ev 112
Amman 58, 71, 162, 168, 300, 326, 334, 405, 483, 484, 487, 490, 491, 494, 500, 666, 750(n), 782(n)
Filistinlilere Yardım Merkezi 483
InterContinental Otel 486, 490
İslam Hastanesi 491
Kraliçe Alia Askeri Hastanesi 491
Shamiya alışveriş merkezi 486, 487
Amsterdam 205
Anderson, Frank 250
Andropov, Yuri 220
Angleton, James Jesus 77
Annan, Kofi 574
Antwerp 82
Appelbaum, David 579
Appelbaum, Nava 579
Arabah Çölü 478
Arad, Ron 414, 415
Arad, Uzi 653
Arafat, Fathi 298
Arafat, Suha Tawil 361
Arafat, Yaser 127-142, 258, 351, 363-364, 439, 442, 459, 747(n), 789(n)
batılı istihbarat servisleriyle bağlantıları 364
BM'deki konuşması 235, 236, 242, 243
Camp David'de 516, 517, 519-521, 548
doğumu ve çocukluk yılları 127
Ebu Ammar kod adını alışı 127, 139
El Fetih'i yönetişi 136-138, 562
Filistin Yönetimi lideri oluşu 370, 459, 475, 476, 506, 508, 520-523, 548, 562, 592, 596, 747(n)
fiziksel görünüşü 139
FKÖ lideri olarak 51, 127-145, 160, 162, 163, 166, 167, 185, 201, 215, 216, 218, 220, 235-237, 241, 250, 251, 262, 268-273, 276-279, 282-288, 294-303, 325, 326, 332, 336, 337, 339, 340, 366, 367, 369, 370, 392, 397, 465, 475-479, 508, 519-521, 523, 539, 579, 590-593
karakteri ve kişiliği 476, 478
kendisine yönelik hedefli öldürme planları 361
kendisine yönelik suikast planları 139-142, 167, 168, 278, 279, 282-288, 294-303, 334, 366, 478, 479, 670(n), 739(n)
muhafızları (17. Kuvvet) 240, 326, 332-334, 397, 401, 402

Oslo Anlaşmalarını imzalaması 452, 453
ölümü 592-596
Rabin ve – 370
stratejik hataları 364
Suba Tawil'le evlenmesi 361
"ulusun babası" olması 337
uluslararası önemi 303, 398
Arap ayaklanması, 1936 41
Arap Ligi 44, 364
Arap Yüksek Komitesi 28
Arbel, Dan 204, 206
Arbel, Yehuda 137
Ardeşir Hüseyinpur 639
Arditi, Dani 417
Arendt, Hannah 540
Arens, Moshe 313, 320, 418, 420, 772(n)
Argov, Shlomo 275
Ariel Sharon: An Intimate Portrait (Dan) 593
Aristo (Şin Bet subayı) 438, 441, 442
Arjantin 79, 386, 430, 431, 434, 667, 774(n)
Arledge, Roone 353
Armonk, New York 211
Aroyo, Abigail 152, 153
Aroyo, Bob 152
Aroyo, Mark 152, 153
Aroyo, Preeti 152, 153
Arsan, Aref al 26
Arzuan, Victor 337
Asgari, Ali Reza 433
Askeri Sansür Bürosu 229
Asmar, Samir al 332
Aswad, Muhammed al (Ebu Nimr) 154, 155
Asya 77, 165, 396, 435, 650
Aşdod 305
Aşkelon 304, 312, 318-322, 440, 443, 474, 475
Aşkenazi, Gabriel "Gabi" 9, 553,
Atina 56, 160, 198, 227, 288, 295, 296, 298, 326, 327
Atlantik Okyanusu 327
Atlit 255
Attaviros 327, 328
Attlee, Clement 38
Auschwitz toplama kampı 34, 691(n), 810(n)
Avital, Doron 755(n)
Avital, Shai 306, 755(n)
Aviv, Yuval 710(n)
Avnery, Uri 283, 284
Avraham, Rafael 361
Avrahami, Yossi 519, 520
Avrupa Birliği 493, 647
Avustralya 103, 177, 248, 645
Avusturya 101, 112, 235, 306, 646, 647, 651, 673(n), 751(n)
Almanlar tarafından ilhakı (Anschluss) 97
İkinci Dünya Savaşı'nda 29, 31
Avusturya Nazi Partisi 97
Awadallah, Adel 503-506, 508
Awadallah, İmad 503-506, 508
Awali, Ghaleb 605, 606
Ayalon, Ami 256, 439, 453, 462, 463, 477, 494, 495, 500-502, 504, 506-509, 538-540, 573, 580, 596, 793(n)
Ayalon, Danny 794(n), 796(n)
Ay'a Yolculuk (Verne) 386
Ayyaş, Abdüllatif 473
Ayyaş, Yahya 437, 448-450, 465-471, 473,-476, 502, 503, 506, 507, 577, 632
Azam, Abdallah 440
Azisha, Eliahu 355
Aziz, İbrahim Abdul 332
Azoulai, Avner 284, 289
Azzam Paşa, Abdul Rahman 45

Baader, Andreas 201
Baader-Meinhof Çetesi (Kızıl Ordu Fraksiyonu) 160, 201, 221, 723(n)
Baas Partisi 374, 375, 385
Baba (film) 624
Bab'ül Mendep Boğazı 327
Bach, Gabriel 724(n)
Baeck, Leo 29
Baer, Robert 362, 667, 769(n)
Bağdat 85, 236, 237, 238, 331, 346, 374, 375, 377, 385-387, 389
Bahtiyar, Şaphur 395, 396
Baker, James 356
Balata mülteci kampı 589
Balkanlar 532
Baltık Denizi 82
Banai, Yaakov (Mazal) 21-23
Bandori, Zvika 732(n), 734(n)
Bangkok, İsrail büyükelçiliği 433
Barak, Aharon 224, 302, 793(n)
Barak, Ehud 317, 353, 816(n)
AMAN şefi olarak 749(n)
IDF genelkurmay başkanı olarak 388-390, 413, 417-425, 436, 446, 447, 454, 765(n), 772(n), 773(n)

IDF genelkurmay başkan yardımcısı olarak 343, 344
İsrail savunma bakanı olarak 210, 654, 655, 659, 669(n)
İsrail başbakanı olarak 210, 514-518, 521, 548, 598, 788(n)
komuta ettiği Beyrut ölüm timi 210, 211
Sayeret Matkal şefi olarak 164, 188-190, 192-196
Barak, Harry 103, 693(n)
Barak, Nava 196
Baraka, Muhammed 305
Baram, Amatzia 374
Baram, Amir 800(n)
Barbie, Klaus 726(n)
Bardawil Lagünü 152
Bar-Giora (ilk modern Yahudi savaş gücü) 25
Barkai, David 401
Bar Kohba, Shimon 29
Bar-Lev, Haim 139
Bar-Lev, Omer 217, 750(n)
Bar-Lev, Uri (Kiraz komutanı) 354, 355
Bar-Lev, Uri (pilot) 162
Bartov, Hanoch 30
Basel 91
Basra Körfezi 391, 449
Batat, İyad 509-512, 786(n)
Batı Şeria 58, 60, 61, 63, 126, 127, 133, 135, 137, 143, 160, 185, 255, 267, 278, 321, 336-338, 352, 353, 356, 360, 443, 445, 448-450, 452, 465, 466, 468, 469, 473, 474, 503, 504, 519, 525, 595, 603, 604, 614, 616, 754(n), 790(n), 800(n)
Batihi, Semih 491
Bat Yam 324, 365
Bauer, Fritz 78
Bavyera eyalet polisi 172
BBC Arapça servisi 580
Beckerman, Dave 170
Bedlington, Stanley 431, 667
Bedeviler 26, 65, 66, 69, 151, 153
Bedreddin, Mustafa 448
Begin, Menachem 94, 176, 302, 303, 307, 695(n), 726(n), 737(n), 738(n), 741(n), 761(n), 762(n)
depresyonu ve sağlığının kötüleşmesi 292, 293
Irgun'u komuta edişi 28, 38, 233, 679(n)
İkinci Dünya Savaşı'nda İngiltere'yle işbirliği 28
İsrail başbakanı olarak 28, 233-235, 241, 245, 251, 258-260, 264-268, 272-274, 277-279, 281, 282, 287-293, 302, 303, 331, 378, 382-385
özsaygısı 259
Reagan ve – 281,282, 288
Beilin, Yossi 366
Beinish, Dorit 319
Beit Awwa 510, 511,
Beit Hanina 138
Beit Hanoun 547
Beit Jubrin 510
Beit Lahia 469
mülteci kampı 151
Beit Lid terör saldırısı 451, 458, 459, 465, 466
Beit Likya 578
Beit Sahour 525
Bekir, Ahmed Hasan el 375
Belçika 34, 191, 727(n)
Bell UH-1 helikopterleri 173, 174
Benamene, Kemal 202, 203, 206, 718(n)
Ben Barka, Mehdi 113-115
Ben-David, Moshe "Mishka" 463, 480-482, 486, 487, 490, 492, 493, 495, 763(n)
Ben-Eliezer, Benjamin "Fuad" 539, 552, 553
Ben-Gal, Avigdor "Yanosh" 260-267, 270, 271, 734(n)
Ben-Gal, Joseph 92
Ben-Gurion, David 26-28, 30, 36, 38, 40, 41, 44-51, 57, 61, 64, 65, 67, 69, 73, 75, 76, 78, 80, 82, 84, 87, 88, 93, 94, 180, 181, 477, 479, 673(n), 678-680(n), 684(n), 686(n), 687(n), 689-691(n)
Ben-Gurion Havalimanı 164
Ben-Gurion Üniversitesi 377
Ben Horin, Amit 189
Benna, Sabri el (Ebu Nidal) 276, 277, 363
Ben-Natan, Asher 82
Ben-Yisrael, İzak 524, 530, 790(n)
Benziman, Uzi 737(n)
Ben-Zur, Barak 445, 527
Ben-Zvi, İzak 23-25, 27,
Berlin 29, 32, 89, 202, 238, 282, 288
Regierungskrankenhaus 238
Bernadotte, Kont Folke 45, 47, 48, 679
Bernini, Gian Lorenzo 199
Bethlehem 525

Betser, Muki 192-194, 231,
Bet-Zuri, Eliyahu 37
Bevin, Ernest 38
Beyrut 49, 81, 132, 133, 137, 138, 150, 165, 166, 168, 184-189, 191, 192, 194-198, 201, 210, 215, 218, 219, 232, 236, 241, 243-250, 258, 268, 269, 271-274, 277-291, 294, 302, 321, 325, 327, 335, 342, 400-404, 408, 413, 416, 419, 423, 427, 429, 430, 434, 435, 455, 461, 518, 601, 605, 618, 629, 634, 677(n), 707(n), 712(n), 713(n), 714(n), 730(n), 737(n), 739(n), 743(n), 769(n), 770(n), 812(n), 818(n)
Al-Madina al-Riyadiyyah stadyumu 218
al-Safir bölgesi 434, 435
al-Sana'i iş hanı 286
Beka Caddesi 248
Bourj Hammoud mahallesi 427
Bristol Hotel 186
Continental Hotel 245, 246
Dahiya mahallesi 605, 629
Fakhani bölgesi 269
Haret Hreik mahallesi 605
Madam Curie Caddesi 196
Muhi al-Din Sokağı 166
Ramlet al-Bayda mahallesi 192
Sands Hotel 190, 191
Snoubra bölgesi 245
Strand kafe 241
Verdun Caddesi 185, 189, 190, 193
Beyrut Kumarhanesi 166
Beyrut Üniversitesi 198
Bey, Tevfik 27
Bialik, Hayim Nahman 260
Bidya 321
Binbir Gece Masalları 177
Bingazi 227
Bin Ladin, Mohammed 109
Bin Ladin, Usame 109, 244, 440, 564, 767(n), 794(n), 796(n)
Bird, Kai 201, 241, 244
Birger, Matias "Chatto" 73
Birinci Dünya Savaşı 26
Birleşik Devletler *bkz.* Amerika Birleşik Devletleri
Birleşik Krallık 275
ayrıca bkz. Büyük Britanya, İngiltere
Birleşmiş Milletler 40, 45, 47, 64, 67, 155, 236, 242, 254, 289, 389, 611, 678(n)
Birleşmiş Milletler Filistin Özel Komitesi 678(n)
Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü (UNIFIL) 254
Birmingham Üniversitesi 379
Bir Zeit Üniversitesi 448
Bisharat, Muhammed 795(n)
Bitar, Salah 130
Blau, Uri 799(n)
Blum, Gabriella 595
Blumenfeld, Amir 593
BND Alman casusluk servisi 110, 814(n)
BOAC 162
Boehner 636
Boeing 707 159, 161, 223, 299, 301, 333, 345
Bogart, Humphrey 373
Bonn 97, 363
Bouchiki, Ahmed 205-207, 240, 719(n)
Bouchiki, Torill 205, 720(n)
Boudia, Mohammed 199, 200, 242, 717
Bölkow, Ludwig 105
Brandt, Willy 235
Brezilya 111, 258, 431, 667, 691(n), 692(n)
Brejnev, Leonid 220
Brosh, Elyashiv "Shivi" 74
Brunner, Alois 88, 109, 690(n)
Brüksel 163, 387
Bsaba 166
Bseiso, Atef 362-364, 370, 463
Buchenwald toplama kampı 34
Buckley, William 769(n)
Buenos Aires 78, 109, 430-433, 667
AMIA toplum merkezinin bombalanması 434, 667
Bukalemun Projesi 150, 151, 164, 702(n), 703(n)
Bulgaristan 635
Bull, Gerald 386, 387, 463
Burg, Yosef 741(n)
Bush, George H.W. 243, 356, 366, 388, 764(n), 767(n)
Bush, George W. 18, 20, 544-546, 589, 591, 593, 594, 599, 623, 625, 630, 638, 639, 809(n), 811(n), 812(n)
Büyük Britanya 37, 38, 72, 76, 163, 233, 249, 381, 645
ayrıca bkz. Birleşik Krallık, İngiltere

C-130 Herkül askeri nakliye uçağı 230
Camp David 233, 516, 521

Camp David: The Tragedy of Errors (Malley) 788(n)
Camp David Anlaşmaları 233, 548
Capucci, Başpsikopos Hilarion 228
Carl Gustav hafif otomatik silahlar 62
"Carlos" 326, 380
Carter, Jimmy 233, 391, 394, 517
  başarısız rehine kurtarma girişimi 397
Casey, William 770(n)
Castro, Fidel 237, 671(n)
Cebrail (Başmelek) 392, 518
Celile 213, 277, 281, 429, 435
Celile Denizi 130, 598
Cenevre 381, 515, 598
Cenin 143, 526, 531, 794(n)
Cezayir 159, 199, 202, 327, 328, 333, 454
Cezayir (başkent) 159, 324
Cezayir Ulusal Kurtuluş Cephesi (FLN) 88
Chambers, Erika (Rinah) 247-250
Chambers, Lona 248
Chambers, Marcus 247
Charles, Prens 275
Chen, Uri 773(n)
Cheney, Dick 623, 624, 812(n)
Chir, Hussein Abd al 198, 717(n)
Chirac, Jacques 376, 794(n), 795(n)
Christopher, Warren 449, 453
Churchill, Winston 15, 97
  Yahudilerin devletleşmesini savunması 37
CIA (Merkezi Haber Alma Teşkilatı) 16, 19, 40, 55, 77, 78, 211, 220, 222, 224, 240-244, 250, 329, 362, 364, 394, 397, 403, 431, 440, 599, 622-624, 626, 630, 638, 650, 658, 667, 671(n), 685(n), 687(n), 694(n), 699(n), 700(n), 728(n), 768(n), 769(n), 773(n), 792(n), 811(n), 813(n), 814(n)
Cibaliye mülteci kampı 154, 473
Cibril, Ahmed 408, 409, 442
Cibril, Cihad 770(n)
Cicero 540
Cinema City 13
Ciudad del Este 431, 667
C'LIL 686(n)
Clinton, Bill 449, 452, 515-517, 598,
CNIM Group 372
Cohen-Abarbanel, Shlomo 52
Cohen, Akiva 91
Cohen, Baruch 713(n)
Cohen, Bibi 214
Cohen, Eli 88, 109, 110, 119, 133, 694(n)
Cohen, Fortuna 214
Cohen, İzak 214
Cohen, Moshe 214
Cohen, Ronen 455, 604, 614
Cohen, Shlomo 523
Cohen, Victor 173
Cohen, Yair 565
Cohen, Yehoshua 47, 679(n)
Cohen, Yosef 214
Cohen, Yossi 628, 629, 681(n), 761(n), 818(n)
Corc Habaş 159, 161, 166, 220, 239, 327, 362
Cruise, Tom 564
Cukurs, Herbert 111, 112

Çavdar Tarlasında Çocuklar (Salinger) 490
Çavuşesku, Nikolay 591
Çekoslavak tüfekleri 62
Çin 140, 643
Çinhindi 454

Daburiyya 171
Dachau toplama kampı 173
  kurtuluşu 170
Dagan, Meir 13-17, 145-157, 164, 261-265-274, 278, 282, 353, 358, 399, 407, 424, 429, 522, 606-615, 617, 618, 621-633, 635, 638-645, 649-657, 660-663, 670(n), 681(n), 701-704(n), 711(n), 734(n), 735(n), 740(n), 751(n), 770(n), 772(n), 803(n), 805-807(n), 812(n), 815-817(n)
Dahlan, Muhammed 509
Dakdouk, Nizar 354, 355
Dakdouk ailesi 352
Danimarka 181, 203, 205, 719(n), 770(n)
Dan, Uri 593
Dar, Avraham 43, 44, 53, 67, 69, 71
Daveron, Kevin 645-648, 651
Davut, Kral 541
Dayan, Moshe 63-65, 68, 69, 71, 73, 75, 76, 140, 145, 164, 178, 191, 210, 213, 214, 258, 378, 684(n), 691(n),
Dayan, Uzi 258, 282, 283, 285, 287, 714(n)
Debouche, Carl 95
De Gaulle, Charles 114, 115, 166, 376
De Haan, Jacob 27, 28

Deif, Muhammed 474, 475, 479, 480, 503, 577
Deir al-Balah 305
Deir Qanoun al-Nahr 399
De La Rue Şirketi 275
Delta Force 55, 812(n)
Demblin 180, 181
demokrasi 17, 157, 662, 668, 687(n)
Detlef 29
DHC-5 Buffalo kargo uçakları 296-298
DIE (Sovyet-Roman istihbarat örgütü) 591
Diana, Galler Prensesi 275
Dichter, Avi 450, 469, 471, 500, 522, 524, 528-530, 533, 534, 539, 547, 549, 550, 554-556, 573-577, 581, 582, 588, 792(n), 793(n), 801(n)
Dimona 623, 720(n), 753(n), 763(n)
Dina, Prenses 752(n)
Dirani, Mustafa 755(n)
"Dirgenlerin Gecesi" 418, 419
Diskin, Yuval 307, 439, 475, 502, 504-507, 510, 511, 513, 523, 543, 546, 553, 554, 786(n), 794-795(n)
Disneyland 243
Diyuk metal işletmeleri 262
Dlimi, Ahmed 113
Dori, Yaakov 41
Dört Anne hareketi 499
Dreyfus, Alfred 23
Dubai 16, 604, 641, 642-646, 649, 650, 652, 653, 655, 656, 807(n)
Dublin 99
Dulles, Allen 77
Doçka makineli tüfekler 244
Duvall, Charles 51, 52

Eban, Abba, BM büyükelçisi 64
Ebu Abbas, *bkz.* Zaidan, Muhammed
Ebu Cihad, *bkz.* Vezir, Halil el
Ebu Nidal, *bkz.* Benna, Sabri el
Ebu Nidal Örgütü, *bkz.* El Fetih
Ebu Nimr, *bkz.* Aswad, Muhammed al
Ebu Ras, Marwan 574
Ebu Seif, Muhammed, 488, 489, 782(n)
Editörler Komitesi 51, 93
EgyptAir 83, 89, 96
Eichmann, Adolf 78-80, 88, 99, 111, 268, 675(n), 681(n), 691(n), 694(n)
Eilam, Uzi 63, 383
Eiland, Giora 524, 546, 582
Eilat 65
Ein Dardara 433
Eiran, Amos 228
Eisele, Hans 92, 95
"Buchenwald Kasabı" 92
Eisenhower, Dwight D. 77, 78, 97, 686(n)
Eitan, Rafael "Raful" 254-257, 261-269, 277, 278, 280, 282, 285, 286, 288, 293-302, 383, 504
Eitan, Rafi 35, 56, 79, 80, 89, 90, 97, 98, 101, 108, 131, 132, 272, 274, 278, 282, 330, 689(n)
El Al 80, 86, 159, 161, 162, 165, 177, 198, 208, 219, 221-223, 358, 363, 705(n), 708(n)
LY512 sefer sayılı El Al Uçağı 223
El Ariş 152, 547
Elazar, David 188-191, 210, 212, 213, 716
Eldan, Avigdor 149, 150, 152
El Fetih 129-134, 137-142, 145, 153, 163, 168, 171, 184, 185, 189, 190, 197, 198, 201-203, 206, 218, 219, 227, 240, 242, 252, 315, 326, 327, 331, 340, 350, 356, 357, 364, 369, 370, 401, 439, 440, 479, 525, 526, 538, 539, 562, 564, 565, 590, 603, 618, 701(n), 713(n), 717(n), 731(n), 735(n), 743(n), 748(n), 752(n)
El Aksa Şehitleri Tugayı 526
Mali kolu Al-Sammed al-Iktisadi 364
Rasd kolu 201
Tanzim milis gücü 538, 603, 793(n)
ayrıca bkz. Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ)
El Halil *bkz.* Hebron
El Kaide 20, 546, 806(n), 811(n)
El Murabitun 743(n)
Elraz, Jean 704(n)
Elvinger, Peter 646, 647
Ensariye 497, 499
Entebbe 227, 229, 232, 236, 610
Erdoğan, Recep Tayyip 626
Eriha 41, 452
Esad, Basel 597, 624
Esad, Beşar 399, 597, 599, 600, 602, 620, 621, 624-626, 633-637, 809(n)
Nükleer Silahların Yayılmaması Anlaşmasını (NPT) imzalaması 624
Esad, Hafız 398, 399, 401, 515, 597-600,
Esad, Majd 597
Eşkol, Levi 94, 95, 101, 108, 111, 113-115, 132, 133, 135, 138, 139, 165, 166, 341, 699(n), 726(n)
Eş Şati mülteci kampı 155

Etiyopya 374, 683(n), 686(n), 687(n), 795(n)
etnik temizlik 154
Eton College 433
Even, Uzi 383
Even Sapir yerleşimi 61
Exodus 180, 340, 341

Fadlullah, Muhammed Hüseyin 402,
Fakrizade, Muhsin 640
Falanj 258, 259, 269, 278, 280, 289-291, 302, 321
Faruk, Mısır Kralı 54
Fas 108, 113, 114, 205, 242, 462, 611, 763(n)
Fatkhi 141, 142, 701(n)
Federal Soruşturma Bürosu (FBI) 46, 606, 627, 777(n)
Feinstein, Dianne 659
Feyyad, Selam 594
Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi (FDHKC) 213, 216, 304
Filistin diasporası 128
Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) 151, 159-161, 163-166, 194, 195, 198, 199, 213, 219-221, 225, 227, 327, 362, 442, 505, 506, 526, 527, 707(n), 717(n)
Filistin İslami Cihat (FİC) 337, 450, 458, 460, 465, 471, 530, 561, 568, 573, 601, 602, 609, 614, 615
Filistin Kızılayı 298
Filistin Kurtuluş Ordusu 154, 489, 677(n)
Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ) 137-141, 143-145, 149-151, 163, 165-167, 169, 172, 175, 178, 179, 184, 185, 187, 189, 192, 193, 197, 213, 215, 216, 218-220, 228, 235, 236, 240, 241, 243, 250, 251, 254-256, 258-261, 263, 265-274, 276-282, 287-291, 294, 296, 298, 308-310, 324-340, 344, 350, 351, 356-368, 370, 392, 397, 399, 402, 405, 416, 438, 439, 442, 459, 463, 465, 467, 472, 590, 670(n), 705(n), 710(n), 716(n), 731(n), 740(n), 751(n), 752(n), 769(n)
17. Kuvvet 240, 249, 326, 332-334, 397, 401, 402, 416
"Dönüş Gemisi" operasyonu 340
Rassed istihbarat kolu 163
Filistin Lisesi 153
Filistin Ulusal Sözleşmesi 129
Madde 6 129
Madde 9 129
Madde 20 129
Madde 22 129
Filistin Yasama Meclisi 574
Filistin Yönetimi (FY) 344, 370, 452, 459, 465, 466, 476, 504-506, 508, 509, 516, 520, 523, 525, 548, 549, 561, 562, 565, 572, 586, 590, 591, 616, 618, 641, 747(n), 754(n), 790(n), 795(n), 803(n)
Finckenstein, Kontes Ilse von 98, 99
Finkelstein, Menachem 317, 318, 540, 541, 543, 551, 563, 582, 583
Finlandiya 536
Firan, İbrahim 731-732(n)
Flatow, Alisa Michelle 460, 778(n)
Folliard, Gail 645-648
Fontenay-aux-Roses 379
Francis, Clovis 185
Franco, Francisco 98
Frankfurt 89, 96, 131, 181, 645(n), 592(n)
Beethovenstrasse 131
Fransa 52, 72, 76, 86, 88, 114, 118, 166, 169, 289, 357, 360, 362-364, 372, 376-379, 382, 391, 393, 395, 397, 599, 345, 395(n), 727(n), 757(n), 794-795(n)
Fransız Atom Enerjisi Komisyonu 381
Fransız Radyolojik Korunma ve Nükleer Güvenlik Enstitüsü 379
Freiburg 104
Fried, Andrei 524
Fuqaha, Mazen 808(n)
Furstenberg, Haim 66

Galant, Fruma 341
Galant, Yoav 340, 345, 461, 462, 522, 532, 579, 794(n)
Galili, Yisrael 27, 178
Gantz, Benny 818(n)
Gashey, Jamal al 757(n)
Gates, Robert 397, 767(n), 773(n)
Gazze 58, 68, 70, 71, 75, 76, 126, 127, 130, 137, 143, 148, 150-155, 261, 304, 307, 308, 321, 337, 338, 360, 405, 438-440, 443, 449, 451, 458, 460, 465, 469, 473-475, 494, 500, 536, 547-549, 552, 553, 555, 556, 562, 572, 574, 587-589, 596, 602-604, 613-616, 618, 641, 656, 677(n), 704(n), 768(n), 808(n), 818(n)
Gazze İslam Üniversitesi 572
Gazze Şeridi 13, 18, 58, 60, 61, 66, 69, 71, 72, 75, 126, 128, 135, 144, 149, 152, 153, 155, 160, 185, 267, 304, 305, 313, 336, 338, 438, 449, 450, 458, 460,

469, 474, 503, 547, 562, 583, 596, 602, 614, 615, 618, 642, 643, 671(n), 697(n), 702(n), 793(n)
Gazit, Shlomo 134, 136, 154, 218, 225, 724(n)
Gehmer, Avraham 204, 206
Gemayel, Amin 294
Gemayel, Bashir 278, 280, 289, 290, 294
Genel Güvenlik Servisi (GGS), *bkz.* Şin Bet
Genscher, Hans-Dietrich 173
Gerstein, Erez 454
Gestapo 31, 34, 111, 146, 180, 688(n), 726(n)
GGS Esasları 534
Ghosheh, İbrahim 483
Gibb, Charlotte 704(n)
Gichon, Mordechai 29-32, 673(n)
Gideonlar 104
Gil, Yehuda 377, 751(n)
Gilad, Amos 236, 251, 252, 295, 573, 581,
Giladi, Shalom 32,
Gilboa, Amos 263, 266, 294, 295, 300, 301, 303
Gillon, Carmi 307, 309, 459, 466, 468, 469, 471, 473, 504
Ginossar, Yossi 309, 312-316, 321, 322, 400, 401, 745(n), 747(n), 788(n)
Giscard d'Estaing, Valéry 376
Gladnikoff, Marianne 203-206
Gmul 31-34, 675(n)
Goercke, Heidi 92
Goercke, Paul 83, 92
Golan Tepeleri 135, 148, 212, 213, 279, 453, 515, 598, 599, 806(n)
Goldman, Adam 811(n)
Goldstein, Baruch 450
Goldstein, Gadi 784-785(n)
Good Spy, The (Bird) *bkz. İyi Ajan*
Goren, Rabbi Shlomo 153,
Goren, Shmuel 132, 221
Gornot HaGalil 430
Graham, Bill 794(n)
Gran Sasso baskını 98
Groupe des Écologistes Français 373
GRU (Sovyet askeri istihbaratı) 110
Guantanamo Kampı 548
Guderian, Heinz 71
Gur, Mordechai 725(n)
Güney Afrika 115,133, 662
Güney Amerika 57, 86, 112, 431, 726(n)
Güney Lübnan Ordusu (GLO) 409, 429, 498,
Güney Yemen 220
Haaretz 556, 557, 713(n), 799(n), 806(n), 818(n)
Haber, Eitan 181, 451
Habib, Philip 268, 287, 288
Haçlılar 45
Hadar, Arieh 225, 226, 253, 311, 724(n), 744(n)
Hadashot 313, 322, 745
Haddad, Wadie 159, 166, 168, 198, 199, 218, 220, 221, 223-228, 230, 232, 236-239, 245, 251, 379, 666, 723(n), 727(n), 728(n), 761(n)
Hadden, John 699(n)
Hadera 450
Hadley, Stephen 545, 622
Hafez, Mustafa 58, 65-72, 75, 76
Haganah 26-28, 30, 34-36, 40-43, 45, 46, 52, 59, 117, 200, 673(n), 675(n)
Arap Müfrezesi "Mistaravim" 43, 44, 71, 353
Palmach birlikleri 42, 117, 306
Palyam birliği 42, 43
SHAI istihbarat kolu 42, 45
Sığırcık Operasyonu 41-43
Haganah Arşivi 32
Hajj, Amin al (Rummenigge) 245, 256, 401
Halep 603
Halid, Leyla 161, 162, 165, 450
Halil, İzzeddin el Şeyh 601, 602, 614, 641
Hamaney, Ayetullah Seyyid Ali 426, 655
Hamursuz Bayramı 503, 524
Han Yunus 304
El Fetih bürosu (Hedef 7068) 562, 564, 566-568
mülteci kampı 474
Hartum 656, 657, 795
Haydar, Haldun 497, 498
Hayfa 43, 44, 47, 147, 148, 161, 185, 191, 213, 250, 252, 300, 326, 332, 340, 461, 524, 528, 625
Nazareth Caddesi 44
Hakim, Eliyahu 37,
Halak, Ahmed el 434, 435, 805(n)
Halak, Hanan el 434, 435
Halevy, David 742(n)
Halevy, Efraim 493, 494, 500, 603, 606, 645, 650, 783(n)
Halkın İradesi (Narodnaya Volya) çar karşıtı gerilla hareketi 24
Halutz, Dan 557, 585, 586, 592, 596, 616-618, 621

Hamad, Kamal 470, 471, 473
Hamad, Osama 469, 471, 473
Hamas 16, 18, 351, 443-450, 453, 458, 465-469, 473-483, 485, 486, 488-492, 494-496, 500-509, 512, 514, 523, 528-530, 538, 542, 547-549, 552, 553, 561, 570-574, 576-578, 580-584, 586-589, 596, 601, 604, 606, 609, 614-616, 618, 641-643, 647, 649, 650, 652, 654, 656, 657, 667, 671(n), 702(n), 781(n), 782(n), 785(n), 794(n), 795(n), 800-802(n), 808(n), 818(n)
Dawah kolu 509
İzzeddin El Kassam Tugayları 443-445, 449, 475, 530, 569, 577
Şûra Konseyi 587
Hamburg 52, 89, 202
Hamia, Talal 774(n)
Hammam Chott 324, 334, 361
Hamshari, Mahmoud 181-183, 208, 712(n)
Hamza, Khidir 377, 379, 381, 382, 385, 760(n)
Haniye, İsmail 616
Hanoch, Shalom 282
Haolam Hazeh 680(n)
Haradan, İyad 526
Haran, Danny 260
Haran, Einat 260
Haran, Smadar 260
Haran, Yael 260
Harari, Michael "Mike" 116-120, 124, 125, 132, 166-170, 176, 177, 182, 183, 186, 187, 190, 191, 197-199, 201-209, 215, 229, 239, 240, 245-247, 249, 326, 373, 395, 463, 694(n), 696(n), 707(n), 708(n), 711(n), 713(n), 715(n), 719(n)-722(n), 725(n)-727(n), 757(n)
Harash, Qasim 258
Harb, Ragıb 406-408, 410, 415, 416, 420, 422, 770(n), 772(n)
Harel, Isser 42, 46, 48-50, 52, 53, 55-57, 77, 78, 80, 82, 84-87, 90-95, 97, 107, 114-118, 655, 679(n), 680(n), 687(n)-689(n), 691(n), 695(n)
Hariri, Refik 601, 634, 667, 809(n)
Harvard Üniversitesi 595
Har-Zion, Meir 65
Hasan, Ebu 533
Hasan II, Fas Kralı 108, 114
Hasbaya 447
Hashem, Aql al 454
Hashomer Hatzair hareketi 25-27, 189, 672(n), 673(n)
Hassan, Hani al 131, 218, 250, 363
Hassan, Khaled al 131
Hasson, Yisrael 466-469, 476, 752(n)
Hatem, Robert "Kobra" 258, 259, 290, 321, 732(n)
Hatzor hava kuvvetleri üssü 286, 554, 555
Hawaii 243
Hayden, Michael 19, 599, 622-626, 630, 658, 809(n)-811(n), 813(n)
Hazak, Reuven 314, 318, 319
Hebrew Üniversitesi 248
Hebron [El Halil] 134, 141, 143, 309, 449, 468, 472, 505, 785(n)
Atababalar Mağarası 450
İbrahimi Camii saldırısı 450
İsrail tutukevi 309
Hedef 7068 Operasyonu 562, 566-568, 799(n)
Hellige uçak ve roket fabrikası 104, 105
Herut partisi 48
Herzl, Theodor 23, 24
Herzog, Haim 322, 323, 689(n)
Hıristiyanlar 185, 262, 401
Lübnanlı Maruniler 258, 259, 269, 280, 290, 291, 399, 429
Ortodoks 160
Porto Rikolu 165
Hizbullah 270, 399, 400-410, 414-417, 419, 420, 422, 425-436, 447-449, 453-458, 497-500, 506, 515, 599-606, 609, 615-618, 621, 626-629, 633-636, 638, 667, 668, 702(n), 732(n), 751(n), 755(n), 767(n), 769(n), 770(n), 774(n), 787(n), 795(n), 805(n), 818(n)
Al-Manar TV kanalı 605, 767(n)
İslami Cihat askeri kanadı 400, 402, 418, 429, 430
Şûra konseyleri 427
910. Birim 431
1800. Birim 603-605, 615
Higgins, William 769(n)
Hillman, Moshe 48
Hillo, Zaki 327
Hilmi (işadamı) 359, 360
Himalayalar 454
Hindi, Amin al 208
Hindistan 39, 579
Histadrut (Yahudi sosyalist emek birliği) 26

Hitler, Adolf 41, 78, 81, 93, 97, 98, 103, 178, 235, 282, 288, 385, 478, 582, 688(n), 693(n), 765(n)
Hobeika, Elie 290
Hol, Abu al 344
"Holiday" 642, 644, 645, 649, 652
Hollanda 27, 34, 163
Hollywood filmleri 96
Holokost 18, 29, 34, 35, 37, 40, 45, 79-82, 98, 100, 101, 111, 135, 146, 180, 181, 234, 247, 260, 281, 326, 385, 524, 674(n), 675(n)
Holokost'u Anma Günü 324
Honecker, Erich 237
Hong Kong 181
Humboldt Üniversitesi 238
Humeyni, Ayetullah Ruhullah 392-398, 400-403, 406, 407, 416, 426-428, 438, 439, 655
Hunter, Jeffrey Max 704(n)
Hüseyin, İmam 410
Hüseyin, Saddam 276, 331, 364, 373-375, 378, 381, 388-390, 459, 598, 705(n), 764(n), 812(n)
Hüseyin, Ürdün Kralı 151, 162, 333, 482, 491-495, 581, 752(n), 762(n)
Hüseyni, Abdülkadir el 127
Hüseyni, Hacı Emin el 28, 41, 127, 677(n)
hüseyniye toplanma yerleri 407, 410, 411, 417, 419, 420, 772(n)

Iguazú Şelalesi 431
Ilan, İzak 471, 530, 531, 533, 614
Interpol 651
Irak 85, 107, 125, 237, 276, 364, 366, 373-379, 381-389, 393, 397, 403, 405, 406, 416, 427, 599, 630, 677(n), 736(n), 761(n), 762(n), 764(n), 812(n), 817(n)
Irak ordusu 374, 389
Irgun Zvai Leumi 28, 36, 38, 46-48, 57, 91, 112, 233, 259, 272, 673(n), 679(n)
Itzavon (Hüzün) 198, 199, 221, 237
Ivry, David 284, 285, 295-298, 301

İki Kule Operasyonu 568
İkinci Dünya Savaşı 28, 41, 47, 81, 100, 117, 154, 178, 199, 675(n), 683(n), 692(n), 768(n)
İkinci İntifada 18, 513, 519, 521, 523, 525, 536, 541, 548, 558, 568, 588, 595, 603, 670(n)
İlyuşin Il-14 uçağı 73-75, 685(n)
İncil 65, 541
  Hâkimler bölümü 169
  İkinci Samuel bölümü 266
  Özdeyişler bölümü 52
İngiliz ordusu 64, 227, 454
  Yahudi Tugayı 28-31, 34, 40, 673(n)
  Kıyma Operasyonu 154
İngiliz MI6 yabancı istihbarat servisi 103, 693(n)
İngiliz polisi 117
İngiltere 82, 247, 795
  ayrıca bkz. Birleşik Krallık, Büyük Britanya
İmam Ali Kampı 656
İntifada 144, 338-340, 342, 346, 350, 352, 353, 355, 357, 360-362, 365, 366, 370, 443, 452
  İkinci İntifada 18, 513, 519, 521, 523, 525, 536, 541, 548, 558, 568, 588, 595, 603, 670(n)
İran 14-18, 78, 97, 259, 276, 321, 360, 361, 374, 375, 391-402, 404-407, 409, 410, 415, 416, 420, 426- 428, 431-434, 439-448, 458, 460, 469, 499, 500, 502, 591, 596, 598-602, 604-611, 614, 616-618, 621, 624, 627, 629, 635, 636, 638-641, 643, 652-661, 686(n), 702(n), 751(n), 766-767(n), 769(n), 774(n), 778(n), 779(n), 795(n), 805(n), 808(n), 813(n), 814(n), 816-817(n), 819(n)
İran Atom Enerjisi Kurumu 656
İran-Irak savaşı 767(n)
İran Kontra olayı 767(n)
İrkutsk 519
İsa 309, 518
İslami Direniş Hareketi, *bkz.* Hamas
İslami Devrim Muhafızları Ordusu (İDMO) 15, 398, 399, 409, 416, 428, 431, 433, 448, 458, 502, 601, 602, 614, 628, 633, 641, 643, 656, 657, 813(n)
  Kudüs Tugayları 431, 433, 448
İskenderiye 547
İskenderiye Üniversitesi 379
İspanya 98, 172, 757(n)
İsrail Adalet Bakanlığı 313, 316-320, 724(n), 744(n)
İsrail Askeri İstihbarat Direktörlüğü, *bkz.* AMAN
İsrail Atom Enerjisi Komisyonu 383, 680(n)
İsrail Biyolojik Araştırma Enstitüsü 237, 483

İsrail Donanması 55, 151, 191, 245, 461
Flotilla (Shayetet) 13 komando birliği 189, 190, 192, 250, 251, 254-257, 328, 332, 345, 461, 497-499, 510, 579, 637, 681(n), 730(n), 731(n), 784(n), 814(n)
Nuh'un Gemisi Operasyonu 591
Şanslı Adam (Bar-Mazal) Operasyonu 251
707. Birlik komandoları 166
İsrail Güvenlik Ajansı, *bkz.* Şin Bet
İsrail İşçi Partisi 115, 233, 234, 279, 292, 331, 341, 514, 691(n), 750(n)
İsrail kabinesi 61, 276, 277, 279, 281, 333, 340
İsrail Komünist Partisi 48
İsrail Likud Partisi 233, 279, 322, 331, 341, 356, 442, 453, 518, 559, 750(n)
İsrail Polisi 506, 731(n), 799(n)
YAMAM karşıterör birimi 337, 338, 506-510, 731(n)
İsrail Savunma Kuvvetleri (IDF) 33, 47, 49, 58-64, 68, 73, 75, 77, 94, 108, 119, 131, 138-140, 143-145, 147-149, 151, 153, 155, 156, 158, 160, 187-191, 210, 211, 213, 216, 225, 226, 228, 230, 248, 252, 254-265, 267, 269, 270, 277-282, 287, 289-291, 295, 301, 305, 310-312, 315, 317, 324, 326, 328, 329, 333, 335-340, 342, 343, 352-356, 365, 374, 383, 385, 388, 390, 400-402, 404, 408, 409, 413, 415-418, 429, 430, 432, 441, 444, 446, 447, 450, 451, 453-455, 458, 460, 462, 463, 480, 498-500, 502, 504, 506, 509, 510, 512-515, 519, 520, 522-525, 527, 532, 535, 536, 538, 540-542, 546, 551-553, 557-562, 564-570, 573, 578, 582, 584, 590, 592, 593, 595, 604, 615-618, 621, 637, 645, 654, 655, 659, 669(n), 679(n), 683(n), 692(n), 714(n), 731(n), 738(n)-740(n), 744(n), 746(n), 750(n), 763(n), 778(n), 787(n), 790(n), 798(n)-800(n), 810(n), 818(n)
İsrail Savunma Ödülü 629
İsrail Sınır Polisi 213, 400, 403, 445, 583
İsrail Ulusal Su Taşıma Sistemi 130
İsrail televizyonu 352, 425, 737(n), 749(n)
İsrail Ulusal Güvenlik Konseyi 546
İsrail Uzay Araştırmaları Endüstrisi 412
İsrail-Ürdün barış anlaşması (1994) 493
İsrail Yüksek Mahkemesi 233, 537
İstanbul 430, 774(n)
İstihbarat ve Özel Operasyonlar Enstitüsü, *bkz.* Mossad
İsveç 140, 172, 203,
İsviçre 83, 96, 98, 500
İsviçre polisi 92, 784(n)
İtalya 29, 31, 38, 98, 118, 147, 160, 169, 177, 178, 208, 289, 316, 348, 673(n), 710(n)
İtalyan polisi 208
İvanov, Sergei 590
İyi Ajan (Bird) 201, 241
İzak Hofi, Mossad direktörü olarak 222, 233, 234, 245, 278, 279, 382, 395, 396

Jabal Hamrayn 387
Jabari, Ahmed 577
Jacobovitz, Anna 524
Jacobovitz, George 524
Jafar, Jafar Dhia 379
Japon Kızıl Ordusu 164
Jawabra, Osama al 526
"Jerry" 463, 464, 483, 486, 487, 496, 782(n)
Jezreel Vadisi 148
Jibchit 406, 407, 410, 416, 417, 419, 422-424
Johannesburg 223
Johnson, Margareta 161
Jonas, George 710(n)
Judenstaat, Der (Herzl) 23

Kaddafi, Muammer 167, 208, 209, 227, 364, 460, 463, 720(n)
Kaddoumi, Farouk 218
Kadosh, Yaakov 214
Kahan, İzak 302
Kahan Komisyonu 302
Kahane, Meir 449
Kahire 37, 51, 73, 75, 81, 87-90, 92, 95, 110, 127, 163, 168, 213, 296, 334, 458, 588, 720(n), 721(n)
Maadi bölgesi 95
Ulusal Müze 51
Kahire Üniversitesi 127
Kalkilya 468
Kam, Anat 799(n)
Kanada 186, 202, 248, 296, 354, 386, 485, 489, 490, 495, 761(n), 794(n)
Kanafani, Ghassan 707(n)
Karadeniz 341
Kara Eylül 163, 164, 171-173, 175, 177-179, 181, 197, 199, 200, 202, 208,

215, 240-242, 249, 334, 357, 362, 363, 705(n), 712(n)
Ali Hassan Salameh ve – 200, 240-242
Karameh 138-140, 142
Karmi, Raed 538, 539, 793(n)
Karmi, Yisrael 31, 33
Karp, Yehudit 319, 320
Karşı-Terörizm Dairesi 606, 805(n)
Kartaca 325
Kasher, Asa 567, 582
Kastiel, Alon 511, 568, 786(n)
Kazablanka Arap zirvesi 108
Kennedy, John F., öldürülmesi 472, 671(n)
Kenyatta, Jomo 222, 223, 229, 230
Kfir, Moti 109, 119-121, 133, 167, 207, 688(n)
KGB 121, 203, 220, 221, 668, 728(n), 769(n)
Khalaf, Gedaliah 110
Khalaf, Salah (Ebu İyad) 163, 171, 172, 197
Khalfan Tamim, Dhahi 649-652
Khalil, 'Isam al-Din Mahmoud 83, 84, 86
Khatib, Nimr al 43, 44
Khatib, Saad al 489
Khirbet al-Taiybeh 505, 508
Kıbrıs 169, 198, 251, 252, 331-333, 340, 434, 751(n)
"Kırmızı Işıkta Durmaz" 282
Kızıl Haç 155, 291, 362, 445, 447, 479, 757(n)
Kızıl Ordu Fraksiyonu (Baader-Meinhof Çetesi) 160, 201, 221, 723(n)
kibbutz 59, 68, 148, 188, 189, 252, 262, 263, 478, 704(n)
Kidman, Nicole 564
Kiev 178
Kimche, David 240, 686(n)
Kiryat Arba 450
Kissinger, Henry 211, 212, 216, 235, 241
Kiş 391-393
Klagenfurt 31
Klein, Aaron 201, 710(n), 727(n)
Kleinwächter, Hans 90, 91
Klinghoffer 749(n)
Knesset 50, 95, 172, 176, 235, 255, 267, 281, 282, 291, 318, 385, 504, 514, 521, 559, 567, 681(n)
Dışişleri ve Savunma Komitesi 169, 530
Kol Yisrael (İsrail'in Sesi) 35
Komünizm 289, 391, 728(n)
Yugoslavya 31
Kopenhag 202, 205
Koren, Yoni 331, 334, 355
Kovner, Abba 673(n)
Köln 96
Kreisky, Bruno 235
Kristal Gece 97, 100, 101
Krug, Heinz 83-87, 105, 689(n)
Kruşçev, Nikita 77, 685(n)
Kubaisi, Basil al 198, 717(n)
Kubeh, Taysir 723(n)
Kubi, Micha 306-308, 316, 440, 441, 494, 746(n)
Kudüs 21, 27, 36, 38, 39, 41, 47, 48, 50, 52, 61, 62, 80, 95, 123, 127, 137, 138, 141, 142, 153, 160, 168, 172, 227, 251, 304, 346, 354, 370, 375, 396-398, 419, 452, 475, 478, 481, 484, 494, 499, 503, 504, 511, 516, 523, 525, 527, 552, 578, 579, 606, 616, 734(n), 784(n), 785(n), 816(n)
Ağlama Duvarı 518
Alman Kolonisi 579
El Aksa Camii 517, 518
Ben Yehuda kaldırım çarşısı 484, 499, 523
Birinci Tapınak 518
Café Hillel 579
Café Moment 552
Doğu 71, 319, 517
Eski Şehir 138, 517
Hyatt Hotel 527
Irgun'un King David Oteli'ni bombalaması 38
İkinci Tapınak 518
İkinci Tapınak'ın yıkılışı 52
Kubbet'üs Sahra 518
Mananeh Yehudah Pazarı 479
Mea Shearim Caddesi 22
Rehavia bölgesi 47
Rum Kilisesi 21, 22
Rus yerleşkesi 22, 123
St. George Caddesi 21, 22
Şin Bet karargâhı 511
Tapınak Tepesi 517, 518, 521
Yafa Kapısı 138
Yafa Caddesi 27, 479
Zeytin Dağı 153
Kuntar, Samir 260
Kuntsevich, Anatoly 602

Kuperwasser, Yossi 478, 479, 536
Kur'an 374, 400, 759(n)
Kurşun Dökme Operasyonu 642
Kurtz (Kaserya savaşçısı) 123, 124, 180, 183
Kuveyt 128, 364, 388, 598
Kuzey Kore 164, 599, 621-624, 808(n), 813-814(n)
Kuzey Vietnam Ordusu 617
Küba Ordusu 281
Küba füze krizi 95
küresel cihat 796(n), 806(n)

Lahey 558, 667
Lakis, Hassan el 601, 602, 617, 618, 818(n)
Landau, Moshe 749(n)
Langotsky, Yossi 282, 283
Larnaka 331, 333
La Seyne-sur-Mer 372
Legacy of Ashes (Weiner) 671(n)
Lehi yeraltı hareketi 21-23, 28, 36-38, 47, 48, 57, 117, 672(n), 673(n)
Lev, Nahum 342, 348, 349
Levac, Alex 312, 313, 315, 318
Levin, Amiram 193, 194, 214, 388, 454-458, 497
levofentanil 483, 484, 486
Levran, Aharon 128, 132, 141
Levy, Gideon 556
Levy, Kochava 217
Levy, Moshe 306, 307
Libya 167, 171, 176, 177, 208, 227, 329, 330, 333, 364, 461-466, 499, 500, 712(n), 720(n), 757(n)
Lidda 159
Liftavi, Mustafa (Ebu Firas) 752(n)
Lillehammer operasyonu 202-210, 222, 239, 149, 326, 550, 718(n)-720(n)
Limasol 332, 340
Lipkin-Shahak, Amnon 195, 196, 335, 339, 351, 439, 454, 457, 460, 753(n)
Lishansky, Yosef 26
Litani Nehri 254, 456, 731(n)
Lod 147, 226, 706, 707
Lod Havalimanı 47, 164, 228
Londra 23, 27, 38, 82, 162, 205, 275-277, 359, 363, 366, 379, 405, 493, 597, 735(n), 763(n)
  Dorchester Oteli 275, 276
  Lane Parkı 276
  Mossad istasyonu 276
  South Street 276
Lorch 90, 91
Los Angeles 160, 484
Los Angeles Times 173
Lotz, Waltraud 110
Lotz, Wolfgang 87, 88, 110, 132
Louis Vuitton Vakfı 114
Lubrani, Uri 391-394
"Lucifer" 171, 172
Lufthansa 200, 712(n)
Luftwaffe 180
Lukaşenko, Alexander 701(n)
Łuków 146
Lübnan 49, 81, 130, 132-134, 150, 1151, 161, 163-166, 176, 178, 185-187, 189, 193, 194, 197, 201, 213, 216, 218, 220, 240, 243, 245, 249, 251, 254-272, 274, 277-282, 287-290, 292, 294, 304, 310-313, 315, 321, 331, 332, 344, 373, 392, 397-404, 406-410, 412-416, 419-422, 427-435, 446-448, 453-455, 457, 458, 469, 481, 497-500, 504, 514-516, 521, 526, 535, 558, 597, 598, 600-605, 611, 613-615, 617, 618, 621, 624, 627, 634-636, 667, 670(n), 677(n), 731(n), 736(n), 740(n), 741(n), 752(n), 755(n), 770(n), 778(n), 787(n), 813(n), 818(n)
Lübnan İç Savaşı 243, 402
Lübnan ordusu 259
Lübnan Parlamentosu 289
Lübnan Savaşı 274, 313, 434, 738(n)
  Kara Perşembe 287
Lübnan Uluslararası Havayolları 165
Lübnan'ın Yabancılardan Kurtuluşu Cephesi 269, 270, 272, 407, 670(n), 743(n), 770(n)

Maagan Michael Kibbutzu 252
Maalot Katliamı 213-216
Mabhuh, Mahmud el 444, 481, 641-644, 646-650, 656
Macaristan 33, 524
MacMichael, Harold 36
Madrid 99, 103, 104, 327, 713(n)
Mahanayim Kibbutzu 262
Makadmeh, İbrahim al 479, 572, 573
Malaisha, Ziad 568
Malchin, Zvi 79, 80, 108, 691(n), 712(n)
Malley, Robert 788
Malta 152, 461, 463-465
Manor, Amos 93
Manchester Üniversitesi 379

Manchurian Candidate, The (film) 140
Mansur, Cemal 538
Mao Zedung 175
Mapai 94
Marakah 407
Margalit, Dan 666, 747(n), 763(n)
Marj al-Zuhour 447
Marjayoun 261
Marksizm 150, 160, 165, 221
Marlowe, Lara 459
Marsilya 86, 358
Marzook, Mousa Abu 449, 482, 483, 490
Masada Dağı 210, 708(n)
Masalına, Nader 786
Mashad, Yehia al 379-381
Mashalani, Marom 290
Maskat 660
Masri, Mohammed Diab al *bkz.* Deif, Mohammed
Massalha, Muhammed (Issa) 171, 172
Maxwell, Robert 275, 763(n)
McConnell, Michael Joseph 36
McLuhan, Marshall 535
McNamara, Robert 135
Meczup, Mahmud el 601, 602, 614
Meczup, Nidal 614
Medan, Raphael "Raphi" 98, 99, 102, 104, 111, 682(n)
Mehola 437, 449
Mehrabad Uluslararası Havalimanı 396
Meidad, Yaakov 112
Meidan, David 807(n)
Mein Kampf II 235
Meir, Golda 93-95, 115, 166, 167, 169, 172, 178, 207, 210, 214, 228, 232, 341, 349, 362, 374, 709(n), 710(n)
Meiri, Moshe 180-182, 198, 202, 203, 206, 208, 209, 711(n), 717(n)
Meiri, Nehemia 717(n)
Mengele, Josef 234, 691-692(n), 726(n)
Meraish, Mamoun 326
Merhav, Reuven 259, 391-394, 686(n)
Mervan, Eşref 721(n)
Mesih 27, 157, 393, 518
Meşal, Halid 483-496, 499, 500, 507, 514, 523, 581, 601, 602, 614, 653, 666, 781(n), 782(n)- 783(n)
Mezzeh hapishanesi 110
MI5 38, 46
Mısır genelkurmayı 75
Mısır Hava Kuvvetleri 72
Mısır İslami Cihat 795(n)
Mısır ordusu 75, 81, 83, 721(n)
Mısır polisi 37
Mızrak (gizli organ) 606, 638, 659
Michaela, Rami 784(n)
Micro Uzi tabancalar 347, 356
Mielke, Erich 238
Mikveh İsrail tarım okulu 42
Milwaukee 178
Mitterrand, François 362, 757(n)
Mizrahi, Ilan 220
Mofaz, Shaul 519, 524, 540, 577, 581, 582, 584-586, 588, 589, 592, 714(n), 802(n)
Mohsen, Zuheir 748(n)
Muhteşemipur, Ali Ekber 397-399, 401, 402, 404-408
Mukaddem, Hasan Tehrani 656, 818(n)
Moğollar 45
Montevideo 112
Mor, Yekutiel "Kuti" 401, 420-422
Mordechai, İzak 306, 315-319, 328-330, 485, 486, 495, 746(n)
Mors alfabesi 70, 122
Morton, Geoffrey 21, 22, 672(n)
Moskova 603
Mossad 9, 11, 13-19, 35, 49, 50, 52, 53-55, 57, 59, 77-80, 82-96, 98-117, 119-125, 129-133, 135, 138, 143, 147, 163, 168-173, 176-187, 189, 192, 197-199, 200-207, 209-212, 215, 218-223, 226-228, 232-241, 244-248, 250, 254, 256-259, 269-271, 273, 274, 276, 278-281, 283, 284, 288-293, 295-298, 302, 306, 321, 325-336, 338-347, 357-364, 367-371, 373, 374, 377-382, 385-391, 394-396, 401, 404, 408, 415, 431-435, 455, 457, 459, 460, 463, 464, 480-486, 489-495, 499, 500, 507, 533, 535, 558, 590, 602-604, 606-615, 619-622, 626-633, 636-640, 642-645, 648-653, 655-657, 659-661, 665, 669(n), 670(n), 680(n)-682(n), 685(n)-689(n), 691(n)-697(n), 699(n), 701(n), 707(n), 710(n)-714(n), 716(n)-721(n), 723(n), 726(n), 727(n), 735(n), 737(n), 738(n), 740(n), 748(n), 751(n)-753(n), 757(n), 759(n), 761(n)-765(n), 769(n), 770(n), 773(n), 780(n), 782(n), 796(n), 805(n)-807(n), 809(n), 811(n)-818(n)
Kidon (Süngü) hedefli öldürme birimi 169, 170, 176-178, 180, 181, 183-187, 198-200, 202, 204, 206, 208, 218, 222,

326, 332, 340, 363, 372, 380, 387, 404, 464, 483, 486-488, 490, 492, 493, 495, 496, 711(n), 763(n), 782(n)
Altın Post Operasyonu 358, 359, 367-369
Elmas Operasyonu 107, 693(n)
Evren (Tevel) birimi 179, 240, 493, 807(n)
Gençlik Baharı Operasyonu 189, 192, 197, 198, 210, 215, 217, 218, 245, 335, 455, 460, 713(n)-715(n), 721(n)
Gökkuşağı birimi 182, 199, 207, 378, 610, 619
Heartburn Operasyonu 222, 229
Kiruş Operasyonu 485
Kirpi Operasyonu 90
Mifratz (Körfez; Koy) vurucu timi 57, 91, 107, 117, 118, 695(n)
Olimpiyat Oyunları Operasyonu 658
Plazma Ekran Operasyonu 642, 644-646, 650, 651
VARASH komitesi 457
Mossad Akademisi 13, 17, 694(n)
Moyne, Walter Edward Guinness, Lord 37, 47
Muchassi, Zaid 198
Muğniye, Fuad 402, 434, 435
Muğniye, İmad 401-404, 408, 409, 415, 416, 426, 429-436, 448, 449, 456, 515, 600, 601, 604, 615, 617, 626-638, 656, 768(n)-770(n), 774(n), 789(n), 795(n), 805(n), 811(n)-813(n)
Muğniye, Cihad 402, 408
Mulhouse 90
Muntazeri, Büyük Ayetullah Hüseyin Ali 407
Munich (film) 710(n)
Muragha, Said Mussa al (Abu Mussa) 463
Murray, Jim 173
Musavi, Hüseyin (oğlu) 424, 430
Musavi, Hüseyin Abbas el 416-422, 424, 426, 428-431, 436, 455, 635
Musavi, Siham 424
Mussolini, Benito 98
Mustafa, Ebu Ali 526
Mübarek, Hüsnü 333, 588, 796(n)
Münih 84-86, 96, 172-176, 178-180, 183, 185, 200-202, 207, 216, 239, 241, 249, 334, 362, 363, 647, 708(n), 709(n), 712(n), 716(n), 757(n)
Ambassador Hotel 85, 688
Connollystrasse 172, 201
Intra bürosu 85, 90, 96, 689(n)
Müslüman Kardeşler 438-440
Müşterek Harekât Merkezi (MHM) 511, 525, 535, 546, 551, 576

Naameh 408
Nablus 143, 524, 526, 539, 667, 800(n)
Nadel, Haim 746(n)
Nadim, Said 84, 85
Nahal Oz Kibbutzu 68
Nahara, Ramzi 605, 775(n), 805(n)
Nahariya 260, 261
Nahas, Murshid 321
Nahmani, Amitai 189
Nairobi 221-224, 228, 230, 255, 302, 723(n)
Mombasa Karayolu 221
Nairobi beşlisi 225, 226, 229
Nairobi Ulusal Parkı 221
Najar, Yusuf al 757(n)
Najim, Lamees 707(n)
Najjar, Muhammed Youssef al 171, 185, 192, 193, 201
Nakdimon, Shlomo 234, 667
Napolyon I, Fransa İmparatoru 15, 522
Nasr, Muhammed 444
Nasrallah, Hadi 455
Nasrallah, Seyyid Hasan 427-430, 432, 436, 448, 456, 499, 515, 600, 604-606, 615, 617, 627-629, 634, 635, 804(n)
Nassar, Zaher 556
Natanz uranyum zenginleştirme tesisi 657, 658
Nativ 680
Nazal, Muhammed 483, 490
Nazareth 264
Nazi Partisi 35
Nazi selamı 29
Nebatiye 424, 455, 456
Nebukadnezar, Babil Kralı 373
Necef 47, 300, 397, 407, 416, 427, 679(n), 704(n), 753(n)
Necef Çölü 65, 304, 390
Akrep Geçidi 65
Neeman, Yuval 689(n)
neo-Nazi örgütleri 101
Ness Ziona 237, 483, 680(n)
Netanya 313, 503, 523, 524, 529
HaSharon alışveriş merkezi 523
Park Hotel 524
Netanyahu, Benjamin "Bibi" 14-16, 164, 194, 231, 453, 476-478, 480-483,

485, 486, 490-495, 500, 507, 508, 514, 559, 643, 649, 651, 653-656, 659-663, 714(n), 746(n), 781(n), 783(n), 807(n), 815(n), 816(n), 819(n)
Netanyahu, Yonatan 194, 231, 610
Netiv Meir Okulu 214
Nevo, Azriel 279, 280, 292, 293, 338, 341, 750(n)
New Jersey 186, 460
Newsweek 811(n)
New York, N.Y. 160, 211, 242, 717(n), 747(n), 793(n)
Brooklyn 449
Waldorf Astoria Hotel 242
New York Times 48, 77, 178, 313, 685(n), 819(n)
NILI Yahudi casus şebekesi 26
Nil Nehri 51, 81
Nimr, Ebu 154, 155
Nimrodi, Yaakov 67
Nir, Amiram 767(n)
Nisman, Alberto 774-775(n)
Nissim, Moshe 341, 342, 350
Nixon, Richard M. 318
Norveç 202, 203, 206, 207, 240, 370, 719(n), 720(n)
Norveç polisi 209, 719(n)
Nurzhitz, Vadim 519, 520
Nürnberg savaş suçları yargılamaları 111

Oakley, Harry 161
Obama, Barack 16, 18, 639, 658-660, 819(n)
Obeid, Abdal-Karim 415
Obeid, Kais 604-605
Obeid, Walid 568
Observer 281
Ofek, Raphael 377, 379, 383
Ofir, Tzadok 713(n)
Okamoto, Kozo 228
Okev, Daniel 704(n)
Olmert, Ehud 504, 584, 616, 621-623, 625, 626, 630, 633, 636, 638, 643, 670(n), 809(n), 810(n), 812(n)
Olmert, Yeremi 422
Olson, Frank 700(n)
Ortadoğu 15, 18, 52, 77, 81, 100, 124, 125, 130, 135, 139, 165, 169, 184, 211, 220, 241, 245, 259, 268, 271, 274, 276, 278, 281, 289, 294, 325, 357, 358, 362, 370, 371, 374-376, 397-399, 402, 403, 413, 426, 431, 432, 439, 442, 455, 456, 481, 516, 517, 521, 532, 564, 581, 584, 588, 589, 596, 597, 601, 611, 617, 622, 623, 659, 685(n), 686(n), 712(n), 807(n)
Ortadoğu Havayolları 165
Osiris 373
Osiris sınıfı nükleer reaktörler 373, 376, 378
Oslo Anlaşmaları 370, 465, 477, 501
Osman, İbrahim 619-622
Ostia 208
Ostrovsky, Victor 761(n)
Oudeh, Mohammed (Abu Daoud) 171, 172, 201, 249, 757(n)

Özgür Lübnan Ordusu 254

Pacepa, Ion Mihai 591
Paco (köpek) 149
Pakistan 440, 671(n)
Palmach yeraltı milis örgütü 42, 117, 306
Pan Am 162
Panetta, Leon, CIA direktörü olarak 16
Paraguay 431, 667
Pardo, Tamir 495, 610, 614, 640, 656, 657, 659, 660, 819
Paris 23, 49, 51, 52, 97, 113, 114, 131, 175, 181, 183, 198, 199, 202, 227, 242, 268, 357, 358-361, 363, 364, 377-379, 381, 395, 593, 619, 645, 689(n), 717(n), 732(n), 758(n), 766(n), 794(n)
Hippopotamus restoran 363
Latin Quarter 200
Le Méridien Etoile Oteli 363
Le Méridien Montparnasse Oteli 357, 358, 363,
Rue des Fossés Saint-Bernard 200
Théâtre de l'Ouest in 199
Partizan Marşı 80
Patton, George 293
Paz, Shmuel 156
Peenemünde Askeri Araştırma Merkezi 82, 83
Peled, Benjamin "Benny" 219, 411, 412
Pensilvanya 546, 714(n)
Pentagon 108, 252, 414, 623, 792(n)
Peres, Şimon 72, 104, 105, 218, 226, 230, 291, 292, 318, 319, 322, 330, 333, 334, 341, 366, 368, 370, 383, 452, 473, 475-477, 507, 523, 584, 690(n), 691(n), 748(n), 750(n), 761(n), 763(n), 767(n), 804(n), 817(n)
Peres, Yoram 705(n)

Perfilyev, Yuri 769(n)
Peri, Yaakov 466, 468, 504
Petah Tikva 40, 519
Peterberg, Yoel 558
Picasso, Pablo 51
Pilz, Wolfgang 83, 84, 89, 105
Pinto, Daniel 255
Platinum, Dr. 486, 487, 493, 781(n)
Płońsk 26
Polonya 13, 26, 31, 59, 146, 147, 180, 181, 276, 437, 467, 468, 673(n), 810(n)
Pollard, Jonathan 329, 330, 386, 750(n)
Poran, Efraim 226, 724(n)
Porat, Avraham "Romi" 169, 182, 185, 187, 190, 191, 202
Porat, Maoz 159
Port Said 328, 721(n)
Powell, Colin 539
Pressler, Yigal 194, 195, 236
Prokop, Otto 238, 239, 666, 727(n)
Pundak, İzak 144, 145, 155, 156
Purim 652
Putin, Vladimir 795(n)

Qabalan, Jamal Mahmoud 304-306
Qaher, Saleh 84, 85, 689(n)
Qassir, Ahmad Jaafar 399, 400, 402, 768(n)
Qibya 63, 64

Rababa, Sami 491-493, 667, 782(n)
Rabat 108, 242
Rabin, İzak 181, 215, 218, 222, 224, 226, 228-232, 234, 235, 241, 291, 310, 322, 328, 330, 333, 336, 338, 339, 341-343, 347, 350, 366-368, 370, 388, 401, 433, 445, 446, 449, 451-453, 457-460, 465, 466, 468, 471-473, 475, 477, 478, 482, 491, 514, 626, 725(n), 726(n), 748(n), 765(n), 796(n)
Rabinovich, Itamar 517
Raday, Peleg 318
Radikal Cephe 601-603, 606, 609, 613, 615, 616, 618, 620, 621, 629, 631, 638, 640, 654, 818(n)
Rafael, Sylvia 133, 202, 203, 206
Rafsancani, Haşimi 427
Rahayu, Sri 645
Rajoub, Jibril 361, 369, 475, 509, 516
Ramallah 143, 356, 503, 508, 519, 520, 525, 526, 578, 590
  Hamas komuta merkezi 578
  Manara Meydanı 356
  Mukataa yerleşkesi 508, 591, 592
Ramat David hava kuvvetleri üssü 299, 625
Ramat HaŞaron 73
Ramla 127, 131
Rantisi, Abdülaziz 573, 587, 588, 803(n)
Rantisi, Ahmed 587
Rapp, Helena 365
Rashid, Salman 381
Ravid, Yair 240, 258, 290
Raz, Oded 328, 343
Reagan, Ronald 268, 281, 282, 288
Reagan Plan 250
Redfa, Munir 107
Rehavi, Yaakov 182, 247,
Reicher, Yiftach 231, 347
Reisner, Daniel 551, 582, 583, 797
Resul, Abdülrahman 381
Reuter, Thomas 221
Reuters 587
Rezaeinejad, Darioush 656
Rhine Nehri 90
Rice, Condoleezza 545, 584, 586, 624, 809(n)
Rida, Abu-Ali 455, 456
Rifai, Zaid al 163
Riyashi, Reem Saleh 583, 802(n)
Rizk, Georgina 243, 245, 246
Roma 38, 55, 107, 159, 160, 164, 177, 181, 184, 192, 198, 199, 202, 207, 208, 363, 486, 645, 763-764(n)
  Leonardo da Vinci–Fiumicino Havalimanı 159
  Piazza Annibaliano 177
  Piazza Barberini 199
  Triton Çeşmesi 199
Romah, Shimon 312
Romano, Yossef 172
Romanya 591
Rommel, Erwin 87
Roosevelt, Franklin Delano 15, 37, 97
Rosh Hashanah 175
Roxburgh, Patricia 202
Rubin, Gail 252
Rubin, Moshe 150, 702(n)
Rubinstein, Amnon 739(n)
Rubinstein, Elyakim 583, 584
Ruheidi, Fawzi al 154
Rumsfeld, Donald 796(n)
Rusya 25, 35, 122, 519, 523, 590, 597, 672(n), 679(n)
Rutgersen, Jamal Terje 720(n)

Saad, Mohammed 407, 408
Saadon, Ilan 444
sabralar 147
Sabratha 462
Sadan, Ehud 430
Sadeh, İzak 35
Safa, Wafik 447
Safed 159, 214
Sagie, Uri 363, 417, 419-422, 436, 460
Sagiv, İzak "Yisrael" 129
Saguy, Yehoshua 263-265, 272, 273, 278, 302
Sahil Yolu Katliamı 252, 253, 256
Said, Hussein Ghassan 275, 276
Salah, Ali Hüseyin 605
Salah, Muhammed 449
Salinger, J. D. 490
Samarya 157, 278, 352, 785(n)
Samweli, Mustafa 61
Sánchez, Ilich Ramírez ("Çakal" Carlos) 718(n)
Sänger, Eugen 83
Saragusti, Anat 283
Sarbukh, Nakad 403
Sarkozy, Nicolas 795(n)
Sasson, Eliyahu 49
Sayigh, Yezid 366
Schacht, Hjalmar 98
Schulz, Brigitte 221, 225, 226, 724(n)
Schutzstaffel (SS) 31-33, 35, 41, 79, 90, 97, 98, 102, 111, 471, 675(n), 688(n)
Sedat, Enver 211, 233, 721(n), 795(n)
Selassie, Haile, Etiyopya Hükümdarı 374, 686(n)
Sella, Aviem 218, 219, 285, 286, 293, 299, 301, 302
Serot, André 48
Sezar, Jül 522
Shaare Zedek Tıp Merkezi 485, 579
Shabak, *bkz.* Şin Bet
Shahaf, Yarin 170
Shaked, Emmanuel 190-193
Shalit, Binyamin 140-142
Shalit, Gilad 615, 616, 808(n)
Shapiro, Zalman 714(n)
Sharett, Moshe 48, 49, 65-67
Shavit, Shabtai 357, 362, 368, 460, 757(n), 761(n)
Shiek, David 257, 730(n)
Shigenobu, Fusako 706(n)
Shiloah, Reuven 44, 45
Shkedi, Eliezer 810(n)
Shochat, Manya 672(n)
Shomron, David 21-23, 39, 57
Shukri, Ali 491
Shultz, George 280
Sibirya 146
Sidon 263, 268, 269, 614
Simon, Yigal 60, 66, 225, 276
Simpson, Colin 275, 276
Skorzeny, Otto 97-104, 111, 692(n)-693(n)
Sliema 464
Sneh, Efraim 264, 268, 272
Snowden, Edward 685(n), 814(n)
Sodit-Şaron, Eliezer 112, 694-695(n)
Soğuk Savaş 95, 597, 671(n)
Soldatov, Alexander 272
Sol Phryne 340
Somali 223, 671(n)
Southampton Üniversitesi 248
Sovyetler Birliği 38, 77, 109, 220, 281, 366, 547, 597, 700(n)
Spector, Iftach 558, 798(n)
Spielberg, Steven 710(n)
Spitzer, Andre 712
Spitzer, Ankie 712
Stalin, Joseph 37, 77, 97
Stanhope, Lady Hester 186
Stasi 220, 237, 238, 667, 728(n), 761(n)
Stein, Jeff 811(n)
Stern, Avraham 21-23, 39, 117
Stern, Elazar 567
Stern Çetesi 21
Strauss, Franz Josef 104, 105, 173,
Striking Back (Klein) 201, 710(n)
Stuttgart 83
Sudan 546, 592, 643, 656, 657, 759(n), 795-796(n)
Sudan Limanı 643
Sulh, Riyad el 49
Suudi Arabistan 295, 384, 393, 440, 449, 611, 677(n), 770(n)
Sulzberger, Arthur, Sr. 178
Suriye 18, 73, 88, 109, 110, 118, 125, 130, 132-135, 161, 162, 173, 176, 178, 186, 212, 213, 258, 259, 262, 268, 270, 273, 276-280, 290, 315, 325, 331, 332, 342, 393, 398, 399, 402, 404, 411, 412, 416, 428, 433, 453, 460, 463, 480, 499, 514-516, 532, 533, 542, 564, 597-604, 609, 611, 614, 617-627, 629-634, 636, 637, 643, 655, 677(n), 684(n), 694(n), 702(n),

705(n), 736(n), 740(n), 748(n), 751(n), 777(n), 808(n)-810(n), 813(n)
Suriye Atom Enerjisi Komisyonu 619
Suriye ordusu 212, 279, 398, 480, 532,
Sutton, Rafi 141, 142, 701(n)
Süveyş Kanalı 72, 76, 145, 212, 327

Şallah, Ramazan 601
Şam 43, 72, 73, 88, 109, 110, 132, 133, 139, 159, 161, 168, 213, 236, 401, 402, 404, 405, 458-461, 463, 597, 600, 601, 611, 614, 618, 649, 625, 629, 630, 632, 633, 636, 641-644, 649
Şamir, Avraham 253
Şamir, İzak 21, 22, 36, 37, 47, 48, 57, 91, 107, 118, 280, 303, 306, 307, 310, 313, 314, 318, 320-322, 330, 336, 341, 350, 353-357, 361, 362, 365, 366, 388, 404, 408, 422, 423, 442, 748(n), 750(n), 761(n)
Şanab, İsmail Ebu 574
"Şanzelize Devrimcileri" 358
Şapira, Şimon 388, 482
Şarm El Şeyh 212
Şaron, Ariel 14, 16, 61-65, 73, 144, 145, 148, 153-155, 267-274, 276-284, 286-299, 302, 303, 325, 326, 383, 443, 453, 517, 518, 521, 522, 527, 528, 531-533, 539, 543-546, 555, 559, 561, 562, 566, 568, 569, 573, 575, 576, 578, 579, 582, 584, 586-594, 603, 604, 606-608, 610, 614, 616, 626, 661, 703(n), 737(n), 739(n), 740(n), 742-743(n), 789(n), 790(n), 792(n), 794-795(n), 803(n), 804(n), 806(n)
Şaron, Gilad 61, 703(n)
Şaron, Omri 789(n)
Şehit Beheşti Üniversitesi 654
Şehriyari, Macid 654
Şehade, Salah 437, 440-443, 447, 547-549, 552-557, 566, 568, 575-577
Şerif, Bassam Ebu 163, 707(n)
Şerif, Mohi al-Dinh 502, 503, 505, 507
Şerif Teknoloji Üniversitesi 639
Şikaki, Fethi 458-464, 470, 471, 486
Şin Bet (İsrail Güvenlik Ajansı) 9, 46, 48-50, 56, 57, 59, 90, 93, 107, 117, 119, 123, 124, 136-138, 141, 143, 144, 149-153, 155, 156, 158, 160, 162, 165, 173, 180, 197, 199, 203, 211, 225, 228, 233, 251, 253, 275, 288, 289, 304-322, 337, 338, 352-354, 356, 361, 370, 400, 401, 403, 404, 421, 432, 437-447, 450, 453, 459, 465-480, 482, 494, 495, 499-513, 519, 520, 522-531, 533-536, 538, 539, 541, 543, 546-559, 568, 570, 572-574, 576-578, 580, 582, 584, 587, 594, 595, 603, 604, 614, 654, 661, 669(n), 670(n), 680(n), 681(n), 692(n), 702(n), 708(n), 725(n), 732(n), 734(n), 743(n)-747(n), 749(n), 751(n)-753(n), 768(n), 777(n), 784(n)-786(n), 790(n), 794(n), 798(n), 799(n)
Bayraktar Operasyonu 549, 552
Dağlalesi Toplama Operasyonu 570, 573, 574, 580, 588, 595, 802(n)
gizli Halter programı 309-311, 321
Kafatası Dosyası 322
Kristal Operasyonu 467, 468
Kuşlar (Tziporim) birimi 90, 107, 117, 180, 191, 307, 309, 312, 313, 315, 337, 361, 468, 469, 503, 506, 508, 526, 539
Şukayri, Ahmed 137

Tabuah, Muhammed 544
Tahran 386, 391, 393, 395-398, 404, 426, 433, 481, 599, 600, 616, 629, 639, 643, 656-658, 767(n), 819(n)
Tal, Nahman 306
Tal, Wasfi al 163
Talalqa, Muhammed al 69, 70
Talmud 317, 342
talyum 238
Tamara (Mossad elemanı) 373
Tamari, Salah 752(n)
Tamir, Doron 417
Tamir, Moshe 454
Tartus 637
Tarvisio 31
Tawil, Raymonda 361
Tehomi, Avraham 28
Teichner, Meir 702(n)
Teksas 544, 545
Tel Adashim 264
Tel al-Zaatar (Kekik Dağı) mülteci kampı 248, 258, 291, 292
Tel Aviv 13, 21, 27, 34, 35, 40, 41, 45, 50, 55, 57, 59, 63, 65, 73, 82, 86, 87, 116, 122, 124, 127, 135, 152, 159, 160, 163, 165, 181, 185, 191, 199, 203, 207, 214, 216, 223-226, 237, 244, 252, 253, 265, 268, 271, 284, 286, 288, 296, 304, 305,

313, 321, 324, 328, 338, 343, 348, 353, 365, 368, 370, 382, 386, 395, 411-413, 450, 451, 463, 471, 475, 477, 481-483, 490, 494, 504, 505, 513, 514, 523, 527, 562, 564, 567, 649, 661, 675(n), 677(n), 687(n), 701(n), 708(n), 715(n), 743(n), 785(n), 797(n), 816(n)
Dizengoff Center 475
Dizengoff Caddesi 450
Gan Meir Parkı 135
Herbert Samuel Meydanı 216
Ibn Gabirol Street 484
İsrail Kralları (Rabin) Meydanı 471, 514
Kaplan Sokağı 124, 185
Kirya-Sarona bölgesi 34, 35, 87, 191, 216, 226, 229, 324
Levinsky Caddesi 35
Savoy Hotel 216, 256
Shaul Hamelech Street 203
Yael Sokağı 21
Tel Aviv Üniversitesi 564, 661
Tel Nof hava kuvvetleri üssü 296, 566
Tempelgesellschaft (Templer Tarikatı) 34, 35, 45, 46, 50, 56, 191, 216, 268, 675(n)
Tenet, George 792(n)
Tevet, Shabtai 713(n)
Thabet, Kamal Amin 109
Thukididis 516
Tikrit 389
Tikriti, Barzan el 276, 389
Time 459, 742(n)
Tirawi, Tawfiq 716(n)
Toledano, Nissim 445, 446
Tolkowsky, Dan 74
Toukan, Samir 332
Toulon 372
Trablus 167, 461, 720(n)
Tsafrir, Eliezer 222, 228, 395, 396, 723(n)
Tsipper, Moshe 682(n)
Tufeyli, Subhi el 427
Tulfah, Khairallah 389, 759(n)
Turabi, Hasan el 795(n)
Turban (8200. birim üssü) 533, 561, 562, 579, 580, 584, 586, 587, 803(n)
Tuwaitha Nükleer Araştırma Merkezi 377, 379
Türkiye 78, 393, 430, 431, 547, 625, 626, 686(n)
Osmanlı İmparatorluğu 23-26
Tze'elim eğitim kampı 390
Tzrifin 577, 578
Tzur, David 337, 338

Uganda 227, 228, 230, 231
Uganda Hava Kuvvetleri 230, 231
Ukrayna 146
Ulusal Güvenlik Ajansı (NSA) 19, 599, 630, 636, 638, 685(n)
Ulusal Güvenlik Konseyi (NSC) 658
Uluslararası Ceza Mahkemesi 582
Uluslararası Olimpiyat Komitesi 172
uranyum 376, 379, 381-383, 639, 656-658
Uruguay 111, 112

Ümit Burnu 327
Ürdün 48, 58, 59, 61, 65, 66, 69, 71, 125, 126, 130, 133-135, 138-140, 142, 161-163, 180, 201, 213, 216, 248, 273, 278, 325, 374, 384, 389, 405, 437, 440, 449, 480, 482-495, 499, 500, 611, 653, 667, 677(n), 701(n), 705(n), 782(n), 783(n)
Arabah bölgesi 248
Haşemit Krallığı 278, 495
Ürdün Nehri 138, 139, 142
Ürdün ordusu 134, 138, 163, 491
Ürdün Vadisi 138, 213, 437

Vajpayee, Atal Bihari 578
Vallentin, Hermann Adolf 90-92, 96-98, 102-104
Vanunu, Mordechai 486, 763(n)
Vardi, Rehavia 59, 60, 75, 76, 740(n)
Vatikan 98, 175
Veil (Woodward) 770(n)
Venn Brown, Janet 177
Verne, Jules 386
Vezir, Cihad el 350, 754(n)
Vezir, Halil el (Ebu Cihad) 127-133, 136, 137, 168, 185, 215, 216, 218, 219, 236, 251-253, 255, 256, 309, 324-329, 331, 333, 335-351, 357, 361, 438, 460, 462, 730(n), 738(n), 748(n), 750(n), 751(n), 753(n)-755(n)
Vezir, Hanan el 346
Vezir, İntizar el 346, 349, 350, 738(n)
Vezir, Nidal el 346, 349
Vietnam Savaşı 454, 499, 671(n)
Tet Saldırısı 617
Villach 31
Viyana 23, 101, 102, 181, 619, 620

Vücut Isısı (Hom Haguf) Operasyonu 415

Waffen-SS 97, 104
Wagner, Gotthilf 34, 35
Walters, Vernon 242
Warhaftig, Zerach 182, 712(n)
Washington Post 260, 811(n)
Waverly, Charles 243
Weinberg, Moshe 172
Weinberger, Caspar 413
Weiner, Tim 671(n), 770(n)
Weisbrot, Arieh 413
Weissglass, Dov 527, 536, 543-545, 575, 584, 586, 589, 603, 607, 737(n)
Weizman, Ezer 251, 252, 254, 257, 261, 265, 333, 335
Wende, Hannelore 89, 105
Wiesenthal, Simon 99, 101, 102
Wilkin, Tom 21-23, 39
Wingate, Orde Charles 683
Wolfe, Alan 243, 728(n)
Wolfowitz, Paul 796(n)
Woodward, Bob 770(n)
Woolsey, Jim 773(n)
Wyman, Sam 244
WZ-63 marka hafif makineli tüfek 276

Yaalon, Moshe 283, 284, 287, 288, 347, 349, 475, 477, 478, 495, 510-513, 519, 531, 532, 533, 552, 553, 561, 562, 575, 576, 581, 582, 588, 714(n), 784(n), 799(n), 801(n), 804(n)
Yaar, Ami 761(n)
Yad Vashem 100
Yafa 23, 25, 27, 40, 42
Yagur, Yossi 330
Yahudi Ajansı 26, 41, 44, 46, 147
  Siyasi Departmanı 41, 44
Yahudi Savunma Birliği 449
Yalta zirvesi 37
Yarden, Gilat 723(n)
Yariv, Aharon 140, 141, 203, 713(n)
Yariv, Yosef 87, 88, 107, 111, 112, 116, 689(n)
Yasin, Rida *bkz.* Rida, Abu-Ali
Yatom, Danny 148, 446, 480, 481, 485, 486, 488, 490-496, 500, 714(n), 782(n)
Yatom, Ehud 307, 315, 316, 559
Yavin, Haim 418
Yehuda 25, 53
Yemen 124, 671(n)
Yeni Delhi 578
"Yeni Çağ" ekibi 377, 383
Yishai, Sarit 283
Yisrael, Uri (Ladiyyah) 129-133
Yisraeli, Alexander 55-57, 115, 116, 181, 682(n)
Yitzhaki, Shimshon 201, 215, 222, 236, 239, 241
Yom Kippur Savaşı 212-214, 233, 279, 411, 721(n)
Yunanistan 295, 326, 332
Yunis, Adham 568

Zagazig Üniversitesi 458
Zahrani Nehri 423
Zaidan, Muhammed (Ebu Abbas) 260, 748-749(n)
Zaki, Muhammed Süleyman al 153
Zarka, Moshe 416, 419, 420
Zawahiri, Ayman al 795-796(n)
Zawahri, Muhammed al 818(n)
Zawtar al-Charkiyeh 455
Zayed, Bassam 165
Zeidman, Fred 544
Zeira, Eli 192, 213
Zippori, Mordechai 259, 265-267, 272, 277-279
Zisser, Eyal 564
Zorea, Meir "Zaro" 33, 316
Zrair, Azmi 251, 256, 315, 731-732(n)
Zürih 83, 84, 161, 181, 606, 645
Zwaiter, Wael 177, 178, 181, 184, 711(n), 713(n)
Zygier, Ben 751-752(n)

YAZAR HAKKINDA

RONEN BERGMAN İsrail'in en yüksek tirajlı günlük gazetesi *Yedioth Ahronoth*'ta istihbarata ilişkin ve askeri konularda kıdemli bir muhabir olmasının yanı sıra istihbarat, ulusal güvenlik, terörizm ve nükleer konularla ilgili yazılar yazdığı *The New York Times Magazine*'de serbest yazarlık yapmaktadır. Bergman'ın İbranice yayımlanmış, kurgusal olmayan beş çok satan kitabı bulunmakla birlikte *The Secret War With Iran [İran'la Gizli Savaş – ç.n.]* isimli kitabı Free Press tarafından Birleşik Devletler'de yayımlanmıştır. Bergman, başka birçok ödülle birlikte gazetecilik alanında İsrail'in en saygın ödülü olan Sokolov Ödülü ile B'nai B'rith Uluslararası Basın Ödülü'nü almaya hak kazanmıştır. İsrail barosu üyesi olan Bergman, Hayfa Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden üstün başarıyla mezun olarak başsavcılık dairesinde kâtiplik yapmıştır. İngiltere Dışişleri Bakanlığı'ndan Chevening Bursu kazanmış olan Bergman, Cambridge Üniversitesi'nde uluslararası ilişkiler alanında yüksek lisans yapmış, aynı üniversitede tarih alanında doktorasını tamamlamıştır.

ronenbergman.com
Facebook.com/bergmanronen
Twitter: @ronenbergman

ECONOMİST'E GÖRE YILIN EN İYİ KİTAPLARINDAN BİRİ

Yahudi halkını korumak için her türlü tedbiri almak, 1948'deki devletleşme sürecinin en başından bu yana İsrail'in DNA'sına işlemiştir. Bu kitap, hem büyük hem küçük düşmanlara karşı kimi zaman İsraillilere yönelik saldırılara cevaben, kimi zamansa önleyici mahiyette sayısız kez kullanılan hedefli suikastlara ilişkin sürükleyici bir anlatımdır.

Kalk ve Önce Sen Öldür bu suikastların başarılarını, başarısızlıklarını ve İsrail ulusunu, Ortadoğu'yu, tüm dünyayı şekillendiren görevleri yerine getiren kişilere dayattığı ahlaki ve siyasi bedelleri konu edinmektedir.

"Heyecan verici, bazen acıklı ve...
müthiş araştırma ustalığı ile sürükleyici anlatımı
her zaman saygı uyandıran bir kitap."
Dominic Sandbrook, *Sunday Times*

Bilgi
SERTİFİKA NO 15033
9 789752 209619
ISBN 978-975-22-0961-9
2021.06.Y.0105.7515
80 TL